CONSILIA, SIVE MAVIS RESPONSA,

Quæſtiones, & Placita,

D. FEDERICI PETRVCII SENENSIS,
CAESAREI PONTIFICIIQVE
IVRIS PERITISSIMI.

QVAE ANTE HAC MENDIS SCATEBANT & erroribus, nunc multis collatis exemplaribus diligenter caſtigata, ſuoque priſtino reſtituta candori, ad communem vtilitatem in lucem prodeunt.

CVM SVMMARIIS, AC INDICE LOCVPLETISSIMO Rerum omnium memorabilium.

VENETIIS,
Apud Ioannem Antonium Bertanum,
M. D. LXXVI.

FEDERICI PETRVCII SENENSIS, IVRISC. VETERIS, ET PRAECLARI CONSILIA, SEV POTIVS RESPONSA, QVAESTIONES,

Et placita, anteà Typographorum incuria deprauata, nunc autem ab innumeris, quibus ſcatebant erroribus, repurgata.

PRAEFATIO LAVRENTII CVIVSDAM, AVDITORIS IOANNIS ANDR.

DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI nomine, eiusq́; matris ſanctiſsimæ Mariæ virginis glorioſæ ſuffragijs innocatis. Incipiunt quæſtiones diſputatæ, conſilia reddita ad conſultationes, reſponſa interdum allegando, ſed ut plurimum conſulendo, ac collationes habitæ cũ iuris vtriuſq; Doctoribus per D. Fede. de Petrucijs, de Senis, Decretorũ Doct. in diuerſis ſtudijs, & maximè Perulino. Et licet ex ordine, & diſpoſitione ipſorum poſſet quis de prioritate, & poſterioritate tẽporis ſumere argumentum, hoc tamen ceſſat in eis, quia præfata ſine annotatione temporum ſcripta fuerunt: Et quia de eis uelut ſparſim, & in cedulis ſcriptis nullam, vel modicam vtilitatem ſentiebat ſcriptorum. Ideò eas, & ea quotas ponendo, ut poſſent facilius inueniri, indifferenter, & prout occurrebant ſcriptori tradendo, fecit in vnum volumen redigi aliquis additiones, licèt modicas faciendo, prout ætatis progreſſu, & experientia caſuũ didicit: q́ omnia correctioni, & reformationi patris, & domini ſui Io. An. illuminatoris iuris Canonici intelligantur eſſe ſubmiſſa. Additiones prædictæ cum dictionibus, ſuper quibus cadũt, poſt finé cuiuſlibet conſilij, quæſtionis, & reſponũ, ſeu collationis ordinatè, ſub quotis per literas alphabeti ponentur.

¶Quæſtio diſputata per Dominum Federicum Petrucium Senenſem Decretorum Doctoré in Academia Patauina.

SVMMAE.

1 *Collatio uni ab Epiſcopo cum quibuſdam de capitulo facta, & alteri de eodem beneficio per totum capitulum, an & à parte cuius teneat.*

2 *Regula quòd quoties aliquid cõpetit aliquibus, illud obtinetur, quod à maiori illorũ parte fit, quibus fallat caſib.*

3 *Prouiſus in dignitate exiſtens, quod cæteris paribus præferatur & pro eo iudicandum ſit.*

4 *Factum à maiori parte attendi debet ut in pluribus.*

5 *Epiſcopus, & capitulum unum corpus conſtituunt, cuius caput eſt Epiſcopus tanquam corporis uigor.*

6 *Acceſſoriũ quò ſequat naturã ſui principalis regulare eſt.*

7 *Collatio beneficij an ſemper capituli conſenſum exigat.*

8 *Facere, & facienti conſentire an differant; & an idem ſit dicere illi, & illi cum illo; an illi & illi.*

9 *Dicere, de conſilio, & cum conſilio; an idem ſit.*

QVAESTIO I.

AD EPISCOPVM, & capitulũ
cõiter ptinet collatio pbẽdę. uacãtẽ pbẽdã Eps cũ uno, uel duobus de capitulo cõferi unij; totũ
aliud cap. ↄfert alteri. Modò quęritur, nũqd aliqua collatio ualeat
1 iſtorũ, & quæ. ¶†Arguitur primò
ꝙ ualeat collatio facta p Epm.
Certũ eſt, ꝙ i collatione huius pbendæ Eps hẽt medietatem totius iuris collationis. Nam
ipſe habet unam partem pro ſe, & cap. aliam. hoc probatur
C. de impub. & ali. ſub. l. fi. & ibi de hoc ff. de here. inſti. le.
Titius fundi. & l. interdum. ſecundo reſponſo. & l. ſi libee
homo. §. Titius. & de leg. primo. l. planè. primo reſponſo.
& ff. de uſufru. accre. l. ſi quis. & uide quod ibi notat. in gl.
2 fi. ¶Hoc præſuppoſito, arguitur. † quoties aliquid competit aliquibus, illud obtinetur, quod fit à maiori parte illorũ: de his, quę fi. à ma. parte capi. c. 1. de his, quę fi. à prę
ſine cõſenſu capi. c. 1. ff. ad munic. l. qđ maior. cũ ſimilib.
Sed illa regula fallit interdũ i caſibus notatis. ff. cõi diui.
l. Sabinus. Sed hic Eps habet cum uno uel duobus canonicis maiorem partẽ collationis, ergò ualet collatio ab eo
facta. ¶Pręterea dicit lex ꝙ qñ creditores tractant de remittendo partẽ debiti debitori, & hincinde ſit par cumu
lus debiti, tũc obtinet quod fit à maiori parte creditorũ.
ff. de pac. l. & ſuum. & l. ſeq. quæ quidem remiſsio idẽ eſt,
quod donatio, ut. ff. de calum. l. quinetiã. extrà de teſti. c.
ueniens. ⁊. cum ſimilib. Sic eſt in propoſito. nam cùm hic
tractemus de collatione, quę idẽ eſt quod donatio, ut de
dona. c. præterea de conceſ. pbẽ. quia. de offi. uica. c. ulti.
lib. 6. quod tñ intelligi debet ut no. de pben. c. relatum. Dicemus ualere quod fit ab Epo cum uno, uel duobus canonicis, & tenere, quia hic eſt maior cumulus debiti. i. poteſtatis conferẽdi. Nã eſt hic medietas, & unæ unius uel duorum; tñ qa hic maior pars ex parte Epi. Nam ipſe eſt una
pars, & totũ capitulũ repſentat aliã, licèt in capitulo ſint
3 plura capita, ut. ff. de pac. l. ſi plures. cũ ſi. Et quia Eps hẽt
hic unũ uel duos ſecũ canonicos † tñ dato ꝙ hincinde eſſẽt
omnia paria, iudicandũ eſt pro eo; qui eſt in dignitate, ut ibi
dr. Ad id facit. C. q bo. ce. po. l. fi. ¶Pręterea ſiue dicamus
ꝙ iſta collatio ſit diffinitiua, ſiue interlocutoria, ſiue obtiſi
4 neat uim ſniæ, ut in decreto iter poſito à Decurionibus: p
ue ſint iudices ordinarij, ſiue delegati, ſiue arbitri † ſemper
ualet ꝙ fit à maiori parte, ut patet. ff. de re iu. l. duo ex tribus. de arbi. l. ſi inter tres & l. ſequẽ. & de offi. dele. c. cãm
ff. de tu. & cur. dat. ab his. l. ubi abſũt. Sed hic ẽ maior parẽ
ex parte Epi, ut patet in iuribus allegatis i primo argumento, ergo &c. ¶Præterea dicit canõ ꝙ temerariũ eſt recede
5 re à capite ſuo, xj. di. q s neſciat. & c. nulli. e. ad idẽ de pſẽ.
cùm nõ liceat. Sed Eps † cũ capitulo ſuo faciunt unũ corpus, cuius corporis caput eſt Eps, & ſic capitulum debet
ſequi ſniam Epi, ne de temeritate arguatur; maximè quia
pſumendũ eſt pro ſententia, & iudicio Epiſcopi ubi ↄ̃riũ
nõ apparet, extrà de proba. poſt ceſsionẽ. 11 q. 3. curę. cũ
ſimilib. Vñ dicit lex ꝙ ſi hominis eſt caput ſepultũ i uno

ſidet q̃s totũ, ubi alius partẽ aliã occupauit, ut ibi not. & hoc totũ ꝯdicebat uoluntati Epiſcopi. Vndè non põt dici Epiſcopũ per unũ uel per duos totũ capitulũ ſibi queſiſſe. ¶ Prætereà põt probari apertè per. c. unicũ, ne ſe. ua. lib. 6. dñ. n. ibi, Quòd ſi ad Epiſcopũ, & capitulũ ptinet collatio pbendæ, ſuſpenſo capitulo, uel ſingulariter excõicatis ſingulis de capitulo &c. Innuit ergo, ꝙ ubi capitulũ aliàs nõ eſt ſuſpenſum, uel excõicati nõ ſũt ſinguli, neceſſe eſſet totum capitulũ, aut maiorẽ partẽ conſentire. Prætereà dicit Hoſti. qđ ubi duo requirunt copulatiuè, nõ ſufficit alterũ adimpleri, ff. de uerb. obliga. l. ſi q̃s ita ſtipulatus fuerit. in prin. & de condi. inde. l. 1. unde ar. in caſu nr̃o, collatio pbendæ ſpectat ad utrumq; per copulam. ergo non ſufficit per alterũ tm̃ adimpleri. i. per alterũ, uel ab altero tãtùm collationẽ fieri. ¶ Itẽ ad qõnẽ noſtrã facit. C. de ſer. reipu. manumi. l. i. Itẽ in hac ſen. nr̃ hoſti. de ijs, quæ ſi. a prælā. c. quãto. ſup uerbo, ſanioris partis. i. ſecũda ſolutione ꝯrii ſcilicet i ſolidũ ad capitulũ. ſolutio. per iura proximè allegata dico neutrius collatione ualere, & hoc de cõſilio Io. And. excellẽtiſſimi Decretorũ Doctoris, q cõſultus à me per literas, breui uerbo oſtendit mihi, dicens inter alia. & licèt opin. Hoſtien. narrata in c. poſtulaſtis. de cõceſ. pbẽ. poſſet impugnari, &c. Hãc ſolutionẽ approbat Ioã. And. i nouella, de appellationibus. à collatione. lib. 6. ubi facis mentionẽ de hac qõne. uide ꝙ not. Hoſtien. de exceſ. pla. c. 1. & de uerbo. ſigni. cùm clerici. ¶ Ad ꝯria ẽt eſt unica ſolutio, quia loquunt qñ ius aliquod ad aliquos ſpectat nõ ut ad collegiũ, ſed ut ad ſingulos; quo caſu numerãt capita ius habentiũ, &c. ſed in caſu nr̃o Epiſcopus eſt unus, & capitulũ eſt alius. Itẽ non ob. c. ſcriptũ. de ele. qđ. c. innuit ꝙ ubi uniuerſitas aliqua habebit eligere cũ aliquo, enumerantur uoces per capita ſingulorũ. Nã ibi non hẽt eligere uniuerſitas ut uniuerſitas, ſed ut ſinguli p eccleſiis ſuis, ut ibi not. per gloſ. & Hoſtien. Itẽ dato ꝙ uniuerſitas ut uniuerſitas habeat eligere, adhuc põt fieri cõputatio uocũ p capita non reſpectu illius, cũ quo uniuerſitas hẽt eligere, ſed inter ſe, ſicut dicimus, ff. de hære. inſti. l. interdũ. cũ cõcor. ibi poſitis. Nã ibi fratris filii reſpectu cohæredis repuſant una perſona, inter ſe uerò diuidunt hæreditatẽ ſm capita. & ita hic in capitulo qñ eligere hẽt ſimul cũ Epiſcopo. & ſic debet intelligi id, qđ Hoſt. not. in d. c. ſcriptũ. ubi format illã qõnẽ, Pone quod in electione Epiſcopi qdam Epiſcopus hẽt tertiã partẽ electionis, clerus ciuitatis aliã tertiã, Canonici eccleſiæ cathedralis aliã tertiã ſiũt diuerſæ electiones, Quærit quid iuris dicit ipſe ꝙ debemus cõputare uoces, & ille, qui plures hẽt, obtinebit. ſed tu itelli ge hoc ut fiat cõputatio, uerũ eſt inter ſe, uerbi gratia. Quidam plātus hẽt tertiã partẽ, Canonici eccleſię cathedralis aliã tertiã partẽ, qui ſunt. 20. numero. mõ factis electionibus plātus cũ. 10. canonicis & 10. capellanis unũ eligit, & alii aliũ, certè obtinet electio à plāto cũ. 10. canonicis, & 20. capellanis facta. ¶ Nã plātus in iſta electione hẽt unũ triẽtẽ, illi. 10. canonici reſpectu ſuæ partis habẽt medietatẽ reſpectu ſui triẽtis, & illi. 10. capellani reſpectu triẽtis habens quartã partẽ triẽtis. & ſi bene ſcias cõputare, habebis. 7. uncias, & p cõſequẽs maiorẽ partẽ electionis. ac ubi clerici, & cappellani ciuitatis non facerent partẽ quotã ĩ electione, ſed ut ſinguli admittent ad electionẽ cũ canonicis ecclæ cathedralis, tũ tm̃ ualet uox uni' clerici, ſiue uni' capellani, quãtum uox unius canonici, de ele. c. Cumana.

¶ Quæſtio diſputata Senis per dominum Fede. Petrucium Senenſem, Decre. Doc. anno Domini. 1322. mẽſe Martio.

SVMMAE.

1 *Statutum ab Epiſcopo conditum an extendatur ad eius ſubditos illi ſtatuto contrauenientes; & in materia prohibitiua, & pœnali an locum habeat in locis exemptis.*

2 *Epiſcopi iuriſditio non extenditur extra territorium ſuæ diœceſis.*

3 *Epiſcopus extra ſuam diœceſim nõ ſedet p tribunali, nec coertione utitur, aut pœnali impoſitione.*

4 *Mitius agitur cũ lege, quàm cũ homine, ſeu miniſtro legis.*

5 *Contractus et delictum ſi quãdo pari procedatur ut ad effectũ ut quis ſortiatur forum in loco contractus uel delicti.*

6 *Subditus Epiſcopi, ſtatuto Epiſcopali contrauenient, & offendens etiam in loco exempto, nihilominus pœnæ in ſtatuto inſertæ ſubiacere debet.* (rij.

7 *Loca exẽpta, per exẽptionẽ nõ deſinũt eſſe alicuius territo*

8 *Sentẽtia hominis, & ſentẽtia iuris qualiter æquiparẽtur.*

QVAESTIO II.

1 STatuto Epiſcopi Senenſis cauetur, † quòd quicunque luſerit ad azardum, ſit excõicatis. Quidam ſubditus Ep̃i in diœceſi Senen. in loco tamen exempto luſit. Quæritur nunquid ſit excõicatus. Et arguitur primò

2 ꝙ non, † qa extra territoriũ, &c. extra de cõſti. c. 2. li. 6. ff.

3 de iur. om. iu. l. ſi. cũ ſimilibus. Itẽ † cũ Ep̃s nõ poſſet ibi p tribunali ſedere, nec coertionem aliqua exercere, uel pœnam imponere, ut de offi. ordin. cùm Ep̃s. li. 6. & facit qđ ibi no. Archi. in uerbo, exempto ergo nec lex Ep̃i ibi ſedere, nec ligare poterit; qa iſta uidẽt paria, ſnĩa hominis, & ſnĩa legis, ff. de manumi. l. ſeruus hac lege. C. cõia de le. l. 1.

4 & de re. ali. l. ult. † Et qa mitius agitur cũ. l. q̃ cũ homine, ſeu miniſtro legis, ff. de arbi. Celſus. ad idem de tempo. or. c. 3. in ſi. li. 6. & eo. lib. de priui. c. 1. & c. auctoritate. & c. ſi Papa. §. idem eſt. de deci. c. 2. ad ſi. eo. li. de offi. or. c. ſi. qđ legitur, & no. de offic. le. nouit. 11. q. 1. nec quãq̃. cle. de foro cõpe. c. 1. in prin. & c. cõſtet de re iud. paſtoralis. ad idẽ. C. de epi. & cle. nulli. §. ꝙ ſi uel. ¶ Prætereà ſi iudex ſecularis non põt reddere ius in eccleſia q̃uis ſit ĩ ſuũ territoriũ, ita nec Ep̃s, uel eius conſtitutio in loco exempto q̃uis ſit ĩ ſuã diœceſim. ad hoc de immu. ec. c. decet. lib. 6. itẽ uř caſus in pallega. c. 1. de priuile. li. 6. ibi, in loco exempto cõmiſſum. ¶ Prætereà in loco exempto a iure, impunè iudici uolenti ibi ſedere nõ paretur, ff. de arbi. l. ſi cùm dies. §. ſed ſi in aliquẽ. ergo nec in exempto ab homine, uel quocũq; alio mõ, q̃uis utrobiq; ſit talis locus ĩ territorũ iudicantis in ꝯriũ arguit eccleſia exempta, intelliguut exempti canonici, clerici, & conuerſi eiuſdẽ eccleſiæ, non tñ presbyteri parochiani, qui aliàs ſubſunt Ep̃o, de priuil. per exemptionem. lib. 6. ¶ Prætereà ad hoc ne cõmiſſum delictũ in loco exẽpto poſſit puniri ab ordinario loci, requiri ẽ ꝙ ſit cõmiſſum ab homine exẽpto; & ſic intelligit. c. 1. de pri. li. 6. qđ fuit allegatũ pro ꝯria parte. ſed i qõne nr̃a nõ eſt ſic. ¶ Prætereà Ep̃s ſolus eſt iudex in ſua diœceſi, extra de fo. compe. c. contigat. cũ mille ſimilibus. & in ea ſtatuta pœnalia facere põt, de ma. & obe. c. ſi quis. de conſe. di. 3. c. 1 ſed ludẽs ĩ loco exẽpto, ludit ĩ diœceſi ſtatuentis, ergo ligat pœna. Quòd aũt locus exẽptus, ſit ĩ diœceſim, nulli dubiũ, de offi. ord. cũ Ep̃s. li. 6. & ſi non eſſet in diœceſi, nõ eſſet neceſſaria exẽptio, de priuil. ſi Papa. eo. li. Nec eſt uerũ ꝙ locus exẽpus ſit quædã diœceſis per ſe: nã ſi hoc eſſet uerum, ad hoc ut Ep̃s poſſet ibi ſedere pro tribunali, debet requiri licentia iudicis loci exempti. qui uř eſſe Papa, uel eius legatus, ut in c. auctoritate. de priuileg. libr. 6. ſed hoc eſt falſum, nã ſolus Abbas dat licentiã ibi ſedendi, ut 18. q. 2. luminoſo. itẽ talis exẽptus nõ poſſet ſe ſubiicere ordinario loci ſine licentia Papæ, uel Legati, ut de foro cõpe. ſignificaſti. & tñ ꝯtrũm no. de off. le. c. 1. & ad idẽ qđ no. de ſen. exc. de monialibus. & qđ no. Archi. de tep. or. c. 3. ĩ ſi. li. 6. dũ dicit, ſuo iure. ¶ Ad prim. itẽ certũ eſt ꝙ Ep̃m florẽtinũ nolentẽ uitare excõicatũ ab Ep̃o Senẽſi, Epiſcopus Senenſis non potuit cogere uel punire. quod tñ faceret Senẽſis Epiſcopus, ſi exemptus in ſua diœceſi talia faceret, ut probatur ex his iuribus ſimul iunctis de priuile. c. cum & plãtare. §. excõmunicatos. & c. ad hæc. & c. auctoritate. li. 6. ĩ eo. tit. c. Epiſcoporũ. Io. mo. & Archi. hoc tenẽt ſm Io.

And.ibi & Pau.de ſen.ex.c.1.in cle.tenet ꝯtrium. ¶Prætereà ſi locus exẽptus,diceret territoriũ per ſe,& non eſſet de diœceſi,Eps nõ poſſet ibi ſedere inuitis ſubditis,ẽt de uoluntate Prelati illius loci,ut no.9.q.prima. ſi qſquã.ꝑ Arch.& in clem.de ſo.compe.c.unico.§. eidẽ. in glo.1.
Sed ꝯtrium eſt uerũ, ſolo Prelato loci exẽpti id ꝑmittẽte, ut io dicto.c.luminoſo.Itẽ ſi uerũ eſſet locus exẽptus eſſet in territorio ꝑ ſe,nunq̃ ipſe locus uel delinquẽtes ibi dẽ reciderẽt in iuriſdictionẽ ordinarij:uã diœceſis florẽtina,uel ibidẽ delinquẽtes,nunq̃ reciderent in poteſtatẽ uel iuriſdictionẽ Senẽ. Epiſcopi.ſecus ſi eſt de exẽpto,& delinquẽtibus ibidẽ,de hereti.c.ad abolendã.de priuile. c.1.& c.Epiſcoporũ.li.6.& in cõſtitu.cle.de ſup.ne. Prela.c.1.de ſta.re.c.2.de priui.c.2.ea.conſtitu. ¶Præterea ſi rõne delicti nõ poſſet cõueniri corã ordinario loci,ergo
5 nec rõne ꝯclus initi io loco exẽpto:† quia ꝯctus,& delictũ quo ad hoc æquparanẽ,ut de priuil.c.1.lib.6.ſed hoc ẽ falſum:nã rõne ꝯctus alibi initi,põt quis cõueniri corã iudice domicilij,de ſoro comp.c.ſi. Itẽ ſm hoc nõ eſſet differẽtia inter exẽptũ,& non exemptũ,cùm tñ ꝯtrium colligatur ex.c.1.de priui.li.6.¶ Ad ſecund.Itẽ ſequeretur abſurdũ hoc,ꝙ delinquẽs in loco exẽpto,ſi ꝑlatus loci exẽpti nõ hẽet iuriſdictionẽ Epiſcopalẽ in loco,ſemper eſſet cõueniẽdus corã papa,uel Legato:& ſm hoc ex difficultate cõuentionis ſemꝑ remanerẽt crimina impunita,ꝯ illud,de ſen.ex.ut famæ.& l.ita uulneratus.ff.ad l. Aquil. cũ ſi.Et eſſet hic ꝯ cõem opi.& modũ loquẽdi, qui habet, qđ Epiſcopus punit delicta in ſua diœceſi cõmiſſa, niſi delinquẽs ſit exẽptus; ſed iſte nõ eſt exẽptus,ergo &c.ut de ſup.ne.Prela.c.1.& in c.ſæpe allegato.c. 1. de priu.lib.6.
¶Preterea ille delinquẽs in loco exẽpto,dicit ſe non excommunicatũ:hoc.n.dicere oportet ex priuilegio exemptionis:ſed quõ põt iſte defendere,uel tueri priuilegio ſibi nõ conceſſo?non.n.poteſt qs ſibi ius tertij allegare,uel de iure tertij excipere,ut no.ff.fam.erc.l.& cõſequenter. & no.Hoſt.de dona.inter ui.& uxo. & ſi neceſſe.facit.de priuile.ſanè.de regu.iur.quæ à iure. & c.qđ alicui.lib.6.
¶Ad tert.Præterea generale priuilegiũ eccleſiæ ꝑditur ꝑ delictũ,nec põt delinquens allegare priuilegiũ eccleſiæ, de immu.eccleſiæ.c.ul.ita & hic non poterit allegare priuilegiũ exẽptionis,ad hoc de ſen.excõ.Romana.icđo reſponſo,cũ glo.poſita ſuꝑ uerba,ſubiectos. Ad idẽ qđ no. Ioan.An.in cle. de ſoro comp.c.uno.in gl.quia nomine. Iſtã qõnem diſputauit olim dñs Marſilius in ſtudio Bononien.&iſta fuerũt uerba ſua inter alia, Oẽs excõicatos ab
6 ſoluendos per Epm loci,quia† & ſi in loco exẽpto qui deliquerit,nihilominus eſt ſubditus Epiſcopi loci,& de ſua iuriſditione,& ſua diœceſi,& ubi quis delinq̃t,uel hẽt domiciliũ,ubi inuenitur ꝑꝑ delictum alibi commiſſum,põt puniri,C.ubi de cri.agi opor.l.1.& ſi eſt graue delictũ,eſt per iudicẽ domicilij remittendus ad iudicẽ delicti, aut. ut nulli iudi.§. ſi uerò quis comprehenſorũ.colũ.8. Ad quart.Mihi Federico uĩ per iura ultimo allegata,eum excommunicatũ eſſe. Reſtat rñdere ad ꝯria:& primo ad. c.
7 2.de con.lib.6.cũ ſuis concor. Dicendũ eſt† qđ loca exẽpta licet nõ ſint in iuriſdictione diœceſis, sunt tñ i territorio Epi diœceſis, ut probat decre.cũ Eps .de offi.ord. lib.6.& ſi non eſſet de diœceſi, & in diœceſi,fruſtra impetraretur priuilegiũ exẽptionis.† ¶Ad decre. cùm Eps ubi
8 dr̃ qđ Epiſcopus nõ põt ibi ſedere, &c & qđ ſnia iuris, & ſnia hominis ſunt paria,rñdeo ꝙ ſicut Epiſcopus proceſſus ſuos ibi facere non põt,ita nõ põt ibi legẽ cõdere; quia cõdere legẽ,eſt de iuriſdictione,& in hoc sũt paria. ſed ſicut Eps exiſtens in loco nõ exẽpto,põt ſubditũ ſuũ in loco exempto exiſtentẽ excõicare;ita lex Epiſcopi ibi condita,ubi potuit cõdi,ligat ſubditũ cõdẽdis delinquẽtem in loco exẽpto. & ſic ẽt reſpõdetur ad oia alia iura, quæ allegãtur pro illa parte. ¶Ad quint.Dicunt ꝙ in loca exẽpta,uel hoĩes exemptos Epiſcopus non habet iuriſdictionẽ:& in hoc non ꝯdicunt;non tñ negant ꝙ i ſubditum Epi exiſtentem in loco exempto Epiſcopus poſſet procedere,qđ probatur per iura allegata pro parte mea. Pro iſta parte facit quod determinat do. Cy.de piſtorio legũ Doctor in ſtudio Senen.in queſtione, quę incipit, Rector ciuitatis.& quod defectuosè allegatum eſt, & ad contraria reſponſum, ibi plenius uide,& quære.

ADDITAMENTA.

¶Sbditis.& quod not.Ioan. Andr. de ſen.excom.religioſo. in nouella,lib.6. Laur.

¶Sequeret non ſeqoitur.nã licẽt ſtatutum liget in loco exẽpto,nihilominus ratione domicilij poterit puniri ab Epiſcopo ꝑ ius cõe.ut no.Io.An.i c.2.de cõſti.li.6.i noue.4.

¶Li.6.quòd poteſt quis allegare ius tertij, nota.pleoẽ per Compo.de reſcrip.c.mandatum. Laur.

¶Coll.8.tenet Ioan.And.contrarium de com.c.ſecundo li. 6.in nouelli additio.Exempta licet ſiot loca exẽpta diœceſis uel in diœceſi nõ tamen ſequitur quòd ſint de diœceſi:ut in cle.de priu.c.Archiepiſcopo.§.ſimili modo.Lau.

¶Quæſtio Federici Petrucij diſputata Senis.

SVMMAE.

1 *Eccleſia parochialis an ſibi debeat imputare in portionẽ canonicam id,quod minus debita portione relictum eſt ſibi à defuncto alibi ſepulto, quã in eccleſia parochiali.*

2 *Eccleſia æquiparatur patri,& matri,& filio.& quare. Eccleſia æquiparatur patrono.*

3 *Eccleſia ẽt tanquàm uxor indotata, & egens admittẽda eſt ad quandã portionẽ bonorum hæreditariorum una cũ liberis.& hoc in cõpenſationẽ onerũ,quæ ſuſtinuit,&c.*

4 *Si ſepultus in eccleſia parochiali,nihil relinqueret illi eccleſiæ,ſed alijs,illa nihilominus poteſt exigere aliquam portionem de bonis defuncti.*

5 *Argumentum de contractibus ad teſtamenta ualidũ eſt.*

6 *Quarta debetur eccleſiæ parochiali de bonis alibi,quam ei relictis.*

7 *Prælati eccleſiæ dici poſſunt noſtri ſilentiarij, quibus ſecreta noſtra committimus.*

8 *Collatio non habet locum ubi diuerſo iure ſucceditur.*

9 *Actio locati competere poteſt prælato parochiali pro debito laboris.*

10 *Debitor aliquid creditori relinquens, non uidetur uoluiſſe compenſare.*

11 *Prælati parochiales alio reſpectu dicuntur ſilentiarij alio ſecretarij.*

12 *Parochianus, qui diu ſtetit in una parochia,& demum tranſlato domicilio ſe transferat in aliam,& ibi moritur,cui eccleſiæ teneatur.*

QVAESIO· III.

1 IN noomine domini amen. Quæſtio talis eſt,† nunquid eccleſia parochialis debeat ſibi imputare in portionem canonicam , qđ minus debita portione relictũ eſt ſibi à defuncto alibi,quam in eccleſia parochiali ſepulto;uel relictum eſt,quàtum ſufficiat ad quartam, nunq̃d illo relicto pro quarta debeat eſſe cõtenta.¶ Et arguii primò ꝙ ſic,q̃a dr̃ in iure,qđ eccleſia parochialis debet hẽre tertia partẽ ſui iudicij,ut ex̃ de ſep,c.2. ad idẽ eo. sit.c.2.ibi oium rerũ.& c.de his.ibi de boois ſuis. & c.cũ ſup.ibi,teſtõ.& eo.ti.c.2.lib.6.ibi canonica portio.& 13. q.2.§.ſed aliud.ad fi.§.ibi,quæ Chriſtus teſtator, quę oia iura generaliter,& indiſſinitè dicunt.portionẽ dari debere de his,quæ teſtator reliquit pro anima ſua,igiẽ ſi teſtator ante mortem ſuam uſus præcepto decre.j.de ſepu. omnium rerum , quas pro anima ſua relinquere intendebat,quartam eccleſiæ parochiali dimiſit,contenta debet eſſe,nec ulterius moleſtare alia relicta,& hoc poteſt

com

compręhēpi ex uerbis Hoſt.In.c.1.ſup uerbo cēſemus.&
ſup uerbo domini noſtri.uer. ſed quare,& i ſi.c.uer. pri-
mū eſt.eo.ti.c.2. ſup uerbo diſpoſitione.ibi inqt.o.Licet
cōtrariū poſſit colligi ex verbis ſuis.eo.c.ad ſi. ſup V̄bo,
participatus,nouit.& ſup uerbo,cōditio.Prӕterea eccle
ſia ӕqparari vr̄ filio,ut de ꝓba.i p̄ſentia.& xiij.q.2.§.ſed
aliud.ad ſi.& c.ſe.& xvij.q.4.c.ſi.& ibi declarat in glo.
dū ibi allegat.C.de iof.do.l.ſi totas. Sed uideo ꝙ ſi filius
hēt quartā,vel mious quarta, agit q̄rela, imo agit ad ſup
plemētū,de inoſ.teſta.cùm q̄ritur l.omnimodo.& l.quo
oiā.& l.ſi qñ.§.generaliter.& l.ſeq. qa iudiciū defuocti
approbaſſe vr̄,ff.eo.ti.l.ſi pars.§.j.& l.p.& l.papin.§.ſi cō
ditionē.licet ſup hoc olim fuerint diuerſa iura,p id, qđ
2 no.ff.eo.tit.l.nā & his.¶† Prӕterea ſi tu etiā diceres qđ
eccleſia ӕqparatur Patri, & matri, qđ dici pōt,ut x de
ſum.Tri.& ſi.ca.c.s.in ſi.&de priui.c.s.li 6.vi.q.j.iſames
cū ſimi.adhuc vr̄, qđ ea quo eis aliquid relictū eſt noo
poſſunt agere querela,qđ poſſent,ſi eſſent exheredati ſi-
cut filij.C.de inof.teſt.l.ſi cū filiū.& ff.eo.ti.l.patri filiū.
& l.ſeq.¶Prӕterea eccleſia pōt ӕqparari patrono:nā cū
ante baptiſmū receptū eſſemus ſerui, & ſubditi ӕternӕ
pęnӕ,p baptiſmū receptū i eccleſia ſumus liberati,& ſic
tāq̄ illi manumiſſi poſſumus ſpiritualiter dici liberti ec
cleſiarū.ad hoc de cōſe.d.4.c.j.ij.&3.Sed hoe ego uideo
qđ in portione debita patrono i bonis liberti.ceſſat ꝯta-
bula,ſi aliquo modo ꝯſecuti ſuot portionē ſuā uel ſi mi-
nus relictū eſt eis,nō habēt iſtud tāq̄ priocipiū,ſed impu
tāt in ſuā quartā.ff.de iur. pa.l.fine.§.excluditur.&de bo.
li.6.& etiam.§.quoties.l.§.ſi data.& l.ſi.io fine.& i l.2.&
3 ſeq.ad idē.ff.de bo.poſ.contra.l.ij.¶†Prӕterea & ſi nul-
lo p̄dictorum modorum eccleſia ſuccedit io iſta quarta,
ſed aliàs quodā alio iure ſpeciali,ut puta ſicut uxor ido
tata,& egens, q̄ admittitur una cū liberis uſque ad quar
tam partē in bonis mariti, adhuc legata, & fideicōmiſſa
cōputātur i iſta quarta,ut patet.C.unde uir, & uxor.aut.
ibi po.& de exhib.& intro.re.ad finem. ¶Prӕtereà ſi di-
catur ꝙ iſta quarta ſit debita eccleſiӕ parochiali ꝑꝑ one
ra, quę ſuſtinuit in uita i cōpēſatione onerum,& iniurię
nullus dubitat qđ ꝓ ea parte,pro qua ſatisfactū eſt huic
iniurię eccleſia parochialis nō pōt ulterius agere, qa ſo
lotione eius,qđ debetur,&c.Qđ autē hic quarta debea
tur potius i cōpēſatione iniurię,quā ea aliquo ſupradi-
4 ctorum modorū;patet nā dicunt Doct.†qđ ſi aliquis ſe-
peliat i eccleſia parochiali,& ibi nihil relinquat,ſed ali
is eccleſiis,illa nihilominus petere pōt aliquā portionē
& hoc tenet Ray.i ſumma,& Pe.de Sap.e.ti.de his. et Ab
bas hoc innuit.Tollit igit hęc iniuria trāſactione à iure
īducta,quēadmodum tolleretur trāſactione.& eo.ti.c.j.
peccato hominis.ff.de iniu.oō ſolū.§.j. nam & iniuriam
facit pater filiū exhӕredādo. quam iniuriam uoluit lex
cōpēſari per quartam bonorum teſtatoris,cuius quartӕ
partē recipiendo,uel aliàs approbādo iudiciū defuncti,
ceſſat talis iniurię perſecutio,i.querela inofficioſi teſta-
mēti, & agitur ad ſupplemētū,ff. de inoffi.teſta.l.iiij.&
l.ult.& eo.ti.l.oīno.& l.quoniam.cum ſimilibus.Pręte-
reà poſito ꝙ iſta quarta quaſi debitum petatur, cùm cō-
pēſationē fieri uoluiſſe in dubio uidetur teſtator ꝓ con
currēti quātitate, ut potius uideatur uoluiſſe ſoluiſſe,q̄
donaſſe,ne duplici p̄ſtatione ſimili oneretur hӕres ar.ff.
ſolu.matr.l.ſi cum dotē.§.ſi pater.ff.de leg.ij.cùm pater.
§.qui dotale.& de do.prӕle.l.4.in prin.& l.pe.Item i du
bio potius prӕſumitur uelle mutuū contrahere,quā do-
nare,quia in dubio nullus prӕſumitur iactare pecuniā
ſuam.ad hoc.ff.ſi cer.pe.l.cùm quid.ad idem.ff.de pro.l.
cùm de indebito.& ff.de ſo.l.j.cum his,quӕ cōtinuātur.
5 Nam † licet arguere de contractibus ad teſtamenta.ff.de
pig.ac.l.non eſt.& de adi.le.l.Lucius.& not.gl. Inſti. de
leg.Fuſ.Ca.tol.in ſi.Item partem hanc tenet Ho. in ſum
ma de ſepul.§.an ſit licitū.in 2.col.uer. quid ſi reliquit,
Sed Goffr.tenet cōtrariū ſcilicet ꝙ nō cōputetur.Pro iſta
ſecunda parte,facit qđ no.Archi.17.q.5.c.3.& p Io.And.
io c.ſuper cathedram ad fio.ſuper uerbo integre.¶In ꝯtriū
vr̄,ꝙ non debet computari io quartā.primo per decr.ſu
per cathedrā.§.huiuſmodi.ubi apertè dr̄,ꝙ de relictis fra
tribus debet quarta eccleſiӕ parochiali,noo diſtinguēdo
an aliquid ſit relictum eccleſiӕ parochiali,uel nō:ad hoc
faciunt expoſitiones omniū Doctorum.ſ.eo.c.j. Nam q̄-
cunq; illarum opinionū ſit uera,à de relictis factis q̄buſ-
cunq; eccleſijs,an de relictis factis illi eccleſiӕ,ubi cor-
pus eſt ſepultū, dēatur quarta, tñ omniū expoſitio i hoc
6 cōcordat,ꝙ †de relictis alibi,q̄ i eccleſia parochiali, dē-
tur quarta,noo diſtinguendo an aliquid relictū fuerit ec
cleſiӕ parochiali,an non.Itē ad hoc vr̄ eſſe caſus,de teſt.
requiſiſti.i ſi.eo.tit.cap.officij,ubi dr̄,ꝙ de illo, quod ſim
pliciter relictum eſt &c.& iura, quę ibi inducuntur p gl.
¶Prӕtereà iſtӕ duӕ eccleſię quaſi filię ſuccedūt huic de-
functo,de proba.in p̄ſentia.Sed i diuiſiōe hęreditatis nō
ueniunt p̄legata;ut C.de col.à patre.& l.filiam.cū ſimili
b9,ergo nec hic.licèt ꝯ colligat.ff.e.ti.l.j.§.ſi emācipatio
ſed ibi tollitur ſolutio.Item id,quod rōne onerum ꝑcipi
tur,nō cōfertur,ff.eo.titu.l.j.§.ſi ad id.ſed eccleſia ſibi p̄-
legatū recipit rōne oneris,quod ſuſtinuit,ex̄ de ſepul.c.
1.Itē Silentiarij nō cōferunt ēt illud,quod ultra onus mi
litiӕ recipiūt ex militia,ut,C.de inoffi.teſt.l.oimodo.in
7 ſi.ſed † Prӕlati eccleſiarum poſſunt dici Silentiarij nr̄i,q-
bus ſecreta nr̄a cōmittimus, ut de Pœnit.& re. c. omnis
ergo.Prӕtereà ſi uolumus dicere,ꝙ iſtӕ duӕ eccleſiӕ nō
habeantur loco filiorū,adhuc ceſſat collatio,qa īter ex-
traneos non hēt locum collatio,immò nec inter filiū,&
extraneū,nec iter duos emācipatos,ut colligi ex tex. &
glo.ff.eo.tit l.j.in prin.& C.eo.ti.l.ſi emancipati. Itē nō
ſuccedentes in ius immenſum non cōferūt,ut nota.C.de
coll.l.à patre.ſed hic illę duę eccleſię ſunt legatarię non
hęredes.ergo non conferunt.Et ſi uolumus dicere ꝙ hēt
locum collatio,nō tñ eccleſia parochialis totū cōferret,
ſed tm̄ quātum ablatum eſt. ſ.quadrantem.ff.de col.l.j.§.
ſi ea dodrante.Sed vr̄ ꝯ ꝙ totum debeat conferre,eod.ti.
l.ij.ſi eum.& l.p̄tor.§.Iulianus.,Item ceſſare dēt collatio
8 alia de cauſa,qa † qñ diuerſo iure ſuccedi tur,nō hēt locū
collatio.ff.de col.l.pr̄ filiū.& l.ſeq.ſed hic ēt parochialis
ſuccedit ab inteſtato in iſta quarta,ex quo non fuit ſibi re
licta,& illa eccleſia,cui ſit relictum, vr̄ ſuccedere ex teſtō.
9 Pręterea ēt † parochialis petit quaſi debitum,& mercedē
laboris,quaſi actione locati qa ſit quarta pars bonorum
relictorum à defuncto pro anima obligata eccleſię paro
chiali.& hoc innuit decr.j.de ſepul.& decre.ſuper cathe
drā.§.huiuſmodi, alia uerò eccleſia petit relictum ſuum
ut lucrum,& donationem quandam.¶ Prętereà cū ſit di
ctum modò,quia illud petitur tanq̄ debitum,uel merces
10 actione locati,ſi†debitor aliquid creditori relinquat,nō
uidetur uoluiſſe compenſare,niſi exprimat.Ad hoc.ff.de
hęre.inſt.l.ſi compenſandi.de le.j.l.Lucius.io prin.de le.
ij.l.ulti.§.pe.& l.creditorem.C.eo.l.creditor.ad hoc etiā
facit.§.ſciēdum.ff.de rei uen.ſct.& l.pater.§.1.ff.ad l.Fal.
veruntamen ſi capiatur tanquàm debitum, computatur
in legitimā,arg.extra de teſta.c.Raynutius.& c.Raynal-
dus.& C.ad l.Fal.l.imponenda et l.irritum.uidetur enim
quaſi ęs alienum,ff.de col.do.l.i.in fio.& l.ſe.Si uis tenere
primam partem,reſponde ſic ad primum contrarium de
decre.ſuper cathedram.ſcilicet,quod iſtud ius nouū in-
telligatur cum ſuppletione iurium ātiquorum & relatio
num,ſcilicet quādo eccleſię non eſt prouiſum de quarta.
nèc etiam hoc eſt nouum ꝙ poſteriores leges determinen
tur per priores,ff.de legi.l.non eſt nouū.& l.ſe.& ſt.¶Eo
dem modo reſponde ad expoſitiones,de quibus dixi.ſ.ad
decre.officij.& decre.requiſiſti.in fin.ibi p̄cipuam.Sed re
ſponde aliter ꝙ Epiſcopus quo ad teſtatorem eſt extra-
neus,quare enim legatum relictū Epiſcopo hēt impedire

iuris executionẽ,quę eſt inter Epiſcopum,& capellas:ex quo teſtator nihil dixit, ſed eccleſia parochialis hẽt ius in bonis defuncti quaſi tanq̃ coniunctus ab inteſtato veniens non tanquàm creditor. Vnde relinquendo aliquid eccleſię ſimpliciter,uidetur uoluiſſe compenſare,aliter ĩ creditore fortè,ut.j.dicet ur. Ad.§. ſciendum reſpõdebitur.j. Ad omnia alia iura, quæ collationem locũ non habere innuunt,reſponde vno uerbo,ſcilicet quòd non. ſequitur iſta argumentatio, hoc non cõfertur, ergo nõ cõputatur in quartam,vt.C.de col.l.poſthumo alias pe.in princ. Nam relicta,& prælegata non conferuntur,& tamen in quartam imputãtur,vt ibi not.in prin. Ad id,quod dicitur de Silẽtiarijs,reſpõde,quòd cùm ſit ſpeciale priuilegium eorum non debet trahi ad conſequẽtiam,extrà de regu.iur.c.quæ à iure.lib.vj.communiter exorbitant, & quod vni gratioſè conceſſum eſt, &c.de priuil.c.ſanè.
11 Item † alio modo dicũt prælati ſecretarijs noſtri,& alio modo Silentiarij Principis,Item ibi loquitur decretario Principis,ſed prælati nõ Principis,ſed aliorum ſũt ſecretarij.¶ Præterea nec eccleſia hoc percipit iura militię,& ſic diuerſus eſt caſus,nõ aduerſus. Ad omnia iura,quæ dicunt quòd in dubio debitor legando creditori, uideatur voluiſſe ſoluere.& ad illa,quæ dicũt quòd ęs alienũ nõ computatur in legitimam,reſpõde ſimul,quòd iſtud non eſt uerum debitũ,vnde in tali debito iſte talis poteſt iſtitui hæres.nam in dote,& in legitima, quæ debetur iure naturæ poteſt qui inſtitui hæres, imò debet ſm opi.communem,ut no.ff.de min.l.deniq;.§.verũ.de teſt.c. Raynutius in prin.& in fi.Ad.l.vnicam.§.ſciendum.eodem modo reſpõde,q aliter eſt debita dos à marito vxori,& aliter iſta quarta eccleſiæ parochiali.Vel ſolue,ut not.i.l.ſi cum dotem.§.ſi pater.ſolu.matri.& .l.pater.§.j.ff.ad leg. Falc.Et ſi diceres q iſtud ſit uerum debitum,ſcilicet actione ex locato, dic hoc non eſt uerum debitum:nam alioq
12 etiam in uita poſſet peti.Item † ſi vnus parochianus ſtetiſſet in vna parochia per multa tẽpora,& demum trãſlato domicilio ſe transferat in aliam parochiam, & ibi moriatur,nihil poteſt petere eccleſia.

ADDITAMENTA.

¶Debetur.ſecus in pluribus pignoratis.ff.de pignor.l.q̃ pigno.Laur.

¶Partem.Mihi plus placeret auctoritas Domini Io. ſi contraria cõſuetudo non eſſet mihi obuia.Laur.

¶Quæſtio domini Fe[d]erici Petrucij Senenſis, Decretorum Doctoris diſputata Señ. anno Domini M.cccxxvj.die.xxvj.Februarij.anno,quo Do.Ioã. Andr.fecit, uel publicauit Apparatum ſuper Clemen.

SVMMAE.

1 *Parochialis an debeat habere quartam de relictis monacho intuitu parentelæ,uel remunerationis.*

2 *Quarta debita eccleſiæ parochiali, quare ſimilis dicatur Falcidiæ hæredi.*

Relictũ monacho,ã sẽper dicatur toti monaſterio relictũ

3 *Teſtatoris uoluntas,ſi rationi conueniat, per omnia ſeruanda eſt.*

4 *Patri acquiritur per filium,domino per ſeruum,& monaſterio per monachum.& qualiter procedat.*

5 *Fratrum appellatione,an ſemper poſſint comprehendi ſingulares fratres.*

6 *Termini iſti,fratrum,fratres, fratribus, &c. qualiter in prolatione ſint intelligendi.*

7 *Mẽs,& ratio legislatoris in literalibus allegationibus eſt attendenda;& ubi non poteſt de mente conſtare, conſideranda eſt ratio. Litera occidit,ſpiritus autem uiuificat.*

8 *Argumentum de falcidia ad portionem canonicam eccleſiæ parochiali debitam,an ſemper procedat.*

9 *Cauſa alicuius actus ceſſãte,nõ sẽper uitiatur qđ actũ eſt.*

QVAESTIO IIII.

Teſtator in vltima voluntate reliquit patri ſuo, vel fratri, uel nepoti, uel alteri conſanguineo, vel affini exiſtenti fratri prędicatori centum, ut emat ſibi inde veſtes, & breuiarium, uel libros ad ſtudendum, habens ſolummodo reſpectum ad parentelam,uel amicitiam,uel ad alicuius remunerationis intuitum,aliàs non relicturus:& mortuus eſt, & ſepultus apud
1 fratres prędicatores. Modo † quæritur, nunqnid eccleſia parochialis de illis centũ debeat habere quartam per decre. Bonifacij.viij.ſuper cathedram,verſicu.huiuſmodi. in cle. Arguitur,q non dicitur in iure,quòd de his, quæ quis reliquit Chriſto,eccleſijs,uel pijs locis ꝓ remedio animæ ſuæ debeat dari portio eccleſiæ parochiali, xiii. q.ii.§.ſed aliud.ad fin.de ſepul.c.ii. & c. in noſtra. Ad idem quod no. Inno.eod.titu.de his.in gloſſ.in verſic.dicimus tamen. Ad idem.ff.ad.l.fal.l.i.§.ad muncipium. ſed in quæſtione noſtra non eſt huiuſmodi,ergo &c. Ad idem de uerb. ſign. ex parte.ii.ibi quæ perſonis ſpecialiter, &c. Ad hoc faciebat olim decretalis extrauagãs Benedicti,inter cunctas ad fin. ubi prohibitum erat dari quartam eccleſiæ parochiali de relictis fratribus prędicatoribus,tam in cõmuni, q̃ in ſingulari. Ad hoc quod not.de ſepul.relatum.in glo.iii. & C. ad.l.Fal.authen.ſimiliter. Secundò,de relictis ſingularibus perſonis eo modo,vt.ſ.in quæſtione proponitur, non debetur quarta,per antiqua iura, vt.ſ. probatum eſt. Sed per decre.ſuper cathedram.§.huiuſmodi.ius nõ mutatur, vt.j. probatur.ergo ſtare non prohibetur.C. de ap.l. præcipimus.Quòd autem nõ ſit mutatum antiquum ius, apparet. nam per nomen fratrum,fratres,uel fratribus, intelligitur conuentus ſiue vniuerſitas fratrum, non ſingulares perſonæ,ff.de re.du.l.ciuibus.de condi.& demonaſtra.l. municipibus.de lega.ij.l. Lucius.§.ciuibus.ff.quod cuiuſ.uni.no.l. ſi municipes. & de liber.uni.l.uno. & C. de ſer. reipu. ma.
2 in rub.l.ulti. ¶ Tertiò, † iſta quarta debita &c.eccleſiæ parochiali, ſimilis eſt Falcidię debitæ hęredi, ut ſicut Falcidia eſt in bonis hæredum ſic iſta quarta in bonis curatorum. Primum probatur,C.ad.l.fal.l.pe.ff. eodem titu.l.hęres. Secundum probatur in quadam commiſsione Bonifacii.viii.ad petitionem clerici Mariteñ.quę incipit, Olim grauibus.§.præterea. Modo ſic arguitur, ſicut hęres non detrahit Falcidiam de mortis cauſa captione, pręter uoluntatem defuncti,ut no.C. ad. l. Falci. l. mortis. & ff. de dona.cauſa mortis.l.qui præcio.ſic eccleſia parochialis nõ diuidet hanc quartam in caſu noſtro, cum iſtud relictum capiatur à monaſterio pręter uoluntatẽ defuncti. ¶ Quartò,licèt iſtud relictum acquireretur monaſterio,ut allegabatur in contrarium pro parte altera, tamẽ non debemus conſiderare cui acquiratur,ſed cui honor exhibetur in relinquendo, & cuius contemplatione relictum ſit. Ad hoc optimè.ff.de cõtrata.bono.poſſeſ.l.pen.§. hoc ſolum. uer. non.n.querimus cui acquiritur, ſed cui honor exhibitus ſit. Ad idẽ.ff.de don.cá mor.l.ſi filio.ij.ibi,ſed potius filio q̃ patri.& e.tit.l.fi.& C.de uſur.l.fi. ad idẽ.ff.de adi. le.l.legatũ.ad idẽ.ff.de uul.& pu.l.quę lib.§.hęc uerba.uer. & iõ.ibi, quia non ex iudicio ueniunt ad idem de condi.& de.qui hæredi.in prin.de op.li.cùm patronus.§.cũ libertus.uer.hęres. uer.itaq;. ¶Quinto,decre.ſuper.§.hmõi.& alia iura, ut e.ti. c.i.&.c.in noſtrà cum ſimili.dant iſtã quartã eccleſiæ parochiali in recompenſationem laboris,& ſatisfactionem iniuria quam patitur eccleſia parochialis ex eo, q eius parochianus ſepelitur apud fratres,at ille frater iniuriam non commiſit,nec ſibi relictum eſt ratione ſepulturæ. nam & ſi alibi fuiſſet ſepultus,illud idem eidem reliquiſſet teſtator de hoc.C.de leg.l.cum alienam. igitur eccleſia parochialis
3 iſtud relictum defalcare nõ debet.¶† Sextò, & ultimò, uoluntas teſtatoris rationalis,per omnia ſeruanda eſt, xiii.q. ii.c.vl.de teſta.c.tuæ.C.de ſacroſan.eccle.l.i.de reli.do.c.ij. in cle.at hic non ſeruaretur uoluntas teſtatoris,ſi tale reli-

ctum

ctum defalcaretur:igitur debet remanere iactatum.Quod
aũt frater ille ſit ſucceptibilis talis legati,probatur.ff.de
ꝓba.nõ ſcripto.§.ſi in metallũ.ff.de ali.& ci.le.l.is cui &
l.ſeruos.Ad idẽ de ca. di.l.eas & l.in annos ſingulos lega
tũ.immò ſi teſtator ſubſtituiſſet,illi fratri ĩ legato, ſi Pri
or uel Abbas inquietaret ipſum ſup legato, eſſet locus
ſubſtitutioni,ut no. ff.ad Trebel.l. Lucius.§.tecs. Ad hoc
aliqd tangit Arc.mihi approbãs.xix.q.3.quia in §.pe.¶In
ↄriũ vr̃ ſic,primò ꝙ ſi relinquatur monacho, intelligitur
4 relinq monaſterio,uel cõuẽtui. † Nã ſicut patri ꝑ filium
acqrit,ſic ꝑ ſeruũ domino,& ꝑ monachũ monaſterio, &
ſi relinquitur filio uel ſuo hærede inſtituto,& hæreditate
ꝑ eos acqſita,à domino uel patre legari,uel fideicõmitti
põt;hoc probatur.xij.q.j.nõ dicatur in fi.xviij.q.j.c.uni-
ce.de ſta.mo.cũ ad monaſteriũ in pri.& extraua.Nicolai,
Exiit q ſeminat.§.ad hoc cũ fratres ipſi.Ad idẽ.xix.q.ſi.in
ſi.qõnis,& auth.ingreſſi.¶Secũdum ꝓbatur.ff.de le.j.l.cũ
filio.de le.ij.l.ſi alienus.& itẽm acqritur hæreditas mo-
naſterio ꝑ monachũ,qđ uno momẽto nõ durat apud mo
nachũ.ff.de acq.hæred.l.placet.immo plus,qđ monacho
nolente acceptare legatũ,uel heredi.adire,monaſterium
poterit adire,& acceptare,ut no. Arc.18.q.j.c.unico ar.
C.de bo.q lib.l.ſi.circa prin.& §.ſinautẽ.Ad hoc de cõue.
coni. uenies.in gl.pe.in pri.reſpicimus n.cui acqritur,&
non cui relinquitur.ad hoc.ff.de iure pa.ſi uerò.§.conclu
ditur.Sufficit.n.qđ monaſteriũ habeat quomodocunq;,
& qualitercunq; habeat.de bonis, quę lib. l.etiam.§.ſi de
bita.ad idem.ff.qđ cum eo. l.ſi filium.§.ſi filio.ibi effectu
5 enim hæres eſt.¶†Secundò hoc uerbo fratribus,fratrum,
uel fratres,comprehenduntur etiam ſingulares fratres.ad
hoc quod no.in c.requiſiuiſti & in c. huius de pri.in c.ꝑ
exemptionem.lib. vj. exemptis em̃ canonicis, intellgi-
tur exempta eccleſia,ut ibi. & populo interdicto,intelli
guntur interdicti ſingulares,ut eo.li.de ſen.ex.ſi ſentẽtia.
§.ſi.Et priuilegium cõceſſum Angelicis,extenditur ad ſin
gulares ꝑſonas,de fo.com.delicti.Hoc probatur expreſsè
in regula Fratrum minorũ approbata per Inno.iij.& Ho-
norium.iij.in ti.de ui.& ho.cle.c.a.dicitur.n.ibi in quo-
dã capitulo,fratres nihil ſibi approprient.qđ uerbũ ibi ge
nerale Gregorius,& Nicolaus declarauerunt debere itel
ligi tam in communi,q̃ ſingulari,ut vr̃ melius in decre.
exiit qui ſeminat.§.poreo.¶Tertio preſupponitur qđ de
antiquo iure non debeatur quarta de huiuſmodi relicto,
tamen nõ põt negari quin hodie dari debeat. per.§.hu
iuſmodi.ibi,exigi non debet.Vel nõ conſueuit de iure.&
ibi,directè,uel indirectè.& ibi,aliis ꝑ eiuſdem.& ibi,nec
alij,nec aliis.¶Quarto à contrario ſenſu uidetur eſſe ca-
ſus de teſt.requiſiuiſti. circa ſi.ibi,circa eũ,qui poteſt pro
prium poſſidere,non eſt curandum cuius contemplatio-
ne ſibi aliquid relinquatur,quia ſemper cum effectu itel-
ligitur relictum monaſterio. de his, quę ſi.à Pręlat.cùm
Apoſtolica.Quintò hodie uidetur eſſe caſus illius q̃ſtio-
nis.nam illi quidẽ olim uolentes defraudare eccleſiã pa-
rochialem,relinquebant fratribus in ſingulari.i.in eorũ
commoditates ſingulares,ut emerent ſibi ueſtes, libros,
uel aliquid aliud,ut patet in ſupraſcripta cõmiſſione Bo
nifacii.§.ad hoc.& ideo Bonifacius declarauit,qđ de tali
bus relictis ſoluatur quarta,licèt reſponderi poſſet,q ibi
relinquebatur ꝑ ſalute animæ.ſecus in quæſtione noſtra
6 ¶†Sextò,& ultimo in huiuſmodi ambiguitate.ſ.fratrum
fratres,uel fratribus,quomodo intelligi debeat, uidetur
attendenda conſuetudo,& uſus loquẽdi Romanorũ Pon
tificum qualiter uolẽtes de his fratribus loqui, per quæ
uerba loquuntur.Ad hoc.ff.de le.j .ſi ſeruus plurium. de
leg.iij.l.ſi cor.de uſur.qui ſemiſſes. de pig.ac.l. uniuerſo
rum.extra de tráſla.inter.ibi,iuxta cõem modum loquen
di.Sed uideo qđ Romanus Pontifex uolẽs illis fratribus
præcipere,permittere,cõcedere, uel aliter qualitercũq;
loqui,de eis etiam in ſingulari loquitur ꝑ hæc uerba,fra
tribus,fratres,uel ſimilia,ut põt colligi ĩ de deci.c.j. de
reg.no ſolũ.de exce.ꝑla.c.j.& c.nimis.Sic ergo intellige
mus dubiũ,in tantũ ut Bonifacius ſenſerit de relictis tã ĩ
ſingulari, q̃ in cõmuni. & ita vr̃ Bonifacius intellexiſſe,
q uolẽs eius contrariũ ſtatuere, ſtatuit ꝙ de relictis fra-
tribus tã in cõi,quã in ſingulari nõ teneatur cęnobiũ da
re quartã eccleſię parochiali.Sup iſto pũcto Do.Ioã.Car
dinalis,q gloſſauit decre.ſup cathedrã.nihil dixit:credo
enim nõ uidiſſe aliã cõmiſſionẽ Bonifacij,& alius gloſ
ſator urbis,q gloſſauit Clemẽtinas,eũ nõ uidit.qđ ꝓbatr
ex eo,qa ipſe ſup.§.huiuſmodi.ſup uerbo taxamus.tenu
it ſm Inn.qđ eccleſia parochialis non põt petere quartã
ab hęrede, ſed à fratribus. Sed hoc eſt ↄ illã cõmiſſionẽ.
§.ꝓtereà.tñ ſup q̃ſtione noſtra parũ arguie ꝓ,& cõtrà,nil
approbas.in reportationibus Do.Ioã.An.ꝑ ſcholares in
neuto,ꝙ ipſe remittit ad illa cõmiſſionẽ.§.Ad hac. Do.
Cy.de piſtorio ſũmus legũ Doctor cõſultus à me ſup iſta
7 q̃ſtione,in ſcriptis ſic mihi reſpondit, †Multũ eſt conſi-
derãda mẽs,& ratio legiſlatoris,& ubi poſſit colligi mẽs
& ratio,q̃ ẽ mẽ,ab ea eſt cõcludendũ,ut.ff.de iure patro.
l.adigere §.quamuis.de re.milita.l.milites.i pei.Vbi uerò
nõ põt de mẽte apparere, habet locum ratio. l. ꝓpexit.
Ad hoc accedat illud,uerba occidũt,ſpiritus uiuificat.&
c.ut dixi i lec.C.q̃ ſit lon.conſue.l.j.In noſtra quæſtione.
aduertẽda ſunt uerba legiſlatoris,& ipſius cõſtitutionis.
Loquũtur.n.in relictis, quę pertinent ad ultimas uolun
tates,ut.ff.de tab.exhi.l.j.i ñ. itẽ loquuntur de datis qua
litercũq; donatis in morte,ſeu infirmitate unde proceſſe
rat mors & ſecuta fuerat ſepultura,ut ꝑ iſta uerba uidea
tur legiſlator cõpręhẽdere omnem mortis cauſa captio
nem,nõ tamen legatum,& mortis cauſa donationẽ,&c.
dicit enim,datis.&c.ubicũq;.n.de morte fit mẽtio; dici-
tur cauſa mortis fieri,uel dari,ut.ff.de don.cau.mor.l.Se
ia §.ſi.& dixi in lec.C.de iur.do.l.ij.& cauſa mortis capi
tur,qcqd occaſione mortis accipitur.nã mortis cauſa ca
ptio,eſt genus,& cõplectitur quicquid propter mortem
alicuius obuenit,ff.de do.cauſa mort.l.qui precio.& l.ſi
mulier.& l.ſi eũ.& l.ſi mortis cauſa capitur.Et ſic licèt di
camus eſſe legatũ,uel relictum ipſi fratri,& ſui contem-
platione tatum,& licèt acquiratur alijs fratribus in com
muni præter uolũtatem teſtatoris,tamen eſt mortis cau-
ſa capio, nam ꝓpter mortem ipſius datur, & acquiritur
fratribus tanquam ꝑ ſeruum ordinis, & ſic capiunt pro-
pter morte.Et ꝙ hoc quęrere uoluit princeps Romanus,
ſatis colligitur ex proœmio, & illa cauſa motiua fecit
ſic cõſtitui,ut data qualitercũq; in morte,unde fit ſecuta
ſepultura,defalcẽtur.& hęc habẽt locum de datis,& ac-
quiſitis cum effectu,alias ſi eſſet inutilis datio,nõ defal-
cãtur.Prætereà ſi poſſet datum uel legatum contempla-
tionem unius ĩ totum reuocari, poſſet fieri fraus legi &
cõcederetur per obliquũ quod directè prohibetur,quod
eſſe nõ debet,ut.ff.de dona.cauſa mor.l.quod conditio-
nis implẽdæ cauſa.& de cõdi.& demon.l.hæres meus.§.
ſi.hactenus Do.Cy.¶Ex uerbis domini Cyn.colligitur,ꝙ
conuentus fratrum prædicatorum capit illud relictum
præter uoluntatem defuncti;ſed ſi ita eſt,ergo eſt contra
eum in eo,quod dictum eſt pro prima parte in tertio ar
gumẽto,quod incipit,illa quarta.item ex uerbis ſuis col
ligitur i ſi. ꝙ Bonifacius in dubio præſumpſit fraudem.
Sed contra.ff.de proba.quoties.§.qui dolo.extrà de teſt.
officij.in ſi.& c.requiſiuiſti.& e.ti.c.ſi.& in ꝓdicta decre.
ſuper cathedram.§.huiuſmodi.ver.facturi,& curatori.&
ſequẽti.¶Solutio.Chriſti nomine inuocato.ſubijciendo
ſemp ſolutionẽ correctioni domini Io.An.de Bon.ſum-
mi Decretorũ Doctoris, dico, non tñ cum nimis audaci
aſſertione,quartã deberi,ꝓpter iura allegata pro hac par-
te.Ad iura autẽ cõtraria poſita in primo argumento cir-
ca ſolutione reſpõdeo,qđ licèt directè, & principaliter
teſtator nõ relinquat Deo uel eccleſiæ,tamẽ indirectè,&
illo

illo mediãte relinquit.& hoc ſufficit ꝑ decr.ſuper cathe
drã.§.huiſmodi.ibi directè,uel indirectè& ibi,uel aliis ꝓ
eis.pro hoc faciunt iura allegata pro ſolutione qõnis in
primo argumento.Ad iura poſita in ſcđo argumento re-
ſponde ꝑ iura poſita i ſexto argumẽto pro parte ſolutio
1 nis.†Ad iura poſita tertio argumẽto,ubi arguitur de Fal-
cidia ad canonicã debitã eccleſiæ parochiali,rñde ꝙ nõ
ꝑ oia ſunt ſimilia, & ſufficit inuenire diſſimilitudinẽ, &
iſtantiã extrà qui fil.ſint le.per uenerabilẽ.1.q.1.ſicut ur
geri.In quod uerò ſint diſſimilia,& diuerſa ſtudioſus le-
ctor diſcernat.Quod aũt in eodẽ argumẽto arguitur, qđ
de mortis cã capione ꝑter uoluntatẽ teſtatoris nõ detra
hit Falcidia,reſpondeo id nõ hr̃e locũ i hac canonica de
bita parochiali eccleſiæ.nã ẽt de his,q̃ non fuerunt reli-
cta,uel donata recipit portionẽ,ut de cãdelis uel cereis
oblatis,& ſimilib.de qbus teſtator non diſponit,imò cõ
ſãguinei faciũt huiuſmodi ſm cõſuetudinẽ regionis,qua
litatẽ,& facultates defuncti.Præterea nõ eſt oio uerũ ꝙ
conuentus fratrũ ꝑdicatorũ capiat relictũ ꝑter uolũtatẽ
defuncti.nã licet ꝑꝑ amicitiã,uel ꝑꝑ parentelã principa
liter legaſſet, nõ tñ ꝓhibuit monaſterio acquiri,nam re
exiſtente apud monachũ,iposſibilis fuiſſet eius ꝓhibitio.
nõ.n.põt facere,&c.ff.de leg.j.l.nemo põt extrà de teſt.
requiſiſti.Si uerò diſpoſuiſſet de legato qđ fieri deberet ab
Abbate,uel conuentu uetante legatũ apud monachũ,uel
fratrẽ remanere,tũc hẽt locũ qđ legitur,& no.ff.ad Tre
bel.l.Lucius.§.tres . Si aũt qs diceret,teſtatorẽ ignoraſſe
legatũ acquiri debere monaſterio uel cõuẽtui mediante
fratre,uel monacho,dicemus, cũ hoc ſit iuris ignorãtia,
hoc nõ præiudicat monaſterio.¶Ad ſecund.Ad hoc .ff.de
iuris,& fac ignor.l.j. ¶Ad iura poſita in quarto argumẽ
to,una ſolutione poſſet reſponderi,qđ decr.ſuper cathe
drã.§.huiuſmodi.nihil dicit de acqſitis,ſed ſolũ de dona
tis,datis,uel relictis,Vel ſpecialiter rñdeo ad l.pe.alias.
3.§.hoc ſolũ.ff. de le.ꝑterea & ꝯtra.bon.poſ.pe.reſponde:
ut no.ea.l.in gl.¶Ad legatũ,de adimẽ.& tranſfe.le. reſpõ
de, nõdũ legatũ quæſitũ fuiſſe domino,uel patri.Et ideò
ſicut ꝑ ſeruũ debeat acquiri, uel ꝑ filium, ita ademptio
dẽt fieri i eorũ perſonis.Ad hoc de regu.iur.c.1. ideò nõ
erat facta acquiſitio,qa teſtator uiuebat.¶Ad.l.ſi filio.&
l.fin ff.de dona.cã mortis,reſpõde ut proximè,qa res do
nata adhuc non tranſierat i donatariũ.¶Ad.l.qui heredi.
in prin.ff.de cond.& de.reſpõde qa ea , q̃ ſunt facti, non
poſſunt impleri ꝑ aliũ;ut ibi no.in glo.4. ¶Ad.l.fin.C.de
uſufru.reſponde. ut ibi no.gl.imò & glo.ſe. ¶Ad l.cùm
patronus.§.ſi libertus reſpõde ut no.ea.l. §.ſi operarum.
¶Ad.l.q libe.§.hęc uerba.reſponde,ut ibi no.ꝑ.l.cũ filio.
e.tit.uel generaliter reſponde ad oia, ꝙ caſuũ diuerſitas
ſolutionẽ oñdit. ¶Ad iura poſita i qnto argumẽto reſpõ
de ꝙ qa frater nõ cõmiſit uel fecit aliquã iniuriã ꝑſbite-
ro parochiali,iò nõ grauat ipſe, ſed monaſteriũ, cui fuit
acqſita utilitas legati.Sed ſi dices ꝙ rõne ſepulturę non
ſit hoc relictũ.Reſpõdeo ꝑꝑ mortẽ,& ſepultrã ſecutã hoc
acqſitũ eſt monaſterio,& ſufficit qualitercũq; acqſitũ,ſm
mẽtẽ Bonifacij,ut i alle.D.Cy.continet.Et dato ꝙ relin-
quatur ut amico,vel conſanguineo,tñ morte confirmat.
Et ſi diceres qđ tantundẽ fuiſſet relicturus illi fratri,ẽt ſi
ſepultus fuiſſet apud fratres minores:reſpondeo ꝙ diui-
natio eſt.& l. cùm alienã loquit in alio caſu,& ſufficit
qualitercũq; acqratur cõuẽtui fratrũ ꝑdicatorũ,& ſi per
q̃ durum ſit,ut.l.ꝓſpexit ff.qui, & à quib. ¶Ad iura poſi-
ta in ultimo arg.rñdeo,quod cã finalis,quę mouit eũ ad
dandũ,fuit parentela,& affinitas,& illa nõ ipedit acqui
ſitionẽ faciendã monaſterio vel conuentui,ut dictum eſt
s̃.in §.q incipit,Ad iura poſita in tertio arg.cùm dixerat
9 teſtator ꝙ emerit libros,fuit cã impulſiua.unde tcã ceſſã
te,non uitiat qđ factũ eſt.de hoc de iurein.& ſi Chriſtus
cum concor.Nã & ſi nõ indiguiſſet,tñ ei ut cõſanguineo
reiquiſſet.¶Ad ultimũ qđ dixi,ex uerbis dñi Cy.cõpræ
hẽdi põt ꝙ Boniſacius in dubio ꝑſumpſerit fraudem,ad
quam euitandã legẽ durã poſuit,& maximè quia hoc nõ
fit ꝑiudicium fratri,quia in nullo caſu eſt acqſitũ ſibi ſm
hũc uer.qui eſt i §.huiuſmodi.ſ.facturi,& curaturi.ꝙ nec
alii uel alijs nõ itelligitur,qñ relinqtur alicui ex fratrib.
qa tũc non eſt locus coniecturis,Ad hoc qđ no.de conſ.
cùm dilectus.in gl.ſimile.Nec poteſt intelligi dictus uer.
qñ relinquitur alicui,qđ reſtituat dictis fratribus,nã tũc
fratres directè,& ex iudicio defuncti capiũt, & ideò ſol
uere debent.Ad hoc qđ legitur.ff.de ꝯta.bo.po. pe.l.4.§.
ſed.ſi ponas.Intelligit ergo ſic, fratres nõ debẽt operari
ꝙ teſtator relinquat alicui, q non ſit ſubiectus eorũ iuri
& ꝙ non teneãtur ad quartã,& ꝙ fidei ſuæ committat ſe
cretò ꝙ reſtituat fratribus. nã hic oneratur conſciẽtia ip
ſorum fratrum,& de hoc ſciri poſſit quod nihilominus
debet ſolui quarta.C.ad.l.Fal.iij.cum ſimilibus.

ADDITAMENTA.

¶Antiqua.illa ſortè habẽt locum in non religioſis. ut de
teſta.requiſiſti.Laur.

¶Iuris.iuris dico,quòd communiter ſcitur; hoc dico pro-
pter id,quod no.1.q.4.§.notandum.Laur.

¶Quæſtio diſputata per Dominum Federidum Petrucium
Senenſem.

SVMMAE.

1 *Monachus unius monaſterij ad prælaturam alterius mo
naſterij promouendus,an in ſecundo monaſterio debeat
promoueri antequam ſibi decernatur adminiſtratio.&
ſi remanẽs monachus habeat uocẽ in c. uel ſi remaneat
monachus primi monaſterij;& ſi habeat quotã & quo
reſpectu.*

2 *Caſus,in quibus monacho permittitur de una religione
transſire ad aliam.*

3 *Monachus profeſſus in uno monaſterio, ipſo iure cẽſetur
moribus alterius monaſterij eiuſdem ordinis conformis
quo ad ſubſtantialia regulæ.*

4 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare ut monachus,qui renũciat
capellæ,redeat ad primum monaſterium.*

5 *Monachatus an ſit dignitas,uel honor,aut officium nece ſ
ſarium:& an excommunicati,uel irregulares, uel alij in
fames,ſint ad monachatum habiles.*

QVAESTIO V.

Q Vidam monachus cuiuſdam monaſterij transla-
tus eſt ad monaſterij alterius abbatiã nulla de
nouo facta profesſione in ipſo ſecũdo monaſte
rio.Tractu tẽporis ipſe Abbas habens conſcien-
tiã læſam ex crimine ipſo facto infamiã irrogante com-
miſſo,poſtq̃ ꝓmotus fuit ad abbatiã ſponte renunciauit
1 abbatię,ita ꝙ renunciatio tenuit.¶†Hic primò quęrit an
monachus,q de uno monaſterio ad prælatũ alterius mo
naſterij ꝓmouetur,debeat ꝓfiteri in ipſo ſcđo monaſte-
rio ãteq̃ ſibi decernatur adminiſtratio eiuſdẽ monaſterij.
¶Scđo quęritur an ille poſt renũciationẽ remaneat mo
nachus primi monaſterij,an ſecũdi.¶Tertio q̃ritur ꝑſup
poſito qđ remaneat monachus ſecundi monaſteri,an ha
beat uocẽ i capitulo.¶Quarto pręſuppoſito ꝙ habeat uo
cẽ i capitulo,q̃ritur quotã uocẽ hẽat,an habeatur reſpe-
ctus ad id tps quo fuit ꝓmotus,an ad hodiernũ,quo incẽ
pit eſſe ut monachus i ſcđo monaſterio.Quòd aũt ſit ne-
ceſſe facere ꝓfesſionẽ in ſcđo monaſterio vr̃,quia dignũ
eſt ut qui ſimul cũ aliis uitã ſuſcipere volunt,ſimul ſẽtiãt
in legibus diſciplinã,de ſta.re.c.recolẽtes.Itẽ quia unuſ
quiſq; dicit ſe conformare uita,& moribus cũ his,cum q
bus cõuerſatur.16.q.7.in noua.qđ aliter fieri nõ põt niſi
aſtringatur,& obligetur eo mõ,quo alij ſunt aſtricti, ut
i ꝑallegato.c.recolentes.de ui.& ho.cl.Deus q.& i cõſti.
cle.j.de ele.de ui.& ho.cl.c.ij.ad idẽ.ff.de mil.te.l.ex eo.
& ex qui.cau.ma. ult. ex qbus duabus.ll.colligitur qđ ſi

miles

miles uult uti priuilegio militari, neceſſe eſt ut iuret, & ꝓ
mittat illa, q̃ ꝓmiſerũt illi, q ſunt i numero militũ. Ad idẽ
de ſent. excõ. ſi iudex. libro ſexto. ibi ex ſtigmate nã q;, &c.
¶ Cõtrariũ vr̃ qđ nõ ſit neceſſe facere ꝓfeſſionẽ, nã ex cõ
firmatione habita cõpetit ius adminiſtrãdi. de elec. cũ in cũ
ctis. & c. qualr er. & c. noſti. & c. tranſmiſſa. & c. nihil. Ad
idẽ de ſi. ſicut tuis. de cõſue. cũ uenerabilis. in qbus iuribus
nihil dr̃ de ꝓfeſſione. ¶ Prætereã ſufficit qđ ſemel ſit ꝓfeſ
ſus. ad hoc de ele. nullus. lib. 6. Ad idẽ de ſta. mo. c. 1. ad fi.
§. ſanè ibi niſi expreſſe ꝓfeſſus. Ad idẽ de elec. indẽnitatib.
i prin. li. 6. Ex qbus iurib. colligit̃, ꝙ ſufficit, ꝙ religioſus,
q ad ꝑlaturã ſuę uel alterius religioois ꝓmouet̃, ſemel ſit
ꝓfeſſus. nã ꝓfitẽdo ſemel unã religionẽ, oẽs intelligitur ꝓ
fiteri, quo ad ſubſtãtialia. Et de hoc ſatis ꝑ Hoſti. de ſta. re.
cũm ad Apoſtolicã. in prin. ad idẽ de elec. quorũdã. lib. 6.
imò plus vr̃, qđ ſi poſt electionẽ de nouo profiteretur in
ſcđo monaſterio, renũciaret illi iuri ſibi q̃ſito, ad hoc de
uoto. ꝑ tuas. 19. q. 2. tuæ. de reg. iur. c. beneficiũ. lib. 6. Nã ꝑ
profeſſionẽ renũciat ꝓprio, de ſtatu. mo. ad monaſteriũ. i
fi. ſed ius cõpetẽs monacho ex electione, uel ꝓuiſione, eſt
quaſi ſibiipſi ꝓpriũ. Hic eſt, ꝙ ex quo auctoritate ſuperio-
ris cõſenſit, ꝑt ꝓ illo iure q̃ſito agere ſine licẽtia alicuius.
Ad hoc de reſcrip. cũm dilecta. de cõſuetu. cũ dilectus. pri
cipio. & ibi de hoc de elec. q̃ ſit. libro ſexto. & no. de reſc.
edoceri. i ſi. ꝑ Cõp. ¶ In ſecũda qõne arguit̃ primò ꝙ rema
net monachus primi monaſterij. Ad hoc. ff. de ſena. l. ſe-
natores. ubi dr̃ qđ licẽt ſenatores domiciliũ habeãt in ur
be, nihilominus hr̃e intelligunt̃ ubi originẽ traxerũt. ff. de
aduo. diuer. iu. l. ſi qs. ff. de albo. ſcri. l. j. Prætereã ſi canoni
cus alicuius eccleſiæ fiat prælatus alterius eccleſiæ, nõ ꝑꝑ
hoc ipſo iure ꝑdit primũ canonicatũ, ut cõiter ꝓbatur de
cõcel. prçbẽ. literas. Et ꝙ iſta ſit bona ſimilitudo inter ca
nonicos ſeculares, & monachos. colligit̃ ex no. ꝑ Hoſt.
de reli. do. c. fi. nã ibi no. ꝙ ſicut qs nõ debet hr̃e locũ mo-
nachi in duobus monaſterijs, ſic nec locũ clerici ſecula-
ris i duabus eccleſijs. Diſſimilitudo põt colligi ꝑ id, ꝙ no.
de re. iur. q̃ a iure. in Mercurialibus. ¶ E ꝯ vr̃, quòd ex quo ſi
tẽ traſlatus ẽ ad ſcđm monaſteriũ, renũciauit omni iuri ſibi
cõpetẽti in primo. unde illud repetere nõ põt. 7. q. 1. q̃ ꝑi
culoſum. qđ aũt renũciauerit iuri, & ꝑdiderit, ꝓbat, 16. q.
2. ne pro cuiuslibet. 18. q. 1. c. j. 21. q. 2. ſi quis in trãſlatus.
de ele. cõſtitutus. de reli. do. c. fi. Hinc ẽ quòd officia cõſue
ta regi ꝑ monachos eiuſdẽ monaſterij, nõ poſſunt cõmit
ti monachis alterius monaſterij gubernãda, de ꝓbẽ. cũ ſin
gula lib. 6. & in cle. qa regulares. de ſup. ne. ꝓla. Quod aũt
remaneat monachus ſecũdi monaſterij, ſic ꝓbat, certũ eſt
qđ Abbas eſt mona. qa aliàs non poterit eligi in Abbatẽ.
de elec. cũm in magiſtrũ. eo. ti. nullus. & c. cũ indemnita-
tibus. in princi. lib. 6. ſed monachus à clauſtro ſolui non
a ꝑ teſt, niſi in caſib. a iure cõceſſis, 16. q. 1. placuit. ¶ Ca
ſus aũt conceſſi uidetur eſſe iſti, qñ trãſit per arctiorẽ reli
gionẽ, de regu. licet. quãdo ad prælaturã ſuæ, uel alterius
religionis, ut i prędicto. c. nullus. & i c. quorũdã. & i alijs
iuribus allegatis i prima qõne. uel qñ ꝓpter crimẽ detru-
ditur i arctius monaſteriũ, de ſimo. qm̃. 20. q. 1. ſicut uel qñ
ꝓmouet̃ ad Epatũ, uel eccleſiã curatã de licẽtia ſui Abba-
tis. 16. q. j. c. unico. & de elec. cle. 1. ubi de hoc. at in ꝓpoſi-
to non ẽ aliqs caſus. de illis. ¶ Prętereã ẽt Abbas per ſniã
remotus remanet monachus eiuſdẽ monaſterij. ad hoc de
ſta. mo. cũm ad monaſteriũ in fi. ubi de hoc ꝓ hoc ad idem
de ſimo. dilectus. el. ij. & ibi de hoc per Inno. & Hoſt. item
quia appellatione monachorũ cõprehẽditur Abbas, de ſi
mo. qm̃. & c. ult. quanuis. ergo licẽt ꝑdiderit prælaturã, re
tinet tñ ſimplicẽ monachatũ. De hoc ſentit Hoſtien. ꝑ alle
gato. c. ulti. de ſimo. Prętereã vr̃ eſſe caſus, de elec. officij.
in fi. ¶ In ꝯrium vr̃ ꝙ non remanet monachus eiuſdem mo
naſterij: nã aliud eſt hr̃e purum monachatũ, aliud iura ab
batiæ: nam iſta ſunt diuerſa omnino, ut patet de reli. do. c.
fin. Cũ ergo iſte fuerit obligatus monaſterio rõne uinculi
iuris, & prælationis, & nõ rõne ꝓfeſſionis, quã non fecit
eo prælationẽ perdẽte, ſiue renũciãte, ſolutum ẽ monaſte
riũ ab obligatione ſua, ad hoc. 7. q. 1. ſicut. de ſecundis nu
c. pe. & ulti. ergo nõ remanet monachus cũ monachalẽ ꝓ
feſſionẽ ibi nõ fecit, neq; Abbas qa renũciauit remittenti
bus actiones ſuas, &c. 7. q. 1. quã periculoſum. imò vr̃ plus
ꝙ ſi ẽt feciſſet ꝓfeſſionẽ, idẽ ius ſit. nã cũm de monacho ſit
Abbas, & de filio pater, ꝑdidit iura monachationis, ſiue fi
liationis. de ſi. c. ſicut tuis. de cõc. ꝓ. literas. de ꝓ. cũ i eccła.
li. 6. & uide qđ ibi no. Archi. Vnde ſi canonicus alicuius
plebis, uel eccleſiæ cathedralis fieret Plebanus uel Eps̃, eo
ꝑdẽte Plebanatũ uel Epatũ, nõ recuperat iura, q̃ ipſo iure
ꝑdidit; ad hoc de ſimo. ex inſinuatione. de renũ. ex trãſmiſ
ſa. ¶ Secundum hoc remanebit iſte monachus immediatẽ
ſubiectus Epiſcopo ſine aliquo monaſterio, ſicut reperi-
tur Epiſcopus ſine aliqua eccleſia Epiſcopali. de eo qui
renuncia. Epiſcopa. cap. 1. de translat. cap. 2. & talis ratio-
ne beneficij ſubeſſe põt diœceſano loci. de renũc. ad ſup-
plicationẽ. Vnde ſi nõ inueniat̃ q eũ recipiat Epiſcopus or
dinabit uitã ſuã, ꝓut ſibi melius uidebitur, ſm̃ no. i 7. q. 1.
de uiduis. 81. di. ad reatũ. & de reg. porrectũ. per Inno. &
Hoſti. Eodẽ mõ ſi fiat monachus, rector parochialis eccle
ſiæ uel Epiſcopus, & ſic abſoluatur à iugo abbatus, ſi poſt-
modũ renũciet rectorię uel Epiſcopatui, nõ redibit ad mo
naſteriũ ſed remanebit ſubiectus ordinario loci. & facit
qđ no. Arch. 16. q. ne ꝓ cuiuslibet. in 3. q. argumẽ. j. quòd
habeat uocẽ i capitulo. qa quãdiu tolleretur alius i offi-
cio & adminiſtratione ſua, nõ debet priuari aliquo iure
ſibi cõpetẽti rõne officij uel adminiſtrationis ſuæ. 8. q. 4.
nonne. de elec. querelã. de iure pa. cõſultationis. & de cã.
poſ. & proprie. cũm oli. cũ ſuis cõcor. Cũ ergo iſte nõ ſit
priuatus officio uel beneficio nõ põt repelli ab actu eligẽ
di, ſiue actus eligẽdi cõpetat ſibi rõne beneficij ut no. In-
no. de reſt. ſpo. i literis. i pri. ſiue rõne officij, ut ipſe idem
no. de cõſu. cũ dilectus. ¶ Prętereã canonicus, ſiue mona-
chus in eligẽdo utit̃ iure proprio. Hinc ẽ ꝙ agitur de cõ-
tẽptu, de elec. ꝙ ſicut. cũ ſuis cõcor. ſed à ꝓſecutione iuris
ꝓprij nõ repellitur criminoſus, uel infamis. 4. q. 6. oĩbus.
ff. de ſena. l. ſenator. & facit ꝙ not. de elect. illa. ¶ Præte-
reã hmõi exceptio, l. infamię non opponitur cõtra iudicẽ
ordinariũ in ſuo officio tolleratũ, ut colligitur. 3. q. 7. i fi.
& no. per Inno. & Hoſti. & Cõpo de reſcrip. ſciſcitatus. er
go nec exceptio infamiæ repellet canonicũ ſiue monachũ
nõdũ priuatũ beneficio ſiue officio, cũm maior idoneitas,
& integritas requiratur in iudice q̃ in canonico ſiue mona
cho, ut patet de offi. dele. c. cũm uiceſimũ. In ꝯrũ vr̃, qa in
famibus actus legitimi ſunt interdicti, de teſti. licet ex qua
dã. Sed eligere eſt actus legitimus. de ſen. excom. ſolet. de
elec. c. 2. & hoc vr̃ tenere gl. de elec. c. ut circa. ſuꝑ uerbo
eligẽtiũ. lib. 6. ad idem facit qđ no. de teſti. teſtimoniũ. in
ult. glo. circa med. Et no. per Abb. & Aegidium de ꝓben.
dilecto. Prætereã regulariter tradit̃, ꝙ infamis repellitur
ab actu ſpirituali, ſiue eccleſiaſtico. 3. q. 10. c. ulti. 4. q. 6. c.
pe. Prętereã iſta uidentur eſſe paria, infamẽ eſſe ipſo iure,
uel per ſniam, quantum ad effectum infamiæ, ut. 3. q. 7. §.
porro. ſed certum eſt, ſi aliqs eſſet dãnatus de aliquo cri-
mine publico, & ſic priuatus officio, uel beneficio, talis
nõ hr̃et uocem i capitulo, ſed extra cõſortium monacho
rum deberet ſibi prouideri de neceſſarijs uitę ſm̃ no. per
Innoc. in c. dilectus. ij. de ſimo. prętereã nõ refert ſm̃ cano
nes an aliqs ꝑ ſniã ſit damnatus, an ꝑ exceptionẽ cõuici
poſſet, de teſti. ſuꝑ eo. c. teſtimoniũ. prætereã iudex delega
tus, exceptione infamię repellitur à iudicãdo, de reſcrip.
ſciſcitatus. ſic & i caſu nr̃o. ¶ In quarta qõne arguitur pri
mò ꝙ ipſe habeat ultimã uocẽ, qa ex quo hodierna die inci
pit eſſe ut monachus, debet hr̃e uocẽ ac ſi hodie eſſet rece
ptus, & ſic oẽs ꝓferẽtur ſibi, 17. di. c. ul. de ma. & ob. c. 1. cũ
ſuis cõc. ad idẽ de renũ. c. ex trãſmiſſa. de ſi. ex inſinuatione.
de reſc. q̃uis. li. 6. Nã ex quo abbatia caret, i nullo vr̃ ſibi de
ferẽdum.

ferendū. Hinc eſt qđ ſeruus in caput olim dñi, q culpa ſua
deſijt eē dñs, retorqueri pt.ff.de qō.l.j.§.itē in initio.Sed
vr ꝙ dēt hrē primū locū poſt Abbatē ſubſtitutū in mona-
ſterio in reuerentiā,& memoriā priſtinæ dignitatis.C.de
qō.l.ſeruos.ff.eo.tit.l.unius.§.ſeruus.Hic eſt ꝙ aliqua pri
uilegia cōcedūtur illis, q deſierūt eſſe milites.ff.de priuil.
ueterā.ꝑ totū.Itē filius in reuerētiā dignitatis paternę pri
uilegiat.C.de qō.l.ij.ff.de ſena.l.emācipatū.cū ſi.Ad idem
optimè facit.ff.de albo.ſcri. l. j. Sed vr ꝙ debeat ꝯſiderari
tēpus, quo fuit trāſlatus ad ſm monaſteriū; ut ſi erāt tūc.x.
monachi in monaſterio,& iſto durāte Abbate, creati ſunt
duo,& debet eſſe undecimus,& tertiuſdecimus, ex quo ꝑ
ſupponimus iſtū hrē iura monachatus poſt renūciationē
Abbatiæ, oportet inferre ꝙ qñ fuit cōſecutus Abbatiā, fuit
ēt cōſecutus monachatū. Nā qñ fuit trāſlatus de primo mo
naſterio ad ſm, fuit trāſlatus cū omni ſuo iure; & ſic cū eſ
ſet primo, monachus i primo monaſterio, erit monachus
& in ſcđo. Ad hoc.21.q.5.ſi qs iā trāſlatus.& dato ꝙ ꝑla-
tus aſſumaſ in eodē monaſterio, nihilominus retinet mo-
nachatū ſicut Eps factus Archiepiſcopus,& Diaconus fa-
ctus ſacerdos retinēt primos ordines. Vnde renunciando
Epiſcopatui nihilominus remanet Eps: ut in c.ad ſupplica
tionē.de eo, q renū.Epiſ. q̄uis eodē tpe, & actu nō poſſit
exercere utrūq; officiū, qa ſi eſt ꝑlatus, durāte ꝑlatura, nō
pōt eſſe ſubiectus ſibiipſi. Ad hoc de ꝑbē.cùm i eccleſia.li.
vj. Prætereà ex quo ꝑſupponimus iſtū hrē iura monacha-
tus, aut hēt illa rōne ꝓfeſsionis, aut rōne ꝑlationis. Rōne
ꝓfeſsionis nō, qa illā nō fecit, nec primò nec poſteà. Rō
ne ꝑlationis nō, qa per ſe ſunt iura abbatialia, & ꝑ ſe iura
monachatus, ut de religio.do.c.fin.ergo oportet ꝯcludi,
ꝙ illa iura habenť rōne receptionis & tranſlationis de eo
plene factę ad ſm monaſterium. Nam qñ cœpit ſibi com-
petere ius i ſcđo monaſterio, non erat Abbas, ſed mona-
chus,& ſic cū iure monachatus ꝓmotus eſt ad abbatiā. Ad
primā qōnē vr dicēdū, ꝙ nō ſit neceſſe facere ꝓfeſsionē i
3 ſcđo monaſterio, ꝑ iura ꝑ hac parte īducta. Nō ob. ꝯria† nā
ꝑ ꝓfeſsionē, q̄ fecit in primo monaſterio, ipſo iure erat,
aut intelligebať cōformatus moribus ſecūdi monaſterij,
quo ad ſubſtātialia regulę ut dictū eſt.s.q̄tum uero ad oia
alia, q̄ ſunt x̄ ſubſtātialia regulæ, cōformabat ſe illa de fa
cto obſeruādo. Nec eſt neceſſe ꝙ uerbo obligeť, uel aſtrin-
gatur, uel ſe obliget, cùm ipſo facto ſe aſtrixit ſuſcipiēdo
ꝑlaturam ipſius monaſterij. Nam cùm ipſe ſit unū corpus
cū ſuis monachis, cuius corporis ipſe eſt caput.de his, quę
fi.à ꝑl.nouit.& c. quanto. ſatis ipſo facto intelligitur taci
tè promiſiſſe ſe obſeruaturum, quę obſeruari debēt in ip-
ſo monaſterio per Abbatē. Ad hoc faciunt iura allegata &
c.dilecti.de ap.ad hoc de ma.& obe.legebatur. Pręterea ſi
iſte erat primò alterius monaſterij, habitus conformabat
ſe habitui ſcđi monaſterij, ad hoc qđ nota.16.q.6. qm̄. Ad
primum membrum ſecundæ qōnis vr dicendum, ꝙ non
poſſit repetere iura monachatus in primo monaſterio, ꝑ
iura pro hac parte inducta. pro hoc facit quod not.archi.
4 16.q.1.ne pro cuiuslibet. Et no.† ꝙ Eps diſpenſare nō poſ
ſit, ut monachus, qui renunciat capellæ, redeat ad primum
monaſterium, ad qđ allegaſ de renun. ex tranſmiſſa.16.q.
ul. Non ob. iura in ꝯrium allegata, quia loquuntur de his,
quæ habent executionem propriæ uoluntatis, nō ſicut mo
nachus, quia aliter ſunt ſubiecti monachi ſuis Abbatibus,
quemadmodum clerici ſuis Epis, ut colligitur.18.q.1.no
lo.& c.non dicatis.8.q.3.c.2.& pinguius ius habēt cleri-
ci i ſuis beneficijs, q̄ monachi, qđ patet ex faciliori remo
tione, de ſimo.ꝑ tuas.& de accu. qualiter. ¶ Ad ſm mem-
brum ſecūdæ qōnis poſſet dici, ꝙ nō remanet monachus
ſecūdi monaſterij, per iura pro hac parte inducta. Ad iu-
ra in primo ar.poſita pōt addi iſte modus, qūo,& qñ quis
renūciat ꝑlaturæ. Ad iura in ſcđo argumento poſita, pōt
reſpōderi multipliciter: Primò ꝙ loquantur de Abbatib.
qui facerāt profeſsionē eiuſdem monaſterij, ſed tanq̄ po-
nitētes,& incarcerati, ſicut ēt clericus ſæcularis detrudit
in monaſteriū ꝑꝑ delictū.l.diſt.ſi Eps.lxxxj.di.dictū. Et ſi
cōmodè poſſet fieri, deberēt detrudi i arctius monaſteriū,
de ſimō.quoniā & c.ueniēs.& ꝑ ipſum. c. quoniā oportet
ꝓbare ꝙ remaneat monachus in eodē monaſterio diſpē-
ſatiuè, nō de iure cōi. Nō ob.c.de.de ſi. nā loquiť de illo, q
ſecerat ꝓfeſsionē in eodē loco,& q non canonicè factus
fuit Abbas, & ſic non ꝑdidit monachatus, qa illud fuit de
mēte ſcribētis, ut ibi no. Hoſt. nō de ſignificatione uocabu
li, ſed ꝑ extēſionē cōprehendiť ibi Abbas. Et eſt ſimile qđ
no.de ſingula cōſtitutione.li.6. Nō ob.c.officij. qa ille fue
rat monachus eiuſdē loci, & qa ꝓmotio fuit nulla, unde
ſic nō fuit abſolutus à iure monachali. Sed ſi uolumus te-
nere, ꝙ remanet monachus ꝑ iura ꝑ illa parte īducta, poſ-
ſumus reſpōdere ad ꝯria inducta,& ſic cū dicis nō rema-
net Abbas, qa renūciauit, nec monachus, qa ꝓfeſsionē nō
fecit. Reſpōdeo ꝙ eo ipſo ꝙ fuit trāſlatus ad ſm mona-
ſteriū, fuit trāſlatus plenè cū omni iure ſuo, unde trāſiuit
ut monachus, ſed cū officio trāſlationis. unde agit inter-
dū monachus nō ut monachus, ſed ut q̄libet de corpore,
ut not.de reſcrip.edoceri.ſup uerbo, inſtāter. Et dū ſubiū-
gitur, ꝙ renūciat iura monachatus, nego. Vnde ſciendum
5 eſt† ꝙ monachatus nō eſt honor, nō eſt dignitas, nō officiū
neceſſariū; unde excōicati, infames, irregulares, cōiugati,
uel alij, q ſunt inhabiles ad beneficia, ſunt habiles ad mo-
nachatū. Ad hoc, qđ legitur,& no.xxxij.di. ſeriati.de ſen.
exc.cùm illorū.cū ſimilibus. Sed eſt monachatus q̄dā obli
gatio,& quoddam uotum de uoto.c.uno.lib.6.in cap.cum
ad monaſteriū. Vndè dū iſte monachus ſit Abbas nihilomi
nus remanet obligatus,& uotū ꝑmanet licet abſoluatur à
q̄buſdā minimis, dū eſt in officio ꝑlationis. Adhoc de al-
bo.ſcri.l.j.ff.ubi, dū uir, q ex Decurionibus creatur, nihilo
minus depoſita dignitate remanet Decurio. Et ſi diceres
ſequeretur ſm hoc, ꝙ monachus factus ꝑlatus, uel Eps re-
nūciās ꝑlaturæ uel Epiſcopatui remanet canonicus plebis
uel eccleſię cathedralis: reſpōdeo diuerſitas ꝓfeſsionis,&
uitæ hoc īpedit. Et ſi diceres ſaltē deberet remanere ibi ꝑꝑ
alimēta ne uagaret: Reſpōdeo eſſe nullū incōueniēs. pri-
ma opinio plus placet. ¶ In tertia qōne vr dici poſſe ꝙ nō
repellaſ ꝑtextu īfamiæ, ꝑ iura ꝑ hac parte allegata. Nō ob.
ꝙ dr, īfamibus actus legitimi, &c. nā debes ſubaudire, non
oēs, ſed aliq ut teſtificari, ut in c.licēt.iudicare, poſtulare,
& ius ſuum proſequi, ut eligātur, nō ꝓhibentur. Hinc eſt
ꝙ infamis pōt arbitrari, ut.ff.de arbi l.Pædius. pōt teſtifi-
cari.C.de ſecūd.nup.l.j. pōt ꝓcurare. Hic ē ꝙ pōt poſtula-
re ꝓ ſe, 3.q.7.§.ſunt uer.alij.n.oēs.& Inſti.de excep.§.ulti.
nēdere, ꝯhere,& alios actus legitimos exercere pōt. Et ꝙ
iſti ſint actus legitimi, ꝓbatur ꝑ not.ff.de regu.iuris.actus.
extra eo.ti.actus lib. 6. Et de hoc ibi ꝑ Cy. & idē qđ noē
ī c.ut circa.ſuper uerbo, eligentiū.de elec.lib.6. Vr non eſ
ſe uerū; & ꝯdicit ſibi in eo, qđ no.i c.actus.de re.iur.lib.6.
ubi dicit, ꝙ ipſa electio, eſt actus legitimus, non aūt eligē
di poteſtas. Nō ob.5.q.10.c.ſi.4.q.6.c.pe. qa non loquun-
tur qñ ſua ꝓpria negotia ſpiritualia exercere uelit. Et dū
ſubiungitur, ꝙ iſta ſunt paria, &c. fateor. dum īſertur, ſed
certū, &c. dico ꝙ nō rōne familię, ſed ratione quia remo
tus eſt ab officio,& beneficio, ratione quorum poterat ela
gere,& non eſt amplius tolleratus in officio. Nō obſt.ca.
ſuper eo.& c.teſtimonium. quia i teſtimonio loquuntur,
à quo repelluntur criminoſi. non ob.c. ſciſcitatus. nā iudex
oriť officio publico, ſed canonicus proſequiť ius propriū.
Hic eſt, ꝙ agit de contēptu. Et facit qđ not. Archi.de elec.
ſi qñ in ulti.gl.circa mediū. Item quia maior idoneitas re
quiritur i iudice, q̄ in canonico, ut colligitur ex no.de of
fi.dele.cùm uiceſimū.de elect.c.ex eo qđ.li.6. Item quia fa
cilius impediūtur iudicialia, q̄ extraiudicialia. ad hoc de
ſen.ex.ſolet.lib.6. Et facit quod no.Hoſti.de ele.illa.circa
prin. Si nolumus tenere aliā partem, poſſumus reſponde-
re ad iura in ꝯrium allegata, ſicut.c.nonne.& c.uolumus.
16.q.ult.

16.q.ult.& quod not.3.q.7.in ſumma.loqnuntur de his qui rōne publici officii aliqd faciunt.Vnde quandiu habent officium,debent hr̄e eacutionem officii, quouſq; ſuſpendantur uel remoueātur.ſed canouicus non eligit ratione publici officii.Hinc eſt ꝙ ſi poteſt probari ꝙ fuerint ſuſpenſi, uel excōicati,quauis nō fuerint publicè denunciati,uel nominati non ualet eorum electio,ſecus eſt in iudice,cuius ſnīa teneret,ſi occultè fuerit ſuſpenſus,uel excōicatus.& de hoc per Inn.de conſue.cum dilectus.& de elec.cum Victionen. & per Arcbi.9.q.1.c.ulti.Prima plus placet.¶Ad iura, quæ dicunt,ꝙ criminoſi,&c.reſpōdeo, ꝙ admittuntur præterq̄ in ſpiritualibus. Ad hoc.3.q.10.c.ult.ſm Ioan.ſed gloſſ. ibi poſita facit ꝯ.¶In quarta quæſtione uidetur dicendum,quòd obtineat primum locum poſt Abbatem, per iura pro hac parte inducta,& hoc ratione dignitatis, qua functus fuit. ¶Alia pro alijs membris allegata intelliguntur de ſimplici monacho. ad hoc.l.pe.ff.de albo.ſcri.& de ma. & obe. ca. per tuas & de priuileg.ut Apoſtolicæ.

ADDITAMENTA.

¶In primo diſsimilitudo poteſt colligi per id quod no. de re. iuris.quæ à iure.in Mercu.li.6.per Ioan.An.Laur.

¶Reſponſio Domini Federici ad quoddam dubium Anno domini.M.cccxli.& caſus,uel quæſtio talis eſt.

SVMMAE.

1 *Epiſcopus quo iure,uel reſpectu quartas de bonis eccleſiæ relictis percipere poſsit.*

2 *Mortuaria ſeu funeralia bona, dicuntur ea, quæcunque occaſione funerum ad eccleſiam perueniunt.*

3 *Epiſcopus an petat quartā quartæ,quam eccleſia ſibi ſubiecta accipit ab illo,à quo ipſe Epiſcopus nil recipere potuiſſet.*

4 *Eccleſia parochialis quo ad prædicatores, & fratres minores, in materia legatorum utitur iure communi.*

QVAESTIO VI.

IN nomine Dn̄i.amen. Teſtator elegit ſepulturam ſuam apud minores,& ibi ſepultus eſt.in ſua ultima uolūtate legauit omnibus fratribus centum libras.item quinquaginta libras ꝓ fabrica.Eccleſia parochialis de illis 100. habuit quartam de iure antiquo cōi. Item de illis quinquaginta habuit quartum de iure nouo, per decret. Bonifacii. 8.ſuper cathed.am.§.huiuſmodi quoque ſtatuto, ibi,de quibus quarta,ſeu canonica portio exigi non conſueuit, uel
1 non debet de iure. ¶†Quæritur nūc de utraque quarta an Ep̄s poſsit petere quartam.& uidetur quod non. nam Ep̄s petit quartam de his, quæ relinquuntur eccleſiis à decedentibus,ut patet de teſta.officii. & c. requiſiuiſti. in pluribus locis.& de uer.ſig.ca parte.3.at iſta eccleſia non percipit in caſu noſtro iſtam quartam ea uoluntate teſtantis uel morientis,ſed potius contra uoluntatem, cum iſta quarta ſit ſimilis Falcidiæ,quæ contra uoluntatē teſtatoris inducitur.ut de teſta.Raynaldus. & iſta ſimilitudo probatur per id,quod no.de ſepul.c.2.ad fi.in gl.per hoc dicebatur. præterea lex ſemel priuilegiata ſemper durat priuilegiata, ut de priui.capitu. ult.ſed iſta legata ſunt priuilegiata, habito reſpectu ad perſonam Ep̄i, non ergo ex perſona eccleſiæ parochialis debet conſequi qđ ex ſua perſona conſequi nō poſſet,ne una uia concedatur quòd alia prohibetur, ut de procu. tuæ.cum ſimilibus. Præterea illa quarta deſcendit à relicto non onerato onere Epiſcopali,ergo ſine onere de manibus fratrum debet tranſire ad eccleſiam parochialem. Bene facit de deci. c.dilecti.ibi conſueuerunt decimas, & c.eo.tit.c.pe.ibi, quibus rōne prædiorum ante ſoluebatur. Ad idem de decl.cle.1.ibi ac iura Epiſcopalia, & alia præſtari,&c.In contrarium uī.nam Ep̄s non ſolum de legatis factis eccleſiis parochialibus ſibi ſubiectis petit quartam,ſed de oībus mortuarijs,ut patet de offi.ordi. conquerente. & de præſcri.de quarta.ibi,Oblationes defunctorum, & mortuariorum.Exponit Hoſt.ſed† mortuaria,& oblationes di-
2 cūtur quæcunque occaſione funerum ad eccleſiam perueniunt,ut patet de ſepul.ca parte.in fi.& c. cum liberam. & melius.eo.ti.in nr̄a. in fi.nam mortuaria, ſiue funeralia dicuntur,quæ occaſione funeris deueniunt, & ꝓter uoluntatem morientis.nam minores.xxiiii.& maiores. xii. filiifa. non poſſunt aliquid pro anima iudicare,ut de ſepul.c. pen. lib.6.& tn̄ nullus dubitat,ꝙ ea quæ ratione talium funerum obueniunt,inter funeralia,& mortualia dicuntur, ut de ſepul.c.in noſtra.in fi.Ita in propoſito, eccleſia parochialis conſequitur iſtam quartam occaſione funeris ſui parochiani,ergo Epiſcopo &c. ¶ Præterea priuilegium non debet egredi perſonam priuilegiatam,de priui.ſanè. cum ſimilibus.Sed ſi Epiſcopus non poſſet petere quartam quartæ, iam eccleſia parochialis frueretur priuilegio ſibi non conceſſo,uerbi grā teſtator relinquit fratribus minoribus lxxx. ſi fratres non eſſent priuilegiati à quarta Epiſcopali, Ep̄s habuiſſet ab eis.xx. & eccleſia parochialis habuiſſet de reſiduo.ſ.de lxxv.ſed quia mō Ep̄s nil petit à fratribus, eccleſia parochialis habet de illis.lxx.uiginti. ergo priuilegium fratrum,uel iuris cōis,ratione exemptionis extendit ſe ad eccleſiam parochialem præter, uel ꝯ mentem priuilegiantis,Item eccleſia parochialis petit ſuam quartam ab eccleſia ubi ſepultū eſt corpus, non ſolum de relicto à moriente,ſed de omnibus,quæ occaſione funeris obuenerunt, ut in iuribus ſ allegatis,& c.1.de ſepul.mō Ep̄s habebit ſe eodem mō uerſus eccleſiam parochialem.Non ob. quod permittitur,ꝙ quarta parochialis deſcendit à legato priuilegiato &c.nam ratione mutationis perſonarum alteratur natura rei,ut de iure pa.c.1.lib.6.ſimile in cle.pen. de præben.ubi uariatur poteſtas collatorum ſm tpa. Et iſtam partem uī tenere Ioann.An.de ſepul.certificari.§.4.uer.de ſecunda.ubi innuit,† ꝙ Ep̄s petit quartam quartæ, quam ec-
3 cleſia parochialis accepit ab illo,à quo Ep̄s nil recipere potuiſſet.Aliqui ſuper hoc diſtinguunt inter legatum priuilegiatum ratione perſonæ,& legatum priuilegiatum ratione ſui ipſius.uerbi gratia de centum relictis ſimpliciter fratribus,Epiſcopus nil debet hr̄e, quia fratres ſunt exempti, & ab exemptis Ep̄s non petit quartam, ſm Inn.Pe.& Abb. & Io.An.ut ipſe no.in c.officii.de teſtāmen. Eccleſia parochialis petit quartam de illis centum. de iſta quarta habeat Epiſcopus quartam, & ſic priuilegium fratrum exemptorum nec proſit nec noceat eccleſiæ parochiali. ad hoc de reg.iur.priuilegium perſonale.lib.6.& ſic loquitur. c. unicum de iure pa.eo.lib.6.Et bene facit quod no.per Guil. in Spe.de immu.ec.in fi.ꝯ emptores rerum clericorum, qui non gaudent priuilegio,quo clerici.Sed ſi legatum eſt priuilegiatum ratione ſui,puta promiſsis dicendis, tunc dī ꝙ ſemper durat priuilegium tanq̄ reale. Alii uero non diſtinguunt,ſed tenent indiſtincte ꝙ Epiſcopus debet hr̄e quar-
4 tam quartæ,quia † eccleſia parochialis quo ad prędicatores,& minores hodie utitur iure communi.& ſic legata quomodocunq; & qualitercunq; fratribus relicta,non ſunt in aliquo priuilegiata quo ad eccleſiam parochialem non ergo ſequitur,Epiſcopus excluditur à fratribus, ergo ab eccleſia parochiali.Conſequitur ergo ex perſona eccleſiæ ꝙ ex ſua conſequi non poteſt.Ad quod facit de conceſ. præben.c.penul.lib 6.Pone ergo ꝙ eccleſia parochialis conſequitur quartam de mortuariis illius,qui ſepultus eſt extra diœceſim,de illis mortuariis Epiſcopus diœceſis non habet quartam, ſed Epiſcopus, in cuius diœceſi ſepultus eſt. Sed Epiſcopus diœceſanus illius mortui,habebit quartam quartæ. Et iſtud plus placet ſaluō iure præſcriptionis,ut de præſcrip.de quarta.Cui autem incumbat probatio aut eccleſiæ parochiali dicenti nunquam de tali quarta conſueuiſſe ſolui quartam, & ſic quod præſcripſit:an uero epiſcopo dicenti ſe recepiſſe quartam,no.per Ioann. An.de reſtit.ſpo.poſſeſsione.li.6.in Mercurialibus.

¶Quæſtio eodem anno.M.cccxli.diſputata.

SVM-

S V M M Æ.

1 *Teſtamentum uſurarij an,& quo pacto ſit ualidum.*

2 *Teſtamentum uſurarij legitimè factum irritatur, ſi is,qui ſecit poſteà efficiatur uſurarius manifeſtus; & quid ſi non manifeſtus.*

3 *Crimine in ipſo poſt pœnitentiam continuans, ex ficta pœnitentia conuerſus uidetur; Nam ſicut præſens informat præteritum,ſic præteritum informat præſens.*

4 *Actus continuatio facit,ut plures actus cenſeantur unus, & idem actus.*

5 *Abſolutus à ſententia excommunicationis, non ſatisfaciens,an in eandem reincidat ſententiam , ita quòd fingatur fictè fuiſſe abſolutus.*

6 *Vulneratus bis ſucceſſiuè & internallo, ſi moriatur an interfectus dicatur una percuſſione,uel duabus.*

Q V Æ S T I O VII.

QVidam uſurarius manifeſtus cautionem præſtitit
deinde teſtm̃ fecit,ita,& taliter quòd teſtm̃ ualu
it,deinde continuauit uitium uſurarium ſed nõ
1 manifeſtè.Quæritur † nunquid tale teſtm̃ irritet
cùm nullam cautionem de nouo præſtiterit. & arguitur ꝙ
non.quia modi irritandi teſtm̃ ſunt expreſſi in Iure,inter
quos iſte non eſt,ergo firmũ manet: C. de teſta. ſancimus.
¶Preterea facilius impeditur faciẽdum q̃ factum tollatur.
ut de iureiur. quemadmodum. ſed in caſu uſurarum ſine
qualitate manifeſta non impeditur factio teſti , ut de uſur.
quanq̃.lib.6.ergo nec teſtm̃ ritè factum irritabitur. Preterea cautio preſtita præcedens uitiũ purgauit ; unde illud,
quod canonicè præceſſit, in illo modificat uel qualificat
actum ſubſequentem. Requiritur ergo ꝙ actus ſubſequens
ſit circunſtantiatus ita, & totaliter ꝙ poſſit inducere illũ
effectum,ſicut inducere poterat ante cautionem,ut ff. de p
ſcri.xxx. anno.l. ſi quis emptionis.§. ſed & ſi quis. Et pro
iſta parte faciunt exempla poſita de reg. iur.factum legitime.li.6.Hoc & tenuit Paul.de Bon.de uſur.cap.1. in clem.
2 ubi dicit,† ꝙ teſtamentũ legitimè factum irritatur,ſi is,qui
fecit,poſtea efficiatur uſurarius manifeſtus. ergo ſi non manifeſtus,non irritatur.¶In primum ur̃. nam ex quo iſte continuauit crimen,& in ipſum non recidiuauit,non requiritur
ꝙ omni momẽto exercituum actus talis criminis ſit manifeſtum,ſufficit.n.ab initio manifeſtum fuiſſe.ff.quod ui aut
clam.l.3.§.illud.cum ſua glo.non.n.ur̃ dimiſiſſe crimẽ uſurarium,ſed in eo continue perſeueraſſe,ex quo rediuit ad
uomitum,& reiterauit crimẽ, & ex illo ſubſequenti facto
3 apparet retro non fuiſſe purgatus.] Nam ſicut præſens declarat,& informat præteritum,ut.C.de adul.l. qui adulterij.ſic per præteritum informatur preſens.ad hoc de præſump.mandata & c.ſcribam.& de pœn. diſ.3.in prin.in 2.
col.Ex quo ergo ille continuauit crimen,fingitur non pœnituiſſe ſed ſimulatè conuerſus fuiſſe, & eſſe in eo errore ,
in quo fuit,de præſum.literas.in fi.Vr̃.n.hoc feciſſe ex reliquis erroris prioris,& uitij;ut de hære.c. accuſatus.§. 1.li.6.
Cõtinuata.n.& adherentia,eiuſdẽ naturę cẽſentur;ut ff.de
rei uen.l.quæ religioſis.& de cõſe.ec.uel alta.c.uno. & de
ſen.ex.ſi ciuitas.li.6.Hinc eſt,ꝙ poſſeſſiones duorum continuatæ,licet aliquo mõ tpe intermedio uacauerint, uocitur una poſſeſſio.ut.16.q.3.§.ꝙ ſi ab eo. & facit.ff.ex qui
4 bus cau.ma.l.qui cùm miles.† Item actus continuatio facit
duo cenſeri unum ,ut ff.de præc.l. & ſi manente. de offic.
Procon.l.meminiſſe.Et prędicta maxime procedunt quã in
conſilienti recidiuauit.Ad hoc. ſi cer.pe.l.lecta.& de elec.
c.officij.de natura.n.recidui eſt,oſtendere,& declarare primum morbum curatum nõ fuiſſe, & materiam ueteris erroris reconditam,ut de homici.c.ad audientiam.& no.eo.
titu.c. presbytrum, & de hæret.c. ad abolendam. uer. illas
uerò ibi,in abiuratam hæreſim recidiſſe. & c.accuſatus.§.
2.lib.6.Vnde dicit canon,ſi quis ſemel notatus fuerit inluriæ,uel alio uitio,& iterum in hoc ipſum idem inciderit,
ſciat ſe cãm primam,ex qua uitium oritur,in oĩbus medul-
5 lis hr̃e reconditam,ut de pœni.diſt.2.c.1. Hinc eſt † ꝙ abſolutus à ſnĩa excõicationis non ſatisfaciens,in eãdem recidit ſniam, & ligamen, & quidem fingitur non abſolutus,
de offi.or.ſignificauit.& de appel.qm̃.& de ſen.excom.ſacro.in fi.eo.tit.c.eos.lib.6.magis.n.eſt damnatus actus iteratus,q̃ primus, ut. C.de Epi.au.l.1.Continuatio quidem
delicti non inducit diuerſa delicta, ſed unum cenſetur, ut
ff.de furt.l.& qui.& l.inficiãdo. §.infans.Licèt uideatur cõ.
co.ti.l.uulgaris.ubi continuatũ delictum põt cenſeri manifeſtum.Sed non obſt.ſm intellectum,quem poſuit Ioan.
de prædicta.l.uulgari in gl.antepe.ubi dicit,ꝙ in l.illa agitur ex prima actione modificata ex deprehenſione ſubſequenti,ergo ſicut ibi actus ſubſequens informat præcedentem,ſic in caſu noſtro actus precedens ſubſequentem. Interpoſito.n.modici tps, nõ inducit diuerſitatem iuris , ut
ff.de adulte.l.qđ ait.in fi. Iſta pars ur̃ magis æqua ut fraus
tollatur,& fictiones,quibus occurrendum eſt, ut de diuor.
q̃to.in fi.Non ob. iura prædicta quia loquũtur quãdo alias
in idẽ, uel ſimile delictũ nõ corruerat , ſed in caſu noſtro
actus præcedens informat ſubſequentem , nec ur̃ à primo
actu receſsiſſe,immò ſimulata conuerſione à cautione deſtitiſſe,probat iura ſuperius allegata. Et q̃uis ſi plures uulnerauerunt,uniuſcuiuſq; nullus uel ictus contemplandus
ſit,ut ſciatur ex cuius uulnere mortuus ſit,ut.ff.ad leg.Cor.
de ſic.l.ul.& ad leg.Aquil.lege item Mela.§.ſed ſi plures.tñ
uulneribus uel ictibus ab eadem perſona illatis,hoc nõ inſpicitur.tñ ſi ſcđa percuſſio per ſe conſiderata nõ ſufficiat
ad mortem, ſed iuncta primæ ſufficit, & mortem inferat,
6 iſti actus ſimul iuncti unum homicidium faciunt . † Quid
plus ſi ego primò,& tu ex interuallo ſecũdo pcuſsiſti aliquem,licèt nulla percuſſio de ſe ſit mortalis,ex quo ambę
iunctæ ſunt letales,ille talis ſi moritur,uterq; dr̃ irregularis,ut no.Inn.de hom.ſignificaſti.allegat. 23.q.ul.c ult . Ex
his concludo,ꝙ licèt exercitiũ uſurarum ſcđo loco factarum per ſe non faciat ipſum dici manifeſtum, tñ rõne primi exercitij, cui ſm exercitium continuatur & unitur ſm
exercitium modificatur,ad hoc de priui. ſuper ſpecula. &
17.q.4.ſi quis contumax. Non ob.l.ſi quis emptionis.§. &
ſi quis. Caſus.n. eſt diuerſus:per cautionem.n .quam pſtat
debitor creditori,renunciat debitor iuri inchoatę præſcriptionis.In caſu autem noſtro pręſtatio cautionis non inducit remiſſionem, purgationem, uel abſolutionem à crimine,ſed eſt quędam cautela pro debentibus recipere. Vnde ex hoc non probatur purgatio uel correctio criminis,
& ſic ſubſequens exercitium criminis continuatum primo, de quo non apparet purgatio,cenſetur eiuſdem naturæ cum primo,& modificatur,& informatur ex illo.&c.

¶Quæſtio Federici Petrucij Senenſis Peruſina Academia.

S V M M Æ.

1 *Manifeſtum diuerſimode conſideratur.*

2 *Vſuræ,probatio, uel accuſatio an fieri poſſit poſt mortem eius,qui uſuras in uita exercuit.*

Q V Æ S T I O VIII.

QVæſtio quo accipiatur manifeſtum,in concilio Lugdunenſi,cap. quanquam.de uſuris li.6. Et certum
1 eſt † quòd poteſt accipi pro notorio, ꝙ habet facti
euidentiam,uel quod eſt notorium iuris, puta per
confeſſionem, uel ſententiã uel iudicijs prolationem,uel
claris & indubitatis probationibus,de uer.ſig. cùm olim,
& c.ſuper quibuſdam. Item manifeſtum põt accipi id , qđ
eſt ĩ notorium,& ẽ famoſum, ut quia probari põt, & ultra
conſuetam probationẽ eſt famoſum , & publicum,non tñ
in tm̃,ꝙ poſſit dici notorium. & de tali poteſt intelligi.9.
q.3.eorum.de uſuris.cum in tua.Publicum.n.non includit
neceſſario notorium.de coha.clẽ. & mulie. c.tua. Itẽ manifeſtum põt accipi,cuius probatio eſt euidẽs , & manifeſtas

uerb

uerbi gratia defectus auditus niſus & ſcientiæ nõ palam oibus apparent & tñ ſubiiciẽdo illum examini talis defectus inuenitur euidens & manifeſtus,ut de uerb.ſign.c.ii. lib.6.ſic in ꝓpoſito aliqs non exercuit palam & notorie uſuras,tñ p modicam examinationẽ promptam & facilẽ erit manifeſtus,ut qa apparent libri rõnum ſuarum, de quibus minime dubitatur qnæ ſunt uerba ipſius uſurarii talis probatio dici pôt clara & manifeſta,ut no.Arch.de uſur.c.ii.in prin.lib.6. Ad idẽ facit 2 7.q.1.bẽs fœminę & C.de non nu.pe.l.generaliter.Item ultra modos prædictos Gui.Io.An.& Archi.no.Ant.in c.ğğ ꝙ manifeſtus ẽ qui coram ſuo ſacerdote & teſtibus publicẽ fatet ſe eſſe uſurarium præcipue ſi libros rationũ tradat & maxime ſi tpe talis confeſsionis eſt in periculo mortis qa non eſt pſumendum ꝙ mentiatur.ad hoc de præſump. literas. & 1.q.7.ſancimus.Nec dicat aliquis ꝓbationes uſuratũ poſt mortẽ recipi ſup hoc nõ debere.quaſi crimen per mortẽ ſit extinctũ C.ſi reus uel accu.mor.fu.l.i.& ii.& de hæreti.c.accuſatus.§.ſi uerò lib.6. nam pp bona agi poteſt

2 poſt mortem ut C.ſi appel.pe.l.quãuis.† Item ubicunque a canone inducitur priuatio uel carentia ſepulturę & aliquis fuerit ſepultus ꝯ prohibitionẽ pñt recipi ꝓbationes poſt mortem per quas ſciatur an debeat exhumari de ſepul.c.ſatis de hæreti.c.ii.lib.vi.cum ſimilibus. Et quãuis ſupra declarati ſint aliqui modi qbus dr̃ manifeſtum poſſet tñ forte dici ꝙ ſi conſtitutione ſynodali aliqua ſpẽs facilioris probationis eſſet intentata ut aliquis dicat manifeſtus uſurarius hoc non eſſet improbandum cum uſurarios conuinci ex facilioribus probationibus ſolito iura ſuadeant ut patet de pig.c.illos uos.& de emp.& uen. ad noſtram cum ſimilibus.& epiſcopi poſſunt iura cõia fortificare & pœnarum adiectionibus uallare ut not. Hoſti. de offi.Arch.c.ultimo.

¶Idem Federicus.

S V M M Æ.

1 *Prælatus Eccleſiæ an poſſit repudiare legatum factum Eccleſiæ ſine ſuperioris conſenſu.*

2 *Dominium rei legatæ tranſit directa uia in legatarium etiam ignorantem.*

3 *Immobilia mi noris non poſſunt alienari ſine prætoris decreto.*

4 *Actiones quæ competunt per re legata.*

QVAESTIO IX.

CAſus talis eſt. Res aliqua immobilis non parua legata eſt eccleſiæ. mortuo teſtatore prælatus Eccleſiæ ex aliqua cauſa motus, repudiat legatum gra-

1 tis uel aliquo recepto uel ꝓmiſſo.† Quęritur mõ nũquid ualeat repudiatio ſine conſenſu ſuperioris.Si iſta repudiatio hẽt uim alienationis non eſt dubiũ ꝙ nõ ualet.12. q.12.Abbatibus & c.placuit & 17.q.4.in uenditionibus, & no.12.q.2.in ſ.ſumma.Sed ꝙ iſta ſit alienatio ꝓbatur

2 ff.de re.eorum.l.magis.§.fundum & ibi doct.† Item quia dominium rei legatæ tranſit directa uia in legatariũ etiã ignorantẽ.ff.de leg.ii.l.cũ pater.§.ſurdo.&no.de condi.

3 & demon.l.aliqdo.¶Sed ꝯ.† nam certũ eſt ꝙ imobilia minoris non poſſunt alienari ſine decreto ꝑtoris.C.de pdi.mino.non ali.l.i.& ii.& iij.ſed ſecus eſt in repudiatione ut in l.magis.§.fundum.Item aliud eſt alienare qđ ſuum eſt,aliud uerò acquirere.ff.de do.inter uir.& ux.l.ſi ſponſus.§.ſi maritus.ſed non eſt par eademq; ratio ſed diuerſa lucrum non capere & qđ ſuum eſt amittere ut C.de cõdi.l.ult.& de iur.deli.l.ſancimus.§.legitima. Ad idem.ff. de his quæ in frau.cre.l.qui aũt in prin.& licet poſſet agẽ ꝯ tutorem uel ꝑlatum qa acquirere neglexerit ut C.arbi. tu.l.quicquid & 12.q.2.c.ii.non tamen eccleſia poteſt dicere ꝙ res eccleſiæ eſt alienata,cũ illa nũq̃ fuerit in domi nio eccleſię. Similis eſt quud dicimus de beneficio acqſito & acquirendo.Nã primum ſine auctoritate ſuperioris renunciari non poteſt,ſed ſm ſic ut ipſo facto ẽt.ut de re nun.quod in dub.de his quæ ſi.a ma.par.cap.c. ex ore. & no.de electio.ſi electio lib.6.& melius de pb.ſi tibi abſenti.ibi ſine auctoritate ſuperioris ius quæſitũ per collationem ante conſenſum repudiat ſine auctoritate ſuperioris.¶Sed ꝯ prædicta facit,qa ius quod hẽo ad rem imobilem conſequor eo iure quo res immobilis ut in auctent.

4 de non alie.§.ult.in glo.connumerando.† Solutio actiones quæ competunt pro re legata,uel ad rem competunt legato accepto tacite uel expreſse ut ibi.ſed hic non fuit acceptum &c.

¶Idem dominus Federicus.

S V M M Æ.

1 *Parochialis Eccleſia an debeat habere quartam de relicto alteri Eccleſiæ, in qua teſtator ellegit ſepulturam,& quomodo hoc intelligatur ibidem nu.2.*

QVAESTIO X.

CAſus talis eſt. Quidã ſepulturam apud fratres minores & eis aliqđ reliquit intuitu ſepulturę & aliqđ reliqt ſimpliciter,ꝓ aia.Accidit ꝙ ſine culpa fratrũ minorũ ille alibi ſepult⁹ eſt,puta caſu, qa nõ potuit cõmodẽ ad illã ſepulturã fratrũ deferri,uel

1 alibi elegit mutãdo primã.† Quæritur nũquid parrochialis eccleſia debeat hẽre quartã de relicto ſimiliter à fratribus minoribus,qđ relictũ fratres minores conſecuti ſunt ſiue in uita teſtantis,ſiue poſt mortẽ.Et vř ꝙ ſic,per id qđ no.de ſepul.c.ii.§.uerum in gloſſ.declaratur ꝓdicta commiſſio & hoc tenet Pau.ſup uerbo deceſſerit in clementi. Ad idem de ſepul.c.j.& eod.titu.c.ii.§.uerum in clemẽt. maxime ſi eſſet uera opinio Hoſti.qui dicit; ꝙ de omnibus relictis eccleſia parrochialis ẽt poſſit petere quartã partẽ.Sed iſta opi.non eſt communis opinio nec communiter ſeruat ut no.eo.tit.c.ii.§.uerũ in glo.quæ to.Et ſi eſſet uera opin.Hoſtien.non ꝓcederet quæſtio.ſ.queſtio ꝓcedit tunc demũ quãdo eccleſia nõ de oibus relictis,ſed de illis q̃ relinquit illi eccleſię ubi eligit &c.ad hoc facit eo.tit.p Hoſt.in ueſtra.in glo.magna.uer.ꝙ ſi ibi.¶Sed ꝑmiſſio non obſtantibus,credo ꝙ ſres minores non debẽt ſoluere quartã,ex quo ille non eſt ſepultus apud eos.Rõ eſt,qa ſi hoc teneremus ſequereť ꝙ eccleſia de relictis & funeralibus factis duabus eccleſiis peteret quartã. Sed tamen ſupra dcm̃ eſt ꝙ ſolũ patet quartã eius,quod habuit eccleſia apud quã ſepultus eſt.Nã non poteſt negari quin eccleſia parrochialis debeat hẽre quartam de mortuariis quę habuit eccleſia ubi ille caſu uel certa ſuia ſepultus eſt, ergo non à minoribus qa hic minores nullã iniuriã faciunt huic eccleſię parrochiali. Et poſito ꝓ cõſtanti, ꝙ ille nõ fuiſſet relicturus minoribus aliquid; niſi intuitu ſepulturæ nõ tamen ſeqtur ꝙ parrochialis eccleſia debeat hẽre.Non ob.qđ dr̄ de legato ſoluto in uita,quod patiť falcidiã. Illud.n.hẽt locũ mortuo teſtatore,ſic & hic locum habebit petitio quartæ ſi ſepelitur apud minores. Non obſtant iura quę dicunt,ꝙ parrochialis eccleſia debet hẽre quartam illius quod relinquit eccleſięvbi elegit ſepulturã,quia hoc debet intelligi de electione ſepulturæ cũ effectu.ff.ꝙ quiſq; iuris l.i.in ſi.alias ſequereť,ꝙ ſi ſucceſſiue eligeret ſepulturã apud.xx.eccleſias, ꝙ de omnibus relictis illis factis peteret quartã. Vltima igiť electio,uel ſepultura ſine electione inducit petitionẽ quartę.13.q.2. uoluntas.A caſu deſcribe dicit non ſolis ab ortu.

¶Collatio habita per domi.Fede.de Senis cum iuriſperitis Senenſis.in Chriſti nomine amen

S V M M Æ.

1 *Excommunicatio lata per ordinarium in citatum tempore feriato propter meſſes non comparentem ſeu non citato*

ſtu.Sed conſtat ꝙ hæc ſnia excõicationis fuit lata ĩ iudicio ꝯ contumacẽ,ꝙ non tenebaĩ rñdere laico cõquerẽti de debito pecuniario tpe feriato,& à iudice,cui⁹ iuriſdiſtio erat ſuſpẽſa q̃tũ ad pecuniariã,igi iur ſnia fuit nulla,ar.ſumpto à paribus.qa à paribus par dẽt eſſe iudiciũ, ut ꝓbaĩ.ff.de iureiu.l.nã & poſtea.§.ſi is ꝙ rpali.in gl.poſt ta ſup verbo, literæ.q̃ incipit, ergo & poſt iuſiurandũ.& ſo.ma.& l.ſi ſocer.uer.gener.Et huic argumẽto totus modus nõ poſſet rñdere.Et ꝑ hoc tollunĩ,& ſoluunĩ oĩa decreta,decretales,& gl.i priũ allegata,ꝙ ſnia excõicatiõis dĩ iniuſta ex cã,ex aio, & origine,& no.in c.ſacr.de ſen. ex.cã qnia falſa cã ſic incerta.ex aio,qa iracundus ꝑcedit ex ordine,qa nulla citatione ꝑmiſſa ſaltẽ nõ trina,ut.11. q.3.c.1.& extrà de ſen.excõ.cum medicinalis,li.6.& in d.c.ſacro.qa dẽt intelligi qñ ſnia excõicationis ꝑcedit à iudice nõ carẽte iuriſdictione.uel à tali,cuius iuriſdictio non ẽſuſpẽſa ab hoie,uel à iure cõſiderato tpe feriato,& natura cauſæ,& rei in iudiciũ deductæ,quę non arctat ei tatũ ad ueniendũ.& hoc eſt certũ.ff.de in ius uo.ut ea.l.2. & in c.ueniẽs.in fi.extrà de accu.Remanet ergo plana qõ nr̃a,& nulli dubitationi ſubiecta ꝙ talis excõicatio.ſnia lata ꝯ presbyterum Iacobũ conuentũ à laico ea certa ꝓmiſſione,feriato tpe,quo nõ arctabaĩ uenire,eſt ipſo iur nulla,tanq̃ lata à iudice,cuius iuriſdictio ſuſpẽſa erat talĩ tpe feriat.ut ꝑal.l.nec ĩ ſuſpẽſio fiat ab hoie, an fiata iure,nã ꝛtiũdẽ pſtat.ar.C.ſi mã.ita fu.al.l.ea qdẽ,

¶Reſponſio Domini Iacobi Piſtorienſis ad iura allegata per dominum Federicum Senenſem.

MODO rñdeamus ſingulariter ad ſingula.Et ꝑ primo ad id,qđ allegaĩ,ꝙ ſnia excõicationis iter dũ feraĩ extra iudiciũ,& ualet,ut i d.c.uenerabĩ lib.§.actũ.& §.ſimiliter.Rñdeo,ut ſ quia ibi fuit lata à iudice iuriſdictionẽ habẽte.Et ſic tenuit.In propoſito,iudicis iuriſdictio erat ſuſpẽſa reſpectu rpis feriati,uel ibi notat factũ,nõ ius,quia de iure dẽt fieri cã cognita,& ſolẽniter.de qbus loquitur.c.cum medicinalis.ſ allegatũ. de ſen.ex.li.6.Vel ibi de ea,quæ ferĩ extra iudiciũ,ubi nõ eſt dare ſolennitates,quæ ſeruant in iudicio,quia ſeparatorũ ſeparata dẽt eſſe rõ,ut.l.ſi maritus.C.de dona. inter uir.& uxor.ac in propoſito agitur de ſen.ex.lata in iudicio, & in ſcriptis,ꝙ fuit nulla rõne pdictã.¶Scđm nõ obſtat, ꝙ ſnia excõicationis dĩ iniuſta ea cã,ex aio,& ex ordine omiſſo,& tñ ualet licẽt ſit ĩniuſta,ut legit.& not.i d.c.ſacro.& 11.q.3.ſi Eps fortè.& c.1.& c.qbus Epi.qa ibi fuit lata à iudice, cuius iuriſdictio nõ erat ſuſpenſa. Tertium non obſtat,qđ dĩ,ꝙ hmõi ſolennia ſunt de ſubſtantia
8 excõicationis,†quia abſens oino irrequiſitus excõcaĩ,& tenet excõicatio,ut extra de app.c.cum ſi Romana in fine.& 2.q.1.de manifeſta.qa illa iura loquũtur qñ quis ex cõicatur pro notorio crimine,ubi remiſſus eſt ordo iudiciarius in citando.ſecus qñ cõuenit pro cã ciuili,ubi trea citationes requruntur,ut in d.c.ſacro.quin immò & i notorio ſaltẽ citandus eſt,ut in c.ad noſtrã.de iureiu.& 2.q. a.Deus Omnipotens.Et ita no.10.2.q.1. quæ Lotharius. & à iudice,cuius iuriſdictio non erat ſuſpenſa.Itẽ nõ eſt uerũ qđ dĩ ꝙ ſnia excõicationis ſi nõ ferĩ cũ cauſæ cognitione,ualet:nã requirii ꝙ feratur cũ cauſę cognitione,ut 2.q.1.nemo.& quæ cauſæ cognitione deſiderant,dẽnt fieri a iudice ſedente pro tribunali,ut.3.q.6.§.notandũ.uer ficu.ſi quis.& ff.de offic.Proconſu.l.nec quicq̃.§.ubi decretum.prout notat Ber.de offic.le.nouit.ubi notat & determinat ꝙ Legatus extra pronunciã non poſsit excõicare,nec abſoluere,quia non hẽt tribunal in aliena diœceſi 1
9 9.q.2.ſi quis Epĩn.& per conſequẽs nec abſoluere.† Vnde cũ debeat fieri cũ cauſæ cognitione,& Locus careat iuriſdictione extra ſuã prouinciã,nec habeat tribunal,ſnia ab eo lata non tenet,ſic & in propoſito non tenet ſnia iudicis,cuius iuriſdictio ẽ ſuſpẽſa.¶Quartò nõ obſt.l.Lectus. C.de fer.nec capitu.1.extrã de iudi.in clem. quia loqtur e cauſis,& negocijs,quæ omni tpe expediri poſſũt &c

¶Quintò nõobſtat qđ allegaĩ de ſententijs Epi, uel quæ in canon ibus reperiunt,quę ligant omni tpe delinquẽtes, qa ibi loquiĩ de ſentẽtijs latis à canone,uel à cõſtitutiõ Epali,quo caſu canon eſt io ſua diœceſi.At in propoſitoe agiĩ de ſẽtẽtijs latis ab hoie,i qbus eſt alia diſpoſitio ,iuris.¶Sextò non obſtat ꝙ alle.dictũ Hoſti.qa loquitur i notorijs,ut dictũ eſt ſ.ſed nullo iure reperitur cautũ,ꝙ eo caſu,quo uentilatur cã tpe feriato, quo non põt uẽtilari, ꝙ pro tali contumacia ſnia excõicationis lata ĩ tpe feriato teneat.Nã ut dicit Ber.in c.per tuas.ꝑambulũ iudicij reddit ſententiã nullã ſi iudiciũ eſt nullũ. Hoc apertè no.Ber. in d.c.& idẽ dicit.in d.c.reprehenſibilis.extrà de appel. Nã rõne ꝑambuli incidit quis ĩ neceſſitatẽ canonis,ubi alras non incideret,ut no.Accur.ff.ſo ma.l.ſi cõſtante. §. ſi uir. & ibi notat.Et hoc eſt ꝙ dicit Ber. ꝙ ubi iudiciũ eſt nullũ ſnia eſt nulla,ſed ibi iudiciũ eſt nullũ,ergo & ſentẽtia rõne ꝑambuli iudicij,& tpis.Quid plura qõnem hanc determinauit do.Io.An. in c.ꝑſeuti.de ſen. excom.li.6.ꝙ ſentẽtia excõicationis lata ab intruſo,uel à iuriſdictione ſuſpenſo,eſt ipſo iure nulla,ut.11.q.2.alienationes:ſed hęc ſententia eſt lata à iudice,cuius iuriſdictio eſt ſuſpẽſa à iure.ſ.tpe feriato,ergo &c.Quid aliud quærimus,ubi rõ naturalis hoc determinat,ubi Doctores iur. ciuilis,& canonici hoc determinãt,& Spe.de re iudi. Omnia ergo allegata in priũ loquuntur de ſententijs excõicationis latis à iudice nõ carente iuriſdictione uel habẽte iuriſdictionẽ, cuius tñ iuriſdictio nõ eſt ſuſpẽſa,ut in ꝓpoſito occurrit.

¶Verba domi.Iaco.prædicti.

SECVNDVM aduocatos alterius partis notatur,& deſcribitur,ꝑ al.per eũ,qđ hæc ſnia eſt iniuſta,ut apparet in euidenti,qa eſt nulla ſm eũ,ſi eſt iniuſta dẽret declarari ꝑ uos,eũ fuiſſe irrationabiliter ligatũ. ¶Ad ſecũd.ut extra de appel.c.ſollicitudinẽ.i fi.& ita uo. in c.ꝑ tuas.in Sarduenſi.de ſen.excom.& ꝑ conſequẽs nõ eſt repellendus à proſecutione ſui iuris.Sed ſumpto uerius eſt, eã eſſe nullã,ut lucidè ẽ eſt oſtenſum.Nõ ob.ẽt prudẽs allegatio ꝑ uos facta,ꝙ cauſa i proceſſu iudicij poſſet declarari,quę ſuaderet iuriſdictionẽ.&c.qa ſm pſentia actitata iudicandũ eſt,non ſm ea,quæ in futuro pñt agitari,ut extra de fri.c.fraternitatis.in ſi.ff.de iud.non quemadmodũ.maximè qa in libello promiſsio deducta,obligat ẽt nuda de iure canonico,de pac.c.j.de qua ſcripſit gloſſator. ff.de re.iudi.l.ſi cum argentum.& l. præcedenti. qua ergo attenta , non'poterat eſſe iudicium inuito reo tempore feriato,ut.l.præallegata.Et ideo quæſtio remanet plana nulli dubitationi ſubiecta.

¶Reſponſio domini Federici ad allegationes domini Iacobi Piſtorienſis.

CONCLVSIO allegata dñi Iacobi hæc eſt, ꝙ qa iuriſdictio ordinarij eſt ſuſpẽſa ĩpe feriato, io excõicatio nulla. Itẽ ſnia excõicationis reqrit cognitionẽ, & cognitio ſeſsionẽ,ſed tali tpe ſederi non põt.ergo &c.Ad hoc reſpondeo,& dico ꝙ ſi uerũ eſt ꝙ iuriſdictio ordinarij eſſet ſuſpenſa ſimpliciter,& abſolute, oportet fateri neceſſario ꝙ ſententia eſt nulla. Sed dico
20 †ꝙ tpe feriato iuriſdictio ordinarij eſt ſuſpenſa ſolum ĩ his,& circa ea,quæ de iuris neceſſitate ad ſui eẽ & ad ſuã ſubſtantiam requirunt cognitionem,& iudicialem indaginẽ.Cũ ergo ad ſubſtantia iuſtæ excõicationis requiraĩ cauſæ cognitio,& debitus ordo,quę interuenire non poſſunt tpe feriato,ſequitur ꝙ talis ſententia nõ eſt iuſta,ſed iniuſta:ergo meret abſolutionẽ.& quandiu nõ erit abſolutus,ut excõicari uitari debet.Et ſentẽtia excõicationis poteſt ferri licẽt non iuſte etiam ꝯ non monitum,& non citatum ſine cã,& nulla cognitione ꝑcedente,ut d.capit. ſacro.ſequitur ꝙtpe feriato poteſt ferri licẽt nõ iuſte,qa ut alias dictũ eſt.ſubſtantialia non poſſunt expediri ĩpe feriato,qa requirunt cognitionẽ,& ſeſsionem de neceſſitate.

ſtate.ſed excõicatio, quæ ad ſui ſubſtãtiam (non dico ad ſui iuſtitiam) non requirit cognitionẽ,ut in d.capitu lo ſacro igit &c.Vnde ſi qs ex falſa cã excõicetur,qa creditur cõtumax cũ non ſit,nihilominus eſt excõicatus, lȝ etiã ſine onere debeat abſolui,ut i d.c.uenerabilibus,idẽ eſt i fi.lib.6.Ad hoc accedat qđ no.de teſt.co. c.s.de ſolu.capit:Odoardus,& optimè per Inn.& Hoſt.de offi.de leg.p.& g. & 4.q.5.quiſquis.in gl.ſed pone.Et per hoc reſpõſum eſt tribus primis capitulis allegatis per.d. Iac. Quòd quarto loco diſtinguitur itẽ notoriũ circa excõicationes qđ à iuris ignorantia prouenit.dico ꝙ quãtũcunq; delictũ ſit notoriũ nũq̃ pp hoc põt quis excõicari iuſtè niſi primò moneatur ut ſatisfaciat.¶Ad.4.De ſen.ex cõ.Romana.lib.6.tñ.ſi monitio non præceſſit,tenet ſnĩa excõicationis.Si ergo omnino abſens poteſt excõiari,ut aliàs dictũ eſt,ſequitur quod cauſæ cognitio non eſt de ſubſtãtia excõicationis. Et ut breuiter concludam, iuriſdictio ordinarij quantum ad iuſtam ſniam excõicationis, quæ ferri non põt ſine cauſæ cognitione, eſt ſuſpenſa. ſed qa ut dixi,cauſæ cognitio nõ eſt neceſſaria ad ſubſtãtiã excõicationis.ut patet i c.ſacro.ſequit ꝙ tpe feriato lata tenet,qa ſolùm ſtrepitꝰ iudicialis excludat tpe feriato.Fed.

¶Allegationes do Abba.de Podio Bonicij ꝯ allegationes d. Ia.Piſtorieñſis ad corroborãdũ allegationes Do.Fed.Sen.

QVamuis allegationes præmiſſę tam ſufficienter q̃ pfectè oſtendãt, probent ꝙ ſnĩa excõicationis lata tpe feriato teneat,& q̃tum ad eccleſiã militãtem ſaltim contemni non debeat,tñ adhuc põt hoc mõſtrari per quædã argumẽta,licet neceſſariũ nõ ſit.Nulli.n. dubium eſt ꝙ ſnĩa excõicationis fertur immò ferri dẽt rõne cõtumaciç.ut ꝓbat cano.11.q.3.certũ.& no.e.cã. & q.1. ſi ſacerdotalis.Sed cõſtat ꝙ ille Ia.fuit uocatus,& nõ uenit,ergo excõicari potuit,& debeat.Et nõ ob.quòd i ꝯriũ ſępe allegãdo reperit,ꝙ tpe feriato uocari nõ potuit,& uenire minimè tenebat,quia reſpõdetur ꝙ hoc uerũ nõ eſt,ut patet in decre.ſi duob.& c.cũ parati. de appel.ubi tenet ſnĩa excõicationis lata poſt appellationẽ in nõ uenientẽ.Itẽ & quia ſi nõ teneatur rñdere,ſaltẽ tenetur uenire,qa põt ei libellus offerri,ut.l.miles.§.ſexaginta, ff. de
15 adul.Vnde citatur † quis ad diẽ feriatã,& tñ ualet citatio; licet illa die ꝓcedi nõ poſſet,ut in c.dilectus.de do.& cõtu.ubi citatꝰ qs ut ueniat rñſurus.Idẽ hꝛ de reſti. in ĩte.tñ ex literis.ubi ẽt dicit gl.ꝙ alij ẽt iudices ſic citare põſſũt ꝓdere.in cauſis.de re iud.Et ſic qđ dicit gl. in c. ueniens. de accu.allegatur per partẽ aduersã ꝙ citatus ferato tpe nõ tenetur uenire,non eſt uerũ per iura p̃miſſa.& ſic etiã tenuit Ioã.An.¶Ad.4.Pręterea ille Iacobus tacitè renunciauit feriis:uocatus.n.tacuit.& ſic cõſentire vꝛ,maxiimè, quia ꝯdicẽs potuit impedire,ut ꝓbat decre.ij. de acc.lib. 6.Idẽ in parte,cuius filius creatur Decurio,cũ ſimilib.immò plus,quia tacẽs hꝛ ꝓ contumace,ut hꝛ.65.diſt.c.ul.ergo potuit excõicari;& tacitè bene renunciatur feriis.qđ nõ p̃ſequor cã breuitatis.ſed expreſſè ponitur p Hoſti. in ſumma de fer.§.ul.¶Pręterea allegãs ꝓ parte ꝯria ẽ ſibi ꝯrius:nã totaliter allegationes eius concludunt qđ iõ nõ ualuit ſnĩa, ex eo ꝙ iuriſdictio iudicis erat ſuſpẽſa à lege,cũ tpe feriato,ꝓhibẽte,uõ poſſet ꝓcedi.& tñ bene fatetur ꝙ ſnĩa excõis lata in abſentẽ non citatũ ſuper notorio,ubi nõ requiritur ordo iuris,teneat, cũ ipſe dicat, ꝙ ſnĩa excõis iniuſta ex ordine teneat. quod ẽt ꝓ parte prioris ꝓbatur.ergo nihil ſibi uẽdicat i ſnĩa excõis ut teneat uel nõ,ſicut uerũ eſt,& ipſe fatetur. Sed id nũq̃ fuit auditũ,ꝙ ſnĩa lata à non iudice,uel a ſuſpenſo ſuper notorio,teneat.profert ergo ſnĩã ſuper notorio Thebaldus de Campo,& ualebit ſm ſua allegata. Sed neceſſe ẽ dicere ꝙ ſnĩa excõis,quę fertur in abſentẽ ẽt nõ citatũ, quia fertur à iudice,tenet,licẽt ꝯ debitũ ordinẽ iuris manife-
15 ſtũ ẽ.n.ꝙ † in citatũ nõ fertur ſnĩa illa,& ſi feratur,nulla ẽ ipſo iure,quia ꝯ iura ꝓhibentia ne feratur, ut 2.q. 1.nos quemq̃.cũ ſim.& tñ ſi feratur ſnĩa excõis ꝯ abſẽtẽ tenet, ut ſ ꝓbatꝰ.Pari ergo rõne ſi feratꝰ tpe feriato, quo tpe generaliter ꝓcedi nõ põt, tenebit. Nã ita ꝓhibetur à iure ne ſentẽtia uel ꝓceſſus fiat in abſentẽ,ſicut ne ꝓcedatur tpe feriato.& ſi fiat nõ ualet,tñ ſentẽtia excõis lata ꝯ illã ꝓhibitionẽ ne ꝓcedatur tpe feriato, tenet.nã eſt ibi poſſe differẽtiã aſſignare,& ratio quare hoc ſit, eſt manifeſta, qa ſnĩa excõmunicationis nõ eſt pœna corporis,ſed medicina eſt animæ ut.14.q.3.notãdũ.& 2. q. 1. multi.& in c.cùm medicinalis.de ſen.ex.lib.6. ſed animæ medicina nullo tẽpore debet excludi, unde in cau. nec exiguo momẽto.&c.& patet exẽplũ in euãgelio ubi Saluator die ſabbati ſaluauit ægrotum.

¶Pręterea ab eo,ꝙ eccleſia, & iudices eccleſiaſtici cõiter,& uniuerſaliter obſeruauerũt,recedi nõ debet.nã auctoritas ex cõi obſeruãtia cõꝓbatur,11.diſt. eccleſiarũ. cũ ſimilibus.Vnde intelligẽtia magna, q̃ habet iudicare ueritatẽ,diſcernat. ¶Sequitur additio.

13 ¶†Sed qđ inhabilitas loci,& tpis reddit ꝓceſſum,& ſniam iudicis nullã,hoc exaudiẽdũ vꝛ i alijs ſentẽtijs,q̃ excõicationis,q̃ ea ſolius iuriſdictionis defectu eſt nulla ve ſuperius dictũ eſt.Sed negari nõ põt iudici ordinario ẽe ꝯ territoriũ ſuũ,& in tpe feriato nõ licere exercere exercitiũ cõtẽtioſum,& iuriſdictionẽ iudicialẽ hĩe.Vnde licet malè faciat,& puniri poſſet exinde loco uel tpe inhabili ꝓcedẽdo,& excõicãdo, ualebit tñ ſentẽtia excõicationis ſic lata,& ꝓceſſus ante ipſam uel in ipſa, ſeu poſt ipſam habitus nõ ualebit,ut in c.cõqueſtus.de ferijs.& i cle.de re iudi.c.paſtoralis.bene facit de ſen.ex.uenerabilibus.§.portò.lib.6.& qđ ibi no.Archi.& Ioã.An.ubi dicũt,ꝙ licet innouata per iudicẽ à quo poſt diffinitiuã,& ante appellationẽ à diffinitiua ſnĩa iteriectã reuocẽtur, p modũ attẽtati p iudicẽ ad quẽ,ut de appe.nõ ſolũ li.6. tñ ſecus eſt in ſnĩa excõicationis,tunc.ſ.poſt diffinitiuã, ante appellationẽ,& ſic tpe inhabili lata.qa abſoluitur excõicatus,nec reuocatur p modũ attẽtati,qa fuit nulla. Nõ ob.c.cõqueſtus.qa de ſnĩa excõicationis nihil exprimit,& ideò de ipſa nõ debet intelligi ꝙ ſit nulla tali tpe lata.facit cle.de exc ep.c.excõicationis.& ꝙ ibi no.Sed ad id;qđ de loco dꝛ,multũ urget ad ꝯriũ,de cõſtit.c.2.§. ſtatuto.in fi.lib.6.& p̃dicto. c. paſtoralis. fortè ſuſtineri põt,ꝙ qñ cũ cauſæ cognitione iudicialiter,uel ſine cauſæ cognitione ſolẽniter ꝓ tribunali ſedẽte publicẽ tulit ſniam excõicationis,tali loco uel tpe nõ teneat ſnĩa ipſo iure.Si uerò nõ ſic ſed de plano,& in occulto tulit eã, tũc i utroq; caſu ualet ſentẽtia excõicationis.Nõ.obſ. §. ſtatuto,qa ꝓpriẽ attẽdẽdo,ſic ſentẽtiãdo ille nõ dicit ſibi ius,nec ſententiat, ſed vꝛ ꝙ ꝯſulit animæ deliquẽtis, de ſẽt.excõ.cùm medicinalis.lib.6.nec aliquẽ offendit,ſicut facit q̃do ſolẽniter i publico ꝓcedit,uel excõicat.

ADDITAMENTA.

¶Vnde.]Facit quod no.Io.11.q 2.Epiſcopum.in glo.i.

¶Sentẽtię.quod eſt uerum in notorijs,quæ non requirunt examinationem cauſę,de iur.iu.ad noſtram.de ſi.presb. c.quãquàm.& no.Io.An.de off.deleg.c.nouit.ſuper glo. 1.§.ult.poſt Hoſti.& Gui.in Spe.in ri.2.§. non dicamus. uer.ſed nunquid poteſt.& ſuperius tactum eſt. Laur.

24 ¶Ligatũ.iſtud nõ ſequitur,nã † iniuſtè excõmunicatus,donec fuerit abſolutus, dẽt uitari ut iuſtè excõmunicatus, ut in d.c.per tuas.& 11.q.3.ea.

25 ¶†Moneatur.hoc fallit q̃do ad tuitionẽ, & defenſionẽ fertur excommunicatio, quo caſu poteſt nec eſt neceſſaria monitio,ut no.Ioã.And.i c.dilecto.de ſen.excõ.ſup uerbo,defendere.lib.6.& ubi rapina eſſet manifeſta, qa tunc poteſt p ſententiam excommunicare,niſi incontinenti rem reſtituat ut ipſe Ioan.An. poſt Inn.ibidẽ notauit i nouella,ſuper uerbo,eccleſiaſticũ. Fallit in caſibus notatis p Arch. & poſt eum per Io.An.in nouel.de ſen. ex.cùm medicinalis.ſuper uerbo cauſam.e.li. Laur.

¶Tacuit

¶Tacuit. Iſta taciturnitas nõ uidetur ſufficere, ut haberi de
beat pro conſenſu tacito, ſed ſufficeret ſi ueniſſet, & pre
dente iudice tacuiſſet, & nihil oppoſuiſſet, & ita loqui-
tur dicta allegatio. Laur.

¶Federicus Senenſis Peruſij.

S V M M AE.

1 *Fratres prædicatores an & qualiter dicantur mendican*
tes, & quæ relicta ſint eis interdicta.

2 *Fratres prædicatores tenentur eccleſiæ parochiali dare*
quartam de ſibi relictis.

3 *Fratres minores an ſint ſucceſſionum capaces.*

4 *Redditus annui inter immobilia computantur.*

5 *Perpetuum qualiter in iure ſumatur.*

6 *Relictum filio ſub nomine hæredis, operatur ut teſtamen*
tum non frangatur.

7 *Fratres mendicans an ſit capax annui legati ſibi ſingula*
riter ad uitam facti.

QVAESTIO XII.

FRatres prædicatores ſunt mendicantes, & non ex
regula quam profitentur, quia profitentur regu-
lam beati Auguſtini: ſed conſtitutionibus ſuis per
ſedem Apoſtolicam confirmatis accidit, q aliqs
in ſuo teſtõ reliquit cõuẽtui dictorũ fratrũ, uel alicui ſin
gulari dicti cõuentus decẽ annuatim uſq; ad.xx. annos,
uel ad plures, uel ad uitã alicuius fratris, uel reliqt aliqd
alicui hoſpitali cũ hoc onere, q dictũ hoſpitale ſingulis
annis teneat aliqd fratribus pdicatoribus dare; uel aliqs
i teſtõ ſuo heredes ſuos grauauit, q ſingulis annis, uel i p
petuũ, uel ad longũ tẽpus i anniuerſario ſui obitus darent
duos duplerios, & tot libras cãdelarũ, & tot denarios p
quolibet fratre, qui interfuerit officio uel unã pitantiã pro
cõuentu. Modo quæritur an dicti fratres, taliũ relictorum
2 ſint capaces. & uř q ſic. † Nã mendicantes ſunt quo ad p-
poſitũ, qbus regula uel cõſtitutio interdicit poſſeſſiones
ſiue redditus ad cõgruã ſuſtentationem. Sed incerta, meo
dicatis ſolas eis præbere uictũ, per publicũ quæſtũ, ut in
cõſtitutione Gregorij x. quæ incipit, Religionũ, &c. li. 6.
ſed p receptionẽ huiuſmodi legatorũ, uel redditũ non
excludit mẽdicitas, nec p illis ibi habent congrũ ſuſtẽ-
tationẽ. ¶ Præterea Bonifacius. 8. in cle. quæ incipit, ſup
3 cathedrã. §. huiuſmodi quoq; dicit† q pdicatores tenent
eccleſiæ parochiali dare quartã de oĩbus ſibi relictis qñ-
cũq; & qualitercunq; ad quoſcunq; uſus diſtinctos, uel i
diſtinctos nõ diſtinguẽs nec in quantitate nec i tpo reli
cti. Ex qbus inuit dictos fratres capaces eſſe taliũ relicto
rũ, quia ſi nõ poſſent recipere, nõ tenerent de alieno da
re quartã. Itẽ fratres minores, de quibus eſt maius dubiũ,
pñt ab ingrediẽte recipere, & ingrediẽs põt eis aliqd da-
re, ſicut & cæteris pauperibus, ut patet i declaratione cõ
cilij Vieñ. exiui de Paradiſo. §. certũ qđ. ergo ſi igrediẽs
de bonis, quæ reliqt in ſeculo cõſãguineis, uoluit ſingu
lis annis dari ſummã pecuniæ pro eleemoſyna dictis fra
3 tribus uſq; ad certũ tps. Item in eadẽ cõſtitutione dr † q
fratres minores nõ ſũt capaces ſucceſſionũ, nec licet eis
ſucceſſionũ ualorẽ recipere legatũ, uel tantũ eius par-
tem, q pſumi poſſet i fraudẽ fieri. ergo ſi fraus ceſſat, poſ-
ſunt petere legatũ in quantitate notabili. Sed nõ uř refer
re an notabilis q̃titas una ſolutione pſtet, uel i plures di
4 uidat. & q̃ uř. nam † redditus annui inter immobilia cõpu
tantur, ut in d. conſtitutione. exiui. §. cupientes. & C. de p
ſcrip. lon temp. in ſi. ultima. l. Sed dicti fratres hẽc nõ pñt
immobilia. Itẽ cõſtitutio dicti Gregorii phibet eis ne ha
beant poſſeſſiones, & redditus. Prima facie ſine piudicio
ueritatis uř dicẽdũ, q legata annua, uel redditus ãnui de
putata ad cultũ diuinũ, puta p ſacrificio, luminarib., uel
paramẽtis & cultu diuino poſſent fieri dictis fratribus,
& p hoc non releuat mendicitas neq; hęc pdicunt men-
dicitati, quia non pficiũt ad uictũ, uel ueſtitũ. Itẽ annuũ
relictũ, & non ppetuũ poſſunt dicti fratres recipere. Et
licet perpetuũ multis modis dicatur i iure, ut no. 2. q. 2.
ob ius. uer. ppetua. tñ i caſu noſtro nõ debet ſic accipi per
petuũ ſtricte. Nã ibi tractat de piudicio eccleſiarũ. Acci-
5 piatur igit in caſu noſtro perpetuũ, † prout uerbũ ſonat,
uel ſaltẽ uſq; ad ætatẽ cẽtũ annorũ, quia talis ætas conſi
deratur cũ aliquid relinquit cõuẽtui, uel ciuitati. C. de
ſacroſã. eccl. l. ult. Quod aũt relinquitur alicui fratri i ui
ta ſua illud immediatè acquirit cõuẽtui, 12. q. 1. non di
catis. 19. q. 3. ca. uno. In legato ſeruo facto uel religioſo,
inſpicit perſona dñi uel cõuẽtus. ff. de le. 1. cũ filio. & de
lega. 1. l. ſi alienis. & de hæredi. inſti. l. non minus. & C.
eo. titu. l. neq;. Licet. n. legatum factũ alicui fratri ſupe-
riori uſq; ad uitã ſuã, quo ad illũ fratem eſſet perpetuũ,
tñ quo ad conuẽtũ, cui acquiritur, nõ eſt perpetuũ, ergo
non phibitũ. Itẽ cõi, & uulgari opinione redditus appel
lantur qui ex rebus immobilibus percipiũt, ergo ſicut re-
ligioſi non poſſunt tenere immobilia, ita non ſunt capa
ces redditũ perpetuorũ, & qui ex immobilibus capiũtur.
Sicut ergo eos non licet recipere, & retinere, ita ſi teſta-
tor relinquet alicui domũ, ut ex penſione domus ſoluat
quid annuũ fratribus, fratres nõ ſũt capaces illius reddi
tus annui, & iſti ſũt redditus illi, qui inter immobilia cõ
putãtur. Sed ſecus ẽ qñ aliquis intuitu eleemoſynæ, uel cõ
ſãguinitatis relinqt aliquid cõuẽtui, uel fratri ad certũ
tẽpus. quia ille non uocatur redditus, ſed nec iſtud debi-
tũ, uel actio ſub noĩe immobiliũ continetur, ut patet. ff.
de re iud. l. à Diuo Pio. & no. per Pau. de re. ec. non alie. c.
1. ſuper uerbo uř iuris cle. Et ſi dicat teſtator, Relinquo
filio meo fratri pdicatori annua. x. i uita ſua, & i iſtis eũ
hęredẽ iſtituo. hoc non nocet, quia licet iſtituatur hæ-
res, tñ legatarius eſt, ex quo i eodẽ teſtamẽto ẽ alius uni
uerſalis heres. C. de hær. inſt. l. quoties. teſtator, n. uſus fu
6 it illo uerbo, & cum hæredẽ iſtituo. † pp opinionẽ legi-
ſtarũ, q̃ habet, q ad hoc ut teſtm̃ non rumpatur, debet fi-
lio relinqui non nomine legatarii, ſed hæredis. Sed cano
niſtę non uidẽtur de hoc curare. Et de hoc no. de teſtam.
cap. Raynutius. in prin. & eod. titu. cap. 2. lib. 6. ¶ Præmiſ
ſa procedunt ſi uerum eſt, q pdicatores habeant ex priui
legio, q poſſint petere hæreditates delatas fratrib. ſuis,
quia hæreditas in ſe mobilia, & immobilia, iura, & actio
nes includit. Recepta igitur hæreditate, uendẽt, quæ reti
nere non poſſunt, puta immobilia, & iura ppetua, quorũ
noĩe ueniũt redditus perpetui: mobilia uero, uel noia de
bitorũ, q̃ nõ ſũt ppetui debitores, potuerũt retinere &c.

¶Ad idem alius Doctor ſuper hoc uerbo interrogatus re-
ſpondet.

CAſus. Teſtator legauit redditus, & prouentus cuiuſdã
partis hæreditatis cuidã fratri prędicatori, dãdos
7 eidẽ annuatim ad tps uitę ſuę. ¶ † Quæritur nunc,
an talis legatarius ſit capax talis legati. & q ſit capax pri
mo arguitur ex ratione, quia qui capax eſt legati & obuẽ
tionis idiſtinctè uel diſtinctè relictè, eſt capax talis legati.
ſed pdicatores, & minores ſunt huiuſmodi, ergo & cęte-
ra. minor patet, q2 potẽs quoſcũq; redditus recipere, pẽ
ẽt annuos recipere, ar. 16. q. 1. ſũt nõnulli. cũ cõcor. patet
in cle. de ſepu. dudũ §. unde ne parochiales. uer. de obuẽ
tionib. oĩbus. &c. Si. n. taliũ capaces non eſſent, nec ex il-
lis quarta canonica debere 16. q. 1. non eſt putãda. 13. q.
2. c. 1. 2. & 3. cũ cõc. Itẽ confirmatur argumẽtũ ſm opi. il-
lorũ, q̃ dicũt, q uerbũ diſtinctè uel idiſtinctè nõ ſolũ qua
lificat legatarios, ſed ipſa legata. q ſi talis idiſtinctio reſe
ratur ad tps, ergo & relictorum in tpe idiſtinctè capaces
erãt. Itẽ ad id arguitur ex conſuetudine iam præſcripta,
notoriè ſcita, & tolleratur per Papam quæ eſt optima le
gum iterpres, extra de conſue. cum dilectus. cum ſimilib.
Nam talibus fratribus minoribus ſuę ciuitatis ex ſtatutis

municipalibus annuę certæ obuētiones,ſeu redditus tribuuni,ꝙ ſi taliū capaces nō eſſent,infiniti illaquearētur: qđ eſt ſummè pcauēdū à doctrina cuiuslibet,2 7. q. 1. de uiduis ij. Itē ad idē arguiī ab æquitate.ꝯſtat.n.ꝙ tales fratres hodie recipere pñt à teſtatoř uel hærede illius mille corbes frumēti ſimul.qđ ergo obſtat ſi i fauorē legatarii iſta mille,uel,pauciora p partes annuis tpibus tribuātur. Confirmatur argumētū quia magis vř ꝯtriū paupertati ſimul multa recipere,quæ ſimul uictu, & ueſtitu cōſumi nō poſſunt p tales.q̄ ſi ſucceſſiue reciperēt, & de proximò cōſumerētur per eos.qđ bene pbatur i cle.de uerb.ſigni.exiui.§.rurſus,uer.& ideirco.¶Quod nō ſit capax ſic arguo rōne.poſſidere immobilia,repugnat ſtatui mēdicātiū.ſed annui redditus inter immobilia cēſent à iur. ergo &c.maior pbatur,ex̄ de reli.do.c.1.lib.6.quia talibus ſolet uictū tribuere icerta mēdicitas,quę immobilia nō poſſidet.Minor eſt in textu in pall.clem. exiui.uer. cūq; annui.& §.ſi uero.i fin. Argumētū nō ob.ſi dicatur ꝙ decretalis illa loquit de minoribus, quia multa ibi ponūt, quæ ſūt ꝯria cuilibet ſtatui mēdicantiū, & pſertim in pposito. ¶Præterea format maiorē gñalē,& minorē ſubaudit cōcludens poſteā ad propoſitū ſic,annui fructus inter immobilia cēſētur a iure,& ſic repugnāt ſtatui paupertatis,& ſubaudit cū q; dicti minores teneāt ſtatū paupertatis,tūc cōcludēdo ſeqtur,nulla dubitatio eſt. &c.alias enim ſi cū dixit paupertati,& mendicitati repugnat,ſi intellexiſſet de paupertate minorū tm̄,dictā cōcluſionē cū īculcatione ſuperfluè repetijſſet.¶Præterea ad idē uerba debēt ſumi cū effectu,de poen. di.1.§.hęc autem uerba. extrà de cle. nō reſi. relatum.cū ſimilibus.Sed ſi talis frater ad uitā ſuam reciperet tales redditus,& licitè eſſet capax eorū, cū effectu careret noīe mendicitatis,cū tñ nomina debeāt eſſe cōſona.&c.nec iura debēt eſſe ludibrio a 1.di.clerus.cū cōcor.de cle.cōmiſſa.cū cōcor.li.6. &c. ¶Ille Doctor diſtinguit cōcordando uerba. Ad Federicū.

DOmine mi chariſſime,ſalua ueritate, & ueſtra determinatione,dicerē cōferendo, primò ꝙ certū eſt, ꝙ talis ſuo nomine nō eſt capax,1 1.q.3.de pſona. 1 2.q.1.nō dicatis,ex̄ de ſta. mo.cū ad monaſteriū cū ſimilibus.nomine uerò ſui cōuētus,ſiue ordinis,ſeu de ipſo ordine,uel cōuentu,quærendo,an talis legati ſit capax,diſtingue.Aut tales certi redditus relinquūtur ad certū uſū diuini cultus,puta uinū p ſacrificio,frumētū pro hoſtiis, oleū p lampadibus, & ſimilia. Et ſuper hoc prima facie crederē cōuentū eſſe capacē,cūm eorū mēdicitas nō tollat in uictu,& ueſtitu,ut extra de ſepul c.ul.de exce. Prælā.c.nimis.circa ſi.& facit cle.dudū.ſ allegata.§.uerū. Si uerò tales redditus deputētur uictui,ſiue ueſtitui,uel īdiſtinctè relinquāt,tunc aut tales redditus ſe extendunt ad modicū tēpus,& putarē conuentū capacē;cùm potius uideatur ſingi quędā ſumma legati delata,tñ hoc quo ad ſolutionē uſq; ad tale tēpus, qm̄ redditus ſunt annui . Nec p hoc vř tolli mēdicitas,ſed ſubleuari.Secus aūt ſi tales redditus ad tēpus nō modicū ptendatur: tales.n.de iure merito inter immobilia cōputātur,ut dictum eſt.ſicut.n. alienatio rei immobilis,& locatio,uel uenditio redditū ad longū tēpus æquipollent,ut in cle.1.de reb.ec.nō ali. §.ul.cū notatis.in ul.gl.ſic à ſimili, receptionē redditū ad longū tēpus dicimus poſſeſſioni rei immobilis ęqpollere,& per cōſequens repugnare ſtatui talis paupertatis, quæ ęquitas vř de mente illius.§.cunq; annui.aliàs.n.recipere uſq; ad duos.uel tres annos,annui redditus dicerētur,& inter iura immobilia cōputari, qđ penitus eſſet abſurdū,&à cōi cōſuetudine alienū.Reſtat nūc ad rōnes ꝯrias rñdere. Primę igiť rōnes, quę pbant illū capacem, intelligūtur de redditibus annuis ad modicū tēpus. Et ſi quæras qđ dicať modicū tēpus,dico prout not.i d.cap.1. de reb.ec.nō.ali.in cle.i ul.gl.uel ſaltē cōſideratis circūſtantijs, recurriť ad arbitriū boni uiri. Rationes uero q̄ pbant ipſum non capacē,intelligūtur de annuis redditibus ad longū tps factis,qui iuribus immobilibus ęquipollent.Vel aliter ad primū ar. dico,ꝙ textus loquēs de relictis diſtinctè,uel indiſtinctè intelligiť de his quorū ſunt de iure capaces,alias idē argueret de poſſeſſionib9,& iuribus immobilibus,qđ eſt falſū.Ad ſm̄ de conſuetudine, & ſtatuto,dico ꝙ ad tales denarios dandos non aſtringūtur ciues quin poſſunt reſilire à dando cū uolunt,& mutare ſtatutū.ſecus in hęrede obligato ad tales redditus ſoluendos,ad quos neceſſario,& immutabiliter obligatur. Ad id,qđ de æquitate arguitur,dico ꝙ ex falſo cōcludit falſū.repugnaret.n.ſtatui paupertatis, p victu,& veſtitu recipere ſummā exceſsiuā,prout tāgitur in palle.§.rurſus. in cle.exiui.Sī autem paruam,& competentem ſummā,quā ſimul fratres licitè reciperent,teſtator ſoluendā diuidat ad longum tempus;idem dicerē,ꝙ non poſſent licitè exigere,non quidem propter factum, ſed propter ſpem facti:arg.extra de ui.&ho.cle.cum ab omni.& melius in d. cle.exiui.§.amplius.multa enim prohibentur eis, nō propter factum malum,ſed propter ſpeciem mali.Ad alia argumenta patet pro prædicta ſolutio.¶Supplico domine reuerende,ut noteris breuiter quid uobis uidetur in eo.

¶Quæſtio diſputata per do.Fed. Senenſem in Academia Peruſina anno Domini.M.cccxlj.

S V M M AE.

1 *Percutiens laicum credens eum eſſe clericum, an ſit excōmunicatus; & ſi in tali credulitate ordines ſuſcipiat, an habeat uſum illorum licitum.*

2 *In meritorijs, & demeritorijs, uoluntas, propoſitum, & intentio agentis informat, & qualificat actum.*

3 *Talis quis iudicatur, qualē habitum, quē defert, offendit.*

4 *Inutile iunctum utili; non debet utile uitiare; nō tamen aſſumit naturam, uel priuilegium utilis.*

5 *Poſſeſſio dicitur ex proprietatis prolati one perſiſtere*

Q V AE S T I O. XIII.

CLericus percuſſit Sempronium laicum credens eum clericum,incedentē in habitu,& tonſura clericali,& pro clerico cōmuniter habitū,& reputatū, & inter clericos uiuentē,& conuerſantē, & officiantem,& celebrationi diuinorū ſe ingerentē:& non obſtāte ꝙ ex hoc crederet ſe excōicatū,diuina officia celebrauit, & credens ſe ex hoc irregularē,pmiſit ad beneficia pro-
1 moueri.† Nunc quęrit ad maniſeſta ueritate.ſ.ꝙ Sempronius erat laicus debeat dicto beneficio priuari uel denūciari,& declarari ius non hře. Ad affirmatiuā inducētur quatuor.Primū.ſ.fides,ſeu credulitas,& effectus percutiētis.Secundū poſſeſſio clericatus.Tertiū cōis opinio,& reputatio.Quartū conuerſatio,& cōis coniunctio cū clericis.Ad negatiuā oſtendetur,illa quatuor nō ſufficere cōiunctū,uel diuiſim.ſoluet ur q̄ſtio incidēs,& demum principalis ſolutio roborabitur,& contrariis reſpondebitur.
2 Ad primum certum eſt †ꝙ in meritoriis,& demeritoriis uoluntas,ppoſitum,& intentio agentis informat,& qualificat actum,& factū;de quo patet Geñ.xxj.de uoluntate Abrahæ uolentis interficere , & ſacrificare filium . Item ſufficit cordis credulitas, ut ibi, Corde creditur ad iuſtitiā,ad Ro.x.Itē alibi,Fides tua ſaluum te fecit, Luc.viij. Et ex corde procedunt fornicationes,adulteria, homicidia,& ſimilia:Matthæi.vij.&Mar.xv.Itē p canones 15.q. 7.c.1.in ſi.32.q.5.propoſito.ar.24.q.5.ſi qd inueniſti.ibi Deus interrogat cor,& non manū.Ad idē qđ no.Io.And. de poen.di. . .piculoſo.& 1.q.1.uide q̄tū bonum.de ſē.ex com.cùm uoluntatis.de ba.debitum. & de preſ.non bap. c.2.de conſecratio. di.5. baptiſmū nicem.& maximè.ff. de iniuriis.illud.ibi effectus iniuriā facientis. Ad idem faciunt leges canonizatæ,de poen.di.1.in prin.& di.ij.ſi qs non dica.uſq; ad.§.cogitationis. Hinc eſt ꝙ ſi ſiat homicidium.

cidium,& ibi non fuerit animus occidendi,nõ imputaẽ ut homicidiũ.& ẽ cõuerſo ſi nõ fiat homicidiũ,& fuerit animus occidendi,hr̃ ꝑ homicidio,ff.ad l.cor.de ſic.l.1. ex uoluntate , itaq; peccata ꝓcedũt & niſi uolũtariũ eſſer,nõ eſſet peccatũ,15.q.1.§.1.Itẽ vr̃ caſus.ff.de iniurijs. l.eũ.§.ſi iniuria.ubi error,uel ignorãtia ẽt pſonę,nõ ex cuſat ab iniuria. Item nõ excuſai qs à peccato ſi qd ꝯ cõ ſciẽtiã ſuã fecit ẽt ꝑ errorẽ,de ſimo.ꝑ tuas,3 8.q.1.c. ex his.& de præſcrip.c.ult.cũ ſimi.Ad hoc pdicta facit de big.nup.el.2.&45.di.quæ ſunt.& de eo,ꝙ mir i poſ.c.2. cũ ſua gl.& bõ facit.c.de furtis.ſi qs ſeruũ ubi tenet furti, & ſerui corrpti pp intentionem,ꝙ tñ nec furtũ fecit nec ſeruũ corrupit.Ad idem dę ſpon.c.1.li.6.nã ibi itẽtio ꝯhẽdi mr̃monij cũ opere ſecuto,iducit publicã honeſtatem,licet mr̃moniũ non ſit.Et pro iſta parte faciũt iura, quæ allegãt pro ſecunda parte de do.iter ui.& uxor.c. plerunq;.¶Ex pmiſſio cõcludit iſtũ eſſe excõicatũ pp af fectũ,& intentionem,& ſidem de clericatu quãuis erro neã,& ſi eſt excõicatus,ergo irregularis.Iſta verò reddũt eius promotionem nullã.ut patet in æta.& qualit. cum bonæ.de elec.cum inter.R.de conſti.cũ dilectus.de cle. excom.mi.poſtulaſti.de excoſ.Præla.c.1.in ſi.& de ſent. exc.ex ijs,q.li.6.& qđ lc.& no.de exceſ.Præla.c.ulti.Se cũdũ eſt ꝙ poſſeſſio clericatus facit iſtũ hři pro clerico, & priuilegio clericali gaudet,&tm̃ cõſequitã poſſeſſio ne,ꝗtum a uero dño,ut patet in actu eligendi,præſẽtandi,uel conferendi,de elec.querelã.de cau.poſ.& propri. c.ult.de iure patro.c.cõſultationibus.de ele.i Geneſi.de cã poſſeſ.cum eccleſia.poſſeſſor namque, dñs præſumit, C.de rei uendi.l.ul.Talis.† nãq; iudicari quis debet,quã lem habitus, quem defert,oſtendit:ut de ſent.exco.ſi iudex.li.6.ubi ſũt iſta paria,notorietas clericatus,& poſſeſſio.Itẽ ur̃ caſus eo.titu.religioſo. ubi habitus exterior fa cit quem gaudere priuilegio clericali.&alibi facit ꝑ Do cto.ut.ff.de Iniur.l.itẽ apud.§.ſi qs.C.de adulterijs.l.ſi ca & de ſẽ.excom.io audiẽtia.Ad utrumq; facit,de ui.& ho ne.cleri.ca.2.in clc.in prin.Optimẽ facit.ff.ad l.Cor.de fal.l.ſi qs,ubi dicit quẽ teneri ꝺ falſo,ſi ſibi legatũ adſcri pſit in teſtõ,ꝙ erat nullũ,ſi tñ prima facie habebat figurã & formã teſti ualidi.¶Tertium,ſ cõis opin,facit ꝑ iſta parte,ut uot.C.de teſta.l.1.ibi omniũ cõſẽſu, ideſt opi. ni one:de offi.prær.l.Barbarius.canonizata.3.q.7.§.uerũ & de probati.per tuas.ibi,cõiter nominaẽ.de preſũp.il lud,ibi,fama cũ adminiculis pbat mr̃moniũ.de re iud. ad pbandũ.ff.ad Mace.l.3.cũ concor.ibi in glo.alleg. & quaſi caſus vr̃ de ſen.excom.ſi iudex.li.6.ubi cõis opi nio ſufficit,ut clericus ad curã eccleſiæ.remittaẽ.¶Quar tũ,& ultimũ facit,qa ut clericus,& inter clericos uiue bat,& ſic ſe gerabat & agebat ut clerici alij faciebant.ad hoc de reg.uidua.2 7.diſt.qđ interrogaſtis.30.q.1 quem progenitores.de ſtat.mo.capit.recolẽtes.& dicta lege tertia ff.ad Macc.Item ratione habitus,& uitæ iſte vr̃ pſo na eccleſiaſtica,ſed perſonæ eccleſiaſticæ gaudẽt priuile gio eccleſiaſtico,licẽt nõ ſint clerici,ut patet.3 7.q.4.ca pit.quiſquis.de cenſi.cap.pen.& de immu.eccle.cap.1.li. 6.optime facit,de ſo.compe.c.2.cũ ſua glo.& ca.religio ſo.de ſen.excom.lib.6.Ex his ergo quatuor rationib⁹ for tificatis,& impinguatis,probatur iſte percuſſor excõica tus.& ſi ſic res habet,iſta collatio fuit nulla ut in.d.c.po ſtulaſti.¶Eẽ animus,effectus,& intentio illius nõ ſufficie bat ad excommunicationẽ,ff.de furtis.l.falſus.§.quę alie num.ubi dr̃,ꝙ qui rem derelictã accepit animo furãdi,ne ſciens eã derelictã,furtũ non committit:neq; enim furtũ ſit,niſi ſit cui fiat animus enim delinquẽtis non facit illũ per caſum gaudere priuilegio clericali,& non gaudet. Ad idem eod.tit.l.inter omnes.§.pe.ubi non committit furtũ qui putat ſe inuito dño facere,cum tñ dominus uellet.Itẽ ſecũdo ſola poſſeſſio non ſufficit,immò puniri debet qui habitũ ſibi non congruentem aſſumpſit.ff.de fal.l.eos de

priui.tuarũ.de bigia.c.1. lib.6.& tales compelli debẽt ut habitũ dimittant,uel utveri clerici ſtãt,de regula.ca.3.& de ele.cum cãm.& talis fraus ſibi prodeſſe nõ debeat, ne ritate manifeſta,ut dc priu.ex parte.2.Item iuſtior eſt cã proprietatis,ꝙ poſſeſſionis.ut patet de cau.poſ.& ꝓpri. cum dilectus.cũ ſi.Item tertiò,cõis opi.ꝓdeſſe nõ debet ueritate maniſeſta.Cõtrã,8.di.ueritat is.dc frigi.c.frater nitatis.i ſi.de pur.ul.c.2.cũ ſuis gl.Ex illis patet,ꝙ retro trahiẽ ueritas manifeſta.ad hoc de procu.in noſtra.& de excep.cũ uenerabili.i ſi.cũ ſua gl.& qui.ſi.ſint le.ꝑ tuas. ff.de neg.ge.l.idem ſi cũ.§.ſi.& ibi glo.facit qđ no.i Spe. de inſtru.edi.§.reſtat.uer.qđ ſi is.i col.antep.& qõ diſpu tata de reg.iu.non præſtat.in 4.col.ibi,ad negatiuã.uſq; ad uerſum,quo ad ſm̃.Ad idem,de ſen.ex.licet.li.6.& de eo,qui m it.in poſ.c.3.Itemvr̃ caſus de ſen.ex.ſi iudex.li. 6.in ſi.nã clericus , qui communi opinione habebatur ꝑ laico,debet pro clerico tractari,hoc ꝓbato.ꝑ ſi iũ ille, qui pro clerico hẽbatur , debet tractari ut laicus ꝓbato eũ eſſe laicũ.Pro iſta parte fac t qđ no.Io.An.& Archid. poſt Bar.Brix.de uoto.c.uno.li.6.Nã ſi qs putans ſe i ſacris,cum nõ ſit,ſi ꝯhic mr̃moniũ,tenebit,& nõ ſeparabi tur reuelata ucritate.Et quod no.ipſe Io.An.facit.de con ſan.& affi.c.uno.in ſi.gl.i cle.ff.ꝙ quiſq; iuris.l.1.& de cle.non reſi.c.relatũ.Itẽ ubi opus eſt facto nõ ſufficit co natus:de ſpon.c.pe.ubi de hoc.Quartò,& ultimò, conſeruatio,& cõmunis uita,quã cũ clericis duxit,ſibi ꝓdeſ ſe non debet,ſed potius nocere,quia falſò,& fraudulẽte vr̃ ſe cũ illis miſcuiſſe,ad hoc de ele.c.3.in clc.ibi imiſcẽ tiũ.ad idem,de ſa.c.licet.§.illos.quoq;.Et licet regula ſit † utile non uitiari ꝑ inutile,tamen admixtũ utili,nõ aſſu mit priuilegiũ utilis,immò quandoq; uitiat utile,de offi. dele.c.cum ſuper abbatia.& de re iudi.c.ad probãdũ.Siue uerbo,ſiue factoquis ſe finxerit clericũ,taliſobreptio ſibi prodeſſe non debet.de tranſac.ex literis.Vndẽ cum ille ſit, uerẽ laicus,in numero clericorũ computari nõ debet,de. inſti.c.2. Ex his cõcluditur ꝙ ueritas,cuius uirtus,& po tẽtia oia uincit,ut 8.di.cõſuetudo debet præferri animo delinquentis,poſſeſſioni clericatus,&communi opinio ni,& ꝑ conſequens ꝙ iſte nõ ſit excommunicatus,nec ir regularis.Et ꝑ hac parte vr̃ ſentire Bart.& Hoſti.de ſen. exc.in audientia.Hoſti.in ſumma.eo.ti.§.qualiter pferaẽ. ad ſi.§.uer.qđ ſi laicus dicat.¶Anteq̃ ueniã ad ſolutionẽ, principalis quæſtionis,dico iſtũ non eſſe excommunicatũ nec irregularem,ꝑ iura pro hac parte inducta,& qa requiritur ueritas clericatus,ut ra lis excommunicatione icur rat,1 7.q.4.ſi qs.Et ſicut ſimplex dimiſſio habitus clerica lis,non tollit dictũ priuilegiũ de ſen.exc.ſi uetò.& i ca. in audiẽtia.& c. cõtingit.ita aſſumptio habitus nõ cõ petentis conditioni perſonæ, non prodeſt non clerico, de priuile.ex parte.3.& per alia iura ĩ allegata.Reſtat re ſpondere ad ꝯrio,qbus oſtenſum eſt iſtũ percuſſorẽ fuiſ ſe excommunicatum.Et primo non obſtant iura poſita ĩ primo argumento,nã illa iura probãt peccatum contemptus,& iniuriã illatã Martino quantũ ad Deũ, & forũ pę nitẽtiæ debere puniri,ac ſi clericũ percuſſiſſet, qa tñ qs deliquit,quantũ contempſit,ut not.de iureiur.cũ quidã. & 24.q.2.non afferamus.in ſi.ſed iſte ꝗtũ in eo fuit,contempſit priuilegiũ clericale,& ſententiã excommunicatio nis,qua ſe credebat ligatũ,ergo peccauit quo ad deũ,acſi feciſſet,qa uotũ ꝑ opere reputaẽ, & Deus interrogat cor non manum: ſicut eſt de ignorãtia eligẽtis,ꝗ de inhabili non facit habilẽ,ut no.de elec.c.innotuit,&ee cle.ex.mi.c. innotuit.&c.pe.Item ſi qs ꝯ cõſcientiã offendit,ut de ſi mo.c.ꝑ tuas.13.q.2.homines.in ſi. Poue ꝙ aliqs offendit illũ, quem putauit ſiliũfamiliãs,erat tamẽ paterfamiliãs nunqd competit actio iniuria patri,qui nõ eſt in ſua na tura:abſit.Non egredię ergo iniuria perſonã Martini cum ibi nõ fuerit clericus,ut.l.eũ,qui.§.cum aliquis.ff.de iniu rijs.Non obſtant iura ſcđo loco inducta.& primò nõ ob-

ſtat.c.ſi index.nã ibi poſſeſsio clericatus pendeſt q̃tum ad
hoc vt fiat remiſsio ante cognitionẽ de clericatu ſed vt po
ſtea ꝓnũcietur clericus, ſola poſſeſsio nõ põt ſufficere.&
poſito q ſufficeret, non tñ ex hoc delictũ remanet ipuni-
tũ, uel dato q poſſeſsio faciat pſumi illũ clericũ: hoc hẽt
locũ donec cõſtet de ꝯrio facto,ut ibi colligit,donec cõ-
ſtat de ꝯrio.& ibi donec ꝯriũ doceatur.Sed thema pſuppo
nit ꝯtriũ;ſ.percuſſum non eſſe clericũ.Itẽ nõ ob.c.religio-
ſo.quia eſt caſus ſpecialis i fauorẽ religionis,q̃ plurimũ
requirit fauorẽ à iure.ut patet,de ſen.exc.cum illorũ.& c.
canonica.& c.monachi.de eo, q fur.or.recepit. per totũ.
de app.c.2.de fil. presby.1. c.19.q.3. c.ſi.& de ꝓbati.in p-
ſentia.ibi,euaneſcit ſubſtitutio p ingreſſum religionis,nõ
aũt per clericatũ.itẽ nõ ob. c.querelã.& c.conſultationi-
bus.&c. q̃ illa iura loquunt̃ de poſſeſſoribus bonæfidei:
iſte aũt non põt eſſe bonefidei poſſeſſor.Certus.n.eſſe de-
bet an ſit clericus;q̃ in ꝓprio facto nõ eſt ꝓbabilis igno-
rãtia,C.de re.cre.l.cũ qs.aliàs.l.ſi.& de reſcrip.c.ab excõi
cato.& de eo,q fur.or.re.c.2.ut ibi.Vel poſito q iſte ꝓba-
bili errore ductus crediderit ſe clericũ, ſicut i caſu ſimili,
de cle p ſal.promo.c.uno.& de presb.non bap.p totũ,hoc
tñ nõ ſufficit.Non obſtant illa iura,nam licèt poſſeſsio eli
gentis proſit electo,nõ tñ poſſeſsio alicuius debet augere
iniuriã ꝯ ueritatẽ rei.Odia namq; reſtringi,& fauores cõ-
uenit ampliari,& in pœnis benignior eſt interpretatio fa
5 cienda.† Itẽ conſtito de proprietate,ſuccũbit poſſeſsio,&
opinio proprietati,& ueritati:de cau.poſ.& propri.c.3.&
c.dilectus.Non obſt qđ de cõi opinione.ſ allegatũ eſt, nã
illi ſunt caſus ſpeciales,& ne bona fides litigantiũ,& ꝯhẽ
tiũ circumueniat:ut no.in c.nuper.de biga.illud aũt capi.
nuper.multũ facit pro iſta ſolutione.nã ibi rõne contem-
ptus punitur ut bigamus,non tñ eſt bigamus.& ſic nec iſte
erat excõicatus non tñ negatur quin iniuria facientis cum
opere ſecuto maior fuerit,& fortius punienda,q̃ ſi à prin-
cipio conſtitiſſet Martinũ laicum fuiſſe.Non obſtant iura
quarto loco inducta,ualet.c.uidua & ſimilia:Et cohabita
tione.n.& cõi uita,& tpis perſeuerãtia præſumptio indu
citur ꝯ ſic uiuentẽ, non tñ iſta pſumptio ampliatur ut præ
iudiciũ tertii.Itẽ.c.recolentes,& ſimilia loquuntur de ue
re incorporatis,& unitis;aliàs non gauderet priuilegio il
lo.Ad hæc de priui.c.pe.& qđ ibi no.& de deci.c.2.in ſi.in
cle.aliàs ſequeretur,q ille,qui eſt in poſſeſsione pſbytera
tus,hẽtur pro presbytero,& ſi celebret,cõficiat,qđ eſt fal
ſum.de ſumma Tri.c.1.ad ſi.& q ille , qui hẽtur pro Epo,
& non eſt ꝯferre ordines,qđ eſt falſum. quia non põt con
ferre qđ non hẽt.& facit qđ no.de uoto.c.1.lib.6.Nõ obſt.
de fo.comp.c.2.nã de obligatis, & aſtrictis eccleſiæ loqui
tur.& hoc eſt,q ſenſit Hoſt.dũ dicit,ad eccleſiæ obſequiũ
deputatis. Vñ dicit Hoſt.& Spec.& Abbas, q intelligit de
cõuerſis.allegat.de ſent.exc.parochianos.Soluendo igitur
qõnẽ principalẽ,dico q cum iſte non ſit excõicatus,nec ir
regularis,ut.ſ probatũ eſt,non debet declarari,uel denun
ciari ius nõ hẽre,& q collatio,uel eius ꝓmotio nulla fuit.
Sed licèt non fuerit nulla,dico tñ q pp indignitatẽ ſuã in
ſurgentẽ ex contemptu,& ex delicto ſuo,q tacere non de
buit,diſt.c.ul.& dẽt priuari & puniri.p iura poſita i primo
argumẽto primæ partis,fauẽdo opinioni eorũ q dicũt,q
criminoſus nõ irregularis nõ eſt intelligibilis,de quo per
In.& Ho.de poſt.p̃la.c.1.p Cõpo.de ele.cõſiderauimus.&
p Ar.8.q.1.in ſcripturis.pro ꝯtra opi.facit de exceſ.p̃la.c.ſ
ter dilectos.ibi,irritãdũ.& de cle.ex mi.c.ul.ibi,uiradi. &
de ele.dudũ.in uer.nos igit.ibi, caſſaretur.& c.accedes.de
ac.facit ꝓ iſta parte.exponẽdo,ſilẽtiũ imponatis.i.priuetis
eundẽ.ſed.c.ſi electio.de ele.vr diſtinguere inter occultũ,
& manifeſtũ delictũ,ſed dic q ideo ibi dicit occultũ,q̃ ſi
fuiſſet uitiũ,manifeſtũ, nõ hẽt locũ ignorãtia.¶Et.c.nihil
ẽ.de ele.põt colligi ꝓ,& ꝯ.ibi dũ dicit,eijciendũ.in glo.q̃
dicit q promoti remouẽtur,Facit pro iſta parte.c.licet ca
nõ.de elec.li.6.Nã de ætate ibi expreſsit,q collatio eſt nul
la.de collatione uero facta indigno uita,& moribus,obmĩ
ſit.ſi a promotione iſtius nõ fuerit appellatũ,nec fuerit ex
ceptũ cũ potuerit excipi,quis admittatur ad petẽdũ eũ re-
uocari.ſeu remoueri,colligat ſtudioſus p id,qđ le.& no.
q ma.accu.poſ.c.ul.de elec.c.ul.li. 6. co.ti c.indẽnitatibus.
§.uerũ,& §.cæterũ.cũ hic q̃ratur de crimine antecedẽte ꝓ
motionẽ ſuã,& nõ de cõmiſſo poſteà,nã qđ nõ poſſet q̃ri,
facit de ele.cũ dile. filius. de teſt.cog.p̃terea.ubi de hoc p
Ho.& de pur.c.ul.Sed qđ poſsit,facit.81.di.qcũq;.15.q.ul.
c.1.& 4.& 1.di.de his.pro & ꝯ de reg.iu.mora.1 2.q.li.6.
¶Quæſtio diſputata per dominum Federi.Senenſem in acade
mia Peruſina M.cccxj.menſe Aprili.

S V M M AE.

1 *Monachus exẽptus cõmittẽs aliq̃d in ſuo monaſterio exẽpto propter quod incidit in canonẽ,per quẽ ueniat abſoluend⁹.*
2 *Abbas an ſemper, & pro quocunque delicto ſit competens iudex,& confeſſor ſuorum monachorum.*
3 *Religioſi,& exẽpti nõ abſoluũt a caſib⁹ Epiſcopo reſeruatis.*
4 *Inferiores Prælati ab Epiſcopo non abſoluunt a ſententia canonis,niſi in caſibus in iure expreſſis.*
5 *Exemptus an poſſit ſuo priuilegio renunciare, per regulam, quod res de facili redit ad ſuam naturam.*
6 *Regula quòd qui non poteſt excommunicare,non poſſit abſoluere,& c.quando locum habere dicatur.*

QVAESTIO XIIII.

IN Chriſti nomine amen. Monachus Peruſinus exẽptus
aliq̃d cõmiſit in ſuo monaſterio exẽpto,pp q incidit in
canonẽ,puta q̃a tenuit arma ĩ ſepta monaſterii ſine licẽ
tia p̃lati.Quęritur an abſolui poſsit à ſuo Abbate.& ſi nõ
põt,an poſsit abſolui ab Epo.¶Et primo arguitur q ſic.nã
ubi eſt eadẽ rõ,& æquitas,ibi idẽ ius,de trãſla.iter.de ꝯſti.
uti.c.cum dilecta. & potius cã facti,q̃ ipſum factũ attẽden
da ẽ.2 7.q.8.cecidit.de accu.cum dilecti.ſed cã quare præ
lati religioſi poſſunt abſoluere a canone.ſi quis ſuadentẽ.
ſubditos ſuos.ut de ſent.ex com.monachi.& c.cũ illorũ.&
ca.canonica.eſt ne ꝓ abſolutione à papa obtinẽda habeãt
materiam euagãdi.Igitur ſi poſſunt in illo caſu, qui aliter
erat ſpecialiter reſeruatus papę,ut in c.ſi quis.ergo meri-
to in caſu iſto,ut ceſſet occaſio uagãdi,& quia aliàs non ẽ
de caſibus papæ reſeruatis.& hac de cã ꝯ rigorem illius. c.
cum illorũ.ad ſi.emanauit.eo.tit.religioſo.lib.6.¶Secũdo
abſolutio ab excõicatione, ubi alter nõ læditur,eſt de fo
2 ro pœnitẽtiali,ut no.de pœnit.& re.c.2.lib.6.Sed† Abbas
eſt competẽs iudex,& confeſſor ſuorũ monachorũ,ut no.
16.q.1.c.1:de ſtatu regu.c.1.§.ſane.in cle.Et not. per mo-
der.de exceſ.præ.c.nimis.in glo. Et ſi dicatur q abſolutio
a dicta excõicatione ſit de foro iudiciali,ut colligitur,6.q
6.illi.in ſi.eodẽ modo poterit abſolui p Abbatẽ,per id qđ
le.& no.de offi.or.q̃ro. & c.cum ab eccleſiarũ.& 11.q.1.
de pſona.per quę iura ꝓbatur, quòd Abbas eſt iudex ordi
narius ſ monachos ſuos.¶Tertiò q ubicũq; cõditor cano
nis nõ reſeruat ſibi abſolutionẽ,alijs cõceſsiſſe vr,p.c.nu
p.Sed hęc dictio,aliis,ibi cõpræhẽdit ordinarios locorũ,
ergo abbates,quo ad ſuos monachos , ex quo tũc exẽpti.
Et ſic dicatur q Papa eſt ordinarius,& Eps exẽptorum, ut
de priuile.c.auctoritate.lib.6.& no.63.di.nulla.Rñdetur.
q talis intellectus ſtare non poteſt,quia dictio,alijs,com
præhendit aliam perſonam à conditore canonis uel eius
ſucceſſore:ergo cum Eps non ſit ordinarius exẽptorũ , &
de papa intelligi non poſsit, ſequit̃ neceſſario de Abbate
intelligẽdũ fore.¶Quartò probat̃ expreſsè q Abbas poſsit
abſoluere de maioritate,& obediẽtia.c.cum in eccleſiis ar
gumẽta concludunt ẽt de Abbate non exẽpto,ergo multo
fortius in exẽpto Abbate.p id,qđ no.poſt Inn.& Hoſti.de
reb.eccle.nõ alie.c.1.in cle.& facit de priuil. Abbatit.li.6.
Contra vr, factũ ſuperioris minor tollere nõ põt, 21. diſ.
inferior.de elec.c.2.in cle.cũ ſi.Sed hæc ſnia.lata eſt à ma-
iore,

iore,ergo minor nõ põt eam tollere. Ad idẽ facit,15.di.
ſicut.& melius.ff.de mino.l.minor aũt magiſtratus.¶ Præ
terea q̃ põt ligare,põt abſoluere:& cur interdicit unũ & re
liquũ,ut no.& de ma.& obe.c.cũ inferior.ſed hic Abbas
nõ ligauit,ergo nec diſſoluere poſsit. Item inferiores ab
Epõ nõ niſi in caſibus à iure expreſsis poſſunt diſpenſare,
uel iura uulnerare,ut no.per Inno.de eo.qui fur.or.rece.
c.2.Et ob hoc Spe.nõ dat regul.ſed ponit caſus ſpeciales,
in quibus Abbas põt cũ monacho diſpẽſare,& iura tolle
re,ut no.in ſpec.io tractatu diſpẽſationũ.§.ſunt quoque.
3 Pro iſta parte facit,†qa religioſi,& exẽpti,ut ſũt pdicato
res,& minores,nõ poſſunt abſoluere a caſibus Epõ reſer
uatis,ut de ſepul.c.s .§.huiuſmodi conceſsionẽ.in cle.ad
excõicatio eſt ſoli Epõ reſeruata,ut no.de pœn.& re.c.2.
lib.6.ergo &c.¶Solutio.credo ipſum abſolui non poſſe à
4 dicto Abbate.& credo debere dari regulam,q̃ †inferiores
Prælati ab Epõ,nõ poſſunt abſoluere à ſnia canonis, niſi
à caſibus expreſsis a iure:ſic.n.ſcriptũ inuenio p dñm Be-
rengariũ olim Epũ Bitocen.cõpoſitorẽ.6.li.in ſuo opuſ-
culo in 4.cbxr.& atteſtat ibi,q̃ ſocij ſui.6.li.& do.Boni-
facius ſic ſenitiebãt,& ultra allegata per eũ,& ĩ per me,
facit expreſsè de priuile.c.1.circa princi.in cle.ubi tradit
regula,q̃ religioſi ẽt exẽpti,ut colligitur ex gl. q̃ incipit,
quinẽt ſuũ monachũ.ut no.ibi in gl.ẽt abſoluere nõ poſ-
ſunt excõicatos à canone,niſi in caſibus permiſsis à iu-
re.Et ſic regula traditur negatiuè,& exceptio affirmatiuè.
Si tñ dictus Abbas hẽt iuriſdictionẽ Epalem uel quaſi in
parochia ſua,& in mẽbris ſibi ſubiectis,ex conſuetudine
uel priuilegio,ultra illã iuriſdictionẽ,quã hẽt de iure cõi
in monachos ſuos illa tunc nõ eſt Epalis,ſed ppria,& or
dinaria.in illo caſu dicerẽ illũ poſſe ab Abbate abſolui,p
c.Abbates.& per id,quod no.in c.1.de re.ec.non ali.i cl.
¶Non ob.ↄria,& primo non ob. prima rõ,q̃ illa non hẽt
locũ in exorbitantibus a iure cõi,ut no.de regu.c.3.li.6.
& eo.lib.de reg.iur.c.ea quæ.Itẽ non eſt eadẽ rõ:nã illud
conceſſum eſt Abbatibus,& aliis prælatis regularibus,qa
frequẽtius,& facilius incidũt i illũ cononẽ,q̃ in alios:&
iõ fuit ſpecialiter prouidẽdũ.de hoc.de ſen.excõ.c. ex te
nore in fi.de ui.& hone.ele.c.qm̃ ut ait.Hinc eſt q̃ legati
maiorẽ hẽt põtatẽ.in hac caſu,ut patet in eo,qđ legitur,
& no.de of.le.c.pe.& de ſed.excõ.c.ad eminẽtiã.cũ ſimi.
¶Nõ ob.ſcđa rõ,qa poſito q̃ abſolutio ſit de foro penitẽtia
li,nõ tñ ſeqtur q̃ poſsit abſoluere i caſib' Epõ reſeruatis
ut ĩ dixi per.c.dudũ.§. huiuſmodi.in cle.qa ſm illã rõnẽ
ſeqretur,q̃ Abbas ẽt in caſibus Papæ reſeruatis poſsit ab
ſoluere,qđ vr̃ eſſe abſurdũ.Nã & ſi eſt de foro iudiciali,ad
huc nõ ſeqtur q̃ oĩa,quæ ſũt de foro iudiciali,poſsit Ab-
bas exercere i ſuos monachos.Itẽ nõ obſtat qđ dr̃ tertio
loco.per.c.nuper.de ſen.exc.nã qđ dr̃,alijs,Epõs cõphẽ
dit,& ſic cõiter,& ſimpliciter in toto corpore iuris ca-
nonici glo ſſatores itelligũt illud c.& minimè ſunt mutã
da,&c.ff.đ le.l.minimè.Itẽ ad illud,qđ ſubiicit,q̃ dictio,
aliis,nõ pt cõphẽdere Epõs,cũ nõ ſint ordinarii exẽpto-
rũ,nec papã,cũ dictio.aliis,aliũ a pſona loquẽte reprę-
ſentet;Reſpõdeo,q̃ ẽt in illo caſu põt cõprehẽdere Epõs
ut dr̃ in ſcđa qõne.& poſito q̃ nõ poſſet cõphẽdere Epõs
nõ ſeqtur ergo cõprehẽdi platos. Dico ergo q̃.c.nup nõ
ob.qa nõ uerũ dicere,q̃ papa nõ reſeruauit ſibi abſolutio
nẽ nã eoipſo,q̃ ſunt exẽpti,ſibi ipſorũ iudicia,& facta re
ſeruaſſe uidẽtur,16.q.1.frater noſter.cũ ſimi.nõ ob.c.i ec
cleſiis.qa uerũ ẽ dicere,q̃ Abbas,uel platus regularis põt
abſoluere à ſnia p eos lata,vel à canone ſupioris.Addi.1.
¶In ſcđa qõne arguitur primò ad negatiuã ſic,qa ſi põt cõ
dẽnare,& abſoluere,qa eadẽ põtas eſt ligãdi,& ſoluẽdi,
de pœn.di.1.uerbũ.de maio.& obe.cum inferior.cũ ſimi
libus.Sed ordinarius non põt ligare exẽptũ,uel iudicare
ergo nec abſoluere.Quod aũt non põt eũ abſoluere,uel li
gare,uel aliq̃ põtatẽ in eo exercere,patet primò p illud
generale,Snia.pceſſus,& qcqđ fit corã iudice,non cõpe-
tẽti,uel p ipſũ ſit,eſt nullũ,& irritũ ipſo iure,2.q.1.in pri
mis.de iudi.at ſi cleri.i.de conſue.ad audiẽtiã.& facit de
priui.ſi papa.uer.& eſt idẽ.in fi.li.6.16.q.1.frater noſter
ibi,omnẽ ante habitæ ſuę poteſtatẽ iuriſdictionis.ergo
ſi exceptio liberat ab omni iuriſdictione,ergo & a pote
ſtate abſoluendi,q̃ in iuriſdictione cõſiſtit.& ſi dicat q̃
abſolutio ſit de fo:pęnitẽtiali,ut de ſen.exco.c.à nobis.
2.& ibi de hoc p Hoſti.adhuc à non ſuo iudice non põt
ligari,& abſolui,de pęn.& re.omnis.Nec ẽt ualet conſue
tudo,q̃ ſine ſuperioris ſui licẽtia,ſibi põt eligere confeſ
ſorẽ,ut eo.tit.c.2.lib.6.Sed ſuperior exẽpti eſt Papa.93.
di.nulla.& melius de priu.auctorita.lib.6.& qđ ibi no.
Ad qđ facit qđ.no.Hoſt.de exce.prælatu.c.nimis.ubi di
cit,q̃ exẽpti ibi ſponte & uolũtariẽ nõ põt ordinario cõ
fiteri.Ad pmiſſa faciũt.de offi.ordi.c.penul.de ſup.ne.p-
la.c.2.de offi.ord.c.cùm Eps.lib.6.Prędicta maximè p-
cedũt,qa delictũ fuit cõmiſſum in loco exẽpto. pro quo
facit qõ olim diſputata,quę ẽ ſcđa.ĩ eo.an ſubditus Epi
delinquẽs in loco exẽpto,ligeĩ ſtatutis Epi.& determina
tio ibi facta eſt.¶Ad.2.q̃ nõ ligeĩ,q̃ facit pro iſta parte,
nã hic concurrit exẽptio pſonę & loci. Ad hoc de pri.c.
5 1.lib.6.In ↄ̃riũ,†vr̃,p iura,quę dicunt,q̃ quis põt renun
ciare iuri & priuilegio ſuo.C.de pa.l.ſi qs in conſcribẽ-
do.de reg.ad Apoſtolicã.de pri.accidentibus.& de con-
ſti.cũ acceſsiſſent.& qđ ob gratiã alicuius cõcediĩ,i eius
diſpendiũ retorqueri non debet. C. de pcu.l.non eo mi
nus.de reg.iur.qđ ob gratiã.li.6.Itẽ exẽptus in eo,qđ ip
ſum tangit,poteſt renũciare priuilegio,ut notaĩ de arbi.
cũ tpe.Eſt enim in ptãte exẽpti uti,& nõ uti priuilegio:
& in ſibi non piudicat in ſequẽtibus actibus,& qñ uolue
rit uti,poterit.¶Facit qđ no.de priui.ut priuilegia.in gl.
s.& ſimile conſueuit notari p dñm Ioã.An. de conſue.c.
ult.li.6.& facit ad hoc. C.de Epi.& cle.aut pſbyteros.s.
Itẽ qui maior eſt,põt ſe ſubiicere minori.2. q.7.nos ſi.ff.
de iuriſd.om.iud.l.eſt receptũ:multo fortius iſte exẽptus,
q̃ alias minor eſt ordinario. Et q̃a res de facili reddit ad
ſuã naturã,ff.de pa.l.ſi unus §. pactũ. Itẽ priuilegiũ parit
fori exẽptionẽ,quæ dilatoria eſt,ut colligitur de pri.cũ
pſonę.lib.6.Sed exceptioni fori introductæ in fauorẽ nõ
reip.ſed ſingulariũ pſonarum põt qs expreſsẽ;& tacitẽ
renũciare,2.q.6.§.exceptio.& c.pulſatus.& de re iudi.in
ter,& de apppe.c.ſi duobus.cum ſi.Ad hoc optimè facit,
18.q.2.luminoſo.ibi,niſi Abbas fuit rogatus.Ibi ergo vr̃
eſſe in poteſtate Abbatis ut Eps poſsit in exẽpto monaſte
rio Epalia exercere,qa.c.luminoſo.cõiter itelligit de exẽ
pto monaſterio,ut patet i eo,qđ no. de priuil.ſi papa.de
offi.ordi.cùm Eps.lib.6.pro illa parte facit qđ no.de of-
fi.leg.c.1.in gl.ulti.& 13.q.2.Abbatibus.16.q.1. interdi-
cimus.de pſcrip.uenies.Nec enim p eo,qđ eſt exemptus,
debet eſſe peioris cõditionis.& talis dẽt cẽſeri eo iure,
quo alij peruſini cẽſẽĩ.Ad qđ optimè facit qđ no.de ſen.
exc.de monialib.& mens,& rõ illius.c.religioſo.Ad 3.
eo.ti.lib.6.& illud vr̃ uelle gl.ult. Arch. de temp. ordin.
c.3.lib.& gl.ult.eo.c.dicentes. q̃ Eps ſuo iure nõ poteſt
exẽptos ordinare.quaſi dicat,non põt eos cõpellere,ſed
eos uolentes,& petentes põt ordinare.Facit ẽt quod no.
Ho.de ſen.exc.cum illorum.i uer.p Abbatẽ proprium.
in fi.& eo.ti.canonica.ubi dicit,q̃ deficiẽte plato,uel eo
non petente,irregulares poſſunt per Epm abſolui.Itẽ ſi
exẽpti poſſunt eligere cõfeſſorẽ quẽcunq;multò fortius
diœceſanum pprium,de pœ.& re.c.ult.periculum ergo
iminẽs in mora aliqd operatur.Ad hoc de ſen.excõ.ſa-
cro.de offi.or.paſtoralis.Sed credo illã partẽ uerã,per
6 iura ſuperius inducta pro hac parte.Non ob.† qđ dr̃,Qui
nõ põt excõicare,non põt abſoluere,&c.qa illud hẽt lo
cũ qñ de iure cõi iterdicitur alicui poteſtas excõmunicã
di,p conſequẽs abſoluendi.Sed hic non interdicitur po
teſtas excommunicãdi de priuilegio in fauorem ſubditi
conceſſo,& ideò priuilegiati ut non poſsint excõicari,de

quibus hr̃ de conce.præbẽ.c.1.circa prin.& de priui.le.c.
1.&c.ne aliqui.& de uer.ſig.c.1.lib.6.poſſunt.n.abſolui
à ſnia canonis,&tñ non poſſunt excõicari.Item presby-
ter abſoluit. ¶Addit.quartã.& nõ põt excõicari, ut in c.
nuper.¶Itẽ Prior hoſpitalis abſoluit ſuũ plãtũ quẽ excõi
care nõ põt.de ſẽ.excõ.canonics.& nõ ob.de cõſu.ad au
diẽtiã.& de iudi.at ſi clerici.cũ ſim.q̃a illa iura habẽt lo
cũ i eo,ꝙ ſimplr, & omnino eſt iudex icõperẽs.Sed hic
iudex ordinarius nõ eſt iudex oino ꝟaneus,& inçõpetẽs,
ſed eſt cõpetẽs q̃tũ expedit exẽptis.Nã in mulis articulis
iuris dięceſani habẽt aliq̃d exercere,in ꝑſonis,& loca
exẽpta.& ſi qua cõcedũt diœceſanis ꝯ exẽptos,ſemp adii
cit,ꝙ hoc nõ p̃iudicet exẽptis in alijs.exemplũ patet de
priui.c.3.in ſi.in cle.Nõ ob.de pœ.& re.c.omnis.& eod.
tit.c.2.li.6. qm̃ illa uẽdicãt ſibi locũ q̃ſi totaliter extrã-
neũ uellẽt eligere. ſed hic nõ eſt totaliter extraneus,ut
dictũ eſt ſ̃ ꝓximè.¶Nõ ob.qđ dr̃,qđ Papa,uel Legatus ẽ
ordinarius exẽptorũ.nã & ſi illi ſint ordinarij exẽptorũ
ẽt iuitorũ, nihilominus Ep̃s loci eſt ẽt ordinarius illorũ
uolẽtiũ.¶Addi.quinta.Vñ ſi ꝯhãt in ſua diœceſi.ſũt de ſo
ro ſuo,pluſq̃ ꝯhærẽt in diœceſi aliena. Nam ꝯctus cele-
bratus per exemptũ in aliena diœceſi non facit ſortiri ſo
rum niſi q̃tum legitur & no.de ſo.com.Romana.libr.6.
Si tñ exẽptus ꝯhat in diœceſi, ubi eſt exemptus, remanet
efficaciter de ſo.Ep̃i,nec hic ꝯctus dat uel parat forũ,ſed
tollit priuilegiũ, quod defendebatur à foro, de priui.c.
1.li.6.Nõ ob.quod no.Hoſt.de exceſ.pla.nimis.quia non
credo illud uerum, & obſtant ſibi iura.ſ̃ per me inducta.
¶Ad.iiij.non ob.de pri.auctoritate.§.inhibemus. li.6.q̃a
ſi Ep̃s in loco exempto auctoritatẽ p̃ſtaret eccleſiã con-
ſtruẽdi,hoc redundaret in p̃iudicium Papæ,& tale præiu-
diciũ reuocari nõ poſſet,nec poſſet iſtẽ locus ſe ſubijce-
re dięceſano,ſicut pſonę poſſunt ſe ſubijcere.licẽ ibi nul
lũ periculum ſi non conſtituatur auctoritate diœceſani,
hic eſſet periculũ in mora,ſi diœceſanus nõ poſſet abſol
uere,ut ſ̃ dixi. ¶Et quia ſ̃ dicta dubia nõ ſũt multũ certa,
ſed quotidiana,& à paucis tacta.& q̃a p̃miſſę ſolutiones
nõ reciperẽt ab oibus,ne ois caperẽt illas,ideò patris,&
illuminatoris iuris canonici correctionis d.Io.An.in p̃-
miſſis ſolutiones ſubiicio,illud retẽturus,qđ ap.ꝓbat.Nã
ex gl.ſua ul.poſita de ſen.excõ.c.pe.in cle.innuit ꝯrium.
Et ſi hoc eſſet uerũ,ſequeretur abſurdum,ꝙ monachi re-
gulares pro qualibet actione haberent ire ad curiam. aut
oportebit dicere ꝙ Abbas poſſit eos abſoluere, quod eſt
contra iura ſuperius allegata ꝯ do.Berengarium. Fede.

ADDITAMENTA.

¶Superius,uel ęqualis,uel ſui ipſius,maximè in ſecũda quę
ſtione ſi dicamus opi.Arch.quam ipſe poſuit,de cõſtitu.
c.ut animarum.li.6.& de elec.licet cano.eo.li. Nã in pri
mo.c,dixit Epiſcopum ligari ſua conſtitutione in c.licet
dicit, ꝙ Epiſcopus per ſuam conſtitutionem non pote-
rat diſpenſare, pari ratione ab excommunicatione per
conſtitutionem non poterat abſoluere. Laur.

¶Facta immo eſt ibi facta,quod ligetur,& ſic non facit pro
iſta parte. Laur.

¶Religioſo.Per glo.do.Ioa.And.poſitam in nouella ſuper
illo.c.religioſo.innuitur ꝙ ſolutio ibi poſita,ſit uera.nã
ipſe ibi dicit,ꝙ in illo caſu Epiſcopus abſoluat etiã reli-
gioſum exemptum,quia ratio ibi poſita,eſt cõis ad exem
ptos.alleg.ẽt no.per Ber.in c.de monialibus.de ſẽ.excõ.

¶Abſoluit.ſubaudi etiã ſi uelit,ſm ea,quæ ponit Ioan. An.
in quæſtione ſuper regula,ſcienti.de reg.iur.lib.6.Laur.

¶Volentium.Hoc non eſt uerum, ſecundum ea, quæ ſupra
dixi,ut patet in c.auctoritate.§.inhibemus.de priu.lib.6.
de tem.ordi.c.cũm diſtribuendis. Laur.

¶Non.illud obſtans non ſufficienter tolli uidetur. Laur.

¶Diſputatio per do.Fede.Peruſij.

SVMMAE.

1 *Sindicus uniuerſitatis,nomine ipſius uniuerſitatis,& ex*
ſpeciali mandato leuans puerum à baptiſmo,an &
quam contrahat cognationem.
2 *Vniuerſitas quando dicatur aliquid feciſſe.*
3 *Delicta uniuerſitatis qualiter,& in quibus puniantur.*
4 *Præceptum uniuerſitati factum omnibus,& ſingulis fa-*
ctum eſſe cenſetur.
5 *Mortuo prælato,& canonicis alicuius eccleſiæ,quis ſuã*
rum uerum dominium habere,uel retinere dicatur.
6 *Ciuitate de facto deſtructa uel eccleſia, an nihilominus*
priuilegia ſubſiſtant.

QVAESTIO XV.

Quæſtio talis eſt.Syndicus cuiuſdam uniuerſitatis,
habens adhuc ſpeciale mãdatũ, nomine ipſius
uniuerſitatis leuauit puerũ de ſacro fonte baptiſ
5 mi,ſeu tenuit.†Quærit an ſit ꝯcta ſpiritualis co-
gnatio, & cũ quo,poſito ꝙ aliàs p ꝓcuratorẽ poſſit ꝯhi
talis ag̃atio. Et ur̃ ꝙ cũ nullo ſit ꝯcta. Primò nõ cũ ipſa
uniuerſitate, q̃a uniuerſitas nõ eſt capax huius actus,uel
parentelę,q̃a uniuerſitas ut uniuerſitas,ꝓut eſt nomẽ iu-
ris,eſt in abſtracto;ſicut & homo in cõi,nõ eſt capax ho
rũ actuũ,ut patet.de ſẽ.exco.Romana.in ſi.& eo.ti.ſi ſnia
& §.ult.in pri.li.6.Effectus aũt illius parẽtelę eſt ꝙ impe
diat,& dirimat m̃rimoniũ,&c.Itẽ eſt fideiuſſor.Itẽ dr̃ eſ
ſe Chriſtianus ꝙ &c. Primũ ꝓbat.30.q.3.per totũ.de co
gna.ſpi p totũ.ſimiꝓbatur de con.diſt.4.nos aũt. Tertium
probatur.c.diſt.in.in baptiſmate.Ad hoc facit.ff.de acq.r.
poſ.l.1.in ſi.cum conco.ibi poſitis.ff.de col.l.ſi dolo.§.1.
cum ſi. Secundò ꝓbo,ꝙ pro ſingulis non ſit ꝯcta iſta co-
gnatio:ſyndicus enim iſte non nomine ſingularium, ſed
pro ipſa uniuerſitate leuauit,& ſic cũ nec ipſi leuauerũt,
nec alius nomine ipſorũ,nec ratũ hr̃e poſſunt, q̃a eorũ
nomine nõ fuit geſtũ,ergo nil intelligunt feciſſe,de reſti
tu.ſpo.c.cum ad ſedẽ. Item ſi diceremus ſingulos unius
uniuerſitatis ea tali leuatione eſſe cõpatres,hoc eſſet ab
ſurdũ,quia ẽt pueri,& infantes,qui futuri ſunt,eſſent cõ
patres.ſed conſequẽs eſt falſum,& falſitas eſt manifeſta,
probatio conſequẽtis.quia idẽ populus eſt,& erit in per
petuũ,qui nunc eſt,& fuit iam ſunt cẽtum anni, ff. de iu-
di.l.proponebat.& facit.c.Romana.in ſi.de ſen. exco.li.
6.Prętèrea aliud eſt factũ uniuerſitatis,cuius nomine iſte
leuauit;aliud eſt factũ ſingulorũ,ff.de in ius uocã.l.ſed ſi
hac.§.q manumittit.canonizata,12.q.2. qui ma.& ff.qđ
cuiuſq; uni.no.l.ſicut.& de re.di.l.in tm̃. ¶Tertio ꝙ nec
ꝓ ſingulis maiorib.de uniuerſitate,ꝓ quos ipſa uniuerſi-
tas regit,& q cõſẽſerit cõſtitutioni ſyndici,ẽ ꝯcta cognã
tio.ro quia in nomine ſuo qui potuerunt,ſed nomẽ col-
legij ſyndicũ cõſtituerunt. & ſic hẽt locum,ꝙ potuerũt,
noluerunt,&c.de of.del.cum ſup. ¶Prætèrea in baptizã
do,& leuãdo req̃ritur animus,ſicut & obligationibus,q̃
&c.ff.de act.& obli.l.obligationum.l ſi.& 1.q.1.§. ecce.
& legit,& no.de con.diſt.4.c. ſolet. Sed iſti ad hoc non
habuerunt animum,cũm nõ ſuo noie procuratorem, ſed
ſyndicum nomine ciuitatis ad hoc faciẽdum conſtitue-
runt.¶Quarto ꝓbo,ꝙ nec ſyndicus noie ſuo hãc parente
lã ꝯxit , quia ut ſupradictum eſt, ad hoc non intendebat,
& quia animus requirit.& p̃ter p̃dicta facit.C.ſi quis alte
ri,uel ſibi.l.multùm.Et ideò ſeq̃tur,ꝙ ſi aliq̃s Chriſtianus
ut ꝓcurator Iudæi,uel Pagani leuauit, nullus eſt compa-
ter,nã ꝓcurator non,q̃a ad hoc non agebat:Iudæus , uel
Paganus non,q̃a nõ ſunt capaces horũ ſpiritualiũ actuũ,
ut i c.baptiſmate.ſ̃ allegato.& ſimile qđ no.de reg.iur.l.
Neratius.¶Sed ꝯ ur̃,ꝙ ipſa uniuerſitas ſit commater.nam
uniuerſitas dr̃ aliquid poſsidere.ff.de acqui.poſſ.l.3.quę
poſſeſsio nõ acquirit ſine animo.co.tit.l.3.§.in amitten
da.Dicitur inferre metum,qđ met.cau.l.metum.§.aduer
tẽdum.item moram committere.ꝙ non põt fieri ſine do
lo.Itẽ hẽt ſeruos.& libertos, palatia , & theatra,& c.ff.
in d.§.qui manumittit.& C.de ſer.reipu.ma.p totum. ut

de reſ

de rer.dini.l.i tm.Itē dr̃ inferre ui,ut.l.ſi. de ui, & ui ar.Et
illud nō pōt fieri ſine animo,& tūc dolo.de ſen. excō. cū
ex uolūtate.& ꝙ ibi not.ff.de colle illici.l.1.i ſi. Itē facit,
de elec.c.2.& de pœnis.fœlicis,ubi ciuitas dr̃ delinquere.
& 25.q.2.ita nos.& ꝙ no.de ſimo.dilectus.e l.2.& de here.
c.ad abolēdā.de no.ope.nū.c.2.cū ſimi,Itē facit de teſti.ꝓ-
ſentiā.lib.6.ibi in aīas cōuētuū.i.ſingulorū de cōuētu. Itē
ꝟ vr̃,ꝙ maiores de uniuerſitate & ꝑ quos uniuerſitas regit̃,
ſint cōpatres.Nā uniuerſitas nō cōſiſtit niſi in particulari-
2 bus ſimul cōiunctis,ut de elec. in gen̄. Et ideò†tūc dr̃ uni-
uerſitas aliqd facere,cùm maiores,uel maior pars maiorū
aliqd facit,ut.ff.ꝙ cuiuſq; uni.no.l.nulli.ff. ad municip. l.
3 qđ maior.& l.municipes.cū ſi.Et†cùm delicta uniuerſita-
tis debēt puniri,puniunt maiores de uniuerſitate, ut de ſi
mo.uenies.& c.dilectus. ſicut in honoribus deferēdis ma-
gis honorāt maiores,& cōſtituti in dignitate,de maio. &
obe.ſtatuimus.& ff.de alb.ſcri. l. 1. Si ergo in odioſis hoc
hēt locū,multofortius in fauorabilibus, de reg. iur. odia.
lib.6.& ſic iſti maiores erūt cōpatres.† Itē vr̃,ꝙ uniuerſa-
4 liter ſinguli ſunt cōpatres.nā†qñ aliquod factū,uel aliqs
actus attribuitur uniuerſitati,uel populo, ꝙ ꝓpriè nō cō-
petat uniuerſitati,ille actus dr̃ cōpetere oibus de uniuerſi
tate,uel populo,nedū maiorib⁹,ut populo interdicto, de
ſen.excō.ſi ſnia.in ſi.lib.6.Et qñ aliquid mādatur uniuerſi
tati,oibus,& ſingulis vr̃ eſſe mandatū, ut colligit̃ de reſ-
cript.eā te.& ꝑ Inno.de ſen.excō.Romana.lib.6.& ſi man
det ut aliquē recipiāt in canonicū & ex eo ēt apparet ꝙ ſi
quis à collegio ſeparatur,partē ſuā recipitur,ut.ff.de col-
le.illi.l.1.& 3.& de cle.coiu.c...cū ſi.Itē ꝯ vr̃ ꝙ ipſe ſyndi
cus ſit cōpater.Na ſi uerū eſt, ꝙ nec ſinguli ſunt cōpatres,
ergo ut res ualeat,potius, &c.ipſe intelligat cōpater. Nā
ſæpe ẽ id,ꝙ agitur, &c.ut.ff.commo.l.ſi is,qui commoda-
tom.in ſi.de deſpō.impu.c.1.lib.6.Itē i rebus illicitis hoc
accidit,ꝙ q nomine alieno,&c.tenetur.ut de ſen.excō.c.
uniuerſitati.& eo.tit.quicūq;. lib.6.& de ui, & ui arma.l.
2.§.quoties.nā illa cognatio ꝯhitur ea leuatione, ſeu de-
tentione ad ſacrū baptiſma,ſeu chriſma,ut.30.q.3.de his.
ibi,ſi per ſe ſuſtiaret.& de cōſe.diſt.in.4.in baptizante.ibi,
ſuſcipere.& ad id,deſpon.ſua.quod ēt facit ꝯ.nam ibi no-
mine alieno.Vnde & ſiquidem ſacerdos nomine, & uice
alterius ſacerdotis diceret miſſam,qs dr̃ ꝯficere;an iſte, q
celebrat,an ille, cuius nomine celebrat?certē q celebrat.
Et ſi mando adulterium fieri,& ille nomine meo adulte-
riū cōmittit,ille dr̃ cōmittere adulteriū,nō ego . Cū ergo
mādatū fuerit nullū i caſu nr̃o,& hoc ſcit,uel ſcire debeat
ipſe ſyndicus,reiecto eo,qđ eſt nullū, remanet actus ille
celebratus i ꝑſona ſyndici,ar.de cōdi.appo.c.1.& ult.ibi.
nā & qui recipit baptiſma ficte,& ſimulate, tñ recipit. de
bap.maiores.ad ſi. facit ad ꝓmiſſā. Secundo prima pars vr̃
uera,per iura allegata ad hoc.non obſtat illa iura, quæ in
nuunt,ꝙ uniuerſitas pōt poſſidere,moram cōmittere,pa-
latia, theatra,ſeruos, & libertos hr̃e, qa iſti ſunt tales a-
ctus,& facta,q̄ poſſunt ꝯpetere uniuerſitati oibus circūſcri
5 ptis.Vnde†mortuo ꝓlato,& canonicis alicuius eccleſię,ip
6 ſa eccleſia retinet dñium ſuarū rerū.Vnde†deſtructa ciui-
tas,uel eccleſia de facto,nō auctoritate Principis, retinet
ſua priuilegia,ut no.per Inno.de ope.no.nun.c.2.& quod
debetur ſingulis &c.ff.qđ cuiuſq; uni.no.l.ſicut.Sed illa cō
patrem,uel affinē,uel cognatum eſſe,nō caduot in uniuer
ſitatem,qa res huiuſmodi non recte ꝓdicantur de ea,ſicut
nec lapis eſt bonus,uel malus,uel iuſtus, qa non eſt ſuſce
ptibilis haru paſsionū.Eodem mō eſſe excōicatum,non ca
dit in uniuerſitatē, cùm excōicatio infligatur animæ & ꝑ
eā tradatur Sathanę.11.q.3. audi. ſed uniuerſitas non hēt
animam,ergo,&c.Non obſtant iura,quæ dicunt,ꝙ maio-
res de uniuerſitate ſint cōpatres;nā licet ſint maiores ſunt
tñ ſingulares.Eſſe enim maiorē, uel minorē inter aliquo,
qui collecti ſimul faciunt uniuerſitatem, non mutat natu
ram ſingularitatis.ac ille ſyndicus pro nullo ſingulari le-
uauit,uel ſuſcipere intēdebat.Et ſi dices quare ergo ꝓ de-
licto uniuerſitatis puniūtur maiores,niſi qa nomine uni-
uerſitatis intelligūtur maiores?Reſpondeo, puniuntur ex
ſuo delicto,qa uniuerſitatē induxerūt ad delinquēdū,& ſic
uniuerſitas punitur,ut no.in c.graue.de ſen.excō. ꝑ Inno.
& punitur ēt ille,q ex mādato delinquit uniuerſitatis:nec
eſt nouū,ex eodē facto plures puniri.nā primi ex cōſilio,
uniuerſitas ex mādato,tertius ex facto punitur,de homi.c.
ſicut dignū.Itē in tali mādato,nō uenit aliquid,ꝙ ſit ꝯ iu-
ra.Ad hoc.ff.de ꝯdi.indc.l.ſi ꝓcurator.& qa i generali mā
dato &c.de reg.iur.c.in generali.lib.6.Sed ꝙ plures leuēt
puerū,eſt ꝯ iura.de cōſe.diſt.4.c.cùm plures.de cogna.ſpi
ritua.c.ulti.lib.6.itē nō obſtāt iura,q̄ inducuntur,ꝙ ſingu
li de uniuerſitate ſint cōpatres.& Primo non ob.c. ſi ſnia.
§.ult.lib.6.quia ibi eſt ſpeciale in ſnia interdicti,ꝙ effectu
careat,ut ibi ex tex.apparet. itē non ob. quod dr̃ de rece-
ptione canonicorū.nā cùm mādatur aliquē recipi in cano
nicū,illud mādatū intelligitur factum ſingulis,quia rece-
ptio eſt facti,& pōt fieri ꝑ ſingulos.uel ſi receptio cōſiſtat
in iure,tunc mādatū intelligitur factū à ſingulis,ut cōue-
niāt,& capitulū faciāt,& tāq capitulū.Quicquid.n.debet
expediri ꝑ capitulū,ſeu collegiū,oportet ꝙ expediatur ꝑ
ſingulos de collegio,ſed collegialiter,nō ſingulariter, ut
ſingulos,ut legitur,& no.i c i Geneſi.de elec.& de re.eccl.
non alie.dudū.lib.6.& C.de ap.l.nominationes.& 2.q. 6.
nominationes. Et hoc reſpectu mādatū factū uniuerſitati,
dr̃ factū ſingulis,qa ꝑ ſingulos adimpleri oportet,& poſſūt
ſinguli ad hoc compelli,ut tanq̄ uniuerſitas hoc faciāt.itē
nō ob.iura,q̄ dicunt,quòd cum aliquis recedit à collegio,
&c.Et primò nō ob.de cle.coniu.qđ in te. ut ibi ſoluitur.
Nec ob.ff.de colle.illici.l.1.& 3.ut ibi not.in l. 1. quia ibi
non recupe rat illud,qđ erat collegij,ſed recuperat partē
eius,qđ cōe erat ex collatione ſingulorū,ut quia de pecu
nia ꝓpria fecerunt,uel refecerunt aliquod utile in colle-
gio.& ibi allegat glo.ne quid in lo.pub.l.2.§. uiarum. Itē
non ob.18.q.2.in nullo.quia ibi non ſeparatur mēbrum à
collegio,ſed duo collegia mixta ſeparātur , & quodlibet
collegium recipit de cōi qđ iuris eſt,uel ſuum erat.Itē nō
ob.17.q.1.ſi quis rapuerit.qa ibi monacha,q̄ peccauit,nil
recuperat,ſed primum monaſterium aliquid dat ſcđo, ne
illa ſit onerofa ſcđo monaſterio,& ea mortua illud recu-
perat, ut ibi no.Et ꝙ diſſoluto collegio,bona non redeāt
ad ſingulos,ꝓbatur de re.do.c. uno.lib.6.uel illę.ll.1.& 3.
de colle. illicit . & intelliguntur qñ ꝯſtitutio collegij fuit
nulla.Quo declarato ex nunc apparet,quòd bona non fue
runt cōia ut collegiatorū,ſed fuerunt bona cōia ut ſingu-
lorū,inter q̄ eſt diuerſitas,ut no.de conſti.cū oēs.Nō ob. iu
ra,q̄ innuunt,quòd ille ſydicus ſit cōpater.& primò nō ob.
de deſpō.ipu.c.1.lib.6.nā ibi ꝯtrahētes uoluerūt adinuicē
obligari,licèt nō fuerit inter ſe obligati,q̄tū uoluerūt ętate
repugnāte:ſed hic ſyndicus ſui nomine nihil facere uolu-
it.Itē ſpōſalia ſunt initiū matrimonij,ut not.de trāsla.c.ul
timo.Vnde ſi ętate ꝓhibēte nō potuerūt matrimoniū per-
ficere,ſaltē uideatur facere quòd eſt pars uel initiū matri
monij.ſ.ſponſalia.ut.d.c.1.& ſic utile nō uitietur per inu
tile.Itē non ob.l.ſi is q ꝯmodē.nā ibi uoluit cōmodare,&
cōmodatariū ſibi obligare,licèt crederet cōmodare ſeruo,
q tñ liber erat.& ſic nō deficit uolūtas ex parte ſua; ſed in
caſu nr̃o deficit uolūtas ex parte ſua.itē non obſtāt iura,q̄
innuūt,quòd mādatarij ex delictis tenētur, quia i talibus
nec mādatū,nec iuſſus, nec ꝓceptū obligat. & eſt in dolo
quis inīquū ꝓceptū executioni mandado.itē ne maleficia
remaneat impunita.ſed in caſu nr̃o nō erat maleficiū, ſed
quaſi cōtractus,quia patrinus ē q̄ſi fideiuſſor.Cū ergo ſuo
nomine non leuauit,ergo &c. Itē in hia,quæ grauia ſunt,
requiritur expreſſus cōſenſus,ut.ff.de procur.l. filium fami.
§.inuitus.de reg.iur.c.is,qui tacet.Non ob.ad iſtā ſolutio-
nem,ff.de municip.l.2.ubi pater tacens,obligatur , qui eſt
quaſi fide iuſſor.ſed ſpeciale eſt in fauorē publicū, & quia

pater

pater ibi habebat filium in poteſtate,ut ibi no.hic nõ.Itẽ
nõ ob.ꝙ talis leuatio,uel ſuſceptio Inducat cognationẽ,
quia iſtud hẽt loco qñ leuat quis ut ipſe, nõ ut alius. Itẽ
non ob. de ſponſ.tua.quia ibi nõ alieno nomiue deſpõ-
ſauerat,ſed ſuo;licẽt frauduleter ſpoſuerit ſibi aliud no
mẽ.hic leuauit alieno nomine. Item illud.c.facit ꝙ ſecũ
dum Deũ,& ueritatẽ non fuit mrimoniũ,ex quo conſen
ſus defecit.Item non ob.c.maiores.qa ibi uoluerit bapti
zari,licẽt ui,qa coacta uolũtas,& c.15.q.1.meritò q̃rit.

ADDITAMENTA.

¶Factum] Facit quod no.per Archi.& Io.An.in nouella,de
concеſ.præben.c.ſi capitulo.lib.6.Laur.

¶Syndicus].dñs Io.An.in quæſtione poſita de regu.iur.põt
quis.ĩ Mercur.tenet, quod procurator cõſtitutus ad le-
uandum,l euando nomine domini,non facit dominum
compatrem,per iura,ad quęcredo ſufficienter reſpõdiſ-
ſe,& non recedo à dicto meo.

¶Quæſtio diſputata ꝑ do.Fede.Petrucij Senẽſ. in academia
Peruſina anno Domini.M.cccxxxviij.mẽſe Nouembri.

SVMMAE

1 *Statutum conditum à capitulo,ſede uacante, an duret in tempus Epiſcopi ſubſtituti.*

2 *Capitulũ an ſede uacante fungatur ĩ omnibus Epiſcopali iuriſdictione.*

3 *Legẽ cõdere pœnalem ſine miniſterio hominis,quare utile ſit.& ã ĩ pœnalib.ſẽper declaratio iudicis req̃ratur.*

4 *Capitulum conſeruat iura Epiſcopalia futuro ſucceſſori.*

5 *Iuriſdictio Epiſcopalis an in totũ mutari,uel cõſumi dicatur in euentu ſucceſſoris.*

6 *Legitimè factum à quocunque,durare debet,non obſtãte ſine iuriſdictionis.*

7 *Statutum,& ſñia Epiſcopi,eiuſdẽ uirtutis eſſe dicitur.*

8 *Afficere quẽ in alieno territorio realiter nõ permittitur.*

9 *Abſentia ſubditi extra territorium iudicis excommunicãtis,an minuat prælati uel ſui iudicis iuriſdictionem.*

10 *Citatio facta in proprio territorio,an exiſtẽtem in alia prouincia,& non comparentem reddat contumacem.*

11 *Peregrini an teneantur ad obſeruationem ſtatuti cõd.ti in ciuitate per quam tranſeunt.*

12 *Sententia hominis,& ſententia iuris,in quo differant.*

13 *Sententia qua e potius liget ſubditum delinquentem extra territorium,quam ſtatutum.*

QVAESTIO XVI.

CApitulum eccleſiæ cathedralis,ſede uacãte,fa-
cit ſtatutum pertinens ad correctionẽ crimi-
num,& morum reformationẽ:& Eps excõi-
cauit ſubditum ſuum exiſtẽtem ĩ alterius ter
1 ritorio.† Quæritur an iſtud ſtatutum duret in tẽpus Epi
ſubſtituti;& an ille ſubditus ſit excõicatus.In.1.q.arguit
primò ꝙ duret ĩ tempus Epi,quia de natura ſtatuti eſt, ꝙ
ſit ꝑpetuũ;& de offi.leg.c.ulti.& futura reſpiciat,de cõ-
ſti.c.2.& c.ulti.& quæ ad perpetuã generaliter ordinata
ſunt utilitatem,nulla commutatione uariant,15.q.1.q̃
ad perpetuã. & q.2.quocunq;. & de elec.ꝑpetuò.li.6.C.
de leg.l.leges.2.& 3.Item ĩ puniẽdo crimina,& exceſſus
& mores reformando,capitulum id põt ſede uacãte, qđ
2 põt Eps,† quia capitulum ſuccedit,& fungitur iuriſdictio
ne Epali,ut patet,de maio.& obe.is,qui.& c.cum oli. &
eode.tit.c.uno.lib.6.& eo.lib.de temp.or.c.3.de iſti.c.2.
& de hære.ad abolendam.& eo.tit.c.1.ĩ cle.& qđ ibi no.
ſed Epi ſtatuta facere poſſunt duratura in tẽpus ſucceſſo-
ris,de ma.& obe.ſi quis conuenerit.de cõſe.di.3.c.1. de
loca.c.5.& 3.q.4.nullus.cum ſimi.Ergo & capitulũ pari
fungens poteſtate põt facere ſtatutũ crimina puniens,&
mores reformans:& ſicut ſtatutũ Epi eſt prepetuũ,ut ſ̃ di
ctum eſt,ſic ſtatutũ capituli.¶Præterea ſucceſſor,& ante-
ceſſor pro eadẽ perſona reputant,de ſo.compe.dilecti.&
de ſolu.c.1.Et illud,quod potuit anteceſſor,poteſt ſuceſ-
ſor,de elec.potuit.& quod no.de reg.iur.c.is,q ĩ ius ſuc
cedit.lib.6.ſed capitulum dr̃ eſſe ſucceſſor Epi in rebus hu
iuſmodi.nam ad ipſum in ſpiritualibus,& tẽporalibus iu
riſdictio Epiſcopalis deuoluitur,ut patet de ſup.neg.ꝑla.
c.3.lib.6.quamobrẽ ſi ſtatutum Epi durat perpetuo,ergo
& capituli.pro,& ꝯ facit qđ not.Archidia. de pœnit. &
c.1.in fi.lib.6.¶Prætereà ſpecialè eſt, ꝙ ſtatuir ĩ cætu Car
dinalium,qđ nõ deuoluat ad ipſum iuriſdictio Papalis,er
go in alijs collegijs erit generale,& ſic omni ptãte,& iu
riſdictione Epi uiuentis põt uti capitulum.Prætereà. qui
põt,quod eſt plus,põt quod eſt minus,de reg.iur.cui licet
lib.6.ſed capitulũ põt diſpenſare,quod eſt ꝯ ius.Facit qđ
no.16.q.1.eccleſia.ergo põt quod eſt ſm eius.ſ.corrigere,
& reformare,& conſtitutionẽ pœnalem ſuper hoc facere
Item põt capitulum uiſitare ſubditos,ut no.de hęre. c.5.
in cle.& põt de hęreſi punire,eod.ti.ad abolendã.Itẽ iter
ponit auctoritatem permutationi eccleſiarum,& benefi-
ciorum ut not.de reb.eccle.non alie.c.uno.in cle.& tñ ꝑ
mutatio eſt ꝯ ius cõe,ut ibi,& not.eod.titu.c.uno.ꝑ Ar-
chi.poſt Hoſtien.lib.6.Item interponit decretũ in aliena
tione rerũ minoris;& oĩa, quæ ad iuriſdictionẽ pertinẽt
exercet,ui.C.de his,qui ui.al.ob.l.5.quę lex bñ facit ad ca
ſum noſtrũ,quia loquitur in ſubſtitutis in locum defũcto
rum.¶prætereà uno permiſſo,& c.de.offi.dele.ꝑtereà. &
c.prudentia.cũ ſimilibus.ſedcapitulo permittitur punitio
criminũ,ut.ſ̃ patet.ergo ſuper hoc facere canonẽ executo
rium,qui utilior eſt,q̃ ille,qui per ſñiam mandat pœnã
in ferri pro delicto,quia ſæpe deficit executor,& denũcia
3 tor,& inquiſitionis promotor.Vtile † eſt igit̃ legem cõde
re,quæ pęnam pro delicto infert ſine miniſterio hominis.
Ad hoc de ꝑben.de multa.& de elec.licẽt canon.& de ho-
mi.c.de hæ.c.1.de.lib.6 licẽt requirat̃ declaratio iudicis
ut.ſ̃ & no.de elec.commiſſa.li.6.Ad hoc facit,de ori.iur.
l.1.§.eo tpe.Nam eoipſo ꝙ dabatur magiſtratibus pote-
ſtas reddendi ius,per conſequentiã cõponẽdi edicta,quę
iuris auctoritatẽ obtinent,Inſtitu.de iur.natu.gen.& ciui.
§.prætorum quoq; edicta.pro,& ꝯ facit qđ no.per Inno.
4 Compo.& Abba.de reſcrip.eam te.¶In ꝯrium vſ̃,nã † ca
pitulum debet conſeruare iura Epiſcopalia futuro ſucceſ
ſori,ut.12q.2.hic huiuſmodi.de ele.quia ſæpe.& de offi.
c.ulti.lib.6.cũ ſimilibus.ſed poſſe facere ſtatutũ duraturũ
in tẽpus ſucceſſoris,eſſet uſurpare iuriſdictionẽ Epiſcopa
lem: & hac de cã non confert beneficia ad ſolũ Epiſcopũ
ſpectantia fieret ꝑiudicum ſucceſſori. de inſti.c. 1. lib.
6.& ne ſede uacã.c.2.& facit qđ no.de ſo.compe.uerum.
¶prætereà lex dicit,qđ proconſul exercet iuriſdictionẽ
uſq; in uentũ ſucceſſoris,& tunc eius iuriſdictio expirat,
ff.de offi.procon l.meminiſſe.Sed ſi duraret ſtatutũ,iam
uideret̃ capitulũ exercere iuriſdictionẽ in tẽpus ſuceſſo-
ris,qđ eſſet ꝯ legemillã.¶Prætereà capitulum exercet iu-
riſdictionem ſolũ in defectũ.ſubſtituto ergo Epo,ceſſare
debet iuriſdictionis exercitiũ.¶Prætereà capitulũ,põt di
ci ſubſtitutũ Epo mortuo,ad tẽpus, ſed ſubſtitutiones ta-
les euaneſcunt ut ĩ pupillari poſt pubertatẽ, in uulgari
poſt aditã hæreditatẽ, in fideicommiſſaria deficiente cõ
ditione,ut no.de teſt.c.Raynutius.circa fi.Item capitulũ
põt dici curator bonis datus Epiſcopalibus,quia cura de
illis hẽre debet. Adeũte igit̃ legitimo hærede, ceſſare dẽt
officium eius,& poteſtas.ff.de cura.bo.dan.l.1.in prin.Si
igit duraret ſtatutũ,uideretur iuriſdictio capituli durare
a qua ſumpſerit uires illud ſtatutũ.Pro iſta parte facit.ff.
de pœnis.l.ulti.de poſtula.l.puta.§.1.de iuriſdi.om.iud.
l.cum.in fi.de perpe.& tempo.ac.2.reſponſo.Secũdò, cre
do primã partẽ ueram,ſi in poteſtate Epiſcopi ſubſtituti
erit reuocere,argumentũ ad hoc,12.q.2.ſi qua.& qđ no.
ne Præls.ui ſu.c.ulti.¶ Nõ obſt.quod primò dr̃ ꝙ capitu-
5 lum hẽt cuſtodire,& ſaluare &c.nam † illa iura loquũt̃
in

in bonis dimiſsis uel tpe uacationis obuentibus non cō
ſumendis,uel dilapidandis,quę bona debēt futura ſucceſ
ſori reſeruari,uel in utilitate eccleſiæ expēdi.Sed iſte nō
eſt caſus noſter,qa hic nulla cōſumptio,uel alienatio fit,
nec ꝓiudicium menſæ Epi generabit,cum poſsit ſuceſſor
iſte ſtatutū pro libito reuocare.Itē non ob.l.meminiſſe.
nā licēt iuriſdictio Epalis expiret in euētu ſucceſſoris,nō
tñ expirat id,quod legitimè fecit,puta cōtulit beneficia i
caſu,quo potuit,ꝯfirmauit,& iſtituit,priuauit,& excōica
uit,ſola iſta durat,quia factū legitimè,&c.de regu.iur.fa-
ctū legitimè lib.6.Nā & ſi officiū,uel iuriſdictio alicuius
ſit ad tēpus,nihilominus pōt eſſe ꝑpetuū quod ab eo fit,
ut,ff.de offi.Præfec.ur.l.1.in fi.&no.de poſtu.l.pato.& fa
cit quod no.de offi.lega.c.pe.alias ſequeretur ꝙ ſtatutū
Epi non duraret in tēpus ſucceſſoris.Ad id,ꝙ dr̃ ꝙ capi
tulum exercet in defectū,&c.fateor nō tñ ſequitur,ꝙ id
quod fecit,tpe ſuo durare nō debeat,ex quo legitimè fa
ctum fuerit,ut proximè dixi.Itē nō obſtat quod dr̃,capi-
tulū ſubſtitutū &c per id,quod proximè dixi.nā & graua
tus reſtituere hæreditatē alteri,ſi i caſibus permiſsis alie
6 nat,tenet alienatio,C.cōia de lega.auth.res quæ.Sic † ſi ca
pitulū legitimè aliqd fecit,durat ēt ſua iuriſdōne finita.
Sic ēt reſponderi pōt ad id,quod de curatore dr̃.¶Nō ob
ſtat.ff.de pœnis.l.ult.cū ſimilibus.cū ibi no.nā illud locū
hēt cum interloquendo,uel ſine cognitione alicui iterdi
ctum eſt uti arte ſua,ſecus ſi diffiniēdo,uel legē cōdēdo,
quod cū magna ſolennitate fit,C.de legi.l.humanū.qa ta
lia geſta perpetua ſunt,C.de re iud.l.geſta.& facit qđ no.
de ſen.excom.à nobis.in fi.¶Itē non ob.de perp.& tēpo.
ac.2.in ſi.ſo,quia ibi non dr̃,ꝙ edicta Prætoris non ſunt ꝑ
petua,ſed ꝗ actiones ex illis edictis interdū erāt annales,
interdū perpetuę.¶Ad ſecundā qōnem arguitur primò ꝙ
excōicatio non ualet,ſeu ꝙ ille non eſt excōicatus.nā ſi
cut ſnia lata per ſtatutum Epi non ligat delinquentē ex̃
territoriū,ita nec Epi ſnia.Idem de ſnia capituli,de cōſti.
7 c.1.lib.6.Nam † ſtatutum,& ſnia Epi ſunt paria,& eiuſdē
uirtutis,ut.C.de re.ali.l.ulti.& cōia de le.l.1.& ff.de ma-
nu.l.ſeruus hac lege.quia ab eodē ſumunt uires,&ex eadē
naſcūtur radice,& eadē rō ſubeſſe vr̃,ergo idē iudiciū.ad
hoc de conſt translato.de trāſ.inter.C.de nup.l.libertini.
optimè facit,C.de lega.l.ulti.& Inſti.de iur.natu.gentiū.
& ci.§.ſed quod Principi.uer.uel quod cognoſcens decer
nit.& de teſti.c.2.in cle.imò ſtatutū nr̃ fortius cum duret
in tempus ſucceſſoris,ſed nō ſnia;ut no.de ſen.excō.à no
bis.in fi.¶Præterea citatio iudicis pōt dici quædā ſnia,ut
C.de Epiſ.& cle.l.oēs.in princ.& l.cum clericis.poſt pri
cipiū.& de procu.l.ulti.ſed citari non pōt quis exiſtēs ex̃
territoriū citantis,ut de re iudic.paſtoralis.i cle.ergo nec
8 ſnia in eū ferri.¶Præterea † in alieno territorio nō poteſt
quē afficere realiter,vñ non pōt licitè facere miſsionē in
bonis cōtumacis in alieno territorio ſuis.de foro cōpe.
Romana.§.ꝯhentes.& ff.de bo.aut.iud.poſ.l.nnius.§.his,
qui multominus pōt quē afficere in ꝑſona uel i aīa,quæ
cæteris rebus ꝑfertur.12.q.1.ꝑcipimus.& C.de ſacroſa.
9 eccle.l.ſancimus in fi.¶In ꝯrium vr̃,nam † abſētia ſubditi
extra territorium excōicantis non minuit,nec eximit,nec
eneruat iuriſdictionē ſui Prælati,ut iudicis,nec eſt ipote
ſtate ſua ſe eximere à iuriſdictione ſui iudicis,ſicut nec ꝑ
latus pōt à ſe eximere ſubditos,de foro compe.ſi diligēti.
& c.propoſuiſti.de cen.cū neſi.& ff.de offi.preſi.l.legatis.
10 ¶†Præterea:ſicut citatio facta in proprio territorio,con-
ſtituit quē contumacē ēt exiſtentē in alia prouincia,ut C.
ubi in rem actio.l.2.& de cle.nō reſi.ex tuæ.& de fo.cō-
pe.Romana.§.ꝯhentes.lib.6.& C.de Epi.& cler.l.oēs.§.ſi
uerò.(iſta duo iura probāt,ꝙ ēt in alieno territorio facta
citatio ſeu denūciatio arctat)eodē modo & ſnia,quod vr̃
quia qđ i uno actu iudiciali ſtatuitur,idē eſt in alio,ut de
excep.cū inter.& de offic.Arch.paſtoralis.§.reſponſo.in
ſi.Facit de conceſ.præben.c.2.in 2.col.ibi adijciebat.&
C.de iud.l.properandū.§.ſin aūt.Non.n.poteſt reddi ratio
differentiæ inter unū actū iudicialem,& aliū.¶Præterea &
ſnia excōicationis vr̃ eſſe actus extraiudicialis,ꝙ ex eo
apparet,quia ſine cauſæ cognitione & in abſentē nō cita
tum nō monitū lata tenet,ut de ſen.excom.ſacro.& ſ̃ e.
q.11.& poteſt quis abſolui parte non citata,ut no.Pe.&
Aegi.de iud.c.1.ſi ita eſt.ſequit ꝙ ēt extra territoriū poſ-
ſet expediri;ut.ff.de offi.pręto.l.1.& not.de offi.leg.no-
uit.¶Præterea certū eſt ꝙ iudex ſecularis i eccleſia nō hēt
iuriſdictionem,nec tenet eius proceſſus ibi factus,& habi
tus,unde immu.eccle.cūm eccleſia.& eo.tit.licet.li.6.Itē
certū eſt ꝙ in domo non poteſt qs citari;ut.ff.de i ius uo.
l.plerūq;.& tñ ſi ē extra eccleſiā,uel domū,ubi publicè cō
ſpici poteſt,citari poteſt,ut.C.de his,qui ad eccle.cōfu.l.
præſenti.& ff.de in ius uo.l.ſatis.& C.de adu.l.ſi quis.ubi
iudex ſecularis punit delinquētes i eccleſia.Poteſt eſſe ra
tio,quia talis citatio ſumit uires à loco,& in loco ꝑmiſ-
ſo.¶Præterea certū,& manifeſtū eſt in iure,ꝙ procedi,&
ſentētiari poteſt ꝯ abſentem in criminibus in multis caſi-
bus,dē dolo,& cōtuma.c.ueritatis.& ibi glo.3.q.9.decer
nimus.& de conceſ.præben.c.1.§.adijciebatur.lib.6.Item
certū eſt ꝙ condemnatū de publico crimine,& interdū de
priuato,& ēt in quibuſdā actionibus,ſequitur īfamia;le-
gitur,& notatur,3.q.7.§.porrò.& l.infamē.ff.de publi.iu
di.& de his,qui no.inf.l.furti.cū ſimilibus.Sicut ergo ab-
ſens ubicunq,poteſt affici infamia per ſniam iudicis latā
in loco permiſſo,ita & affici poteſt ſnia excōmunicatio-
nis.Item ſicut actus agendus loco non permiſſo,non im-
pedit actū gerendū in loco ꝑmiſſo (alioqui ſequeretur ab
ſurdū,ꝙ ſciens ſe excommunicari debere,abſētaret ſe ex
tra locū,ut.ff.de offi.præſi.l.ult.& no.de offi.le.nouit)ſic
exiſtentia ſubditi extra locū,nō impedit actū gerēdum ī
loco permiſſo,alioqui ſequeretur,ut ſ̃ dixi,ꝙ ſciēs ſe ex
cōmunicari debere,ſe abſētaret extra locū territorij ſui
iudicis:ſic ex improbitate ſequeret̃ ꝓrogatiua,uel priuile
giū,quod eſſe non debet,ff.de dona.l.3.§.1.de pręben.cū
qui.lib.6.cū ſimi.¶Super hoc dubio qdā referunt do.Pau.
de Bo.dixiſſe,ꝙ talis ſnia non tenuit,nec ſnia lata i ſtatu
to ipſum attrigit.Nam ſicut Eps in alieno territorio non
poſſet ſuā ſniam realiter exequi,ita nec i exiſtentē i alie
no territorio poteſt ſniam ferre,quæ ꝑſonas afficiat.Hoc
ēt vr̃ notaſſe ipſe Pau.de re iudi.paſtoralis.ſuꝑ uerbo in-
uentus.in cle.in fi.¶Quidā uerò ſcriptor Romanus,cuius
nomen ignoro,de condi.c.2.li.6.ſic ſcripſit ſuꝑ ūbo diœ
ceſa.Contrà uideo ꝙ ſi excommunicat Epus aliquē,ſi niſi
que ad.20.dies non ſatisfecerit ſuo creditori,ꝙ ſi ille effi
ceret̃ de foro alterius,ſiue exeat eius diœceſim,& ī.termi
nū non ſatisfaciat,ꝙ eſt excommunicatus;ut de app.prę-
tereà.Solutio,ibi eſt præuentus,& ideo mutatio fori non
nocet;ut ſ̃ de fo.compe.propoſuiſti.ad hoc ꝑ conſtitutio
nem nō ſic pręuenit.¶Item cum Epiſcopus ſuū ſubditum
exiſtentem ex̃ ſuā diœceſim poteſt ſententiādo excommu-
nicare,argu.de appellat.cum ſit Romana in fin.quare nō
11 ſic ſtatuendo,Reſpondeo,†ſtatutū prouidere tenetur toti
diœceſi,& terræ,ubi illud ſtatuit̃.& ideò peregrini ſtātes
ibi,ad ſui obſeruationem tenent̃,8.diſt.quæ ꝯ.12.diſt.illa
tñ non vr̃ curare de eo,quod fit ex̃ ſuū territoriū,cū ibi ī-
punè poſsit ſibi nō pareri.Sed ſnia vr̃ curare de ꝑſonis,&
eis imponere legem nō loco,& idcirco ubicunq; ſit,ligat
ſubditū ſnia proferētis.Hactenus ille Rom.¶Quod dixi ſ̃
ꝙ ligat ſnia qui medio tpe factus eſt de foro alterius,eſt
cōis ſnia Doct.in c.pereā.lz Arch.poſt Dam.ſoneat ꝯriū;
ut de conſt.c.2.li.6.i.ſi.tñ ex dictis tā Arc.q̄ aliorū pt col
ligi,eos ſenſiſſe ſi ille non eſt factus iuriſdōnis alterius,
ſed i aliena diœceſi moraẽ,ꝙ à Prælato ſuo excōicari pt.
Secundò credo ſniam tenere,ꝑ iura pro hac parte allag.
& ꝑ canonē.7.q.2.ſi quis presbyterum.& c.ſi quis in cle-
ro.cum ſimilib.de cle.non reſi.ex tuæ.Et hoc tenere uult.
Io.9.q.2.Epiſcopū.hoc ēt poteſt colligi ex uerbis Hoſti.
& Io-

& Io.Anr.de rap.c.1.Ad hoc facit ꝙ no.de cle.ex.mi. c.
pe.in prin.2.glo. Ad idē de fo. cōpe. ꝓpoſuiſti. Nā ſi ibi
pōt excōicari tam factus alterius iuriſdictionis quanto-
gis ſi remanet ſubditus ſui iudicis uel prelati?¶Prçtereà
oīa iura clamāt, abſentes cōtumaces excōicari. & non
diſtinguūt q̄cū ſit abſens an in ꝓpria diœceſi uel extra,
q̄tūcunq; enim ſit lōge abſens ſubditus à p̄lato,ſubditus
eſt, & ualet ſnīa ſui paſtoris lata in loco debito. 11.q.
3.c.1.Ex uerbis do.Ioan.An.poſitis de reg.iur.cūm ſunt
partiū iura,in fi.qōnis.in Mercur.& de conſti.c.2.in uer
bo noſcitur.in fin.in nouella. colligo iſtā ſolutionē ue-
12 ram.¶Reſtat reſpondere ad ꝯtraria.Primò non obſtat.c.
2.extrà de conſtit.lib.6.qa†longa differētia eſt inter ſen
tētiā hominis.ſ.Epi, & ſniam iuris.Nā ſentētia canonis
durat poſt mortē ſtatuētis,ſentētia hominis nōdū incur
ſa,perit morte uel mutatione ſtatus eius, q eam tulit;ut
no.de ſent.excō.à nobis.Itē per ſentētiā hominis nō pōt
qs excōicari ꝓ futuro delicto: ſecus ꝑ ſentētiā canonis,
ut legitur,& not.de ſent.excō.Romana.§.caueāt.lib. 6.
Itē a ſentētia hominis iā incurſa abſoluit q excōicauit,
uel ſucceſſor,uel ſuperior:ſed à ſentētia canonis cuiuſq;
abſoluit Eps,niſi ſuperiori abſolutio fuerit reſeruata,ut
de ſen.excō.nuper. Itē ꝑ ſentētiā excommunicationis
Archiepiſcopi ligātur ſolū illi de ſua diœceſi.ſed ſentē
tia canonis,q̄ facit in conſilio ꝓuinciali,omnes de ꝓui
cia ligātur,ut ſen.excō.Romana.lib.6.& ibi gl.cū ergo
ſit multiplex diſsimilitudo,nō eſt à ſimili arguēdū.1.q.
x.§.cū igitur.Præterea in l.2.ff.de iuriſdi.om.iudi.dr̄,ꝙ
13 īpunè non paretur dicēti ius ex̄ territoriū:ſed hic ſecus,
qa Eps in ſuo territorio exiſtēs ꝓfert ſententiā.Sed†quç
pōt eſſe ratio diuerſitatis ꝙ ſtatutū nō ligat.& tā ſenten
tia ligat ſubditū delinquentē x̄ territoriū?Ratio eſt prç
ter illā,q̄ Romanus ille aſsignauit, quia mitius agit cū
lege,q̄ cū miniſtro legis,ff.de arbi. l. celſus. Vel al iter,
ubi lex uel ſtatutū ligat, ibi fingitur eſſe, ubi eſt delictū
cōmiſſum,quia īmediatè ſine īteruallo tp̄is,in eodē iſtā
ti pœna inflicta ꝑ legē,afficit perſonā delinquētē.Facit.
2.q.3.Sed ī alieno territorio lex uel ſtatutū illius Epi nō
poſſet ligare, ſicut iſte Eps ibi exiſtēs ſuū ſubditū ligare
non pōt.Quia igitur ſtatutum ſine hominis miniſterio li
gat, ibi fingitur ſtatutum ligare, ubi delinquitur. ſed
iſta fictio ceſſat ubi Eps exiſtens in ſua iuriſdictione ex-
communicat. Et hac ratione firmātur, & ualidātur oēs
ꝓceſſus,qui fiunt ꝯtra abſentē, nā ex eo ꝙ fiunt in iuriſ-
dictione procedentis,interdū ualent x̄ iuriſdictionē, &
eſt caſus ſpecialis de foro compe.c.uno. in cle. & facit
ꝙ no.ibi. in gl. tēporalē. Itē non obſtat ꝙ dr̄ ꝙ citatio
non poteſt fieri x̄ territorium,ergo nec ſentētia &c.Re-
ſpōdeo negādo, quia bene poteſt fieri uerbalis citatio x̄
diœceſim citātis,ut dictū eſt ſ̄ & ꝓbatur.C.ubi ī rē actio
l.2.de fo.compe.Romana.§.ꝯtrahentes.lib.6.ratio,qa ta
lis citatio,ſeu citationis explicatio,q̄ fit ꝑ nuncium,epi
ſtolā,uel edictum poſitum ī loco iuriſdictionis citātis,
ſumit uires à iuſſu iudicis facto in loco debito.ſic & ſen
tentia excōicationis facta in caſu noſtro eſt ualida,quia
fertur in loco iuriſdictionis excōicatis.Sed poſito quòd
talis citatio per nūciū fieri nō poſsit,nō tñ ex hoc īferī,
ꝙ ſentētia lata in loco debito non poſsit ligare ſubditū
alibi exiſtentē, qa talis ꝓferēs nō ingreditur diœceſim
alienā,ſed nūcius ſic. Et ſicut nūcius exiſtēs in loco de-
bito citat exiſtētē in loco,ad quē accedere nō pōt,ut in
l.ſatis.ff.de in ius uoc.ſic & ſentētia iudicis lata in loco
debito,afficit iudicē exiſtētē in loco,in quo talis iudex
ſentētiā ferre nō pōt: itē nō obſtat quod dr̄ de miſsione
in poſſeſsionē.&c.qa illud fieri non pōt ſine ingreſſu in
diœceſim alterius,ex quo ſcādalū generatur,9.q.2. per
totū.de offic.ordi.c.1.lib.6.& offendit leges mittēdo fal
cē ī meſſem alienā:nā facit alteri iniuriā,de elect.uenera
bilis.& 6.q.3.ſcriptū eſt.Sed ī ſententiç prolatione lata
in loco debito nō ſic eſt.Itē nec ob.c. paſtoralis.de re iu
di.in cle.ubi dr̄ ꝙ citatio facta ꝯ imperii,&c.nā illud nō
ꝓcedit,quia rex Robertus non erat ſubditus Imperato-
ris.nō ob.quod dr̄ per do. Pan.nam fateor ꝙ Eps per ſe
uel per aliū non poteſt realiter exequi ꝯ aliquem ſuam
ſententiā,uel iuriſdictionē in diœceſi aliena,ſed exiſtēs
in ſua ꝓpria,poteſt alibi exiſtentem afficere. Poſſunt po
ni exempla de nuncio citante quē de domo,de eccleſia,
& de aliis ꝓceſsibus,& ſententiis latis in abſentes cōtu
maces:ſed tñ cōtumacia non eſt de ſubſtātia excōicatio-
nis,ut patet de ſen.exco.ſacro ad hoc de fo. compe.po-
ſtulaſti.poteſt enim iudex te alibi exiſtentem honoribus
priuare, ut ibi & quod no.Ho. de præben. c.a.poſuiſti.in
gl.magna. uer.igitur ſi primum cū ſecundo. & c.facit qđ
no.Io.An.de iudi.cum non ab homine.in fi.ubi no.quod
poſt monitiones factas,abſens īcorrigibilis perdit priui
legiū clericale,ad idem de ſen.ex.contingit. & c. in au-
dientia.& tamen non eſt dubium quòd perſona afficitur
per perditionem priuilegij clericalis.Federicus.

¶Quçſtio diſputata per do.Fed.Petruciū Senenſem.in Aca-
demia Peruſina anno Dom.M.cccxxxvij.mēſe Ianuario.

SVMMAE.

1 *Conſtitutio Epiſcopi,quòd per unū teſtē de ueritate,tres de fama & quatuor ſingulares uel per confeſſionem extraiudicialem factam coram quocunque presbytero conuincatur quis de uſura,an ſit ualida.*

2 *Manifeſtū aliquid addit ultra probationē aliàs ſufficiētē.*

3 *Legatus de latere an poſſit mandare procedi ſine iudicio, ubi debet ordo iuris obſeruari.*

4 *Minor legem ſuperioris tollere non poteſt, nec corrigere, nec mutare, nec modificare uel quicquam addere.*

5 *Conſuetudo non poteſt introduci ubi deficit ius.*

6 *Conſuetudines, & ſtatuta,quod effectum paria dicuntur.*

7 *Principes, uel lex concedens ius propriū condere,intelligitur cōcedere,ſaluo aliorū iure, & dēpto præiudicio.*

8 *Vſurarij quod ſint, ubiecti Epiſcopo loci ratione uſurariæ prauitatis.*

9 *Epiſcopus diſpenſare poteſt ubicunque non prohibetur.*

10 *Conſuetudo rationabilis ſi quæ ſit,quòd arbitrio Iudicis relinquatur,cum certa regula dari non poſſit.*

11 *Iura & priuilegia alteri auferre ſolius Principis eſſe dicitur.*

QVAESTIO XVII.

QVæſtio talis eſt.Nunquid conſtitutio Epiſcopi ua
1 deat,†qua conſtituitur,ꝙ per unum teſtē de ue- 3
ritate, uel tres de fama,uel quatuor ſingulares,
uel per confesſionē extraiudicialem factā corā
quocunq; presbytero,poſsit quis cōuinci de crimine uſu
rarū,ita ꝙ ea tali ꝓbatione habeatur ꝓ manifeſto uſu
rario quo ad omnē effectū manifeſti. Et anteq̄ arguatur
pro aliqua parte,primò debet probari, ꝙ prædicta cōſti
tutio ſit ꝯ ius cōe.De primo patet.2.q.4.§.j.de teſti.licèt.
cū ſimilib.Secundū,& tertium patet.de teſti.cum literis.
Quartum, & ultimū patet,de uoceſ.prçla.q̄ ſit graue,de
2 iudi.c.at ſi clerici.& no.de cōceſ.c.ult.maximè cùm ma
nifeſtum aliquid addit ultra probationem aliàs ſufficiē
tem.Et arguitur primò ꝙ nō,nam ſicut Epiſcopus nō po
teſt ſuum maiorē diiudicare,condēnare,uel abſoluere,
ut.21. diſt. inferior.uſq;. ad fi.diſt.ergo eodem modo ꝯ
eius legem nil facere,uel attentare poteſt.nā lex,princi
patus,ſiue ſacerdotium ſunt connexa,& quod de uno fie
ri dr̄,de altero dictum intelligitur,de cōſt.tranſlato: Et
hoc ꝓcedit in tm̄, ꝙ nec etiam conſuetudo ualet ut mi-
nor in ſuperiorem iuriſdictionem exerceat;ut notat. Ar
chid.in d.ca.inferior. Quid plus,ne ſubditus uſurpet iu-

iuriſdictionē, uel poteſtatē ſ ſuperioris, ſtatutū eſt q̄ nō e ſuperiori poſsit benedicere, 21. di. denique. ¶ Pro iſta parte, & ꝓ ſolutione q̄ſtionis facit quod no. de hære. c. ulti.
3 lib. 6. ubi not. † q̄ Legatus de latere nō pōt mādare ꝓcedi ſine iudicio, &c. in cauſis, in q̄bus aliàs dēt iuris ordo obſeruari. ſed ꝯ quia legatus pōt ſtatuere, quòd debeatur tertia, ubi de iure cōmuni debeatur quarta, de uerbo. ſigni. ex parte. 3. unde quod ibi not. Hoſti. itē vr̄ tex. expreſ
4 ſus. de elec. c. 2. in cle. ubi dr̄, † quòd minor legē ſuperioris tollere nō pōt, nec corrigere, nec mutare nec modificare, uel ei addere. ſed in caſibus ꝑmiſsis eſt tollere totaliter, & in ꝑiudiciū alterius. Ad hoc facit quòd no. In no. de iureiurā. uenièt es. ¶ Præterea quomodo Eṗs pōt tollere, uel in aliquo ꝯdicere ſtatutis Romanorū Pontificū cū iure illa ſeruare, & cuſtodire debeatur de iureiur. ego. N. & alibi dr̄, q̄ Epiſcopi ſunt debitores omnes ſacros canones cuſtodire, 9. q. 3. in princi. cū ſimilibus. & ad literā facit. 25. q. 2. in ſumma. & alibi dr̄, quòd uiolatores canonū à ſancto Spiritu iudicatur. e. q. 1. uiolatores. ¶ Præterea canon ꝓcipit ſtatuta ſanctorū Patrū, ſeu Romanorū Pontificū ab omnibus cuſtodiri debere, ut de conſt. c. 1. 19. q. 3. c. nulli & 12. di. c. Qua ergo temeritate Epiſcopi potuerunt non ſeruare, uel de non ſeruando conſtitutionem facere, cùm contra tales pœnam depoſitionis canon comminetur, ut ſui. Ad idem. 6. diſtinc. denique. in ſi. ¶ Præterea cùm iura, & probationes, ſ in themate poſita reꝓbauerint, ne innocētia confuſa ſuccūbat. Ad quod facit de ſimo. licet Hely, in fi. & ne aduerſariorū inſidijs pateat, ut 4. q. 1. §. manifeſtū. Et cùm de iure diuino ad minus duo teſtes requiratur, quomodo pōt ſibi derogari per talia ſtatuta, maximè cùm ius canonicū ſit iure diuino fortificatū, ꝑ teſti. licet. ¶ Præterea vr̄ caſus legis, ff. cōmunia ꝑdio. l. ſi uēditor. in ſi. & C. de nouā. l. 2. & ff de ſepul. uio. l. 3. §. Diuus. in ſi. ubi dr̄, q̄ oportet Imperialia ſtatuta ſ omni loco ſuā uim obtinere. Ad hoc. C. ſi ꝯ ius. uel uti. pub. l. ulti. Ad idem. ff. de aqua plu. arc. l. ſi prius. §. Plautius. & ꝓ no. de offi. lega. c. 1. i glo. 3.
5 in ſi. p Ber. & ff. ad l. Ful. de aono. l. ult. ¶ † Præterea cōſuetudo nō pōt introduci niſi ubi deficit ius. 1. diſtin. cōſuetudo, ita nec ſtatutū, cùm ſint paria, ut ī. dicetur in parte ꝯtra, lo ſecūdo argumēto, &c. Præterea ſi unus Eṗs in ſua ciuitate pōt cōdere canonē ꝯtra cōſtitutionē iuris, eadē ratione & alius Eṗs, qa nō pōt reddi ratio quare magis iſte, q̄ iſte facere poſſit, ergo ipſi facere poſſunt, & ſic iura Romanorū Pōtificū fruſtra erunt. Sed hoc ſentire, modicū differt ab hæreſi, ut. 28. diſt. c. nulli. Ad quod facit de cōſti. c. 1. in glo. nō. n. reuocat. uerſi. & contra dicere mus. lib 6. Et ꝓ iſta parte faciunt oīa iura, quæ damnant ſtatuta, & cōſuetudines cōtraria iuri cōmuni, q̄ ſunt multa, quę enumerātur de conſtitu. c. 1. in glo. pe. lib. 6. & de
6 conſue. d. c. ulti. ad ſi. i glo. & quam. ¶ † Præterea conſuetudines, & ſtatuta ſunt paria quo ad effectum, ut de ꝯſti. c. 1. lib. 6. & ff. de legi. l. de q̄bus. & de uno ad aliud licet arguere, ut ibi no. & C. q̄ ſit long. conſue. l. 2. ſed conſuetudo ꝯ legē nō ualet, niſi ſit inducta ex certa ſciētia eius, qui illam legē poſſet expreſſe tollere i illo loco: ita colligitur in l. de q̄bus. in ſi. & ita ſentit Ber. de conſue. c. ulti. & Inno. Compo. de cōſue. ſuper rubrica. & no. C. quæ ſit lōg. cōſue. l. penul. in uer. ē ꝯ noſcitur. & Io. 4. diſtin. leges. & 8. diſt. fruſtra. & 11. diſt. in ſumma in medio. & l ſi. & ibi no. Arch. ſm̄ Thomam q̄ quàmdiu durat ratio, ꝓ quā lex communis utilis erit, conſuetudo ſubſequēs nō uincit legē, ſed uincetur ab ea. Sed hic ſemper durat ratio primæ legis, ne inocētia confundatur, maximè cùm ipſa lex ſit iuris naturalis, uel diuini. Et pro hoc facit q̄ no. ff. de admi. tuto. l. ſine. §. Lucius. in glo. ſed ipſa. & maximè cùm potētia Papę ſit a Deo, non ab homine, ut no. in d. §. leges. per Archi. Hac parte. ſ. q̄ Epiſcopus poteſt facere lege in ꝑiudicium alterius, qui nō cōſenſit, tenet Inno. de loca. c. 2. & de offic. legat. c. ulti. allegat ibi Innocē. C. de offi. Præto. l. 2. q̄ optimè facit q̄ ipſe no. de ꝯſti. au. q̄ in eccleſiarū. & q̄ non poſſet tollere legē ſuperioris, licet poſſet adiuuare, not. Hoſti. de offici. Archipresby. c. ulti. de uerb. ſigni. ex parte. 3. & idē Pau. de ele. c. 2. i princip. in cle. ubi ſatis de hoc p eū. Et idē ibi Iō. And. q̄ remittit ad glo. Hoſti. & Archidi. de conſe. diſti. 3. c. 1. in ſi. Et ſic vr̄ intellexiſſe Gratianus, 18. diſtinc. in princi. Et ꝓ hac parte facit q̄ not. Archid. de elec. licèt canon. in gl. magna. in ſi. li. 6. ubi approbat op. illorū, q̄ dicūt qd̄ Eṗs diſpēſare nō pōt ꝯ iura, niſi in caſibus à iure ꝑmiſsis. & maximè nō ualet cōſtitutio ꝑdicta i eo qd̄ uult q̄ talis ꝓbatio habeatur nedū ꝓ probatione aliàs ſufficiēti, ſed uult q̄ talis ex tali ꝓbatione habeatur ꝓ manifeſto uſurario, cū alqd eſſe manifeſtū, non pendeat ex poteſtate Epi, ſed ex re ipſa manifeſta, ut patet de uer. ſi. cū olim.
7 ¶ † Præterea princeps, uel lex cōcedēdo populo, q̄ ius ꝓpriū codere poſſint, vr̄ cōceſsiſſe poteſtatē cōdēdę legis ſine ꝑiudicio aliorū. nā nunq̄ princeps intelligit̄ alıqd cōceſsiſſe, ſiue p uiā priuilegij, ſiue p uiā reſcripti, uel gretię, qd̄ redundat in ꝑiudiciū alterius; ut. ff. de adm. tuto. l. impuberi. & ne quid in loc. pu. l. 1. §. ſi qs à Princip. & §. meritò & de pri. c. paſto. & de reli. do. c. 1. cum concor. de reſcri. c. 1. li. 6. ergo in præiudicium aliquorū non conſentientiū aliquid ſtatuit, metas conceſſę poteſtatis excedere vr̄: & ſic tanq̄ a priuato factum eſt. Et ad hoc facit. C. de preci. Imper. offeren. l. quoties. & l. neq; damnoſa. & quod no. Inno. de conſtitu. quę in eccleſiarum. &c. cùm acceſsiſſent. in gloſ. 3. circa medium. & de fide inſtrumen. c. cùm P. in gloſ. 1. & maxime. in ſi. E ꝯ Epiſcopus habet de iure communi q̄ poſsit condere, & facere ſtatuta, ut patet de maio. & obidien. ſi quis & de conſecre. diſti. 3. c. 1. de conſti. c. 2. lib. 6. & de ſen. excom. à nobis. 1. & etiam Legatus. & de offi. leg. c. ul. & de uer. ſing. ex parte. 3. Sed cum crimen vſurarium ſit crimen eccleſiaſticum, 8 ut de uſur. per totum. & no. de foro comp. cum ſit. & ratione dicti criminis, uſurari ſint de ſoro eccleſiaſtico, & illi ſoro ſubiecti, ut de uſur. c. 2. li 6. ſequit̄ q̄ ꝯ & de uſurariis Epiſcopus poſsit codere legem; per quam uſurarū uorago reſtringitur, & uſurarii uidentes ſe poſſe de facili cōuinci, ab uſurarum crimine abſtineāt. ad qd̄ facit de uſur. c. 1. in cle. nā ibi ſtatuitur, q̄ uſurarii poſsint cōuinci, &c. ¶ Pręterea & cōſuetudines, & ſtatuta tanq̄ ius ſcriptum, & non ſcriptum, ſunt paria quo ad effectum. & qui eſt auctor unius, eſt auctor alterius: & qui poteſt unū facere. poteſt & aliud. & de ea re de qua poteſt unum fieri, poteſt aliquid fieri, ut ꝓbatur. ff. de le. de quibus. & de cōſtitu. c. 1. & de elec. quia ſæpe. li. 6. cum ſimilibus. & no. C. quæ ſit long. conſuetu. l. 1. in uerbo conſuetudinē. Sed uideo q̄ particularis cōſuetudo ꝯ ius cōe ualet, ut de cōſuetu. c. ult. ergo & ſtatutum. ¶ Præterea ſtatuta, & cōſuetudines ſunt proprium eius ciuitatis uel loci particulari ut. ff. de inſti. & iur. l. omnes populi. & l. ius ciuile. & Inſti. eo. titu. in princip. ſi proprium, non commune, ergo inter ſe homines alicuius loci, uel maior pars ipſorum, ꝓ illā uniuerſitatem repreſentant, poſſunt leges facere, quę arctabunt oēs ſuadiros ius dicētis. † Cum ergo uſurarii ſūt ſubiecti Epiſcopo loci ratione huiuſmodi criminis, ergo quēadmodum ſtatuta Epiſcopi ligant clericos, ſic & ligabunt laicos eis ſubiectos. ¶ Pręterea caſus vr̄. ff. q̄ cuiuſq; uoi. no. l. item eorum. in princip. nam ibi lex approbat ſtatutum, & conſuetudinem ꝯ ius commune, & i præiudicium ſingulorum, ut illi, qui alias habebant uoce inter Decuriones, non habeāt. Pro quo facit quod no. Hoſti. de offic. Arch. c. ult. ubi dicit, q̄ ualet ſtatutum Epiſcoporum, q̄ non conſtituti in ſacris, non habeant uocē in capitulo, cum alias haberent, licèt hodie de talibus ſtatutis factum ſit ius, ut de æta. & qua. c. 2. in cle. Et ad hoc faciunt multa iura, quæ approbant conſuetudines, & ſtatuta ꝯ ius commune in aliorum præiudiciū, maximè in materia electionis, ut patet de cōſue. cùm dilectus. de ele.

Cuma-

Cumana & c.ſcriptũ & de cau.poſ.& ꝓprie.cùm eccle-
ſia.de uerbo.ſignif.c.Abbate.cũ ſi.oi.¶Caſus vr̃ de uer-
bo.ſig.ij.ex parte.3. ubi ↄſtitutio ualet ꝯ ius cõmune i ꝑ
iudiciũ alterius.ſ.ꝙ debeat tertia, cùm de iure cõmuni
debeat quarta,ut no.Doc.de ſepul.c.certificari.de teſta-
mẽ.requiſiſti,& de ꝑſcrip.de quarta.& de offic.ordi.c.con
querẽte.in text.¶Prætereà vi caſus de cle.coniug. cùm
oli.& de cogna.ſpiritua.c.3.ubi priuatur qs ꝑ cõſuetu-
dinẽ eligẽdi paſsiuè,& ↄhẽdi matrimoniũ. ¶Ad ꝑmiſſa
faciũt multæ.ll.loquẽtes de poteſtate ſtatuii municipa-
lis,& cõſuetudines,ut.C.de edi.pri.l.cùm in totũ.& de
emã.lib.l.1.& ff.ꝙ ui aut clã.l.ꝓhibere.§.nõ tm̃.& de of
fici.ordi.irrefragabili.§.exceſſus.& de elec.dudũ. ij. de
fo.cõpet.cũ cõtingat.de cõſuetudi.c.3.de offi.ordi.præ
ſenti.lib.6.¶Ex his apparet ꝙ ualet cõſuetudo ꝯ ius cõ-
mune in aliorũ ꝑiudiciũ.&c.Et ꝓ iſta parte faciũt iura
6 illorũ,& opiniones,ꝗ habẽt ꝙ Eps̃ diſpenſare põt ubi-
cũq; nõ ꝓhibetur,ut not.de iudic.c.at ſi clerici.l.diſtic.
in ſumma.& c.miror.Itẽ facit ꝙ no.do.Dy.de regu.iur.
indultũ.lib.6.ubi no.ꝙ ualet ſtatutũ,ꝑ ꝙ legitima debi
ta iure naturæ minuatur.Itẽ facit ꝙ no.Io.And.de uſur.
c.2.in glo.2.lib.6.quã glo.approbat Archidia.ubi dicũt
ꝙ cõfeſsio extraiudicialis,ↄr̃ facere crimẽ uſurarũ ma
nifeſtũ.Itẽ facit ꝙ no.ff.de regu.iur.l.neq; pignus.Itẽ fa
cit quod no.Ioã.And.& Pau.de ſepul.c.2.§.2.in cle.ubi
dicit ꝙ Eps̃ põt priuare ſacerdotes,& decurtare eorũ iu
riſdictionẽ in foro pœnitẽtiæ,& facere caſus ſpeciales,
qui notantur ibi.¶Solutio, credo ꝙ cõſtitutio quætun-
cunq; in ſynodo ꝓmulgata in caſibus ꝑdictis,& ubicun
q; eſt ꝯ ius cõe,& in ꝑiudiciũ aliorũ nõ cõſentientium,
nõ ualet,ꝑ iura,& rationes aſsignatas ꝓ hac parte, niſi
expreſsè approbatur à iure,uel niſi habeat eandẽ ratio-
nẽ cũ ſtatutis,& cõſuetudinibus aliis approbatis à iure,
10 ut ſic de ſimili ad ſimile arguatur.†Ad hoc.ff.de legi.l.
nõ poſſunt.& l.fi.& ꝓ tãto dicit Hoſtiẽ. ꝙ ꝗ cõſuetudo
dicatur rationabilis,relinquitur arbitrio iudicantis,cùm
de hoc certa regula dari nõ poſsit:ut no.Hoſtien. i ſum
ma.de cõſue.§.1.cuius dictum approbant Ioan.And. &
Archi.de cõſti.c.1.lib.6.Sed nõ põt eſſe rationabilis cõ
ſuetudo,uel ſtatutum ꝙ abſorbeat ius alterius,& ꝑ quã
innocentia põt cõfundi,& ueritas occultari,ut de ſimo.
licet Hely.in fi.& de iura.calum.cæterùm.& de teſti.li-
cet uniuerſis.¶Reſtat ad ↄtraria reſpõdere:& primò nõ
ob.quod i primo argumento dr̃.ſ.ꝙ Eps̃ põt facere ſta-
tuta.&c. & ꝙ ratione criminis uſurarũ &c.nã licet poſ
ſit facere ſtatuta,nõ tñ ꝯ ius cõmune, & i præiudicium
alterius.nã quod uult ꝓ ſe,& ↄtra ſe recipere debet.ſed
ꝓ ſe uult ꝙ ex reſcripto maioris ſibi nõ fiat ꝑiudicium,
ergo eodẽ iure debet ſe habere circa ſubditos.ad primũ.
4.diſti.c.1.ad fin.de priui.paſtoralis & de reli.do. c. 2.
ad tertiũ de cõſti.c.cũ omnes. item dato ꝙ crimen uſu-
rarũ ſit crimen eccleſiaſticum, & quod Epiſcopus poſ-
ſit ſuper eo ſtatuta facere,& cõſuetudines inducere ius
commune adiuuãdo,ut dicit Hoſti.nõ tamẽ ↄtra ius cõ
mune,& in graue præiudiciũ alterius,quod eſſet in caſu
noſtro,quia ꝑ ſtatutum tale,& quodcunq; ſimile poſſet
innocentia ſuccumbere,& iniquitas æquitati ꝑferri. Et
eſt tale ſtatutũ ↄtra ius diuinũ,& naturalem rationẽ, ut
apparet ꝑ Ioan.2.q.4.§.1.& de teſti. c.licèt.Non ob.qđ
ſecundo loco allegatur ꝑ.c.ulti.de cõſue. quia illud lo-
cũ habet i conſuetudine rationabili,ut ibi dicit text.ſed
rationabilis eſt quã iura approbãt expreſsè, uel ſaltem
non reprobãt,nec tñ obuiat canonicis inſtitutis, qa tũc
nõ eſſet rationabilis;ut not.Cer.de cõſue.c.ulti.& Ioã.
11.diſt.i ſumma in fi.& in d.c.ulti.Sed in caſu noſtro,&
ubicũq; ſit alicui graue præiudicium,non poteſt dici ra-
tionabilis,ut ſ̃ dictum eſt maximè cùm probatio ꝑ duos
teſtes, ſit de iure diuino,& naturali,cui nulla cõſtitutio
humana poteſt derogare,8.di.per totũ, & uſq; ad.xiij.

Non ob ꝙ tertio loco ponitur,& hoc dupliciter.nã non
ſequitur,ciuitas poteſt condere legẽ,ergo poteſt ſtat ue
re ↄ legẽ ſuperioris,& in ꝑiudiciũ alterius. quia hoc ex
preſsè reꝓbatur per. ea,ꝗ no .Inno. de conſtitu. ꝗ in ec
cleſiarum, Adicte.ff.de ſepul.uio.l.Diuus.ad fin.& C.ſi
ↄtra ius,uel uti.pub.l.nle.& ff. ad l. iul. de anno.l. ulti.
Sed poſito quod poſſet hoc ſtatuere ciuitas,de hoc non
eſt mirum,nã quod maiores ciuitatis faciunt legẽ ſtatu
endo,uel aliud faciendo,omnes de ciuitate uidentur fa
cere,ut.l.quod maior.ff.ad municipa.Sed in caſu noſtro
loquitur non de ſtatuto ciuitatis, ſed de ſtatuto Epiſco
pi.Sed ſi diceres, iſte eſt ſubditus Epiſcopi ratione huiuſ
modi criminis:reſpondeo,non eſt ꝓpter hoc totaliter
ſubditus ſed in hoc eſt ſubditus,ut illud crimen poſ-
ſit puniri ,per Epm̃. Prætereà poſito ꝙ dicatur ſubditus
ratione iſtius criminis,non tñ i eius ꝑiudicium, qui nõ
conſenſit,talis ↄſtitutio ualet,ut conuincatur per reꝓba
tas ꝓbationes,& inſufficiẽtes,ut no.Inno.de loca. c. 2.
& Hoſti.de uerb.ſignifi.c.ex parte.1.¶Non obſtat quod
quarto loco ꝓbatur,& opponitur de.l.itẽ eorum.i pri.
& de alijs iuribus,ꝗ ↄſuetudines approbãt, & iura ele-
ctionum,nã in illis caſib.& ſimilibus, & habẽtibus idẽ-
titatẽ rationis,fateor quòd ↄſuetudo,& ſtatutum ualet:
ſed ex illis caſibus non infert regula; quòd idẽ ſit i alijs,
imò potius infertur ↄriũ,qa quod de uno dr̃, uel ↄcedit,
de alio negatiuẽ,25.diſti.qualis.Sed i caſu noſtro non
ſic,immò inuenit ↄriũ,de teſti.licet.1. & 2. ¶Non obſt.
quod quinto loco opponitur,de uerbo.ſigni.ex parte.3.
nẽ ideò Legatus potuit in ſpa ꝓuincia ↄſtitutionẽ face
re de tertia perſoluenda,aliàs ↄſuetudo ualet ſup hoc
de ſepul.c.certificari.Et ideò ibi ualet,quia iura expreſſè
expreſsè apꝓbat,& ſic ualet ius nõ ſcriptũ alicuius ſup
aliqua re,quia ſuper eadẽ re ius ſcriptũ apꝓbat,quia idẽ
ſunt in effectu,licèt unũ ſit expꝛeſſum,alterũ ſit tacitũ,ut
l.de quibus.ff.de legibus.Non ob. quod ſexto loco op-
ponitur de cleri.coniu.cùm olim,qã reſponderit,ut di-
xi ſuper quarto argumẽto ꝓxime,dico.Non ob.quòd ſe
primo loco opponitur de multis legibus,& decretalli-
bus approbãtibus cõſuetudines,& leges municipales eſſe
cũ ꝑiudicio alterius,qa i caſibus a iure expreſsis, & ſi-
milibus,& eadẽ rationẽ habẽtibus illud obtinet, ſecus
in caſu noſtro,uel ſimili, qa conſtitutio in caſu noſtro
eſt ꝯ ius,rationẽ,& æquitatẽ.Nõ obſtat quod octauo lo
co ponit,quòd Eps̃ diſpẽſare põt,&c.nã cõceſſo quòd
uera ſit illa opinio,nõ tñ ſequitur,ergo diſpenſare põt
ꝯ ius cõmune,ergo conſtitutionẽ facere põt ꝯ ius cõmu-
ne.qa cùm diſpẽſationes fiãt cauſa neceſsitatis,uel utti-
litatis,uel intendũ ex ꝓrogatiua perſonarũ,ad ius cõmu-
ne trahẽdæ non ſunt,ut.ff.de leg.l.1.cùdualibus.&l.ſequẽ
tibus.& 7.q.1.petiſti.& de priui.ſanè.¶Prætereà qñ Eps̃
diſpẽſat,nõ diſpẽſat in ꝑiudiciũ alterius,nec diſpẽſare
11 poſſet ſi uellet,quia†ſolius Principis eſt per priuilegiũ
alicui ſua iura auferre.De hoc de reſcrip.quanuis.lib.6.
& facit quod not.de relig.do.c. conſtitutus. ſed vr̃ ob-
ſtare quod ibi recitari cõſuetu.l. quod Epiſcopus cõ-
ſenſu capituli ſui põt uni eccleſiæ auferre,& alteri da
re.Solu.illud expreſsè eſt approbatũ à iure.itẽ nil depe-
rit eccleſiæ Dei , quia una eſt eccleſia.itẽ ꝑlati nõ ſunt
dñi,ſed ꝓcuratores,12.q.2.ad fi. de dona. fraternitatẽ.
& quod legitur & no.de his,ꝗ fiũt à præla.c.cùm apoſto-
lica.¶Itẽ nõ ob.quod nono loco opponitur dicto,quòd
not.do.Dy.de regu. iur.indultum. primo namq; poſſet
dici,ꝙ iura per eũ allegata, nõ probant,nã ipſe dicit ꝙ
portio bonorum paternorum,quæ defertur filio,proue
nit à iure ciuili.hoc cõcedatur,ſed unũ ius ciuile tollit
per aliud,dum tñ ſecunda lex tollens,ſit eiuſdẽ auctori
tatis cũ prima lege,ut no.ll.allegat.ſ̃ per eum.l.Inſti.de
iur.na.§.pe.& ff.de legi.l.non eſt nouũ. & l. de quibus.
Sed illa iura nõ ꝓbãt,ꝙ lex ciuilis inferioris poſsit le-
gem

gem ciuilem ſuperioris tollere, immò ꝯriũ probat, de elec. c. 2. in cle. Vel aliter, ideò pcedit quod dicit Dy. ꝙ omnes de illa uniuerſitate, ſiue ciuitate conſēſiſſe uideē, ex quo illi, per quos regitur, uel maior pars conſēſerit; ut. ff. de códi. & demon. l. múnicipibus. & ff. ad muni. l. qđ maior. & l. municipes. cũ ſimilibus. Et ſi diceres, quomo do conſenſiſſe uidetur illi, ꝙ sũt hodie, legi, uel ſtatuto condito iam ſunt cétũ anni; Reſpódeo, ille populus eſt hodie, qui tunc erat, ut. ff. de iud. proponebatur. Sed io ca ſu noſtro, legi uel ꝯſtitutioni epiſcopali noo conſēſerũt laici. Item, aliud eſt facere legem circa nonacquirēdũ, aliud circa acquiſita perdēdum; nam primũ facilius cõ ceditur, ꝙ ſm, ut. ff. de iur. & fac. igno. l. iuris. & l. ſe. Sed ĩ caſu noſtro ſummũ pꝛiudiciũ fit, quare hoc poſſet ĩnocēs cõ demnari. ¶ Ad idq; penultimo loco opponiẽ de eo, quòd no. de uſur. c. 2. li. 6. poſſet reſpóderi negãdo, qa illa glo. nõ pbat ꝙ dicit, qa nil allegat. uel ꝙ ſit uera illa glo. qñ ĩ illa cõcurrunt, de qbus ibi dr, ꝙ nõ ponit in caſu noſtro. ¶ Ad id, ꝙ ultimo opponiẽ de eo, ꝙ no. ff. de regu. iur. l. neq; pignus. reſpõdere, ut dixi ſup. in noua oppoſitione ĩ ſecũnda ſolutione.

¶ Queſtio diſpu. per d. Fede. Petrucium Senēſẽ in Academia Peruſina, de ſatisfactione uerbali facta uſurario.

SVMMAE.

1 *Remiſſio uſurario facta ab his q debēt rehabere uel qui bus tenetur ipſum in foro conſcientiæ reddant ſecurum nulla reali ſatisfactione facta.*

2 *Satisfacere intelligitur quomodocunque deſideriũ creditorum adimpleat: etiam ſi pecunia non ſoluat.*

3 *Obligatio ad reſtitutionem quibus caſibus non ſufficiat uerbalis remiſſio.*

4 *Reſtituere eſt in priſtinũ ſtatum reponere, & 1. q. 22.*

5 *Vſurarius etiam reſtituetur uſuras nõ propterea eſt liberatus à peccato, quod cõtraxit exercens uſuras, niſi peccatum confeſſus fuerit, & pœnitentia n peregerit.*

6 *Mens uerbis præferri debet.*

7 *Pontificis Ro. auctoritas in deciſionibus cauſarum, quid præferens ſit dictis aliorum, etiam ſanctorum Patrum.*

QVAESTIO XVIII.

1 Q Væſtio talis eſt. † An uſurario ſufficiat in foro cõ ſcientiæ remiſſio ſibi facta ab his, qui debēt re habere uſuras ſine reali reſtitutione. & vř ꝙ ſic: nã in maioribus criminibus puta furti, uel uio lentiæ, & rapinę, in re furtiua, uel rapta apud furē, uel ra ptorem remanente de uoluntate dñi, purgatur uitiũ fur ti, & uiolētiæ ſine aliqua reſtitutione, ut patet de re furti ua. ff. de fur. l. inter omnes. §. rectè. & de uiolētia patet de preca. l. certè. §. In l. Quòd autem iſta ſint maiora crimina crimine uſurarum, patet ex qualitate pœnæ. nam ſine de his criminibus agat ciuiliter, ſiue crimĩnaliter, maior pę na infertur, quam uſurarijs, ſiue furtum ſit manifeſtũ, ſiue nõ, ſiue uiolētia ſit publica, ſiue priuata, ut patet. C. & ff. de fur. & de ui pub. uel priu. & de ui & ui ar. l. 1. Et non eſt dubium id grauius eſſe commiſſum, ꝙ eſt grauius uindicatum, ut. 24. q. 3. non afferamus. Patet etiam ex ordine titulorum, quia inter illa tãquàm maiora præmittiẽ crimen uſurarum. ¶ Præterea ĩ crimine uſurarum, & alijs criminibus maioribus, ſufficit ſatisfactionem condignã facere, uel emendationem, ut in c. 2. de rap. ut qs ſit liberatus à peccato, ut patet de uſuris. qua uto. & eo. ti. c. li. 6.

2 & de ſepul. c. ult. & de rap. c. in literis. c. 1 ſi. † Sed ſatisfactio intelligitur quomodocunq; deſiderium creditorũ adimpleatur, etiam ſi pecunia non ſoluatur, ut. ff. q ſatiſda. cog. l. 1. & ff. de pign. actio. l. ſi rem. §. ſatiſfactũ autẽ accipimus, & c. Vnde ſi creditor remittit actionē ſibi cõ petentem, ex quo ſpõte hoc facit, ſibi ſatiſfactum itelligi, ut in. ll. ſuperius dictis. ¶ Præterea qui poteſt donare ꝙ plus, vř ꝙ poſſit remittere, ut no. de reſcrip. ſtatutũ ad ſi. lib. 6. uel qui poteſt unum, poteſt & aliud, & pro eodē, quaſi accipiuntur, de teſti. ueniens. & ff. de calum. qui et. Sed certum eſt ꝙ ſi uſurarius reſtituiſſet pecuniã debitori, eidēq; creditori, ipſe poſſet illam dare uſurario, ergo eodem modo poſſet illam remittere uſurario. ¶ Præterea iſtud vř inſolubile. quidam ſunt ſpeciales caſus, io quib. obligatio ad reſtitutionem nõ ſufficit remiſſio, ut extra de reſcrip. ſtatutum ad ſi. de cēſ. exigit. li. 6. & ibi de hoc debet ergo intelligi ꝙ i alijs caſibus ſufficit remiſſio, ut not. de cle. nõ reſi. c. unico ad fin. de reg. iur. uó remittitur peccatum. lib. 6. ¶ In ꝯriũ dicit lex, qđ à ſignificatione uocabuli non eſt recedendum, niſi conſtet de mēte ꝯ ria ſignificationi uerbi. ff. de leg. 3. l. noo aliter. & uot. de uer. ſigni propterea. Vnde cũ regula ſit beati Auguſtini dicentis, nõ remittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatũ, ut. 14. q. 6. ſi res. de uſur. cum tu. & de regu. iur. non dimittitur. li. 6. & aliud eſt reſtituer, & aliud remittere, ut. ff. de uerbo. ſig. l. pe. & l. cũ Pretor. & l. reſtituere, patet ꝙ non ſatisfecit regulę ille, cui facta eſt remiſſio, ſine reali reſti

4 tione; ſed cum reſtituere ſit in ſtatum priſtinum ponere, ut in pdicta. l. & de uſur. uideamus. §. infamiæ. ſicut ĩ aliis reſtitutionib. dř. C. de repu. l. una. de ſen. pal. l. 1. maxime eũ hic tractetur de peccato, eſt tutior uia eligēda, de ſpõ. e. iuuenis. de cle. ex. mini. i illud. de homi. ad audientiã. Itē noo ualet pactũ de non repetendo uſuras, de iureiu. ad noſtram. ij. Item qui ſoluit indebitũ ſcienter, donat. ff. de condit. inde. l. 1. & tñ ꝙ ſoluit uſuras ſcieter, nihilominus repetit, non obſtāte ꝙ uideatur d naſſe: ergo ſi donatio non ualet ꝙ ualebit remiſſio. Secundò per. c. debitores. & eius gloſſ. de iureiuran. Super hoc eſt opinio Dom. Io. And. in regula, peccatum. de regu. iur. lib. 6. q tenet primam partem, quod ſufficit obligato ad reſtitutionem li beraliter facta remiſſio ab eo, cui eſt facienda reſtitutio: allegat. ff. de pig. act. l. ſi rem. §. omnes. uer. ſatisfactum. nĩ ſi in caſibus, ubi expreſſum eſt, remiſſionem nõ ualere. ut c. ſtatutum. & in c. exigit ĩ al. Hoc etiam vř tenere Archi. de uſu. c. 2. lib. 6. ſuper uerſi. ſatisfactum. ubi dicit, ſatisfactum, accipimus quomodocũq; uoluntati creditoris ſatiſfaciat, all. d. §. omnes. uer. ſatisfactum. Et idem vř tenere Hoſt. i. per eadem iura in ſum na, de uſu. §. qui pœna. uer. ꝙ ſi fenerator. & uer. dicendum eſt ergo. Aliqui uero religioſi tenent, ꝙ etiam ſi partem reſtituat, & de reſiduo ſibi remiſſio fiat, niſi uſurarius totum offerat debitori, eidēq; creditori, non eſt liberatus. do. Dy. uero tenet mediam uiam, ſcilicet ꝙ ſi pecunia eſt reſtitutioni parata, ꝙ ualeat remiſſio, quaſi uideat reſtituta, & breui manu reddita, uel legata. allegat in arg. ff. de dona. inter. ui. & ux. l. 3. §. ſed & ſi debitorem. & ſi cert. pe. l. ſingularia. ſed opinio iſta do. Dy. eſt eadem cum opinione Theologorũ ſeu religioſorum. non enim plus eſt ei offerre pecuniam reſtituendam, ꝙ ſi eam habere paratam ad reſtituendum. primum enim continet ſm ut. ff. de act. empti. & uen. l. Iulianus. §. offerri. ſed ſm nõ continet primum, ut p te ui des: nam pecunia poteſt eſſe parata abſq; eo ꝙ offeratur. Secũdò dicēdũ eſt, quod ſi is, cui debet reſtitui pecunia uſuraria, uel aliàs male ablata, non coactus, non deceptus, uel circumuentus, & omni dolo, uel caliditate, ul, & metu ceſſantibus, & precibus, uel ſeruitiorũ exhibitione inductus pecuniam ſibi debitam, non oblatam, nec reſtitut ionẽ paratam uſurario remittit, liberatus eſt uſurarius à reſtitutio

5 ne, per iura pro hac parte inducta; † nõ tñ dico ꝙ ſit liberatus à peccato, quod ꝯtraxit exercendo uſuras, niſi de illo peccato confiteatur, & pœnitentiam peragat. nam in re male ablata obligatur quis ęternæ pœnæ propter peccatũ mortale, quod ꝯtraxit auferendo rem illicitè à proximo, & ad reſtitutionem rei. Duos ergo offendit, ſcilicet Deum, & proximum; & ſic duobus ſatisfacere tenetur, ut de uſur. cum tu. in ſi. de homi. c. ſicut dignum. §. ex eo. Et ex hoc poſſet dici

diei quod aliquibus durũ uidetur, ꝙ ſi uſurario perſeue
rante in crimine,& nõ diſpoſito ad aliqam reſtitutionẽ
uſurarũ,is, qui debet recipere uſuras,motu proprio, uel
ad petitionem uſurarij remittit uſuram ſibi debitã,libe-
ratus eſt uſurarius reſtitutinne rei,nõ dico à peccato,ꝙ
contraxit uſurarius ſenerando.& ſic intelligẽdo ſaluan-
tur uulgi opi quæ cõtradicunt ¶Non ob.ſignificatio uer
bi,reſtituere.nam beatus Auguſtinus,ea cuius uerbis ſũ
pta eſt illa regula, nõ habuit reſpectum ad ſtrictam ſigni
6 ficationem uerbi,reſtitueure,ſed ad mentẽ ſuam,quæ præ
ferenda eſt uerbis,ut legitur,& not.de uer.ſig.intelligẽ-
tia,Facit ꝙ ſi offendiſti proximũ tuum rapiendo,uel ſub-
trahendo ,uel uſuras extorquẽdo,ꝙ tu reconcilies te cũ
ipſo,& quia communiter homines non iactãt pecuias ,
ut.l.cum de indebito.ff.de probã.& uolũt ſibi reſtitui res
ablatas,ideo retulit ſe ad uerbum reſtitutionis.Quod au
tem Auguſtinus ſic intellexit,patet multipliciter,nã Au
guſtinus in uerbis ſuis nõ poſuit reſtituere,ſed reddere,
14.q.6.in princi.& aliqua differentia eſt inter reſtitue-
re,& reddere,ff.de uer.ſig.l.uerbum reddere.Item Roma
ni Pontifices,quorum auctoritas in deciſsionibus cauſa
rũ pferenda eſt dictis aliorum,etiam ſanctorum patruũ,
20.di.in ſumma.utũtur uerbo,ſatisfacere, & emendare,
ut de rapto.c.2.uer.emendationem.& idem de fur.c.ult.
ubi gl.allegat,14.q.6.& 1.& Ber.de uſu.c.cùm tn. ubi re
gula iuris dicit,reſtituere,Auguſtinus dixit,reddere imò
uidet ſufficere cautio,de uſur.c.2.li.6. Si enim debemus
iudicare ea uerbis,uide quid erit.dedi damnum,& nihil
tibi abſtuli,nec aliquid ad me peruenit.Hic nõ poteſt fie
ri reſtitutio ,pprio ſumpto uocabulo, ſufficit tamẽ ſatiſ-
facere,& tamen iſto caſu groſſo modo loquendo dicere
mus,iſte non poteſt ſaluari,niſi damnum. i. eſtimationẽ
reſtituat.Item pone,debeo tibi centum ex cauſa uſurarũ
rogo te ut poſſim illa centum tenere cũ conſcientia bo-
na,quia uolo cõmunicare in paſcate, & obligo me tibi
in centum per inſtrumẽtum ex cauſa mutui, uel depoſiti
& ad certũ terminum,& ille,q debet recipere,eſt ualde
coniunctus:nunquid iſte tutus eſt?utiq; ſatisfactũ eſt quã
tum ad eccleſiã,ut i pallegato uer.ſatisfactũ . Fredericus.

ADDITAMENTVM.

¶Diſpoſitio.] Ioan.Andr.in regula,peccatum.in Merc.poſt
uerba do.Dy.ſic dicit, Multum puto in his animum pon
derandum,nec tutum puto illum,qui ageret in mẽte,nõ
reſtituere,remiſſione non facta. Laur.

¶Quæſtio diſputata per domi.Federicum Petrucium Senẽſ.
in Academiã Peruſina anno Domini.M.cccxxxiij. men-
ſe Maio.

SVMMAE.

1 *Monachus monaſterij exempti promotus in Abbatem al terius monaſterij nõ exempti,ſi renunciet regimini,ubi remaneat monachus.*

2 *Dignitate alicuius finita,uel ablata,remanere is dicitur in eo ſtatu,& collegio,cuius erat.& nu.3.*

4 *Monachus aſſumptus ad dignitatem ſecularem,uel ad curatã eccleſiã,dicitur Epiſcopũ habere pro Abbate; nec amplius habet aliquid agere cum monaſterio.*

5 *Epiſcopus ab eccleſia ſua ſolutus, retineat ſua priuilegia.*

6 *Exemptus delinquens uel contrahens,ſubeſt ordinario loci,ubi delinquit.*

7 *Papæ immediatè ſubiectus,an nihilominus ſubiaceat Epiſcopo loci,in quo reſidet:quid de eccleſia unius diœceſis unita eccleſiæ alterius diœceſis;cuius eccleſiæ iuribus utetur.*

QVAESTIO XIX.

QVidam monachus unius monaſterii exempti,pmo
tus fuit in Abbatẽ alterius monaſtrii nõ exẽpti,
deinde renũciauit ex cauſa honeſta adminiſtra-
1 tioni,& regimini dicti monaſterii.†Nũc primò
quærit ubi maneat monachus an in primo, an in ſecũdo
monaſterio,an ſub Epõ,an ſub Papa immediatè tãq̃ exẽ
ptus,Secũdo poſito ꝙ remaneat i ſecũdo monaſterio mo
nachus quæritur an habẽdo locũ in c. & ſtallũ i choro
cuius tẽporis cõſiderato haberi debeat an tempore quo
abſũptus fuit i Abbatẽ an tẽpore quo deſinit eſſe Abbas
monachus reputatus.Et arguitur primò ꝙ remaneat mo
nachus i primo monaſtero, qa dignitas ſupueniẽs non
aufert ſtatũ priorẽ.ſed nouũ adiit,ff.de ſenten.l.ſenato-
2 res.ubi dicitur,†ꝙ ſi quis adipiſcatur dignitatẽ ſenatoriã
Romę nihilominus retinet domicilium ubi oriũdus eſt.
Ad idẽ.ff.ad muni.l.filii.§.ſenatores. ubi dicitur ꝙ ſi ſe-
nator impetrauit arbitrium morandi ubi uoluerit, nihil
ominus Romę retinet domicilium.C.de aduo.diue.iud.
l.ſi qs.de togatis.ubi expreſsè habetur ꝙ† depoſita digni
3 tate,remanet quis in eo ſtatu & collegio,unde erat. Itẽ
in primo monaſterio fecit profeſſionẽ unde eſt ibi per-
petuo obligatus,de iureiura.ſicut . Ad idem de maio. &
obe.per tuas.ubi quis adeptus à Papa ordinis dignitatẽ,
nõ eximitur ab Epiſcopo ſuo.ſic in caſu noſtro non adi-
mitur à primo monaſterio.Ad idẽ de conceſ. præben.c,
literas.& de elec.dudum.ij.ubi colligitur,& no.qđ ſi qs
habeat beneficium ſimplex,& adipiſcatur dignitatẽ, nõ
perdit primum. Ad idẽ de priuile.cùm Capella.nec eſt
inimicũ iuri ꝙ ſit qs Prælatus latus in una eccleſia,& ra
tione alterius alteri ſit ſubiectus,de priul.ex ore.cum ſi.
& poteſt quis habere domicilũ in loco originis, & ubi
habet beneficiũ,de temp.ord.c.3.lib.6. cum ſi. ¶In con-
trarium vr quod nõ remaneat monachus primi mona-
ſterii,nec illud repetere poſſit,quia eoipſo ꝙ fuit plenè
trãſlatus ad ſm monaſteriũ, fuit abſolutus à primo, &
monaſteriũ ab eo; & alter alterum repetere nõ põt.16.
q.1 .ne pro cuilibet.ubi etiam Archi. quærit an Epiſco-
pus poſſit diſpenſare ut redeat ad monaſterium. Ad idẽ
de ele.cùm in cunctis.cũ ſi.& 15.q.1.c. 5. & de priui.cũ
olim el.2.ubi monachus factus Epiſcopus,acquirit Epi-
ſcopatui,non monaſterio;quia nihil habet facere in pri
mo monaſterio.Ad idem.21.q.2. ſi quis iam tranſlatus.
ubi tex.dicit ꝙ trãſlatus ad ſecundam eccleſiã,nil habet
commune cum priori eccleſia.Ad idẽ.C.de remiſ.pig.l.
fin.& ff.de ſta.ho.l.liber homo.Optimè facit de elec.cõ
ſtitutus.ubi dicitur,& no.ꝙ nõ poteſt quis eſſe Abbas in
uno monaſterio,& monachus i alio eſſe niſi expſsè hoc
fuerit reſeruatum,de relig.do.c.ult.Ad idem.17.q.1.pſ
byteros.& regula eſt ꝙ remittentibus actiones ſuas,&c.
7.q.1.q̃ periculoſum. & de renun.ea tranſmiſſa.de ſimo.
c.ex inſinuatione. & facit quod not.16.q. 1.c.3.¶Ex hoc
uidetur,quod ſi monachus fiat Plebanus i eccleſia colle
giata,uel Epiſcopus,& demũ renunciet,uel deponatur,
nõ poteſt redire ad monaſterium primum, nec in plebe
nec in Epiſcopatu remanere poteſt,ut canonicus, qa ſua
profeſſio repugnat,ut qa in una eccleſia homines diuer
ſæ profeſſionis ſociari nõ debent.ad quod facit,qđ le-
gitur,& no.16.q.7.in noua actione.&de elec.c.1.in cle.
Hinc eſt ꝙ no.Hoſtien.de ſta.mo.quod Dei.& Ioan.An.
4 eo.ti.c.1.circa fi.in cle.ꝙ†monachus aſſumptus ad digni
tatem ſecularem,uel ad curatam eccleſiã , poterit ſtare
ſolus ſine monacho,nec inuitus ſociabitur. ratio eſt, qa
nihil habet facere cũ monaſterio , & Epiſcopus erit ſibi
Abbas.Quod autem remaneat monachus secũdi mona-
ſterii,ſic probatur,Certũ eſt quòd Abbas eſt monachus,
& appellatione monachorũ continetur.de ſimo.c.qm̃.&
c.ult.& alias non potuiſſet promoueri ad regimen mo-
naſterii,niſi primo fuiſſet monachus,de elec.cùm i magi
ſtrum.

ſtrum.& eo.ti.nullas.& c.indemnitatibus.lib.6.ſed mona
chus nūq̄ poteſt eſſe regularis ſine clauſtro,16.q.j.placuit
etiam ſi renunciaſſet cum iuramento,de iureiuran. ſicut.
Cum ergo non eſt ibidem ut Abbas ſaltē debet eſſe ut mo
nachus,ex quo præſuppoſitum eſt ꝙ non remaneat mona
chus in primo monaſterio.¶Prætereà Abbas per ſentētiā
amotus remanet monachus monaſterij eiuſdem, ut ꝓba
tur de ſta.monacho.cum ad monaſterium.in fi.& hoc ibi
tenet Hoſt.de ſimo.dilectus.ij.ibi hoc tenet Inno.de ele.
officij tui.in fi.& l.diſt.accedēs.¶Prȩterea ſi in caſu odio
ſo,& reſtringibili ille, qui deſiit eſſe Abbas,remanet ſim-
plex monachus,ut dictum eſt, quātomagis ī caſu noſtro,
ubi ex honeſta cauſa pro utilitate monaſterij,ceſsit Abba
tiæ, multo fortius ad hoc de reg.iur.odia.li.6.& ſic tenet
Hoſti.de Simon.c.ulti.ſuper uerbo Abbates.& ſuper uer
ſi.extendi.Item hoc probatur apertè de ſimo.c.qm.nā ibi
ex culpa remotus à prælatura,transfertur ad alium locū;
ergo ibi remotus ſine culpa,dēt remanere. Ex ꝯtrario ſe
queretur abſurdū; Pono quod quidā monachus ordinis
ciſtercieñ.unius monaſterij factus eſt Abbas in alio mo-
naſterio,& demum renūciat: quomodo honeſtum erit ꝙ
nec in primo,nec ſecūdo monaſterio ſit monachus, & ꝙ
ſolum ſub Epiſcopo in ciuitate degat relictis regularibus
obſeruantijs? Et poteſt poni exemplum in fratre prȩdica
tore,uel minore,qui factus eſt Epiſcopus,& poſtea renū
cauit,qūo iſte portabit habitum religionis extrà religio
nem? In contrarium vr̄ ꝙ non remaneat monachus ſecū
di monaſterij:ꝙ ſic probat.Iſte antequàm eſſet promotus
ī Abbatem iſtius ſecundi monaſterij,fuit obligatus huic,
& monaſterium iſti uinculo,cōiugali,& Abbatiali,& ꝓla
tionis.Diſſoluto ergo uinculo,quo iſte tenebatur mona-
ſterio,& monaſterium tenebatur illi,nil habet facere ul-
terius in monaſterio.Ad hoc, 7.q.1.ſicut de ſec.nup.c.pe.
& ul.Sic ergo nec monachus, quia profeſsionem ibi non
fecit,nec eſt Abbas,quia renunciauit.Facit de reg.iur.c.1.
immò vr̄ idem etiam,ſi fecit profeſsionē.Pone quòd ī iſto
monaſterio eſt numerus.xij.monachorum iuratus,& con
firmatus per ſedem Apoſtolicam. mortuo Abbate unus
ex illis fit Abbas,& in locum ipſius ſubrogatur alter mo
nachus:deinde ille renunciat Abbatiæ.nūquid recupera
bit iura monachus? vr̄ quòd non.nam eo ipſo quòd fuit
factus pater,& Abbas,perdidit iura monachatus, & filia
tionis. Ad hoc de ſimo.ſicut.& de conceſ.præbē.literas.
de prȩbē cùm ī eccleſia.li 6.& ibi uide quod no. Archi.
imò monachi nō poſsūt eum recipere ī monachū obſtāte
iuramento,& confirmatione ſedis Apoſtolicæ.Pone exē
plum magis ſenſibile:monachus factus eſt Plebanus in ec
cleſia collegiata,uel factus eſt Epiſcopus ī eccleſia cathe
drali, ubi sūt canonici ſeculares,uel regulares;ut ī eccle
ſia Peruſina.renunciat plebi,ut in primo exēplo,uel Epi
ſcopatui,ut in ſecundo exēplo.nunquid remanebit cano
nicus in plebe,uel ī eccleſia cathedrali? vr̄ quòd nō,quia
monachus nō poteſt eſſe canonicus in eccleſia ſeculari,
ut dictū eſt, & no.Hoſti.in c.quòd Dei.Sed tū dices,hoc
facit diſparitas habitus,& profeſsionis.Itē in ſecūdo exē
plo,Epiſcopus Peruſinus fuit monachus ſācti Petri peru
ſino,renūciauit Epiſcopatui, nūquid remanebit canoni-
cus regularis in eccleſia Peruſina? maxime cùm ibi ſit cer
tus numerus canonicorū iuratus.Dices quòd nō,obſtant.
numero, & diuerſitate habitus,& profeſsionis.Sed pone
fortius exemplum in uacante eccleſia Peruſina,quæ eſt re
gularis.Papa fecit ibi Epiſcopum quendam canonicum
regularem,puta Eugubinum, demum ille Epiſcopus re-
nūciauit Epiſcopatui.quo iure remanebit ille canonicus
ī eccleſia Peruſina ſine noua electione cùm nec canonici
elegerunt,nec Papa eum tranſtulit ad canonicatum, ſed
eum promouit ad Epiſcopum. Et ideò ſtylus curiæ habet
quòd qñ monachus unius monaſterij ad monachatū alte
rius monaſterij transfertur,per clauſulā iſtā ualet,Te de
monaſterio Furſeñ. cuius monachus exiſtis,ad monaſte-
riū ſāctæ Marię auctoritate Apoſtolica trāsferētes,ac uo
lentes,& decernentes,ex nunc uolumus ut eiuſdē mona
ſterij ſanctæ Marię monachus cēſearis,& ī eo recipiaris
in monachū. per iſta uerba clarè apparet ꝙ iſte hēt iura
monachatus ī ſcđo monaſterio.Sed qñ ꝓficitur ī Abbatē
non ponunt iſta uerba,nec ſūt apta,ut ſ. de cōſu.cùm ue
nerabilis.& ſic renūcians regimē ſecūdi monaſterij nil
hēt facere in ſecūdo monaſterio.immò plus,uacante ec
cleſia peruſina factus eſt Eṗs per electionem ſiue per pro
uiſionem ſuperioris,quidā canonicus peruſinus,in cuius
locū capitulū peruſinū aliū ſubrogauit,demum auctori-
tate Apoſtolica renunciauit Epiſcopatui:quo iure pōt iſte
repetere locū antiquum,aut ꝙ de nouo recipiat̃ cū tota-
liter iura canonicatus ꝑdiderit,& ſīn hoc remanebit Eṗs
nullius eccleſię,ſicut ille,đ renū.ad ſupplicationē.de eo,
qui renun.Eṗatui. c.1.poſito ergo pro ꝯſtanti ꝙ nec ī pri
mo,nec ī ſcđo monaſterio remaneat monach', ſubſequē
ter quęrit̃ an ſit ſub Eṗo loci,an ſub papa immediatè ſub
iectus remaneat.& ꝓbatur ꝙ ſub papa,ſicut primò erat,
quia priuilegia ſunt perpetua. 26.q.2.c.1.& ſcđo ad idē
de regula.c.decet.lib.6.& nemo ſine culpa dēt ſuo iure
priuari, de cōſti.cognoſcētes. cum ſi.itē exēptus certis
modis,recidit in iuriſdictionē ordinarij,de priu.c.1.lib.
6.ſed hic nō eſt aliquis de illis, ergo dēt cēſeri exēptus,
ut primo erat.item miles ex cā honeſta à militia remotus
gaudet plurimis priuilegijs,quib.gaudebat dū erat ī actu
5 militiæ,ut.ff.de ueteranis.per totū.Hinc eſt,†ꝙ Eṗs ſolu-
tus ab eccleſia ſua,gaudet priuilegio Eṗali in multis,quia
dēt poſtulari,nō eligi,ut no.de renun.cap. poſt trāslatio
nē. Ad idē de ſepul.is qui.ī fi.li.6.¶Itē monaſterium cōſi
ſtēs ī metas alicuius Plebanatus,uel Archidiaconatus effi
ciat̃ capella,vr̄ gaudere illo priuilegio, quo gaudebat dū
erat monaſteriū.Ad hoc de cap.mona.c.2.uer.cū enim.&
ibi dicit Inno.ꝙ talis capella ſubeſt ei,cui primò ſuberat.
Sic in caſu nr̄o,iſte monachus ſuberat Papæ ſicut ſuberat,
qñ erat in primo,uel ſcđo monaſterio.Itē cū aliquid con-
ceditur,mandat̃,uel imponit̃ collegio,uel uniuerſitati ip
ſis ſingulis vr̄ impoſitū,uel conceſſum.Facit de fo.compe.
dilecti.de reſcrip.cùm te.de ſen.excō.ſi ſn̄ia.in ſi.lib. 6. et
ſi diuiſus fuit à collegio.ff.de colle.illic.l.j.ī fi.18.q.2.nul
lo.& no.de reſcri.cùm dilecta.ſic in caſu nr̄o. Sed vr̄ ꝙ re
maneat ſub Eṗo,qa ceſſante cā cū priuilegiāte,ceſſat effe-
ctus,de app.cū ceſsāte. Sed iſte monachus erat exēptus ex
ꝑſona monaſterij, nō ex ſua ꝑſona erat exēptus,ut ꝓſup-
ponit̃ in themate.& iſta ſunt ualde diuerſa,ut patet de pri
ui.ne aliqui.lib.6.Si ergo ſolutus eſt tā à primo, q̄ à ſcđo
monaſterio,neceſſe eſt ipſum iure cēſeri aliorū de ſta.mo.
c.recolētes.nō eū gaudere ꝓrogatiua illius ordinis,à quo
per factū ſuū alienū fecit,de ui.& ho.cle.c.2.in cle.de ſen.
ex.in audiētia cū ſi.Ad hoc. optimè facit de renū.c.ad ſup
plicationem.ubi Archieṗs,q renunciauit Archieṗatui re-
manet ſub iuriſdictione illius,ubi domiciliū uel bn̄ficium
hēt.Ad idē de no.oper.nun.c.2.cū ſi.Ad idē de elec.uene-
rabilē.ī fi. ¶Prætereà dr̄ in iure,ꝙ ſi monachus exemptus
delinquit ad locū nō exēptū,nō gaudet interim priuilegio
exēptiōis,ut patet de tēpo.ordi.c.3.& de priu.c.j.ad ſi.li.
6. multo fortius in caſu nr̄o cùm ꝓſupponat eū deſiiſſe eē
6 monachū utriuſq; monaſterij.¶† Prætereà exēpus durāte
exēptione ſi aliqd faciat ex̄ locū exēptū delinquēdo, uel
ꝯtrahendo,ſubeſt ordinario loci:ut in c.j.de priuile.li.6.quā
to magis iſte,qui eſt abſolutus,& nudatus ab utroque mo
naſterio collocās domiciliū ī ciuitate uel diœceſi, debet
eſſe ſub diœceſano loci multo magis. Sed poſito ſine præ
iudicio ueritatis ꝙ remanſerit monachus ſecundi mona-
ſterij,quęritur quem locū habere debeat ī capitulo, uel
choro,an conſideretur tempus ſuæ promotionis,an tem-
pus,quo hodie incipit eſſe monachus, & deſiuit eſſe Ab-
bas, uel ꝙ tempus conſiderari debeat? Et arguitur primò

conſiderari tẽpus,quo incipit eſſe ut monachus,quia nũ-
quàm obtinuerat locum monachi in ſecundo monaſte-
rio,niſi hodie,vñ pinde ẽ ac ſi hodie cẽt receptus de no-
uo,&ſic oẽs añ eũ recepti dẽnt ꝓferri,17.di.c.ult.de ma-
iori.& obe.c.1.cũ ſi.Nã q prior eſt tpe, &c. de ꝓbẽ.ſi q.
& de reg.iur.q prior.lib.6.ad idẽ de renũ.c. ex trãſmiſſa
de ſimo.ex iſinuatione.de reſcript.q̃uis.lib. 6. i illis tri-
bus iuribus ille,q aliàs habuerat uocẽ,nũc de nouo rece
ptus habet ultimã uocẽ,ſeu locũ,multomagis ille, q nũ
q̃ ut monachus habuit uocẽ,uel locum,ut i caſu noſtro.
Nec ꝓdeſt ꝙ fuit Abbas, qa ex quo ex facto ſuo abbatiã
ꝑdidit,bonorũ reliquias nõ retinet,arg.ff.de qõ.l.j.§.itẽ
in uno.cũ ſeruus torquetur i caput dñi ſui, q ſeruũ amiſit
ex facto ſuo,&c.Sed vř ꝙdẽat cõſiderari tps,quo fuit trãſ
latus ad ſm monaſteriũ,ut ſi tũc erãt decẽ monachi i mo
naſter.&eo exiſtẽte Abbate duo ſunt creati monachi,ille
depoſito officio,& regimine monaſterij,debet eſſe unde
cimus,& nõ tertiuſdecimus.Nã ex quo ꝑſupponitur iſtũ
hře iura monachatus poſt renũciationẽ abbatię,debet i-
ferri,ꝙ qñ fuit cõſecutus abbatiã,fuerat ẽt cõſecutus iu-
ra monachatus.uno ergo ex his duobus ꝑdito,uel renũ-
ciato,ſcilicet abbatia,remanet ius monachatus. Ad hęc
de priuile.paſtoralis.cũ ſua glo.Abbatia.n.aduenięs mo
nacho,eſt tãq̃ poſterius ad prius.primũ autẽ põt eſſe ſine
poſterioribus,ſed nõ ẽ cõuerſo.nã Abbas nõ põt eſſe ſi-
ne monachatu,nec Archiepiſcopus, niſi ſit Eps.depoſito
ergo officio Abbatiæ, remanet monachus, depoſito au-
tem officio Archiepiſcopatus, remanet Eps. Ad hoc de
renũ.ad ſupplicationẽ.oportet.n.de neceſſitate,uolẽdo
tenere ꝙ remaneat monachus in ſecũdo monaſterio,iſer
ri qñ fuit trãſlatus ad ſm monaſteriũ, fuit tranſlatus ut
monachus cũ honore Abbatiæ. nã cùm in iſto monaſte-
rio ſecũdo nunq̃ fuerit ꝓfeſſus uel fecerit ꝓfeſſionẽ,uel
in monachũ receptus fuerit,meritò ſequitur,ex quo fuit
trãſlatus ad ſm monaſteriũ,fuit ẽt cõſecutus iura mona
chatus cũ iſto ſecũdo monaſterio,ac ſic i habẽdo locum,
cõſiderabimus tẽpus ſuę trãſlationis.Et licèt dixerim ꝙ
in trãſlatione fuerat cõſecutus iura Abbatię, ꝑlationis,
uel paternitatis,tñ durante officio Abbatię,prælationis,
ſeu paternitatis nõ põt exercere iura monachatus,ſeu fi
liationis,qa eodẽ tẽpore ad id,ad quod eſt pater,nõ põt
eſſe filius, licèt ex cõſuetudine interdũ Prælatus habeat
uocẽ in capitulo ut canonicus,& tñ tũc nõ eſt ibi ut Prę
latus de ꝓbend. cùm in eccleſia.lib.6.Simile quod no.de
ſen. excõ. officij. ubi abſolutio à prima ſentẽtia dormit,
donec fuerit abſolutus à ſecũda. Et quod no.de iudi. ita
quorundã. ubi effectus ſecũdæ excõmunicationis nõ ap
paret,niſi ſit abſolutus à prima excõmunicatione. Ita in
caſu noſtro iura monachatus nõ poſſunt apparere i iſto
donec eſt Abbas.Sic officiũ curatoris deuenit,furioſo ad
ſanã mẽtẽ redeunte.C.de cur.fur.l.cũ alijs.Sed vř ꝙ neu
trũ tẽpus cõſiderandũ eſt, ſed quòd debeat habere pri-
mũ locũ imediatè poſt Abbatẽ ſubſtitutũ; & hoc in me-
moriam priſtinæ dignitatis,ar. ad hoc.ff.de qõ.l.unus.§.
ſeruus.C.eo.ti.l.ſeruus.ij.Hic eſt ꝙ aliqua priuilegia cõ
cedũtur militibus ueteranis,& q deſierũt eſſe milites ex
cauſa honeſta;ut.ff.de priui.uetera.ꝑ totũ. Ad idẽ. ff. de
ſena.l.emancipatũ.& C.de qõ.l.Diuo Marco. Nec mirũ.
nam in memoriam delicti multa ſtatuuntur ꝯ ius cõmu-
ne,ut patet in poſteritatibus damnatorum,quæ non pec
cauerunt:ut in crimine hæreſis,& læſæ maieſtatis,ut i c.
uergentis.de hære.& eo.ti.c.pe.lib.6.& 6.q.1.ſi qs eum.
& de pœnis.felicis.li.6.& de hęre.accuſatus.3.reip ꝓſo.
Ad idem.19.q.3.mandamus.& de ætate;& quali.intelle
ximus.in fi.Si ergo hoc accidit in odioſis,multofortius i
fauorabilibus debet hři memoria ꝓteritorum. Ad hoc.
c.odia reſtrigi.de reg.iur.lib.6.& ff.de albo.ſcri.l.1.ubi
inter Decuriones ille magis honoratur,qui ſemel fuit di
gnitatẽ cõſecutus,& ſemel honoratus a ſuperiore,ſem-
per honorabitur;de ma.& obe.per tuas. Ad idem de cõſ
diſt.5.c.fi.Et ꝓ iſta parte facit generalis cõſuetudo optĩ
ma legum interpres,de cõſue. cùm dilectus.quæ habet,
amotos Abbates ex cauſa honeſta,i pluribus priuilegia-
tos exiſtere,& primũ locũ tenere poſt Abbatẽ.¶Ad pri-
mã q̃ſtionẽ vř dicendũ,ꝙ ipſe nõ remaneat monachus i
primo monaſterio,nec poſſet repetere iura monachatus
in illo,ꝑ iura ꝓ hac parte inducta,& allegata.Nõ ob.iu-
ra in ꝯriũ allegata,quia loquũtur in laicis,uel clericis ſe
cularibus,qui habẽt executionẽ ꝓprię uolũtatis,ſecus in
monachis.Itẽ magis eſt deteſtabilis i monachis uagatio,
q̃ in clericis ſecularibus:ut de prębẽd.cùm ſingulis. lib.
6.Ideò expreſsè ꝓhibitũ eſt ꝙ in duobus monaſterijs nõ
habeat quis iura monachatus,ut de reli.do.c.ult.de elec.
cõſtitutus.Facilius.n.ꝑdũt iura ſua monachi,q̃ clerici ſe
culares,de ſimo.ꝑ tuas.cũ ſi.¶Ad ſecundã q̃ſtionẽ vř di-
cendũ ꝙ nõ remaneat monachus in ſecũdo monaſterio,
ꝑ iura ꝓ hac parte inducta.¶Nõ ob.iura in ꝯriũ allegata,
quia poſſunt,& debẽt intelligi de Abbatibus,qui fuerũt,
& erãt primo monachi in eodẽ monaſterio, qui mona-
chatũ non perdiderunt per adeptionem Abbatiæ. Vel
debent intelligi de Abbatibus, qui aliunde uenerunt cũ
propter culpam ſuam amouentur, & cùm tunc nõ poſ-
ſunt cõmodè in alienũ monaſteriũ detrudi,remanent in
eodẽ monaſterio diſpẽſatiuè,& tanq̃ pœnitẽtes,nõ tan-
quàm monachi,ut extra de ſimo.quoniã. & c.ueniẽs. Nã
i clericis ſecularibus ꝑp delictũ quis detruditur in mona
ſteriũ,& tñ nõ eſt ibi monachus,81.diſt.di ꝯ.l.diſt. ſi Eps.
Et ſic mulier adultera,de cõuer.cõiu.gaudemus.¶Nõ ob.
c.fi. de ſimo. quia illi Abbates prius fuerunt monachi in
eodẽ monaſterio & legitimè,ſed uitioſè fuerunt mona-
chi ꝓmoti in Abbates. & ſic ſoluitur.c. officij.de elect.
ubi remanet monachus, quia profeſſionẽ fecerat in eo-
dẽ monaſterio.¶Ad tertia q̃ſtionẽ vř dicendũ ꝙ remanet
ſub iuriſdictione Epi,ꝑ iura ꝓ hac parte inducta.Nõ ob.
iura in cõtrariũ allegata, quia fatendũ eſt quòd priuile-
gia ſunt ꝑpetua,niſi reuocetur.Itẽ priuilegio exemptio-
nis nõ gaudebat iſte ex perſona ſua,ſed ex pſona ordinis
ſui,quia exempto monaſterio,&c.de priui.ꝑ exemptio-
nem.lib.6.Cũ ergo ſit abſolutus à primo,& ſecũdo mo-
naſterio,nõ gaudet plus priuilegio illorũ,ſed iure illo
rũ debet cenſeri;arg.de ſta.mona recolentes.& de cõſti.
trãſlato.Et ſi iuſpatronatus laici trãſit in eccleſiã, ſapit
naturã eccleſiæ,de iure patro.c.1.lib.6.Ad idem de ꝓben.
eo.l.1.c.cùm de beneficio.¶Nõ ob.ſi dicatur ꝙ exemptus
certis modis recidit in iuriſdictionem Epi, &c.quia il-
lud uerũ eſt cũ eſt exẽmptus,ſed ille perdidit ius exẽptio
nis,cùm deſierit eſſe filius illius monaſterij, ratione cu-
ius gaudebat exẽptione.¶Nec ob.de reli.do.c.2. & quod
no.Innoc.de cap.mo.c.2.ut ſuprà dictũ eſt,quia uõ tãgũt
7 caſum noſtrũ.nã ſi una eccleſia unius diœceſis ſubijcia
tur uel uniat eccleſiæ alterius diœceſis, q libet põt habe
re ſua iura in eccleſia ſic unita, & iſtorũ ꝓlatorũ iura ad
diuerſa ꝓferuntur. Sed nõ ſic i caſu noſtro, nã ſi iſte eſſet
imediatè ſubiectus Papæ,nõ põt eſſe ſub Epiſcopo, de
priuile.ſi Papa.libr.6. Sed ratione huius beneficij poteſt
quis eſſe exemptus, & ratione alterius poteſt eſſe ſubie-
ctus,de priuile.cpm capell.& c.ex ore.Itẽ non ob. quòd
ultimo dř de c.18.q.2.i nullo.&c.nã ibi ſinguli vt ſinguli
nõ petũt,ſed corpus monachorũ petit partẽ ſuã, & colle
giũ monachorũ ſuorũ.¶Nõ ob.c.ſi ſentẽtia.in fi.nã inter
dũ uniuerſitas capax interdicti nõ eſt,ſed ſinguli &c.Itẽ
nõ obſt.l.2. in fi. ff. de colle.illi qa ibi i pricipio nõ fuit
corpus,quia prohibitũ erat,& ſic deſtitutum fuit ibi col
legium de facto,quia reuera nũq̃ fuit collegiũ. ¶Ad ul-
timam quæſtionem poſito ſine præiudicio ueritatis ꝙ re
maneat monachus in ſecũdo monaſterio, dico ꝙ debet
habere primũ locũ in choro,capitulo,& alijs poſt Abba
tem ſubſtitutũ,Per iure,pro hac parte allegata, & maxi-
mè

mè per.l.1.ff.de albo.ſcri.Nonobſtāt iura, quæ innuunt
ꝙ debeat eſſe ultimus, uel quòd debeat cōſiderari tem-
pus,quo icipit eſſe monachus,qa loquūt i eo,q alias nō
fuerat Abbas monachus eiuſdē monaſt. Nec obſtant illa
iura,q̄ dicūt ꝙ debet cōſiderari tp̄s tranſlationis, qa lo
quūt qn̄ ut monachus ſimpliciter fuit trāſlatus.Sed i caſu
nr̄o,teneo illā op.ꝙ remāſerit monachus i ſecūdo mona
ſterio cū ē monachatu tranſlatus fuit in Abbatiā,ratione
cuius i memoriā priſtinæ dignitatis, præceteris mona-
chis honorādus eſt,& ſic ſeruat cōſuetudo.Federcus.

A DDIT.

¶Gaudet.hoc uerum ſi monaſteria tantum, quibus præfuit,
erāt exempta:ſecus ſi ordo; cuius erant ipſa monaſteria,
erat exemptus,ut Ciſtercien̄.Carthuſien̄. Prędicatorū,&
minorum:tunc enim niſi priuetur etiā ordine tali,rema
nebit exēptus ipſe monachus ratione ordinis exempti,
cuius ordinis ipſe monachus adhuc eſt. Laur.

¶Quæſtio diſputata per Domi.Federicum Petrucium Senē
ſem in Peruſina Academia anno Domini.Mcccxxxv.die.
xxix.Decembris.

SVMMAE.

1 *Frater prædicator conſtitutus pænitētiarius alicuius uni*
uerſitatis,& cui relictum eſt aliquid ſub nomine pæni-
tentiarij, ſi interim ad Epiſcopatum uocetur,& relictū
apprehendat,cui dicatur acquirere.
2 *Nomine proprio, & appellatiuo concurrentibus, pro-*
prium appellatiuo præferri debet.
3 *Relictum prælato ab amico uel coniuncto, uidetur intui*
tu perſonæ relictum.
4 *Conſtituti in dignitatibus,& perſonatib. quos,& in qui*
bus dicantur habere ſucceſſores.
5 *Capitulū dicit canonico ſuccedere in bonis ab eo relictis.*
6 *Relicta n Priori clauſtrali alicuius monaſterij,an præſu*
matur relictum intuitu prioratus uel monaſterij.
7 *Filiofamilias ſtipulante in tēpus,quo fuit ſui iuris;inſpi*
ciendum eſt tempus in quo,non tempus ad quod.
8 *Acquiruntur aliqua quandoq; ex contractu,et ſtipulatio*
ne,quādo ex legato,quādoq; ex iure hæreditario; & in
huiuſmodi acquiſitionib. diuerſimodè tēpus cōſiderat.
9 *Volūtas teſtatoris p̄ſumēda eſt i dubio legibus cōformis.*

QVAESTIO XX.

IN ciuitate Peruſij eſt quædam fraternitas, ſiue uniuer
ſitas hominum deuotorum à iure comprobata, quæ
habet pro confeſſore,ſeu pœnitentiario ſingulorum
de ipſa uniuerſitate, quendam fratrem Prædicatorū,
quem ſuus prælatus ad talem officium deputauit. Acci-
1 dit † qđ quidā de dicta uniuerſitate hr̄dē inſtituit dictū
pęnitentiariū noīe non expreſſo per hæc uerba, pœnitē
tiarium,ſeu cōfeſſorē talis fraternitatis hr̄dē inſtituo. de
inde dictus cōfeſſor ad Epiſcopatū uocatus eſt, & à ſuo
prælato licētiā obtinuit cōſecrandi,& tranſeundi,& ab
eo abſolutus extitit.& dū iā cōfirmatus,& conſecratus,
& in officio penitētiariæ pſeuerat,accidit ad Ep̄atus poſ
ſeſſionē habēdi,& i eius poſſeſſione exiſtēs hr̄ditatē adi
uit.Quęrit cui eā acquirat,an illi fraternitati an officio
pęnitētiarię,an cōuētui prædicatorū,an Ep̄atui.& ſi nul-
li iſtorū,quæritur cui.Et primò affirmatiuè arguamus p
quolibet mēbro, deinde negatiuè,deinde ſoluemus cū
rn̄ſionibus ad ōrīa.¶Et primò qđ acq̄ratur fraternitati,ar
guit p l.cum aliqs.C.de iure deli.ubi dr̄ ꝙ ſi aliqs iſtituat
aliquē p hæc uerba, Seruū illius hr̄dē iſtituo q iſtitutus
ſtatus qōnē patiebat,ītuitu dn̄i ur̄ inſtitutus,ſiue pnūciet
liber,ſiue ſeruus.Ad idē facit lex,q̄ dicit,q̄ relictū ciui ali
cuius ciuitatis,illi ciuitati relictū ur̄,ff.de reb.du.l.ciuib.
ad idē.ff.de ann.leg. l.annua. §.j. & de officio legat. qm̄

2 Abb.nā miniſterio illius quærit uniuerſitati. ¶†Præterea
quoties ɔcurrūt nomē ppriū & appellatiuū ppriū appel
latio pferi.ff.de ſtipu. ſeru.l.ſi ſeruus cō is ita 4.rn̄ſ.ubi ſi
ſtipulatus Titio & Seio dn̄is ſuis acq̄rit eis p uirilibus,&
nō p dn̄icis portionibus.Sic in ppoſito,nomē fuit appel
latiuū cōfeſſoris,& nomē ppriū uniuerſitatis.¶Præterea
iſte confeſſor geſſit officium pęnitentiariæ tp̄e teſti.&
mortis,& hr̄ditatis aditionis, & ſic tria tp̄a cōcurrūt,&
ſic habet pottora iura,q̄ alij.ff.de hę.inſt.l.ſi alienū.& l.
ſed & ſi.§.ſolemus.& ꝙ potiora iura habet.ille obtinere
dēr de pb.licet.C.de iure patro.l.ſuggeſtū.& ibi gl.¶Præ
terea cū iſte teſtōr eſſet de corpore uniuerſitatis,à qua
multa bn̄ficia,& cōtēplatiōes, ſeu cōſolationes recepit,
ur̄ potius i dubio ſēſiſſe de ipſa,cui obligatus erat,q̄ de
3 aliquo alio.Ad hoc teſt.cū i officiis.ſicut alias dicim⁹ † ꝙ
relictū plato ab amico uel cōiūcto.ituitu pſonę ur̄ reli-
ctū,ut de teſta.c.requiſiti.ſic cū iſte eſſet filius iſtius uniuer
ſitatis,de ipſa potius ſenſiſſe ur̄.Sed qđ officio pęnitētia
rię acq̄rat,ſic puo,dignitas,pſonatus,& officiū æq̄parāt
ſuicē,ut de cōſue.c.1.de pb.qa ſepe.& c.anpe.& c. ul.li.
4 6.cū ſi.Itē facit † cōſtituit i dignitatib.& pſonatibus ha-
bēt ſucceſſores,q ſuccedūt in honore,& onere ſic & ha
bētes officia,poſito ꝙ illa officia ſūt ſine adminiſtratiōe
reū tp̄aliū.Exēplū in officio inquiſitionis, & in officio
notariatus.de hęr.ut cōmiſſi.& c.ut officiū.In officio ui
carię,de of.uica.c. ..& 2.li.6.Itē pænitētiaria dr̄ officiū,
ut patet.de ele.c.2.uer.eo.tn̄.puiſio.in cle.At in ppoſito
certo certius eſt,ꝙ ſi aliquid relinquat cōſtitutio in di-
gnitate,uel pſonatu pprio nomine nō expſſo,de dignita
te ſenſiſſe ur̄,ut in c.requiſiti,& p iura poſita in articulo
pſentis quæſtionis in ſecūdo argumēto. ſic & i caſu nr̄o
ur̄ ſenſiſſe de officio pænitētiariæ,quia de ſimilib.ſimile
debet eſſe iudiciū.& ubi eadē ratio,idē eſt ius,de trāſla.
c.inter.& de cōfir.uti.uel inuti.c.cū dilecta.& quia ma-
ior cōiunctio,& affinitas ur̄ eſſe inter pęnitētiariū,& of
ficiū,q̄ inter pęnitētiariū,& illā uniuerſitatē,maximè cū
offm̄ audiēdi cōfeſſiones,& abſoluēdi,& pœnitentias i
iungēdi nō competat uniuerſitati,ſed ſingulis, ut propo
nitur in themate,& probatur de ſen.excom.ſi ſentētia.§.
ult.li.6.Et qđ officiū in pluribus aſſimilet dignitati, & p
ſonatui,& adminiſtrōni:patet in his quæ no. Archid. de
conſue.c.j.lib.6.in glo.magna.in fin.ubi tractat de offi-
cio.¶Præterea pro iſta parte faciunt iura poſita ſ̄ proxi-
mè in tertio argumento ſuper tribus tp̄ibus.Item facit
ratio poſita ſupra in quarto argumento, quia iſte teſta-
tor plura bona accepit ab officio pænitentiariæ, quam
ab uniuerſitate,quia ab illa temporalia,ab iſto ſpiritua-
lia,quę ſunt præferēda,de ma.& obed.c.ſolitæ.16.q.1.p
cipimus.& quia chariora, & dignıora recipit ab officio
pænitentiariæ q̄ ab uniuerſitate, ſeu ſua fraterninate.
ideò in dubio magis ur̄ ſenſiſſe de officio pænitentiariæ.
ad hoc de teſta.cum in officiis.Sed ꝙ acquiratur cōuētui
fratrum ſic probo.nā ſicut per filiū patri,& p ſeruū dn̄o
acquiritur inſti.per quas pſo.no.acqui.p totū.ff.de acq.
rerū domi.l.acquiritur.ſic p monachū acquiritur mona
ſterio.nā monachus,ſiue religioſus,ſeruus dr̄.xl.diſ.mul
tos.& nō habet executionē nolūtatis,uel uoluntatis,12.
q.2.nō dicatis.& de elec.ſi religioſus.& c.quorūdā.& de
teſta.c.ij.lib.6.& eo.tit.c.uno.in cle.de ſta.mo,cū ad mo
naſterium.§.1.& plus eximitur à propria uolūtate mona
chus,q̄ ſeruus.Nā niſi ſeruus etiā coactus à domino ade
at hæreditatē,nō acquirit domino. C.de hære.inſti.l.4.
& i n d.l.acquiritur.Sed monachus non p̄t nolle, ſed eo
nō adeunte,adit monaſteriū quia nō p̄t nolle,ut no. Ar
chi.18.q.2.c.uno.& probatur.C.de bonis quæ li.l.ult.§.
ſi autē.Facit ad pręmiſſa extrauagās Bonifacij,olim gra
ue ultra mediū.§.ad hæc aūt immò poſſet attētari ꝙ mo
nachus nō poſſet adire,ſed aditio,& repudiatio cōpetat
monaſterio,p id qđ no.de ſen.exc.parochianos.inſti.de

iniur.§.ſeruus aũt.& de ſepul.c.ſuper cathedrã.ultra.me-
dium,in glo.Pro hoc dicit commiſsio prędicta, ne hãc ĩ
quiſitionem impediat ꝙ gerat officium pœnitẽtiarię.Nã
per tale officiũ non deſijt eſſe clauſtralis,& ſemper fuit
ſubiectus ordini,& in ordine morã trahẽs.ille.n.qui pro
mouetur ad prelaturam extra ordinem,ille eſt,qui nõ ac
quirit ordini,ut.1 8.q.1.c.ꝙ nõ eſt in caſu propoſito.Sed
ꝙ acquirat.Epatui,vĩ caſus, in d.c.in rubeo,& nigro, ubi
dr̃ ꝙ canonica electio,& conſecratio facit quem Epm̃,&
abſoluit à regula.Nam per confirmationẽ,immo per con
ſecrationem habet ius adminiſtrãdi,ut extrà de elec.trãſ-
miſſa.etiam ſi poſſeſsionem non habeat,ut in caſu noſtro
ut ibi no.Inn.& Compoſ.poſſeſsio enim uel etiam conſe
cratio nil addncit ad uinculũ matrimonij ſpiritualis, ut
de trãsl.inter.¶Prætereà iſte fuit abſolutus ab ordine ne-
dum à iure , ſed etiam à ſuo Prelato.& ſic ordo cũ eo nil
cõe habet,16.q.1.ne pro cuiuslibet.& abſoluendo eum,
uĩ omni iuri renunciare,ꝙ poſsit ordini competere ex p
ſona ſui,7.q.1.quam periculoſum.& de renun.ex trãſmiſ
ſa. Et optimè facit quod no.de inſan.lãgui.expn.c . uno.
& quod no.Inno.& Hoſt.de priuile.cum olim.ij.& Guil.
in Spe.de teſt.mo.ner.xlj.& xlij.ubi dicitur ꝙ monachus
expulſus à monaſterio,non acquirit illi,ſed uagabundus
ſic.ſed iſte non erat uagabundus,immo licentiatus,& ab
ſolutus,ergo &c.¶ Pretereà dr̃ in l.ꝙ ſimiles de uno nu-
mero militum,ad alium numerum transfertur exiſtẽs in
itinere exemptus à primo,anteq̃ perueniat ad ſm nume-
rum,teſtatur iure militari,ff.de bo.poſ.ex teſt.mili.l.uni
ca.in fi.Ratio eſt,quia miles eſt,ut ibi dr̃.Cùm ergo ſit ue
re Eps,& de bonis Epatus uiuere debeat.Epatui dẽt quæ
rere.& qui ſentit onus,&c. de præben.c.cùm ſm.cum ſi.
maximè qa uicinus erat,de prab.c.pſenti.li.6.& faciunt
no.de elec.c.officij.& maxime.ut no.Archi.18.q.1.i ſũ
ma.Prætereà iure cauetur,ꝙ in hereditate acquirenda tẽ
pus inſpicimus aditionis.nam ſi tpe mortis hæres inſtitu
tus erat ſeruus tuus,& anteq̃ adeat,factus eſt ſeruus alte-
rius,uel manumiſſus eſt,non tibi ſed nouo dño,uel ſibi ac
quirit,ut Inſti.de hære. inſti.§.ꝙ ſi alienatus.& ſe & ff.de
leg.2.l.ſi alienus. & de legi.l.non dubiũ.& de acqui.hęre
di.l.Antiſtius.Ad idẽ.ff.de.uſufru.l. uſusfructus. in fi.ubi
inſpicitur tẽpus exiſtẽtis cõditionis.In ꝓpoſito igitur li
cẽt iſte ſit Eps,& liber factus tpe cõditionis, Epatui acq
rit.¶Modò arguẽdũ reſtat ꝓ parte negatiua. & primo ꝙ
nõ acqratur fraternitati.& primò ſic.Certi modi ſcripti
ſunt ĩ iure,p quos acqritur hereditas,& aliarũ rerũ dñiũ,
puta p ſeruos ꝓprios,filios,ſeruos alienos bona fide poſ
ſeſſos,&c.ut patet Inſti.p quas pſo.no.acq.p totum.Sed
iſte cõfeſſor nullo iſtorũ modorũ,uel aliquo alio cõſtri
ctus eſt huic uniuerſitati,nec ei peſt ut Prelatus,uel admi
niſtrator nec aliqua obligatio aut cõiũctio eſt iter eũ,&
fraternitatẽ,nec eſt cõfeſſor fraternitatis,ſed ſingulorũ.
Et poſito ꝙ ſit ſingulorũ, nõ eſt illis ſingulis aliquo iure
obligatus,uel aſtrictus, ut eis acqrere poſsit. ¶Prætereà
ut dixi ĩ parte affirmatiua ſuper tertio articulo,iſte tẽpo
re aditionis eſt Eps,ergo Epatui, & nõ alteri acqrit. Et ſi
diceres ẽt tẽpore aditionis gerebat officiũ pœnitẽtiarię.
reſpõdeo p cõfirmationẽ,& cõſecrationẽ eſt cõiunctus,
& obligatus eccleſię ſuæ tãq̃ maritus,à qua nõ poſſet di
ſcedere ſine licẽtia papę,ut de trãsla.p totũ. Sed iter eũ,
& fraternitatẽ nulla eſt cõiũctio,ut dũ factus fuit Epiſco
pus,& abſolutus ab ordine, ſola uoluntate remãſit cõfeſ
ſor,& in eius poteſtate erat illorum cõfeſsiones non au
dire.Item ꝙ nõ acquiratur conuentui fratrum ſic proba-
tur,quia cùm ordo fratrum prædicatorum non poſſet ha
bere proprium,nec in communi nec in diuiſo,ſed p pu-
blicum quæſtum, &c. ut de reli.do.c.uño.lib.6.& de ex-
ceſ.prel.nimis.ij.& ibi gl.Hoſt.ex qua ſumpta fuerũt illa
uerba de reli.do.c.uno.§.cõfirmatos.lib.6.Sequit̃ ꝙ non
ſunt capaces talium hereditatũ. Ad qđ optime facit cle.

exiui de paradiſo.§.cupiẽtes.i 6.co.ubi expreſsè habet,ꝙ
fratres minores nõ ſunt capaces huiuſmodi ſucceſsionũ,
q̃ ex ſui natura ſe habeãt ad cõmodũ pecuniariũ mobilia,
& imobilia,qa hic repugnat uoto paupertatis,& expro-
priationis proprij tam in cõi , quã in ſingulari,& in hoc
nõ differũt pdicatores & a minoribus,ut ĩ decre. nimis.
de exceſ.pla.ibi i altiſsima paupertate.Et cui cõpetit dif
finitio,cõpetit & diffinitũ.uã pdicatores,& minores ſũt
illi,q p publicũ qſtũ uictũ qrũt,ut i §.cõfirmatos.& hoc
placet Hoſtiẽ.de ꝓbati.i pſenti.ſ.ꝙ nõ poſsint talia bo-
na petere.¶Pretereà , ut dictũ eſt in parte affirmatiua in
quarto articulo,hereditas acqritur p aditionẽ:ſed tẽpo
re,quo iſte adit,nõ eſt ſubiectus ordini pdicatorũ, ſed li
cẽtiatus,& abſolutus,ergo nõ ſibi qrit . ¶Pretereà in te-
ſtamẽto nulla ſuit facta mẽtio de ordine, ſicut nec de no
mine fratris,unde nõ vĩ ꝙ intuitu religionis, ſed potius
fraternitatis, uel pœnitẽtiarię ſuit inſtitutus. ¶Itẽ ꝙ nõ
acquiratur officio pœnitẽtiarię ſic arguitur,ut argutum
eſt in primo argumẽto.nã inter illũ cõfeſſorẽ,& eius of-
ficiũ,nullũ eſt matrimoniũ ſpirituale,cõiunctio uel liga
mẽ.Nã mortuo cõfeſſore , uel ad clauſtrũ reuocato , non
põt dici ꝙ officiũ uacet:nã illi cõfeſſori nulla cõpetebat
5 adminiſtratio tẽporaliũ, uel ſpiritualiũ. Hic eſt ꝙ mor-
tuo canonico , in bonis ab eo relictis ſuccedit capitulũ
ut ſucceſſor canonici,ut de teſta.relatũ.ij.maxime ſi pbẽ
dę nõ ſunt diſtinctę,ut de pbẽ.dilecto.nã tale officiũ ho-
die eſt,& cras nõ eſt;& p tale officiũ nõ deſinit iſte clau
ſtralis eẽ, nec iſtud officiũ tale ẽ,ꝙ faciat eũ hẽre aliquẽ
plationis gradũ uel progatiuã iter alios fratres.Eadẽ qõ
6 poſſet formari,†ſi quid relinquitur priori clauſtrali ali-
cuius monaſterij,an illud relinquat monaſterio,uel offi
cio prioris clauſtralis . Et certũ eſt ꝙ acquiratur mona-
ſterio,quia tale officiũ nõ eſt quid diſtictũ à corpore mo
naſterij,ſicut dicimus in dignitate Archidiaconatus ha-
bẽtis adminiſtrationẽ indiuiſam.Nã ſi nõ eſt diuiſa,non
cenſetur quid per ſe à corpore capituli, ut not.in d.cap.
relatum.

¶Sed ꝙ nõ acquiratur Epatui arguit̃ ſic, ponit̃ in themate
ꝙ ille nõ eſt plenè trãslatus,& ſic nõ perdidit primũ lo-
cũ,21.q.2.iã trãslatus.Ad hoc de elec.cùm in cũctis.§.1.
de præbẽ.licet Epiſcopus.& c.ſi tibi cõceſſo. Igitur cùm
primus locus adhuc ſentiat onus ex pſona illius , debet
ſentire cõmodũ,de reg.iur.qui ſentit.lib.6.cũ cõcor. &
pro hoc optimè ſacit ꝙ no.Hugo,& Ioan.18.q.1.i ſũma.
Ad hoc facit.ff.de mili.teſta.l.ex eo.ubi dr̃ , ꝙ electus ad
militiã niſi primo in numero militũ relatus ſit,nõ põt te
ſtari iure milit. Adhoc faciũt oĩa iura,q̃ dicũt principiũ,
nõ finẽ attẽdendũ,ut de elec.dudũ.Ad idẽ,de reſcri.ſi eo
tpe.lib.6.Quid.n.ſi ille nunq̃ poſſet hr̃e poſſeſsionẽ Epa
tus?& ſic oportet ꝙ remaneret ĩ primo loco,iuxta illud,
ꝙ legitur,& no.93.diſt.ſi q Epiſcopi. Quomodo ergo eſ
ſet iuſtũ ꝙ acquiſiuiſſet illi Epiſcopatui,cuius commodũ
nõ ſenſiſſet:certè iniquum eſſet.Vnde ex hoc ĩ continen-
ti dicunt quidã,quòd talis acquiſitio eſt in pẽdẽti,ut.ff. ſi
cer.peta.l.proinde.& ad Maced.l.1.§.ſi pendeat. cum ſi-
7 milibus.¶Pretereà dicit lex†quòd ſi filiusfami.ſtipuletur
ĩ tempus,quo ſuit iuris,non tempus ad quod, ſed tempus
in quo inſpiciendum eſt,ff.de uerbo.obligatio.l.ſi filiuſ-
famil.cum ſimilibus.¶Item uenditio conditionalis,exi-
ſtente conditione,trahitur retro ad diem uenditionis ce
lebratę.ff.de periculo,& commodo rei uendi. l. quòd ſi
pendente.¶Prætereà uoluntas teſtatoris ſeruanda eſt,C.
8 de ſacroſan.eccle.l.1.de teſta.tua noſtris.cum concordã.
& hoc ubi apparet,& ſi non appareret expreſsè,recurre
mus ad coniecturas:& de hoc plenè de reg.iur.li .6.Ac ĩ
propoſito,quodcũq; iſtorum trium,ſcilicet fraternitatis
officium,pœnitentiariæ,& ordo predicatorũ afferat ad
ſe pertinere hæreditatem,habet probabiles coniecturas
uoluntatis defuncti . Nam defunctus facit mentionẽ de
frater-

fraternitate,& ꝯfeſſore i genere,& ſciebat ꝙ ille ꝯfeſſor
erat de ordine Prædicatorũ.Sed vr̃ ꝙ forte Ep̃atus põt di
cere,ꝙ teſtõr ſenſerit de illo.Verũ qđ ſciebat ꝙ ille erat
futurus Ep̃s?imò ſorte ille Ep̃atus nõ erat tũc i rerũ natu
ra:nã in hoc dubio vr̃ ſe retuliſſe ad alterutrũ de illis tri
bus,nõ ad hoc,qđ diuinare nõ poterat. Ad hęc ut eccle.
benefi.ut noſtrũ.de reſcri.c.ſi.& eo.ti.c.ult.in cle.¶Prętę
rea ad hoc ut hęreditas acquiratur,ꝯſiderãtur tria t̃pa in
extraneo hęrede,ut eſt i caſu noſtro.ſ.tẽpus teſti,mortis,
& aditionis,ut.ff.de hęre.inſti.l.ſed & ſi.§.ſolemus.& l. ſi
alienũ.eo.ti.ſed p̃dicatores,ut dictũ eſt,nõ ſunt capaces,
ergo &c. Quidã in hac qõne dixerũt,ꝙ nec fraternitati,
nec officio pœnitẽtiariæ acquirit,p iura allegata ꝓ hac
parte.Sed dicũt talẽ acquiſitionẽ eſſe in pẽdẽti,an acqui
ratur fratribus,uel Ep̃atui,ex eo ꝙ in pẽdẽti eſt,an iſte ſit
habiturus poſſeſſionem Epiſcopatus,nec ne.Et ꝙ recitat
Archi.18.q.1.c.uno.i ſumma. Alij dixerũt ꝙ cùm iſta hę
reditas eſſet acquirẽda fratribus, & ipſi nõ ſint capaces,
ut dictũ eſt,ꝙ ſuccedãt uenientes ab inteſtato.Alij dicunt
ꝙ debet ſuccedere Ep̃s diœceſanus loci illius cõuẽtus,
ubi iſte erat frater.& ad hoc allegãt p allegatũ.c.in præ
ſentia.& in Spec.de ſtatu mona.circa pri.& p Archi.19.
q.3.& p Io.28.q.1.de uiduis.Alij dicũt ꝙ acquiritur Pa
pæ,qa ille eſt modò ſeruus Papæ nõ ordinis: & ſic adeũ
do acquiratur nouo domino, nõ priori,ſicut in uero ſer
uo dicimus.Itẽ ꝓ nõ ſcripto debet haberi,& ſic ſuccedit
fiſcus,id eſt eccleſia Romana,ut de hære.inſti.l.1.nã Ro
mana eccleſia,uocatur fiſcus,ut no.de cõceſ. p̃bẽ.c.quia
in glo.pe.Alij dicũt ꝙ cùm primũ locũ retineat,ante ade
ptã poſſeſsionẽ acquirat utrique,argu.de reſta.relatũ. ij.
ut de ſeruo duorũ dominorũ dr̃.Saluo ſemp iudicio me
liori,vr̃ mihi ꝙ acquiritur Epiſcopatui,per iura pro hac
parte inducta.¶Reſtat reſpõdere ad iura affirmatiua alle
gata ꝓ fraternitate,officio,& fratribus.Et ad iura negati
ua allegata ꝯ Ep̃m.Et primo ad primũ.nõ ob.l.cùm aliqs.
C.de iure delibe.qa ille erat ibi ſeruus illius domini no
minati,uel tanquam ſeruus ab eo petebatur. ſed ille fra
ter in nullo erat aſtrictus illi fraternitati,ut ſatis decla
ratũ eſt in primo articulo ꝓ parte negatiua.Nõ ob.l.ciui
bus.qa nomine ciuiũ, ipſa ciuitas intelligitur, unde iſta
ſunt paria,reliquo ciuibus Peruſinis,& relinquo uniuer
ſitati ciuiũ Peruſinorũ,ex quo nomẽ ciuiũ nõ eſt expreſ
ſum.Et ſi eximant canonici alicuius eccleſiæ,ipſi,q hũc
ſunt,& erunt in poſterum, exempti erunt,de priuile.per
exemptionem.lib.6.¶Preterea ſaltẽ ciues ciuitatis ſunt
de corpore ciuitatis.ſed frater Prędicator exiſtens i ſuo
cõuentu,non eſt nec eſſe poteſt de corpore illius frater
nitatis,etiam ſi ſuus Prælatus permitteret, nec ut mem
brum nec ut Pręlatus propter diſparitatem profeſsionis.
Item nõ ob.l.omnia.& c. quoniam Abbas.loquuntur.n.
hęc iura in pręlatis,& adminiſtratoribus,quorum mini
ſterio acquiritur eccleſię,cui præſunt.ſed iſte frater non
preeſt,ergo &c.Item non obſt.l.ſi ſeruus cõmunis.quia,
ut dictũ eſt,ille frater nullo iure, & nullo modo eſt aſtri
ctus illi uniuerſitati.Item nõ obſtat ꝙ iſta uniuerſitas ha
bet potiora iura,&c.nam in acquirenda hæreditate tem
pus aditionis maximè cõſideramus.Et ſi diceres ꝙ etiam
tempore aditionis erãt cõfeſſor:reſpõdeo,ut ſuprà,quia
iſte frater ex tali poteſtate,quam habet abſoluendi,nul
lam habet communionem cum tali fraternitate.quia nec
ut prælatus,nec ut membrum illius, nec ipſius uiri ſubdi
tus,nec ut ſubditus ab ea poſſeſſus.Et ad id,quod ultra di
citur per.c.cum i officijs.de teſt.reſpondetur,ꝙ iſta non
eſt tãta obligatio ꝙ præſumptionem inducat uiolentam
nec uehemẽtem ꝓ uniuerſitate,cùm pro alijs p̃ſumptio
nes ſint magis efficaces,& ſuper iure fundatæ.¶Non ob
ſtãt iura,quæ innuunt ꝙ acquirat officio,& quæ uidẽtur
æquiparare officiũ dignitati,& p̃ſonatui. reſpõſio enim
patet per iura allegata i parte negatiua ſuper iſto articu
lo, quia iſte ex tali officio nõ dr̃ habere aliquã admini
ſtrationem à cõuentu ſuo diuiſam,nec tale officiũ dr̃ ha
ſiere ꝓpriũ ſucceſſorem,nec dr̃ uacare,unde põt eſſe,uel
nõ eſſe i eccleſia:uel cõuentu.illa.n.iura intelligũtur de
officio ꝑpetuo,& de tali ꝙ habet adminiſtrationem diui
ſam à capitulo uel cõuentu ſuo.Nõ obſtãt iura, q̃ innuũt
ꝙ acquiritur fratribus , nã fratres tales nõ ſunt capaces
harũ ſucceſsionũ,ut dictũ eſt.Et poſito ꝙ eſſent capaces,
iſte frater eo t̃pe,quo erat in poteſtate,de facto nec ſpõ
te,nec iuſſu adiuit,nec ſyndicus fratrũ adiuit, ſed adiuit
eo tẽpore,quo nihil cõe habebat cũ fratribus,& ſic prio
ri domino ex ſui p̃ſona nõ potuit acquiri, quia i talibus
cõſideramus tẽpus aditionis,ut ſæpius dictũ eſt. ¶Nõ ob
ſtãt iura,p q̃ arguitur ꝙ nõ acquirit Ep̃atui: & primò nõ
ob.c.ſi qs iã trãſlatus.cũ ſi.quia poſſeſsio nil operat ad eſ
ſe monaſterij , nec quo ad ſubſtantiam,nec quo ad ſo
lemnitatem. nam Epiſcopus eſt,& omnia, ſpectãt ad or
dinem,& iuriſdictionem,poteſt exercere , ut ſupra dictũ
eſt. Nõ ob.quod dr̃ ꝙ q ſentit onus,&c.nã põt negari,ꝙ
fratres tenentur ipſum ſuſtẽtare , cũ fuerit abſolutus ab
eis tã p cõſecrationẽ,q̃ p licẽtiã,& abſolutionẽ.¶Prætę
rea nõ ſequitur, tenetur eũ alere,ergo p eũ acquirit eis:
nã pr̃ tenetur alere filiũ,& tñ in aduẽticijs filius ſibi ipſi
acquirit:& maritus tenetur alere uxorẽ , & tñ uxor ſibi,
& nõ marito acquirit.Et ſufficit dare inſtãtiã.1.q.1.ſicut
urgeri.Nõ ob.c.cũ i cũctis. cũ ſi.quia licet nõ p̃dat prio
ra beneficia ante habitã poſſeſsionẽ , nihilominus uerus
eſt Ep̃s p cõſecrationẽ.Et ſi diceres licèt ſit Ep̃s ,nihilo
minus eſt p̃latus priorũ benefi . ergo acquirit utriuſq; de
teſ.relatũ.ij.ſicut ſeruꝰ duorũ dñorũ,acquirit utriq; dño,
in l.ſi ſeruus cõis.ita ẽ alle.& Inſti.de ſtip.ſeruo.§.ſeruus
cõis.dici põt quòd licet ſit prælatus primi,& ſecũdi bñ
ficij,pòtius dẽt acquirere ſcđo q̃ primo p̃p excellẽtiã ſe
cũdi beneficij.ad hoc de p̃b.ſi à ſede li.6. Rõ,quia radijs
ſecũdi bñficij eſt illuſtr.& honoratꝰ.de ſep.c.pe.li.6.¶Itẽ
i caſu nr̃o p̃ſupponitur ꝙ fuerit abſolutus ab ordine,& ꝓ
batur,qñ quis eſt p̃latus in una eccleſia,& in alia canoni
cus,p̃latura uincit canonicatum,& ꝓ p̃latura debet ſtare
ꝯtra primã eccleſiã,in qua quis eſt canonicus,no.de po
ſtu.c.ulti. Itẽ quia uicinus erat,aliquid debebat operari
ꝓ Epiſcopatu,arg.de p̃bẽd.p̃ſenti.lib.6.Itẽ nõ ob.lex, ex
eo.ff.de mili.teſt.imò facit ꝓ.à ꝯtrario ſenſu,quia ibi nõ
dũ erat miles,& nõdũ fuerat ſcriptus,& nõdũ iurauerat,
ut ibi colligitur ex gl.q̃ requirũtur in milite,ut no. ff.ex
qui.cau.ma.l.pe.ſecus ſi iã eſſet miles,ut i l.unica.de bõ.
poſ.ex teſt. mi.ſicut ẽ in caſu nr̃o , quia iã eſt Ep̃s, & nil
deficit ſibi,unde illa lex unica vr̃ ponere caſum qõnis no
ſtræ.Itẽ nõ ob.lex ſi filiusfa.ff.de uerbo.obli.quia tñ in ac
quiſitis,q̃ ex ꝯtractu ꝓueniũt,reſpicimus tẽpus ꝯtractus,
& ſtipulationis. in legatis uerò inſpicimus quo tẽpore
ceſsit dies legati. ſed in hæreditatib. acquirẽdis inſpici
mus tẽpus aditionis,ut p̃dicta colligũtur,& not.in d.l.ſi
filiusfa.ff.de regu.iur.l.& q̃ legata.qñ di.leg.ce.l.ſi uſus
fructus.in fi.& Inſti.de hære.inſtit.§. ꝙ ſi alienatus. & §.
alienus quoq; & ff.de leg.2.l.ſi alienus.& Inſti.de hære.
qua.& dif.§.ne in extraneis.Itẽ nõ ob.ꝙ dr̃ quòd uolũtas
teſtatoris eſt ſeruãda,& quòd nõ eſt uerìſimile quòd te
ſtator ſenſerit de Epiſcopatu,&c.Reſpõdeo.n.quod uo
lũtas teſtatoris eſt ſeruãda:ſed teſtator hoc uult quòd le
ges uolũt,quia nõ põt facere quòd leges nõ habeãt locũ
in ſuo teſtamẽto,de teſt.req̃ ſuiſti.& ff.de leg.1.l. nemo
põt.ſed lex uult quòd ſi teſtator inſtituit ſeruum Titij hę
redẽ,& anteq̃ iuſſus p Titiũ adeat , alienetur , & iuſſus à
nouo dño adeat acquiratur nouo domino.& ſi manumiſ
ſus fuerit,acquirat ſibi,ſi eã adire uoluerit, qa hęreditas
nõ acquirit niſi p aditionẽ . Hic eſt ꝙ nõ adita nõ trãſ
mittitur.C.de cadu.tol.l.una.§.i nouiſsimo.¶Itẽ non ob
ſtat ꝙ ultimò dr̃,ꝙ iſte nõ erat capax teſtamenti tempo
re mortis,licet eſſet capax tempore aditionis & ꝯ tempo

ra prædicta conſiderentur, &c.nam illud ſm Gni. nõ eſt
uerum.ut no.in ſpec.de ſtatu.mo.c.3.& 4.Archid.hic pu
tat magis æquum.9.q.3.c.3.Sed poſito φ ſint non capa-
ces,non tñ obſtat,quia leges,quæ de incapacibus loquũ
tur,intelliguntur de nõ capacibus ex delicto,ut patet.C
de hæredi.inſtitu.l.1.& ff.de his,qui.ut indi.l.2.& i d.§.
ſolemns.ubi exponitur peregrinis.i.deportatis,Sed tale
religioſi ſunt non capaces non ex uitio delicti, nota,uel
īfamia,ſed quia talia habere nõ expedit eorum ſtatui, &
profeſſioni,& ſunt aliena à uoto paupertatis.nõ ergo de
bent ex hoc reputari indigni, ſed magis præfecti.Et eſt ſi
mile φ dicimus de Epiſcopo,φ non debet promoueri ad
parem,uel minorem dignitatem,nõ quia ſit dignus , ſed
quia non deceret talem prælatum ad talem dignitatē uo
cari.no.de tranſla.c.ult.quia eſſet uilipendere dignitatē
Epiſcopalem, & quia maioribus honoribus functo nõ li
cet deſcendere ad minores,93.diſ.legimus.niſi ex cauſa,
de renun.ad ſupplicationem.Et preterea licèt non poſsit
iſte frater ſibi,uel ſuo ordini reliquere,tñ poteſt acquire
re aliteri ſuo ſuperiori,puta Epiſcopo,ſi nõ ē exemptus ,
uel Papæ,ſi eſt exemptus,& eorum iuſſu adire,uel eiuſdē
prælati poſſunt adire.Nam nec capax eſt,qui cum effectu
ſibi retinere non poteſt.nõ ergo capiunt qui retinere nõ
poſſunt,ſed accipiunt,ut per eos alijs acquiratur:ad hoc
ff.de ner.ſig.aliud.& de reg.iur.non vr̃ quiſq̃.Et hoc uo-
luit tangere Inno.de prob.in præſentia.& Hoſt.recitauit
poſt eum,ubi dixit,quoſdam dixiſſe φ bona ingredietis
ordinem mendicantium,debent eſſe Epi,cum ille ſit mo
nachus Epiſcopi.Et ideò dicebatur olim φ fratres mino
res rerum ſibi obligatarum dñium,& proprietatem acq̃-
rebant rõne eccleſiæ,ut in decre.Nicolai,exijt.& clemē.
exiui.§.patroni.in 10.col.& ideò cũ iſte frater Prædicã
tor dr̃ eſſe capax,habito reſpectu ad perſonam,cui debet
acquirere,puta ad Epiſcopũ uel Papam,cuius,perſona i
tuenda eſt hoc caſu,& non illius fratris,ut.ff.de le.1.l.ſi
mihi,& tibi.§.2.bene ſequitur φ factus ſui iuris poteſt ſi
bi quærere,ut ſ̃ dictum eſt.& iſtud uerum in prædicato-
ribus,qui profitentur ſm Auguſtinum,& eius regulã,qui
poteſt habere proprium in cõi,licèt ex conſtitutione nõ
poſſet habere.& magis attendenda eſt regula,q̃ conſtitu
tio ordinis, cùm cõſtitutiones poſsint mutari,regula ue
rò non.Sed minores nec ex regula,nec ex conſtitutione.
non ob.φ de minoribus,& prædicatoribus dr̃ i altiſsima
paupertate, quia hoc intelligitur quo ad factum,nõ quo
ad ius:nam ex cõſtitutionibus uoluntarijs Prędicatores,
ſed minores ex regula arctātur tenētur.Alia litera habet
arctiſsima,φ uerum eſt, ſed prædicatores ex cõſtitutioni
bus,minores ex regula,ut dixi . Opinio uerò illa,quæ ha
bet,eſt in pendenti,cui fiat acquiſitio.non uidetur bona,
quia hoc eſt certum ,& non pēdens,φ iſte Eṗs eſt abſolu-
tus ab ordine.Item nec illa opinio,quæ habet,φ uenien-
tes,ab inteſtato,ueniant,quia illa habent locum qñ inſti-
tutus tempore teſtamēti eſſet mortuus. Sed ille licèt quo
ad ſe fingeretur mortuus,non tñ talis cenſendus eſt reſpe
ctu illius,cui poterat acquirere.ſ.Papę uel ordini.Itē nec
illa opinio, q̃ habet φ ſuccedere debet diœceſanus loci,
vñ aſſumitur ille monachus,ſiue frater,vr̃ uera,quia illud
poſſet habere locũ,qñ religioſus eſt immediatè ſubiectus
Epiſcopo,quia eſt ſine clauſtro ,puta expulſus,uel factus
fuit rector parochialis eccleſiæ,& demũ fuit amotus,uel
renunciauit,& ſic cum non poſſet hr̃e regreſſum ad ſuũ
ordinem remaneat monachus Epiſcopi,& ſubeſt Epiſco
po ut abbati.Itē quarta opinio,quę habet φ eccleſia Ro-
mana ſuccedat,non uidetur uera,quia licèt iſte ſit imme-
diatè ſubiectus Papæ:tñ quo ad acquiſitionē acquirit uxo
ri ſuæ.i.eccleſię ex cuius bonis paſcitur,& ſuſtentatur:&
quocunq; intuitu acquirat prælatus religioſus,ſemp eius
miniſterio eccleſiæ acquiritur,de teſta.requiſiuiſti.ad fin.
& eo.tit.c.1.& no.18.q.1.c.uno.¶ Vltima opinio,quę ha
bet φ acquiratur utrique,ſaltē i caſu nr̃o nõ eſt uera,qa
hic collegialiter , & totaliter fuit abſolutus ab ordine
iuris,& hominis abſolutionē.Et poſito φ adhuc retine-
ret primum locum,debet pręferri Epiſcopatus,ut ſ̃ dixi.
¶Ad ſolutionem iſtã,quæ habet φ Epiſcopatui acquira-
tur,põt ſic opponi,eoipſo,& imediate φ aliquis religio
ſus inſtituitur hęres, ur̃ monaſteriũ inſtitutum,ita φ ius
adeundi competit monaſterio,nõ monacho.nã & ſi mo.
nachus repudiaret,ſyndicus monaſterij poteſt adire,nã
cùm monachus nil proprij hr̃e poſſet,nõ põt ſe iactare,
φ ius adeundi conſiſtat in eo,ſed imediate illud ius fuit
acquiſitũ monaſterio.Nec eſt iſtud ius ſpes iuris adeũdi,
immò eſt ipſum ius adeũdi,:φ cõpetit monaſterio à mor
te teſtatoris ſed ſpes adeundi,quæ eſt ante mortē teſtato
ris,non ramanet monaſterio,filio traſlato ad Epiſcopa-
tum,ante mortem.& ſic intelligitur,& no.18.q.j.c.uno.
ſuper uerbo mona.Sed inq̃tum allegat. l.non dubium φ
aliud vr̃ ſentire.Si ergo ita eſt,φ vr̃ eſſe per multa iura à
allegata in tertio mēbro partis affirmatiuæ in c.cum ad.
§.1.& 12.q.1.nõ dicatis. vr̃ inferendum φ ius adeũdi nõ
trãſiuit cũ illo religioſo ad Epiſcopatum, nec oſsib. ſuis
inhæſit,ſed potius remanſit apud primum monaſterium,
ſeu cõuentum.& ſic vr̃ φ ſua aditio nil operetur.Sed ꝯ fa
cit quod ipſe Archid.no.ſm Lauren.in d.c.unico.i ſi.ubi
dicit φ ſi aliquid relinquitur monacho ſub cõditione vt
inſtituatur,& in tempore,quo eſt Epiſcopus,exiſtat con
ditio,acquiritur eccleſię.& ſm hoc illud ius adeũdi,uel
ſpem nõ acquiſiuit monaſterio , ſed ſecũ portauit.& ſic
idem vr̃,φ i ſeruo,& filio emancipato uel manumiſſo.&
pro hoc facit qđ not,in ſpe.de ſta.mona. uerſi.8.quæris.

A D D I T.

¶Confeſſor]iſtud ar.facit etiam pro officio pœnitentiarię,
quia etiã pro officio faciunt tria.Laur.

¶Queſtio diſputata per Do.Fede. Petrucium Senenſem in
Academia Peruſina anno Domini M.cccxxxiiij.die.xix.
Decembris,Pontificatu Domini Benedicti Papæ . xij.

S V M M AE.

1 *Hæres exeraneus,qui non fecit inuentarium ſecundum iuris formam,an in ſoro conſcientiæ teneatur ad uſuras extortas à teſtatore ultra uires hæreditarias.*
2 *Iniunctum à teſtatore,& iniunctum à lege,pari paſſu dicuntur ambulare.*
3 *Iudex nõ iudicat ſecũdũ conſciẽtiã,ſed ſecũdũ probata.*
4 *Legitima filiorum põt minui,augeri,& penitus auſerri.*
5 *Obligatio ex delicto orta,non debet hæredem afficere ultra id,quod ex delicto peruenit.*
6 *Inuẽtarij ommiſſio,quib.caſib.dicatur prodeſſe creditoribus.*

Q V AE S T I O XXI.

1 NVNQVID hæres extraneus,† qui nõ fecit i
uẽtarium ſm formã iuris,teneatur i foro cõ
ſciẽtię reſtituere uſuras extortas à teſtatore,
ultra uires hęreditarias.Et arguitur primò φ
non teneatur,extra de reſcri.c.literas.in ſi.ibi facultates
& de uſur.c.2.li.6.in prin.& de ſepul.c.ul.& de uſur.tua.
in quibus dr̃,φ hæredes,ad quos peruenerunt bona eccle
ſię.quaſi diceret,peruenerunt,& prout peruenerunt reſti
tuere tenentur,& aliter,uel plus nõ.Ad hoc de regu.iur.
qui ſentit onus.lib.6.¶ Pręthereà ſicut teſtator in hęredē
non poteſt plus iuris tranſerre, quam ipſe dignoſcitur
habere,ut de do.inter uir.in c.nuper.& de regu.iur.c.ne-
mo.lib.6.ita hæres non debet plus grauari ex perſona te
ſtoris,q̃ ipſe teſtator fuiſſet grauatus , cùm eodem iure
utaẽ,ut.ff.de regu.iu.ſi quis in ius.ac iſte teſtor ſeu actor
non poterit cõpelli ad ſoluendũ ultra facultates ſuas,de
2 uſuris.cum tu.& de ſolu.c.3.ergo nec hæres.¶† Præterea
onus iiunctũ à teſtatore,& à lege parificari vr̃ ut,C.de re.
alie.l.ult.ſed onus iniũctũ à teſtatore nõ protēdit ultra vi
res emo-

tes emolumẽti, uel lucri, ut. C. de fideicõ. l. ab eo. cũ ſi. er
go nec lege debet qs plus grauari, q̃ fuerit honoratus, ne
dũ hæres lucrũ ſperat, damnũ ſentiat, C. de iure. deli. l.
ſancimus. ibi, nedũ lucrũ facere, &c. & i e. l. §. in cõputa-
tione. dr̃, ut de ueritate undiq; pquiſita, neq; lucrũ neq;
damnũ aliqđ hæres ea hmõi ſentiat hereditate. Præte-
rea lea, ſeu forũ conſciẽtię non erroneæ ſemper nititur
ueritati, & rei eaiſteſtiiæ: vñ Apoſtolus. Gloria nr̃a teſti
moniũ cõſciẽtię nrę. ij. ad Corith. 1. de ſacra unc. c. uno.
§ 2. colũ. Sed lea humana diſponit, & iudicat ea his, quæ
apparẽt, & nõ de occultis. Primũ patet. 32. diſt. c. erube-
ſcat. Ad ẽm de reſti. ſpo. lr̃as. & de ſen. excõ. c. inquiſitio-
ni. hic eſt ꝙ iudex ẽm pbata, nõ ẽm cõſciẽtiã debet iudi
care, 3. q. 8. iudicet. cũ ſi. Sed in caſu ppoſito pdicta. l. ſau
cimus. cogit heredẽ, q nõ fecit inuentariũ, ſoluere omni
bus creditoribus, qa ſibi cõtemnẽti legis diſpoſitionẽ i
nõ faciẽdo inuẽtariũ, nõ creditur ſi dicat hereditatẽ nõ
ſufficere ad oĩa debita pſoluẽda. & eſt pſumptio ꝯ eũ pp
cõtẽptũ legis, q̃tuncũq; hæreditas nõ ſufficiat. & hoc in
foro iudicali. Sed ea quo pſupponimus ꝙ reuera hæredi
tas nõ ſufficiat quãtũ ad forũ cõſciẽtię, in quo de pſum
ptione, uel fictione non curatur, ſed de ueritate; dicemus
ipſum non teneri. & ſic licet iſte i foro iudiciali cõpel-
latur ad totũ, ſi tñ põt euadere iudicialẽ cõpulſionẽ, in
foro cõſciẽtiæ non tenebitur ultra uires hæreditatis. be
ne facit de uſuris. c. in ciuitate. nec eſt illud nouũ ꝙ ẽm
forũ iudicale, quòd non iudicat de occultis, faciat unũ,
& aliud ẽm conſciẽtiã, de ſen. excõ. inquiſitioni. 17. q. 4.
c. ult. i ſi. ibi aliud iure fori, aliud iure poli. Ad idẽ quod
no. 10. q. 2. hoc ius. i gl. qd ſi offerat. & ad idẽ quod dr̃, ꝙ
ẽm legẽ licitũ eſt ꝯhẽtibus ſe decipere uſq; ad dimidiam
iuſti ptij, ut leg. & no. de emptio. & uẽdi. cũ dilecti. & tñ
hoc nõ licet iure poli cùm fraus, dolus, & deceptio ſint
nomina reatus. Ad idẽ qđ dr̃, quòd ẽm leges nõ põt op-
poni exceptio nõ numeratę pecunię poſt bienniũ, & ta-
men creditor, qui re uera nõ numerauit pecuniam, non
poteſt ſalua cõſcientia petere pecuniam poſt biennium.
Idem de eo, qui nõ erat debitor, & fuit condemnatus: &
de eo, q erat uerus debitor, & fuit abſolutus i his crimi
nibus, & ſimilibus caſibus, de quibus uide multa p Inn.
& Hoſt. & de immu. ecc quia pleriq; in glo. magna. & p
Hoſt. de ſol. c. ulti. in prin. magnę glo. & per Dy. de reg.
iur. l. locupletari. lib. 6. unum ſequetur iudea in foro ſe-
culari ſeu iudiciali. & aliud ſuadebit in foro cõſciẽtiæ,
q́ ſoli ueritati innititur, exemplum in c. inquiſitioni. &
de offi. ordi. c. 2. cũ ſimilibus. ¶ Ad præmiſſa etiam facit
quod oo. j. q: j. §. quoties. de paroch. c. j. de ſpõ. tua nos. cũ
ſimilibus. ¶ In ꝯrium vr̃ quòd lex conſcientię debet ſeq
legẽ humanam, & ſi cõnſcientia eſt erronea, eam depo-
nat. oã dr̃ in canone quòd oĩs Chriſti actio, noſtra eſt in
3 ſtructio, de cõſc. di. 1. ſolennitates. † ſed Deus nos inſtru-
xit, ut nõ ẽm conſcientiam iudicemus, ſed ẽm probata, 2.
q. 1. Deus, qui. 3. q. 7. iudicet. & ne innitaris prudẽtię tuę,
&c. de cõſtitu. c. ne innitaris. ¶ Pręthereà iura humana ſunt
à Deo, ut dicit Auguſtinus. 8. diſt. quo iure. ait enim, hæc
iura humana per Reges ſeculi Deus humano generi di-
ſtribuit. Et alibi dicitur, Venerandæ Romanæ leges per
ora ſunt principum diuinitus promulgatæ. 16. q. 3. c. ulti.
ubi tractatur de præſcrip. Et alibi dicitur, Habet Impera
tor priuilegia poteſtatis ſuæ, quæ in adminiſtrandis pu-
blicis legibus ei diuinitus eſt conceſſa, 97. diſtictio ſi im
perator. Vnde idẽ beatus Auguſtinus dicit, qui poteſtati
reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit, 11. q. 3. q reſiſtit. & alibi
dicitur, Generale quippe peccatũ ſocietatis humanę eſt,
ſuis non obtẽperare Regibus, 8. diſtinctio. quæ contra.
& alibi monemur eſſe ſubditi Regi tãquàm pręcellenti,
& excellenti, & Ducibus tanquàm ab eo miſsis. 1. quæ-
ſtione. 2. & de maio. & obediẽ. ſolitæ. Si uero iſta iura po
ſitiua proceſſerunt per ora Regum, & Principum, & Du

cũ, tanq̃ miniſtrorũ Dei, non eſt dubium ea ſeruari debe
re. Vnde attẽdẽs ſancta Romana eccleſia mãdat Imperia
les, & Romanas leges ab omnibus cuſtodiri debere, ut
plenè legitur. 4. diſtinctio. c. de capellis. cũ ſequẽtibus, &
p totã diſtinctionẽ. Vnde & in cauſis eccleſiarum ẽm le-
ges iudicamus, ut de no. ope. nuncia. c. 2. Vnde cum à diui
oa, & humana eccleſia, cui iura terreni, & cœleſtis, ſcili
cet Imperij, ſunt cõmiſſa, 22. diſtinctio. c. 1. approbẽtur
humanæ leges, nõ immeritò in foro diuino, & cõſciẽtię
ſeruandæ ſunt, quia oĩa noſtra facimùs qbus auctorita-
tem impartimur, de præben. qa ſi Apoſtolicæ. lib. 6. ¶ Prę
tereà quãtũ poſſumus opiniones uitare debemus, q̃ per-
plexitatem, & intricationem inducũt, de reſtitu. ſpolia.
literas. per legem. n. nulli eſt laqueus inijciẽdus, 17. q. 1.
de uiduis. Sed ſi teneamus primã partẽ, iã erimus perple
xi, & intricati iter legẽ humanã, & forũ cõſciẽtię. Nã lea
humana dicit, nõ feciſti inuẽtariũ, cõtẽpſiſti legẽ, ergo
eius beneficio nõ perfruere: ſolue ergo omnibus credito
ribus, ẽt ſi hæreditas non ſufficiat. ¶ Ac in ꝯriũ dicet con
ſciẽtia, qa miniſter legis, ideſt iudea tibi pcipit ſecũdũ
legẽ, ꝙ tu ſoluas totũ, ẽt ſi hereditas non ſufficit, tu i fo
ro animę, & diuino nõ teneris ex perſona defuncti, pluſ
quàm ab eo receperis. Vnde defende te quãtũ melius po
tes in foro iudiciali, qa habeo te e acuſatũ in foro diui
no. ideò ad euitãdã hãc perplexitatẽ melius eſt dicere, ꝙ
cõſciẽtia ſe cõformet iuri poſitiuo condito à miniſtro
Dei, & cõfirmato per Romanã eccleſiã, cùm p utilitate
reipublicę ad euitãdas fraudes pceſſerit illa lea. nec eſt
hoc nouũ ꝙ ea cauſa imperator poſsit iuſtũ, q nõ fecit i
uẽtariũ, grauare, ꝙ de burſa ſua ſoluat ultra uires heredi
tatis, ut dicet i ultimo argumẽto, & not. p Inno. & Hoſt.
de cõſtitu. q̃ in eccleſiarũ. ¶ Prætereà ꝙ qs approbat, p ſe
recipere debet, 19. diſtinctio. ſi Romanorũ. 3. q. 3. cuius i
agẽdo. & quod ſemel placet, amplius diſplicere non de
bet. Sed iſte legem humanam p ſe approbauit adeundo,
& appræhẽdẽdo hereditatẽ ſibi delatam ex teſtamento,
quæ omnia de iure humano procedunt, ut Inſtitu. de te-
ſta. & ff. de hęre. inſtit. & de acquiren. heredi. per totum.
Nam tolle iura imperatorũ, quis dicit, hęc uilla mea eſt,
certè nõ poteſt dici, ut. 8. diſtĩctio. quo iure. ergo & legi
humanę debet eſſe ſubiectus dicẽti, ex quo adiuiſti hæ-
reditatem ſine beneficio inuentarij, hãc legẽ pateris, qa
teneris ſoluere omnibus creditoribus etiã ultra uires hę
reditatis, quaſi hæreditas ſit tibi delata cũ hoc onere. im
putet ergo ſibi ſi acceptauit adeũdo ſine inuentario, ſeu
beneficio inuẽtarij, ut i ſimili dicitur. extrà de teſta. c. of
ficij. uel ut pprius loquamur, iſte noluit uti cautela le-
gis, ſed eam deſpexit, quia nõ fecit inuentarium. ideò be
neficio legis nõ perfruatur, ot in d. l. ſancimus. ultra me
dium, ibi. nec legis noſtræ beneficio perfruãtur, quem cõ
tẽmnendã eſſe cenſuerunt. Non eſt ergo ſibi credẽdum,
ſi dicat hæreditatem ſibi non ſufficere. Et poſito ꝙ non
ſufficiat, i eius pœnã ſtatutum eſt ꝙ ſoluat omnibus cre
ditoribus, quia legem cõtempſit. iure enim humano ac-
quiruntur, & auferuntur rerum dominia, ut no. in tex. &
glo. ff. de iuſti. & iu. l. ex hoc iure. & 8. diſtictio. quo iure.
ut patet. ff. de acquit. rerum domi. per totum. & Inſti. de
rerum diu. per totum. Vnde tam iure canonico, quàm ci
uili lege præſcriptioni inductæ ſunt, nec teneor reſtitue
re quòd præſcrip ſi etiam ea cauſa lucratiua. Non ob-
ſtat diſtinctio poſita de præſcripto. uigilanti. & ibi not.
Hoſtien. per. l. pen. C. de præſcrip. long. tempo. & de do-
na. Apoſtolic. Item Imperator poteſt mihi auferre rem
meam, & dare militi benemerito, & ille põt licitè reti-
nere, C. de quadri. præſcrip. l. bene à Zenone. Ad idẽ ꝙ
not. de regu. iur. c. 2. io glo. ulti. lib. 6. Item inſtitutus in
uno denario, ſi alius nõ eſt hæres, eſt hæres i totũ, ff. de
re. iſti. l. 1. & C. eo. ti. l. quoties. Vñ hoc ꝯniſi qa lea huma-
na diuinitus pmulgata hoc ſtatuit. tollas de medio iura

humana,quis dicet,hæc domus mea eſt? nullus dicet, ut
ait Auguſtinus in c.quo iure.præall.Item quis ſtatuit ut
bona hęreticorum,& aliorum damnatorum de crimini-
bus confiſcētur ipſo iure,uel per ſententiã? certè hoc ſta-
tuit lex humana.Nunquid ergo emens à fiſco talia bona,
peccabit? certè non,quia non peccat quis legis auctorita
te,23.q.4.qui peccat.Hinc eſt ꝙ Dy.notat.de re.iu.indul
4 tum.li.6.ꝙ† legitima filiorum poteſt minui,augeri,& to
taliter auferri.per.l.munici.In propoſito cùm iſte extra-
neus auctoritate legis humanæ. acquiſiuit hæreditatē il-
lius,eodē modo poteſt ex cauſa licita,& honeſta,& pro
auctoritate reipublicæ ad tollēdum fraudem lex huma-
na illum grauare,ut de burſa ſua ſoluta omnibus credito
ribus etiam ſi hæreditas non ſufficiat,ex quo legem ĩtro-
ductam pro bono publico contempſit,non faciendo iuē
tarium.Quid plus? nō ne ſm leges,& canones filij,& po
ſteri damnatorum innocentes multis pœnis afficiũtur?
ut de hær.c.uergētis.cùm ſi.eo.ti.l.ſi quis.& de pœnis.c.
fælicis.lib.6.Et ſi diceretur,iſte non commiſit fraudē,ut
præſupponitur in themate:reſpondeo non,nihilominus
remanet lex firma.Quid enim ſi in xx.anno.aliquis eſt sū
me literatus,& ſpiritualiter,& temporaliter circumſpe
ctus,an poterit eligi in Epiſcopū de iure? non.de renū.c.
poſt translationem.de regu.iur.c.decet.li.6.per Dyn.Itē
licèt iſte non fuerit in fraude,non poterit negari qui ſue
rit in culpa & negligentia:& hoc ſufficit ut patet i pſcri
ptione inducta in odium negligentium,15.q.3.§.pręſcri
ptionum.& c.1.& c.uigilanti.cum ſimili.de præſcript.Si
aliud diceres,ſequerēt r ſine multę abſurditates;nã mul
tiplex,& uaria eſt facta prouiſio per ſtatuta ciuitatum cir
ca legitimam aſcendentium,& deſcendentium,circa exa
ctionem dotium,circa emēdationem damnorum , circa
ſolutiones faciendas in certa moneta,ꝙ mulieres emãci
patæ aliàs dotatæ non ueniat ad ſucceſsionem cum ma-
ſculis,& ſic de pluribus alijs.Nunquid igitur iſta obligāt
in foro cõſciētiæ? certè ſic . alioquin tu non diſſoluis,&
extricas nodoſitatē,iuriſdictiones , & perplexitates in-
ter forum humanum,& conſcientiæ.In iſta qõne Hoſt.ui
detur tenere quòd nõ teneat i foro conſcientię,ut no.i
ſumma de teſta.§.pe.ad ſi.primę col.uer.ſi nō ſufficit.Pro
quo facit quod no.Ber.de uſuris.tua nos.i ſi. Sed ipſe no
tat ꝯtrium de reſcrip.in literis.& de uſuris.tua. & etiã ui
det ſentire Ber.in d.c.in literis.Solutio,vr̃ dicēdū quòd
quicquid uult lex humanam condita ab eo,qui poteſtatē
habet legē condendi,manifeſtam non continens iniqui
tatem,obliget in foro cõſcientię,per iura pro hac parte
inducta.Ad contrarium reſpōdetur breuiter,ualet quod
intelligitur i eo caſu quo continet pactum,de pręſcri c.
ulti.& no.de regu.iu.poſſeſſor.li.6.Vel quando expreſsè
lex humana , uel alia pura canonica ,uel diuina diceret,
hoc facies tu iudex in foro humano.& hoc facies in foro
conſcientię.extra de ſenten.excommu.inquiſitioni.&de
reſt.ſpo.literas.cum ſi.¶ In caſu autem propoſito uidetur
dicendum ꝙ non teneatur,non quia.l.ſancimus.non ob-
liget in foro cõſcientię,ſed † quia regulariter obligatio,
5 quę deſcendit ex delicto,non afficit hęredem ultra id,
quod ex delicto peruenit,C.ne ex delic.defun.l.una.ſecū
dum lec.& ſic facere uel non facere inuentarium,nil facit
ad illa credita,quæ aliàs nō obligant hęredem.Vnde† ob
6 miſsio inuentarij prodeſt creditoribus eo caſu,ubi credi
tores potuerunt agere ꝯ heredem . Quòd autem teneatur
hęredes ex delicto defuncti,ēt ſi mihi ad eū peruenerit ex
delicto,ſtatuitur iure canonum,ut patet in eo,qđ no.de ſe
pul.c.ulti.in ſua materia.Canō,q in hac parte grauat hęre
dem ultra ius ciuile,uoluit ęquitatem pręferre,ut non te-
neatur pro maleficio,uel delicto defūcti ultra uires hęre
ditarias, ut i c.i literis.de uſuris.de .c.2.li.6.& ſicut ęqui-
tas mouit latorem iuris canonici ad ſtatuendum ꝙ hæ-
res,qui habet bona defuncti licitè quęſita,teneatur ad re-
ſtitutionem illicitè quæſitorū,etiam ſi illicita non perue
nerunt ad hæredem, & etiam ſi non ſit lis conteſtata cū
defuncto; ſic eadem ęquitate fuerit ſtatutum,ut ultra ui-
res hæreditarias non teneatur.

ADDIT.

¶Quia non.Adde hic quod no.Ioan.An.de immu.eccl.c.ul
ti.lib.6.in nouella. Laur.

SVMMAE.

1 *Vſurario an ſufficiat remiſſio facta ab his,qui debent uſu
ras recipere,non obſtante reali reſtitutione.*
2 *Caſus ſunt plures,in quibus non ſufficit peccatori ſpecia
liter pro re male ablata, ſatisfactio exterior. & nū. 6.
& ſeq.*
3 *Regula à beato Auguſtino tradita,quòd non dimittitur
peccatū,niſi reſtituat ablatum,qualiter ſit intelligēda.*
4 *Aliud eſt dimittere,& aliud reſtituere. 1.q.18.num.4.*
5 *Offerri plus eſt,quàm paratum eſſe.*
7 *Excommunicato ob clerici percuſſionem, non ſufficit læ
ſo ſatisfacere , uel ab eccleſia abſolui,ſed tenetur cor-
de pœnitere.*

QVAESTI XXII.

1 AN uſurario† ſufficiat facta remiſsio ab his,qui de-
bent recipere uſuras ab eo, ſine reali reſtitutio-
ne.Quod uidetur,nam de uoluntate domini ac-
cedente fur,raptor,& uiolentus licitè retinet rē
ſubtractam,uel inuaſam,ut.ff.de furt.l.inter omnes.§.re-
ctè.& ff.de præca.l.certa.§.Iul.& no.de renun.poſt tranſ
lationem. ergo multòfortius debet ſufficere hoc uſura-
rio,qui minus deliquit,ꝙ patet ex qualitate pœnę.quia
maior pœna ĩponitur furibus,latronibus,raptoribus,&
uiolētis,q̃ uſurarijs,ut patet in ſuis titulis.& nemo dubi
tat grauius eſſe commiſſum,quod eſt grauius iudicatum,
24.q.3.nō aſſeramus.Iſta ſol.fuit Io.An.i nouella de uſu
ris.c.2.lib.6.i gl.dicebat.ubi approbat ſolutionem meã.
& facit mētionem de hac queſtione. Item patet ex ordi-
ne titulorum.nam rubricę de raptoribus, & furtis pręce
dūt rubricam uſurarum. Prætereà in crimine uſurarum,
& ĩ aliis criminibus maioribus ſufficit cōdignam facere
ſatisfactionē,ut quis ſit liberatus a reſtitutione rei;ut pa
tet de uſu.quãta.& eo.ti.c.2.in prin.lib.6.de ſepul.c.ult.
de rap.c.in lit.de furt. c.ult.cum ſimilibus.Sed ſatisfactū
intelligitur quandocunq; ſeu quomodocunq; deſideriū
creditorū impleatur,ff.qui ſatiſ.co.l.1 & de pig.ac. l.ſi
rem.§.omnis. uerſi.ſatisfactum. undè ſi creditor remittit
actionem ſibi competentem.ex quo facit hoc,non ui,nō
dolo,non metu, ſufficit uſurario,& intelligiť ſatisfactio
quemadmodum uoluit,& quia remittenti licet actiones
ſuas,&c.6,q.1.q̃ periculoſum . imò ſufficit aliqñ cautio
de reſtituēdo,multofortius remiſsio.ad hoc de uſuris.c.
2 2.lib.6.de rap.c.2. †Pręterea caſus ſpeciales ſunt quidã,
ut rei malè ablatę nō ſufficit remiſsio,de reſcri.ſtatutum
ad ſi.lib.6.de ſen.excom.c.2.eod.lib.& ſpeciale eſt in eis
ut no.in c.ſtatutum.ergo regula remaneat i ꝯtrium, ꝙ ſuf
ficit remiſsio.no.de cle.nō reſi.c.uno libr.6.¶In ꝯtriū ui-
detur.nã lex dicit ꝙ à ſignificatione uerbi non eſt recedē
dum,niſi cõſtet de mente contraria.ff.de leg.3.l.non ali
3 ter.& not.de uerbo.ſigni. propterea. Vndè†cum ſm bea-
tū Auguſt.detur regula,ꝙ nō dimittitur peccatū,niſi re-
ſtituat ablatū,ut.14.q.6.ſi res.de uſuris.cū tue.& de reg.
4 iur.nō dimittitur.lib.6.&†aliud ſit dimittere,& aliud ſit
reſtituere.ff.de uer.ſig.l.plus.& l.reſtituere.de uſur.uidea
mus.§.niſi una.quia remittere non eſt in priſtinū ſtatū re
ponere,ſicut in alia reſtitutione dr̃.C.de repud.l.una. &
de ſen.paſ.l.1.pater ꝙ non ſatisfecit regulę illę,cui facta
eſt remiſsio,niſi rem cū effectu reſtituat,maximè cū tra-
ctemus hic de peccato,in quo non eſt diſputãdum de api
cibus iuris;ſed uia tutior eſt eligēda.ſ.ꝙ fiat reſtitutio,de

bonu.

homi.ad audientiam.de ſpon.iuuenis.& de cle.ex.mi.il-
lud.cum ſimil.maximè cùm non uideatur ualere pactum
de non petendo uſuras iam ſolutas.de iureiu.ad noſtrã.
Super ſolutione huiuſmodi quæſtionis ſunt opi.nam Io.
And.not.in c.non dimittitur peccatum.de regu.iur.li.6.
ꝙ ſufficit remiſſio liberaliter facta.allegat dictum uer.ſa
tisfactum.cum ſimilib.niſi in caſibus,in quibus exprimi-
tur remiſſionem non ualere. Hoc etiam uidetur ſentire
Dy.de accu.c.2.li.6.ſuper uerbo.ſatisfactum.dicit enim,
ſatisfactum accipimus quomodocunq; uolũtati credito
ris ſatisfiat.ff.de pign.ac.l.ſi rè.pro quo facit qđ not.Ber.
de uſuris.quia fruſtra.in gl.2.circa prin. & ide vř tenere
Hoſt.in ſumma de uſuris.§.quæ pœna.uerſi. ꝙ ſi fęnera-
tor.& uerſi.dicendum eſt.tñ ipſe ibi refert ꝙ Theologi
dicũt ꝙ niſi totũ offeratur,nõ eſt ſecurus uſurarius, etiã
ſi partem offerat,& pars ſibi remittatur. Dy.tenet in d.c.
nõ dimittitur,ꝙ ſi pecunia eſt reſtitutioni parata,ꝙ tunc
ſufficiat remiſſio, quaſi uideať tũc reſtituta,& breui ma-
nu reſtituta ab uſurario,ff.ſi cer.pe.l.ſingularia.& de do.
inter ui.& ux.l.4.§.ſed debitorem.Et iſta op.Dy.non ui-
detur eadẽ cum opinione Theologorum, qui requirunt
5 oblatũ:†nam plus eſt offerri,ꝙ̃ paratum eſſe, ff.de emp.
& uen.l.Iulianus.§.offerri. Nam ſi offertur, paratum eſt.
ſed nõ ſequitur parata eſt pecunia, ergo eſt oblata.Dicẽ
dũ eſt ad iura pro hac parte inducta, ꝙ ſi is,cui debet fie
ri reſtitutio pecuniæ uſurarię uel alias malè acqſitę,uel
ablatæ,metu, dolo,circumuẽtione, & calidate,& omni
fraude ceſſantibus,omnino proprio motu,uel ad preces
uſurarii,uel amicorum,uel ad remunerãdum ſeruitia re
cepta,pecuniam ſibi debitam,& extortam, ſiue ꝑ uſura,
ſiue per furtũ,uel rapinam,nec reſtitutioni paratam;&
communem actionem, quam habeat ad illam repeten-
dam,remittat,liberatus eſt uſurarius,uel fur,uel raptor à
reſtitutione rei.Nõ dico ꝙ ſit liberatus à peccato,ꝙ ɔ̃xit
exercendo uſuras,uel furãdo,uel rapiẽdo,ſed dico ꝙ eſt
liberatus à reſtitutione rei.nã & ſi uerè,& realiter reſti-
tuat pecuniam malè ablatam,niſi aliter pęniteat de pec
6 cato commiſſo,nõ†eſt liberatus quo ad Deũ,quia in uſu
ra,furto,& rapina eſt peccatum,quod tollitur per cõtri
tionem,& eſt ibi reſtitutio facienda rei male ablatę,de
uſuris.c.cum tu.in fi.& de homici.ſicut dignũ.§.eos.quæ
reſtitutio intelligitur facta quomodocunq; reccõciliatur
ei,cui ſit extorta pecunia.Simile in eo,qui eſt excommu
7 nicatus quia†clericum percuſſit,quia licet ſatisfaciat lę
ſo,& eccleſiæ,& ſit abſolutus,niſi pęniteat de peccato,
quo ad Deũ nõ eſt abſolutus de hoc. 4.q. 1.in ſumma,&
de ſen.exco.decernimus lib.6.nõ ob.quod diciť de ſigni
ficatione huius uerbi reſtituere,nam beatus Auguſtinus,
& ſancti patres nõ curant de propria ſignificatione uer
bi,ſed de mẽte,animo,& intentione,de uerb.ſign.nihil.
& c.intelligentia.Præterea ipſe beatus Auguſtinus nõ di
xit reſtituere,ſed redderẽ,14.q.6.c.1.& dictio reddere,nõ
eſt omnino idẽ ꝙ reſtituere, ff.de uerbo.ſigni.l.uerbum
reddere.Item iura circa huiuſmodi malè ablata utuntur
uerbo ſatisfacere,ut in c.in literis.de ra.& c.ul.de furtis
& de uſuris.c.2.lib.6.& interdum utuntur uerbo emẽda
re de reſcrip.c.2.Et certũ eſt quod ſatisfactum intelligi
tur &c.ut in l.ſi rem uerſ.ſatisfactum.& bene facit de ſe.
excom.cùm deſideres.§.2.Quod autem non ſit iudicium
in uerbo reſtituere,probatur: pone ꝙ conduxi domum
tuam,non poſſumus eam reſtituere, condemnatus ſũ ad
æſtimationem.nunquid actionem tibi competẽtem ex
re iudicata contra me potes mihi remittere, utique,ut
in c.quàm periculoſum.& de renun.c.cùm inter.& ff.de
ædi.ædict.l.uenditor.§.item ad.c.ad noſtram.ij.reſponde
per no.de iureiur.debitores.Fede.Senenſis.

¶Quæſtio diſputata per do. Fed.Sen.in Peruſina Academia
anno Domini.M.cccxxxviij.

SVMMAE.

1 *Laicus an per accuſationem ſuam poſſit impedire promo*
tum in prælaturam,quominus gaudeat promotionis ef
fectu,& in hoc an probationes admittantur, & quo
pacto.
2 *Excipiendi ius non habens,agendi ius habere non poteſt.*
3 *Præcedentia poſſunt reſtringi,& regulari per ſequẽtia.*
4 *Inſtitutio canonica quid in promotionibus ad officia ec-*
cleſiaſtica ſoleat operari.
5 *Infamia contracta in uno iudicio,dicitur fidem facere in*
alio.
6 *Sententia lata contra clericum pro crimine ciuiliter in-*
tentato,reddit ipſum clericum infamem in cauſa recon
uentionis.
7 *Crimen,quod per ſolam conſtat confeſſionem, & de quo*
aliter non agebatur,an nihilominus puniatur.

QVAESTIO XXIII.

Titius electus in prælatum cuiuſdam eccleſiæ,&
edicto ſolenniter præmiſſo confirmatus,accuſa-
1 tur per laicum †parochianum ſuum de crimine
periurii præcedentis ipſam electionem, & quòd
tempore electionis erat infamis,ad hunc finem ſolum
ut ab ipſa eccleſia amoueatur. Ad quę probanda inducit
quædam acta,per quæ conſtat ꝙ ipſe Titius conuentus
actione depoſiti,iuratus dicere ueritatem,interrogatus
a iudice,reſpondit ſe nõ credere quòd Seius actor depo-
ſuerat ſibi rẽ ab eo petitã:demũ de ipſo depoſito fuit ꝑ
inſtrumẽtum publicum conuictus,& poſtea per ſenten
tiam cõdemnatus ad reſtitutionẽ rei depoſitæ,quę ſen-
tentia tranſiuit in rem iudicatam. Nunc primò quæritur
an dictus laicus audiri debeat,& ſi audiri debet,an dicta
probatio ſit ſufficiens ad remotionẽ dicti prælati.Et pri
mò uideť quòd nõ debet audiri,quia laici in accuſatione
clericorum non debet admitti,de accuſ.cũ p.de teſti. de
cętero.cum ſimilibus.Item non debet audiri,quia lapſũ
eſt tẽpũs,ĩ quod potuit ſe opponere,de exce.paſtoralis.
de proba licet.de elec.c.ulti.libr.6.cum ſimilibus .Item
2 †ſi nõ poſſet excipere, quod eſt minus, non poteſt agere
nec etiam accuſare, quod eſt plus.quia cui denegať qđ
eſt plus,& quod minus debet ſibi denegari , ut.ff.de ſe-
na.qui indignus.de ſen.excommuni.cum illorum.Sed ꝙ
excipere,ſit minus ꝙ̃ agere,patet de excep.c.cum inter&
de regu. iur.qui ad agendũ.lib. 6. Item ex quo sciuit,&
ſe non oppoſuit.ſuſpectus uidetur.ſuſpecti autẽ non ad
mittuntur,qui ma.ac.poſ.c.ulti.2.q.1.prohibentur.& q.
7.quærendum.cum ſimilibus.Item uideť quod nõ debeat
audiri ſuper dictis crimine,& defectu;ex quo enim hęc
non fuerunt oppoſita ante confirmationẽ.mores eius ui
dentur eſſe approbati,& tranſiuit ſententia confirmatio-
nis in rem iudicatam.ad hoc de pur.cano.c.ulti.de elec.
cum dilectus.& c.nulli.cum ſimilibus.lib.6.de teſti.eo.ꝑ
terea.& de iur.iu.c. quẽadmodum. ¶Cõtra quilibet po-
teſt accuſare, ſi non prohibetur,ff.de acc.l.qui.accuſare.
Sed in caſu noſtro prohibeť,quia accuſatio non fit ad eũ
finem,ad quem eſt inſtituta.ſ.ad depoſitionem,uel ad de
gradationem,ut de accu.ſuper his.& c.qualiter.ij.& tũc
dř cauſa criminalis criminaliter intentata. Sed qñ agiť
ſolum ad remotionem beneficii,dicitur agi ciuiliter de
crimine,puta per denunciationẽ,inquiſitionẽ, exceptio
nẽ,uel accuſationem.& in his caſibus laicus ſuper crimi-
ne audiatur ɔ̃ clericũ, ut de teſti.c.3.& no.co.tit,tã lite-
teris.& c.ex parte.de accu.qualiter.ij.in fi. magnæ gl.&
talẽ cauſam poteſt audire Epiſcopus ſolus ſine aliis Epi-
ſcopis.ut 18.q.2.ſi quis Abbas.& no.10.q.2.ĩ ſumma. &
in ſpec.de ac.in.§.quarto.ultra medium.§. 1.per Arc.5.
q.5.c.3.Et ideò cũ talis cauſa non ſit criminalis,ſi ciuili
ter agatur de crimine,poteſt in ea interuenire procura-
tor,de

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

tor,de procuratoribus tuę.de accuſa.ſuper his. in fi.licet
autem iſte laicus utatur uerbo accuſationis,ſcilicet accu
ſo, tamen ſignificatum eius interpretabitur ex fine, ad
quem agitur,& dirigitur conclnſio libelli,quia non eſt
nouuum quòd † præcedentia reſtringantur, & regulētur
per ſequētia,ff.de penu.lega.l. nam quod. in fin. & de le
gatis.1.l.ſi ſeruus plurium in fin.cũ ſimilibus.Et ſic ꝑ lo-
cũ ab effectu iudicabimus iſtũ modũ agēdi nõ eſſe ueram
accuſationē,ſed potius denũciationē,uel actionem. Ad
quod facit quod not.23.di.illud ꝑ Archi.in 2.& 3.colũ.
¶Quod autē dixi ſ quòd de crimine agatur interdũ ꝑ uiā
accuſationis,patet,nā ſi peto Prælatũ remoueri, qa nõ
habet titulũ in eccleſia, ratione alicuius grauis criminis
præcedentis,uel irregularitatis,uel excõcationis, hic dr̃
agi ꝑ uiā actionis,extrà de reſcrip.c.2. ſic no. Hoſtiē. &
Cõpo.de elec.querelā.& ꝑ Archidi.poſt eũ.2.q.7.ſi quis
inquit.& Hoſti.de accu.qualiter.2. §. fina. ſuper uerbo,
tribus.

¶Præterea iſtius laici parochiani intereſt habere bonũ prę
canonicè inſtitutũ, à quo poſsit licitè recipere eccleſia-
ſtica ſacramēta. iniuriari ergo vr̃ iſte inſtitutus nõ cano
nicè ſuper parochia. ſed laicus auditur ſuā ꝓſequēs iniu
riā;ut de teſti.de cęte.ergo.&c.Talis.n.debet eſſe ꝑlatus,
nc populns famē,& ſiti uerbi Dei ſub eo patiatur, 13.q.
1.licèt.Itē excluſus à iure excipiēdi,nõ eſt excluſus à uia
agēdi,uel accuſandi,ut de ap.cõſtitutus.& de cõceſ.præ
bēd.poſt electionē. & ubicunque retrò redditur nullum
quòd geſtũ eſt,C.ſi ex fal.inſtru.l.penul.& l.ulti. & not.
de re iudi.c.quod ad cõſultationē i.glo.ulti.& de excep.
c.exceptionē.in glo.1.Sed i caſu noſtro inſtitutio vr̃ nul
la,ut potę facta de indigno,de electi.nihil.cũ ſimilibus.
& quia infamia ſua erat notoria ꝑ ſententiā. Vnde ſine
diſpēſatione nõ potuit ꝓmoueri.ut de tēpor.ordinā.c.ul
timo.ergo electio fuit nulla,ut not.Cõpo.de ele.cõſide-
rauimus.ergo licet nõ audiatur excipiēs,põt tñ audiri ac
cuſans, ne ꝑ ſubreptionē qs aſcēdat ad ꝑlaturā. de elec.
cum dilectus.Nā poſito ꝙ aliqs ſit cõfirmatus,& inſtitu-
tus,nihilominus põt puniri de crimine antecedēte ſuam
inſtitutionē,ut patet.81.di.q fine.& c.ſe.16.q.ult.c.1.&
ul.l.di.ex pœnitētibus.& 24.di.c.ulti.& ueritate maniſe
4 ſta,cedit opinio neritati,8.di.ueritate manifeſtata.†Sola
enim canonica inſtitutio facit quē Prelatũ,ita ꝙ antiq-
tas dierũ, uel res iudicata quo ad ueritatē nihil operat,
de re.iu.c.1.lib.6. Dicendũ eſt ꝙ iſte laicus accuſans re-
pelli nõ debet ideo,qa laicus,ꝑ hęc iura ꝓ hac parte in-
dncta.Nõ ob.c.de cętero.cũ ſuis ſimilibus,qa loqunntur
cũ agitur de crimine ciuiliter.Nec ob.eo.ti.c.3.cũ ſimili
bus.ſecus qñ agitur de remotione beneficij tñ, ut dictũ
eſt ſuprà, quia tũc admittitur. Verũtñ licèt nõ repellaſ,
ideò quia laicus,repellitur tñ ideò quia tēpore ę icti ꝓ
poſiti tacuit ſciēs.Quod autē fuerit ſciens,ꝓſumitur,12.
q.2.qui & humanis.de poſtula.pl.c.1.cum ſi.Preſumitur
enim ſuſpectus ex eo,ꝙ ſe nõ oppoſuit cum potuit, quē
ma.ac.po.cum i tua.niſi in caſibus ibi poſitis.ad quod fa
cit quod no.de clāde.deſpon.c.ulti.in 5.glo. ibi, & hæc
exceptio .i fi. ſecus ſi nõ habuiſſet facultatem ſe opponē
di,quia tũc auditur accuſans uel denũcians,ut de elec.c.
indemnitatibus.§.cęterùm.lib.6.Sed contra hāc ſolutio
nem opponitur de c.accedēs.de accu.de ap.conſtitutus.
de cõceſ.præben.poſt electionem.So.in c.accedens.non
habuit ille facultatem excipiēdi, quia planum eſt ꝙ ius
fuerat aſſecutus per collationē Papę;undè nõ exceptio-
ni,ſed accuſationi, uel denũciationi erat locus. ad capi.
poſt electionem.reſpõdendum eſt,ut ibi not.in glo.ulti.
Item nõ ob.de iureiur.debitores.ubi agit,non excipit,qa
illud ob reuerētiam iuramenti ſtatutum.eſt. De hoc au-
tem puncto.ſ. an audiatur agens,qui potuit excipere, &
nõ excepit,ſatis notat Innoc.de dolo, & cõtu. cùm olī.
de cauſa poſ.& ꝓpri.c.pe.,& per Compo. in 5.& 6. col.
de elec.ꝙ ſicut. ibi tenet Cõpo. i uerſi. ſi uerò agēs iura
uit ꝙ ille,q habuit copiā excipiēdi,& nõ excepit, nihilo
minus tñ adepta poſſeſsione auditur accuſans,ꝙ eſt ꝯ il-
lud.c.cùm i tua.qni ma.ac.poſ.Itē repellitur ideò qa ac-
cuſauit de crimine ꝑcedente electionē de pur.ca. c.ulti.
& ꝑ alia iura ꝓ hac parte inducta.Nõ ob.iura i ꝯtrariũ a-
legata,quia poſſunt intelligi de criminibus occultis tē-
pore electionis, & ꝑ cõſequēs nõ debet iputari alicui ſi
tũc nõ oppoſuit ſe petēti cõfirmationē, ſecus ſi erat fa-
moſũ & manifeſtũ.Nā in cõfirmatione,cā cognita,facta:
mores eius approbati ſunt, & quaſi ſecũ diſpēſatũ ꝓſumi
tur.Et hoc tāgit Hoſti.de teſti.ꝑtereà. Sed ꝯtra hāc ſolu-
tionē opponitur,quia ſm eũ ſequitur ꝙ melioris ꝯditio
nis ſit ille,cuius delictũ ſit manifeſtũ,q̃ ſi ſit occultũ :qđ
abſurdũ,ut patet de tēpo.ordi.c.ulti. & de cohabitatio-
ne cleri.& mulie.neſtra. cũ ſimilibus. Reſpõdeo ꝙ licet
iſte,uel ſciērer ꝓmouens indignũ,ꝯ eũ nõ admittatur,tñ
cũ alius,qui nõ ſit ſuſpectus,& ſuperior, uel ſucceſſor ꝯ
firmatoris admittatur,ar.de ele.ꝯiug.diuerſis fallacijs.i
ſi.meritò &c.Et ad hoc facit ꝙ no.de ęta. & quali. acci-
pimus. cũ ſimilibus in glo. pe. Sed itetũ ꝯ hāc ſolutionē
opponitur. nā ſi crimē erat occultũ tēpore electionis in
occultis ꝓſumitur ſm acta legitima ut not.2.q.7.ipſi.er-
go vr̃ ꝙ electio & ꝓmotio fuerũt canonicę ut de tēp.or.
c.5. cũ electio nõ ſit nulla,ſed annullāda,q̃ de crimino-
ſo fit.ut no.Inno.& Cõpo.de elec.ꝯſideramus. Sed poſi-
to quòd iſta ſolutio ſit uera,cui tñ cõtradicit Hoſt. & de
hoc plene recitàtur ꝑ Archi.di.8.q.1.i ſcripturis.intelli
gitur tñ de occulto tali quòd poſt pœnitētiā nulla nota
uel irregularitas remaneat ut ipſe Cõpo.notat in d.c.cõ
ſiderauimus, quod nõ vr̃ eſſe in caſu noſtro cũ periuriũ
& infamia nõ purgētur ꝑ pœnitentiā.2.q.3.§.hinc col-
ligitur.& de teſti. teſtimoniũ. ſed certè ꝑiurus vr̃ habi-
lis poſt pœnitentiā ad ꝓmotionē,de tēpo.or.c. ulti. li-
cet nõ quo ad teſtimoniũ.Itē gl.Io.poſita.2.q.3.ipſi. nõ
vr̃ uera,cũ cõfeſsio.& pœnitētia debeāt ꝓbari.ut no.de
teſti.c.nup.& c.teſtimoniũ in fi.in 2. q. præſuppoſito ꝙ
periurij infames,nõ ſint habiles ad promotionem,patet
de iu.iu.querelam.& de exceſ.prela.inter clericos.de re
gu.iu.infamibns lib.6.Et etiam pręſuppoſito ꝙ i caſu no
ſtro iſte de quo queritur ſit infamis:ut.ff.de his qui notāt
infa.l.1.& not.3: q. 6.§. porro. Arguitur primo ꝙ talia
acta faciāt plenam fidem in hoc iudicio, ut probatur de
teſti.teſtimoninm.ff.eodem titulo.l.3.§.Iulia.& l.quæſi-
tum.Nam talis ſentētia facit fidem in alio iudicio ad ꝓ-
bationē infamiæ.Et hoc etiā inquit Innoc.de accu.qua-
liter.ij.ad finē magnæ glo.& crimina undecunq; clarue
runt puniēda ſunt.24.q.3.ecce.ad idem de foro compe-
ten.poſtulaſtis.24.q.2.quiſquis.& c.ſequē.ff.de iureiur.
l.ſi duo.& quod nota. ꝑ Inn. de electio. ꝑ inquiſitionē.
&c.ſuper eo.& de ꝓba.poſt ceſsionē.& de ſen.excõ.de
cernimus ad idē qđ no.2.q. 6. alicui. & de excep. exce-
5 ptionē Ex qbus colligitur† quòd iſamia ꝯcta,& excõmu
nicatio incurſa in uno iudicio,faciunt fidem in alio. ēt
inter alios.ad idē facit qnod not.Innoc.& Hoſtiē.de ex
cep.periurij.& de accuſa.ſuper his ad fi. Ad idē facit de
maio.& obedien.cũ in eccleſijs.& de nerbn.ſignifi.c.2.
lib.6.& omnia alia iura ꝑ quæ probari,põt,quòd per in
ſtrumentũ probatur crimen.de qua materia no.per Ar-
chi.2.q.7.pleriq; in q.Io.And. crimē probetur ꝑ inſtru-
mentum. quæ quæſtio ſituata eſt de regu.iur.ſemel ma-
lus.lib.6.in mercuri.Cõtra,res inter alios acta &c.de re
iudi.c.pe.C.eo.titu. in rubro & nigro. Et quemadmodũ
dicimus de ſententia ꝙ nõ facit fidē in alio iudicio. Itē
de actitatis ante ſententiā.de fi.inſtru. inter dilectos. §.
porro.Ad idē bene facit quod no.Ber.de iudi.at ſi cleri-
6 ci.& Hoſti.ibi & 2.q.1.multi.ubi notatur† quòd ex ſentē
tia lata ꝯtra clericũ ſuper crimine ciuiliter inrentato in
cauſa recõuentionis puta de furto.ex qua ſententia uide

tur in-

tur infamis.ut.ff.de furtis.l.non poteſt. Nō poteſt Epiſcopus repellere talem clericum. Ratio quia ad hoc nō fuit actum.de or.cog.c.2.ad fi.de ſymo.licet hely.ad idē qđ no.de elec.ſuper eo.& de teſti.teſtimonium.ubi repulſio in alio iudicio facta nō præiudicat, niſi aggrauatio probetur in alio nouo iudicio.Ad idem de teſt.ueniens.& c.cauſam.& c.cum in tua.Ex quibus probatur ꝙ etiam inter eaſdē perſonas acta in uno iudicio habita nō faciūt fidem in alio.Sed ī caſu noſtro perſonæ ſunt diuerſę & ēt modus agēdi uariatur.ad idem de excep.c.1.in fine.¶Prętereà cum conuentus actione depoſiti habeat ſe defendere ſuper depoſito,& nō ſuper periurio ſuper quo nō agebatur,durū eſſet ꝙ ille de crimine periurij debeat puniri, cū ſuper eo non fuerit facta defenſio quam etiam facere non tenebitur.¶Ad hoc optime facit, quod legit & notatur de teſti.ueniens.uerſi.cū audito,cum declaratione quā ponit ibi Hoſti.facit etiam quod no.Inno. & Cōpo.de elec. per inquiſitionē, ubi dicit dare regulam. ꝙ

7 †licet de crimine alicuius cōſtet aliter quam per cōfeſſiones,nō debet quis puniri ſi ad hoc non agebatur,contra probationes enim ſiue ſint teſtiū ſiue inſtrumentorū multa poſſent obijci, q̃ ſi taceat ille ꝯ quem producūtur ſibi nocere nō debēt niſi inquantum modus agendi patiatur.¶Sed poſſes dicere hic cōſtat per ſuam negationē de piurio falſi,ergo debet puniri.ut in c. ulti. de iureiu.li.6.So.ut ibi. ¶Prętereà ī criminalibus probationes debēt eſſe luce clariores.& neceſſario inferētes.C. de proba.ſciant.2.q.8.ſciant.ac in propoſito licet ille fuerit cōdemnatus ad reſtitutionem depoſiti.potuit.tamē nō credere vel non recordari de illa re quæ apud eum depoſita dicebatur,quia forte huius nō habet memoriam. ſed facit quod nota.de teſti.cum cauſam.primo & ſecundo reſpon.licet in proprio facto non ſit probabilis ignorantia.tū ex hac præſumptione cum non ſit uiolenta non debet quis condemnari.de præſumptionibus litteris.& ſufficiat ꝙ potuerat non credere,uel non recordari ꝙ ſæpe accidit in proprio facto de ſen.excom.cū illorū.in priu. ¶Præterea ſi diceremus contra,ſequeretur abſurdū. nam cum in qualibet cauſa iuretur de ueritate, & de calūnia: tunc diceremus ꝙ victus poſſet de periurio puniri.uel ex officio iudis durante inſtantia.ut.C.de teſti.nullum.aut de nouo iudicio inſtituto.quod eſt abſurdum, cū ad hoc non ageretur.Solutio.uidetur dicendum ꝙ per illam ſententiam in hoc iudicio productam probetur iuris īfamia per iura pro hac parte inducta. ¶Non ob.quod dr̄ ꝙ res inter alios acta &c.nā ſpeciale eſt in ſententia quæ infamiam parit. Nam cū dicta infamia & quæcunq; alia ex ſententia proueniens non poſſet probari niſi per ſententiā,oportet dicere neceſſariò, ꝙ aut illa ſentētia ea qua prouenit illa infamia faciat fidē ī hoc nouo iudicio.aut ꝙ iura de tali infamia loquētia.ut. ff.de iudi.l.infamiæ. & de his qui no.infa.l.1.& l.furti ſint impoſita uerbis,ꝙ non eſt ſentiendum.de ele.commiſſa.lib.6. pro hac ſolutione facit quod not.Inno.de acc.qualiter.ij.ad fin.glo. magnæ.¶Non ob.quod not.de iudi.at ſi clerici.in glo.1. quia licet ille clericus ex tali infamia, uel cōdēnatione non debeat in illo iudicio puniri,cum ad hoc nō fuerat actum:nō negatur tamē quin nouo iudicio inſtituto puniri poſſit.Et eſt ſimile quod de calūnia punienda.nota. 2.q.3.§.notandum in princi.C.de calum.l.1.¶Nō ob.qđ notatur c.teſtimonium.& c.ſuper eo. quia licet ſola repulſio non ſufficiat ſine aggrauatione.tū ſufficit diffinitiua ſententia.Vel dicas ꝙ potius cōcordat. ¶Nā ſicut repulſio cū aggrauatione ſufficit:ita ſentētia cū infamia ī de proueniēti ſufficit,& utrunq; probatur.in c.teſtimonium. ¶Non ob c.ueniens.ij.quia ſicut alias dictū eſt ſpeciale eſt in ſententia,quę parit infamiam inter quoſcūq; lata.Nec eſt nouū,tolle ſimile in eo,quod legitur & no. ff.de iureiur.eum qui.§.in popularibus.de accu.de his. de elc.cum dilectus.ij. Non ob.iura quæ innuūt crimē non poſſe per inſtrumētum probari,quia poſito ꝙ ita ſit.regulariter tū in caſu noſtro dicendum eſt quod non agimus hic de crimine ſed de infamia quæ per inſtrumentū ſententiæ probari poteſt & non aliter,ſicut probatur crimē illius qui inſtituit tutorē presbyterum, uel q hæreticos hæredes inſtituit.Item in quo qui iurauit ꝯtra.Et in eo q alienādo rem eccleſiæ ſubſcripſit uel alienauit.Iſta omnia probantur per inſtrumentum.Sed licet ea tali ſentētia probetur de infamia,non tamen per talia acta probatur periurium,per iura pro hac parte inducta.¶Non ob. de iureiur.c.ultimo.libro.6.nam ibi de periurio cōſtat ꝑ confeſſionem inexcuſabilem ponentis ꝯria uel cōtraria reſpondentis.Sed hic non conſtat per confeſſionē imò dr̄ hic conſtare per inſtrumentum à parte aduerſa productum.Itē in caſu noſtro potuit eſſe obliuio facti ut dictū eſt ſupra.ſed cum conſtat per confeſſionem ibi, illa cōfeſſio bene ꝓiudicat in alio iudicio ꝑ l.generaliter.C.de non num.pec.& de proba.per tuas.& no.per Inn. & Cōpo.in c.per inquiſitionem.Hoc eſt quod nō ſtatur ſecundo dicto teſtis.ut no.in c.cū in tua.& c. ueniens.de teſti. ſed ꝯ hoc ꝙ dicitur de confeſſiōne ob.de excep.c.1.in fi. ſo.ibi non negatur quin extraordinaria pœna puniatur: ut ibi dicit Inn.Item ibi non agebatur ꝯ teſtē ſed excipiebatur quod ſolum tendit ad repulſionem non ad punitionem.¶Non ob.quod not.per Inn.& Hoſt. de accu.ſuper his.ad fi.nam licet probetur pecunia non ſoluta, ea quo non apparet ſoluta in termino,ad hoc ut compellat ſoluere creditori:non tamē talis probatio ſufficit,ut ꝓpter crimē periurij puniatur,uel à promotione repellatur.& quia dictum eſt ſupra ꝙ ille qui reſpondit per uerbū nō credere non incidit in periurium, ſecus ſi reſpōderet ꝑ uerba aſſertiua.Ideo uidetur obſtare quod no.de iureiu. ea literis in glo.ult.Secundo fateor ꝙ ille æque ſibi præiudicat qui reſpondit per uerbū ſcio uel credo, ſed ī caſu noſtro nō reſpondit per uerbū ſcio uel credo,ſed nō credo.Vnde licet ſibi pręiudicet confitendo nō tū ꝓiudicat ſibi negādo credulitatem.qa nō crederet ea obliuione facti id qđ uerū eſſet.Sed ille qui rñdēdo ad libellū dicit credo qđ petitur,uel quod ponitur,cōfitetur quid.n. quęrimus plus ſi credatur uerum eſſe quod petitur. Fed.

ADDIT.

¶Cum in tua.Vide quod ibi ſcripſit Ioan.An.ſolutio hæc ꝑ me poſita non uidetur omnino uera.ut no.de reg.iu.mora.iu 2.q.lib.6.in mercurialibus.

¶Conſultatio facta per quendam legiſtam domino Federico Peruſij.

SVMMAE.

1 *Iudex an recordari poſſet per exceptionem ſuſpitionis propoſitæ ante præſentationem litterarum.*

2 *Argumentum de mandato procuratoris ad munus iudicandi an ſit ualidum.*

3 *Iudicandi munus neceſſarium eſt: officium uero procuratoris uoluntarium.*

4 *Iudex poteſt procedere ante præſentationem litterarum facta ſibi fide de illarum commiſſione.*

QVAESTIO XXIIII.

1 COGITETIS ſi exceptio † ſuſpitionis propoſita ante præſentationem litterarum procedat quia ſub conditione propoſita eſt: & antequam ſit iudex,quia non acceptauit, uidetur quòd poſſet proponi ſub conditione. Sed an atequam acceptare & ſibi litteræ præſententur,dubito.

¶Reſponſio domini Federici.

ALIAS dubitauit & tūc recipi ꝙ ſufficiat quod feciſtis.Nam decre.iudex de offi.deleg.li.6. dicit ꝙ iudex poteſt

dex poteſt recuſari. Eſt ergo uidendum an ſit iudex ante
præſentationem litterarum ex uerbis Innocen.& Hoſti.
de reſtitu.ſpo.ex conquæſtione.in gloſſ.magna.& de ap.
c.ſuper co.Archi.de procu.lib.6.innuit quod ante præſé
tationem nõ habet iuriſdictionem.Ego non credo ꝙ di-
ctum eorum ſic nudè ſit intelligendũ. Et credo ꝙ debeat
exponi idest nõ habeat exercitium iuriſdictionis. nam à
die datæ eſt iudex licet nõ poſſet exercere iuriſdictioné.
nam ante præſentationé nõ appellatur iudex. ut in c.ſu
per eo.& no.per Hoſt.de reſcrip.eam te, in fi.nec eſt ar-
2 gu eiusdem †de mandato procuratoris ad munus iudican-
3 di:nam munus iudicandi eſt neceſſarium.ut in l.munerũ
§.iudicandi neceſſitas ſed officium procuratoris uolũta
rium.Datio enim iudicis facta in curia facit illum iudicẽ
licet nõ poſſet exercere.Vnde ſm Ber.nulla facta præſen
4 tatione poteſt iudex procedere facta fide de commiſſio-
ne literarum. Licet alij cõtra in hoc. ut not.de priuil.c.
cum olim.in fi.ulti.glo.Hinc eſt ꝙ quãdo uolumus ſcire
àn iuriſdictio alicuius poſſet impugnari recurramus ad
tẽpus datæ ut not.de præben.dilectus.ij.Et eſt hodie tex.
de reſcrip.c.1.li.5.nec eſt hoc nouum ꝙ quis ſit iudex &
procedere nõ poſſit: ut not. de reſcrip. paſtoralis.ij.re-
ponſo ad finem. Si teneremus ꝯrium ſequeretur abſurdi-
tas ꝙ actor poſſet præuenire diligentiam rei uolentis re
cuſare iudicem quia clam præſentauit reſcriptum.Talib⁹
enim ſupplicationibus & preuẽtionibus obuiandum eſt
de ap.oblatę. Fauendum quidem eſt reo in hac parte, ne
ſuſpectus.iudex cuius ſuſpitio poteſt probari:committat
alteri ſuſpecto ſibi,cuius ſuſpitio non poterit bene pro-
bari,& fauorabili alteri parti.Feder.

¶Reſponſio domini Federici de Senis ad quoddam dubiũ
Peruſij.Anno domini.M.cccxlj.

S V M M AE.

1 *Promotus in prælaturam eccleſiæ ſi adueniẽte conſtitu-
tione quòd talis ad ſacerdotium promoueatur an defe-
ctu promotionis pœnam priuationis incurrat.*
2 *Priorum appellatione,àn contineatur Præpoſiti: Deca-
ni uel alij Præſidentes eccleſiis conuentualibus.*
3 *Dignitatem perſonatus, & officium quòd pro eodem in
iure accipiantur.*
4 *Conſtitutio quæ loquitur de aliquo ordine mendicãtium
an porrigatur ad alium ordinem.*
5 *Monachorum appellatione,an contineantur canonici re
gulares.*
6 *Argumentum à ſimili,uel ab idemptitate rationis , non
procedit in his quæ à iure communi exorbitant.*
7 *Principis declaratione opus eſſet in materia.q.25.*

Q V AE S T I XXV.

CASVS talis eſt. Quidam fuit promotus in Præ
poſitum collegiatæ eccleſię canonicorum re
5 gularium†iam ſunt anni.x.& interim ſuperue
nit conſtitutio domi. Benedicti quę eſt.18.&
incipit. Prędentiũ auctoritate ſtatuimus.ubi tractatur de
promotione pręlatorum in religione canonicorũ regu
larium,& de pœnis eorum:qui ſe non faciunt promoue
ri.Iſte præpoſitus nec ante illam conſtitutionem nec po
ſtea fuit ad ſacerdotium promotus. Quęritur nũquid de
buerat promoueri.Et an pœnam priuationis incurrerit
ex eo quia non fuit promotus.¶Ad primum reſpondetur
ꝙ debuerit promoueri de ęta.& quali.c.1. Sed non pro-
pter hoc pœnam priuationis incurret etiam ſi præpoſitu
ra haberet parrochiam,& curam animarum , ut de elec.
ſtatutum.li.6.Modo quęritur an per nouam conſtitutio
nem domini Clementis de ſta.mo.c.2.§.cæterum.ille ꝑ-
poſitus nõ promotus incurrerit pœnam priuationis.Et
uidetur ſic,quia prior habens conuentualem eccleſiã de
bet promoueri.alias pœnam incurrat ut ibi.Sed præpoſi
tus & Prior qui præſunt Conuentibus regularibus idẽ li
cet nomina ſunt diuerſa . Vnde idẽ ius debet eſſe quia de
diuerſitate nominum, & uocabulorum nõ eſt curãdum.
ex quo idem important de uerbo.ſign.nihil.& 90.di.§.1.
& c.2.Reſpondeo illa conſtitutio domini Clemẽtis loq
2 tur de monachis,& non canonicis regularibus.Item †ſub
nomine Priorum nõ continentur præpoſiti Decani &
alii præſidentes eccleſiis cõuentualibus. Et ideo Benedi
ctus.xij.illam conſtitutionem Clementis quæ pœnã im
ponit prioribus,qui ſe nõ faciunt promoueri ad ſacerdo
tiũ,extendit ad præpoſitos Decanos & alios pręſiden-
tes,nõ autem declarauit. & tñ erat eadem ratio in omni-
bus præſidentibus,ut patet in ſua conſtitutione de ſtatu
monachorum nigrorum quæ eſt.xxix.incipit,Inſuper cũ
caueatur.ad quod facit no.de reg.c.3.lib.6. ¶Reſtat nũc
uidere an per conſtitutionem domini Benedicti quę tra
ctat de canonicis regularibus , ſuperius nominati pœ-
nam incurrerint.Et uidetur ꝙ ſic,quia dicitur quòd ha-
bentes dignitates perſonatus,officia, & adminiſtratio-
nes in monaſteriis & aliis locis conuentualibus eiſdẽ re
ligionis,debeat promoueri infra annum.aliàs incurrunt
priuationem ipſo facto.& habet locum pœna etiã in il-
lis qui ante conſtitutionem erant promoti:ut ibi in fi.po
nitur.¶Sed ꝯ uidetur.nã ibi dicitur quòd prioritas &c.&
nomine prioris non continetur decani & prępoſiti ut
dictum eſt ſupra.Item quia dominus Benedictus qñ uo-
luit præpoſitos priuare nõ contẽtus fuit nominare prio
res:ſed nominauit & ſpecificauit præpoſitos,ut patet in
cõſtitutione.xix.quæ incipit,Dignũ fore.§.in cathedrali
bus.Et idem facit in titu.de monachis,& in cõſtitutione
xxix.Inſuper ſupra allegata.Item quod loquitur in dicta
conſtitutione dignitates & perſonatus &c.intelligitur
de his qui habent dignitates & ꝑſonatus in locis cõuen
tualibus,non autem de præſidentibus locorum cõuentua
lium,& hic no.præpoſito de qua uide quod no.Innoc.
Ioan.An.de præben.c.1.in glo.de iſto.& de æta.& quali.
c.2.in glo.cathedralibus in clemen.ſed ſi hoc eſſet uerũ
ſequeretur iſtud ꝙ præpoſitus exiſtens in aliquo Cõuen
tu ſub Abbate uel Priore,ꝙ teneatur promoueri ſub pœ
na iuris:& tamen ſi præpoſitus eſſet principalis prælatus
eccleſiæ conuentualis non teneretur.Et ego reſpondeo
& dico ꝙ mirari nõ debes. nã hactenus prępoſitus paro-
chialis eccleſiæ ita ꝙ nõ ſit dignitas debeat promoueri.
& ſi talis præpoſitus haberet dignitatem,puta quia Præ
poſitura eſſet Conuentualis nõ tenetur promoueri ſub
pœna iuris ut in c.ſtatutum.de electi.li.6. In hoc ſtat q̃-
ſtio cum olim prępoſitus Conuentualis eccleſiæ etiam
curatæ nõ teneretur promoueri ſub pœna iuris,nũquid
ſit receſſum ab illo iure,& uidetur quòd nõ:quia hoc nõ
eſt expreſſum,& ſi dicatur expreſſum eſt in aliis ubi eſt
maior ratio.Reſpondetur ad hoc ut in principio per id
quod no.de regula.conſtitutionem.lib.6.

¶Super eodem.

¶Dictum domini.P. de Tuderto,cui non placuit dicta re-
ſponſio.

VIDETVR ſaluo ſemper meliori conſilio & maxi-
me ueſtro, ꝙ dict.Præpoſitus collegiatæ eccleſię
canonicorũ regularium debuerat ſe facere ꝓmoue
ri ad ſacerdotium ſub pœnis à iure ſtatutis. & moueor
3 tali ratione.†Cõſtat enim ꝙ iura uidẽt iſta tria pro eodẽ
accipere.ſ.dignitatem,perſonatum,& officium,ut patet
extra de conſti.cũ accetsiſſent.ubi de hoc recitari cõſue
uit.& de præbẽ.cum in illis lib.6.& hoc idem uř ſentire
Archi.de conſue.c.1.lib.6.ſed cum cõſtitutio Clemẽ.hoc
ſtatuat de habẽtibus dignitatem. ergò & de aliis idẽ ſũt
enim realiter cũ dignitate ipſa, & ſub ipſa fictione iuris
comprehenduntur & idẽ ſtatuiſſe uidetur. Nec obſtare
uidetur

uidetur ꝙ idem loquatur de monachis, quia idem itelli-
gendum in canonicis regularibus, cum idẽ ius regulari-
ter ſit in utroq;, ut patet de ſta.re.ꝙ Dei.81.di. dictũ cũ
4 ſimilibus. Nec ob.† quod dicitur ꝙ cõſtitutio quę loqui-
tur de aliquo ordine mendicantiũ nõ porrigitur ad aliũ
ordinem in quo non ſit eadem ratio ut no.in d.c.cõſtitu
tionem de regula.li.6.quia illud intelligo quãdo expreſ
ſe de aliquo ordine loquiť cuius appellatione alij ordi-
nes nõ ueniunt. Sed ſecus crederẽ ubi generaliter de mo
nachis loqueretur: quia tunc omnes ueniunt, & etiã ca-
5 nonici regulares quia † ipſorum monachorũ appellatio
ne dicti canonici cõtinentur, ut in iuribus ſupra allega-
tis. Igitur quodcunq; iſtorum. ſ. ſiue dignitatẽ ſiue perſo
natum uel officium dictus Præpoſitus dicať habere, ſuf-
ficit quãtum ad hoc ut ſe debuerat facere promoueri ar.
illius decre.clemen. Et dato ꝙ iſta ſint diuerſa. ſ. dignitas
perſonatus, uel officium, ad huc idem crederẽ argu. illa-
rum extrauagãtium Benedicti, quę uidentur hoc dicere.
nam negari non poteſt quin eſt Præpoſitus dignitatẽ, per
ſonatum, uel officium habeat, ut ſatis patet per not. ĩ di-
cta decre. cum acceſsiſſet, quorum quolibet habere ſuf-
ficere uidetur. ¶ Nõ ob. quod dicitur ꝙ illa itelligatur de
habentibus dignitates uel perſonatus in cõuentualibus
eccleſiis non autem de Præſidente alicui Cõuentui regu
lari. ſicut eſt in caſu noſtro quia arguẽdo à ſignificatione
uerbi, ſatis iſte, qui præeſt Cõuẽtui dicitur habere digni
tatem, quia dignitas non eſt aliud niſi præeminẽtia in ec
cleſia, immò fortius, talis dicitur habere qui præeſt cõuẽ
tui q̃ in dicto conuentu habere dignitatem ut colligiť
& no.in dicta decre.de præb.c.1. Hæc autem ſint dicta
breuiter ad emendationem & correctionem.

¶Federicus

¶Impugnatio facta ad iſtam reſponſionem per dominũ Federicum de Petrutijs de Senis. ibi. Hoc ſtatuit de habẽ tibus dignitatem.

NON loquitur Clemens generaliter de habẽtibus di
gnitatẽ, ſed de habẽtib. Prioratus cõuentuales ſub
quibus nõ comprætenditur Præpoſitura, quamuis
ſit eadem ratio, quia in his quæ exorbitant à iure commu
ni non procedit talis argumentatio. Vnde Bonifacius nõ
declarauit, ſed extendit in c.3.de regula.libro.6.& Bene
dictus.xij.extendit Clementis conſtitutionem loquẽtẽ de
habentibus prioratus Cunuentuales ad Præpoſituras &
Decanatus Conuentuales ut de ſta.mo.c.29.quod ĩcipit.
Inſuper cum caueatur. Et ſi dices igitur per iſtam extẽſio
nem comprætenditur. Præpoſitux igitur ſopita eſt quæ-
ſtio. Reſpondeo iſta cõſtitutio ſolum habet locum i mo-
nachis nigris. Vnde ibi dicit ordinis ſeu religionis huiuſ
modi, ibi huiuſmodi, ibi quod Dei timorem, quia iura lo
quẽtia generaliter de monachis vt religioſis habẽt locũ
ĩ canonicis regularibus. Sed iura ſpecialiter prodita cir-
ca monachos nigros nõ habẽt locum in canonicis regu
laribus. Er ideo do. Benedictus per ſe facit conſtitutionẽ
de monachis ngris & per ſe de canonicis regularibus. In
6 fine ibi fortius. ſupradixi ꝙ †argumentum à ſimili, uel ab
idemptitate rationis non habet locum in his quę exorbi
tant à iure communi. Vnde in talibus Princeps nõ decla
rat ſed extendit ut not. de reg.iur.c.3.li.6.& in cõſtitutio
ne Benedicti, inſuper cũ caueatur ſupra allegata. Circũ-
ſcripta igitur mente conſtituẽtis quæ mihi nõ patet, per
conſequẽs debeo ſtare uerbis ut.ff.de excr.l.1.§.is i fi.c.
Credo ꝙ primo dixi, & ſic conſulo. utilis tamen eſſet Prĩ
cipis declaratio.

¶ Dominus Ioan. An. conſultus reſpondit ut ſequitur.

¶ Chriſti ſuæ matris & beati Hieronymi ſuffragijs & no
minibus inuocatis per rationes iductas ſatis uidetur iuri
cõſonum præſcriptum conſilium domini Federici circũ
ſcripta intẽtione ſtatuentis ut in alia cedula ipſe ſcripſit
mouetur quia conſtitutio domini noſtri de canonicis re
gularibus quæ incipit præſentium. uerſicu. qui prioratus
dignitates. &c. per prędictam dictionem dignitates nõ
comprehendit principales pręſidentes, nec ſũt ſub nomi
ne prioratus, qđ patet ex eo quod ibi ſequitur, uel ſaltẽ
ad ordinẽ uel dignitates, officia &c. hic duo nota. ꝙ non
repetit prioratus qui neceſſario requirit ſacerdotium. Se
cundo ſi dicatur ꝙ prima dictio dignitates, non compre
hendit principales præſidẽtias, ſequitur intentũ pro cõ-
ſilio domini Federici, ſi uero dicatur quod comprehẽdat
ſequitur idem. cum per uerba præſcripta ibi uel ſaltẽ &c.
pateat quod talis dignitas non ſub nomine prioratus, nõ
requirit neceſſario ſacerdotium. Reliqua in cõſilio alle-
gata ſufficiunt. Ad id tamen quod allegatur de deci. cõ-
ſtitutus. de regu. addi. poteſt decre. ſtatutum.ij. de hære.li
bro.6.in fi. ideſt gl. cum ſimilibus. & co. lib. de pe.c.roma
na.ij. reſponſo in fin. ulti. gloſ. Ego. Io. An. propria manu
ſcripſi meum faciens ſigillum apponi.

¶Dubia quæſtio domini Fede. de Petrucijs de Senis.

S V M M AE.

1 *Frater minor ordinis ſancti Franciſci an ſi iuris ſolennita*
te adhibita ad profeſſionem orationis ſancti Benedicti
tranſeat, efficitur capax ſucceſſionis bono. mater. hæ-
reditatis ſibi tempore quo erat ordinis. S. Franciſci de-
latæ.
2 *Excluſus ab hæreditate ex uno capite an & quando re*
integra poſſit ex alio capite admitti.
3 *Religionis fauore multa contra ius cõmune ſtatuta ſunt.*
4 *Filij exiſtentia, qui non poteſt ſuccedere, an defectum fi-*
deicommiſſi, eo decedente ſine filijs, inducat.
5 *Vſucapiens pro emptore debet eſſe bonæ fidei tempore*
traditionis, & tempore contractus.
6 *Non eſſe, & inhabilem eſſe ad aliquid quòd paria ſint.*

QVAESTIO XXVI.

CASVS talis eſt. Quidam eſt ingreſſus & profeſ-
s ſus ordinem fratrum minorum † poſt profeſsio
nem ab inteſtato ſibi eſt delata hæreditas ma-
terna. cuius hæreditatis, præfatus profeſſus uel
ipſe ordo minorum capax non eſt. Deinde hæreditate ia
cente, & non apprehẽſa per proximiorem in gradu, ille
profeſſus ad ordinem ſancti Benedicti, uel aliũ, cui licet
proprium habere in communi, iuris ſollẽnitate adhibita
tranſiuit. Modo quæritur an monaſterium ſecundi ordi-
nis ex perſona iſtius olim fratris nũc monachi poſsit pe
tere illam hæreditatem uacantem. Certum eſt quod dũ
erat in ordine minorum non poterat ipſe uel ordo cape
re, cum ſint non capaces, nõ ex uitio, ſed ex profeſsione
regulæ ut in decre. domini Clemen. exiui. §. cupientes in
11. col. & per cõſequens hæreditas deferebatur adueniẽ
tes ab inteſtato ſm ueriorem opi. De hoc not. per Inn. &
Hoſti. de proba. in præſentia. Sed re integra. i. præfata hæ
reditate per alium non adita factus eſt iſte & eius mona
ſterium capax & ſic uidetur admittendus: quia ſufficit ꝙ
tempore aditionis ſit capax: tempus enim aditionis eſt ꝑ
petuum ut no. C. de iur. del. l. cũ antiquioribus. Ad hoc.
ff. de acqui. hęredi. l. ſi ſeruus eius qui capere, ibi conſide
2 ratur tẽpus aditionis. Item † excluſus uno capite, admitti
tur alio capite maxime re integra ad hoc. ff. de ſuc. edic. l.
j. §. ſed uidendum eſt. Optime facit quod legitur, & no. de
procura. licet. li.6.& de pręben. ſi tibi abſenti. eo. li. Ex q-
bus colligitur ꝙ re integra qui à principio uenit admitti
tur, optime etiam facit quod no. de reſcrip. quamuis li.6.
in fi. & quia res redit ad eum caſum à quo efficax potuit
habere principium. Ad hoc de conuer. coniug. placuit. cũ
ſimilibus. Facit etiam ad hoc quod no. de reſuſcitato. 35.
q.2. licite. & quod no. in Specul. de ſta. mo. uerſicu. 14. ubi

tractatur

tractatur de eo,qui egreditur religioné auctoritate Pa-
pæ an recuperet patriá poteſtatem.Quomodocúque er-
go iſte de nó capace ſit factus capax ſiue iuris beneficio,
ſiue per reſtitutionem principis,ſiue ꝙ ſit ſublatú impe-
dimentum primum ex quo res eſt integra admittendus
eſt ſiue ſecundum monaſterium pro eo maxime i fauo-
2 rem religionis .nam † ob eius fauoré multa ſpecialia có
tra ius commune ſtatuta ſunt,ad hoc.19.q.ulti. i ſi. Sed
quomodo eſt res integra cum ius adeúdi ſit queſitú pro
ximioribus.dato ergo ꝙ ille deueniat ad ſtatú quo adi-
re poſſet,non tamen tenetur adire in præiudiciú illorú
quibus cópetit ius aduendi ut in c.quàmuis, de reſcrip.
lib.6.Item iſte profitendo,renunciauit proprio,& omni
iuri,non tamen illud ius ſicut nec omnia bona ſút dedi-
cata ordini minorú tanquàm nó capaci. Iſtud habet lo
cum quando ante profeſsionem delata eſt hæreditas. Et
ſic profiteudo uidetur perdere ius adeúdi,& tamé i iſto
caſu duobus téporibus.ſ.delationis & aditionis eſt ca-
pax.Item pone ꝙ aliquis pater famili.habés bona immo
3 bilia ingreditur ordiné minorum, profitendo renúciat
bonis,& tamen illa nó applicétur ordini minorú cuius
ſunt,uidetur ꝙ poſſunt appræhédi per cóſanguineos ut
dictum eſt.Pone ergo ꝙ iſte tranſeat ad aliud monaſte-
rium,quo iure ſecundum monaſterium aſpirabit ad bo-
na,poſito ꝙ ſit apprehenſa adhuc per conſanguineos.Ex
perſona iſtius ſecundo profitentis nó:quia tempore ſe-
cundę profeſsionis iſte non habebat aliqua bona.Ex per
ſona primi conuentus non : cum Conuentus fratrú mi-
norum illa nó habet.¶Eadem quæſtio uidetur poſſe fie-
ri ſi antequàm bona profeſsi ordinem minorum appre-
hendatur per conſanguineos,ordo minorum reddat ca-
pax ad ſuſcipiendum hereditates & bona . Nunquid di-
ctus ordo factus capax poſsit dicta bona petere in pręiu
dicium conſanguineorum.Vnde ex præmiſsis uidetur ꝙ
iſtæ queſtiones nó ſunt eędem uel ſimiles,ſcilicet ſi ante
profeſsioné delata eſt hæreditas cui renúciaſſe vr̄ pro-
fitendo an poſt profeſsionem obueniat.Ná ſi poſtea ob-
ueniat,licet non poſſet capere ipſe uel ordo;non tń re
nunciat.Vnde ex quo transfertur ad ordinem capacem
táq̃ prior in gradu poteſt adire.Sed certe ille.§.ſed uidé-
dum æquiparat an quis excludatur tempore,uel repudia
tione.& utroque caſu præferatur cæteris.

¶Reſponſio domini Iacobi de piſtorio.

DICO breuiter pertinere hærepitatem ipſam ad
Monaſterium ſecundi ordinis,& moueor quia me
dio tp̄e inter tépus mortis,& aditæ hęreditatis hę
res depræhenditur nó capax,ſicut i propoſito fuit pro-
pter ingreſſum primæ religionis,quæ non poteſt habere
proprium.tamen hoc non prohibet qń poſsit adire herę
ditatem cum tempore mortis & hæreditatis aditę capax
ſit:ut.l.alienum.§.extraneus cum materia ſua.Ité per adi
tionem hæreditatis quæritur dominium rerum hęredita
riarú:ut l.cum hæres.de acquir.poſ.& l.1.de bon.poſ.ac.
certum eſt de iure,ꝙ ſi monachus relinquat uná religio-
nem & tranſitum faciat ad aliam ꝙ bona poſtea quæſita
ad ſecundam religionem ſiue ad ſecundum monaſteriú
pertinent:ut in aut.de monachis.§. ſi uero relinquens in
aut.de ſanc.Epiſcopis.§.ꝙ ſi monachus.igitur.& c.cú té
pus aditionis ſequatur egreſſum primæ religionis. Et ad
hoc bene facit.l.anaſtaſius.§.ſi ſeruus.& l.ſi ſeruus eius q
capere.de acqui.hære.¶ Non ob.ꝙ eo effecto non capace
ꝑ ingreſſum primæ religionis factus uideatur eſſe locus
legitimo,ex ſuceſſorio edicto.& ſic ius uideatur eſſe ac-
quiſitú legitimis ꝙ ſiue facto ſuo ei euelli non poſsit;ut
l.id quod noſtrum.cum materia ſua.ff.de re.iur.quia ex
ſucceſſorio edicto tunc demum pertinet hęreditas ad ſe
quentes in gradu qń primi irreuocabiliter excluſi ſunt, à
iure adeundę hæreditatis alias uero ſecus,ut patet in l.3.
§.ſed ſi bonorum.ff.ad tertul.& l.a .§.ſi quis adituſ.& l.&
ſi ex modica.§.ſi filius de bo.lib.cum ſimilibus.¶Cú er-
go ius adeundę hæreditatis nó irreuocabiliter abdicatú
ſit à filio effecto nó capace:ut ex ꝓmiſsis patet ergo &c.

¶Dominus Griffolus de móte politiano cótra pręmiſſa.

¶ In oppoſitum vr̄ hęreditatem iuris de qua quęritur uel
ius adeúdę hereditatis proximiori ab inteſtato eſſe quę-
ſitum irreuoabiliter præfato filio omnino excluſo. pri-
mo quia certum eſt quod cum dictus filius tempore mor
tis matris non fuit capax quàmuis ius adeundi ſibi nó có
petat licet tempore additionis capax fuerit ut.ff.de hęre.
inſti.l.ſi alienum.§.1. & ſic ad ſequentem proximioré eſt
delatum cui præfatus filius non obſtat.Nam non eſſe fi-
lium,& inhabilem eſſe ad ſuccedendú paria iudicamus:
4 ut.l.1.§.quod cuiuſ.uni.no.¶ † Præterea exiſtétia filij qui
non poteſt ſuccedere non inducit defectum fideicómiſsi
ſi deceſſerit ſine filijs.ut.ff.de legatis.1.l.filiusfami.§ . cú
quis.& ibi notat plené.Caſus vr̄ expreſſus.Habeo filium
in poteſtate & ex eo nepoté ſi filius deportatur ſuccedit
tamen nepos,& eius filius in deportatione exiſtens non
reſiſtit: ut.ff.de bono.poſſeſ.ꝯtra.l.1.§.quidá filiú. Item
ſi patronus deportetur & libertus moriatur ſtatim com-
petit filio patroni bonorú poſſeſsio in bonis liberti.¶Ité
patre deportato ſi filius qui in patris poteſtate fuerat,du
rante deportatione faciat teſtamentum,& moriatur de-
mú patre reſtituto ; non uitiatur teſtamentum à filio fa-
ctum.primum probatur.ff.de bo.li.ſi necem domini.§.ſi
deportatus.Secundum.C.de ſen.paſ.l.ulti.& ibi no.Non
ob.ff.de acqui.hæred.l.ſi ſeruus eius qui.Reſpondeo ut
nor.ff.de reg.catho.l.cathoniana in magna gloſ.quæ etiá
gloſ.multum uidetur pro hac ſententia facere . Solutio
huius quæſtionis ſatis uidetur poſſe colligi ex.l.iterdicit
cum ibi no.ff.de condi.& demon.

¶Altera ratio domini Franciſci a monte Altino , & Re-
ſponſio ad idem dubium.

QVAESTIO pręmiſſa,eſt magis dubia quàm à prin
cipio putabam propter legé uná repugnantem le-
gi naturæ ſcilicet l. ſi ſeruus eius qui &c. ff. de ac-
qui.hęre.quę vr̄ deſtruere omnes regulas de hac materia
tractátes.Et ꝑſuppoſito ꝙ fratrú minorú religio nec quá
tum ad ſe nec reſpectu eccleſię Romanę ſit capax , uidet
prima facie diceneum ꝙ ſecundo ordini nihil acquirat.
nam quoties in aliquo actu habilitas rei uel perſonę re-
quiritur certo tempore limitato,ſi eo tépore deficit,dici
mus actum non ualere etiam ſi ex poſt facto ueniat habi
litas rei uel perſonę.Hoc probatur iure.nam ſi ſtipulor
rem meam purè uel ſacram rem,uel liberum hominem
licet poſt deſinat eſſe mea uel res efficiatur prophana uel
liber efficiatur ſeruus nó conualeſcit ſtipulatio.ut.l.inter
ſtipulantem.§.ſacram.ff.de uerb.obli.facit.l.ſi meam ré.
& l.nemo.& l.exiſtimo.e.ti.Et idem eſt in legato ut.l.ex
tera.& l.ſenatus.ff.de leg.1.ubi ſi eſt inhabilitas rei tépo
re teſtaméti licet ex poſt facto ſuperuenerit habilitas nó
ipſum recóualeſcit.Idem eſt in inſtitutione hęredis.ut.l.
5 pe.de rei uendi.& not.in l.3.ff.de re.catho.ad idem † ut
quis uſucapiat pro emptore duobus temporibus bonam
fidé habere debet, ualet tépore traditionis , & ꝯtractus.
& ſi altera extremitate téporis deficiat bona fides,dici
mus non procedere talem pręſcriptionem hoc eſt.i l.2.
ff.de uſucap.pro emp.ſic eſt in actu conficiédo ſi plura re
quiruntur ad eſſentiam ſuá altero deficiente deficit ille
actus.ut.l.cum homo.§.prętor.de tranſac.& l.1.C.de ſi.
inſtr.& iur.haſt.fiſci.li.10.¶Item ar. de tempore ad rem
eſt ualidum &c. ut.l.ninum.ff.ſi cer.cum ſimi.¶Sed i pro
poſito capacitas perſonę iſtis tribus temporibus requiri
tu ,ut poſsit acquirere ut.l.ſi alienum.ff.de her.inſti.& §.
in extraneis.inſti.de hęre.qua.& dif.ergo ſi altero tem-
pore nó eſt capax uitiatur in perſona eius.acquiſitio .ut
dictum eſt.Iſte autem effectualiter vr̄ damnato in metal
lum ęquiparari quia nec capere altero tempore iſtorum
poteſt

poteſt nec accipere.ut .l.3.de bo.prę́ſcrip.l.in metallum ff.de iur.fiſ.i.Quod in omnibus iſtis eatremitatibus requiratur habilitas probatur,quia omnia iſta tria tempora ponuntur copulati uè ad capacitatem ut.d.§.in extraneis.de hære.qua.& dif.Igitur in omnibus iſtis tribus tẽporibus capacitas hæredis debet concurrere ut.l.ſi hæredi plures.ff.de condi.& demon.& l.ſi quis ita ſtipulatus.ff.de uerbo.oblig.Sed cum hic defecerit igitur &c.arg.ff.de le.2.l.ſempronius.& tunc ſuccedunt ar.dñi Ia.† paria uidentur eſſe,nõ eſſe & inhabilem eſſe.ut.l.1.§.antep. & pen.de uaca.mune.& l.1.§ pen.ꝙ cuiuſ.uni.no. Itẽ facit quod alleg.l.filius.§.cum quis ſecũdum unam opi.q̃ decre.allegat.Item probatur etiam filium non eſſe excluſum & inhabilem ea parte hominis paria ſunt hoc probatur in l.1.§.ſed ſi patronus.ff.de contratab.& inſti.de ſuc.li.§.ſi uerò.& l.Quidam ſunt.ff.de pœn.Sed ſi eſſet excluſus per hominem uideretur uenire ſequens in gradu ut ĩ d.§.ſed ſi patronus.& l.1.§.pe.de aſsi.lib.ergo & quando per legem eacluditur ut ĩ caſu noſtro qñ redditur omnino ihabilis.Ad hoc accidit & bene.l.1.§.pen.& ulti.ff.de bo.poſ.ↄ̈tab.& l.ſi in necẽ domini.§.ſi deportatus.de bo.lib.¶Prętercà facit ad idem nonne per legem iſtud ius hęreditarium de ſucceſsione ab inteſt. defertur illis qui demum ſunt habiles tempore mortis:ut in l.ſi quis eahęredato.in princ.l.& §.ſciẽdum.& l.titius.de ſu.& le.& unde cogna.l.ſi quis proaimior.Sed alias iſte non erat habilis tempore mortis;ergo nõ ſibi delatum eſt,ergo nullo *modo* acquiritur.licet poſtea ueniat ad ſtatum.ꝙ habilis eſſet,ut patet apertè ĩ dictis legibus.¶ Præterea qñ actus redditur inutilis ſimpliciter niſi ſuperueniat noua uolũtas confirmans tacita uel eapreſſa,non ualet ut no.ĩ l.1.§.fi.ff.de le.3.& l.1.in fi.ff.de ↄ̈ta.cum ſimilibus. Et plene per.Dy.in c.non firmatur de reg.iur.lib.6.immò & ſi ſuperueniat noua uoluntas non ualet niſi ex tempore quo confirmatur:ut.l.obſeruandum.§.fin.nam non retrotrahitur.ut ibidem.ſed in caſu noſtro nõ potuit ſibi deferri tẽpore mortis quia habetur pro mortuo, & pro nullo. ut d.l.Quidam ſunt de pœn.l.In metallum.C.de bon.præſcrip.Non poſtea confirmationis tempore quo erat habilis quia iſte teſtator mortuus erat.Nam dicimus ꝙ uluentes ab inteſtato habent ex defuncti tacita uolũtate per.l.ur conficiũtur de iure codicil.Sed cõſideratur talis tacita uoluntas tempore mortis.Et ideo ſoli agenti qui erãt tempore mortis ueniunt;non alij qui poſtea naſcerẽtur. Nec in iſto habet locum fictio quia ſtatus eius nõ pẽdet ſed certus eſt,ſecus eſt in eo cuius ſtatus pẽdet:ut alleg.l.ſi necem domini.§.ſi deportatus.ff.de bo.liber.quia ratione fictionis quæ retrotrahitur à tẽpore mortis delata. licet multa alia poſſẽt allegari iſta ſufficiant.tñ benè facit & quaſi uidetur caſus.l.1.§.fi.ff.ſi quis ali.re.prohi.& l.j.ff.qui bo.po.non competit intelligendo ueram glo.quæ eſt ĩ l.2.ſi quis ali.rẽ prohi.¶Satis credo ꝙ poſſet iſta qõ terminari per l.pe.de reg.iur.Et bene faciunt ad idẽ quę not.in l.3.de regu.cathon.Venio ad ſolutionem ↄ̈triorũ.& primo ad primum.& uer.all.primo quia res quę integra ſecundo quia cõſideratur tempus aditionis quo erat habilis,& allegat.l.ſi ſeruus eius qui.Tertio arguitur de re ad tẽpus.Quarto arguitur quia res deuenit ad caſum à quo potuit incipere.&c.Vltimo ab impedimẽto ceſsãte.¶Ad primum uenio quia res cenſetur integra dupliciter quantum ad propoſitum, quia aut eſt integra quantũ ad ius delationis,uel acquiſitionis,& tũc re integra ſi efficeretur habilis non eſt dubium ꝙ admitteretur & ita itelligitur.l.ſi alienum in fin.& l.ſi cum dies.§.ſolemus.cũ ſimilibus.Alio modo ſumitur res integra quantum ad ius aditionis ut ſumitur in l.ſi.C.de le.hære.Et iſto modo ſi fiat habilis re integra nõ prodeſt ſibi,quia ius nec ſibi delatum eſt tẽpore mortis nec deferri poteſt. Et ideo quia non habet ius agendi uel adeundi ut ſ̃ probatum eſt non prodeſt.¶Ad ſecũdum ꝙ conſideratur tempus aditionis tñ hic eſt omnino falſum,& contra iura ut præallg.l.ſi alienum.& not.in l.ſi cognatis ff.de re.du.tn quantũ ad hoc diſtinguendum eſt,quia aut quęro quãtum ad habilitatem hęredis,uel ad capacitatem & tria tempora cõderantur ſiue acquiruntur per immediatam perſonã ſiue mediatam ut in ſeruo & filiofamilias. Nam cõſideratur reſpectu temporis uel domini.ut.l.non minimus.de hęred.& inſti.& l.ſi mihi & tibi.§.regula.ff.de leg.1.aut quæro quantum ad delationem iuris quæ fit ab iteſtato, uel non iuris teſtati cui deferatur.& conſideratur tẽpus mortis.& ita loquitur all.l. quis exhærædato.& l.1.§.ſciendum.de ſuis & legi.& l.1.§.pen.de ↄ̈ta.l.ſi necem.§.pe.de bo.li.Aut quæro quantum ad reale ius acquiſitionis & conſideraĩ tempus aditæ hæreditatis.Ita loquitur.l.antiſlius.§.fi.de acqui.hęredi.cum ſimilibus.Nõ ob.tertium argumentum quia excluſus uno capite. &c.quia iõ admittitur quia ius ex ſequenti capite eſt delatum quod non eſt in propoſito ut probatum eſt. ¶Ad quartum arg.quia res deuenit ad caſum &c.dicendum eſt,quod nõ cõfirmatur ex primo iure inhabili niſi ſuperueniat cõfirmario iuris habilis ut no.in l.quæ ab initio.& l.pe.de re.iu.& no.in c.non firmatur,de re.iur.lib.6.per Dy. ſed habilitat ipſam rem ad ſuſcipiẽdum ipſum ius. Non ob.ar.de cauſſa ceſſante:quia ſoluitur ut in arg.proaimo. Secũdò allegata cõtinent ueritatem ſed non faciunt ad materiã quia loquũtur de tpe medio qđ fuit inter tempora mortis & aditionis hæreditatis & nõ nocet ut all.c.Sed quęſtio noſtra prę́ſupponit ꝙ tempore mortis erat inhabilis Et Ideo rationes in eadem allegatę non faciunt ad rhũbum.Alia allegata non faciunt quia loquũtur ut ſ̃ proaime alle.& tñ quia omnia allegata fundant ſe ſuper.l.ſeruos.de acqui.hæredi.Et dominus meus non eaplicauit illud ↄ̈rium & male uidetur illud intelleaiſſe intelligẽdo.Prout in glo.in l.3.de reg.cath.& in ↄ̈rio not.& in §.i ex trancis inſti de hęre.quali.& diffe.quia dicit ibi de benignitate.ſed quare non eſſet hic benignitas in caſu noſtro immò multo magis. quia illius, & quia loco religioſo acquiretur cui fauetur.Item dicimus quod ſi aliquid ↄ̈ rationẽ iuris Introducit ubi eſt i caſu ſimili omnino idẽptitas,debet cenſeri idem in caſu omnino ſimili ut not.l.quę propter neceſsitatem.ff.de regu.iur.Ergo ſm ſolutionẽ gl.& domini mei omnino in caſu ſimili eſſet dicẽdum idem quod in caſu.l.ſi ſeruus.quod eſt cõtra ea quę ſcibit.& ideo intelligenda eſt .l.ſi ſeruus quando fuit iſtitutus ſeruus contẽplatiune tantum ſerui & erat illius qui poterat capere ſed non accipere,de quibus habeĩ in l.aliud.ff.de uerb. ſignifi.& ſic in perſona eius potuit cõſiſtere ius hæreditatem adeuendi.& ideo dicit cõtemplatione ſerui.& nõ ob.quòd fiſco acquiri deberet ut.l.ſi deportati ſeruo.ff.de leg.3.& ita intelligit eam Iac.de Are.cuius opi.eſt ipſa ueritas, & Dy.uidetur innuere in exẽplo eiuſdem .l.

Addit.præcedentis quæſtionis.

¶Capax tempore mortis non quia tunc erat frater additio.
¶Quæſtio ſimillis ſupra proxi.& quaſi eadem.

SVMMAE.

1 *Hæreditas debita illi,qui ante illius aditionem intrauit religionem fratrum minorum ſucceſ. incapacem: deferenda eſt ab inteſtato.& quid ſi is cui debeatur factus eſt aliquo modo capax.*

2 *Actiones ſuas remittens an ad eas poſtea regreſſum habere poſſit.*

3 *Hæres ex teſtamento,debet eſſe capax tempore confectionis teſtamenti,& tempore mortis,& tempore aditionis.*

QVAE-

QVAESTIO XXVII.

TITIO exiſtenti in ſeculo delata eſt hæreditas ma
terna ab inteſtato.† Iſte Titius hæreditate non a-
dita,neque repudiata ingreſſus eſt ordinem fra-
trum minorum , qui ordo non eſt capax iſtarum
hæreditatum,ſic ꝙ talis hæreditas defertur uenientibus
ab inteſtato. Sed antequam uenietes ab inteſtatn illã hæ
reditatẽ apprehendãt uel ſe intromittant,ordo fratrum
minorum ſactus eſt capax,uel ille tranſiuit ad ordinẽ ca
pacem,nunquid ordo fratrum minorum,ut in primo ca
ſu,uel ſecundus ordo:ut in ſecundo caſu poſſet illa hęre
ditatem ex perſona illins adire.& uŕ ꝙ ſic, ex quo res eſt
integra:ut in alia quæſtione allegatum eſt.Item iſte tem-
pore mortis,& tempore aditionis eſt capax & ſic mediũ
tempus non debet nocere ut.l.ſi alienus.ſeruus ff.de leg.
2.& facit quod ibi not. Nam ibi diciẽ ꝙ ab inteſtato ſuf-
ficit tempore mortis eſſe capacẽ,immò ſufficit ꝙ uŕ eſſe
capax tempore aditionis ut.ff.de acqui.hære.l.ſi ſeruus.
& ſi dicatur ꝙ illud ex benignitate ꝓcedit,multo fortius
eſt præſumendũ pro religione, cui pluribus fauor debe-
tur à iure. Econtra uŕ,nam iſte profitendo ſimpliciter re
nunciauit & abdicauit à ſe omnia bona iura & actiones
& ius adeundi ut in aut. ingreſſi.& aut.ſi qua.C.de ſacro
ſanc.eccle.& ſic cœpit ius competere ſequentibus ĩ gra
du.nec dedicata ſunt monaſterio : quia ut dictũ eſt ordo
fratrum minorum non eſt capax.Vnde in præiudiciũ cõ
2 ſanguineorum nõ uŕ poſſe adire.nã † remittentibus actio
nes ſuas nõ datur amplius ad eas regreſſus ut in l:quæri-
tur.§.ſi uenditor.ff.de ædil.edic.Sed ꝯ.ff.de ſuc.ædi.l.1.§.
ſed uidẽdũ,ubi repudiatio non nocet Sol. ibi remiſit nõ
repudiauit ſimpliciter ut ibi not.In gloſ ſi nõ ſint. ¶Pro
Deo uideatis unum ſi antequam conſanguinei adat iſte
efficitur habilis & capax quare non deber numerari ĩter
conſanguineos:unde & cum prior ſit in gradu debeat cę
teris ante ferri.Si contingat nos dicere ꝙ iſte nõ pręfera
tur conſanguneis quæro interim ſi tempus datum a lege
primo conſanguineo ſit decurſum ut ille repudiet.an iſte
qui modo reperitur habilis admittatur.Et uŕ ꝙ ſic.Sicut
enim iſto.a.profitente admittetur.b.ſequens in gradu,ita
iſto.b.excluſo tempore,uel repudiatio ne deberet ille.a.
reſuſcitatus,& factus capax,& quaſi poſthumus admitti,
quia proximior.ad iſtã materiam facit quod no.de reſu
ſcicato.32.q.2.licite.Si is de quo quęrit fuiſſet hęres ex
teſtõ non eſt dubium ꝙ hæreditas defertur ad conſangui
3 neos.† Nam hæres ex teſtamento debet capax eſſe tẽpo-
re confectionis teſtamenti, & tempore mortis,& tẽpo-
re aditionis inſti.de hære.quali.& diff.§.in extraneis.
¶Lapus.illo ingrediente & profitente ordinem fratrũ mi
norum ius adeundi illam hęreditatem eſt quęſitum pro-
ximiori & eo ceſſante aliis proximioribus,illo ingrediẽ
te omnino remoto ita quòd aliȷs exiſtentibus non po-
teſt ſuccedere poſtquàm erat inhabilis tempore mortis
illius cuius erat hæreditas ſecundũ ea quæ ſcripſit poſt
Hoſti.de uſur.quanquàm.lib.6.

SVMMAE.

1 *Appellatione pendente an aliquid ſit aliquo caſu inno
nandum per iudicem à quo appellatur*
2 *Iudex an poſſit compellere appellantem facere ſibi fidem
de proſecutione.*
3 *Iudex à quo cognoſcet ad ſui inſtructionem,an appellans
ſit infra terminum appellationem proſecutus.*

QVAESTIO XXVIII.

PVNCTVS quæſtionis talis eſt, pro parte Monal-
ducii actoris contra Venetonem Nicolaæ lata eſt
ſententia, à qua quidem ſententia per procurato
rem dicti Venetonis ad ſummum Pontificem ap-
pellatum fuit,demũ fuit ſibi reſponſum hoc modo uide
licet. ꝙ datus fuit eidẽ appellanti terminus quindecim
dierum ad arripiendum iter,& unius menſis ad cõparẽ-
dum coram ſummo Pontifice cum actis, & munimentis
cauſæ ad proſequendum dictam appellationem.& alius
menſis ad faciendum fidem de proſecutione prędicta.in
fra quos terminos nullam facit appellans fidem. Elapſis
uero quicunq; menſibus & ultra talis appellans fecit fi-
dem coram Vicario.qui ſententiã tulit qualiter in primo
termino iter arripuit,& qualiter ĩ termino cõparuit ad
audientiam uolens eius appellationẽ proſequi,& ꝙ ſibi
reſponſum fuerat ꝙ clauſula erat audientia.& ꝙ tunc tẽ
pus nõ erat aperta.& qualiter pro parte dicti appellantis
proteſtatum fuit ad audientiam prædictam: per eum nõ
1 ſtare,& ꝙ ipſi tempore non currerent.Nunc quęrit † quia
non fecit fidem ĩ terminum ſibi ſtatutum coram dicto ui
cario,utrum dicta appellatio ſit deſerta uel non.¶De iu
re communi appellatione pendẽte à diffinitiua ſentẽtia
interpoſita nil faciendum eſt per iudicẽ à quo appellatũ
eſt ut.ff.nil no.ap.pen.l.2.& dẽ iureiur.uenietes.& de ap.
non ſolum primo reſponſo lib.6.cum ſimilibus. per iura
noua eſt conceſſum iudici à quo appellatur, ꝙ poſſit ſta
tuere terminum appellanti ad arripiendum iter & ad ꝓ-
ſequendum uel ad ſe præſentãdum,ut de app. perſonas.
& c.cum ſit cum ſimilibus.Et ſi ĩ illum terminũ à iudice
aſſignatum appellans nõ proſequitur rata manẽt ſenten
tia diffinitiua uel interlocutoria ut in dictis iurib. & de
ſen.excõmuni.licet.li.6.& ſi de hoc iudex certus eſt,po-
teſt exequi ſuam ſententiam etiam appellante nõ citato
2 ut no.Inno.de ap.ex ratione, Sed † nõ uŕ mihi prima fa-
cie quòd iudex poſſit cõpellere appellantẽ ad faciendũ
ſibi fidem de proſecutione.arg.ad hoc.de ap. ex inſinua-
tione,& quia hoc nõ inuenitur ſibi pręmiſſum à iure.poſ
ſet enim dici ꝙ ex quo iuſto impedimẽto ceſſare nõ fa-
cit ſibi fidem de proſecutione ĩ terminum ſibi aſſignatũ
cui non cõtraxit quòd talis executio nõ debeat retracta
ri ſed pendeat a futuro euentu cauſæ appellationis,ſicut
in ſimili no.de app.paſtoralis in gl.antepe. circa mediũ.
3 Sed propter hoc appellatio non debet dici deſerta.†Nõ
enim eſt nouũ quod iudex a quo cognoſcat ad ſui inſtru-
ctionem an appellans ſit infra terminum ſuam appella-
tionẽ proſecutus ut not.de appel.conſti. per Inno.& fa-
cit quod notat. Ber.de ap.ſæpe in gloſſ. ut ſimilis in fi.Et
ꝓ tanto inualuit cõſuetudo per iudices à quibus appella
tur aſſignari terminũ ad faciendũ fidẽ de proſecutionẽ
appellationis ut ſine pœna & reprehẽſione poſſit ſuas
ſentẽtias exeq ſi nõ cõſtat eis de ꝓſecutione facta . Fede.

SVMMAE.

1 *Monaſterio nouo conſtructo quod inſtrui debet a religio-
ſis antiqui monaſterij:cuius monaſterij iuribus utantur
religioſi translati:& cuius prouiſione ſuſtentandi.*
2 *Monialis receptio in aliquod cœnobium præſupponit ſuf-
ficientiam uictus.quòd ſi nequit ſine penuria alij non te
net receptio.*

QVEASTIO XXIX.

QVIDAM uolens quoddam nouum monaſteri-
um ædificare: & dotare pactus eſt cum monia-
libus cuiuſdam monaſterii ordinis ſanctę Clarę
de uoluntate prouincialis miniſtri ad quem cu
ra illius monaſterii ſpectat, ꝙ de primo monaſterio e-
grediatur quatuor moniales ꝓ informatione noui mona
ſterii ex quo dotans illud intendit ibidẽ ponere.12.do-
minas.Ita tamen ꝙ poſſeſſiones & omnia alia bona pri-
mi monaſterii uniantur,aggregentur,&appropriẽtur ip
ſi monaſterio nouo,ita ꝙ ſint unum & idem monaſteriũ
ambo,& unus,& idem conuentus uſufructuarius.& unũ,
& idem corpus ita ꝙ non poſſet aliquid ordinari ĩ uno
ſine conſenſu alterius his pactis & cõuentionibus adim
pletis,moniales primi monaſterii renunciauerunt omni
bus iu-

bus iuribus cõpetentibus nnua monaſterio prout patet in
cedula infraſcripta anon dñi M.340.die.26.menſis Augu
ſti.frater.C. cuſtos Aſsiſii & Viſitator monaſterii S.Seba-
ſtiani de Canario & S. Margaritæ de Aſsiſi a Reuereodo
patre fratre Ioanne miniſtro ſpãlites inſtitutus,cõgrega
tis monialibus & capitulo monaſterii.S.Sebaſtiani præſa
tiad ſunum campanellæ requiſiuit præfatas Abbatiſſam
& moniales, ex parte Abbatiſſæ & monialium S.Marga-
ritæ de Aſsiſio ſi uellet in præfata monaſterio aliquo iu
re.uti.rñderunt ꝙ non & ſi aliquod ius haberent renũciãt
per præſentes.& ẽt ex nunc uolunt & conſentiunt quod
præfatę moniales faciant receptiones & alia taoqua col
legium a pręfato monaſterio S.Sebaſtiani & totaliter li-
beratum.Hæc facta ſunt & actitata corã fratribus de Ca-
narin Guardiano Benedicto de Fulgineo & Franciſco Vã
nis de Viſſo. Mõ quærit utrũ moniales primi monaſterii
poſsint & debeanr cogi ad cõicandam bona ſui monaſte
rii monaſterio ſecundo, uel ſaltem ad reddendum dotes
quas egreſſæ obtulerunt cum in ingreſſu earum. Fuerunt
proteſtatæ ꝙ nulli iuri earum talis derogaret egreſſus.
Item ſi ex præfata renunciatione moniales primæ priua-
tæ ſint iure eis competenti ſi in monaſterio nouo,& ſi re
nũciatio illa eſſet io aliquo infirma quõ debet roborari.
Itẽ ſi moniales primi monaſterii poſsint aliquid ordina
re irrequiſitis monialibus monaſterii noui.Item ſi Abba-
tiſſa monaſterii noui poteſt adhuc uti iure Abbatiſſatus i
monaſterio antiquo cum ibi fuerat Abbatiſſa ex pacto ha
bito io contractu ꝙ debet eſſe Abbatiſſa i monaſterio no
uo ſicut ex nnoc eſt licet de facto ſit in monaſterio aoti-
quo alia Abbatiſſa electa & confirmata. ¶ †Quæſtiones
1 formatę non ſunt faciles ſed difficiles maxime quia iſti
caſus raro accidant.Sed reſpõdeo ad id de quo principa
liter cuſtos ſacri loci Aſsiſii principaliter quæſiuit.Et di
co qđ ſiue unio & communicatio facta a principe ualue-
rit,ſiue nõ,ſiue ualuerit renunciatio q̃ fecit monaſterium
primũ ſiue nõ, dico in utroq; caſu quod monaſteriũ pri-
mũ tenet prouidere ſuis monialibus trans latis ad ſm mo
naſteriũ pro informatiooe ipſius ſecũdi monaſterii ita &
taliter ꝙ habeãt honeſtã & decẽtẽ ſuſtẽtationẽ ſicut i pri
mo monaſterio habebat.Non.n.dicũtur eſſe onerolæ ſo
monaſterio & maxime hoc procedit qñ in ſecũdo mona
ſterio de redditibus ſecundi monaſterii poſſunt ſuſtenta-
ri.prædicta poſſunt colligi.18.q.2.c.in oullo 27.q.2.ſi qs
rapuerit.16.q.10.de lapſis & de regula c.ul.& facit quod
no.de ſimo.dilectus.Et ꝑ iura ꝑdicta probat ꝙ idẽ ſeruã-
dũ cõuenit qñ unus religioſus uel una religioſa ꝑꝑ deli-
ctũ devno monaſterio ad aliud cauſa pęnitetię transfert.
Dico ꝙ cũ cauſa ꝑꝑ q̃ illæ moniales de primo monaſte-
rio ad ſm trãſierunt non ſit ſecuta nec ſequi poſſet ad ꝑ-
ſens poſſent petere reductionẽ, ad primũ monaſteriũ in
quo honeſtius oixerint ꝓpter maiorẽ cõgregationẽ q̃ in
illo monaſterio nouo ſolitariẽ uiuẽdo,qa ſolitudo inimi
ca eſt religioni,& ſuſpecta de ſta.mona.c.2.in prin.& op
timẽ facit 54.diſt.quorũdã. Plus dico ꝙ ſi iſta duo mona
ſteria nũquã habuiſſent aliq̃ vnionẽ ſed eſſenr totaliter ſe
parata & diſtincta,& aliquid ex iuſta cauſa cõtingeret ꝙ
in aliquo Monaſterio moniales nõ poſſent honeſtẽ uiuę
re uel nõ ſine penuria,prælatus utriuſq; monaſterii debe
ret educere monachas illius Monaſterij ad aliud mona-
ſteriũ obi agerenr uitã ſuã honeſtẽ & ſine penuria,unien
do illud Monaſteriũ tenue ad tp̃s uel i perpetuũ faciẽdo
ſeruiri illi Monaſterio ꝑ capellanũ. ad hoc de cap.mo.c.
ul.& de ſta. reg.c.2.in fine.in cle. Et ad hoc optime facit
2 † quod ſtatuit Bonifacius VIII.Statuit.n.ꝙ ſi aliqua reci
piatur io monacham alicuius monaſterii de ordine oon
mendicãtiũ, in quo nõ poſſet ſuſtẽtari ſine penuria nõ ua
let receptio de ſta.re.c.uno.li.6. Ex his cõcludo ꝙ ꝑlatus
utriuſque Monaſterii debet eligere id quod minus habet
ſcandali & magis ſit conforme honeſtæ uitę uniendo.ua
let reducere eas ad primum Monaſterium uel facere eis
prouideri de honeſta & decenti ſuſtentatione.præſuppo
ſito ꝙ illa unio ualuerit quod difficile eſt quod ualuerit
& oõ vr̃ ualuiſſe illa renũciatio quẽ fecit primo Mona-
ſterio.quia cũ primum Monaſterio ſine cã renũciauit iu-
ri ſuo,& dooauit.quæ donatio cum extẽdat ſe ad iura im
mobilia & iura perpetua, nõ ualet: quia io hoc grauiter
& enormiter lęſum eſt.Item quia nõ proceſſit tractatus
diligeus qui requiritur in alienationibus perpetuis ut ꝓ
batur.12.q.2.ſiue & de re.ec.non alie.c.1.li.6.cum ſimili
bus. Item quia Viſitator prædictus datus ad uiſitandum
& corrigendum exceſſus & mores reformando non po-
tuit interpooere auctoritatem iſti renũciationi,remisſio
ni,uel donationi.Miniſter, qui eſt iudex ordinarius di-
ctorũ monaſteriorum autorizare.cum igitur talis cõmu-
nio pariat difficultatem quia non poſſunt dictorum Mo
naſteriorũ moniales in ſimul cõuenire,& ueriſiſr ſit ſcã-
dalum paritura.Ad quòd accedit ue ſe.uacan.c.1. fiat re-
nunciatio & remisſio hinc inde autorizante miniſtro &
ſic quodlibet Monaſterium remaneat liberum.præſuppo
ſito igitur dictam unionẽ ualuiſſe quod eſt difficilẽ & ꝑ-
ſuppoſito dictam renunciationẽ nõ ualuiſſe,quod eſt fa-
cilẽ Sequitur ſolutio alterius dubii.uidelicet ꝙ iſti duo
Cõuẽtus cãſeãtur unus Cõuẽtus,& primũ monaſteriũ de
bet tractare ſua negotia cum monialibus ſecundi mona
ſterii.Et quia iure prohibente moniales non poſſunt ſuã
clauſuram exire de ſta.mo.c.uno li.6. cõmittanr monia-
les noui monaſterii uices ſuas monialibus primi quibus
uoluerint.Ad qđ facit quod no.de ſta. mo.c.2.in gl. iſto
rum.igitur in ſi.¶Ad ultimũ dubium dico ꝙ illa antiqua
abbatiſſa tacitẽ ur̃ renũciaſſe iuri abbatiſtatibus in primo
monaſterio.Nam cum fuit ordinatũ auctoritate ſuperio
ris ꝙ debeat eſſe abbatiſſa ſecũdi monaſterii & nullus uel
nulla poſſit eſſe abbas uel abbatiſſa io pluribus monaſte
riis de religio.domi.c.ul. tranſeundo ad ſm monaſteriũ
renunciaſſe vr̃ uel habere pro derelicto iura primi abba
tiſſatus maxime permittẽdo nouam abbatiſſam ſubſtitui
in monaſterio alio,& non ſe oppooẽdo ſed patiẽdo. Ad
hoc quod legitur & not.de his quę.ſi.ã maio.par.ca.c.ex
ore.& de reg.beneficium.in uerb.aſſenſus li. 6. Cũ ergo
quilibet maximẽ prelatus prouidere debeat ut ſcandala
oon naſcantur,& nata tollantur ut de pręſcrip.c.2. & de
no.oper.nũ.c.2.& 18.qõ.2.luminoſo ſuccidat radicitus
materiam ſcaodalorum,& tollat & diſſoluat unionem il
lam quę viris peritisſimis difficultates nedum theologis
ſed & iuriſtis ingerit inextricabiles. Quo facto faciat ꝓ
uideri de neceſſariis uitę illis monialibus translatis ad
ioſtructionem ſecundi monaſterii uel eas reducat ad pri
mũ monaſteriũ douec propitius dñs habitauerit ſm mo-
naſteriũ ad monialiũ debitũ numerũ ſuſtẽtãdũ.O deita-
tis liliũ exora tuũ filiũ ut nobis det auxilium. Fede.

¶Addit.præceden.Quæſt.

¶Capellanum.ad hoc quod ſcripſit Archi.q.3.unio.

¶Patiendo.hoc non ur̃ pro renunciatione ſm ea quę ſcrpſit
Io.An.de reg.iur.qui tacet in prima.q.6.io nouella li.2.
&Hoſt.ſecundum ipſum licet aliter ſentiat.

¶In Chriſti nomine. Quęſtio diſputata per do.Fede.de Pe-
truciis de Senis decretorum doctorem in Academia pe-
ruſina anno domini.M.339.

S V M M AE.

1 *Capitulum an poſſit dare auctoritatem permutationi ec
cleſiarum:& an permutatio ſit diſpenſatio.*

2 *Capitulum non dicitur propriẽ procurator, uel uicario
epiſcopi ſed ſucceſſor:nam multa poteſt qua non poteſt
uicarius.*

3 *Capitulum quod habeat iuriſdictionem ſede uacante ſal
lit in tribus caſibus.*

QVAESIO XXX.

AN capitulũ ſede uacãte poſſit cũ rectore parochia
lis eccleſiæ diſpenſare, ut ꝑ ſeptenniũ inſiſtere
ualeat ſtudio literarũ,& qđ interim ad ſacerdo-
tiũ ꝓmoueri minimè teneaẽ. ¶Arguiẽ primo ꝙ
nõ ꝑ c.cũ ex eo de elec.li.6. ubi diciẽ, qđ Epi & eorum
ſuperiores poſſunr in caſu iſto diſpenſare, & nõ alii. ad
ĩd facit,qa in generali mãdato nõ ueniũt ea q̃ requiritur
ſpeciale mandatũ.2.q.5. qua de cauſa.de procur. qui ad
agendum in fine lib. 6. Sed diſpenſatio uidetur quædam
reſtitutio,ſed reſtitutio requirit ſpeciale mandatum, ut
ff.de mino.l.illud. Item conceſſa licentia eligendi con-
feſſorem &c.de pœni.& remiſſ. c. ij.lib.6. Item capitu-
lum diciẽ eſſe ſucceſſor iuris epiſcopalis de maio.& obe.
c.uno lib.6.Sed diſpenſatio nõ eſt ius,ſed iuris cõmunis
relaxatio & uulneratio.23.q.4.ipſa pietas.& no.50.diſt.
ut conſtitueretur. Nec poteſt peti aliquo iure diſpenſa-
tio ut no.47.diſt.ſicut hi.& 1.q.7. exigunt.Item poteſtas
epiſcopalis ad capitulum deuoluta non uidetur ſe exten
dere niſi ad expreſsè præmiſſa in iure.ad hoc, ne ſede ua
can.c.ij.& ad ea quæ ſunt iuris & non gratiæ ut no. Ar-
chid.de maio. & obed.ca.i. lib.6. Diſpenſatio eſt gratia
non ius,ut 1.q.7. didici in fine. & de cler. excommuni.
min.c.pen.& de elect.licet canon.lib.5. in fi. Item facit
quod not.Innoc.de eo qui fur.ordi.c.ij.ubi.no.quod in-
feriores ab epiſcopis non poſſunt diſpenſare niſi in caſi-
bus à iure permiſsis. ¶ Præterea capitolum ſede uacante
debet cuſtodire & conſeruare iura epiſcopi de elec.quia
ſæpe de offi.ordin.præſenti.lib.6.12.q.2. hoc ius placiti
cum ſimilibus.Sed capitulum diſpenſando contra ius cõ
mune non conſeruat iura epiſcopalia in ſuo ſtatu ſed mi
nuit.Nam cum diſpenſatio ritè facta ante tempus com-
pletum reuocari non poſſit,ut no. in c.cum ex eo preal-
legato.igitur factum eſt preiudicium epiſcopo,quia non
poterit illum cõpellere ad ſacerdotium quod potuiſſet
ſi non fuiſſet diſpenſatio facta. ¶De materia pro & con-
tra,non tamen in caſu propoſito not.in Specul.de inſtru
men.edi.§. nunc uerò ad fi. pro iſta parte facit quod no.
de ſymo.ex inſinatione, ſed tex.facit contra.Econtra ca
pitulũ ſuccedit epiſcopo generaliter in ſpiritualibus &
temporalibus ut patet de ſuplẽ.negli. prælat.c. penult.
& ult.in glo.j. ¶Præterea regulariter omnia quæ ad iu-
riſdictionem pertinent poteſt inquirere & punire etiã
de maximis criminibus,ut patet de hæret. ad abolẽdam.
& eodem ti.c.j.in cle. quod nõ poteſt facere vicarius de
offi.uica.c.ij.li.6.Facit epiſcopus conſecrari & clericos
ordinari ſicut electi & confirmati.¶ Ad primum facit qđ
no.64.diſtin.prouinciales.Ad hoc per Innocen.& Ho-
ſtien.de tempo.ordin.nec epiſcopi. Ad ſecundum de or
din.cog.c.3.lib. 6. Item epiſcopus & capitulum faciunt
vnum corpus, cuius ipſe caput eſt de teſta.requiſiſti. de
his quę fiunt à præla. & ultimo. ideoque dicendum eſt,
quod omnia quæ pertinent ad epiſcopum iure ſuo tran-
ſeunt in capitulum,ut etiam not.Innoc.de hæret. ad abo
lendam.Suo iure igitur dixi,quia ea quę competunt epi-
ſcopo iure delegato, uel ex priuilegio ſingulari:nõ tran
ſeunt in capitulum,ut not.Archid.in tractatu hæretico-
rum in §.poſt hoc quæro in prin.4.carte, & do. Pau.de
hære.c.j.in uerbo capituli in cle.licet.in aliquo diſcor-
det ibi.Pau.à dom.Archid.¶Præterea regula eſt,ꝙ q̃ po-
teſt plus poteſt & ꝙ minus;prout in regula iuris non de-
bet cui plus.cum concord.ſed plus eſt poſſe confirmare,
conferre,inſtituere,deſtituere, abſoluere, excommuni-
care,&c.tamẽ Capitulum hæc omnia poteſt.ut patet ne
ſede uac.c.j.de inſtit.c.j.de maio.& obed.c.cum olim.&
eo.tit.c.uno lib.6.cũ ſimilibus. Item poteſt interponere
decretum in alienationem rerum, & omnia quæ ad me-
rum & mixtum imperium pertinent,paucis exceptis, ut
patet,C.de offi.eius qui uicem al.iu.ob.l.ij. quæ lex facit
ad caſum noſtrũ,qui loquitur de ſubſtitutis in locũ ab-
ſentiũ uel defunctorũ:& ſuꝑ meri iperij cõtineẽ diſpen
ſatio,ut no.ĩ Spe.de iur.om.iud.§.j.ĩ pri.v.col. ¶Præte-
reà ſi iſta diſpẽſatio fieri nõ põt ĩ hoc fit ꝑiudiciũ eccle
ſiis,in quarũ fauorẽ ac ẽt vniuerſalis eccleſiæ:q̃, uiris li
teratis maximè noſcitur indigere,emanauit illa conſti-
1 tutio cũ ex eo.¶†Præterea Capitulũ põt præſtare aucto
ritatẽ permutationi eccleſiarũ,ut no.de re.permu.c.vno
ĩn cle.& tñ ꝑmutatio eſt q̃dã diſpẽſatio, ut no.per Ar-
chid.poſt Hoſt.de re.ꝑmu.c.j.lib.6.Vna ergo ſpecie di-
ſpẽſationis cõceſſa omnes ſimiles uidẽtur cõceſſæ.4.di.
denique in fi.12.q.2. ſi q̃s ꝑuẽtus à cõtrario. ¶Præterea
ſucceſſor & anteceſſor ꝓ vna perſona reputantur de fo.
cõpe.dilec.ti.& de ſol.c.j.ſed omnes clamãt,ꝙ Capitu
lũ ſuccedit epiſcopo ſede uac. ergo debet tradi regula
affirmatiua,ut.ſ.quod poterat eṗs poſſit Capitulũ.Hinc
eſt ꝙ mãdatũ factũ Capitulo adiplet Eṗs ſubſtitutus.De
hoc ꝑ Cõpo. de reſcript.eã te. ¶Preterea ‡ſpeciale eſt in
Collegio Cardinaliũ uacãte ſede,quod nõ poſsit exer-
cere ea,q̃ ad Papã uiuẽtẽ pertinerẽt niſi ĩ caſibus premiſ
ſis,ergo &c.Regula iuris vr̃ in cõtrariũ,ſ.ꝙ poteſtate &
iuriſdõne Eṗi uiuẽtis poſsit uti Capitulũ de elec.c.ij.cir
ca pri.ĩ cle.Preterea optimè facit quod no.Io.16.q.1.ec
cleſia ubi expreſsè Io.innotuit,ꝙ capitulũ poſsit diſpen
ſare ſicut eṗs;ad hoc faciũt iura quæ allegat ꝓ hac par-
te Guil.in Spec.de iſtr.edi.§.nunc aliqua in ult.col.uer.
itẽ circa legitimas &c. & quod no.Io. Andr.de hæret.
c.j.in gl.hec litera in cle.ſed prima pars placet mihi, ꝙ
patet per reſponſionem ad contraria.& hoc placet Ioã.
And.de elec.cum ex eo ſuper glo.hoc igitur.Nõn obſt.c.
cum ex eo,quia licet dicatur ꝙ epiſcopi poſſunt,ꝑ hoc
nõ excluditur Capitulum Eṗi mortui, ſed excluduntur
alij Prelati ne poſsint cum ſuis ſubditis diſpẽſare.ſed ca
pitulũ cenſetur idem cum Eṗo,ut dictum eſt ſupra.Item
nõ obſt. quod dr̃ de generali mandato quando quis cõ
2 ſtituitur procurator uel uicarius,qa†Capitulum non dr̃
propriè ꝓcurator uel uicarius,ſed ſucceſſor.& habet or
dinariam iuriſdõnem à lege ſine miniſterio hoĩs,& põt
ĩnfinita quę nõ põt vicarius eṗi,ut patet de offi.uic.c.ij.
& iij.lib.6.Item nõ obſt.quod dr̃ conceſſa licentia &c.
illud intelligitur in licẽtia cõceſſa ab homine.Itẽ ſi nul
lum uertatur preiudicium illius cui cõcediẽ licentia, qa
in illis caſibus poteſt ad eṗm recurrere,ſed ĩ caſu noſtro
poteſt imminere periculum ſi eṗi ſede uacante,non poſ
ſent per Capitulum expediri.item ex dicto illo ſequereẽ
abſurdum ꝙ pniarius, & electus confeſſor à Capitulo ſe
de uacante non poſſet abſoluere cõfitentes ĩ caſibus eṗo
reſeruatis,quod tamen eſt falſum & de ma.& obe.c.vno
lib.6.item non ob. ꝙ Capitulum ſit cuſtos qui habet cu-
ſtodire dimiſſa à prelato, & obuenientia tempore uaca-
tionis reſeruare futuro ſucceſſori,& tamen aliqua poteſt
alienare ne pereant ſed ſubſiſtãt & ſuſtineanẽ. Et ea quę
ꝑtinent ad utilitatem ſubditorum cuſtodire,eſt ius redde
re,& vnicuiq; tribuere qđ ſuum eſt.quia illo modo iuſti
tia colitur & ſeruaẽ in proœ.Greg.11.q. cum deuotiſſi-
ma.Non ob.qđ diſpenſatio non põt peti:quia de hoc nõ
querimus. ſed nunquid Capitulum poſsit diſpenſare?&
3 multa poſſunt fieri ad quæ q̃s non teneẽ & peti non poſ
ſunt de ſymo.c.j.2.q.2. ſi quis eṗm cum ſimi. facit quod
no.Pet.ſupra de iur.om.iu.ad fi. ubi dicit,ꝙ ſubditus po-
teſt adire ſuperiorem ſui ſuperioris &c. ut diſpenſet.Præ
terea ſi ſuperior peccat,qui nõ diſpenſat in caſu licito,ſe
quitur quod diſpenſare in caſu licito potius ſit iuſtitia q̃
gratia. ¶Preterea ea quę ſunt gratiæ reſpectu recipiẽtis
facit, ut quia cõfert beneficia in caſu illius decretalis vnũ
cæ ne ſe.uac. lib. 6. Ad quod facit de reſcrip. ſedes. & de
præben. relatum. Quod ergo dicit Archid.de ma.& obe.
c.j.lib.6.quòd ea quę ſunt gratiæ Capitulum non exercet
poteſt intelligi in collationibus beneficiorum ad ſolum
episcopum

epiſcopum pertinentiũ aliàs nõ probat, quod dr̃ &c. Nã ſi uolumus arguere ab auctoritate Inn. dicitq́ iuriſdõ trãſit i Capitulum, ſed iuriſdõ eſt tam uoluntaria q̃ cõtentioſa. ergo &c. Itẽ non ob. c. ij. ne ſe. ua. ubi regula tradit
3 negatiue. †Nam regula eſt qđ Capitulum gñalr ſuccedit ut de ſup. ne. prela. c. 1. li. 6. Fallit i collationibus bñficiorum ubi negatiua regulariter eſt uera. Et iſta exceptio patitur exceptionẽ ut ne ſe. ua. c. uno li. 6. Item fallit i iudicio ut c. ult. eo. ti. Item fallit i alienationibus rerũ eccleſiæ 12. q. 2. ſi qua de rebus eccleſiæ. Item nõ ob. qđ no. Inno. de eo qui ord. fuit ſuſc. c. 2. quod iferiores ab epo &c. Nam capitulum inquãtum ſuccedit epo nõ eſt inferius eodem, q̃ patet ex eo quia iuribus epi tũc utitur & abſolui excommunicatos ab epo. Iſta nõ poſſent fieri p̃ minorem ſed per parẽ ut de offi. ord. paſtoralis ſecũdo reſponſo. item iferiores nõ dant literas ad ordines ſed capitulum ſic de tempor. ordi. c. 3. li. 6. ſic ergo capitulũ gerẽs uices epi nõ continetur ſub appellatione inferiorũ prælatorũ ſed conſiderata propria natura Capituli inferius eſt & nõ diſpẽſat ut no. de ſimo. capitulo ex inſinuatione. Federicus de Senis.

¶ Addit. præcedentis conſilij.

¶ Igitur. & adde quod no. ĩ ca. q. 38. c. 1. uide. q̃ ibi no. Io. An. in nouel. Laur.

¶ In Chriſti nomine Amẽ. Qõ do. Fed. de Petrucijs de Senis diſputata Peruſij anno domini. M. 341.

S V M M AE.

1 *Minoris. xxv. cui per iudicem interdicta eſt ſuorũ bonorum adminiſtratio, contractus uenditionis iuramẽto firmatus an teneat.*

2 *Iuramentum diuerſis ex cauſis redditur ineſficax.*

3 *Iuramentum in contractu appoſitum multos defectus ſupplere dicitur.*

4 *Prodigi cui interdicta eſt alienatio, iuramentum, an & quo caſu ſit efficax.*

5 *Sententia & rei euidentia dicuntur æquipollere.*

Q VEASTIO XXXI.

1 MInori. 25 ann. maiori. 14. curatorem habenti ſit interdicta fuit adminiſtratio per iudicem tanquã prodigo, qui minor hoc non obſtante uendidit rem immobilem & ꝯtractum iuramento firmauit,
2 ¶ †Quæritur nũquid talis ꝯtractus ualeat & arguitur q̃ nõ ualeat, quia iurm̃ nõ fuit inuentum ut eſſet uinculum ad aliquod illicitum ut 22. q. 4. inter cætera de iureiu. quãto & facit quod no. de ap. c. 3. ſed hoc iurm̃ eſt ꝯtra iuſtũ p̃ceptũ ſuperioris, cui ſuperiori obtẽperandũ eſt 8. diſt. q̃ contra mores. 11. q. 3. q. reſiſtit. & de ma. & ob. ſolitę. Ordinationi nãque Dei reſiſtit, q. ꝑlati reſiſtit, ut i d. c. q. reſiſtit. ad Romanos. 13. c. Item illud iurm̃ nõ habuit ſecũ iudiciũ. i. deliberationem & diſcretionẽ ſic non obligat. de iureiu. & ſi Chriſtus. ¶ In contrarium vr̃. nã prohibitio legis & hominis ſunt paria ut C. de re. ali. nõ ali. l. ul. & de ap. cũ ſpali. & ubi lex remittit nõ eſt neceſſaria hominis remiſſio. ff. de cõdi. inſti. l. quę ſub cõditione. §. ulti. At uideo quòd iuramẽtũ pręſtitũ cõtra prohibitionẽ legis dicentis contractum celebratum a minore ſuper fundo dotali & ſuper futura ſucceſſione nõ ualere, firmat rẽ de qua agitur ut de iurei. cũ cõtingat & de pac. c. 2. li. 6. & autem ſacramenta puberum. C. ſi aduer. uen. Igitur & contra preceptum hominis ualebit. ¶ Præterea aut dicis iſtud iuramentũ non ualere ratione ætatis aut quia p̃ſtitũ a prodigo. Non rõne ætatis ex quo erat maior. 14. quia iuramentum repreſentat eum maiorem ut not. i autem. ſacramẽta puberũ. & de emp. & uẽ. c. penul. Nõ ideo quia prodigus ante interdictũ ualebat alienatio ꝓdigi. ut no. ff. de cura. fur. l. j. ergo ſola ꝓhibitio iudicis vr̃ cauſa q̃ iuramẽtũ nõ debeat ualere. Sed prohibitio iudicis nõ pręiudicat iuramẽto niſi cã ſuper qua fundatur pręceptũ iudicis ſit p̃ ſe ſufficiẽs ad reddedũ iuramẽtũ illicitũ. ut de cẽſi. ſignificauit. Sed hic nulla eſt ſufficiẽs cauſa per ſe ut ſ̃ dictum eſt. Præterea alia rõne vr̃ q̃ alienatio nõ ualeat ex eo q̃ per tale jterdictum eſt ſuſpẽſa adminiſtratio bonorum ſuorum & in alium traslata ut. ff. de cura. fur. l. Iulianus. & de dol. & cõtu. c. ueritatis. & de accu. c. ult. Facit pro & ꝯtra quod nota. Inno. i ca. Raynaldus. de teſta. i gloſſ. pactum &c. item quod nõ ualeat facit. ff. de tutor. & curat. dat. ab his. l. is qui i fin. ibi furioſum faciunt exitum quaſi prodigi & furioſi ſimilẽtur. Ad idem de uerbo. ob. is cui i fin. ibi nec pro furioſo. Hic eſt quod teſtari nõ poſſunt nec teſtes ad hiberi in teſtamẽto ut ff. de teſta. l. is cui. & inſti. eo. titu. ultra medium. Et exẽplo furioſi daſ prodigo curator ff. de cu. fu. l. j. ibi curatorẽ ei date exẽplo furioſi & ibi donec ſanos mores recipiat qa tales perſonæ nihil habeat in bonis. ¶ Pro iſta parte facit de ſup. neg. ꝑla. c. 1. Ex cuius mẽte apparet quod dato curatore prodigo ablata eſt ei bonorum adminiſtratio. Hoc idẽ operatur interdictum hominis factum prælato circa executiones gratiarum ut de accu. c. ult. & de cõceſ. præben. ſi ſoli ordinario. lib. 6. Nõ ergo iſte per ſuum iuramentum põt recuperare bonorum adminiſtrationem i eluſionem legis & ſui ſuperioris ne leges & interdicta prætorum ſint ludibrio. facit de poſtula. prælat. c. bonæ. ij. uerſi. nec notabat. de elect. cõmiſſa. de iureiura. ſicut. item prodigus aſſimilat pupillo. ut ff. ſi cert. petat. l. certi cõdictio. §. item qui. ſed iuramentum pupilli nõ ſufficit ut dr̃ in aut. ſacramenta puberum. ergo nõ pupillorum. & facit quod not. ff. de li. ca. l. ult. item minus põt iſte quã pupillus. Nã pupillus obligaſ naturalr̃. ille non. ut ff. de fideicõ. l. Marcellus. ¶ Soluendo credo iſtam partẽ ueram p̃ iura pro hac parte allegata. Nõ ob. l. ulti. ff. de re. alie. nõ alie. Nam illa tria q̃ ponuntur i l. illa i pri. ꝯparantur quo ad ſignificatũ uerbi alienationis, quo ad alia nõ ſunt paria: ut ibi nota. imo ibi eſt fortior prohibitio legis & teſtatoris q̃ habeĩ ꝓ lege quàm pacto ꝯtrahẽtiũ: ut ibi no. Sed i caſu noſtro loquitur de ꝓhibitione iudicis ex cauſa facta & ſuper re ad eũ pertinẽte. iõ dico ex cauſa ne obſtet de reſti. i integ. c. ij. & quod not. de deſpõ. ipu. c. ad diſſoluẽdũ. & de ſpon. du. c. pen. & durius agit miniſter legis quã ipſa lex. ff. de arbi. l. Celſus. Non ob. c. cũ ſpeciali. quia fateor q̃ pręceptũ canonis obligat ſicut & p̃ceptũ hois præceptũ hois plus. Simile de uoto ſimplici & ſolẽni. qui cle. uel uo. c. rurſus & ſimile quod not. de iurei. c. pẽ. Nõ ob. aut. ſacra. & c. cũ contingat & hoc dupliciter. Primo: q̃a fortius prohibetur ꝓdigo alienatio quã minori uel mulieri: q̃a quaſi ſimilis eſt furioſo: ut patet per multos tex. ſ̃ allegatos quòd nõ eſt i minore & muliere. qui teſtari poſſunt & eſſe teſtes q̃ oĩa negãtur ꝓdigo. Itẽ mulier & minor ultra prohibitionẽ legis ne ſunt aliàs per iudicem ab adminiſtratione ſuſpẽſi. at ille prodigus ſic. ¶ Exemplũ patet in pꝛ̃lato q̃a iure ꝓhibetur alienare, tamen i caſu utili uel neceſſario alienat. ut 12. qõ. 2. hoc ius. & tamenſi ſuſpenſus fuit ab homine. i. a ſuo ſuperiore uel iudice i nullo poterit adminiſtrare etiã utiliter adminiſtrãdo: ut de dolo & cõtu. c. ueritatis in fi. & de cõceſ. pręben c. j. §. adiiciebatur. lib. 6. Ad id quod dicit argumentãdo per locum a diuiſione dicendo aut iſtud iuramentũ nõ ualet rõne ætatis; aut quia ꝓdigus & c. Sic rñdeo & dico q̃ ſolus defectus ętatus & ꝓhibitio curatoris non ſunt cauſa quod cõtractus
3 iuratus nõ ualeat. †Nam iſtos defectus ſupplet iuramentum ut in aut. ſacramenta. Item nec illa ratio eſt ſuffi-

cicns ,quia expedi t reipu.ne quis re ſua malè utatur:ut
l.is q.ff.de tu.& cu. ab his.Expedit.n.reip.mulieres ſal
uas dotes habere,ut ff.ſo.ma.l.j.& ff.de iu.dot.l.ij.& tñ
hoc nõ ob.iurm ualidat alienationẽ rei dotalis ut in c.
4 cum contigat.Et ſi dicas† nec ſola prodigalitas facit cõ
tractũ nullum cum ante interdictũ ualeat alienatio. Ad
hoc rñdeo,ꝙ ſi certum eſt eſſe cũ prodigũ,ita, ꝙ de hoc
nulla ſit dubitatio nõ tenet alienatio,nec iurm ualidat
talem alienationẽ:qa talis prodigus de quo manifeſte
conſtat eum eſſe prodigum in pluribus ll. ſupra al.equi
paratur furioſo & pupillo & non habenti ſanos mores.
Sed:certum eſt tales non obligari iuro,quia ignorãt qd
agunt.Si uero non eſt certum,ſed dubium an ſit ꝓdigus:
tunc dico ꝙ ualet contractus ante iuriſdictionem etiam
ſine iuro.& iſta diſti.poteſt colligi per id quod no.ff.de
teſta.l.is cui.Et iſto caſu remanet ſola prohibitio iudi-
cis,quæ non obſtante iuro reddat contractum nullum.
Nam cum rõne iuriſdictionis ſeparata ſit ab eo bonorũ
adminiſtratio ſequitur ꝙ ille contrahendo nil agit:quia
nihil poteſt in alium trãſferre,ut in l.Iulianus.& in c.ſi.
& c.ueritatis cum ſimilib.ſupra all.iuramentum uerò nõ
dat iſti poteſtatem in rebus ab eo per interdictionem iu
dicis ſeparatis:quia eſſet i poteſtate ſubditi impune ſupe
rioris præceptum trãſgredi.Nec iuramẽtum obligat uel
firmat tranſgreſſionem præcepti,ut in c.uenientes. & c.
ſicut.j.& ij.cum ſimilibus.de iureiur. & de foro comp.c.
ſi diligenti.Nec ob.quod ultimò dr̃, ꝙ præceptum iudi-
cis non præiudicat iuro per ca.ſignificauit de cenſi.quia
illud loquitur quãdo præceptum fit contra iuſum,alias
licitè preſtitum.Vbi aũt dubitaretur,an eſſet licitum iu-
ramentum,tunc ſtaretur potius ꝓcepto ut ibi no. Sed in
caſu noſtro ꝓceſſit interdictum iudicis equum & iuſtum
iuſum.ergo non põt te uinculare ad uiolãdum iuſtum ꝓ-
ceptum.Et eo ipſo ꝙ iurauit ſeruare qđ contra legem fe
cerit uĩ temere iuraſſe.Igitur concludo ꝙ ꝓdigalitas eui
dens & notoria per ſe ſola & interdictio fundata ſuper
prodigalitate de qua ſummariè cognouit iudex,reddunt
iurammentum non obligatoriũ.ſi aũt plene & ſciẽter co
gnouiſſet de prodigalitate,& per ſuam ſniam declaraſſet
eum prodigum,tunc ſine aliqua interdictionem eſt ſibi i-
5 terdictum: † quia rei euidentia & ſnĩa ęquipollent,ut de
cbo.cler.& mul.i.ueſtra. & ca.ult.& facit quod no . C.de
or.cog.l ij.& d.l.is cui de teſt.Poſſet tamen dici ꝙ ubi ſo
la interdictio eſt cã ꝙ alenatio non tenet etiam iuramẽ
to firmata:puta,quia prodigalitas non erat notaria, nec
plenè de ea cognitum,nec per ſniam declaratum,ꝙ licet
in recipientem non ſit trãſlatum dominiũ nec poſſet prę
ſcribere,quia contra leges mercatus eſt,ut legitur & no.
de iure patr.cura.& de rebus ec.non ali.c.ij.lib. 6 . tamẽ
iſte quãtum in eo eſt debet ſeruare iuium,arg.de inſti. cũ
ueniſſent.Et dicere poteſt poſſeſſor iſte quantum ad te li
beras ędes habeo,ff.ſi ſerui.uen.l.loci ad finem,& per re
g ulam quę traditur de iureiur. ſi uero.

ADDIT.

¶Valebat. Sed contrarium no.ff.de uſucap.l.ſi ab eo.& de
uerb.obl.l.is cui.

¶Queſtio diſputata per dominum Federicum de Senis
Peruſij.M.cccxliij.

SVMMAE.

1 *Interdictus intrãs monaſterium an eo ipſo ſit abſolutus,*
& an interdicto non relaxato poſſit officiis diuinis in-
tereſſe,uel licitè ad ordines promoueri.
2 *Sentẽtia interdicti nedum mortuos ciuiliter,ſed etiam na*
turaliter ſequi dicitur.
3 *Tempus delicti conſiderandum eſſe.*
4 *Sentẽtia interdicti lata in populum,in clerum includat.*
5 *Ciuitate interdicta an exiſtẽtes extra ciuitatẽ aſtringat*
6 *Ciuitate interdicta an quilibet de ciuitate nominatim*
cenſeatur interdictus.
7 *Vnã & eadem res non debet duplici iure cenſeri.*
8 *Clerus non eſt interdictus interdicto populo.*
9 *Cleri appellatione omnes perſonæ eccleſiaſt.continẽtur*
10 *Habitus exterior oſtẽdit talẽ qualẽ iudicare debeamus.*

QVEASTIO XXXII.

Queſtio talis eſt. Quidam de populo interdicto
1 ingreſſus eſt monaſterium. Quæritur an ante
uel poſt profeſſionem poſſit licitè ad ordines
promoueri,& diuinis officiis intereſſe interdi-
cto generaliter uel ſpecialiter non relaxato.¶Et uidetur
primò ꝙ neutro caſu poſſit licitè promoueri niſi iterdi
ctum fuerit relaxatũ,quia interdicto populo, interdicti
ſunt ſinguli de populo ut de ſent. exc.c.ſi ſententia in ſi.
lib.6.Sed per ingreſſum religionis non tollitur talis ſen
tentia niſi per hominem tollatur.ut eo.tit.cum illorum.
neceſſaria eſt igitur abſolutio uel relaxatio ut eo. tit.c.
ſuper eo.& c.uenerabilibus.eo. lib.quãuis animas ꝑ pœ
nitẽtias ſanare poſſumus, infamiam tamen abolere non
poſſumus.2 q.3 .hinc colligitur.nec enim omnis irregu
laritatis nota tollitur per igreſſum religionis ut not.de
apo.c.ij.Ad præmiſſa facit quod no.de ſent.excõ.& ſi ſẽ
tẽtia in nouella lib.6.ubi dicitur,ꝙ ſi terra alicuius do-
mini ſubiiciatur interdicto,& aliqua de illis terris ꝑ uẽ
ditionem, uel alio modò trãſferatur ad alium non deſi
nit eſſe interdicta niſi iterdictum per hominem tollatẽ.
2 †Nam talis ſentẽtia nedum mortuos ciuiliter, ſed natu-
raliter ſequitur ut de ſent.excõm.à nobis ij.& de ſepul.
ſacris.& eo.tit.c.j. i cle. & poſt mortem indigent abſo-
lutione ut in dicto c. à nobis. ¶Prętereà nullus dubitat
ꝙ ſi iſte ingreſſus fuiſſet nominatim iterdictus nõ poſſe
ordinari niſi primò abſolueretur,ut patet ꝑ iura in prin
cipio allegata:ſed nominatim interdictus eſt ille, q eſt
de populo uel vniuerſitate interdicta,ut dicit Innoc.in
cap.in Lateranẽ.in prin.facit,ff.de exec.rei iud.l. ſi cum
argentum.§.j.Prætereà populo interdicto , neſcitur in
populo,& tunc abſentes ligantur quanto magis ſenten
tia excommunicat iſtum; qui tempore ſentẽtiæ fuit for
rè pręſens in populo.nec enim mutato ſtatu tollitur ſen
tentia de immun.eccl.cap.aduerſus.ad idem,ff.quando
di.leg.ce.l.ſi uſusfructus in fine.Tempus enim delicti cõ
ſiderandum eſt,ff.de pœnis. l. j. & quia iſte ꝓuentus eſt
de foro compet. cap.propoſuiſti . cum ſua glo . & facit
quod not. de appella. prætereà. & iſta pars poſſet dila-
tari per ea,quæ notantur in mercurialibus,de regu.iur.
cum ſunt partium iura in 3.q.Tranſit.n.iſte ad monaſte-
rium cum onere ſuo,,& cum actionibus ſuis cõpetẽtib.
pro & cõtra & ſine pręiudicio prioris ſententiæ de de
ci.l.paſtoralis.de pig.ex literis.de relig.domi.c.ij.& de
cẽſi.c.j.in cle.Prætereà qui ſentit lucrum debet ſentire
onus de reg.iu.qui ſentit,& cum aliquis ſeparatur à col
legio partem ſuam petit ut 18.q.3.nullo modò.igitur &
onus etiã graue collegij ſubire & ſentire debet,maximè
cũ ſnĩa interdicti afficiat populum & ſingulares de po
pulo nõ ipſum corpus,ad quod facit qđ le.&no.de col.
illi.l.j.in ſi.& in Spe.de ſen.§.j.uer.ſed quid erit.& uer.
ꝓced.& ff.ad munic.l.iij.facit etiã qđ no. Inn. & Hoſti.
de offi.leg.nouit.& per Arch.de reſcr.ſtatutum.§.j.li.6.
ubi colligitur ꝙ cõmiſſio cauſæ uel ꝓrogatio facta ali
cui proprio nomine expreſſo mutato ſtatu ſequitur per
ſonam,at iſte nominatus dr̃ interdictus.ergo &c.Ad pręe
miſſa benè facit de capel.mo.c.ij.ubi poſt monaſteriũ fa
ctum capella retinet primum priuil.ad præmiſſa facit ꝙ
priuilegium conceſſum loco,poſteros & naſcituros re-
cipit,ergo eodem mõ & pœna.quia ſiue in fauorabilib.

ſiue in odioſis populus non mutat ſignificatum ſuũ,ff.de
3 cẽſi.l.forma,§.quãquã. ¶ † Præterea cũ ſnia interdicti la
ta in populũ nõ cõprehendat clerũ:ut in c.ſi ſnia in pri.
de ſen.exc.i 6.debet intelligi de illis q̃ tẽpore ſniæ erãt
de clero.Nã q̃ poſtea ſunt aſſumpti nõ deberẽt gau dere
hoc priuil. Ad hoc faciũt not.de reg.iu.q̃ ſentit lib. 6. ꝑ
& ꝯ de uer.ſig.c.ult.lib.6.in nouella. In ꝯtrariũ vř de ſta.
monac.recolẽtes ubi locus trãslatus ſequitur condõnem
pſonarũ ad quas trãslatus eſt. Ad idẽ de iure patr.c. vno.
lib.6.ubi ius patronatus alteratur ex pſona cuius nomini
nũc adhærẽt & facit de ſepul.is q̃ lib.6.Itẽ cũ iſte ſit ple-
nẽ trãslatus de vno collegio ad aliud nil habet cõmune
cũ priori collegio.21.q.1.ſi qs iã trãslatus.16.q.2.ne pro
cuiuslibet.18. q.2.c.j.de priuil.c.pẽ.& de deci.c.j. in fi.ĩ
cle.& de elec.cõſtitutus.ubi plene trãslati ad priuilegia-
tos gaudẽt priuilegio.& eximũtur ab onere decimarũ.&
talis iſte iudicãdus eſt qualis inuenit ur.de ſent.exc. ſi iu-
dex.lib.6.¶Præterea ceſſante cauſa ceſſare debet effectus
de app.cũ ceſſante.& de renũ.poſt.& C.de hære.l.j.& de
mili.teſt.l.nẽ quidẽ.& ff.de iure imu .l.ſuper.§. negocia-
tiones.Ibi quãdiu ac iſte erat interdictus puta:quia de po
pulo tali, nõ quia titius ſed per quãdã cõſequẽtia no pri
cipaliter & per hoc iſte nõ eſt interdictus,ff.de auct.tu.l.
j.¶Quod hoc ſit,uerũ patet. Nã interdicto populo inter-
dicti ſunt naſcituri infantes,& innocentes.quare hoc?nõ
quia delinquũt,nec quod de illis ſenſerit proferens iter
dictũ,ſed principaliter & p ſe ſenſit de populo & eo trãſ
lato ad clerũ nõ cõmunicat ulterius priuilegiis,& oneri
bus populi. per c.recolentes. & per id quod alle. io pri.
4 huius partis. Simile eſt † cum ciuitas eſt interdicta . nam
ciues quãdiu ſunt ibi aſtringũtur interdicto,cum ſiue ex
tra non.ut in c.ſi ſententia,ſic religioſus exemptus cum
deſtinatur ad locum nõ exẽptum iudicatur ſm naturam
ſecundi loci.ut de priui.quoniam & eo.tit.c.j.i fi.lib.6.
Nec eſt nouum q̃ ſententiæ tollantur ſine abſolutione.
Vide exempla de ſpõ.nõ eſt.§ 1. diſt. ſi quis deinceps de
elec.quia ſępe.lib.6. & de dec.c.j.& de pœnis.c.j.i cle.
Ex quo ergo ſine fraude exiuit de populo p ĩgreſſum re
ligionis uel trãsferẽdo domicilium ad alium populum
deſinit ligari & affici illa pœna pcipue cũ pœnitere hic
non poſsit quia nõ deliquit.item ſi iſte fuiſſet in aliquo
culpabilis & pœniteret & ſatisfaceret,nõ tamẽ tolleret
ſnia interdicti quo ad eum.ut ſen.exc.c.ult.uer.nec etiã
eſic.lib.6.Sine fraude dixit ꝑ c.ult.de uer.ſig.lib.6.& qđ
ibi no.in nouella i uerbo cõmẽſales Ecõtrario ſequere
tur qđ durãte lõgo tp̃e interdicto in loco deficeret ibi
clerus mortuis antiq̃s cler.& ſic nõ poſſent i quatuor fe
ſtiui tatib.celebrari diuina,nec ẽt miniſtrarẽ ſacra pmiſ
ſa ipſi interdicto,& ſic creſceret ideuotio populi.& plu
res eſſent hereſes & iſinita aiarũ pericula ſurgerẽt ut de
ſen.exc.c.ult.i prin.lib. 6. Igitur cum iſte ſit traſlatus ad
aliam uitam, & deſinit eſſe de populo purgatus ſit a le-
pra illius populi.13.q.2.quia ergo.& de paroc.c.ult. &
a ꝯtrario.1.q.1.cito turpẽ.& de reg.licet de cõſti.trãſla
to. & facit qđ ſcripſi i tertio mẽbro qõnis diſputatæ de
monacho exẽpto ſacto abbate i alio monaſterio exẽpto
& demũ renũciauit q̃ nec i primo nec i ſcđo monaſt.re
manet.ſed ſub epõ loci quę qõ eſt 9. ſupra eo.¶Solutio
credo iſtam partem eſſe ueram. ¶Non obſtat quod alle
gatum eſt uſq; ad uer ad præmiſſa: quia illa iura habent
locum quando quis ut titius non quia de populo eſt in-
terdictus,uel ligatus:at hic nõ eſt ſic,nõ obſtante eo qđ
ſequitur de terra interdicta. Nam illæ terræ per ſe erant
interdictæ,non ex conſequentia tanquã cõprehenſę ſub
aliquo præmiſſo; & ſic terræ de nouo acquiſitæ nõ ſub-
iacent interdicto.ut no.Io.And.in c.ſi ſnia in nouella.p
id quod le.& no.de priuil.c.cum capella.& de reſcript.
c.ult.& facit,ff.de iud.l.non poteſt.& de dam.infe.l.dã-
ni.§.ſi is qui ſecus in priuil.ubi eſt fauor:quia tũc ueniũt

futura de priuil.q̃a circa. Et ſecus eſt quãdo populus eſt
interdictus.Nã ſi quis poſt latũ interdictum efficiatur de
populo illo,puta per tranſlationẽ domicilij,uel per na-
tiuitatẽ illa eadẽ ſentẽtia erit ligatus,quia de populo.nã
& naſcituri ad mille annos in populo illo,iterdicto nõ
ſublato eſſent interdicti.ut no. i c.ſi ſentẽtia.p Io.And.ĩ
nouella.& facit,ff.de iud.l.ꝓponebatur.& de pign.l.gre
5 ge.Nõ obſt.quod dicit Inno.in c.in Lateranẽ.ut † uideaẽ
quilibet de populo nominatim interdictus.Nã quãtũ ad
hoc æquiparatur nominatim interdicto ut denegẽtur ſi
bi illa q̃ denegãtur nominatim interdictis.& hoc habet
locũ dũ eſt de populo.& ſic põt reſpõderi ad id qđ not.
Iun.de ſpõſ.nõ eſt in fin.Nõ obſtat q̃ ſequitur,ſ.q̃ naſci
turi erãt interdicti, ſine noua ſentẽtia.R õ eſt,quia tẽpo
re natiuitatis eorũ ſunt de illo populo interdicto.Sed ſi
nõ eſſent de illo populo ſecus eſſet.verbi gratía,de po-
pulo Tudertino interdicto quidã trãſferunt domiciliũ
Peruſinũ uel ſe collocãt alibi generant filios & ex filiis
nepotes:& ſic deinceps. & interim ex illis deſcendenti
bus cõſtructæ ſunt villæ & caſtra,nũquid dicemus iſtos
deſcendentes & nouos populos interdictos fore , nul-
lus hoc diceret : ratio eſt , quia illi poſtea nati non
ſunt nati in eodẽ populo interdicto:& tñ ſi vnus popu-
lus interdictus de cẽtũ hominibus multiplicaretur uſq;
ad quãtitatẽ populi Romani totus eſſet interdictus. Nõ
obſtat c.aduerſus,quia in ſentẽtia excõmunicationis lo
quitur.Itẽ ibi.nomitati & p ſe fuerat ligatus.nec obſt.ff.
de pœnis.l.j.quia ille in nullo deliquit. Pone q̃ interdi
ctũ durauit iã ſunt cẽtũ anni.& ſic nullus de illis uiuit q̃
delictũ cõmiſerunt. Nõ obſtat q̃ iſte uideatur preuẽtus,
& q̃ trãſeat cũ onere ſuo & c. q̃a tandiu durat iſta præ-
uentio & illud onus quãdiu iſte erat de populo illo. Nõ
obſtat quod no.in cap.nullo.& ff.de colle.illi.l.j.ut ſen
tiat onus &c . nam illud habet locum quando collegiũ
deſtruitur,uel non ut ſinguli,ſed ut mẽbra petunt etiam
partem ſuam,ut no.de reſcr.edoceri.itẽ ſi aliquis de col
legio debitis obligato recedit ad aliud collegium nõ ui
detur obligatus:quia debitum vniuerſitatis non eſt debi
tum ſingulorum.ut no.ff.qđ cu.vni.no.l.ſicut.§.j.niſi for
tẽ collecta iam eſſet impoſita,uel ſubitellecta impoſita:
quia aliunde non poteſt ſolui.ut iu l.icola,ff.ad munic.
Et facit quod no.Hoſt.de ſent.exc.grau. & tunc licet bo
na ſint affecta ꝓ debito collegij,ſoluendo tamen ille in
greſſus cum perſona poſſet dici interdicta nõ tenetur,ut
ff.ꝓ ſocio.l.uerum ad fi.Nam ſi iſte ingreſſus habet pro-
prios creditores,tamen nec illi monaſterium poſſent cõ
uenire niſi quãtum ad monaſterium puenerit de bonis
ſuis:quia ex facto illius monaſterium grauari nõ debet.
ut dicit Innoc.de proba.i præſentia.allegat,ff.de ca. di.
l.tutelas.& de adopt.l.ſi arrogator.facit.16. q. 6. ſi epi-
ſcopum.& de dopo.c.j.cum ſimilibus.& no. in Spec. de
ſta.monach. uer. 45. Siue ergo collecta ſit impoſita ſiue
non:immò & ſi proprios creditores habuerit quicquid
ſit de bonis perſona libera eſt:Optimẽ facit ad præmiſſa
d.ĩcola.nã incolę alicuius municipij licet deſtinati ſint
muneribus ipſius,ante tamen impoſitionem poſſunt re-
cedere,ſed poſt impoſitionem n on,niſi munere pfectõ.
Sic dicam in caſu noſtro quod niſi ſingulares de populo
ſpecialiter uocentur,puta qui fuerunt principales aucto
res , uel qui præſtiterunt cauſam interdicto ex generali
obligatione,quia de populo ſunt non impediuntur alio
ſe treſferre,& liberi erunt à priori populo & ſuis oneri
bus.ut de parochiis & alien.paroc.c.ult.& 13.q.2.quia
ergo.Nõ obſt.quod dř de cõmiſsione & ꝓrogatione,q̃a
ibi prorogatio & cõmiſsio ab ipſo principio & per ſe ſi
gnanter reſpexerũt pſonam certam & determinatã,ſe d
ubi platus cognoſcit de cã,nõ q̃a Titius,ſed quia prę la-
tus talis loci uel monaſterij.Tunc illo deſinente eſſe prę
latum illius loci cauſa nõ ſequitur illũſed uadit ad ſuc

ceſſorē ut extra de off.deleg.quoniā. Et ſic diſtinctio il-
lius.c. multū facit ad ſolutionē & determinationē iſtā,
& quod p illud.c.quoniā no.Io.And.poſt Ber.de priui-
le.c.1.i fi.i nouella li.6.nō obſt.de ca.mo.c.2.qa mona-
ſteriū licet factū capella, ſubſit illi cui primo ſuberat tra
ctabitur tñ in aliis ut capella.Itē ibi. nō immutatur pro
feſſio ſicut in caſu noſtro.Itē ibi ille locus erat priuile-
giatus p ſe,ſecus ſi rōne alicuius religionis.nā loco ad
aliū ſtatū tráslato perditur priuilegiū ut in ſimili no.de
priuile.cū perſonę.lib.6.in nouella.¶Præterea aliud in
fauorabilibus aliud in odioſis.ut de reg.iu.c. odia.lib.6.
¶Nō obſt.l.forma.§.quāquā.ff.de cēſi.quia aliud in fauo
rabilibus &c. ut ſ ꝓximè dixi. Vel dic quod priuilegiū
reſpicit poſteros eorū,qui in eodē priuilegio tūc eſſent.
Itē nō obſt.ꝙ ult.allegatur, quia ſentētia interdicti ibi
lata in populū nō apprehēdit illos qui tūc erāt in clero.
ergo &c.Rōde ꝙ ſicut populus cōprehēdit pręſentes &
naſcituros,ſic & clerus principaliter intitulatos & inti
tulādos & inſtituēdos in clero dū tñ ſine fraude. de cē-
ſi.quāto.& de uerb.ſign.c.ult.lib.6.¶Ex pmiſſis cōcludo
quod illi qui deſinūt eſſe de illo populo ſine fraude pu-
ta per ingreſſum religionis,ut ſ proponit.uel alio tran
ſtulit domiciliū.uel ſi ciuitas tota deſtruitur,uel diſper
gātur ciues hinc inde interdictum eos nō ſequitur per c.
ult.de paroch.& de deci.c.ad apoſtolicæ. & facit quod
no.71.diſt. cleros. & ſi aliqui de populo nō interdicto
efficiātur de populo īterdicto pariter cēſentur cū a iis,
quia eadē res nō debet duplici iure cēſeri de priui.q uia
7 circa.†Et quia e ſt de populo & omnes ſi ciues eſſent pp
perſecutionem,& ceſſante perſecutione redeāt, redibit
interdictū in eos.etiā ſi redeuntes eſſent extranei.ut no.
ff.de pig.l.grege.ar.qđ no.in l.ſicut municipij.in gl.ult.
Secus forte ſi autoritate ſuperioris per id quod no. Inn.
de no.Ino.de no.ope.nū.c.2.Subſequenter q̄ritur poſito
quòd iſte poſt ꝓfeſſionem poſſet licitè ad ordines ꝓmo
ueri,nūqd & ante ꝓfeſionē poſſet licitè ꝓmoueri ſeu or
8 dinari .Et vr̄ quòd ſic.†nā interdicto populo clerus non
eſt interdictus.ut in c.ſi ſententia prçallegato.ſed ille eſt
de clero.ut patet.12.q.1.duo ſunt. ubi habetur quòd nō
ſolū ueri clerici, ſed etiā eccleſiaſticæ perſonę annume-
9 rātur in clero.ad idem de cenſi.c.1.lib.6. †ubi ſub appel
latione cleri omnes perſonę eccleſiaſticę cōtinentur.&
tali gaudent priuilegio eccleſiaſticæ perſonæ ut canone
ſi quis ſuadente.& priuilegio fori. ut de ſen. exc. ſi reli-
gioſo.lib.6.& ibi no.Arch.& Io. An.de reg.iu.beneficiū
quòd talis in foro eccleſiaſtico ſit cōueniēdus.Itē ſcđm
arg.talē nouiciū q excōmunicatus fuerat in ſeculo abſol
uit abbas ſicut ꝓfeſſum ut no.i d.c.ſi religioſo dicit Inn.
ſic tenere.de ſen.ex.monachi.licet alibi no.cōtra:ut eo.
tit.cū illorū.itē facit quod not.glo.Hoſt.Io.An.poſt eos
de ſepul.de his.ubi dicūt,quòd ſi nouicius moriatur i re
ligione nō deberetur quarta parochiali eccleſiæ quaſi il
lo tēpore deſierit eſſe parochianus & domicilium mu-
tauerit.Sed cōtra not.Archi.eod.ti.l.ij. lib. 6. & Paulus
10 eo.tit.c.2.ad fi.i uerbo deceſſit i cle.itē†debemus eū iu-
dicare talē qualē eum exterior habitus oſtendit de ſen.
exc.ſi iudex laycus lib.6.& rōne poſſeſſionis uitę & ha-
bitus debemus eum annumerare inter religioſos . ut de
ſta.mo.recolētes.& alibi quaſi poſſeſſio æquiparatur ue
ritati ut de ele.querelā.& de cau.poſſ.& propri.l. pe. &
de iure pa. cōſultationibus. Præterea iſte exiſtēs ī nouū
dr̄ ſeculum exiuiſſe.quod patet:quia egrediendo religio
nē dr̄ ad ſeculū redire ut patet de regul. ſuper eo. & c.cō
ſulti.& c.ſtatuimus cum ſimilibus.& e.ti.c.1.lib.6.& pro
iſta parte facit determinatio,quā facit Io.An.& Io. mo.
de reg.iu.beneficium lib.6.& iura per eos all.de nouitio
canonico: qui iuterim debeat uocari ad electionem. itē
dubium eſt an nouitius debeat ibi ꝑpetuo remanere uel
tēpaliter in dubio debet cēſeri perpetuò: ut ff.de cō.inde.

l.ſufficit . Sed cōtra.nā tunc demum quis dr̄ de ſecundo
collegio,uel deſiiſſe eſſe de primo,uel rector primæ ec-
cleſiæ qn̄ cum effectu quis eſt trāslatus ad ſm̄ collegium
uel eccleſiā.21.q.1.ſi quis de ele.cum i cunctis.18.q.2.c.
uno.cum ſua gl.Et miles nō dr̄ eſſe de ſecundo numero
militum donec ad illum acceſſerit , & ibidē ſcriptus ſit:
ut ff.de mili.teſt.l.ex eo. & de priuile.c. pe. cum ſua gl.
Sed iſte nō eſt uerè trāslatus nec deſcriptus i numero re
ligioſorum.nā eſt ī poteſtate ſua exire nec cum aliis an-
numerari:ut de ele.ex eo quòd.3.reſponſo.lib. 6.itē iſte
ex toto animum nō mutabit.ergo non vr̄ deſiiſſe de prio
ri collegio.ad hoc de ſepul.cap.3.lib.6. ad idē.ff.de hæ-
re.inſti.l.ex facto.§.cū fundus.ubi dr̄ quod ſeruus deſtina
tus ad ꝑdiū ut ibi ſtet ad tp̄s uel ut ruralia exerceat:dū tñ
nō perpetuò deſtinatus eſt,nō cēſentur de uilla ad idē.ff.
de leg.3.l.q̄ſitū.j.rñſo.& de fun.inſtr.l.ſeya.§.Pāphilę.ibi
fundo legato cū inſtru.l.ſeya.§.Pāphyle.ibi fundo lega-
to cū inſtrō accedūt ſerui q erāt de illo fundo licet eſſēt
ad feudū deſtinati.Dixit.n.teſtator Ticio lego fundū cū i
ſtrumēto. & his q̄ in eo eſſent cū moriatur ante mortē te
ſtatoris ſeruus erat ad ſtudiū deſtinatus nec dum reuer-
ſus in fundum tempore mortis cedit legato. ad idem eſt.
eo.ti.prædia.ad idē.ff.de leg.3.l. vrbanis ſerui. §. cum q
natus eſt.de uerb.ſig.l.is q natus eſt.ſed iſte eſt in religio
ne nō ut ibi ſit perpetuo ſed in poteſtate ſua redire.Itē il
le retinet beneficia & priora bona,& pōt teſtari,& ma-
trimoniū cōtrahere & oīa facere ſicut liber homo . quo
ergo iſte annumerabitur in numero religioſorū?¶Præte
rea dū de obſeruatione interdicti tractamus fauemus in
terdicto.ut patet de cōſue.cum inter uos.& de ſen.exc.ſi
ciuitas lib.6.& de poſt. la.c.1.In iſto ergo pendenti:qa
pōt eſſe & nō eſſe ꝓfeſſus.& ne fraus cōmittatur i figmē
to qbus obuiandum eſt. de diuor. quanto.in fi.fingamus
eum interim laycum: ut ff. de ſta. lib. l. ſtatuliberum. &
quia in dubiis uia tutior eſt eligenda.de ſponſalib.Iuue
nis & de homicid.ſignificaſti.¶Soluendo,dico ꝙ ſi eſſem
ep̄s abſtinerem ab ordinatione talis : tum pp timorem
interdicti: tum pp timorem fraudis : ut in ſimili not. de
priuil.c.3.ſuper gl.ut tibi in fi.lib. 6. in nouella. tū quia
in altero caſu nullum i altero poteſt eſſe periculum & ſi
ille deſiderat omnino promoueri profiteatur tacitè uel
expreſsè uel ſaltem confiteatur coram epiſcopo & fratri
bus ꝙ eo animo intrauit ut ad ſeculum non rediret , ſed
ut perpetuò eſſet religioſus. Verūtamen licet iſtud ſit ſa-
num conſiliū credo de iure ipſum poſſe illum ordinare.
non ob. quòd non eſt uerè translatus. Nam licet quo ad
omnia non ſit uerè trāslatus, interī tamen eſt eccleſiaſti
ca perſona.& hoc ſufficit ut dicatur de clero per c. duæ.
12.q.1.& de cenſi.c.1. lib. 6.Non obſt. quod no.de priui
le.per exemptionem lib. 6. quia ibi fiebat præiudicium
ordinario ideo ſit ſtricta interpretatio uerbi ſicut ibi de
præben.c.ult.Non ob.l.ex facto.& aliæ.ll.ſupra allega
tæ.quia ibi ſeruus erat alibi deſtinatus ut rediret:ſed iſte
non intrauit eo animo ut rediret : ſed ut experiretur : ut
ſic poterat eſſe perpetuò & nō perpetuò.Et ſic in iſto du
bio ubi de eius fauore tractemus debemus iudicare ut
perpetuum.ad hoc d.l. ſufficit , & quod not. de reſcrip.
c.ult.lib.6.ad id quod dicitur quòd poteſt teſtari & reti-
net beneficium &c.Reſpondeo hoc non obſtare quia cō
ſtitutus in minoribus omnia hæc poteſt. & poteſt layca-
ri. & tamen interim eſt de clero. Iudicemus enim eum
talem qualem præſens tempus ſine fraude patitur.Simi-
le de uita & hone.cle.c.ult.cū ſua glo. Ad illud quod di-
cit ꝙ fauemus iterdicto. Reſpōdeo & religioni & cleri
co cui fauemus.ut in īfinitis iuris articulis patet.¶Præ-
terea ex contrario ſequeretur abſurdum quod iſte noui
eius non poſſet intereſſe diuinis officiis ad quorum ce-
lebrationem religioſi & clerici tenentur . ut de ſen.exc.
c.ultimo.§. adiicimus. lib. 6. ¶Quomodo ergo religioſi
probabunt

probabunt eum circa celebrationem diuinorum.Itē ipſe
quo modo probabit aſperitatē religionis ſi i hyeme non
ſurgit ad matutinum nec forte tūc talis per lapſum anni
tacitè profitetur:quia nō ſimul uiuit cū aliis religioſis in
eodē monaſterio ſm mētē illius.c.j.de re.li.6.& ſic i tali
loco deficiet ibi religio qđ eſt abſurdū dicere. Federi.

S V M M AE.

1 *Vſurarius an differenter & indiſtinctè ubiq; terrarum
poſſit reſtituere pauperibus aut alij tradere erogādum.*

2 *Nomen pauperibus in materia erogationis eleemoſinarum uel largitionum; de quibuſcunque, & cuiuslibet
prouincia debet accipi.*

3 *Pauper conſanguineus debet potius à conſanguineo ſubleuari quam pauper extraneus.*

4 *Forum ſortitur quis in loco delicti.*

QVAESTIO XXXIII.

NVNQVID ille qui extorſit uſuras in alienis
1 partibus† poſſit in patria ſua erogare paupe
ribus vel ſuo diœceſano tradere.erogādū cū
incerti ſunt illi,quibus faciēda eſt reſtitutio.
Reuerende pater Senen.Epiſcope & dñe cū debita re ue-
rētia ueſtris receptis literis dubitationi cōtētæ in eis ſic
duxi uobis breuiter reſpondendū. quam reſponſionem
correctioni ueſtræ ſubiicio. Apud uos cum tam ratione
ſciētiæ q̃ longa rei experentia qō pręmiſſa debet eſſe tri
ta,& quotidiana,quia quam pluribus uicibus conſueuit
iſte caſus accidere Senis.¶Ad qōnem ergo ueniēdo uī di
cendū ꝙ iſte amicus noſter poſſit pecuniam alibi extor-
tam per uſurariam prauitatem incertā cui ſit reſtituēda
uobis tradere ad diſpenſandum & erogandum pauperi-
bus.¶Et ꝙ uos poſſitis illā recipere &ꝙ erogatio fideli-
ter facta ſicut fiet,& ante erogationem factam ille liber
eſt à reſtitutione faciēda.Nam ſiue ſit uera opinio Archi.
not.de teſt.c.2.lib.6.quæ habet quod nō eſt neceſſe qđ
erogatio & diſtributio incertorum fiat ſolummodo per
Epiſcopum ſiue opi.Hoſti.no.de iudi.c.cum ſit. & de uſu
ris.c.cum tu.quę habuit ɔ̄rium.quam opi.ſ.Hoſt.tenuit ꝑ
inexpugnabiles rationes bonæ memoriæ frater Gerar-
dus de ordine hæremitarū tunc bacalarius & bonus de-
cretiſta.quā etiam opinionē cōſuetudo Tuſciæ & ſaltem
ciuitatis Seneñ.approbat,quę conſuetudo ꝑ ſe ſola ſuffi
cit:& pro & ɔ̄. & in clem. de priuileg.c. 1.uer.ne ue. In
noſtro tñ caſu cōcurrit utraq; opinio. qa diœceſanus de
uoluntate illius qui hēt reſtituere diſpēſabit & reſtituet.
Si ergo eſt uera opinio Archi.potuit ille uſurarius per ſe
& per nos reſtituere.Si alia opinio eſt uera quę uī ocior
ſatisfactum eſt illi ex quo per diœceſanum iſta fiunt.Sed
credo ꝙ de præmiſſis apud uos dubitatio nō exiſtit an ꝑ
diœceſanum fieri debeat uel poſſit fieri per eū qui extor
ſit.Sed credo uos dubitare an uos ſitis ille diœceſanus ꝑ
quem debeat fieri iſta diſtributio.Et ſi uos eſtis an poſſi-
tis talem pecuniam in partibus ueſtris diſtribuere. Ita ꝙ
non ſit neceſſe illam pecuniam tranſmitti ad partes Fran
ciæ ubi illa pecunia fuit extorta.Ad quæ duo dico ꝙ uos
eſtis competens diœceſanus & diſtributor & qđ habetis
diſpenſandi poteſtatem pauperibus ubicūque. Et primo
de ſecundo.Iura namq; quæ tractāt de hmōi diſtributio-
ne ſeu reſtitutione effrenatè,idiſtinctè,& generaliter lo
quūtur de pauperibus,non reſtringendo ſe ad certi loci
pauperes.ut patet de uſuris cū tu.de homi. ſicut dignum.
& 14.q. .non ſane.& de immu.ec.quia plerique. Igitur
2 † generaliter & indiſtinctè de quibuſcūq; pauperibus po
teſt intelligi de coniug.lepro.c.2.& de priuil.quia circa
cum ſimilibus.Hoc etiā probatur:quia qñ iura uoluerunt
illicitorum fieri reſtitutionem certo loco illum locū ex
preſſerunt.ut patet de iude.ad deliberandū.ergo ubi non
exprimitur &c.Item quartam bonorum eccleſię pauperi
bus deputatū epiſcopus inter pauperes diſpenſat. 12. q.
2.nobis.& c.quatuor.& 16.q.4.c.ultimo.& 15.q.1.ex hi
& c.ꝓcipimus.i iſtis iuribus nō aſtringiť eṗs ad pauperes
certi loci:ſed arbitrio ſuo relinquiť.ad hoc facit etiā.C.
cōmunia dele.l.ſiue aut oēs.ubi eṗs inter pauperes diſpē
ſat bona hominis aliunde ueniētis.et eſt ueriſimile ꝙ di-
ſpenſare poſſet i loco ſuę iuriſdictionis.Nā ſi alibi coge-
ret eṗs diſpēſare iā ex alieno facto grauareť ɔtra iura.Itē
iſta reſtitutio:ut uſurarius libereť a peccato,& ut reſtitu-
tio proſit animabus illorū qbus faciēda eſt reſtitutio,qa
ubicūq; fiat dummodo fiat bñ & acceptabiliter Deo,ꝓde
rit animabus illorū quibus facienda erat reſtitutio. Ad
ſm dubiū quod fuit primum in ordine dico ꝙ uos eſtis
competens diœceſanus:qua iſte eſt de ueſtra diœceſi &
curam illius habetis ne ſanguis eius de ſui prȩlati mani
ꝑbus requiratur.Iura ſunt nota.nā ſi ſubditus ueſter i alie
na diœceſi fenerando uel rapiendo delinquat nō eſt du-
bium ꝙ eſtis competens iudex in foro animæ ut not.16.
q.1.c.1.quę glo.habetur cōmuniter corrupta quę appo-
ſtillari conſueuit de rap.c.1.Sed caſus noſter de quo quę
ritur pertinet ad forum pœnitentiale: qa tractať non de
punitione delicti ſed de dimiſſione peccati:ut in c.1.de
reg.iur.peccatum.li.6.Et poſito ꝙ eſſemus in foro iudi-
ciali adhuc iudex domicilij competens eſt:ut ꝓbatur de
iudic.c.1.li.6.Et ita etiam terminauit do. Cy.in quæſtio
ne quam diſputauit Senis quæ incipit.Rector ciuitatis Se
neñ.maximè cum nō eſt petita remiſſio, quod ex urbani
tate fieri debet,maximè ubi crimen non eſt graue:ut no.
de re iudi c.paſtoralis.§.notorium quippè in glo.ſed nun
quid in clem. ad hoc peroptime facit de uſuris.c.2.lib.
6.ibi Parochia in qua teſtatur habitat & quamuis gloſ.
dicat ibi ꝙ poteſt præſtari cautio eṗo in cuius dįceſi ha
bitant illi quibus facienda eſt reſtitutio,hoc tñ nō ɔ̄tra
dicit,tñ ſufficit quo ad ꝓpoſitū ꝙ poſſit fieri ꝑ eū i cuius
parochia uel dįeceſi habitat.Reſtat ergo reſpondere ad
ɔ̄traria.ad ꝑmiſſa nāq; uī obſtare.C.de epiſ.& cle.l.nul
li.& l.ſi quis ad declinandum.& quod not.Io.An.in c.1.
de teſta.in gloſ.licet.lib.6.Ex quibus uidetur argui.ꝙ de
pauperibus loci unde fuit ille cui faciendæ eſt reſtitutio i
telligendum ſit. Reſpondeo ꝙ non obſtāt.nam illa iura
intelliguntur de uolūtaria erogatione pauperibus faciē
da.Vnde ſi neſcitur de qbus pauperibus intellexit teſta-
tor de pauperibus ſui domicilii intellexiſſe uidetur,ꝑ ra
tionem quā glo.aſſignat.nam niſi ſic intelligeremus ni-
mis uidetur incerta diſpoſitio teſtatoris & poſſet euane
ſcere.Vnde ſi Seneo.nō fuit teſtator qui pauperibus reli-
quit ſi non intelligamus de pauperibus Senenſibus ergo
& de aliis.vt ſi de aliis.dic de quibus.ergo in iſto dubio
locū habeat ratio glo.& ratio legis.ff.de uerbo. obliga.
l.eum qui.ff.de legibus.l.de quibus.Ergo in iſto dubio lo
cum habeat ratio hominis.& ratio legis.ff.de uerbo.obli
ga.l.eum qui calendas.& ff.de arbit.l.diem.§.ſi plures.&
de arbi.c.1.libr.6.Sed in caſu noſtro loquimur de neceſ-
ſaria reſtitutione quā facere debet uſurarius debitor. Et
ideo cū pecunia reſtituenda non poſſet reſtitui illi uel il
lis,q ſibi ſuccedere deberēt ab inteſtato:reſtitui debere
fiſco.C.unde uir & uxor.l.una.ſed loco fiſci iura& cōſue
tudo interpretantur uniuerſitatē pauperum: quia magis
expedit animabus illorum ꝙ pecunia conuertatur i pios
uſus ut in eleemoſinis pauperū quam detur fiſco.Et ideo
cum epiſcopus Seneñ.curam habens animę iſtius uſura-
rii non poſſit inter omnes pauperes diſtribuere eligat
quos ſibi uidetur eligendos,quia non magis uni q̃ alteri
eſt aſtrictus nec aliquis pauper habet actionē. Ad hoc:ut
not.1.q.7.exigant.¶Sed ob.quod not.Hoſti.de uſur.cum
tu,cuius uerba ſunt:Illud autem not.ꝙ hæc erogatio po
tius debet fieri pauperibus illius loci in quo datum eſt
damnum ubi habitator erat ille,cui facienda eſt reſtitu-
tio quam extraneis.tum:quia melius eſt quòd uicini uti-
litatem ſentiant quā extranei. C.de ſerui.l.2.& l.prȩſes.

tñ quia uetiſimilius eſt ꝙ inter illos inueniret is cui dam num da tuni eſt, uel eius hæres q̃ inter extraneos. ¶ Ad hoc reſpondeo quod Hoſlien. loquirur de conſilio quod indicat uetbũ potius & melius. ſed nõ excludit quin ali bi pnsſit fieri reſtitutio. ſimiliter Epiſcopus pauperũ debet pauperibus exiſtentibus. Senis. Quid ſi dat aliis? certè ualebit datum: quia conſilium non obligat. 4. di. deniq; i fi. 14. q. 1. c. ultimo. ¶ Præterea ſi uellemns ſic iudaizare ſe queretur incõueniens. Pone Senenſis fecit uſuras Senis quæ nũc ſunt incertæ Senis ſunt multi pauperes Senẽſes & ſunt ibi pauperes forenſes mẽdicãtes, nunquid Epiſcopus poteſt etiã inter pauperes forenſes diſtribuere utrique & ſic ſeruarur. nõ eſt ergo curandum cui detur dum modo bene. ¶ †Itẽ pone quòd aliquis habeat cõſãguineũ pauperem & extraneum, tenetur magis cõſanguineo q̃ extraneo. 88. diſt. nõ ſatis. & tñ ſi dederit extraneo pauperi ualebit datio. Nõ enim habet conſanguineus paoꝑ ectionem per quam extraneo pauperi preferatur. Sed cõ ſulitur Diſpenſatori quod ſic faciat, relinquitur tñ eius arbitrio. Sed in arbitrãdo põt Epiſcopus conſiderare ꝙ magis expedit Senis quam in Fracia fieri hanc erogationem propter expenſas & difficultates erogationis, & locorum diuerſitatem. Itẽ obſtant quod notatur Arc. poſt Ray. 14. q. 5. nõ ſanè. Dicit. d. Ray. quòd in tali caſu cõſilio & auctoritate eccleſiæ ſiue Pœnitẽtiarij fiat erogatio in loco ubi eſt damnum datum uel ſi neſcitur locus ſaltem in diœceſi, cum cõſilio Epiſcopi uel capellani illius loci ſi diſtinctus eſt. allegat. 87. diſtin. diuinæ. 88. di. Epiſcopus. 13. q. 2. quatuor. & c. conceſſo cum ſimilibus. & de rapto. c. 1. & 6. q. 3. placuit.

¶ Ad hoc qđ dicũt quòd ratione delicti ſortitur qs forũ. Ad hoc Reſpondeo ꝙ Ray. loquitur de cõſilio ſicut Hoſtien. Itẽ canones quos allegat ꝓbãt quòd Epiſcopus debet habere curam pauperum & peregrinorum indiſtincte loquẽdo. & c. 1. de rap. & 6. q. 3. placuit. dicũt quòd ratione delicti forũ quis ſortitur. fateor. ſed ſicut ſ. dixi & Epiſcopus domicilij, poteſt punire crimen alibi cõmiſſum. Item iudex delicti non poteſt punire malefactorem qui receſſit niſi ibi inueniat uel illuc ſit remiſſus. ut in c. paſtoralis. de re iudi. in clemen. Item illud. c. 1. de rap. loquitur in facto iudiciali ubi certum erat cui faciẽda erat reſtitutio. hic uero in foro pœnitẽtiali. ubi erat icertitudo. Totus mũdus nõ poſſet ꝓbare quod pauperib. loci ubi datum eſt damnũ uel uſuræ extortæ, debeat fieri neceſſario reſtitutio incertorum, ſed conſulitur ꝙ ſic fiat ꝓpter rationem Hoſtien. ſed à cõſilio poteſt recedi ut dixi & maximè dum cauſa ſubeſt. In hanc ſententiam concordant duo doctores quorum cedulas uobis trãſmitto. & ſic uidetur mihi & uidi obſeruari. Federicus.

¶ Queſtio diſputata per dominum Federicum de Petrucijs de Senis in Academia peruſina. anno. d. M.cccxij. de mẽſe Decembris.

S V M M Æ.

1 *Canonicorum receptio & præbendarum receptio in eccleſia ſeculari collegiata non cathedrali ad quem de iure communi pertineat.*

2 *Rector eccleſiæ non poteſt in eccleſia ſua propria auctoritate titulum perpetuum inſtituere.*

3 *Inſtitutio & deſtitutio quod ſpectat ad Epiſcopum.*

4 *Prælatus inferior ab Epiſcopo ſine illo nihil arduum facere poteſt.*

5 *Monachis omnibus mortuis uel eligendi poteſtate priuatis ad quem transfeat eligendi poteſtas.*

6 *Epiſcopus cum ſuo Capitulo poteſt ſine alterius auctoritate alienare.*

QVÆSTIO XXXIIII.

1 QVæ ritur ad quem de iure cõmuni pertinea canonicorum receptio† & præbẽdarũ collatio in ſeculari eccleſia collegiata nõ cathedrali. Et arguitur primo ꝙ ad epm ſolũ; uel ſaltẽ cũ cõſilio Capituli hoc ꝑtineat. p c. qm̃. de uit. & ho. cle. ibi eccleſiarũ noſtrarũ. qđ intelligit de oibus eccleſiis ſuę diœceſis. de uſu paſ. c. 3. Ad idẽ. 16. q. 1. nullus ibi uel ꝓbenda eccleſię ad idẽ. 21. di. c. 1. & 10. q. prima. c. qcũq;. & c. regẽda. ubi uel certos clericos quos ipſe cũ Dei timore ꝓuiderit. ſ. Eps ut de inſti. ex frequẽtibus. & c. ad decrem. ibi maximè in maiori. & eod. tit. c. pe. de conce. præben. c. quia in prin. ibi. & eccleſiis. & ibi glo. alleg. 16. q. 7. nullus. & de exceſ. præla. ad aures. & optimè facit de conceſ. præben. literás. & melius. C. de Epiſ. & cle. l. in eccleſiis in fine ꝑ quã. l. Archi. tenet iſtam partem. 12. q. 1. §. ulti. ad idem de his quę fi. à præla. nouit. ibi & alias perſonas eccleſiaſticas. ¶ Secundo arguitur ꝙ pertinent ad prælatũ & Capitulum illius eccleſiæ collegiatæ. & primò per c. ulti. de regularibus. lib. 6. ad idem de renun. ex tranſmiſſa. & de ſimo. ex inſinuatione. & in maioribus eccleſiis hic accidit. ut de electio. cũ in eccleſia. ergo & i minoribus. argu. de appella. c. de appellationibus. & de præbe. c. maioribus. ad idem de his quæ fi. à prelat. c. 2. & hanc partem tenet Hoſtien. de. inſti. c. 2. Licet reformatio pertinet ad Epiſcopum ſm enm quod ibi non diſplicet Ioan. Andre. & ita fertur Paulum de Bononia cõſuluiſſe in queſtione uertente inter Epiſcopum Narniẽ. ex parte una, & Priorem & Capitulum ſanctæ Mariæ in peſet. ex parte altera. ¶ Tertio arguitur quòd ad prælatũ & Capitulũ illius eccleſiæ ꝑtineat electio ſeu præſentatio. & ad Epiſcopũ cõfirmatio ſeu inſtitutio, et hoc ſic. nam ſicut ad laicum patronum qui de bonis ſuis auctoritate diœceſani dotauit uel cõſtruxit eccleſias pertinet præſentatio & ad Epiſcopum pertinet inſtitutio ut de iu. pa. nobis. & per totũ ſic. & quãdo de bonis alicuius eccleſiæ cõſtituitur capella uel nouũ beneficiũ illa eccleſia habebitur ꝓ patrona & præſentabit, & Epiſcopus inſtituet de hoc de priui. cum & plantare. 16. q. 2. c. 2. & de iure pat. ex literis & melius de ec. ædificandis. c. 3. quid enim refert an de bonis plebis fiat capella aut noua beneficia in eadẽ plebe ordinẽt certe nihil ad hoc de offic. uica. c. ad hoc. ubi dicit Ho. ꝙ

2 †rector perpetuum titulum uel portionẽ in eccleſia ſua ſine auctoritate Epiſcopi inſtituere nõ poteſt. allegat de præb. niſi & c. extirpandę. Et de exceſ. prælа. c. ſicut ueni

3 re. †Et quia ad Epiſcopum pertinet inſtitutio. allegat no. de offi. Archi. cum ſatis. Hoc etiam innuit Ho. de ſta. mona. c. ult. in fin. ſuper uerbo ad præbendam, ubi dicit ꝙ talia beneficia præſentabũtur per monachus, & Epiſcopus inſtituet & deſtituet facit de cap. mo. c. 1. ad idem clarius ꝙ nota. Archi. poſt. Hoſt. 10. q. 1. regenda ubi dicit quòd eps ſine conſenſu archipresbyteri non poteſt aliquem inſtituere eccleſia ſua. debet enim eũ repreſentare Epiſcopo ad inſtituendum & ad repreſentationem archipresbyteri Epiſcopus inſtituet: ad hoc de iurepat. c. pe. ad ꝓmiſſa facit quod not. Inno. & Compo. de cõſti. cum omnis. & c. cum acceſſiſſent. Archi. poſt eos de uer. ſign. c. 2. lib. 6. & 12. q. 2. abbatibus. & c. placuit. & 16. q. 3 c. i uẽ

4 ditionibus. †Et quibus iuribus probatur ꝙ prælatus inferior Epiſcopo ſine Epiſcopo nihil arduum facere poteſt. allegat ad præmiſſa de his quę fi. à prælat. c. ea noſcitur Solutio. iſtã partẽ credo potiorẽ. Reſtat reſpondere ad ꝯria. & primo ad iura quæ faciunt pro parte Epiſcopi. Et non ob. c. qm̃: ut ait: quæ ſm Hoſti. & Innoc. loquitur i eccleſiis cathedralibus. & ſic loquitur. c. nullus. 17. q. 7. ꝓpter maiorem communionem, quam habet homo cum eccleſia cathedrali maiorem habet ibi poteſtatem; ut de teſt. requiſiſti. Alia iura non loquũtur diſpoſitiuẽ uel aſſertiuẽ ſed narratiuẽ, quæ uerba non ponũt ius: ut de priui. ſi

ni.ſi Papa.lib.6.de ſen.excom.c.ulti.in ele.Vel loquútur de cóſuetudine q̃ i talibus ualet ut i c.ea noſcitur.& c.cũ eccleſia uulterana.Vel loquũtur ubi nõ eſt patronus laicus uel eccleſiaſticus.at i caſu noſtro iſtæ p̃bẽdę ſunt inſtitutę uel createę de bonis ipſius plebis. Igitur ipſa plebs erit patrona ut i͞n e.ad audientiã.& de offi.uica. ad hæc. Vel dicas q̃n eccleſia de nouo cõſtruitur uel erigitur in collegiatã tũc ad Epm pertinet taxare ibi numerũ clericorũ.& ſic põt loqui.l.in eccleſiis.C.de epi.& cle.Quãdo enim eccleſia à principio ædificatur non eſt q̃ ſibi eligat uel præſentet clericos,& ſic Eps ordinabit eccleſiã de cõpeteti numero clericorũ.Sed cũ eccleſia fuerit ordinata & reformata de plãtis ſeu cannonicis ad clericos ſeu canonicos ꝑtinebit electio ſui plati. & poſtea ad platũ & canonicos ꝑtinebit electio canonicorum,& utrobiq; ad

5 Epm pertinebit inſtitutio. Hic eſt q̃ monachis omnibus mortuis nel eligẽdi poteſtate priuat̃is poteſtas eligendi redibit ad ſuã originalẽ naturã,idest ad Epm:qa Eps creabit ibi Abbatẽ.ut dicit Cõpo.de elec.ne ꝓ defectu.& legit.& nota.eo.titu.q̃q̃.lib.6.alias nõ ad Epm ſed ad conuentũ pertinet electio.16.q.ulti.congregatio.& de electi.c.1.Item non ob. iura quæ fauent prælato & Capitulo ut ad ipſos pertineat creatio.Nã.c.ul.de regul.non loquitur diſpoſitiuẽ ſed narratiuẽ.Item loquitui receptione monachorum.monachi uero debent facere profeſsionem ſuo abbati non Epiſcopo.de regul.porrectum. & c. ad Apoſtolicã.Hic eſt quod plus tenetur monachus Abbati quam Epiſcopo.ut nota.11.q.3.qui reſiſtit. Et. c. ex Inſinuatione. nou loquuntur diſpoſitiuẽ uel de conſuetudine loquuntur.Nõ ob.c.maioribus.& c.de appella.nã

6 non ſequitur Epiſcopus cum Capitulo ſuo poteſt hoc facere. ergo Plebanus cum ſuo Capitolo. Nam Epiſcopus cum ſuo Capitulo ſine auctoritate Superioris poteſt alienare.ut.12.q.2.facit.& not.1.q.3.in ſumma.& q.1.uidentes q̃ non poſſunt Plebani nec alij Prælati. ut in c.abbatibus.& c.placuit.& in e.in ueditionibus.Non ob. c. 2. de hijs quæ ſi.à præla.tum:quia non loquitur in caſu noſtro.tum:quia non diſpoſitiuẽ loquitur de quadam alienatione temporali. nec ibi exluditur auctoritas Epiſcopi,de qua an interuenire debeat,dubitatur per ea quę nota.16.q.1.poſſeſsiones.de reb.eccle.non alie.c.1.in gl.i- nuit.in clemen. 1

¶Quæſtio diſputata Peruſij per do. Fed. de Senis ad inſtantiam domini Symonis decretorum doctoris tũc Prioris ſancti Mariani peruſinæ diœceſis.

SVMMAE.

1 *Monaſterium an ſemper ſit hæres ſui monachi.*
2 *Pater ingrediens monaſterium an poſſit filium priuare legitima.*
3 *Prioratum uel eccleſiam curam animarum habenti non permittitur pluribus talibus eccleſiis præeſſe.*
4 *Delictum grauius dicitur offendere patrem ſpiritualem quam carnalem.*

QVAESTIO XXXV.

QVIDAM monachus monaſterij põpoſiani exiſtẽs Prior cuiuſdã prioratus ad ipſum Monaſteriũ ꝑtinẽtis à quo prioratus dictus Prior poterat ꝓ libito Abbatis ad ipſum Monaſteriũ reuocari, iterfectus eſt.iterfectus uerò punitus fuit pecuniariter ſecũdum ſtatutum ciuitatis.Sed quia tertia pars condẽnationis deberet intetfecti hæredib.applicari, Modo

1 quæritur cui dicta tertia pars debeat applicari an monaſterio,an prioratui,an filio dicti monaci quem ante monachatũ de legitima uxore ſua ſuſceperat.¶Primo arguitur q̃ debeat applicari Monaſterio.& primo per decre.i pręſentia. de ꝓba.ubi dr̃ q̃ monaſteriũ eſt hæres monachi ſui dum dicit. Non deceſsit ſine hærede qui monaſteriũ reliquit hæredẽ.Itẽ monachus ſeruo æquiparatur. 54.di.c.multos.Sed pro iniuria illata ſeruo cõpetit actio domino:ut inſti.de iniuri.§.ſeruis.& ita ẽt hic Abbati.cuius iuriſdictioni & imperio monachus ſe ſubiecit : ut de electi.quorundã.lib. 6.Itẽ quicquid acquirit uel ꝓuenit occaſione monachi totũ acquiritur monaſterio.de priuile cũ olim.ij.de teſta.c.2.¶Prætereà in themate proponitur q̃ ille monachus monaſterij:& monachus monaſterij mortuus eſt:ergo & monaſterio dẽt applicari hæc cõdẽnatio per.c.2.de pœnis.Nã licet fuerat Prior tẽpore mortis nõ tñ deſierat eſſe monachus.nec fuit abſolutus à clauſtro.ut de priui.c.2.lib.6.q̃ ſi fuiſſet,nõ potuiſſet reuocari,cũ nihil habuiſſet cõmune cum monaſterio.16.q. 1.c. unico.ne ꝓ cuiuslibet. ſed ſi fuiſſet prælatus perpetuus, tũc vr̃ ſecus ut 18.q.1.& ꝓ una parte facit optimẽ. ff. de hæred.inſtitu.l.ex facto ad ſi.& l.ſe alias eſt.§.cũ fundus. & de lega.3.l.quæſitũ.in princip.& in ſi.& defun.iſtruc. lc.l.Seiæ.§.pãphile.Nã in primis duabus legibus habet q̃ ſeruus italicus eſt dr̃, q deſtinatus erat in prouinciam ad merces cõparãdas , & debitũ exigẽdũ tẽpore mortis teſtatoris.& cædit illi,q in rebus italicis inſtitutus erat:& ſi erat deſtinatus ad ullã,uel ad tẽpus relegatus,ut ibi negocia domini exerceret nõ cædit legato ad illæ uel fundi,ad quam uel quem deſtinatus erat ex quo non fuerat perpetuò deſtinatus Et ſi fundus alicui legatus ſit cum inſtrumento,ſiue inſtructus ſeruus,qui conſueuit eſſe i fundo,licet tẽpore mortis teſtatoris eſſet alibi cauſa ſtudio rũ cędit ſi legato fundi.Sic in propoſito monachus fuit deſtinatus ad regendum & adminiſtrandum bona prioratus,non ut ibi derpetuò eſſet,ſed ad tempus pro libito Abbatis.ergo interim debet cenſeri de primo loco.Nã & ſi Abbas uellet eũ ponere & inſtituere,ut ibi perpetuò eſſet non poſſet cum ſit ꝯtra iura.de ſta.mo.c. cũ i ſingulis ad ſi.& c.ſir.ulti.uel inu.ad noſtrã.& c.ſe.¶Sed ꝯtra ui detur q̃ debeat applicari prioratui,quia non eſt dubium quod tẽpore mortis erat Rector,& prælatus illius prioratus licet poſſet reuocari ad hoc de pœnis.c.2.i ſi.ibi ꝓximior hęres.& 12.quæſtio.ulti.in ſin.& C.de epi.& cle. auten.licẽtia.§.ſi. ibi eccleſiæ cui ſeruiuit.& ſi dicis etiã monaſterio ſeruiuit. Reſpõdeo ultima eccleſia ſpectãda eſt,ſicut ibi.ff.de ali.& ci.le.l.item mella.C.ne de ſta. de func.l.ſi mater.ad idem de ſepul.c.3.in ſi. ¶Prętereà iſta ſunt paria eſſe perpetuum in beneficio & poſſe eſſe perpetuum ff.de condi.in de.l.ſufficit.ad quod facit q̃ no.de reſcri.c.ul.lib.6. Item talis prior dum eſt in prioratu i agẽdo,defendendo,paciſcẽdo perindè cenſetur ac ſi eſſet ꝑpetuus. primum ꝓbatur & ĩm de iudi. cũ deputati. Tertium probatur de priui.c.1.& de tẽp.ordi.c.pe.in ſi.hinc eſt q̃ licet poſſet remoueri , nihilominus habilis eſt ad cõmiſsiones Apoſtolicas ſuſcipiẽdas.ut de reſcript.c.2.i cle.¶Prætereà quod iuris eſt i toto & in parte.12.diſt.in. c.2.& õe offi.deleg.paſtoralis.in tertio reſpõſo.quis poteſt rationabiliter denegare,q̃ ita eſt prior legitimus itẽ donec reuocetur.& pro eo tempore quo non reuocatur ſicut alius eſt pro toto tempore uitę ſuę. Nam & ille qui perpetuo eſt ex multis cauſis poteſt perdere prioratũ,& tñ donec perdiderit acquirit illi prioratui.Hinc eſt q̃ ꝑ mortem talis uel renũciationem dr̃ uacare prioratus ut de ſup.negli.prælat.cap.uno in cle.ad id.facit.ff.de mili. te.l.quod dr̃. & quod conſtitutum eſt ĩ eodem titulo.ex teſtamento.ubi dicitur q̃ licet miles ſit ad tempus i militia & poſsit reuocari à militia.tñ in teſtamento q̃ fecit, reſpicimus tẽpus militię non tempus primum. ad idemfacit de priui.cũ capella.& c.ex ore.¶Ex præmiſsis ſeq. tur q̃ cũ eſſet prælatus tempore mortis illius prioratus & ſibi uel ſuis nihil acquirit ſeu acquirere poſsit, cũ nõ ſit dominus ſui ut.18.q.1.c.uno.& de teſt.c.2.ſuccedit ſibi eccleſia tãq̃ hęres legitimus.i.a iure deputatus.nam &

alias

alias eccleſia ageret ꝓ iniuria ſibi factavt ſatis no.de hoc
de ſentē.excō.parochianus.¶Sed vr̄ ꝙ nec Monaſterium
nec Prioratus ſuccedat nec debeat haberi loco hęredis,
ſed filius legitimus.nā quādiu extat aliqs de linea deſcē
dēti omnes alij excludūtur.C.de ſuis,& legitim.autē.In
ſucceſsione.In tātū ꝙ ſi ꝑtereat,uel exheredetur,uel mi
nus legitima habeat,dicit teſtamētū nullū,uel agit que
rela,uel ad ſupplementū.ut ꝓbatur.ff.& C.de inoffi. te-
ſta. Vnde dicit beatus Auguſtinus q uult exhæredato fi-
lio &c.17.q.4.c.ultimo.& notat gloſſ.in l.ſi qs ad decli
nādā.C.de ep.& cle.& in c.ſi ꝑ te.de teſt.lib.6. Prçterea
nomine hæredis de filio vr̄ intelligendū. ff. ad trebel.l.
ex facto.§.ultim.¶Præterea filius ſuccedit patri iure na-
turæ.l.iure naturali.ff.unde lib.l.ſcripro.§.fin.ſed ꝙ mo
naſteriū uel eccleſia ſit iſtius interfecti,hoc eſt de iure ci
uili uel canonico,& ex fictione iuris ꝓcedit,ſed huiuſ-
modi fictio ius naturale cōfundere nō pōt,cū ſit imuta-
bile.C.de iure dot.l.in rebus.ff.de cap.di.l.eos.Præterea
cū de morte ,uel ætate uel alia re loquimur , intelligi-
mus de uera & naturali morte,uel ętate,nō de ea q̄ ex fi
ctione uel Principis beneficio habetur.ut.C. de his q ue
ni.eta.impe.l.ulti.& ff.de legat.1.l.ſi ita quis.§.is cui.&
l.cū pater.§.hereditatē.& de iure fiſci.l.ſtatus.§.Corne-
lio.Sed hic filius naturaliter ē hęres; eccleſia uerò , uel
2 monaſteriū iuris fictione.ergò &c. Vnde pater ingredi
ens monaſteriū nō pōt priuare filiū ſua legitima.19.q.3.
ſi quas.& C.de ſacroſanc.eccle.aut.ſi qua mulier , & de
regula.cū ſimus.cū ſimilibus.¶Præterea qui ſentit onus,
debet ſentire cōmodū ut in regula qui ſentit.ſed filio i-
cūbit neceſsitas uindicādi necē defuncti argu.C.de pre
ci.iper.of.l.1.& de his qui.ut indig.l.1.& l.cū fratrē.er-
go debet ſentire cōmodū hæreditatis . ¶Præterea pater
& filius á pari iudicātur:ut.19.q.ulti.in fi.qa nec pater fi
liū,nec filius patrē exhęredare pōt:ut ibi. Igitur ſicut a-
lias pater quamuis monachus ſuccedit filio:ut not.C.ad
ſenatus cōſul.tertul.aut.defuncto.Ita filius debet ſucce
dere patri.Et pro iſta parte facit.C.de epi.& cle.aut. pre
sbyteros . Sed vr̄ ꝙ dicta tertia pars debeat diuidi inter
Monaſteriū & Prioratū. Nā dr̄ in iure ꝙ talis Prior dici
tur Prior utriuſq; loci.de priui.c.1.lib.6.ergo debet fie
ri diuiſio pro rata.de teſta.relatū. & facit quod not. In-
noc.de bonis relictis ab eo qui erat Archidiaconus , &
Eps & Canonicus.itē facit quod no.Ho.de pœnis.c.3. i
fi.ad idē de ſepul.c.2.lib. 6. Nā ex eadē iniuria pluribus
pōt cōpetere actio.ut.ff.de iniurijs.l.1.§.uſq; adeo.& ſi
ſeruus eſſet cōmunis duorū,diuidit extimatio iniurię in
ter dominos ſm qualitatē perſonarū:ut inſti.de iniuri.§.
ſi cōmuni ſeruo.ad idē facit.ff.pro ſocio.l.ſi fratris.§.ſi.
ubi ſocius omniū bonorū cōmunicat q̄ ꝑ extimationē i
iuriarum acquiſiuit . ¶Si uolumus tenere ꝙ nō acquirat
Monaſterio poſſumus rn̄dere ad iura allegata pro parte
ipſius. ualet ꝙ oīa iura illa loquunt̄ de monacho clau-
ſtrali,& qui nulli preeſt adminiſtrationi.Nā ſi preeſt nō
pōt dici ꝓpriè clauſtralis,immò nec talis debet in clau
ſtro morari.ſed prioratu.ut de ſta.mo.ca.j.ad fin.in cle.
nec debet ad electionē,uel alios tractatus uocari.ut not.
Innoc.Hoſti.de re.do.c.ulti.& de priui.c.1. ad fi. lib. 6.
nec gaudet priuilegio monaſterij.ut ibi.igit̄ ex pſona e-
ius monaſteriū nō conſequitur cōmodū ad hoc.ff.de re.
iur.l.ex qua pſona , itē Abbas ſpoliādo cū iure monaſte
rij ad bona ſua aſpirare nō debet.C.de lat.lib.tol.l.una.
§.Sed ſcimus.Et ſi alias iſte prioratus eſſet collegiatus eſ
ſet capax cōmiſsionis Apoſtolicę . ꝙ nō eſſet ſi ibi eſſet
clauſtralis.ut not.de priu.cū oli.2.ne pōt eſſe ꝓcurator,
& executor &c.ut de teſta. c.2.i pri.lib.6.& de ꝓcur. c.
3 pē.i glo.i cle.& oia iſta ceſsāt i clauſtrali.Hic eſt ꝙ hns
prioratū uel eccleſiā curā animarū habētē nō pōt ꝑeſſe
pluribus talibus.de ꝑb.cū ſingula.lib.6.& de ſup.ne.pla.
c.uno ad fi.i cle.c.2.de pœnis.facit ꝓ arg. ꝯtra dū dicit
eccleſiæ cui ꝑfuit.¶Itē nō ob.iura q̄ dicūt & innuūt ꝙ iſte
nō eſt abſolutus à iugo,& ꝙ non deſinit eſſe monachus
monaſterij,fateor ꝙ nō deſinit eſſe monachus.Sed tu fa
teris ꝙ nō eſt clauſtralis nec adminiſtrationi ꝑeſt.Itē nō
ob.l.ex facto.& l.q̄ſitū.cum ſimilibus.Nā in illis iuribus
ſeruus nō fuerat ꝑpoſitus alicui negociationi uel admi-
niſtrationi ſeparatæ à bonis domini . Sed hic prioratus
de quo q̄ritur nō erat de mēſa abbatię.qa ſi ita eſſet, oīa
illa ceſſaret.ut patet de ſup.negli.pla.c.uno. i cle. & fa-
cit ibi gl.q incipit ita.igitur ꝑ te uides ꝙ illa iura nō tā
gūt caſum noſtrū. Nā nō eſt dubiū qd̄ ſi abbas miſit mo-
nachū ad ſtudiū uel ad aliū locū,qd̄ licet ſit abſens non
tn̄ deſinit eſſe clauſtralis. Si nolumus tenere qd̄ filius nō
ſuccedat,poſſum ns reſpōdere ad iura ꝓ eo allegata: qa
loqnūtur i bonis q̄ ſunt patris.de qbus filius priuari nō
pōt ſalti ſua legitima.Sed bona q̄ acquiſiuit poſt ingreſ
ſum monaſterij . uel eius occaſioue non ſunt patris ſed
monaſterij. unde nec ex teſtamēto cū teſtari nō poſſet,
nec ab inteſtato ſuccedit filius in illis.bene facit 12.q.1.
nō dicatis.Hic eſt qd̄ et filius nō acquirit uſufructū pa-
tri cū patria poteſtas ſit ſoluta ꝑ ꝓfeſsionē.ut no.12. q.
2.cap.1.in gloſſ. ult.& ff.de mino.l. ſi ex cauſa.in gloſſ.
cū ſtatū mutat. ¶Ad iura q̄ dicūt qd̄ ciuilis mors nō æq
paratur naturali.&c.qd̄ filius ſuccedit iure naturæ. Re-
ſpōdeo quòd in iſto caſu ciuilis mors ęquiparatur natu
rali ut patet in l.Deo nobis.C.de epi.& cle. & de ꝓba.i
ꝑſentia.& facit quod not.in Spe.de locato.§.nunc. uer.
cliij.Nā ubi de bonorū acquiſitione tractatur habet mo
naſteriū loco filij & hæredis,ut ibi.¶Ad id quod dicitur
quòd nomine hæredis intelligitur filius. nego. ut ff.de
uerb.ſig.l.i cōuentionibus.¶Nō ob.l.ex facto.§.ult.quia
illud vr̄ ſpirituale in caſu illo & ſimilibus.aliàs nunquā
eſſet locus fideicōmiſſo ut ibi.¶Præterea poſito quòd de
iure debeat ſuccedere, iſte nō pōt ſuccedere.quia pater
nil hēre pōt & pōt forte attēptari.& licet patri cōpetat
actio iniuriarū ꝓ iniuria illata filio.ff.de iniur.l.1.in fi.
& l.ſed & ſi ut dictū eſt ſ̄,nec filius hic poſſet agere iniu
riarū.tū quia nō poſſet acquirere patre uiuēte,nec ut hæ
res ex perſona patris:tū quia actio iniuriarū ante lit.cō
teſta.non traſmittitur ad hęredes. ff.de iniur. l. iniuria-
rū.Et ſi diceres,ergo nec monaſterio cōpetit ut hæredi
nec prioratui. Solutio non peteret hoc monaſteriū nec
prioratus ex iure ſibi cōpetēte occaſione mortis:ſed cō
petēte ſibi occaſione uel uigore profeſsionis.ut quia dū
īfertur iniuria monacho immediate & in inſtāti actio in
iuriarū monaſterio nec monacho aliquo tēpore acquiri
tur.hic eſt quod eā remittere nō poſſet.ut nota.i c. paro
chianos.¶Nec ob. ꝙ dr̄ ius naturale eſt immutabile. quia
illud habet locū i præceptis & i ꝓhibitionibus.In alijs
uerò nō . Hic eſt quod iure naturali uel diuino poterat
cōtrahi matrimoniū in ſecūdo gradu,hodie nō.ut i c.nō
debet x̄ de cōſan.& affi.& ſic debet intelligi quod habe
tur.5.diſtin.prius in princi & 6.diſtinc.in fine.¶Præte-
reà uotū quod ineſt ꝓfeſsioni eſt de iure naturali.ſicut
ergo filius itrādo religionē pōt ꝑiudicare patri. ſic ecō
uerſo in bonis poſt q̄ſitis.Itē nec iure naturæ poteſt qs
ſuccedere patri nil habenti.¶Ad id quod dr̄ quod pater
& filius nō debēt ad iparia iudicari.Reſpōdeo hoc eſſe
inductū in fauorē religionis,uel hoc inducit ipoſsibili
tas facti.quia cū pater nil poſſet habere uel ſibi acquire
re,ergo hæredem habere uel teſtari nō poteſt.ut.C.de ſa
croſanct.eccleſi.auten. ingreſsi.ſed filius pōt ſibi acqui-
rere.& ſic patrem & monaſterium exhæredare non po-
teſt.19.q̄ſtione ulti.in fin. ¶Nota quod in eodem gene-
4 re delicti plus offendit qui offendit patrem ſpiritualē,
q̄ carnalem.2.q.7.qualis & nota de hoc.30.q.3.pitatiū.
Item ſi uis tenere quod monaſterium etiam pro rata nō
debeat habere nō obſtante decre.relatum.2.de teſtamē.
& alijs iuribus ſupra allegatis.ſic reſpōde quod licet mo
nachus

nachus monaſterij, eſt tamen rector uel prior in prioratu & qndao iſta duo cõcurrunt in eadẽ perſona præfer ĩ prę latura ut not. de poſtu. c. ult. Vel aliter iſte dr̃ monachus monaſterij habitu nõ actu ſicut aliàs dicimus de eccleſia parochiali actu uel habitu ut not. de præben. per multa. p Inno. de electi. licet canon. lib. 6. hic eſt qđ nõ habet uocem in capitulo nec debet morari in monaſterio. Ad primum facit quod no. Innoc. & Hoſt. de reli. do. c. ult. & clarius per Archi. de priui. c. i. ad fi. lib. 6. ubi dicunt &c. Ad ſm de ſta. mo. c. j. ad fin. in cle. de teſta. relatum. non ob. c. relatum. ij. & quod not. Inno. de bonis relictis ab eo qui erat Archydiaconus & canonicus, ubi dicit ꝙ fiat diuiſio pro rata. Nam ſibi nõ cõſtabat quæ eſſent bona percepta ea iſta uel illa ẽt uel ex dignitate uel ex canonicatu. & iõ fit diuiſio, ſicut fit. 12. q. 4. c. j. Sed hic quærimus cui debeat applicari iſte redditus ſiue ꝓuẽtus uel obuẽtio uel cõtẽnatio ſuperueniens. Sicut querimus cui acquiratur hæreditas, quæ obuenit huic priori dum eſt in prioratu. Vĩ ſal no meliori iudicio ꝑ allegata pro prioratu ꝙ ipſe prioratus ſit hæres in hoc caſu qñ bona prioratus ſunt diſtincta & ſeparata à menſa monaſterij. ſecus ſi ſunt de menſa, qa tunc oia ſunt monaſterij quęcunque ſint illius prioratus: ut de exceſ. præla. frequens. & de ſup. neg. præla. c. nno. in cle. ĩ all. Alij dicunt ꝙ fiat diuiſio inter prioratum monaſterium & filium pro hæreditarijs portionibus. ut ff. de le. 1. l. turpia. in fi. & l. hæres de ſtip. ſer. l. ſi ſeruus cõis. ita & C. de ca. tol. l. una. §. ſed & ſi manifeſtetur. Nã dum fuit ingreſſus filium hæredem inſtituit, & ẽt monaſterium, & prioratus eſt hæres ab inteſta. Sed ↄtra. ff. de regu. iu. l. ius noſtrum. Solutio. cum iſte hodie cenſeatur miles, & tũc priuatus ut de pœnis. c. i. & de ele. ægro. c. 1. & 4. diſt. denique. Pro parte põt decedere teſtatus pro parte non: ut in l. ſi certarum. de mili. teſtam. & unum in caſtrenſibus & alium in paganicis hæredem habere ut ibi.

¶ Federicus de Senis Peruſij.

SVMMAE.

1 *Mulier cui relictus eſt uſufructus alicuius prædij: an ſi poſt mortem uiri nubat infra annum luctus debeat amittere dictum uſumfructum.*

2 *Matrimonia & acceſſoria uel dependentia ex eo quo iure ueniant regulanda.*

QVAESTIO XXXVI.

CASVS talis eſt. Maritus uxori ſuæ relinquit uſumfructũ prædij poſt mortem mariti, mulier 1 infra annũ luctus nupſit. † Quæritur an perdat uſumfructũ prædij & uĩ ꝙ ſic. ut C. de ſecũ. nu. l. j. & ij. cum ſuis ſimili. Circa qõnem hãc ſciendũ eſt qđ matrimonium cum ſit unum de ſeptem ſacramentis eccleſiæ non iure fori ſed poli. i. non ſm leges, ſed canones regi debet. ut 2. q. 3. hinc colligitur. & in hmõi talibus ſpũalibus põt rectè intelligi quod dr̃, quod leges non dedignãtur ſacros canones imitari. ut extra de no. ope. nũ. c. 1. & de ſecun. nup. c. pe. Vnde quicquid dicãt leges circa prohibendum uel permittendum matrimonium non ſtamus illis ſed canonibus. Vnde quod legibus dicentibus ꝙ filia fa mi. non poteſt ↄhere ſine conſenſu eius in cuius poteſtate eſt. & quod rector prouincię cũ prouinciali, uel tutor cũ pupilla non ſtatur. Ideo eſt, quia iudex laicus de hmõi meræ ſpũalibus nec principali nec directè põt ſe itromittere ut patet de ord. cog. tuam. qui fi. ſint le. lator. Idem in fi. ut patet de hereti. ut inquiſitione. §. prohibemus. Item in repudijs diuortiis & impedimẽtis matrimonialibus, ſtamus canonibus. Quid enim ſciunt leges quòd cõpater cum cõmatre uel cũ filiola ſua ſpũali nõ poſſit ↄtrahere uel cũ ſponſa ſui conſanguinei etiam mortuo uel de illo titulo extra de eo qui cogno. conſan. uxo. ſue. uel de eo qui du-2 xit in matr. quã pol. &c. ¶ Ex his ergo cõcluditur †, quòd matrimonia & acceſſoria & dependentia ab illo iure canonico regulantur. at in propoſito. Paulus apoſtolus & apoſtolicus & canones dicũt quòd mulier ſoluta a lege uiri per eius mortẽ licite infra annum luctus nubat ut patet de ſecun. nup. c. pen. & ult. 3. q. 1. ſicut uir. 2. q. 3. hinc colligitur. Sic ergo quod licitè fit iuſtè fit & pœnam nõ meretur. quia qui facit autoritate legis non peccat. 23. q. 4. qui peccat. ergo ſi nubit confiſa de licentia Papę apoſtoli & canonis nõ debet ſuſtinere aliquam infamiam uel rerum iacturam ex eo quòd ĩfra annũ nubit. & ſic omnes pœnę poſitę. C. de ſecun. nup. l. j. & ij. ſint ſublatę, & ſic non perdit uſumfructum. Si enim contrarium diceretur iam mulier deciperetur & autoritate legis laqueus ei pararetur, quod eſſe non debet. 27. q. 2. de uiduis. Tenẽdum eſt ergo omnem pœnã legalem impoſitã ex eo quòd nubit infra annum luctus eſſe remiſſam. Et ſi nulla ratio huius dicti hr̃ deberet ſufficere autoritatis tantorum patrum. Nã hoc tenet Accurſ. C. de ſecun. nup. l. in gl. quomodo. & gloſſator in decreto 2. q. 3. in fi. in gl. ul. & Dama. & Hoſti. poſt eum: ut no. in ſumma de ſecun. nup. in fi. & Goffr. e. tit. in fi. Item Inno. Papa IIII. & Hoſt. qui fuerunt lex iuris hoc tenent extra de ſecun. nup. c. ulti. ubi ſatis de hoc per Hoſtien. poſt Inno. Facit ad hoc quod not. 37. q. 2. de puellis. ubi dr̃ & no. quòd bona rapta, quę mulier lucrata fuerat a raptore in conſortio raptoris per l. unicam. de rapt. uir. non perdit dato quòd mulier eligat nuptias raptoris & ſm leges eſt ſecus. Vnde quod no. de hęre. c. pe. li. 6. Si ergo mulier nubendo nõ perdit lucrũ ut ibi, multo fortius debet euitare damnum. i. perditionem uſufructus. ut ſupra no. Ad hoc. ff. de iur. & fac. igno. l. iuris. & l. ſe. Idem uĩ tenere gl. ordinaria de ſecun. nup. c. ul. licet dicat alios dicere cõtrarium. Sed ſtãdum eſt opinioni tãtorũ patrũ ſuperius nominatorum.

¶ Federicus de Senis Peruſij.

SVMMAE.

1 *Contractus initus inter uirum & uxorem de ſeruãdo cõtinentiam an teneat. & ſi uir cum licentia uxoris manu notarij firmata religionem intrauerit poterit nihilominus cum uxore redire.*

2 *Tranſitus uiri ad religionem quibus interuenientibus ſit iuridicus.*

QVAESTI XXXVII.

CASVS talis eſt. Quidam nomine Diuolus Io-1 annelli Machelocii obtinuit licentiam † emittẽdi uotum caſtitatis & religionem intrandi a do. Rameſia uxore ſua, atque etiam ipſa dña remiſit omne ius matrimoniale qđ habeat in eo de ſuo marito. Et uerſa uice idem Diuolus repudiauit omne ius quod ſibi competebat in dñam antedictam, deinde in eodem cõtextu pariter Deo & beatę uirgini, & unus alteri & altera ſibi promiſerunt ſe ſeruaturos perpetuam contĩnẽtiã, & prędicta fuerunt iam ſunt 16. anni. & plus. & de prędictis patet in publico inſtrumẽto ab infraſcripto cõſulto refelecto uiſo & publicato anno domini. M. 328. indictione prima, die. 18. mẽſis Iunij, per manum Andreucij magiſtri Franciſci notarij de Peruſio. poſtquam notum promiſſionem & renunciationem prędictam pręfata domina in domo ſua ſeu in ſeculo remanſit. dictum autem Diuolus ingreſſus eſt ordinem prędicatorũ, ibiq; ꝓfeſſionẽ fecit, per lõgũ tp̃s ſtetit, & nunc ẽt prędicta uoti emiſſio & licentię datio & renunciatio factę fuerunt abſente epiſcopo & uicario ſuo. Nunc quæritur an profeſſio ſua ualuerit & an poſſit redire ad ſeculum & an poſſit repe-

ti ab uaore uel officinEpiſcopi uel alterius ſuperioris co
gi ut ad uaorem redeat. ¶Super præmiſsis uero. Ego Fe-
dericus de Senis minimus decretorum doctor habito ſtu
dto diligenti & uiſo inſtrumento prædicto dico & cõſu
lo quod profesſio ſua tenuit & ad ſeculum redire nõ po-
teſt nec debet cõpelli redire ad uaorẽ nec ad petitionẽ
uaoris nec per officium iudicis ſiue uxor ſit iuuenis ſiue
nnn:ſiue ſuſpecta ſit de incontinentia ſiue non:rationib.
2 infraſcriptis.Circa quod ſciendum eſt† qđ ad hoc ut trã-
ſitis uiri ad regionem ſit ſolennis & honeſtus & iuridi-
cus hæc debẽt interuenire.Primo auctoritatis diœceſani
uel eius uicarii quæ interuenire debet in ſeparatione ma
trimonii ſiue quo ad uinculum ſiue quo ad mutuã ſerui-
tutem ut colligitur.27.q.2.ſi uir.&extra de conuer.cõiu.
c.ſignificauit.ſecundo quod uaor det legitimam. Tertio
ꝙ uoueat & contineat. Quarto ꝙ ingrediatur religionẽ
ſi eſt ſuſpecta de incontinentia.ſi non eſt ſuſpecta poteſt
remanere in domo ſua probatur eo.ti.cum ſis.& c.uaora
tus & c.ad Apoſtolicam.cum ſuis cõcor.ſed licet illa de
beant interuenire nõ tñ uitiatur profesſio ſi omnia nõ in
terueniant.Nam quod debeat interuenire auctoritas Epi
ſcopi uel uicarii uel aliquorum religioſorum vĩ de hone
ſtate eſſe:ut not.27.q.2.ſi uir.& ibi uotant Hug. & Lau.&
ibi recitat Archi.& idem ſentit Inno.de cõuer.coniu.c.j.
in j.gl.Item ꝙ mulier ingrediatur religionẽ poſito ꝙ ſit
iuuenis & ſuſpecta nõ eſt de ſubſtãtia ꝓfesſionis uiri ea
quo legitimam dedit & nouit.Sed ſi incõtinẽti uiuat po
terit compelli ad intrandum religionem ut posſit uotũ
ſuum ſeruare ut en.ti.c.ſignificauit.& ſic poteſt intelligi
33.q.5.ſi quis uxorem.& hoc placet Inn.in multis locis
ut colligitur in glo.ſuis ut c.1.& c.quidam.& c.ſignifica
uit.ſed Ioan.& do.Bart.poſt eum tenuit ꝙ ſola licẽtia u-
xoris etiã nõ uouentis ſufficiat marito ad hoc ut posſit ꝓ
fiteri ut no.in c.uxoratus.& c.ex parte. & c.conſuluit.&
probatur eod.tit.c.ueniens. & c.accedens.cũ igitur iſte
Diunlus habuit licentiam uaoris & eius renunciationẽ
promittens perpetuam continentiam cum profesſionem
fecerit nullatenus debet de eius profesſione in dubiũ re
uocari maxime ex quo tanto tẽpore pacifice ſine alicu-
ius reuocatione perſeuerauit in ordine.Nã ex mora tanti
tẽporis defectu ſi qs fuiſſet purgatus & ratificatus eſſet:
arg.ad hoc de deſpon.ad id quod ut met.ue.cap.ſi.c.1.de
reg.cũ utrũ de frigi. & malefic.c.in quorum teſtimoniũ
præſenti cedulę manu propria ſcriptæ ſigillum appoſui
conſuetum.Datum die.xxij.menſis Ianuarii anno domi-
ni.M.cccaxxvj.Peruſiii.

¶Federicus de Senis Peruſii.

S V M M Æ.

1 *Pœna conſtitutionis:ut profeſſores:tit.de regularibus an procedat in monacho à ſuo monaſterio expulſo.*

2 *Monachus à iugo & obedientia ſui abbatis abſolutus ratione rectoriæ parochialis eccleſiæ ſi renunciat uel deponatur cui ſubiectus remanebit.*

Q V ÆS T I O XXXVIII.

QVIDAM profeſſus in ordine fratrum prædica-
carorum & ab ipſo ordine expulſus ſæpe & cũ
inſtantia periit ſe admitti cũ omni ordinis diſci
plina ad ipſum ordinem.Sed cum ordo ipſe eũ
admittere noluerit immò ea toto ipſum recuſauit ꝓhi-
bens ſibi delationem habitus ipſius ordinis.iſte ſic expul
ſus quæſiuit aliquod monaſterium uel religionẽ ubi ui-
geret & obſeruaretur aliqua religio ut intraret et recipe
retur ibidem quod uel q̃ non potuit inueuire.iſte ſic expul
ſus moratur in diœceſi illius Epiſcopi in qua erat cõuẽ
tus fratrum prædicatorum unde exiuit & in qua diœceſi
oriũdus exiſtit & uiuit in habitu ſacerdotali nõ tñ omni
1 no religioſo.Quæritur† quid iſti ſit faciendũ & nunquid
poſſet euadere pœnã ſeu prohibitionem conſtitutionis
ut ꝓfeſſores.poſitæ in tit.de regula.Reſpõdeo ꝙ Epiſco
pus debet prouidere de ſalute illius & dare ordinẽ ut in
aliquo loco ubi uigeat obſeruantia regularis recipiat.ſi
hic fieri nõ põt Epiſcopus deputet iſti habitum cõueniẽ
tem potius religioſum q̃ alium & det ſibi certum modũ
uiuendi & locum in quo uiuere debeat. & quanto magis
poteſt in his deputandis adhereat uitæ religioſæ cũ ſub
ſtantialia regulæ ab ipſo abdicari nõ posſint.nã ad Epi-
ſcopum pertinet correctio omnium in ſua diœceſi degẽ
tium ut in toto ti.de of.or.& de ui.& hone.cle.& de teſt.
c.2.nam & ſine aliquo monaſterio Epiſcopus poteſt alĩ
quem recipere ad prouiſionẽ & prouidebit ſibi de habi-
2 tu & uita ut no.per Innoc.& Hoſ.de reg.c.† porrectum.
& Compo.de elec.cum cauſam.& Io.An.de elec.nullus.
li.6.nam monachus factus rector parochialis eccleſiæ&
ex hoc à iugo & obedientia ſui abbatis abſolutus,ſi renun
ciat uel deponatur remanet ſubiectus Epiſcopo,& Epiſco-
pus de uita & ſtatu illius prouidebit quemadmodum cũ
erat rector. nec poteſt uice uerſa repetere locũ monaſte
rii unde fuit.& hoc probatur & legitur & no.16.q.1.ne
ꝓ cuiuslibet & quod ibi no.Archi.& Hoſt.in c.quod Dei
in glo.utrũ uer.tu dicas.Io. An.in cle.1.de ſta. mo.in gl.
ſepius dixi. Ad idem de renun.ex tranſmiſſa. cũ ſimilib.
Nã Epiſcopus qui renunciauit Epiſcopatui & in alicuius
Epiſcopatu beneficiũ recipit eſt illi epiſcopo ſubiectus
de renun.ad ſupplicationem. ¶Ad ſm dicẽdum quod ne
que ex uerbis neq; ea mẽte illa cõſtitutio; ut profeſſo-
res.comprehendit illũ.& ideo iſte de iure cõi de licẽtia
ſui epiſcopi põt præfici curæ & curam gerere & ea q̃ ad
curam pertinent exercere:dummodo ei aliquod canoni
cum non obſiſtat.in cuius rei teſtimonium ego Federi-
cus hanc cedulam propria manu ſcripſi. quam ſubiicio
ueritatis correctioni & melius intelligentis.

ADDITAMENTA.

¶Eiſcopo.iſta reſponſio non eſt omnino ineapugnabilis.
Nã licet iſte non tranſeat ad certũ ordinẽ nõ mendicãtẽ
eſt tamen obligatus in gñe illius religioni cuius uitã &
habitũ ſibi Eṗs deputauit.Et principiũ.c.ut ꝓfeſſores fa-
cit ꝓ hac parte.ſed multa alia i eodẽ.c.faciũt ꝓ hoc cõſi-
lio.¶Obſiſtat.ſatis ſibi obſtat quia repulſus ſeu licẽtia-
tus & abiectus ꝑ ſua demerita propter quæ ſolũ eſt iua
bilis ad regendum curam animarũ etiam ſi conſtitutio.
ut profeſſores.ibi locum non habeat. Lap.

¶In Chriſti nomine amen.ˀ Quis intelligatur nepos an ap-
pellatione nepotis contineatur filius fratris.Fede.

S V M M Æ.

1 *Nepos ex filio uel filia natus dupliciter intelligitur.*

2 *Filij fratrum an & quo reſpectu posſint dici nepotes.*

3 *Statutum in dubio de conſuetudine debet ad ius commune reduci.*

Q V ÆS T I O XXXIX.

VISO pũcto prædicto & motiuis hinc inde.&
habito ſuꝑ his cõuenienti ſtudio vĩ mihi Fe-
de. de Senis minimo decretorũ doctri nunc
actu Peruſii legenti ꝙ ſtatutũ prædictũ non
obſtet prædictę dñę quo minus habeat tertiam partẽ ſuc
ceſſionis ſibi de iure cõi contingẽtem.ut.C.de ſuis & le.
autem ceſſante.Ratio eſt quia Valeſpelle de cuius ſucceſ
ſione agitur mortuus eſt non relicto hęrede maſculo ex
eo legitime deſcendente.Non ob.quod opponitur ꝙ no
mine nepotis intelligitur filius fratris. Nam proprie lo-
quendo

quendo nepos alicuius dicitur qui natus eſt ex proprio filio ſuo. & pronepos eſt filius nepotis hoc probatur.ff.
3 de gradi.l.iuriſconſultus in 2. col.ad fi. ibi Nepos†quoq; dupliciter intelligitur ex filio uel filia natus.& in 4.col. uerſ.pronepos &c.ubi dicitur continuando tex.ꝙ pronepos eſt filius nepotis.Sic etiam habetur in canonibus ex quibus ſumitur arbor conſanguinitatis. 35.q.5.c.1. & 2. in prin.& c.parantelæ. & c. porrò. cum ſimilibus. Idem colligitur extra de hæreti.c.2.lib.6.Nam ꝙ ibi dicitur de ſecūdo gradu intelligitur de nepotibus.i.de filiis filiorū. ut eo.ti.c.ſtatutum.2.Ad idem.C.de inſti.& ſubſti.l.generaliter.&de fideic.l.cū acutiſſimi.& ad ſenatuſcō.tertu.aut.in ſucceſſione.& de qō.l.diuus.& ff.de uerb. ſign. l.liberorum.& etiam uult ſtatutū dum dicit deſcendētes ex legitimo matrimonio. Nam iſtud adiectiuum deſcendens qualificat omnia præcedentia quia fuit mens ſtatuentium ſiue ſtatutorum & merito quòd illegitime natus non excluderet ſororē maritatā.Itē filius fratris mei non eſt ex me temanēs quod requirit ſtatutum. Sed ob-
6 ſtant aliquæ decretales † quę appellāt filios fratrum nepotes reſpectu patruorum uel auunculorum ut patet de arbi.c.2.de conſan.& affi.quod ſuper his & cap.tua.&de pœnis.ca.fœlicis.§.cęterum lib.6.Reſpōdeo impropriè appellantur nepotes ut patet per iura ſuperius adducta maxime in ti.de gradibus aſſertiuè loquuntur ius conſtituentia.Alia uero narratiuè quæ ius non conſtituunt;ut de priui.ſi Papa lib.6.Item cum odioſum & pœnale ſit ſororem excludi à ſucceſſione ſibi debita de iure cōmuni debemus accipere uerba impropria ſignificatione reſtringere odiū de reg.iu.odia.& c.in pœnis lib.6.Et ī du-
7 bio † debemus reducere ſtatutum ad ius commune de cōſue.cum dilectus.Item tales nepotes non dicuntur deſcēdentes igitur ſoror debet excludi ſi ex fratre temaneret filius nepos uel pronepos uel quicunque alius ulterior uel inferior ex legitimo matrimonio deſcendens quòd eſt non in propoſito &c.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Epiſcopali ſede uacante an ad capitulū tranſeat poteſtas diſpenſandi & quid poſſit capitulum ſede uacante.*
2 *Diſpenſatio innititur gratia.*
3 *Superiores quod malè faciant non diſpenſando in caſu debito.*
4 *Commutare uota an ſit de eſſentia diſpenſationis.*

QVAESTIO XL.

1 SVper eo quod quæritur † an epāli ſede uacante trāſeat ad capitulū poteſtas diſpenſandi. reſpondeo uidetur quòd non,quia in capitulum tranſeunt ea quę ſunt de mera iuſtitia tantum. ut conſtituere, confirmare,uiſitare, corrigere, punire, excommunicare, & eccleſiaſticā cenſuram exercere,cognitionem cauſarum abſoluere, literas ad ordinem dare, & ſimilia. Item regula traditur negatiuè ne ſede uaca.c.illa.& hoc
2 recitat Arch.poſt Vicen.de ma. & obe.c.1.lib.6. † Item diſpenſatio innititur gratiæ.Hinc eſt ꝙ decr.cū ex eo.dicit poſſint non dicit debeat. item licet male faciāt ſuperiores non diſpenſando in caſu debito;tamen nō eſt ꝓditum ius contra eos ut poſſit peti de iure diſpenſatio.ut no.1.q.8.exigunt.& facit quod no.Ioan.2.q.5.quę cā licet Bar.Brix.non conſentiat ibi Ioā.ſed cū dicta diſpenſatio non poſſet fieri per prælatos inferiores licet ad eos inſtitutio & collatio beneficiorum pertineat ut no.Io.& Arch.ſequitur magnum incōueniēs hoc, ſ.de quo loquitur in c.cum ex eo.quia multi uolentes ita citò presbyterari nec uolētes obtinere diſpenſationē eccleſias dimittent.Item ſecundum hoc,capitulum non poterat cōmu-
4 tare uota cum† commutatio uotorum nihil aliud ſit quā diſpenſatio.item ſm hoc capitulum in punitione criminum nō poterit diſpenſare ſed oportebit ſequi iuris rigorem cum tamen eps potuiſſet:ut no.j.q.3.c.notandū. & inuito accuſatore,ut no.in Spe.de abol.& pur.§.fi.uerſ. ſed cum dicimus.Sed poſito quod tranſeat in capitulum talis poteſtas an uicarius datus à capitulo hoc poterit certè nō ſi fuit datus ſimpliciter ut de off.uica.c.3.lib.6. Sed ſi aliqui caſus fuerūt ſpecificati cū clauſula generali tūc ſic.ut ibi no.in gl.ul.quia talis diſpenſatio nō pōt inter ardua reputari & ſic non ob.de procu.c.2. in cle. Soluat iſta dubia is cui ſcribitur.uide.15.q.1.eccleſia de poteſtāte capituli uacante:ſed uide plenè de maio. & obe. cap.uno in nouella.adde quod no.ſupra.q.29.

¶Fepericus de Senis.

S V M M AE.

1 *Seruus eſt capax legati alimentorum: & eorum; quæ ſunt acti*
2 *Seruus ſi ſtipuletur alternatiuè duas res,& utram ipſe uelit electio ſpectat ad ipſum non a ddominum.*

QVAESTIO XLI.

1 LEgatum alimentorum † cadit in ſeruum:de hoc eſt caſus in l. ſeruos ad cuſtodiam templi. ff. de ali. leg.& C.de neceſ.ſer.hære.inſtitu.l.quidam §.illo proculdubio. Item dico quod illa quæ ſunt facti cadunt in ſeruum,et hic caſus. eſt in l.qui hæredi. in prin.ff.de cond.& demō.& inſti. de ſtip. ſer. §. ſed & cum factū.Dy.de mugello allegat ſemper ad hoc.l.lega-
2 tū nulli.ff.de adi.leg.de eo uero ꝙ dicitur† quòd ubi ſeruus ſtipulatur alternatiuę duas res,& utrum ipſe uelit,ꝙ ſerui ſit electio & non domini.Eſt caſus.ff.de uerb. ob.l. ſi ſtipulatus fuero.in prin.& l.fi.in prin.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Poſthumo inſtituto ſi duo naſcantur an alter excluſus habeatur.*
2 *In ſubſtitutionibus & inſtitutionibus an uerba ſingulariter prolata trahantur ad pluritatem.*
3 *Tacita pupillaris contenta in expreſſa uulgari an excludat matrem.*

QVAEST O XLII.

TEſtatot inſtituit filium poſthumum ſibi hæredem,
1 † qui naſcetur ex uxore prægnante & ſubſtituit ſibi; nati ſunt duo nunquid uideatur alter præteritus: uidetur ſic: quia debuit comprehendere utcunque caſum.ff.de libe.& poſth.l. commodiſſime. & l.ſi ita ſcriptum ſit. Reſpondeo quia in materia fauorabili ſumus pro nunc credo quod alter non ſit præteritus cum incerti ſumus quis ſit præteritus & de quo ſenſerit.Et quia uériſimile eſt quod ambos inſtituiſſet ſi de ambobus cogitaſſet pro hoc quod no.in ſolutione con-
2 trarii.in l.qui filiabus.ff.de leg.1. Et quia † in ſubſtitutionibus & inſtitutionibus, uerba ſingulariter prolata trahuntur ad pluralitatem ſi pluralitas occurrerit.ut.l.ex duobus.ff.de hæred.inſtitu.& ibi not. An uero ſubſtitutioni ſit locus uel non,credo quod non per .l.ſingulis de vulg. & pupil. Item an tacita uulgaris incluſa in expreſſa pupillari excludat matrem uidetur quod non:q͞a

tacita

1 †tacita pupillaris contenta in expreſſa uulgari nõ exclu dit matrē.ut no in l.pcibus.C.de impub.& aliis ſubſtitu.

¶Reſponſio extra in l.precibus.

NAM Cyn.in l.precibus.in 4.q.vř ſentire quod in re bus pupilli per hanc tacitam nõ excludatur à bonis paternis p id quod not.in l.fi.de inſti. & ſubſ. Itē exiſtētia ſui hæredis faciat ualere tabulas pupillares. ¶Præterea queſtio quarta idē dicit ꝙ ſic qñ ſolus eſt inſti tutus ſecus ſi cũ alio ꝑ hoc l. filius q patri de uulga.& pupil. ¶Conſultatio Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Fratres prædicatores,quibus relicta eſt in teſtamento domus:& alteri uſuſfructum,an mortuo uſuſfructuario remaneat dicti fratres proprietarij: & ſi ſic: an teneantur ſoluere quartam eccleſiæ parochiali.*

QVAESTIO XLIII.

TESTATOR reliquit fratribus prædicatoribus unam domum: uſufructum alteri reliquit mortuus eſt uſufructuarius a quod fratres prædicatores habent plenam proprietatem & poſſeſ-
1 ſionem domus.] Modo quæritur nunquid fratres prædicatores teneantur ſoluere quartam parochiali eccleſiæ, quam portionem ſoluere non tenerentur tempore teſtamenti:quia forte erant priuilegiati & hodie non ſunt. Et attendite quod iſtud legatum nõ eſt conditionale ſed purum; nam ſi eſſet conditionale uideretur inſpici tēpus teſtamenti quia conditione adueniēte; ut.ff.qñ di. le.ce.l.ſi uſufructus.& ff.de re.iur.l quę legata & de dig.l.ſi legati.Et hodie ſi fieret tale legatum per iura noua ſoluere tenentur.ff.qui po.in pign.hab.l.qui bal neum in princi. & §.hoc amplius.& l.potior in princi.eo.tit. Iſta iura bene intellecta determinat,ſed male itellecta nihil faciũt.Ego dico per iura allegata & ſimilia ꝙ reſpiciatur tēpus teſtamenti & quod reuelantur ab onere de quo queritur. ¶Et circa dubitationis huius ueritatem,non eſt neceſſariũ inquirere an legatum de quo quæritur & eius diſpoſitio fuit pura uel conditionalis.Et procul dubio fuit purũ legatũ nõ ſuſpenſum aliqua conditione ſicut apparet ex themate propoſito. Quare cũ uſusfructus habeat cõſolidari cum proprietate non poteſt per ſe cõſiderari quia oportet ut cõſolidetur ut cauſalis; quia ut formalis cõſolidari nõ poſſet quia uſufructus conſideratus ut formalis ſeparatã conſiderationem habet & cum proprietate ſe nõ compateretur.ut.l.uti frui.in princi.ff.qui mo. uſufr.ami. & ff.de uſufru.l.quod noſtrum.& ff.deleg.2.l.is cuius ſeruo.& l.cum pater.§.dominus.Igitur cum tractemus de legato uſufructu extincto quantum ad illum nõ poſſumus habere conſiderationem ſeparatam & quantitatem,nec ſeparatum tempus conſiderari poteſt à tempore legatæ proprietatis per iura allegata cum ſimilibus.

¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Statutum puniens delinquentem certo die an comprehendat noctem præcedentem & ſequentem.*

2 *Dies proprie dicitur cum ſol lucet ſuper terram.*

QVAESTIO XLIIII.

1 FACTVM tale eſt.Statuto cauetur † quod ſi aliquis commiſerit maleficium aliquod in uigilia beatæ Mariæ uirginis, quæ eſt de menſe Auguſti uel in ipſo feſto puniatur duplici pœna qua deberet puniri ſi aliis diebus communiter maleficiũ. Quidam commiſit maleficium de menſe Auguſti,noctis tempore,quæ non ſequitur feſtum dictæ beatæ Mariæ uirginis. Modo quæritur ſi prædictus qui dicitur prædictum maleficium commiſiſſe puniri debeat pœna duplici. Et utrum nox quæ ſequitur dictum feſtum comprehēdatur ſub dictis uerbis in dicto ſtatuto contentis ualet in ipſo feſto uel non. Aliud ſtatutum eſt quod quicunque cõmiſit maleficium aliquod,in duobus diebus ultimis menſis Iulij,& tribus primis menſis Auguſti,uel in uigilia beatę Mariæ uirginis de menſe Auguſti,uel in ipſo feſto,uel in aliquo dictorum dierum,puniatur duplici pœna qua deberet puniri ſi aliis diebus committeret maleficiũ. Et de prædictis poſſit inquiri per poteſtatem & capitanem aliquo non obſtante.& habita publica uoce & fama procedatur ad tormenta pro inueniendo maleficii ueritatem. ¶Viſis prædictis ſtatutis & dubio emergenti circa ea uidetur dicendum ipſum nõ debere puniri duplici pœna. Nã aut ſtatutũ de duplicanda pœna fuit inductũ in honorem feſtiuitatis,quod prima facie apparet,aut nõ. Si ſic, tunc dico dum feſtiuitas aſſumptionis finita in ueſperis uel ſaltem in completorio ipſius feſti ut patet per ea quę not.de ſen.ex.c.ult.§.adiicimus.li.vj.ſequitur quòd non ipſo feſto dicitur commiſſum,nec debet intelligi cõmiſſum dictum maleficium.Si uero nõ in honorem feſti fuit hoc ſtatutum adhuc dico.quòd nõ debet puniri duplici pœna,quia de propria ſignificatione uocabuli maleficiũ commiſſum de nocte nõ eſt commiſſum in die. Nam à fictione,nõ ueritate procedit,quod ea,quæ fiunt de nocte
2 intelligantur fieri de die.Nam†tunc dies eſt proprie cum ſol eſt ſuper terram.ut probatur de offi.dele.cõſuluit.& l.more Romano.ff.de fer.cũ ſua gl.& in pęnis humanior eſt & benignior ſententia interpretanda de reg.iu.in pęnis cum ſua glo.li.6.maximè procedit hoc ſi nõ apparet qua hora noctis fuerat cõmiſſum maleficium. Nam tunc dicemus ea hora commiſſum ea qua minor ſequitur condemnatio.& tũc in nullo obſtabit.l.more Romano.quare uera non ob.quia ex fictione loquitur, quæ fictio nunquam ad caſus nõ expreſſos trahitur:ut no.6.q.1.placuit & C.de his qui ueniam ætа. impe.l. fi. cum ſimilibus. & ſic dico & conſulo Ego Federicus.

¶Conſultatio Federici de Senis.

SAMMAE.

1 *Debitor duorum ſucceſſiuè an poſſit poſteriorem in ſolutione priori præferre; uel an prior creditor poſſit impedire primam ſolutionem fieri poſteriori.*

QVAESTIO XLV.

1 TITIVS mercator habuit duos creditores. † unum priorem, alterum poſteriorem & de iſto debito conſtat per libros ipſius mercatoris & hoc non negat. Iſte Titius habet debitorem cum hypotheca.modo ille Titius dedit inſolutum nomen ſui debitoris illi poſteriori creditori.Quęritur nũquid prior creditor poſſit reuocare primam ceſſionem illam uel impedire poſteriorem creditorem ne exigat illud nomen&c. ¶In Chriſti nomine amen. Reſponſiu Iacobi de ſancto Miniato.

MIHI vř ſic ſtantibus,& ſic ſe habentibus,quia non ſit mētio quod creditores habeant bona hypothecata Titii debitoris eorũ, nec unus ſit magis priuilegiatus altero,niſi ex parte qa unus ē in tēpore prior ꝙ datio inſolutũ facta ſecũdo, nõ poſſit reuocari ꝑ primum:quia uidetur ꝙ didat expreſsè.l.priuilegia.ff.de priui.cre.ubi vř eſſe text.& gl.& de his,quæ in frau. cre.l.q autem.§.ſciendum.quod ſecus eſſet ubi creditores haberent

rent hypothecata bona ipſius Titii, quia in habentibus hypothecam qui prior eſt tempore, potior eſt iure. ut. C. qui po. in pig. ha. l. 2. quam ſententiam uidetur tenere Dy. maxime in caſu, in quo omnes, ſiue nonnulli inſtabant, ut c. qui prior extra de reg. iu. in fi. lib. 6. ubi terminatur caſus noſter.

¶Conſultatio Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Vſufructuarius qualiter caueat de reb. ſuo uſui cōmiſſis.*
2 *Vſufructu legato in ſpecialibus quæ uſu conſumuntur an exigenda cautio de utendo.*
3 *Proprietas rerum relictarum quando tranſire dicatur in proprietarium.*

QVAESTIO XLVI.

1 IVRE cautum eſt quòd uſufructuarius debet cauere † quòd rebus immobilibus utatur ſalua rerum ſubſtantia: mobilium uero quę uſu conſumuntur, & quæ tranſeunt in dñium uſufructuarii eſtimationem ſe reſtituturum cauere debet: ut in l. ſi tibi. ff. de uſufru. ea. re. quę uſu conſu. Sed reſtat dubiū ſi legatur uſusfructus, uegetū, ueſtiū, & ſimiliū rerum quarum dñium non nſ tranſire in uſufructuarium & quæ propriè non conſumuntur, ſed in tpe ueteraſcunt & corrumpuntur, an de his debet cauere ſe reſtituturum æſtimationem an uere reſtituere eas ꝓut erunt in uſufructu finito. Fore ad præmiſſa facit. ff. de uſufru. l. uetus eum. l. ſeq. ad fi. ti. ſed ibi loquitur quando reſtitutio fieri poteſt ex fructibus.

¶Dominus Io. de plag.

¶Quando legatur uſufructus in ſpeciebus quæ uſu conſumū2 tur † uidetur ſm do. legari proprietas, & ideo ad nullam cautionem præſtandam tenetur quaſi ſit proprietarius. ar. de au. & ar. le. l. ſpecies. & ar. de dona. l. donatio in concubinatu. §. ſpecies: & ibi per dominum Dyn.

¶Oppoſitio ad reſponſum.

¶Eodem modo eſt proprietarius cui relinquitur uſusfructus uini & grani, tamen debet cauere de reſtituendo æſtimationem. Item ſm eos ſequeretur ꝙ idem eſt relinquere ſpeciem alicuius rei & uſumfructum ipſius rei.

¶Io. de plag.

3 ¶Quando conſtat † ꝙ uoluit reſtituere uſumfructum ipſius rei tunc licet in fructuariū tranſeat proprietas rerū, quæ uſu conſumuntur tamen trāſit cum onere cautionis & ꝓſtatur cautio facta æſtimatione talium rerum de tanta pecunia reſtituenda uſufructu finito. ut l. ſi uini & olei. ff. de uſufru. ea. re. quæ uſu conſu. Sed in dubio conceſſio huiuſmodi ad uſum poſito ꝙ uſu nō conſumentur niſi de cōtraria mente conſtaret ſunt quidam ut do. Dy. & quidam alii, qui uolunt dicere ꝙ proprietas uideatur cōceſſa ſimpliciter, per d. l. donatio in concubina. §. ſpecies ubi uidetur caſus. & d. l. ſpecies de au. & ar. leg. & gl. ordinaria uidetur hoc uelle de iure do. l. ſi mulier &c.

¶Federicus de Senis Peruſij.

SVMMAE.

1 *Teſtamentum ſecundum an primum uitiet ſi nulla de ea mentionem facias.*
Voluntas prima quo caſu uitiet ſecundam.
2 *Priuilegium primum quo caſu ſecundo præualeat.*
3 *Generi per ſpeciem & ſpeciei per genus in materia ultimarum uoluntatum & priuilegiorū quando derogetur.*

QVAESTIO XLVII.

1 HABITA ſuper caſu prædicto collatione conuenienti, cum Dom. Iacobo de S. Miniato legum Doctore Peruſij legente, † uidetur mihi Federico de Senis minimo decretorum Doctori nunc Peruſii commoranti ſaluo ſemper conſilio ſaniori, ꝙ per dictum teſtamentum, ſeu ultimam uoluntatem. licet enim ultima uoluntas ualeat etiam de prima nō facto mentione ſicut de duabus. ll. contrariis dicitur. ut legitur & not. de conſti. §. 1. lib. 6. ultima uoluntas cum ſi. tamen ſi in prima uoluntate ſunt uerba derogatoria ſequentis uoluntatis tunc ſequens uoluntas non ualebit niſi appareat teſtatorem prioris uoluntatis pœnituiſſe ut ff. de le. 3. l. ſi quis in prin. Adde ꝙ ho. de conſti. c. 1. & de exceſ. pla. c. 1. in gl. magna in nouella. lib. 6. Nunc reſtat uidere an per illa uerba poſita caſſans & irritans &c. uideatur pœnituiſſe ſufficienter prioris uoluntatis & uidetur ꝙ non. nam in primo teſtō ſunt uerba derogatoria generalia dum dicit ac ipſum uel ipſam non reuocare &c. ſunt alia ſpecialia dū dicit Deus Deus &c. Vnde poſito ꝙ uerba generalia derogatoria poſita in ſecundo teſtamento ſufficiant, ad tollendum generalitatem primi, non tamen ſufficiunt illa ad tollendum illa ſpecialia derogatoria poſita in primo. Nūquam. n. talis generalitas tollit effectum ſpecialium. Dyno. de reg. iu. c. quod ſemel in fi. lib. 6. & ſic ſentit glo. ff. de leg. 1. l. ſi mihi in fi. dum dixit nihilominus pōt pœnitere ſi exprimat ſi ſecūda qualitate illius primę uolūtatis, qua ſi dicat non ſufficit generalis expreſſio, ſed talis per quā uideatur pęnituiſſe nō ſolum de prima uoluntate ſed de tali prima, ſ. ſequenti derogatoria. Et idem dicit Archi. 13. q. 1. ultima uoluntas, & Guil. in Spe. de inſtr. ed. §. compendioſe. uer. ſed quid ſi i primo. Ad hoc facit de dolo & contu. cap. 2. de confir. util. cap. 3. de offi. deleg. ex parte. 2. ff. ſi quis cau. l. ſed & ſi. §. quæſitum. & de procura. qui ad agendum in prin. lib. 6. & quod no. Arch. de præbē. ei cui lib. 6. Et hoc intelligo uerum qñ per generalem clauſulā nō conſtat de intētione teſtantis. ut quia fuit nimis generalis. ſecus ſi diceretur ſic caſſans & rumpens oēm aliam uoluntatem ultimam iſtius ultimæ derogatoriam nō obſtantibus quibuſcūq; uerbis derogatoriis in ea poſitis, & ſi de ipſis derogatoriis de uerbo ad uerbum ipſius teſtamēti primi toto tenore in ſecunda ſit facienda mētio ſpālis. Addi. optime facit quod no. Pau. de ſepul. c. 2. ad fi. in cle. In iſto caſu dico, ꝙ ſufficit talis generalitas licet illa derogatoria non nominetur alias, ſequeretur abſurdum. nam cum teſtator non recordetur interdum de derogatoriis poſitis in primo teſtō ſi diceremus quod omni nominata & ſpecialis & expreſſa mentio deberet fieri ſpālibus illis derogatoriis, iam tolleretur poteſtas reuocandi primam uoluntatem quod nefas eſt ſentire. quia non potuit legem ſibi imponere &c. ut ꝗ. ſi quis in prin. teſtamen
2 ti. ff. de leg. 3. ¶† Sic dicimus de papa ſm Principē, cum. n. priuilegium non tollat primum ut no. de præſ. c. ueniens & de reſcrip. c. 1. & 25. qō. 3. in ſumma niſi in ſecunda fiat mentio de primo. & eius derogatoriis. & cum priuilegia ſint facta, & in facto conſiſtant. & per conſequens poſſet Papa illa ignorare: ut de conſti. c. 1. lib. 6. ¶Si diceremus, ꝙ generalis derogatio priuilegiorum antecedentiū non ſufficeret iam indifferēter auferetur papę poteſtas tollendi & derogādi priuilegiis derogatoriis. quod nefas eſt ſētire. imo dicimus ꝙ per ſufficiētia generalia derogatoria poſita i lege uel canone uel decretali uel alio priuilegio derogatur ſpecialibus priuilegiis quamtūcūque habentibus ſpeciales clauſulas derogatorias: ut patet de elec. quia ſæpe. & de hæreti. cap. ut officium & de ſenten. excō. c. 1. lib. 6. & de ſep. c. 1. & 2. in fi. in cle. & ibi appro-

batur

batur per papam in extrauaganti Bonifacii Papæ.viij. rem non nouam.& hac ratione dicimus & cõmuniter te nemus, q̃ literæ conceſſæ legatis de latere ſup exigendis & leuãdis procurationibus ſuis habẽtes ſufficiẽtia dero gatoria derogant omnibus priuilegiis religionum quã tũcunque ſpeciales clauſulas derogatorias habentibus alias oporteret Papam infinitorum priuilegiorũ ꝑ orbẽ conceſſorum per ſe & ſuos prædeceſſores tenores inſere re in literis legatorum quod eſt abſurdũ dicere.Cũ ergo in hoc teſtamento non fiat generalis uel ſpecialis ſuffi ciẽs derogatio prioris teſtamẽti derogatorii ſpecialiter cuiuſcunque ſecundæ uoluntatis, dico & cõſulo à prima uoluntate per hanc ſecundam receſſum non fore.

ADDIT.

¶Derogatoria.uide ad materiam per Ioan.And.de exceſſ. præla.cui.lib.6.in nouella. Lap.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

SVMMAE.

1 *Trahens quem ad examen uetitum qualiter puniatur.*

QVAESTIO XLVIII.

DOMINE Franciſce neſcio quid uos ſentiatis in cauſa uertente:ſed poſito q̃ rationes hinc inde tactæ facerẽt uos dubitare,tñ in hoc du bio deberetis ſequi lucẽ ab auctoritate.Nã uos ſciris quòd ille,q̃ incidit in cõſtitutionẽ. Si qs in tã tã debet amittere ius ſuũ per ſententiam.& tñ ante ſen tentiã latã ſup amiſſione , ſi ſpoliator agit ꝯ ſpoliatum reſtitutum pôt ꝯtra eũ excipi de uiolentia, quã commi ſit.& hoc tenet Ber.de cau.poſ.& Prop.paſtoralis.in gl.
1 pe.In fi.& ibidem Hoſt.†Sic debet eſſe in caſu noſtro ubi quis trahens ad uetitum examen,non eſt priuatus,multo fortius ſi eſſet priuatus ipſo facto, ſm opi. Hoſtie.Hug.& ſm canones nõ refert an quis ſit condemnatus de crimi ne per ſententiam:an per exceptionem cõuincatur de tẽ ſti.ſuper eod.& c.teſtimonium.Item ſm Inn.exceptio cri minis quæ tendit ad ri.itionẽ rei famil aris poteſt oppo ni contra petentem beneficium,dato q d ſuper illo cri mine non fuerit quis condemnatus:ut ipſe not.extra de exceſſ.prelato.cum inter in principio.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

SAMMAE.

1 *Minor, xiiij.annorum an ad prioratum ruralẽ ſine cura poſſit aſſumi: & quando prioratus dicatur dignitas & quando non.*

QVAESTIO XLIX.

DOMINE Reynuti.Abbas de podio bonitii.uidi ſuper eo puncto †an ad prioratum ruralẽ ſiue cu
1 ra poſsit aſſumi quis.14.annorum . Et dico mihi dubitabile propter nomẽ prioratus quod ſonat in dignitatem , & quãmuis curam non habeat , ſufficit quòd ſit dignitas uel perſonatus ut talis aſſumi nõ poſſit. tñ ſi dicatur quòd talis prioratus nõ ſit dignitas:quia cõ uentum nõ habet,nec ſit perſonatus quia nõ eſt poſitus cum aliqua prærogatiua in proceſsionib. & in uocibus dandis,& ſimilibus pluſquã alii rectores, uř parochialis eccleſia ſine cura. Addo . impropriè ſit parochialis ſi nõ habet curam.Et iſta non poteſt conferri habenti ultra ſe ptem annos.Et iã uidi literas collationis factæ per lega tum de plebe,& ibi erant talia uerba. q̃ licet ſic appelleř tñ uerè eccleſia erat parochialis.ideo eam tanquã paro chialem conferebat.Et idem uř dicendũ in caſu præmiſ ſo quòd ſi uerè prioratus eſt, ſiue cõuẽtus & conſequen ter non eſt dignitas,nec per aliquam prærogatiuam quã habet pluſquã alii rectores poteſt dici perſonatus ex eo quod curam nõ habet ad illũ ille nepos uř de iure poſſe
1 aſſumi in eccleſia prædicta.Et iſtud ſcribo ut præbeã ma teriam conferendi cum aliis & ad ueritatem ueniatur.Et nihilominus dubitando hodie dic ut nota.Ioannes And. de reſcrip.ſi eo tempore libro.6.in nouella.

SVMMAE.

1 *Collatio periuro facta an ſit ualida; & an periurium ſit infamia.*

QVAESTIO L.

1 QVAERITVR †an collatio facta periuro qui ſi dem promiſſam & iuratam non ſeruauit ualeat nec nè,& uidetur quòd nõ,quia crimen periuri êt poſt pœnitentiam cicatricem & notam relin quit de teſtib.teſtimonium.& 6.q.1.c.1.ubi nota. Archi. q̃ ſupra dicti periuri ſunt infames.ut no.ff.de his qui no. infam.l.lutius.ſed infamibus porte non pateant dignita tum de reg.iur.infamibus.lib.6. idem de elec.cũ in cun ctis.& c.nihil.& c.congregato. & pro tanto Hoſtien.de exce. prælat.inter dilectos.ſuper uerbo irritandum expo nit ideſt irritum nunciandum. Adde quòd nõ ſit nulla li cet anullanda. facit quod no.Io.An.poſt Com.de reſc. c.capitulum.in magna gl.in pe.col. de elec. auditis ſup. ulti.gloſſ.uerſicul.ſed quid ſi eligetur &c. Lap.

¶Dominus Griffolus de monte Politano.

SVMMAE.

1 *Iudex non debet contra ſuam intentionem, uel præter in dicare,uel pronunciare.*
2 *Iudex ponderoſam,deliberatam, & recenſitam ſenten tiam proferre debet.*

QVAESTIO LI.

DIXI duabus rationibus ex rigore ſententiæ domi ni Belingherii non deberi expenſas.primo quidẽ quia ex quo uſus fuit conſilio prudentum,& illud ſequi eligit in pronunciando. & in ea forma conſilii ani mum ſuum habuit & ſi ipſe uerbis aliud expreſſerit , quam mẽte agitauerit non ualuit.hoc enim in iudice in ſententiando requiritur: ut ſit de ſubſtantia ſentẽtiæ ani mus& mens iudicis quę & qualis ſit in diffiniendo.quia ſi non concordat animus& mens ſua uerbis,ſentẽtia nul la & quaſi non uideatur iudicaſſe de quo mente non agi tauit.Iſte eſt caſus ff.de arbi.l.qualem.§.dicere &ibi glo.
2 Et eſt ratio quia †iudex ponderoſam deliberatam & recẽ ſitam ſententiam proferre debet.C.de ſen.ex.peri.reci.l. pater.& l.ſi.alias non meretur nomen ſententię.ut ibi pa tet.Ergo cum ille iudex Belingherius habuerit animũ & mentem ſequendi cõſilium,quod erat.ut pars abſoluere tur ab obſeruatione iudicii. & uerbis dixit contrariũ mẽ ti ſuę non uidebatur iudicaſſe, quia nõ ſic mẽte agitauit: ut ſupra.ergo &c.Ratione alia,quia à tali ſẽtẽtia fuit ap pellatum & illa appellatio nõdũ eſt diffinita, ut ex actis apparet . nec ex prima ſententia amodo debeatur ex penſę ſed debebuntur ex ſecunda,quando pronunciabi tur.ut.ff.de infa.l.furti.§.1.& ibi colligitur.ergo.&c.

¶Federicus.

SVM-

SVMMAE.

1 *Conceſſio quando dicatur temporalis, uel perpetua, & legitima.*
2 *Conſuetudo an tollatur per conſtitutionem ſuperuenientẽ non facientem de illa mentionem.*
3 *Cõceſſio ad uitam quod ſit perpetua non ſimpliciter ſed ſecundum quid.*

QVAESTIO LII.

QVIDAM prælatus exemptus cum conſenſu capituli ſui ſine conuentus qui alias habet epalem iuriſdictionem, uel quaſi in monaſterio & membris ſuis tractatu precedenti, titulo remunerationis ſeruitiorum uerè receptorum, conceſsit uſumfructũ cuiuſdã petiæ terræ cuidã ſuo conſanguineo in uita recipienti non interueniẽte auctoritate Papę uel legati de latere. Quæritur nunquid ualeat dicta cõceſsio preſupposito ex tali conceſsione conſideratis facultatibus dicti monaſterii ipſum monaſteriũ enormiter non grauari uř ꝙ non ualet. tum quia conſaguineus. ut. q. 2. hęc uſus preſtatio & 19. di. dicetur. tũ ẽt quia abfuit ſolennitas ſiue cõſenſus ſuperioris. nã talis conceſsio dř perpetua: iuxta id quod not. 10. q. 1. uer. perpetua poſt Hoſt. de re. eccle. non alie. c. nulli. per Io. An. de iure pa. c. 1. in clemẽ. Et contra
1 uř dicendũ ꝙ tẽporalis conceſsio ad uitã de re modica nõ cadit ſub nomine perpetuæ cõceſsionis uel alienationis: ut extra de his quæ fi. à prela. c. 2. & idẽ In. & Hoſt. itẽ ſi talis conceſsio diceretur perpetua nõ poſſet fieri ſine expreſſo conſenſu capituli. ut ibi & 12. q. 2. ſiue. & tñ fit in d. c. 2. & 16. q. 2. poſſeſsiones. Itẽ decima põt concedi ad uitã: ut no. de deci. quis ergo nõ eſt perpetua. quia tunc ꝓhiberetur de loca. c. 2. de deci. ad hoc. Et quòd poſſet concedi ad uitã expreſsè no. 16. q. c. ulti. in gl. 6. & q. 3. c. 3. pro hoc facit quod no. Arch. de re. ec. non alie. c. 1. in uer. perpetuo li. 6. pro hoc facit quod no. Hoſt. in ſumma de his q̃ fi. à prælat. in fin. ubi dicit quod prælatus poteſt facere cõceſsionem ad uitam de his quę ſpectant ad ſuam menſam alle. in arg. eod. titu. tua. Cauſa autem iſtius cõceſsionis eſt legitima in iure; dum ſit uera in facto. ut patet. 12. q. 2. eccleſiaſticis. 16. q. 1. poſſeſsiones. & q. 3. clerici & q. 6. illud. Incãtum eſt permiſſa iſta cauſa, ꝙ obligat ſucceſſores ut 10 d. c. illud immo. & ſi nõ fuiſſet facta remuneratio ſed fuiſſet facta promiſsio de remunerando, ſucceſſor debet adimplere promiſsionem: ut no. Arch. 1. q. 1. ſunt nõnulli ad fin. e. etiam ſi iſte qui remunerantur eſſent pueri: ut no. Archi. poſt Vin. 16. q. 1. poſſeſsiones. Pro hac parte facit quod iſte abbas dř exemptus & habens epiſcopalem iuriſdictionem uel quaſi per id quod no. Io. And. de re. ec. non alie. c. 1. in cle. & uide quod ibi no. in fi. poſt Inno. Item facit conſuetudo patriæ in hoc ſaltem an res qua conſiſtit remuneratio ſit magna uel parua de dona. c. cæterum. & ualet conſuetudo etiam in hoc, quę ſolennitas debeat obſeruari, ut no. per Inn. & Goſ. de re. ec. non alie. nulli & ta
2 lis conſuetudo † non tollitur per ſuperuenientem cõſtitutionem non facientem de illa mentionem: ut dicit Pau. de re. eccleſ. non alie. c. 1. in uerbo iura in cle. ¶ Nec ob. 10. q. 2. hæc uſus præſtatio cum ſimilibus. quia illud habet locũ cum conſanguinei ſunt tales, ut grauiter per eos res eccleſiæ lædantur. Secus ſi boni & honeſti, & ceſſet cauſa ſuſpitionis; quia tunc ceſſabit prohibitio. ut no. Archidia. eodẽ q. Epiſcopus. in fi. Et facit quod no. 39. diſt. dicit talia lucra. Remunerationes uero uel contractus licitus. non di-
3 cuntur lucrum. ¶ Item non obſtat quod dicitur † ꝙ conceſſio ad uitam ſit perpetua: quia licet ſit perpetua quo ad illum in cuius uita debet durare non tamen ſimpliciter eſt perpetua ſed ſm quid, aliàs obſtaret de his quæ fi. à prælа. c. tua in fi. & c. 2. alias nõ eſſet differentia inter conceſſionem, quæ fit eccleſię, & conceſsionem quæ fit perſonę, cum tamen ſit: ut not. in c. tua. & 16. q. 1. poſſeſsiones dũ dicit. non perpetua ſed temporalis &c.

¶ Et quamuis iſte caſus alias ſit dubius eligo mihi pro ueriore opinione id quod ſupraſcripſi ꝙ talis remuneratio ualeat uera exiſtente cauſa remunerationis maximè cum circunſtantijs ſupra dictis. & ſic mihi Federico de ſenis minimo decretorum doctori uidetur ſaluo ſemper conſilio ſaniori. In cuius teſtimonium ſigillũ appoſui cõſuetũ.

¶ Conſultatio prima facta per Federicum de Petruciis de Senis ad amicum ſuum lẽgum Doctorem.

SVMMAE.

4 *Procurator confitens nomine creditoris recepiſſe debitũ an ipſum debitorem liberet a debito abſque alia reali probatione.*
2 *Soluere, & confeſſio de ſoluto quod longè diuerſa ſint.*
3 *Confeſſio de ſoluto, quod contineat ueritatem rei geſtæ.*

QVAESTIO LIII.

TITIVS fecit procuratorem ad petendum & exigẽgendũ quicquid ſibi a quocunq; debetur, & ad quitadum de eo quod receperit. Iſte procurator liberauit debitorem qui obligatus erat ad centum florenos, quos cẽtum florenos iſte procurator fuit confeſſus ſe habuiſſe & recipiſſe. Quęritur † nunquid iſte ſit libera-
2 tus ſi non probat realem ſolutionem, uidetur quòd non: quia non ſeruauit formam mandati quia debuit liberare de eo ꝙ receperit, ſed per inſtrumentũ nõ probat ſolutio ſed cõfeſsio de ſolutione facta. & nõ eſt dubiũ quòd iſta ſunt diuerſa † ſoluere & confeſsio de ſoluta. & alia actio-
2 ne tenetur & obligatur, quin reuera pecuniam recepit q̃, qui confeſſus eſt recepiſſe. ff. ſi cer. peta. l. 1. in contrarium uidetur. Nam iſte debitor dicit ſe ſoluiſſe & ad probandũ ſe ſoluiſſe probare nititur per confeſsionem de ſoluto, quòd uidetur ſufficere. † Nam confeſsio de ſoluto conti-
3 net ueritatem geſtæ rei. C. de ſolu. l. pecuniæ, & ſtandum eſt confeſsioni donec probetur contrarium. ff. de proba. cum de indebito in fi. & l. generaliter. de non nume. pe. Item dř in lege canonizata. 3. q. 9. ſi debitũ, tracta de corpore de teſti. col. 7. ꝙ ſi debitum ſcriptum ſit, & proferatur probatio ſolutionis per teſtes ſufficit probare per teſtes quòd creditor fuit cõfeſſus pecuniã ſe recepiſſe. ¶ Ad hoc rñdet primi quod licet q̃tũ ad creditorẽ iſta ſint paria recipere & confiteri recepiſſe, ut ex hoc debitor liberetur tamen reuera diuerſa ſunt. Vnde procurator non potuit liberare niſi realem ſolutionem receperit non fictã.

¶ Conſultatio ſecunda.

SVMMAE.

1 *Recipere debitũ & confiteri ſe recepiſſe an ſint paria quãtum ad liberationem debitoris.*
2 *Agens conditione indebiti ſoluti probare debet ſe indebite realiter ſoluiſſe.*
3 *Condictio indebiti quo caſu competat.*
4 *De uno ad aliud non inferri, neque argumentum ſi unum habet diuerſum effectum ab altero.*
5 *Solutione uera tollitur omnis obligatio ciuilis, & naturalis ex taliter extincta amplius non reuiuiſcit.*

QVAESTIO LIIII.

EODEM modo & quaſi idem quæritur. Titius erat debitor Sempronij in cẽtum ex cauſa mutui. ſed inſtrumentum dicebat deducẽdum. Creditor liberauit debitorẽ de dictis. ec, & i inſtro

liberationis dicit̃ ſuit cõfeſſus ſe habuiſſe dictas. cc.libras à dicto debitore quãtũ tñ receperit neſcitur.nũc debitor ꝑ codõnẽ indebiti repetit centũ quæ indebitè dicit ſe ſoluiſſe.& ad probandum ꝙ indebite ſoluerit nitit̃ probare per inſtrumẽtũ illius confeſſionis factæ à creditore,dicens debitori tu non potes negare quin.cc.receperis.q̃a nõ licet tibi cõtra cõfeſſionem tuã uenire.& alle. iura ſuperius in conſilio precedenti inducta.at creditor
1 †replicat dicens licet paria ſint recipere & confiteri recepiſſe quantum ad liberandum debitorem,nõ tñ ſunt paria ut creditor remaneat obligatus debitori conditione
2 indebiti. Nam † qui agit conditione indebiti ſoluti, debet probare re indebite realiter pecuniam ſoluiſſe ut l.cum de indebito in prin.ff. de proba.ſæpe. n. creditor q̃ modicũ debet habere,cõfitetur ſe recepiſſe quicquid.inſtrumentum cõtinet in fauorẽ debitoris ut plenè liberetur.ſed debitor reſpondet ꝙ ſiue tractemus de liberatione ſiue de obligatione ſemper ſtandum eſt confeſſioni. ut l.generaliter.C.de non nume.pecu.

¶Reſponſio do.Iaco.de Santo Miniato ad primũ dubium.

¶Hæc materia ſolet tractari in ſimili in l.ij.§.appellata.ff.ſi cer.pe.l.gñal'r.C.de non nu.& inſt.de literarum obligatione.in fi.Cõis eſt opinio ꝙ tñ ualeat cõfeſſio in effectu quãtum uera ſolutio, & eſt rõ quia cõfeſſio de ſoluto diſponit in effectum probationis uel ſolutionis, aut nõ eſt immediata cã ꝑducendæ obligationis,uel liberationis. Ille tñ q̃ allegat quitantiam nõ debet principaliter allegare ſe liberatũ ex q̃tantia,imò allegat ſe ſoluiſſe.ad cuius ſolutionis ꝓbationẽ ſuccedit quitãtia facta ut proba. l.cũ quis decedens.§.codicillis.ff.de leg.3. & l.publia.§. Lucius.ff.de depo.Et facit ad hoc ar.l. cũ de in rẽ uerſo. ff.de uſuris cũ materia ſua.& hanc puto ueram opinionẽ omiſſa ꝓlixitate uerborum.Ex quibus ſi bene inſpiciatur patet de ſe reſponſio ad omnim in contrariũ allegata.

¶Reſponſio do.Plag.ad ſecundum dubium.

¶Ego credo ꝙ conditio indebiti non uendicet ſibi locũ ꝙ
3 probatur ſic. Certum eſt quod † ubi habet locum condõ indebiti ibi probari debet re uera traditionẽ rei interueniſſe.Rõ q̃a cõtrahit̃ re iſta obligatio,& in obligationibus q̃ cõtrahunt̃ rei traditio debet ꝓbari uera. ¶Hoc probatur expreſsè inſti.quibus modis re ꝯ obliga.§.his quoque.ſed cõfeſſio nõ eſt receptio nec eſt ſolutio ergo&c. Nam aliud eſt cõfeſſio aliud eſt ſolutio:ut.l.pẽ. C.de bo. damna.& l.aſsiduis.C.qui potiores in pig.habeant. & l. j.C.de do.cau.non nu.uide omnino in Specu.de teſte in tertia carta.uerſi.ſed põnẽ.ergo ubi no.aliud eſſe ſi ꝓbo numerationem & aliud ſi probo;confeſſionem.

¶Secunda reponſio do. Plag. ad probandum rõnem ſuam ſuper tertio dubio.

4 ¶Secundo probatur ſic. † Quoties plura ſunt quorũ unũ habet diuerſum effectum ab altero,ibi de uno ad alterum non inferimus nec rite argumẽtamur.ut .l.meriti.§.nihil ff.de acquirẽ.poſ.& l.Papinianus.ff.de minor.Sed manifeſte oſtendo ꝙ confeſſio facta ꝙ creditor habuit pecuniam habet diuerſum effectum à ſolutione.ergo idẽ non
5 debet eſſe iudicandum.† Quod habet diuerſum effectum probatur:q̃a per ſolutionem ueram omnis tollitur obligatio ciuilis & naturalis. Et obligatio ſic extincta non põt reuiuiſci:ut inſti.quib.modis tollit̃ obligatio.in princi.& l.ſi res.§.aream.ff.de ſolutio.cũ ſimilibus. Per confeſſionem uero non tollitur utraque,immò non tollitur ciuilis ſed naturalis.uel ſm aliã opinionem eliditur ciuilis ut l.tale pactum.ff.de pactis.l.in cõtractibus.§.ij.C. de non nume.pecu.cum enim nõ tollitur obligatio,ſed inducitur exceptio ſtultum & fictitium eſſet dicere ꝙ ex ſola confeſſione induceretur cõdõ indebiti.Accedat qđ not.in l.ſi unus.§.pactum.ff.de pactis. ¶Iura in cõtrariũ allegata faciunt pro iſta parte.quia ipſa dicunt quod cõfeſſio non inducit obligationem,ſed probationem obligationis.& ſic non inducit ſolutionem,ſed probationẽ ſolutionis in effectu; quia hoc eſt uerũ quantum ad hoc ut debitor poſſet ſe tueri exceptione,& creditor poſſet ꝓbare de iure ſuo,quia ille eſt unus de modis probãdi,nõ autem quantum ad hoc:ut obligatio & diſſolutio obligationis probetur:& ut tollatur naturalis & ciuilis obligatio & inducatur ex hoc.Et huic rationi nõ eſt dare reſpõſum.& hoc intellige uerũ,qñ nõ interuenit receptio ipſa ſecundum ꝙ no.in l.ſi cautione.& l.in contractib. C. de non nume.pecu.& per iſta argumenta credo aliã q̃õnem determinatã eſſe ꝙ ſufficit confeſſio procuratoris ſi benè inſpiciatur ibi non no.Arch.de mõ diſſoluendi, ſed modo probandi quæ non ſunt paria.

¶Conſultatio Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Interdictum ſeu ſententia contra non citatum non conuictum: non interrogatum,non confeſſum, inauditum, indefenſum:& penitus ignorantem lata an teneat.*

2 *Viſitatores generales religioſorum,quem modum debeãt in ſuis commiſſionibus obſeruare.*

QVAESTIO LV.

PER uiſitatores a ſede Apoſtolica deputans ſuper correctione, & reformatione monaſterii et ordinis Ciſter. quorum poteſtas infra ſubiciitur, Proceſſum fuit apud capellam Diuæ Magdalenæ Seneu.contra dominum Antonium priorem Sancti Galgani præfati ordinis
1 † non citatum, non cõuictum, nõ interrogatum,nõ confeſſum,inauditum,indefenſum, pœnitus ignorantem,& abſentem modo infraſcripto.Item certis de cauſis interdicimus officiũ prioratus domino Antonio & uolumus ꝙ dominus Placitus prouideat ſibi de aliquo alio monaſterio ſubiecto monaſterio Sancti Galgani & inde non reuertatur apud monaſterium Sancti Galgani ſine noſtra licẽtia ſpeciali,qđ ſi fieret temerarie ipſum,& receptores ipſo facto excõmunicamus ſeu excomunicationis ſententię uolumus ſubiacere, quam ſententiam ferimus in his ſcriptis trina monitione præmiſſa.Nũc quæritur an dictum interdictum, præceptum & ſententię prolatio teneat necnè. ¶Super quo ego Federicus de Senis decretorum doctor ad conſulendum aſſumptus,uiſis dicto interdicto commiſſione factis in dictos uiſitatores & diligenter conſiderato loco prędictæ uiſitationis ſeu facti interdicti excõmunicationis prolatæ ſententiæ dico & cõſulo ſaluo ſemper conſilio meliori dictum interdictum,& prohibitionem non tenuiſſe.& ipſum reuertentem ad ipſum monaſterium & eum ibidẽ recipientes excõicatos nõ fore. Et primo moueor per c. ſtatuimus,& quod ibi no.de offi.del.lib.6.Nã uiſitatio & q̃cq̃d aliud fieri mãdatur in certo loco alibi expediri nõ põt niſi in certis caſib.qđ in caſu noſtro obſeruatum nõ fuit.¶Præterea iſtud potiſsimè me mouet Viſitatores poteſtatem et modum ꝓcedẽdi receperunt a commiſsione apoſtolica.Sed certum eſt ꝙ quõcunque & qualitercunque Papa mandet procedi,ſiue ſimpliciter, ſiue de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicii ſiue precise ſcribat, ſemper legitimæ defenſiones ſunt ſaluę:ut de off.del.ex parte.ij.& in conſti.cle.de re iudi.paſtoralis in fi.de uer.ſi.l. ſępe.Plurimũ.n.claudicaret iudiciũ ſi audiatur impugnatio,& non defenſio,quę à iure prouenit naturali, & quã

iudici

iudici ſiue Principi tollere.non licet.ut in prædicto cap. paſto.& de exce.cũ inter.Et generaľr traditur,ꝙ ea quæ ſiunt contra abſentes,& nõ per cõtumaciam nullius sũt momẽti 3.q.9.per totum & legitur & no.de teſti.c.ij.&
2 de re iudi.tenor.¶Quid plus?†Viſitatores Generales religioſorum electi à capitulo generali i uiſitatione quicq̃d faciant oportet ꝙ ſeruent aliquẽ modum in procedendo,nec poſſunt iauditos aliquos ſuo iure priuare,ſed debẽt iuſtas excuſationes audire ut colligitur extra de ſta. mona.c.ul.i principio.& in uerſi.uiſitatores ibi cõtumaces inuenerint & maximè cũ in hoc fama & opinio dicti dñi Antonij ſigilletur,& aggrauetur.& quãuis prior clauſtralis & ceteri monachi i omnibus & per oĩa mandato ſui prælati niſi notoriè iniuſto habe.it obedire neceſſe:ut de ſta.mo.cũ ad monaſterium.§. prior. & eo. ti. c.j.in clemẽ.i fin.& de temp.ordi. ad aures cũ ſuis gloſ. Tñ Viſitatores non illã habent ptãtem, ſed illam ſolam quã ex cõmiſsione receperunt,per quã commiſsionem nõ fuit excluſa legitima defenſio.imo & ſi Abbas modũ excederet contra monachum, licitũ eſt ſe defendere & reclamare.ut notatur de appe.c.de priore.& de ſta.mo. c.pẽ.& maximè qñ monachus ſpoliatur loco ſuo,ubi ꝓfeſsionẽ fecit,& uiuere,& profiteri credidit,ad quẽ directè põt ſe reſtitui petere. Ad hoc quod legitur & no. de reſcript.cũ dilecta.& de accu.cum olim: & quod nota.Hoſt.de reſti.ſpol.iter in 6.glo.Sæpe enim iſti & ſimiles Viſitatores conſcientiã ſequuntur extraiudicialiter informatã contra ius ſcriptum,ꝙ faciendũ nõ eſt iuxta exemplũ & ueſtigium dñi.2.q.1. Deus omnipotẽs. 3. q. 7.eodem iudicet cum ſuis gl.

¶Cõſultatio domini Federici de Petruciis de Senis decretorum doctoris.

S V M M AE.

1 *Inſtitutio hæred.ex medio tẽpore facta an ſit ualida: & an taliter inſtituti dicantur mediatè uel immediatè hæredes.*

2 *Executor teſtamenti quando dicatur merus & regularis.*

3 *Reſtitutio trebellianica quæ & quando dicatur.*

QVAESIO LVI.

Domine Franciſce rogo, ut de his dubijs parũ uideatis & aliq̃d ſcribatis,ut detis mihi materiã inueniendi ueritatem.Teſtõr reliquit uxorẽ ſuam uſufructuarium, & poſt mortẽ ſuã reliquit.A.& B. hæredes uniuerſales. mandans ꝙ dictã hæreditatem inter pauperes diſtribuant.ita quod nullus poſſet habere ultra quadragita ſol.¶Primo quæritur an dicta inſtõ tãquam facta ex tpe medio uitietur, an icõtinẽti fuerit hæredes detracto tpe medio ut ff. de hære. inſti.l.hereditas. & l. in tempus. ¶Secũdo quæro an iſti ſint executores in effectu, & habeant uim heredum. an incontinenti fuerint hæredes grauati tamẽ reſtituere hereditatem pauperibus.¶In primo caſu nihil poteſt retinere.ut l. ſi quis ad declinandum.C. de epiſco. & cleri. ¶In ſecundo caſu eſt dubium an Trebellianica ceſſet, quemadmodum ceſſat Falcidia de ſingulari legato dando pauperibus. Vellem habere reſponſum die ſabbati in ſero.

¶Reſponſio domini Franciſci.

¶Ex premiſſo themate quatuor uertuntur dubia.
1 Primum eſt†an inſtitutio poterat fieri cum iſta adiectione temporis an ipſa adiectio temporis remoueri debeat. Et quantum ad hoc dicẽdũ eſt ꝙ iſta inſtitutio tenet nec tempus reiiciẽdum eſt de medio:quia licet inſtõ nõ poſſet fieri ex eo tẽpore certo. ut l.hæreditas ꝓallegata.& §.hæres inſt.de hæredib,inſti.¶Sed eſſe intelligitur purè inſtitutus,reiecto tempore de medio,tamen ſub die icerta poteſt fieri iſtitutio ſic qualificata,nec reiicitur tẽpus de medio:ut l.quæ a filio i princi. ff. de hæredibus inſti. & l.qui extraneum.eodem titu.no. gloſſ.& benè i dicto §.heres.Ratio:quia incertus dies eſt cõditionalis, & ſic eſt in caſu noſtro,cum ſua die incerta non eſt tempus de medio reijciendum.¶Secundo quæritur nunquid iſti habebuntur tanquam hæredes,an tanquam fideicommiſſarij executores.Credo ꝙ ſint hæredes non meri executores.Et quia in teſtamento ſunt iſtituti & ſolẽniter:& qa in uniuerſum ius defuncti ſuccedũt ergo hæredes ſunt ex diſpoſitione teſtamẽti.ut l.nihil aliud eſt &c.ff.de uerbo.ſignifi.& eſt caſus expreſſus in l.ſi quis ad declinãdã. nonne ibi dr̃ ꝙ ſecundũ illa iura.C.quis nõ poterat aliquem inſtituere ſibi:ut faceret merã executionẽ.& ideo pauperes directo ſubſtituebat.
2 ¶†Nam ille proprie dicitur executor merus,& regularis ad quem non tranſit aliquod ius ex diſpoſitione teſtãtis, aliàs tales non dicerentur meri executores:ut probatur. l.ſi quis Titio.ff.de leg.iij.& ibi de hoc.& l.quidã teſtator.§.ſi ſcriptus.& l.ſi a pluribus i princ.ff.de lega.j.l.Lucius.§.j.ff.ad Treb.& l.diuus ſi cui pluſquã.per l.Fal. cũ ſimilibus.licet quãdoque lex,quod non fuit conceſſum per teſtatorem cõcedat ipſa in fauorem alimentorũ & relicti ad pias cauſas.Sed i caſu noſtro ius fuit cõceſſum per teſtatorẽ.ergo &c.alias ſi diceremus iſtos executores ex eo:qa teſtator de tota hæreditate grauauit,ſequeretur ꝙ hæredes qui ſunt grauati,ut delegatis non detrahant Falcidiam,eſſent meri executores quod falſum eſt ĩ aut.ſed cum teſtator. C.ad l. Falci. Nam ſi diceremus eò quod eos in totam hæreditatem grauauit fore executores meros. Ergo Trebellianica nõ uendicat ſibi locum, cum meri executores nullum commodũ ſentire debẽt, quod in talibus eſt falſum: ut patet ad Trebell.per totũ. Nam poſtquam dedit nomen hæredi eius non debuit eſſe inane.Nam non potuit facere ꝙ lex in teſtõ ſuo nõ uẽdicaret ſibi locum.ut l.nemo.ff.de lega.j.Adde ſuꝑ hoc uide quod nota.de teſta.c.1.libro 6.i gloſſ.ergo.quia in nouella.

¶Circa tertium non obſtat l.ſi quis ad declinandam: in eo quod dicit de ep̃o,quia illi non ſunt ueri hæredes:qa nõ fuerũt iſtituti ſed lex executores appellat ibi heredes ꝑ quandam ſimilitudinem,quia ſm ꝙ ad ueros heredes trãſeũt iura & actiones,ita ad illos.¶Circa quartum nõ cre
3 do ꝙ iſta reſtõ fiat de Treb.quia†tunc inducit Trebellianicæ reſtõ cum in quotitate,& per modum quotitatis & uniuerſitatis ſit,& ſic in fideicõmiſſarium trãſerũt lactiones:ut ff.ad Trebe.l.cogi.§.ſed. & ſiquis & §. ſi mies. cũ multis ſimilibus. Sed cum ille hæres non fuit per modũ quotitatis grauatus,ſed fuit diſtributio quantitatis.Ergo patet ꝙ Falcidia uẽdicat ſibi locum non Trebellianica. Sed cum hodie Falcidia ceſſet in talibus relictis,ut in autẽntica.de eccleſiaſticis titulis.§.ſiue aũt hæres col.9.q̃d ĩ tali diſtributione Falcidia habeat locum,& nõ Trebellianica.vr̃ caſus i l.ſi quis ad declinandam adde.Sed nõne per modum quantitatis ſit hæc reſtitutio ex quo totũ rogatus eſt hæres reſtituere licet illud totum non diſtribuat inter ſingulos uniuerſitatis pauperes.

¶Dominus Griffolus de monte Politiano.

S V M M AE.

1 *Pater an exiſtentibus legitimis poſsit filios naturales legitimare.*

2 *Teſtamentum factum per filiumfamilias de caſtrẽſi peculio*

lio præteritis nepotibus ex filia fæmina an per dictos nepotes poterit expugnari.

3 *Filius ſpurius ex ſubſtitutione pupillari facta à patre, an admittatur ad bona hæredis,cui eſt ſubſtitutus.*

QVAESTIO LVII.

VIDETVR mihi quod in priuilegio legitimatio
nis non fuit neceſſaria mentio ſeu nominatio de
exiſtentia nepotum ex filia præmortua:quia nul
1 la lege cauetur. Nam † pater poteſt legitimare
filios naturales ſiue habeat legitimos ſiue non. ut in aut.
de inceſtis nup.§.ſi.cum materia ſua.& no.inſti.de hære.
quæ ab inteſta.de ſe.§.1.Et alia ratio eſt:quia ſemper le-
gitimatio pretendit incommodum aliorum qui ſucceſſu
ri erãt legitimatione nõ facta.Ergò qui petit ſe legitima
re,nihil aliud petit quam ſe admitti ad bona patris,& ꝙ
ſit ſucceſſor ipſius patris,q̃ non erat,ante legitimationẽ
obtentã.ergo non uidetur neceſſario mentionẽ habendã
de his qui erant ſucceſſuri patri.¶Super ſecũdo dubio pa
tet reſonſio ex præmiſſis au bona empta per filium uiuẽ
te patre præſumãtur empta de bonis patris.¶Super tertio
dubio cum quęritur an res emptæ per dictos filios ſpu-
rios in uita patris,poſſint pſnmi emptæ de bonis patris
uel debeant pręſumi emptę & acquiſitæ de bonis filiorũ
non dnbito præſumẽdum eſſe de bonis filiorum quęſita
ut.C.de arbi.ut.l.ſi defunctus.¶Super quarto dubio ante
teſtamentũ factum per filiumſ.de quaſi caſtrenſi peculio
ĩ quo nepotes ex filia fęmina fuerint præteriti poſſit im
2 pugnari per dictos nepotes præteritos.†Et puto poſſe le
gitimam partem ferre de hæreditate auita non per uiam
querelæ.ſed per conditiouem ex lege.ut.C.de epiſ.&cle
ricis.l.ſacroſanctę.& aut.pręsbyteros. & ibi no. ¶Super
quinto dubio reſpodeo. ut in primo iam eſt reſponſum.
¶Super ſexto dubio. quo quæritur utrum auus paternus
dictorum filiorum nõ legitimorum poterit eos hęredes
inſtituere.Et utrũ dicti nepotes & ſpurii ſint capaces hæ
reditatis auitæ ex teſtamẽto.Vidẽtur mihi fore capaces,
& poſſe inſtitui ab auo paterno. primo quia prohibitio
eſt duntaxat de patre ad filium ſpurium.Non autẽ de auo
3 ad nepotem.ut.C.de naturalibus lib.l.1.¶Præterea filius
ſpurius ex ſubſtitutione pupillari facta à patre admittiẽ
ad bona heredis inſtituti cui eſt ſubſlitutus.licet ad bona
patris ſubſtituentis non admittatur.probatur.ff.de uulga
ri & pupillari ſubſti.l.ſi is qui.& no.C.de naturalibus li.
l.2.& quia tanquã quilibet extraneus poteſt hęres inſti-
tui.ut ff.de adoptionibus. l.ſi pater.§.qui duos.¶Super ſe
ptimo quo quæriiur nunquid deiicientes& expellentes
præfatos filios de rebus,quas pacificè poſſidebãt ius ſuũ
amiſerint ipſo iure uel per ſententiã.Reſpondeo huiuſ-
modi ſpoliatores pęnã.l.ſi qs intantã.ſpoliãdo ĩcurriſſe.
¶Federicus de Petruciis de Senis decretorum doctor.

SVMMAE.

1 *Stante ſtatuto quòd qui bannitum percuſſerit: vel debi-
litauerit:vel occiderit certa pœna puniatur; an ſi in v-
no tantum defecerit integra pœna puniatur.*

QVAESTIO LVIII.

STATVTO cõmunis Peruſii continetur ſic, quòd
quicunque fuit exbannitus, & condemnatus per
poteſtatem uel Capitaneum Communis Peruſii,
uel eorum officiales,qui non ſit legitimè reban-
nitus occaſione robariæ ſtratę uel falſitatis, uel quia
per uim cognouit aliquam uirginem maritatam, uel ali
quam aliam mulierem bonæ conditionis, uel qui mem-
brum alicui deſiberauit,ſeu mutilauerit ſeu percuſſit ali
quem in facie unde ſignum ſeu cicatrix remãſerit. & qui
aliquem percuſſit in aliqua parte corporis ita ꝙ ſibi uul
nera fecerit.& ſanguinis exierit talis ſit exbãnitus & cõ
demnatus poſſit à quocũq; uel ubicunq; impunè offen-
1 di realiter & perſonaliter.¶†Et offendens pręditos aut
aliquẽ de prædictis in rebus uel in perſonis nullatenus
teneatur.In aliis autem exbannitis & condemnatis Cõ-
munis & Populi Ciuitatis peruſii pro maleficio illa pœ-
na debeat terminari,uidelicet quod offendẽs aliquẽ ex
pręditis occidẽdo,membrũ mutilãdo puniatur imme-
dierate pœna,quam ſuſtinere deberet ſi non eſſet exban-
nitus ſecundum formam ſtatuti communis &populi prę
dicti.Et ſi aliter offenderit uel aliud delictum uel iniuriã
fecerit,ut ſupra dictum eſt,dicto exbannito uel condem
nato,in perſona uel rebus pati non debeat aliquam pœ
nam.Modo per dominum Capitaneum Ciuitatis peruſii
fuit proceſſum per inquiſitionẽ contra Titium ad denũ-
ciationem ſindici,in eo & ſup eo quòd dictus Titius lo-
co& tẽpore in dicta inquiſitione cõtẽtis percuſſit Marti
num in capite cum quadam ſpata cum ſanguinis effuſio-
ne.& condemnatus propter pręditta in centum libris de
nariorum.&in quarto pluri propter ipſius contumaciã.
poſt hoc accidit quòd qdã Petrus nomine pręditum Ti
tium exbannitum occaſione pręditta occidit.Reuocatur
in dubium an dictus Petrus occiſor ueniat puniendus dĩ
midia pœna an nulla.Et ꝙ dimidia pęna puniatur, patet
ex ipſis uerbis ſonantibus pro eo,quia iſte Titius nõ fuit
denunciatus,quòd pcuſſerat Martinũ in capite cum ſpa
ta ita quod faceret ſibi vulnus.Nec fuit cõtra eũ ex hac cã
proceſſum;nec etiam condemnatus quod percuſſerat ita
quod uulnus fecerit,& ſic quia non ſit exbannitus ex cau
ſa ſtatuti.nec inter cauſam ſtatuti quia ſtatutum requirit
ꝙ ſic fuerit exbannitus & condemnatus occaſione pręd
cta patet quòd occidens,cũ nõ potuerit eũ impune occĩ
dere.In aliis exbannitus immediatè pęnę quam ſuſtine
ret ſi non eſſet exbannitus. ¶In oppoſitũ arguiẽ quòd eo
ipſo qđ diciẽ quòd percuſſit cum ſpata in capite cum sã
guinis effuſione,ſtati infertur ꝙ uulnus fecit.&ſecũdum
hoc non probatur lege. ſed allegatur quædam decre.ex-
tra de hom.c.ſignificaſti.quę nihil facit ad quæſtionem.
quia ſtatutum ponit certum factum & certam formã.ui-
delicet quod ſic fuerat exbannitus,& condemnatus. quę
uerba narratoria uidentur.Vnde cum non fuit deductum
in exbãnimento & condemnatione,nec in proceſſu non
ſufficit pręſumptiuè probari.¶In ſupradicto ſtatuto ſunt
tria percuſſio,uulnus,& ſanguinis effuſio. percuſſio po-
teſt eſſe cum uulnere &ſine uulnere Vulnus non ſine per
cuſſione.ſanguinis effuſio poteſt eſſe cum uulnere &ſine
uulnere.ſed iſta duo extrema.ſ.percuſſio & ſanguinis ef
fuſio non uidentur poſſe eſſe ſine uulnere, cõſiderato in
ſtrumento cum quo facta fuerat percuſſio. ſ. enſe quod
eſt inſtrumentum aptum ad uulnerandum.Et pars corpo
ris percuſſa cõſideranda eſt.& ſic loquitur. c.ſignificaſti.
Et ita recurrendum eſt ad iudicium medicorum, quibus
credendum eſt.ut not.per Spec.in titu.de proba.c.ult.uer
ſi.hoc quoque. Et quia in facto dubio fauendum eſt reo
&c.Sed credo contrarium per rationem p tactam ſura ꝑ
hac parte.Nam quotiſcunq; conſtat de iure actoris niſi
reus exceptionem ſuam tanquam intentionẽ ſufficiẽter
probet ſuccumbit reus & locum hæbet quod dicitur. du
bia probatio non releuat probantem extra de proba.in
præſentia.quia reus in exceptione eſt actor.ff.de except.
l.1.& l.in exceptione de prob. Et pro hoc uidetur tex.de
dona.per tuas.Et no.per Io.And.de reſcrip.c.ulti.in glo.
penul.in clemen. ¶In propoſio conſtat de maleficio cõ
miſſo p Petrũ. ſed eius defenſio eſt dubia,ergo ſtabimus
ei,ꝙ certũ eſt,ſcilicet ꝙ puniatur maleficiũ. ¶Nõ obſtat
ꝙ dr̃ ſcilicet quod in dubio abſoluatur reus.¶Nam illud
habet locum quando probatio circa maleficium eſt du-
bia.Sed in caſu noſtro maleficium eſt certum & liquidũ,
ſed

ſed dubia eſt defenſio malefactoris. Sic ſuit determinatū Senis in ſimili caſu.

¶Statuto Senēſi cauetur ſi pax præceſsit ꝓceſſum Curiæ dimidiatur pœna. ¶Et accidit quod eodem die facta eſt pax & incœptus eſt proceſſus. Sed quia malefactor non potuit probare quod pax præceſsit ꝓceſſum curiæ fuit cōdemnatus inſolidum. Rō quia ad dimidiandum pœnam quæ debetur ex maleficio certo neceſſe eſt probarī ꝙ pax præceſſerit proceſſum curiæ: ergo in dubio tenemus ius commune & ſtatutorum quod integra pœna debeatur.

Griſſolus.

S V M M Æ.

1 *Iudicis animus & intentio quibus agnoſcatur: & quòd conſilium ſequi non ſint neceſſarium.*

QVÆSTIO LIX.

CREDO de iure fore dicendum ſnīam tenere.
1 Rō eſt†quia conſilium ſequi nō eſt neceſſarium,
ſed uoluntarium. ut l. ij. ff. manda. & l. conſilij.
ff. de reg. iur. extrà de arbi. c. olim. Hoc præſup
poſito dico ꝙ animum iudicis nō ex cōſilio, ſed ex actis
& ſententiæ prolatione, nō ex interlocutione extriſeca
debemus capere & colligere. hoc probat. l. ij. cōiuncta. l.
ſi ex ſtipulatione. C. de ſen. & interlo. omnium iudic. cū
omnibus. ll. ſe. illius tit. cōiuncta. l. in ſumma. ff. de re iudi. & l. ij. C. de ſen. quæ ſine cer. quā. & ibi no. Vnde cum cōdemnatio & abſolutio fieri debeat ex actis poſitis nō ex extrinſecis qualitatibus & interlocutionibus ſtatī tenet. Et per hoc ſoluitur cōtrarium de l. qualem & l. ibi. quis cōſtat ibi ex actis & ex prolatione ſententię ex eo ꝙ iudex declarauit animū ſuū circa probationes actorum: quia dixit conſtat nobis ex actis legitimè talē fore abſoluendum. Ideo dictam ſcientiam inter partes &c. & poſtea condemnauit. Et uerè hoc poterat conſtare ex actis, & ſic cōcordat cum animi declaratione. aliàs autē ſi ex actis non conſtaret nō uiolaretur ſenteutia cum in dubio pro ſententia præſumamus: ut l. qualem. §. ſi arbiter. eod. titu.

¶Fedeicus de Senis.

S V M M Æ.

1 *Pactum quòd non cedatur bonis, an ualidetur iuramēto.*
2 *Pactum ut conueniatur habita ratione nè egeat quibus caſibus non teneat.*

QVÆSTIO LX.

1 QVOD pactum † ſeu renunciatio ꝙ non cedatur
bonis dr̄ iur̄o probatur. primo in caſu aut. ſacra-
menta puberum. C. ſi aduer. uen. ¶Item cum non
ueniatur ɔ̄ alienationē rei dotalis de iureiur. cū
cōtingit. Itē ꝙ filia non habeat regreſſum ad bona pr̄na
de pactis c. 2. li. 6. Itē in pacto. l. cōmiſſoriæ ɔtra de pig. ſi
gnificātibus. ¶Item Spe. dicit ꝙ ēt ſine iur̄o vr̄ ualere pa
ctum ꝙ ꝓ debito poſsit quis perſonaliter detineri ut no
ta. in Spe. de renūcia. & cō. lu. §. j. ad fi. uer. Item eſt hu-
2 manum ꝙ dicit ue liber homo. ¶ †Item: quia quidā ſunt
caſus ꝙ nō ualet pactum ut conueniatur habita ratione
ne egeat. ut ibi in uer. præcedēti ergo contrarium eſt re
gulare. Ex hoc probatur quòd tale pactū nō eſt cōtra bo
nos mores nec habet perpetuam cauſam prohibitionis.
¶Præterea prędicta uidēturvera, niſi eſſet notoria & manifeſta mēdicitas, & paupertas, & fames qđ non eſt ī caſu noſtro: quia tūc iur̄m eſſe ɔtra ius naturale. Vnde nō ualet pactum ꝙ filius non petat alimenta a patre; ut no. c. in Spe. qui fi. ſunt le. uer. ſed pone quidam. Adde ſecus de iure ciuili. ut l. pactum, C. de collationibus.

S V M M Æ.

1 *Ius eligēdi prælatū proprietate poſſeſ. & facto probatur.*
2 *Præſcriptio quare odioſa, priuilegium autem fauorabile.*
3 *Ordinatio beneficialis qualiter ſit probabilis.*
4 *Electio actus eſt inferioris: et cōfirmatio actus ſuperioris.*
5 *Canonici receptio non fit niſi a prælato, & canonicis ſuis collegialiter non ſingulariter.*

QVÆSTIO LXI.

VACANTE quodam prioratu ſecularis eccleſiæ, hij qui ſe canonicos & ius eligendi priorem ibidem, aſſerebant ad ſe pertinere iuris ſolennitatibus obſeruatis, elegerunt d. in priorem dictæ eccleſiæ uacantis, quæ canonica nuncupatur, cui electus. infra. debitum tempus electioni conſenſu præſtito. præſentauit electionē ſuam ordinario loci petens illam ſolenniter confirmari, poſito ædicto generali ſm̄ formam iuris. Nullus apparuit ɔtradictor, ꝓduxitque idem electus eidē ordinario omnia iura ſua per quæ merito cōſequi dēt cōfirmationem. produxit quoque primo totum proceſſum ſuæ electioni & conſenſus inſtr̄m. Et quia dictus ordinarius loci. ſ. ep̄s dicebat ad ſe pertinere cullationē, & ordinationem, & prouiſionem dicti prioratuś de iure communi. ¶Addi. 1. Niſi ex parte electi oſtenderetur quod dictus prioratus habeat collegium, uel quod canonici ipſius ſint in poſſeſsione iuris eligendi. Iccirco dictus electus producit iura ſua ad probandū quod illi qui eū elegerūt ſint canonici creati in dicto prioratu. Iſto mō ualeat erant creati: quia prior dictæ canonicæ habita conſenſu canonicorum ſuorum autoritate & licentia habita ep̄ali ſecundum formam conſtitutionis epiſcopalis eos recepit in canonicos & in fratres dictæ eccleſiæ, ita quod de ipſorum creatione non extat aliqua dubitatio apud ep̄m loci. Item prędictorum canonicorum produxit inſtrumentum ordinationum ſacrorū ordinū & ut breuiter concludam ɔtra ꝑſonas eligētium ſiue canonicorum nil opponitur. Sed dicit ep̄s hoc nō ſufficit niſi fiat ibi fides ꝙ illi canonici ſū ibi ut capitulum, uel ꝙ ſunt in poſſeſsione eligendi. Icciro ipſi ep̄o produximus priuilegium 100. an. quod priuilegium diœceſanus loci cum conſenſu capituli conceſſit priori & fratribus dicti prioratus & fuit confirmatum autoritate Gregorij. 9. ex certa ſcientia, & ipſum priuilegium ipſius ep̄i ſic incipit, Bōfilius dei gratia humilis ep̄s dilecto filio. b. Priori S. Marię de Salceano euiſque fratribus tam pręſentibus, q̄ futuris canonice miniſtrātibus in perpetuum &c. & in ipſo priuilegio poſt conceſsionem quarundam capellarum, & aliorum iurium ſpiritualium eidem prioratui: ſequitur. Liceat tibi & fratribus, ſindicum in cauſis eccleſię conſtituere, ꝑ ipſum cū opus fuerit iuramentum de calumnia præſtare &c. Per qđ priuilegium dicimus quod ep̄s loci dicto Priori & prioratui cōceſsit ius collegii de nouo uel declarauit antiquū. produximus poſtea multa inſtrumenta receptionum canonicorum mutui liberationis, literas legatorum apoſtolicæ ſedis, in quibus continetur Priori & Capitulo de Salceano Priori & canonici S. Marię de Salceano. Item inſtrumenta ſindicatus per quę apparet qnod Prior & Canonici cōſtituerunt & ſindicum & ſindicos. ¶Item inſtrumentum cuiuſdam mutui accepti cui autoritatem præſtitit epiſcopus loci, in quo prior & canonici ſe obligauerunt. & omnia iſta ſunt inſtrumenta antiqua licet poſt conceſsionē

priuilegii.Itē produximus inſtr̄m electionis prioris tunc
1 defuncti.¶†Ex quibus concludimus ꝙ tam ratione ꝓprie
tatis ꝗ̄ poſſeſsionis ius eligendi ſpectat ad canonicos ec
cleſiæ ſupradictæ.Eps uero loci his non contentus ſic op
ponit per ordinē.& dicit ꝙ per illud priuilegiū Boniſilij
Epi nō probatur ius eligēdi pertinere ad canonicos dicti
prioratus & arguit ſic.Aut dict.canonica erat ante ceſsio
nē iſtius priuilegij collegiata aut nō.Si primo erat colle
giata nihil operatur iſtud priuilegiū.Si autē nō erat colle
giata Eps Boniſilius nō cōceſsit ſibi totū ius collegii,ſed
ſolū iſtos duos actus ſ.ut ſindicū poſſet conſtituere, & ꝑ
ipſum iuramentū de calumnia præſtare, ergo in aliis uř
ſibi ius collegii denegaſſe.ar.in c. qualis.25.di.de præſu.
nonne. ¶Ad hoc reſpondetur ꝙ ſi dicta canonica erat pri
mo collegiata , operař hoc iſtud priuilegiū uidelicet qđ
declarat quid competit priori & fratribus ſuis iure colle
gii.ſ.ſindicū conſtituere & per ipſum iurare.

¶Simile de procuratoribus,quia in cauſis.Si uero dicta ca
nonica nō erat primo priuilegiata;dico ꝙ per quæ uerba
conceſsit ſibi ius collegii.& primo per illa uerba,& fra-
tribus,facit unū corpus cuius corporis ipſe eſt caput. ad
hoc de his quæ fi.à præla.nouit.& c.quanto cum ſimili.
¶Itē qa cōceſsit ſibi illos actus,q nō poſſunt exerceri ni-
ſi à corpore uel collegio.ſ.conſtituere ſindicū.& per ipsū
iurare.ff.ꝙ cuiuſq; uniuerſita.nomi.l.1.& de iura.calum.
l.impetratorum.unde per conceſsionem iſtorum actuum
totum ius collegii conceſsiſſe uř: quia una & eadē res nō
debet duplici iure cēſeri.de priuilegiis.qa circa.de deci-
mis cū in tua.nec partim legitimus & partim illegitimus
quis eſſe pōt.Ad quod no.de clan.deſpon.c.ul.& qui à iu
re cecidit &c.qui partē fundi poſſedit.totū poſſediſſe uř.
ut in legibus uulgaribus. ff. de acquiren.poſſ.l.poſsideri.
& qui partem iuriſdictionis acquirit totā acquiſiuiſſe ui-
detur no.Inn.de capel.monach.c.2.¶Non ob.quod nota.
2 de pręſcrip. auditis in glo.ſed contrarium. Nam † præ-
ſcriptio eſt odioſa & reſtringenda.priuilegium autem:ut
eſt in caſu noſtro , eſt fauorabile & ampliandum.ad hoc
de deci.tua. & c. ex parte.3.Præterea conſuetudo poſtea
ſubſecuta declarauit illud priuilegium generaliter de-
bere intelligi quo ad omne ius collegii . ad hoc de cōſue
tudi.cum dilectus.Iſta autem conſuetudo probatur quia:
ut patet per inſtrumenta ſupra nominata,& literas Lega
torum Apoſtolicæ ſedis multos actus exercuerunt prior
& Canonici ſui qui actus de iure non poſſunt exerceri ni
ſi a corpore uel collegio.Et illud exercitiū fuit ab octua-
ginta annis citra. & dato ſine pręiudicio, quòd de iure
collegii non conſtat ad plenum:ſaltem iuuatur ex poſſeſ
ſionis commodo,quę poſſeſsio ex longinquitate tēporis
pręſcriptionem inducit.Et iſta poſſeſsio ſic probatur qa
primo ꝓduximus inſtrumentū electionis factū.M.cclxii.
de domino Chriſtoforo , qui poſtea gubernauit dictum
prioratum:ut prior ultra 34.annos,& ſic habitus & repu
tatus fuit communiter,& maxime ab ordinario ſuo , qui
prior multos canonicos recepit in dicta canonica,de au
ctoritate Epiſcopi & ſuorum antiquorum canonicorum.
Contra hoc opponit Epiſcopus ꝙ licet ei de electione cō
ſtet,non tamen conſtat ꝙ electio fuerit confirmata. Sed
ad hoc reſpondeo, ꝙ licet antiquitate temporis nō poſ-
ſit conſtare de confirmatione credendum eſt tamen quod
fuerit confirmata ex quo non dicitur infirmata.¶Et ꝙ iu-
re adminiſtrauerat,& ꝙ non fuit immemor ſuæ ſalutis,fa
cit quod no.Hoſtien.de tempore antiquo,& recenti cir-
ca matrimonium ſpirituale & carnale de pręſump.illud
in magna gloſſ.¶Itē adhoc.quia ex duobus extremis pro
batis colligitur medium.28.di.quia tunc culpę.ergo hic
ex electione & adminiſtratione facta ſciente Epiſcopo
colligitur confirmatio.Ad hoc facit quod de poſſeſsione
no.16.q.4.uolumus. ubi dicitur ꝙ pręſcribens poſſedit
initio pręſcriptionis,& in fine,pręſumitur medio tempo
re poſſediſſe.Ad hoc facit quod no.Archid. cēteſima di.
cōtra morē.circa finē.ubi dicit,ꝙ ex his actibus pręſumi
tur qs canonicus.Itē bene facit ꝙ ipſe no.de cōſe.diſt.1.
nemo. ubi dicit ꝙ ſi apparet oratoriū in forma eccleſiæ,
nec appareat ꝙ de licētia Epiſcopi fuit inſtitutū , præſu-
mitur de auctoritate Epiſcopi inſtitutū.ergo hic Prior q
ſub forma prælati adminiſtrabat . ¶Itē ad probādū ordi-
3 nationē alicuius ſufficit ꝓbare†ꝙ pręſente ſuo Epiſco-
po:ut ordinatus celebrauit ſm Goſſr.q hoc not.x̄ de cle
ric.peregri.c.2.¶Præterea:qa ex quo i poſſeſsione pręla
turę eſt aliquis , tantū requiritur ꝙ ſit cōfirmatus ꝙ ſi
ſibi agēti nomine eccleſię opponatur exceptio , tu nō es
cōfirmatus:nō admittitur.ut plenē no.Cōpo.de ele. ni-
hil.& ipſe & Inno.de elec.trāſmiſſam.& ar.12. q.2. alie
nationes ex iuribus allegatis i prædicta glo.poſſunt cir
ca hoc adduci īfinita argumenta.Itē ut colligitur ex præ
dictis gl.iſta eſt talis præſumptio, cui ſtatur donec prō-
bet ꝯtrariū . ¶Itē ex dicto ꝯtrario tā dictus Prior quàm
Epiſcopus,q eſt paſſus adminiſtrare eſſet arguendi. pri-
mò de dolo.ſecūdò de negligentia.q̄ ꝑſumptio eſt fugi-
enda cū nullus pręſumatur imemor ſuæ ſalutis.¶Præte
rea ad hoc ut canonici ſint in poſſeſsione eligendi, ſuf-
ficit ut illos actus exercuerint.q reddūt collationē ꝑfe-
ctā ut apparet amicabiliter intelligendi.de ele.querelā.
& melius eodē titulo.cumana.& de cauſa poſ.& ꝓprie.
cū eccleſia.c.cū oli. ibi i gl. cōmuni hæc q̄ſtio terminař
i fi. ubi dicit & ſufficit electio uel præſentatio &c.de iu
repatro.cōſultationibus.Sufficit.n.quod talis electio nō
fuit impugnata ex forma electionis uel ex ꝑſonis eligē
tiū nec principaliter ſpectat ad electores cōfirmationē
4 petere.¶†Cōfirmatio.n.eſt actus ſuperioris. Electio ue-
ro eſt actus inferioris unde poſſeſsio eligendi & ius eli
gendi quod ex poſſeſsione ꝓcedit q̄rit ex actibus eligen
tiū. Sed confirmatio ex actib.aliorū ut no.magiſtraliter
de reg.iur.bñficiū & ſufficit ꝓbatio actus pacifici; cū de
poſſeſsione tm̄ agiř ſm Hoſtien. debent ergo inferiores
eſſe ſoliciti cuſtodire actū & ꝓceſſum electionis , ut ſic
conſeruent ſibi ius ipoſterū. Superior dēt eſſe ſolicitus
de iure confirmādi.Quid ergo ſi canonici elegerūt quen
dā criminoſum occultū cuius electio poſtea caſſatur ad
hoc ſolū qa criminoſus erat.Quid ſi poſtea canonici ele
gerūt aliū,q poſtea noluit cōſentire ſm opinionem dñi
epi nullā poſſeſsionem cōſecuti ſunt iſti canonici,ꝙ tā
eſt contra mentem iuriū ſ iductorum.¶Præterea iſte do
minus Chriſtoforus electus habitus & reputatus ꝑ Prio
rem longiſsimo tempore.unde ex pręcedēti electione,
& ex tali patientia non eſt aliquod dubiū quòd ipſi ca-
nonici ſunt i poſſeſsione eligendi.ut patet ꝑ no.ꝑ Inno.
de reſti.i iteg.c.2.ibi.n. æquiparat , ea q̄ ſunt dignitatis
& confirmationis.¶Pręterea infinita iura in titu.de ele.
& alibi clamant;quod canonici habent eligere pręlatū
in eccleſia,quia,eo ipſo quòd canonici ſunt in eccleſiā,
eorum eſt electio.hoc enim innuit plene Cōpo.de elec.
5 c.2.¶Prætera†canonicorū receptio ea receptione , qua
ius canonicē tribuit,nō pōt fieri niſi à prælato & cano-
nicis ſuis collegialiter.nō ſingulariter.ut no.ꝑ Inno.&
Cōpo.de reſcrip.cā te.Cū ergo duo priores,q imediatē
ꝓferūt dictæ canonicæ auctoritate Epi; & cū conſenſu
ſuorū canonicorū canonicos receperint,patet ꝙ ſunt ī
poſſeſsione actus collegiari.& hoc ſufficit ut ꝑ hoc ha-
beāt poſſeſsionē aliorū actuū ad collationē ſpectāriū.&
hoc bñ innuit.In.de iurepa.poſtulaſti.Itē ꝓduximus ele
ctionē,& totū ꝓceſsū electionis celebratę ꝑ canonicos
eiuſdē ecctiæ de priore,q ꝓximè & imediatè defūctus ē,
& ꝑſentationē ipſius electionis & cōſenſū electi & ꝓcu
ratorū ad petēdū cōfirmationē.Sed Eps opponit,& dicit
qđ iſta electio nō fuit cōfirmata , imò fuit nulla; ex eo
qđ papa reſeruauerit ſibi ipſam eccleſiā uel prioratū ua
cantē.¶Ad hoc rūdeo,& dico ꝙ per hoc non uitiař poſ-
ſeſsio

ſeſsio eligẽdi ipſorũ canonicorũ. immo ionuitur ex uerbis reſeruationis, quod oiſi reſeruatio impediuiſſe ualuiſſet electio ipſorum canonicorum alio impedimento canonico non obſtante. ¶Verba uero reſeruationis ſic iacẽt Bonifacius ſeruus ſeruorum Dei pręmiſſa ſalutatione, & cauſa inductiua gratiæ ſequitur in literis apoſtolicis. Nuper ſi quidam prioratu eccleſiæ ſecularis ſanctæ Mariæ de Salceano dioeceſis &c. Per mortem quoudam Chriſtofori Prioris ipſius uacante. Nos Prioratum ipſum diſpoſitioni apoſtolicæ reſeruantes, decreuimus irritum & inane, quicquid ſecus de illo ſcienter uel ignorãter cõtingerit attemptari. Poſt modũ uero canonici ipſius eccleſiæ ad quos in ea, Prioris electio: cum prioratum eundem uacare contingit, pertinet. teoorem huiuſmodi reſeruatiõis & decreti noſtrorum ignorantes. te in priorem ipſius concorditer prout aſſeris elegerunt. Sed tu demum de reſeruatione & decreto prædictis diligenter attendens ꝙ huiuſmodi electio nõ ualebat, nobis humiliter ſupplicaſti', ut prouidere tibi de prioratu ꝑdicto ex benignitate apoſtolica dignaremur. Cum itaq; &c. Sequuntur poſtea uerba prouiſionis. ex quibus quidam uerbis arguo ꝙ ſi reſeruatio non præceſſiſſet ualuiſſet electio impedimẽto alio non obſtare. ¶Ad hoc per ẽpm opponitur ꝙ talia uerba ſunt narratoria: ergo fidem non faciunt de priuileg. ſi papa lib. 6. de ſen. excom. c. ult. in clemẽ. Replico ꝙ hoc nõ eſt uerum. & ſic cum eſſet dubium an prior qui modo eſt mortuus eſſet cõſecutus aliquod ius ex electione uel nõ, propter capi. ſi eo tempore de electio. lib. 6. Papa hoc dubium determinans dixi licet alías electio prioratus pertineat ad canonicos dicti prioratus, tñ quod uigore iſtius, reſeruationis electio non ualuit ad hoc eod. titu. ſi papa, ſecundo reſponſo lib. 6. Quando dñs Epiſcopus uidit tot & tanta dubitare potuit ratione alicuius iuramẽti præſtiti. de rebus ec. non alie. ꝙ ualeat electio canonicorum ipſorum maxime cum ipſe Epiſcopus aſſerat ſe non inuenire ĩ regiſtro uel archiuo epiſcopali, ꝙ Epiſcopus loci unquam illum prioratum contulẽrit. licet etiam dicat ꝙnõ inuenoiat ꝙ aliquis Epiſcopus prędeceſſor eius unq̃ cõfirmauerit ibi priorem. præterea redeundo ad mentem priuilegij Bonifilij, ipſe Bonifilius conceſsit ut in cauſis eccleſiæ conſtituerent ſindicum ipſe & fratres ſui. Sed fratres uel canonici nõ facerent unum corpus cum eo, quomodo haberent ſe intromittere de adminiſtrandis rebus eccleſię: Nam ſi dicti fratres ſiue canonici eſſent in dicta canonica ut ſingulares perſonæ, nõ haberent ſe intromittere de adminiſtrandis rebus eccleſiæ. dat ergo intelligi ꝙ ipſi ſui fratres faciebant unum corpus cum eo. His ergo breuiter enarratis conſideratis omnibus circunſtãtijs ipſius negocij debet dominus Epiſcopus liberaliter & gratioſè condeſcẽdere ad deſideria iuſte petẽtiũ & exaudire. ¶Chriſti nomine inuocato. Ego Io. An. ex his allegationibus dico & conſulo pro electo, & electoribus iudicandũ huic cedulæ meum ſigillum apponens.

ADDIT.

¶Communi. & hoc uerum deficiẽtibus patronis ſm Io. An.

¶Reſponſio domini Federici ad quęſtionem, qua quęritur an optio habeat locum in prębendis permutatis, facta dum erat ſcholaris, & ante æditionem Clementinarum.

SVMMAE.

1 *In permutationibus beneficiorum, quæ ſint obſeruanda.*
2 *Iuramentum etiam generale non eſt ad caſus non cogitatos uel non ueriſimiles extendendum.*
3 *Permutationes an expediri poſſint per literas Papales uel per conſuetudinem.*
4 *Optio quando locum habeat in permutationibus beneficiorum.*

QVAESTIO LXII.

a VERIVS uidetur eſſe de mente iuris quod talis præbẽda permutata non poſsit optari † Nã ſi epiſcopus inſpecta utilitate ſiue neceſsitate præbendarum, puta quia una præbenda permutata habet poſſeſsiones, quę indigent perſona potenti, ut eas defendat à uicinis tyrãnis, & talis perſona eſt ĩ præbenda alia, quę non indiget potenti ſi facta permutatione antiquior uelit illam prębendam optare, qui quidẽ antiquior nõ eſt potens, ut requirunt poſſeſsiones illius præbendę, ſm hoc erit uidere in quo impẽdetur officium ẽpi ſiue utilitas præbendarum. Item pro iſta parte facit ratio ſuper qua fundatur decre. unica. de re. permu. li. 6. minimè reſignaſſet. pone ergo ꝙ præbendæ iſtorum permutare uolentium habent centum in redditibus, & illa, quã uult relinquere antiquior ualet. 25. quis impius diceret iſtum permutantẽ ſic debere defraudari maxime ubi conſideratur ſolum utilitas prębendarum maxime ubi permutatio ſit ſuperioris officio: cui ſuperiori ſubditi aſſenſerũt potius ꝑpter obedientiam, & prælaturam q̃ ꝑꝑ ſeipſos. Dicemus nẽ obedientiam illorum eis eſſe damnoſam tab ſit. & facit quod no. Arch. de reſcrip. ſi ꝑpter i uerbo uacabũt in ſi. Et ſi diceres obſtare, quod no. Io. An. in c. ſi ꝑpter in gloſ. morte. Reſpondeo per not. per Archi. eadem glo. uer. ego credo. Nam hic poſſet fieri magnum præiudiciũ permutanti. pone enim ꝙ permutãs habeat. xx. annos, & præbenda quam intendit hẽre nullam habet onus annexũ: & præbenda, quam uult relinquere antiquior eſt ſacerdotalis, erit uidere ꝙ ille nullum debet hẽre, non illam q̃ hẽre intendebat, quia ſm te eſt optata, aliam non propter defectum ętatis de pręben. ei cui. lib. 6. nec aliam poterit expectare, quia non habet ius ad illam. Sed in decretali ultima de conſuetudine lib. 6. neceſſe eſt unam remanere nõ optatam quam poterit conſequi impetrans. Et forte poſſe dici ꝙ ſi papa mandat mihi conferre prębendam, quam tenet Titius ſi eam renominare uoluerit ꝙ ibi non habeat locum optio. Nam ſi haberet locum gratia iſtius expiraret. ¶Add. 1. Si dicas, tibi imputabis ex quo ſciebas talẽ cõſuetudinem eſſe in eccleſia. ar. eius quod not. 61. diſt. cleri eus non eſt uerum. immo potius debeo mereri. quia obediui pręlato meo. & ſi dicas negari nõ pőt, quin prębẽda uacet. ergo &c. Reſpondeo licet uacet nõ tñ cõprehendit hunc caſũ illa decre. ultima. de conſuetu. li. 6. per ea, q̃ dicta ſunt ĩ. Quod autẽ nõ extendatur ad omnes modos uacationis patet. pone ꝙ aliqua prębẽda ĩ eccleſia, q̃ habeat patronũ uacat, poterit ne optare antiquior illam in pręiudicium patroni abſentis? Item pone exemplũ in collatione ꝙ Eps Bon. habeat conferre unã ſolã præbẽdã bono. uacat illa ſi talis præbenda pőt optari. forte eps nunq̃ conferret. quia forte ſemper optabitur cum ſit pinguior. Et ſi diceres confert illam, quæ remanebit non optata. breuiter dixi ſupra ꝙ eps nõ haberet cõferre niſi unã. ¶Addi. 2. Itẽ nõ debet ſic uacare prębẽda per iſtũ modũ permutationis ſicut per alios modos qñ non interuenit expreſſa reſignatio. nã tunc ſi uolumus cõcedere quod eccleſia uacat. Illud tñ tẽpus uacationis eſt momentaneũ, & indiuiſibile. & ĩ eodẽ inſtãti uacat & non uacat. tñ ſm Io. præſtita auctoritate per Superiorẽ, ius habeant permutantes in prębẽdis permutatis. ut no. ipſe in c. inter. de prębe. Vnde cũ in eodẽ inſtanti ſit ibi uacatio & nõ uacatio, illud accipiam, ut res ualeat, & ut permutatio habeat effectum. & ſic fingimus prębendam tempore non uacaſſe. ¶Addi. 3. Simile quod not. Hoſt. de appella. Præterea circa prio. & quod no. 1. q. 1. detrahere. & quod ſolet dicere do. Io. ſm Goſ. de coniug. ſeruo. c. ultimo in fine magnę gl. Non obſtat ꝙ iurauit ſeruare ſtatuta & conſuetudinem eccleſiæ
2 &c. quia † ex quo iuramẽtũ eſt generale non debet extẽdi

Pro iſta parte facit.ff.de his q̃ in fra.cre.l.ult.§.j.ad fi.ubi dicitur quod ſi mulier,q̃ ſciuit patrẽ dotẽ cõſtituentẽ in fraudẽ creditoris,& dos fuit ĩ iudiciũ reſtituta, ut in caſu noſtro;debet dotẽ reſtituere. maxime cũ ex quaſi donatione dotẽ receperit ut ibi ſemper præſumitur quod uſurarius vr̃ in fraudẽ facere & facit quod not.de reg.iu. ꝑ poſſeſſore. lib. 6. ¶Itẽ quia qđ recipit mulier eſt loco eius quod datũ fuit uiro,& ſic eodẽ iure &c.ut lit pẽ. c.
1 eccleſia.1.de reg.iu. cũ qs lib. 6. Cõtra vr̃ quia†nomine æris alieni nõ tenetur ſingulis ut C.de do.l. æris alieni & l.ſi pater e.ti.& de ac.& ob.l. eũ & melius de his q̃ in frau.cre.& l.ij.& iij.C.de do.ante nup.l.de rebus.& ff.e.ti.l.ait prætor.§.ſi mulier à cõtrario. & hoc tenet Hoſt. extra e.ti.tua. Nec diſtinguũt iſta iura an ex titulo lucratiuo uel nõ ex quo ille qui cõſtituit dotẽ nõ fecit in creditoris fraudẽ,ubi autẽ feciſſet diſtiguit. Addit. 1. Lex in pſona recipiẽtis. Nã ex parte dãtis ſemper reperitur fraus.titulus autẽ dotalis eſt lucratiuus ut de actio. & obl. l.ex ꝓmisſione. Diſtinguit lex inter habẽtes cauſam lucratiuã uel nõ,ut.C.eo.ti.l.j. ¶Præterea mulier hic non recipit pecuniã uſurariã,ſed recipit eã maritus,ipſa uero ab hæredibus mariti recipit pecuniã nõ uſurariã.Vnde ſi maritus tãquã ſingularis ſucceſſor nõ potuit cõueniri à creditoribus Soceri ut ſupra dixi p l.æris alieni cũ ſimilibus.multominus & hæc mulier.imputet.n. ſibi maritus ſi pecuniã aliis debita recepit,& ſua ꝓpria fuit uxori reſtituta.ad hæc ff.de iur.do.l.uir ab eo. Quid plus?moris eſt quod gener cõfiteatur ſe recepiſſe à ſocero dante nomine filiæ mille,quæ mille p ſe & hæredes ſuos promittit reſtituere in omnẽ caſum & euẽtũ reſtituẽdarum dotiũ uxori ſuæ cũ renũciatione nõ numeratæ dotis & aliis clauſulis cõſuetis.Poſito ergo quod pater ſoluat pecuniã debitã aliis uel nihil ſolueret, quid ad mulierem? Imputet ſibi uir ſi nihil uel alienũ recepit ut l. uir ab eo. maximè cum pecuniæ uſurariæ dominium tranſeat in recipientem licet cõpetat repetitio ut no.dẽ deci.ex trãſmiſſa.& 14.q̃.5. in ſumma maximè cum maritus nummos à ſocero receptos cum nummis ſuis immiſcuerit, quia per mixtionem tales nummi dicãtur conſumpti,& tranſit dñium in maritum ẽt ſi illi nummi fuiſſent totaliter alieni ut potẽ furto ſubtracti ut ff.de ſol.l.ſi alieni.& ſi cer.pet.l.nõ omnis in ſi.l.nã & ſi fur.facit pro iſta parte.ff.de fur.l.qui uas ĩ ſi.& caſus no.de rei uendic. l. ſi ex ea.cum ergo illius pecuniæ uſurariæ dñium tranſierit in ſocerum in dñium generi maximè poſt immixtionem & cõſumptionem & ꝙ non dicatᷓ ꝙ ſocer in fraudem creditoris dotem dederit,patet filiam non teneri de ſuis dotibus ad ſatisfactionem prædictam. Reſtat ad contraria rñdere.non obſtat de uſuris tua.& de ſepul.c.ult. qa debet itelligi de filiis,& extraneis qui ſunt hæredes ut nõ cõtradicant aliis iuribus,& ſic intelligit Hoſt.& hoc apparet ex fine.c.tua.& Goſ.& facit quod ipſe Hoſt.no.in ſumma de uſuris.§.qua pœna in 3.col. ¶Item nõ obſtat quod dicitur qđ mulier recepit pecuniam cum ſuo onere. nam pecunia quam recipit ab hæredibus mariti non erat onerata nec debita nec aſtricta his qui ſoluerũt uſuras patri dominæ licet perſona patris eſſet obligata. & poſito quod bona uſurarij ſint tacitè obligata ſoluentibus uſuras non tamen bona illius,qui recipit pecuniam ab uſurario,& maximè iſte maritus poſtq̃ iſtam pecuniã quam recepit à ſocero cum ſuis immiſcuit.quia per mixtionem & cõſumptionem facta fuit pecunia mariti.poſito quod maritus eſſet perſonaliter obligatus creditorib. ſoceri,& ſic reſponſum eſt ad decr.cum tu.Nam iſte nec recepit uſurariam pecuniam,nec etiam rem emptam ex pecunia uſuraria.Præterea illa decr.cũ tu.nõ dicit quòd
2 †bona uſurarij ſint tacitè obligata.ſed dicit quod uſurarij,qui de uſuraria pecunia emerunt poſſeſſiones,ſi non habet unde alias ſatisfaciant,illæ poſſeſſiones ſunt obligatæ: quas uendant & ex eorum precio ſatisfaciãt. Sed certè hoc idẽ eſſet ſi illæ poſſeſſiones fuiſſent alias de illicita pecunia acquiſitæ.Nõ ob.quod no.Gui. in ſpec. de uſu.ad finem per decr.cum tu.quia eadem eſt reſponſio. Item quia iſta domina nõ recepit aliquam rem emptam de pecunia uſuraria.Item non ob.l.ſi me & Titium,quia ibi recepit ille ſaltem debitam creditori & de uoluntate creditoris;. hic uerò iſta dña nec pecuniã creditorũ patris nec eis debitã recepit.ſed de pecunia hæredũ mariti ſui,quæ ĩ nullo erat debita creditorib.ſoceri dotes recepit.Nec ob.l.ſi eũ.eo.ti.qa ille receperit ſeruum alienũ. Vnde tenetur enim reſtituere uel eius preciũ ſi ipſum uẽdiderit quod nõ eſt ĩ caſu noſtro.¶Non ob. ꝙ no. Hoſt. in ſumma in ti.de pe.& re.de eo qui recepit de præda cũ uſura nõ ſit præda &c. quia fateor ꝙ qui recepit prædam tenetur reſtituere.ſed hoc non eſt in caſu noſtro.Itẽ uſura nõ eſt præda. ꝙ patet ex qualitate pœnę. Nam ubi eſt diuerſa pœna ibi eſt diuerſitas in delicto.quia pœna eſt mẽſura culpę.Ad hoc facit quod no.de ſymo.licet Hely ad ſi.Itẽ nõ ob.ff.de his quę in frau.cre.l.ult. §.j.quia ibi pręſupponitur ꝙ ſocer in fraudem creditorum dotẽ cõſtituit.quod non pręſupponitur in caſu noſtro.¶Et ſi dicis uidetur fraudẽ conſtituiſſe.per id quod no.de reg.iu. c.pro poſſeſſore.lib.6.Rñdeo ꝙ non eſt uerum ꝙ qui dolo accipit præſumatᷓ ſemper dolo deſiiſſe poſſidere. Sed
2 pater põt deſinere poſſidere dolo & ſine dolo.Sed quãtum ad ipſum nõ eſt ius,quia ſemper põt conueniri ac ſi poſſideret.Sed ſecus eſt eo qui ab ipſo bona fide recepit

ADDIT.

¶Diſtinguit in perſonam recipientis. nam ex parte dantis. ſemper reperitur fraus.titulus autem dotalis non eſt lucratiuus.ut de act.& obl.l.ex præmiſſis.

¶Fed.de Petru.de Senis loquitur hic cuidam aduocato.

SVMMAE.

1 *Teſtator dicens hæc uerba uolo quòd uſuræ per me extortæ reſtituantur: an eo habeatur pro confeſſo: & an obligationem reſtitutionis inducant.*

2 *Fama an probet quem uſurarium.*

QVAESTIO LXIIII.

PRIDIE cum procurator partis noſtræ contuli
1 ſuper puncto finali uidelicet†an uerba teſtatoris eſſent ſufficientia ut diceretur per illa confeſſus ſe uſuras extorſiſſe. ut ſic diceretur manifeſtus & non præſtitiſſe idoneã cautionẽ.& ſic incidiſſe in cõſtitutionẽ ẽpalẽ. Itẽ teſtator dixit uolo quod uſurę p me extortæ reſtituantur eis qui probabunt ſe mihi uſuras dediſſe,ꝙ mihi nõ eſt bene certũ.cũ ſicut allegabatur per partẽ aduerſam uerba illa de ſui natura importãt tñ obligationem quandam ex parte teſtatoris. Et tunc demum ſortiatur ſuum effectũ. huiuſmodi obligatio cum apparuerit aliquis petens uſuras & probet ſe ſoluiſſe. Nam expreſſio ſibi facta his qui iuſtè peterent uel id qđ ita ſimpliciter locutus fuerat teſtator dicens ſe uelle reſtituere omnes uſuras per eũ extortas non uidetur operari aliquid ut plus uel minus poſſit peti cum ſemper illa tantum quis poſſet petere quas probabit ſe ſoluiſſe ut pridie dicebatis:placet ſup hæc uidere & mihi reſcribere ſatis ꝓmpte,cũ iſtet finis termini ſicut ſcitis.Valete.

¶Impugnatio facta per dominum Aruoldum.

¶Domine miror de dubio ſupradicto.Nam confeſſio facta in teſtamento hunc operatur effectũ,quia cẽſetur uſurarius

rius manifeſtus non tamen operatur ꝙ ipſe teneatur ad
reſtõnem niſi iuſtè pendentibus. Ita quod adiectio nihil
operatur quo ad reſtitutionem & pro nihilo fuerint ap
poſita quia intelligebatur. Sed dicta uerba quibus máda
uit ut reſtituerentur uſurę per eum extortę faciũt eũ uſu
rarium manifeſtum. quo ad hoc ſaltem ut eius teſtamen
tum non ualeat & quod careat ſepultura. Et de hoc quæ
ritur non de reſtõne uſurarum. & illa uerba uſuras ꝑ eũ
extortás faciũt plenam confeſsionem quod exercuerit
uſuras ipſe & non alius. & hoc requirit cõſtõ epi quãuis
non fuerat confeſſus de certa quantitate, quod non re-
quirit conſtitutio. Et ſi prædicta uera nõ eſſent uerba te
3 ſtõis nihil operarentur, quod abſurdum eſt. ¶ † Preterea
ſolẽnis fama, cũ varijs adminiculis & pluribus iſtrumen
tis eſt probata, quæ facit eum notorium ſm̃ no. in cap. cũ
in dioceſi de uſuris.

¶ Impugnatio impugnationis facta per Federicum.

¶ Reſpondens miratus fuit de dubio cõſulentis. & ego plus
admiror de rationibus rñdẽtis. Mirabile eſt dicere quòd
iſta uerba teſtatoris ſint inſſicientia ad annullãdũ teſta-
mentum, & tñ non ſint ſufficiẽtia, ꝙ uſura aliqua certa
uel incerta ex illis uerbis peti poſsit, & ſic illa cõfeſsio
claudicat ꝯ omnia iura. Item certum eſt ꝙ ſi ꝯ aliquẽ ago
retur de crimine nõ ſufficeret opponenti dicere ut com
miſiſti uſuras, periurium &c. niſi alia declaratio fieret. de
procura. tuæ. de teſti. præſentiũ li. 6. & eo. li. de elec. ut
circa & eo. ti. c. cõſtitutionem in clemen. ubi expreſsè hř
ꝙ etiam ex poſt facto nõ admittetur ad ſpecificandum
circũſtãtia criminis. Sed quare immoramur uerbis? Ver-
ba enim illa nullam cõfeſsionem pariãt, nec per hoc ꝓ
batur ꝙ uſuras exercuerit. Nam ſi ſentẽtia iudicis hoc cõ
tineret. Vt ſi dico cõdemno te ad reſtõnem dotis, quam
recipiſti, nullam habet auctoritatem rei iudicatæ. C. de
ſentẽ. quæ ſint cer. quanti. l. j. & ij. Item ſi teſtator dicat
dotem quam a te recepi, lego. ¶ Item quod tibi debeo re
linquo. nihil operãtur iſta uerba ut C. de fal. cã adiect. l.
iij. ¶ Mirabile eſt quod alia uerba pariant confeſsionem,
& crimen manifeſtum poſt mortem, cum tamẽ ſi uiueret
teſtator in nullo ſibi præiudicaret talis cõfeſsio. item ta
lia uerba ſunt narratoria, quæ nõ probant ut de priuil.
Addi. j. c. ſi Papa li. 6. & ibi uidete in ſexto meo unam no
tulam optimè facientem ad hoc de ſenten. excommuni.
ſi ſummus & reſponſo in clemen. Vnde cum ſtatutum epi
ſcopi exorbitet a iure communi non eſt extẽdẽdũ ſed re
ſtringendum, & in dubio ſemper facienda eſt interpreta
tio ſecundum ius commune ut de conſuetu. cũ dilectus.
& quia eſt ita ut ſupra dictum eſt. Ideo reſpondens re-
currat ad beneficium decre. cum in tua. & ad gloſ. ſuam
de uſuris. ¶ Ad quod reſponderi poteſt primo quod illa
probatio uendicat ſibi locum quantum ad hoc ut habeat
locum pœna lateranenſis concilij. Nõ autem pœna. d. c.
quàqnam e. ti. li. 6. maximè cum teſtamentum ſit fauora
bilis res de re iudi. ca. ulti. Item per hoc cõſulitur animę
uſurarij ut rubore cõfuſus abſtineat. ꝙ non habet locum
in caſu noſtro, cũ iam ſit relictum diuino iudicio 23. di.
quorũdam. ¶ Præterea in illa decretali, cum in tua. & ca.
cum tu. ſunt ferendæ ſententiæ non latæ ut dicit Hoſt. i
c. cum tu. præterea fama cum adminiculis ſunt ſufficien
tia. ut per hoc epiſcopus poſsit illum publicare, ex qua
publicatione & nõ ante põt dici uſurarius manifeſtus. &
ita ad literam no. Guar. in c. uſurarum. uſurã. & in c. quã
quam & remittit ad glo. ſuam poſitam. in ca. uſurarum.
Præterea ubi ſunt iſta adminicula in caſu noſtro. nã om
nes teſtes ſunt ſingulares, & ſunt ſuſpecti. quia de facto ꝓ
prio. & ſimilitudo cauſæ repellit à teſtimonio. de teſt. ꝑ
ſonas, nam ſi ferretur ſententia contra teſtimonium ali
quod perfectum eſſet ablatura ſentẽtia, iſte quomõ ſuas
uſuras repeteret. nam ideo ꝓpter modicũ appellat hæ-
res a ſententia lata cõtra cohæredem ut ff. de ap. a ſentẽ
tia i pri. Et diceres quòd cõſtõ epiſcopalis habet tales
probationes pro ſufficienti probatione. Reſpondeo du-
pliciter. primo quòd cõſtõ exorbitans a iure cõi nõ extẽ
dit caſum proprium. nam idem ꝯ uſurarium ut ex hoc cõ
pellatur ad reſtõnem, nõ autem ex hoc ut teſtamentum
ſit nullum. item fictio illius cõſtõnis operatus ꝙ crimẽ
uſurarium ſit probatum. Sed hoc nõ ſufficeret i caſu no-
ſtro: quia requiritur crimẽ qualificatum. ſ. manifeſtũ, iſta
debet ſufficere uobis ut occurratis fugæ. quia pars q̃ pu-
gnat contra teſtẽ impedit redditionem conſilij. domina
habet fauorem: quia ſtat pro teſtamento.

ADDIT.

¶ Priuilegiis. In iſto c. no. Archid. quòd ſi Papa dicit eximi-
mus omnes eccleſias, q̃ ꝑ uos ſumpſerunt regulam Beati
Benedicti, quaſi his uocabulis duximus iprimendas nul-
la eccleſia procuratur exempta niſi primo probauerit,
quòd per eos regulam beati Benedicti ſumpſerit.

¶ Reſponſio facta ſuper pluribus dubijs Fede. de Senis.

S V M M AE.

1 *Legatus de latere an poſsit cõferre beneficium in quo &*
ad quod habet præſentare præpoſitus ciuitatis, uel uni
uerſitas uel homines eiuſdem.
2 *Præſentatio fienda ab uniuerſitate, an ſufficiat eſſe fa-*
ctam a maiori uel ſaniori parte uniuerſitatis, uel recto
ribus ipſius.

Q V AE S T I O LXV.

INfraſcriptæ quæſtiones non ſunt leues una quæque
per ſe requireret longam & ſcholaſticam diſpu-
tationem: tamen ſub compendio uerborum id eli-
gam, quod magis uidetur conſonum ueritati & ra-
tioni. Et quicquid infra dicetur correctori ueritatis ſu
1 bijcio. ¶ † Ad id quicquid primo q̃ritur an Legatus de la
tere poſsit conferre beneficiũ in quo & ad quod hẽt prę.
ſentare præpoſitus Caſulaneñ. & Vniuerſitas & homi-
nes eiuſdẽ uillæ forma & mõ i inſtrõ cõpoſitionis & lau
di &c. Sic reſpondeo. ꝙ ſi illa uniuerſitas. ¶ Addi. j. ut pa
trona haberet ꝑſentare Legatus non poſſet conferre, ut
de iure patro. cũ dilectus. Et iſta eſt communior opi. quã
ꝯria de qua ibi no. per Io. & per Archi. 81. diſt. hortamur.
& in Spe. delega. §. nunc tractemus. ſed nunquid lega-
tus. ſed ſi habet præſentare de conſuetudine, tũc poſſent.
ut in caſu de elect. querelã. & in caſu noſtro, q̃ conſue-
tudo an ualeat dubitaĩ a pluribus ut de cle. ſacroſanctæ.
& plenius ꝑ Archid. in c. hortamur. plenè per Ioan. An.
de reg. iur. quod alicui. li. 6. in nouella tunc dico ſtãdum,
regulæ q̃ habet quòd Legatus põt conferre beneficia in
tra ſuam legationẽ uacantia ut de offi. leg. c. 1. li. 6. niſi ꝑ.
ueniatur ab alijs qui præſentare habẽt ut de præben. ſi a.
ſede. eo. tit. ¶ Ad id quod ſecũdo q̃ritur poſito quòd poſ-
ſit cõferre dictam eccleſiam cum uacauerit cui nondum
fecit. Reſpondeo ꝙ beneficium non uacans non põt cõ-
ferri ſimpliciter ut de cõceſ. præbẽ. c. 1. nec põt conferri
cũ uacauerit, nec acceptari certum & expreſſum benefi-
cium de conceſ. pręben. c. ij. & c. propoſuit. & c. dilectus.
de præben. cũ ſimilibus. unde in c. 1. i glo. de conceſ. præ.
ben. reprehenditur executor, qui cõtulit antequam uaca
ret. Ad idem eo. tit. ne captandę. & hoc eſt indubitatum.
Sed Legati cum uolunt tribuere ius ad uacaturam faciũt
reſeruationes quòd eis licet de offi. leg. c. 3. de præbẽ. ſi
apoſtolicæ li. 6. & de iure patr. cũ dilectus. quandoque de
primo beneficio uacaturo: quãdoque cum clauſula quod
duxerit acceptandum. ¶ Ad tertium cum quęritur an Le-
gatus poſsit uices Prępoſiti Caſulanen. ut dixi. ſi uerò ua
cat

cat poteſt reſeruai ut dixi. ¶Item poſſet Legatus ante-
quam præueniretur à Præpoſito nomioe præpoſiti eli-
gere vna cum ſindico illorum hominũ, uel quod melius
eſt poteſt conferre cum conſenſu ſiodici uillæ illius. Itẽ
põt Legatus ꝓueniendo præpoſitum præiudicare præ-
poſito, dũmodò ooo ꝓueniatur: tameo iſta cõmiſſio non
poteſt fieri antequam eccleſia uacet ut infra dicã. ¶Ad id
quod dr̃ quarto loco an homines debeaot præſentare io
forma uiuuerſitatis &c. Reſpondeo ex forma laudi & cõ-
poſitionis apparet ꝙ hæc præſentatio pertinet ad illos
tanquam ad corpus uoo tãquam ad ſingulares, unde tã-
quam Vniuerſitas debent eligere, uidelicet aduuati more
ſolito per illum ad quem pertioet congregare, eligere di
co illos quatuor, q̃ habeot eligere rectorẽ, & ſi in diſcor
dia foerint, ualebit & tenebit quod fieret à maiori parte
capituli, ſeu cõſilij: oec eſt neceſſe ꝙ duæ partes ſiot præ
ſeotes io cooſilio dũmodò fuerint legitimè conuocati.
Nam præſeotes poſſunt ꝓcedere ad præſeotatiooem; &
ualebit ꝙ fit à maiori parte ut cõiter no. de elec. cum à no
bis olim. & eſt ſpãle i electionem cum aliàs io aliis nego
tiis uiouerſitatis duæ partes debent eſſe præſentes, ff. qđ
cuiuſq; uoioer. l. nulli. & l. ſeq. Facit ad præmiſſa de rebus
eccl non alieo. dudum in glo. ſm quod no. Et dato quod
præpoſitus haberet ſecum aliquam partem Voiuerſita-
tis ſi non habeat maiorem partem oibil releuat ſibi nec
eius uoces augentur. Et facit quod expreſsè ſcripſi in di-
ſputata quæſtione paduæ, quæ eſt quæſtio ſcripta per
Io. And. de app. c. pen. io oouella. lib. 6. Et facit quod no.
oe ſede uac. io c. unico io glo. loci dixi lib. 6. Et ſi iſti ru-
ſtici erunt in tãta diſcordia ꝙ nõ poſsit peruenire ad ma
iorem partem ipſorum imputabitur eis. Nam niſi coo-
cordeot infra tẽpus iuris deuoluetur eorum ius ad præ-
poſitum ad quẽ alias pertinebat admiſsio præſẽtationis,
2 facit de cõceſſ. prę̄b. poſtulaſti. ¶ † Quinta uerò qõ eſt iã
ſopita, q̃a noo eſt oeceſſe ꝙ duæ partes conſeotiaot, ſed
ſufficit qđ facit maior pais, & non eſt neceſſe, ꝙ duæ par
tes ſiot præſẽtes, immò quæcũq; ſunt præſentes dũ aliter
legitimè ſint cõuocati, & hoc ſufficit: tamen ad tollẽdũ
omne dubium bonum eſt ꝙ duæ partes ſint præſeotes, &
prę̄ualebit id qđ facit maior pars illarum duarum partiũ
uoiuerſitatis, oec uocabuntur mulieres, oec impuberes:
ſed illi ſolum per quos ſolet regi & gubernari Vniuerſi-
tas, de hoc per Hoſt. de no. oper. nun. c. ij. ſed ſi aliq̃s hr̃et
pũtare ooie patrooi, tũc impubes per ſe uel ꝑ procurato
rem eligit: facit quod oo. de elec. ex eo. lib. 5. & etiam mu
lieres de conceſſ. præb. c. ul. ¶Sexta dubitatio eſt ſopita,
quia ſi homines ſiot diſcordes niſi reducantur ad concor
diam, ita ꝙ ueoiatur ad maiorem partem, ut ſæpius di-
ctum eſt, nihil faciunt, ut ſupra dixi. ¶Ad id quod ſepti-
mo loco quæritur iofra quod tẽpus habeat præſeotare.
Reſpondeo, ꝙ ſi Vniuerſitas illa haberet præſentare ſioe
Præpoſito haberet quatuor mẽſes. Si Præpoſitus habe-
ret præſentare ſine illis, haberet ſex mẽſes: ſed ex quo ha
bebuot præſeotare cõmuniter habebunt ſex mẽſes. Nam
propter cõmunionem quam habent clerici cum laycis ſi
ue layci cum clericis gaudebunt priuilegio clericorum.
& ita no. per Io. And. & Archid. de iure patr. c. uno. lib. 6.
in gl. ult. per l. ſi cõmunem. ff. quemad. ſer. amit. Sed quid
ſi uniuerſitas non præſentat ut patrona: ſed aliàs de con-
ſuetudine in quo caſu Legatus poteſt præiudicare, ut di-
xi ſupra in primo dubio. An quatuor uel ſex menſes ha-
bebit: uidetur ꝙ ſex per regulam de cõceſſ. prę̄ben. c. ij.
ed cum ex contuetudine uniuerſitas acquiſierat ius præ
eotandi, uid. tur quod debeat ceoſeri, ac ſi ab initio fuiſ
ſet patrona. Item quod ſi ex priuilegio Papæ aliquis ha-
bet patronatum uel eius præſentãdi, an cenſebitur ut lay
cus, ao ut clericus, uide in nouella de præb. c. ij. ſuper gl.
aotepeo. ¶De forma præſentationis & electionis patet
inſtrumento compoſitionis, quia Vniuerſitas elegit qua-
tuor, & Prę̄poſitus elegit tres, & illi ſeptem procedunt
ad præſentationem: nec puto quod iſti quatuor uel tres
poſsint alteri cõmittere uices ſuas ut eligant niſi habeãt
poteſtatem ab eligentibus, ut no. Archid. de elect. ſi quis
iuſto lib. 6. licet alij ootent contrarium. Sed ſi Vniuerſi-
tas & præpoſitus uellent concordare, poſſeot in unum
uel plures cõmittere uices ſuas & poteſtatem ꝓſentãdi.
¶Ad id quod ſubſequẽter quę̄ritur an poſſet fieri remiſ-
ſio de uocibus & poteſtate præſentandi ante quam uacet
eccleſia. Reſpondeo quod oon. Ad hoc, de electione ſi
cõpromiſſarius lib. 6. & ibi de hoc per Archid. Ad quod
facit de cooceſſ. præben. conſtitutus, arg. eo. tit. c. j. lib. 6.
¶Ad id quod ultimo quæritur quod remediũ poteſt ad-
hiberi ne præpoſitus & homioes præueniant Legatum.
Reſpondeo fiat permutatio per manus Legati ſi uult ille
infirmus, tamen iſta permutatio facta in articulo mortis
oon eſt multũ honeſta oec ſecura, uel ille qui ſpectat ha-
bere eccleſiam impetret literas ſuper uacaturo in pleba
natu Caſulanẽ. ſed caueat ſibi ne ſint ibi alij expectantes
ſub ſimili forma, & præſentet literas, & faciat fieri pro-
ceſſus, & inhibitiooes in forma cooſueta: alias malè po-
teſt dari remedium ſi præpoſitus & homines ſint in cõ-
cordia quia potuerunt præuenire Lagatũ, ut ſupra dixi.
¶Ad id quod ſuperius omiſſum eſt, an præpoſitus ſolus,
an ſimul cum capitulo habeat illas tres uoces. Reſpõdeo
ex forma laudi ſolus præpoſitus tantũmdò habet tres
uoces, ſed licet ita eſſet cum præpoſitus ſimul eligit cum
capitulo, tamẽ cum eius capitulum ſit in quaſi poſſeſsio
ne ꝑ illas tres uoces nõ debet priuari illa quaſi poſſeſsio
ne, & hoc eſt conſonum iuri & ę̄quitati: pro quo facit de
his quę̄ ſi. a prę̄la. quando. & c. oouit, & c. ea ooſcitur.

ADDIT.

¶Voiuerſitatis. Et ſic ex perſona Vnioerſitatis oon poteſt,
ꝙ alias poterat ex perſooa præpoſiti, ſimile de iure patr.
c. uno. lib. 6.

Federicus de Seois decretorum doctor.

SVMMAE.

1 *Appellari ab interlocutoria quando liceat.*
2 *Pactum etiam iuratum, ne dictum arbitratoris reduca-
tur ad arbitrium boni uiri an ſit ualidum.*

QVAESTIO LXVI.

CVm ſm prę̄poſita per uos, noo reſtat alia diffi-
nitiua poteſt purgare contumaciam: ſed oe-
1 ceſſe eſt eum ſoluere. Satis uidetur quod † etiã
ſm leges poſsit à tali iterloculoria appellari.
nam doctores tractantes de hac materia ionuũt ꝙ demũ
ſm leges põt appellari ante ſnĩam quando interlocuto-
ria portat ſecum ſuam executionem, ut uidelicet quãdo
grauamẽ illatum per interlocutoriam non poteſt repa-
rari per appellationem interponendã diffinitiua. Nã ſi
à tali interlocutoria nõ poſsit appellari lex hoc dices
eſſet iniqua, quia præſtaret occaſionem Iudicibus perpe
ram iuterloqueodi io tali caſu, arg. ff. de pac. l. ſi unus, §.
2 illud. Et ob hoc dicunt quidam legiſtæ, ꝙ † non ualet pa
ctum etiam iuratũ nè dictum arbitratoris reducatur ad
arbitriũ booi uiri; quia datur occaſio futuro dolo, ut oo.
Guil. io Spe. de arb. §. ult. uerſi. quid ſi compromiſſum in
3. col. præmiſſam materiam tractat Guil. in Spec. de ap.
§. in quibus. uer. ſed ouoquid poteſt, & ꝑ Inn. de no. ope.
unn. c. pen. & tangitur, ff. de app. non re. l. ante ſententiã.
Item tale præceptum in effectu habet oim diffinitiuæ &
pro diffinitioa debet reputari, ut no. dè excep. perempto
ria de app. c. ult. io gl. ii. in ſi. in cle. ergo. ab ea ut a diffi-
nitiua poteſt appellari.

¶Collatio habita per do. Feder. de Senis cum quodam do-
ctore ſuper c. ii. de teſta. lib. 6.

SVM-

SVMMAE.

1 *Executoribus pluribus ſimplieiter conſtitutis an minor pars mai ore uolente, uel impedita; uel diſcordante; poterit exequi.*
2 *Argumentum de executoribus ad tutores, an procedat.*
3 *Argumentum à ſimili corruit data diſſimilitudine.*

QVAESTIO LXVII.

PONE quod ſunt quatuor uel quinque execu-
totes ſimpliciter dati, nunquid minor pars ma-
iore nolente uel impedita exequi poterit? Iſtud
c. uidetur innuere ꝙ hoc procedit quando ſunt
duo executores uel alias pari numero. nec eſt eadem ra
tio quando diſcordia eſt in numero diſpari ut de re.iud.
c.ult.¶Alij dicunt ꝙ iſtud.c.hoc intēdit quādo ſunt dati
ſimpliciter intelliguntur dati eſſe inſolidũ.Sed hoc non
uidetur eſſe uerum, quia tũc erat neceſſe ſcire de uolun
tate uel impotentia executoris ut ſ.de off.dele.cum plu
res.j.reſponſo. Item tunc unus poteſt præuenire alterũ
ut ibi & de procura.ſi duo.eo.ti.quo duo ceſſant caſu no
ſtro. ¶Alij dicunt ꝙ nõ intelliguntur eſſe dati inſolidũ
ſed ſimpliciter ut litera ſonat, tamē ſi plures nolunt uel
nõ poſſunt in unũ recidat execurio, ſicut innuitur in tu-
toribus.ff.de admini.tu.l.decreto in ſi.& l.iij.§. apparet
2 cum.§.ſeq.Sed non eſt dubium ꝙ †magna differentia eſt
3 inter eos & tutores †& argumentum a ſimili deſtruitur
quando poteſt reperiri diſsimilitudo aliqua ut 1.q.1.§.
dum ergo poſt.c.nũquam diuinatio. Vide aliquid de hoc
in Spe.de inſtr.ædi.§.nunc uero in 3.col.uer.quid ſi ſunt
plures.¶Quidam.ſ.dominus Arnoldus ſuper hoc iterro
gatus reſcripſit credo primo aſpectu ꝙ ſint tres; ſiue qua
tuor ſiue duo non inſolidum deputati fuerit unus ſolus
cęteris impeditis, uel nolentibus poterit exequi & ſic i
telligo.§.ſanè. Primo qa generalis eſt ratio, ibi nè uolũ
tati teſtatoris &c. Secũdo quia ſi hoc non eſſet non ui-
deo quare dixiſſet pluribus non duobus. Tertio quia ſm
hoc nimis eſſer arta prouiſio huius decretalis quia ſolũ
haberet locũ quando duo eſſent executores uel dati in
numero pari. ſed quia ut plurimum in numero diſpari
dantur arctari non debet fauor. Non obſtat unus uel al-
ter, imò facit, pro ſi conſideretur uerbum pluribus non
duobus. ſed ſit ſenſus ſi plures ſint executores dati pares
uel impares unus ſolus poſſet exequi aliis nolētibus uel
impeditis. Sed certè iſta decretalis poteſt habere locum
etiã ſi fuerint diſpares ut uno īpedito ex tribus duo poſ
ſent.& ſatis eſt magnus fauor in hoc, qa de iure cõmuni
uno ex tribus datis ſimpliciter impedito duo non pote-
rũt procedere de off.dele.cã.&c.uno.& iõ cum à iure
cõi exorbiter illa decretalis non ampliabo uerba: Graue
eſt dicere qđ ſi teſtator cõſtituti quator uel qnq; execu
tores quos unus ſolus poſſet.plus.n. eſt à uolũtate teſta
toris recedere ſi ex quatuor unus exequat̄ q̄ ſi ex duobus
unus exequet̄ optimè facit qđ no.de arb.c.2.i gl.pe.e.li.

¶Conſilium domini Abbatis de Podio Bonazi.

SVMMAE.

1 *Priuilegium quando dicatur reale uel perſonale: & quã do tranſeat in ſucceſſorem.*
2 *Epiſcopus dicitur eſſe in eccleſia, & eccleſia in epiſcopo.*

QVAESTIO XLVIII.

SVper eo quod quæritur In dubium reuocatur
1 †priuilegium conceſſum Maſſañ.epiſcopo conti-
nens, ꝙ nulli poſſit in ciuitate & diœceſi Maſſan.
abſq; ipſius cõſenſu de beneficio cũ cura, uel ſine,
prouideri.dici & iudicari debet reale, & ipſi eccleſię uel
eius intuitu fore conceſſum, & cõſequenter ad ſucceſſo
res tranſire. An dici debeat perſonale adeò ꝙ perſonam
epi qui tunc erat nõ tranſgrediatur ſed finiatur cum eo
dem. Attenta forma prædicti priuilegij, & eius materia
plene diſcuſſa dico. Ego Petrus Abbas de Podio Bonazi
ſuper iſto conſultus ſalua ſemper in omnibus ueritate, ꝓ
dictum priuilegium fore & iudicandum eſſe reale. Et qa
ſuperflua nihil habent honeſtum, excluſis ipſis ponã bre
uiter quę me mouēt. & dico ꝙ forma priuilegij hoc pro
bat expreſſe. Nam uenerabili fratre Maſſañ.epo priuile-
gium ipſum dirigitur, ut patet eius nomine nõ expreſſo
proprio. in quo caſu reſcriptum etiam contentioſum &
odioſum & reſtringēdum extenderet̄ ēt ad ſucceſſores,
quia nec perſonæ nec eius intuitu ſed dignitati uidet̄ in
terpretandum fore cõceſſum ut c.quoniam abbas de off.
dele.cum ſua materia.& hic eſt ēt caſus. Item rõne ma-
teriæ contentæ in eodem priuilegio. Nam indulget epi-
ſcopo ut in ſua ciuitate uel diœceſi nõ poſſint beneficia
impetrari ſine eius conſenſu, quæ gratia ſeu indulgētia
non epm perſonaliter, quia nihil ad perſonam eius iquã
tum eſt Io. uel Petrus, ſed eccleſiam ipſam contingit. &
in tali caſu etiam ſi nomē proprium eſſet expreſſum in
priuilegio iudicaretur intuitu eccleſiæ eſſe cõceſſum ēt
nõ eſſet cõtentioſum reſcriptum ut eſt caſus in gl.decr.
dilecti de foro cõp. multo ergo fortius in priuilegio qđ
eſt fauorabile; & largam recipit interpretationē. ut ui-
detur in c.olim.de uer.ſig.& ff.de cõſti.prin.l.ult.& hoc
probatur quod no.de cõſti.c.1.ibi qđ ſi abbas ſanc. &c.
Nec obſtãt uerba in priuilegio poſita. ibi tuã pſonã &c.
Nã eius eſt adminiſtrator & ipſum repreſentat & eius ne
gotia gerit. Ad hoc accedit decr. edoceri de reſcr. cũ ibi
2 no.& †eps eſt i eccleſia & eccleſia in epo. ut 7.q.1. ſcias.
nec eſt ſpecialis ratio quare intelligatur conceſſio facta
epo perſonaliter, & nũquam iudicabitur quod niſi eccle
ſiæ & eius intuitu, ſit facta epo perſonalis: ut 12.q.3. Põ
tifices.& c.requiſiſti.de teſta. nam ut ſuperius eſt dictum
cõceſſio facta eſt epo in qua etiam ſi nomen eius expri-
mitur ſi res ſuper qua cõceditur tãgit eccleſiam ut in ca
ſu noſtro realis eſt.& tunc ſi nomen eius exprimitur nõ
ſit ut eam faciat perſonalem. ſed ut uideatur i cuius pſo
na facta ſit conceſſio ipſi eccleſię: ut l. talè pactum.ff.de
pac.cum ſimilibus.& accedat decr.cum ueniſſent.& de i
ſti.cum ſua gl.& quę no.in c.ſignificauit de reſcr. maxi-
me per Hoſt.dic ut no.de reg.iu.priuilegium in nouella.
& hic breuiter ſcripta ſufficiant.

SVMMAE.

1 *Expectatiua per Papam duobus ſucceſſiuè & in eodem loco collata; ſi ſecundus impetrans primum præuenit in acceptatione an obtinebit.*
2 *Generi per ſpeciem non derogatur in priuilegiis & literis gratioſis,*

QVAESTIO LXIX.

1 CAſus talis eſt. Bindus Petri †clericus Florenti-
nus impetrauit à domino Benedicto Papa. XII.
generales literas in forma pauperum ad domi-
num Epm floren. quę literę incipiunt Benedi-
ctus eps &c. Conſtitutus in pręſentia noſtra dilectus
filius Bindus natus dilecti filij Petri Floreñ. pauper cleri
cus flore. &c. & finiunt Datum Auenione. 15. calen. Mar
tij, Põtificatus noſtri, Anno primo. Demum Io. de crapu
la ab eo domino Benedicto ſpeciales impetrauit literas
in eccleſia S. Laurentij florē.& habuit canonicatum ab
ipſo Papa ſub expectatione prębendę quam duxerat ac-
ceptandam infra menſem &c. quę literę ſic incipiũt Be
nedictus &c. Exigentibus tuę probitatis.& finiunt, datũ
Auenione.

Auenione. 7. idus Nouēb. Pōtificatus noſtri anno 3. per
executores utriuſq; facti fuerūt idonei proceſſus ſm for.
mā literarū & pręſentati priori & canonicis S. Laurētij
demū anno domini. 1329. die. 14. uel circa mēſis Martij
uacauie canonicatus & prębēda i dicta eccleſia per mor
tē I. olī canonici qiuidē eccleſię, quos canonicatū & pre-
bēdā uterq; ipetrās acceptauit īfra mēſem & īfra men-
ſem cuilibet p executorē collati fuerūt. Sed Io. ſecūdo
impetrās puenit in acceptatione & collatione primū i-
1 petrantē. †Quæritur quis ipſorū ſit potior in aſſecutione
dictæ præbēdæ. Et quāuis aliquis diceret q̃ q̃ſtio ſiue du
bitatio ſolui poterit p id quod legit & no. de cōceſ. præ
bē. c. nno i cle. tñ nō obſtat, qa ibi nō aſſertiuè ſcribitur.
& arguitur primo quòd primus ſit potior p regulā qui
prior eſt tpe &c. de præbē. c. cū cui. lib. 6. & de reg. iu. q
prior eſt e. lib. Et hoc uř ēt locū habere ſi ſecūdus prius
quā primus canonicatū obtinuit ut de reſcr. tibi qui lib.
6. & de pbē. ſi apoſtolicę e. lib. Et facit quod no. p Arch.
de reſcr. duobus ſuper uerbo canonicatū cōtulimus. Ad
2 idē de off. dele. ex parte. †i priuilegiis nāq;: & literis gra-
tioſis p ſpeciē nō derogatur generi aliàs poſſet reddi pri
uilegiū & litera gratioſa generalis totaliter inutilis ut
plenè no. 25. q. 2. i ſumma pro primo ipetrāte facit clau
ſula mēſis, i ſuis literis appoſita ut de cōceſ. prebē. c. uno.
uer. ſecus autē i cle. ī quē mēſem do. Benedictus ihibuit
beneficiū ad præbendā alicui cōferri, quæ inhibitio etiā
ſine reſeruatione & decreto ſufficit de cōceſ. pbē. ſi ſo. li.
6. ¶Itē do. Benedictus in literis cōceſſis Io. noluit pręiu
dicare receptis uel expectātib. autoritatē ſua ut ibi patet
manifeſte. & p hac parte facit quod no. Io. & Pau. de cō
ceſſ. pben. c. uno. uerſ. ſecus ī gl. j. cle. ¶Sed cōtra. nā pre-
benda uacatura in eccleſia. S. Laurentij fuit affecta pro
ſecundo impetrāte ante exiſtentiam condōnis appoſitę
in literis primi impetrantis. & ſic ſecūdus eſt potior de
reſcr. ſi pro te. lib. 6. nec eſt uis ante conditio pendeat à
uoluntate ipetrantis, an extriſecus, imò minoris effica
ciæ uidetur conditio pendens potius intrinſecus quàm
extrinſecus, ut ff. de cond. & dem. l. ij. ¶Item do. Benedi
ctus tacitè dedit intelligere in litteris primi quòd poſt
pręſentationē literarū, & proceſſum p eas habitorum li
garentur ſolum manus ordinarij, non autem executorū
ut patet in fine literarum ibi. Præfato enim priori &c.
¶Item iſtud eſt bene aduertendum. Primus ipetrās non
poterat acceptare canonicatum, ante collationē prębē
dę ſibi factā per executorem. immò plus uidetur quod
executor, quātum ad canonicatum dies erat ad complē
dum. ut de pręben. ſi clericus. lib. 6. & in prin. literarum
ibi. poſtquam ſibi de ipſo uacante prouiſum fuerit in ca
nonicatum recipi & in fratrem. Sed hoc nec acceptans,
nec executor ſeruauit, ſed formam mandati trāſgreſſi
ſunt & nihil ualuit quod fecerāt. nec eſt utile, quia trāſ
greſſio mandati totum reddit inutile de reſcr. cum dile
cta cum ſua glo. Item cū in eccleſia S. Laurentij ſit ſtatu
tū quòd tēpore electionis & aſſumptionis debeat eſſe re
cipiēdus in certo ordine quo carere dicit primus impe-
trans uidetur litera ſua nulla de reſcrip. conſtitutis. de
cōſti. cap. 1. lib. 6. Nec oſtat de prębē. ſi pro clericis. lib.
6. quia illud obtinet cū in eccleſia non eſt ſtatutū cōtra
rium. Item in literis primis ſi diligēter inſpiciatur nō eſt
aliqua clauſula derogatoria ſpecialis uel generalis quę
derogeet illi ſtatuto. Non ob. de pręben. c. j. lib. 6. Nā ſta-
tutum eccleſię cui derogatū nō fuit requirit quod p tē-
pore quo reperitur ſit incerto ordine. ¶pro ſecūdo ipe
trante facit de prębē. dudū. & eo. tit. quāuis. 2. lib. 6. qbus
ſm aliquos poſſet reſpōderi quòd ibi nōn fiat alicui piu
dicium, quia nulli ius quęſitum erat p proprias literas.
¶Item aduertendum eſt quòd primus impetrās ante ua-
cationem nō erat receptus in canonicū S. Laurētij nec
recipi poterat, nec propriè expectabat prębendā in ec-
cleſia. quia ex euentu conditionis pendebat an potuerit
dici expectaſſe præbendam in dicta eccleſia quia omnes
præbendæ ſunt ibi maioris ualoris ualore expreſſo in li-
teris. quia ergo ſolum receptis & expectantibus præben-
das auctoritate Benedicti debet poſtponi ſecundus impe
trans ut ſuis literis patet. ſequitur quòd aliis impetrātib.
etiam ab eodem Benedicto pro quibus non erat effecta
prębenda debet pręferri ſecundus impetrans. Ex quibus
iuribus credo dictum Ioan. potiorem in dicta prębenda.
Non ob. q̃ primo dicit q̃ qui prior eſt tpe &c. quia illud
habet locū cū utriuſq; par eſt cā, ut no. in regula q prior.
& de prębenda hi qui lib. 6. Sed in caſu noſtro nō eſt ſic,
tum quia pro ſecundo fuit affecta prębenda à princ. tum
quia citius ad conditionem peruenit, & ſi nūquam perue
niſſet tamen ratione canonicatus debet habere prębēdā.
Item non ob. c. tibi qui. & c. ſi apoſtolicę. Nam ibi q̃ gra-
tia utriuſq; erat pura & nulla erat ibi inæqualitas gratię
niſi in tēpore. ſed hic plura ſuadent pro ſecūdo q̃ pro pri
mo. Pro primo uero facit ſola prioritas temporis. Nec
perfunctoriè prętereundum eſt q̃ prima litera eſt in for-
ma pauperum. ſecunda eſt gratioſa cui plus fauor debet,
ut pōt colligi de præbē. ſi pauper clericus. lib. 6. cōiūcto
cum. c. gratiæ de reſcr. in cle. Itē non ob. qđ dicitur quòd
p ſpeciē derogat generi. &c. Nam illud habet locū qñ per
primas generales literas eſt alicui ius quæſitum ad præ-
bendam. ſed ſecus eſt in caſu noſtro. nam ex futuro pēdet
euentu quod ius acquiritur primo in beneficio minoris
ualoris. ad hoc de præben. dudum ad ſi. lib. 6. Item non
ob. clauſula menſis poſiti in primis literis. primo quia an
te uacationem erat effecta præbenda. Secundo quia iam
canonicatum obtinuerit. Item exprimendo q̃ p præſenta
tionem literarum & proceſſuum ligarentur manus ordi-
narij. dedit intelligere quod non ligarent manus execu-
toris de præſump. nonnc. Itē non ſine cā in his literis pri
mi non fuit clauſula decernens quę eſt in literis ſecundi.
quā clauſulam nō eſt dubium aliquid operari de reſcr. ti
bi qui in ſi. & de conceſ. pb. c. t. §. ex tpe lib. 6. Itē non ob.
q̃ acceptis uel expectantibus præbēdas &c. uoluit dñs Bñ
dictus per ſecundas literas derogari &c. Nam ad huc iam
reſponſum eſt: quia ille primus nec erat receptus nec ex-
pectans. Si uero eſt. 2. gl. de præben. c. ſi clericus lib. 6. non
eſt dubium q̃ quicquid fecit primus impetrans uel eius
executor uel ſubexecutor nullum fuit, ut dictū eſt ſupra.
& ſic per conſequens non præſtatur impedimentū ſedo.

¶Federicus circa materiam interdictorum Eccleſiaſticorū.

SVMMAE.

1 *Interdictos ad diuina recipiens: aliis circa obſeruationē interdicti ſeruatis: an ſit irregularis.*
2 *Interdicti tempore quo iure non interdicti prohibeantur admitti ad diuina.*
3 *Clerici an interdicti tēpore poſſint ad ordines promoueri.*

QVAESTIO LXX.

REVERENDE do. vicarie ad primum dubitatio
1 nis articulum † quid iuris de illo qui ad diuina re
cepit aliquos interdictos aliis circa obſeruatio-
nem interdicti ſeruatis, poſſum me breuiter expe
dire, & uř qđ non ſit irregularis ut expreſsè colligitur ex
gl. d. Io. An. de ſen. exc. c. pe. in cle. Nā ibi gl. innuit. quod
interdum ſeruatur, licet aliqui admittantur ad diuina, dū
tamen in aliis ſeruetur interdictū. ¶Sed ꝯtra poſſet argui
ex c. 1. e. t. ibi factis. feneſtris. Nā tales q faciunt talia uide
tur interdictum ipſum nō ſeruare, ergo ſunt irregulares.
Sed pro Deo conſiderate q̃ interdictum ciuitas eſt inter
dicta, & tñ ciues nō ſūt interdicti, ut de ſen. ex. ſi ſnia li. 6.

Si

Sı ergn ciuitate interdicta,ciuibus nõ interdictis aliquis
recipit ad diuina tales ciues alııs ſolẽnitatibus iterdictis
ſeruatıs iſte non uidetur puniendus per decr.eporum.de
prıui.lib.6.nec per c.alma.§.adiicimus de ſent.exco.eod.
lıb.Nam ibi loquitur qñ ınterdicti admittuntur , ſed iſti
non ſunt interdicti , ut ĵ præſuppoſui.& ıura & prıuile-
gia utuntur bis uerbis excõmunicatıs uel interdictis ex-
cluſis,ut patet de priuil.ut priuılegia,& c.quod nõnullis
de uerb.ſign.cum in partibus.de cle.& re.quod inte.cum
2 ſimilıbus. Quo eıgo iure† prohibentur iſti nou interdi-
cti admitti ad diuina tempore interdicti.Reſpondeo per
c.petegrınus alleg.pen.1.reſponſo de prıuil.lib.6.Gl.Io-
an.Andr.ſuperius allegata non probat illud ad quod in-
ducitur. ¶Reaſſumendo,dico quandoque Populus ſeu
Vniuerſitas eſt interdicta,& tamen non locus;& tunccle
rici poſſunt alta uoce officiare interdictis excluſis,admıſ
ſis non interdictıs,& aliundè uenientıbus ur probatur de
uſur.c.1.in fi.lib.6.& no.Arch.eo,lıb.de ſent.excõ,ſi ſnia
in uer.ciuitas.& ſi rales interdicti admittantur uř habere
locum.c.eporũ,licet ſortè aliqui dicerẽt ꝙ c.eporum de
bet intellıgi de noiatım interdictis per c.2.de ſep.in cle.
¶Secundus caſus eſt quãdoq; ciuitas eſt interdicta,& nõ
ciues.Nam tunc ipſi ciues etiam o on interdicti,& aliũde
uenientes non debent admitti per c.1. eo.lıb.6.de priuil.
& tuoc ſi tales interdicti admıttantur ad dinina aliis ob-
ſeruantiis interdicti rıte obſeruatis,non uř poſſe dici in-
terdictum uıolari,ut dıxi in prin.per gl.do.Io.And.Qua
ergo pœna puniuntur uř quod puniãtur per c.eporum,&
c.autoritate.1.reſponſo.lıb.6.de priuil.interdum ciuitas
& ciues ſunt interdicti, & in iſto caſu dicerent aliqui qđ
ſi interdicti in loco interdicto admittantur admittentes
ſunt irregulares,quia non uideotur ſeruare interdictum
ut in d.c.alma.& eo.tı. c.j.in cle.ſed credo ꝙ de mẽte iu-
ris ſit,ꝙ tunc demum dř uiolari interdictum qñ publice
& palã more ſolito celebratur,ſicut alias dicimus de ex-
cõmunicato uel ſuſpenſo celebrante ut prius,ut de ſentẽ.
excõm.c.ult. in cle.interdũ interdictı aliunde uenientes
admittuntur ad diuina in loco & in eccleſia non interdi
ctis,& tunc adhuc uř habere locum.c.epor ũ.interdum
eccleſia eſt interdicta,ita ꝙ nec clam nec ſecrete põt ibi
celebrari,& tunc uř ibi ırregularitas contrahi à celebran
tıbus,de ſent.excõ. is qui.2.reſponſo.lıb.6.¶Secunda du
bitbtio eſt iſta an clerici ſeruantes interdictum alıũde ne
nientes poſsint admitti ad eccleſiaſt.ſepulturã,uř ꝙ nõ.p
c.peregrinus.1.rñſo.de priui.li.6.Sed ꝯtrarium uř ẽſſe ue
rum.Nam decr.qđ in te indefinitè loquiř.Et ſi diceremus
ꝯtrariũ auſerretur ei poteſtas eligẽdı ſepulturã maximè
qñ eccleſia ſua eſſet in remotıs,ar.de ſepul.c.ult.lib.6.im
mo plus hodie uř ꝙ cum clerici tẽpore interdicti ſint ha-
biles ad ſacra & tenentur oſſiciare & cõminicare,ut in c.
alma,§.adiicimus palle.uř ꝙ poſsint ſepilirı cum officio.
¶Addı.2.Mortuorum,ſub ſilentio tñ & etiam poſſunt in-
3 iungi. ¶Hinc eſt † ꝙ ſm Inn.clerici poſſunt tẽpore inter-
dicti ad ordi.ſuperıores pmoueri,ut no.i c.nõ eſt deſpõ.
¶Item tertia dubitatio eſt,an corpus Chriſti,quod ad in-
firmum tẽpore ınterdicti defertur debeat defrri cum ſo-
no campanellæ.Videtur omnino dicendum quod ſic. Nã
conceſſa principali debent omnia concedi,quæ pertinẽt
ad eſſe uel reuerentiam principalis. Non.n.debita reue-
rentia quæ tanto ſacro debetur,& quæ ın honorem ſa-
cramentı eſt inducta debet minui ſed augeri:& quia hoc
non eſt phibitum debet ſeruari. c.ſane de celebr.miſſ.&
pulſari cãpanella,ut dıcit Hoſt.ut populus audiens ado
ret,procidat,inclinet,& reuereatur:ſicut alias cãpana eſt
ſignum uocans populum ad diuina.de homici. Ioannes.

ADDITAMENTA.

¶Interdictum do.Pau.tenet ibi contrarium.
¶Officio.De oſſicio tenet Io.And.contra V.
¶Do.Ricar.Malũbræ ad conſultationem Feder.de ſenis.

SVMMAE.

1 *Aſſignatio uel conſtitutio termini per iudicem lite pendente lata an habeatur pro interlocutoria.*
2 *Defectus euidens purgatur per contrarium euidens.*

QVAESTIO LXXI.

1 SATIS uidetur etiam de iure ciuili quod † aſſigna-
tio uel conſtitutio termini ſit quædam interlocu-
toria , ut ff.de arbi.l. diem proferre in prin.& ff.
de re iu.le.quod iuſſit ubi de hoc.Et magis per uer
bum ſtatuto, quòd rem perfectam & conſonationem iu
ris ſignificat,quam per uerbum aſsigno,ut ff. qđ quiſq;
iur.l.j.§.j.Si ergo ꝯ iuris ordınem proceſſus proceſsibus
intricantur ſiue per interlocutoriã ſiue ipſo facto ex actu
pcedendi puto grauameo inferri:& ideò poſſe appellari
ut extra de reſcrip.cum dilecta,C.de app.l.1.& de ordin
iud.l.fi.& ff.de iud.l.p minorẽ,cũ ſimi.Satis autem cõtra
iuris ordinem ſit intricatio dum præiudicial qõni alia
admiſcetur,ut patet in dictis iurib.& probatur, ff.de iud.
l.cum prior cum multis ſimi. Poſsibile eſt quod exami-
natio euidentis defectus nõ in occulto fieri debet ſed pu
blicè, & preſente eo cuius intereſt , & ſuis aduocatis &
opponẽtibus opponẽda & audiẽtibus audienda.Pro hoc
ff.de adul.l.ſi poſtulauerit,§.qõni.& ar.C.de relatio. l.j.
2 ad fi.Nam † defectus euidens demum purgatur p contra
rium euidens ut extra de pac.c.j.& aliud ſit qñ ſit exami
natio ex oſſicio,& aliud ſit oppoſita exceptione ad peti
tionem partis,ut no.io c.ſi fortè de elec.lib. 6. per Bart.
Nec.n.per hanc exeeptionem quæ ſit in ſpecie tollıtur il
la quæ ſit generalis ex oſſicio ſi in primo deficı at oppo-
nens ut ibı dř.ıllud aũt non dubium quod in bombicına
carta & in mẽbrana & io quacũq; materia poſſunt fieri
auteoticæ ſcripturæ,ut ff.de bo.poſſ.ſm tab.l.j.in prin.&
l.charte appellatio.Ex præmiſsis ıtaq; ſatıs patet quid de
appellãdo p illos fieri põt,puto etiam nos appellare iu
ſtè poſſe nõ excludendo etiam poſteriorẽ appellationẽ
tempore interponendã de dolo & contum.c.vno in cle.
Et ſortè utilius eſſet ꝙ appellaretis modò dum tẽpus ha-
betis,qa ſi dıabolus non erit in corpore ſuo forte reſor-
mabit qđ iniquè ĩtẽdit,& p hoc eos magis cognoſcetis.
¶In Chriſti nomine qui eſt lux & ueritas.Conſultatio Fede
rici de Senıs.

SVMMAE.

1 *Inhibitioni ſeu ordinationi Papæ,& in dubio potius obediendum eſt quam non.*
2 *Argumentum ab ethimologia uocabuli procedat in iure.*
3 *Epiſcopus propriè non dicitur niſi re,& nomine epiſcopus ſit.*
4 *Sententia nulla impropriè dicitur ſententia.*
5 *Cella unde dicta,& quid ſignificet.*
6 *Interpretatio legum & ſtatutorum in dubio ſic fienda eſt ui ut conſonet iuri communi.*
7 *Vulgi opinio an ſit in interpertationibus uocabulorum inſequenda.*

QVAESTIO LXXII.

BENEDICTVS ſerus ſeruorum Dei , &c. Ad
boc diſtinctè prohibemus dictorum ordinum
moniales in earũ dormitorio cellas habere , ſi
quas uerò habent omnino deſtrui præcipimus
& mandamus per miniſtros ſeu viſitatores in prima ui-
ſitatioue q̃ impendẽt monaſterio eorũ cõtradictores&c.
Item in quodam dicti ordinis monaſterio , eſt quoddam
dormi-

dormitorium in quo dormitorio quolibet ſoror habet ſuum locum dormiẽdi, qui uulgariter dr̄ cella ſeu cellula quæ murata eſt,& ſuperius eſt aperta in qua habet lectũ, in quo iacet: & quælibet cellula habet introitu ex parte inferiori uerſus terrā, in quo introitum eſt oſtium quod claudit introitum ex parte inferiori uerſus terram ꝑ mediam ſtatuam hominis uel quaſi:deſuper aũt eſt dictus introitus apertus,& in pariete ipſius cellulæ qui ex parte uiç eſt, ſunt ſex feneſtrę quarũ quælibet eſt mẽſura vnius pedis,ꝑ quas feneſtras & oſtium poſſunt conſpici ſtantes in cellula ab incedentibus, tranſeuntibus,& ſtantib.ꝑ dictam uiam & in dicta uia: nũc quæritur ao dictæ cellulæ uigore dictæ conſtõnis ueniant deſtruẽdæ,an ſic poſsint remãere ſine offenſa dictæ conſtõnis. Et uř primo quod ueniant deſtruendæ. oam papa mandando quod cellulæ deſtruantur de his cellulis ſenſiſſe uř,quas cõmunis uſus & modus loquendi cellulam ominat & reputat,& uulgus in talibus opinatur.ad hoc de ſpon.c.ex literis.& bene facit qđ no.de dicta vulgari & legali de reſcr.nõnulli. ubi cõmuniter oo.per doc.quod de dieta vulgari intelligẽdũ eſt,nec põt hic intelligi de cellulis ſeparatis a dormitorio:qa tunc ille de iure cõmuni non poſſunt haberi, ut 19.q.3.nullus. & c. pernicioſã.& 20.q.2.monachum. Tamen quia conſtitutio expreſsè loquitur.de cellulis in ſtentibus in dormitorio, dicta cõſtitutio ſic debet intelligi ut aliquem ſortiatur effectum;& ut in aliquo ualeat & non pereat,de uerb.ſig. Abbate.ff.de leg.1.ſi quando.Si.n. non cõprehenderet dictas cellulas erit fruſtra dicta conſtitutio,& ut uiſui patebit,da & oſtẽde mihi cellulas quas
1 cõprehẽdit. ¶Præterea in dubio & in re dubia potius eſt obediendũ q̃ nõ.nã in altero nullũ in altero aliquod põt eſſe peccatũ de cle. exc. mi.iud.Sed cõtra certũ eſt ꝙ a ſignificatione uerbi nõ eſt recedendũ niſi qõ conſtat uolũtatẽ ſcribentis aliã fuiſſe,ſimile,ff. de leg.3.l.nõ aliter.&
2 no.de uerb.ſig.præterea.Itẽ certũ eſt,quod in iure procedit argumentũ ab ethimologia uocabuli de præbẽ.cũ ſm & 2 t.diſtin.c.1.in prin.& in medio.Itẽ certũ eſt,ꝙ qñ aliquã dictio põt ſignificare plura unũ ꝓpriè aliud impropriè reſtringimus dictiõnẽ ad ꝓpriũ ſignificatũ,ut ff.de le. 3.l.hoc legatũ.& de dona.l.filius,§.alias.uer.ſed & meminiſſe.de aur.& ar. leg. l.quintus.Itẽ tunc unaquæque res ſuo ꝓprio uocabulo nominatur,uel digna eſt nominari, qñ re & noĩe dignũ eſt,quod uerbũ ſonat id,ad qđ eſt in-
3 ſtitutũ. †Hioc eſt ꝙ nõ ꝓprie dr̄ eps q̃ nõ eẽps re & noĩe.
4 2.q.6.non oẽs,§.quia,& §.quibus.†Hinc eſt ꝙ ſnia nulla impropriè dr̄ ſnia.q.1 in primis in fine.de re iud.paſtora
5 lis,in fi.io cle.Ad propoſitum † cella dicitur à celo celas ut no.de uerb.ſig.c.pen.lib. 6.& ſignificat quendam locũ ſeu camerellam celatam ſeu abſconditam.Et quod occultum ſeu abſconditum eſt,non eſt patens nec notum. Ad hoc de coha.cler.& mul.ueſtra.Et talia loca occulta & celata non carent ſuſpitione,& apta ſunt ad inceſtum uel ſtuprum committendum. Nam qui vult malè agere quærit tebebras & non lucem,de oſſi.dele.conſuluit. Et optimè ad literam.18.q.2.pernicioſam.Fuit enim intentio Papæ prohibere monialibus habere cellulas,ſeu camerellas occultas ſeu abſconditas ſm propriam ſignificationem uocabuli, à qua recedendum non eſt,ut opera earum tam de die q̃ de nocte eſſet omnibus manifeſta. Ad quod accedat de hære. inſti. natura. Sed hic,uiſui de die ac nocte ſunt patentes:& omnia quæ in eis ſunt & palam. & manifeſte ſe exhibent oculis intuentium,& ſtantium,& tranſeuntium per dormitorium:& ſic reuera non propriè ſed impropriè & abuſiuè ſunt cellæ:quia nõ ſunt quod uerbum ſonat,q̃a nec celant nec abſcondunt,prout eſt de natura cellæ. Nã ſi cella eſſet concluſa cortinis uel tentoriis,itã ꝙ ibi exiſtens eſſet clauſus ꝙ non poſſet uideri propriè diceretur cella, & ſi haberet parietes de lapidibus,uel de gipſo,uel de alia materia:tamen non eſſet clauſa circuncirca: cum tñ eſſet patẽs ex a parte ex qua frequentius deambularetur non diceretur propriè cella. Curandum nãque eſſet de re & non de uerbis.14. q.3. c. putant.& c.plerique. cum ſimi.¶Pone aliqua conſtitutio de nouo emanauit cõtra hęreticos nunquid intelligitur emanaſſe contra ſymoniacos uel contra heſitãtes in fide: cum tamen largo modò ſymoniaci uocantur hęretici, ut 23.diſt.in nomine Domini.in princ.& no.de hære.cap.3. Item emanauit conſtitutio contra uendentes uel locãtes eccleſias,an uendicet ſibi locum in uenditionibus uel locationibus obuentionum uel redditumm eccleſiarum,dũ tamen illi dicatur uendere uel locare eccleſiã.certè deſiperet qui ſic ſaperet.Et prædicta maximè locum habent ubi Abbatiſſa habet locum ſuum in loco ſic eminenti,qđ ex parte ſuperiori poſſet intueri lectos monialium.Et iſtã partẽ credo uerã,ſalua interpretatione Summi Põtificis, cuius decreto omnia tractatorũ opuſcula, & ſcribentium dicta probantur & reprobantur.& qđ approbat uel reꝓbat approbatum uel reprobatum haberi debet. 19.diſt.c.j. Non obſtat quòd dicis, da mihi cellas &c.& ſic erit fruſtra &c.nam comprehendet illa conſtitutio cellas,quę ꝓpriè ſunt cellæ & non abuſiuè.nã cellæ religioſorum ex quacũq; re claudant conſueuerũt eſſe clauſæ,& celatę.& nõ patere in eis cõtenta:& ad illas tales cellas debent referri ſermo ſcribentis, ubi non apparet aliud de mente, ff.de fun.inſtr.& inſtr.leg. l. cum delanionis.§. aſinam io ſi.de ſuppel. leg.l.Labeo.ibi.non enim &c. Si uero cellæ ex quacũq; materia compoſitæ non celant in eis moniales morantes, ſed omnibus patent de illis non intelligi. Si dicis quod in dubio recurrendum eſt &c.fateor.ſed nego hic eſſe dubium probabile. Nam ſi acciperes dubium nõ ꝓbabile,ſequeretur abſurditas, quia nõ eſt res tã clara quin poſsit in dubitationẽ deduci,ut no.in c.bonæ.2. de elec.ergo ſm hoe nũq̃ eſſet locus interpretationi iudiciali uel magiſtrorũ qđ eſt falſum,ut no.de poſtula.c.1. ¶Item ad id quod dicis, ꝙ vulgaris ſiue cõmunis modus loquendi &c. dico ꝙ ſi nõ apparet quòd ꝯtrahentes ſenſerint, nec id quod uerisimile eſt, ſtatur ei quod vulgus opinatur.Sed in caſu noſtro apparet quod uerisimili liter,
6 ſentiat Papa per ſupradictas rationes. Item † in legibus & ſtatutis fienda eſt interpretatio ut conſonet iuri communi quãtum plus poteſt, ut de conſue.cum dilectus.in tex.& gloſſ.Nec enim ſtatur ſemper communi modo loquendi,ut apparet de tranſlatio. cap.2. circa medium.& not. 2. quæſt.7. ſi quis Epiſcopus ad ſinem quod docen-
7 dus eſt, & non ſequendus populus.16.diſt.c.. Nam † & vul gus ſæpe abuſus appellat conſuetudines.8.diſtin.per totum de conſuetu.c. ult. Nam & vulgus habet eum pro periuro,qui non ſeruat temerarium iuramentũ, & apud vulgi opinionem eſt dare perplexitatem quæ nihil eſt, ut de primo & ſecundo patet.12.diſt.c.1.& 2.Et ita uidetur mihi Feder. de Senis decre. doctori Peruſii actu legenti, ſalua ſemper ueritate,quę omnia uincit.8.diſt.c.conſuetudo,cui ſupradicta ſubiicio. In quorum teſtimonium &c. Conſultatio domini Lapi de Florentia nunc Abbatis ſancti Miniati.

SVMMAE.

1 *Canonici appellatione non uenit clericus beneficiatus.*
2 *Verbum clericus generale eſt,& comprẽhendit magnos & paruos.*
3 *Collatio quæ fit ad alicuius inſtãtiam ſiue per ordinariã, ſiue executionẽ quod ſit ſtricti iuris, ambitioſa et reſtringenda, & à radice ambitionis & cupiditas proueniat.*
4 *Permutatio beneficiorum quod non præſumatur fieri niſi utilitate exigente.*
5 *Vulgi locutio & cõis uſus loquẽdi contẽnendus non eſt.*

QVAES-

QVAESTIO LXXIII.

FACTVM tale eſt. Duo, ſ. unus presbyter curatus præbendatus in eccleſia collegiata & alter præsbyter ſimiliter curatus & clericus beneficiatus cuiuſdam parochialis eccleſiæ ipſos canonicatum & clericatum permutare uolentes eos ſub nomine canonicatum & præbẽdarum reſignant animo permutandi in manibus Legati apoſtolicæ ſedis de latere. qui reſignatione recepta, non facta mentione de beneficiis curatis ſub nomine canonicatus, nihil dicẽdo de clericatu ipſa beneficia reſignata cõfert ipſis permutare uolentibus. Quidam expectans dicit permutationem nõ ualere quia alter permutantium non erat canonicus ſed clericus beneficiatus, de ipſo clericatu nihil dicit quia,
1 †nomine canonici non uenit clericus de priuile. ꝑ exceptionem lib. 6. & de ſen. exc. alma. §. adiicimus. li. 6. & qđ ibi no. per Arch. ¶In contrarium quod idem ſit, & quod ueniat ſub nomine canonici clerus de cau. poſ. & ꝓpr. ic. cum eccleſia ſutrina. de ui. & ho. cle. quoniam de ma. & obe. ſtatuimus. ſuper uerbo canonicus per Archi. ¶ Quæritur nunquid dicta permutatio ualet an non. & nunquid in hoc caſu nomine canonicatus ueniat clericatus. & nũquid decr. l. ult. de off. le. habeat locum quando ſit beneficiorum collatio per legatum ex cauſa permutationis.

¶Reſponſio Federici.

¶ Indubitanter uidetur tenendum quod permutatio ualeat
2 ¶Circa quod ſciẽdum quod† nomen clericorũ generale ẽ quòd cõprehẽdit paruos & magnos. 11. q. 1. de perſona & tanquam genus habet ſub ſe ſpecies. Nam aliqui dicuntur canonici, qui ſunt in eccleſia collegiata faciũt unũ corpus cum ſuo prælato. & ad iſtos ſolũ pertinet electio de iure communi. de hoc per Compo. de ele. c. 1. Alii qui dicuntur clerici & retinent nomen ſui generis ſicut dicimus arrogatio, & adoptio ſunt ſpecies adoptionis ut no. de cogn. le. c. uno. Et ſtrictè loquendo poteſt dici ſi eſt canonicus ergo clericus quia ſpecies infert genus ſicut dicendo homo eſt, ergo animal eſt. ſed non è conuerſo animal eſt, ergo homo eſt, clericus eſt, ergo canonicus ẽ.
3 † Item collatio illa, quæ fit ad alicuius petitionẽ ſiue per Ordinariũ quicũq; ſit, ſiue per eius executorem illa eſt ſtricti iuris & ambitioſa & reſtringenda, & de radice ambitionis, & de cupiditatis procedit. & iõ non mirum tanquam ambitioſa & reſtringenda; reſtringitur. ut patet de præben. quauis & e. ti. ſi pluribus. & c. ſi motu cum ſi. & c. cum in illis. Sed ubi ceſſat cauſa ambitionis & adeſt fauor perſonę; uel utilitas eccleſiarũ; uel beneficiorum ibi nec fiat ſtricta interpretatio ſed potius larga uel generalis & nõ receditur a ſignificatione uerbi. Verbi gratia. Papa cõceſſit cuidam Cardinali ꝙ poſſet conferre beneficia clericorũ cædẽtium uel decedẽtium. Iſti clerici ſũt canonici, uel manſionarii uel habẽt beneficia curata an generaliter intelligemus. Vtiq; cũ hęc ſit quędam gratia & priuilegium ad hoc de uer. ſig. c. pe. de prębẽ. ſi cui lib. 6.
4 1. reſponſo de reg. iu. c. 1. lib. 6. cum ſi. ¶ †Item permutatio cum non fiat. nec fieri præſumatur niſi beneficiorum utilitate exigente de re. permu. quantum debemus in ea tanquam fauorabili æquitatem præferre & large interpretari. Facit quod no. de rerum permu. c. uno. lib. 6. Igitur in caſu noſtro permutatio ualet dato quod de curatis beneficiis non ſit facta mentio, quia tacere & non tacere illa curata beneficia non habet mouere Superiorem ad denegandum uel concedendum. Item hic non eſt ambitio ſed utilitas beneficiorum & permutantium. Et ſi diceres imò Superior fortè negaſſet autoritatem ſuam. nam poſſet eſſe, ꝙ ille qui habet curatum & clericatum loco clericatus recepit talem canonicatum & prabendam ita pinguem quod ſi Legatus ſciuiſſet ipſum habere aliquid beneficiũ curatum non conſenſiſſet huic permutationi. Ad hoc reſpõdeo ꝙ licet Legatus autorizet huic permutationi nõ tamen diſpenſat ſi alias illud curatum, & iſtud ſimplex. ſũt talia, quòd de iure communi non poſſunt ſimul teneri, nec prima diſpenſatio extenditur ad illud ſubſtitutũ beneficium. Ad premiſſa; facit de præbenda non poteſt. 2. & 3. reſponſo lib. 6. ¶Nõ ob. quòd clericatus nõ fuit expreſſus quia regulariter iſti beneficiati appellantur canonici. Vnde vulgariter dicimus talis presbyter facit me ca-
5 nonicum in eccleſia ſua & † vulgi locutio & communis modos loquendi contẽnẽdus nõ eſt, de iureiu. c. 1. cũ ſua gl. li. 6. ¶Item inquantum canonicus idem eſt, quod regulariter uiuens ſeu regens. ut 3. di. c. 1. & 5. omnis clericus, poteſt dici canonicus. ¶Item cum materia non ſit odioſa: ſed fauorabilis ſi Legatus intellexit de canonicatu quod plus eſt, idem uidetur intellexiſſe de clericatu de deci. ex parte ade, ſecus in materia ambitioſa ut c. cui de non ſacerdotali. de præben. lib. 6. Item hic conſtat de corpore perſonę & beneficii, & eccleſię in qua obtinebatur ille clericatus. Nã ſum certus quòd in literis permutationis nõ nominatur illa eccleſia ubi erat ille clericus plebanus ſed talis eccleſia parochialis. & ſic nõ nocet nouus error. facit quod no. In. & Com. in ul. gl. Ber. de appel. ſignificauit. Item decr. ult. de off. dele. lib. 6. & c. 2. de off. or. in cle. loquũtur de collatione facta per Legatum nõ ex cauſa permutationis, ſed impetrationis, & ſic loquitur e. ti. c. pe. 2. rñ. eo. lib. 6. utrobiq; gl. innuit. Item rationes ſuperius tactæ ita uendicant ſibi locum in Legato ſicut in alio ex quo ſit permutatio. & licet text. nouorum iurium dicat quòd permutatione interuenit reſignatio & noua
collatio, tamen Inno. uidetur innuere de prebẽ. inter & 2
Arc. poſt eũ de rerũ permu. c. uno. quod eo ipſo quòd Superior interponit auctoritatẽ in permutatione beneficiorũ eo ipſo ipſi impermutantes habẽt ius in beneficiis permutatis, & ſi ita eſt, tunc non eſſet dubium quod ualeret
permutatio cum non ſit neceſſaria collatio. tamen & ſi 4
neceſſaria eſt, ut innuunt iura noua adhuc ualeret, ſupra dictum eſt. Et ita uidetur mihi Federico de Senis.

SVMMAE.

1 *Teſtamentum ab excõmunicato cõditum an ſit ualidum: aut donatio inter uiuos.*
2 *Excõmunicatio iuſta, uel iniuſta non minus ligat quo ad eccleſiam militantem.*
3 *Teſtamentum manu notarij excommunicati ſcriptum an teneat.*
4 *Iuſta ignorantia, & probabilis error ubiquè excuſatur.*

QVAESTIO LXXIIII.

1 VETVS querela & qõ nouo proponitur † an ſcilicet teſtamentum conditum ab excomunicato ualeat, & etiam donatio inter uiuos. Et primo concludamus caſum non dubium de hęre. excõmunicamus. §. credentes. & de pœnis. felicis. circa prin. libr. 6. intelligimus ergo de excommunicato ab homine iuſtè uel iniuſtè uel quia incidit in aliquam ſententiã canonis generalis uel particularis. Iſta quæſtio ſatis tacta & trita eſt, & uiri magnæ auctoritatis ſunt hincinde: ut patet ex ratione Io. And. de ſen. exc. decernimus. & ꝑ Archid. de exce. c. pia. lib. 6. Et ſic debemus arguere per locum ab auctoritate quod licère uidetur: ut 19. diſt. 1. canonibus uidetur dicendum teſtamentum ualere. Nã plures & grauiores ſunt qui in hãc ſententiam declinãt. Et iſtam partem tenet Io. An. in c. decernimus de ſen. exc. in nouella. Sed excluſo loco ab auctoritate uidetur poſſe rationibus ꝓbari quòd teſtamẽtũ ualeat. Primo quia hoc non eſt prohibitum, ergo permiſſum inſti. qui nõ eſt per ſa. te. §. fi. & nil iam debetur hominibus &c. ut C. de ſacroſ. eccl. l. j. & iura aperta ſunt ad fauẽdum teſtamentis

& ulti

& ultimis uoluntatibus,ut de probatio.ex literis,& de re
ſta.c.tua. Item excommunicatus retinet dominium ſuarū
rerum, ergo in alios pro ſuo libitu eas transferre poteſt.
¶Ius enim quod quiſq; habet in re ſaltem temporali nō
ut prelatus,ſed ut priuatus pōt quocunq; titulo in alium
transferre.ff.de contrahen.emptio.l.qui tabernas de hæ-
re.act.per totū. Et adhoc facit quod no.Inno.de ſent.ex-
commu.ſi uero & de dolo & cōtuma.ueritatis,& melius
ad caſum noſtrum de ſent.excom.cū uoluntate.¶Et quan
uis dubitatio ſic an his cui ius ceſſum eſt ab excommuni-
cato poſſit cum effectu agere illo excommunicato ma-
nente.Tamen non uidetur dubitādum quin ceſſio teneat
ut ſolet recitari & notari de iurepatrona. capit.uno lib.
6.Vnde & Hoſt.qui tenet quod teſtamentū non ualeat fa
tetur,ꝙ excommunicatus contrahendo alij obligetur;li
cet alios ſibi non obliget,ut no.in d.c.ueritatis.ergo qui
teſtando neminē ſibi obligat,ſed potius hæredi bona ſua
obligat.Et alibi dicit Hoſt.ꝙ quis non tenetur reſtituere
quę lucratus fuerit cū excommunicatis.ut not.in ſumma
de pœn.& re.c.ult.uer.quid de his.¶Præterea ſi dicamus
ualere teſtamentum & contenta in eo:eſt maior fauor eo
rum ad quos bona excommunicati peruenerunt quā ip-
ſius excommunicati.ergo propter utilitatem noſtram de
bemus dicere teſtamentum ualere non attento odio excō
municati,arg.de excep.cum inter,& quod no.de ſen.exc.
cum deſideres,abſit enim,ꝙ ſua poſſet improbitate exclu
dere actus uirtuoſos,ut nō poſſit eſſe alijs libralis.¶Præ
terea c.cū uoluntate expreſsē probat qđ bona ſua poteſt
ad alium trasferre. ¶Preterea caſus ſunt ſpeciales,quod
quis non poteſt teſtari,ut in §.credētes,& c.fælicis,ergo
regula firmatur in contrarium. ¶Præterea ex contrario
ſequeretur abſurdū. Pone quod aliquis fuit iniuſte excō-
municatus , & ſic ſm illos nō potuit teſtari eo abſoluto
debent ſibi oia iura reſtitui, ut 2.q.5.qua de cauſa & no.
de appell.paſtoralis ad fi.Si ergo iſte nō potuit facere te
ſtamētū ſm te,& ſic deceſſit iteſtatus quomodo reſtituet
ſibi teſtamenti factio malē.Et ſi dicas aliud in iuſta excō-
municatione ꝙ iniuſta. Reſpondeo quo ad eccleſiā mili-
tantem ita ligat in iuſta ſicut iuſta,de ſenten. excomm.p
tuas & 11.q.3.c.1.Non ob.autē.de priuile.do. quia in hæ
retico loquit,ut nota.Inn.in c.ſi uero.Itē nō obſtat quod
à cōmunibus actibus excludūtur,ergo nō poſſunt facere
teſtamētū,qa illud itelligit ubi de ipſorū utilitate tracta
tur:ut no.in c.pia,in priu.¶Sed in caſu noſtro nō eſt teſta
toris utilitas,ſed aliorū,qui ex teſtamēto capiunt utilitas
procuratur.¶Preterea infames,qui ſunt excluſi ab actibus
legitimis poſſent cōtrahere & teſtari.¶Preterea excom-
municatus & ſi excludi debet ualet tñ quod facit iudicio
ut in c. pia multo fortius extra iudiciū, ut in c.ſolent,de
ſenten.excōmun.li.6.¶Non obſt.cap.quanquā,de uſur.e.
lib. imo facit pro quia caſus ſpecialis,ergo regula eſt in
contrarium. Nāſi uellemus arguere ex magnitudine cri-
minis multa ſunt crimina maiora crimine uſuratū,& tñ
illa non prohibent teſtamenti factionē.Quia igitur cri-
men uſurarū. & fornicationis & homicidij plurimū fre-
quentatur digna fuerunt ex aggrauatione pœnarū. Facit
3 quod no.1.q.1.cito in gl.quis dubitat.¶†Ad id quod ſecū
do dicitur,ꝙ teſtamentum ſcriptum ꝑ notarium excom-
municatum fidem faciat communiter reſpondetur diſtin
guendo an publicus,an non,per id quod notatur in c.de
cernimus,de ſenten.excommunica.li.6.Et licet ſic cōmu
niter reſpondeatur uidetur dicendum contrarium.Primo
authoritate Innocen.dicentis,ꝙ quantumcunq; notarius
ſit excommunicatus,uidelicet inſtrumentum ab eo cōfe
ctū niſi ſit ſentētialiter damnatus intelligo ut inſtra face
re nō poſſit.hoc no.de excep.c.pia.li.6. in gl.iudicis.Ad
idem facit,quod ipſe Hoſt.no.de hær.fraternitatis,ubi di
cit,ꝙ licet notarius ſemel confecerit falſum inſtrumētū
nihilominus,ualent talia inſtrumēta ab eo cōfecta donec
ſit de crimine falſi condēnatus.¶Preterea in §.credentes
& in c.felicis ſunt caſus ſpeciales ergo incontrariū eſt re
gula.Et primo illa iura non ratione excomunicationis,
ſed criminis inuitant talia inſtrumēta ſicut & alibi ſuſpē
duntur ab officio notariatus propter crimen,de hereti.ſi
aduerſus. Sed poſito ꝙ cōis opinio ſit uera quis dicetur
publicæ excōmunicatus,an ille cuius excomunicatio eſt
publica iuris fictione: ut quia excōicatus eſt per iudicem
ſedētē pro tribunali in loco cōſueto,ut notatur de exce.
exceptionē.an uero ille cuius ecōicatio eſt publica in ue
ritate facti.Dicendum eſt inſpici ueritatē facti non iuris
fictionē:ut no.de ſepul.c.j. in cle. ut ipſa excōicatio ad
notitiā illorū perueniens,qui ad illum notariū currebāt
ꝓ inſtrīs faciēdis:nā iuſta ignorantia & probabilis error
ubiq; excuſatur de conſti.c.2.li.6.de eo,qui renun.ep.c.
1.de cler.excō.min.c.pe.& de ſent.exc.ca.ſacro.& 3.q.5.
circa prin.& no.de biga.nuper.Hinc eſt quod In. not. ꝙ
c.ad probandū,de re.iudi loquitur de eo, qui denuncia-
tus fuit excōicatus,& hoc no.de excep.exceptionē in gl.
ij.Quid plus Io.An.dicebat in c. ad probandū ꝙ ſi aliqs
publicæ excōicatus,& denunciatus in loco proprio trāſ
ferat ſe ad locum ubi ignoratur habetur pro homine inte
gri ſtatus & ualebit quicquid faciet ratione officii publici
per l.barbarius,& per id quod hr̄ 3.q.7.in princ.& C. de
teſta.l.j.Sed poſito quod talis ſcriptura non faciat fidem
nunquid poſſit probari talis uoluntas per duos teſtes, ꝙ
teſtificētur qualiter talis in præſentia ſeptem teſtium, &
alia debita ſolennitate adhibita fuerat teſtatus. Dicendū
eſt quod ſic,ut 2.q. 1.in fin. & facit quod notatur. C.de
teſtibus.l.teſtium in fine,& per doctores.Cy.& alios, C.
de teſta.l.error. ¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Termino 8.dierum per iudicem ad recipiendum apoſto-
los aſſignato,an quilibet illorum dierū ſit de termino.*

QVAESTIO LXXXV.

IVdex à quo appellatum eſt;aſſignauit terminum ad
recipiendum apoſtolos per hæc uerba. hinc ad octo
dies ante tertiam ueniens ad recipiendum Apoſto-
los. Vltima dies iſtius termini eſt dies natiuitatis
Domini. Appellans comparuit in uigilia natiuitatis
petit apoſtolos & obtulit ſe paratum recipere Iudex eos
5 non dedit.¶† Quæritur nunquid per hoc ſit deſerta ap-
pellatio,& uidetur,ꝙ non ſit deſerta. Ratio quia iſta ui
detur paria;& ratio diuerſitatis non uidetur poſſe red-
di,uidelicet aſſigno tibi terminū ab hodie uſq; ad octo
dies de primo modo aſſignandi no.Specu.in tit.de dilat.
§.1.uer.ſed pone circa prin.§.ubi dicit quod quolibet die
termini poteſt fieri quod mandatur. nam ſic dicendo ad
octo dies non uidetur reduxiſſe ad ultimum diem,ſed ad
omnes octo dies:quia quilibet illorum eſt de termino &
eadem ratio eſt de quolibet ſupradictorum modorū aſſi
gnandi dilationem;& ideo idem ius.unū tamē dico qđ
licet quilibet illorū dierum ſit de termino nō debet reus
immediate comparere,ſed congruo tempore quo potue
rat formaſſe apoſtolos ſicut dicimus,qñ iudex dicit cōpa
reat infra terminum iuris.nā tūc non ſufficeret compare
re incontinenti,ut probatur de ap.c.2.§.ſimiliter,in cle.
& idem ibi.Pan.Alia ratio eſt,quia ſicut appellās tenetur
comparere congruo tempore,ita iudex talem terminum
aſſignando uel appellantē arctaſſe.ad petendū & compa
reodū congruo tp̄e adhoc.ff.de arbi.l.ſi cū dies.§.ſi arbi-
ter & de fer.l.j.cum ſi.Sed certum eſt, ꝙ hora ante tertiā
in die Natiuitatis Domini non eſt congrua hora cum qui
libet fidelis Chriſtianus tūc debeat diuinis uacare,& ſi iu
dex geſſit in animo illa hora eū arctaſſe habēda eſt ratio
& pro furioſo habēdus eſt.ff.de cōd.inſti.l. quidā.legiſ i
terpretandū eſt,ꝙ Iudex ſenſerit de illa die, quæ ad pe-

tendũ & rñdẽdũ cõgrua uideaẽ,ut illo iure utaẽ cõtra ſe, quo uult uti cõtra appellantẽ,ut de conſtit.c.cũ oẽs& ꝙ quiſq; iuris in rubro & nigro.in quorũ teſtimonium&c.

¶An à momentanea poſſesſione de iure canonico poſ ſit appellari.

S V M M AE.

1 *Lex unica ff.ſi de momen.poſſ.ſue.appel.multipliciter eſt intelligenda.*

Appellationi interpoſita à diffinitiua deferri debere et nil interim inuocari qualiter intelligatur.

QVAESTIO LXXVI.

DOmino auditori Federicus de Sen.Vidi &audĩ ui & examinaui gl. Arch.poſitã 3.q.6.§.diffi nitiua.uer.de poſſesſione,&ꝑ illã gl.colligo ꝙ regula eſt,ꝙ appellationi interpoſitæ a diffiniua dẽt deferri , & nil inuocari niſi in caſibus, in qbus appellari nõ põt.Ab illa regula excipiunẽ q̃dã caſus quos enumerat Guil.in Spe. in tit.de appell.§.in quibus,& ibĩ tenet,ꝙ in caſu noſtro põt appellari ab iſta regula l.unica.ff.ſi de mom.poſ.ſuer. app.excipit unũ caſum ibi tex.

2 Et'qa iſta l.põt multipliciter intelligi iccirco ſunt gl.& doct.& ſicut Archip.refert cõiter canoniſtę tenẽt,ꝙ appellari põt & maxime gl.ord.in ca.cũ ad ſedem.de reſtit. ſpo.& Io.in decre.idem vr̃ tenere in dicto uer.de poſſesſione in gl.ſm canones,& Guil.in d.§ s̃.all. & alii do.de quibus Archid.fecit mentionẽ & reſpondet ad illã l.C.ꝙ aliud eſt ſm canones,& aliud ſm leges.Nec ob.ꝙ illa l.ſit canoizata.nã prout cõſueuit recitari extra de reſcri.c.2. in gl.ij.Canonizatio legis facta per Gratianũ nõ eſt tãtę authoritatis, ꝙ faciat l.haberi q̃ canone.Compilatio.n. decreti dr̃ approbata per Romanã Eccleſiã ex uſu ſcholaſtico,ſed non oĩa,quę ſunt in illa cõpilatione,ut 25.di.ꝑ totũ 16.q.3.§.ꝑſcriptionum,cũ infinitis ſi. uel aliter. illa l.loquitur in adipiſcenda poſſesſione &c.ſed nos loquimur de interdicto recuperandæ.Itẽ ibi de interlocutoria ſnĩa hic de diffinitiua,quæ nullo modo parit præiudiciũ proprietati:ſed ſnĩa lata ſuper reſtitutione quæ poſſesſionẽ aduocat prǫiudicat in iudicio proprietatis. nã ſi non poſſet appellari ſequeretur,ꝙ ſi ille,q̃ ſuccubuit in poſſesſorio uellet agere in petitorio opponitur ſibi,ꝙ cecidit a iure ſuo ꝑꝑ uiolentiã ꝑꝑ eũ cõmiſſam,& ad probãdũ uiolentiã induceẽ ſnĩa lata inter eaſdẽ perſonas,quæ ſm nos non facit plenã probationẽ,quę tñ facere vr̃.ut no. in ca. paſtoralis,in gl.pe.in ſi.de cau.poſ.& proprie tñ aliquale facit ꝑiudiciũ. Nã & ſnĩa lata cũ uno cohærede aliqualiter ꝑiudicat alij cohæredi,ꝙ ex hoc põt appellari,& de illa materia & ſimili not. de re iudi. cũ ſuper , & pro illa parte facit decre.cum ad ſedẽ.ubi ſm Hoſt.& Io.An.fuit cauſa delata ad Papam per appellationẽ ſuꝑ poſſeſſorio, ut patet in proceſſu habito in cã appellationis alię l.ſunt exortę,& nõ amicę textui & minime ſunt mutãdæ &c.ff. de legi.l.minime.¶Thema ſuꝑ quo cõſuluit d.Fe.de Se.

S V M M AE.

1 *Emphyteoſis conceſſa in tertium hæredem maſculum finienda,an ſecundo,uel tertio hærede deficiente, ſuccedet filia,uel ſi reuertetur ad concedentem.*

QVAESTIO LXXVII.

FActum ſic habet. Quidam Abbas Guilelmus monaſterii S. Benedicti de Gualdo conceſſit in emphyteoſim Bernardo domini Pauli de dicto loco in tertium hęredem maſculinum finiendã quandam petitam terræ uineatæ in emphyteoſim pro quadam canonica penſione ſoluẽda quolibet anno in feſto S.Benedicti.Mortuus eſt dom. Bernardus & ex ea remãſerũt duo filii uidelicet Io.& Petrus,qui poſt mortẽ dicti eorum pr̃is diuiſerunt oĩa bona paterna inter ſe &ſpecialiter hãc petiã terrę emphyteoticã.qua diuiſione ſic facta d.Petrus finẽ fecit & qnietauit dictũ Io.qa eidẽ ceſſit & cõceſſit dictus Io.oẽ ius qđ hẽt uel hr̃e poſſet i ſorte ipſius Ioãnis. Et idẽ fecit Ioãnes de dicto Petro . poſt hoc mortuus eſt dictus Ioãnes relicto uno filio uidelicet Paulino.Mortuus eſt itẽ Paulinus relictis tribus filiabus

2 poſt eius mortẽ.Modo uertiẽ i dubiũ nũquid portio dictę terrę emphyteoticę remanere debeat.an.ſ. ſuccedant filię dicti Paulini filii dicti Io.uel accreſcãt petro dicti Bernardi,ſtipulatoris & fr̃is dicti Io. An.ad dictũ monaſteriũ reuertatur. Ego Federicus de Sen.minimus decretorum doctor ſuper ꝑmiſſis dubiis conſultus , dico dictã petiã terrę ad monaſterium non reuerſam cũ nõ ſit finitus tertius hæres maſculinus dicti Bernardi, ut ex tenore inſtr̃i, & themate dicto apparet. Nec prodeſt monaſterio remiſſio & renũciatio,quã fecit dictus pet.dicto Io.qa res it er lios acta &c.ff.de pac.l.ſi unus.§.pactus ne peteret.& extra de trãſ.ueniẽs.Nec ius uel exceptio quęſita Ioãni proficit authori ſui authoris,ut.ff.de except.rei iu.l.ſi a. te.§. ult.Itẽ dictę filię nõ vñr hr̃e ius in dicta petia terrę,quia excluſæ ſunt ꝑ formã ꝯctus & ſine licẽtia monaſterii nõ potuit in eas ius trãſferri.vr̃ ergo ſibi petro ius cõpetere i eadẽ terra nõ ex ueteri iure,ſed ex nouo iure ſuꝑueniẽti,qa ſecundus hęres deceſſit ſine maſculo hęrede,&hoc nõ vr̃ cogitatũ nec actũ i inſtr̃o reſutationis.Optimẽ facit adhoc de re iud.ueniẽs.2.& de iureiurã.c.peu.& ff.ne trãſ.l.cũ aquiliana,& de pac.l.tres fr̃es,cum ſi.¶põt ergo Pet.monaſterio dicere quoad te liberas ędes habeo.ff.ſi ſer.uẽd.l.loci ad ſi. nec dñę poſſunt dicere Pet.quẽ de euictionẽ tenet.¶Addi.j.¶Actio &c.C.de eui.l.ſi ob cauſam qa illud ceſſat i nouo iure,& de nouo ſuꝑuenienti.Sic & exceptio rei iudicatæ nõ obſtat agenti ex noua cauſa ſiue generaliter ſiue ſpecialiter actũ fuerit,ut.ff. de iud i.l.nõ põt & melius de re iud.c. Abbate.§.cętrũ.uer. non ꝓdeſſet.Et q̃uis cõueniẽs eſſet in ſolnẽi diſputatione tractãdũ tñ bene ꝓ nunc eligo partẽ Petri pro nunc potiorẽ eſſe.

ADDIT.

¶Tenet per iſtã rationem do.Alex.tenuit cõtrariũ&c.

S V M M AE.

1 *Diſpenſatio alicui facta aſcendendi ad aliquod officium an mortuo diſpenſatore ante diſpenſationis effectum nihilominus ſit efficax.*

QVAESTIO LXXVIII.

CAſus eſt.Papa conceſſit magiſtro ordinis fratrum prædicatorum poteſtatem uel authoritatem diſpenſandi cum C. fratribus ordinis non legitimè natis,quòd poſſint eſſe priores & ſuperiores in prędicto ordine prędicatorum . poſt hoc magiſter diſpenſauit cũ uno fratre authoritate ſibi conceſſa per Papam,ꝙ poſſit eſſe prior & ſupprior dicti ordinis.

2 † Sed re integra antequã iſte frater cum quo magiſter diſpenſauit eligeretur in priorem uel ſubpriorem mortui ſimul ſunt papa & Magiſter ordinis,poſt hoc iſte frater cũ quo magiſter diſpẽſauit eligitur in priorem uel ſuperiorem.Modo quæritur an illa diſpenſatio facta per magiſtrũ adhuc duret, an expiret per mortem Papæ & magiſtri re integra exiſtente.

¶Copia lr̃arũ diſpẽſationis.In Dei filio ſibi cariſſimo. fr̃i Metthæo de Ben.ordinis ꝑdicatorũ,frater Barnabas fratrũ eiuſdẽ ordinis ſeruus humis ſalutem in domino .

ut ex gratiis quibus dotati eſtis ſicut laudabile teſtimo-
nium de uobis accepi, poſſint fructus ordini prouenire
ne propter notam ordinis, quam ex ueſtris parentibus
extraxiſtis adhoc obſtaculum præbeatur, authoritate ſe-
ximus tenore præſentium diſpenſandum, quare non ob-
ſtante defectu natalium, quē patimini ex ſoluto genitus
& ſoluta, ad prioratum & ad cætera noſtra prouincialа-
tus officia aſſumi in noſtro ordine liberè ualeatis &c.
¶Reſponſio & conſilium domini Federic. de Petrutiis de
Senis ſuper puncto prædicto.

¶Super pmiſſo puncto habita ſufficienti deliberatione
dico & cōſulo ego Federicus de Sen. decretorum doctor
nunc Peruſii actu legens dictam diſpenſationem durare.

¶Circa quod primo uidendum eſt, an poſt papę mor-
tem proprie uiuēte magiſtro, diſpenſatione nondū facta
expiret poteſtas conceſſa per papam Magiſtro. Et dicen-
dum eſt indubitanter quod non: quia gratia ſemel facta.
puta per papam in perſonam magiſtri per mortem papæ
non expiret. de hoc eſt caſus. de præben. ſi cui de offic. de
legati. ſuper gratia. lib. 6.

¶Sequitur uidere an per mortem magiſtri expiret di-
ſpenſatio, antequam utatur diſpenſatione illa. Et indubi
tāter dicendū eſt quod nō rationibus ſupra poſitis. Et qa
diſpenſatio canonicè ſemel facta à ſuperueniēti facto nō
retractatur caſus eſt de fil. præſ. ex tua, & facit quod not.
de accuſa. c. de his, beneficia enim conceſſa intempeſtiuè
reuocari nō debēt. de commo. c. uno. & facit qđ nota cū
ex eo, de elect. li. 6. in gl. no. & ibidem in nouella in cuius
teſtimonium &c.

¶Allegationes do. Fed. & Thema ex his cōprehenditur.

SVMMAE.

1 *Iudex in cauſa infamiæ tenetur utriuſque partis proba-*
tiones tam negatiuas quam affirmatiuas recipere.
2 *Infamiæ inquiſitio fieri debet ſummaria cauſæ cognitio-*
ne præmiſſa: cum ſit præparatoria ad ſolennem actum.
3 *Iudex quando dicatur accuſatum ſpoliare.*

QVAESTIO LXXIX.

IN Criſti nomine amen. Quod dominus eps Cluſinus
1 † teneatur recipere informationes, quas uult dare Ab
bas monaſterii de Bedardeugo ad informandum epm
ſuper tranſitu & inſtitutione ſeu canonica & ad in-
formandū eū, ꝙ cū aliqui ex teſtibus quos recipit ſūt eius
inimici graui inimicitia. Et aliquæ ſunt conſpirationes ꝯ
eum. Et ſic breuiter oſtendo. proceſſus quē facit dominus
eps Cluſinus contra Abbatē & cōmiſſione ſibi facta aut
eſt principalis ſiue ſolennis, ut ex illo ſequi poſſit abſolu
tio uel condemnatio, licet non p eū cum referre hēt. Aut
eſt præparatorius ad ſolennem proceſſum. In primo ca-
ſu non eſt dubium, ꝙ eps tenetur neceſſario ad omnia p
Abbatē petita. caſus eſt de accuſa. qualiter 2. §. dēt. Si vero
eſt pręparatorius, qđ magis uř, adhuc dico epm ad præ-
dicta teneri ſummariè. tñ ſe de dictis petitis informando
per Abbatē, ꝙ probatur de accuſ. c. 2. li. 6. iuncto c. cum i
2 tua. de ſpon. & de purg. cano. c. cum in iuuentute. Nā † in-
quiſitio infamiæ, quæ eſt ꝑparatoria ad ſolemnē inquiſi-
tionē oportet fieri ſummaria cauſæ cognitione pręmiſſa,
& ille cōtra quē recipiuntur teſtes de infamia pōt proba-
re ſe bonæ famæ de qua dēt magis delectari inquirēs, q̄
de contrario, ut de accuſ. licet maxime in caſu ubi Papa
deſiderat plenā & hře & ſufficientem informationē, q̄ in
formatio nunquā pōt haberi plena & ſufficiens niſi p aſ-
ſertionē partiū ſaltem ſummariā, & bene facit quod no.
de reſcr. cū cōtingat, in gl. ſed qualis nec dř plena cū alte
rius partis allegationes non referuntur, adhoc de ele. du
dū, & de re iud. cū hæredibus in fi. ibi tñ ēt qa cauſam &c.
Nā ſi cauſæ cognitio dēt haberi ubi de plano procedit, ut
de uerb. ſig. c. ult. in cle. de accu. c. pe. quātomagis ubi ple
na informatio dēt haberi, & multomagis adhoc C. de di
la. l. à procedente, & 3. q. 3. §. a iudice. ¶Præterea quo-
modo poteſt naturalis æquitas pati, ꝙ dominus eps au-
diat informationes ſiue ſe informet, ꝙ Abbas tranſiuit ſi
ne licentia, & nō audiat informationes, ꝙ cū licētia trā-
ſierit, maximè cū prima negatiuā, ſecunda affirmatiuā cō
tineat, & hoc ab omni iure & ab omni humanitate legis
diſcrepat. Et deſipit qui contrariū ſapit. Adhoc de renū.
ſuper hoc de cau. poſ. & proprieta. cum eccleſia. Itē eps i
format ſe ꝙ Abbas Iulianus ſpoliauit Abbatē Antoniū
& ꝙ occupauit monaſteriū & ſup hoc recipit teſtes. Ab
bas uero Iulianus uult probare, ꝙ Abbas Antonius fuit
canonicè deſtitutus, & ꝙ ipſe fuit canonicè īſtitutus. Et
qs ipſius negabit talē īformationem recipere. Adhoc de
reſcr. dilectus 1. de reſt. ſpo. c. 3. maximè cū Abbas dicat
hodie cōſtat & ſolennia inſtrumēta offerat. Adhoc eo. ti.
literas. ultra mediū. ibi incontinenti. Non obſt. ꝙ Aſſeſ-
ſor Epi Cluſini dicat ꝙ Papa cōmiſit epiſcopo Cluſino
ut informet ſe ſi Abbas trāſiuit ſine licētia. ergo debet ſe
informare ꝙ tranſiuit cū licentia, quia faceret cōtra for
mam mādati. nam eo ipſo, ꝙ Abbas eum informat quod
tranſiuit cum licentia per cōſequens informat eū quod
nō trāſiuit ſine licentia, quia ſi pronunciatur rem meam
eſſe; per cōſequens pronūciatur tuā non eſſe. ff. de procu.
l. pomponius, cum ſim. ¶Pręterea ſi Abbas Iulianus infor
mat eū, ꝙ Antonius eſt canonicè priuatus, per cōſequēs
eum informat, qđ non fuit ſpoliatus. Si eum informat, ꝙ
canonicè fuit electus, & cōfirmatus per conſequēs eum
informat qđ non occupauit dictū monaſterium: ut in di
ctis literis apoſtolicis cōtinetur ad hoc de accuſ. ad peti
3 tionē. † Tūc enim dř quis ſpoliari à iudice quando nō in
figura iudicij, ſed de facto prælatū ſpoliat: ut de reſti. ſpo
li. cōquerente. ſecus autē in iudicio & ſeruato iuris ordi
ne: ut i c. dilectus; de reſcr. ¶Præterea nōne epiſcopus ci
tauit eum ut ueniret ſe defenſurū, utiq;, ut in literis cita
toriis continetur? Quomodo ergo epiſcopus pōt ſibi ne
gare defenſionē ex quo ſibi defenſionē indicebat? Muta-
re enim quis conſiliū non poteſt de reg. iur. li. 6. mutare.
Quid plus; dato quod eps nō fuiſſet aſtrictus eum citare
ex quo tamen eum citauit ut ueniret ad ſe defendendum
tenetur omnia exaudire quæ ad defēſionē faciūt: qa uno
conceſſo &c. ut de of. dele. præterea. Item quis ipſius, niſi
diabolus defenſionē negaret quæ de iure naturali eſt? ut
de re iud. paſtoralis. in fi. in cle. Nā cum Abbas citatus &
interrogatus per eū pręſtito iuramēto an fuerit frater hę
remita, reſpōdit ꝙ ſic. Quomodo igitur pōt eps negare
ꝙ Abbas excuſando ſe non informet eū de canonico trā
ſitu, id eſt, ꝙ cū licentia tranſierit? Excuſationes enim q̄
confeſſiones non periment, repellendę nō ſunt: ut extra
de accuſ. c. cū dilecti, & ſi dicat epiſcopus nō eſt Iudex, er
go de huiuſmodi nō dēt ſe intromittere. Reſpōdeo du-
pliciter. Primo ſic ut eps nō recipiat petita p Abbatē ut
Iudex iudiciariū ordinē ſeruet, ſed ſic informādo ſe per
Abbatem non ſeruat iuris ordinē, ſed de plano ſe infor-
mat & ſi informationes Abbatis ſine iuris ordine recipiat
extra iudicium no. ad hoc de excep. cum inter, nō ſerua
re iuris ordinē eſt ſeruare &c. de iureiurand. ad noſtram
3. Sed ſecunda reſponſio eſt ex quo eps Cluſinus hābeat
poteſtatē citandi & non citandi ſecundū te & aliā uiā
elegit nō poteſt pænitere in alterius præiudicium. Simi
le no. de præſump. dudū. ad fi. per Inno. & Hoſt. nā ſi exe-
cutor aſſumat partē iudicis; non pōt facere quin oppoſi
tiones partis audiat ſaltē ſummarie. ad idē de pſcrip. cū
ex officij. & alia iura quæ dicūt, ꝙ una uia electa nō po
teſt pænitere maxime in præiudicium alterius. de elc. ut
quis duas. de poſtulat. prælato. c. uno lib. 6. Optimè facit
quod no. Ber. de elect. cum inter uniuerſas, in gl. aliis. Et
dicatur, ꝙ illa glo. non approbantur communiter per

doƈto.ſ.Inno.& Hoſti.Pet. Abb.Compo.dico ꝙ poſito ꝙ
iſti melius dicant q̃ gl.ordinaria cũ ſm Cõpo.iſti canoni
ci uocãtes nõ poſſint mutare uoluntatem in preiudiciũ
iſtorum uocatorum.quia tenentur eis ad dãna & intereſ-
ſe,quæ ſubſtituerunt illi uocati per illã uocationem. Sed
in caſu noſtro intereſſe Abbatis non poteſt reſtitui nec
extimari ſi informatio ad ſui defenſionẽ nõ audiretur.cũ
enim Abbas uocatus eſſet & contra ipſum reſpõdiderat.
quomodo potuit ſibi damnũ reſtitui niſi ſua informatio
audiatur.i.ꝙ non ſine licentia tranſierat cum hic agatur
de ſtatu ſuo,& irreparabili ruina.Recte igitur poteſt dici
ꝙ res non eſt integra q̃tum ad eum. ¶Quid plus? dato ꝙ
Epiſcopus nunquam eum citaſſet, tamen Abbas audiens
de ſuo ꝑiudicio tractari potuiſſet occurrere & adeſſe.nã
ꝑp aliquale intereſſe auditur etiam tertia perſona nõ ci-
tata.ad hoc ſufficit ꝙ legitur & notatur de re iudi.cũ ſu
per.ff.de appella.l.à ſententia. & l.ab executore cũ ſimi-
libus.Hic autem nõ põt dici quòd ſua nõ intereſt,quia cru
delis eſt qui negligit famã ſuam.12.q.2. nolo.quia faſſe
de facto poteſt eius opinio grauari.¶Item cum Abbas di
cat domine epiſcope uos recepiſtis per informationẽ ne
ſtram contra me,teſtes inimicos & cõſpiratores publice
excõicomunicatos cohęrẽtes ſeu cohabitantes inimicis.
Placeat uobis informari de talibus teſtibus & paratũ me
offero incontinenti uos informãdo probare ꝙ illi sũt ta
les:ut dixi.Quis ergo ipſius precibus obturabit aures, &
nolit in prædictis Abbatem audire, niſi q decretis Roma
norum pontificum & eorũ poteſtati reſiſtit? quę decre-
ta habentur.de accuſat.repellantur.& capit.cum opor-
teat.de ſymonia.per tuas,cum ſimilibus. Non eſt ergo du
bium ꝙ de iuris rigore & etiã de honeſtate petitioni Ab
batis annuere debet Epiſcopus memoratus, & debet ſibi
dare copiam proceſſus.de fide inſtru.perpetuus.& c.rela
tum.& de appell.intimaſti.& de offi. deleg.cum olim.cũ
ſimilibus.Forma autem relationis eſt quod epiſcopus re
ferat quicquid in facto inuenit ſuper contentis in literis
apoſtolicis.Et ſi Abbas ad informandum epiſcopum sup
tranſitu canonico,& inſtitutione ſua producat aliqua in
ſtrumenta publica non delata,non inſueƈta;facientia pri
ma facie ad intentionem Abbatis.Et epiſcopus aliqua iu
ris ſubtilitate motus dicat ꝙ illa inſtrumenta non ſuffra
gantur Abbati:non debet Epiſcopus non referendo ſcri-
bere,ꝙ Abbas produxit quoddam inſtrumentum licẽtlę
quod non ſuffragatur Abbati.ſed debet referẽdo ſcribe-
re ꝙ Abbas ad iuſtificandum tranſitum de ordine hære-
mitarum ad ordinem camaldulen.uſus eſt tali inſtrumẽ-
to ponẽdo ipſum de uerbo ad uerbũ.Et ſi epiſcopus no-
uit aliquam oppoſitionem contra inſtrumentum, quæ in
facto cõſiſtat. non dico in iure illam referre debet . Nam
Papa uult informari ſuper facto,& ueritate formæ contẽ
torum in litteris apoſtolicis . ſecus in alijs relationibus.
quia non de facto,ſed de iure quæri debet : quia de his
quæ in facto cõſiſtunt Papa quærit ab alijs informari.
Sed ipſe alios dubitantes de iure informet & declaret.fa-
cit de appel.ſæpe.

SVMMAE.

1 *Beneficij curati appellatione ubi impetratur uel ad ip-
ſum obtinendum diſpenſatur, non uenit dignitas, uel
perſonatus,uel plebanatus.*

2 *Plebanus habens ſub ſe capellas quare prohibeatur au-
dire leges.*

43 *Baptiſmus, & criſma non inducunt beneficium curatum.*

*Plebanus an intuitu ſuæ electionis per capellanos red-
dat uel faciat plebem collegiatam.*

QVAESTIO LXXX.

FACTVM EST TALE. Legatus de latere hã-
bens poteſtatem ad hoc diſpenſauit cum illegitimo
ut poſſit ꝓmoueri ad oẽs ordines , & obtinere benefi
ciũ et ſi curã habeat animarũ.Poſt hãc diſpenſationẽ ob-
tinuit quoddã beneficiũ,quod denominatur plebs.nõ tñ
habet collegiũ nec habet parochianos,licet habeat paro
chiam i qua nullus habitat nec modo habet baptiſmum.
licet olim habuerat . percipit tertiã partẽ dicimarum in
parochiis capellarũ ſubieƈtarũ plebi in quibus inſtituit
pręſentatos ad eas,nec apparet ꝙ a principio fuerit inſti
tuta,ut eſſet dignitas.¶Quæritur nunquid canõicẽ teneat
diƈtam plebem. Viſo punƈto præmiſſo & eleƈtione ſeu
pręſentatione ſaƈta de diƈto plebano. Arguitur primo ꝙ
non teneat canonice.& primo per id quod no.Inno.de ꝑ
ben c.ulti.in prin.& arg.de reſcri.ſi eo tempore.in princ.
1 de ſi.præſ.c.3.libr.6. ¶Ex quibus gl.colligitur quod † ſub
nomine beneficii curati non uenit nec intelligitur digni
tas,uel perſonatus,uel plebanatus.quãdo impetratur uel
ad ipſum obtinendum diſpenſatur.Iſta enim ſunt duo di
uerſa beneficiũ curatum,& dignitas perſonatus.Si ergo
inhabilis habilitatur ad unum.non intelligitur eſſe habi
tatus ad aliud. quia iſtæ diſpenſationes ſunt odioſę & re
ſtringendæ.ut patet de ſi.pręſ.c.1.lib.6.& facit quod no.
Archi.in d.c.e.circa prin.ubi dicit quod ille cum quo eſt
diſpẽſatũ:ut poſſit promoueri ad ſacerdotium,poteſt hẽ-
re curã aiarũ.Et illud diƈtũ placuit Ioã.An.¶ Addi.j.¶Itẽ
pro iſta parte optime facit ne cle.uel mo.c.j.in fin.lib.6.
2 Nã † iõ plebanus habens ſub ſe capella ꝓhibetur audire le
ges.quia talis uidetur eſſe conſtitutus in dignitate uel ꝑ
ſonatu qui prohibetur audire leges per.c.ſuper ſpecula.
ne cle.uel mo.in fi.item pro iſta parte facit quod not. Ar
chi.de cõſue.c.j.in gl.magna.ad ſi.lib.6.innuit ꝙ iſte ple
bani & arch.preſyteri rurales in dignitate dicunt eſſe cõ
ſtituti.¶Sed ꝯtra.Nã ſi ꝓbetur per iſta quod plebs ſit digni
tas uel perſonatus,nõ eſt dubium quod iſte poteſt eã ha-
bere.¶Conſiderantur ergo illa ex quibus beneficium ap-
pellari poteſt dignitas,uel perſonatus.de quibus no.ipſe
Arch.de conſue.c.1.in glõ.magna.Nam iſte in eccleſia ca
thedrali uel collegiata non obtinet aliquam prælaturã.
uel prærogatiuam.nec pręeſt collegio,ratione cuius col
legii eccleſiaſtica dignitas dicat.ut colligitur de reſcrip.
c.ſtatutũ coniunƈto.§.inferiora.de ele.cũ in cunƈtis.Nec
ꝑſupponit,qđ ex conſuetudine,uel cõi opinione , uel de
nominatione habeatur pro dignitate,ut ſi eẽt argũ & poſ
ſet allegari 88.diſt.domino de pręſump.illud.de ꝓb.per
tuas.Reſtat ad contraria reſpondere.primo nãq; non ob.
gl.Arch.& In.in prin.allegatę,quæ de plebanatu loquũt.
quia debent intelligi de plebanatu habẽte illa quæ con-
ſueuerit habere plebanatus,ut collegiũ & multa alia.Ta-
lis aũt plebanatus talibus carens.nõ ſonat in dignitatem
nec fieri poteſt cõmiſſio a ſede apoſtolica per c.ſtatutum
de reſcri.li.6.ut no.Archi.poſt Hoſtien.de ſo.compe.c.ro
mana.uer.nec eccleſia.li.6.Si non põt fieri,ergo ſequit ꝙ
non ſit dignitas uel perſonatus. Itẽ non ob.c.j.ne cle.uel
mo.lib.6. Nã ille finis intelligitur de plebanis curatis &
de parochialibus.ꝙ colligitur ex diƈtione,niſi,quæ exci-
pit à ꝓcedentib.Itẽ itelligitur de plebanis collegiatis,quia
ut plurimũ plebaniæ ſunt collegiatæ.& ſic intelligit Ar
chi.illũ finem.ut patet per gl.ſuam poſitam. de elec.c.ſta
tum.li.6.ſuper uerbo collegiatas. Nam ibi allegant ꝓ cõ
cor.c.illud.ne cle. uel mon. ¶Preterea in d.c.ne cler. uel
mona. ideo prohibetur tales audire leges uel phyſicã,quia
ſit in dignitate uel perſonatu.nam in c.ſupſpecula.eo.ti.
plebani ſunt diuerſi à conſtitutis in dignitatibus.Sed ꝑce
dẽtes ſolutiones plus placent.¶Vltimo notatũ per Arch.
de cõſue.c.1.in ſi.magnę gl.non obſt.nam ibi non ſit men
tio de plebano. Itẽ intelligo iſtũ finẽ ſecundũ præmiſſa.ſ.
de talibus archipreſbyteris uel præpoſitis,qui habent ec-
cleſias collegiatas. ꝙ colligit ex iuribus,q̃ allegant.ſ.de
offi.ordi. cũ eccleſiarum. & de prębẽ.c.ulti.quia tales di
cũtur ꝑlati & iuriſdiƈtionem hñe.ut no.archipreſby.c.ul-
ti.itẽ non ob.ꝙ inſtituit capellanos.nam hoc ſolum non

facit

facit quẽ dici in dignitate.nã &canonicus eccleſię cath
dralis poſſet habere ex conſuetudine poteſtatem nedum
inſtituendi ſed conferendi.ut patet de prebend.ca.ul.lib.
vi.tamen non dicitur eſſe in dignitate uel perſonatu.etiã
ſi dignitas uel perſonatus ſuę ſit præbendę annexus ut pa
tet eo.tit.c.ſuper eo.li.6.¶Itẽ non ob.quod dicitur habe
re parochiã.quia ex quo actu non habet parochianos,nõ
habet locum in ipſa.c.de multa.& c.licet canõ.de ele.li.
6.ut uo.Paulus.de offi.uica.c.uno.in cle.in uer. habenti-
bus.¶Præterea habere curã animarum non repugnat di-
ſpenſationi ſuę.Item cura animarũ non eſt cã ꝙ benefi-
ciũ dignitas dicatur.Item habere baptiſmũ &criſma non
faciunt dici beneficiũ eſſe dignitatẽ,nec ẽt curatũ ut no.
Hoſt.de cler.non reſi.ca.nonnulli.& Paulus poſt cum de
baptiſ.c uno.in cle.Nec ob.quod dicatur electus.nam ꝓ-
priè dr̃ quis eligi ã contrariis cum quibus facit unũ cor-
pus cuius corporis ipſe caput eſt.&cõtrahere matrimoiũ
inter eligentes & electum per nunciũ eſt cõceſſum.ut de
elec.cum inter canonicos.quæ electio fit a collegio ipſi
us eccleſię,ut de ele.c.i.& xvi.q.ult.cõgregatio.uerbũ.n.
electionis improprie comprehendit collationẽ, ut patet
de elec.cum eccleſia ulterana.& de præbend. cum dile-
ctus.Interdũ cõprehendit preſentationẽ. ut patet de ele.
in cauſis,& de renun.poſt.proprie uero ſumptũ differt à
4 ſupradictis.ut patet de preben.cum in illis.§.j.li.6.† igiẽ
licet capellani eligant ſibi plebanũ non tamen ex hoc il
la plebs pũt dici collegiata.quod patet ex eo.laici patro
ni ſemel eligũt cũ illis, ꝙ non poſſent,ſi eſſet collegiata.
de ele.ſacroſ.c.meſſana.de iurep.nobis.Nec ob.ſi excõica
tus ponit interdum & confirmat.¶Nam talia poſſunt ꝑ-
tinere de conſuetudine ad canonicum ratione ſuę prebẽ
dæ.ut dictum eſt ſupra. & tamen canonicus non dicitur
eſſe in dignitate.Nam non probat hoc eſſe quòd ab hoc
contingit ab eſſe de transla.inter. Fede.de Senis.

ADDIT.

¶Ioan.And.per iſtud dicunt fore doctores iſtam partem
ueram,& iſtud conſilium.

¶ Curatis.Cura non dicitur de ſubſtantia dignitatis. ut
de elec.dudum.ij.de æta.& quali.c.uno.lib.6.&c.

¶Allegationes Federici. Quod nouus poſſeſſor teneatur
ſoluere decimas pro tempore præteriti poſſeſſoris.In ſe-
cundo anno doctoratus ſui.

SVMMAE.

1 *Eccleſia poſſit conuenire emptorem prædij pro decimis præteritis decurſis & non ſolutis.*
2 *Decima ẽ onus reale,et tributis cõparatur ĩ cã ſolutiõis.*
3 *Decimæ petuntur conditione ex lege ſeu canone.*
4 *Onus an ſemper rem ſequatur.*
5 *Appellare an liceat à tributi ſolutione.*

QVAESTIO LXXXI.

LAicus de prædio ſuo neglexit ſoluere decimas ec-
cleſiæ. infra cuius limites ſitum erat prædium
per plures annos. demum uendidit prædium.
1 † Quæritur nunquid eccleſia poſſit conuenire
iſtum emptorem poſſeſſorem ad decimas præteriti tẽpo
2 ris.Videtur quod ſic, quia†decima eſt onus reale. & tri-
butis realibus poſſeſſor tenetur etiam pro tempore prete
rito.ut le.& not.C.ſine cen.uel re.l.ult.& ff.de publ.&ue
cti.l.imperatores.& idẽ ẽt notat Archi.xvj.q.1.ſi quis lai
cus.& ita cõiter loquũtur glo.de hac materia loquentes.
Sed mihi vr̃ ꝙ eccleſia habeat optionẽ an uelit cõuenire
illũ qui hactenus percepit.quia ipſum ſequatur onus de
cimarum.de deci.paſtoralis.An uelit conuenire poſſeſſo
rem.ut in præalleg.l.& adhoc facit.C.ſi tu uel cura.inter
ue.l.iij.& ult.& quod not.de rebus eccle.non alie.c.ſi qs
in glo.de facto procedunt argumenta. & iura preſuppo
ſito quòd decimæ ſint tributa,ſed forte nõ ſunt.ꝓut not.
Ber.de deci.tua nos.in prima gloſ.In contrarium facit.ſ.
quod non poſſit peti a poſſeſſore prædiorum.Nam dici-
3 mus ſecundum ueritatem quod† decimæ petuntur condi
tione ex lege ſeu canone.vt.xxii.q.1.moderamẽ.de deci.
tua.Licet dicant;quidã quòd rei uendicatione,quod non
eſt uerum.quia decimæ dicuntur debitum, ut de decimis
parochianos,& pro debitis non competit rei uendicatio
de iudiciis examinata.Sed quælibet cõditio eſt perſona-
lis actio inſti.de actio.§.ſic itaque:& certum eſt quod ꝑ
ſonalis actio non competit contra poſſeſſorem. ¶Itẽ hu-
iuſmodi onera poſſeſſionum ſequũtur illum qui fructũ
percepit.& non alium.ad quod facit.ff.de uſuris.l.hacte
nus.& l.ſtipẽdia.ff.de impen. in re do.fac.& ff.de leg.j.l.
quero.Ergo uidetur quod non contra poſſidentẽ modo,
sed contra illum qui tunc percepit fructus.¶Ad quod o-
ptimè facit præallegata.l.ſtipendia.prout dicit Hoſtien.
in cap.tua nos.præallegato in foro eccleſię non eſt curã-
dum de nomine actionis. Videamus ergo ſolum de effe-
ctu,& ueritate iſtius obligationis decimalis, ſi enim ius
petendi decimas eſſet perſonale nõ tanſiret ad ſingularẽ
ſucceſſorem,ſeu poſſeſſorem. ut bene allegatum eſt per
uos.Et bene facit.ff.de contrahend.emptio.ult.Sed uideo
quod ille,qui percipit fructus ſi ipſos indecimatos aliter
ſequatur onus poſſeſſorem. ut de deci.paſtoralis. cũ con
tor.ergo nõ eſt omnino perſonalis obligatio. Et ſi obii-
ceretur,quòd contra hoc facit,uidelicet ꝙ onus decima-
rum eſt onus fructuum,uel ſalutem fructuum percipiẽtis,
& ſic non eſt rei uel prædii.Reſpondeo quod & ſi hoc ſit
4 onus percipientis;fructus † nihil ominus ipſo onere nõ
ſoluto,ſequitur onus fundum.Nã & uſufructuarius tene-
tur ſoluere tributum. & tamen ſi non ſoluerit poſſeſſor
tenetur ſoluere etiam pro præterito tempore.ut.l.impe-
ratores.ff.de publi. & uecti. Et quod iſtud onus ſit reale
colligitur ex uerbis omnium glo.de cenſi.c.pe.& text.eſt
in c.tua nobis.de deci. ubi dicit tributa.Fateor tamen qđ
eccleſia habet optionem ſeu contra percipientem,ſeu cõ
tra poſſeſſorem fundi.ut colligitur per Ber.in ca.tua no-
bis.in glo.hic colligitur in ſi.ad id quod no.de reb.eccl.
non alie.nulli.& c.ſi quis in glo.de facto.Non obſt.quod
Ber.uidetur innuere.in ca.tua nobis.in glo.innuere, qđ
non ſit idem in tributis & decimis,quia inſtantiæ ꝑ eum
5 aſſignatę non ſunt ueræ.Nam†ſicut ille;qui tenetur ſol-
uere tributum,non appellat,ita nec ille, qui ad decimas
tenetur.ut in c.tua nobis.in ſi.Itẽ nec ille talis poteſt pre
ſcribere decimas.ut cauſamq; de reſcrip. hęc omnia di-
cit Hoſt.& Ioan.And.conſueuit idem dicere.& ipſe Ber.
alibi loquitur & clare & firmè,ſ.in ca.j.de cenſi.hoc idẽ
contingit de decima perſonali, quæ minus uidetur fauo
rabilis.& quæ pro tempore inducitur. ut habet in decla-
ratione Bonifacii ſuper decima papali.in ij.col.ubi dicit
hoc per illos,quod ſi fauorabilis, ut colligitur ex no.de
iudi.in c.ii.in glo.intelligo in omnibus oneribus in clẽ.
¶Dubium domini Federici ad do.Ioan.de Plag.

SVMMAE.

1 *Annui redditus appellatione,in relictis quid itelligatur.*

QVAESTIO LXXXII.

IN quodam capitulo quod incipit exiui.§. cupientes ꝙ
de mẽdicationibus non capacibus ſucceſſionũ loqui
tur.& ſunt iſta uerba. Cũque annui redditus inter im
mobilia cõputent &c. Dicitur ibi quòd ſicut religio
ſi mẽdicãtes nõ sũt capaces ſucceſſionũ.ita nõ sũt capaces
1 annuorũ redditũ.Nũc q̃rit†q ſint ãnui redditus.ſi lego bo

ſpitali Sanctę Mariæ nnam domum;ita qđ ſingulis annis
teneatur dare prędicatoribus annua.a.uſq; ad.xx.annos;
uel ſi relinquo uni fratri prædicatorum decem annua in
uita ſua,nonnē hæc ſunt probibita uel aliquid illorum?

¶Reſponſio domini Ioan.de plag.

Sigillum interpoſitum ſub annu redditu poteſt perpe-
tuitatē continere,ut quia legatarius non poſſet de fa
cili deficere,tūc tale legatū uř impugnari à noſtra de
cre. Sed ſi perſona legatarij deficere pōt tale legatum cū
non ſit aptū eſſe perpetuū,ſed de falcili pōt finiri ſatis uř
poſſe conferri in perſonas de quibus loquitur prę fatum
c.Vnde ſi lego domum hoſpitali Sanctę Marię ut ſingu-
lis annis teneatur dare prædicatoribus annua.a.iſtud le-
gatum nō ualet,ſed ſi limitatur tempus ſcilicet uſq;ad.x.
annos,iſtud uř ualere. arg.oppo.præſtat,l.ſi cum prę fini-
tione.ff.qñ dies le.ce.Nou poſſumus plus intēdere pp ali
quam medicinā uide ſ.in 12.q.2.ꝙ ſcripſit do.Ber.de Sa-
xoferrato in minorica.lib.2.diſt.6.c.2.& 3.ubi tenet con
trarium in legato annuo tempore limitato. Lapus.

¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Statutum æditum contra magnates,à iure communi ex-
orbitans an extendatur ad clericos natos de domo ma-
gnatum.*
2 *Alienatio cauſa mutandi iudicij permittitur per modū
legati in ultima uoluntate,ſed non in dona.inter uiuos.*

QVAESTIO LXXXIII.

1 Quod ſtatutum ęditum cōtra magnates exorbitās
a iure cōi ſtatutorū;nō ſe eatēdat ad clericos na
tos de domo magnatū,maxim e beneficiatos ꝓ-
bař multipliciter. Primo per clericatū factus eſt
hō alterius ſtatus, & nō cēſetur eo iure quo primo cenſe
bař.ff.de arbi.l.nō diſtinguemus.§.ſacerdotio.Hinc eſt ꝙ
filiusſami.factus clerius poteſt teſtari, cū primo non po-
tuit.& ſic ſtatū mutauit. C. de epiſ.& cle.autē.presbyte-
ros.& nihil cōe habet cū patre.ut eatra de iudic.c.ulti.in
ſi.lib.6.& maaime cum iſtud ſtatutū ſit odioſum.ad hoc
de reg.iur.c.odia.lib.6.Et ſic exorbitās:ut de filijs presby
ſerorū.c.1.& de reg.iur.ea quę.& ſit pœnale:ut de elect.
ſtatutū in 6.debet recipere ſtrictā interpretationē,adhoc
optimè facit qa per clericatū uř quis perdere dignitatē
temporalē & cognationē habet in cælis,ut leg.& no.20.
q.3.præſens clericus,in princ.& 27.q.2. ſcripſit.& in ſor
sē dñi aſſumptus eſt de præben.c.cū ſm apoſtolum. Duo
enim ſunt genera bominū, &c.12.q.1. duo ſunt.Optimè
facit ꝙ communiter no.de reſcr.ſedes.ubi no.ꝙ per clau
ſulam generalem poſitā i reſcripto cōtra Senētes uel Flo
rentanos,& quoſdam alios non includuntur clerici.& ta
men clerici erant ſub iuriſdictione cōcedentis reſcripiū.
Et ratio eſt quia generalis clauſula nō eatēditur ad maio
ra:ut i c.ſedes,nec ad ea circa quæ ſpecialiter & nomina
tim non fuiſſet ſtatutum ęditum,de pęn.& re.c.2.de reg.
iur.in generabili.li.6.& in cle.nō poteſt.de proc.& utro
biq; de hoc.Non ob.præmiſſis.de foro compe.dilecti ubi
colligitur ꝙ priuilegio cōceſſo anglicis gaudent clerici.
quia priuilegium eſt fauorabile & ampliandum de deci.
c.ex parte.3.& de reg.iur.odia.lib.6.ſed ſtatutum de quo
dictum eſt odioſum pœnale & exorbitans a iure cōmu-
ni. Nec credat aliquis quòd iſte clericus producēdo in-
ſtrumentū clericatus debeat puni eatra defenſionē com-
munis ſenenſis.Ratio eſt quia iſte non allegat clericatū,
ut declinet iuriſdictionem communis ſenen.uel ſuorum
officialium,ſed ad hunc finē allegat & ſic proteſtatur.ut
per hoc appareat ipſum non comprebendi ſub generali
appellatione Magnatum, ut per hoc tractetur & iudice-
tur per poteſtatem non ut Magnas,ſed ut aliis Senenſis.

a Nec eſt hoc nouum ꝙ † unū priuilegium defenſionis uel
exceptionis ſecundum diuerſos reſpectus debeat diuerſi
modè conſiderari.Hinc eſt quod exceptio excomunica-
tionis appoſita in uim dilatoriæ alium ponit effectū,quā
ſi eadem exceptio opponatur in uim peremtorię.de ex-
cep.pia.lib.6.& eo.titu.c.uno.in cle.Et idē de excep.ſpo
liationis.& de ordi.cog.cum dilectus. Cōſiderandus eſt
enim modus agendi:ut in propoſito iſte clericus nō utiř
clericatu,ut aufugiat iuriſdictionem uel eaamen poteſta
tis uel alicuius officialis Ciuitatis Senen.Sed ad hoc utiř
& producitur clericatus: ut per clericatū mutationē ſta-
tus,& per alia, quę ſupradicta ſunt appareat ipſum non
comprehendi ſub numero magnatum,& maximè cū pro
teſtetur quod nō uult declinare,ſed omne iudiciū & pœ
nam ſubire.ut quilibet Senē.in caſu ſuo,& de delicto cō
miſſo ſubire debet & poteſt.¶Quod tale ſtatutum non ex
tendatur ad clericos magnates bene facit quod no.Hoſt.
dę fo.compe.poſtulaſti.& Io.And.doſt eum in ſi.magnæ
glo.de reg.iur.ſine culpa.in q.2.lib.6. Lapus.

¶Conſilium legiſtæ, & de eodem facto loquitur conſilium
ſequens.

SVMMAE.

1 *Generalē ceſſionē recipiēs an illius uigore poterit agere.*
2 *Clauſula generalis non extenditur ad maiora; nec ad ea,
circa quæ ſpecialiter nominatim ſtatusum æditum non
fuerit.*
3 *Exceptionis uel defenſionis priuilegium diuerſis reſpecti
bus diuerſimodè conſideratur.*

QVAESTIO LXXXIIII.

IN puncto mihi tranſmiſſo,an uidelicet nobilis poſſit
utiliter recipere ab eccleſia ceſſionem;uigore cu-
ius poſſit aliàs agere contra aliquem popularem,
ubi ſtatutum eſt æditum ne liceat alicui nobili reci-
pere uel in ſe transferre aliquam actionem uel ceſſio-
nem quocunque titulo inter uiuos &c.Videtur ſalno me
1 liori iudicio ꝙ † qui recipit generalem translationē uel
ceſſionem & uigore ipſius uult egere ꝙ non poſſit, quia
quod operatur eapreſſio ſingularum ſpecierum boc ope
rari debet eapreſſio generis ſpecies continentis.ut.C.de
quadrien.præſcriptio.l.2.& de præſc.xx.uel.lx.an.l. om
nes,ubi dicit lex ꝙ legato uſufructu fundi inſtructi,acce
dere debet omne genus inſtrumenti ſiue patris ſiue fun-
di,& perinde eſt ac ſi ſpecialiter eſſet dictum de ſingulis
pacificè & expreſsè,ut patet.ff.de uſu & habi.l. ſi ita lega
tum.& C.de uer.ſig.l.s.ff.de fun.inſtru.l.2.l. quęſitum.§.
ſi fundus.& probatur hæc maior optimè.ff.de lega.3.l. ſi
chorus.& hoc præcipuè ubi ſolummodo profertur gene
ralis negatio nec ſequitur ſpecialis.ut hic erat & no.Dy.
de reg. iur.c.generi.lib.6. uerſicu. item opponi &c. hęc
autem maior uidetur inexpugnabiliter locum habere in
diſpoſitione negatiuè concepta, quia omnis uniuerſalis
negatio negare habet confusè & diſtributiuè: ut patet ꝙ
metus cauſ.l.ſi ſeruitus.j.reſpōſo. & de leg 2.l. unum ex
familia.§.ſi duos.uer.ſi quidem.cū ſimi. Sed cōſtat ꝙ hoc
ſtatutū fuit prohibitorium & negatiue conceptū,& ma-
ximè additis illis uerbis quocūq; titu.&c.ꝙ uniuerſalis
includit omnia nullo excepto.ar.ff.ad trebl.l. baliſta.de
hęre.inſti.l.hoc articulo.cū ſimi.huiuſmodi nobilis,nec
ab eccleſia nec ab illo cuiuſcunq; ſtatus uel gradus po-
teſt recipere ceſſionem etiam generalē maximè cū hoc
ſtatū afficiat, & reſpiciat perſonam ſibi ſubditā,quę eſt
prohibita.nec facit de eccleſia aliquā mentionem.&hoc
firmatur & corroboratur ex eo ꝙ emphyteota alienare
prohibitus in aliam eccleſiam alienare non poteſt:ut no.
expreſsè p Spe.de locato.§.nūc aliqua.uer.117. ubi ēt te-
net

net ꝙ ſub tit. vniu erſalis eccleſiæ uideť recipere. Si ergo
illa prohibitio arctet eccleſiam & in caſu non pōt in re,
de qua agitur eccleſiæ intentioni ſatisfieri. multofortius
in ceſsione actuali, in qua eccleſia ſibi poteſt in quāmplu
ribus uel diuerſorum perſonis non ſuccūbentibus prohi
bitioni huiuſmodi ſubuenire, arg. l. cum ita, ff. de cond. &
demon. & l. ſed ſi hoc. eod. titu. & hoc eſt multum contra
determinationem Oldra. q̄ miror aliquos ponderare.

2 ¶†Præterea licet alienatio cauſa mutandi iudicij permit
tatur per modum legati, ſ. vniuerſalis prouiſionis in ulti
ma uoluntate; tamen inter uiuos nō poteſt quis recipere
rem taliter alienatam in fauorem quocunque titulu, ff.
ali. iud. mu. cau. fa. l. hoc edicto, §. 2. & l. non ſolum. Et il-
la ratione uidetur gl. ſentire, quia alienatio in ultima uo
luntate ex quadā neceſsitate fieri cenſetur. ſecus in uita
inter uiuos. item intentio cuiuſcunque ſtatuentis debet
attendi. arg. l. quod conſtituit. de milit. teſtam. ad muni-
cip. l. conſtitutionibus. ſed hæc uidetur finalis intētio ſta
tuentis. ut popularis per nobilem nequeat conueniri. er-
go nulla uia excogitari debet, per quam in fraudem ſta-
tuti poſſet quæri oportunitas conueniēdi huiuſmodi po-
pularem. Non enim attendebat ſtatuentes quis cedere
debeat, nec qualiter cederetur, ſed cauebant tantūmodo
ne conueniretur per nobilem popularis. Sic ergo non li-
cet quicquā indirectè uel in fraudē Statuti aliq̄d attēpta
ri, argū. ff. de cōdi. & demonſtra. l. hoc modo, & ff. de tut.
& curato. da. ab his. l. ſcire, §. 1. & de iure patro. l. adigere,
§. ſi patronus. Hoc dico ſemper, ſaluo iudicio ſaniori.

¶Conſilium ſuper facto præcedenti. Caſus talis eſt.

SVMMÆ.

1 *Ciuitati licitū eſt inter ſubiectos ſuos municipales leges condere.*

2 *Legitima filiorum an & quo caſu poſſit per legem municipalem augeri uel minui.*

3 *Generaliter loquens omnia particularia directè comprehendere dicitur. Nam tantum eſt genus quoad omnia quantum ſpecies quoad ſingula.*

5 *Ignorantia an ceſſionem indebite factam nullam reddat.*

4 *Statutum generale probibitiuum an tolla: ſpeciale priui legium eccleſiæ conceſſum.*

QVÆSTIO LXXXV.

STATVTO ciuitatis Peruſinæ, cauetur quod nullus
comes, uel marchio, uel natus de prole militari ex
paterna linea audeat, uel præſumat p ſe, uel aliū re-
cipere, uel in ſe trāsferre aliq̄ actionē, uel ceſsionē
quecūq; tit. inter uiuos contra aliquem popularē pſona
lē, uel et realē &c. Et ſi contrafecerit talis ceſsio nō ua-
leat, nec teneat, nec ex ea poſsit aliquid agi uel peti, & ce
dēs ipſo facto actionē puniatur in c. libris & c. ꝙ ſtatutū io
cipit. Statutū & ordinatū eſt q̄d nullus miles &c. deinde
ſindicus alicuius monaſterii ad hoc ut dixit ſpecialiter
cōſtitutus pro ſupplemēto legitimæ cuiuſdā monialis di
cti monaſterii dedit, conceſsit, reſsit, & mandauit omnes
& ſingulas actiones cōpetentes eidem monaſterio ex p-
ſona dictæ monialis contra hæredes patris monialis pre
dictæ, & contra omnes & ſingulos detentores bonorum
dicti patris & contra omnes debitores. & qui aliquo mō
fuiſſent obligati dicti patri ſuo cuidam nobili peruſino,
nato ex militari prole ex linea paterna. Nunc iſte ceſsio
narius contra quendam popularem Peruſinum debitorē
olim patris dictæ monialis agit uigore ceſsionis coram
ſecula i iudice peruſino. petens executioni mandari in-
ſtrumentum debiti pro rata contingentis dictum mona-
ſterium ex perſona dictæ monialis. Iſte debitor conueo
tus cōtra inſtrumentum ceſsionis inter alia opponit q̄d
dicta ceſsio non ualuit nec tenuit. & quod dictus ceſsio
narius non debet audiri uigore ceſsionis prędictæ. ut de
dicta ceſsione cōſtat in publico inſtrō. Sub anno D. 1332
Inditione 11. die 4. menſis Mar. manu quōdam Matthæi.
quōdam Philippi notarii. Sub annis Do. 1334. Indit. 13.
die 30. menſis Apr. Et de puncto conſtat publico inſtrō-
manu Lucę Manueli notarii. Nunc quæritur an dicta ex-
ceptio propoſita contra dictum inſtrm ceſsionis, obſtet
præfato agenti & petenti, ex iure ceſſo, & agētem ipſum
impediat necne. ¶Super qua dubitatione ego Feder. de
Senis minimus decre. doctor ad conſulendum aſſumptus
uiſis prædictis ac etiam allegationibus utriuſque partis
infraſcriptis datis, & quodam conſilio reddito ſuper hoc
per ſapientem uirum do. Eugenium magiſtri Dominici,
& habita collatione cum iuriſperitis, & precipuè cum ue
nerabili uiro do. Thoma legum doctore nunc in ciuitate
Peruſij. legente & infraſcripto conſilio conſentiente, ſal
uo ſemper cōſi. ſaniori, dico & conſulo, ꝙ dicta exceptio
procedit & uerificatur, ut proponitur, & impedit & re-
5 pellit agentem ratione infraſcripta. Nā † licitum eſt cui-
libet ciuitati inter ſubiectos ſuos municipales leges con
dere, quarum conſeruatio ita conſtringit in illo loco ſin
gulos ſicut generalis legis obſeruatio generaliter aſtrin-
git in illo. Ad quod facit, ff. de iure immu. l. ſemper, §. le-
gem. & quod cuiuſque vniuerſitatis. item eorum. 2. reſpō
ſo. Ad q̄d facit, ff. ad muni. l. magiſtratus, & C. de emanci.
l. 1. & facit q̄d leg. & no. de cōſtitu. c. q̄ in eccleſiarū. & p
2 Dy. de reg. iu. indultū. li. 6. ubi determinat † quod per lege
municipalē pōt minui & augeri legitima filiorū & maxi
me in caſu noſtro ut uitetur oppreſsio & uexatio q̄ pa-
tiūtur minus potētes ab iſtis maioribus & potentibus. Et
quia huiuſmodi ceſsiones ſunt odioſæ utroq; iure, ut pa-
tet in tex. & gl. de alie. iud. mu. cau. fac. 2. Vnde hac cauſa
uel æquitate inſpecta conſenſerunt iura quod hoc pactū
ualeat inter dominum & emphyteutā, ut. ſ. nō liceat em-
phyteutæ ius ſuū trāsferre in eccleſiam, uel illos qui non
ſunt faciles cōueniri ne conditio domini fiat deterior ſi
habeat emphyteutā, quē nō poſsit facile conuenire. Etiā
frequenter ſolet accidere quod iſte nobiles & potentes
opprimunt debiles & minime potentes maxime aquiſitis
actionibus contra eos & ut plurimum ſimulatè. Et ideo
iuſtè & piè prouidit lex Communis peruſii popularibus
contra iſtos nobles. Igitur iſte nobilis qui legem munici
palem Peruſii contempſit, petēdo executionem iuris ſibi
conceſſæ cōtra legē eandem indignum ſe reddit ut à Indi
ce Cōmunis Peruſij audiatur, quia fruſtra legis exilium
inuocat & c. de uſur. quia fruſtra. de elec. bonæ. & de im-
mu. eccl. c. ul. ¶Item cum iſte nobilis uelit uti pro ſe lege
Communis Peruſii, quia petit ſummariam executionem
inſtrumenti de quo ius ceſſum habet, ergo & legem Com
munis Peruſij contra ſe recipere debet. 16. diſt. ſi Roma-
norum. maxime quia ſm leges & conſuetudines uigētes
in foro rei debet cā terminari. de quo ſolet notari. 12. di-
ſtin. illud, & in Spec. de fer. §. 1. uerſi. ſed pone. iuſtificato
ergo ſtatuto reſtat reſpōdere ad ea quę poſſunt opponi.
& primo ad id quod opponitur quod ſtatutum requirit,
quod cōtra popularem non fiat ceſsio magnati, ſed hoc
non ſpecialiter ſed generaliter, &c. Reſpondetur quod
ex quo generaliter & uniuerſaliter facta eſt ceſsio p cre-
ditorem omnium debitorum ſuorū perinde eſt ac qui-
libet debitor nominatus fuiſſet in ceſsione, quia ad ueri-
tatem uniuerſalis propoſitionis ſequitur ex ſignificatio-
ne uocabuli, non tacite per conſequentiā generaliter, ꝙ
omnis particularis propoſitio ſub illo ſigno uniuerſali
contenta eſt uera. Vnde ſi uerum eſt omnem hominem
currere, ergo uerum eſt Guilielmum currere. Nam † qui
3 uniuerſaliter & generaliter loquitur omnia particula
ria directe comprehendit, & neminē excludit, & tm̄ eſt
genus quo ad oia, quantum ſpecies quo ad ſpālia. ita pro
bat in eo ꝙ leg. & no. de of. or. c. j. & de coniu. lepr. c. 2. &

de bap.maiores.i j.col. & de ſen.ex.ꝙ in dubiis.i gl.ul.& c.a nobis.in gl.j.alias de facili fieret fraus legi. nam ille ꝙ nõ poſſet recipere ceſſionem cõtra.a.b.c.& d.populares Peruſii faceret ſibi cedi. generaliter cõtra omnes Peruſinos uel contra oẽs debitores cedentis.Et tũc illud cõſequitur per generalem ceſſionem cõtra omnes ſicut ꝑ ſpecialem ceſſionem contra ſpeciales.Sed non debet cõcedi una uia.quod alia denegatur. de reg.iur. cum quid lib.6.de procu.c.tuæ.¶Item non ob. quod dicitur ꝙ iſte. non agit ex iure ceſſo.ſed utilibus actionibus quæ tranſferunt in uẽditorem hæreditatis &c. nam expreſsè præſupponitur ꝙ iſte nobilis petit executioni mãdari inſtrumentum debiti uigore iuris ceſſionis. ¶Non ob.quod dicitur quod dictus ceſſionarius potuit ignorare &c. Fa-
4 teor.n.quod† iuſta & probabilis ignorantia excuſat a delicto & pena nõ tñ ceſſionem nullam põt facere aliquã. nam ille qui contraxit cum conſanguinea ignoranter excuſatur à pœna,non tamen tenet cõtractus matrimonij. Item canonici qui elegerunt indignum ignoranter excuſantur a pœna.non tamen tenet electio. Item ſi cõtraxit quis cum minore, quam credit maiorem excuſatur.non tamẽ tenet cõtractus ſi defecerunt ſolẽnia.de cle.exc.miniſtran.c.pe.& ult.Iſta ſunt notoria. in caſu noſtro ſtatutũ annullat ceſſionẽ,petitionẽ denegat.& punit trãſgreſſores. ſed licet eſſet pœna ſublata quia deeſt dolus,remanet tñ ſtatutũ i aliis ſicut in exẽplis.ſ.poſitis. ¶Nõ obſtat qđ dicitur qđ dictum ſtatutum eſt odioſum &c.Reſpondeo immò eſt fauorabile ex cauſis.ſ.all.¶Non ob. qđ dicitur ꝙ ſtatutũ tale reſtringitur facultas eccleſiæ quã habet ut poſſit cum quolibet contrahere & per hoc uoluit dicere ꝙ ſtatutum tale ſit contra libertatem eccleſię ꝙ nec ex uerbis nec ex mente eſt ſibi a iure cõi uel priuilegio ſpeciali cõceſſum.Sed ut puto iſte aſſerens uoluit dicere ꝙ ex tenore iſtius ſtatuti ꝑ ceſſionem factam per monaſteriũ nobili ſit cõtra lebertatẽ eccleſię. ut in ſimili caſu dicit̃ de iniuriis.c.uno.lib.6.Sed certè nec iſta extẽſio eſt cõtra libertatem eccleſiæ.nam licet eccleſia poſſit contrahere cum quocũque, debet intelligi quocũq; nõ prohibito lege cõmuni uel particulari ad hoc.C.de inoff.teſt.l.ſi quãdo.nũquid eccleſia licitè poterit cõtrahere cum excomunicato.uel quis cum interdicto bonis; uel cum minore ſine ſolẽnnitate.nunquid eccleſia poteſt hæreditatem teſtatoris retinere filio iniuſtè exheredato uel præterito.nunquid etiam poteſt facere quod iura leges non habeant locum in ſuis contractibus. Abſit error ille.Cum igitur hæc lex municipalis a ſui origine proceſſerit propter bonum commune,& ut tolleret oppreſſiones quas patiebantur populares a magnatibus.&ſic cum iſti magnates facti ſunt inhabiles ad tales ceſſiones recipiendas non poteſt eccleſia dicere quod hoc ſit factũ in ſui iniuriam quia legislator non habuit reſpectũ ad pſonam cedentẽ uel ius ceſſum,ſed perſonã recipiẽtẽ. ¶Præterea iſta non eſt generalis prohibitio,ſed certarũ perſonarum.Item hoc nõ uertitur in præiudiciũ eccleſiæ. Poterit.n.cũ alia perſona,quæ eſt bona cõtrahere poſito ꝙ aliquale uel modicum præiudiciũ ſuſtineret.Laudabiles enim conſuetudines & ſtatuta ciuitatum,ut iura cõia ſũt ſeruanda.8.diſt.quę contra mores.¶Non ob. determinatio quã dominus Old.dicitur feciſſe in ſtudio Padouano ubi dicitur diſputaſſe iſtam quæſtionem.Statutum eſt Paduæ quod nullus ſubiacens iuriſdictioni Paduæ alienet rem immobilem inter uiuos in hominem alterius iuriſdictionis. uel non ſubeuntem onera communis Padvę.iſte donauit uel alio titulo alienationis rem immobilem.trãſtulit in eccleſiam.¶Quęritur nũquid ualeat alienatio
5 quod uidetur quia.¶Additio.1.¶†Per generalem prohibitionem ſtatuti, nõ tollitur priuilegium ſpeciale qđ habet eccleſia,ut quilibet poſſit eccleſiæ donare uel uendere.& quia quod licet in ſpecie non licet in genere. & qa per generalia uerba non comprehenduntur illicita. ff.de cond.inde.l.ſi procurator.§.celſus.de iureiu.c.1.lib.6.cũ ſi.Rõ quare non obſtat eſt iſta,quia illud ſtatutum directè & principaliter proceſſit propter perſonas nõ ſubiectas communi Paduæ,ſicut ergo in illo ſtatuto non potuiſſet legislator expreſſe uetare quod nullus poſſet rem ſuam eccleſiæ donare.Item nec tacite uidetur uetuiſſe ꝑ uerba generalia.Item iſtud ſtatutum erat uniuerſale & generale,& proceſſit in odium nõ ſubeuntium onera cõis Paduæ.& ꝯmentem illius decre.de immu.eccl.c.1.lib.6. Item per tale ſtatutũ non modicum præiudiciũ fieret utilitati eccleſiæ illius loci ſi intelligeretur ut ſonet.Sed in caſu noſtro illę cõdõnes nõ uendicant ſibi locum. Nam ſtatutum cõis Peruſii ſpãliter introductũ eſt in odium magnatum & fauorem popularium.Item non eſt uniuerſale ſed prohibitorium cæterarum perſonarum. ¶Item modicũ uel nihil præiudicatur iuri eccleſiæ.Sed pone ꝙ ſtatuto ciuitatis legitima filiorũ ſit aucta uel ultra ius cõe. Accidit quod teſtator filio reliquit ſolã tertiã ſibi debitã de iure cõi aliam reliquit eccleſiæ,& eã ſibi hrẽdem inſtituit,nunquid filius poterit agere cõtra eccleſiã ad ſupplemẽtũ.Certè ex quo ſtatutum iſtud ualet, ut determinat dñs Dy.in regula indultum.lib.6.debet includi quod eccleſia illicitè tenet & debet reſtituere.17.q.ul. c.ſi. Aliud enim ꝑ ſtatutũ aliquid diſponi ꝑ qđ ois quaſi uia & modus transferendi dñia rerum in eccleſiã prohibeat̃ & ſine cã,& aliud eſt ſtatutũ facere per quod aliquis ex iuſta cã reddatur inhabilis ad contrahendum cum quacũq; perſona.maximè in contractu odioſo. ut eſt in ceſſione. ſimile eſt quod legitur & no.ff. de conditionibus & demon.l.cum tale §.mulier & l.cum ita ſimilibus.

ADDITAMENTA.

¶Iſtud conſilium refert,& ſequitur Fel.ad c. Eccleſia S.Mariæ de conſti.col.25. Vide Alex.cõſ.22.lib.6.& cõſ. 143. li.7 & Alex.i.d.cõ.25.dicit hoc eſſe cõſ.81.i ſuo ordine.

¶Quia perge.de hoc plenè per Io.An.de immu.eccle.c.ult. lib.6.in nouella.

¶De habentibus ruralia beneficia curata qui non promouẽtur ad ſacros.

SVMMAE.

4 *Priori præpoſitus uel decanus ruralis, quorum eccleſiæ ſunt curatæ non tamen collegiatæ:ſi infra annum ad ſacerdotium non promoueantur an ipſo iure ſint officio priuati.*

2 *Plebani & Archipresbyteri habentes ſub ſe capellas,et quorum eccleſiæ non ſunt collegiatæ,an dicantur eſſe in dignitate.*

3 *Diſpoſitio.c.ſuper ſpecula.ne cle.uel mo. an procedat in plebania collegiata non habens ſub ſe capellas.*

QVAESTIO LXXXVI.

CAſus talis eſt. Prior quidam ſiue præpoſitus uel decanus ruralis quorum eccleſię ſunt curatæ,nõ tamen collegiatę,non ſunt promoti ad ſacerdo-
1 tium. infra annum.† Quæritur an ſint priuati ipſo iure. & uidetur quòd ſic per c. licet canon. de ele. lib.6.nam non poteſt negari quin iſti ſint rectores eccleſiarum parochialium. ergo includuntur ut ibi. Nec obſt. c.ſtatutum eo. ii.immò facere uidetur pro. quia dictũ.c. ſtatutũ excipit à regula.c.licet canõ.eccleſias parochiales collegiatas ſed ſuperius nominatæ nõ ſunt tales ergo &c.¶Sed cõtra uidetur,Nam certum eſt ꝙ licet canõ emanauit ad ſuppletionem Lateranẽ. cõcilii cum in cũctis.& c.ſtatutum emanauit ad declarationem.c.licet canon.Sed aduertendum.Bonifacius in c. ſtatutum declarauit.quod capit.licet canon, nõ haberet locũ in eccleſiis collegiatis ſed iura antiqua debent ſeruari in illis.

Sed

Sed quæ ſunt iura antiquã. Reſpondeo.ut in glo.& bene
late ranen.concilium cũ in cunctis.§.inferiora.Sed dices
in illo.§.inferiora nil dr̃ de eccleſiis collegiatis.Sol.c.cũ
in cunctis.§.inferiora habet duas partes.Prima pars loqui
tur de dignitatibus & perſonatibus,& hoc ſonat dictio in
feriora.Aut comparatio eſt. Nam Alexaoder fuerat ſupra
locutus de dignitate epi,poſtea ſubdit inferiora & mini-
ſteria ſeu dignitates.ſecũda pars loquiť de eccleſiis paro.
chialibus,quę nõ ſunt dignitates & pſonatus.Cũ ergo c.
cũ in cunctis nõ recipiat ſuppletionẽ niſi in eccleſiis pa-
rochialibus,quæ non ſunt dignitates,ſequitur declarãdo
ꝙ remanet ſaluum in dignitatibus licet curatis & paro-
chialibus.qa minus dignũ.ſ.eccleſia parochialis ſimplex
non includit eccleſiam parochialẽ quæ eſt dignitas.Mo-
do in propoſito cum Bonifacius declarauit quod.c.licet
canon.non habet locum in eccleſiis collegiatis,dedit in
telligere ꝙ non habet locum in dignitatibus ꝙ apparet
ex eo ꝙ retulit ſe ad ius antiquum & exemplificauit de
una ſpecie dignitatis.ſ.de una collegiata,quæ ratione col
legii.dr̃ eſſe dignitas.ut patet de reſcrip.c.ſi.in ele.ſi ergo
in eccleſia eſt alias dignitas dato ꝙ nõ ſit collegiata.ut in
c.licet canon ſeruabitur c.cum in cunctis.§.inferiora. &
hoc ſentit.d.Io.An.in c.ſtatutum.glo.& ar.e.c.in gl.pe.ſi
uerus eſt intellectus iſte.ſ.ꝙ Bonifacii intentio erat decla
rare,ꝙ c.licet canon non habet locum in dignitatibus&
exemplificauit de una ſpecie melius dixiſſet ſi declaraſſet
ſimpliciter & abſolute.ꝙ licet ea non extenderetur ad di
gnitates, dato quod eſſent parochiales eccleſię.Si tu uis
dicere ꝙ Bonifacius melius faceret exemplificando de ec
cleſiis collegiatis q̃ declarando.c.licet canon.non exten
di ad eccleſias parochiales quę ſunt dignitates. Tunc di-
cas ꝙ Bonifacius habuit hũc itellectũ uidelicet ꝙ c.licet
canon habet locum in dignitatibus.Sed addit ꝙ parochia
les eccleſiæ nõ dicenť dignitates niſi ſint collegiatæ. Sed
dato quod nõ ſint collegiatæ nonne poſſent alias eſſe di
gnitates.Et ſic ſupradicti de qbus fuit locutus i princi.nõ
uidentur cõſtituti in dignitate.& ſic cũ habeant parochia
les eccleſias uidentur includi ſub.c.licet canon.Et ꝓ hoc
facit quod no.Io.An. in c.& ſi ſupra allegato.in gl.iſtius
ætate.& merito iſti nõ uidentur habere dignitatẽ,qa nõ
habent prærogatiuã ſup alios uel iuriſdictionẽ,ut ſunt
habentes dignitates uel perſonatus in eccleſiis cathedra
libus,nec præſunt collegio nec alias habent capellas ſub
ſe.ſed contra uř facere quod no.Archi.de conſue.c.1.lib.
6.in ſi.magnę gl.ubi dicit quòd Archipresbyteri Decani
& Præpoſiti eccleſiarũ parochialiũ ſunt conſtituti in di-
gnitate.ſed forte Arch.intellexit.ſi hẽt collegiatas eccle
ſias per iura quæ allegat.de off.ord.cũ ad eccleſiarũ.& de
2 præben.cũ olim.¶Sed modo inſurgit aliud dubiũ.†an plo
bani & Archipresbyteri habentes ſub ſe capellas.licet eo
rum eccleſiæ non ſint collegiatę dicantur eſſe in dignita
te.Videtur ꝙ ſic,ratione iuriſdictione quam habent in ca
pellas & capellanos.¶Addi.j.Ipſarum.Item ad hoc facit
c.1.ne cleri.uel mona.lib.6.ibi niſi fuerint plebanię &c.
¶Quaſi dicat tales habere dicũtur dignitates uel perſona
tus.& aliter non comprehenderentur ſub.c.ſuper ſpecu-
la.ne cle.uel monac.Archi.tamen intelligit quod pleba-
nię,de quibus loquitur.c.1.ne cle.uel mona.ſint collegia
tæ.& hoc no.de elect. ſtatutum ſuper uerbo collegiatas.
ſed nõ uideo hoc eſſe neceſſe.quia ſolum collegiũ uř ſuf
ficere ad hoc ut ſit dignitas.& ſic non eſt neceſſe quod ha
3 beat capellas.Item inſurgit aliud dubiũ †an plebania col
legiata nõ habẽs ſub ſe capellas includatur ſub.c. ſuper
ſpecula.uř quod nõ.quia text.dicit niſi fuerint plebaniæ
&c.In contrarium uidetur quod licet talis plebania non
includatur ſub.c.ſuper ſpecula.eo reſpectu.quia non ha-
bet capellas.tamen includitur ab alio reſpectu.ſ.quia eſt
dignitas ratione collegij.

¶Federicus de Senis.

ADDIT.

¶Capellanos.Contra facit conſilium proximum & reſpon
de ad.c.1.ne cleri.uel mona. lib.6.Et illud quod hic dici
tur communiter approbatur.

SVMMAE.

1 *Prælatus exemptus, epiſcopalem iuriſdictionem habens*
in monaſterium,an ſine auctoritate Papæ uel legati poſ
ſit,suo conſanguineo concedere uſumfructum cuiuſdam
terræ ad uitam de bonis monaſterij.

QVAESTIO LXXXVII.

Vidam prælatus exemptus cum conſenſu capituli
1 ſui ſine conuentus ſui† qui aliàs habet epalem iu
riſdictionẽ uel quaſi,i monaſterio& mẽbris ſuis,
tractatu præcedẽti,titulo remunerationis ſerui-
tiorũ uerè receptorũ cõceſsit uſumfr.cuiuſdã petiæ terrę
cuidã ſuo cõſanguineo ad uitã recipiẽti ſine auctoritate
papę uel legati de latere. Querit nunquid ualeat dicta cõ
ceſsio ſuppoſito ex tali cõceſsione & cõſideratis facul-
tatibus dicti monaſterij ipsũ monaſteriũ enormiter non
grauari.cõſiderato qď generalis cõſuetudo eſt i dicta pa
tria & locis uicinis tales cõceſsiones fieri ex tali cã,uř ꝙ
nõ ualeat.tũ quia cõſanguineæ:ut 10.q.2.hoc uſus prælla
tio &c. & ſupra ſub num.52. ubi habetur plenè de uerbo
ad uerbum.& ideo hic dimitto.

¶Conſultatio do.Federici de Senis ad dominum Lapum
Abbatem ſancti Miniati prope Florentiam.

SVMMAE.

1 *Abbates habentes ſuperiores abbates an in ordine an in*
capitulum prouinciale teneantur comparere.
2 *Abbates non habentes ſuperiores abbates an non obſtan*
te exemptione teneantur adeſſe conſilio prouinciali.

QVAESTIO LXXXVIII.

Euerende.pater & dñe q̃uis conſtitutiones nouas
dñi Benedicti de ſtatu mona. habeamus bene cor-
rectas,nihilominus ſtudens in eis,aliqua mihi oc
currunt dubia ſuper quibus rñſionem ueſtram ꝓ
deciſione poſtulo in reditu iſtius nuncij de Bononia.
1 ¶†Primum dubium eſt an abbates habentes ſuperiores
abbates in ordine teneantur uenire ad capitulũ prouin-
ciale ex.c.1.& 2.non uř:ut dictio non habentium referat
ſe ad priores & abbates.¶Item ratio ſuadet quia iſti abba
tes ſuperiores abbates in ordine debent ire ad capitulum
generale ſui capitis.ergo in duobus capitulis grauari nõ
debent.

¶Reſponſio domini Lapi.

SVper hoc ita ſcribit Io.And.in c.in ſingulis in princip.
ſuper uerſi.non habentium.quia monaſteria regũtur
ꝑ priores uel abbates. excipit priores & habẽtes q ha
bent patres abbates de quibus de regu.c.ultimo. Ab iſto
uer.uel citra recipi à do.Io.mihi deficere in nouella.Ego
aũt ſcripſeram in primo.c.conſtitutionum.ut j ſequiť.Ab
batum & priorum abbates proprios non habentium,hæc
litera poteſt intelligi altero de duob. modis.ſ.tam abba
tes q̃ priores qui habent alios abbates maiores ſupra ſe,
tamen conuentibus præſunt teneantur uenire ad prouin
ciale capitulũ ut de ſta.mo.c.monachi.§.fin.Sic intelligit
Hoſtien.eod.tit.in ſingulis.in prin. Vel quod nullus taliũ
ſiue ſit abbas ſiue prior teneatur uenire niſi ad generale
capitulum de quo in rub. de generalibus capitulis.ſed tã-
tum abbates patres ſeu priores maiores teneantur ueni-
re ad prouinciale capitulum. Et ſecundum hoc iſti ab-
bates

de elec.cum inter per Iuno.pro quo facit uerbum ex cau ſa rationabili quòd ſola uoluntas non ſufficit.

¶Lapus.

¶Videtur conſideratis uerbis ipſius conſtitutionis utrum ſit cauſa rationabilis & uera nec ne poſsit refricari à ſubdito in tali prioratu contra ſuum prælatum licet ſuperior hoc poſsit impugnare.

¶Federicus de ſenis.

¶Super.c.36.ubi officia monachalia.Iſta litera multū facie pro opinione quam conabar defendere in c. ut profeſſores,quod monachus qui fuit mēdicās poſsit promoueri ad beneficium extra religionē, ꝑ quo facit dictio quoq; & contrarium de qua no.Archi.de elect. quorundam .§. circa.lib.6.& facit gl.d.Io.quæ incipit ad dubium ſecundum primam lec.Contra facit quod uo.Io. An.de elect. c.1.in glo.etiam nouitius in fi.

¶Lapus.

¶Quod cōtrarium uerius uidetur nec iſta litera licet prima facie uideatur facere pro illa ueſtra opinione multum urget ſubtiliter intuentem.

S V M M Æ.

1 *Cōtractus cui dolus dat cauſā an & quo reſpectu teneat.*

QVAESTIO LXXXIX.

PVto agenti exceptionem iudicare obſtare & eidem replicationem nullitatis ſententiæ non competere.C.de ſent.& inter lo.l.3. Et accedit. ff.de neg. geſt.l.pomponius ſcribit circa princ.ibi quod reprobare non poſſum ſemel probatum &c. Secundo quia dicta ſententia eſt nulla ea parte cōuēti & tracti ipſo nolente,ſed ex parte trahentis tenet cōuentio eam tenere nolente.Nam ubi dolus dat cauſam ꝯtui & ex parte con-
2 trahentis tenet conuentio eam tenere nolente.Nam †ubi dolus dat cauſam ꝯtui contractus eſt nullus ex parte decepti uolentis ipſo iure nullum dicere ꝯtum ſed ea parte ipſius doloſi tenet uolente decepto ut probatur.ff. de dolo.l.eleganter.in prin.ibi dum dicit nullā eſſe uēditionem.Sed in hoc ipſe ut uendens circumſpectus eſt &c.ut in gl.ibi poſita.& accidat.C. de prædi.mi.l.& ſi is. ¶Tertio qa licet actor qui in uetito examine reum traxit:ꝑpoſiti negocii actione mulctetur ꝙ intelligitur per ſentētiā ut.l.criminali,cum ſua gl.C.de iuriſdi.om.iu. Tamen ad modum exceptionis ſatis probabiliter ſi agat ex actione q̄ per ſententiam eſt priuandus debet ab actione repelli. Nam excipit conuentus rectè agēs ſi non contra ſe actio dari poteſt:ut ff.de contratab.l.ſi præteritus.in fi.& ff.de inoffi.teſt.l.papinia.§.ſi filius exhæredatus cum ſimili.

S V M M Æ.

1 *Clericus trahens alium clericum inuitum & ſcienter coram iudice ſeculari & agens interdicto unde ui: an abſolutum poſſit eodem interdicto coram iudice ſpirituali reconuenire.*

2 *Clericus inuitus tractus coram iudice ſeculari etiam ſi condemnetur dicitur & habetur pro abſoluto in odiū trahentis.*

3 *Ius quare potius faueat excipienti quàm agenti.*

4 *Actio pignoratitia quo caſu & quibus competat.*

QVAESTIO XC.

1 CAſus talis eſt. † Quidam clericus traxit alium clericum inuitum & ſcienter coram iudice ſeculari interdicto unde ui cognito de cauſa,tandem clericus conuentus fuit diffinitiuè abſolutus.nunc iſte idem actor trahit iſtum eundem clericum ſuper eodē interdicto unde ui corā iudice eccleſiaſtico lite cōteſtata.iſte conuentus ad ſui defenſionem opponit & opponēdo articulat,quomodo alia uice ſuper eodē poſſeſſorio fuit tractus coram iudice ſeculari inuitus & ſciēter & fuit diffinitiuè abſolutus. Et per conſequens uult concludere quod illa ſententia abſolutoria debeat ſeruari in fauorē tracti & in odium trahentis. Et quod ille trahens ꝑdiderit ius ſuum per id quod no.& legitur de foro competē. ſi diligenti. Modo quęritur an ille conuentus debeat audiri contra illū agentem interdicto unde ui.uidetur qđ non:quia priuilegium uitiaretur ſpoliati,uel illius,qui aſſerit ſe ſpoliatum ut tales exceptiones ſibi non opponantur de ordi.cogni. c. 2. & ulti.de reſti.ſpolia.c. j.in literis.& c.item cum quis ſua materia. item quia huiuſmodi exceptiones non probatę non uidentur releuare nam poſito quod aliquis trahat clericum inuitum & ſcienter & uetito examine, ſcilicet coram iudice ſeculari nō perdit cauſam ipſo iure,per ſententiam, ut tenent communiter omnes docto.ergo non poteſt excipi de ipſo iure.¶Et notandum eſt multum quia uidetur quod iſte trahēs debeat priuari ipſo iure ſuo nouo iudicio contra eum inſtituendo. Econtra uidetur iſte tractus habere actionem contra iſtum trahentem ne perdat ius ſuum. Ergo habet exceptionem quia cui damus &c.de reg.iur.qui ad agendum. lib.vj.Ad quod facit quod not.ff.de inoffi.teſt.l.Papinianus.ultra medium.uerſi.ſi filius exhæredatus.& ibi gloſſ.
2 ¶†Item ſi clericus inuitus trahatur ad iudicem ſecularem & condemnetur habetur pro abſoluto in odium trahentis.multo ergo fortius quādo abſolutus eſt debet talis abſolutio pro rata haberi per iudicem eccleſiaſticum in odium trahentis.Facit quod no.de foro competē.ſi diligēti in glo. quid ſi contra eos. Item ſtulti non debent eſſe melioris conditionis quam periti de præbend.eum qui. lib.vj.Sed certum eſt quod ſi iſte actor traxiſſet clericum in foro eccleſię & ille fuiſſet abſolutus obſtaret ſibi exceptio rei iudicatę ſi iterum ageret interdicto actione unde ui.ergo multofortius in eius odium debet ſeruari abſolutorio.Non obſt.quod opponitur quod agenti poſſeſſorio non opponitur exceptio &c. quia uerum eſt quod exceptio tangens proprietatem non poteſt obijci nec referri agenti poſſeſſorio,ſed exceptio,quæ reſpicit poſſeſſoriū bene poteſt opponi puta poteſt opponi exceptio rei iudicatæ ſuper poſſeſſorio, quia aliàs non eſſet litium finis. Item quod ſponte renunciauit dum poſsidebat ut de reſtitu.ſpolia.c.3.& no.eo.ti.cap.2.in fi. primæ glo.Itē quòd nim ui repulit eodem titu.olim.¶Item non obſt.pactum de non agendo ſcilicet poſſeſſorio quia debet intelligi: ut no.In.& Hoſt.de ordi.cog.c.ulti. in fin. Sic & ī poſſeſſorio iſte reus ſit cōuentus in foro eccleſiæ nō obijcit aliquid quod ſapiat proprietatē , ſed quod ſapiat poſſeſſoriū opponit quod iſte actor perdidit ius ſuū quod habebat in poſſeſſorio eo quod ſuꝑ poſſeſſorio fuit tractus inuitus & ſcienter corā iudice ſeculari clericus & fuit abſolutus,contra q̄ abſolutionē nō pōt obtinere ex eo,qa dicat ꝙ ſententia nō ualuerit,qa ſiue ualuerit,ſiue nō ualuerit debet ſeruari in ſuū odiū , nec pōt contrauenire ſicut dicimus in caſu ſimili de renun.quòd in dubiis no.c.ſi diligenti.in gl.ſupra allegata.Modo quęritur quid iuris.

¶Reſponſio Abbatis de Podio Bonaci.

¶Mihi.B Abbati de Podio Bonaci uidetur diſcuſsis præmiſsis per ea quę ſuperius allegantur,quòd exceptio pręd icta de ſentētia abſolutoria procedit & admitti debeat ſalua tamen meliori,& ſubtiliori intelligentia.

¶Alius.II.doctor ad idem.

¶Dixi,& dico quòd uigore eiuſdem iuris cuius mihi nō competit ius agendi ſi contra me agatur competit ius ex
3 cipiēdi†quia ius magis fauet excipienti quam agēti cū omnis exceptio ſit fundata ſuper equitate.ff.de do.exce. qui ętate & propter hoc uidimus quod ſi poſsideo & cōtra me agatur eiuſdem rei nomine non daretur actio & tamen datur exceptio. Et ne decipiatur prudentia reſpōdentis arguentis in contrarium quia eſt pręexiſtens materia

teria ex qua exceptio poreſt habere ortum ſcilicet uiolē-
tia ſiue tractio ad uetitum eaamen. Nam ſi quęreretur à re
ſpondente unde oriatur actio cōtra eū, qui traait aliquē
ad uetitum eaamen poſtq̃ declaratum eſt per ſententiam
eum cecidiſſe a iure ſuo, ſcio quod diceretis quod oritur
ea priſtina illicita protractione ſecura ſenteotia. Sicut cū
dicimus ſecundum ueram opi. quod actio. neg. geſt. in ne-
gocio ꝙ eſt meum in ratihabitione naſcitur ſecuta ratiha
bitione ea uegocio dudum geſto. & non ex ratihabitione
ſecuta ſicut ſolet dici & notari i l. 3. §. hęc actio. ff. de neg.
geſt. Cum ergo ſit præexiſtens materia. ſ. illicita. protra-
ctio quamuis non ſit ſufficiens ad producendum actionē
niſi ſecuta ſententia eſſet ſufficiens ad producēdum eace
ptionē. ut in l. alle. in primo arg. tñ producit eaceptionē.
¶Secundo dico ꝙ l. filio q. de ino ffi. teſta. in prin. dicit ꝙ
filius eaheredatus à matre egit ꝯtra fratrē matris de inoſi
cioſo & obtinuit quòd filia q̃ erat ſimplicirer exberedata
non admittitur ad hæreditatem cum fratre niſi demum
intentata querela, quia querela eſt obſtaculū, quòd nō ſi-
nit eam ad hæreditatem admitti niſi ea probata. ita dicit
l. ex facto. §. ſi. ff. de uul. & pup. ſubſti. Et ſi non intelligit. l.
illam reſpondeus non eſt culpa mea. illud ad quod reſpō
detur quòd q̃rela & petitio hæreditatis poſſunt ſimul eo
dem libello proponi. ut no. in l. qui de inoffi. teſt. & in ſi-
mili. C. locati. l. conductores. facit ꝓ me ſicut dixi in alle
gationibus meis. Quia nemo ſine iure experitur. ut. l. quo
ties. §. ſi pro temporali. ff. de admi. tuto. l. ſi pupilli. §. uide
mus. ff. de neg. geſt. Si ergo proponitur eo em libello er-
go ius proponendi competebat. Si ergo erat aliquod fun
damentum iuris quod pariebat qualitercunq; ius agendi
multo fortius pariet ius excipiendi, ut in §. cū damus. &
in §. quod ait. ff. de exce. Nec ob. reſponſio q̃ ſit ꝙ actio ſi-
ue eaceptio quæ cōpetit cōtra trahentem ad uetitum exa
men dependet à caſu ferendæ ſententiæ. quia talis reſpō
ſio facit ꝯ alias ſuas pręcedentes allegationes quibus diai
querelam & hęreditatis petitionem poſſe ſimul intenta-
ri. nam petitio hæreditatis pendet ex euentu querelæ. qđ
patet quia ſublata quęrela per quam deuenitur ad hære-
ditatis petitionē & ipſa petitio eſt ſublata. ut. l. ſancimus
§. fin. C. de inoffi. teſta. & no. per Dy. in c. indultum. in ſi.
de regu. iur. lib. 6. Cum ergo pendeat ex euentu querelæ
non debent ſimul poſſe intentari ſm quod cōcludunt ſua
argumenta. ¶Sed ad declarationem omnium uidete. aut
cōpetit ius & cauſa agendi. & tunc actio competit & ea-
ceptio loco ſuo, & hoc non eſt dubium. Si non competit
nec ius nec cauſa, tunc actio nec eaceptio competit. &
ita intelliguntur iura & allegationes reſpondentis. Verbi
gratia. nunq̃ traxi te ad uetitum examen. certe contra me
non competit tibi nec actio nec exceptio. Sed ponamus
ꝙ traai, ſed adhuc nō eſt lata ſententia, certe competit ti
4 bi ius agēdi ratione præexiſtentis materiæ q̃uis non com-
petat actio. Ecce eaemplum † pignoratitia non competit
niſi ſoluta pecunia. ut. l. ſi rem. §. omnes. ff. de pig. acti. nun
quid ante ſolutam pecuniā uigore præcedentis cōtractus
cōpetit ius agēdi certe ſic. nt. d. l. ſi rem. §. ſi. ſic ſoluitur cō
trarium de. l. non poteſt. ff. de iudi. & no. per Dy. inſti. de
actio. in princi. ſic in caſu noſtro præexiſtens materia ſiue
delictum, ex quo primo ſententia ſecuta agitata eſt illici
ta tractio ad uetitū eaamen, ſicut in querela ipſa exhere-
datio, & in contratabulis ipſa pręteritio, ita quod nō eſt
dare differentiā quare nō poſſem ſimul proponere condi
tionem ea. c. ſi diligenti. & rei uendicationem, ſicut que-
relam, & petitionem hęreditatis. Vltimo & hic totus mū
dus non poſſet reſpodere. ſicut exberedatio competit que
rela de præſenti & de preterito contratab. ſic competat
de præſenti tractu ad uetitū eaamē cōditio ea. c. ſi diligē
ti. & ea. l. in criminali. C. de iuriſdict. om iud. Nullus ergo
ſanę mētis dicere poſſet quare talis cōditio cōpetens. de
pręſenti tracto ad uetitū examen nō poſſet oppooi i mo
dum exceptionis arg. d ićti. §. ſi filius & d. l. pręteritus.

Federicus.

¶Item non obſtant quod ultimo allegatur per dominum
Iacob. ſcilicet quòd agenti poſſeſſorio non poſſet reſerri
quęſtio proprietatis. Fateor hoc. Sed in caſu noſtro. B.
non opponit contra. F. agentem poſſeſſorio eaceptionē
quæ tangit proprietatem. ſed opponit quod dictus. F. per-
didit ius quod habebat ſuper poſſeſſorio fuit. tractus di-
ctus. B. coram capitaneo populi ſuper eodem poſſeſſorio
nunc trahit eum coram epiſcopo. Et in hac opinione eſt
dictus cancellarius, ſcilicet quod tractus ad uetitum exa-
men etiam ante ſententiam latam contrahentem poſſet
opponere eaceptionem ſi conueniatur.

¶Frater Gerardus de Se. magi. in theologia or. heremi.

SVMMAE.

1 *Conſuetudo quid in eligendis ſepulturis operatur.*

2 *Præſcriptio an ſit de ratione conſuetudinis.*

3 *Conſuetudo diuerſimodè diffinitur.*

4 *Conſuetudo non diuiditur in bonam & malam; quia mala non poteſt prædicari de conſuetudine: nam non dicitur conſuetudo mala.*

5 *Continuatio actus legis tempore diffinito uidetur de intrinſeca ratione conſuetudinis.*

QVAESTIO XCI.

QVOD pater poteſt filio impuberi eligere ſepul-
turam in cimiterio ſancti Auguſtini non obſtan-
te quod ſui maiores in cimiterio maioris eccle
ſiæ fuerint tumulati. Hoc probo quadrupliciter
1 † ex parte conſuetudinis, ex qua acquiritur talis poſ-
ſibilitas. Primo quia conſuetudo generalis huius terræ
hoc uidetur habere. Nam in omnibus eccleſiis religio
ſorum in quibus conſueuerunt patres ſibi & filiis no-
uam ſibi eligere ſepulturam ita obtentum eſt à longis tē-
poribus, nec inuenitur obtentum cōtrarium. Et hoc uide
tur ſufficere ad probandum cōſuetudinem ſicut patet ex
tra de conſuetu. cū uenerabilis. ¶Secundo patet hoc idē,
quia ſi unus actus irrationabilis facit & inducit cōſuetu-
dinem in terra deteſtabilem & à iure reprobabilem quē
admodum patet. xxv. q. ij. ita nos. ſic per oppoſitum hu-
iuſmodi actus irrationabilis debet poſſe inducere cōſue-
tudinem in terra acceptabilem, & à iure approbabilem.
Conſtat autem quod dictus actus tanquam rationabilis
fuit in hac ciuitate, non ſolum unicus, ſed in omnibus ci
miteriis religioſorū ſępius iteratus. ¶Tertio probo hoc
idem, quia ſi dubitantur utrū iſta ſit cōſuetudo iſtius diǫ
ceſis, debemus poſſe recurrere ad uicinas terras & ad ui-
cinas diœceſes. arg. ad hoc extra de cōſue. cum olim. Nūc
autē ita uidetur in uicinis terris, & in uicinis diœceſibus
quia a lōgis temporibus eſt iſte uſus in cimteriis fratrum
ſancti Auguſtini & aliorum religioſorū ſine contradi-
ctione quaſi approbata conſuetudine ſeruatus, ſicut per
audita cognouimus. ergo iſta ciuitate & diœceſi debet
iſte uſus pro conſuetudine reputari. ¶Quartò probo, hoc
idem ſpecialiter ex parte ſpecialis conſuetudinis cimite
rii dictorum fratrum, quia ſpecialis conſuetudo approba
ta, & ſeruata in cimeterio eorum, iam uidetur obtinuiſſe
uim iuris. Nam quandocunque aliquis ter utitur aliquo
iure uidetur eſſe in poſſeſſione ipſius arg. ad hoc extra de
can. poſſ. cum eccleſia ſutrina. in glo. & C. de fideiuſſo. l. j.
Cum ergo fratres ſancti Auguſtini fuerint uſi ſepelire de
uolūtate patrum pueros; impuberes ad aliud cimiterium
pertinentis ultra quam ter, uidetur quòd illa cōſuetudo
in cimiterio dictorum fratrum uim iuris contra aliud ci
miterium debeat obtinere. Nec obſt. ſi dicatur quòd illa
conſuetudo niſi ſit præſcripta per xl. annos non præiudi
cat iuri communi propter duo. primo, quia ultra quam

per

per.xl.annos duret iſta conſuetudo in iſta ciuitate ĩ plu-
ribus religioſorũ cimiterijs eſt ſeruata,& per conſequẽs
iã præſcripta.Secundo dato ꝙ non eſſet præſcriptas poſ
ſet prçiudicare de iure cõmuni de ſepul.ſcripto.libr.6.
eo quod dictũ ius faciat de ea ſpecialem mentionem.Nã
ſi cõſuetudo in iſto caſu indigeret præſcriptione ſicut ĩ
quocunque alio caſu,nõ fuiſſet oportunum ꝙ in iure de
ſepultura fuiſſet facta mẽtio ſpecialis magis quam ĩ plu
ribus alijs caſibus in quibus cõſuetudo p̃iudicat iuri cõ-
muni. ¶Qua propter uidetur ꝙ quodam ſpeciali modo
præiudicetur iuri communi in iſto caſu non ſolũ per cõ
ſuetudinem præſcriptã, ſed etiam per non ſcriptam.Et
confirmo iſtam uiam dupliciter.primo quia ſi conſuetu
do præiudicans iuri communi in iſto caſu neceſſario de
beret eſſe ſcripta quæ eſt in li.6.non deſtruxiſſet ius cõ-
mune per ſolam conſuetudinem ſed per conſuetudinẽ p̃
ſcriptam & per conſequens non feciſſet mentionẽ de ſo
la conſuetudine,ſed attẽdiſſet ibi ulterius cõſuetudinis
2 præſcriptionẽ. Secundo caſu confirmo eandem uiã †ex
eo ꝙ præſcriptio nõ eſt de intrinſeca ratione cõſuetudi
nis, cuius ſignũ eſt, quia poniẽ in eius diffinitione ſicut
patet inſti.de iur.na.gent.& ciui.§.ex nõ ſcripto.ubi dif
3 finitur hoc modo.Cõſuetudo †eſt ius non ſcriptum mo
ribus diuturnis populi inductũ. Diffinitur etiã alio mo-
do ſic.Cõſuetudo eſt ius quoddam moribus inſtitutum,
ꝙ pro lege ſuſcipitur ubi deficit lex.1.diſt.cõſuetudo.Vl
terius diffinit eam Iſydorus ſecũdo lib.differẽtiam alio
modo dicens.Cõſuetudo eſt ſolitę rei uſus conſẽſu duo
rum plurium ue factus.Conſtat autem quod in nulla di
ctarum diffinitionum ponitur pręſcriptio.Qua propter
relinquitur quod non eſt de intrinſeca ratione conſuetu
dinis.Si autem non eſt de intrinſeca ratione eiuſdẽ,re-
linquitur ulterius quod ubicunque aliquis tex.facit mẽ
tionem de ſimplici conſuetudine ſine pręſcriptione,ibi
talis conſuetudo ualet & intelligitur non pręſcripta.

¶Reſponſio domini Federici de Senis decretorum do
ctoris.

Domine & pater reuerẽde,fateor nobis ꝙ ſi conſuetu-
do terrę eſt quòd pater poteſt filio impuberi ſepul-
turam eligere,quia caſus eſt de hoc extra de ſepul.li
cet.li.6.Sed dubitatio eſt ſiue,ſi,& quo modo probeẽ hęc
conſuetudo.& quanto tempore debeat eſſe ſeruata.Et ẽt
an referat utrum filius ſit in poteſtate uel emãcipatus,&
de multis alijs poteſt quęri & dubitari quę faciunt ad eſ
ſe conſuetudinis.de quibus notatum eſt extra de cõſuet.
c.fi.& 8.diſt.fruſtra. Vnde fateor concluſionẽ ueſtram ĩ
multis. ¶Sed uideamus an ueſtra argumenta procedant
arguẽdo cum diffinitione uobis ſeruata.¶Primum argu
mentum non uidetur procedere. nam ſi ſepultura patrũ
eſt apud aliquos religioſos,tũc ſepultura filiorum eſt a-
pud eoſdẽ religioſos potius ex eo quòd eſt ibi ſepultura
maiorũ q̃ ex aliqua cõſuetudine uel parentis electione.
Quod autem ſequitur in eodem argumento ita obuentũ
&c.ita dubium eſt modo ſicut primo.Nam hoc eſt quod
quęrimus quomodo dicatur obtentum. nam ad eſſe con
ſuetudinis multa requiruntur alia quàm ſola rei longa
obſeruantia.nã doctores ĩ pręallegato.c.licet.de ſepul.
li.6.uideẽ itelligere de conſuetudine.xl.annorum,& qđ
aliqualis titulus dederit cãm cõſuetudini ĩducẽdę. Hoc
apparet per iura quę allegantur. ¶Secundum argumen-
4 tum non uidetur procedere quia †in criminibus non eſt
conſuetudo: nec prędicatur uniuoce conſuetudo de bo
na & mala conſuetudine.Nã cauetur in iure quòd mala
ĩ,ꝓprie dicitur conſuetudo,ſed eſt abuſio ſiue corrupte
la.8.diſt.c.mala conſue.extra de conſue.c.ulti.de exceſ.
ꝑla.inter dilectos.¶Præterea lex & conſuetudo ſunt pa-
ria & conſuetudo ſimpliciter ꝓbata ui habet legis.& de
bet puniri tranſgreſſor ipſius ſicut trãſgreſſor legis hoc
probatur.ff.de leg.l.de q̃bus.1.diſt.conſuetudo.& 11.di

ſtin.in his.Sed certũ eſt qđ qui peccat non peccat autho
ritate legis.14.q.4.qui peccat.ergo nec autoritate cõſue
tudinis cum ſint paria. ergo in delictis non eſt conſuetu
do.¶Præterea ꝙ nõ ratione inductum eſt,non habet uim
& poteſtatem cõſuetudinis.ut.ff.de legi.l.ꝙ nõ ratione.
¶Præterea ſm̃ Auguſtinum uti eſt id, quod i uſum uenit
ad id quod eſt finiẽdũ.unde ſm̃ eũ uti eſt ea quæ ſunt ad
finẽ ordinata in finem referre.Et pap.uti eſt quod ĩ uſum
uenit ad id quod recte ãm is finiendum referre.Hinc eſt
quod malus uſus dicitur abuſus.11.q.3.priuilegia.& 54.
diſt.uidelicet.Videtur ergo ꝙ non fuit bonum argumen
tum ã ſimili.¶Præterea nec binus actus nec trinus ĩducit
conſuetudinem niſi deuentum ſit ad legitimam præſcri-
ptionẽ ut patet ex principio & fine illius.c. cũ eccleſia
ſutrina. Itẽ & unus ſolus actus cõtinuatus legis tempo-
re diffinito uidetur ſufficere.extra de conſu.c.cum de be
neficio.lib.6.¶Tertium argumentum non uidetur proce
dere.nam c.cum olim.de cõſu.& c.ſuper eo de cẽſi.cum
ſuis cõcor.ſic debent intelligi ꝙ tũc demum recurriẽ ad
conſuetudinem uicinorũ locorum quando in loco ubi
eſt quæſtio non eſt proditum ius uel cõſuetudo:qua uel
quo ille actus dubius recipiat deciſionem.Sed ĩ caſu pro
poſito habemus ius commune.ſ. ſepulturam eccleſiæ pa
rochialis,& ſepulturam maiorũ: ut extra de ſepul.in no
ſtra.& eo.tit.cap.licet.lib.6.ut ergo cõſuetudo tollat ius
cõmune requiritur ꝙ ſit localis:ut bene colligitur.e.c.li
cet.¶Præterea qui poteſt inducere legẽ poteſt inducere
conſuetudinẽ.Nam conſuetudo eſt lex non ſcriptã taci-
to conſenſu populi poteſtis inducere legẽ ſcripta firma
ta.Sed certum eſt ꝙ populus florentinus non poteſt in-
ducere legẽ ſcriptã Senẽſibus.ergo nec tacitam.ſ.cõſue-
tudinẽ.¶Quartũ argumẽtũ põt deſtrui per decre.licet ſę
pius allega.q̃ dicit illius terrę. unde colligit ibi Archi.
arg.ꝙ ibi debet eſſe generalis cõſuetudo terræ non par
ticularis, ad hoc quod tollatur ius cõmune,hoc eſt im-
puberes ſepeliri in eccleſia parochiali uel maiorũ. ¶Ad
argumẽtum ꝙ inuenit ꝙ nomine cõſuetudinis nõ ſit ne
ceſſe itelligi ꝙ ſit præſcripta niſi hoc addatur uĩ eſſe fal
ſum:ut bene colligitur extra de electcumana. Nã in pri.
decre.fuit allegata & proteſtata cõſuetudo,& quia non
5 fuit probata præſcriptio nõ ꝓfuit.Itẽ †cõtinuatio actus
legis tẽpore diſſinito uĩ de intrinſeca ratione conſue-
tudinis,ut probatur extra de cõſu.c.fi.& eo.tit.c.3.lib.6.
& C.quę ſit long.cõſu.in rubro & nigro.l.2.& ff. de leg.
l.de quibus ibi inueterata.& l.ſeq.& l.cum de cõſuetudi
ne.cum l.ſeq.Hinc eſt quod gl.quęrunt quæ pręſcriptio
requiratur.an decem uel.xx.uel.xxx.annorum.Ergo pręſ
ſupponunt præſcriptionẽ eſſe neceſſariam. Et de hoc eſt
dubium ut ibi patet in multis.ll.¶Non obſ.prima diſſini
tio,imo facit pro,dum dicit diutius.nam longum & diu
comprehẽdunt ſpacium decẽ annorum:ut patet ĩ l.de q
bus in uerſi.inueterata.¶Non obſt.2.& 3.diffinitio.nam
quod ibi relinquitur indeterminatũ qui ſint mors,& qd
ſit ſolitum ſuppletur per alias leges quæ uolunt quod ſo
litum,accipiatur quod pluribus uicibus ſolitũ eſt tempo
re lõgo & ſine ĩterruptione.nã omnes articuli iuris non
poſſunt una lege exprimi.ff.de leg.l.non poſſunt.Quæ di
cta ſunt ſ̃ ſubiacent correctioni ueſtrę. quid autem ſen-
tiã nõ audeo exprimere, cũ quæſtio pendeat de facto in
ter uos & canonicos,& ab utraque parte ſim aſſumptus

S V M M AE.

1 *Conſcientiam uel ſcrupulum concernentia ſemper ſunt ſaniori modo & conſilio regulanda.*

2 *Extranei uel peregrini tranſeuntes per ciuitatem interdictam an prohibeantur à diuinis: & quid de fratribus minoribus in eorum conuentibus.*

QVAE-

QVAESTIO XCII.

1 FRatii Rynaldo Federicus ſalutem in domino. Sci-tis quod † in his, quæ important periculum uel ſcrupulum conſcientię pars ſanctior tenenda eſt: ut dicit Clemens quintus in declaratione regulæ ueſtræ quæ incipit exiui.§.cum autem termini reſtrictiui uerſi.nos itaque, qui in ſinceris hominum conſcientiis, extra deſpon.c.iuuenis.nam in uon admittendo tales ad diuina nullum eſt periculum, in admittendo autem poſſet eſſe periculum, ad hoc de clem.excom.mi.c.illud maximè propter iura noua, quę prima facie uidentur generaliter reuocare omnia priuilegia conceſſa ſuper hoc. Tamen quicquid ſit de conſciētia faciendum, uidetur de iure talem poſſe admitti ad diuina uigore priuilegii: ut extra de priuile.c.pen.lib.6.ibi niſi priuilegiati ſiut. ¶Non ob.c.i.alma.de ſenten.excom.nam ibi reuocātur priuilegia, per quæ poterat celebrari licitè tempore interdicti. ¶Pro hoc facit conſtitutio Clementis de ſenten.excom, quæ incipit cum eo.nam ibi ſpecialiter reuocātur priuilegia.per quę illi de tertio ordine poterant recipi. Et per couſequens à contrario ſenſu alia priuilegia remanēt in ſtatu ſuo. ¶Item obſtat Clemens de ſent. excom. in fi.ibi uidentur omnia priuilegia. ¶ Addi.id eſt reuocata. Nam reuocantur priuilegia per quæ religioſi nolebāt interdictum ſeruare, ꝙ eccleſia matrix ſeruaret. ¶Sed in caſu noſtro fratres minores benè alias ſeruant interdictum. ſed uolunt illos ſecretè admittere ſine aliqua uiolatione iterdicti. ¶Ad ſecundum dubium uidetur dicēdum, ꝙ illi tres fratres, qui non ſunt deputati capellani ad celebrandum dum celebrare non poſſunt. ac etiā illi, qui ſunt deputati confeſſores in aliis monaſteriis per decre.pen.de priui.ubi dicitur, ꝙ aliunde uenientes non ſunt admittēdi, & hoc ſentit do.Arch.in.c.alma.§.adiicimus, ſup uerbo celebrentur, de ſenten.excomm. li.6. ſed ſecundum hoc uidetur, ꝙ ſi fratres minores perigrinando, uel alio modo tranſeundo, tranſeunt per ciuitatem Senenſem In ter dictam, ꝙ tunc non poſſunt audire diuina officia ī cōuento Senenſi. quod uidetur abſurdum. Sed ſi uis tenere, ꝙ admitti poſſunt remanēte ſalua opinione Archidiac. poteſt dicere, ꝙ fratres minores, qui de licentia ſui maioris tranſitum faciūt quo ad diuina officia & eccleſiaſtica ſacramenta ſint illis conuentus, ubi uel ad quem declinat, ſicut dicimus de laico peregrino & tranſeunte. ꝙ poteſt confiteri illi ſacerdoti ad cuius parochiam declinauit, & ibi ſepilietur ſi decederet nō electa ſepultura, & de hoc no. Archi.de ſepult.c.1.& Hoſt.de pœni.& remi. c.omnis. ¶Pręterea Archidia.ſentit de extraneis, ꝙ non admittantur ad diuina officia. Sed nulli dubiū quod fratres minores qui morantur Florentiæ ſi tranſitum faciūt per Senen.non poſſunt dici totaliter extranei.cū in pluribus caſibus ſibi inuicem communicent. Et ſi diceres tales fratres minores peregrini, & non cōuentuales nō haberent uocem in capitulo Seneo.fateor.ut no.de priuile. c.1.lib.6.& facit quod no.de ſtatu mona.c.1.ad uerſi.nec prioratus. Sed non ſequitur ergo non poſſunt admitti ad diuina, quia primum uergit in præiudicium alterius ſecūdum non. Et eſt ſimile quod dicimus de epiſcopo ſcilicet quòd in aliena diœceſi poteſt illa expedire, quę non generant alias pręiudicium, ut in his quę ſunt uoluntarię iuriſdictionis, ſecus in his, quæ ſunt cōtentioſę iuriſdictionis, ut ſolet notari de of.deleg.nouiter.ff.de offi.procur.

ADDIT.

¶Priuilegia. Dominus Io.And.magis in c.legat.inclinatur, ꝙ non debeat admitti: ut patet in glo.quę incipit per hanc litteram.

SVMMAE.

1 *Calumnia falſo accuſantis diuerſis reſpectibus puniri poteſt.*

2 *Accuſator de calumnia, quam commiſit eo ipſo, quòd non probat qualiter ſit puniendus.*

3 *Accuſator calumnioſus an pendente accuſatione poſſit de falſo accuſari.*

4 *Iniuria clerico illata, quare dicatur ſacrilegium.*

5 *Teſtibus ut falſis in accuſatione reprobatis an pendente accuſatione accuſantis ſuperſedebitur primæ accuſationi.*

6 *Iudex laicus an ex officio poſſit punire clericum coram eo delinquentem.*

7 *Conſtitutio ſynodalis an poſſit impedire appellationem ad Papam.*

QVAESTIO XCIII.

FActum quod proponitur ſuper quo habendum eſt conſilium tale eſt. Quidam clericus accuſauit laicum coram iudice ſeculari de iniuria ꝓpria illata & facta per laicum ipſi clerico, & contra eum, ſuper qua accuſatione coram iudice ſeculari facta fuit per accuſatorem & accuſatum inter eos litis conteſtatio ad ſex dies & ultra, & poſt teſtiū publicationem dictus laicus accuſauit dictum clericum in curia domini epiſcopi Peruſini, dicendo quod ipſe clericus dictū laicum accuſauit calumnioſè & falſe & cōtra ueritatem, & quod ipſe clericus de laico corā iudice ſeculari falsā, & calumnioſam accuſationem fecerat, & ſuper dicta accuſatione dictus laicus procedit, & petit puniri ipsū clericum per curiam dicti domini epiſcopi Peruſini & inhiberi per curiam dicti domini epiſcopi Iudici ſeculari. ut non procedat contra eū laicum ſuper accuſatione dicti clerici, pendente accuſatione facta per ipſum laicum cōtra clericum ipſum in curia dicti domini epiſcopi Peruſini. ¶ Modo quæritur de duobus. primo an ſit procedendum ſuper ipſa accuſatione de falſo & calumnia per dictum laicū facta de ipſo clerico in curia domini epiſcopi. ¶Secundo ſi eſſet procedendum ſuper dicta accuſatione, utrum de iure curia dicti domini epiſcopi poſſit & debeat inhibere iudici ſeculari ad petitionem dicti laici: ut ſuper accuſatione facta contra ipſum laicū ꝑ ipſum clericum corā ipſo iudice ſeculari nō procedat ipſe iudex ſecularis pendente dicta accuſatione i curia domini epiſcopi per dictum laicum uel non. ¶Viſis themate ſupradicto & quæſtionibus elicitis ex eo & ſubtilibus allegationibus hincinde factis, & quod legitur & no.C.qui accuſ. non poſ.l.j.& l.neganda, & de calum.l.j. & de aduo.diuer.iudic.l.maxima per dominum Cyn.de pillorio, cum ſua materia, & 3.q.11.neganda, cum l.prius canonizata, & 2.q.3.§.notandum, circa prin. Videtur mihi Federico de Senis nunc legenti peruſii in iure canonico ꝑ curiam domini epiſcopi ad conſulendū aſſumpto: habita prius diligenti collatione cum certis iuriſperitis & maximè le

1 giſtis quo ad habendam ueritatem. ¶†Circa præmiſſa primo excludendo caſus non dubios ad dubium ueniamus. Et ſciendum eſt, ꝙ calumnia poteſt puniri aut per officiū iudicis aut per accuſationem. Si per officiū puniatur tūc uel in ipſa ſententia abſolutoria, uel immediatè poſt eā puniatur, quia quæ in continenti ſiunt ineſſe uidetur &c. ut no.C.de calum.l.j.ff.ad tertu.l.j.& de his qui not.infa. athletas.§.calumniator, & per Arch.1.q.3.§.notandum, ſuper glo.lo.quæ incipit in abſoluēdo, & dominus Cyn.

2 ſummans l.j.de calum.dicit. Nota ꝙ † accuſator de calūnia, quam commiſit eo ipſo, quòd non probat. debet puniri tempore ſententiæ non poſtea ex interuallo. Quod

intellige

intellige quando iudicis officio punitur: ut ubi. Et cautè
iudices nunquam puniunt calumniam circa principale
negociũ cõmiſſam ante prolationẽ ſententię, quia ia re-
us ex hoc perpenderet quod ſit abſoluendus quod iudex
pandere non debet aliquo ſigno ante ſententiã. C. de fal.
l. ubi. & ſic obſeruatur in condemnatione expenſarũ in
cauſa ciuili, quæ ſit ꝑꝑ calumniã uerã uel præſumptã. ut
no. in Spec. de exceptio. §. uiſo. uer. quod ſi reus ꝓbare uo
luerit in 6. col. Ad illud quod dixi modo circa principa-
le negociũ in calumnia commiſſa nõ obſt. de dolo & cõ
tu. c. 2. circa fi. cũ ſuis ſimilibus. Et an punitus ex officio
poſsit puniri ordinariè in eo quod plus eſt tangitur in ſi
mili. C. de teſti. l. nullũ. in fin. Sed melius ꝑ do. Cy. in d. l.
ubi. In ſupradicto autem caſu non petitur puniri calum-
nia per officiũ ſed per accuſationẽ. Itẽ quęſtio poſt abſo
lutionem factã de reo poſſet ex interuallo accuſator ac-
cuſari de calumnia non dubitatur ut patet in ſupradictis
iuribus & adhuc iſte nõ eſt caſus noſter. Sed caſus noſter
3 eſt †an pendente accuſatione poſsit accuſari accuſator de
calumnia, & ſic ſecunda accuſatio præiudicet primæ. Et
primo arguitur qđ nõ. nã ꝓ prima accuſatione facit prio
ritas temporis in præuentione. Itemque ſuam iniuriã ꝓ-
ſequitur. Item quia lis eſt conteſtata. Item quia accuſatio
uidetur de maiori crimine. nã iniuria illata perſonis ec-
cleſiaſticis ſiue in rebus ſiue in perſonis facta cadit in no
mẽ ſacrilegii: ut extra de foro cõp cũ ſit. & c. conqueſtus
cũ ſua gl. nã ius publicũ. & c. 1. diſt. ius publicũ. Pro ſecun
do accuſatore uero facit quia ſuã iniuriã ꝓſequitur. & ſic
cũ primus plura & potiora iura habeat ſecundo, eius ac-
cuſatio debet anteferri ut extra de proba. licet de iure pa
tro. ſuggeſtũ. & ibi notatur. Et hoc tenet Accurſ. & Azo.
in. l. neganda. C. qui accu. non poſ. & C. eod. titu. l. 1. uerſi.
quarto opponitur. & uerſic. ſecũdo quæro. Ad idẽ Io. An.
& Lau. 3. q. ix. neganda: Itẽ quod actor accuſator denun-
ciator, uel excipiens poſſet dici calumniator, pendet ex
futuro euentu iudicii & accuſationis primæ inſtitutæ. nã
ſi accuſatus fuerit condemnatus irretractabiliter apparet
quod accuſator calumnioſè proceſsit. Si uero fuerit ab-
ſolutus, tũc habet locũ accuſatio calumniæ. Ergo ſequiẽ
ſm hoc ꝙ pẽdentia primæ accuſationis ſit præiudicialis
accuſationi factæ de clerico corã epiſcopo non econuer
ſo. ad hoc de elect. ſi forte. de frigidis fraternitatis in fin.
euentus enim primi iudicij aut dat initium ſequentibus,
aut negat. & quod expectandus ſit finis primi iudicii
ſeu accuſationis probatur. C. de aduoca. diuer. iudi. l. j. ibi
quòd ſi non docuerit. Doceri autem & inſtrui cauſa põt
uſque ad ſententiam de cau. poſſ. & proprie. paſtoralis. in
fine. & de reſcrip. ſignificauit in ſi. & de fide inſtrumen.
cum Ioannes. & c. cum dilectus. Ad idem. C. de calũnia.
non prius. in fine. & ff. ad turpil. l. 2. ibi reo abſoluto. argu
mentum. extra de clan. c. 1. & 2. & ad idem. de elec. c. j. &
de excep. c. penul. lib. 6. per quæ probatur expreſſe quod
antequam quis de calũnia puniatur debet expectari exi-
tus probationũ in primo iudicio. ergo donec accuſator
cauſam ſuam inſtruere poſsit. quam inſtructionem face-
re poteſt etiam in cauſa appellationis, non debet de ca-
lumnia inquietari maxime quia eſt præſumptio contra
eum ex eo quæſtio poſt litem conteſtatam differat accu-
ſatorem accuſare. Ad hoc de frigi. cap. 1. & rõ. c. frequẽs.
de reſt. ſpol. li. 6. facit ad hoc. Et qa debemus fauere cleri
cis paſsis iniuriam. Ad quod facit de iure patro. relatum
in fin. item quia continentia cauſæ diuiditur. Item quia
iſte laycus poteſt per uiam exceptionis teſtes & inſtru-
menta repellere. & tractabitur primo de exceptione tan
quam de præiudiciali, de iudiciis. exhibita. & ſic per uiã
exceptionis poterit de calumnia accuſatoris. docere. Et
nihilominus poſt ſententiam abſolutoriam remanet ſibi
ſaluum ius accuſandi. item thema ſupradictum non de-
ſcendit ad aliquam ſpeciem calumniæ, uel falſitatis, quia

nõ accuſat accuſatorẽ quod produxerit falſos teſtes. Põt
enim eſſe quod teſtes accuſatoris nil dixerũt & nihilo-
minus accuſatio põt eſſe calũnioſa & falſa. & hoc quod
eſſet falſa, & calũnioſa accuſatio bene ſciebat accuſatus
ante litẽ cõteſtatã. & de hoc ultimo tãgitur per Cyn. in
l. j. ad finẽ. C. qui accuſa. nõ poſ. Ex his rationibus credo
ſuperſedendũ eẽ dictæ accuſationi factæ de clerico per
laycũ corã epiſcopo & inhibitionẽ fieri nõ debere. & po
ſito quod deberet ꝓcedi procedatur ſine iniuria uel re-
tractatione primæ accuſationis. & ſic quilibet ꝓſequitur
ſuã iniuriã alter proceſſui alterius nõ præiudicãdo. Ad
quòd facit quod notatur in Specu. de accuſa. uerſic. quid
ſi te uocaui latronẽ. &c. Reſtat ad cõtraria reſpõdere. &
primo nõ obſtat quod opponitur quod crimẽ falſi & ca
lũniæ ſit maius ipſa iniuria illata clerico. nã nõ uidetur
maius ſed æquale, quod apparet ex qualitate pœnæ. Nã
pœnæ ſunt mẽſuræ culparũ. ut xxiiij. q. 1. nõ afferamus.
4 & notatur i d. l athletas. §. calũniator. Itẽ ut dixi ſ† quod
iniuria illata clerico eſt ſacrilegiũ. & quod ſacrilegiũ ſit
maius calũnia & nõ minus patet ratione pœnarũ. C. de
crimini. ſacri. & de calũnia. Itẽ ſimpliciter dicẽdo falſa
accuſatio & calũnioſa idẽ eſt. nã calũnia in criminibus
nil aliud eſt quàm falſa crimina ſciẽter intẽdere. argu ff.
ad municipa. l. j. & ij. quęſtione. iiij. §. notandũ. ita quod
hæc dictio falſa nil addat, niſi quãdo diceretur qđ uſus
fuerat falſis teſtibus & inſtrumẽtis, & de hoc accuſareẽ,
tũc accuſaretur de calũnia ſed nõ de crimine falſi. nam
iſta ſe cõpatiũtur quod accuſatio ſit uera, & quod teſtes
producti per accuſatorẽ depoſuerũt falſum teſtimoniũ.
nã poſsibile eſt quod accuſatus uere deliquerit & tamẽ
teſtes qui producuntur ad probandum delictum non in-
terfuerint. Vnde concedo quod aliud eſt falſa & ca-
lumnioſa accuſatio & aliud falſos teſtes producere & i
5 ſtrumenta falſa. †Quarto autem accuſator accuſatione
pendente accuſatur quod falſos produxerit teſtes an de
beat ſuperſederi primę accuſationi necne. not. ꝑ Cy. C.
qui accuſa. non poſ. l. j. ad fi. Item ad id quod opponitur
quod probata falſitate coram epiſcopo punitur &c.
Reſpondeo quod non agitur hic de crimine falſi: ut pro
xime dixi. Et quicquid ſit iſtud argumentum retorquet
in caput ſuum. nam condemnato layco coram iudice ſe-
culari ceſſat actio calumniæ coram epiſcopo. Vnde pro
prius & melius poteſt dici quòd proceſſus iudicis ſecula
ris qui præuenit ſit præiudicialis ad proceſſum epiſcopi
quàm econuerſo, cum ex euentu primæ accuſationis
pẽdeat an ſit calũnioſus accuſator necnè. & hoc uoluit
lex cum dixit reo abſoluto incipit quęrere de cõſilio ac
cuſatoris qua mẽte &c. Item ad id quod obijcitur quod
iudex laycus non poteſt punire clericum de crimine, ſiue
principaliter, ſiue incidẽter, ſiue qđ coram eo nõ poteſt
accuſari. Reſpondeo quòd coram eo non poteſt clericus
de crimine accuſari. ſed dico quod iudex ſecularis cleri
cum coram eo agentem uel accuſantẽm calumnioſè uel
falsè uel uariè teſtificante poteſt ex officio extraordina-
riè punire. ita tamẽ ꝙ executio talis pœnæ quæ ſit faciẽ
da in perſonã referuetur epiſcopo. Si uero ſit realis exe-
cutio facienda in bonis põteſt facere iudex ſecularis uel
diſtinguendo eius fideiuſſores quos clericus dedit. C. q
acc. non poſ. l. 3. & ꝑ Cy. de hoc C. de teſti. l. nullũ. & ibi
reſpõdet ad iura canonica quæ inducũtur ꝙ clericus nõ
poteſt cõſentire in iudicem laycum, & eodem modo ꝑt
punire laycus clericum in ciuilibus deficientem i expẽ-
6 ſis. & hoc ſentit Io. & Arch. ſcilicet ꝙ † iudex laycus põt
punire ex officio clericum delinquentem coram eo pu-
ta qui tulit falſum teſtimoniũ: ut not. v. q. vj. presbyteri,
quæ eſt lex. C. de epiſc. & cler. l. presbyteri. & facit quod
no. de iudi. At ſi clerici. ¶ Addi. 1. Præſuppoſito ſine pin-
dicio ueritatis ꝙ nec principaliter nec incidẽter poſſit
clericus puniri à iudice laico dicat iudex laicus accuſà-

to. Tu

to.Tu laicus accuſatus qui uis quod clericus de calumnia puniatur expecta donec ſis abſolutus per ſententiam iudicis ſecularis & poſtea accuſa clericum de calumnia coram epiſcopo & iſta eſt uia magis expedita & minus calumnioſa,ſeu captioſa nec inculcãtur lites litibus nec intricantur proceſſus ꝓceſſibus nec aperitur uia fraudibus iſtorum, qui accuſantur qui dum uident quod debent condemnari per iudicem ſecularem recurrũt ad ecclesiaſticum forum ut deludant iudicium iudicis ſecularis quibus eſt obuiandum de reſcrp.ſedes. de uita & hone.cleri.c.ulti.de cleri.coniuga. c.pe. de priuil.ex parte. ad idem. C.de fal.l.2. maxime cum in foro ſeculari tam de iure communi,quàm etiam de iure ſeculari ſtatutorũ inſtantiæ criminales certo tempore finiãtur quod non
9 ſic eſt in foro canonico.Nam † licet quandoque ſynodalis conſtitutio ſtringat & arctet ius commune ad certum tempus,non poteſt tamen impedire quin ad Papam appelletur de iureiuran.uenientes.& ſolus Papa poteſt decurtare tempus appellationis qui ſi.ſint legi.laror.& notatur de appel.c. ex inſinuatione. Et ſic eſſet uidere quod accuſatio calumniæ poſſet tanto tempore durare in curia epiſcopi,quòd eſſet perempta inſtantia in curia ſeculari. ¶Item ad id quod dicitur quod accuſatus de graui & manifeſto crimine non poteſt accuſare,ut de appellationibus propoſuit, ego reſpondeo quò illa iura non tractant de accuſatione,ſed de recuſatione iudicis ſuſpecti,quam recuſationem proponere non poſſunt notoriè criminoſi ſicut nec appellare, ut ibi notatur. ¶Item ad id quod dicitur quod accuſatus de calumnia proſequitur ſuam iniuriam, non ergo debet dari ſecundo &c.& not.in l.neganda. & quoties utrique parti eſt cauſa & priuilegium potior eſt qui prior eſt. ff. de reg.iur.l.quoties.& facit quod not.de præbend.hi quĩ.lib. 6. & regula iuris in pari.& ff.de mino.l.uerum.§.penulti.& poſito ꝙ admitteretur ſecundus ad accuſandum de calumnia non excluderet primum ſed concurreret cũ primo ſecundũ opioinnem Odof. ¶Ad id quęſtio pe.dicitur,quod exceptio uel accuſatio falſi eſt primo tractanda &c.ut in l.damus ſatis eſt reſponſum ſupra.Hic enim agitur de calumnioſa accuſatione.Ibi autem accuſatur clericus quòd fuerat uſus falſis teſtibus uel inſtrumentis. & iſta differunt: ut ſupra diſi. ¶ Præterea quando eſt præſumptio contra proponentem quæſtionem falſi ſicut eſt in caſu noſtro: quia nimis tacuit non differtur quod fieri debet:ut. C.de fal.l.2.de reſtit.in integ.c.ſuſcitata.¶Item ad ultumũ.l.j.C.de calum.reſpondeo quod facit pro iſta parte qa ibi non per uiam accuſationis, ſed per officium cohercetur calumnia,& tempus ſententiæ quo abſoluitur reus. Sic tu laicus expecta tempus ſententię, & ſi es in caſu abſolutionis petas per officium iudicis clericum de calũnia puniri per ſecularem iudicemquod fieri poteſt: ut dixi ſupra,uel poſt ſententiam proſequere accuſationem quã proſecutus fuiſti in curia epiſcopi.

ADDIT.

¶Clerici in contrarium facis quod notat Io.Pet. & Innocen.& Hoſt. de foro competen.c.uerum.in gl. in fin. Lap.

¶ An tranſactio facta per Prælatum ſuper re immobili ſine conſenſu epiſcopi ualeat.

SVMMAE.

1 *Trãſactio Prælati cum conſenſu capituli auctoritate tamen diœceſani non petita,an poſſit eccleſiam et ſucceſſores obligare ad illius tranſactionem.*

2 *Compoſitio:tranſactio:& pactum ſine auctoritate ſuperioris inita perſonalia dicuntur non perpetua.*

3 *Priuilegio facilius renunciatur quàm iuri communi.*

QVAESTIO XCIIII.

1 CAſus talis eſt.Prælatus † cum conſenſu capituli ſui tranſegit ſine auctoritate diœceſani ſui cum aduerſario ſuo ſuper re immobili.Ita quòd uigore trãnſactionis res illa immobilis remaneat apud illum,& eccleſia recipit certã ſummam pecuniæ.¶Quæritur nũquid talis trãſactio obliget eccleſiam,& ſucceſſorẽ uidetur quòd ſit de tranſac.c.iij.& de pac.ca.j.& iij.li.v. ¶Dicas contra.nã de iure bona eccleſię non poſſunt alienari.ſine auctoritate diœceſani.xij.q.2.abbatibus. & ca. placuit.& xvij.q.iiij.c.in uenditionibus.cum ſim.Et licet in certis caſibus permittai alienatio:ut not.sij.q.ii.in ſumma non tamẽ ſine auctoritate diœceſani quod enim non licet una uia.ſ.directè &expeſſe alienari,nec alia uia licebit.ſ.indirectè uel tacitè, uel per obliquũ.ſ.componẽdo tranſigendo, uel cõprumittendo:& maxime ut tollatur fraudibus occaſio uel figmẽtis quia multi qui nõ poſſunt alienare procurarẽt lites moueri ut poſtea poſſent trãſigendo alienare. ¶Et ſi diceres quod dubius euentus litis debet aliquid operari & nouum quid inducere.Reſpondeo ꝙ operatur hoc,quod poteſt tranſigi & tranſigendo poteſt remitti & alienari ius eccleſię, quod alias alienari non debet. Non tamen ſequitur quod ſine auctoritate ſuperioris.Sufficit.n.ꝙ operatur hoc.ſ.quòd res eccleſię poteſt alienari. facit. C.de tranſa.l. præſes.& quod not. Spe.de inſtr.ædi. § nunc uero aliqua. vij.col.ad fin.uer. de illo quęritur.Non tamen ergo ſequitur ſolenuitas nõ
2 debet ſeruari. Et generaliter tradit quod † cõpoſito tranſactio,& pactum ſine auctoritate ſuperioris inita nõ ſunt perpetua ſed perſonalia : ut legit & notatur de tranſact. de cæteri o.& c.uenẽs ij.de deci.ex multiplici.in gl pe.& de præbend.niſi,in gl.pe.& hoc ad literã no.Hoſt. de arbi.c.3.ubi expreſſe dicit ꝙ clericus compromittendo nõ põt eccleſiã obligare ſine auctoritate diœceſani.& præcipue ubi poſſet deuenire ad ſpeciẽ alienationis. Et pro iſto dicto Hoſt.facit qđ notatur in Spec.de arb. §. reſtat. uer.ſed nũquid clericus,& §.ſinitur uer.quid ſi prælatus. Et pdicta maxime procedunt ubi de lite & conuerſia non apparuit aliàs qua per confeſſionem prælati & capituli, qa eorũ cõfeſſio non ſufficit ubi opus & ueritas rei requiritur,ut notat in ſimili Archi.x.q.ij.hoc ius.uer.creditor quoq; intelligatur ſuper uerſi. pecuniam mutuatam fuiſſe.& uerſam in utilitatẽ eccleſiæ.¶Non obſtat.c. contingit,qa ibi ſolum agitur de iure conuenti.i.quo caſu poſſit conuentus cõtradicere trãſactioni factæ per prælatũ, nõ tamẽ excluditur ius ſuperioris qui debet authorizare ad hoc,ut trãſactio ſit realis & perpetua.Non ob. c.1. & iij.de pa.li. vi. quia ibi redit res ad naturam ſuam.ſ. quia
3 † eccleſia parochialis recuperat iura ſua & facilius renũtiatur priuilegio quã iuri cõi,& de hoc ſentit ibi Archi. in c.1.in glo.hoc; poteſt. Et optime facit quod no. Ioan. An.de re.eccle.non ali.c.j.in glo.innuit in cle.

¶Reſponſio domini Federici de Senis ſuper multis quęſtionum articulis.

SVMMAE.

1 *Patrona præſentans aliquã in abbatiſſam an ſi aliæ ſint utiliores monaſterio nihilominus erit admittenda.*

2 *Patrona, an poſſit Abbatiſſam remouere vel conferre.*

3 *Abbatiſſa & Conuentus an poſſint Capellanum per patronam præſentatum recuſare.*

4 *Abbatiſſa,& moniales præſentatum capellanum non recipientes, an poſſint ab alijs ſuſcipere eccleſiaſtica ſacramenta.*

QVAE.

QVAESTIO XCV.

SVper dubitationum articulis, qui elici poſſunt ex cõ-
firmatione dñi Papæ Ioannis, quam fecit de pactis
& cõuentionibus habitis inter magiſtrũ hoſpitalis
ex parte una & Richã uxorẽ & filiã ſuã ex parte alte
ra uccaſione Monaſterii ſancti Bennegiati tũc cõſtruẽdi.
uiſa litera & contẽtis in ea reſpõſa, ut j. ſequitur. Quas
reſpõſiones ſcriptor plenariũ ſubiicit correctioni ueritia-
1 tis & cuiuſcũq; melius intelligentis. ¶ †In primis ſup eo,
ꝙ q̃ritur ſi patrona ipſius Monaſterii pſentat aliq̃ in Ab-
batiſſam, & multæ aliç ſunt meliores, & utiliores in ip-
ſo monaſterio, an talis præſentata poſſit refutari & non
admitti. Reſpondeť ꝙ ſi pſentatur de gremio monaſterii,
de quo gremio debet præſentare patrona ſm confirma-
tionem Papæ, & ſic idonea admitti dẽt, licet in monaſte-
rio ſint aliç magis idoneæ. Vulnerauit tñ conſcientiã ſuã
patrona nõ eligendo meliorẽ. Adhuc de el. c. nobis olim
56. q. ult. monaſterium, & no. de app. conſti. & p Arch. de
2 reſc. duobus, li. 6. ¶ † Item ſuper eo, quod quæriť an patro
na poſſit Abbatiſſam remouere, poſito qđ alias ſit digna
remoueri. Reſpõdeť ꝙ non. de hoc nulla eſt dubitatio ẽt
ſi patronus exigat religioſum: ut extra de priuileg. cum &
plantare & 10. q. ult. laicis, & c. peruenit. Nã pſentare bẽt
non conferre uel priuare, de iu. pat. ult. Põt tñ patronus
Abbatiſſam dilapidantẽ uel alias dignã amotionẽ petere
remoueri 16. q. ult. filius, & no. de teſti. ex parte adæ. & p
Archid. 22. q. 5. hoc vř ad fi. uide qđ ſcripſi de regula, ad
Apoſtolicã, & p Io. And. de reg. iu. indultũ in mercuriali
bus. ¶ Itẽ ſup eo, qđ quæriť an in locũ deficiẽtis monialis
patrona poſſit pſentare quã uoluerit. Reſpondetur, ꝙ ſic.
dũmodo idoneã, & aptã religiõi pſentet, & dẽt recipi ad
pſeſſionẽ, licet patrona potuerat eligere & pſentare ma
gis idoneã, dum tamẽ de ciuitate uel diœceſi Peruſina exi
ſtat, ut 71. diſt. hortamur, & de cler. peregrinã. c. ult. & fa
cit adhoc qđ no. de iu. pa. ſignificaſti, & 16. q. 5. ſi quis epi
ſcoporũ, & ſic ipſa pſentata non cogiť renunciare benefi
cio annalis pbationis. Sic nec Abbatiſſa, ut de regula, ad
apoſtolicã. Sed in hoc eſt dñia, qa pſentata & nouicia põt
infra annũ ſi ſibi placeat exire & redire ad ſeculũ. Sed Ab
batiſſa in fine anni põt ipſam recipere ad pſeſſionẽ ſi eſt
idonea, alias ſi eſt nõ idonea põt ipſam non recipere ſm
ea, quæ no. Io. And. de reg. iur. decet, li. 6. in qõne ibi poſi
3 ta in nouella, in fi. Ad hoc 16. q. 7. decernimus. ¶ † Itẽ ſup
eo. qđ quæriť an moniales. ſ. Abbatiſſa, & conuentus poſ-
ſint recuſare cappellanũ pſentatũ p patronã, & ſe oppo-
nere nẽ inſtituatur ſi nõ fuerit idoneus. Reſpõdeť ſic, qa
ipſarũ intereſt, cũ loco rectoris parochialis habeãt & ſm
Ioannẽ poſſunt ſibi opponere nimiã iuuentutem, & alia
quæ arbitrio boni uiri vñr relinqui, ut not. 18. q. 2. qui re-
ligioſis, inſtitutum uero & admiſſum cappellanũ Abbatiſ
ſa & cõuẽtus nõ poſſũt amouere. Sed ſi dignus fuerit amo
ueri, quç amotio fieri põt ex facilioribus cauſis quã amo
ueantur rectores parochiales eccleſiç poſſunt petere ip-
ſum amoueri inuita patrona p illã ad quẽ pertineat inſti
tutio ipſius facit de ſtatu regu. c. ea quæ. & c. pen. ¶ Item
ſup eo quo quæriť, quæ pœna immineat Abbatiſſæ & cõ
uentui ſi uoluerit recipere capellanũ pſentatũ & inſtitu-
tũ. Reſpõdetur qđ incurrunt pœnam pecuniariam, ſi qua
appoſita fuerit in promiſſione quã fecit Abbatiſſa & con
uentus de obſeruando pacta & cõuentiones inter Richã
& magiſtrũ, tñ cõtra promiſſionẽ pœnç poſſet peti reſti
tutio in integrum, poſſent cõpelli p ſuum ſuperiorẽ p cẽ
ſuram eccleſiaſticã ad recipiendũ ipſum capellanũ, pœna
tñ pecuniaria ſi qua incurreret dẽt applicari magiſtro &
Priori Vrbis. ¶ Itẽ ſuper eo quod quæriť de familiaribus.
Reſpondetur, ꝙ nõ apparet dubiũ quare hic quærať, qa
ipſa Abbatiſſa põt ſibi aſſumere familiares maſculos &
fœminas ad ſeruiendũ, adminiſtrandũ, & gerendũ nego-
cia monaſterii ſicut ſibi uidebitur, & de hoc nõ hẽt ſe in-
tromittere patronus nec de iure cõi, nec ui pactorũ, & põt
ipſos familiares remouere ſicut ſibi placuerit. ¶ Itẽ ſuper
eo qđ q̃ritur. Quid dubii & difficultatis exiſtat, uidelicet
4 † nunqd Abbatiſſa & moniales poſſint ab aliis ſuſcipere
eccleſiç ſcña. Reſp. primo, quòd cũ ipſç gaudeãt oĩbus pri
uilegiis & gratiis qbus gaudet ordo hoſpitalis. Dico ꝙ
ſi plati & fratres ordinis poſſint eligere aliũ cõfeſſorẽ &
ab alio ſuſcipere ſcña, ſic & poterũt iſtæ circa ſacña ſuſci
pienda, & illud ſeruetur in iſtis, ꝙ illi p priuilegia & cõ
ſtitutiones ſuas ſeruãt. Si uero de hoc in eorũ priuilegiis
uel cõſtitutionibus nil dř p uel ꝯ, tunc dico, ꝙ de licẽtia
illius qui hẽt cõfirmare Abbatiſſã & cõmittere curã ani
marũ illi capellano eligere cõfeſſorẽ poſſunt Abbatiſſa
& moniales recipere ab eo eccleſiaſtica ſacña: tñ ille cũ
dabit licentiã eligendi cõfeſſorẽ a quo ẽt poſſitis recipe
re eccleſiaſtica ſacña cui cõfeſſori quẽ eligeritis ex nunc
cõmittimus circa exhibitionẽ ſacrorũ uices noſtras.
¶ Itẽ vř, quòd ille capellanus talẽ licentiã dare poſſit cũ
ordinarius ſit curatus ſuper eas. Prędicta poſſunt colligi
ex his q̃ notanť de priuil. c. 1. in clẽ. in gl. puto & ſi conti
gerit, quòd iſte cõfeſſor, q eligitur ſit religioſus poterit
adminiſtrare eccleſiaſtica ſacña nõ habita alterius paro-
chiani presbyteri licẽtia ſpeciali. Nã illa decret. q̃ prohi-
bet religioſis nõ hẽt locum in illis pſonis, q̃ nõ a rectore
parochialis eccleſiæ, ſed a certa perſona ſacña recipiunt,
ut dicit Paulus de Bon. & bene, per clẽ. ſecũda, in fi. de re
ligio. domi. ¶ Itẽ circa hoc uř dicendũ, qđ licet ipſæ mo-
niales habeant licentiã ab epõ, presbytero hoſpitalis, uel
ab alio capellano ut poſſint ab alio huiuſmodi ſacramen
ta ſuſcipere: tñ uř quod hac licentia uti nõ poſſint ſine li-
centia Abbatiſſç cum ue lle nõ habeãt 12. q. 2. nõ dicatis,
nec eligere ẽt confeſſorẽ, ut notant Io. An. & Pau. in ca.
ſuper cathedrã. §. ſtatuimus, ſuper uer. uolentiũ de ſepul.
in cle. & facit ad hoc quod no. Hoſt. in ſumma, de pen. &
remiſ. §. quibus cõfitẽdũ in 6. charta, uer. quibus monachi.
¶ Itẽ ad id quod dictũ eſt qđ Abbatiſſa debet petere licẽ
tiã uř obſt. de pœn. & remiſ. c. ulti. ubi dř quod exempti
poſt ſuperioris licẽtiã poſſunt eligere confeſſorẽ. Ad hac
reſpondetur quod illud vř habere locum in exemptum,
qui non habet proximum ſuperiorẽ ſupra ſe, ut no. Hoſt.
in ſumma de pœn. & remiſ. §. in quibus in 5. charta, uerſi.
cum abbas. Pro quo dicto facit quod habetur de ſtatu.
mona. c. uno ad fi. li. 6. & eo. tit. c. 2. in cle. Sed iſta Abbatiſ
ſa non habet ſuperiorem ſupra ſe præter papam. Tamen
litera illius capituli multum facit quod Abbatiſſa exem-
pta poſſit eligere cõfeſſorem ſine alterius ſuperioris licẽ
tia niſi conſtitutiones ſeu ordines prohibeant. ¶ Item ad
id quod dictũ eſt, quod presbyter parochialis poſſit talẽ
licentiã concedere, uidetur obſtare, quia ſm hoc officiũ
capellani uidetur euacuari & ad nihilum deduci, & ſic p
ſentatus a patrono uidetur ſuo officio fruſtrari, & quaſi
ſuo officio indirectè priuari. Ad hoc reſpondetur quod
per hoc non priuatur iure ſuo, nec eſt inconueniens plu-
res hẽre a quibus peti poſſent eccleſiaſtica ſacña. Nã & pa-
rochiani ſubiecti presbytero parochiali pręſentato p pa
tronum & inſtituto per epm poſſunt a legato & eius pœ
nitẽtiario recipere eccleſiaſtica ſacña, & ab aliis de ipſius
licentia non obſtãte cõtradictione ipſius rectoris, ut col-
ligitur ex dictis Io. And. & Pau. & Stepha. de priui. ca. 1. i
cle. Sic & in caſu noſtro facere poterit Abbatiſſa inuito
pręlato. ¶ Conſequenter circa præmiſſa quæritur, an ille
capellanus, uel ille quem Abbatiſſa eligit de licentia prç
sbyteri parochialis uel alias ex priuilegio ordinis poſſit
abſoluere Abbatiſſam & moniales in caſibus, qui conſue
uerunt epiſcopo ſeruari. Et uidetur quod non per ca. 2. de
pœn. & rem. li. 6. Itẽ confeſſores & pœnitentiarij fratrũ
prædicatorum & minorum abſoluere nequeunt in illis
caſibus: ut de ſepul. c. 2. §. huiuſmodi, in cle. Sed contraiũ.

eredo pp inconueniens qđ ſequeretur. nā iſta Abbatiſſa ſit exēpta,ut hanc licentiam ab eo non poſſit petere, opportebit ſīn hoc qđ illa licētia petatur a papa nō ſine aīarū periculo,& ſic obſtat mens c.ult.de pœ.& remiſ.nā illud c.ultimū uoluit exemptis prouidere, ne pro dilatione pœnitētiæ periculū animarū incurrerēt, ſed nō eſſet ſufficienter prouiſū ſi pro illis caſibus eſſet recurrēdū ad Papam.¶ Præterea iſti exempti cēſentur fungi uice epōrū ſuper illos in quos exercēt epālē iuriſdictionem, uel quaſi,ut no.de reb.eccl.non alie.c.uno in cle. ¶Ad quod facit de priuil.ut abbates,in ſi.li.6.& quod not.Pau.de ſepul.c.2.§.ſtatuimus,ſuper uerbo ad pœnitētiā prælatorū in cle.¶Non ob.c.2. de pœ.& remiſ.li.6.quia loquitur in ſubditis epī à quibus de facili pōt haberi recurſus ad epiſcopum & ſic remotio,& propinquitas locorū aliq̄d operatur,ad hoc 63.diſt.cum longe,de ele.nihil,& de temp. ord.c.3.& de offi.ord.c.1.in ſi.li.6.¶Nec etiam ob.c.2.§. huiuſmodi de ſepu.in cle. ubi Prædicatores & Minores nō abſoluunt in caſibus ab epō reſeruatis.nā illud procedit ex inſtitutis illius conſti.Itē quia loquit̄ i ſubditis epī ut patet in c.j.§.ſtatuimus, ſuper uerbo ſuorū ſubditorū. Si ergo unus prælatus exēptus eligat ſibi cōfeſſorē fratrē Minorē uel prædicato rē ad audiendū confesſiones deputatum, nunquid poterit abſoluere in caſibus:q̄bus alias de ſubditis epōporū ad ipſos epōs habemus recursū. Certe ſic.quia hoc eſt de mēte illius c.2.de pœ.& re. Et quia multa ſtatuuntur in monialibus, quæ ſunt alias cōtra ius cōe,de ele.indēnitatibus,ad ſi.de iudi.c.2.&de ſtatu.mo. c.1.li.6.Itē ſuper eo quod querit̄ uidelicet,ubi ſit petēdū legatū a dicto Richar.in ſuo teſtamento relictū monaſterio ſupradicto cū hæres eius habeat domiciliū in ciuitate peruſij,& legatū conſiſtat in genere puta in pecunia& teſtamētū fuit factū alibi. Ad hoc reſpondet quod legatū eſt petendū peruſii puta quia hæres hēt ibi domiciliū.Tn̄ niſi aliquid appareat cum ēt fuit peruſinus teſtator ꝙ uoluit pecuniā ſolui peruſii,ad hoc.ff.de iudi.l.quod legatū & l.fideicommiſſum eo.ti.& tale legatum cum ſit ad pias cauſas pōt peti in utroq;foro ciuili & eccleſiaſtico, quia cōiter tenetur &obſeruatur,ꝙ executio ultimarum uolūtatū defunctorū maximè ad pias cauſas pōt peti in utroq; foro,& hoc per probabilem rationē.Et de hoc not.plene Io.And.in cōmento c.Ioānes, de teſt.poſt B.Inn. & Hoſ. Item eodē modo pōt cogi hæres in ciuitate peruſina in ſoro ſeculari ad faciendū clauſuram & alia neceſſaria ad dictū monaſteriū pertinētia, quia hoc promiſit,& q̄a ēt iurauit poſſe compelli ad obſeruantiā iuramēti in foro eccleſiaſtico,no.de fo.comp.c. ult.li.6. imo ordinarius ex officio ſuo ubi cogitur hæres ad reficiendā clauſurā monaſteri posſit illum cōpellere ad clauſurā facienda. arg. de ſta.mo.c.uno li.6.¶Item ſuper eo quod ultimo quæritur & in dubium reuocatur,an hæres prædictus aſtringatur conſtitutioni epiſcopali curiæ factæ contra non exequentes teſtamenta,& ultimas uoluntates defunctorum, cum tam hæres,q̄ teſtator fuerit peruſinus,& uere etiam hæres habeat domicilium in ciuitate peruſii. Reſpondetur,ꝙ illa quæſtio nullam habuit dubitationē, ut alio caſu ſupradictum eſt,quia aſtringitur ipſis cōſtitutionibus. Tamen quatenus dicta coſtitutio epiſcopalis puniret negligentes eſſet dicendum hæredem negligētē fuiſſe poſt quam ſciuit uel ſcire debuerit teſtamentum,uel uolūtatē defuncti. Quia præſcriptionis non ſunt editæ niſi contra negligentes,ut de cōceſ.præb.c.2.& c.quia, & de appel. concertationi,li.6.Et quia cōſtitutio epiſcopalis uel municipalis,non punit probabiliter ignorantem,ut de cōſt. c.2.li.6.& ff.de decre.ab ord.fa.l.ultima.

¶Conſultatio Fed.Petrucij de Senis.

S V M M AE.

1 *Dominus temporalis iuriſdictionem habēs in cauſis uſurarum an poſſit inter ſuos ſubditos legem ſtatuere uel conditionem inducere.*

2 *Iudex ſecularis quando poſſit de cauſa uſuraria cognoſcere.*

3 *Cauſa natalium quando & quare dicatur de foro eccleſiaſtico.*

Q V AE S T I O XCVI.

APparet quędam lex uel ſtatutum factum per commune peruſii, in quo inter cætera cōtinetur, quod ſi quis fecerit refutationem de aliquo debito pro minori quantitate,quam contineatur in inſtrumento de quo ſit facta refutatio ,quod talis faciēs refutationē prædictā ſit,& haberi intelligatur uſurarius,& habeatur pro plena probatione. Modo duo laici contendunt in curia domini epiſcopi de quodam inſtrumento, quod proponitur uſurarium, & probatum eſt in cauſa prædicta, ꝙ predictus faciens refutationem , fecit ipsā de parte debiti dicti inſtrumenti,de quo eſt quæſtio in dicta curia uidelicet 24.Flor.pro 12.Flore.¶Ex quib. queritur an dictum ſtatutum poſſet habere aliquem effectum in dicta cauſa in dicta curia,&an uicarius dicti domini epiſcopi poſſet iudicare ſecundum formā ſtatuti , &q̄ ſint partes dicti domini Vicarii in dicta cauſa uigore & iure ſtatuti prædicti.¶Chriſti nomine īnuocato. Super præmisſis habito conuenienti ſtudio ,Videtur primo, ꝙ dictum ſtatutum fidem faciat,& legem imponat in foro eccleſiæ inter ipſos laicos.Nam cum uſuræ posſint peti ſeu repeti in foro ſeculari ſecundum Hug. Lau.& Arc. & Gof.ut no.14.q.3.quid dicam per Archid.quorum dicta reaſſumpſit Io.And.de iudi.cap.2.ad ſi.in cle.& idem pau.in eadem conſtitutione,de uſu.cap.1. ergo uidetur,
1 †ꝙ inter ipſos laicos tēporalis dominus, qui iuriſdictionem habet ſuper cauſis uſurarum poſſet inter ſuos ſubditos legem ſtatuere & cōſuetudinem introducere ſuper dictis cauſis,ſiue circa ordinationem proceſſus ſiue negocii,ſeu deciſionem litis.Quod ſtatutum inter ipſos ſubditos locum habet in quocunque foro,ex quo tendit ad deciſionem cauſæ,ut in caſu noſtro,ad quod de excep.ca.2. li.6. nam ſicut ibi res iudicata per iudicem ſecularem habet auctoritatem per ſuum officium in foro eccleſ. ſic & ſtatutum dicti iudicis,maximè quia lex &conſuetudo loci,ubi negocium geſtum eſt inſpicienda eſt,ut ff.de euic. ſi fundum.& facit quod no.in Spe.de inſtru.ædi.§.compēdioſè,uerſi.quid ſi de conſuetudine. Item cauſa etiā per delegatum debet decidi & terminari ſecundum cōſuetudinem Terræ ipſorum litigantium,ut extra de eo qui mitti.in poſ.cauſa rei ſer.cū ueniſſet,& de hoc ſatis no. Cōpo.poſt Inn.de conſue.ſuper rubrica. ¶In contrarium uidetur per illa generalia 96. diſt.bene quidem de conſili. eccleſiæ ſecunda. Item communiter tenetur inter doctores,quòd cauſa uſuraria, eſt cauſa ſpiritualis: ut patet in his quæ no.Io.And.de iudi.cap.2.in glo.repetentur,in ſi. in cle. Si ergo eſt ſpiritualis, & de ſpirituali non poſſet iudex ſecularis cognoſcere,de ordin.cogni.ex tuarū,de ſenten.excommu.iudex, laicus,de hære.ca.ut inquiſitioni.§.prohibemus li.6.ergo ſi nō poteſt cognoſcere;ſeq̄t, ꝙ non poteſt legē ſtatuere ſuper modo procedēdi uel decidendi ad dictas cauſas. Nulla enim eſt poteſtas iudicis in cauſis ad ſuam iuriſdictionem non pertinentibus. C. qui ꝓ ſua iuriſd.l.una.¶Super hoc uī tenendū,quod not. do.pau.de uſuris,in cle.1.dum dictum fuit,olim generaliter.per do.Io.An.in ſimili materia:ut no.idem d. Ioan.
2 And.de or.cog.tuā.Vbi dicit†ꝙ tunc demū,iudex ſecularis posſit cognoſcere de cauſa uſuraria,qn̄ in dicta cauſa non uertitur aliquod dubium an ſit uitium uſuræ an nō? quia ad eū nō pertinet cognoſcere uel decidere an ſit in tali cōtractu uſura uel nō?Et iſto modo cā uſuraria eſt ſpiritualis & eccleſiaſtica,&de foro eccleſię tm̄,ut in c.tuā, & c.ut

& c.ut officiũ,& c.cũ ſm.in fi.li.6. Sed qñ nõ eſt queſtio
uel nou uertitur in dubium an contractus ſit uſurarius,
ſed ſolum eſt qõ de hoc.ſ.qđ petitur ut laicus cõpellatur
reſtituere uſuras receptas de ſi. ille dicit ſe ſoluiſſe uel
nullas uſuras recepiſſe.tũc de hoc poſſet cognoſcere iu-
dex ſecularis;ut dicit dom.Pa.Sed dicebat Ioã.And.i ca.
3 tuam. ſ. ꝙ†tunc demũ cauſa natalium eſt de foro eccle-
ſiaſtico,qñ in eo incidit dubiũ matrimoniale,alias non.
Puta quia petiĩ hæreditas patris. Opponitur qđ ſit illegi
timus ex eo, qđ inter parẽtes ſuos nõ potuit cõtrahi ma
trimoniũ legitimũ obſtante aliquo impedimento cano-
nico,tũc recurretur ad iudiciũ eccleſiæ.Si uero Titius pe
tat hęreditatẽ Sempronij,quem dixit fuiſſe patrem ſuũ,
& opponatur,ꝙ fuit filius Ioãnis,Quæſtio non eſt ſpiri-
tualis in aliquo.Si dicã in cauſis decimarum. ſ. ꝙ rector
petat ruſticum cõpelli per iudicẽ ſecularem ad ſoluen-
dũ decimas ſubtractas præteriti tpis; Ruſticus uero di-
cat ſe ſoluiſſe uel uelle ſoluere,ſed petat compenſari ali
quod debitũ,& tunc cũ non uertatur in dubium, de ali-
quo iure decimę,uel decimãdi põt cognoſcere iudex ſe-
cularis,qa hæc qõ eſt merè ciuilis.ſ.de fructibus uel ipſo
rũ extimatione.& in iſto caſu habet locũ tranſactio, cõ
pẽſatio,& redẽptio.Ad qđ facit,qđ no.de reb.eccle. nõ
alie.ut ſ.in gl.& p Hoſt.de deci.cũ hoies,& uerſi. colle
ctis fructibus. Sed ubi peteretur pronũciari ſuper futuris
decimis,uel ruſticus diceret,ꝙ decima ab eo petita debe
tur alteri eccleſiæ,uel eſt res talis, de qua nõ dẽt ſolui:
tũc iſta q̃ſtio eſt ſpiritualis.¶Ac in ꝓpoſito cũ per illud
ſtatutũ decidatur, & declaretur contractũ uſurarium &
crimẽ uſuræ in eo contineri, & ſic non eſt quæſtio de ſo
luto uel nõ ſoluto,ut dicit Papa,ſed iudicat,qđ contra-
ctus ſit uſurarius. Dico & conſulo per ſuperius dicta &
per decr.ad noſtram.de emp.& uen.& de pig.c.illo uos,
quod dictum ſtatutum nullius eſt momẽti maxime in fo
ro eccleſiæ.Sed qa hoc conſiliũ multos tãgere poſſet,&
maxime curiam domini epi Hugolini,qui fuit decretorũ
doctor,me eidẽ ſubiicio &committo.Federicus de Sẽ.&
dominus eps prædictus uidit conſilium,& ſibi placuit.

Inſtructio data per Federicũ de Senis cuidã ſcholari
ſuo debenti repetere.c.propoſuiſti,de foro compe.

SVMMAE.

1 *Forus quid iudicium competens.*
2 *Laicus agens coram iudice laico an ſi pendente iudicio efficiatur clericus poterit hoc intuitu declinare forum.*
3 *Iuriſdictio perpetuatur per citationem ſiue ordinariam, ſiue delegatam.*
4 *Iudicium an ſemper ubi cœptum eſt,finiri debeat.*
5 *Excommunicatio lata in ſubditum, an eo deſinente eſſe ſubditum nihilominus perduret.*

QVAESTIO XCIX.

QVoniã ubi ſolidũ fundamentũ nõ eſt,nõ põt quic
quã bene ædificari,ut 1.q.1.cũ Paulus,ideo pro
fundamento & principio repetitionis meæ po-
nẽdũ eſt illud fundamẽtũ,præter ꝙ nemo poteſt
aliud ponere,primo ad Chori.3.& de imu.eccl.decet.li.
6.dicendo.In noĩe dñi Ieſu Criſti,& Virginis glorioſæ
matris ſuę repetiturus decre.propoſuiſti,ſituatã de fo.cõ
pe.ſeruabo hũnc ordinem.Na primo continuabo rubri-
cam ad præcedentiã. Secundo ponã caſus ſummarium.
Tertio corrigã literam.Quarto ponã caſum in terminis.
Quinto exponã literam.Sexto recitabo gloſſas.Septimo
formabo aliquas oppoſitiones & qõnes.Octauo & ulti.
1 ueniã ad gratiarum actiones.¶†Ad primum dictum eſt.ſ.
de iudi.ſed qa uocati ad iudiciũ interdum declinãt forũ,
ideo ſubſeqnẽter uidẽdũ eſt,quid ſit forus uel iudiciũ cõ
petẽs.Debemus aũt ſcire ſm Hoſt.ꝙ forum in neutro ge
nere accipitur pro territorio cuiuſcũq; iudicis,infra qđ,
poteſt animaduertere in facinoroſos homines.ff.de ver-
bor.ſign.l.ſi pupillus.§.territorio. Vnde & tota diœceſis
dr territorium epiſcopi 16.q.7.omnes baſilicæ,extra qđ
impunè nõ paretur,de cõſti.c.2.lib.6.Dicitur autẽ forus
in maſculino genere locus ubi ius redditur,extra de uer.
ſig.forus, & ſic accipitur hic. Sũmarius caſus ſic citatus
ad cauſam poſtea mutat forũ in cauſa illa corã illo pri-
mo iudice reſpõdere cogetur.h.d.Deinde corrigas lite-
rã.¶Venio ad quartũ ponẽdo caſum in terminis, & põt
poni tribus modis.Acceſſit quidã ad papã,& talẽ propo
2 ſuit quæſtionẽ.Sancte pater.Quidã laicus†fuit cõuentus
corã iudice ſuo laico pẽdẽte lite factus eſt clericus.¶Quę
ritur nũquid poſſit declinare forũ iudicis ſecularis. Ad
hoc reſpõdet papa dicẽs, ꝙ iſte nõ põt iudicis ſecularis
declinare forũ,quia per citationẽ legitimè factã fuit prę
uẽtus, & per cõſequẽs nõ cõpetit ſibi declinatoria fori.
Super iſta.n.quęſtione eſt diuerſitas inter doctores & re
citari ſolet hoc eod.titu.cap.uno lib.6.¶Secundo modo
põt poni caſus in clerico in minoribus cõuẽto corã ſuo
epo,q poſtea militauit,uel uxorẽ duxit itẽ põt poni ca-
ſus i clerico,uel laico,qui cũ iã citatus eſſet corã ſuo iu
dice tranſtulit domiciliũ in iuriſdictione alterius iudi-
cis. ¶Venio ad expoſitionẽ literę. Expoſuiſti nobis. Lo-
quitur Papa Abbati Creteñ,qui de priuilegio uel de con
ſuetudine habebat iuriſdictionẽ in loco ſupra c. contin
gat.An uero Pręlati inferiores ab epiſcopo habeãt de iu
re communi ordinariã iuriſdictionẽ,no. ſupra de offic,
ord.cũ ab eccleſiarũ.Legitime no.per hanc literã,ꝙ per
fruſtratoriã citationẽ nõ perpetuatur iuriſdictio ad idẽ,
de elect.ca.bonæ 2.facit ad hoc quod no.de offic.deleg.
cũ plures,li.6.Nec intelligas legitimẽ, id eſt tribus edi-
ctis,uel perẽptorio.Sufficit.n. prima citatio,quę ſufficit
ad perpetuã iuriſdictionẽ,& concordat cũ eo, quòd dici
cõſueuit ſm Io.And.& Vinc.de offi.del. licet ſuper gl.j.
alterius. Ita ꝙ definit eſſe de iuriſdictione ſua. Alias nõ
eẽt dubitatio ſi fuiſſet cumulatio fori reuocãdi,id eſt de-
clinandi.Hic.n.loquitur de iure reuocãdi forũ ibi loqui
tur de iure reuocandi domũ ſm Hoſtien. Alio.ſ.a te uel
aduerſario, qui fecit illum citari. ¶ Venio ad recitatio-
nẽ glo.quę breuis eſt,quã expedio hoc modo.Patet ergo
per capitulum noſtrum, quòd iuriſdictio perpetuatur p
citationem ſiue ordinariam,ut hic: ſiue delegatã,ut de of
fic.lega.c.ult.& de offi.deleg.c.gratum,cum ſim.Et unus
iudex poteſt alium pręuenire per citationem,ut hic; &
de appella.ut debitus, & de reſcr c. capitulum. ſm Iect.
glo.& concordat capitulum noſtrum.ff.de iuriſ.om.iud.
l.fi.& de iudic.l.ubi,& l.ſi quis poſtea,ex quibus legibus
ſumi potuit c.uoſtrum. ¶Notãdum eſt ergo ex c.noſtro,
4 quòd†ubi cœptũ eſt iudiciũ p citationẽ,talẽ ibi finẽ ac
cipere dẽt.ff.de iud.l.ubi cœptũ eſt.Niſi p appellationẽ,
recuſationẽ,uel ſuperioris reuocationẽ aliud fieri cõti-
gat,ut ſupra de off.del.paſtoralis,& in rubr. & c. licet &
c.ſuſpicionis,de app.ut nrum,& ff.de iudi.l.iudiciũ ſolui
tur.¶Venio ad cõtraria.iure caueſ.ꝙ priuilegiũ ſuperue-
niens eximit quẽ ab illo cui primo tenebaẽ 16.q.j. frater
noſter,in fi.de priui.cũ capella.Et liberat ab eo in quo qs
primo tenebaẽ 54.diſt.ex antiqs,& c.fraternitatẽ,& ff.de
arbi.l.nõ diſtinguemus.§.ſacerdotio,ad qđ facit de elec.
ſi eo tpe li.6.Solu.ſm Hoſt.hoc operaẽ citatio, quia per
ipſam priuilegium eſt pręuentũ,ut dicit litera,ut ff.de ex
cu.tut.l.curatoris.Itẽ priuilegiũ ſuperueniẽs lite penden
te nõ pręiudicat liti.niſi de primo fiat mentio, ut lite pẽ
4 den.c.pen.cum ſimilibus.¶†Venio ad quæſtiones,primo
quęro ſi epiſcopus meus aliquid mihi pręcepit, ut fa-
ciam infra certum tempus ſub excommunicationis pœ-
na,quã incurram ipſo facto ſi non fecero,& interim ſum

tranſlatus ad aliam diœceſim. ¶Quæritur an adueniente die incurram ſententiam ſi non ſecero, & vr̃ q̃ non, per c.Romana,ſecundo reſponſo,de ſent.excom.li.6.ubi dr̃, quod excõicatio alicuius nõ ligat niſi ſubditum proſeré tis.Sed contra per c.noſtrũ,q̃a iã preuentus eſt, & hoc te nent communiter doctores in c.j.de app.per iſtud c.¶Nõ ob.c.Romana ſecũdo reſponſo, q̃a ibi nullus fuerat ſpecialiter nominatus uel citatus,& de hoc ſatis per Archi. de conſti.c.2.in ſi.li.6.recitat opin.Dama.tenentis cõtrarium.De hac q̃õne dic,ut per Io.And.de reg.iu.cum ſunt iura in merc.li.6.¶Item queritur quid ſi epiſcopus excomunicat aliquem, puta qui furtum fecerit & interim moritur epiſcopus,uel transfertur nũquid olim ſubditus ueniens contra erit excõicatus.Sol.aũt epiſcopus de hoc fecit ſtatutum aut non,ut no.de ſen.excom.à nobis,in ſi.ij. gl.Item quæro nunquid ſit uerũ generaliter,q̃ ſi quis lite ciuili uel criminali pendente cõtra eũ, clericus fiat poſſit puniri per iudicẽ laicum,de hoc ſunt opiniones.Quidã habẽt,q̃ clericatus non defendat propter preuẽtionẽ per c.noſtrum,& iſta eſt communis opi.Alij diſtinguunt q̃n cauſa ſit ciuilis uel criminalis.Alij dicunt quorũ opinio uidetur placere.Arc.1 1.q.1.cap.2. q̃ indiſtinctè erit tractanda cauſa corã iudice eccleſiaſtico de arbitris l.nõ diſtinguemus.§.ſacerdotio.do.Io.And. olim & tũc tenet in nouella, q̃ in ciuili,& in criminali cauſa terminabr̃ corã iudice laico. Sed ſi executio debeat fieri in perſona illam faciat iudex eccleſiaſticus,ſecus ſi realis. Et quãuis iſta opinio ſit tutior propter caracterem impreſſum, tñ ſi fraudulẽter aſſumpſerit clericatum uel habitũ clericatus talis fraus ſibi prodeſſe nõ debet.de priuil.ex parte 3.ſed fraus ſemper præſumitur ſi prius erat accuſatus uel deprehẽſus in crimine. Et multoſortius ſi poſt ſñiam fuerit ordinatus.ff.de re mil.l.ult. Si ergo ſemper præſumitur fraus in iſto caſu uidetur q̃ ſit uera prima opi.Sola enim cõmiſſio criminis non fecit præuẽtionẽ,ſed cõuẽtio uel deprehenſio,ut in fraudẽ uitandæ pœnę uideatur ordinatus,ſed quid ſi nõ fiat clericus uel ꝓfeſſus, ſed alias eccleſiaſtica perſona,puta q̃ fiat miles ſanctę Marię. Idem vr̃. Sufficit.n.quòd ſit eccleſiaſtica perſona,adhuc 17.q.3.q.ſquis.Ad idem quod no.de ſen.excõi.non dudum, & eo.ti.religioſo,ſcd'o reſp.li.6.de cẽſ.c.p.& de imm.eccl.ult.

¶Venio ad gratiarum actiones &c.

¶Allegationes do.Fed.miſſę ad dñm Ioannem And.

SVMMAE.

1 *Innouari aliquid poſt appellationem:uel poſt ſententiam & ante appellationem paria ſunt.*

2 *Sententia à quibus reuocari poſſit.*

3 *Corrigere ſeipſum ſecurius eſt, quàm ab alio ſe corrigi expectare.*

4 *Sententia,ut ſit diffinitiua,continere debet abſolutionẽ, uel condemnationem circa negotium principale.*

5 *Iudicium diuerſitas quare permittatur introduci: etiam ſuper eodem actu.*

6 *Confeſſio errore facti facta reuocari poteſt etiam nondum finito negotio: & quando negotium dicatur.*

QVAESTIO XCVIII.

Nicolutius Petri propoſuit & porrexit quandã petitionem corã uicario epiſcopi in qua petebat quoddam inſtrumentum quod erat penes dominũ Federicum de Tholomęis uelut uſurarium pronunciari per epiſcopum & ſibi caſſum reſtitui prout in petitionibus exterminatoriis fieri conſueuit & petit inhiberi iudicibus curiarum &c. Vicarius cognito de cauſa diffinitiuè pronunciando abſoluit dominum Federicum ab impetitione Nicolutii, & in eadem ſentẽtia & cõtextu uerborũ reuocauit omnẽ inhibitionẽ factã iudicibus ſecularibus,& parti aduerſæ ab iſta ſẽtẽtia,& ſingulis contẽtis in ea.Nicolutius appellauit ad ſedẽ apoſtolicã,in qua appellatione petijt,q̃ appellatione pẽdẽte nulla fieri debeat nouitas.Et quia dictus Fede. oſtenſa dicta ſentẽtia diffinitiua,iudici ſeculari,uolebat facere capi dictũ Nicolutiũ.iccirco Nicolutius dictus eodẽ uerborũ cõtextu ipſius appellationis petijt a domino uicario,q̃ ipſe reuocationẽ inhibitionis deberet reuocare uel de nouo præcipere iudici ſeculari & parti ne appellatione pẽdẽte aliquã faciat nouitatẽ,cui appellationi uicarius detulit.Modo ne dictus Nicolutius poſſet de facto uexari a iudice ſeculari petiit,ut dictum eſt ſupra. Quæritur quid facere habeat dictus uicarius.Dico quòd dictus uicarius põt iſta facere,& quodlibet iſtorũ uidelicet,q̃ põt reuocare reuocationẽ inhibitionis.Itẽ q̃ põt præcipere iudicibus ſecularibus curiarũ ne ullã faciant nouitatẽ & etiã parti,item põt pronũciare,quòd nec per ſe nec aliquẽ iudicem,nec ꝑ aliquã partiũ nulla fiat nouitas in pręiudiciũ appellationis.item dico,quòd ad officiũ eius ꝑtinet aliter facere & curare quomodocũque poſſet,quòd nulla nouitas fiat appellatione pendẽte cui detulit.¶Ad primũ uidelicet,quòd põt reuocare inhibi-
2 tionis reuocationẽ ſic dico†iſta ſunt paria aliquid innouari poſt appellationẽ uel poſt ſententiã & ante appellationẽ,& ſicut attẽptata poſt appellationẽ dicũt omnino reuocari ante omnia,ita attemptata poſt ſententiã & ante appellationẽ hæc probãtur extra de iureiur.uenientes.ff.nil.nou.ap.pen. per totum eca.& in 1.gl.& melius de ap.nõ ſolũ li.6. ¶Ob.cõtra hoc duob.modis. Primo, q̃ ſi debet reuocari reuocandũ eſt per iudicẽ appellationis nõ per iudicẽ a quo appellatũ eſt. Secundo q̃ illa reuocatio inhibitionis nõ fuit aliqua innouatio poſt ſententiã,ſed fuit de ipſa ſentẽtia diffinitiua, ſed ipſa ſentẽ-
2 tia diffinitiua reuocari nõ põt. ergo &c. †Ad primũ reſpõdeo,q̃ iudex appellationis debeat reuocare attemptata poſt ſententiã illius a quo appellatũ eſt,& poſſet reuocare,q̃ de facto innouauit.imo ꝓcipitur, & ſi nõ faceret incideret in pœnã, C.de ap.l.quoniã iudices,& l.a pro-
3 cõſulibus,& extra de iureiur.c.ſi.Melius†enim eſt ſeipſũ corrigere,quàm ab alio ſe corrigi expectare in auth. de nu.in fin.j.col.apertius ad caſum noſtrum de ſenten. ca. commun.capi.ſacro ad fin. de accuſat. qualiter & quando j.ad hoc faciunt omnia iura, & gl. ibi tractat an quis factũ ſuũ,q̃ ipſo iure nullũ fuit,poſſet de facto,& cõtrario imperio reuocare.ff.de adop.l.poſt mortẽ.ff.de re iu. l.qđ iuſſit,& l.cũ quęrebatur,& l.poſt rẽ,& ã de cle.coniug.c.diuerſis fallaciis.¶Ad ſm reſpõdeo,q̃ reuocatio inhibitionis nõ fuerit diffinitiua,imo fuit quædã executio, uel ſequela diffinitiue,uel potius innõuatio,ſicut ſi iudex reo cõdemnato. ¶Addſ.j.Actori in actione reali;in eodẽ uerborũ cõtextu diceret,& t.bi tali nũcio curiæ meæ pręcipio,ut titio pro quo tuli ſñiã tradas tenutã & corporalem poſſeſſionẽ.huiuſmodi.n.iuſſus ſiue ſimul cum ſentẽtia fiat,ſiue ex interuallo non mutat ſuã naturam.ſi enim reuocatio inhibitionis eſſet de diffinitiua ſentẽtia,iã nõ poſſet fieri ante ſñiam uel poſt,ſed hoc eſt falſum.¶Preterea diffinitiua ſñia continet abſolutionẽ uel condemnationem circa principale negociũ &c.2.q. 6. diffinitiua. Sed inhibitio uel ipſius reuocatio nõ ſunt de principali negocio. Inhibitiones enim quæ fiũt a iudice eccleſiaſtico iudicibus curiarũ: Ideo fiunt ne partes de facto uexẽtur.Nam eo ipſo q̃ actio uel exceptio præiudicialis proponitur ſit inhibitio a iure.ne iudex in principali procedat.extra de or.cog.tuam qui fil.ſint le.c.lator,de ſen.ex commu.ſi iudex laicus.lib.6.C.de or.iud.l.ij.cum ſimili. ¶Præterea nonne iudex poſtquam appellatum eſt debet conſeruare me in eo ſtatu,in quo erã ante ſentẽtiã utique ut ff.nil no.app.pen.per totam l.Quomodo ergo conſeruat

uat me in ſtatu meo uel conſeruare poteſt niſi reuocaret
reuocationem inhibitionis,prætextu cuius reuocationis
uult iudex ſecularis procedere in cauſa principali.Prete
rea ponamus , uicarius epiſcopi & ipſe epiſcopus ha-
beant iuriſdictionem temporalem in loco.& ita qó prin
cipalis,q̃ incidés ſi coram eodé. Appelletur a diffinitiua
lata ſup incidenti cui appellationi defert.nonne ipſe idé
uicarius imponet frenum ſibi,non procedendo in nego-
cio principali quare ergo debet eſſe diuerſum,ſi ſunt plu
res iudices, unus ſuper principali,alter ſup præiudiciali
non uideo.¶Præterea quando uicarius inhibuit iſta for-
ma ne procederet in curia ſeculari,lite pendente in foro
eccleſiaſtico.cum ergo adhuc lis pendeat ꝓpter obiectú
appellationis,ergo inhibitio debet eſſe in ſuo ſtatu.&om
nis nouitas debet reuocari per quam inhibitio frangeret
nec ſe pót excuſare vicarius quin ipſe faciat nouitatem ſi
iudex ſecularis non ſatisfacit ipſe.ex quo iudex ſecularis
ex facto uicarii procedat.¶Op.ff.de bo.lib.l.quæritur,de
interdic. & relega.l.3. argu.ff.de in integ. reſti.l.1.Vnde
nec una debet uia admitti quod alia prohibetur de re.iu.
cú quid li.6.& C.ſi man.ita ſu.ali.ne pro.l.ulti. ¶Ad ſecú
dum principale dico quod uicarius qui appellationi de-
tulit pót precipere iudici ſeculari,& partib. ne quid fiat
cótra appellationem, & de hoc uidetur eſſe caſus, extra
de appel.cum teneamur,ubi de hoc.Item no.Ber.& Hoſ.
de matrimonio contracto contra interdic.ec.c.2. iudex
qui appellationi detulit poteſt præcipere partibus ne ali
quám nouitatem faciant in præiudicium appellationis.
¶Præterea ponamus,ut ſupra dixi, corá eodem uicario
quæſtio uerteretur principalis,nóne idem uicarius nega
bit audiétiá parti uoléti procedere in negocio principali
ex quo à ſenténtia lata ſuper principali appellatum eſt,cú
appellationi iam detulit utique.Quare ergo nó ius diuer
5 ſum,ſi diuerſi ſunt iudices nó uideo.†Diuerſitas.n.iudicú
prouenit ꝑꝑ defectú ꝑſonæ iudicis ſecularis ualentis co
gnoſcere de cauſa ſpirituali ſeu eccleſiaſtica.tñ diuerſi-
tas iudicú nó dét inducere diuerſitaté iudicii uel proceſ-
ſus.¶Ad tertiú principale dico ſine ꝑiudicio eorú,q̃ dicta
ſunt ſ̄, ſi uicarius nulla ſupradictorú facere uelit,ſalté
pót ꝓnunciare hoc modo uidelicet, nec ꝑ eú,nec ꝑ iu
dicé ſecularé,& facto eius uicarij,nec ꝑ aliq̃ partiú ali-
qua nouitas fiat.Omnis.n.iudex cuius iuriſdictio negat í
aliquo faciédo,ſalté cognoſcere pót ſi ſua ſit iuriſdictio,
& q̃ ut in l.ſi quis ex aliena.ff.de iudi. & de reſcr ſuꝑ lite
ris.¶Ex his omnibus cócludo, uicarius ſiue primo,ſiue
ſcd'o, ſiue tertio modo,uel quocúq; alio,dét me cóſerua
re in eo ſtatu, in quo erá ante latá,nec dét dicere uicari-
us,ſi fiat tibi aliqua nouitas renocabo eá túc dú fiat ſicut
in annuis ꝓſtationibus,ſeruitutibus,aliméntis,& iniuriis,
uel moleſtiis in poſterú nó faciendis dici cóſueuit homi
ci.c.2.li.6.de ſepul.in noſtra.¶Concludendú uſ, ſuꝑ q̃-
ſtione ꝑiudiciali mota in curia epali.debet ſuper ſedere
iudex ſecularis,ſiue emanauerit inhibitio ſiue nó.Sufficit
n.iuris inhibitio,& tá diu dét ſupſedere,donec cauſa fue
rit terminata ꝑ iudicé eccleſiæ de or.cog.lata.igitur ꝯtra
te lata & reuocata inhibitione ſi interponat appellatio
nó pót dici cauſa finita, qua appellatione pendéte fingit
qs condénatus.ff.de pe.l.3.§.ul.& nil no.ap.l.una.§.inte
ger de in ius uoc.l.ſi qs exhæredato.§.hij.Vnde ſolet di-
6 ci,† cóſeſſio per erroré facti facta pót reuocari nondú
finito negotio.¶ Finitum auté dicitur ſi nó eſt appellatú.
Ergo ſi appellatum eſt nondum finitum eſt,facit ad præ-
miſſa.C.ſen.reſcin.non poſ.l.ult.Et præmiſſa maximé ꝓ
cedunt. ſi iudex detulit appellationi, quia per delationé
iudicis negocium principale cum omnibus dependétiis,
& acceſſoriis ſuis transfuſum eſt in ſuperiorem,de ap.di
lectus,ad cautelam tamen bonum eſt quòd iudex a quo re
uocet inhibitionem,quód poteſt de ap.c.cum teneamur,
hæc ſemper ſint ſubiecta correctioni ueſtræ.

¶Reſponſio Ioan.And.ad ſupradicta.

¶Domino Federico Io.And.ſeipſum.Si uobis daré con
ſilium,in cauſa per uos miſſa,ecce quòd haberemus para
tam uiam fraudi per quam debitores creditores ueros,&
non uſurarios impedirent ultra annum. Prouocabút eñ
ad iudicium,eccleſiæ,non ea ſpe ut obtineant,ſed ut lata
cótra ipſos ſententia appellét & effectú inhibitionis &c.
Quare urgente conſcientia,iuxta votum conſulere nó po
tui.nec fraudi uiam aperire uolui meo conſilio pro par-
te ueſtra ſubtiliter allegatis.

¶Pro qua poteſtis aduertere quod ſi iuxta morem pe-
tebatur in libello ante omnia fieri inhibitioné & lata fuit
ſententia ſuper reuocatione inhibitionis diffinitiua,tamé
id non peteretur in libello nec puto in eo conuentioné
factam ualere.

¶Pro dom. Ioan. Andr.facit dictum Guil.in Spec.de
poſſeſſo.& petito.§.1. in x.col.uer.quid ſi is contra qué,
ubi dicit quód illud quod dicit nil innouandum eſſe ap-
pellatione pédente uerum eſt in eadem cauſa,ſed hic eſt
alia.ergo.&c.

ADDIT.

¶Condemnato.In alio caſu intelliguntur in re integra
& cum durat poteſtas,ſed hic non erat res integra,nec du
rabat poteſtas maximè poſt delationem , adhoc de app.
cum ceſſante , & quod ibi no. poſt Hoſt. bene facit eo.ti.
cú appellationibus,li.6.& eo.ti.c.dilectus.Lapus.

¶Conſilium do.Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Ius dicere de rebus ad alienam iuriſdictionem pertinen-
tibus nemini licet.*
2 *Conſtitutiones eccleſiaſticæ ſtatum clericalem concernen
tes ſunt ſecundum patriæ morem,& beneficiorum qua
litatem conſideranda.*

QVAESTIO XCIX.

CAſus talis eſt. Epiſcopus Tudertinus habet de
aliquo ſpeciali iure ſibi ſubiectam quandam
eccleſiam in dioceſi Peruſina. Ita quòd ibi re-
ctorem inſtituit & deſtituit, & eccleſiá uiſitat,
& reliqua exercet in dicta eccleſia , per eius rectorem ſi-
cut i aliis eccleſiis ſibi ſubiectis,exceptis ſacraméntis,quę
per epiſcopum Peruſinum conferuntur. ¶Modo quæri-
tur an dictus rector arceatur conſtitutione epiſcopi Peru
ſini,qua cauetur,ut quicunque non reſidet in ſuo benefi-
cio ſit priuatus uel aliá pœná incurrat.¶Videtur dicédú
quòd nó,qa nihil ad epm peruſinú,qualiter illud benefi-
cium gubernetur,an rector reſideat nec ne. tènetur enim
de illo beneficio,& de his ,quæ ad ipſum pertinet ſub Tu
dertino epiſcopo reſpondere, & non peruſino,ut not.de
præben.quia in tantum.ſicut ergo expreſsè non poſſet ſi-
bi præcipere,quòd in illa reſideat eccleſia multominus ꝑ
ſuá conſtitutionem generalem non pót eú arctare,ut reſi
1 deat,& ita†de rebus ad alienam iuriſdictionem pertinen
tibus non poteſt ius dicere.C.qui pro ſua iuriſdi.l.una.ff.
de iuriſdi.om.iudi.l.ulti.& melius de re iudica.paſtoralis
§.rurſus in cle.¶Perinde enim eſt,ac ſi iſte locus eſſet exé
ptus,& ideo nó habet ſe intromittere quomodo illud be
neficium gubernetur,ſed pertinet ad epiſcopú beneficij,
bñ facit ad hoc de pri. cú capel. & c.ex ore.& c.qm̃,& qđ
no.In.de pri. recipimus ultra medium,cuius dictú reaſſu
mit Arch.e.ti.c.1.li.6.& ſic uidi ſeruari in Thuſcia in plu
ribus epatibus,in quibus clerici beneficiati in aliis dio-

ceſſibus nō artantur conſtitutionibus de reſidendo, & portando birretum epitogium: quia cōſuetudo interpretata eſt, ꝙ aſtringantur clerici, qui habēt beneficia ſubiecta conſtitutionibus facientibus. & iuridica uidetur interpretatio, quia tales cōſtitutiones fiunt habito reſpectu ad beneficia. maxime illa, quæ de reſidentia tractant. Et ſic uidetur mihi Federico de Senis decretorum doctori. In cuius rei teſtimonium ſigillum meū appoſui cōſuetū.

S V M M Æ.

1 *Statutum an ſemper idem operari poſſit quod conſuetudo.*

2 *Prælatus cum ſuo capitulo an circa rem licitam poſſit facere ſtatutum ſine licentia ſui ſuperioris in præiudiciū: & ſe ad ipſius obſeruantiam iuramēto firmare.*

3 *Procurator qualiter pro rerum eccleſiæ alienatione ſit conſtituendus.*

4 *Actor an poſſit uniuerſaliter conſtitui ad futuras lites.*

5 *Acta per yconomum uel uicarium an poſſint per ipſorum electores reuocari.*

6 *Prælatus poteſt quandoque ut caput collegij, quādoque ut membrum & diſtincta perſona conſiderari.*

QVAESTIO C.

FActum tale eſt. Abbas ſubiectus Monaſterio maiori quo ad inſtitutionē, deſtitutitionē, uiſitationē, & córrectionē nō tñ ī omnib. ſed ī certis plenè exēptus, fecit cōſtitutionē cū ſuo capitulo pro reformatione & utilitate ſui monaſterij cōtinētē, quod idē Abbas ſine cōſenſu capituli ſui vel maioris partis nil poſſit agere ſeu experiri in iudicio, uel extra in inſtitutionibus, uel deſtitutionibus clericorū, uel beneficiatorū, & creationib' monachorū couerſorū, & aliorū familiariū ſui monaſterij, uel mēbrorū ipſius in cōfirmationibus & cōceſſionibus rerum empyteoticarum monaſterij & excōicādo uel ſuſpendēdo, uel interdicēdo & in omnibus aliis & ſingulis ſpiritualibus & tēporalibus ſui monaſterij, & poſt hoc dictus Abbas cum aſſenſu totius capituli, & capitulum cum eo, deputauit quendā yconomum ſeu uicarium, qui nomine ſuo & totius capituli & conuentus dicti monaſterij poſſit monachos de numero uacantes creare, beneficia cōferre, & deſtituēdos remouere, reformationes dicti monaſterij facere, in emphyteoſim capti uare, pignorare, alienare, cōcedere res & bona monaſterij, excōicare, ſuſpēdere, & alia facere ēt cū plena adminiſtratione. Et iurauerunt Abbas & capitulum re integra non reuocare dictū uicariū yconomū. neq; facta per eum, ſed perpetuò attendere &c. ¶Modo quæritur nunquid dictus Abbas abſq; toto capi. uel maiori parte ualeat adminiſtrare de rebus dicti monaſterij in ſpiritualibus & temporalibus. ¶Item an poſſit ſine capitulo uel maiori parte ipſius remouere dictum officialem, uel geſta per eum uel eius officium impedire.

¶Reſponſio domini Federici de Senis.

1 ¶†Super pmiſſis primo uidēdū occurrit nūquid ſtatutū poſſit operari circa præmiſſa quod operari poſſet conſuetudo, & per conſequens, quod erat poſſibile ſecundū conſuetudinem intelligatur poſſibile fieri ſecundum ſtatutum. Quod aūt ex ſtatuto poſſit induci, id quod ex conſuetudine poteſt induci probatur, quia conſuetudo uires hēt, & tacitum conſenſum legiſlatoris, ut 1. diſt. conſuetudo. ff. de leg. l. de quibus. Statutū aūt hēt expreſſum cōſenſum, ut ī eiſdē iuribus, & inſt. de iure na. §. conſtat aūt & §. ex nō ſcripto, & ſic tā iuris ſcripti, q̄ nō ſcripti, ſiue taciti ſiue expreſſi, idē fit actus, & q pōt facere unū pt facere aliud. Ideo merito infertur ꝙ idē iuris eſt in utroq; de conſti. c. 1. li. 6. & de cōſue. cap. j. & qđ ibi no. ī glo. ergo &c. c. ulti. & qđ ibi no. ī fi. de reſcr. ca. ſi pp de ele. qa ſæpe, & c. cū nō doceat, & de off. ord. præſenti. de capel. mona. c. uno. li. 6. cum ff. quod cuiuſque uni. no. l. item in
2 prin. cum ſim. ¶†An ēt Prælatus cum ſuo capitulo circa rē licitā poſſit facere ſtatutum ſine licētia ſui ſuperioris in ſui præiudicium, & ſic ſe ad ipſius obſeruantiā iuramēto ligare. Videtur, ꝙ ſic per id quod no. Archi. de conſti. c. 2. Et idē Arch. & gl. ord. ī c. 2. de uer. ſig. li. 6. & Inn. de conſti. cum acceſſiſſent in gl. Sed nunquid epiſcopus. uidetur caſus de conſti. ex literis & ff. ꝙ quiſq; iuris l. j. §. ij. Et maxime cum pſupponitur talem platum cum ſuo capitulo, & alias epiſcopalē iuriſdictionē uel quaſi hīe ī pluribus, ut ſic faciat quod no. de re. ecc. non alie. c. j. in cle. ¶Videamus ergo de unoquoq; mēbro poſito in ſtatuto p ſe, & primo, de eo quod dr̄ in iudicio certè, ut dicit ibi Ber. in iſto caſu non eſt neceſſariā cōſtitutio uel conſuetudo, qa ſm eum vr̄ de iure cōi, ut patet ī his, quę no. de procu. c. j. & de reſcri. edoceri. Et poſito, quòd ſit uera opinio Cōpo. & Inn. ſ. quòd ſolus Prælatus poſſit in iudicio agere ēt pro his q̄ ad cōuentum pertiuēt. Tñ ipſe Cōpo. in c. edoceri, ī pri. Inn. ibidē ad finē tenent, quòd conſuetudine uel ſtatuto poſſet cōtrariū ītroduci. itē ſequitur in eodē ſtatuto in inſtitutionibus, deſtitutionibus beneficiatorum, creationibus monachorum, uel conuerſorum & aliorum &c. tale ſtatutum eſt laudabile. Nā eſt conſonū, uel conforme iuri cōi & ſic ſeruādū de fide inſtru. paſtoralis. ¶Quod aūt ſit conſonū iuri, & ēt conſuetudini probat, de his q̄ fiūt a præla. nouit. & c. ſeq. de regula c. ult. libr. 6. ¶Quid plus imo ualeat conſuetudo, quòd hæc ad ſolū capitulū pertineāt de ele. cū eccleſia uulterana cum ſi. ad idē de fo. comp. cū contingat, de offi. ord. irrefragabili. §. exceſſus. ¶Sequitur ī conceſſionibus & reformationibus &c. iſtud uidetur eſſe amicū iuri. Nā cū hoc ſpeciem alienationis cōtineat, ut de rebus eccl. nō alie. ca. nonnulli, illa nō pōt expedire ſine ſuo capi. ut 11. q. 2. ſine, de reb. eccl. non alie. c. j. in cle. facit quod no. 12. q. 2. in ſumma ī fine, & idē eſſet in tēporali cōceſſione, ut de hiis quæ fiūt a præla. ca. 2. Nā ſicut in iudicio cōſuetudo reſtringit poteſtatē prælati: ita & extra iudiciū, & multo fortius quia maius periculum uertitur extra iudiciū, q̄ in iudicio. Nā auctoritate iudicis multa reddūtur facilia, quæ alias ſunt difficilia ſine eius auctoritate ut patet, de præben. niſi & ff. de his q̄ no. infa. l. furti. §. qui iuſſu cū ſi. Et ut dictū eſt ſ̄ etiā cōſuetudo in iudicio, & extra iudiciū ęquiparatur, ergo & ſtatutū, & bene facit. ff. quòd ui, aut clā l. prohibere. §. nō tātū ibi ſi lex municipalis, & l. item eorū, alleg. in iſto eodem. §. ¶Sequitur excōmunicādo & ſuſpendendo &c. Iſtud etiā eſt amicū iuri, quòd iſta facta cū capitulo uel cū cōuentu, adhoc de hiis quæ fiūt a maio. par. ca. c. 2. & hic & de exceſ. pla. c. j. Et ſicut ualet conſuetudo, quòd ſolus prelatus talia expediat cōtra ius cōe, ut de cōſue. c. 2. li. 6. ita dēt ualere ſtatutū uel cōſuetudo, ꝙ iſta pariter cū cap. faciat. Si faciat qđ plus eſt. Nā conſuetudo priuat iterdū platū in totū iuriſdōne, ut in c. irrefragabili. §. exceſſus. Nā & in his, quæ habet facere Abbas in factis Monaſterij. bene piudicat conſuetudo iuri cómuni, ut in c. ea noſcitur, de hiis q̄ fiunt a præla. & c. nouit, & de re indi. c. ult. lib. 6. Et ſicut in legibus de ſimili ad ſimile ualet argū. ſic de conſuetudine ad conſuetudinē, ut no. ī l. de quibus ī gl. j. ff. de legi. ¶Sed opp. de canone 18. q. 2. nullā. ubi dicit, ꝙ tota poteſtas monaſterij depēdet in Abbate merito nō pōt ſe priuare & ſpoliare, ut ff. de off. pręto. l. j. & not. de conſt. cū ueniſſet 16. q. 2. c. 2. & de donatio. paſtoralis. Nā quādiu quis hābet iter; & actum habere debet, ut ff. de ſeruitu. urbano. prædio. l. 3. & ul. Et licet ager ſit ita ſterilis, quòd nil inde percipiā, tamen retineo uſumfructum. ff. de uſufruc. l. arboribus. cum ſimilibus. Et quantumcumq; patronus remittat iura, quę habet in liberto, quędam tñ

iura

iura retinet in eodẽ.C.de bo.libe.l.ult.& in d.c.nullam.
Nã ibi uult cõcludere, ꝙ monachi nõ habẽt poteſtatẽ ſu
per Abbatẽ,nõ tñ ibi cõcluditur ꝙ facta Monaſterij poſ
ſet adminiſtrare Abbas ſine Monachis. Vnde exponunt
doc.in d.§.nullã. tota poteſtas Monaſterij pendet in Ab
batem.i. Abbas eſt ſuper monachos. nõ ecõuerſo.Idem ĩ
correctionibus ſm regulã quæ ad Abbatem ſpectat non
ad monachos ſm Hoſti.ut no.de app. reprehenſibilis. &
facit quod no.Hoſt.de offi.ordi.quãto.& archi.in præal
lecato.c.nullã in fi. ¶Itẽ io ſtatuto noſtro Abbas nõ pri-
uat ſe totaliter iuriſdictione qđ prohibetur de renũ.c.ul
ti.& pe.ſed ſoli preiudicãdo per ſtatutum percipiat iura
ſua.cũ.c.ſuo qđ nõ eſt inimicũ iuri cõmuni ut ſuprà pro
batũ eſt.& facit.16.diſt.multis.ff.quãdo ap.ſit.l.j.§.ſolẽt.
& de ap.ad collationem.lib.6.¶Ex præmiſsis patet ꝙ ſta
tutũ ualet & cõſuetudo.& quòd Abbas potuit ſibi in hoc
ꝑiudicare.& ꝙ ꝯ dictũ ſtatutũ uenire nõ põt. ¶Subſequẽ
ter quæritur an ualuerit cõſtitutio Vicarij uel yconomi
ad ea quæ ſuperius ſunt expreſſa.Et dicendũ eſt ꝙ ſic.Nã
oia iſta poſſunt demandari.ut patet de offi.uica.c.ij.& 3.
lib.6.Generaliter dico nõ ſpãliter. q̃tum ad collationis
3 beneficiorum.¶†Nõ ob.de cõceſ.ꝑben.cõſtitutus.ſed nõ
puto quod ad alienãdum poſſet cõſtitui procurator.niſi
ſup re alienãda interuenerit tractatus; cauſæ cognitio,
& deliberatio.His præhabitis bene põt cõſtitui ſindicus
uel procurator ad talem rem alienãdã.licet em in rebus
priuatorum bene poſſet cõſtitui procurator ad donãdũ,
permutãdum,& alienãdum ut ff.de procur.l.procurator
cui libera cum ſua materia.nõ ſic in alienatione perpe-
tua rerum eccleſiarum.Nã primo debet præcedere tracta
tus ſup alienatione certa.Aliter em tractare & delibera
re nõ poſſunt.Conſiliũ.n.canonicorum cõmitti nõ põt.
ar.de offi.dele.c.ult.& eo.titu.is cui.li.vj.Si cũ dicimus
quòd decretũ non extẽditur niſi ad futura.ut de præben.
4 dudũ li.6.Et actor uniuerſaliter non põt conſtitui ad fu
turas lites.ratio eſt quia conſtituitur cũ decreto. & de-
cretũ interponitur ſuper re certa non incerta.ut ff.quod
cuiuſque uniuer. nomi.l.itẽ eorũ.& in prædicta decr du
dũ.& in cle.de cõceſ.præbẽ.cum ei quẽ. Viſo in quo ua-
luerat cõſtitutio yconomi uel Vicarij uidendum eſt an
5 acta, & geſta per eum poſsint reuocari. †Et reſpõdẽdum
eſt indubitãter quòd nõ, dũ modo formã mãdati nõ ex-
ceſſerit.ſufficit regula iuris factũ legitime li.6.Sed quæ-
ritur an in faciẽdis,uel circa futura poſsit reuocari ꝑ ſo
lum Abbatẽ inuito cõuẽtu poſito qđ nõ interuenerit iu-
ramẽtum de nõ reuocãdo præſuppoſito qđ ille uicarius
adminiſtrator non perperã adminiſtret.& uidetur quod
nõ.nã iſte fuit cõſtitutus à corpore.uel a collegio,cuius
corporis Abbas eſt caput.& monachi mẽbra: ut in c.no-
uerit.ergo & eodẽ modo debet reuocari ſicut præceſſit
inſtitutio de iureiu.c.1.ad hoc facit qđ no.Inno. & Cõ-
po.poſt eum de poſthu.bonæ.2.in uerbò temere ubi au-
te eſſet cõſtitutus à collegio reuocari nõ poſſet ꝑ paucos
q̃uis nec ꝑ maiorem partem,niſi collegialiter.¶Itẽ licet
prælatus ſit dignior,qa caput ut ff.de rel.& ſum.fu.l.cũ
in diuerſis. tamen ipſi cõuentus vr̃ eſſe pars potior & ſi
in aliquo ſibi mutuo contradicant.vr̃ ſequẽdum iudiciũ
cõuentus.ut no.de teſti.præſentium.li.6. in uerbo illos.
Er pro iſto dicto facit quod no.Guil.in tit.de elec.ſed fa
cit melius & quaſi ur̃ caſus.de offi.& archi.in fi. & facit
de reg.iur.quod omnes & ca.ĩ re cõi lib.6. optime facit
qđ no.Archi.de ꝓcura.ſi duo.lib.6.ubi dicit quòd ꝓcura
tor Capituli & Prælati ĩ cauſa cõmuni mors prælati nõ
reuocat,nec ſua opinio eſt reprobata per ca.ulti.de pro-
cur.in cle.& ibi not.Sed contrarium uidetur.nam regula
eſt quòd mãdatũ re integra tacitè & expreſsè reuocatur
inſti.man.§.rectè,& faciũt iura quæ no.de ele.in cauſis ĩ
gl.ergo ſi res.& qđ no.Inn.de teſti. ꝑſentiũ alias incipit
hoc q̃ fuit Grego.9.ubi dicit ĩ pri.ꝙ ꝑlatus pœnes quem
eſt exercitium actorũ,reuocare poteſt mandatum procu
ratoris a capitulo conſtituti in cauſa eccleſiæ,multofor
tius ſi ab ipſo capitulo fuit cõſtitutus.Et pro hoc facit ẽt
quod ipſe & Cõpo.notãt ĩ c.in cauſis,ubi dicũt,qđ unus
ſolus reintegra reuocat cõpromiſſum cũ uno cõtradicẽ
te a principio fieri nõ potuerit,ut in c.quia propter.Quã
uis iſtud dictum non placeat Guil.Mandagoti in c.præl
6 legato.¶†Præterea adhoc aduertendum,prælatus nõ eſt
de collegio,nec pars collegii.licet. n. prelatus ſit caput
collegij, & præſit collegio non tñ eſt de ipſo collegio
imo diſtincta & ſeparata ponuntur in iure,& de uno ad
aliũ interdũ propter delictum interdum ꝓpter negligẽ-
tiã ſit trãſlatio.ut de ele.cũ ĩ cũctis in fi.& de conceſ.pre.
c.2.& ne ſe. uacan.c.uno cũ mille ſimilibus. Sed quãdo
prælatus,ut canonicus habet uocẽ in capitulo tũc bene
eſt,de corpore capituli,& non põt plus q̃ canonicus, ut
de appel.c.pe.& de præb.cũ in eccleſia li.6.& de cõ ceſ.
præb.c.poſtulaſtis.Et optimè facit qđ no.de æta.& qual.
ut ij,qui in glu.cathedralibus in cle.Nec ob.quod legiẽ
& no.de conceſ. præb. poſt electionem. Nam decanus
non eſt prælatus capituli,nec ſponſus eccleſiæ cathedra
lis.nec per eius mortem dicitur uidua eccleſia cathedra
lis,& facit quod no.de ele.quia propter in gl.j. imo ipſe
decanus eſt pars capitul, & de ipſo.C.Ad propoſitum ſi
duo ſeparati,& extranei in cauſa cõi conſtituerunt ꝓcu
ratorẽ,qs dubitat,quòd alius põt reuocare procuratorem
ꝓ parte ſua,& ille remanebit procurator alterius.Sic &
in propoſito Abbas reuocare poteſt procuratorem & il
le remanebit ꝓcurator Vicarius ſeu yconomus & admi
niſtrator Capituli, ſine quo prælatus nõ poterit admini
ſtrare ſicut nõ poſſet ſine capitulo nullo yconomo cõſti
tuto.¶Ex his concluditur quod non obſtaret conſtitutio
ſupradicta quin prælatus uel Abbas poſſet eum reuoca-
re inuito capitulo inquantum ille gerebat uices prelati.
Sed ubi præſupponimus conſtitutionem abbatis & capi
tuli præceſſiſſe in contrarium nõ poteſt abbas reuocare.
Si enim præſupponimus conſtitutionem tenere de iure,
& quod Abbas non poſſet uenire cõtra, ut ſuprà ſatis ꝓ
batum eſt cõſtat qđ ĩpediente conſtitutione hũc officia
lẽ tãq̃ perpetuũ reuocare nõ poterit,& facit qđ no.Inn.
& Cõpo. de reſcri.edoceri. ¶Poſtremo reſtat uidẽdũ an
iuramẽtũ præſtitum ſuper conſtitutione yconomi impe
diat reuocare & uidetur quod ſic.Nam iuramentum im-
pedit reuocationem,& regreſſum,& inualidum iuris fa
cit ualidum,de iureiuran.c.cũ contingat,de pac.c.2.li.
6.cũ ſua materia,& aut.ſcr̃a puberum.C.ſi aduer. uendi.
Item non uidetur ualere quod fit contra licitum iur̃m,ut
de reſcr.ſi diligenti.Et facit quod no.Inn.& Hoſt.de præ
bend.dilecto, & Archid.de reſcrip. duobus ubi dicitur
quod receptio facta de aliquo ĩ canonicum contra iura
mentum non ualet.¶Sed contra nemo poteſt ſibi legem
imponere à qua nõ liceat recedere.ff.de pac.l.pe. cum ſi
milibus,facit quod no.Inn.in c.dilecto.ubi dicit,ꝙ ſi qs
iurauit non uendere librum.tenet uenditio facta contra
iuramentum.Et contrarium poteſt colligi ex gl.Iun. po
ſita de teſt.Raynaldus in gl.pactum enim.¶So.ſm Ioan.
And.dicendum eſt, ꝙ reuocatio ualet,licet reuocans ſit
periurius,ut no.de procur.c.ult.in gl.uel uetitũ li.6.Nic
ex iuſta cauſa reuocaret puta, quia male adminiſtrabat,
quia tũc poteſt cum c.ut.ff.qui ſatiſ.cog.l.ult. quia iura
mentum non debet eſſe uinculum iniquitatis de iureiur.
c.3.& c.quanto cum ſimilibus.

¶Conſilium Federici.

SVMMAE.

1 *Epiſcopus an de relictis eccleſiæ uel hoſpitali alterius diœceſis debeat habere quartam.*

2 *Canonica portio an de bonis pauperibus relictis detur.*

QVAESTIO CL.

1 Veſtio talis eſt. † Nunquid epiſcopus de reli-
ctis factis a ſuis ſubditis eccleſiæ uel hoſpitali
alterius diœceſis, debeat habere quartam. Sup
puncto premiſſo poſſunt colligi argumenta pro,
& contra;per ea quæ not.Hoſt.in ſumma de ſepul.§. & a
quibus petat ſub §.an hoc petatur canonicè ſub.§.ult. Et
uidetur dicendum, quod huiuſmodi quartam epiſcopus non
poteſt petere ab eccleſiis & locis ſibi non ſubiectis.nam
iſta quarta uidetur debita epiſcopo ratione ſuperiorita-
tis & iuriſdictionis.Eccleſiæ nãque recipiunt à laicis de
cimas & mortuaria & ſimilia,& eccleſiæ reſpondent de
quarta,de præmiſſis ſuis ſuperioribus.Et ſic non ratione
ſubditi relinquentis,ſed potius ratione eccleſiæ cui reli
quitur epiſcopus petit quartam, & hoc colligitur de de
ci.c.1.in prin.uer.rurſus,ubi dicit Hoſt.& Io.And.quòd
loco illarũ ſecundarum decimarum ſuccedit hodie quar
ta,quam recipit ab eccleſiis epiſcopus,& alleg.de præſ.
de quarta,& de offi.ord.conquerente.Cum ergo Epiſco
pus Cluſinus non ſit ſuperior illo domino de miſericor
dia de Senis &c.¶Ad idẽ de teſta.requiſiſti ad fi.uer.quo
niam non eſt cauta.ubi manifeſtè loquitur de cappellis
ſubditis epiſcopo,& in prędicto c.cõquerẽte.Hoc tenet
Inno.de teſta.c.officij,i prin.& bene facit quod no.Inn.
de ſepul.c.1.& 3.& c.conſuetudinem, uer.item quartã.
Idem tenet Pet.& Abb.in c.requiſiſti,& Io.And.iſtos ſe
quitur in c.officij.Cum enim iſta quarta quæ debetur de
huiuſmodi cõputentur inter iura epiſcopalia,ut in c.cõ
querente,& de cenſib.cũ olim quomodo poteſt dici, quod
epiſcopus petat ius epiſcopale a loco ſibi non ſubiecto.
Pone itaque quod Peruſinus eligat in dięceſi Cluſina ſe
pulturam & ibi i multis eccleſiis multa reliquit.nũquid
epiſcopus Cluſinus de illis relictis habebit quartã, utique
non attento quis reliquerit. Quia iura indiſtinctè dicũt
quod de huiuſmodi relictis eccleſiis ſibi ſubiectis epiſco
pus petit quartam. Et prædicta maximè procedunt cum
bona dictæ domus ſunt tantummodo pauperibus depu-
2 tata† & de relictis factis pauperibus nõ debetur canonica
ut not.de ſepul.ca.2.in gl.iij.Item bona iſtorum hoſpita
lium ſunt multũ priuilegiata.hinc eſt, quod decima papalis
impoſita eccleſiæ & perſonis eccleſiaſticis,quæ ratione
imponentis eſt maioris auctoritatis,quàm quarta epiſco
palis non exigitur nec leuatur ab iſtis hoſpitalibus & lo
cis ſimilibus patet per extrauagãs Bonifacij Papæ octaui
æditum ſuper declaratione decimę papalis,quæ incipit
declarationes. Multa enim fraudarentur uota fideliũ de
functorum ſi eorum relicta huiuſmodi pauperibus facta
dequartarentur per epiſcopum, quod uitandum eſt,ut de re
li.c.2.i cle.Et iſtorum maiorum opi.ſequor ego Fede.de
Senis minimus decretorum doctor nunc Peruſij legẽs in
iure canonico. In cuius rei teſtimonium me propria ma
nu ſubſcripſi. Quando aliquis reliquit pauperibus alicu
ius hoſpitalis nullo nominato tũc forte debetur quarta,
de hoc per Io.And.in nouella,de conuer.coniu. dudum
quod not.Pau.de reli.doc.c.1.in uerbo prouentus in clo
men.Additio.

¶In Criſti nomine Amen. Reſponſio domini Fede-
rici de Senis ad multa dubia elicita ex themate infra-
ſcrip.Caſus talis.

SVMMAE.

1 *Electio uel præſentatio pupillorum per tutricem patro-
no non contradicente facta,an teneat.*

2 *Ius opp. contra præſentatum,uel patronum quantum tẽ
pus durare dicatur.*

3 *Ius habendi, eligendi, uel præſentandi, ſi permittat
alium eligere uel præſentare an eo ipſo poſſeſſionem il-
lius iuris amittat.*

QVAESTIO CII.

Nobilis quidã patronus cuiuſdã eccleſię deceſ
ſuperſtitibus quatuor filijs ſibi heredibus.
quorũ tres erãt impuberes & unus pubes;de
inde uacauit dicta eccleſia. Mater uerò,eadẽ
que tutrix dictorũ impuberũ,tutorio nomine uolẽs intẽ
dere circa reformationẽ dictæ eccleſiæ uocari fecit filiũ
puberẽ ut certa die:& loco idoneo cõueniret cũ ea ad fa
ciendum electionẽ de nouo rectore ad eccleſiam ante di
ctam,q filius pubes loco & tẽpore ſtatutis nõ uenit.Di-
cta tutrix ad electionẽ proceſſit, & perſonam idoneam
elegit.& tandẽ electus ſeu pręſentatus fuit inſtitutus per
eum ad quẽ pertinebat inſtitutio,& in poſſeſſionẽ indu-
ctus nõ cõtradicẽte,nec reclamante illo filio pubere cũ
1 patrono.¶†Nunc quęritur an electio ſeu præſentatio fa-
cta per tutricẽ ualeat. ¶Secundo quæritur an ille filius
pubes poſſet illã electionẽ ĩpugnare, & ſi põt ĩpugnare
quãto tẽpore duret ſibi ius ĩpugnandi. Et ſi nõ põt impu
gnare,an fiat ibi præiudicium in electionibus ſequenti-
bus.¶Ad primum reſpondeo, quod electio facta tenet,quia
facta eſt à maiori parte illorum ad quos pertinebat,ſcili
cet a tribus extra de iurepatro.ca.3.& de his quæ fi.a ma.
parte ca.c.1.Nec ob. quod non eſt celebrata a pupillis, ſed a
tutrice,quia cum dicti pupilli nõ habeant diſcretionem,
nec maturitatem conſilij,quæ in eligendo requiruntur,
meritò talia nõ per eos,ſed per tutorem ſeu tutricem de
bent expediri.Facit adhoc quod legitur & no.de elec.ex
eo, quod lib.6.& quod not. Inn. & Hoſt. extra de no. oper.
nun.c.2.Nec ob.ſi dicas quod tales pupilli nõ habent uo
cem in eligendo per c.ex eo,quia uoces filiorum reman
ſerunt penes illum quaitum puberem, & illud obtinet
cũ qs habet eligerẽ iure collegij,ſecus ſi ratione patrimo
nij.Nam in iſto caſu tutor, ad quem pertinet tuitio per-
ſonæ,& bonorum adminiſtratio,illud ius exercebit pro
pupillo.Sed in collegio ſi aliqui ſunt excommunicati,ſu
ſpenſi,impuberes,uel alias inhabiles,ius & uoces illorũ
recidunt in aliis,ut omnibus eſt notum extra de elect.bo
næ, & c.cõgregatio cum ſi.& ne ſed.ua.c.uno.li.6.alias
ſequeretur quod omnes eſſent pupilli,& ius præſentan-
di deuolueretur ad ſuperiorem, & ſine culpa ipſorũ fie-
ret eis præiudicium.¶Nec ob.ſi dicas quod talis electio de-
buit fieri per curatorem uel procuratorẽ ſi maiores erãt
ſeptennio &c.ut extra de iudi.c.ult.li.6.Nam illud c.loq
tur in iudicio cauſæ ſpiritualis,nos uerò loquimur ĩ actu
ſpirituali extra iudicium,quæ ſatis ſunt diuerſa,ut patet
de procur.c.1.primo reſponſo,de elec.ſi quis.§.quid er-
go li.6.Non obſtat quod ille filius pubes nõ fuit canoni
ce uocatus; quia fuit uocatus ad faciendum electionem,
non ad præſentandum & ſic uidetur non uocatus, ut de
elec.c.bonæ 2. ¶Adhoc reſpõdeo dupliciter. Primo quod
licet propriè loquẽdo actus patroni dicatur pręſentatio,
ut extra de iurepatron.c.ult.& eo.ti.c.2.in cle.tamen lar
go modo loquẽdo dicitur electio,ut eo.ti.nobis,& c.pe.
¶Secũdo dico,quòd licet ĩ eligentibus iure collegij cau
tum ſit,ut omnes uocentur,& q uocatus non fuerat poſ
ſit proſequi contemptum.extra de ele.c.quòd ſicut, & c.
uenerabilem.Benè facit iſta decre.quòd patronus debe-
at a patrono uocari.alioquin poſſit agere de contẽptu,
cum ĩ his,q eligunt ut ſinguli puta ĩ patronis nõ inuenio
cautũ,quòd debeãt ſe requirere,ſed ſufficit, quod facta eſt ele
ctio ſeu præſentatio à maiori parte, uel a pluribus eorũ
ad quos pertinet de iure patro. c.3. licet ſit honeſtum &
cautũ eos inuicem requiri,ut ſeruat cõſuetudo, & facit
quod notatur in Spec.de inſtr.edi.§.nunc aliqua 1 x.col.
& uerſi.ſed quęritur an executores, & quod notatur. de
reg.iur.c.quòd oẽs, & c.in re communi lib.6.Sed prima

ſolutio

ſolutio melior,& iſta nõ uidetur bona,ſed imo bona eſt
ut no.per Io.Andr.in c.3.de iure patron.in nouella.¶Ad
ſm quo q̃ritur an iſte pubes poſſit impugnare,patet ſolu-
tio ex præmiſſis,quia ſi uult impugnare ratione ipſius cõ
tẽptus,nõ põt, quia non fuit contẽptus,ſed canonice uo
catus, ut ſupradixi. Si ergo uult aliquid dicere,ꝙ reddat
electionem ſeu præſentationẽ nullã,puta quia uult oppo
nere defectũ uel uitiũ cõtra perſonam præſentatã,uel ali
ud ſimile,tunc dico,ꝙ põt, adhoc de elec.nulli & c.ſeq.
li.6.nã & is qui non appellauit, acquieuiſſe uĩ ſententiæ
ratione iuſtitiæ, & nullitatẽ põt opponere.Ad primũ de
re iudi.ꝙ ad conſultationẽ.Ad ſm eo.ti.c.1.cum ſua ma-
teria &c.Ad tertiũ quo quæritur quantũ duret ius oppo-
2 nẽdi in eo caſu ubi cõcedit̃ oppoſitio.Reſpõdeo†quouſ-
que duret terminus perẽptorius datus ad opponendũ uel
ſaltẽ quouſque ſit confirmatus ulterius non eſt locus ex-
ceptioni adhoc de elec.ca.ult.lib.6. & de appel.conſtitu
tus cũ ſua gl.¶Sed incidenter põt quæri an ille,qui ſcien
ter ĩ tẽpus excipiendi nõ excepit, poſſit talẽ confirmatũ
& in poſſeſſionẽ inductũ accuſare de eo crimine de quo
poterat excipi cõfirmationem uĩ,ꝙ ſic, adhoc de app.cõ
ſtitutus,de cõceſ. præben.poſt electionẽ,& de accuſ.ac-
cedens,adhoc 81.diſt.c. 1. 16.q.ult.cap.1.& 3.¶Econtra
uĩ quod mores approbari uidentur per confirmationẽ,&
quod ſemel placuit &c. adhoc de reſti.ſpo.pterea, de pur.
cano.c.pe.io ſi.& de reg.iu. quod ſemel,cũ ſuis cõcor.ad
hoc,qui ma.ac.po.c.ult.facit quod no.Io.And.de elec.c.
ult.lib.6. ¶De iſta materia diffusè tractat Inn.& Hoſt.de
cau.poſ.& prioprie.c.pe.in §.3.quę gl.facit pro prima,in
c.& de elec. quod ſicut per Compo.& Inn.& Hoſt.de do
lo & cont.cum olim,ubi no.quod ſi confirmatione facta
ſolenniter cũ cauſæ cognitione,& uocatis,q̃ fuerunt uo
candi,& trãſiuit in rem iudicatam,ꝙ non poſſit ille accu
ſare & de crimine ante cõmiſſo, quia poteſt imputari ac
cuſanti. Sed ſi ſibi imputari non poſſet credo,ꝙ deberet
audiri,ut in c.ult.qui ma.ac.po.& facit quod not.de ele.
c.cum dilecti,in ſi.de accu.de his.& uĩ caſus de elec.c.in
demnitatibus.§.uerũ li.6.ubi probatur,ꝙ illi,q̃ nõ habue
runt tempus excipiendi debẽt uenire uolentes accuſare,
uel denunciare ergo à contrario ſecus.¶Ad ultimũ quo
quæritur,an ſi ſe non oppoſuit,uel electioni uoluit inter
eſſe,nec ſe opponere,ſibi ſit generatum præiudicium.Re
ſpondeo prima facie uĩ,ꝙ ſic,quia illi tres pupilli uiden
tur eſſe ſoli in poſſeſſione,uel quaſi eligendi uel præſen
tandi adhoc de cau.poſ.& proprie.c.pe.& de iurep.c.cõ
ſultationibus. ¶Sed ueritas uĩ eſſe in contrariũ,quia qui
noluit eſſe in uno actu uel eſt negligens uel cõtumax, nõ
uĩ eſſe cõtumax in alio,nec renunciare eidem, adhoc de
teſti.cũ olim,& de dol.& con.c.2.li.6.& per Inn.& Hoſ.
de elec.ecclеſia noſtra in prin.melius,de offi.le.dilectus
& de ſup.ne. prela.c.2. iſta quæſtio tangitur quaſi ad li-
terã per Inn.& Compo.de elec.querelã.Ex quorũ gl.col
3 ligit̃,quòd†ſi aliquis ſit ſolus in poſſeſſione eligẽdi & ꝑ-
mittat aliũ eliger̃ amittat ſuã poſſeſſionẽ.Et ſi habeat ius
eligẽdi cum aliis, & eodẽ iure utatur cũ aliis dato,quod
una uice condemnetur,uel negligat eligere non tñ amit-
tit nec proprietatem nec poſſeſſionẽ,nec illi tres pupilli
ſiue tutrix pro eis elegerunt ratione iuris patronatus eis
competentis ex perſona patris & tanquam hęredibus,&
idem ius competebat alteri filio impuberi.¶Præterea ad
hoc ut quis amittat poſſeſſionem requiritur,quod ſpoli-
ans habeat animum ſpoliandi.ſed non habet animũ ſpo-
liandi cum eodem iure utatur quo ille utitur.¶Præterea
requiſiuit illum, ut ueniret ad eligendum & præſentan-
dum una cum eis. ergo non habet animum ſpoliandi,&
hoc colligitur clarè ex glo.ſi eorum.

¶Quæſtio domini Feder.coram domino Auditore do
mini Legati.

SVMMAE.

1 *Quæſtio mota apud epiſcopum per parochianum dicen-*
tem rectorem eccleſiæ ſuæ non eſſe rite inſtitutum an
ſit audienda.
2 *Quæſtione orta inter rectorem eccleſiæ & parochianum*
quorum parochianus dicit rectorem non eſſe inſtitutum:
rector uero quod ſit,cui eorum incumbat probatio.
3 *Patronus petens inſtitutum remoueri an teneatur ſe*
probare petens.

QVAESTIO CIII.

PArochialis cuiuſdam eccleſiæ curatæ acceſſit ad e-
piſcopum dicens domine epiſcope quidam aſſe-
rens ſe rectorem eccleſiæ cuius ſum parochianus
uult nobis adminiſtrare eccleſiaſtica ſacramenta
ſicut ſubditis. Non cognoſco quis ſit, & non credo ꝙ
ſit rector:peto quòd aſtringatis & compellatis, ut oſten
dat an ſit canonicę inſtitutus in ea, & ſi non eſt, peto
1 eum remoueri & alium præfici. ¶Modo quæritur † an
procedat talis petitio,& ſi procedat an illi, ꝙ ſit canoni
ce,an parochiano,ꝙ non ſit canonicè inſtitutus incũbat
probatio. ¶Et uidetur dicendum,ꝙ ſi alias cõſtat uel ſit
notorium,ꝙ ſit inductus in poſſeſſionem auctoritate epi
ſcopi,ad quem de iure pertinet confirmatio eccleſiarum
præſumatur pro illo,quia poſſidet iuſte,qui auctore præ
tore poſſidet,ut l.iuſtè.ff. de acqui. poſ. cum ſuis concor.
Si autem non conſtat,ſed dubitatur, uidetur ꝙ rectè pete
re poſſet.parochianus,quia ſua intereſt, ut bonũ habeat
prælatum,& qui per hoſtium intrauerit, & qui poſſit eũ
ſoluere & ligare,& non ſolum cõtra rectorem parochię,
ſed contra epiſcopũ audietur de teſt.cap. tam literis ibi
erat confirmatus electus,ut no.de offic.deleg.uenerabi-
li, de accu.qualiter 2.per Archi.de elec.c.1.in prin.i uer.
forma.li.6. Et ſi laicus parochianus poteſt agere contra
unum prælatum, ꝙ remoueatur propter crimen dilapi-
dationis,uel aliud crimen,ꝙ eſt odioſum, ut de teſti. ca.
quoniam cum ſim.multo magis ergo poteſt agere cõtra
eum,ut remoueatur ex eo,ꝙ nunquam habuit titulum,&
per conſequens negat matrimonium ſpirituale interue-
niſſe,unde in c.ex parte de teſti.miles agebat de crimine
ciuiliter &negabat canonicam inſtitutionem interueniſ
ſe propter irregularitatem,&fuit auditus ibi de iure ſi pa
rochianus erat ut ibi no. in ſi.j.glo.¶Et ſi uerum eſt, ꝙ pa
rochianus admittatur ad dicendum & petendum quod
talis remoueatur,quia nõ habet titulum,ſed intruſus eſt.
2 ¶†Quæritur cui incumbat probatio. Et uidet̃ quòd non pa
rochiano,qui negatiuam aſſerit,dicendo eum non fuiſſe
inſtitutum,adhoc de eſec.bonę,de cau.poſſe.& proprie.
cum eccleſia.In contrarium uidetur quod non presbyte
ro,quia nemo cogitur dicere titulũ & c.ult.l.cogi niſi
epiſcopo inquirẽte,ut no.ꝑ Io. And.de reg.iur.c.1.li.6.
& per Arch.eo.li.de offi.or.c.ordinarii.adhoc dicendum
uidet̃,quòd cum iſte parochianus in iſtum conſenſerit ut
in rectorẽ tacitè uel expreſſè nõ poſſit ipſum ulterius im
pugnare ratione eius tituli,quia nõ põt hoc eps,ut dicit
Arch.in c.ordinarii,adhoc c.nulli,de ele. li.6.cũ ſi.licet
uideatur argñ contra quod no.de excep.cum eccleſia in
ſi.gl.¶Si uero conſenſit,tunc dicendum eſt,ꝙ ſi ille preſ
byter eſt inſtitutus per epiſcopum; & inductus in poſſeſ-
ſionem,& hoc conſtat.tunc parochianus quia negat ius,
quia dicit eũ non canonicè inſtitutũ,hẽt hoc probare ex
quo conſtat de facto interueniẽte auctoritate ordinarij,
ff.de prob.l.ab ea in gl.ult.ibi poſita,&no.de ele.bonę io
gl.j.ner.per rerũ naturã.Si uerò non conſtat,ꝙ auctorita
te ordinarii fuerat inſtitutus, & quòd in eũ nec ipſe,nec
ordinarius

ordinarius conſenſerit,poteſt petere cum ſua intereſt ab
epiſcopo, uel legato,ꝙ ipſum cogat,ut oſtendat tutulũ,
& ſi non oſtenderet quod ipſum amoueat & alium prę-
ficiat.¶In caſu ergo noſtro cum nõ conſtet ipſum fore in
ſtiturum per epiſcopum, & ſic negatur factum interue-
niſſe debet probare ſe inſtitutum ab eo.qui de iure com-
muni hoc poſſit. ¶Non ob,quod dicitur,ꝙ iſte nõ proba
uit ſe parochianum ergo &c. So. admiſſus eſt, ut paro-
chianus,& non debet ulterius quæri,ut no.in d.c.ex par-
te.D,¶Non ob.c.ueniens.2.de teſti.ubi ſubdiaconus pro-
bat poſt litis cõteſtationem ſe canoninè talem &c. quia
non dicitur ibi probare poſt litem conteſtatam,ut admit
tatur ad contradicendum,ſed ut proſequatur confirma-
tionem.Non ob.ꝙ dr̃,quòd † patronus,qui petit remoue
3 ri rectorem inſtitutum eo comtempto debet probare ſe
patronum,ut 16.q.2.decernimus,ergo iſte debet ſe pro-
bare parochianum. Reſpondeo ex quo aliquis eſt inſtitu
tus auctoritate diœceſani, qui uult impugnare inſtitutio-
nem ordinarij ratione patronatus habet docere ſe patro
num & ſic loquitur c.decernimus.Sic & in propoſito ubi
conſtaret de inſtitutione epiſcopi incumbit parochiano
probatio,ꝙ non ſit canone inſtitutus.nec ſufficit,ꝙ ſit pa
rochianus uel quod,ut parochianus ſit admiſſus.Non ob.
quod dicitur,quod uicarius epiſcopi confirmauerat &c.
non enim agebatur an ſit cononicè inſtitutus necne, ſed
an fuerat appellatũ bene uel malè a quadã denegatione
copiæ cuiuſdam,& pronunciauit malè appellatum.Item
ſicut ipſe uicarius non potuiſſet confirmare electionem
non uocatis uocandis poſito edicto,ſic nec potuit confir
mationem infirmare abſentibus quorum intereſt.Vbi ue
ro parochianus uel quicunque ſit agat de crimine ciuili-
ter uel criminaliter ſibi incumbit probatio & actore non
probante, &c. ¶Item licet ſecundum opinio.aliquorum
inſtrumenta poſt peremptorium producta poſſint iudi-
cem informare,tamen in caſu noſtro non inſert,quia in-
ſtrumenta producta nec proprietatem,nec quaſi poſſeſ-
ſionem probant.¶Dixiſtis dominico,quod dum allegare
ſuper iſto uer. ſomniabam dum ſcripſi, dixi mihi domi-
nus Bar.in facto ſuo credebã per ſuperiora probari,quæ
in articulo iſto continentur. Nam ſupra dictum eſt &
probatum,quod intereſt parochiani ſcire quis eſt prœla-
tus ſuus,qui poſſit eũ ſoluere & ligare 8.q.1.licet & in iu
ribus allegatis per Arch.de elec.c.1.in prin.lib.5.
¶Secũdo fuit quæſitum incumbat probatio an parochia
no neganti an presbytero.Dictum eſt,& dico,quod ſi cõ
ſtat eum inſtitutum uel inſtallatum per epiſcopum præ
ſumitur canonicè inſtitutus,& qui ſolẽnitatem negat in
teruenisse,hoc debet probare,ex quo de facto conſtat,ut
l.ab ea.Si ergo non apparet de inſtitutione,& ſic factum
negetur,qui dicit ſe inſtitutum,probet ſe inſtitutum,non
dico ad petitionem cuiuſque,ſed ad petitionem cuius in
tereſt,ſcilicet parochiani,uel qui pro parochiano admiſ
ſus eſt,& ſi docuerit ſe inſtitutum per aliũ,quam per epi
ſcopum præſumitur non canonicè inſtitutus niſi probet
canonicam inſtitutionem,quia de iure communi ad nul-
lum pertinet inſtitutio niſi ad epm̃ uel papam uel legatũ.
¶Reſponſio do.Fedet.dum erat ſcholaris.

S V M M AE.

1 *Patronus in præſentatione contemptus,an contempta pro*
ſequi poterit.
2 *Regula, quod quis poteſt per ſe,poteſt per alium,an ſem-*
per procedat:& quando non.
3 *Religioſus an poſſit abſque ſui prælati licentia præſenta-*
re uel eligere.
4 *Præſentatus & electus, & receptus in rectorem,an non*
obſtante indebita præſentatione dicatur uirtualiter in-
ſtitutus.

QVAESTIO CIIII.

PRimo quæritur nunquid patronus cõtemptus in prę
ſentatione,poſſit proſequi contemptũ.Et ur̃,qđ ſic
quia regula eſt, ut qđ omnes tangit & c.ut de offi.
arch.adhoc in fin.de reg.iur.quod omnes cũ cõco.
Item regula eſt,qđ contẽptus poſſit petere quod factum
eſt eo contẽpto caſſari extra de elec.quod ſicut,& c.bo-
nę 1.de præben.cũ in eccleſiis lib.6.ẽt ſi contẽptus fuerit
laicus de elec.uenerabilẽ. ¶Præterea ur̃ caſus de his q̃ ſi.
à præla.ea noſcitur.Sed ſi diceres illi ſunt patroni eccle-
ſiaſtici,& eſt ius,& fortius eſt iuſpatronatus,quod cõpe-
tit laicis,q̃ clericis,ut patet in eo,quod legitur & no. de
iure patron.c.cũ dilectus.¶Prętерea uideo quod contem
ptus conſilii habet retractare, quod factum eſt,de accuſ.
cum olim, de his quę ſi.a pręla.nouit multo fortius ubi
contẽnit conſenſus alicuius. ¶Prætęrea uidetur caſus de
iurepatro.illud & c.ex inſinuatione 16.q.7.decernimus.
Ad idem 66.diſt.c.1.& 8.q.1. licet ibi atteſtante populo
ne qua poſtmodum retractatio fiat.Ad idem 63.di.c.quã
to plebs principalis cum tribus capitulis ſeq.& ca. ul. Et
hoc uidetur tenere dominus Ioa.de reg.beneficium in fi-
ne magnæ glo.lib.6.de elec.c.ult.in glo.2.eod.lib.Sed di
ceres ad quid ualet iſta caſſatio cum ipſi eo præſente ite-
rum cõſentiant in eum.Solu.ſatisfit iuri & petitioni acto
ris. Ad idem quod not. de cau.poſ.& proprie.cum ſuper
in gl.2. Ad idem de ele.bonę 2.Item forte patroni ſunt
damnati ex aliquo crimine,propter quod amiſerunt ius
patronatus unde ſi uellent conſentire in eum nõ poſſent.
2 ¶†Secundo quæritur nunquid omnibus patronis præſen
tibus poſſint omnes excepto uno committere uoces ſuas
dato, quòd nõ ſint abſentes nec impediti & ur̃,quòd nõ,
per id quod communiter not.per doc.de elec.quia pro-
pter in fi. ¶Sed contrarium uidetur uerius per regulam,
quę habet,ꝙ quis poteſt per alium,quòd põt per ſe.de re.
iur.c.pe.cum concor. Et quia caſus uidetur de app.con-
ſtitutus.Non ob.glo.ibi poſita per Inn.nam Inn.eſſet ſibi
contrarius in eo ꝙ no.in c.conſtitutus.Ad idem,ꝙ ipſe &
communiter omnes dicunt,quòd illud conſilium nõ ha
bet locum &c.hoc etiam placet domino Ioan. And.in c.
conſtitutus.Ad idem quod ipſe no.de ele.ſicut in gl.2.&
c.ſicut in gl.pe.Hoc eſt, quòd patronus uariat.Item po-
teſt dicere eligo in pręſentandum,ut no.Archi.de poſtu.
3 c.uno in glo. uidetur quod in fi.lib.6.¶†Tertio quæritur
nunquid religioſus datus ad eligendum uel prę ſentandũ
ſine licentia ſui ſuperioris,poſſit eligere uel præſentare.
Et uidetur quod non:nam monachus ſine licentia ſui ſu-
perioris non poteſt conſentire electioni, non poteſt eſſe
fideicommiſſarius.non poteſt eligere ſepulturam,nõ po
teſt eſſe iudex,aſſeſſor,aduocatus,procurator,non poteſt
eſſe arbiter, hæc probantur de ele.ſi religioſus,de teſta.
c.2.de ſepul.c.ul.16.q.1.monachi.2.& c.qui uero,& ca.
præſentium 2.q.7.nullus, & ut omnia concludam,nihil
agere poteſt 11.q.1.non dicatis 16.q.3.§.1.Et idem Spec.
in ti.de arbitris de procu.& de aduocatis.Ad idem de po
ſtu. c. ex parte.Item canon dicit monachum eſſe ſeruum
54.diſt.c.multos,ſed ſeruus nõ poteſt eſſe arbiter,uel cõ
promiſſarius 3.q.7.§.tua uer.ſeruus. Item compromiſſa-
rius datus ad eligendum dicitur procurator extra de ele.
quia propter & eo.2.c.pe.lib.6.Sed etiam probatum eſt,
ſupra quòd monachus non põt eſſe procurator.ergo &c.
4 ¶†Quarto & ultimoquæritur præſuppoſito,quod nunc
tertio loco eſt dictum ſi eligat an teneat electio,& uide
tur quod ſic,quia multa fieri prohibentur quę tamen fa-
cta tenent de regu. ad apoſtolicam & in exemplis infra
poſitis primo de excep.c.pia lib.6.Item per id quod no.
de iud.c.1.lib.6.in gl.intelligas. Ad idem.ff.de procu.l.ſi
lius.§.ueterani,& l.ita demum eo.ti.Item ualet iudicium
habitum cum procuratore monacho donec opponitur,

ut

ut not. Hoſt. de procu. in noſtra. Ergo fuit procurator ex
quo ope exceptionis tantum habet excludi. Item facit ſi-
bi commatres,& contrahitur compaternitas cum mona
cho ēt ſine lnia abbatis ut colligiť 18.q.1.peruenire. Ad
idem 16. quæſt. prima capitulo doctos.cum ſeq.item li-
cet perſona ſit inhabilis,hic tamen potius cōſiderabimus
factum quam ius , ſicut eſt uidere in ſacramentis non in
rebus collegiatis 15.q .2 . Lugdun.& ea.q.2.quia epiſco-
pus in dioceſi.item in uēditione & donatione &c.ut no.
6.q.2.c.1. non enim refert &c. C.de præcl.impe.offe .l.
uniuerſis.Hoc eſt quod legitur,& no.de procura.conſul
ti &c.Idem Archi.de reſcrip.c.1.li.6.Item pone,ꝙ aliqui
honeſti,& religioſi uiri ſine licentia ſuperioris dederunt
conſilium aliquibus canonicis,nunquid per hoc uitiabi-
tur electio , ac ſi conſilium nō fuerit requiſitum,alias eo
non requiſito ſit caſſanda 63. di. c.pe.item pone,ꝙ quis
monachum conſtituit procuratorem ad matrimonium
contrahendum, qui ſuſcepto mandato ſine licentia ſupe
rioris contraxit, nunquid tenet matrimonium. Item ex
ſponſalibus non habentibus conſenſum non contrahiť
publica honeſtas , & tamen ex ſponſalibus contractis à
monacho oritur de ſpon.c. uno in prin.li.6.Item procu-
ratorium non dicetur niſi cum ſuſceptum fuerit,ut pro-
batur expreſſè de procura.c.3 .li.6.& ibi de hoc ſatis per
Arch.Sed iuris interpretatione iſte nunquam dicitur ſu-
ſcepiſſe quia ſemper fingitur uelle tacere,& taciturnitas
in procuratore conſtituto habetur pro diſſenſu.ff.de pro
cu.l.filius.§.inuitus,ergo ſi non fuerit procurator non te
net pręſentatio. Item monachus fingitur mortuus,cuius
mors ciuilis æquiparatur morti naturali ut legitur 16.q.
1.placuit.Itē uť caſus extra de ele.ſi religioſus.Nā ſi in ꝓ
prio facto eius nō tenet conſenſus multominus in facto
alieno. ¶Itē nō ualet teſtamētum factū a monacho quan
tumcunq; ſit fauorabile 19.q.3 .in fi.de donatio.c.cū dile
ctus.item ſi monachus remittat iniuriā ſibi factā remiſſio
eſt nulla,ut no.de ſenten.excō.parochianus.item præſen
tatio nō finitur ſola electione patronorum,niſi ſequatur
præſentatio corā ep̄o ut probať de iure patr. c.uno & eo.
tit.c.ul.& not.Archi.de pręben.c.1.li.6.Cum ergo mona
chus præſens coram ep̄o diceret nomine patronorum p̄-
ſento uobis illum , quem eorum nomine elegi.dicet ep̄s
ubi eſt mandatum,& oſtenſo mandato inſufficienti repel
letur uterq;,de elec. innotuit , ad fi.Ad præmiſſa facit de
procura.c.pen.& in cle.&c.

¶Reſponſio ad quoddam dubium.

S V M M AE.

1 *Pœna priuationis;expulſionis uel remotionis diuerſis re ſpectibus & cauſis effectum habere poteſt.*

2 *Conſuetudo inter religioſos , quod quis ſine iuris ordine pro leuibus caſibus ab eorum ngotiis amoueantur aut in eorum officiis reprobentur an ſit ualida.*

Q V AESTIO CV.

COnſueuerunt Viſitatores fratrum & ſororum de
pœnitentia Peruſii de conſilio miniſtrorum &
diſcretorum eiicere de congregationis cōſortio
& eorum matricula eleuare fratres & ſorores eo
rum,pro grauibus & enormibus delictis per eos cōmiſſis
abſq; aliqua monitione præuēta,& de hoc apparent mul
tæ ſententiæ latæ per Viſitatores in ſcriptis.Nunc quidā
frater dicti ordinis de pœnitentia cōmittit graue & enor
me delictum & non monitus per Viſitatorem de conſilio
miniſtri & diſcretorum eiicitur de eorum congregatio-
nis conſortio & de matricula eleuatur.
¶Nunc quęritur nunquid talis ſententia teneant,& uide
tur quòd nō:quia in regula ipſorum fratrum de pœniten
tia cauetur,ꝙ contra incorrigibiles,& inobedientes mo
nitio trina præueniat.¶Dicendum eſt ſententiam tenere.
1 Non ob.quod trina monitio non præueniat.nam†pœna
priuationis,expulſionis,& remotionis quādoq; incipit a
crimine,quandoque a contumacia. Si a crimine,& ſine
monitione poteſt imponi.Si uero cōtumacia ſiue nobe-
dientia,tunc ut locus ſit pœnæ neceſſaria ſit monitio,&
ſic loquiť cōſtituti o.nō eſt intentio reſpōdētis,quod ab-
ſens & inauditus expellatur uel priuetur,ſed intentio eſt
quòd nō ſit neceſſario monitio, ut ſe corrigat de delicto
de quo alias conſtitit. Pone quòd homicidium ſit com-
miſſum ad quid fiet monitio. Nam & ſi corrigere ſe uel-
let nihilominus dignus eſt amotione extra de pęnis tuę.
Nam poſt ſententiam & correctionem poteſt quis de cri
mine accuſari & puniri 34.q.2.admonere,& not.de tēp.
or.c.ulti.Et maximè procedit hoc quia pluribus uicibus
obſeruatū eſt in dicto ordine quòd ſine aliqua monitio-
ne quis priuatus & eleuatus eſt de matricula & cogrega-
tione fratrū, & hoc obſeruatū eſt,per decenniū,& plus,
& ſic inducta eſt conſuetudo, quæ alias præiudicat iuri,
extra de conſue.cum dilectus.ff.de legi.l.ſi de interpræta
tione,& l.ſeq. & C.quæ ſit long.conſuetu.leg.1.cū fi.Va-
2 lent enim tales conſuetudines†per quas ſine iuris ordine
ex leuibus cauſis religioſi uiri ex ſuis locis de adminiſtra
tionibus amouentur, de ſymo.per tuas,& de accuſ.quali
ter 2.de appel.cum ſpeciali, ſed cum frater aliquod leue
committit, quòd non mereť amotionem,ſed leui ſatisfa
ctione poſſet remitti,tunc ſi ter monitus non ſatisfecerit
uel ſe non emendauerit , ſed contumaciam admiſerit in
non ueniendo, non parendo, non ſatisfaciendo,uel non
obediendo ter monitus,nō purgauerit,tūc pōt expelli.Fa
cit ad prædicta ꝙ not.de iudi.cum non ab homine.
¶Reſponſio d. Franciſci de Senis ſuper pluribus dubiis.

S V MM AE .

1 *Epiſcopus cui commiſſa eſt adminiſtratio rerum reſtitutioni ſubiacentium an debita inquiſitione pacta, poterit non uocatis hæredibus uel poſſeſſoribus ad reſtitutionem procedere.*

2 *Poſſidens bona reſtitutioni ſubiecta,an & quanto temporis curſu ea præſcribere poſſit.*

3 *Communiter plus conſueuit accipi in tenutam,quam ſit debitum.*

4 *Promiſſum ob cauſam reperta ueritate redit ad non cauſam.*

5 *Actio epiſcopo competentes,quæ & quare dicantur quadraginta annis durare.*

Q V AESTIO CVI.

CAſus talis eſt. Quidam uolens prouidere ani-
mæ ſuæ aſſeruit dixit & confeſſus fuit,domino ui
cario domini epiſcopi ſtipulanti & recipienti
pro epiſcopo , & pro omnibus & ſingulis quo-
rum intereſt uel intereſſe poterit,ſe teneri pro uſurarum
& lucrorum illicitè acquiſitorum reſtitutione extortorū
tam per ſe, quam prædeceſſores ſuos,quibus ſucceſſit &
hæres uniuerſalis exiſtit uſque in quantitatem ducētarū
librarum,aſſerens ignorare ſe quibus reſtitutio dictorum
uſurarum & lucrorum illicitorum fieri debeat.Vnde ip-
ſe ſolenni ſtipulatione interpoſita promiſit domino uica
rio recipientis,ut ſupra dictum eſt prædictā quantitatē pe
cuniæ ducentarum librarum ſoluere & reſtituere illis ꝑ-
ſonis a quibus dictæ uſuræ illicitę fuerint habitæ,& ex-
tortæ ſi inueniri & reperiri poterit habita & præmiſſa in
quiſitione

quiſitione per ipſum dominũ epiſcopũ uel eius uicariũ pro dictis perſonis inueniẽdis,alias ſi in dicta inquiſitione inueniri & reperiri nõ poſſant tanquam pro incertis deberet fieri reſtitutio illis perſonis quibus de iure fieri debet. Pro quibus obſeruandis obligauit omnia bona ſua &c. Quorũ bonorũ liceat prædicto domino epiſcopo ſua ꝓpria auctoritate poſſeſſionẽ ingredi &c.& ea uẽdere & alienare &c. Poſt hæc præfatus dominus epiſcopus uel eius uicarius inquiſitionẽ fecit de prædictis perſonis quibus debeat fieri reſtitutio, & cũ per inquiſitionẽ ipſam aliqui nõ reperirentur pronũciauit dictam quantitatẽ tũc fore incertã, & tanquã incertã pauperibus erogandã. Deinde epiſcopus accepit tenutã de bonis dicti promiſſoris. Ex præmiſſo themate quæritur de infraſcriptis quæſtioni. primo†an proceſſus dictę inquiſitionis factus abſente dicto promiſſore;uel eius hęrede, & nõ citato ut ueniret ad oſtendendũ uel explicandũ ſi quos inuenire poſſit quibus fieri debeat reſtitutio ualeat necne.Et eſt dicendũ quod non;i ipſius præiudicium. Nã ipſius interfuit uocari,ne cogatur idẽ bis ſoluere.Nã cum poſſet pronunciari factum,ꝙ pót eſſe certum,& ſic ſolueret epiſcopo illã ſummã,& nihilominus poſtea apparẽtibus illis quibus debet fieri reſtitutio cogeretur iterato ſoluere. Ergo ſua interſit, & ſua inter fuit ergo requiri debuit,& ſi nõ fuit requiſitus ſibi res iudicata non præiudicat;qa omnes ſunt uocandi quos res de qua agitur tãgere põt de ma.& obe.inter quatuor & teſti.ueniens,& de re iudic.cum ſuper,& eo.ti.quamuis,& C.ſi ut ſe ab hær.ab.aui.ſi omnes,& ff.de adop.l. nã ita diuus & de aqua plu.ar.l.in cõcedendo cum ſi.& illud eſt uerum per iura allegata.¶Secundo poſito,ꝙ dictus proceſſus ualuerit,quæritur an noceat dictus proceſſus ſingularibus perſonis,in quas dictus promiſſor alienauit bona ſua iuſto titulo ante ſententiã latã ſuper proceſſu dictæ inquiſitionis cum nõ fuerint habiti nec uocati per dictum dominũ epiſcopũ inquirentem,& dicendum eſt,ꝙ nõ: ſecus ſi alienationem præceſsiſſet ſententia ut legitur & no.ff.de excep.rei iudi.l.ſi a te in ſi.maxime†ſi dicti ſucceſſores ſingulares ex ſuo titulo per decenniũ poſſediſſent,quia tũc præſcripſiſſent cõtra epiſcopũ & cõtra omnem creditorem: C.ſi aduer.cre.l.j.& ij. ¶Tertio quęritur poſito ꝙ epiſcopus iuſte tenutam acceperit,an debitor, uel ꝗ in eius locũ ſucceſſerit poſſit rem recuperare ſoluto debito cũ non elapſi ſint quadraginta anni à die factæ ſupradictę promiſſionis. Et dicendũ eſt, quòd ſic C.de diſtra.pig.l.ſi prius.Si autẽ eidẽ epiſcopo rei in tenutã captę dominiũ eſt acquiſitũ, ſiue iure cõmuni,ſiue ſpeciali,tunc non audiet debitor uolens recuperare pignus,ut not.ẽ ut li.nõ cõteſt.q̃m in ſi.Si uero epi tanquã ꝓcurator pauperũ aſſignauit iſtas res alicui eccleſię,uel monaſterio,tũc eps functus eſt ſuo officio,& nõ habet ſe itromittere epi ſicut nec alias,de alijs bonis eccleſiarũ, & monaſteriorũ ſubiectorũ ſibi.Sed ſi eps iſta bona,quorũ dominiũ nomine pauperũ acquiſiuit,nõdũ aſſignauit alicui loco,facile deberet eſſe in curia obtinere,ut poſſit illa bona recuperare ꝓmiſſor, ſoluẽdo & cõuertẽdo illã pecuniã ducentarũ librarũ in eos uſus quos papa deſignaret uel ẽt minorẽ partẽ ſi iſte promiſſor nõ eſſet ſufficiens.Et multo fortius hoc poſſet impetrari in curia,ſi epiſcopus dictarum rerum nõdum in tenutam acceptarum dominium acquiſiuiſſet.Et forte expediret huic promiſſori ſoluere totam illam ſummam ducentarum librarum & recuperare res in tenutam acceptas, quia forte plus ualent illa bona,quàm illa uſura ducentarum librarum,quia communiter plus conſueuit accipi in tenutã, quàm ſit debitum. ¶Quarto quęritur ſi ante inchoatam iquiſitionẽ uel ea pẽdente uel poſt factã inquiſitionem, appareant aliqui, a quibus uel ſictè iſte promiſſor aliquid extorſit per uſuras uel alio modo illicito, & uelit docere de iure ſuo,& doceãt de iure ſuo ſufficienter, & iſte illis ſoluat uſque ad illã quantitatem promiſſã epiſcopo,an ulterius teneatur ſoluere epiſcopo,& an recuperare poſſet res acceptas in tenutã per epiſcopũ, & qd ſi eps alij uendidit & precium habuit uel illi dictas res aſſignauit;¶Ad primum dicendum eſt quod ſi apparent aliqui,ꝗ debeãt recipere nomine uſurarum uel alias pro lucris male extortis ab epiſcopo uel alio ſuorum prædeceſſorum,& hoc poſſit cõſtare ſine aliqua colluſione corã epiſcopo uel eius curia uel corã iudice delegato uocato tñ epiſcopo ſi uult adeſſe,in iſto caſu nõ epiſcopo, ſed illis, ꝗ debẽt habere ſiet reſtitutio quantumcunque fuerit pronunciatũ ſuper inquiſitione ẽt ſi capta ſit tenuta & liberatus eſt ille uſurarius ab illa ꝓmiſſione facta epiſcopo.Ratio eſt,qa de iure communi,& de mente ꝓmiſſoris fuit, quòd quãdiu poſſet apparere certæ perſonæ,quibus debet fieri reſtitutio nunquã eſt iſtud erogandum pauperibus.de uſuris,cum tu.& de homi.ſicut dignum.§.reos,ex quo eſt res integra, ueritas reuelata debet præferri opinioni,& ignorantiæ 9.diſt.ueritate. ad hoc optimè facit quod legitur & not.ꝗ ma.ac.po.c. ulti.in ſi.& melius de purg.uulg.c.s.& in Specu.de ſen.ex cõ.§.ult.uer.aliud autẽ ad idẽ de præbend.ſi tibi abſenti. lib.6.& ff.de ope.liber.l.mãcipiorũ.nã cũ iſta promiſſio epiſcopo facta,fuerat in fauorẽ illorũ, qui debebãt recipere immediate ſine aliqua ceſſione fuerit eis quæſita actio ex iſta ſtipulatione,ut ẽ de uſuris c.a.lib.6.Sequitur quòd eis apparẽtibus cõpetit actio,& faciẽda eſt reſtitutio quia ex finali euẽtu pẽdeat promiſſio facta epiſcopo,ideſt apparentibus,qui uere debẽt recipere,retro cẽſetur eis facta ꝓmiſſio,& nõ epo, uel pauperibus maximè cũ tractent de lucro captãdo, adhoc de ſrig.fraternitati i ſi.& ff.ad maced.l.j.& ff.ſi cer pet.l.proinde. Et illud quod fuit ꝓmiſſũ ob cauſã ueritate reperta redit ad nõ cauſam.ff.de cõdi.ſine cau. l.j.i ſi.& l.ij.in fine. Item non debẽt pauperes uel epiſcopus male ditari uel lucrari cũ aliena iactura,ut iſte bis debitũ ſoluat.ut de regulis iuris,bona fides libro 6.cũ ſua materia.¶Si uero epiſcopus poſt acceptationẽ tenutę ſibi acquiſiuit dominiũ iure cõmuni uel ſpeciali,nec alicui aſſignauauit uel diſtribuit illas poſſeſsiones.& nũc apparẽt illi,qui debẽt recipere,idẽ iuris eſt,ꝑ iura ſupradicta,quia epi uel pauperes nõ debẽt eſſe in lucro, & illud quod uidebatur eſſe debitũ illi epo,uel pauperibus redit ad nõ debitũ,ut dictũ eſt ſuprà,quia deficit cauſa determinatæ tranſlationis ſiue acquiſitionis,& cõſequenter trãſlatio habet deficere arg.ff.de leg.2.l.cũ pater.§.dulciſſimis,de leg.3.l. nomẽ.§.ſi.& de lib.le.l.aurelius.§.Sticho,& l.j.ij&.3.ff. de i diẽ adiect. & quod i eis not. Et quod no per Dy. i l. 2.§.ſi.ff.de dona.Si uero epus aſſignauit uel diſtribuit illas poſſeſsiones alicui eccleſiæ uel monaſterio añquã appareant illi quibus facienda eſt reſtitutio: tunc enim epiſcopus non erit,in culpa ſi fecit,quòd debuit, & ꝯtra eũ nulla actio competit.C.de iu.de li.l.ſancimus.uerſi.ſi præfatam.Si forte competeret contra eccleſias uel monaſteria,quibus facta fuit aſſignatio, & diſtributio per epiſcopum,& conſequenter facti ſunt locupletiores, quia hi qui tractant de damno uitando ſunt præferendi eis, qui tractant de lucro captando &c. Item quæritur nunquid epiſcopus elapſis triginta quinq; uel quadraginta annis poſſet agere contra hæredes uel poſſeſſores bonorum quondã illius,qui reliquit in ſuo teſtamẽto mille libras reſtituẽdas nomine uſurarum & interdictorum lucrorũ illicitorum, cum de extorſione dictarum uſurarum non appareat niſi per confeſsionem dicti teſtatoris.¶Adhoc dicendum eſt quod actio,quæ competit ex teſtamẽto eſt perſonalis uel conditio,quę epiſcopo cõpetit per l.nulli,& l.ſi quis ad declinandam.C.de epiſ.& cleri.& clauduntur ſpacio triginta annorum.C.de præſcrip.triginta

uel

uel quadraginta annorum l. ſicut in rem. Et ideo contra
hęredes bona fide poſſidentes, quæ bona fides in dubio
præſumitur, ut no. de ſo. comp. ſi diligenti, non competit
actio niſi probaretur hęredes malam fidem habuiſſe, &
ſciuiſſe uitium & crimen defuncti, quia tunc nunquã poſ
ſent tueri ſe præſcriptione, quia poſſeſſor malefidei &c.
Et ſic intelligi debet de uſur. c. tua nos, cum ſimilibus. Idẽ
iuris eſt ſi extorſione dictarum uſurarum apparet aliter,
quam per teſtamentum. ¶Non obſt. ſi opponeretur quòd
5 † ſi actiones cõpetentes epiſcopo durant quadraginta an
nis, ut auth. quas ac. C. de ſacroſan. eccl. & de præſcrip.
de quarta & e. ti. c. 2. li. 6. quia iura intelliguntur de actio
nibus competentibus epiſcopatui uel eccleſiis, ſed hic uõ
competit hęc actio epiſcopo, ut epicopo, ſed iconomo
& adminiſtratori bonorum pauperum, ut in l. nulli, & in
l. ſi quis præallegatis. Quod autem hæres poſſit præſcribe
re ubi non potuiſſet præſcribere defunctus no. de reg. iu.
cum quis li. 6. ¶De poſſeſſoribus uero bonorum in quos,
uel per ipſum teſtatorem uel eius hæredem alienata ſunt
bona, non eſt aliquod dubium ſi poſſiderunt per ſpacium
triginta annorum, quia actio perſonalis non cõpetit cõ
tra ſucceſſorem ſingularem. ut l. j. §. ſi hæres ad treb. & ff.
de iudi. l. fideicommiſſum. §. tractatu cum ſi. & etiam hy-
pothecaria præſcribitur illo tempore, ut C. ſi aduer. cre.
l. 1. & 2. ¶Quod autem quæritur quod remedium ſi huic
bono uiro quem res iſta tangit. Reſpondeo ſi epiſcopus
ſolẽniter fecit inquiſitionem citatis citãdis, & poſſeſſio
nes captas i tenutam ſolenniter diſtribuit, & aliis aſſigna
uit tunc nullum remedium eſt contra ipſum epiſcopum,
quia epiſcopus bona fide functus eſt officio ſuo, & non de
bet ex alieno facto iacturam ſentire. Et probantur prædi-
cta. ff. de his qui not. infa. l. tutorem cum ſi. Si uero epiſco
pus nondum aſſignauit, duplex remedium eſt. Primum
eſt, ꝙ procuret in curia romana, ꝙ ſibi tanquam indigen
ti iſta incerta, quæ ueniebant danda pauperibus ſibi pro
toto uel pro parte aſſignentur uel deputentur, ꝙ an ſi fa-
cile uel difficile noſcunt illi, q cõuerſantur in curia. Imo
poſſet id fieri cum multis prælatis, qui habent priuilegiũ
à ſede apoſtolica, ꝙ poſſint icerta recipere & ſuper ea cõ
ponere. ¶Secundum remedium eſt, quod illi, qui nunc ap
parent, debentes recipere uſuras uel alia lucra male extor
ta ab eis cõquerantur de iſto, corã ipſo epiſcopo uel eius
uicario, quo non perpenderet quare hic fiat uel coram iu
dice delegato non prẹiudicabit epiſcopo ſententia feren
da per delegatũ niſi epiſcopus uocatus fuerat ad cauſam,
ut aſſiſtat ne fiat colluſio in præiudicium epiſcopi ne di-
catur certum, ꝙ eſt incertum, in prẹiudicium pauperum.
Verumtamen non dubito, ut dixi, ꝙ ſi ad illam inquiſitio
nem non fuit uocatus hęres, ꝙ fuit proceſſus nullus, &
quicquid ſecutum eſt ex eo uel ob eum nullum eſt, ut l. in
concedendo. ff. de aqua plu. arc. & ff. de re iudi. l. de uno-
quoque cum ſi. Item non eſt tranſeundum ſilentio, quod
debitor, qui talem promiſſionem fecerat epiſcopo fuerat
condemnatus in curia epiſcopali ex perſona ſua uel ſuo-
rum prędeceſſorum nomine uſurarum, uel aliorum lu-
crorum illicitè extortorum uſque ad quantitatem pro-
miſſam epiſcopo. In iſto caſu iſte tutus eſt faciendo idem
de talibus cõdemnationibus & ſolutionibus earum illud
patet uerum per ſe &c.

SVMMAE.

1 *Lignamina & alia res quas fluminis impetus impellit uel deuiat an efficiantur occupantis.*

2 *Res quas flumen duxit reperiens in agro ſuo, quas non poteſt poſſidere, qualiter ſibi pro illarum expeditione prouidebit, & nu. 4.*

QVAESTIO CVII.

Domine Franciſce infraſcripta materia eſt noſtra
non mea, quare cum facultas obtulerit aliquid
1 reſcribatis. Vulgare eſt iſtorum laicorum. † quòd
lucrifaciunt lignamina & alias res, quas fluminis
impetus impulit in agros eorum; quòd mihi non uidetur
uerum, niſi habeantur pro derelicto. nam inuenio quem
teneri, qui ex ruina incendio uel naufragio rapuerit, uel
receptauerit, ut ff. de incen. rui. nau. per totum titulũ, niſi
illas recolligeret, ut uero domino reſtituat, quia tunc do
lo caret, ut eo. titu. l. 3. §. non ſolum, uerſic. ſed aditum eſt.
Item inuenio poſſeſſorem teneri ad exhibendum, ut l. cel
ſus. §. ſed & ſi ratis. ff. ad exhiben. & ff. de incen. rui. nau. l.
ratis. Item inuenio, quòd dominus poſſit repetere rudera
ſi uult cauere &c. ut de dam. inſe. l. prætor. §. unde quæri-
tur, ad idem auth. nauigia. cum ſi. C. de fur. ad idem ne q̃d
in loco pub. l. 2. §. ſi ex fundo. Si autem habeatur pro dere
licto ſtatim fiat occupãtis: ut ff. pro dereli. per totum. Sed
quomodo faciemus dominum habere tales res pro dere-
licto. Leges uidentur dicere cũ tales res abiicit, ſed in ca-
ſu noſtro non abiecit; ſed ruina eas perdidit, ut inſti. de
rerum diui. in ſi. & ſic in caſu noſtro non uidentur dereli
ctæ, nec uidetur procedere uſucapio, ut ff. pro derelicto,
l. ſi quis merces & maxime ſecundũ canones, ſecundum
quos, ſemper requiritur bona fides, ut de præſcrip. c. uigi
2 lanti, & c. ult. Quid ergo † faciet ille in cuius agrum uis
fluminis lignamina & uegetes duxit eũ agris noceãt; nec
ea poſſit lucrifacere, ut dictum eſt ſupra, nec ſciunt domi
nos illarum rerum. Videtur poſſe dici, quòd per iudicẽ fi-
at proclamatio, in locis uicinis, ut ille res tollantur infra cer
tum terminum, alias ex nunc pro derelictis haberi uideã
tur, ut in l. prætor in ſi. ff. de dam. infec. maxime ſi res ſunt
uiles. Ex cauſa namque expelleretur &c. ut no. in l. unica
C. ut nemo inuitus. Hic enim ſubeſt cauſa, quia nocẽt iſta
rudera agris uicinorum. Securior tñ uia eſſet, quòd poſt
aliquod tempus poſt dictam proclamationem uenderen
tur dictę res, & illarum pretium pauperibus erogaretur,
de uſur. cum tu. cum ſim.

¶Reſponſio do. Franciſci legum doctoris ſu-
per præmiſſis.

¶Non eſt dubitatio de iure noſtro, quòd talia illata impe
tu fluminis nõ conceduntur occupantibus, imo furtũ cõ
mittit, qui tales res occupat, ut in allegatis iuribus. ff. de
acquir. rerum do. l. quoties. §. ſi. & eo. ti. l. quæcunq;. ¶Nec
ius præſumit, quod habeatur ꝓ derelictis niſi per qualita
tem iactus, uel aliter de uoluntate domini appareat, cum
nemo preſumatur iactare res ſuas, ut l. falſus. §. ſi iactum,
ff. de fur. & nota. in l. qua ratione in ſi. & in l. 2. §. ſi. ad leg.
rhod. de iact. & l. qui leuandę in principio ad legem rod.
de iact. Et quia titulus ꝓ derelicto in eis deficit dicit lex,
quòd nõ uſucapiuntur, ut l. ſi quis merces. ff. pro derelict.
Et cõſuetudo cõmunis, quòd occupans lucrifaciat uĩ ex
preſsè reprobata per legem, ff. ad leg. rhodi. de iact. l. de
præcatio, & ibi no. in glo. Et licet ibi loquatur de rebus ia
ctis cauſa nauis leuandę. Tamen uidetur in iſtis, a flumi-
ne ablatis idem, cum parum differunt ab illis iactis ut di-
cit tex. inſti. de rerum diui. in fine, & multomagis in iſtis
raptis impetu fluminis cum non interueniat factum ho-
minis, ſicut in iactis. ¶Sed nunc remanet quæſtio quid ha-
beret dominus fundi facere in quam appulerunt res tales
4 illatę. † Et ſatis uidetur, ꝙ ſufficiat denunciare domino,
quòd tollat, uel pro derelicto habeat, ut d. l. prętor in fin.
ff. de dam. infect. Et ex quo dominus uel alius pro eo nõ
apparet uidetur ſufficere libellum publicè proponere. Si
cut in ſimilibus. dicit lex quãdo debet fieri denunciatio
alicui, & nõ apparet dominus uel alius pro eo, nec certũ
eſt domicilium, ſufficit libellũ palam proponere, ut ff.

de damn.infec.l.3. §.toties,& ff.quib.ex cauſ.in poſ.ea.l. hoc autem.§.1.& ff.de anna.exce.l.2.Et ſi infra tẽpus ſtatutum a iudice:ut tutius puto,non fuerunt eleuatæ,tunc pleno iure accipiat.arg.C.de iur.do.impe.l.1.& ff.de iur.delib.1 in fine. Et ſi non uult cõſeruare,& fundum ſuum impeditum uult euacuare poteſt proiicere arg.ff.de.peri.& com.rei uen.l.j.§.licet & de act emp.l.ſi is qui.¶Crederem tamen,ꝙ ſi dominus taceat nec per ſe,nec per alium uadat aliquid perquirendo,ꝙ uideatur eas pro derelicto habere & occupanti concedantur.Et uidetur tex.in nuere ff.ad legem rhodi.de iac.l.qui leuandæ,in princ.Videtur enim illa lex ſtatim neceſsitatem imponere pro quærẽdo res amiſſas, aliter ſi taceat prima preſumptio,q̃ erat, quod non dimiſerit relinquẽdo, tollitur per ultimam negligentiam non perquirendo. Ad iſtam materiam facit.ff.de fur.l.falſus. §. qui alienum,& §.ſeq.ea quibus.§. Hoſt.ſumpſit gl. quam poſuit extra de elect.dudum.2. in principio,ſuper uerbo aliena.

¶Conſilium Federici.

S V M M Æ.

1 *Appellans a ſententia diœceſani ad dominum papam,cui appellanti datus eſt terminus prouidendi,an ſi lapſo termino literas impetrauerit nullam de dicto termino mentionem faciens nihilominus dicatur legitimè proſecutus.*

2 *Auditor contradictarum quod habeat iuriſdictionem ordinariam,& quo facit idem auditorium ſeu conſiſtoriũ cum papa.*

3 *Terminus appellanti ad appel. deferendam conſtitutus, quo caſu permitatur anticipari.*

QVAESTIO CVIII.

PVnctus queſtionis talis eſt.Appellatum fuit à ſententia diœceſanis uel eius locum tenentis ad dominũ papam Benedictum 12. & apoſtolicam ſedem,per iudicem a quo ſtatuta fuit dilatio dicto appellãti, ad dictam appellationem proſequendam,quinquaginta dierum occaſione,cuius præfatus appellans conſtituit ꝓcuratorem ſuum ad adeundũ & iter arripiendum ad Romanam curiam, & comparẽdum pro eo,& nomine dicti appellantis corã dicto Summo Pontifice & ipſius,& Romanæ curiæ iudicibus auditoribus & officialibus quibuſcunq;,& ad impetrandum ab eis, ſuper & in dicta cauſa appellationis unum & plures iudices de ciuitate & diœceſi appellãti & appellantis,& ad conueniẽdum de ipſis iudicibus prout poſtulat ordo iuris,& ſtilus dictæ Romanæ curiæ requirat & dicat ad omnia alia ſingula facienda,quę ad predicta fuerint neceſſaria & etiam oportuna. Qui procurator ſic cõſtitutus iter arripuit & infra dictã dilationem,& illius proſecutionem dictæ appellationis ſe præſentauit in Romana curia coram domino auditore contradictarum.& elapſa dilatione quinquaginta dierum per duos uel tres dies apparet,ꝙ prædicto appellanti fuerunt conceſſæ literæ apoſtolicæ tres iudices continentes,qui dictã cauſam deberẽt cognoſcere,& ipsã cauſam fine debito terminare nulla facta mentione in dictis literis dilatione aſsignata ad proſequẽdũ appellationem
2 prædictã.Modo q̃ritur†utrũ præfatus appellans fuerit dictã appellationẽ legitimè ꝓſecutus. Et an poſsit in cauſa appellationis prædicta per dictos iudices impetratos de iure procedi. Viſis & examinatis iurib. utriuſq; partis ſuper præmiſsis.Primo quærendum eſt an procuratorium, fuerit ſufficiens.Secundo an dictus ꝓcurator ſatisfecerit termino ſibi ſtatuto. Tertio & ultimo an debuerit facere mentionem de termino ſtatuto.¶Ad primum dicendũ quòd ſi procurator ad proſequendum appellationem ſatisfecit aſsignationi termini, ſi uerè eſt ibi ſicut ſuperius continetur.tunc ſi appellationi nõ fuit delatum per iudicem nec appellatio fuit per partem aduerſam approbata ſufficit proſecutio facta ſicut ſupra in puncto cõtinetur ut probatur in duabus decretalibus ſimul iunctis de ap.c. Nicolao,& c.ſæpe.Nec eſt neceſſe,ꝙ coram papa compareat,ſed ſufficit coram auditore deputato ſuper impetra-
2 tione literarum†ſicut eſt auditor contradictarum,qui auditor ordinariam habet,& facit quo adhoc idem auditorium ſeu conſiſtorium cum papa, ut dicunt Gof. & Hoſt. & Guil.in Spe.de ſſi. ord.io prin.& Ioã.And.recitat in c. auditor.de reſcri.in cle.Nec eſt iſta cauſa,quę de ſui natura debeat tractari in curia,nec compellitur iſte aliter proſequi cauſam in curia, ſed ſufficit,ꝙ ſe repreſentet in termino, quia ad proſequendum habet annum a iure, & ita etiam no.Ber. in c.cum ſi Romana, de ap.& Gui. in Spe. de ap.§.nunc breuiter uer.item pone per præmiſſa,patet, ꝙ procuratoriũ fuit ſufficiens,& ꝙ ſufficienter facta fuit præſentatio & proſecutio.¶Reſtat de tertio,ſcilicet an in impetratione dẽat fieri mentio de termino ſtatuto & aſſignato ad proſequendum appellationem. ¶Dicendum eſt,ꝙ non tenetur facere mentionem,ex quo poſt terminum impetrauit,quia hoc non reperitur iure cautum, & quia ſatisfactum eſt termino aſsignato per ſolam comparitionem,& præſentationem factam coram auditore per cuius manus tranſeunt literæ de iuſtitia.Sed ſi ante terminum parte abſente fieret impetratio non ualeret impetratio non facta mentione de termino,quia uidetur facta in
3 fraudem, & præuenta eſt diligentia appellati.†Et iſte eſt caſus de app.ſæpe,& c.ex inſinuatione,& ſic intelligitur c.oblatæ eo.ti.quòd c.totũ loquitur quãdo ante terminũ ſiue iuris, ſiue hominis facta eſt impetratio ut colligitur ea tex.diſtinguente in quo caſu ibi terminus præueniatur & ex glo.poſitis in c.ſæpe, & c.oblatę,& melius eod.tit. perſonas in glo. 2. Et pręcicta maxime ſunt uera ſi pars aduerſa per ſe uel per ſuum procuratorem fuit præſens tempore præſentationis,quòd præſumitur ſi ſunt tres iudices ipetrati ar.de offi. dele. c.ult.in prin.nã ſi ſuit præſens ceſſat caſus fraudis,& circumuẽtionis,uidetur cõſẽtire impetrationi ex quo ſuum iudicem dedit,& appellãs alium,& curia tertium,adhoc de reb.eccleſi.non alie.ca. ſi quis cũ ſua glo.¶Ego Federicus ſupraſcripta ſcripſi, & prout ſupra continetur ita credo & conſulo.In cuius rei teſtimonium me ſubcripſi, ſigillumque meum appoſui conſuetum.

¶Conſilium Federici.

S V M M Æ.

1 *Abſentia an abſque monitione ſi cauſa ſufficiens deponẽdi quem ab officio.*

2 *Verba iſta moneo, præcipio,& ſimilia trina monitionis uim habere dicuntur.*

3 *Monitio in materia priuationis quando ſit neceſſaria.*

QVAESTIO CIX.

QVęſtio magis colligitur ex allegationibus in qua maior dubitatio uertitur,ꝙ nõ fecerit reſidentiã poſt conſtitutionẽ & admonitionẽ epi apertiſsime probatur.Sed dicitur,ꝙ dictus dominus Fran
1 ciſcus nõ priuari ꝑ rationes infraſcriptas.Nã†ꝓpter abſentiã nemo priuatur niſi canonica monitione premiſſa, de cre.non rẽſi.c.inter,quatuor,& c.ex tuę,& c.clericos. Et iſte nõ probatur monitus uel nullo modo uel ſaltem nõ modo quo debuit.Itẽ aut iſte erat in certo loco,unde

citari

citari poterat, & tūc prælatus eius debet enm legitime
monere, ut ad ſuā rediret eccleſiā infra tempus cōpetēs,
aut neſcitur, ſibi ſit, & tūc citationis ædictū apud eius ec
cleſiā debuit publice proponi ſiue promulgari, alias la-
ta ſentētia priuationis nō ualet, ut plenè no. Ber. ut lite
nō conteſtata. quoniā in gl. De hac abſentia no. Inno. &
Hoſt. de cle. nō reſi. ex tuæ, ſed nullū iſtorū interueniſſe
probatur. ¶Nec obſtat cōſtitutio epiſcopalis, quia per eā
nihil aliud, q̃ ius cōe ſtatuitur, ut legēti bene patet. ¶Nec
ualet ſi dicat, ꝙ trina monitio, q̃ in alijs anteceſſit in hac
intelligitur repetita, quia planū eſt, tū quia diuerſi ſunt
articuli cōnexi & independentes. Et eſt ratio, quia ꝙ de
uno dr̃ de alio nō eſt neceſſe intelligi, de conſt. trāslato
cū ſi. Tū quia in prima cōſtitutione perfectāmētionē, in
ſecūda replicauit ſm hoc plenius tacuit & facit decr. in
audiētia de deci. & quæ not. Archid. & Ioā. mo. de elec. i
generali lib. 6. Imo & ſi concederet, ꝙ monitio repetita
ueniret, ꝙ nego, nō eſſet ſm iuris ordinē, ut plenè patet.
Et plus dico quod ſi probata eſſet abſentia, & monitio
generalis, quæ tamē nō eſt, apparet eū licentiā habuiſſe
ab eo, qui potuit per cuius mortē nō intelligitur reuoca
ta, ut no. Archi. de ele. licet canō, & quod not. eo. tit. ne-
mo, & c. cū ex eo. li. 6. ¶Nec obſtat, ꝙ ſtatuto termino in
ſtrumentū licentiæ productū nō fuit. Faciūt no. per Ioā.
And. de uerb. ſig. ſępe in cle. ¶Viſis allegationibus ſupra-
ſcriptis multū prudenter ſcriptis, & uiſa quadā epiſco-
pali cōſtitutione annexa alijs cōſtitutionibus, quę inci-
pit. Omnes & ſinguli prælati &c. In qua pręcipitur bene
ficiatis, ut reſidentiā faciāt in ſuis beneficijs. Ac poſito
pro cōſtāti, ꝙ pręfatus dominus Frāciſcus reſidentiā nō
fecerit nō ſolū in aliquorū dierū, ſed mēſiū, & abſentiā
ſua ante concluſionē cauſę nō excuſauerit, uidetur di-
cendū ipſum poſſe priuari per ſententiā ſuo beneficio ꝓ
dicto. Nā allegationes ſunt intelligendæ quādo monitio
hominis uel iuris non pręceſſit. Sed in caſu noſtro ipſe
uel alij prælati intelligitur moniti & ꝑcepti ab illa con
ſtitutione. Sicut ergo poſt monitionē hominis nō reſi-
dens iuſta cauſa ceſſante priuari pōt, ſic poſt monitionē
iuris. Sed diceres uerū eſt, ubi ſtatutum moneret, ſed hic
nō monet, ut ex ſui ſerie patet. ¶Ad hoc reſpōdeo, ꝙ cū
iſta cōſtitutio continetur cū pręcedentibus intelligitur
repetita monitio, quia talia ſunt ſubiecta qualia pręd:ca
ta præmittuntur. ff. de uerb. obl. l. titia, & 32. q. 7. apoſto-
lus. ¶Itē ſi hoc dubiū eſſet debemus interpretari ſm ꝙ eſt
uériſimilius & plerūque fieri cōſueuit, de reg. iur. inſpici
mus in obſcuris. Sed plerūque fieri cōſueuit, quod cōſti-
tutiones uitā & mores clericorū reformantes eduntur
2 commonitione. ¶†Pręterea illud eſt notandū, ꝙ ſiue i cō
ſtitutione ſit uerbū moneo, ſiue præcipio, ſiue ęquipol-
lēs talia pręcepta ędita loco trinę monitionis habentur,
exēplū, nā trina, uel una perēptoria citatio requiritur,
ut quis poſſit excommunicari ab homine de ſent. excom
mun. c. ſacro, & eo. ti. c. cōſtitutionem. lib. 6. 36. q. 3. de il
licita, & notatur de probationibus quoniam in gloſ. quę
continetur. Et tamen ſi aliquis excommunicatur a lege
ſufficit uerbum præcipio, uel prohibeo, ut patet de ſent.
excommun. a nobis, de loca. c. 1. & de cōſtit. c. 1. lib. 6. &
de uita & honeſta. cle. c. 2. in cle. de mente curandum eſt,
non de uerbis, de uerb. ſig. in his, & nil refert quid ex æq,
pollētibus fiat, uel dicatur, extra de teſtibus licet ex qua
dam. Illius ſententiæ eſt Hoſt. & Ioan. And. poſt eum ne
cle. uel mona. c. 2. in ſi. Nec eſt uériſimile, quod talis & tā
tus epiſcopus uoluerit ſolū innouare, & reiterare cōmu
ne ius, ſed uoluerit ſupplere negligentiam epiſcoporū,
& per legem mortuam monere quos ipſi, & ſui ſucceſſo
res monere interdum non curaſſent, uel ſic de facili non
potuiſſent monere. Ex qualitate enim, & ex eo, quod qs
facere conſueuit ſermones, & geſta ſua, præſentia & fu-
tura, recipiunt interpretationes, ut de præſum. mandata
c. penult. ff. de pign. act. l. uel uniuerſorum, & de uſur. quiſ
ſemiſſes, ſicut enim fatuus fatua & inanſa loquitur 93.
diſt. legimus, ita prudens ea quæ ſunt prudentiæ. Cum
enim lex debet eſſe utilis & neceſſaria 4. diſtin. erit autē,
quam utilitatem ſequimur ſi ſolum ius commune conti-
neat, ut quid membranas occupat 19. diſt. ca. 1. facta non
uerba quæramus ex lege. C. de bonis que libe. l. ulti. §. ubi
de elec. commiſſa lib. 6. ¶Præterea quis dubitat, ꝙ minus
uidetur importare uerbum monere, quam præcipere 1.
q. 1. ſic in prin. & no. Compo. de reſcrip. conſtitutus, cum
ergo conſtitutio monēs arčat. quantomagis conſtitutio
præcipiens uel prohibens, ꝙ eſt propriè officium legis 3.
diſt. in ſi. Præmiſſa habent locum quando cōſtitutio non
impōnit pœnam ipſo facto tranſgreſſoribus: ſed ſenten-
tia hominis requiritur. Sed quando imponit pœnam ip-
ſo facto, tunc non requiritur ſententia puniens, ſed decla
rans, ut patet de homi. c. 1. in ſi. & de hæreti. c. pen. in ſi. li.
6. quæ declaratio fieri debet parte citata, ut patet, de uer
borum ſignifi. in his, & not. de cenſi. c. ulti. in clem. Sed re
colendum eſt, ꝙ de iure nouo uidetur, ꝙ non reſidens in
eccleſia parochiali curata, ipſo facto ſine monitione ſit
priuatus, & ſi ſola declaratio reſtet per iudicem faciēda:
ut patet de præbend. extirpandæ. §. qui uero, & hoc tenet
ibi Ber. Sed Innoc. & Hoſt. dicunt ibi, †neceſſaria eſt mo-
3 nitio hominis & ubicunque pœna adiicitur conſtitutio
ni negatiuè, & ſic uidētur contradicere his, quę ſupraſcri
pta ſunt. Sed certè non contradicunt. Nam conſtitutio de
cuius uiribus tractamus non imponit pœnam ipſo iure.
Item nec eſt negatiua, ſed eſt affirmatiua, quia pręcipit,
ꝙ clerici reſideant ſub pœna iuris. Item antequam priuē
tur per ſententiam cognoſcetur an iuſtam cauſam habue
rint non reſidenti. ¶Inſtrumentum autem licentię de nō
reſidendo poſt concluſionem prędictam parte contradi
cente non prodeſt de fide inſtru. cum dilectus. ¶Non ob.
ꝙ ſecundum opinionem aliquorum inſtrumenta poſſunt
produci infra terminum peremptorium, quia poſito, ꝙ
illud ſit uerūtamē illud habet locum ante concluſionē,
& ſic loquitur glo. quę allegatur pro alia parte. extra de
uerb. ſign. ſępe ad finem in gl. ubi ergo in cle. ex quo prę
ſumitur, quod per ſtatutum iſte intelligitur monitus, &
abſentiam ſuam non excuſauit, & beneficium ſuum ſi nō
eſt curatum non eſt neceſſaria ſententia priuationis, ſed
declarationis, qualiter priuationem incurrit per §. qui ue
ro not. Inno. & Io. And. Addi. ¶Ex pręmiſſis igitur con-
ſulo ego Federicus de Senis iſtum dominum Franci. poſ-
ſe priuari licet ab homine monitus non fuerit, ſi iuſtam
cauſam ante concluſionem non oſtendit, in cuius rei te
ſtimonium ſigillum appoſui conſuetum.

SVMMAE.

1 *Colonus partiarius dicitur quodammodo ſocius.*
2 *Colonus an debeat habere commodum rei locatæ ultra tempus quo ea uſus eſt.*

QVAESTIO CX.

CAſus talis eſt. Marinus tenimentum ſuum in
quo erat nemus 7. annorum agris iam ſemina
tis de menſe Ianuarij locauit Sempronio hoc
pacto, quòd poſſit incidere dictum nemus de
bito tempore & non aliter, & quòd deberet dictas terras
& poſſeſſiones dicti tenimenti colere & arrare. ad uſum
boni laboratoris, & iſta locatio debet durare per trien-
nium, nunc eſt conductor in ultimo anno conductionis.
Sed in decimo anno uult incidere nemus, quòd cedendū
eſt. Quæritur an fructus aut redditus dicti nemoris ſit di-
uidendus inter locatorem & conductorem pro rata an
norum. Super quo uideatis iura quę tractāt de diuiſione

fructuum

fructuum ſoluto matrimonio. Item quęritur an finito
tempore locationis debeat dimittere poſſeſsionem in
eo ſtatu in quo erat ſcilicet agris ſeminatis.

¶Reſponſio domini Federici de Deongis.

1 ¶Si iſte, cui locatio tenimẽti facta eſt, eſt colonus † par
tiarius, videtur quodãmodo ſocius, ut l.ſi merces.§.vis
maior.ff.loc.& conduc.& l.idemq;.ff.pro ſocio, & talis
ſocietas coiri videtur, vt colonus operam & induſtriam
ſuam pręſtet, & alter rem in ſocietatem ponat ſicut dici-
tur.ff.pro ſo.l.5.& l.ſi non fuerat. Sed ſi ita eſt, inconue-
niens videtur, ꝙ colonus eius temporis quo curã & ope
ram nõ pręſtat, fructuum partem percipiat, quia ex quo
non ſuſtinuerit onus colendi, & laborandi, vel cuſtodiẽ
di nõ debet habere fructus ad ſimilitudinem mariti, qui
onera matrimonij non ſuſtinebat non facit fructusſuos,
ſed computantur in dotem, ut l.diuiſione, & l. ſi autẽ.ff.
ſoluto matrimonio, & ff.de iure dot.l.dotis fructus, ita
uideo ĩ caſu cõtrario, ſi colonus migrauerit ſibi remitti
tur penſio pro eo tempore quo non fruitur re cõducta,
ut ff.loca.l.iij.§.colonus, & l.itẽ queritur.§. exercitu, &
2 l.ſi fundus in ſi.co.ti. Quare † non ergo ecõuerſo eius tẽ-
poris, quo uſus eſt re conducta ſeu locata habeat cõmo-
ditatem, & non plus per l.ſecundum naturã, ff. de regu.
iu. ¶Euidẽtius probo, ſiuẽ iſte fuerat colonus partiarius,
ſiue quia annuatim, uel in tres annos tenebatur dare ra-
tum nomine mercedis, uel penſionis, agi uidetur cũ eo:
ut fructus trium annorũ tantum percipiat de re locata;
ſi aliud expreſſe nõ conuenit, & non anteriorum anno-
rum uel poſteriorum hoc eſt euidentiſsimẽ uerum. Qua
liter ergo, & quo iure uolet colonus fructus itegros, cũ
non tantũ ſint fructus trium annorum, ſed fructus decẽ
annorum, ſcilicet ſeptẽ pręcedentium, & trium ſequen-
tium. Idem uideo in marito. Nam ſi uxor uineam plenã
det in dotem, uel pecudes proximas fœtui uel tõſurę, &
tribus menſibus duret matrimonium nũquid conſidere
mus ſolam fructuum perceptionem, & eius tẽpus. Cer-
tẽ non cõſiderabimus uniuerſum tempus durationis, cõ
putando principium quo receperunt uſque ad tẽpus per
ceptionis, ut totum illud tẽpus quo obuenerunt fructus
inſpiciatur, ut l.diuortio.§.1.in uerſ.alioquin, & ea.l.§.
non ſolum, ver.nam hoc, & ſic tempore ad tempus po-
teſt poni exemplum, quia idem eſt iuris, ut d.l.diuortio,
§. ꝙ in anno. Pone enim ꝙ ſilua fuiſſet cedua infra tres
meſes a die locationis, eſſet ne iuſtum ut colonus inte-
gros fructus ſiluæ haberet? certẽ non: ut iam dictum eſt.
Hoc idem uideo in alio ſimili. habebat quis uſumfructũ
in ſeruo, locat operas ad quinquẽniũ: ut finito quinquẽ
nio perciperet penſionem. finitur uſusfructus ante quin
quennium, Certẽ ſi nos cõſideremus ſolum tempus per-
ceptionis, ꝙ uenit finito quinquẽnio, diceret ꝙ fructua
rij hẽdes nihil deberent habere, ſed ſolũ proprietarius.
Sed quia eſſet iniquum pẽſionem uniuerſi quinquennij
reduci ad ſolum tẽpus perceptionis: Ideo lex ſtatuit, ꝙ
pro tẽpore, quo uixit uſufructuarius habeat heres ſuus,
& pro reliquo proprietarius, ut l.ſi operas, ff.de uſufruc.
& l.defuncta.eo.tit.licet. Secus caueatur in emptore &
venditore, qui uidetur tantum plus fundũ uendere, cum
pars ſoli eſſe dicatur, ut l.Iul.ff.de ac.emp.& uẽd. ita cre
do circa primum punctũ niſi aliud conuenerint. ¶Circa
ſecundum, non reperio lege cautum, in quo ſtatu debeat
colonus fundum dimittere. Sed uidetur ex quo libere ha
buit fructus primi anni, ꝙ impenſę factæ in arando & ſe
minando debeant reſtitui ad ſimilitudinem mariti, ut ff.
ſol.ma.l.fructus.§.ſed & impenſas, quę &c. Sed in caſu
noſtro dicerem ſecus, tali ratione, quia cũ conductor te
neatur uſque ad Kal.Ianuarij, debet uſque ad id tempus
agros colere, & omnia alia facere, q̃ boni laboratores
facerent. Nam dicit lex ſi merces.§.conductor.ff.loca.&
conduc. ꝙ ante omnia colonus curare debet: ut opera ru
ſtica ſuo quoque tẽpore faciat, alias tenetur. Et ſi dicat
conductor ego nõ reciperem fructus uolo facere, nõ au-
dietur, quia poſſet ſibi obijci, ꝙ ſupra dixi. Et dixi repe-
ras expenſas & poſtea quando repet. ſiat ſibi compenſa-
tio primi anni ſic ſeminati, ut uidetur textus dicere in d.
l.fructus ſoluto matr. uerſ. & ſi maritus &c. & pro hoc
faciunt uerba ad uſum boni laboratoris.

¶Reſponſio domini Fed. ad multas conſulationes
epiſcopi Tudertini.

S V M M AE.

1 *Diœceſanus an & quando poſſit uiſitare hoſpitalia infir-
morum ſua diœceſis habentia oratoria, altaria, & cam-
panile.*

2 *Hoſpitale dicitur eccleſiaſticum ſi fuerit deputatum ad
uſum infirmorum, auctoritate Pontificis & ſi quando
alias.*

3 *Auctoritas epiſcopi in cauſa locorum piorum eſt conſide-
randa.*

4 *Epiſcopus aliquam eccleſiam a ſegeneraliter eximens,
an conſequenter uiſitationem ſeu correctionem abdica
re dicatur.*

5 *Epiſcopus non obſtante exemptione poteſt uiſitare procu-
rationem recipere, & quartam legatorum & mortua-
riorum.*

6 *Interdicti tempore, quæ ſint prohibita.*

7 *Eccleſia pauperrima, & quæ ob nimiam paupertatem
non poteſt habere rectorẽ an poterit aliis eccleſiis uniri.*

8 *Epiſcopus an poſſit unire eccleſias.*

9 *Contractus ſuper una camera, quam emit a capitulo qua-
liter ſit celebrandus.*

10 *Coloni eccleſiarum ad medium, uel affictum an teneãtur
ad onera per dominum temporalem impoſita.*

11 *Legatus qui ante finitum tempus ſuæ legationis integrum
ſalarium recepit an ſi fuerit ante terminum reuocatus,
teneatur quod plus recepit reſtituere uel quod minus
petere.*

QVAESTIO CXI.

1 QVæſtio talis eſt † an diœceſanus poſſit uiſitare ho
ſpitalia infirmorum ſuæ diœceſis, habẽtia orato
ria altaria & campanilia. Ad hoc reſpõdetur, ꝙ
ſi aliud non dicatur, de iure communi omnia ho
2 ſpitalia ſubſunt epõ, in cuius diœceſi ſunt ſita, & epſ cura
re habet uiſitando & non uiſitando, ꝙ ad eũ uſum tenean
tur ad quẽ ſunt inſtituta de religio.domi.c.3.& 4.eo.tit.
quia contingit in cle. Et ꝙ poſsit uiſitari, & procuratores
ab eis recipi probatur, de cenſi.Romana.§.1.li.6.ſup uer.
pia, & hoc no.ibidẽ Io.An.& Arch. Et ꝙ talia loca cenſeã
tur eccleſiaſtica, uel quaſi probatur de præben.c.per lite
ras in cle. alias fruſtra quæritur an talia loca includãtur
in literis apoſtolicis. ¶Ad idẽ facit declaratoria domini
Boni.viij. quam fecit ſuper datione decimæ papali, circa
principium uer.de redditibus. ubi eximit huiuſmodi loca
a decima papali, quæ exemptio non erat neceſſaria ſi illa
loca non pertinerent ad iuriſdictionem eccleſiæ. Si autẽ
3 diceretur ꝙ ſi non apparet, † ꝙ tale hoſpitale de quo quæ
ritur fuerit deputatum ad uſum infirmorum auctoritate
pontificali, ꝙ uidetur eſſe neceſſarium ad hoc, ut dicatur
eſſe eccleſiaſticum, prout no. Inn. de relig.domi.& Hoſt.
ibi & in ſumma eo.tit. & in ti.de regula. Et qd ſi de hoc
dubitaretur

dubitaretur?Reſpódeo,ꝙ ſi nõ apparet cõtrariũ,& in du
bio ex hoc uocatur hoſpitale,& hẽt faciẽ loci eccleſiaſti
ci debemus ipſum cẽſere pro loco eccleſiaſtico, ꝙ indi-
cat altare,& cãpanile, quæ ſunt ſigna loci eccleſiaſtici,
ut apertè colligitur de priuil.ꝑſentibus,uide do.Arch.de
cõcel.diſt.1.c.nemo.Quod ſi dubiũ eſt an in cõſtructio-
3 ne eccleſiæ interuenerit auctoritas epiſcopi uecnè,cer-
tè præſumitur ꝙ iteruenit,ex quo hẽt ſigna loci eccleſia
ſtici.Et ſi diceretur certũ eſt,ꝙ i hoſpitali,& de quo q̃ri
tur nõ iteruenit auctoritas epi.¶Ad hoc dico,quòd cũ ꝑ
ſonæ ibi degẽtes ſint perſonæ miſerabiles,cẽſentur eſſe
ſub protectione eccleſiæ , ut de ece.ædi.c.3. Maximè ſm
gl.ibi poſitã ſm Inn.q̃ dicit,ꝙ collegiũ leproſorũ vr̃ re-
ligioſum.unde ad ſolicitudinẽ epi pertinet uidere,ioq-
rere,uiſitare:nẽ bona iſtius pij loci deputata ad uſum ꝑ
ſonarũ miſerabiliũ,cõſumẽtur maximè cũ proponatur,
& ꝑſumatur quòd bona iſtius loci pro maiori parte per
uenerint ex largitionibus & eleemoſynis fideliũ.Igitur
ſub cõpẽdio cõcludẽs dico,quòd ſiue ex teſtamẽto, ſiue
inter minores à principio ordinatũ fuerat , quòd locus
iſte ad uſum hoſpitalis ordinatus,& deputatus eſſet ſiue
interuenerit auctoritas epi ſiue nõ,põt ꝑ epm uiſitari,&
uiſitãdo inquirat an illud fiat ꝑꝑ quod cõſtructũ eſt, &
ꝑꝑ quod ibi fiãt eleemoſynæ a fidelibus maximè cũ ha-
beat ſigna,& formã,& ſtatutũ pij loci & eccleſiaſtici,ac
et ſic denominet ad hoc de ſen.excõ. ſi iudex laicus lib.
6.circa mediũ , & quod no.Arch.de ꝑben. eũ de benefi
cio in gl.ſ.xl.an.in ſi.lib.6.Ad ſecundã quæſtionẽ cũ q̃
ritur de hoſpitali continentiũ. Viſo & perlecto inſtru
mẽto inſinuato exẽptionis,ſic dico, ꝙ illa exẽptio non
ualuit maximè ĩ prǫiudiciũ ſucceſſoris multiplici ratio
ne. Prima qa dicta exẽptio & ſubmiſſio nõ fuit facta cũ
conſenſu capituli ſui. Nã cũ in tali exẽptione & ſumiſ-
ſione fiat alienatio iuris epalis non potuit fieri ſine con
ſenſu capituli ſui,ut de his quę fiũt a prǫlat.c.1.& de dona.
paſtora. de reb.eccl.non alie.c.1.primo reſponſo in cle.
Maximè ſi ille eps iurauit non alienare, ut in c. ut ſuper
4 de reb.eccl.non alien.¶Itẽ quantũcunq; eps ẽt cũ con-
ſenſu capli ſui aliquã eccleſiã a ſe generaliter eximat nõ
põt à ſe abdicare uiſitationẽ & correctionẽ,& per conſe
quẽs procurationẽ recipere debet,ut nota.2 1.q.2.uiſis,
& de donat.paſtora.¶Non obſt.de relig.do.c. conſtitu-
tus,qa quod ibi dicitur confirmatũ fuit auctoritate apo-
ſtolica,ut no.de cẽſib.cũ uenerabilis.¶Item quo ad quar
tã legatorũ uidetur,quod ualuerit exemptio ꝑ canonẽ
32.q.2.c.ultimo. Sed non eſt uerũ:ut ibi notatur ex quo
non habuit conſenſum capituli in ꝑiudiciũ ſucceſſorũ.
Poſſet tñ ſe defendere prǫſcriptione ſi perue niſſet ad le
gitimũ tempus:ut de preſcri.de quarta , quòd non eſt, in
5 caſu noſtro. ¶Concludo ergo quòd poteſt eps uiſitare,
procurationem recipere,& quartã legatorũ,& mortua-
riorũ nõ obſtãte exemptione prǫdicta. ¶Item quęritur
6 an tẽpore interdicti in quatuor feſtiuitatibus anni, in q̃
bus permittitur celebratio diuinorũ poſſit eps altaria,
& uirgines cõſecrare,& uelare,benedicere , & illa ipo-
nere monialibus,maximè uiduis & corruptis, & an poſ
ſit calices & paramẽta benedicere & ſimilia facere. Su-
per quo eſt aduertendũ,quòd tempore interdicti gene-
raliter ſunt prohibita ſacramenta & diuinorũ celebra-
tio.Fallit ĩ quibuſdã caſibus,ut probatur & nota.de ſent.
excommun.permittimus.& c.reſponde,& eo.ti.alma in
princ.li.6.& de pœn.& remiſ.c.quod in te.d eſpo.quod
non eſt eum ſim.¶Ad propoſitum aut iſta de quibus quę
ritur ſunt prohibita tempore interdicti:ut quia compre
henditur ſub ſacramentis., & quia comprehendunt ſub
celebratione diuinorum.Si comprehẽdũtur ſub primo:
tũc nõ licet illis quatuor diebus ille ꝑ epm expediri,qa
licet illis diebus permittatur collatio ſacrorũ,tñ non ni
ſi aliquorũ.Hinc eſt,ꝙ Io.And.& Arch.no.i c. alma, ꝙ

illis diebus non põt corpus Chriſti concedi ſanis,qa ex
quo eſt tradita regula negatiue,ſufficit nõ iueniri cõcceſ
ſum.Si uero iſta de q̃bus quæritur cõprehẽdũtur ſub ſe-
cũdo.ſ.ſub diuinorũ officiorũ celebratione,tũc dicendũ
eſt,ꝙ iſta illis diebus poſſunt ꝑ epm expediri,ex quo di-
uinorũ officiorũ indefinita & generaliter permittitur,
ſic generaliter eſt intelligẽdi ꝑmiſſio de q̃bus de cõiug.
lepro.c.2.de priuil.quia circa.Maximè cũ hoc ſit fauora
bile,& ꝑ cõſequẽs ampliandũ,& ſit priuilegiũ pricipis,
& ſic ꝑ cõſequẽs late interpretãdũ,ut no.Archi.in d. c.
alma , in illa q̃one qua quærit an die feſtiuo poſſit dici
cõpletoriũ.Et dicit,ꝙ ſic ꝙ multi ſeruãt licet Ioã. And.
teneat ibi cõtrariũ.Nũc reſtat uidere an ſub primo an ſub
ſecũdo cõprehendant ꝑmiſſa & ſimilia.Qđ aũt nõ cõpre
hẽdãtur ſub ſacris, Patet qa ſacra eccleſiæ ſunt ſeptẽ. ſ.
baptiſmus,pœnitentia,cõfeſſio,extrema unctio , cõfir-
matio,euchariſtia,& matrĩm.Sed iſta de q̃bus q̃rit nõ ſunt
aliquod iſtorũ.Et ſi diceres iſtæ dependent ab ordine epa
li,qui ordo eps non poſſet illo tpe cõferri, ſicut nec alij
ordines,ergo &c.Reſpõdeo , quod nõ eſt bona illatio,
Nã celebrare miſſam & dicere euangeliũ cõpetunt ratio
ne ordinis presbyteratus,& diaconatus, q̃ ordines non
poſſunt cõferri: illis diebus,tñ licitũ eſt illis dieb. miſſã
& alia officia diuina celebrarĩ.Ergo relinquit,ꝙ cõtinet
ſub noie diuinorũ officiorũ , & ꝑ cõſequẽs ſunt ꝑmiſſa
illa,& ſimilia puta benedictio aquę abbatis & abbatiſſæ,
Sed de benedictione aquæ vr̃ obſtare qđ no.Inn.& Hoſt.
de exceſ.pla.c.ſi.ubi dicitur,ꝙ nõ põt fieri tpe interdicti.
¶Reſpõdeo, quòd nõ licet benedicere aqua tẽpore iter
dicti publicè & interdictis aſtãtibus,ſecus ſi fiat eo modo
quo alia diuina officia celebrãtur tẽpore iterdicti,& ma
ximè illis diebus quatuor ſolẽnibus.Itẽ benedictio abba
tiſſæ eſt quædã oratio,q̃ ſit ſuper eã.Sed aliqui dubitarẽt
de benedictione abbatis , qa ea recepta põt cõferre ali-
quos ordines.¶Reſpõdeo ꝙ ſola benedictio nõ ſufficit,
niſi ſit presbyter.de ætar.& qual.cũ cõtigat,& de his dua
bus benedictionibus no.Io.And.poſt Hoſt.de ſtatu.regu
la.c.a.i cle.¶Dico ergo breuiter quod omnia ꝑmiſſa poſ
ſunt expediri illis quatuor diebus,qa permiſſa celebra-
tione diuinorum omnia intelligũtur permiſſa,q̃ cõpre-
hẽdũtur ſub eis.¶Et põt ſubſequẽter q̃ri an illis quatuor
diebus poſſint ſepeliri corpora ĩ cœmeterio.Et ex præ
miſſis uidetur quod ſic,nã cũ ſepultura nõ includat ſub
ſacramẽtis,ſed potius ſub diuinis officiis,ergo uidetur
permiſſa & forte hoc uoluit cõciliũ Vienẽ.de ſepul.c. 1.
ſub uerbo caſibus exceptis à iure. ¶Sed dominus Ioãnes
Andr.& Pau. hodie tenet ibi contrariũ licet cõtrariũ ſę
pe obſeruetur.cuius opinio põt ſic ſaluari.tẽpore inter-
dicti ſepultura eſt prohibita, nõ qa cõprehendatur ſub
ſacramẽtis uel diuinis officiis,ſed ſuo ſpeciali capite eſt
prohibita ad terrorẽ ſicut in uſurariis, & in his,qui mo
riũtur ĩ torneamẽtis,de torneamẽ.cap.primo , de pœn.
& remiſſio . quod ſuæ . Igitur cũ ſit prohibita per ſe &
ſpecialiter niſi reperiatur cõceſſa debet durare prohibi
tio.¶Sed poſſet de nouo dubitare licet ſepultura ſit ꝓhi
bita,an officiãtes ad ſepulturam ſint irregulares. ¶Non
puto, maximè illis quatuor diebus , quia aliud eſt offi-
cium ſepulturæ,ipſe actus ſepulturæ & ſepeliendi,& de
multis quæſtionibus circa ſepulturam tempore interdi
cti not.per Ioannem Andr.in dicto concilio Vien.¶Sub
ſequenter quæritur an tempore interdicti epiſcopus ia-
nuis clauſis interdicto excluſo, & ſubmiſſa uoce poſſit
calices & paramẽta benedicere & ſimilia facere,quæ ſi
bi ſoli cõpetũt ratione ordinis epiſcopalis. ¶Adhoc re
ſpõdeo,ꝙ etiam tempore iterdicti quis poſſet officiare,
& miſſam celebrare,& euchariſtiam conſecrare,ut i.ca.
alma.§.adiicimus,& prædicta nõ includantur ſub ſacra
mentis.Dico,quod licitè poterit illa expedire eo modo,
quo alia diuina officia ſibi liceret interdicti tpe cele-

7 brari eccleſiæ clauſis. ¶Itē†quæritur an eccleſias pauper
tinias,quæ pp nimiā paupertatē nō poſſunt habere recto
res,& quarū collatio præſupponitur deuoluta ad ſedem
apoſtolicā poſſit aliis eccleſiis unire. Et vř quòd non,qa
q nō pōt cōferre,nō pōt unire uel aliter ordinare,ut no.
Io.And.de præbē.ſi tibi lib.6.in uer.ſed nūquid in fin.Itē
quòd nō licet directè,nec indirectè uel per obliquū, de
reg.iur.cū quid lib.6.Si igitur epiſcopus nō pōt impedi-
re papā in collatione directè,ergo nec indirectè,ſcilicet
uniēdo.¶In cōtrarium facit quia epiſcopus pōt, ꝙ plus
eſt,ſcilicet unire eccleſia nō uacātē inuito rectore,ut de
reb.eccl.nō alie.c.2.in cle. Ergo multofortius uacantē.
Itē epiſcopus pōt talē eccleſia cōmendare, donec ꝑ pa-
pā fuerit ordinatū de ea:ut no.Ioā.And.& Arch.de elec.
nemo.lib.6 Ergo ſi epiſcopus uidet,ꝙ per cōmendā tēpo
ralē nō pōt cōſuli ſtatui eccleſiæ poterit facere perpetu-
8 am.¶†Itē epiſcopus habet a iure, ꝙ poſſit facere unionē
eccleſiarū,quæ unio reſpicit proprietatē.Collatio reſpi
cit titulū.licet ergo epiſcopus perdiderit ius cōferēdi &
deuolutum ſit ad Papam, non tamen ius uniendi.uidetur
ergo dicendum per iura inducta pro hac parte,ꝙ ex cau-
ſa licita & nō in fraudem epiſcopus poſſet tales eccleſias
unire, & ſi forte non obſtantibus expectātibus.ut no.Io.
And.de regula c.ulti.in cle.in gl.ult.in prin.uer.nec uide
tur. Nemo enim poteſt accuſare epiſcopum ſi templum
Dei ædificat,& ſi talem unionē ubmitteret poſſet repre-
hendi de negligentia,adhoc de eccle.ædifi.c.ult.Nō ob.
quod no.in c.ſi tibi:quia iā ius erat quęſitū alteri,ut puta
poſſet fieri unio licet non in præiudicium illius.Vnū ta-
men ſciendum eſt,ꝙ ſecundū Inn.& Hoſt.epiſcopus pōt
diſpenſare in duabus curatis propter paupertatem eccle
ſiarum.¶Item ſciendū eſt, ꝙ ſi eṕs non contulit illas te-
nues eccleſias,quia non inuenit,qui eas uellēt recipere,
non currit ſibi tempus:quia illud tempus non currit,niſi
negligentibus non autem impeditis,adhoc de elec.ne ꝑ
defectu,& de conceſ.præben.quia.Credo, ꝙ poſſet fieri
unio de qua quæritur,poſito,ꝙ talis unio fieri poſſit nō
tamen pro facta debet haberi,quo ad præiudicium colla
tionis fiendæ per papam uel legatum ipſius, quia is cui
cōfertur beneficiū ſic unitum tanquam nō unitū ipſum
tenebit,dēt tamē in impetratione talis beneficij ſic uniti
fieri mentio de tali unione. Sed uerius vř, quòd non te-
netur impetrans de ipſa facere mentionem: ut libera ſit
impetratio quo ad conſerentem.facit de præben.dudum
§.nos igitur lib.6.¶†Itē quęrit quomodo debet celebra-
ri cōtractus ſuꝑ una camera qua eṕs emit à capitulo ſuo:
quia epiſcopus indigebat pro ſe pro habitatione familię
ſuæ,poſito ꝙ mēſa eṗi ſit diſtincta a menſa capituli.alias
non procederet dubitatio ſm Hoſt.Iſta qō eſt facilis ēt ī
cōtractu donationis, quòd plus eſt. Nā ſi epiſcopus do-
net capitulo ſiue ecōtra,uel aliàs cōtrahat nō requiritur
ſuperioris auctoritas,qa hæc nō eſt alienatio: qa eṕs &
capitulū ſunt unū corpus & una eccleſia. Adhoc de teſt.
requiſiſti,& de his quæ fiunt a præla.quanto & c.nouit,
ubi hoc no.Hoſt.& alle.C.de fideiuſ.l.uoluntas,& ff. de
legat.2.l.unū ex familia.§.ij.& l.peto,& facit quod no.
eo.tit.cum ad apoſtolicā in gl.& ideo.Et facit quod no.
in ſimili caſu per doc.extra de proba.c.ex literis io prie.
De canonicis,qui agunt nomine præbendarū. diſtingue
aut agunt inter ſe aut cum extraneis. Dicit tamen Hoſt.
ibi quod tutius eſt,quòd fiat auctoritate ſuperioris.Dō.
Io.And.nec approbat nec reprobat iſtā opinionē,& not.
de reb.eccl.non alie.c.2.in gl.antepen.i cle.Satis placet
mihi illa opinio.Hinc eſt,quòd ſm opinionē Ber.notatā
de reſcrip.edoceri,& de procura.1.non poteſt agere ſi-
ne conſenſu epiſcopi, nec defendere ad oē dubium tol-
lendum,qa difficile eſt hře auctoritatem Papæ. Faciatis
quòd capitulū uēdat alij,& uos auctorizabitis, & poſtea
uos ematis ab illo, ꝗ emit a Cap.uide iſtā quæſtionem,
de reg.iu.qui tacet in nouella lib.6.ubi tenet talē uēdi-
tionē poſſe fieri.Itē qritur an filius, qui repudiauit hære
ditatē paternā ſit patronus illius eccleſię ubi pater erat
patronus,& vř quòd ſic.quia ius patronatus tranſit ad fi
lios iure ſanguinis.ēt ſi nō ſunt hęredes,ut no.16.q.1.c.
ſtatutū.Nūc plus ēt ſi repudiauit hæreditatē paternā, ut
no.1.q.7.cōſiderandū.Sed cōtra vř,quia ius patronatus
trāſit hincinde de perſona ad perſonā multis modis in-
ter quos eſt ſucceſſio hæreditaria,ut cōiter nota.per om
nes i c.cū ſm de iure pat.& eo.ti.c.3.in cle.& iſta iura in
nuūt,& tūc demū ſuccedit filius ſi eſt hæres, alias non.
Præterea ſm illā primā opinionē ſequeretur,quod ſi pa
tronus donauit ius patronatus eccleſiæ uel loco religio
ſo,nihilominus filius ſuccedat. quod eſt falſum. Nā pa-
tronus donādo uel cū uniuerſitate uēdedo ita abdicat à
ſe ius patronatus,quòd nō ſibi nec filiis liquidè remane
at,ut colligitur de teſti.ſignificauit,de iure patronatus,
ca.uno li.6.& ibi no.arch.pro illa parte.¶Præterea ſi fi-
lius eſſet patronus ſine hęreditate,vř quòd poſſet pręſen
tare ēt patre uiuēte.ſicut facit quādo parochiani alicu-
ius eccleſię ſunt Patroni,quia tunc pater & filius eligūt,
ſicut quādo uniuerſitas eſt patrona,& ad id quod proxi-
me dictū eſt,facit quod no.Inn.& Hoſt.de no.ope.nunc.
c.2.& Gulielmus i Spec.de ſindico,& ita ſeruat cōſuetu
do optima legū interpres,ſm quā uidi in pluribus ciuita
tibus, quòd mulieres maritatæ à iure municipali exclu
ſe ab hæreditate paterna,nō admittūtur cū fratribus ad
eligendū rectorē illa de cauſa,ſcilicet:quia nō ſunt hę-
redes.in caſu autē noſtro,ex quo illa domina erat i poſ-
ſeſſione uel quaſi pręſentādi,licitè potuit præſentare ſe
cunda uice,& debuit eius præſentatio admitti, & debet
poſterum, ex ſua quaſi poſſeſſione defendi donec ſu-
per proprietate iuris eligēdi feratur ſentētia cōtra eam:
ut in capitu.querelam de elec.cum ſimilib. ¶Sed epiſco-
pus debet eſſe ſolicitus: ut antequam ſuperueniat tertia
uocatio, cogat dominā ad ius oſtendēdum,quòd ſibi cō
petit i pręſentādo,ad quod oſtendēdum nō ſufficit oſtē
dere quaſi poſſeſſionē cum agatur petitorio,ut de cauſa
poſ.& proprie.cum eccleſia,& c.ulti.Nā ſentētia lata in
poſſeſſorio nō præiudicat in petitorio. Licet ecōuerſo
aliter præiudicet,ut de cauſa poſ.& propri.cū dilectus.
10 ¶†itē quęritur an ruſtici & coloni eccleſiarum,qui co-
lunt prædia eccleſiarum ad medium uel ad affictum te-
neantur ſoluere gabellas de parte fructuum eis contin-
gentium, & alia onera; quę imponuntur per dominum
tēporalē, uidetur quòd non per id quod habetur C. de
epiſcopis & clericis l. ſecunda 89.diſt.iudicatum,& 12.
quęſt.ſecunda eccleſiarum ſeruos.Sed contrarium eſt ue
rum. Nā pars contingens colonos ī nullo eſt priuilegia
ta. Nā ruſticus tēporali domino de parte ſua ſicut eccle
ſiaſtico domino de parte ſua,reſpōdebit.¶Separatorum,
n.ſeparata eſt ratio,& illa iura loquuntur in ſeruis,uel
in familia perpetua eccleſiarum:ut not.in cap.eccleſia-
rum,& capit.iudicatum,nō autē in ſeruientibus condu-
ctitiis,ut not.Archid.poſt Hug.11.quęſt.prima,capit.ſe
cundo.imo ſi clericus afficiat eccleſia ſuā uel uēdit fru-
ctus,emptor nō gaudet priuilegio eccleſię.imo ſi trāſfe
rat fructus ad ciuitatē uel alias,ſoluet ad portas ciuita-
tis gabellā ſicut de bonis propriis,ad hoc optimè facit
ff.de public.& uec.l.licitatio,§.ultimo, & not. Archid.
de cēſibus,capit.ultimo lib.ſextu.Verumtamen ſi domi
nus temporalis uidens,quòd non poteſt eccleſiam gra-
uare directè, & expreſſe grauat indirectè grauando ho-
mis ruſticos ſuos,ita quod eccleſia non inuenit,qui ue-
lit laborare ſuas poſſeſſiones.in iſto caſu hęc non debet
tollerare epiſcopus ſicut i ſimili caſu,& de domibus &
i aliquibus prouident iura, de imunitate eccl.cap. ulti.
11 lib.6.¶†item quęritur an legatus, qui in principio ul-
timi anni ſuę legationis recipit procurationem pro to-
to tem-

to tpe,& ante annũ legatio eſt finita,ſine culpa ipſius,ſi papa eũ reuocante ad curiã redire oportuit.teneaẽ reſtituere procurationẽ ꝓ rata tpis,pro quo officiũ legatio ois nõ exercuit, uel nõ exegit, an poſſit exigere ꝓ toto anno inchoato,an pro parte temporis, pro qua durauit legatio,& uidetur,ꝙ ſic,ſcilicet ꝙ teneatur reſtituere & nõ exigere per c.procurationes de cenſi.cum ſi. In contrarium uidetur,quia per eum nõ ſtetit quominus annũ cõpleret,& nõ debet eſſe deterioris conditionis,ꝗ aſſeſſor,& legatus imperatoris,ff.de offi.aſſeſ.l.diẽ functo,& aduocatus.ff.de uar.& extraor.cog.l.1.Super hoc nõ poteſt de facili cõſuli,niſi uiſo priuilegio legationis,quòd põt habere certã procurationẽ. Et ſtãdum eſt in talibus cõſuetudini curiæ. Et ſi dubium emergat recurrendum eſt ad eum,qui miſit,uel eius ſucceſſorem,qui debet interpretari ſuum reſcriptum uel priuilegiũ ad hoc de offic. ordina.c.ordinarij,circa mediũ li.6.¶Præterea iura loquẽtia de procuratione uiſitãtium non uendicãt ſibi locũ in legato. nam legatus recipit procurationem à locis nõ uiſitatis:ut in c.procurationes, de cenſi. Itẽ ultra uictualia poteſt recipere pecuniam pro uecturis & eqs, & mulis,& alijs expẽſis in ueniendo,& redeũdo:ut not. Ioã.And.& alij,eo.tit.c.2.lib.6.Quæ glo.debet intelligi in legato,nõ in epiſcopo Nec ob. c.1. i ſi.eo. tit.In dubio autem parendum eſt ſibi, & præſumendum eſt pro eo,quòd iuſtè exigat,nã ſibi creditur,quòd ſit legatus,dato,quòd nõ oſtẽdat ex quo legatus eſt de latere 96.diſt. nobiliſſimus,& hoc nõ debet i dubiũ reuocari,quia debet præſumi quòd oia iuſte faciat donec appareat cõtrariũ manifeſte.¶Itẽ quæritur clerici alicuius ciuitatis,qui non ſoluerunt partẽ ſibi contingentem de procuratione legati & ſic incurrerunt ſentẽtias ſuas:modo ante receſſum legati purgauerunt contumaciam ſuam & ſoluerunt,& dominus legatus cõmiſit partes ſuas alicui,quòd abſolueret omnes,qui ſoluerunt uel ſoluerẽt.¶Itẽ commiſſarius ante receſſum aliquos abſoluit. aliquos uero abſoluit poſt finitam legationẽ. Quæritur nunquid ualeat abſolutio pro illis poſt receſſum legati. Et uidetur, quòd ſic ex quo icæpit iuriſdictionem ante receſſum,ad hoc de offic.lega.ca.ulti.Secus ſi res eſſet itegra:ut ibi & eodem tit.ca.2.lib.6.¶Ad prædictam quæſtionem uide quod not.Ioã.Andr.poſt Ioan.Mo. in nouel. de conceſſion. præbenda cap.deteſtanda, ſuper gloſ. ad præd ista. Lap. ¶Sed contra. licet enim cœpit uti officio ſuo quo ad quoſdam; hoc non prodeſt quo ad alios: ut not. de offic.delega.licet, quia tot uidentur eſſe commiſſiones, quot ſunt perſonæ abſoluendæ,ff.de mino.l.etiam 2.q.3. abolitio cum ſimilibus. Ad hoc optime facit de offic.de legat.cap.ultimo,§.officium,& de hæreti.nẽ aliqui à cõtrario lib.6. itẽ ſicut legatus,uel eius commiſſarius non poteſt examinare poſt receſſum ſuum,& ſentẽtia excommunicationis per eum lata nondũ icurſa,poſt receſſum eius non ligaret,ut not.de ſentent.excommuni.a nobis. itẽ nec abſoluere poteſt ipſe uel eius commiſſarius poſt receſſum, quia eadem eſt ratio. bene facit ad hoc quod not.de off.lega.nouit in ſi.Ber.& eod.tit.capi.3.i uerbo finitur lib.6.per Archi.Iſti tamen clerici,qui abſoluti reputantur non debent uitari in publico.Item ipſi ſi celebrant non ſunt irregulares ſi errauerũt in facto,ſecus ſi in iure. Si ergo diceremus, quòd negocium omnium clericorum,qui debuerunt abſolui ſit connexum, tunc perpetuatio facta quo ad unum, intelligitur facta quo ad omnes: ut not. Hoſtien. in dicto capitu. licet. Et an ſit connexũ uel ſeparatum iuſto decernat iudicio noſtra & ueſtrorum prudentum conſultorum diſcretio.

ADDIT.

¶Determinationẽ iſtius articuli uide no.per Io.And. de filijs presbyt.ca tua.

¶Federicus ſcribit cuidam amico,qui uideatur mutaſſe contra reſeruationem Papæ Io.22.

SVMMAE.

1 *Diſpoſitio c.unic.de reſcrip.lib. 6. in materia permuta. beneſi.quod operetur.*
2 *Communis error ſi quando excuſet quo ad permutationes beneficiorum,& alias ius faciat.num.5.*
3 *Conſtitutio declaratoria quare retro aſpicere dicatur.*
4 *Ignorantia facti quod excuſet, iuris uerò non excuſet, cum peritiores conſulere quiſque poſſit & debeat.*
5 *Communis error,quod faciat ius, in quibus caſibus procedat.*
6 *Permutatio beneficiorum eccleſiaſticorum diuerſimodè conſideratur.*
7 *Ignorantia iuris an in damno uitando noceat?*

QVAESTIO CXII.

Amice cariſſime. dominus Archipresbyter Peruſinus nunc de curia reuerſus portauit quandam declarationem domini Benedicti duo continentem. Primo, quòd reſeruationes factæ per papã Io.nõ erant reuocatæ per eius obitum, de quo nulla erat dubitatio, ex quo reſeruatio facta erat a ſede apoſtolica ſedi apoſtolicæ ꝑ cap.ſi gratioſè. de reſcrip. lib.6. ¶Hinc aduertendũ eſt,quod generalis reſeruatio. dom.Ioã. Papæ 22. fuit ulterius prorogata per eum anno quarto Kalen. Ianuarij 1. die 2. exeunte Decembri. Pontificatus ipſius domini Ioan.Papæ anno 18.ad duos annos,& poſt ipſe deceſſit anno 19. die menſe Septembris,& ſic durauit dicta reſeruatio prorogata poſt mortem ipſius per annum & ultra, a Kalen. Ianuarij 1334. uſque ad Kalen. Ianuarij 1335. Declaratio uero ipſius domini Benedicti papæ dicit reſeruationes per ipſius domini Ioan. obitum reuocatas non eſſe, ſed eas habuiſſe, & habere roboris firmitatem factam anno ſecundo Põtificatus ipſius ſecundo Kalen.Octobris,id eſt ultima die Septembris 1336. & ſic finita erat dicta ultima prorogatio ante dictam declarationẽ per octo menſes uel circa poſt quam declarationem multæ fuerũt electiones prælatorum eccleſiarum, quæ ſub ipſa reſeruatione includuntur ſi duraſſent celebratæ, ac etiam confirmatæ, inter quos fuit domini epiſcopi Stephani. Hoc pro tanto dico,quia declaratio illa non ſolum declarat illas reſeruationes per ipſius domini Ioã. obitum non expiraſſe,ſed etiam addit eas habuiſſe,& habere roboris firmitatem, propter quod uidetur etiam hodie ipſam reſeruationem prorogatam, quæ alias finito prorogationis tempore expirabat, durare. Et ſi ita eſt nulla electio de prælatis talium eccleſiarũ fieri poteſt, uel potuit, quod durum eſt dicere, ſecundum quod prouiſiones electiones & permutationes de beneficiis reſeruatis per quoſcunque factæ erant nullæ & irritæ ipſo iure. ¶Circa quòd aduertendum eſt, quòd per hanc declarationem detegitur omnis error de Thuſcia & etiam curiæ domini legati, qui conſuluerunt, & tenuerunt, & facto ſeruari fecerunt, quòd permutatio alias ritè facta non
1 impediebatur per illam generalem reſeruationem †per ca. unicum de reſcrip.lib.6. Et ſi dicatur, quòd legatus habuit ſpeciale mandatum ſuper his permutationibus.Reſpõdetur, ꝙ plurimas permutationes fecit antequam haberet illud ſpeciale mãdatũ ſuper his permutationibus. Itẽ in illo ſpeciali mãdato fiebat mentio de eccleſiis collegiatis,quæ comprehẽdi non vñr ſub cõi appellatione dignitatum de præbenda, cum in ille lib. 6. Vidi etiam dum fui Senis quaſdam literas Papæ Io. directas ſuper

quadam permutatione facta Florentiae per legtum de
quadam Abbatia ad Prioratũ, in quibus declarabar,qđ
legatus etiam nigore illius ſpecialis mandati;cuius mẽ
tem ibi poſuit, non potuit talem permutationem facere
ſupra cuius declarationis copiã habebat Abbas de Agnã
no pro quo ipſa faciebat quare ſi ita eſt multi noti & ami
ci tanguntur,qui eccleſias collegiatas,per dictũ legatum
obtinent ex dicto titulo.¶Circa ꝙ uideatis ſuper bis uer
2 bis.Et primo.An in iſtis†communis error excuſet permu
tationes hactenus factas,& uidetur,ꝙ ſic per id quod no.
de poſtula.c.uno ſuper uer.ducebo,li.6.Sed contrariũ ur̃
uerius per textum declarationis ipſius domini Benedicti,
3 qui reſpicit præterita.† Itẽ cõſtitutio declaratoria ſemp
reſpicit retro, qa qui declarat nil noui dicit,ſed antiquũ
declarat. ff. de hære. inſti. l. hæredes palam, & de uſuris
cum tu.¶Quero ſecundo an permutantes cognita illa de
claratione poſſint propria auctoritate uel aliquo modo
ad ſua beneficia redire.Et uidetur dicẽdũ, ꝙ ſi talis igno
rantia vr̃ ignorantia facti,ꝙ tunc poſſint ad ſua beneficia
redire c.ſi beneficia,de præben.li.6.Hoc vr̃ uerum , quia
talis reſeruatio nõ impedit renunciationem,& ſic nullo
modo poteſt redire ad beneficiũ antiquum. Ergo debet
ire ad papam,ut permutationẽ cõpleat,conferendo hinc
4 inde beneficia ſic renunciata.ſ.ex cauſa ꝑmutationis.† Si
uero talis ignorantia debet dici iuris ignorantia,tunc nõ
vñr excuſari,qa ignorantia iuris non excuſat maxime in
clericis,quia peritiores conſulere potuerunt,& ſic nõ ex
cuſat,ut no.1.q.4.§. notandũ 38.diſt.in ſumma.Et maxi-
me,ubi de iure papæ dubitatur , quia ad eum recurrendũ
eſt,ut eſt tex.de off.ord.c.ordinarij uer.ſi uero,li.6.& fa-
cit quod no.eo.lib.de elec.ſi eo tempore ad fi.& in gl.ſci
5 licet ante tempus & de iudi.cum ueniſſent.† Et ſi dicat,ꝙ
communis error facit ius per l.barbarius, canonizatam.
3.q. 7.§.tria in prin.Reſpõdeo,quòd illa iura loquũt qñ
communiter erratur circa factum,ut quia creditur com-
muniter,quòd quidã,qui ſe gerit pro epõ ſit eps̃,qui non
eſt eps̃. Et ꝙ qui eſt ſeruus cõmuniter reputatur liber.Sed
hic error erat circa ius,ut patet ex declaratione, & ſic in
utroq; caſu non põt rediri ad beneficia antiqua.¶Tertio
poſito,quòd ſit error iuris,& quòd nõ poſſit redir̃ ad ſua
6 beneficia propria auctoritatẽ nec aliquo modo.¶†Quæri
tur an interſit ſi prælatus eccleſiæ collegiatæ permutauit
cum prælato eccleſiæ nõ collegiatæ,uel ſi permutauit cũ
Rectore ſimplicis eccleſiæ parochialis,uel cũ uno cano-
nicatu quid erit. Dico qđ facta renunciatione hincinde
eps̃ potuit,& poterit illã eccleſiã parochialẽ uel canoni
catũ conferre illi olim habenti eccleſiã collegiatã.Sed re
ſeruatione obſtãte, nõ potuit eccleſiã collegiatã confer
re illi olim rectori eccleſiæ parochialis.Sed debuit recur
rere ad ſuum epũm uel ordinarium & papam , & in hoc
caſu ex ui reſeruationis factæ. Nam dicta reſeruatio Pa-
pæ Io.non impediebat renunciationem,uel aliam ſpeciẽ
uocationis,ſed bene impediebat beneficij uacantis proui
ſionem. ¶Quid ergo ſi ambæ eccleſiæ collegiatæ erant.
Dico quod renunciatio hincinde facta tenuit,ſed nõ po
tuit ſequi collatio ꝑ epũm,ſed debuit ſeq per papam,qui
quo adhoc eſt ordinarius,ſed quæritur tam in primo ca-
ſu,q̃ in ſecũdo,poſito ꝑ ueritate,quòd eps̃ nõ potuit poſt
renunciationẽ cõferre beneficiũ reſeruatũ,an iſte,qui ex
collatione ſibi facta epũm licet de facto adminiſtrauerat
in tali beneficio perdidit ius,quod ad tale beneficiũ habe
bat cũ ſibi & nõ alii erat.cõferendũ,ut de rer.perm.c.uno
in cle.Et ur̃,ꝙ ꝑdiderit de elec.auaritiæ,& de præbẽ.cum
7 iã dudũ.Sed ↄtra,quia†iuris igno.nõ nocet in dãno uitan
do.ff.de iur.& fac.igno.l.error,& l.iur.ignorãtia.¶Sed ↄ̃
iuris ignorãtia nõ excuſaret ↄubi tractat de dãno uitan-
do,ut no.in c.eum, qui de præb.li.6.Sit uera opi.Arch.in
d.c.eũ,qui li.6.ult.reſpõſo, qui intelligit illũ uiolentum
ĩgreſſorẽ bñficij,qui præter auctoritatẽ ſuperioris ſe im-
miſcet,tunc ur̃,ꝙ iſte perdiderit ius cõe ſibi cõpetẽs & ꝑ
conſequens nõ põt petere a papa, quòd talẽ eccleſiã col
legiatã ſibi debitã ex cauſa permutationis renunciatã ſi-
bi cõferat.Sed æquius & benignius ur̃,quod illud c.eũ q.
ĩtelligatur de uiolẽto quẽ nõ iuuaret lr̃a cõfirmationis,
ut ibi no. Et ſic nr̃, ꝙ iſte iuris ignorãtia ductus,& maio-
rũ ſuorũ,& ſapientũ errorem ſecutus,de trãſ.capl.ſeruo
ad finem,& ꝑ cõſequens dolo carẽt, non perdiderit ipſo
facto ius ſibi cõpetens ad tale beneficiũ, & per cõſequẽs
poſſit petere a papa,quòd ꝑmutationẽ cõpleat ſibi dictũ
beneficium cõferendo donec hoc faciat ex quo certifica
tus eſt hoc modo ꝑ declarationẽ d. Benedicti,ꝙ non hẽt
ius in beneficio dẽt abſtinere ab adminiſtratione & fru-
ctibus,& ſi nõ fecit nõ eſt dignus,ut ꝑmutatio ꝑ papam
cõpleat̃ cum ſit priuandus qa rem alienã ptractat,ut in c.
dudum de elec.¶Vltimo & difficilius quæro.Ponẽ præla
tus eccleſiæ collegiatę ſeruatæ renunciauit in manibus
epiſcopi ex cauſa permutationis faciendæ cum quadam
eccleſia parochiali,uel canonicatu,& ſic aſſecutus eſt illã
eccleſiã;uel canonicatũ,& alius aſſecutus eſt illam eccle
ſiã collegiatã . Demum euincitur ab iſto illa parochialis
eccleſia,uel ille canonicatus per illum ad quẽ dicta eccle
ſia uel canonicatus ptinebat.Modo quæritur qũo ſuccur
rendũ ſit illi,qui eccleſiã collegiatam dimiſit.Dicendum
eſt,quòd renunciatio ipſius eccleſiæ collegiatę tenuit,ut
ſ̃ dictũ ẽ.Itẽ dicẽdũ eſt,quòd ipſius collatio nõ potuit fie
ri ꝑ epm̃ illi, q̃ dimiſit eccleſiã parochialẽ uel canonica-
tũ,qa cũ ille daret rẽ alienã nõ potuit recipere eccleſiam
collegiatã titulo ꝑmutationis,qa q̃ rẽ alienã dat,nõ cõ-
trahit permutationẽ:ff.de rer.permu.l.j.in fi.tũ qa eps̃ nõ
poterat conferre ꝑꝑ reſeruationẽ,tũ ẽt,qa eps̃,cuius nõ
intereſt intẽdebat illi conferre titulo ꝑmutationis,qua
ſequi nõ ꝑt reſeruatione obſtãte.Ergo ur̃,ꝙ ille,q̃ eccle-
ſiã collegiatã dimiſit ad ipſã redire nõ poſſit:quia renun
ciauit,nec aliã hr̃e poſſit,qa eſt euicta,qd ergo erit.
¶Quidã dñt ꝙ cũ ſit deceptus ꝓbabili errore facti,quod
poſſit ꝓpria auctoritate ad ſuũ beneficiũ redire ꝑ c.ſi bñſi
cia li.6.Et hoc vr̃ placere Io.And.in c.unico de rerũ ꝑmu
tatione ad fi.li.6.in nouella.¶ Alij dñt,ꝙ c.ſi beneficia,lo
quit non qñ interuenit renũciatio primi beneficij , ſed
ſola dimiſſio facti, quæ dimiſſio hẽt effectũ, tenet adep-
tio ſecũdi . Sed in caſu nr̃o interuenit expreſſa renũcia-
tio,cuius effectus ab aliquo nõ depẽdet.Et ſi hoc uerũ ẽ,
ur̃ dicendũ,ꝙ reſtitui ſibi dẽt bñficiũ ſuũ oli.ſ.eccl̃ia col-
legiata,qa cã nõ ſecuta.ꝑꝑ quã facta fuit renũciatio:ut ff.
de condi.ob tur.cau.l.ult.Et facit qđ ibi no. gl.imo vr̃ in-
quantũ,ubi dicit, ꝙ non erat alius diſtractus ſic iſte nõ de
nũciaturus . Sed licet ſit tibi reſtituendum non tamen per
epm̃,quia licet eps̃ poterit recipere renũciationẽ,non ta-
men põt conferre.Et ſic ad papam ur̃ eundum,qui non ex
gratia,ſed iure debet ſibi beneficium reddere cõferendo.
¶Itẽ quæritur an pendente reſeruatione potuit fieri unio
legitimè & debito modo. Et ur̃,ꝙ nõ. Nam qui nõ poteſt
conferre,non põt unire,ut de præ. ſi tibi abſenti in gl.ſed
nuoquid lib.6.¶ Sed contrariũ ur̃ uerius,ꝙ una extinctio
& ſuppreſſio beneficij debito modo facta ualet,ut no.de
reſcrip.c.ult.uer.hoc ur̃ ponderãdum in cle.& in declara
tione facta ſuper extrauag.Io.22.quæ incipit execrabilis.
¶ Non ob.quod dixi de c.ſi tibi:quia ibi non dicitur,ꝙ ua
lucrit unio,ſed quod non poſſit fieri in ꝑiudicium abſen-
tis,& hoc eſt conſonum iuri de donati conſultationibus.

¶Conſultatio Federici de ſenis

SVMMAE.

1 *Notarius an cogi poſſit officio iudicis ad inſtrumenta pu-*
blica conficien.
2 *Notario dicenti ſe inſtrumentum confeciſſe,ſed imbreuia*
turam amiſiſſe an ſit credendum.

QVAE-

QVAESTIO CXIII.

Titius conſtituit Meuium procuratorem ad obli-
gandum Sempronio centum ex cauſa depoſiti,&
Ioannes notatium rogauit, ꝙ de procuratoria có
ficiat inſtrumentũ.Modo Semproninꝯ creditor pe
tit a notario,ꝙ conficiat inſtrumentũ procurationis & ſi
bi tradat:ut poſſit agere contra Titiũ debitoré.Quæritur
quò iure cogatur dare inſtrumentũ.¶Itẽ ſi notarius dicat
nunquam fuit rogatus , uel feci tale inſtrumentum quid
iuris,& quod erit remedium. ¶Item ſi notarius dicat be-
ne recolo,ꝙ fui rogatus,ſed nó inuenio imbreuiaturam ,
& de hoc uult iurare , an ſtetur ſuo iuramento , cum ipſe
alias habeat librum protocollorum ſeu imbreuiaturarũ.
Et an hæc cauſa ſit ſummarie tractanda per l.ſecunda,ff.
de feriis,ſuper uerbo tabulis exhibendis.

¶Reſponſio domini Griffoli.

1 ¶Credo, ꝙ † tabellio compellatur officio iudicis con
ficere inſtrumentum,cum ad conficienda inſtrumenta pu
blica cogi poſſit,ut not.C.de tab.l.1.Et not. ſuper rub.Et
uocatur ſeruus publicus.Er hoc dico ad ſimilitudinem ar
gentarii,ut l.i.ff.de æden.& ff.eod. l. ait prætor.§.1.Si au-
tem confeciſſet, tenetur actione ad eaibendum. C.ad ex-
2 hiben.l.fi.& ibi nota.Dico inſuper,†ꝙ ſi notarius dicat ſe
confeciſſe inſtrumentum,tamen dicit,ꝙ amiſit imbreuia
turam, ꝙ non creditur iuramento ſuo. Sed debet caſum
probare:ut dicit tea.& glo.no.ff. de æden. l.ſi quis ex ar-
gentariis.§.ult.licet uideatur arg.contra.de fide inſtrum.
l.fin. ¶Super ultimo puncto nunquid ſi negat,quo iure
cogatur , credo ꝙ ſummaria iud.:a debet cognoſcere,&
informationem habere,ſi confecit uel nó ,& hoc habito:
tunc coget ſummariè eum oſtendere Codicem imbreuia
turarum,arg.ff.ad eahiben.l.3 .§.ſciendum.Nam cũ ſum-
matim cognoſcit,petet intereſſe propter ſuum inſtrumé
tum.igitur coget eum.Et ita credo ego Griffolus.

SVMMAE.

1 *Abſentia aduocati an ſit cauſa ſufficiens & iuſta ſuper*
ſedendi in cauſa & nouam dilationem dandi.
2 *Sacramentum an poſſit quem a contumacia excuſare.*
3 *Iudex debet probationibus faciendis fauere , nec debet*
eas anguſtare,& infra conſi. 119.num.2.

QVAESTIO CXIIII.

SVper puncto commiſſo per ſapientem uirum dominũ
Dominicũ iudicem cauſarum ciuilium Communis
Peruſiii in cauſa uertente inter Petrum Conrali ex
una parte,& Conciolácelli ea parte altera,quoque
quæritur an ſecunda dilatio,quo ad impedimentũ probá
dum pro parte dicti Petri ſit danda, de cuius puncti com
miſſione cóſtat manu Bertoli Ioannis notarii publici de
Peruſſo.Ego Federicus de Senis minimus decretorum do
ctor ad conſulendum ſup hoc requiſitus,dico & conſulo
ſaluo tamen ſemper conſilio ſaniori,ꝙ facta fide de im-
pediméctis allegatis ſaltẽ de abſentia aduocati per ꝓpriũ
1 iuramentũ,dari debet dicta ſecunda dilatio. Nã†quòd ab
ſentia aduocati ſit iuſta cauſa,quòd debeat in cauſa ſuper
ſederi,uel noua dilatio dari , probatur in eo,quòd nota,
ut li.non conteſta.ca.1.Et quod ad probandũ hoc impedi
mentũ.uel ſimilia ſufficiat iuramentũ partis,probatᷣ pri-
mo auctoritate ſcilicet ſpeculatoris,qui hoc tenet in ca-
ſu noſtro,in titulo de dilat.§.ulti.ad fin.& ita tenet in ca
ſu magis arduo,ſcilicet cum dr̃ appellatio deſerta,appel
lans uero dicit , quòd propter infirmitatem nó potuiſſet
proſequi,tunc ſtatur ſacramento,ut ipſe nota.in ti.de ap
pellat.§.nunc breuiter,uer.quid ergo ſi appellatur.
2 ¶†Itẽ per ſacramentũ ſuũ excuſatur quis à contumacia,
ut nota.4.q.5.c.uno in glo.ultima.Itẽ per tex.probari uĩ.
extra de elect.c.quia ꝑꝑ ubi per iuramentũ probatur im
pedimentum,ad idem de teſti. ultra tertiam,ubi ad obti-
nendam quartam dilationem , quod plus eſt,ſufficit pro
bari impedimentum per iuramentum in præiudicium par
tis,ad idẽ de regula. ſtatutũ in ſi.lib. 6. ubi timor probatᷣ
per iuramẽtum in præiudicium,ad idẽ de teſti.præſentiũ
& de excep.capit. paſtoralis cũ ſimilibus. Cũ ergo iura-
mentũ probari liceat quod eſt plus,ergo quod eſt minus
de decimis ex parte 3 . de reg.iur.cui licet lib.6.Et ubi ea
dẽ ratio uel maior,ibi idẽ ius,de confir.uti.uel inuti.c.cũ
dilecta, & de ſimilibus ad ſimilia procedendum eſt.Non
enim poſſunt omnes articuli &c.ff.de le.l.non poſſunt.Et
maxime procedit hoc,cum per partem aduerſam non al-
legetur,quòd probationes ſuæ perierint per quas poterat
reprobare teſtes, quos intendit iſte inducere in ſecunda
dilatione.ad quod facit.ff.de adop.le.l.mancipiorum. Et
hoc ratione magnæ auctoritatis uiri tenent,quòd termi-
num peremptorium datum ad producendum inſtrumen-
tum audiatur quis uolens producere,ut no .Ioan.And.de
uerb.ſig.ſæpe,in cle.ad fi.in glo. ibi.ergo. fauere enim de
3 bet iudex probationibus faciendis,& eas non anguſtare
uel reſtringere,ut ff.de teſti.l.curent,ut li.non conteſt.ca.
quoniam in princ.& de teſti.dilecto.ſępẽ enim iura ne ue
ritas pereat admittunt probationes,alias minus ſufficien
tes,ut patet in text.& gl.de reſtitu.in integ.cap.ex literis
& de re iudica.cũ Bertoldus.Et maxime cum prima dila-
tio minor fuerit quam ius commune concedat.in quo ca
ſu facilius datur ſecunda dilatio,ut no.inn.de teſtib.cap.
ultra tertiam ad finem.

SVMMAE.

1 *Iudex inferior facta per geſta per ſuperiorem non retra-*
ctat nec iudicat,non corrigit nec emendat.
2 *Executor uel ſubexecutor a papa conſtitutus,an debeat*
beat eſſe dignitate conſtitutus.

QVAESTIO CXV.

CAſus talis eſt. quidam delegatus uel executor
a Papa datus,uel ſubdelegatus ab illo,fecit ali
quem proceſſum contra aliquem. Ille contra
quam proceſſum fuit illum procedentem co-
ram ſuo epiſcopo trahit, & petit illum puniri de inordi-
nato proceſſu,& ipſum proceſſum declarari nullum,quę
ritur nunquid ordinarius poſſit de hoc ſe intromittere.
¶Ad hanc quæſtionem ridiculo dignam, & riſui parentẽ
dicendum eſt,quod ordinarius, & etiam legatus de laterẽ
nó pôt ſe intromittere.Sed hæc cognitio pertinet ad ſu-
1 perioré illius procedentis ,ratio q̃a†minor facta,& geſta
ꝑmaioré,nó recuſat,nó retractat,nõ iudicat,nõ corrigit
uel emẽdat 11.q.3 .facta & 21.diſ.inferior de ma.& obe.
cũ inferior, & no.in cle. ne Romani in prin.in ti.de ele.
ſiue ergo ꝑ appellationem,ſiue per querelam agatur con
tra ꝓceſſum alicuius iudicis ſemꝑ apud ſuperioré illius
eſt agendum.ff.de mino.l.minor autem magiſtratus,C.ſi
aduer.rẽ iu.l.aduerſus , & de app.l. præcipimus.Hinc eſt
q̃d Legatus de latere etiã nõ intromittit ſe nec poteſt ſe
intromittere de proceſſu habito per delegatum Papæ,de
offic.dele.ſtuduiſti de accuſ.ad peticioné,ſed totũ pédet
ex delegantis arbitrio,ut de ſen.& re iud.c.ult.¶Sed quis
dubitat,quod eṗs minor eſt delegato Papæ,ut de offi. de
le.ſane.de off.ord.paſtoralis 2.reſponſio:ubi patet q̃d or
dinarius nõ abſoluit excóicatum per delegatum.Imò hẽt

ordinarius parere proceſſui delegati,& pôt excommu-
nicati ab eo.de off.dele.ſanè.d.c.ſi quando.& c. paſtora
lis.ad finē de reſcr.cū côtigat. cū ſimilibus ad hoc quod
no.Hoſt.en.ti.ſuper eo.in gl.j.ubi oīno uide.¶Itē de gra
côceſſa à Papa nô pôt ſe itromittere ordinarius de iudi.
cū ueniſſet & de off.or.§.ſi uero li.6.Ergo nec de ꝓceſſu
habito per executorē,cuius ptās eſt acceſſoria ad gratiā
de off.dele.ſi ſuper grā.lib.6.Ad idē de côfir.uti.uel inuti.
c.2.ſed hodie ſpāle eſt,quod inqſitorē de hæreticis ī ſuo
offi.ſuus ſuperior amouere pôt.licet iuriſdô eius à Papa
depēdeat.ut de hæti.c.2.in cle.Et ꝑmiſſa maximè locū hā
bent,ſi ille, qui côqueritur coram ep̄o appellauit ad Pa
pam,à proceſſu illius delegati uel executionis.ut eſt ca
ſus de app.ſolicitudinē.ad idē eo.ti.ſi duobus.& de offi.
dele.licet.¶Quinimo delegatus uel ſubdelegatus poſſet
mādare Epiſcopo qđ ſe nô itromittat de hoc ſuo ꝓceſſu,
niſi ī repellēdo petitorē excôicare eū; tāq̄ præſtātē ipe-
dimētū iuriſdôni ſuæ.de off dele.c.1.melius de hæticis:
ut inqſitionis;§.prohibemus lib.6.¶Nô ob.ſi dicaī qđ ta-
lis delegatus nô habet aliquā iuriſdônē ꝓp aliquā cām,
puta ſi dicaī qđ eſt excôicatus uel nô eſt ī dignitate po-
ſitus.Nā ipſe delegatus habet cognoſcere an ſua ſit iuriſ
dictio,de reſcr.ſup literi.& īterdū habet cognoſcere ar
biter.eod.titu.paſtoralis.Et licèt aliquando ordinarius
poſsit ſe informare de iuriſdictione delegatorum, non
tamen pôt pronunciare de iuriſdictione inter delegatos
uel pares:ut eo.ti.cū contingat.quod optimè facit ad ca
2 ſum præſentē.¶†Sed an executor , uel ſubexecutor de-
beat eſſe côſtitutus in dignitate,necnè,Arch.no.qđ nô,
de reſcrip.ſtatutū.§.ī nullo lib.6.Et ſic dicēdū eſt,quod
de quocūq; alio obiectu,qui opponi pôt contra iuriſdô
nem uel proceſſum delegati,& cū nos tractemus de iu-
riſdône non eſt dubiū,ꝙ iſta ueniūt cognoſcenda & ter
minādā in ui dilatoriæ iudicij ante lit.cont.de re iudic.
inter monaſterium.Fruſtra in hac materia mēbranas oc
cupamus.19.diſt. ſi Romanorum. Et non eſt dubitandū,
ꝙ ordinarius de præmiſſis non dubitat dicere , ſe dubi-
tare ut ſe exoneret ab onere iudicādi ſeu interloquēdi,
ſed partes non ſunt granādæ in ſalario conſultorum,ex
quo ſufficiens eſt in cognoſcendo & dirimendo hāc du
bitationem.de reſcrip.ſtatutum.§.acceſſorium.lib.6.Igi
tur in noīe dñi pronunciet epiſcopus ore,ꝙ corde ſen-
tit.quia nô dubitatur ꝙ epiſcopus non intendit uſurpa-
re iura Papæ.& ita in factis aliorum ſe habeat ſicut uult
alios ſe habere in factis ſuis.Federicus de Senis .

S V M M AE.

1 *Excommunicatus ſuam uel ſuorum iniuriam proſequi uolens an admittatur ad accuſandum,agedum,uel denunciandum.*

2 *Spoliatus an prætextu excommunicationis reſtitutionem petere differat.*

QVAESTIO CXVI.

Mirandum eſt quomodo aliquis canoniſta poſ-
1 ſet dubitare , an excommunicatus proſequens
ſuam uel ſuorum iniuriam admittatur ad ac-
cuſandum , uel agendum, uel denunciandum,
cum ratio propter quam excommunicatus non habet le
gitimam perſonam ſtandi in iudicio uolens alium impu
gnare ſit generalis,& per conſequens prohibitio debet
eſſe generalis Ratio autem prohibitionis eſt : quia non
poſsit ſibi côicari ſine periculo, & ut cēſura eccleſię ma
gis timeatur , & contumaciæ uitium reprimatur : ut de
excep.exceptionē.eo.ti.pia.lib.6.¶Vnde ſi excommuni
catus nomine alieno agat repellitur.de proba.poſt ceſ-
ſionem.Si uerò nomine proprio agat proprium factum
proſequens,puta repetit mutuū,uel depoſitum,repelli-
tur:ut patet de iudi.intelleximus, & e.ti. exhibita,de ex
cep.cum inter in ſi.ubi dicitur, quòd nô pôt recôueniri,
& eo.ti.a nobis,ubi dicitur,quòd nô pôt accuſare,ad idē
de hær.excommunicamus.§.credentes,& quod no.Inn.
de accu.nulli,& hoc expreſsè nota.4.q.6.omnibus,& de
teſti.teſtimoniū,in gl.ad idem 4. q. 1. c. 1. & de ſenten.
excô.decernimus,præterquam in duobus caſibus, & de
reſcrip.c.1.li.6.& de offi.ord.ſignificauit.Et ſi nô admit
titur in ciuilibus ad proprium factū , per côſequēs mul
to minus ī criminalibus,quia illaudabilis intentionis ge
2 nus eſt accuſario 2.q.6.ſi quis epiſcopus.Quod plus † eſt
ſpoliatus,cui plurimum fauoris debetur a iure,ſi petit re
ſtitutionem à ſpoliatore repellitur prætextu excommu
nicationis,ut no. 14.diſt.c.1.in ſi.de procu.ex inſinuatio
ne in uerbo canonicam,& de reſcrip.c.dilectus ī gl.hoc
iure in ſi.& idem apoſtillauit Io.And.de excep.a nobis,
in gl.ibi addebat criminoſus non excommunicatum. Et
remittit ad gl.Io. poſitam 4.q.6.omnibus.Et hoc nūquā
niſi modo in dubium reuocaui .

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Probatio quæ in iudiciis probantem non releuat admitti non debet.*

2 *Papa,ſi dixerit aliquem renuntiaſſe in ſuis manibus,& renuntiationem per eum admiſſam cum proprium factum narret quod plena fides adhiberi debeat.*

3 *Reſcriptum in forma conqueſtus eſt nobis uel ſignificauit, uel ſua petitione monſtrauit ſi quando impugnari poſſit .*

4 *Verbum ſignificauit quod referatur ad præteritum tempus .*

5 *Non probat hoc eſſe quod ad hoc contingit abeſſe.*

QVAESTIO CXVII.

Caſus talis eſt. Ioannes præſentauit quoddam
reſcriptum apoſtolicum cauſæ ſeu cauſarum cô
miſſionem continens,directum domino ioanni
Cardinali apoſtolicæ ſedis legato. omni carens
ſuſpitione,tam ex bulla charta filo, quam ſtilo,& dicta
mine cuius tenor talis eſt.Ioannes epiſcopus &c. Signi
ficauerunt nobis Ioannes Martinus &c . poſt præſen-
tationem prçfatus Ioannes fecit citari præfatum Marē
tinum ad cauſam Qui Martinus termino dato ad oppo
nendum inter alia oppoſuit , quod dictum reſcriptum
manifeſtam continebat falſitatem,ex eo,quòd ipſe Mar
tinus tempore datæ dicti reſcripti erat abſens a ciuitate
Auenionen.ubi datæ fuerunt literę per x.dietas,& plus
dicēs, quod nec ex ſua ſcientia,nec alicuius pro eo legi
timè interuenientis fuit dictum reſcriptum impetratū.
1 ¶†Modo quæritur nunquid admittatur,uel admitti de-
beat ad probandum , & uidetur ꝙ non , quia probatum
non releuat , quia ſtari debet & credi aſſertioni & nar-
rationi domini Papæ cum ſuper eo fundetur intētio ſua
& proprium factum narret,ut de proba.literis in cle.Nā
ſuper illo ſignificato,& narrato fundatur ītentio papæ,
id eſt cômiſſio quæ ſequitur in dicto reſcripto.¶Itē ī ta
li ſignificatione non poteſt cadere error uel ignorātia,
2 quia dicit ſignificauit nobis.Vnde † ſi papa narrat talē re
nunciaſſe in ſuis manibus & renunciationē fuiſſe per eū
receptam,non eſt dubium ꝙ proprium factum narrat,&
fides plenaria debeat adhiberi,ut in d.ca.ſi literis,ad hoc
optime facit de teſti.cū a nobis ad ſi. & ibi glo. Hoſt. &
per Ioan.And.de renunc.cap.1.lib.6.Si opinio contra-

ia

3 ria eſſet obſeruanda iam omnia reſcripta, quæ dicunt† cõqueſtus eſt uobis talis, uel ſignificauit, uel ſua petitione monſtrauit poſſent per aduerſarium impugnari, dicentem, quod ille impetrator non fuit in curia tempore datæ literarum conſequens eſt falſum, ergo & antecedens. falſitas conſequentis apparet ex ſtilo & cõſuetudine curię quæ talem exceptionem non admittunt ut no. de reſcrip. nonnulli, & c. ex parte. quem ſtilum & conſuetudinem allegari licet, ut patet in fi. in §. quod ſuper his & de falſis licet & cap. ſeq. & de ſenten. excom. adhoc ut ſicut. ¶Præterea dato, quod probaret ille Martinus ſe fuiſſe abſentem tempore datæ hoc non releuat, quia tempore datæ literarum potuiſſet per plures & plures menſes hoc ſignificaſſe Papę & per literas, uel nuncium, uel procuratorem. Non enim ex reſcripto apoſtolico cõcluditur, qđ impetrans die dati reſcripti fuit in curia: quia uerbum illud ſignificauerunt refert ſe ad præteritum tempus. Sed ſola commiſſio eſt illa, quæ refert ſe ad diem dati reſcri-
5 pti.† Non enim probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe, de transla. cap. inter. Et ſi diceres quod remediũ ergo dabitur Martino, qui reuera nunquam cõſenſit per ſe uel alium tali impetrationi literarum? reſpõdeo. referat hoc Papæ, qui benignè eum audire debet, & facta fide aliqualiter de errore, uel circunuentione, uel allegata iudicis ſuſpitione, aut reuocabit commiſſionem, aut ſociũ dabit, quem uolet pars, & tertium ex officio iuxta ſtilum & conſuetudinem curiæ. Ad primum facit quod no. Hoſ. in d. c. cum à nobis ad finem. ¶Ad ſecundum facit quod legitur & no. de iudi. cauſam quæ Fed.

¶In contrarium facit quod no. Io. An. in nouella poſt Hoſt. de reſcrip. nonnulli ſuper uerb. ualeant. Lapus.

¶Conſilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Sententia interdicti uel excommunicationis contra totam ciuitatem lata an liget non culpabiles.*

2 *Actus iudicialis cum publicè excommunicato, & in eius fauorem actitatus an ſit ualidus.*

3 *Teſtamentum ob excommunicationem inualidum, an per abſolutionem ualidetur.*

QVAESTIO CXVIII.

FActum tale eſt. Rector Marchiæ Anchonitanę proceſſum fecit & ſententias promulgauit contra quandam ciuitatem Marchię: ut ſi non facerent hoc, & illa infra certum tempus ciuitas eſſet ſubiecta interdicto, & conſiliarij excommunicati eſſent. Illi de illa ciuitate fuerunt inobedientes. Quidam qui fuerat conſiliarius tempore proceſſus fecit teſtamentum, & quidam qui ſimiliter fuerat cõſiliarius & publicus notarius ſcripſit teſtamentum. ¶Primo quæritur an prædicti ſint excommunicati, & ſi ſunt, an poſſet ille teſtari, & an ſcriptum illius notarij fidem faciat. Et an excommunicatus ſit teſtabilis paſſiuè, & an rector ſucceſſor illis poſſit illos abſoluere, & an excommunicatio oppoſita con-
1 tra teſtamentum poſſit pluries opponi. ¶ † Ad primum dicendum eſt, quod ſi non ſunt culpabiles nõ ſunt excommunicati, quia tali ſentẽtia non ligantur niſi culpabiles, & mens & intentio proferentis ſententiam fuit ſolum inobedientes punire. ¶Adhoc ſenten. excom. c. ulti. lib. 6. & de pe. j. in 3. col. in cle. & de immu. eccl. non minus i fi. & de ſen. excom. Romana in fi. ſecundum Hoſt. & Arch. ibi & quod nota. de præben. c. illorũ, in gl. ij. ¶Ad ſecundum poſito quod fuerint inobientes & per conſequens excommunicati, dico teſtamẽtum ualere cũ illa excõicatio non fuerat notoria per rei euidentiam: quia inobediẽtia illorum duorum non fuit notaria: tum quia per ſciẽtiam hominis, parte citata non fuerunt declarati excõmunicati, & quia declarari debuerunt not. de cenſi. c. ul. in cle. ſequitur quod fuerat occulta, & ſic obeſſe non debuit. ar. eius quod legitur & not. C. de teſta. l. j. & per In. de ſen. excom. ſi uero ad fi. & melius de excep. pia ſuper uerbo duraturus. & in Spe. de inſtr. ædi. §. inſtrũ, uer. qd ſi teſtis in ſcriptis. Si uerò fuerat notaria uel rei euidẽtia uel per ſententiam declaratoriam, etiã iſto caſu ſequẽ. opi. Inn. credo teſtamentum ualere: ut ipſe no. de ſen. excom. cum uoluntate, & Petr. & Ab. in c. pia, & idem ibi Arch. rationes ibi tanguntur ſufficienter per Archi. Nam
2 † actus iudicialis cum publicè excommunicato, & i eius fauorem actitatus ualet: ut in c. pia, multo fortius extraiudicialis: ut patet in c. ſolet de ſen. excommu. lib. 6. & qa facilius impeditur actus iudicialis, quàm extraiudicialis; ut ibi patet in eo, quod no. in d. l. C. de teſt. maximè: quia per teſtamenti factionem alijs acquiritur, non teſtãti licet teſtatoris deſiderio fauendum ſit, ut C. de ſa. ſan. eccl. l. j. hoc tenet Io. An. in nouella in c. decernimus, tamẽ licet teſtamentum ualeat nõ poterit probari per illã ſcripturam præſupponamus notarium publicè excommunicatum: ut no. in d. decretali decernimus, de ſent. excõ. li. 6. & Inn. in c. pia in uerbo duraturus. ¶Ad id quod quęritur an ſit teſtabilis paſſiuè reſpondetur ſecundum pręmiſſa, ꝙ ſic. Nam ſi teſtamenti factio eſt præmiſſa excommunicato, quando magis eſt præmiſſum quod capere poteſt ex teſtamento? ¶ Addi. j. ¶ Nam infinita genera hominum ſunt, qui poſſunt capere ex teſtamento, & tamen non poſſunt teſtari, ſed non econuerſo. Sed ſi præſupponeretur, quòd excõmunicatus teſtari non poſſet quod eſt plus, tunc conſequenter quæri poſſet an poſſet ex teſtamento capere, quod eſt minus. ¶Qđ aũt rector ſucceſſor illius i onere & honere poſſet abſoluere illos, poſito qđ fuiſsẽt excõicati nulla eſt dubitatio, ut patet de offi. ordinarij paſtoralis ij. reſpõſo. & 11. q. 3. ſi epſ ante damnati. ¶ Ad id quod quęrit̃ an iſto caſu excõicationis exceptio poſſet pluries opponi elapſo termino perẽptorio, ad probandũ de iure ſuo dicẽdũ eſt, ꝙ non. ¶Nõ ob. c. pia ubi ur̃ innui cõtrariũ: quia illud c. pia. loquit̃ qñ exceptio excõicationis opponitur in uim dilatorię: ut repellatur ab agẽdo. Hic autẽ opponitur in uim perẽptoriæ, ut no. Io. And. & Arch. in c. pia, & eo. ti. c. uno in cle. & ibi de hoc in glo.
3 ij. Sed poſito pro conſtanti, † ꝙ teſtm̃ excõicati nõ ualeat nunquid reſumit uires ſi ante mortẽ abſoluatur? Vr̃, ꝙ ſic. arg. eius qđ no. de uſur. c. 2. in gl. ulti. in fi. li. 6. & ibi i nouella, & Pau. de ſepu. ca. 1. in uerbo manifeſtus in cle. ex quorum dictis colligitur, ꝙ attẽdendum eſt tempus mortis. ¶Sed cõtra ur̃ per regulã non firmatur de reg. iu. li. 6. Alij diſtinguũt inter teſtm̃ & codicillos ꝑ l. j. §. j. ff. de le. 3. ¶ Hoc ultimum ad pręſens relinquo diſputationi legiſtarum. de aliis uero prout ſupraſcriptum eſt, ſic conſulo ego Federicus de Senis minimus decretorum doctor nũc peruſij actu legens. In cuius rei teſtimonium proprium ſigillum appoſui.

ADDIT.

¶Ex teſtamento. Hoſt. tenet contrarium, ꝙ nec actiuè nec paſſiuè ſit teſtabilis, ut recitat Arch. in d. c. pia.

SVMMAE.

1 *Prælatus contrahens nomine eccleſiæ, an ipſam eccleſiam & ſucceſſores obliget.*

2 *Probationum facultas quod ampliari debeat, non coanguſtari & ſupra conſi. 113 num. 3.*

3 *Probatio paternitatis, filiationis, copulæ carnalis & longinquæ conſanguinitatis cum difficiles ſint lex conteſtatur ijs probationibus, quæ haberi poſſunt.*

4 *Probari quod commode non poſſint per extraneos ſi quæ fiant domi,uel in camera , & propterra domeſtici admittantur.*

5 *Tutor,prælatus,uel executor, an omnia per eos acta teneantur teſtibus probare .*

6 *Nunctis etiam uelibus an ſit ſemper credendum præcipuè in his quæ ad ſuum ſpectant officium.*

QVAESTIO CXIX.

1 NVlli dubiū eſt,ſi prælatus cōtraxit nomine eccleſiæ puta mutuā pecuniā accipiēdo,& pecunia ſit cōuerſa in utilitatē eccleſiæ,ipſa eccleſia & ſucceſſores ad reſtitutionē obligātur.¶Itē certū eſt, ꝙ cōuerſa dicitur pecunia ī utilitatē eccleſiæ ſi expenſa eſt ī pſecutione electonis,& cōfirmationis,& eas contingētiū,ut in c.cupiētes,& c.ut præterite.& hoc eſt ſufficiēter tactū per alios.Sed reſtat uidere ſi ꝓbatū eſt,uel quomodo ꝓbari pōt pecuniā mutuo acceptā cōuerſam
2 fuiſſe in hāc cām.¶Circa quod aduertendū eſt,ꝙ iura ſecundū diuerſas qualitates negociorum diuerſos modos probādi induxerūt,& noluerūt angariare facultates probationū,ſed potius ampliare & habilitare.e xēpla patēt.
3 †difficile enim eſt probare paternitatem,filiationem,copulam carnalem,conſanguinitatem longinquam,unde iura in his,& ſimilibus caſibus,qui non recipiunt cōſuetas probationes cōtentantur probationibus,quæ haberi poſſunt:ut extra de proba.c.3.de fil.presb.c. Michael de teſti.licet ex quadam.item:quia in l.ſi quādo.C.unde ui difficile eſt probare res ablatas & in l.ſancimus.C.de in di.difficile eſt probare minutas expenſas,ideo lex proui
4 dit,ut ſufficiat probatio leuis.¶†Item ea quæ fiūt domi, & in camera nō poſſunt per extraneos commode probari,ideo ea probanda admittuntur domeſtici , de teſti. ueniens 2.Dico ergo,ꝙ cōſtat de uacatione plebis,& ꝙ dominus Mutius electus & confirmatus fuit ibi,& adminiſtrauit,& quomodo litem paſſus eſt, & ꝙ tempore adminiſtrationis ipſius eccleſia nō habuit redditus unde dictæ expēſæ potuerūt adminiſtrari, & propter hoc mutuum cōtractum eſt. Dico ꝙ probatio expenſarum patet re ipſa.Ad hoc 1 g.diſt.peruenit,& de cenſi.Romana, §.notoria,lib.6.Nam prædictis actis & actitatis a principio uacationis uſque ad perfectam deductionem uacationis,conſiderata facundia aduocatorum,& cōſultorū, conſuetudine laudabili regionis,quæ in talibus nēceſſ, & cōſultis expēſis,quæ fiunt pro prouiſionibus domus, & familiæ,iudex poteſt taxare huiuſmodi expēſas,ideſt ex huiuſmodi actitatis & cōſuetudinibus recipere probationem expenſarum.Ex quo tamen tractatur,de expēſis,ſiue ſint expenſę litis,ſiue ꝓpter litem,ſiue extra litē ad quemcūque finem agatur illa probatio, debet ſufficere,quę poteſt haberi.unde Inn.in c.ſuper eo.extra quod me.cau. extēdit l. ſi quando C. unde ui ad quamcunque uiolentiam,item ad actionem de dolo, item ad furtum, item ſi dominus aliquem banniuit &c. & hoc approbat
5 ibi Hoſt.¶†Item tutor,prælatus,uel executor aliqua expendit,uel diſtribuit,nūquid in qualibet minuta expenſa erūt neceſſarij duo teſtes?abſit,ſufficit enim probatio quę cōuenienx poteſt haberi in talibus.Ad hoc facit qđ nota.de accu.qualiter & quādo ij.in glo.ſed qnilibet debet,& in Spe.de inſtr.edi.§.nunc aliqua in 5.colū.uerſ. ꝙ ſi executoriam habuit & quod nota.Hoſt.de teſti.tua. Productis igitur act is & actitatis fundata eſt intētio Ioānis. Nam de iure & conſuetud ine notorium eſt expēſas in talibus fieri debere,conſideratis eccleſię facultatibus, diuturna uacatione,& perſonis litigantium,ut ī c.cupiētes & c.ut pręteritę & maximè procedit hoc ex quo notarius actoris,& dominus Mutius,qui fecit expēſas ſuo teſtimonio adiuuatur præſumpta pr obatione iuris.Nam & de facto proprio arguitur adeo,ꝙ nō eſſet idoneus teſtis,ut in l.ſerui canonizata 5.q.3.ad idem de teſti.eod.c. ult.& ſi ſubtilitatibus pernitioſis eccleſia uteretur nō inuenirèt,qui cum ea cōtraheret.ff.de mino.uerum.§.ſi locupleti,& quod no.5.q.2.hoc ius in gl.¶Sed nunc reſtat reſpōdere ad obiectiones,quæ ſiunt contra teſtes. Dico ꝙ primus teſtis probat . Nā cum fides & induſtria ſua ſit inducta publica auctoritate ſcilicet per epiſcopū,& clerum,uel per alterum ipſorum rationes ſuæ dicuntur authenticæ & fidem faciunt,ad hoc de preſcri.ad audiētiā, & quod not.ff. de eden. l. quædam & probarur quis eſſe excommunicatus ſi inuenitur in matricula excommunicatorum non abraſus 2.q.3 .c. Facit ergo fidem talis liber uel matricula , ex quo publica auctoritate ſcriptus eſt.& facit quod nō.de proba.cū cauſam in j.glo. Et enī officialis adhoc electus eſt,& ſic in his,quæ ad ſuū offi-
6 cium pertinent ſibi credi debet.Nam†nunciis uilibus in his,quæ ad ſuum officium ſpectant creditur.Ad hoc extra de teſti.c.præterea.ff.ſi meſ.fal.mo.dix.l.3.Item ſi liber talis campſoris fidem non faceret de iure,ꝙ facit tamen de conſuetudine,quę non modicè auctoritatis exiſtit fidem facit,nec debet quis audiri cōtra tales laudabiles,& utiles,quinimo neceſſarias cōſuetudines,de ſym. ad apoſtolicam.¶Obiectiones autem factę contra ſecundum , & tertium teſtem non ſunt curandę . Nam dictum eſt ſupra,quòd ſine dicto illorum probatio expenſarum ſit a iure & cōſuetudine conſideratis circunſtantijs perſonarum aduocatorum litis,ut dictum eſt ſupſa.¶Cętera ſuppleat circumſpecta prouidentia conſultorum, & etiam iudicantis .

¶Reſponſio domini Federici de Petrucijs de Senis decretorum doctoris .

SVMMAE.

1 *Diſpoſitio c. 1.de conſue.li. 6.quo caſu procedat .*

2 *Canonicus præbendatus in una eccleſia, in qua cuidam eſt aſſignādum officium loco canonicæ an ſi ad illud officium aſſumatur amittat primam præbendam .*

QVETIO CXX.

QVæſitum eſt , quid de canonico prębendato , qui de nouo inſtitutus eſt ad altare perpetuum in eadem eccleſia, quod requirit unum capellanum,& quod altare habet dotem ſuam ſibi aſſignatam ab aliquo extraneo, an priuatus ſit ipſo iure canonicatu an ptiuandus per ſententiam, & an epiſcopus poſſet diſpēſare.Et uidebatur,ꝙ decretal.j.de conſue.li. 6.faceret ad queſtionem noſtram.Vſque modo pluribus implicatus non potui reſpondere . Nunc uero captata
1 oportunitate reſpōdeo.Et primo dico,†quòd ca.1.de cōſue.li.6.non uidetur facere ad hanc dubitationem:quia iſta capellania non includitur ſub nomine dignitatis ꝑſonatus uel officij, quomodocūque accipiatur perſonatus,dignitas,uel officium:ut ibi not.Archi.¶Item decretal.illa non prohibet habere dignitatem uel officium canoniam uel præbendam ſaltē ex diſpenſatione epiſcopi ut ibi notat.¶Sed ad dubiū noſtrum facit decretalis ultima de pręben. in cle.ubi dicitur, ꝙ ſi habens prębēdam conſequitur dignitatē ſubaudi,uel perſonatum,uel officium cui annexa eſt prębenda uacat prębenda prima ipſo iure.An ſit idem in eo,qui conſequitur capellaniā habentem dotem nō ex bonis eccleſię uel capituli.Sed antequam reſpondeam formo ſuper illa decretali ultima,
2 de pręben.iſtud dubium.¶In eccleſia ſunt xiij.prębēdę & duodecim canonici,una prębenda dep utata eſt pro magiſtro . Vnus ex canonicis aſſumitur ad officium magiſtri

giſtri puta in grammatica, & ponamus, ꝙ officium magiſtri eſt perpetuum. Quęritur an uacet prima præbenda poſito, ꝙ poſſet docere abſque præiudicio ſeruitii ad qđ tenetur. ut canonicus. Credo ꝙ non uacet, quia non recipit illam præbendam, ut præbendam: ſed ut redditus & ſalarium uel ſtipendium, ꝙ poſſet recipere laicus, ut legitur & notatur de magiſtris c. pen. ¶Item pone, ꝙ ſint duodecim præbendę, & duodecim canonici. modo creatur, noua dignitas in eccleſia: & dotatur ab extraneo quodam & tempore fundationis ſtatutum eſt, quod ad illam aſſumatur canonicus & ſit canonicus. Modo queritur an canonicus aſſumptus ad illam; perdat ſuam præbendam. ſi dicamus ipſum perdere præbendam, & canonicatum, ergo perdet dignitatem, quę non poteſt haberi ſine canonia, quia eſt contra mentem & ſtatutum factum tempore creationis, & eatenditur decre. illa de pręben. c. antepen. lib. 6. Et ſi dicamus ipſum perdere ſolam præbendam, ergo eligetur canonicus nouus ad illam, & ſic erunt 13. canonici, & frangetur numerus. Ergo uidetur, ꝙ non debeat perdere nec canonicatum, nec prębendam. Et ſi dicatur iſte habebit duas prebēdas, quod eſſe non poteſt, ut ſupra dictum eſt. poteſt reſpōderi, quòd dos illius dignitatis nō cenſetur ſub nomine præbendę, nec habet illam dotem: ut unam ea prębendis eccleſiæ, nam epiſcopus habet bona ad ſuam menſam pertinentia & poteſt habere unam prebendam in eccleſia cathedrali, nec per hoc dicitur habere duas pręben das: ut de præben. cum in eccleſiis lib. 6. & ſic habebit dignitatem cum ſua dote, & canoniam & p̄bendam. Et ſi alias habens dignitatem habeat uocem in capitulo, & quotidianas diſtributiones non habet duas uoces, & duplicatas quotidianas. ut no. Io. Andr. de re iudic. cum olim. ¶In quęſtione igitur noſtra dicendum eſt, ſub dubio forte, ꝙ ille capellanus non perdat pręben dam ipſo facto, cum non dicatur habere duas pręben das niſi priuilegio, ſtatuto, uel conſuetudine, utrunque requirere pręciſam reſidentiam. Et primam perderet ſicut perderet primum curatum per ſecundum curatum, ut no. Inn. de cle. non reſi. c. ult. poterit ergo habere utrunque ea diſpenſatione epiſcopi ſicut poſſet pręben dam canoniam, & dignitatem. ut no. de cōſue. c. 1. lib 6. ſed ęquum erit, ut ex redditibus, uel quodidianis diſtributionib. quas haberet, ut canonicus illa hora qua celebrat: nt capellanus priuetur, quia dū non ſeruit in choro, ut canonicus, non debet habere ſtipendium deputatum ſeruitoribus chori, de præben. cum ſecundum cum ſim. ¶De iſta quęſtione collationem habui cum quodam doctore, qui reſpondit hoc quod ſcriptum eſt ſibi placere.

S V M M AE.

1 *Mortuus in loco interdicto an poſſit ad locum non interdictum deferri & ibi ſepeliri?*

2 *Filius an puniatur pro delictis patris, uel pater pro delictis filij?*

3 *Pœna ſepelientis interdictum, qua eſſe debeat?*

QVAESTIO CXXI.

1 QVæritur † uerum quis de loco interdicto poſsit de ferri ad locum non interdictum, & ibi ſepeliri: & maximè cum ſui antiqui conſueuerint ibi ſepeliri, uidetur mihi ſaluo cōſilio ſaniori quod illud interdictum tangit perſonas culpabiles tantum, quamquam generale interdictum fuerit interpoſitum. Non tamen fuit intentio interponētis interdictum, ꝙ tāgat innocentes pro hoc iure canonico. Nam pœna non debet extendi niſi inquantum delictum fuerat in excedente compertum. Sed certum eſt, quod mulier illa non fuit in cauſa uel culpa, ꝙ eccleſię non obediretur, & hoc eſt

2 uериſimile &c. Item † de lege ſancta & diuina filius non portabit iniquitatem patris, nec pater iniquitatem filii. Ergo mulier iſta non debet portare iniquitatem illorū qui fuerunt cauſa interdicti, & per conſequēs nō debet priuari eccleſiaſtica ſepultura. Nā iura in dubiis ſunt magis prona ad abſoluendum, quam ad condemnandum. Quia Ber. in prin. decretalium ſuper illo uerbo ſalutem, & apſtolicam benedictionem quærit nunquid per illam benedictionem abſoluatur excommunicatus, cum benedictio fuerat generalis. Reſpondet ibidem Ber. ꝙ non. Et ideo cum argumentum à contrario ſenſu ſit fortisſimum in iure, ergo ſi benedictio non tangit excommunicatos, & maledictio non tangit inſontes.

¶Reſponſio domini Abbatis de podio Bonzi decertorum doctoris ad dubium præmiſſum.

¶Circa prædictū dubium reſpōdetur, ꝙ ſi interdictū eſt poſitum propter delictum alicuius, uel aliquorum alii eatra locum poſſunt diuina audire: & alia recipere ſacramenta, & ad ſepulturam admitti. Si autem eſt populus interdictus extra locum: non poſſunt audire diuina, nec debent admitti ad ſepulturam, cum tunc eatra locum, p̄ſona ſit interdicta. Hoc probatur de ſen. eacomm. c. ſi ſen

3 tentia li. 6. ¶†Pœna autem ſepiliētis interdictum eſt, ꝙ ſibi interdictus eſt ingreſſus eccleſiæ donec ſatisfecerit ad arbitriū eius cuius ſententiam contemſit: ut extra de priuil. c. epiſcoporum in ſi. lib. 6. Et intelligas interdicto ab homine, & nominatim: quia tunc ſepeliens eſſet excommunicatus, ut eatra de ſepu. c. 1. in cle. Nec pędictis ob. ꝙ unus nō dabet puniri pro alio, quia ſpeciale eſt in interdicto: ut no. 1. q. 4. in ſumma. Caueat tamen ille cui interdicitur ingreſſus eccleſiæ nè celebret: quia incurret irregularitatem extra de ſen. eacom. is cui lib. 6.

¶Conſultatio Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Difficultas præſtationis an excuſet quem uel liberet promittentem ſeu contrahentem.*

QVAESTIO CXXII.

MArtinus promiſit ſe facturum, ꝙ Berta contraheret matrimonium cū B. cum eſſent in ętate puberi ſub certa pœna. Deinde iſte Martinus fecit quicquid potuit, ut fiat cōtractus, ſed fieri nō poteſt. ¶Quæritur nunquid iſte Martinus ex tali ſtipulatione teneat. Sed ſi iſte Martinus ſolummodo iuraſſet ſe facturum & curaturum &c. & ipſe feciſſet qcquid potuiſſet excuſatus eſſet a periurio. ¶† Modo quæ

1 ritur nūquid excuſetur a pœnali ſtipulatione, uel reſtitutione arrarum, cum dici ſoleat, ꝙ difficultas præſtationis nō liberet quem a pœna conuentionali, ff. de uerborum oblig. l. continuus, §. illud.

¶Dominus Ioannes Paliarenſis.

¶Ad quæ dico, ꝙ licet difficultas præſtationis nō impediat commisſionem ſtipulationis quo ad illud, quod in ſtipulatione principaliter deducit, ut §. illud ſupra alleg. Difficultas tamen impedit commisſionem pœnalis ſtipulationis ſecundum uerum intellectum, & probatur. ff. ad le. rhodi. de iac. l. ſi uehenda. §. penul. & ſi. & eſt caſus in l. 2. §. 1. & per totā l. ff. ſi quis cau. licet gl. dicat, ꝙ ſpeciale ſit in iudicio, ſed male dicit & contra præallegatā l. ſi uehenda. §. penul. & ſi. Et erit ratio, ꝙ difficultas impedit cōmisſionem pœnę uel ſtipulationis pœnalis non autem principalis ſtipulationis colligitur per l. cū res §. penul. ff. de leg. j. & l. cum ſeruus eo. ti. Et hunc intellectū puto uerum,

uerum.& ſic tenebat do.meus & ſic ēt tenet Dy.in §.illud. ſed recitare eum pluries ſuperuacunm eſt, quia caſus eſt ſi bene intelligatur in d.l.ſi uehenda.§.pen.& fi.

¶Dominus Iacobus de Sancto Miniato.

¶Quæſtin iſta non decidit ꝓ primo alleg.nec pro ſecundo dominus quādo ſtipulatio habet diem & pœnam.Et quæritur nunquid pena committatur. Aut nos conſideramus. factum ꝙ deuenit in ipſa obligatione & tunc locū habet. §.illud.& de hoc nil ad nos.aut quærimus de pęna,& tūc aut difficultas præſtationis occurrit propter caſum ſuper uenientem extrinſecus accidentem,culpa non pręcedente;& non ordinata ad caſum: & tunc nō committitur pęna in contractibus & iudiciis ſm doc.Glo.ſecus in cōtractibus,quia committitur in iudiciis.& ita no.in d.l.continuus.§.illud.& l.2.ſiquis cau. Aut nullo caſu fortuito extrinſecus accedente.& tunc ſemper committitur ut l.ante diem & l.cum filius.§.in hac de uerb.ob.& l.ſi de nau. fęn.& ibi not.&hoc caſu nulla eſt opiuio. Et patent.l.his conteſtationibus & caſus ultimus eſt uidere.

¶Dominus Ioannes Paliarenſis.

¶Ego neſcio unde iſta ſolemnia procedunt.& pro Deo nō creretis. Debetis ſcire ꝙ l.diem & l.cum filius.§.in hac & l.fina.de nau. fœn. ſupra all.non tangunt dubitationē noſtram.In illis namque.ll.dubitatur de commiſsione pęnalis ſtipulationis contra hæredes promiſſoris.de quibus hęredibus non uidebatur ſtipulatio pœnalis poſſe preiudicium parare.& tamen quantumcunque hęredes ignorent ſtipulationem pœnalem a defuncto interpoſitam,& propter ignorantiam non impleant quod in ſtipulatione principaliter deuenit pœna committitur contra eos quantumcunque ignorantes.& iſte eſt caſus.in l.ad idem de uerbo.ſig.& l.fin. de nau.fœn. l.autem cum filius §.in hac nō uadit ad unum uallum cum pręcedenti immo diſtiguit ætatem hęredis.item conſiderat nunquid pœnalis ſtipulatio à defuncto interpoſita ueniat committēda ꝓꝑ fieri alias ſcire hęredes uel nō ſic patet. §.in hac.& quod no.per Dy.& per gl.in l.apud Iul.in prin. qui.cau.in poſ. ea.Hęc ſicut euidēter apparet.nihil faciunt ad propoſitum ſed in ſua materia ſunt intelligenda ut modo dixi. Sed ubi heres ſciret ſtipulationem pęnalem interpoſitā, &uellet impleri quod principaliter in ſtipulatione deductum fuit,& difficultas ſola impediret,tunc propter difficultatem euitatur commiſsio pœnæ ut in iuribus per me allegatis.¶Et ſic notant doc. noſtri bene intelligētes i l. Titia ſuper gloſſ. ibi poſita quę ſormat quęſtionem noſtram.ff.de uerb.obli. ¶Prima autem uerba facta hic non faciunt ad propoſitū nec intelligit ſeipſum qui ſic loquitur.Ratio eſt quia tunc conſideramus an ſtipulatio habeat diem & pœnam quando quærimus de purgatione morę.non autem quando queritur de commiſsione eius ſicut patet in l. ſi inſulam. & l.qui Romę.§ flauius.& l.ſi ita quis commiſerit.§.ſeia cum ſua materia ubi quæritur, non tamen tangunt dubitationem noſtram quomodo.

¶Conſilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Prælati eccleſiæ an non obſtante conſtitutione Papali poſſint contrahere uel libere diſponere de rebus ſuarum eccleſiarum.*

5 *Legislator non ſolet prætoris auctoritatem in minimis exigere.*

3 *Solennitas actus ubi mora poſſit eſſe damnoſa non conſideratur.*

QVAESTIO CXXIII.

Quæritur an conſtitutio domini Papæ.B. xij. poſita ſub rubrica de locis non tradendis ad firmam; niſi cum certa ſolēnitate,locum habeat in contractibus quos prælati de quibus in iſta cōſtitutione cauetur ante iſtā cōſtitutionē circa locationes poſſesſionū ad affictū uel uēditiones fructuū ita ꝙ dicti cōtractus ad longū tēpus nō extēdatur ſicut cōſueuerūt.Et an ea nō obſtāte dictos ꝯtractus facere ualeāt li

5 berè ſicut prius. ¶†Super dubio ꝓmiſſo habita deliberatione cōuenienti uidetur dicēdū ꝙ dicta cōſtitutio non ĩpediat quo minus dicti prælati poſſent ſine ulla ſolēnitate celebrare ꝯtractus locationū,& fructuū uenditionū ad tēpus modicū ꝓut hactenus ante dictā conſtitutionē conſueuerūt.¶Ad quod dicēdū moueor hac ratione;religioſi uiri diuinis officijs deputati ut poſsint celebrationi diuinorū & cōtēplationi uacare poſſeſsiones ſuas tradūt alijs puta colonis partiarijs,uel pēſionarijs, ſeu cēſualibus excolēdas,nec expedit eis proprijs manibus eas laborarare.& difficile eſt iterdū eas ꝑ alios ſuis ſumptib.facere coli,& laborare.Et hoc cōiter fuit obſeruatū & obſeruat̃ de poſſeſsionib.ecclarū quarūcunq;.& de talib.loquitur decret.licet eo.titu.tua.& c.pen.& eo.titu.capi.j.in clemen & de loca.capit.2.& 3.& ff.de loca & ne prela.ui.ſuas.c. ultim. & de iureiurā. querelā. ¶Et ideo nō eſt uериſimile ꝙ legis nouę lator in cōtractibus quotidianis,& nō ꝑiudicialibus uoluerit tantā ſolēnitatē ſeruari.Nā talis ſubtilitas eſſet exacta ſolemnitas;& ſi in iſtis minimis ſeruari deberet in pernicię cederet ec-

2 cleſiarū.C.ad Trebel. l. pen. In iſtis minimis†legislator nō exegit prætoris auctoritatē.C. de admi. tut. l. ſancimus Quinimo prelati ſine cōuentib. uelut legitimi adminiſtratores poſsēt tales cōtractus celebrare iuxta no. ꝑ Inno.& Cōpo.de reſcri.edoceri.Solū. n. i cōtractibus ad longū tēpus qa poſſunt eſſe preiudiciales;& ꝑ quos vř utile dominium q̄ri conductoribus ut not. ff. de loc. pub.fru.l.j.& loca.l.q̄ro i gloſſ.notata in fi.habet locum dicta conſtitutio. Ad hoc de reb.eccle.non alie.c.j.i fin. in clemē.ubi no.Pau.ſuper uerbo,poſſeſsiones,quòd dicta conſtitutio non extēdit ſe ad cōceſsiones,q̄ fiūt partiarijs & penſionariis ad tempus ꝯſuetum.Hic eſt quòd tranſactiones & compoſitiones non reales ſed temporales non requiruntur ſuperioris auctoritatē ut legitur & no.de tranſac.ueniens cum ſimilibus?¶Sed quid in uerbis immoramur?uidetur eſſe caſus de hoc in rūbrica de locis ad firmā non tradendis in conſtitutione canonicorum regularium uer.per hoc autem non intendimus prohibere quom inus redditus & prouentus adminiſtrationum ſuarum ualeant locare ſeu uendere abſque ſolennitate pręmiſſa ad tempus modicum iuxta morem in regione ſolitum obſeruari &c. In qua quidem conſtitutione ſecundum mentem reperitur conſtitutio monachorū de locis non tradendis ad firmam.Quod ergo in poſſeſſionibus canonicorum ad firmam dandis ſtatutum eſt ad poſſeſsiones monachorum ad trahit debet.quia eadē eſt rō. quia ille uerſi. quo ad hoc non ſtatuit ius nouū ſed potius quod de mente iuris eſt declarat & exprimit. Ad hoc de poſtul.prela.c.2.de ſta. mona. quod dei. Et facit Decretal.1.de re.eccle.non alie.in cle.ubi omnium religioſorum quo ad bonā eccleſię conſeruanda una & eadem eſt cōditio.Ad hoc etiam facit noua cōſtitutio ſub rubrica de mutuis & uenditionibus ſiluarum in pric.ibi ad uitam uel longi temporis ſpacium.Ad idem facit qđ no.Hoſtien.de re.eccl.non alie.nulli.Nam inquantū ibi prohibetur conductio ſecundum ueram lecturam debet intelligi ſm eum de cōductione ad lōgum tempus. De cōtratio uero ſequeretur abſurdum & damnum eccleſijs.Multi enim ſunt pręlati religioſi habentes in religione ſuperiorem diſtantem per uiginti uel triginta dietas. Quidam eorum uult locare uineam;uel uendere fructus ad annum uel duos uel plures,quia non uult uel non poteſt colere proprijs manibus nec habet pecuniā ut poſſit eā facere coli per diuerſos operarios,nunquid in locatione annuali habebit requirere ſuperiorem?abſit.Nā

†ubi

2 †ubi mora poſsit eſſe damnoſa non eſt opus ſolemnitate. Ad hoc. C. de admi. tu. l. lex quæ in fin. & de ſen. excom. ſacro. Puto quidem uerecundum perito de præmiſſo dubio dubitare, & nomine dubij carere debet, prout ſupra continetur. Et ſic ego Federicus de Senis conſulo.

¶Reſponſa plurium prudentium ſuper uno dubio.

S V M M AE.

1 *Soluens procuratori an ſemper a debito liberetur, & ſi pluribu s procuratorib. conſtitutus unus poſſit ab alio exigere uel unus pro alio exigere.*
2 *Verbu m inſolidum quid ſignificet.*

QVAESTIO CXXIIII.

1 QVidam conſtituit plures procuratores inſolidum ad peten dum, exigendum; & recipiendum debita præſentia & futura &c. ¶†Quæritur utrũ unus poſsit ab alio procuratore exigere debita poſt cõſtitutionem contra. uel utrum unus poſſet alteri ſponte ſoluere & ſoluens liberationem conſequatur. Et dubium quæſtionis contingit ex l. qui proprio. §. fin. cum l. ſeq. ff. de procur. maxime ex oppoſitionibus glo. ibi poſitæ ſecũdum oppoſitionem Ioã. ibi poſitam, qui uidetur dicere ꝙ d. §. fi. intelligitur ſecundum. l. itaque eod. tit. qui uidetur dicere quòd non poſſet licet habeat ſpeciale mandatum. ¶In contrarium uidetur: quia quilibet eſt inſolidum conſtitutus procurator. & ita intelligitur ſm Odo. d. §. fin. cũ l. ſeq. quando ſimpliciter ſunt conſtituti. pro hoc facit quia ſic in tutore & curatore &c. ut l. 2. C. de admin. tuto. pro hoc etiam facit ratio. d. §. in fi. & pro hoc etiam facit. l. s. §. uſus de proc. Super primo dico de iure dicẽdum fore quòd unus procurator poteſt ab alio procuratore exigere debita poſt conſtitutionem contracta, & quæcunq; eſſent debita & quocunque tempore contracta. Eſt tamen ſane intelligendum, quia aut procuratores de quibus quæritur ſunt ordinati inſolidum: & eo caſu dico quod unus poteſt alium conuenire & ab eo exigere. ita intelligo prę allegatam. l. qui proprio. §. fi. Et tunc eſt ratio quia ſicut contra extraneum debitorem poſſet alter experiri etiam altero inuito procuratore, conueniendo eum per litis cõteſtationem: ut l. pluribus. ff. de procu. Quia inſolidum ſunt conſtituti. & ita alium procuratorem etiam inuitũ poterit conuenire. Et hanc rationem quæ eſt neceſſaria uoluit caute innuere litera in præallegato. §. ſi duobus. Sed ubi non ſunt ordinati inſolidum, ſed ſimul, & tunc unus alium nõ poteſt conuenire nec ab eo exigere ſine ſpeciali mandato. Et tunc eſt ratio, quia ſicut extraneum tunc ſolus conuenire nõ poteſt, ſic unus procurator aliũ conuenire non poterit. Et ſic intelligi deberet. l. qui duos eo. titu. de procu. & quod in d. §. ſi. no. per gloſſ. quę nõ bene aperuit ſanum intellectum dictarum. ll.

¶Super ſeruo uidelicet utrum unus poſſet alteri ſponte ſoluere & ſoluens conſequatur liberationem. Dico de iure ꝙ ſic, ſi mandatum habet cui ſoluitur ad exigendum ſolutionem. ut l. indultum. C. de ſolu. & de noua. l. non abſtulit. & in authen. de colla. §. eos autem. & quia ſoluens procuratori qui mandatum habet ad ſolutionem recipiẽdam: uel generaliter ad negocia uel ad exigendum non ſimpliciter ad litigandum liberationem conſequitur: ut præallegata. l. & ſunt caſus. l. uidelicet. ff. de ſolu. qui hominem. §. ſi titium. & l. ſi quis. §. ſi debitorem. & l. ſi quis ſeruo. & l. uero procuratori. in prin. & quod no. eod. tit. l. hoc iure per dominum Dyn. & ita de iure in utroq; pũcto dicerem & conſulerem: ut ſuperius continetur. Ego Ioan. Benedictus.

¶Dominus And. Rauerinus de Monte Vbiano legum doctor. ¶Ad primũ uidetur quod in caſu ꝓmiſſo ab inuito exigi non poſsẽt. & hoc ſuadet uitandus circuitus, & uitãda abſurditas quę reſultaret. ex hoc quia exactione facta per unum exigens efficeretur per hoc in quantitate exacta debitor domini. Vnde exactus de nouo poſſet exactorem exigere. & ſic per conſequens in infinitum eſſet abire. ¶Præterea poſſet dicere primo exactori. dolo facis qđ petis, quoniam mihi petenti reſtituere oporteret. ¶Sed his non obſtantibus, credo opinionem Odof. & eius intellectũ ueriorem. qui dicit quòd ſi inſolidum ſunt conſtituti põt unus ab altero exigere. Ideo motiua ſua ſunt iſta. Quia ubi, dominus duos procuratores inſolidum cõſtituit, uoluit quod quilibet facere poſſet. Et hoc ſignificat uerbum inſolidũ.
2 †Significat etiam: ut perinde poſſet. ac ſi ſolus eſſet ut l. pluribus ſupra allegat. & c. ſi duo. eo. titu. lib. 6. Sed ipſe dominus uel ſi ſolus eſſet procurator poſſet exigere. ergo & iſte. ¶Super ſecũdo ad pñs cõſentus ſum allegantibus ſ prudenter factis. Et ſi caſus primus dubius ſit, hic ultimus dubitationem non habet. Et ita cõſulendum uidetur mihi Andreæ de Raueriis de Monte Vbiano minimo. ll. doctori.

¶Federicus de Senis.

¶Ego Federicus de Senis ſupradictis cõſiliis aſſentio iurib. & rationibus per conſultores ſupra alle. maximè in ſecũdo puncto, per c. cum plures de offic. delega. 2. reſponſo li. 6. nam altero de executorib. inſolidum deputatis quocunque modo negotium executionis inchoãte: collegia uidetur factus extraneus quo ad illum actum inchoatũ; nec poteſt ſe intromittere niſi ĩchoãte impedito, uel diſſentiente. Operatur ergo ibi conſenſus inchoantis. ꝙ alter poſſit ſe intromittere qui non poterat. ¶Ad propoſitum poſito ſine ꝓiudicio ueritatis quòd alter ab altero inuito non poſſit exire, tamen ab altero uolente ſoluere poteſt recipere. & per conſequens ſoluens cõſequetur liberationem, quia ſoluit habenti poteſtatem recipiendi. ¶Mihi Baldo de Vbaldis minimo. ll. doctori uidetur idẽ quòd ſ dictis prudẽtisſimis. ll. doctoribus ſumendo rationes pro hoc quæ colliguntur per ea quæ no. Dy. ff. de admi. tut. l. 3. §. fi. & Cy. C. de admi. tut. l. 2.

¶Conſilium Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Cauſa clericorum duorum ciuilis poteſt laico committi.*
2 *Generalis obligatio, promiſſio, cõceſſio, uel iuramentum an includant uetiſimilia non cogitata.*
3 *A ſententia arbitri ſi quando altera partium, de iniquitate dicere poſſit & ualeat, & reductionem petere in totum uel in parte.*
4 *Iuramenti effectus ut plus operetur quàm ſimplex pactum.*
5 *Futurus dolus ſi quando pacto remitti poſſit.*
6 *Sententia quod poſſit eſſe iniquo ſine dolo iudicantis.*
7 *Iudex arbiter, uel arbitrator ex eius ſententia, uel arbitrio commodum aliquod uel incommodum non conſequatur.*
8 *Iudici, arbitro, uel arbitratori, ſi quando opprobrioſum ſit quod eius ſententia retractetur uel corrigatur & emendetur.*

QVAESTIO CXXV.

SVper eo quòd quæritur nunquid compromiſſum factum per dominum Raſilium domini Guidoti & Guidotum filium domini Bonauenturæ, de Guidotis. & Gubellinum filium d. domini Be-

neſi

neſigne ex parte altera in prudētes uiros dominū Petrū,
de Mura & dominū Bonauētura cāpſorē quondā domi-
ni Abbatis laycos,de quo cōpromiſſo cōſtat manu Ioā-
nis gubellini notarij & Naſcibene filij domini Municij
ſub anno domini &c. die octaua mēſis Octobris inditio
ne ſeptima ualeat.& an īpugnari poſſet de iure canoni-
co,ex eo ꝙ alter cōpromittētiū eſt clericus.Reſpondet
domi. Federicus de Senis decretorū doctor,nūc Veronę
actu legēs,ſuper hoc cōſultus,ꝙ dictū cōpromiſſum ua-
leat nec īpugnari pōt ex cauſa ꝑdicta.Nā nedū clericus,
& laicus,ſed et duo clerici adinuicē cōpromittere poſ-
ſunt in laicū de rebus nō ſpiritualibus,ſed ciuilibus uel
patrimonialibus , & de hoc vř caſus extra de arbi. dile-
1 cti.& c.expoſita: ut no.eo.ti.c.cōtingit.Nā†& cauſa duo
rū clericorū ciuilis pōt delegari ꝑſonæ laicæ ut no.ex-
tra de iudi.c.decernimus.& 97.diſt. bene quidē glo. ar.
ꝙ cauſa eccleſiaſtica. quæ gl. cōmuniter nō habetur. de
qua gl.Archi.facit mentionē extra de cleri.cōiu.c.j lib.
6.ī gl.ſubaudiūr.Vnde in cōpromiſſo licet nil dictū ſit,
uel actū de rebus ſpiritualibus,uel quaſi,patet compro-
miſſum ualere,nec ſub tali generalitate ſub qua cōpro-
miſſum eſt potuerūt arbitri ſe intromittere de rebus ſpi
2 ritualibus uel quaſi ad eccleſiā pertinētibus,q̃a†io gene
rali obligatione cōceſſione uel iuramēto, uel promiſ-
ſione,nō ueniūt nō uerīſimilia,nō cogitata; uel illicita.
uel quod ſpecialiter nō ſuiſſet & c.extra de iureiuran.ue
niens.& ca.quintauallis eo.tit.c.j.lib.6.ff.de pig.l.obli-
gationē.& de reg.iur.c.in generali cū ſuis cōcor.lib. 6.
Et dato ꝙ aliqua ſpiritualia fuiſſent expreſſa , tamē quo
ad alia ualeret cōpromiſſum & arbitrorū proceſſus : ut
3 patet in eo quod le.& no.extra de arbi.cū tēpore. ¶†Ad
ſm quod quæritur utrum à ſententia lata per arbitros ,
altera partiū poſſet dicere ſententiā iniquam uel debere
reduci ad arbitriū boni uiri in totūvel in parte.Rńdet di
ctus d. Federicus ꝙ nō . Nā ſiue iſti prudentes uiri electi.
cōmuniter a partibus procedāt ut arbitri, ſiue ut arbitra.
tores,ſiue permixtī.& ſic inducatur uariatio de qua not.
ī Specu.de arbi.& arbitrat.§.ult.in j.col.uer.ſed pone.&
ꝑ Inno.& Hoſt.de iureiur.quintauallis.nullo modo ſen
tētia eorum,arbitrium,laudum,dictum,uel arbitramētū
boni uiri poteſt dici iniquum, uel petere reduci ad arbi
trium boni uiri,nam ſi ponamus eos ut arbitros proceſ-
ſiſſe eorum ſentētiæ æquæ ſiue iniquæ de iure communi,
uel ſine aliquo pacto uel iuramento ſtari debet.ff.de ar-
bi. l.diem.§.ſtari.quamuis ſecundum Hoſt.iudex ex offi
cio ſuo poſſet occurrere ſi euidenter pactum contineret:
ut no.per eum de arbi.c.2.in glo.ſignificatur.unde utile
eſſet huic officio renunciari.Si uero ponamus eos tāquā
arbitratores,& amicos proceſſiſſe non poteſt reduci eo
rum laudum,dictum,uel arbitramentum,ꝙ habet quaſi
ſpeciem pacti, uel trāſactionis ut dicunt prædicti Inno.
& Hoſt.in c.quintauallis.& in corpore autem eſt caſus:
ut differētes iudices.§. ſi tamen col.9.nō poteſt dici nul
lum uel peti reduci ad arbitrium boni uiri niſi laudum
dictum uel arbitramentum eſſet cōtra Deum . Et ꝑ hoc
faciunt ſolemnes pactiones & renunciationes compro-
miſſi in inſtrumento appoſitæ.& præcipuè renunciatio,
& pactum iuramento interpoſito uallatum,de non petē
do dictorum arbitrorum ſententiam , laudum , dictum,
uel arbitramentum reduci ad arbitrium boni uiri.uel ꝑ
aliquem iudicem emendari.Et ꝙ tale pactum ſic iuramē
to uallatum hoc operari poſſit probatur ꝑ iura pro hac
parte inducta per Guil.in Specu.ꝗde arbitro.§. fi. ī prima
charta uer.quid ſi compromiſſum eſt & per do.Dy.de re
gu.iur.c.ſcienti.lib.6.& per Hoſtien.in d.c.quintauallis
in glo.magna.§. quid ſi partes compromiſerunt. & uer.
& hoc ultimum teneamus.¶Non obſtant iura in contra
rium allegata in ſupradictis gloſſ.Nam loquuntur quan
do iuramentum,uel cōpromiſſum eſt generaliter deſtā-
do dicto arbitrorū,ꝙ tunc intelligitur de dicto , uel lau-
do licito,&non iniquo ut no.in d.c.quintauallis cū ſuis
ſimilibus.uel intelligatur quando pactum interuenit ſi-
ne iuramento†plus enim operatur iuramentum quā ſim
4 plex pactum ut probatur extra de iureiuran . cum contin
gat.& eo.titu.c.ij.lib.6.& de pac.c.2.eo.li.Hinc eſt ꝙ de
iure canonico ualet compromiſſum cum iuramento con
tra c.decernimus . & extra de arbi.c. ij. & ibi per glō. &
5 Hoſtieu.¶†Non ob.iura q̃ dicunt quòd non ualent pacta
per quæ futurus dolus remittatur . Nam loquitur quan-
do expreſſè &explicitè futurus dolus remittatur,ſecus ſi
tacitè uel implicitè ut ꝓbatur.ff.de pac.l. ſi unus.§.illud.
& hoc etiam innuit dominus. Dy.de reg.iur. contractus
in fi.lib.6.At in compromiſſo pręſenti non fit pactum de
6 futuro dolo remittendo † Nam ſententia poſſet eſſe ini-
qua ſine dolo iudicātis ut probatur 2.q.6.hoc etiam pla-
cuit de priui.cum olim 2.in fi.¶Præterea in l.ſi unus.§.il
lud.cum ſimilibus inuitabatur ex tali pacto alter contra
7 hentium ex lucro†ꝙ ex dolo uel fraude poterit conſequi
ad dolum uel fraudem committendum.at iudex,uel arbi
ter,uel arbitrator ex ſua ſententia uel laudo nil lucratur,
quia commodum uel incōmodū cāæ ad eū non ꝑtinet;
8 unde ceſſat cauſa doli committendi.† & ſi diceres ꝙ op-
probrioſum eſſet iudici arbitro uel arbitratori quod eo-
rū ſententia emendetur:uerū eſt quando probatur dolus
iudicis adfuiſſe ut in prædicto capit. hoc etiam placuit.
¶Addi. ¶Aliàs ſecus de priuil.cum olim in ſi. Præterea
ut ſupra dictum eſt, dictum uel laudum arbitrorum ha-
bet ſpeciem pacti uel tranſactionis . unde cum tale pa-
ctum & tranſactio ſit iuramento uallatum & ſine interi-
tu ſalutis æternæ ſeruari poſſet,ſeruandum eſt,de iureiu.
c.ſi uero.& hoc innuit Hoſtien.in præall.c.quintauallis.
in uer.& hoc ultimum teneas ſuperius allegatum .

¶Allegationes domini Federic.Petrucij .

S V M M Æ.

1 *Negotium principale diuerſis proceſſibus intricare , & iuris ordinem turbare tollerandum non eſt.*

2 *Iudex ſecularis quo caſu debeat à iudicio coram eo cœpto ceſſare.*

3 *Sententia ſecundi iudicis , ubi primus iudex à proceſſu non eſt prohibitus an teneat.*

Q V AE S T I O CXXVI.

IN quæſtione dominí Campioli & Andreæ ad memo-
riam reduco ueoerabili collegio domini uicarij du-
calis,quòd pendente quæſtione præiudiciali , debet
5 ſuperſedere primus iudex , quia † ſi ſimul procede-
rent ſuper principali negotio , & ſuper præiudiciali eſ-
ſet negocium intricare diuerſis proceſſibus & iuris or-
dinem perturbare, quòd uitandum eſt. ut extra de ord.
cog.tuam.& qui ſi.ſint legi. lator.& de iudi . exhibita. &
de ſen.exc.ſi iudex laicus in fi.lib.6.& iſta iura ſunt ſum-
pta ex mente illarum.ll.C.de or.cog.& ſunt canonizata.
11.q.ult.¶Ex iſtis iuribus probatur ꝙ ſine aliqua inhibi-
tione facienda per Iudicem eccleſiaſticum coram quo
pendet quęſtio præiudicialis iudici ſeculari debet inte-
rim quieſcere iudex ſecularis.Sufficit enim ꝙ iudex ſecu
laris ſciat litem pendere ſuper præiudiciali , & interim
debet ceſſare,ut patet per iura prædicta, quę finita nō ſūt
tranſactione,cōpoſitione,ſeu longo ſilentio, uel aucto-
ritate rei iudicatæ.ff.ad Treb.l.j.§.ult.& de uer.ſig.l. trā-
ſacta. Nec enim uere eſt finitum uel iudicatum ꝙ appel-
latione pendente ſecundum leges uel ſecundū canones
ſuſpenſum eſt.unde condemnati appellantis integer eſt
ſtatus.¶Ad ſupradicta faciunt.ff.de reg.iu.l.j. cum ſua gl.
& de pœnis . l.2.§.ult.& nil.no. ap.pend. l.2. § . integer

& melios de iniuſt. rup. & irri. teſ. l. ſi quis exhæredato filio. §. hi autem omnes. Item ſciendum eſt, ꝙ non ſolū innouata poſt appellationem interpoſita à diffinitiua debent ante omnia reuocari, ſed etiam ionouata poſt ſentētiam, & ante appellationem, dum tamen poſtea ſit appellatū infra decem dies. & de hoc erat olim glo. ff. nil no. l. j. in gl. de ner. ſigni. ſi qua pœna hodie eſt tex. de ap. nō ſolū li. 6. j. reſpōſo. ¶In propoſito ergo cum iudici ſeculari facta ſit iuhibitio auctoritate iuris primo: & demum per miniſtrum eius, ſ. uicarium epiſcopi ne contra dominum Cāpiolum, uel eius bona procederet ī aliquo uigore inſtrumentorum de quibus erat quæſtio, an erat uſuraria nec nè, donec lis finita eſſet. & ſi lis finita non ſit, cū appellatio pendet pro parte domini Campioli ſolemniter infra tempus iuris interpoſita, & intimata & notificata oobis, ſequitur irrefragabiliter ꝙ contra ipſum dominom Campiolum obſtāte inhibitione iudicis & iuris, & litis pēdetia, & appellationionis beneficio, procedere nō debetis. Et ſi poſt ipſam ſentētiā ī aliquo proceſſiſtis per modum nullitatis & attemptati reuocare debetis: ut in c. non ſolum. Et hoc ſæpe in contradictorio iudicio ī noſtra curia ſeculari obtentum eſt. Et ne longe quæramus exempla, uos ipſi illud idē obſeruatis in alia q̄one quam dominus Campiolus habet cum Campiolo &c. ¶Quando ergo in nno & eodem iuris articulo eadem ꝑſooa diuerſo iure cēſebitur pro conſtanti habet cōſiliū do. Campioli ꝙ curia ſeotir pro eo. ¶Sed ſi curia domini Vicarij nolt hoc facere maturè & deliberatè nō debet ſentire moleſte dominus Campiolus, ſed benignè & patienter ſuſtinere. Et maxime procedit hoc caſu, cū iudex à quo appellatū fuit, ſi Vicarius epī appellati ſit & apoſtolos petenti nihil reſpōderit. Vnde & ſi appellatio alias teneret. tamē ꝓceſſus poſtea habitus nollus eſt. ut patet de app. c. 2. in cle. cum gl. ſua. Cætera ſuppleat atque ſupplenda teneat circuuſpecta religio præſidentis.

Conſilium Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Verbum tranſire in ſtatuti & conſtitutionibus, quid importet, & in q. 178.*

QVAESTIO CXXVII.

STatuto ciuitatis Seoen. cauetur, quòd qnicunque portauerit ad ciuitatem Senen. cinerem ad uagellandum, ſoluas duos ſolidos pro ſalma. Et quicunq; extraxerit de ciuitate ſoluat tres ſolidos. & ſi aliunde trāſitū fecerit ſoluat quinque ſolidos. ¶Modo quæritur ſi florentinus portauit cinerem ī comitatū Senē. puta intra fines Senen. an debeat ſoluere quinque ſolidos uel duos Et ſi alius emit ab iſto florentino illum cinerem, & portauit extra comitatum: ao debeat ſoluere qnioque ſolidos uel duos. ¶Item ſi aliquis facit de nono cinerem in comitatu Senen. & eum trahit extra comitatum Senen. an debeat ſoluere duos ſol. uel quique. ¶Item ex iſtis duabus q̄onibus uenit quærendum quō intelligatur hæc oratio, iſte tranſit per ciuitatem Senē. cū cinere, an intelligatur de illo, qui intrauit & exiuit. an uero de illo, qui exiſtens in comitatu Senē. fecit ibi cinerē & extraxit. ¶In his dubijs recurrendum eſt ad īterpretationē conſueiudinis, ſi q̄ua apparet in hoc caſu uel ſimili. ff. de legi. l. ſi interpretatione. & ad cōſuetudinē cōmnnem & modum loquendi extra de ſpō. ex literis. ¶At in propoſito cōſuetudo gabellæ habet ꝙ tantum ſoluat ille, qui merces detulit per comitatum Seoē. intrādo & exeundo, ſicut ſi intraſſet & exiſſet per ciuitatem Senen. Et tātum ſoluat ille, qui cum cineribus intrauit comitatum, & oon exiuit, ſicut ſolum intraſſet ciuitatem & nō exiſſet. Item tantū ſoluit qui exit cum mercibus de quomitatu ſicut ſi exiſſet de ciuitate. aliàs ſequeretur intellectus abſurdus. Nam ſi diceremus ꝙ deberemus intelligere ꝙ ille dicatur aliunde tranſitum facere, qui ſolommodo nō intrauit ciuitatē. Sequitur quòd ſi florentinus portauit cinerem prope portam ciuitatis Senen. & ibi eā uēdit ꝙ ſoluere debeat quinque ſol. Et poſtea ſi alius illum cinerem portet extra committatum ꝙ eodem modo ſoluere debet quinque ſol. Sed iſte intellectus eſt reꝓbus & abſurdus. Nam tantum debet ſoluere de merce, quæ intrat commitatū & exit ſicut ſi intraret ciuitatē & exiret.

1 ¶†Item hoc probatur per ſignificationem uocabuli. nam tranſire eſt per totum locum ire, quaſi ultra locum ire. Vnde ſi tranſire per agrum alienū fas eſt, ille dicitur trāſire per agrum alienū qui intrat & exit ſicut quis dicitur tranſire de epatu ad epatum, de eccleſia ad eccleſiam, de religione ad religionem. ¶Ad primum. j. diſt. omnes cum ſua gl. ¶Ad ſecundum de transla. c. ultim. ¶Ad ultimum de regula licet. & c. ut profeſſores. Vnde qui à ciuitate Senen. uadit Florentinam uō dicitur tranſire per Senas. ſed qui exiuit de Senis & tranſiuit Florentinam & trāſiuit ꝑ Podium Bonizi. Vnde ſi aliquis eſt in comitatu Senen. & uadit in Romandiolam & quæratur ab eo unde uenis reſpōdebit de comitatu Senen. & ſi quæratur qua tranſiuiſti, reſpondebit per comitatum Aretinum & non dicet ꝑ comitatum Senen. Et ille qui iuit uſque ad medium fluminis, & rediuit, non dicitur tranſire, ſed dicitur tranſire qui de una ripa ad aliam iuit. unde traus, & ultra idem eſt, ſecundum Hug. Vnde ſecundum Vinc. uerſus Trans, iuxta, ſupra quandoque notabit & ultra. Audiui tamen ꝙ in hoc caſu & ſimilibus ſie obſeruatū ē, quòd quicūq; non intrat ciuitatem Senen. & exit extra comitatum cū mercantia. ſi iſte mercantiam leuauerit extra comitatū dicatur tranſitum fecere à comitatu. à qua interpretatione non eſt recedendum: ut dixi.

Conſultatio domini Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Debitor conuentus in iudicio pro minori ſumma, ſi confiteatur de maiori an ſibi præiudicet.*

2 *Confeſſio ſi quando erronea ſit, uel à facto alieno dependent, uel probabili & iſto errore cauſata conficienti non præiudicat.*

3 *Confeſſio emiſſa à præſente præſenti ad liberandum etiā ſine cauſa, pacti uim habere cenſetur.*

QVAESTIO CXXVIII.

CReditor preſente debitore extra iudicium dū adinuicem rationem facerent de datis & receptis dixit debitori, qoòd ipſe debeat habere ſuper tali inſtrumeoto uiginti nomine ſortis, & tantum nomine uſurarum licet inſtrumentum diceret de quantitate maiori, deinde debitor cōuētus in iudicio ad totam quantitatē contentā in inſtrō dicit, ꝙ debet tantū habere creditor uigore talis inſtrumēti. Ad hoc probandū inducit confeſſionē illam.

1 ¶†Mō qneritur an iſta cōfeſſio pręiudicet. illa l. in cōtractibus. §. ſuper cęteris. C. de nō nu. pec. allegata in l. illa. cum de indebito. ff. de proba. vr̄ loqui cū debitor cōfitentur ſe tātū recepiſſe. cū in l. generaliter in gl. vr̄ dicere, quòd ad liberādū cōfeſſio facta ꝓ ſe pręiudicat. ¶Poſſet reſponderi illud uerū, quando ad hoc intēdebat. Sed q̄d eſſet dicere qnòd creditor inuētus à debitore in uia interrogatus quantum debes tu habere à me ſuper tali inſtrumento Reſponderet ꝙ centū florenos quòd hęc cōfeſſio parat liberationem in ſuperfluo.

¶Reſponſio do. Ioannis paliarenſis.

2 ¶Queſtio pſens nullum dubium habet † quòd confeſſio

pręiu-

prçiudicet ſibi, niſi probaretur ꝙ per errorem emiſſa fuerit. uel ex facto alieno prætẽdebat rõnem calculi. uel ex
3 alia cauſa probaretur iuſtus error quia † confeſſio emiſſa à præſente præſenti ad liberãdum etiam ſine cauſa obtinet uicem pacti. Caſus eſt in l. tale pactum. ff. de pact. & ibi de hoc immo plus dicit glo. in l. nõ ſolum. ff. de liberle. ꝙ etiam emiſſa ab abſente cõfeſſio ad liberandum ꝓdeſt abſenti, & parat cõtra ẽ mittẽtem doli exceptionẽ. Sed ſi forte emitteretur nõ diſpoſitiuè ꝙ tamen præſumitur ꝙ diſpoſitiuè emittatur. ſed per locũ, & ſolatiosè, tunc credo quod nõ liberaretur in l. obligationũ ſubſtãtia ff. de act. & ob. & hec eſt ueritas i caſu ꝓpoſito ſm gl. in l. generaliter. & l. cũ de indebito. de prob. & l. 2. §. circa de doli excep. & illæ gl. loquũtur quo ad obligationem. & quçritur nunquid cum cauſa uel non ſit emiſſa.

¶ Reſponſio domini Fede. de Senis ad plura dubia.

S V M M A E.

1 *Teſtatore capellam fieri iubente nulla de tempore mentionem faciẽte, an hæredibus uel fideicom. poterit mortuo teſtatore tempus ad id agendum conſtitui.*

2 *Tempus eligendi, præſentandi, ſeu conferendi quibus currere dicatur.*

3 *Religioſus quo pacto poſſit a clauſtro auocari.*

4 *Monachus à clauſtro ad beneficium auocandus debet eſſe famæ laudabilis &c.*

QVAESTIO CXXIX.

CAſus talis eſt. Teſtator in ſua ultima uoluntate iuſſit fieri capellam, non tamen adiecit tempus, & diſpoſuit ad quem uellet in poſterũ ius patronatus ꝑtinere. Mortuo teſtatore heres ſiue fideicommiſſarius obtinuit unam conſtitutionem capellç ita quod aliquantulũ proceſſum eſt i opere. ſed ual
1 de parum. ¶ Modo queritur infra quantum tempus tenetur ad eã ſequendum. ¶ Secundo queritur quando incipiat patrono currere tempus pręſentandi, & an poſſet pręſentare religioſum. & ſi non pręſentauit, an ex hoc priuetur iure pręſentandi pro illa uice. ¶ Ad primũ licet de hoc uariè notatur in Specu. de Inſtru. edi. §. ulti. in fin. tamen uidetur ſtandum decre. iij. de teſta. cũ ſua glo. ſic ſ. ut tempus ſit unius anni a die monitionis factę per epiſcopum, niſi iuſta de cauſa ille ad quem pertinet, fuerat impeditus; ut ibi no. Hoſt. uel niſi aliud tempus fuerat ſtatutum per epiſcopalem conſtitutionem. ¶ † Ad ſecũdum
2 uidetur dicendũ quòd cum tẽpus eligendi, pręſentandi, ſeu conferendi currãt tantum neglıgẽtibus: ut legitur & no. de conceſ. preben. c. 2. & c. quia. cum ſimilibus. Et in opere illius capellę nõ ſit tãtũ proceſſum, quòd poſſint ibi diuina officia celebrari: nec poteſt adhuc eccleſia uel baſilica appellari: quia nõ ſunt ibi ſubſtantialia illius capellę, & ſic cum non poſſet ibi conſecratio adhiberi eccleſię non poteſt dici eccleſia, & per cõſequẽs quod nõ fuit i rerum natura non poteſt dici uacare. Et quia etiam ceſſat ratio. c. 1. & 2. de iure patrona. dico quod iſti patrono non currit tempus niſi ab eo tempore quo ad tale ędificium poteſt capella uel baſilica nuncupari, & tunc temporis indiget regimine ſacerdotis. & ante non uidetur i mora patronus Ad hoc de ecele. ędi. c. pe. cum ſua materia. Tamen ad uitandum dubium cautela eſt: ut patronus pręſentet, & ſi epiſcopus admiſerit pręſentationẽ bene quidem, & ſi non admiſerit, ex eo ꝙ nimis tempeſtiuè ꝓceſſit ad pręſentandum, tamen remanebit ius ſaluum ad pręſentandum, tẽpore competenti. Ad hoc de conceſſ.
3 pręben. c. 3. lib. 6. & eõ. li. de elec. ſi confirmationẽ. ¶ † Ad tertium uidetur dicendum ꝙ religioſus non poteſt auocari à clauſtro niſi primo promoueatur ad beneficiũ curatum: ut in hoc habeat priuilegium curæ animarum de ſta. mo. ꝙ Dei de reg. ſuper eo & quod no. de reli. do. c. 3. in clemen. Si tamen eſt dubium an iſte de quo quæritur ſit religioſus, & epiſcopus ciuitatis illorum quorum intereſt præſentationem admiſerit, & ab eo non fuerit appellatum non licebit de ſtatu eius ulterius queri nec refricari. Ad hoc de ele. cum dilecti in fi. ¶ Ad uero iſte de quo quæritur ſit religioſus, uiſo quodam inſtrumento: & conſiderato ꝙ habitum religioſum longo tempore portauerat licet extra monaſterium, uidetur dicendum ꝙ ſit. Nã licet uerba dicti inſtrumenti uideantur eſſe narratoria & de præterito & ſic fidem non facientia per id quod legitur & not. de probatio. c. uno in clem. tamen quia notarius in ſcriptis fatetur ſe omnibus ſuper narratis interfuiſſe fides eſt adhibenda. pro quo facit extra de iure patro. c. ꝙ autem. & hoc etiam placet Hoſt. de uerbo. ſig. abbate in uer. fiat fides in uer. ſed quid ſi iudex. maxime quia deferendo habitum per longum tempus; uidetur ratificaſſe dictam profeſſionem ſi quis in ea fuiſſet defectus. ad hoc de reg. c. ſignificatum. & eo. titu. c. 1. lib. 6. & maxime quia ratione habitus debet preſumi ꝙ ſit religioſus. & quia ſic habitus, & reputatus eſt ad hoc de regula. uidua. & de ſenten. excom. ſi iudex laicus. lib. 6. ¶ Ad ultimum uidetur dicendum ꝙ non ſit priuatus nec priuandus per id quod legi. & no. per Ber. de offi. ordi. cum nos. & per Archid. de
4 præben. c. 1. li. 6. Maxime † quia in caſu noſtro in iſto monacho reperitur uita idonea; fama laudabilis, & conuerſatio honeſta, & nulla indignitas reperitur, in eo quam ſm merita c. tequirit eum in cunctis. Circa ultimũ uideas no. per Io. An. de of. or. cum nos in nouella.

¶ Conſilium Federici.

S V M M A E.

1 *Leproſi an in eorum hoſpitali quod aliquo reſpectu dici non poteſt eccleſiaſticum poſſint rectorem eligere & reſtituere qui epiſcopo loci non ſubiaceat.*

2 *Diſpoſit. o. c. 4. de relig. domi. in clemen. de quibus locis intelligatur.*

3 *Duplicem habens poteſtatem in procedendo unam eligens, aliam non uidetur includere uel exercere.*

QVAESTIO CXXX.

1 FActum eſt tale. † Quædã domus eſt in qua morantur leproſi & uocat̃ hoſpitale talis loci. In iſta domo nõ eſt altare, nec cãpanile, nec alia per q̃ prima facie poſſet locus eccleſiaſticus dici, uel religioſus, nec apparet ꝙ auctoritate Pontificis fuerit ad tale uſum deputatus. nec eſt memoria ꝙ epĩs loci unq̃ ibi iura epalia exercuerit uel habuerit. Saluo ꝙ de teſtamẽtis & relictis ibidẽ aliquando quartam habuerit. Leproſi ibi morantes eligunt ſibi unum Rectorem, Gubernatorem, uel procuratorem. qui nullam cõfirmationem ab epiſcopo loci recepit, ſed ipſi eligunt ſibi unum Rectorẽ & remouẽt pro libito uoluntatis. Nunc epiſcopus loci petit ab iſto iura epiſcopalia ſicut ab hoſpitalibus ſibi ſubiectis. Petit etiã rationem de receptis & expenſis. Iſti uerò dicunt, ꝙ locus non eſt eccleſiaſticus. & ꝙ ſunt exempti per præſcriptionem. cuius initij memoria non exiſtit. ¶ Queritur an bene dicant. Super quibus habita deliberatione conueniẽti uidetur dicendum ꝙ præmiſſis ueris exiſtentibus, talis locus non eſt eccleſiaſticus: nec ſubiectus eccleſiaſticę poteſtati; nec ad præmiſſa tenetur. ad hoc facit quod no. Hoſtien. de relig. do. c. 4. & Ioan. And. & Pan. de pręben. per
2 literas in cle. ¶ † Sed cõtra extra de relig. dom. c. 4. in cle. ſol. ibi loquitur de locis exemptis ſubiectis eccleſiaſticæ poteſtati ut ex tex. colligitur. & hoc no. ibi Paulus de ſeculari-

cularibus.¶Sed cõ tra,nam eo ipſo, ꝙ percipit quartam,
quæ eſt de iure epiſcopali, ſignum & præſumptio eſt, ꝙ
in aliis ſit ſubiectus ille locus epiſcopo ar.de religio.do.
c.1.So.illud habet locũ in loco,uel domo,de qua,& quo
certum eſt,ꝙ eſt eccleſiaſticum,quia ibi loquitur de ec-
cleſia q̃ de neceſitate debet ſubeſſe alicui epiſcopo, quo
ad iura epiſcopalia.Sed iſte locus non eſt eccleſiaſticus.
igitur preſcriptio in uno articulo non debet exteudi ad
alia ut de præſcrip.audetis.& ibi no.gl.¶Sed cõtra uide-
tur de re iudi.cum Bertoldus.in gl.ſed uidetur.Et in du-
bio ſi neſciretur an auctoritate pontificis fuerit locus de
putatus ad talem uſum nec ne,ſtaremus poſſesſioni,& re
quæ prima facie apparet.quia ex quo ibi nõ ſunt clerici
nec altare,nec campanile,nec epiſcopus eſt in poſſesſio
ne excercendi cõmuniter iura epiſcopalia,præſumemus
locum eſſe prophanum.ut no.Archi.de conſecra.diſt.t.
nemo.quia plura ſuadent dici eum locum prophanum,
quàm eccleſiaſticum.ad quod facit quod no.13.diſt.c.1.
in gl.non intelligas ad idem de proba.licet ad finem.&
de iure patro.ſuggeſtum. Ad ſupradicta benefacit quod
no.Innoc.de donatio.inter dilectos.de illo hoſpitali ſan
cti Allucii.Sed contra facit quod ipſe Inn.no.de ec.ædi.
c.1.ubi innuit quòd collegiũ leproſorũ eſt religioſum.
¶Solu.intellige illud ſecundum præmiſſa,ſ.quando ha-
bent eccleſiam auctoritate ſuperioris.Alias malè dicitur
ut patet in eo quod no.Io.An.& Pan.de religio.domi.c.
2.ſuper uerbo ſecularibus clericis in clem. Si uerò præ-
ſupponimus locum fore eccleſiaſticum & præſcriptionẽ
de qua ſupra dictum eſt probari poſſe; debet cenſeri lo-
cus exemptus.Verum tamẽ ſit & locus ſic exemptus quo
minus epiſcopus loci poſſet exigere rationem auctorita
te apoſtolica.ut in c.2.de religio.domi.in clem.¶Proceſ
ſus igitur factus contra talem Rectorem per Vicarium
Epiſcopi ut reddat rationẽ & per vicarium non eſt expſ-
ſum,quia tanquam delegatus uel auctoritate apoſtolica
hoc facit,eſt nullus.Quia ex quo non exprimit,intelligi
tur uti ſua ordinaria p̃tate quia delegata non præſumi-
3 tur niſi appareat uel probetur.Si quis igitur † duplici po-
teſtate poteſt uti,una ordinaria altera delegata,& in pro
cedendo exprimit nomen ordinarii.nõ p̃ſumitur quòd
auctoritate apoſtolica hoc faciat ut põt colligi ex verbis
Inn.& Hoſt.de off ord.licet in uerbo faciendi. & de præ
ſcrip.cum officii.Idem in legato dicẽdũ uidetur ad hoc
de præben.hij qui li.6.immo poteſt dici ꝙ epiſcopus cõ
ſtituendo generalem vicarium non uidetur committere
niſi ea,quæ competunt ſibi ratione ordinariæ iuriſdictio
nis.arg.ad hoc d.c.2.& de procu.qui ad agendum lib.6.
Non autem ea quæ competunt ſibi ex delegata poteſtate,
nec talis poteſtas delegata quamuis ꝑpetua,tranſit in ca
pitulum ſede uac.ut no.Archi.in trac.hęret.in 3. charta.
§.poſt hoc quęro.& §.ſequen. Et ſic uidetur mihi Federi-
co de Senis nunc actu Peruſii legenti.In quorum teſtimo
nium &c.

¶Reſponſio do.Federici de Senis, & alorum doctorum ad pulchrum dubium.

SVMMAE.

1 *Decedere pro parte teſtatus & pro parte inteſtatus nemo debet.*

2 *Poteſtas Romanæ eccleſiæ dicitur eſſe à deo immediate. & Christi fidelibus ſingulari priuilegio prælata.*

3 *Romanæ eccleſiæ auctoritas in deciſionibus cauſarum et negociorum quod præferatur expoſitoribus ſacræ ſcripturæ.*

4 *Ad Romanam eccleſiam recurrente pro terminatione in dubiis & arduis, & maxime in articulis fidei.*

5 *Quod ſancta mater eccleſia determinauerit de neceſſitate tenendum ſit,quæ errare non poteſt.*

6 *Lex ciuilis ſeruanda eſt ut canon,niſi peccatum contineat, nam eccleſia Romana leges Imperiales approbauit.*

7 *Dominium rerum quo iure & quibus modis quæratur.*

8 *Teſtatoris uoluntas à iure deuians an ſit ſeruanda.*

9 *Bona teſtatoris præter iuris ordinem occupans uel contra eius uoluntatem tenetur ad reſtitutionem.*

QVAESTIO CXXXI.

CAſus talis eſt. Quidam teſtator in teſtamento ſuo
inter cætera ſic diſpoſuit. Relinquo domine B.
ſorori meę.x.ſol.& uolo quòd de bonis meis
plus petere uel habere nõ poſſit aliqua rationę
uel cauſa.Itẽ domino Pe.relinquo decem ſolidos,& i ip
ſis dictum dominum Pe.hæredem inſtituo. Cum in ip-
ſo teſtõ nullum alium hæredem uniuerſalem uel particu
larem inſtituit certũ eſt quod de iure ciuili cui canones
nõ cõtradicũt iſte inſtitutus in x.ſol.habetur pro herede
1 uniuerſali,quia † non debet quis decedere pro parte te-
ſtatus & pro parte inteſtatus.ff.de hæred.inſti.l.j.& C.e;
ti.l.quoties. ¶Nunc quæritur an ſinè peccato iſte domi.
petrus poſſet ultra decem ſolidos in quibus hęres inſtitu
tus eſt petere.Et ſi aliquid habuit ultra;utrum poſſit il-
lud retinere ſine peccato. Simili modo quæritur de do-
mina D.cui ſimpliciter fuit relicta quantitas decem ſoli
do.& uetita fuit,quòd amplius habere nõ poſſet de iure
ciuili.cui canones cõſentiũt an plus petere poſſit. ¶Et ſi
aliquid habuerit plus an teneatur reſtituere.Circa quod
2 ſciendum eſt quòd † poteſtas Romanę eccleſiæ immedia
te eſt à Deo,& uoce Domini uniuerſo orbi & Chriſti fi-
delibus ſingulari priuilegio ꝓlata eſt 21. diſt.in nouo &
c.quamuis. Et ex iſto priuilegio a poteſtate clauiũ cõceſ
ſo beato Petro,& poſt eum ſucceſſoribus ſuis,habet Ro
mana eccleſia poteſtatem condendi canones,& ligãdi&
3 ſoluendi de transla.epi. c.1. † & in deciſionibus cauſarũ
& negociorum.ubi requiritur ſcientia & poteſtas,prefer
tur auctoritas Romanæ eccleſię expoſitoribus ſacræ ſcri
4 pturę.xx.diſt.§.j.† Et ubicunq; in eccleſia ſancta Dei a li-
quod dubium & arduum accidit;maximè in articulis fi-
dei: ad Romanã eccleſiam recorrendum eſt pro termi-
5 natione † & quod ſancta mater eccleſia determinauerit,
de neceſitate tenẽdum eſt:quia ipſa finaliter errare non
poteſt,cum Chriſtus pro ea orauit,nè eius fides deficiat.
hoc probatur per ordinem.23.q.1. quoniam uetus.& in
ti.de ſum.trin.c.1.lib.6.& eo. titu.in conſt. cle. publica-
tis per dominum Ioannem papam.extra de hæreti.cum
Chriſtus & de bap.maiores in prin.23. q. 1.hæc eſt fides
& c.pudenda.ſancta ergo mater eccleſia in ſuis canonib.
& decretalibus doctrinæ ueteris,& noui teſtamẽti,adhe
rens,omne quod eſt peccatũ,& quod ex eo ſequi poteſt,ꝓ
hibet,& nulla conſtitutio contra ius diuinũ ualere põt.
de cõſue.c.ult.& c.uigilanti,& c.fi.de preſcrip. ubi ergo
expreſsè ius diuinum morale nõ contradicat canoni uel
decretali.& in dubio preſumendũ eſt quòd quicquid fa
cit Romanus pontifex uel ſtatuit,quòd illud ſit bene fa-
ctũ uel ſtatutũ.ut dicit vrbanus papa.25.q.1. ſunt quidã.
6 ¶Conſequenter ſciendũ eſt † quòd lex ciuilis niſi mani-
feſtè cõtineat peccatũ,uel canonici cõtradicat,tãquã ca
nõ ſeruanda eſt,quia Romana eccleſia leges imperiales
approbauit.ut patet.x.diſtinct.de capel.& de noui oper.
nuncia.c.1. & ibi ſunt aliæ concordantiæ. Item conſe-
quenter ſciendũ ẽ,quòd iure ciuili & canonico ſtatutum
eſt,quòd teſtator nõ põt facere quod leges nõ habeãt lo-
cum in ſuo teſtamento.quia oẽs,legibus & canonib. Ro
manorum Pontificum & Imperatorem aſtringuntur de
loca .potuit.ff. de leg.1.l.nemo poteſt. ¶De canone pa-
tet

tet per Inno. monarchā iuris diuini & humani de teſta.
requiſiſti.imò multa diſponuntur per canonē in teſta-
mentis contra uoluntatem teſtantium,ut eodem ti.tua &
c. Raynaldus in fine. ¶Item appropinquando propoſito
meo ſciendum eſt, quòd iure Romanorum pontificum,
Regnm, & Imperatorum ſtatutum eſt, quòd hæc ſi do-
mus tua, hæc ſi uilla tua, id eſt domina rerum & modi
acquirendi dominia introducti ſunt à iuregentium & cō
ſtitutione humana. Et dicit beatus Auguſtinus cuius uer
7 ba habentur 8.diſt.quo iure†inter modos uerò acquiren
di eſt per heredis inſtitutionem,hæreditatis aditionem,
& acceptationem legati.Item licet leges & canones ſū-
mè faueant uoluntatibus teſtatorum, tamen interdum
8 declinant ab eis. Quid enim †ſi teſtator relinquit aliq̄d
non capaci? puta ſpurio,bue pagano,uel hæretico. num-
quid ſeruabitur talis uoluntas uel teſtator uult quod oſſa
ſua proiiciātur in mari,uel priuauit filios, uel patronos.
Certè non ſeruabitur talis uoluntas, quia leges hoc uo-
lunt,& quòd lea ſtatuit canon approbat, & quòd uult
canon,hoc uult deus,quia conditor canonis poteſtatem
9 habet à deo,ut probatur ex præmiſſis. ¶†Ergo concludo
quòd domino B. ſi aliquid ultra decem ſoli. habet ex
bonis illius teſtatoris inuito eo cuius intereſt,tenetur il
lud reſtituere,quia illud habet contra uoluntatem teſta-
toris expreſſam,quæ uoluntas de iure communi ſeruan-
da eſt,& hoc non uidetur habere aliquam dubitationem.
Dominus uerò. P.debet habere totū reſiduū ea poteſta-
te legis,id eſt iuris interpretatione,quę lea uoluit,ut ſu-
pra dictum eſt,quòd iſte habeatur pro hærede uniuerſa-
li. Nec eſt hoc contra intentionem teſtatoris, quia teſta-
tor non prohibuit,quòd iſte dominus. P. non poſſit am-
plius de bonis ſuis habere.Quod ergo non apertè decla-
rauit teſtator lex ſuppleuit & declarauit.Nec eſt hoc no-
uum. Nam in contractu ſponſaliorum hoc obtinuit, ut
de deſ.impu.c.uno lib.6. Cum ergo tractemus hic de mo
do acquirendi dominium introducto à legē humana, &
lex humana ſic interpretatur intentionem teſtatoris,&ta
lis lex habeatur pro canone, & q̄ facit canon facit deus,
uidetur quòd iſte.P. ſine peccato uniuerſam hæreditatē
dicti teſtatoris poſſet retinere, quia ex quo retinet eam
auctoritate iuris,à quo pendent rerum domina,non pec
cat 14.quęſt.3.non peccat, & quòd de iure poſſidetur iu
ſte poſſidetur.de uerd.ſig.ius cum concor.ſuis. Præfatæ
ergo dominæ B.reſiſtit teſtatoris intentio,& legis aucto
ritas. Sed præfato domino. P. aſſiſtit legis auctoritas, &
intentio teſtatoris præſumpta,& legis poteſtatem ſup-
plet canon ex interpretatione.

¶Frater Petrus de palude.

¶Dominus Frater Petrus de palude ordinis fratrum
prædicatorum utriuſque iuris doctor & ſacræ paginæ
magiſter patriarcha Hieroſolimitanus .uiſis per eum ſu-
praſcriptis,& ſuppoſitis tanquam ueris reſpondit,quòd
de bonis acquirendis de bona conſcientia ſtandum eſt
iuri,ſicut ſuperius continetur. Addit tamen,quòd ſi teſta
tor fuerit p̄ malitiam circumuentus, deceptus uel ſedu-
ctus ut faceret dominum petrum hæredem in decem ſoli
dos,ut p̄ hoc ſuccederet, in aliis nō per eū declaratis q̄d
in iſto caſu non poſſet dominus petrus omnia illa habe-
re de bona conſcientia,quia ſi deceptus,uel circumuētus
uel ſeductus fuiſſet teſtator,ea quo hoc apparet eſſe con
tra mentem teſtatoris,quia non intelligit nec credidit il
lū debere nec poſſe ſuccedere.in omnibus illis bonis ſuis
licet de rigore iuris & iuris interpretatione poſſet eſſe
hæres in omnibus.¶De domina uero B.non eſt quæſtio,
quia non poteſt ultra quam ſibi relictum eſt aliquid de
bona conſcientia habere,quia hoc eſſet contra expreſſā
mentem teſtatoris.

¶Frater Dominicus de Lamfredis.

¶Et ſic mihi fratri Dominico de Lamfredis ordinis
prædicatorum ſuper prædicto caſu uidetur & reſpondeo
& uerum ſic eſſe credo,ut dictus dominus diffiniuit.

¶Raynerius Abbas.

¶Ego Rainerius Abbas Podii boniti uiſis & diligen-
ter conſideratis prædictis, & attendens quòd per leges
nulli debet laqueus iniici:ut dicit canon 17.q.1.de uidu
is,& ſupra tangitur,per leges ſcilicet ſic ordinatum eſt.
Si ſic nō poteſt eſſe ſine peccato iā per leges laqueus inii
ceretur quod ſentire eſſet abſurdum. Et quia ſcriptum
eſt.Omne,q̄ non eſt ex fide &c.1 18. q.1.§.ea his, & de
pe.diſt.3.ad fi.§.illud,& de præſcrip.c. ult.Et ea ponitur
ineſt.ex conſcientia:ut in §. ea his præallegato. habetur
textualiter,&no.in c.ult.ſupra alleg.ſed ex fide,ideſt cō
ſcientia eſt lex illa,quę hæreditatem differt inſtitutio in
certa re.niſi alius uniuerſaliter uel i quota ſit inſtitutus,
ita lea ciuilis & canonica circa domina rerum, & illi
tollit,& alteri confert. Pari ergo rati one & lex illa quę
hęreditatem defert inſtituto in certa re.ubi alius hæres
inſtitutus non eſt ea fide,id eſt cōſcientia eſt.Nam ſi fiat
contra conſcientiam præcepti uel prohibitionis tūc non
eſſet conſcientia. Sed in caſu noſtro nullum præceptum
uel nulla prohibitio in contrarium ab eccleſia inuenitur
ſed approbatio.ut probat cano.10.diſt.ſi in adiutorium.
Et alia iura ſupra inducta. ¶ Quid plura canon loquens
de præſcriptione rerum & earum domino appellat le-
ges Romanas & dicit eas leges diuinitus,per ora princi-
pum promulgatis 10.q.3. c.ultim. Vnde credo,q̄ ſupra
ſcribitur ueritatem omnino habere. Et illum dominum
P.iuſte ſuccedere. Et illam dominam.B.ultra legatum nō
poſſe petere,nec etiam retinere,niſi de uolūtate domini
P.prædicti.

¶Reſponſio Federici ad pulchrum dubium.

S V M M AE.

1 *Beneficium eccleſiaſticum uel rectoratus:nomen priora-*
tus obtinens, an minori 14.an.maiori tamen ſepten-
nio conferri poſſit.
2 *Prioratus non collegiatus an ſit dignita s.*
3 *Prioratus duo an ab uno poſſit haberi.*

QVAESTIO CXXXII.

CAſus talis eſt. Quædam eſt canonica ruralis, ſiue
prioratus ſine collegio, & ſine cura: Nam non
habet parochiam uel limites parochiæ, nec ius
decimandi, nec parochianos aliquos, nec po-
teſtatem aliquam cenſuram exercendi in aliquos,nec
habet aliam prærogatiuam inter alios rectores.nec ha
bet ius,quòd aliqui debeant ſepeliri in eius cœmeterio,
ita quòd rector eius nil aliud habet facere,niſi dicere of
ficium ſuū,cuſtodire muros eccleſiæ,& fructus percipe-
re de quibuſdam terris & poſſeſſionibus eccleſię.Verum
tamen iſte talis rector uocatur prior, & ipſum beneficiū
1 uocatur canonica. ¶Nunc quæritur † an tale beneficium
poſſit conferri minori 14.annis:maiori tamen ſeptennio.
Et uidetur,q̄ non,nam prioratus dignitas eſt, de præbē-
dis, ergo non poteſt,de electione, cum in cunctis, & de
ætа.& qualita.c.uno lib.6.Et ſi non eſt dignitas,non po-
teſt negari quin ſit perſonatus, de præben.cum ſingula
ſuper uerbo prioratibus li.6.Ioan.And.& Archid.dicunt
ibi etiam non curatis, & alias de præb. de multa. & de
electio.dudum 2.Quaſi dicant prioratus eſt perſonatus.
Vnde dico,quòd non eſt curatum,tamen idem iudicium
eſt de perſonatu non curatu:ſicut de eccleſia curata;ad
idem quod no.Archid. de conſue.c.1.li.6. in fin. magnæ
glo.ubi dicit quod archipresbyteri, Præpoſiti,& decani
ruales ſunt conſtituti in dignitate.in contrarium facit,
quod

qđ no.Ioan. And.de reſer.& ſi in gl.de iſtius ætate in cle.
2 ubi dicit quòd † prioratus non collegiatus non eſt digni
tas.ad idem de elec.ſtatutum lib.6. ubi dicitur quod ec-
cleſia prrochialis curata nó collegiata, non eſt dignitas.
Ergo multominus in caſu noſtro cum nec collegium nec
curam nec aliquam habeat iuriſdictionem. Ad idem a cõ
trario ſenſu de ſtatu mo.c.1.§.cæterum in cle.ubi dicit ꝙ
prioratus curatus ſine aliqua diſpenſatione poteſt cóferri
ri habẽti 23.annos. Datur ergo intelligi ꝙ prioratus nec
eſt dignitas, nec perſonatus, alias non poſſet conferri ſine
diſpenſatione minori.25.ut in c.uno.de ęta.& quali.er-
go ſi non eſt perſonatus, nec aliter habet curã: dicemus ip
ſum ſimplex beneficiũ.& ſic poteſt cóferri minori.14.an
nis, ad hoc de elec.ex eo ꝙ li.6.& facit quod no.de præb.
ſuper inordinata. Et uidemus per experientiam ꝙ ſi ple-
bes nó ſunt curatæ nec alias collegiatæ nec ſub ſe hẽant
capellas, nec ſuper aliquos habeãt iuriſdõnem, uel pre-
rogatiuam, cóferuntur ut beneficia ſimplicia: ut in Pleba
no de Preto Groſſeranæ diœceſis qui duas plebes habet.
Idem in Archipresbytero Maſſæ, nã nó eſt dubium quòd
conſuetudine poteſt introduci. ut beneficium perdat na-
turam antiquam & noua accipiat, ad hoc de præb.cũ de
beneficio, li.6.Itẽ uidemus quòd qñ iura faciunt mẽtionẽ
de dignitatibus & perſonatibus nominant prioratus: ut
de offi. or.c.præſenti.li.6.Sed ad quid fieret ſpecialis mẽ
tio de prioratibus ſi includeretur ſub nomine dignitatũ,
& perſonatuũ fruſtra. Imo nominando prioratum, & per
ſe membrũ faciẽdo, dat intelligere quòd alia nó includũ
tur ſub præcedentibus ar. ad hoc.ff.de aur.& arg.leg.l.1.
ad idem conſtitutio.Ioan.22.quæ incipit ſpectabilis quæ
plures & plures dat dignitates prioratus, perſonatus ec-
cleſiæ &c. Et prima declaratio facta ſuper illa conſtitu-
tione dicit quod abbatia quę aliàs eſt dignitas: ut de in-
ſti.ca.ult.ſi non eſt curata. nec alias habet alia propter q̃
dignitas uel perſonatus dicatur, non comprehẽditur ſub
illa cõſtitutione. Et ſic uidetur poſſe concludi qđ ex quo
non eſt dignitas, uel perſonatus. uel alias curatus. poteſt
conferri ſeptennio maiori. Contrarium no.Io.An.& Ar-
ſcrip.ſi eo tempore.lib.6.non illa ratione quod ſit digni
tas uel perſonatus. Addi. Non ob.de præben.niſi quia ibi
loquitur de prioratu cõuentuali regulari uel ſeculari. Et
ideo ob.glo.Io. And.& Archi.de præb.cum ſingul.ſuper
3 uerbo prioratibus. Quia † licet prioratus ſit ſine cura.ta-
men non poſſunt duo haberi. Nec alia duo beneficia ſim-
plicia licet haberi de iure communi maxime in religioſis
in quibus magis ambitio prohibetur. ut de ele.c.ult.in ol.
Itẽ potuerunt intelligere præfati Ioan. And.& Archidia.
de prioratibus qui alias tales ſint quod ſonẽt in dignitatẽ
uel perſonatum. alias contradiceret illa gloſſ.de reſcrip.
Et ſi principalis in gl.de iſtius ætate in cle. Nec ob.gl.Ar
chi.de conſue.c.1.in ſi.lib.6.quia illa glo.debet intelligi
de Archipresbyteris & Decanis, qui uel ratione clerico-
rum Collegiorum uel capellarum uel alterius prærogati
uę, ut Prioratus dignitatem uel perſonatum hẽre debe-
rent de uer.ſig.quamuis ideſt.

¶Conſilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Appellans à ſententia diffinitiua ſi negligens ſit appel. proſequi coram quo iudice condemnabitur in expenſis.*
2 *Appellatus appellatore negligente poteſt petere ſententiam pro ſe latam confirmari per iudicem appellationis.*
3 *Exceptio rei iudicatæ poteſt in uim peremptoriæ & dilatoriæ opponi.*

QVAESTIO CXXXIII.

Caſus talis eſt. Quidam a ſnia contra ſe lata ap-
pellauit; coram iudice appellationis compa-
ruit, libellum obtulit, litẽ cũ appellatio in ipſa
appellationis cauſa cõteſtat eſt i proceſſu cau
ſæ pp negligẽtia appellãtis tẽpora exercẽdæ appellatio-
nis ſunt decurſa, & ſic appellatio deſerta eſt, & rata ma-
net ſnia.& iuris interpretatione fingitur nó appellatũ in
quo caſu iudex appel lationis pronũciat iuſtè uel iniuſtè
pronũciatũ. ut C.de appel.eos in gloſſ.not.formã. Appel
latus uero petit a iudice appellationis declarari & pro-
nũciari tẽpora fore decurſa.& ſe relaxari ab obſeruatio-
ne iudicij.& cõdemnari ſibi appellantẽ in expenſis quas
ipſe appellatus fecit occaſione talis appellationis.¶Quæ
1 ritur nũquid rectè petat.¶†Ad quod ſciendũ eſt indubitã
ter uerũ eſſe appellantẽ, nó proſequẽtẽ uel deficiẽtẽ ſeu
ſuccũbentẽ in cauſa appellationis, condemnari debere
in expenſis. ſufficit remitti ubi communiter tractatur
materia extra de dolo & contu.finem cum moderatione
quam ibi ponit Innocen. & Hoſti. Sed reſtat uidendum
per quem in caſu pręmiſſo fiat iſta condemnatio expen-
ſarum, an per iudicem primum, an per iudicem appel-
lationis.& certum eſt quando iudex appellationis pronũ
ciat male appellatum & condemnat appellantem in ex-
penſis.2.q.6.omnimodo.& §.pater.& extra de ap.cum in
eccleſia.& c.ut debitus. & alio multiplici remedio: eius
calumnia & temeritas a lege compeſcitur. C. de ap.l. eos
ad finẽ quorum ap.non reci.l. ab executione in fine & de
pœnis calumniam. Et iſte caſus eſt indubitabilis ſed non
eſt caſus noſter.¶Item quando appellãs nullo modo pro
2 ſequatur appellationem & etiam appellatus. Quod † ap-
pellatus appellatore negligẽte poteſt petere ſententiam
pro ſe latam confirmari per iudicem appellationis ut ex
tra de ap.abbate.& C.eo. tit. auẽ. ei qui. canonizata. 12.
q.6.ſi quis appel. & per conſequens iudex appellationis
nunquam habuit exercitum cauſæ appellationis, quia
nunquam fuit aditus per aliquam partium in iſto caſu iu
dex appellationis, qui de appellationis cauſa nullatenus
cognoſcit in expẽſis non condemnat negligẽtem, ſed po
tius primus iudex maximè ſi erat ordinarius extra de ap.
reprehenſibilis cum ſi. & iſte non eſt caſus noſter ad lite
ram.¶Sed ueniẽdo ad caſum noſtrum premittamus duo
generalia ad euidentiam reſponſionis faciendæ. Primum
eſt quod omnis fruſtrator, calumnioſus, uel temerarius,
ſeu doloſus, ſiue impetrando, ſiue agendo, ſiue excipien-
do, uel alium actum in iudicio uel extra faciendo, puni-
tur ſaltem in expenſis; quas aduerſarius fecit occaſione
huiuſmodi. probatur hoc per eum ordinem extra de re-
ſcrip.cæterum & cap.ex parte ij.& eod.titu.c. ulti. & de
dolo. & contumacia capitulo ſecundo & cap. finem. de
pœnis. cap. calumnia. Secundum eſt quod quilibet iu-
dex cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio extra de reſcri. c. ſup
litteras ad eũ impetratas nullas eſſe ipſo iure, nihilomi-
nus tamen condemnat in expenſis impetrantem & adeũ
tem. & de hoc multi iuris ignari mirarentur. Et de hoc
eſt caſus. extra de reſcrip. cap. ult. & ibi gloſſ. & clarius
eodem titulo capitu.1.in conſilio Vien.¶Item ſciendum
eſt quod iſta exceptio, quæ proponitur coram iudice ap-
pellationis uidelicet dico & excipio appellationi expreſ
sè renunciatum eſſe uel tacitè, ut quia tempora ſunt de-
curſa. uel dico non fuiſſe appellatum in ſcriptis uel infra
x.dies, uel nullo modo fuiſſe appellatum poteſt opponi
in uim dilatoriæ coram iudice appellationis cõtra iuriſ
dictionem ipſius. ¶Nam huiuſmodi exceptione probata
cõcluditur ſniam a qua fuit appellatũ uel ĩterlocutoriã,
3 uel diffinitiuã tranſiſſe in rẽ iudicatã. Sed certè ꝙ † exce-
ptio rei iudicatæ pót oponi in uim perẽptoriæ & in uim
dilatorię. De primo eſt caſus extra de ap. Romana §.ſi uẽ

ro uocatis li.6.Et de ſecundo eſt caſus.e.li.de lit.conte.c.1.C.ien.reſcin.nõ poſ.l.impetrata.& utrobique ſatis Archi. poſt Inn. & Hoſt.Igitur reſpondendo q̃oni propoſitæ,dico quod ſi appellatus corã iudice appellationis conſtitutus ſiue in principio ſiue in proceſſu dicat & probet, domine iudex uos non poteſtis ulterius procedere in cã appellationis.nec iuriſdõnem habetis quia appellatio eſt deſerta.Et quia terminatum eſt tacitè ſcilicet quia tẽpora ſunt diuerſa relaxetis me ab obſeruantia iudicij.Et nõ teneatis me plus & condẽnetis appellantem in expẽſis, quas feci occaſione huiuſmodi fruſtrationis.Quis homo, ſanæ mentis poſſet negare quod iudex appellationis non poſſet de hoc cognoſcere?cum ſit caſus in princ.§.ſi uero uocatis.& ſi cognouerit ita eſſe quiſp cõſequens dubitabit quod cõdemnare poterit fruſtrantem & nõ proſequẽtem in expenſis.Certe nullus dubitare debet per iura præmiſſa.Idem ſentit Ioan.An.extra de ap.c.1.in ſi.li.6. Idem ſuper eodem de uerbo ad uerbum do.Archi.nota.quòd dixi ſupra, ꝙ q̃n iudex appellationis prima facie fuit iudex & cognoſcere cœpit quiſquis ſit exitus cauſæ appellationis iudex appellationis appellantem condemnat in expẽſis probatur eo.tit.cum appel.1.reſpon.& c.ex parte.2.& ibi in glo.

¶Ego Federicus de Senis licet inſufficiens decretorũ doctor ſupradicta compendioſa ſcripta conſulendo ſcripſi & ſigillum meum appoſui conſuetum.ſaluo ſemper conſilio ſaniori.& meliori.

¶Conſilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Monachus an hoſpitali non curato præfici poſſit.*

2 *Monachus ponitur in prioribus,& alijs benecicijs obediẽtiarijs per Abbatem & conuentum,& reuocari poteſt per ſolum Abbatem.*

5 *Qui poteſt inſtituere quod etiã diſtituere poſſit ſi aſſumptum huiuſmodi qualiter procedat.*

4 *Clauſtrales quod non poſſint directè uel indirectè perpetuari in beneficijs.*

QVAESTIO CXXXIIII.

Caſus talis eſt.Quidam Abbas non exemptus habens ſub ſe unum hoſpitale in quo non eſt eccleſia nec capella.nec curam habet aliquã animarum, in quo hoſpitale ad Abbatem & Conuentum ſpectat præſentatio rectoris, qui debet eſſe monachus. & de gremio ipſius monaſterii.& ad epiſcopum ipſius confirmatio ſpectat. qui rector ſic præſentatus & confirmatus licet habeat certa bona ipſius hoſpitalis diſponenda,de quibus bene uiuere poſſet:tamen in ipſo monaſterio uictum conſueuit recipere, & ueſtitum.& in eo continuam reſidentiam facere,& habere uocem in capitulo.& ſtallum in choro,& nuncupari monachus monaſterii. & pro monacho dicti monaſterii haberi,& nõ pro rectore dicti hoſpitalis.& re uerá monachus eſt dicti monaſterii. & pro monacho ipſius monaſterii ſe gerit & reputat:ac etiam communiter reputatur. ¶Modo quęritur an dictus monachus ſic præſentatus,& confirmatus,inuitus & epiſcopo contradicente,poſſet ad clauſtrum ipſius monaſterii reuocari.& ſi reuocari poteſt an per ſolum Abbatem reuocari poſſet. Super hoc puncto habita deliberatione ſufficienti dicendum uř ꝙ reuocari põt inuitus & ſine conſenſu diœceſani.rõ eſt quia in themate præſupponitur ꝙ iſte rector remanſit & eſt monachus monaſterii.nec per talem promotionem fuit abſolutus à iugo clauſtri.ergo clauſtralis eſt.Ergo nec uelle,nec nolle habet.ergo obedire debet.nec contradicere poteſt.12.q.1. nolo & c.non dicatis.& de elec.quorundam. & c.ſi religioſus lib.6.¶ Et poſito quòd in themate ſiue in puncto hoc nõ fuiſſet præſuppoſitum tamen ſubintelligeretur. Nam ad hoc quod monachus poſſet abſolui a clauſtro & ab eo plenè abſolui & transferri;neceſſe eſt ꝙ ad illud monaſterium uel curam animarum epiſcopo uel alio ſubiectam transferatur ut de elec.conſtitutus.de ſta.mo.c.quòd dei
1 cum ſi.¶ † Hinc eſt quòd de iure monachus non põt præfici hoſpitali non curato ut no.Io.An.& Pau.de re li. domi.ca.2.in cle.Archi.18.diſt.quidam.Si ergo non eſt uerè translatus remanſit ſub poteſtate & obedientia Abbatis.Ergo obedire debet & reuocari poteſt. Imo quòd ſi Abbas uellet non poſſet eſſe perpetuus. Ex quo præſupponis eum monachum manaſterij remanſiſſe ꝙ præſupponi neceſſe eſt.Nec põt obligari Abbas monacho ſuo ꝙ in uita ſua teneat certum locum ut no.Hoſt.qui cle.uel uo.c.ulti.Et optimè facit ad præmiſſa quod no. Archi.de offi.ordi.c.ulti.li.6.in magna glo.Et meximè in ſi.& hoc reſpectu iura nolunt prioratus confirmari monachis, nè obedientia contemneretur de confir.uti.uel inut.c.ad noſtram.& c.porrectum cum ſi. Sed ſi monachus transfertur ad curam animarum & per epiſcopum inſtituitur: tunc nõ remanet monachus monaſterii.nec quicquã habet cõe cum monaſterio.14.q.1.c.uno.& 21.q.2.ſi quis iam translatus.16.q.1.ne cum cuiuslibet. Et talis monachus ſic plenè translatus non habet neceſſe tenere ſociũ ſui ordinis ut no.Io.An.& Pau.de ſta.mo.in cle.c.1.in 6. col.§.ad hoc.Sed contra de ſta.mo.c.1.li.6.de priui.cum & plantare.§.in eccleſiis. & quod no.Inn.de renun.c.ulti.in ſi.ubi requiritur licentia diœceſani ſui confirmãtis. ¶So.illa loquũtur in clericis ſecularibus ꝑ abbatẽ præſẽtatis & in religioſis ad curã aiarũ trãslatis.Et perinde nil cõe habẽtibus cum monaſterio ut dictũ eſt ſupra. Nec.n. eſt incõueniẽs quod monachus prior aut prioratus ſubiectus ep̃o pro libito Abbatis poſsit ad clauſtrum reuocari.ut de priui.c.1.li.6.Imo monachum per ep̃m inſtitutũ ad beneficium manuale Abbas reuocat ad clauſtrum.ut no.de ſup.ne.præl.ca.uno in gl.& in talibus in clo. Nec ſequitur non poteſt monachus miniſtrare in dicto hoſpitali ſine licentia epiſcopi.ergo non poteſt reuocari ſine epiſcopo.Tolle inſtantiam in confeſſorib.minorũ, prædicatorum,qui non poſſunt audire confeſsiones ſine licẽtia epiſcopi.& tamen poſſunt reuocare ſine epiſcopo in decre.ſuper cathedram de ſepul.in clemen.Sed reuera illa ſola ratio ſufficit ꝙ per talem promotionem nõ fuit abſolutus à monaſterio & ſic ſemper ſub obedientia Abbatis remanet.¶Et per hoc colligitur ꝙ poſſet allegari cõtrarium.de offi.Archid.ad hoc in ſine licet in alio caſu loquatur. & de offi.uica.ad hoc ubi confirmatio epiſcopi,quæ erat ad tempus.ſi reuocari non poterat ſine cauſa facit perpetuum & quòd ſine cauſa & ſine iudice reuo
2 cari non poteſt Lapus.¶Addi.¶ † Ad ſecundum quæſitum dico quod Abbas & conuentus habeant ponere monachos in prioratibus obediẽtiarijs.& alijs beneficijs.tamen reuocatio poteſt fieri per ſolum Abbatem.Nec poteſt inulto abbate monachus talem prioratum uel hoſpitale tenere xviij.quæſtione prima nullam.de ſtatu regula.cũ ad monaſterium.§.prior.uer.abbas. uero. Ad hoc de elec. ſi religioſus lib.ſexto de temp. ordinan. ad aures.de ſtatu regula.capitulo primo in cleméti.Et ex quo remanſit clauſtralis nec eſt perpetuus ut ſupra dictũ eſt, remanet ſub Abbate.& ei obedire tenetur. non obſtante
3 quod conuentus nolit reuocare.† Nam non ſequitur ad conuetum pertinet inſtitutio.ergo & deſtitutio ut de hæreti.cum ex iniuncto.quia id habet locum cum inſtitutio pertinet ad aliquẽ de iure communi,quòd non eſt in caſu noſtro ut in c.nulla.abſurdum eſt dicere quod iſte ſit
4 monachus & nõ teneatur obedire Abbati. ¶†Itẽ ſequeretur ſecundum hoc quod iſti clauſtrales indirectè poſſint perpetuari in beneſijs quod eſt contra iura, & facil.qđ

nota-

nota.de confirmatio.uti.uel inu.porrectum. in gl.iij. Tota uirtus iſtius præcedentis dubii eſt.& cõſiſtit in hoc qa præſupponitur ſicut debet quòd iſte remanſit monachus ut primo reſponſo.

¶Reſponſio Federici ad quoddam dubium.

S V M M AE.

1 *In beneficio que nam requirantur ut dicatur dignitatem in ſe continere.*

2 *Recepiſſe aliquos ad ſepulturam an faciat locum ſepulturæ curatum.*

Q V AE S T I O CXXXV.

CAſus talis eſt.Quidam habens beneficium curatũ, adeptus eſt pacificam poſſeſsionem alicuius alterius beneficij, cuius beneficii natura & ſtatus eſt talis. Primo quia ipſum beneficium uocatur præpoſitura. & in iſto beneficio ſunt duo intitulati.unus uocatur Præpoſitus, alter beneficiatus tantum. & æqualiter diuidunt ſibi redditus beneficij. Iſtud beneficium non habet collegium,nec capellas ſub ſe,nec ius decimãdi,nec baptizandi.nec habet aliquos parochianos.Sed iã ſunt uiginti anni,& plus,q̃ iuxta ipſum beneficium erant quædam domus in quibus habitabant laboratores terrarum eccleſiæ,uel beneficij,& q̃ñque propter uicinitatem ibant ad præpoſitum pro ſacramentis eccleſiæ. Et inuenitur q̃ iã ſunt uiginti anni uel circa q̃ apud eccleſiam uel præpoſituram prędictam, duo pueri ſiue puellæ pauperes ſunt ſepulti. Modo quæritur an uacet prima eccleſia curata.¶Super quibus habito conuenienti ſtudio dico & conſulo ego Federicus de Senis dictam eccleſiam non uacare.quia per narrata ſuper dictum beneficium præpoſitura uocatũ, nõ eſt dignitas,nec pſonatus. nec habet curam animarum.nã non eſt p̃poſitura cathedralis, nec eſt
1 collegiata.nec alias habet capellas. †iſta ſunt quæ beneficiũ faciunt eſſe dignitatem.ut patet de electio.ſtatutum. & ne cleri.uel mona.c.1.lib.6.& in his quæ no. Arch.de conſue.c.1.in magna gl. ad finem de foro compe. Romana ſuper uerbo prælatos li.6.nec eſt beneficium curatum nec eccleſia parochialis cũ nullum locum habet deſignatum,uel parochiam,uel limitationem. infra quam uel in quos exercet iura parochialia. ¶ Et poſito ſine præiudicio ueritatis q̃ olim fuerit parochialis,ex quo tamẽ modo non eſt,quia actu non habet parochiam nec parochianos,non habet locum pœna conſtitutionis de multa: ut no.Hoſt.de cleri.non reſi.quia non nulli in fine magnæ glo.Et facit qđ no.Io.An. de elec.licet canõ in gl. ſed uũ
2 quid li.6.¶†Recepiſſe autem aliquos ad ſepulturam non facit dici eccleſiam curatam uel parochialem. Nã ſine cura poteſt ẽt habere cimiterium ex conſuetudine, uel auctoritate ep̃ali ut no.Archi. de ſepul.c.1.li.6. Quod ſola ſepultura non faciat dici eccleſiã curatam not. Hoſt.de ele.non reſi.c.quia nonnulli nec ẽt ius baptizãdi ex quo non habet certam parochiam.ut no.do.Paulus de Bon● poſt Hoſt.de bap.c.uno.in clemen.

¶In Chriſti nomine amen.

¶Conſilium Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Stante conſuetudine quòd eccleſia rligioni ſubiecta regatur per clericum ſeclarem cum epiſcopi licentia Abbatis & capituli conſenſu intercedente. & an eccleſia uacante poſsint Abbas & religioſi unum monachorũ in illius rectorem ſine epiſcopi licentia conſtituere.*

2 *Monaci & Religioſi quod poſsint promoueri ad eccleſias ſeculares,parochiales,curatas etiam quod ut epiſcopales.*

3 *Iura loquentia ne monachi ſoli habitent in capellis, de quibus monachis loquantur.*

4 *Eccleſiæ ſtatus antiquus ſiue regularis ſit ſiue ſecularis non eſt per inferiorem ab epiſcopo conuertendus.*

5 *Beneficij appellatione quid in impetrationibus intelligatur;præcipuè ubi mandatur monachum collocari in beneficio competenti.*

Q V AE S T I O CXXXVI.

1 FActum tale eſt.† Quædam eccleſia parochialis ſubiecta cuidam monaſterio monachorum ciſtercien.ordinis conſueuit regi per clericum ſecularem electum & præſentatum per Abbatem & Capitulum ipſius monaſterii. & per epiſcopum diœceſis inſtitutum & confirmatum per xl.annos & ultra continuos,qui conſueuit uocari Prior. Nunc uacante ipſa eccleſia Adbas & Capitulum uolunt eligere & ponere monachum ipſius monaſterii.per quem monachum ipſa eccleſia regatur deinceps. ¶Quæritur an Abbas & Capitulum ſoli,ſine ipſo diœceſano;poſſint hoc facere,an epiſcopus diœceſis requiſitus ab ais debeat hoc facere.&prę ſentatum ab eis monachum admittere.& ipſum inſtituere & confirmare in ea. Et ſi non tenetur an de iure poſſit hoc facere diœceſanus & quomodo.¶Habita ſuper p̃miſſis diligenti deliberatione,dico & conſulo ego Federicus de Senis q̃ præfati Abbas & Capitulũ Poſſunt monachum præſentare ad eccleſiam prædictam,& epiſcopus tenetur eum inſtituere & admittere ſi alias eſt idoneus & aliud non ob. Ratio eſt, † quia de iure communi
2 monaci & religioſi poſſunt promoueri ad eccleſias ſeculares parochiales curatas.ſiue ſint epiſcopales ſiue non. & tunc ſunt ex toto abſoluti à monaſterio.&tunc ſubsũt ſuperioribus quibus ſubſunt eccleſiæ.quibus præficiuntur.lviij.diſt.ca.1.& 2.& 16.q.ne pro cuiuslibet 18.q.2. c.uno cum ſimilib. Et facit quod no.Ber.de elec.officij. & plene no.Hoſ.de ſta.mona.quòd Dei.& placet Io.An. de elec.c.1.in fi.in clemen. Et tales ſic præfecti curę.non
3 coguntur habere ſociũ ſui ordinis,quia † iura loquentia ne monachi ſoli habitent in capellis,loquntur de monachis clauſtralibus qui poſſunt ad libitum ſuperioris ad clauſtrum reuocari.& ſic no.Io. An.& Pau. de ſta.mona. c.j.§.ad hoc in clemen.& probatur per illum.§.& c.pe. &ulti.de capel.mo. & clarius in cõſtitutione nouisſima monachorum rubrica de monachis ad beneficia mittendis & canonicorum regularium rubrica de mittendis ad beneficia per dominum Benedictum 12. ¶ Reſtat reſpondere ad contraria. Et primo non obſtat de præben.cum de beneficio lib.6.ner cõſueto.quia ideo ibi hoc accidit, quia hoc expreſſit in impetratione.Sed fortius cõſtat de ſupplen.ne præla.c.1. in clemen.ibi clericis ſecularibus. Sed ibi ſoluitur.Nam prout ibi dicunt Io. An. & Paulus tunc demum monachus non poteſt habere beneficiũ curatum conſuetum regi per clericum ſecularem quando beneficium eſt ſimplex,uel ſi eſt curatum nõ poteſt habere ipſũ:ut clauſtralis.quia tunc debet ſortiri de alio monacho.Et ſic alteretur conditio & ſtatus beneficii, q̃ per ſe abbas facere non poteſt.de ſta. mo.c.j.§. ad hoc cũ ſua glo.aliàs ſequeretur non eſſe uerum,quòd primo dictum eſt,ſcilicet q̃ religioſi poſſunt pręfici eccleſiis ſecularibus curatis.cum omnes eccleſiæ parochialis ſint per clericos ſeculares gubernandæ,quòd eſt uerum:ut ſupra p̃batum eſt.& ita dico &c.

¶ Impugnatio conſultoris.

¶Salua pace cõſultoris,dico q̃ Abbas & cõuẽtus ſine epi

ſcopo non poteſt ponere monachum io eccleſia. de qua quæritur. Imo nec epiſcopus monachum prǫſentatum ꝑ eos adinittere cogitur. quod clare not. Hoſtien. de re. eccle. non alienan. poſſeſsiones & Archid. 18. q. 2. peruenit.
3 Status † enim antiquis cuiuslibet eccleſiæ, ſiue ſit regularis ſiue ſecularis conſiderandus eſt & non per inferiorē epiſcopo conuertendus, ut de ſup. ne. prælat. c. 2. nam ſtatus eccleſiarum quantum ad immutationem dependet à poteſtate epiſcopi nō Abbatis 10. q. 1. decretum. & c. regēda. & per Inno. de excēſ. prælat. c. ſicut unire & expreſsè quo ad caſum noſtrum. per Arch. de præb. cum de beneficio li. 6 ¶Nec obſtat quod dicitur per dictum conſultorē ꝙ religioſus poteſt præfici eccleſiæ ſeculari curatæ. Fateor enim id fieri poſſe per Papam uel Epm. & ex cā non per alium. Sic intelligūtur allegata per eum. Probatur hæc ſolutio per ea, quæ no. Hoſt. de ſtatu mon. qđ Dei quam gl. non debuit pro ſe inducere dictus cōſultor. No. ipſe etiam Hoſt. in c. poſſeſsiones & Archi. in c. peruenit. ſuperius allegatis. ¶Concludo igitur quod niſi Abbas & Cōuentus infra ſex menſes præſentēt clericum ſecularē poſſet epiſcopus eidem eccleſiæ de ſeculari clerico ꝓuidere. ut no. Pet. & Abbas de ſup. neg. prǫla. c. 2. & Archi. in c. cum de beneficio. de præben. li. 6.

¶Reimpugnatio facta per Federicum contra conſulentem. ¶Antequam detur conſilium ad præmiſſa ſcribens uult certius declarari quod monaci fuerunt negligentes. Et ideo iterato quæro & quǫſtionem formo ſic. In quadam Plebe collegiata canonici elegerūt ſucceſsiue plures canonicos ſeculares qui ibi inſtituti cōtinue rexerunt illā plebem ſpacio. xl. annorum & plurium. ¶Item in quadam capella curata patroni layci, uel clerici, uel religioſi præſentauerunt unum uel plures clericos ſeculares ad illam qui ibi inſtituti continuare rexerunt illam tantundem tēpus. Nunc uero uacantibus plebe & capella canonici eligunt religioſum, & patroni præſentant religioſum. Quæritur nunquid epiſcopus teneatur præfatas præſentationem & electionem admittere, & perinde ſic quǫro. An iure cōi religioſus poſſet præfici & promoueri ad eccleſiā curatam ſecularem per uiam collationis, electionis, uel præſentationis. Dico quod in caſibus prædictis ualet electio, & præſentatio. & ſi ita eſt ſequitur neceſſario quod debeat admitti. quia electus innititur iuri de electio. ſi poſtquam cum multis ſimilibus. & 16. q. ultima decernimus. quod ualeat electio & præſentatio & per quemcunque modum facta promotio de religioſo ad eccleſiā uel dignitatem curatas tenet Ioan. 58. di. c. 2. & Bernardus extra de ſtatu mona. c. 2. in 2. gl. in fine. & Arch. 16. q. 1. hac pro cuiuslibet. & Ioan. Andr. & Pau. de ele. c. 1. in cle. & de ſup. neg. præla. c. uno. ſuper uerbo ſecularibus. & idem Bernardus de elec. officij. in gl. magna ibi. ſed bene eligūtur monaci ad prælationes ſecularis eccleſię. & ultra hoc allego quod ſupra in alio conſilio cōtinetur. ¶Reſtat reſpondere ad ea quæ ſupra ſunt ſcripta contra illud cōſilium. & primo ad gloſſam Hoſtien. poſitam in c. poſſeſsiones quam repetit Archi. 18. q. 2. peruenit. & dico quod
4 illa glo. non obſtat. Nam † ſi mandaretur monachum collocari in beneficio competēti, nomine beneficii in impetrationibus non intelligitur beneficium curatum. de præben. c. ulti. & eo. titu. cum in illis lib. 6. Igitur ſi curatum non comprehenditur: ſequitur quod collocari debet in monaſterio uel beneficio regulari. quia ad beneficiū ſimplex promoueri non poteſt. Nec mutatur per hoc, uel alteratur ſtatus eccleſiæ etiam ſi talis monachus regeret dictam plebem uel capellam ſpacio xl. annorum & plurium. Ratio eſt, quia talis monachus non gubernat dictam eccleſiam ut monachalem regularem. ſed ut ſecularem. & ut ſecularis clericus. ut no. 16. q. 1. c. 3. de cele. miſſa. c. 2. in clemen. & ſine ſocio religioſo. ut no. de ſta. mo. c. 1. §. ad hoc in gloſſ. ſępius dixi facit quod not. Ioan. An. de ſup. negli. præla. c. quia regularis in cle. ſuper uerbo ſecularibus. Lapus. ¶Addi. ¶Vnde eo mortuo poterit eligi uel præſentari clericus ſecularis. Dico etiam quod gl. Hoſti. quam conſulens pro ſe allegauerat. & quam reſpondens dicit facere contra. ſed pro. Nam ipſe Hoſt. in c. qđ Dei ſuper uer. in presyteros ordinarij in uer. intelligas etiam ibi. quamuis enim illa iura dicant quod ſicut monachus poteſt præfici ad epiſcopatū ſic ad dignitates alias. quia eadem eſt ratio ſcilicet propter ſalutem animarum. Sed nullus dubitat quin de iure communi ad epiſcopatum poteſt aſſumi monachus. 18. q. 2. c. uno de elec. c. 2. in fine. in clemen. Igitur ſi eadem eſt ratio in qualibet dignitate ſequitur, quòd electio uel præſentatio facta de monacho ad curam animarum ſiue ſit dignitas ſiue rectoria tenet mero iure. ergo neceſſariò confirmanda. Nō obſtat, quod dicit Hoſtien. in eadem gloſſ. uer. ſicu. ſed nūquid. in eccleſia collegiata. quia ipſe nō intelligit de prícipali prælatura eccleſiæ collegiatę, ſed de dignitate uel perſonatu in ipſa eccleſia, quod colligitur dum dicit uel etiam ſimplex canonicatus. alias Hoſtien. contradiceret ſibi. Et quod Hoſtien. ſic intellexit placet Paulo. de electio. capitulo primo ſuper uer. monaſteriis in clemen.

¶Dominus Ioan Andr. repetens illud dictum Hoſtien. in c. 1. de electio. uidetur de ipſo non curare. Sed poſito ſine præiudicio ueritatis quòd ad eccleſiam curatam collegiatam de iure communi non poſſet promoueri. tamē de eccleſia parochiali curata non collegiata non dubitāt ꝓdicti doctores. Sed eccleſia noſtra ad quam eſt præſentatus monachus non eſt collegiata nec probata collegiata per reſcriptum Nicolai. quia talia uerba ſunt narratoria, quæ non probant nec neceſſariò inſerunt. ut de priuile. ſi Papa lib. 6. & de ſenten. excommunicatio. ſi ſumus in clementi. & quia inter iuris peritos quæſtio præmiſſa ſatis dubitabilis eſt, expedit ad iuris illuminatorē recurri ſcilicet ad dominum Ioannem Andream, & eius cōſilium ſit in caſu noſtro impoſterum profuturum.

¶In Chriſti nomine amen.

S V M M AE.

1 *Libri quos habet frater minor ad uſum occaſione officij, an propter eius delictum poſſint ei auferri. & ſi contra auferentem poſſit ferri excommunicatio.*
2 *Confiſcatio quæ nam propriè dicatur, & cuius ſit effectus.*
3 *Excōicatus & irregularis effectus cum poſt excommunicationem celebrauerit, ſi cōiter reputaret integri ſtatus quod ualeant & ſubſiſtant quæcunque geſſerit.*
4 *Excommunicatus an poſſit excommunicare.*
5 *Cōis opinio & fama à quibus ortū habuerint attenditur.*

QVAESTIO CXXXVII.

Viſo & examinato quodam conſilio lato & reddito per egregios uiros do. Paulum de Bon. & Andream de Guaritarijs de Senis. morā Bon. trahentē, tunc decretorum doctores ſub anno domini. Mcccxv. die tertia menſis Martij publicato per Petrū quōdam bonauentura de Guaritarijs de Senis notarium, & rōnibus in ipſo cōſilio redditis. In quo quidem conſilio
1 quæritur † an quidā inquiſitor ſententiam excōicationis incurrat pro eo ꝙ ſciēter appropriauit ſibi ipſi & quibuſdā aliis libros, quos qdā frater minor habebat ad uſū occaſione officij inquiſitionis ꝓꝑ delictum ipſius fratris, cuius punitio ad inqſitionis officiū pertinebat. ¶Ego Federicus de Senis nūc actu Peruſii legens eidē cōſilio aſſentio. Hoc ſaluò ꝙ ſi ille frater cui libri fuerūt ablati, Inqſitor & alii, quibus fuit facta applicatio eſſent eiuſdē cōuentus

ita ꝙ per hanc applicationē conuentui, cuius reuera erāt
prędicti libri nullum ſactam eſt præiudiciū, nec ob eius
dominio uel poteſtate facta eſt aliqua diſtractio, uel alie
natio per huiuſmodi applicationē, ſed illā hēt poteſtatē
in illis, quā prius habebat in libris exiſtētibus apud illū
fratrem. In iſto caſu dico dictū inquiſitorē excōicatū non
eſſe, qa hoc præſupponendo nulla facta eſt cōfiſcatio li-
3 brorū dicti conuentus. † Quia tūc proprie dr̄ confiſcatio
qn̄ dominium rerū de uno ad alium transfertur. ſufficiūt
exempla de hæret. c. pe. li. 6. & faciunt no. de his quę fiūt
à præla. c. cum apoſtolica, & qđ no. Inn. & Hoſt. de prob.
ex literis circa principium, de duobus canonicis eiuſdē
eccleſię adinuicē litigantibus. ¶ Item uiſo & examinato
quodā alio conſilio lato & reddito per eoſdem & dñm
Ioānem de Calderinis de bon. decretorū doctorem ſup
facto cuiuſdā miniſtri fecit quendam locum in quodam
burgo ſine licentia papali, ſiue apoſtolicę ſedis. Super
quo facto eliciuntur quinque quęſtiones, & ſuper facto
cuiuſdam cōmiſſionis uiſitationis factæ per Generalem
Miniſtrum Prouinciali Miniſtri Ian in Prouincia Bon.
ſuper quo tamen facto elicitur una qō. Ego Federicus p̄-
dictus aſſentio. hoc ſaluo quod licet dictus Miniſter fue-
rit excōmunicatus & irregularis, ſi poſtea celebrauit, ta-
men ſi communiter reputabatur, & habebatur, & tene-
batur, à prelatis, & ſubditis Prouincię non excōicatus,
non irregularis, & omnia faciebat tanquā prelatus inte-
gri ſtatus, puta quia ignorabat ſeu errabatur in facto, ꝙ
de eius mandato & uoluntate fuit facta cōſtitutio talis lo
ci uel ſi ſciebat excuſabat ſe ita, & taliter, uel quomodo-
cūque, ꝙ cōis opinio ſic erat, ꝙ erat prælatus integri ſta
tus, & ſic cōiter reputabatur. in iſto caſu dico dicta acta &
geſta p̄ talē Miniſtrū ualere. Saluo, ꝙ alium excōicare nō
potuit. iuxta no. de re iud. ad probādū 14. q. 1. in ſumma,
4 & c. audiuimus. ¶ Ad 1. ¶ Occultus excōicatus poteſt ex-
cōicare ſm̄ Inn. ut no. de ſen. excō. ſi uero. Sed Archi. in c.
audiuimus, tenet contrariū. Si uero Prælati in Prouincia
li conſilio congregato dixiſſent miniſtro ſic. Reuerende
domine Miniſter audiuimus, ꝙ talē locum facitis de no-
uo ædificari uel ſuſcipi in tali burgo ſine licentia Pa. uo-
lumus ſcire ueritatē. & Miniſter reſpōdiſſet, ego habui li
centiā à Legato. dico ꝙ hoc nō ſufficit, & talis cōis opin.
quę habuit ortum ex tali excuſatione non ſufficeret, qa
eſſet unus error ſupinus: ſed ſi alias adhoc nō fuit quæſi-
tum & ipſe taliter reſpondebat, & ita colorate, ꝙ ſubditi
probabiliter poterant contentari, & alias iſte prælatus
erat homo ualde honeſtus, & bonę uitæ, & uerilimiliter
debeat credi ꝙ omnia faciebat cū maturitate, dico ut di-
xi: ꝙ ex quo coiter habebatur pro prælato integri ſtatus,
facta ab eo tenent. In cuius rei teſtimonium &c. ¶ Thema
& quæſtiones elicite.

SVMMAE.

1 *Onera in partes diuidere bonū eſt, ut leuius perferantur.*

2 *Exempti non minus, quàm non exempti apoſtolicæ ſedi aſtricti ſunt.*

3 *Eccleſiæ omnes tam exemptæ, quàm non exemptæ tenentur legatis, & nuncijs ſedis apoſtolicæ contribuere.*

4 *Res eadem non debet diuerſo iure cenſeri.*

5 *Clauſula derogatoria, etiam ſi de uerbo ad uerbum, cuius ſit effectus.*

6 *Executor commodum ſuæ excutionis prætēdens an poſſit ut ſuſpectus repelli.*

QVAESTIO CXXXVIII.

BEnedictus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, di-
lecto filio Priori ſecularis eccleſiæ ſanctæ tri-
nitatis de Prigro Peruſinæ diœceſis ſalutem &
apoſtolicam benedictionem. Ex parte uenera
bilis fratris noſtri Franciſci epiſcopi & dilectorum filio
rum clericorum & ciuitatis & diœceſis Peruſinę, nuper
fuit nobis conqueſtum, & conquerendo monſtratum,
quod nonnullæ eccleſiaſticę perſonæ exemptæ Ciſter
cien. Calamitracen. ſancti Benedicti, & ſancti Auguſtini,
& aliorum diuerſorum ordinum necnō ſancti ſepulchi
Dominici, & ſic Io. Hieroſolimitani hoſpitalium domo-
rum locorum ciuitatis & diœceſis ſupradictarum pro ec
cleſiis monaſteriis prioratibus hoſpitalibus domibus &
locis quæ perſonę ipſæ in ciuitate & diœceſi ſupradictis
obtinent in procurationibus, ſubuentionibus, ſeu proui-
ſionibus legatorum & nunciorum ſedis apoſtolicæ, quos
per pręfatam ciuitatem & diœceſim tranſire, & interdū
in eis morari etiam contingat ſecundum qualitatem ne-
gociorum pro quibus mittuntur & exigunt, ſæpe contin
git, quod ipſæ cum eidem epiſcopo & clero contribuere
contradicunt, propter quod dicti epiſcopus & clerus ag
grauantur nimium eaſdem procurationes ſubuentiones
ſeu prouiſiones inſolidum perſoluendo. Et nihilominus
earundem procurationum. uel prouiſionum eiſdem le-
gatis uel nunciis exhibitio facienda, non abſque impedi
mento negociorum prædictorum nunquam plus debito
1 prorogantur uel retardantur. ¶ † Nos igitur attendentes,
2 ꝙ diuiſa in partes onera leuius perferuntur, † quod que
non minus exempti, quam non exempti eidem apoſtoli
cę ſedi ſunt aſtricti, diſcretioni tuę per apoſtolica ſcripta
mandamus quatenus eaſdem perſonas exemptas ad con-
tribuendum una cum eiſdem epiſcopo & clero uel eccle
ſiis monaſteriis Prioratibus hoſpitalibus & Domibus,
& locis ſuis hmōi iuxta facultatem eorum exigentiam
in procurationibus, ſeu prouiſionibus Legatorum & Nū
ciorum prędictorum per cenſuram eccleſiaſticam appel
latione poſtpoſita compellere non poſtponas, quacunq;
exemptione, ordinibus, uel hoſpitalibus prædictis uel al
teri eorum ſuper hoc ab apoſtolica ſede conceſſa. quam
quo ad hoc eis ſuffragari nolumus, aliqualiter; non ob-
ſtante etiam, ſi de illa de uerbo ad uerbum ſpecialem &
expreſſam oporteret in pręſentibus fieri mentionem.
¶ Non ideo compelli potuerunt priuilegiati, ut teneātur
contribuere ad prædicta, niſi de ipſorum loco, uel ordi-
ne expreſſa mentio in literis apoſtolicis habeatur, de re-
ſcriptis c. cum ordinem.

¶ Lapus additio.

¶ Sequuntur quęſtiones elicitę ex themate.

¶ In Chriſti nomine amen. Super præmiſſis literis plu
rimę dubitationes emergunt. Prima eſt; An iſti exempti
teneātur contribuere pro tempore, ꝙ præceſſit datam
dictarum literarum, & ſi teneantur, An poſſint compelli
per iſtum executorem. Et an poteſtas data huic executo-
ri nomine non expreſſo, ſit perpetua donec reuocetur.
¶ Item an exempti poſſunt dicere iſtum executorem ſu-
ſpectum eo, ꝙ commodum huius executionis poteſt ad
eum pertinere. Item an teneatur ad hoc executor ſeruare
iuris ordinem puta porrecto libello, an procedere, pro-
ut ſolent procedere gratiarum executores. Item an per
ſupradictas literas tollantur priuilegia ſingularia, quæ
habent aliqui ex prædictis religioſis, ut non teneantur ad
huiuſmodi contributionem. ¶ Ad hoc dico, ꝙ ſi iſtæ exem
ptæ perſonæ non oſtendunt priuilegium uel aliquam iu
ſtam excuſationem, quominus ad prædicta teneantur, ſo
la exemptio ab ordinarii poteſtate non excuſat. Nam
3 † omnes eccleſiæ exemptæ, & non exemptæ tenentur
procurare Legatos & Nuncios apoſtolicæ ſedis, de prę-
ſcrip. accedentes, & de cenſib. cum inſtātia. Nec ob, quod
dr̄ in c. cum inſtantia, ibi ſi ſit exempta. quia debet intelli
gi exempta non ab ordinaria poteſtate, ſed a præſtandis
procurationibus, & ſic no. Io. ibi & Paulus eodē titulo in
cle. Ergo ſecundum hoc; non obſtante exemptione tene-
tur ſoluere pręterita præſentia & futura. Supradictę er-

go literæ credo, ꝙ non tribuunt aliquid noui clero, ſed dant ibi executorē, qui compellit exemptos ad id, ad qđ alias de iure communi tenentur, quia dicti exempti non poterant conueniri coram epiſcopo, tum quia exempti, tum quia epiſcopus eſſet compulſor in facto proprio. ſimilem executorem expediret clero habere cōtra religioſos exemptos, qui non ſoluunt quartam de mortuariis:ut dicit Io.And.de ſepu.§.ij.in fine in uer.coherceri, in cle.andiui tamē,ꝙ clericus peruſinus habet.¶Si uero iſti exempti habent aliquod priuilegium, ut non ſoluāt prædicta: Reſtat uidere an dicta priuilegia tollantur per has literas.Et ſi tolluntur, erit uidendum à quo tempore citra intelligantur ſublata uel reuocata. ¶Ad primum uidetur,ꝙ priuilegia ſingularia non tollantur, ſed quod ꝑ modum iuſtitiæ emanauerat datio iſtius executoris,qđ colligitur ibi dum dicit nullæ perſonæ eccleſiaſticæ exēptæ,& ibidem quodque non minus exempti.Et ibi eaſdē ꝑſonas exemptas nō dicit priuilegiatas.Itē nō eſt uerisimile,ꝙ papa uoluerit tollere priuilegia cōceſſa prędictis religionibus quo ad ciuitatem & diœceſ.Peruſinē. ¶Nec ſunt hic aliqua uerba,per quæ colligātur,ꝙ papa uoluerit facere gratiā clero Peruſino. ¶Item incōueniēs ſequeretur ex hoc,ꝙ priuilegia conceſſa prædictis religionibus in parte eſſent reuocata,& in parte nō.Non debet nā
4 que†eadem res diuerſo iure cenſeri,de priuele.quia circa de dec.cum in tua. ¶Et ſi uolumus tenere iſtam partem, eſt dicendum,ꝙ in fine literarum papa intendit proteſtari,ꝙ exemptio non obſtet prædictæ compulſioni. quominus cum clero hoc facere teneantur. Sed in aliis remanet ſalua dicta exēptio.& eſt ſimile de ſtatu mona.c. uno in ſi.li.6.& eo.ti.c.2.uer.non obſtantibus. Et huiuſmodi non obſtantia non tollerent priuilegia, ſed remouerent impedimentū ad tempus. Sed in caſu noſtro eſſet totaliter tollere ſi papa intellexiſſet hic in fine de exemptione non ab ordinarii poteſtate. ſed in præſtando huiuſmodi procurationē.¶Sed contra vī.nam papa dicēdo non obſtante exemptione,non uidetur itellexiſſe de exemptione ab ordinarii poteſtate, q̄a illa nō obſtabat:ut dixi ſupra.¶Sed intellexit de exēptione ꝑ quā dicti religioſi nō teneātur ſoluere huiuſmodi,& hoc eſt,quod dicit In fine
5 ibi dum dicit etiā ſi de uerbo ad uerbum. † Nam per talē clauſulam non conſueuit derogari priuilegio exemptionis,ſed aliis priuilegiis,& immunitatibus:ut patet de ſē. excomm.c.ult.& de hæret.cum officium li.6.& de ſepul. c.2.in cle.in ſi. ¶De iſtis conſtitutionibus generaliter poſitis no.Io.And.& Arch.& Io.Mo.de reſcrip. cum aliquibus,lib.6.& Io.And.ad plenum de exceſ.præla.ca. unico li.6.in nouella,& uide ibi in d.c.ubi plene de his no.¶Si uolumus tenere primam partem, quæ eſt magis æqua & iuri conſona,poſſemus dicēre,ꝙ iſta non obſtantia derogent priuilegio.quod forte aliqui religioſi habent, ꝙ nō poſſunt ad iudicium euocari per literas apoſtolicas non facientes de ſuo priuilegio mentionem:ut ſupra de reſcr. cum ordinē, & iſtud uidetur magis uerisimile. Nam epiſcopus & clerus ſolam iuſtitiam petierunt, & papa ad iuſtitiæ executionem dedit executorem ad compellendū. Igitur præſuppoſito ſine præiudicio ueritatis,ꝙ per iſtas literas derogetur priuilegiis illarum religionum, tūc demum habent iſtæ literæ effectum quo ad tollendum uigorē illorum priuilegiorum,cū iſtæ literæ peruenerint ad notitiam illorum quibus erant conceſſa dicta priuilegia,ut no.Inno.& Hoſt.de conceſ.præben.c.1.circa prin. li.6.& per Hoſt de reſt.ſpo.audita, & per Arch.de reſcr. c.ult.li.6.¶Ad aliud quæſitum,an poteſtas iſtorum duret perpetuo,uidetur dicendum,ꝙ iſte executor non plus poteſtatis habeat,q̄ ſi eſſet conſeruator, & ſua iuriſdictio, quo ad nō cœpta expiret per obitū cōcedētis de off.del.
6 ult.li.6.¶†Ad id quod dr̄ an poſſit recuſari &c. vr̄ dic eodū,quòd de iure poſſet recuſari tanquā ſuſpectus,uel tāq̄ non idoneus iudex in re ſua.nā ſi clericus hēt bona cōia, ad ſingulos non ſpectantia,non tamen poteſt clerus uel epiſcopus impetrare illum, cui poteſt impetrare, ut lite non cōte.c.ul.li.6.& de oſ.deleg.c.ul.§.j.li.6. Si uerò nō habet bona cōmunia,ſed ſingulariter quiſque ſoluit pro rata ſua,tunc iſte non eſt idoneus executor, quia tractatur de cōmodo ſuo ſi onus diuiſum in paucos, diuidatur in plures.ſimile de conceſ.præben.c.ſi.li.6. ¶ Sed in caſu noſtro uidetur dicendum contrarium quia papa hoc ex certa ſcientia tali commiſit. Ad quod facit quod not. de reſcrip.ſtatutum.§.j.in gl.pone Papa & 12. q.4.§. qui autem.Nam Papa cogitauit quòd ſi hanc executionem cōmiſiſſet exempto, ſemper exēptus fuiſſet tepidus in compellendo exemptos.Item ſeipſum cōpellere non potuiſſet ut ff.de arbi.l.pe.& per Inno. de præben. pro illorum in gl.j.Item extra diœceſim uoluit committere. Nam ſiue exempto ſiue non exempto cōmiſiſſet propter ſimilitudinē cauſæ potuiſſet repelli de teſti.perſonas & de iudi.cāmque.Cum igitur aduerſa,& diuerſa hincinde eligere poſſunt Papa eligit ꝙ minus captionis haberet cōmittēdo iſti qui ſolicitus erit in cōpellēdo.Nam in hac executione faciēda nō habet recipere probationes facti; q̄a hic ius certum eſt,& nō reſtabat niſi executio.Et eſt ſimile de ap.nouit.& optime facit quod no. Inn.Hoſt. de uerbo.ſig.ex parte. ubi dicitur quod epiſcopus tunc demum eſt iudex in facto proprio uel cā propria, cum notorium eſt ius epi.ſecus ſi non eſſet notorium ius epiſcopi: q̄a tūc nō cognoſcit ſed executor.An uerò teneatur ſeruare iuris ordinē non uidetur.q̄a alias in executione iuris ordo non ſeruatur ut no.per Inn.de ap.c. ex ratione & per Archi.de reſcrip.ſtatutum §.in nullo.ſuper uer.partes li. 6.& de oſ.deleg.c.uno in cle.

¶Reſponſio dn.Iacobi de Piſtorio.

S V M M A E.

1 *Expenſe in ſententia non expreſſe,an ꝙ quo iure petantur.*

QVAESTIO CXXXIX.

Quæſtio noſtra ſi quis uellet eam plenè tractare longam requirit indaginem & uerborū prolixitatem. Nam dicta q̄ō tractatur per multos doctores canonicos.ſ.per do.Inn.& ēt ꝑ Hoſ. in c.ſtatuimus circa ſi.uer.quid de eccleſiis parochalibus cum ſequentibus. & In iure canonico per uos allegatis ēt Vin.Ber.& Io.& alios qui indiſtinctè dicūt expenſas debere peti nominatim iure actionis in libello arg.ff.de iud.l.nō pōt cōmu.diui.l.ut fundus.& de re iudi.cū Bertoldus.de eo q̄ mit. in poſ.cau.rei ſer.cum uoniſſet ſecundū Inn.Alii doctores iuris ciuilis.ſ.Ia.de Are. Alber. Papi. Dy.& alii quam plures dicunt quòd ſi non petantur in libello,ueniunt reficiendæ officio iudicis,et
1 in ſua ſententia inſerendæ.&†ſi non condemnetur aduerſarius in expenſis in ſnīa, quidā dicunt ꝙ nō pñt poſtea peti.Quidā ꝙ ſic.Et eo eſt inter ipſos doc.maximè altercatio,ad quam decidendam, eſt ſciendum,ꝙ quædā ſunt expenſæ quę ſiūt in rē ſeu circa rē in iudiciū deductā ſeu petitā ut puta.Egi ad equum,bouem ancillam,uel aliam rem,& interim lite pendente facit reus,expenſas in curādo dictum equum,ſeruum, uel ancillam in tali caſu fructus, ſumptus, & expenſæ ueniunt reficiendę quę factæ fuerunt uel ꝑcepti poſt litem conteſtatam,etiam ſi non ſunt in libello petiti & petitæ Sed ante litem conteſtatā fructus ex ipſa re percepti,& expenſæ factæ in ipſa re nō reficiunt,nec in eis iudex poteſt condemnare niſi fuerint in libello nominatę & petitę.& ita loquit.ff.de edil.edic. l.ediles.§. itē ſciēdū.& l. itē ſi ſeruū.§. quas impenſas cū ſuis ſimilib.¶Si uero ſunt expēſæ factæ in lite.ſ.in aduocatis,procuratorib.& aliis actis cauſæ.& tūc in iſto caſu

officio

officio iudicis in eis facienda eſt condemnatio tpe ſēten tiæ, quæ fertur ſuper principali uel ſaltem in ipſa eadem die poſt ipſam ſententiam, ſiue ſint factæ ante litem conte. ſiue poſt. quia in talibus non refert utrū fiat ante litē conteſtatam uel poſt de quibus loquitur Hoſt. de dolo & cōtuma. c. actor quia eorum deciſio ſpectat ad iudicis officium mercenarium & ita bene no. Roff. de iudi. officio in libel. Aliæ uero expenſæ ſupradictæ. ſ. quæ fiunt in re, & fructus, qui percipiuntur, ex ipſa re nō debent inſeri in ſententia niſi fuerint in libello petiti. & ita intelligit gl. in d. l. ædi les. §. item ſciendum. Et in iſto caſu dictę expenſæ, & dicti fructus petuntur. Et ſi non fiat in eis cōdemnatio iuſta ex cauſa appellandi. ut C. de uſu. l. in bonæ fidei cum ſuis ſimilibus. Si uerò ſine expenſæ, quæ fiunt in lite ut ſupra dictum eſt ſi iudex uideat neutram partem debere ſubire onera expenſarum ut puta quia reus habebat iuſtam cauſam litigandi, quo caſu non debet ſuum ius dimittere indiſcuſſum eo caſu iudex nō tenetur eū cōdēnare in expēſis, & debet inſerere in ſnīa cām quare in expēſis nō cōdēnat. Et ita loquit & itelligitur gl. in l. nō ignoret. C. de fruc. & li. expen. & in auth. de iudi. §. quo oportet. cum ſim. Et hoc eſt uerum in hoc ultimo caſu. niſi expēſę litis promiſſæ eſſent p ſtipulationē, ꝙ tūc non obſtāte ſnia poſſent peti iure actionis. ¶ Nam ſi lata fuerit ſnia ſuper ſorte tātum, non ob. ſnia ſuper expenſis ar. ff. de eo ꝙ cērto lo. c. l. centum capue. cum ſimili. Et ita in utroque membro intellexit do. Dy. l. actor. & l. iudex. ff. de re iud. cum ſuis ſimilibus. ¶ Et ſic concluditur ꝙ ſi in libello fuerint expenſæ petitæ q̄q; debeantur iure actionis, uel ēt officio iudicis ſi ſuper prędictis libellus fuerit rite formatus obſtat exceptio rei iudicatæ; ſi nō fuerit appellatū à ſnia, aliàs ſi fuerit appellatum cognoſcetur per iudicem appellationis utrum debuerint refici expenſæ uel nō. Et de hac materia plene nota. Guil. in Specu. de expenſis. §. ſi autem. in prin. & in uer. non eſt omittendum & do. Dy. in d. l. actor. & Iac. de Are. in d. l. non ignoret & doc. ſ. Iaco. de Are. & Albe. Pau. Dy. & alii quam plures in d. §. itē ſciendum ita notant.

Conſultatio Federici de Senis.

SVMMA.

1 *Vxor an poſſit res marito in augmentum dotis datas alteri donari in præiudicium mariti.*

2 *Iuramentum in aliquo actu interpoſitum quod ſit uſque adeo efficax ut inualidum ſui natura ualidum efficiat, & in quibus caſibus ſignanter.*

3 *Pactum legis commiſſoriæ qualiter ſit in pignoribus conſiderandum.*

4 *Iuramentum à parente contra parentes, an ſit ualidum uel tenendum.*

QVAESTIO CXXVII.

Punctus q̄onis talis eſt. Conſtante matrimonio inter coniuges, uxor dedit marito in augmentum dotis quaſdam res ſtabiles inæſtimatas, quæ peruenerunt ad ipſam uxorem ex ſucceſſione, quam ſeclt patri ſuo. & in ipſa datione dicta uxor fecit pactum cū dicto ſuo marito de lucrādo res prędictas ſi continge ret dictā uxorem præmori & decedere in matrimonio ante dictum ſuum maritum, & iurauit ſponte dicta uxor ad ſancta Dei euangelia attendere & obſeruare, & non uenire contra. ¶ Tractu temporis dicta uxor res prædictas in augmēto dotis datas donauit matri ſuę titulo donationis irreuocabiliter inter uiuos, & mortua eſt in matrimonio talis uxor ſuperueniente dicto marito, & ſine filiis.

1 ¶ Modo queritur utrum dicta uxor potuit donare in preiudicium dicti ſui mariti res prędictas dictę ſue matri, & donando renocare dictum pactum de lucrando factum cum dicto ſuo marito, maximè obſtante iuramento prędicto per ipſam uxorem, uel non. ¶ Habita ſuper premiſſo dubio deliberatione conuenienti uidetur mihi Federico de Senis minimo decretorum doctori, dictum iuramētum fuiſſe obligatorium, & per conſequens obſeruandum, & contra ipſum non potuiſſe ueniri. ad hoc de iure iur. ſi uerò de ſepul. c. j. ibi ne contra uotum, iuramētum, aut promiſſum & c. ſi diligenti de preſcrip ibi uu-

2 de licitē &c. ¶ Quod autem iuramentum fuerit obligatorium patet per caſus in quibus iuramentum uelidat in ualidum. in quibus par uel maior erat ratio prohibitionis & tamen de prohibito fit permiſſum. ¶ Primum namque probatur per c. cum contingat de iureiu. ubi tenet cō ſenſus mulierum in alienatione rei dotalis uallatus iuramento, in quo caſu nedum mulieri, ſed Reipublicę fit p̄iudicium: ut ff. de iur. do. l. 2. & ſolu. matri. l. j. Item contra prohibitionem. ll. C. de pac. l. pactum. dotali. & de colla. l. pactum dotali. ualet pactum iuramento firmatū ut de pac. c. 2. li. 6.

3 ¶ Item pactum legis commiſſoriæ in pignoribus adeo fuit improbatum a lege ut etiam præterita reſpiceret. ut C. de pac. pig. l. ult. & tamē tale pactum uallatur iuramento ut de pigno. c. ſignificante. & infinitę ll. uiolātur, dum dicimus alienationem rei immobilis factam a minore. 25. annorum ſiue uendendo ſiue alienando ualere; ſi ſit iuratum. ut in anth. ſacramenta puberum. C. ſi aduer. uen. ¶ Non ob. de regu. iur. c. non eſt obligatorium lib. 6. Nam illa & ſimilia loquuntur in prohibitione propter ſui turpitudinem, & quæ perpetuā habēt prohibitionis cauſam ut no. in c. cum contingat. & per Dyn. in c. non eſt. ſed donatio inter uirum & uxorem non eſt huiuſmodi. Nam in multis caſibus ualet & morte firmatur. ut notum eſt omnibus & legitur & notatur de dona. c. ul ¶ Sed opponitur. nam cauſa prohibitionis talis donationis fuit nè matrimonia fiant uenalia, & nè ſeparentur licita matrimonia. ergo iuramentum non debet uallare id pp ꝙ detur materia diuortio. nam talia iuramēta ſunt illicita ut de iureran. tua nos. & de regu. ueniens. Reſpondeo hodie ceſſare uoluntarium diuortium, & prohibitum euāgelio & iure canonico ut de diuor. gaudemus. ¶ Item opponitur ꝙ per talem donationē uī ceſſare ſtudiū educādi filios ut primum & ſm probatur. ff. de dona. inter uir. & uxo. l. 1. & 5. Educatio aùtem filiorum eſt de iure naturali ut 1. diſt. ius naturale & iuramentum in contrarium non ualet. ut de iureiu. c. cum quidam.

4 ¶ Reſpondeo iuramentum præſtitum à parente nè filium nutriat, uel educet, uel præſtitum à filio. cōtra parentes nō obligat. & ſic loquitur. c. cū quidam. Et etiam oē alimenta pe tantur à patre. uel filio non obligat ut no. Guil. in Specu. qui fil. ſint leg. uer. ſed quę quidam. Sed certum eſt ꝙ per tales donationes iuramento firmatas non impeditur ſtudiū educatio filiorum, licet interdum poſſet hoc contingere occaſionaliter. ſed tales occaſiones adeo remotæ nō impediunt obſeruantiam iuramenti ut not. de iureiuran. ſi uero in glo. 2. & de pac. c. 2. in ſi. lib. 6. Item in themate præſupponitur donatricem non habuiſſe filios. Prædicta procedunt ubi talis donatio in augmentum eſſet prohibita de iure ciuili, quia tunc confirmatur iuramento ut dictum eſt. Vbi autem a principio tenuit ſuperflua relinquitur quæſtio de iuramēto. In cuius rei teſtimonium ſigillum meum appoſui conſuetum.

¶ Receptio in canonicum dictata per Federicum cum iuri approbantibus eam.

QVAESTIO CXLI.

CVm ſen. ecclesiam multis ex canonicis.¶Addi.de cle.non reſi.c. pe.ac aliqnibus ex eis iuſta ex cauſa. ¶Addi.de cle.non reſi.c.j.lib.6. Non facientibus reſidentiam in eadem miniſtrorum patitur defectum qui eidem præcipuè ſeruiant in diuinis.¶Additio.de cle.non reſi.c.ulti.¶Ac moris & iuris exiſtat,ut in nulla præbenda uacâte aliquis ex cauſa prædicta recipiatur, ut in moribus & officijs eccleſiaſticis. ¶Additio. Verba ſunt Inn.de præb.c.dilectus.& Côpo.de conſti.cũ M.¶Inſtituantur de cle.non reſi.c.j.li. 6.ne uelut minores maioribus faciant ſeruitia côſueta.¶Ideo pręmiſſorũ intuitu conuocatis,&coadunatis uenerabilibus uiris Capitulo & Canonicis Senenſis eccleſiæ de mandato&c.in tali loco.&c.ac etiam, citatis & requiſitis canonicis qui potuerunt,uoluerunt,& debuerunt commodè intereſſe. ¶Addi. de ma.& obe.ſtatuimus de pręb.cum in eccleſia. li.6.Ipſi quidem Canonici & Capitulum,ad quos de antiqua conſuetudine,& poſſeſsionis uel quaſi commodo pertinet canonicorum receptio. de præb.cum in eccleſiis.lib.6.in eadem eccleſia & collegio præbendarum,cõſiderantes ꝙ perſona prouidi uiri domini Iacob.de quo apud ipſos laudabile teſtimonium perhibet uiri utiq; plenè ætatis, de legitimo matrimonio procreati eidẽ eccleſię ꝑcipuè in diuinis poterit eſſe plurimũ fructuoſa ac etiã contempla:reuerendi patris d.domini Dominici Dei & apoſtolicæ ſedis gratia Senẽſis Epiſcopi ꝓ eo preces interponentis eâdẽ uolẽtis facere gratiã ſpecialẽ unanimiter & concorditer eundem dominum Iacobũ in ſuum & dictæ eccleſię canonicum.¶Addi.Non nominauit plebanum pp. c.ſuper inordinata pręb.& ꝙ contradiceret ꝓœmio.¶Et fratrem ſolemniter receperũt.decernâtes& aſsignantes eidem ꝑ eum ad quẽ ꝑtinet aſsignari uolẽtes omnia iura,quæ ad canonicatum,& ſtallum in choro,& locũ in capitulo de iure ꝑtinet.& ſi nib.ꝓuideri. ¶Addi. c.dilectus,de præb.c.1.& 2.& c.pro illorũ.& ꝑ Arch.de ꝑbendis hi qui.& ꝑ Io.An.de côſt.cum M. debentis habere uocem in capitulo & quotidianas diſtributiones, & menſam communem.¶Fecerunt &conſtituerunt uenerabilem uirum dominum A.canonicum Seneſem ꝑſentem & recipientẽ,ſuum & dicti capituli Sindicum, & procuratorem,& executorẽ,& commiſſarium ſpecialẽ,ad inueſtiendum eum de canonicatu prędicto,& ad dandum, tradendum,& aſsignandum ei poſſeſsionẽ uel quaſi ſtalli in choro.& loci in capitulo,& refectorio prout iuris eſt & hactenus eſt obſeruatum.

¶Dubitatio Federici de.Petrucijs,de Senis decretorum doctoris & eius reſponſio.& do.Inno.de Regio.

SVMMAE.

1 *Alienatio rei eccleſiæ an ſine cauſæ cognitione permittatur.*

2 *Iuramentum de non dicendo laudum uel arbitramẽtum eſſe nullum uel iniquum an ſit obligatorium.*

3 *Alienatio perpetua rei eccleſiaſticæ, non fit niſi interueniente cauſa,& ſolennitate formæ.*

4 *Argumentum de pacto ad iuramentum an procedat.*

QVAESTIO CXLII.

DOmino Ioâni Federicus de Petrucijs de Senis. Quod cauſę cognitio debeat præcedere circa ipſam rem alienãdã, uř comprehẽdi ex uerbi Inn.poſitis,ut eccl.benefi.c.uno in fi.&ꝑ Arc. 17.q.4.in uenditionibus.Et iure uidetur poſſe probari.regulariter.n.alienatio rei eccleſiæ eſt prohibita.ut in l.iubemus de ſacroſ.eccl.& de rebus eccleſi.non alienan.nul

1 li.Excipitur unus caſus in l.iubemus & alius in auth.hoc ius porrectum.& alii.12.q.2.ſiue.& notatur eadem.q.in ſumma.Si ergo alienatio fiat,fit contra ius cõe regulariter. Sed quandoq; conceditur ex cã.ſed an cã ſubſit uel non.Et an per iſtam cauſam expediat alienari magis hoc prædium,quam illud,hoc diſcuti dẽt per iudicem.¶Poſſibile.n.eſt ꝙ ſubeſt iuſta cauſa alienandi,& tamen nõ expediret, q nolibet prædium alienari ut in l.magis puto. ff.de re.eorum.& ſine cõſenſu epiſcopi uocetur,ſiue auctoritas,ſiue decretum. uidetur ꝙ cauſę cognitio dẽt pręcedere de offi. procõſ.& leg.l.nec quicq̃. §. ubi decretum. Simile no.in diſpenſatione per quam uulnerantur eccleſię ꝙ cauſę cognitio debeat præcedere.De quo ſatis not.Archidia.poſt inn.de elec.licet canon in prin.li.6.in glo.magna.¶Mitto uobis Archi.in 6.& in decreto.ut uideatis.c.in uenditionibus. 16.q.4.¶Addo.De hoc in Spe.in titulo de emptione & uenditione.§.nunc dicendum uerſi. & dicendum uidetur.An uero præſumatur pro decreto & auctoritate iudicis,& iuſtè interpoſita præſumatur relinquo uobis. Tamen quicquid præſumatur in dubio quando certum eſſet, non eſt locus coniecturis & pręſumptionibus. Sed in caſu noſtro per inſpectionem inſtrumentorum apparet contrarium,ſcilicet cauſæ cognitionem nõ fuiſſe adhibitam circa rẽ alienãdam, licet fuerit adhibita circa cauſam alienationis,& ſic forte melius fuiſſet tacuiſſe, quam dicere laudũ.¶Habeo aliud du

2 bium.† An ille qui iurauit nõ dicere laudum,uel arbitramentum nullum,uel iniquum,ſit obligatus ex tali iuramento de quo ſine iuramento ponitur per Dyn. de regu. iuris c.ſcienti lib.6.Sed Specu.ponit etiam de iuramẽto; ut notatur in Specula.de arbitr. §. ultimo in 4. colum. uer.quid ſi compromiſſum Hoſtien.in c.quotauallis de iureiuran.aliud notat diſtinguendo an quis iurauit in genere ſeruare laudum,& tenet iuramentum ciuiliter ſcilicet de iuſto & æquo arbitrio & laudo.An uero ſignificanter iurauit ſcilicet nõ dicere iniquum,&tũc uidetur obligari.¶Ad hanc quæſtionem faciunt iura,quæ allegantur in quęſtione qua quęritur ſi teſtator diſpoſuit executores reddere rationem an teneantur.de quo Hoſtien.in c. tua. deteſtam.Videatis aliquid ſuper primo & ſecundo. Vellem conferre,& certificari a uobis, & mitto uobis quandam notulam, quam de hoc ſcripſi dum eram Veronæ. Q̃ aũt dicebatis heri ſero ꝙ in alienatione alicuius rei eccleſiaſticæ eccleſię ſubiecti epi requiratur conſenſus,uel conſilium capituli eccleſiæ cathedralis,uidetur colligi ex uerbis Innocen.poſitis extra de his quę fiunt a præla.c.1.Sed illa gloſſ.debet intelligi quando alienatur res menſę epiſcopalis. & illud c. de his quę fi.a pręla.eſt ſumptum de canone 12.quæſt.2.ſiue.quod c.loquitur de alienatione rei menſę epiſcopalis. Et facit quod notat Ber. de his quę fiũt à pręla. cũ apoſtolica in gloſſ.poſita ſuper uerbo clericis. ¶Non obſtat.c.dudum quia in ſuo caſu loquitur.

¶Reſponſio do.Ioannis de Regio.

¶Sup primo credo ꝙ alienatio nõ tenuit. Et hoc ſic oñditur.Regulariter alienatio ꝑpetua rei eccleſiaſticę ꝓhibetur niſi interueniãt duo,ſ.ueritas cauſę ſolẽnitas formę& ita ſonat 12. q.2.§. his oĩb.Vnde exiſtẽtia alterius non ſufficit.Et ita intelligo quod no.Arch.in c.dudum.cum de ueritate cauſæ neceſsitatis, uel utilitatis legitime nõ appet quãuis aſſeratur.¶Nõ ob.relatio nũcij.quia nũcio nõ credit niſi ſit publicus uel iuratus.& niſi circa citationes ſpecialiter in re magna.ad hoc ꝙ nõ.in c.cũ parati & Archi. in c.cum uenerabilib. de ſolẽnitate formę.non apparet. Et de forma dico eſſe conſenſum epi & in c.placuit.Et cõſilium ſui capituli. ut no.Innu.in c.irrita.& in c.nouit.Et

etiam

etiam tractatus ſolennis & diligens, & etiam iuris alterius eccleſiæ quam maioris, ut in c. dudum. quod de capitulo eccleſię loquitur, quia tractatus nec ſolẽnis, nec diligens hic fuit, quia diſcuſſum non eſt, de qualitate uenditionis, uel alienationis, uel rerum alienandarũ, ꝙ ad tractatum noſcitur peritnere. Vnde quamuis conſenſus epiſcopi interuenerit, res tamẽ deficit ex parte tractatus. Et has ſolennitates eccleſia induxit quamuis ſolẽnitates non admiſerit legales, ut no. 12. q. j. c. uidentes. Vnde concluditur, ꝙ ex defectu non apparentis cauſę, & non ſeruatę formę uenditio deficit. ¶ Super ſecunda dubitatione uidetur poſſe dici iuramentũ ſeruandum ſi nõ uergit &c. ¶ Nec ob. ꝙ de pacto remittẽdi dolum dicitur, quia iſtud eſt in pacto ſimplici & forte ſecundum leges, & ſecus ſecundum canones, quia per fidem ita quem afficinot ſicut per iuramentum; ut no. Arch. de ſepul. c. j. li. 6. Vbi autem iuramentum determinatè interuenerit, illud ſemper eſt ſeruandum, ſi reſpectu iurantis crimen non contineat, quamuis contineat reſpectu recipientis, uel alterius etiã de futuro pacto, ut patet de eo, qui iurauit ſoluere uſuras, quòd eſſe non poteſt ſine pacto recipientis, ut in c. debitores de iureiur. ¶ Item quis non poteſt alienam perfidiam redarguere, & ſuam fidem ſoluere, ut 22. q. 3. innocens. Ergo patet, ꝙ aliena iniquitas non poteſt eſſe cauſa non obſeruandi iuramentum. Sed ſi determinatè eſſet pręſtitum de obſeruanda laudum non noceret, ut tra-
3 ctat doctores in c. quintauallis, de iureiur. ¶ † Nec eſt probabile argumentum de pacto ad iuramentum, quia etiam de iure ciuili iuramentum efficacius pręiudicat, ut patet in aut. ſacramenta & C. de tranſac. l. ſi quis maior. & multis aliis ll. Multa ultra poſſent ſcribi, ſed in re tam certa non curaui.

Reſponſio domini Federi. de Petru. de Senis ad plura dubia.

S V M M AE.

1 *Abbas cum conuentu ſuo an poſſit obligare bona monaſterij in præiudicium ſucceſſorum.*

2 *Conceſſio ad uitam quod dicatur perpetua.*

3 *Factum quòd dicatur legitimum ſi in eo ſuperioris auctoritas interueniat.*

4 *Prælati uel rectores eccleſiarum an conceſſionem perpetuam de fructibus eccleſiarum ſuarum ſine ſedis apoſtolicæ conſenſu facere poſſint.*

QVAESTIO CXLIII.

Onceſsio facta Nuntio Gibicij non obligat ſucceſſorem, quia Monaſterium erat, & eſt exem-
1 ptum. Abbas † enim cum conuentu ſuo nõ poteſt obligare bona Monaſterij in præiudicium ſucceſſorum ſine auctoritate ſuperioris 17. q. 4. in uenditionibus 12. q. 2. abbatibus & in c. placuit. Et optime facit, quòd no. de reb. ecc. non alie. c. 1. in glo. innuit in cle.
2 & per Hoſ. ne præla. ui ces ſuas c. ult. ¶ † Item cõceſsio ad uitam dicitur perpetua. ¶ Addi. ¶ Contrarium colligitur de his quæ fiunt a præla. c. 2. & quod no. de decimis cap. quamuis: ut not. 10. q. 2. hoc ius uer. perpetua, de rebus eccle. non alie. c. 2. in gl. recipientis in cle. & idem no. Hoſ. eo. ti. nulli ad finem, ergo requiritur. auctoritas ſuperioris ad ualidum contractum, ut in iuribus ſupra allegatis. ¶ Item cauſa allegata licet ſit iuſta in iure, ut 16. q. 1. poſſeſsiones, & 12. q. 2. eccleſiaſticis. tamen non conſtet uel conſtiterit quòd fuerit uera conceſsio. ¶ Sola enim cõceſsio prælati capituli non ſufficit in præiudicium ſucceſſoris niſi probetur ueritas. pro quo facit, quod notant per Archid. 12. q. 2 hoc ius circa principium ſuper uerbo
3 probato. Sed † ſi interueniſſet auctoritas, uel decretum ſuperioris omnia præſumerentur legitimé facta, & tranſiret conceſsio ad ſucceſſorem. ¶ Ad primum facit quod notatur in Spe. de emp. & uendi. §. nunc uidendum uer. & uidetur. ¶ Ad ſecundum facit de tranſac. de cætero, & ca. ueniẽs, & notatur de decimis ex multiplici, & ideo ſi conceſsio non ualuit in præiudicium ſucceſſoris non tenet pœnæ appoſitio, ut de procura. c. 2. ¶ Item conceſsio facta eidem nuncio non ualet, tum quia non apparet de ueritate cauſæ, tum quia auctoritas Vicarij fuit interpoſita ſine cauſæ cognitione, tum quia non apparet nec cõſtat de præcedentibus tractatibus, tum quia per inſtrumentum illud non probatur, quod talis auctoritas fuerit interpoſita. tum quia uicarius non habet poteſtatẽ interponendi talem auctoritatem, & quia monaſterium dicitur & eſt exemptum. ¶ Addo contrarium poſſet colligi per id quod notatur de off. uica. c. 2. li. 6. ¶ Addo. Non ſufficiet nec ſufficiens fuiſſet auctoritas epiſcopi, ſed auctoritas papæ, uel legati de latere debuit interueniſſe, legitima de priuileg. auctorita. Et ideo conceſsio fuit nulla ipſo iure, quia deficit illud quod ſubſtãtiale ſeu principale eſt, ut no. 15. q. 2. in ſumma. ¶ Item quia prælati uel rectores eccleſiarum aliquam cõceſsionem facere nõ poſſunt de fructibus uel prouentibus eccleſiarum ſuarum perpetuò, niſi pro modico tempore ſine conſenſu apoſtolicæ ſedis, ut extra de reb. ecc. non alie. hoc conſultiſsimo circa principium, & ibi notatur per Archid. lib. 6. in gl. quæ incipit litera &c. ¶ Item quia in talibus conceſsionibus oportet ſolennem & diligentem tractatum præcedere, ut eodem ti. c. dudum, qui non præceſsit. ¶ Nec obſtat, quòd in prædictis literis, ſiue inſtrumentis dicitur habito diligenti inter nos tractatu &c. quia nõ probatur ex hoc tractatum interueniſſe. Nam cum multa interuenire debeãt in tractatu huiuſmodi, de quibus habetur 10. q. 1. ca. hoc ſui & notatur 12. q. 2. ſine exceptione. ¶ Ex his literis, ſiue inſtrumentis non probantur ea quæ in tractatu requitũtur, & per conſequens ipſe tractatus ex ipſis literis ſiue inſtrumento non probatur. Ad hoc quod not. extra de probat. quoniam contra. in glo. quæ incipit hoc ſatis patet. Nunquid executio ſententiæ poſſet fieri tempore feriato.

S V M M AE.

1 *Sententia diffinitiua; quæ tranſiuit in rem iudicatam an & quando poſſit feriato die mandari executioni.*

2 *Iudicij nomine quòd ueniat nedum proceſſus, qui præcedit ſententiam, ſed & ipſa ſententia.*

3 *Item cauſa dum uenit diſcutienda dicitur iudicium uertere.*

4 *Executor quod poſſit exequi parte non citata, & nullo iuris ordine ſeruato.*

5 *Cauſæ cognitionem non exigentia poſſunt in alieno territorio expediri.*

QVAESTIO CXLIIII.

1 Iffinitiua ſententia, † quę in rem iudicatam tranſiuit contra quam, nec nullitatis, nec reſtitutionis in integrum remedium poſtulatur, uel acceptatur, poteſt mandari executioni tempore feriato. caſus enim uidetur de iudi. c. ult. & ſummatur illud c. per Ioan. And. ſecundum lec. Vin. ad idem q. 1. ſicut. ubi Archid. recitat illam opin. non reprobans. Facit quod. no. Inn. de re iu. cum ſimilibus in fi. ubi dicit, quod ſententia mandatur executioni ſine cauſę cognitione ſi ſit executio ſuper bonorum petitione ſicut eſt in caſu noſtro, ergo hic non ſit neceſſaria cognitio. Et hec eſt mens & ratio l. j. lj. & iii. ff. de feriis, quę prohibẽt ad iudicium
2 uocari tẽpore feriato. † nomine enim iudicii intelligitur proceſſus,

proceſſus,qui præcedit ſententiam , & ipſa ſententia: vt
3 no de re iud.c.1.lib.6.† Cauſa enim cum diſcutitur vocatur iudicium,de verb.ſig.ſorus circa principium,ad idem de ferijs,c.ult.vbi dicitur tamen iudicialis ſtrepitus &c. ¶Sed in executione ſacienda non eſt iudicium:nec iudicialis ſtrepitus.imo mera executio , ſicut eſt illa,de qua tractat,quæ aliena eſt à partibus iudicij.C.de exc.rei iud.
4 l.ſi vt proponis.† Item executor poteſt exequi parte non citata,& nullo ordine iuris obſeruato. ¶ Hinc eſt ꝙ examinatio teſtium,in qua non adhibetur cauſæ cognitio: põt fieri ẽt in die dominico,vt no. in Spec . de ferijs.§.2.
5 ver.quid ſi tunc.Et ea † quę cauſæ cognitionem non deſiderant poſſunt in alieno territorio expediri,ut no.de of. le.nouit ergo etiam tẽpore feriato,quia de loco ad tempus & econuerſo licet arguere.ff.ſi cer.pet.l.vnum.

¶ In Chriſti nomine amen . Conſultatio directa pro parte generalis fratrum ſeruorum ſanctæ Mariæ ad dom. Federicum de Senis,& rẽſponſio ad eam.

SVMMAE.

1 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis ampliorem habent iuri dictionem quàm uiſitatores.*
2 *Prælatus plurium locorum exiſtentium in diuerſis locis et diœceſibus reſpõdet pro quolibet in quolibet ſuo loco.*
3 *Viſitationis actus qui ſint.*
4 *Præſentatio literarum facta iudici an aliud non ſecuto faciat negocium cœptum.*
5 *Delegatus in materia viſitationis in quo differat ab ordinario.*
6 *Religioſi extra ſuæ religionis terminum, vel diœceſis delinquentes an in loco delicti puniantur.*
7 *Monachus miſſus de vno monaſterio exempto ad prioratum non exemptum an etiam poſito, quòd reuocari poſſit ad monaſterium amittat exemptionem.*
8 *Monaſterij appellatione quid contineatur.*

QVAESTIO CXLV.

IOannes epiſcopus ſeruus ſeruorum de dilectis filijs abbati monaſterij ſancti Sabini de Monſano piſanæ diœceſis & Bertando cauti.Archi.Veron . ac Gulielmo de Leun.ordinis fratrum prædicatorum eiuſdem ordinis,procuratori generali apoſtolicæ ſedis nuncius ſalutem & apoſtolicam benedictionem. ¶ Ex ſuſcepti cura regiminis a nobis exigitur,ut circa ſtatum eccleſiarum & monaſteriorum omnium ſolicite vigilites prouideamus attendentes,ut illa præſeruentur a noxijs & ad ſalutaria diuina cooperante clementia dirigantur. Hinc eſt, quòd nos de veſtra circunſpectione plenam in domino fiduciam obtinentes diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus quatenus nos uel duo veſtrum ad ſingula monaſteria exempta uel non exempta tam ciſterciẽ. quàm quorumcunque ordinis non mendicantium per Piſ. & Ianuæ,& Thuſciæ prouincias conſiſtentia perſonaliter accedentes ſtudeatis in eis auctoritate noſtra viſitationis officium exercere. Corrigentes & reformantes monaſteria ipſa tam in capite,quàm in membris ipſorũ , de his,quæ correctionis,& reformationis auxilia videbitis indigere. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticã compeſcentes,niſi forte talia delicta vel in tantum enormia reperietis in eis; quòd nos ſuper illis eſſemus merito conſulendi. ¶Quæ quidem deducentes ad noſtrũ examen tam illa : quàm quæcunq; feceritis in præmiſſis , & inueneritis,nobis per veſtras literas harum ſeriem continentes fideliter intimare curetis . Non obſtantibus ſi eis communiter vel diuiſim ab apoſtolica ſede ſit indultum, ꝙ nullus dicti monaſterij, vel eorũ aliquod in capite in mẽbris eorum viſitare vel corrigere valeat . Aut ꝙ inter dicti ſuſpendi excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad uerbum de indulto huiuſmodi mentionem,& quibuslibet alijs priuilegijs &c. indulgentiis ſedis eiuſdem. Per quàm præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam effectus earum valeat impediri vel differri , de quibus edoctiſque earum dicitur tenoribus quorũcunq; habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

¶Datum Auenione nonis Nouembris pontificatus noſtri anno vndecimo.

Sequitur thema dubij.

¶Quidam nomine Priuentius , qui ſe dicit Viſitatorẽ . habet vnum reſcriptum ad epiſcopum directum , quod dicit,quòd poſſet vti literis tribus nuncijs apoſtolicæ ſedis directis , & nominantur illi nuncij præteriti quibus multæ fuerunt directæ literæ apoſtolicę , de recolligendis quibuſdam pecuniis,in quibuſdam abſolutionibus faciendis.In his autem ſpecialibus literis dicti Priuentii cõtinetur clauſula talis.Quod poſſit proceſſus per alios nũcios inchoatos perficere & de nouo inchoare. Super poteſtate & iuriſdictione , quam dicit ſe habere Priuentius vigore dicti reſcripti.quęrimus plura . ¶ Primo ſi poteſt viſitare monaſteria , quę prędeceſſores ſui viſitauerant , & in quibus quo ad ultimum ſuum officium perfecerũt , & frater,correxerunt,& capitulum abſoluerunt.Quia dicitur quòd proceſſum poſſunt de nouo inchoare. Et ideo dicitur , quod uiſitare &c.Et ſi viſitare eſt proceſſus.

¶Reſponſio cuiuſdam periti, ſcilicet domini Lapi de Florentia.

¶Ad hoc reſpondetur,ꝙ poteſt quemadmodum poterant illi,quia põt vti literis eorum.Si ergo illi poterãt & iſti.Facit de re.iu.his qui li.6.cum ſuis concor.Et viſitare ſolum non eſt proceſſus,ſed viſitare & inquirere eſt proceſſus iuridicus,ut de proba.quoniam & de accuſ.olim.

¶Federicus.

¶Non eſt ſolutum dubium de quo quęritur . An primi viſitatores uel iſte dictus Priuentius locum ſemel viſitatum,poſſit iterum viſitare . Et uidetur dicendum quòd ſi eſt delegatus non poteſt,quia ſemel viſitando functus eſt officio ſuo. Si vero ordinarius eſt : poteſt iterum corrigere & reformare prout dicitur de offi.ord. conquerẽte cũ ſimilibus.Sed an eſt ordinarius uel delegatus videtur , ꝙ
1 delegatus.Nã † inquiſitores hęreticę prauitatis , qui maiorem & ampliorem iuriſdictionem habere dicuntur cẽſentur delegati,ut eod.ti.per hoc & notatur per Io.And. eod.tit.c.2.in gl.quidam conqueſti.in cle.Ad idem de accuſa.qualiter in fine primę glo.Ad idem.ff. de iudi.l.cum prętor.§.1.& notatur de off.delega. ſuper queſtionum in gl.hæc enim non poteſt.Ad idem quod notatur de re iudi.l.cum I.& A.in 3.gl. & per hoc Inno. melius & Hoſt. de off.ord.Romana,& ibi poſt eos archid.li.6. ¶Contra uidetur de off.lega.c.1.& 2.li.6.Hoſt.ant.in c.qualiter in prin.de accu.ſuper uerbo oportuno arguit pro & contra & non eligit.Sed in c.cum I.& A.ſuper uerbo dilata concordat cum B.ꝙ ſit delegatus.Et iſtud uidetur uerius per prima iura . facit de ſta.mona.in ſingulis. ¶Non obſtant etiam contraria quia loquuntur in legatis quorum iuriſdictio eſt ordinaria, ut ibi. So. ſi extra monaſterium exiſtens pro fratribus ſigillarim mitteret , ut uadant ad locũ habitationis ſuę,ut ibi deponant uota ſua,ut unus denũciet alium de crimine cum dicitur in literis apoſtolicis monaſteriũ perſonaliter accedẽtes an ualeat dic,ꝙ nõ, & quod eſt nullum ipſo iure.extra de reſcript. cum dilecta de prębẽ.cum cui li.6.& notat dominus Archid.hoc expreſſe de off.delega.ſtatuimus li.6.Hinc eſt,ꝙ citari parere non debent. Ad hoc de conſti.c.1.li.6.cum indiſcreta citatio non debeat arctare citatum , ut extra de elect.

bonæ memoriæ.S.cremonē. epiſcopo.¶Præmiſſa placēt ꝑ eandē rationē maxime cū omnia iura clamet religioſos nō debere extra clauſtrū exire.ſed in clauſtro morari. ¶Tertio ſi ꝯtra perſonā eius,qui eſt caput totius ordinis & omniū monaſteriorū nec appellatur magis caput monaſteriorū Prouinciæ Tuſciæ quā Alemaniæ ſed uocatur Prior ordinis generalis poſſit uigore Dei reſcripti inquirere uel aliquid facere.Credo ꝙ nihil pōt facere contra priorē generalē totius ordinis cū ſibi detur poteſtas tantū cōtra capita totius monaſterij prouinciæ Piſanæ Tuſciæ & Ianuæ.& nō ꝯtra capita aliorū.Sed certū eſt quòd Prior generalis eſt Prior totius ordinis,& nō prior certi loci. quod patet ex ipſius nominatione ex qua argui pōt:ut 11.diſt clerus.Præterea huiuſmodi reſcripta apoſtolica ſunt ſtricti iuris & reſtringēda,& maxime cū ſint odioſa de regulis iuris odia lib.6. & ibi nota.Nō placet
3 ratio neqꝫ dictū:nā ꝗcū aliquis eſt prælatus pluriū locorū exiſtentiū in diuerſis diœceſibus puta floren. & Senē. de eccleſia ſua Senen.diœceſis reſpondebit Senēſi epiſcopo de Floren. diœceſi Florentino epiſcopo. de Floren. diœc.eccleſia florentino epiſcopo reſpondebit.de relig. do.c.1.& notatur de præben.quia in tātum. & quamdiu monachus exemptus moratur ad tēpus in eccleſia ſubiecta epiſcopo ei ſubeſt pro his , quæ ad eccleſiam illā pertinēt.Ad hoc de priuileg.ex parte & c.cum capella.& c.cum ex ore eo.ti.c.1.lib.6.& eodem lib. de tempo.ordi. c.3.in fi.nec poteſt negari quin iſte ſit caput etiam immediatum & inſolidum ſingulorum locorū totius ordinis. Nā pro ſingulis poteſt agere,defendere,& adminiſtrare ſuis prioribus localibus & illos pro libito amouere,ut notatur de iudi.cum deputari per Inno.& de relig.dom. cum uenerabilis. & uicarius & eius capitulum eſt in peculio ſerui ordinarij.ff.de pecul.l. ſeruus cum ſeq. Vide quid ſequeretur ex hoc contra loca totius ordinis. Sunt tamen in Tuſcia Lombard a duo dati Viſitatores unus in una.& alter in altera prouincia, ſi eſſet uera opinio contraria a nullo poſſet uiſitari,nec a Legato de latere,quaſi amotio ſit res ardua & grauis & ideo referenda Papæ. Sed contra.nam propter negatiuam quæ non eſt crimē, pōt amoueri prælatus eo.ti.c.ult.§.quòd ſi abbas.¶Item contra de reſcrip.dilectus.j.& de iudi.c.cum ita ubi Viſitator amouet.So.aliqui dicunt quòd c.in ſingulis ſupra allegatum loquitur in generali Viſitatore & in ſpeciali. ſed nō uidetur ſtare iſta ſolutio. Nā viſitator de quo loquitur.c.dilectus uidetur generalis:quia fuit datus in ciuitate & diœceſi Bononien . Nā eadem ratio eſt ſiue detur in una Prouincia ſiue in uno epiſcopatu. Facit quòd notatur de cōceſ.præbē.executor in glo.idē puto. Licet in additione ſeu correctione glo.Ioā.And.dixerit cōtrariū.Sed nō uideo rationē diuerſitatis.& idē ſibi cōtradicit in quādā apoſtilla quā ponit de of. de lega. ex parte. in ſuper uer.poſt dicēs.No.ꝙ quī duxerit acceptādo duxerit acceptandā.nā talib.literis generalib. derogāt ſpeciales literæ.de præben.c.1.lib.6.& uocat ibi generales. & tamen non reſpiciebant niſi unam eccleſiam . ¶Alij dicunt quod non eſt curandum an ſint generales uel ſpeciales ſed an ſint ſimplices Viſitatores & Iudices.nam in c. dilectus. dicitur quòd erat cōmiſſum Viſitatoris officiū & tamē amouit.Vnde uidetur dicendū regulariter quòd uiſitatores habeant amouere.ſi tamen ſubeſt.fallit in Arch.& c.ſingulis qui ſolū de leuibus cognoſcere poſſunt. ¶Quarto ſi mittit Priori generali totius ordinis aliquas literas præceptorias,uel excōmunicatorias an uigore dicti reſcripti teneat uel debeat ſibi in aliquo obedire .

¶Lapus .

¶Ad hoc reſponſum eſt in ſecundo caſu.¶Tamen caueat Prior ne ſuum officium impediat,quia ratione impedimenti poſſet in eū animaduertere.ut extra de officio de lega.c.1.& iſto caſu poſſet in quemlibet extraneum.

¶Federicus.

¶Poteſt omnia iſte Viſitator ſine quibus miniſteriū ſibi cōmiſſum explicari nō pōt.Ponatur quòd iſte Generalis ſit Senis.Iſte Viſitator uiſitat florē.locū & cōuētū exiſtētē florē.uult uiſitare Priorē cōuētuales ſuper aliquo crimine nominatur in teſtē iſte prior Generalis & quidam alij fratres immo ēt laici an uiſitator iſte poteſt eos uocare ad teſtimoniū perhibēdū . & uidet quòd nō de offi. delega.præterea.& de teſti.cū cauſam.Ite pone quòd dū uellet uiſitare priorē florētinū ille prior fugit Sen.an poterit præcipere priori generali quòd eū capi faciat . uel ēt Sen.epiſcopo.utique per rationē prædictā.¶Quinto ſi præcepta facta per eū extra monaſteriū debeant ſeruari ab aliquib.qui ēt deberēt ſuā uiſitationē recipere. reſpōſum eſt ſupra in ſecūdo caſu quòd nō.¶Pone viſitator uiſitat locū florē. exiſtens in ſuo hoſpitio præcepit priori quòd tali die paret ſe uel ſe diſponat ad uiſitationē recipiendā . uel in hoſpitio ſuo ſcribit literas præceptorias dirigēdas Senē.pro teſtib. cōuocādis an iſta geſta in tali hoſpitio ualeant.uidetur quòd ſic.Iſta enim non ſunt de ſubſtātia uiſitationis nec de ipſa uiſitatione.ſed ſunt quę
3 dā præparatoria.Actus ꝗenim uiſitationis ſunt illi q nō poſſunt extra monaſteriū expediri.Sed pone uiſitat Conuentū,& in ſcriptis redigit. Demū ingreſſus ad hoſpitiū format quædā capitula correctionis & reformationis.q̃ uult a fratribus obſeruari cum promulgatione ſententię fortè excōmunicationis , uel aliarum pœnarū ꝗua quòd notarius dicit actum Florētię in domo hoſpitij nūquid ualeat.non vr̄ quia iſte eſt actus qui uiſitatione principaliter claudetur,quòd apparet ex reſcripto dū dicit uiſitatoris officium.poſtea dicit corrigentes & reformantes .

¶Federicus de Senis.

¶Sexto ſi arduis poſſit ſe intromittere & ubi frater ꝯtra fratrem deponeret grauia uel ardua.& quod debeat facere Viſitator prædictus ſi uigore dicti reſcripti ut prædicitur ualeat uiſitare.

¶Lapus .

¶Super enormibus eſt conſulendum papæ ut dicit forma reſcripti.i alijs debet ad locū accedere,& inquirere & repertū culpabilē corrigere.Nō tñ poſſet per hoc prælatus a ſuis adminiſtrationib us amoueri. cū tñ ꝑ hoc nō habeat ſua cōmiſſio expreſſe:ut amoueaẗ ut notat Inn.& Hoſt.de ſtatu mō.in ſingulis ubi hoc expreſſum eſt. Et ꝑ ꝑdicta reſpōdet ad ea q̃ poſſent allegari in contrarium .

¶Federicus .

¶Septimo quis intelligatur caput , & quæ membra iſtorum monaſteriorum . Nunquid primo immediatus uel prælatus ſuperiores qui alligantur huic monaſterio pluſ quam illi ut dictum eſt . Ad hoc reſponſum eſt in tertio caſu.uidelicet.Quod capita & membra locorum dictarū prouinciarum intelliguntur comprehēdi in illis literis commiſſionis,& non in alijs ut ex textu literarum commiſſionis apparet.

¶Federicus.

¶Secundum iſtam opin. ſequeretur iſta abſurditas quod iſte non poterit uiſitare priorem prouincialem, qui nulli conuentui alligatus eſt . at non poteſt negari quin ſit frater de illa prouicia.¶Ad hoc de ſimonia.c.pe.Nec poteſt negari quin ipſe ſit caput omnium Conuentuum de prouinica,& in omnibus prefertur prioribus localibus, ut dictum eſt ſuper tertio .c.de priore generali.Sed poſito quod poſſet iſtum prouincialem. Iſte Viſitator eſt florentin us & prouincialis eſt Senenſis . An poterit eum uocare Florentiæ ut eum uiſitet in Cōuentu Florentino. ita uidetur . Quia ut dictum eſt iſte prelatus omnium cōuentuum de prouincia eſt caput .Vnde dummodo uiſitet eū in aliquo cōuētu ſuę ꝓuincię ſeruat formā mandati.

¶Federicus.

¶Si prelatus pręcipiat ſubdito quod non uadat addi-

dictum

ctũ Cõuẽtũ ubi uiſitator exiſtat, ſed expectet ipium ĩ Mo
naſterio & Cõuẽtu ut ibi recipiat uiſitationẽ ſuam,tenea
tur ſubditus obedire in dicto caſu Prælato. Et ſi Prælatus
põt cõtra ſubditũ ad ipſum accedẽtem præcedere.

¶Lapus.

¶Præceptũ.n.tale eſt iuſtũ,cũ inquiſitio faciẽda ſit ĩ loco
ubi moratur de cuius uita inquiritur 17.diſtin. de Petro.
Hinc eſt quod ſibi obediẽdũ eſt:alias pęna debetur nõ ob
tẽperanti iuxta Grego.in canonice ꝙ imperatur neceſſe
eſt fieri,& ſi nõ fiat pœnam habet.ut 14.q.1.quod præci-
pitur.hoc ẽt habet forma mãdati, quæ ſeruari debet ut s̃.
ubi uocaret cũ prouiſione faciẽda:ut dictũ eſt ſed ubi no
caret alias in caſu ſupra quarto capitulo.præceptũ eſſet ĩ
iuſtũ:quia tenetur obedire Viſitatori tãquã maiori. ¶Sed
nõ facta copia reſcripti & totius ſuę iuriſdictionis an poſ
ſet ſe intromittere. Et ſi teneatur ſe facere legi in ſingulis
monaſterijs & tribuere copiã poſtulãti. Reſpõde ꝙ ſic,ſi
de ſuo mandato nõ facit fidẽ non eſt ei parendum ut ex-
tra de officio delegati.cum in iure.& 107.diſt.c.fin.& C.
manda.princip. l. una. Et poſtulanti copiam ſuæ iuriſdi-
ctionis dare tenetur:ut in dictis iuribus.& non patitur in
ſtantiam.¶Dato ꝙ alias poſſet uiſitare in delegatione ſua
nunquid extra delegationem ſuam poſſet percipere uel
contra aliquem aliquid innouare. Reſpondetur ut ſupra
in ſecundo caſu,uidelicet quod licet poſſit uiſitare,tamẽ
extra loca quæ uiſitat nihil facere poteſt ut ĩ iuribus alle
gatis.niſi ut dixi ſupra in 5.c.¶Item cum iſte Prior nõ ha
beat aliquod determinatum domicilium,nec plus unum
locum quam alium. Ergo ubicunque inuenitur pro com-
miſſis in illo loco põt conueniri ut C.ubi decri.agi opor
tet l.j.immo ſi quis habet certum domicilium & alibi de
liquit poteſt ibi puniri ſi ibi reperiatur de rap.c.1.cũ ſua
materia. ¶Et ſi diceres ſi iſte Viſitator puniret iſtum Ge-
neralem hic iam pręiudicaret aliis locis ſuper quibus nõ
habebat poteſtatem uiſitandi cõtra mentem Papæ. ¶Ad
hoc reſpondeo ꝙ non poteſt præiudicare directẽ ſed in-
directẽ & per conſequentiam. uerbi gratia. Quidam eſt
Abbas duorum Monaſteriorum unius exiſtentis Sen. &
alterius exiſtentis Floren. Modo iſte delinquit Sen. pro-
pter quod delictum deponitur ab epiſcopo Sen. & nota-
tur infamia. Nemo dubitat ꝙ talis ſententia præiudicabit
ſibi in Monaſterio Floren. Nam depoſitus, & infamis in
uno loco,ubique talis habetur. Ad hoc de foro competẽ.
poſtulaſti.cum ſua materia.& per Inno.de accu.qualiter.
2.in glo.magna ultra medium uer.item nota.alij contra.
Dubito & declaratione egeret.¶Item an aliquem ſubdi-
tum qui conſentit in eum tanquam in Viſitatorem ſine al
terius licentia,& factus per Capitulum generale de foro
alterius ipſe Viſitator poſſit ad ſe uocare. Reſpondetur
ꝙ ſi ſubditus conſentiat in eum,qui alias iuriſdictionem
nõ habet nihil agit: quia iuriſdictio delegata non proro
gatur de perſona ad perſonam ut eſt expreſſum extra de
offi.delega.Pe.& H.in fine.per conſequens nil poteſt cõ-
tra eum & quod faceret nil ualet.de iudiciis at ſi clerici.
¶Sed pone ꝙ uere eſt ſubditus quantum ad Viſitatorem
quia erat de Prouincia Tuſciæ tempore conceſſionis lite
rarum,& tempore quo uiſitator mandat Priori, & Con-
uentui ut tali die parent ſe ad uiſitationem recipiendam.
Sed antequam incipiat uiſitare generalis Prior qui eſt ul
tra montes mitti pro ille fratre ut ſtatim uiſis literis ad
eum arripiat iter. Quo audito uiſitator ſibi præcepit ut
nõ recedat quia uult eum immediatẽ cum aliis fratribus
uiſitare,quid fiet. Solutio ubi poſſet conſtare per proba-
biles coniecturas ꝙ in fraudem eum non uocet,hoc non
præiudicet viſitatori.arg.de renũ.c. 2. & de uerbo.ſigni.
c.ult.lib.6.& de offi.deleg.c.paſtoralis.& c.ult. Ceſſante
uerò fraude eſt uidendum an res ſit integra nec ne. ſi res
eſt integra obediat ſuo generali.ſi nõ eſt integra obediat
ſuo viſitatori ut non recedat arg.in eo ꝙ legitur & no.de
electio.in cauſis de app.cũ parati de foro cõp. propoſui
ſti. de præbẽ. ſi cui.¶Sed uidendũ eſt an per illos actus fa
ctos per viſitatorẽ res ſit integra uel facta ſit ꝓuẽtio. Et ui
detur ꝙ res ſit itegra,quia præceptũ quòd parẽt ſe ad ui-
ſitationẽ ſuſcipiẽdã nõ eſt aliquis actus qui pertineat ad
viſitationẽ quia põt eſſe cum illo & ſine illo.immo ſatis
plura maiora non faciunt dici negotiũ incœptũ ut patet
de offi.delegat.c.3.libro 6.Tamẽ de hoc uide quod nota.
4 Archidiac.de præbẽ.ſi eũ libr.6.¶†Item ſola præſentatio
literarum facta iudici niſi aliud ſequeretur nõ facit nego
cium cœptum ut no.de app.ut debitus in glo.¶Sed nun-
quid ecõtra ſola uacatio facta ꝑ generalem non facit eũ
de alio Cõuentu donec ſit trãſlatus ad illum niſi debent
eſſe prioris cõuentus.ad hoc de electio. cũ in cunctis.21.
q.2.ſi quis iam tranſlatus & not.23.q.1.c.uno. Ergo uide
tur quòd illud præceptũ & poſtea prohibitio ſubſecuta
non faciat dici rem non integrã niſi iam in literis uoca-
toriis ſine fraude diceretur quòd ex tũc exoluebat eũ a
ꝯuẽtu primo ar.ĩ eo ꝙ legi.& uo.de cle.excõ.c.pe.Addi.

IOannes epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ut ſupra. Poſt
datas has literas reuocati fuerunt dicti uiſitatores &
alias tranſmiſſus Nuncius apoſtolicus. Et datum fuit
ſibi reſcriptũ quoddam in quo ſpecialiter dicitur quòd
poſſet uti literis dictorũ uiſitatorum & quibuſdam aliis
Nũciis apoſtolicis trãſmiſſis.¶In his autẽ ſpecialibus lite
ris dicti Nũcij.ſpecialiter cõtinetur ꝙ poſſit proceſſus ꝑ
alios inchoatos ꝑficere,& de nouo inchoare. ¶Super iu
riſdictione quã iſte nuncius dicit ſe habere uigore præ-
ſcriptarũ literarũ ſuperius contentarũ quærimus plura.
¶Primo ſi põt uiſitare Monaſteria, quę viſitatores pręde
ceſſores ſui uiſitauerũt,& in quibus uſque ad ultimũ ſuũ
officium perfecerunt & fratres correxerunt, & capitu-
lũ obſeruauerunt. Ad quod reſpõderũt quidã,ꝙ iſte ſub-
ſtitutus poteſt ꝙ primi poterãt & iſte. Facit de regu.iur.
is qui lib.6.cũ ſuis concordan.¶Per hanc reſpõnſionem
eſt ſolutum dubium de quo quęritur ſcilicet,an primi ui
ſitatores, uel iſte ſucceſſor poſſint locum ſemel uiſitatũ
5 iterum uiſitare. Et ideo uidetur dicendum quòd iſte eſt
delegatus nõ põt locũ ſemel uiſitatum amplius uiſitare,
quia ſemel uiſitãdo functus eſt officio ſuo de offi. deleg.
c.in literis. Si uero eſt ordinarius poterit iterum uiſitare
eo modo & forma ut traditur de off.ordina.conqueren-
te cũ ſimilibus. Reſtat igitur uidere an ſit ordinarius an
delegatus. & uidetur quòd ſit delegatus. Nã inquiſitores
hæreticæ prauitatis qui firmiorem & ampliorem iuriſdi
ctionem habere uidentur,& cenſentur quam iſte,cenſen
tur delegati ut patet de heret.c.pe.& per Ioan.And. eod
tit.c.2.in glo.quę eſt in cle. Ergo & iſte cenſebitur dele-
gatus. Et facit quòd no.de accu.qualiter ĩ fi.ꝑ glo. Ad idẽ
ff.de iudi.l.cum prætor.§.1.& notatur.de off.delega. ſu-
per queſtionum in glo.hoc.n.non poteſt. Ad idem.quod
nota.de re iudi.cum ita in 3.glo.& melius per Innocẽ.&
Hoſti.de offi.ordina.c.Romana & per Archi.poſt eos li.
6.¶Econtra uidetur de offi.lega.c.1.& 2. lib. 6. Nam iſte
Viſitator hẽt illa facere de quibus fit mentio in illis duo
bus capitulis.ſed illi ſunt ordinarij.ergo &c. Et Hoſti.in
c.qualiter.ſuper uerbo optime arguit pro,& contra non
tamen eligit.ſed in c.cum I.& A.ſuper uerbo delata con
cordat cum B.ſcilicet quod iſte uiſitator ſit delegatus. Et
iſtud uidetur uerius ꝑ prima iura de ſta.mona.c. ĩ ſingulis.
¶Non ob. contraria quia loquuntur in Legatis quorum
iuriſdictio eſt ordinaria: ut ibi. ¶Nec obſt. quod dicitur
iſte uiſitator poteſt illud in uiſitando,quod poteſt facere
Legatus. ergo eſt ordinarius ſicut Legatus nam Legatus
poteſt uiſitare iure ordinario, iſte autem uiſitare poteſt
iure delegato. Item delegatus Papæ in cauſa ſibi cõmiſſa
poteſt illud quod poteſt ordinarius.& tamen nõ cogno-
ſcit iure ordinario. ¶Secundo ſi in uno monaſterio exi-

ſtens

ſtens poteſt præcipere monachis alterius monaſterij, ſeu etiam alterius ordinis & diuerſi in regula. ut ad illũ accedat. ꝙ ſi nõ fecerint poterit eos per cenſuram eccleſiaſticã cohercere. Vel etiam ſi poſſet mittere pro monachis eiuſdẽ ordinis ut ad ipſum accedãt extra proprium monaſterium. & ꝙ unus aduerſus alium deponat uoca ſua, uel alium denũciet de crimine, quia dicitur in literis apoſtolicis ad monaſteria perſonaliter accedentes.

¶ Reſpõſio domini Federici de Senis Decretorũ doctoris.

¶ Exiſtens in uno Monaſterio Viſitator, non poteſt mittere pro monachis uel fratribus alterius monaſterij ut in eus uiſitationis officium exerceat ſine iuſta & rationabilĩ cauſa, alioqui a proceſſus uiſitationis eſt nullus tanquam factus contra formam mandati. de reſcript. cum dilecta. de off. dele. cum uenerabili. & eod. titu. c. ſtatuimus. in gl. Archi. li. 6. Item nec poſſet mittere pro eis ut denuncient alios uel accuſent. quia hi actus ad uiſitationem non pertinent. ſed cum iſte uiſitando inuenerit de plano & ſine actione aliquem famoſum & dignum correctione, incipiat ſpãlem inquiſitionem contra aliquem diffamatum: & ſi ad ueritatem criminis ad probãdum nominantur teſtes aliorum locorum ſeu Monaſteriorum, uel etiam alterius ordinis põt compellere dictos teſtes ut ueniãt perhibituri teſtimonium ueritatis ſicut quilibet delegatus Papæ. Quia uno commiſſo intelliguntur omnia commiſſa ſine quibus &c. de off. delega. c. 1. & ca. præterea & c. ſuſpicionis cum ſimi. Tamen non tenentur ire expẽſis ſuis. qa nihil habent. nec expenſis ipſorum Conuẽtuum, ſed expẽſis producentis. de reſcrip. ſtatutum. lib. 6. uel expenſis ipſius Monaſterij ꝓ cuius Abbatẽ uel monachũ ſit inquiſitio. quia de utilitate illius monaſterij agitur arg. de accu. ex parte. Et hoc uidetur irrefragabile. quia in hoſpitio ſuo ſine iuſta cauſa nil põt exercere quod ad uiſitationẽ ptineat ꝑ prædictũ. c. ſtatuimus. Tertio ſi x̃ delegationẽ aliquid præcipiat mittẽs literas aliquibus monachis uel fratribus x̃ ſuã delegationẽ cõuẽtualibus uel qui nõ ſunt conuentuales in aliquo monaſterio ſuæ delegationi ſubiecto poſſet præcipere uel aliquid facere contra tales.

¶ Dominus Federicus de Petrucis de Senis decretorum doctor.

¶ Si tamen intelligitur ꝙ iſte uiſitator exiſtat extra ſuam legationẽ, & præcipiat aliquibus monachis & fratribus exiſtentibus ĩ ſua legatione uel extra, præceptum eſt nullũ de hoc ſatis notatur de officio legati nouit. ſi uero exiſtat in ſua legatione puta in Tuſcia & præcipiat aliquib. monachis uel fratribus exiſtentibus in Lombardia ꝙ cõpareant coram eo. & prouincia Lombardiæ non ſit de ſua legatione nõ tenentur comparere coram eo niſi eos uocaret cauſa teſtimonij faciẽdi eo modo & forma ut dictum eſt ſupra ſuper ſecundo capitulo. ¶ Si uero aliqui fratres de Lombardia uel de Alemania, quæ prouinciæ nõ ſunt de legatione iſtius, ſed cauſa peregrinationis uel alia de cauſa tranſitum faciant ut uiatores per Prouinciã Tuſciæ nõ poterunt uiſitari per ipſum, quia dicimus eos eſſe de prouincia Tuſciæ, qui in Tuſcia domiciliũ habẽt ff. de uer. ſig. l. prouinciales ad hoc ff. de iudi. l. hæres abſens. & de fo. compe. Romana. §. 1. li. 6. ¶ Sed quid ſi iſti fratres, dum tranſitum faciunt per Tuſciam ibidem delinquunt in locis fratrum uel extra. Videtur ꝙ poſſunt ꝑ eũ puniri quia ratione delicti ſortitur quis forum de reſcri. c. 1. cum ſua materia. & no. ſatis per Inno. & Hoſt. de dila. c. 2. ꝙ debet intelligi ſi ibi iuenitur. uel illuc remiſſus fuerit de re iudi. paſtoralis in cle. ſed iſta iura loquuntur in ordinariis qui territorium habent: ut de conſt. c. 2. libr. 6. ſed iſte uiſitator non poteſt uiſitare niſi monaſteria Tuſciæ & fratres dictorum locorum ſiue prælatos ſiue ſubditos. At iſti fratres ſic tranſeuntes non efficiũtur per delictum conuentuales dictorum monaſteriorum. Immo ſi ſine delicto uellet ſpõte iura coduẽtualitatis acqrere in cõuẽtibus Tuſciæ nõ poſſunt, cũ ſine licentia ſuperioris nõ poſſint locũ mutare. & alibi ſe collocare. xij. q. j. c. ſolo. & c. nõ dicatis. ¶ Si ordo ſeruorũ, q de facto mẽdicãt ĩ omnibus locis ĩ dicto reſcripto cõtẽtis. q cũ poſſint habere ĩ cõmuni propriũ. ſi eidẽ pia collatione fideliũ perueniat. & qui ẽt poſſet nõ mẽdicare ubi ſufficientia haberet in dicto reſcripto poſſet uel debeat includi.

¶ Reſponſio domini Federici de Senis.

¶ Videtur ꝙ includatur ex ſtilo curiæ. Nam in priuilegijs cõceſsis ordinibus mẽdicantiũ. ut quòd infra tot annos nõ poſſint ædificare locũ nouũ. Papa ibi declarat. ꝙ ſi in aliquo ordine ſunt cõuẽtus aliqui qui mẽdicãt. & aliqui ſunt qui nõ mẽdicãt habeatur ille ordo pro mẽdicãte, & ſic uidetur eſſe in ordine ſeruorũ & fratrũ ſancti Auguſtini. ſed mihi uidetur cõtrariũ eſſe uerũ. nã mẽdicãtes dicũtur quibus redditus uel poſſeſsiones habere religio profeſſio ſiue regula uel cõſtitutiones regulæ interdicũt de reli. domi. c. 1. li. 6. ſi uero aliquis ordo ut puta ſeruorũ nõ prohibetur ex regula uel cõſtitutionibus hẽre redditus uel poſſeſſiones: tñ quia eis deficiũt poſſeſsiones eos per publicũ quæſtum quærere oportet, nõ tamen ſunt mẽdicantes. quia iſta mendicitas nõ ineſt per ſe ordini ſeruorum ſed caſu, ſeu per accidens. Idem poteſt dici in ſororibus monaſterij ſanctæ Petronellæ. quæ poſſunt habere proprium in communi, & tamen pleriſque locis mendicant. Item econuerſo pone ꝙ fratres minores habent tot & tanta funeralia, oblationes & iudicia & relicto quod non haberent neceſſe mendicare, a:i per hoc dicerentur non mendicantes abſit ad ſtilum curiæ. qui uidetur contrarius. Reſponde ꝙ illa declaratio ſeu ſtilus hãbeat loc ĩ in caſu illo, & ſuum caſum non excedit. quia quæ a iure exorbitant. &c. de re. iuris quæ à iure. lib. 6. ¶ Item quæritur ſi contra perſonam eius qui eſt caput totius ordinis & omnium monaſteriorum cum non intelligatur magis caput monaſteriorum & locorum prouinciæ Tuſciæ ꝗ̃ Alamaniæ, ſed uocatur Prior Generalis ordinis, poſsit uigore dicti reſcripti inquirere uel aliquid facere contra ipſum, & quid appellatur caput & membra dictorum monaſteriorum. ¶ Ad primũ dicitur quod contra ipsũ Priorem Generalem non poſsit procedere. ¶ Nam huic Viſitatori conceſſum eſt, ꝙ poſsit uiſitare capita monaſteriorũ Prouincię Tuſcię, & non capita monaſteriorum Prouincię Alamanię. ſed certum eſt ꝙ Prior Generalis eſt prior totius ordinis, & nõ certi loci. quod patet ex ipſius nominatione. ex qua argui poteſt. 21. diſtin. cleros. ¶ prętereà huiuſmodi reſcripta ſunt ſtricti iuris. & tanquam odioſa reſtringenda de regu. iuris. odia lib. 6. Et hoc tenent quidam de peruſio non paruę auctoritatis doctores. Et hoc dictum põt ſic iuuari. Nam appellatione prælati ſeu capitis, intelligitur caput immediatum ipſius Monaſterij. & monachi intelliguntur membra. ut patet de re iudi. cum I. & A. & melius de his quę ſiunt a pręla. ca. nouit. Vnde ſi aliquis poteſt uiſitare dictum pręlatum & monaſteriũ tam in capite quam in membris, nunquid poterit uiſitare epiſcopum, qui eſt caput omnium eccleſiarum ſuę diœceſis? 6. 10. q. 1. regenda cum ſeq. Certè non, quia propriè epiſcopus eſt caput & pręlatus eccleſię cathedralis. ut in c. nouit. de teſtament. is requiſiſti. ad ſi. de uer. ſi. cum tibi. Et illius eccleſię eſt ſponſus & maritus. ſed aliarum eccleſiarum eſt caput per modũ iuriſdictionis. ¶ Vnde ſi etiam ſubiectum epiſcopo habet alienare pręlatus immediatus illius eccleſię alienat non epiſcopus. Sed epiſcopus ratione iuriſdõnis interponit auctoritatem. 12. q. 2. c. placuit, & c. abbatibus. & 17. q. 7. in uenditionibus & de rebus eccle. non alie. c. dudum. ¶ Item religioſus poteſt ire ad ſtudium. de licentia pręlati. ne cleri. uel monachi. c. 2. lib. 6. Quis intelligitur prælatus. certe Abb. non autẽ Epiſcopus ut ibi plenè no. Archidi. & idem debet intelligi. de. c. ſi religioſus. de elec. eo. li. Ad idem facit de præbendis cũ

in

In illis.in fi.ubi dicitur qnod ſi mãdatur alicui prouideri
de beneficio ſpectãte ad collarionẽ Epiſcopi nõ intelli-
gitur de beneficio ſpectãte ad collationẽ Abbatis Papæ
ſolũmodo grauare Epiſcopũ & nõ Abbatẽ. Et in caſu no
ſtro fuit intentio Papæ, ꝙ ipſe poſſet uiſitare capita mo-
naſteriorũ. Tuſciæ & nõ Alamaniæ. ¶Ad idẽ facit quod
oo.Io.And.de cõceſ.præbẽ.c.ſi.lib.6.ſuper uerbo frater-
oitatẽ.poſt glo.Cõpoſtellani. Igitur ſecũdũ boc uidetur
ꝙ iſte prior generalis licet habito reſpectu ad prouinciã
Tuſciæ poſſet eũ uiſitare:tamẽ habito reſpectu ad prouin
ciã Alamaniæ eã uiſitare nõ põt. ut ſic rogatus trahat ad
ſe affirmatiuã ſicut in caſu.l.ſi cõmunẽ.quemadmodũ ſer
ui. admit. ſcilicet ut nullo modo poſſit niſitari. & facit
quod not.de iure patro.c.uno.in gl.ult.lib.6.¶In cõtra-
riũ uidetur. Nã cũ aliquis eſt prælatus diuerſorũ locorũ
exiſtentiũ in diuerſis diœceſibus uel prouincijs. de uno
loco ſiuevna eccleſia reſpõdebitvni ordinario.& de alia
eccleſia uel loco reſpõdebit alij ordinario. de relig.dõ.
c.2.& facit quod notatur de præbendis. quia in tantum.
¶†Itẽ ſi monachus unius monaſterij exẽpti detinetur ad
prioratũ nõ exẽptũ, quamuis reuocabilis ſit ad clauſtrũ.
& pro nolũtate Prioris. tamen interim quãdiu moretur
ibidem tenetur obedire epiſcopo in his quę ꝑtinent ad
illũ prioratum. Et ſi Abbas Monaſterij exempti ꝓ mem-
bris nõ exemptis tenetur ad ſinodum epĩ uenire,& ſibi ĩ
omnibus obedire. ut pręmiſſa probatur de priuilegiis ex
parte.& c.cum capella.& c.ex ore.& eo.tit.c.1.lib.6. de
tempo.ordi.c.3.in ſi.eo.lib. ſic in ꝓpoſito cum Prior ge-
oeralis ſit caput omnium locorum totius ordinis ꝓ lo-
cis & cõuentibus exiſtentib.in prouincia Tuſciæ, & pro
cõmiſſis ab eo io Prouincia Tuſcię. ex quo in ipſa Pro-
uincia reperitur, ſubeſt prædicto Viſitarori.nã nõ põt ne
gari ex quo habitat ĩ Tuſcia quin aut cõprehendatur ſub
oomine capitis,ant ſub nomine mẽbrorũ. & utroq; caſu
ſubeſt viſitatori. Itẽ quis dubitat, ꝙ cũ hic reperitur pro
cõmiſſis hic ab eo põt cõueniri corã epiſcopo & Legato
de latere,qui eſt in Tuſcia.ergo & eodẽ modo corã viſi-
tatore.¶Ad prædicta facit.ff. de peculio. l. ſi quis ſeruus.
cum l.ſequen.nbi dicitur ꝙ ſi ſeruus ordinarius habet in
peculio ſeruum & iſte ſeruus peculiaris,qui dicitur uica
rius,habeat peculium.Iſtud peculium nicarij dicitur eſſe
in peculio ſerui ordinarij.ſic in propoſito Priores loca-
les ſunt Prouinciali, & Prouinciales ſuot ſub generali,
& Cõuentus ſunt ſub prioribus localibus.& ſic de primo
ad ultimum.omnes ſntelligantur ſub priori Generali eſ
ſe. Sicut prior Generalis eſt caput locorum & Conuen-
tuum.qui conuẽtus ſunt membra priorum localium,qui
priores ſunt membra prouincialium & prouiciales ſunt
membra Generalis,& omnia intelligantur eſſe membra
iſtius capiris,ſ.prioris Generalis. Ad hoc de elect.c.ſigni
ficaſti.i ſi. ¶Item cum iſte prior nõ haberet certum & de
terminatum domicilium ubicunque inuenitur poteſt cõ
ueniri.C.ubi crimine agi oportet.l.j. Nam idem ſi habe-
ret domicilium.& alibi delinqueret.& ibidem reperitur
ut de rapto.c.1.cum ſua materia.Et ſi diceres fiet præiu-
dicium Conuentibus de Alamania.ſi uiſitator amoueret
iſtum Generalem.& tamen non fuit intentio Papę præ-
iudicare conuentibus de Alamania.poteſt reſponderi qa.
iſtud præiudicium non ſit directè uel ex propoſito.ſed ſe
cundariò. & per conſequentiam, quæ non ſiunt directè
uel publicè.pone exemplum de ludi.oouit in glo.directe
& de uſuris conſuluit,in gla. uide.Quidam Sen.hẽt duo
beneficia unum Sen.aliud Florenti.deliquit Seo.ratione
delicti conuenitur & punitur per epiſcopum Sen.de cri-
mine publico certum eſt, ꝙ eſt executor illius ſenrentiæ
latæ ſuper crimine eſt ſuper utroque beneficio de foro
compe. poſtulaſti & de materia no.Inno.de accuſa.qua
liter in glo.magna circa medium.uer.item notatur.¶Pro
iſta parte facit quod no.de reſcri.c.3.io glo.1.cle.¶Quid
dicemus placet plus prima opinio per iura primo loco in
ducta. quia proprie loquendo caput Monaſterii eſt Ab-
bas & membra ſunt monaci.ut in c.cum ita,nec ſequitur
prouincialis uel generalis eſt caput capitis monaſterij er
go eſt caput monaſterii.Tolle inſtaotiam Archi epiſco-
pus, eſt prælatus epiſcoporum,& tamen noo eſt regula-
riter prælatus ſubditorum epiſcoporum.Item licet epi-
ſcopus,ſit caput omnium eccleſiarum ſuæ diœceſis, non
tameu habet uocem in his.nec bona ipſarũ adminiſtrat.
Item exemplum ordine Ciſtercienſium & Vall.umbro
ſæ ubi pater Abbas poteſt Abbatibus taoquam caput fi-
liotum & membrorum ſubditorum Abbatibus.¶Non ob
ſtant iura loquentia de illis qui in alieno territorio delin
quunt,quia loqnuntur io ordinario.¶Non ob.quod dici-
tur.ſi quis eſt prælatus immediatus in caſu de religio.do.
c.2.Econtrario pone ꝙ Papa miſit Viſitatorem Senen. in
monaſterio ſãuſti Galuani ordinis Ciſterciẽſium.tam in
capite quãm in mẽbris contingit ꝙ tẽpore uiſitationis in
illo monaſterio concurrit Abbatis Caſanari.& Abbas Ci
ſtercien.qui præeſt toti ordini.nunquid Senen.epiſcopus
illos prædictos Abbates uiſitabit.abſit. Eſt.n.intentio Pa-
pæ,illos uiſitare debere,qui reuera & immediatè ſunt ca-
put & membra monaſterii.ut in c.cum ita.cum ſi. Et hoc
colligitur in pluribus locis literarum apoſtolicarum.
¶Et ego Federicus de Senis prædicta ſcribens correctioni
ſubijcio ueritatis.ad idem.

¶Domious Corradus iuris utriuſq; peritus ad idem & de ea
dem materia.

¶Primo an do. Poncius ſeu Præucocius qui ſe Viſitatorẽ
aſſerit monaſteriorum non mendicantium in Proui ncia
Tuſciæ atque Ianuæ uiſitare poſſet fratres ſuper eo, ꝙ ꝓ-
deceſſores eius & eiuſdem temporis de quo iam ſoluti
fuerũt in ſingularibus capitulis poſſet uel potuit uiſitare
Reſpondeo prius quam ad deciſionem prædicti articuli,
ueniam, Dico ꝙ reſpectu domini Poncii ſeu Præuẽcij, ẽt
ſit contineat quod aſſerit ſibi commiſſum non extenditur
ad ordinem fratrum ſeruorum, maxime quia ſola mona-
ſteria reſpicit,non ordinẽ prædictum.ſicut nec alios or
dines fratrum pręedicatorum hæremitarum & carmelita
rum.& aliorum ſimilium.quorum religioſa loca nõ ſunt
moſteria. nec pro monaſteriis in communi uſu loquen-
di tenentur,nec unquam habita fuerunt.Ad ueritatem.n.
nominis uarius cenſetur effectus, ut l. qui uenenum in
prin.ff.de uer.ſi.& l.3.§.aditio.ff.ad l. Cor.de ſica.ibi er-
go uerum medium eſt &c. Nam ſi idem eſſent loca dicto
rum religioſorum,quod monaſteria monachorum quib.
communiter & plurimum pręferuntur abbates non di-
derſis nuncuparentur nominibus ſed eiſdem,& ſi idem e
ſent codicilli, ꝙ teſtamentum cur diuerſis appellarentur
uocabulis.C.de codicillis.l.ſi.& extra de deci.ad audien
tiam,& cum fratrum loco ordinum pręedictorum careãt
realiter & in uulgari communiter nomiue monaſterii ca
rere debent eius effectu.ut l.a nullo.C.de feriis.ibi ſi no-
mine caret & effectu carebit.16.q.1.ſi cupis eſſe quod di
ceris & ff. de uerbo.ſig.l.quibus præcipua cura rerum in
cumbit &c. puta communis uſus loquendi eſt ut mona-
ſterium dicatur habitatio monachorum ut c.monachi.&
c.in ſingulis extra de ſtatu mona.nec appellantur mona-
ſteria religioſa loca ordinis fratrum prædicatorum. Et
ad communem uſum loquendi ſunt intelligenda & refe
renda uerba reſcripti.ut l.Labeo.ff. de ſuppel. le.& extra
de ſpon.ex literis.1 ubi de hoc. Vnde non poteſt de iure
dici ꝙ reſcriptum domini Pręuentii quantumcunq; con
tineat quod aſſerit ad dictum ordinem referatur. Sed in
uerbis ſignificatio ſeu proprietas diſcreparet a cõmuni
uſu loquendi.potius debet uſui quã uocis ſignificationi
ſtari.ut ff. de lega.3.l. Librorum.§. qui tamen Caſſius.&
extra de reſcri.nonnulli.in gl.quæ incipit nunquid &c.
¶Præterea poſito quod uerbum monaſteriorum ex gene
rali

rali proprietate uerbi omnes fratrũ dictorũ ordines cóti
neret, ꝙ eſt falſum. tñ quia dicti ordines non ſpeciale, ac
propriũ aſſumpſerũt à diffinitione generali, monaſteriũ
nullatenus poſſet includi: ut eſt caſus in l. iuriſgẽtiũ. §. 1.
ff. de pac. & l. mortis cauſa capitur in princi. ff. de dona.
cau. mor. quia proprio nomine hic ſpecialiter appellan-
tur. Ideo ab hac generali diffinitione ſeparãtur. ¶Præte-
rea nomina ſupradicta in iure ponũtur. nõ ut eadẽ ſed ut
diuerſa ut ex ui clauſulæ patet ut de reb. eccle. nõ alie. c.
monaſteriorũ ibi aliarũ adminiſtrationũ regulariũ diſpẽ
diis occurrẽtes &c. & extra. lib. 6. de ſentẽ. excõm. alma.
§. ſi. ibi nõ obſtãtibus quibuſuis priuilegiis & monaſteriis
religionibus ordinibus eccleſiarũ diuerſorũ, igitur & ſe
paratorũ debet eſſe cenſuræ conditio ſeparata. l. qui fun-
dũ. §. ſi fundus. ff. pro empto. ibi propriã & ſeparatã cõdi
tionẽ habẽt &c. lib. 6. de præbẽ. cũ in illis. §. cũ autẽ inter
collationẽ præſentationẽ & uiſitationem differẽtiã &c.
ut. C. de dona. inter uirũ & uxo. l. maritus quidẽ. in fi. ſic i
propoſito. facta cõmiſſione de uiſitatione monaſteriorũ
ad ordines fratrum dictorũ nõ põt referri cũ eorũ ſit ab
inuicẽ re & nomine cõditio & ęqualitas ſeparata. ¶Item
alia ratione patet ꝙ reſcriptũ prædictũ nullatenus inclu
dit prædictos fratres, maxime quia ſunt publice & neceſ
ſario mẽdicãtes & ſic fuerũt per tẽpora. xl. annorũ. & am
plius & ꝑ tãtũ tẽpus cuius in cõtrariũ memoria nõ exi-
ſtit. unde cũ reſpectu ſolum non mẽdicãtes aſpicit neceſ
ſario ſequit̃ ꝙ ſint liberi a poteſtate uiſitatoris prædicti.
hoc enim uerbum mẽdicantes &c. eſt participium quod
in uerbum reſoluitur, & tempus poſſunt deſignat cum a
uerbo præſentis temporis formetur. ut in auth. uinum ꝙ
creſto in prin. ibi diſplicentibus &c. cum ſua glo. ff. de ar
bi. l. arbiter. Kalendas ibi dicendum &c. & ff. de leg. 3. l. ſi
chorus. omnes ergo mendicantes qui tempore reſcripti
ab ipſo ſint liberi &c. de facto publice mẽdicant. & quia
reſcriptum non diſtinguit actu uel habitu mendicare nec
nos diſtinguere debemus. ut. ff de pub. eodem precio. ubi
de hoc. 14. q. 3. putauit, ſed uedum poſſeſſio iuris. ſed &
poſſeſſio facti impedit executionem reſcripti in obtinen
do beneficio impetrato. Et quemadmodum mentione
non facta per impetrantem de poſſeſſione iuris apud aliũ
conſtituta uitiatur reſcriptum. ita & ſi obmittitur de poſ
ſeſſione facti. Et ita in propoſito ſiue mẽdicent de iure ſi
ue de facto non includuntur in reſcripto. & prædicta pro
bantur extra de conceſſio. præb. cum noſtras. & c. literas
& Hoſti. in ſumma. eo. titu. §. ut in tantum ubi dicitur qđ
quando beneficium uacat de iure, ſed non de facto prohi
betur conferri. ¶Non ob. ſi diceretur ꝙ fratres prædicti
poſſent in communi proprium poſſidere &c. quoniam &
prędicatores & hæremitæ & carmelitę poſſunt illud idẽ.
tamen cum non habeant propria, quæ ſibi ſufficiant ne-
ceſſario mendicare coguntur & per mendicationẽ publi
cam quærunt ſibi uictum. unde non ſolum actu prædicti
fratres mendicant quod ſufficit ut ſupra probatur ſed ẽt
habitu. i. iure ipſorum uita conducitur. Iccirco ſi quidem
priuilegium habet mendicitas. illud obtinent fratres præ
dicti. quia maxime non uoluntarij, ſed neceſſarij mẽdicã
tes exiſtunt. cui neceſſitati lex ſubuenit: ut l. ait prætor. &
l. ſi minor. §. pe. ff. de mino. & eſt caſus. ff. de ſepara. l. ulti.
ibi neceſſitatis &c. ¶Sed & ipſorũ neceſſitas eſt iuris, &
legitimè approbata ꝙ ſiue actu ſolo, ſiue aptitudine, ſiue
habitu, ſiue utroque uel altero mendicauerint, non poſ-
ſunt nec debent illo iure in dicto reſcripto includi. ¶Sed
poſito quod mendicantes non eſſent ſub nomine mo-
naſterij, comprehendatur ordo fratrum prædictus.
cum tamen proponatur quod fuerit perfecta uiſitatio
per prædeceſſores ipſius quantum ad eos præcipue,
de quibus quæritur, dico quòd ſuper eiſdem articu-
lis & temporibus eiſdem uiſitare non poteſt. nec ſu-
per eo aſſumere officium uiſitandi quia ſufficit ſemel fa-

ctũ. ut l. in diẽ. ff. de aqua plu. ar. 22. q. 5. occurrendus. & X
de elec. c. nullus. lib. 6. quia ẽt de facto eorũdẽ & ut pro-
ponitur abſolutorũ pręcipuè ſępius queri nõ debet: ut l.
licet etiã. ff. de nau. cau. ſta. nec diuina clementia patitur
abſoluta in examẽ & ultionem redire. ut 12. q. ſi. illic ubi
de hoc. & de pœni. di. 3. §. ex his cauſis. Fede. ¶Si uis tene-
re aliã partem ſcilicet ꝙ tale reſcriptũ extẽdatur ad præ
dictos ſeruos, reſpõde ad primã obiectionẽ quæ ſumitur
ex uerbo monaſteriũ. quod licet cõtradicatur loco reli-
gioſorũ, poſſunt appellari monaſteria, quia monaſteriũ
dicitur ſtatio monachorũ, & omnis licet religioſus, eſt
monachus ꝑꝑ tria ſubſtãtialia in quibus omnes cõueni-
unt. ut le. & no. de ſta. mona. quod dei. & de poſtu. c. 2. hic
eſt quod iſto reſpectu locus canonicorũ regulariũ appel
latur monaſterium. ut de ęta. & qua. intelleximus. Et ꝙ lo
cus ordinis mẽdicãtium poſſit appellari monaſterium ꝓ
batur de ſta. mona. c. uno. §. ſane. ubi dicitur quod in mo-
naſteriis monialium quædã ſunt monaſteria ordinis mẽ
dicãtium & quædã ſunt monaſteria ordinis nõ mẽdicãti
um. Itẽ facit de regu. iur. c. 1. lib. 6. nã certum eſt, ꝙ ipſi il
lius cõſtitutionis erãt ꝑdicatores & minores. ut patet. de
exceſ. plato. c. nimis. Item certum eſt ꝙ illa cõſtitutio eſt
generalis ad mendicantes & nõ mendicantes, & tñ ibi ſit
mentio de monaſteriu. bene iura quæ loquuntur de por-
tãtibus habitum in monaſterio uendicãt ſibi locum in or
dinibus mendicantium. Itẽ ſi nomine monaſterij ſemper
intelligeretur ordo nõ mendicãtium poſſet cõprehendi
ſub nomine monaſterium, quare ergo Papa dixiſſet mo-
naſterium, in quocunque ordinum nõ mẽdicãtium ſuffi-
ciebat dicere monaſterium. Si. n. ſub appellatione mona-
ſterij intelligitur ordo nõ mendicãtium, fruſtra in lite-
ris apoſtolicis ponitur dictio nõ mendicãtium & eſt ibi
ſuperflua ſicut ſi diceretur iſte uidet oculo & huiuſmodi
ſuperfluitates, & improprietates ſermonum ſunt fugien
dę. & eſſet ibi figura, quę dicit̃ pleonaſmos. ut no de uer.
ſign. forus ut Papa igit̃ nõ poſſit reprehẽdi de ſuperfluo
ſermone. dicamus ꝙ Papa intellexit ꝙ q̃dã ſunt monaſte
ria ordinis nõ mẽdicãtium. & quædã ordinis mẽdãtiũ. ad
hoc ff. de leg. 3. l. ſi quãdo. Secũda autem obiectio quę hẽt
ꝙ ordo ſeruorum de facto mendicat poteſt ſic iuuari. di
citur in iure ꝙ ſi habens eccleſiam curatam acquirat ſecũ
dam ſimilem, & eius pacificam poſſeſſionem, de facto, ſi
non de iure, uacat prima. ut no. Inno. de app. conſtitutus,
quæritur. & Archi. de præb. li. 6. Item dicitur in iure, qđ
habẽs parochialem eccleſiam debeat facere hoc, & illud.
Vnde quæritur quid ſi eccleſia actu non habeat parochia
nos an intelligitur parochialis. dicit Hoſt. ꝙ non: ut not.
de cle. non reſi. c. quia nonnulli. & Io. And. de elect. licet
canon. & facit quod no. de pręb. eum qui. lib. 6. Ex qui-
bus probatur quod ea quæ ſunt facti impediunt, ſicut ea
quę ſunt iuris. Ad hoc optimè facit ꝙ no. Arch. i c. quorũ
dã ſuper uerbo mẽdicantes. Ibi no. mendicantem cõſide
rare debere, quę in facto cõſiſtũt, & communiter uidetur
quòd cõſiderari debeat qui iuris eſt & non facti de elec.
cum cauſam cum ſim. Nam ordo mendicãs dicitur cui ex
regula uel cõſtitutione interdicitur habere poſſeſſiones
ut de religio. domi. c. 1. lib. 6. & ibi Archid. & Hoſt. no. &
Ioã. And. poſt eum apoſtillat quod licet aliquis ordo de
facto mendicet: ex quo tamen dicitur ex regula uel con-
ſtitutione mendicare non dicitur ordo mendicans. Et
ob hãc cauſam dicit Io. And. quòd ordo ſeruorũ non fuit
reuocatus ꝑ illud concilium Gregor. 10. & communiter
tenemus quod conſtitutio concilij Viẽnẽ. ut poſſeſſores
de regula. non uendicat ſibi locum in ordine ſeruorum.
Item licet plurima pars cõuẽtuũ ordinis ſeruorum de fa-
cto mendicet, non tamen ordo dicitur mendicare. quia
iſtud participium mendicantium iniungitur dictioni or
dinum. Sed certum eſt quod ordo ſeruorum non eſt fun-
datus in paupertate mendicantis, licet conuentus ex acci
denti

denti médicet.pona quod prędicatores & Minores de
facto habeant tot & tanta ꝙ non cogantur mendicar.an
dicemus ordines illos non eſſe mendicantes.abſit ꝙ tale
factum inducat ius ad hoc.de teſta.c.2.¶Non obſt. quod
dicitur de poſſeſſione facti. ut de conceſſ.præben.literas
& c.cum noſtris.quia illud intelligitur de poſſeſſione co
lorata iuris colore. ¶Item nó ob.quod dicitur quod prę
dicatores & Minores poſſunt habere poſſeſſiones in cô-
muni:illud enim eſt factum. & contra ſubſtantiá médicá
tis.¶Item non ob.gl.Arch.poſita in c.quorundam. ſuper
uerbo mendicantes.quia non probat, eſt contra illam
conſtitutionem.de relig.domi.c.uno.lib.6.Item non ob.
ꝙ dictum eſt de eccleſia parochiali ſecũdum Hoſt.& Io.
An.& quia eorum auctoritas non eſt euangelium & con
trarium not.Inno.in c.de multa.de præb.in prin. & Ar-
chi.in c.licet canon.de elect.lib.6.Et dato quod ſit uera
opi.Ioan.An.& Hoſt.in hoc non eſt.quia ceſſantibus pa-
rochianis ceſſat periculum animarum propter quod fuit
ſtatutum,ne quis poſſet habere duas eccleſias parochia-
les,& ꝙ habens eccleſiam parochialem teneatur promo
ueri ad ſacerdotium,infra annum.poſſet tamé dici quod
licet ordo Seruorum ex regula,uel conſtitutione non di-
catur mendicans,ſi tamen ſe geſſerit ut mendicantes &
tractati,& reputati ſint ut mendicantes.Ita ꝙ deuentum
ſit ad præſcriptionem,poteſt dici ꝙ nacti ſunt diuerſam
naturam ordinis ſcilicet mendicantium;nam per pręſcri
ptionem canonicam, curatum efficitur non curatũ eccle
ſia non collegiata efficitur collegiata,res non de menſa
efficitur de menſa ad hoc de reb.eccle.non alie. ut ſuper
& no.de exceſ.præla.c.uno.§.quidam etiam eccleſiis in
cle Ad idem & melius de præb.cum de beneficio.Dubito
& ſubſiſto ualde.

Conſilium Fede.de Senis.

S V M M AE.

1 *Papa an conſtituere poſſit ſub pœna quod vna ciuitas obediat & ſubijciat alteri.*
2 *Capitula & concilia generalia uel prouincialia quare neceſſario fieri dicantur.*
3 *Vicinitas operatur ut quis ex ea commodum,& incommodum quandoque ſentiat.*
4 *Separatorum quod ſeparata debeat eſſe ratio.*
5 *Secreta aliena ciuitatis, aliam ciuitatem, uel exteros perſcrutari non conueniat.*
6 *Inuitus quis extra territorium trahi non debet.*
7 *Conſuetudo quid in ſubiectionibus imponendis operetur.*
8 *Conſuetudo operatur in multis iuris articulis ut etiam circa negatiuam inducatur conſuetudo.*
9 *Per vnionem locorum, iura ſua vbicunq; ſeruari debẽt.*

QVAESTIO CXXXII.

VEnerabilis pater & dominus.B.de lacu cano-
nicus Rutenen. legum doctor & Rector patri-
monij generalis. necnõ ciuitatis Interanen.ſpe-
cialis Rector per ſanctam eccleſiam Romanam
ſpecialiter deputatus.Mandauit comuni & concilio di-
ctæ ciuitatis ut mitterent Poteſtaté ſuum Sindicum & ali
quos Ambaſciatores ad Caſtrum mõtisflaſconi ad parla
mentum ſub quarundam appoſitione pœnarum. Nunc
1 autem primo quæritur † an dictum Commune teneatur
comparere in dicto loco ad parlamentum poſito pro cõ
ſtanti,ꝙ temporibus retroactis non ſit dictum Commu-
ne conſuetum ad parlamentum ibidem comparere. ¶Se
cundo quæritur,an dictum Commune teneatur ibidem.
uel alibi extra iuriſdictionem & teritorium ipſius Ciui-
tatis reſpondere coram dicto Rectore in cauſis ciuilibus
uel criminalibus,de actis & factis in iuriſdictione & ter-
ritorio ipſius ciuitatis.¶Tertio quæritur an ſingulares p-
ſonæ dictæ Ciuitatis teneantur extra iuriſdictionem &
territorium dictæ Ciuitatis coram eodem comparere in
ciuilibus & criminalibus cauſis,de actis & factis in dicto
terriorio.¶ Viſis ſpeciali commiſſione facta eidem Re-
ctori de dicta ciuitate per Sanctiſſimum dominum Bene
dictum Papam 12.& priuilegiis eidem Ciuitati per apo-
ſtolicam ſedem cõceſſis.¶ Super quibus primo habita de
liberatione conueuienti arguendo.primo uidetur ꝙ di-
ctum Commune cõparere teneatur per c.nouit de off.
leg.Nam cum plures Prouinciæ,Nationes,& ciuitates,&
loca ſint commiſſæ ſeu commiſſa tutelæ & gubernationi
iſtius domini Bernardi per eum qui poteſt in loco quoli
bet ſui regiminis vel locationis tractare & eſpedire nego
cia ad totam legationem ſuam uel regimen ſuum perti-
nentia comuniter uel diuiſim:ut in d.c.nouit.de off.ordi.
2 cum epiſcopus.lib.6.¶ † Nam & Metropolitanus.qui cu-
ram habet totius Prouinciæ cõuocat ſemel in anno præ
latos totius prouincæ ad ſedem Metropolitanam ad tra
ctandum de ſtatu eccleſiæ,& reformatione Prouincialiũ
communiter & diuiſim.17.diſtinct.per totum. & de acc.
ſicut olim.Si etiam religioſi conueniunt ad locum com-
munem ad tractandum de factis Prouinciæ communi-
ter & diuiſim.ut de ſta.mona. in ſingulis & in nouisſimis
cõſtitutionib.do.Papæ Benedicti monachis & canonicis
regularib.¶Pax tranquillitas & bonus ſtatus ciuitatis In
teranẽ.non poſſet ſeruari niſi ſe conſormet cum uicinis
3 locis & ciuitatibus ut eaperientia probat.† Nam ſæpe ex
uicinitate hẽt quis commodum & inommodum. de pri
ui.ſuper Spec.& de pœni.diſt.1.§.ſed in continuo,& cor
tina cortinam trahit de ſacra unctio.ca.uno poſt princi-
pium. ¶Experientia quædam docet quod malus ſtatus
unius ciuitatis conturbat aliam ciuitatem. Morbi enim
contagioſi palmites ſuos delent,extendunt,& uicinos in
ficiunt.de coniug. lebr.c.1.de eccle.edi.c.1.Expedit ergo
ad conſeruandum bonum ſtatum locorum & terrarum
commiſſarum & commiſſorum curæ & gubernationi di
cti domi. Bernardi ad locum communem facere conci-
lium uel parlamentum, quia cum ſtatus & trãquillitas il
larum terrarum dependeat adinuicem,& commodè ſepa
ratim tractari non poſſit de utilitate ipſarum conſequẽs
eſt ſeu conueniẽs ut in uno loco magis aperto & conue-
niẽti communi,prouincialibus conſueto fiat illa cõuoca
tio.facit.ff.de offi.procon.l.obſeruare.uer.& hoc enim &
eodem tit.ſi in aliquam ibi ſecundum morem & conſue-
tudinem &c. ¶ Sed cõtra uidetur.nam regimen & cura il
lius ciuitatis Iteranẽ.eſt commiſſa domino Bernardo ſpe
cialiter per Papam.& nullam habet communionem cum
patrimonio. & ſic cum diuerſo iure cenſeatur ſeparatim
4 & per ſe debeant eorum negocia eapediri,† ut ſeparato-
5 rum ſeparata ſit rõ.ad hoc de præb.his qui lib.6. † Non
enim cõuenit alienæ ciuitatis ſecreta,aliam ciuitatẽ, uel
6 cætoros ſcrutari;ut C.de commo.l.4.† nec dẽt quis trahi
eatra ſuum territorium inuitus.ut no.de off.de.ut litigan
tes in glo.2.de foro compe.c.uno.§.ex eiſdem in uerbo
indulgemus in cle.præterea ſi ciuitas iteranen. haberet
ſuum proprium Rectorem quis dubitat ꝙ ille Rctor non
debere trahere ſeu tractare facta illius ciuitatis extra ter
ritorium ſuum,& dico ſic de Rectore patrimonij, quod
ergo in dubiis perſonis recipitur hoc in eadem pſona re
cipiẽdum eſt.ut ff.ſi cer.pe.l.ſingularis.¶Expedit ergo ꝙ
Rector patrimonij patrimonialia tractet in patrimonio
& alia ſibi cõmiſſa ſpecialiter in locis ſibi ſpecialiter cõ-
miſſis. ſicut dicimus de eo qui habet duas eccleſias in di-
uerſis epiſcupatibus.ut no.de præb.c.quia in tantum. Ex
contrario poſſet ſequi abſurdum. pone ꝙ huic Rectori
patrimonij ſit commiſſa cura ſpecialiter cuiuſdam loci
de Marchia,nunquid Nuncius illius loci tranſibit per ter.

ras non ſubiectas quia per Ducatum & Patrimoniū. Ab
6 ſurdum eſt dicere† non.n.ſine magno incōmodo à rebus
7 noſtris auocamur.C. de teſti.l.ſi ante.ff.eo.ti.l.3. ¶† Sed quicqd ſit ex quo in themate pręſupponitur, quod dictū [illegible] non eſt conſuetum ire ad parlamentū in dicto loco, nō eſt dubium ipſum non teneri in poſterum ad eundum. nam in talibus conſuetudo pōt operari ut in multis iuris articulis. patet de foro comp.cum contingat. & de cler. coniug.cum olim.& de offi.ordi. Romana.de foro compe. Romana de ſen.excom.Romana.cum ſuis gloſ.ff.de officio procu.l. obſeruare. & l.ſi in aliquam.& de teſt. l. 3.10 ſi.& de iur.imm.l.ſemper. §. legem.ff.ꝙ ui aut clam. l.1.§.5.& quod cuiuſque uniuer.nō.item eorum.cum ſuis gl.& concordat ēt qđ circa negatiuam inducatur conſuetudo.ut patet de preſcrip.attēdētes.& c. de quarta. & de pręben.cum in eccleſiis.de conſue.c.3.lib.6.& de electi. cum inter uniuerſas.& de teſti.ſeries.¶Ad ſm dubium dicēdum eſt quod.ſi ꝑ literas apoſtolicas.uel coram delegato Papę cōueniretur Vniuerſitas Ciuitatis Interanen.ſeruandum eſt.c. ſtatutum.c.2.de reſcrip.lib.6.Sed ſi conueniatur coram Rectore dicendū eſt.qđ ipſe rector ꝑ ſe uel ꝑ alium dēt ſedere pro tribunali in territorio Interanen. Fingo.n. ꝙ una perſona ſit Rector in Patrimonio.& alia pſona ſit Rector Interanen.quis dubitat quod Rector Interanen.non poterit ſedere Narniæ uel alibi,extra enim territorium ſuum &c.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.2.§.ul. & de conſti.c.2.li.6.Ad hoc optimē facit 11.q.1.ſi quiſquā ibi. Si quis aūt laicus clericum duxerit eſſe pulſandū ad epiſcoporum iudicium in eadem ciuitate uel territorio conſtitutorum proponat eas quas ſe exiſtimat hēre actiones. & facit qđ ibi no.Arch.nam epiſcopus Interanē.ſuos ſubditos inuitos nō poſſit trahere Narniam ēt conſentiente Epō Narniē. ibi & Interan. ibi ſedeat ibi not. & Archi.& Io.An.de offi.or.ut litigantes.in gl.2.non ergo dēt fieri deterior conditio Interanē.ſi cura ſua & etiam Patrimonij unicę & eidem pſonę ſit commiſſa.& pro iſta parte faciunt iura allegata ſup primo dubio.In ſecunda parte ꝑ unionē. n.locorum non turbatur iuriſdō alicuius, ſed ſura ſua unicuique ſeruatur.de reli.do.c.2 .ſed in tertio dubio dicēdum eſt qđ proximē dictum eſt ꝙ uniti ſūt tēhēdi extra territoriū Interanē.ꝑ iura proximē allegata. Et ita uidetur mihi Fede. de Senis ſaluo ſemper &c.

¶Reſponſio domini Fede.ad plura dubia.

SVMMAE.

1 *Populi ciuitatis interdictio:an ſingulares omnes comprebendat.*

2 *Laicus & ſi interdictus quod nihilominus eligere poſſit & præſentare.*

3 *Interdictum quod ſi minus quàm excōicatio minor.*

4 *Excommunicatio minor quod non repellat ab electione.*

5 *Contumacia uel negligentia uno actu commiſſa:an in ſequentibus præiudicet.*

QVAESTIO CXLVII.

Quidam de Ciuitate Tuderti. quę Ciuitas cum ſuo populo eſt interdicta. fuit receptus in familiarē per uicinum epm, q ſtatim ordinauit eundem ſi-ne licētia epi Tudertini, & poſt paucos dies fuit electus & pręſentatus per patronos ad quoddā beneficiū uacans. Quęritur an dicta ordinatio ſit legitimē facta.Et an dicta electio ualeat.Et uī ꝙ non ſit legitimē facta dicta
1 ordinatio duplici de cā.Prima quia † cū populus alicuius ciuitatis eſt interdictus ſingulares perſonę de ipſo populo ſunt interdictę.nec in aliquo loco dēnt recipere eccleſiaſtica ſacramenta ut de ſen.excom.c.ſi ſola.in ſi.li.6.Secunda quia non habuit licētiam proprij epiſcopi.non obſtante ꝙ eū in familiarem aſſumpſerat ut de tēpo. or.c.2. & ibi gl.li.6.Et ideo cū dictus electus ſit interdictus,& ēt ſuſpenſus a cōſecutione ordinis,meritō eius electio ualere nō debet,ad hoc de conſue.cū dilectus & de ele.cū inter.& de cle.ex. mi. & quia ꝑpter prædicta puniri debeti merito honorari nō debet.ad hoc de præb.eū qui. li.6. & quod no.e.tit.cui i ſi.de æta. & quali.c.ult.Interdicti ue-
2 ro laici poſſūt eligere uel præſentare† quia minus eſt tax le interdictum q̄ excommunicatio minor,q̄ non repellit
3 ab electione ut de ele.excom.mi.c.ulti.in ſi.†Item quia ordinarius nr̄ ambitioſē ut promoueret ad hoc de elec.c. cū ad noſtrā.& c.officij.& ſic ſola ambitio debet eū repellere.ut de elec.per inquiſitionē & ibi no.¶Item caſus talis eſt.12.ſunt patroni in eccleſia habentes uices ſeu uoces æquales,& inęquales,uel omnes æquales,uacante dicta eccleſia omnes eligerunt uel pręſentauerunt, quę electio fuit per epm confirmata.Io ſequenti uero uacatione aliqui ex pdictis patronis, uel filij alicuius illorū defuncti nō interfuerūt electioni, puta qa fuerunt abſentes uel ignorauerunt uacationē eccleſię,non tamen fuerunt per cōtradictionem uel negationem expulſi.ſed ſimpliciter apparet eos non interfuiſſe.¶Quęritur an in tertia uacatione debeant admitti ad electionem ſimul cum illis,qui fecerunt ſecundam electionē,an uero illi ſoli debeant facere tertiam electionem,qui inueniuntur feciſſe ſecundā Et uī qđ illi ſoli,qui fecerunt ſecūdā electionē debent facere tertiā.ad hoc de el.querelā.& de cau.po.& proprie. c.cū olim.de iur.pat. conſultationibus.Sed contrariū credo uerius.nam licet aliquis,qui habet ſimul cum alijs eligere ſemel non elegerit , non ſequitur quod propter hoc amiſerit ius nec poſſeſſionem iuris eligendi , quia talis poſſeſſio ſiue ſeruitus non acquiritur niſi interpellatione,uel contradictione adhibita,quia alias non potuit apparere ꝙ celebrantes ſecundā electionē habuerint animum excludendi cōpatronos, uel ꝙ ſoli deberent eligere.ut no.de uer.ſig.c.abbate io gl.hoc modo.& de cā poſ.
4 & proprie.c.3.in 4.glo.¶ tē † contumacia,uel negligentia in uno actu,non piudica in ſequentibus.ut no.de do. & cōtu.c.2.lib.6.& de elec.eccleſia ueſtra.& hoc expreſſē no.per Compo.in d.c.querelā.ubi reſpondet ad cōtraria.q loquuntur qn ille,q dicebat ad ſe ſolū pertinere ius eligendi,paſſus eſt alium eligere. Sed in caſu noſtro illi, qui non celebrarunt ſecunda electionem non contendebant ad ſe ſolos pertinere ius eligēdi,ſi habebant ius colligendi cū aliis.Itē illi qui fecerunt ſecundā electioē.ſi uellens ſe dicere ſolos in poſſeſſione iuris eligendi,eorū poſſeſſio eēt malęfidei.cū ſcirēt ſe cōpatronos hēre,q poſeſſio nō iuuat.ut no.in d.c.conſultationibus.¶Item caſus talis eſt.ſex ſunt patroni in una eccleſia.duo eligunt ipſa uacante dignū,quatuor eligunt indignū.¶Quęrit nunqd electio facta a duobus poſſit per epiſcopum admitti.& uidetur quod ſic,per id quod le.& no.ta. de poſtu.gratum. & de ele.bonę.iu contrarium uidetur. Nam patroni laici eligentes indignum non ſunt priuati poteſtate eligendi.ut no.de offi.ordi.cum nos. de præb.c.1.lib.6.per Archi.ergo illi duo non faciunt maiorem partem. ¶Ad hoc dicēdum,eſt quod dicta electio ſeu præſentatio duorum poteſt imo debet per epiſcopum admitti.Nam in præſentationibus patronorum laicorum non eſt neceſſe,ꝙ maior pars concordet.ſed ſufficit quod aliquis habeat maiorem partem comparatione aliarum partium . ut de iure patrona.c.3.& conſueuit recitari de elect.eccleſia .el.2. Vnde ſi duo elegeruntvnū,& quilibet de illis quatuor eligit aliū,certū eſt qđ electio duorū ualebit multo fortius dēt ualere electio illorū duorum:ſi iſti quatuor nullam electionē fecerūt uel fecerūt de indigno. iſta ſolutio poſſet ſuſtineri io fine tpis dati ad præſentandum. Et maximē ſi ignoranter præſentauerunt per notata per Com-

K po.

po.in c.cum olim nobis.de elec.¶Mellus facit quod not. Io.And.in nouella de offi.ordi.cum nos ſuper glo.2.Quidam dicunt ad finem.Lapus.

¶Reſponſio cujuſdam ſcholaris ad unum dubium de quo ſe cum contulerat Fede.

SVMMAE.

1 *Oppoſitione propoſita contra beneficiatos, quod non ſint ritè inſtituti, cui parti incumbat probatio.*

2 *Præſumptio an ſit cauſa transferendi onus probationis in aduerſarium.*

QVAESTIO CXLVIII.

Caſus talis eſt.¶Aliqui ſunt canonici alicuius ec
1 cleſiæ ſiue ordinis & beneficiati. Modo † opponitur contra quēdam ſindicatum, quòd nō interfuit maior pars canonicorum,& opponitur de illis beneficiatis,& ponitur in poſitionibus ꝙ illi ſunt cannnici illius eccleſiæ uel ordinis.¶Modo quæritur cui incumbat probatio uel opponenti contra ſindicatum.uel producenti ſindicatum, ſcilicet ꝙ fuerint præſentes, ſiue in loco unde debuerunt uocari.uel ꝙ fuerunt in loco de quo non debuerũt uocari.Et uidetur ꝙ incumbat probatio ei qui opponit cōtra ſindicatum.ſ.quod fuerint in loco unde debuerunt uocari.Et ſic aut iſte qui opponit contra ſindicatum agit,aut excipit.Si agit,tunc actor probet quod aſſeuerat.alias ad neceſſitatē probandi contrarium non aſtringit.6.q.ult.actor & actore probante.&c.extra de cau.poſ.cū eccleſia de iureiu.c.ul. de ecc.benefi.ut nō ſtrũ cũ.ſi.¶Si excipit,tunc reus excipiendo fit actor. ff.de proba.l.in exceptionibus.& ita ſibi incumbit probatio.ut
2 ſupra dictum eſt. ¶†Preterea præſumptio transfert onus probandi in aduerſam partem.ut extra de proba.ex inſinuatione. & in prædicto.c.ul. de iureiur.& prædicto ca. ut noſtrum.ut eccl.benefi. & C. de proba.l.ſi poſſidentis. ſed præſumptio. eſt pro eo q uſ ſinditatus. Nā inſtrm publicũ ſeu tenor inſtri publici ipſius ſindicatus dicit,ꝙ canonici nominati in ipſo faciunt capitulũ,uel maiore partem,ideo nedum pſumptionem facit. ſed plenā probatiōnē,qa equalē uim habēt in cauſis teſtes, & inſtrumēta.extra de fide inſtru.cum Ioan.imo fides inſtrumētorũ præfuit teſtibus.ff.de proba.l.homines. l. cum de indebito.§. pe.& C.ſi mi.ſe ma.dix.ſi alterius in fi. & C.arbi.tu.l.ult. & faciunt caſus no.de cēſi.c.1.li.6.maximè cum quæritur de facto non recenti , ſicut eſt iſte ſindicus qui fuit factus iam ſunt plures anni.quia memoria hominum labilis eſt: unde cum ex prædicta ſindicatu ſit fundata;imo probata intentio actoris.quo ad ipſum ſindicum allegans contrarium habet probare illud. quia fundata intentione actoris reus habet probare. C. de proba.ſiue;i g.di.quia ſunt culpe.& e.di.contra morem. Item facit alia præſumptio pro ſindicatu.quia illi canonici qui dicuntur non uocati ad ſindicatum ſunt abſentes in tali loco unde non debēt ad hoc uocari præter unum uel duos qui nunc ſunt præſentes:imo dico ꝙ iſte obijciens cōtra ſindicatum nō debet admitti ad probandum illas poſitiones quia probantem non releuaret,& quis non debet admitti ad probandum ꝙ probatum non releuat,extra de ele.com dilectus ultra mediũ.extra de offi.deleg.cũ cōtingat.§.uerũ.& de ſimo.p tuas ad fi. uer. qm cũ ſimilibus.Et ꝙ prædictæ poſitiones pbatæ nō releuāt probat, qa eſto ꝙ probent eſſe canōici eiuſdē eccleſiæ,uel ordinis,nō tñ eſt probatũ eos reſidētes.& deſeruiētes ibidē,ꝙ reqrit,in hmōi cōtractibus faciendis in qbus ſufficit minoris conſenſus partis deſeruientium.ut x.q.2. hoc ius porrectum.uer.ꝙ h nec uocantur ad hoc abſentes.ut no.de ele.cum inter uniuerſas in glo.tanquam retento in fi. & no.per do.Ioan.de offic. ordi.quamuis in glo.ſ.de prouincia.li.6.de teſti.præſentiũ in gl.ibidē reſidentium.co.lib.& idem ibi Archi.& de præben.cum in eccleſiis.in glo.pe.in fi.eo.lib.& hoc uerũ ꝙ non uocantur abſentes preterquam in tribus caſibus.ſ. in receptione canonicorum,in collatione præbendarum & beneficiorum.ut in prædicto c.cum in eccleſijs.li.6.& in electione prelatorum. ut extra de elect.cum inter uniuerſas.& c.corā.& c.bone.2. & 63.di. quanto cũ ſimilib. In quibus uacant hi,qui cōmode uocari poſſunt.ut in preallegatis iuribus.& c.quia propter.extra de ele. & ita intelligat ꝯtraria. Sed in alijs contractibus ab his tribus dũ non ſunt uocandi abſentes;Sed credo quod ſi beneficiati eſſent præſentes in terra non eſſent uocandi per illum.§. hoc ius. ¶Præterea quod dicit maiori parte ibi ſeruientium.quod uerbum eſt penè ponderandum , & maximè cum habeamus conſtitutionem.quòd beneficiati nō poſſunt ſtare in c.ultra triduũ.& hoc credo quòd ſenſerit.B. in pdicto.c.cũ inter & do.Io.An.in tribus.c.ſupra allegatis.In quibus omnibus dicitur ꝙ ad talia non uocatur abſens,non dixerũt beneficiati.quaſi uelint quòd illi ēt præſentes nō uocarent ad talia. & ita ſeruamus nos de cōſuetudine.& credo,ꝙ alii teneant.¶Præterea q dicit aliquid non ualere ex eo,quod aliqui non fuerint uocati per conſequēs dr̄ eos contemptos.Sed de contemptu alterius,tertius agere nō poteſt.ut de præben.cũ in eccleſiis. li. 6.ibi eis inſtantibus quaſi dicat non aliis.Item tunc non eſt nullum,ſed annullandum ut ibi.hinc eſt quòd ipſi poſſint ratificare ſi uolunt ut extra de elec.quod ſicut quod nō poſſent ſi eſſent nullum,ut extra de ele.auditis. Nec ēt debet admitti ſi uelit eas emendare. quia eſt elapſus terminus ad probandum illas exceptiones.

¶Dominus Griffolus.

SVMMAE.

1 *Contractus poſſunt diuerſis modis , & ſignis, & loquelis iniri.*

QVAESTIO CXLXI.

Lex dicit quòd refert utrũ Græca , uel Latina lingua
1 contractus celebretur,†dũ tamen ſe contrahentes intelligant,ſiue per ſe, ſiue per uerum interpretē ut.ff.de uerb.ob. l.1. in fi.ſed qualiter debeat conſtare de uero interprete , quando contrahentes ſe adinuicem non intelligētes per interpretē contrahunt , non memini me legiſſe in ſpē aliquam legē hoc dicentē.puto tamen quòd ſi ſenſu aliquo pōt percipi de mente contrahētium per interpretē,quia annuit capite uel humeris ad dictũ interpretē,pōt ſufficere , ar.ff.de teſt.l.q teſtamento.§.ſi.ibi hoc.n.Diuus Marchus Diuo Iuliano in te ſte, q Latinè loqui non nouerat.reſcripſit.Nā ſi uel ſenſu percipiat,&c. & de uerbor.obliga. l. 1. §. quaſi ſine uerbis annuiſtis legat.3.l.nutu.Aliud per me uidere non poſſum. ¶Per hāc reſponſionem non ſoluitur dubium,quo arguitur.quomodo notarius uel teſtes poſſint ſcribere, uel ratificare quòd contrahentes dixerint,uel fecerint cũ eos nō intellexerint , quãuis interpres dicat ꝙ contrahentes hoc dixerunt uel fecerunt .

¶Conſilio Federici ſuper nouo dubio.

SVMMAE.

1 *Epiſcopus an de bonis pro anima relictis quartam,detrahat.*

2 *Fratres continentes tertij ordinis Sancti.Fran. quod non ſubſint epiſcopo loci , licet in aliquibus ſint priuilegiati a uexationibus ſecularibus.*

3 *Fratrum continentium tertij ordinis ſtatus,quod dicatur modus uiuendi & ſi regula uel religio.*

Perſona religioſa non ſemper dici poteſt eccleſiaſtica.

5 *Religioſi nomen quod ſit ualde generale.*

QVAE

QVAESTIO CL.

CVm aliqui boni uiri cupiant animas ſuas ſalua
re, & de bonis ſuis temporalibus Deo, & ſuæ
benedictæ Matri ſacrificium offerre relinquen-
tes & teſtantes in ſuis ultimis uoluntatibus ſuos hæ-
redes ſiue hæredem Capitulum & Conuentum fratrum
pœnitentiæ. de quadam Ciuitate tertij ordinis ſancti Frã
ciſci. qui uocantur cõtinẽtes. non aliquam condõnem in
dicta hæreditate ponẽtes, niſi ꝙ ipſum capitulũ dictorũ
fratrũ de ipſa hæreditate, & de bonis poſſint agere ſicut
1 nolunt ut hæredes. † Quæritur utrum ep̃s ciuitatis poſſit
petere ab eis de dicta hæreditate eis relicta quartam uel
nõ. uel ẽt de legato eis relicto in aliquo teſtõ. ¶ Chriſti no
mine inuocato ſuper præmiſſo dubio habita deliberatio
ne conuenienti, uidetur dicẽdum ꝙ nec de hæreditate nec
de legato ep̃s poſſit petere quarta. Primo quia hãc quar-
tam ep̃s petit à Monaſterijs, & eccleſis. ut de teſta. c. offi-
cij. & c. requiſiſti in fin. Sed iſtis nec ſub nomine monaſte
rij, uel eccleſiæ aliquid relinquitur. nec immeritò, q̃a nec
Monaſterijs, nec eccleſiis, nec locis eccleſiaſticis ĩtitulati
ſunt. Item ep̃s petit quartam à locis & perſonis ſubiectis
iuriſdicti oni ſuæ unde eſt ꝙ ſm Inno. in c. officij. & Pe. de
ſap. in c. requiſiſti. non põt petere quartam ab exemptis.
2 † Sed iſti de tertio ordine nõ ſubſunt epiſcopo loci licet
in aliquibus ſint priuilegiati à uexationibus ſecularibus.
Vnde potius eorum ſtatus dicitur quidam modus uiuẽdi
q̃ regula uel religio ut no. Io. An. & Pau. de ſenteu. ex. c.
pe. in cle. Et poſito ꝙ eorum ſtatus appellatur regula uel
4 religio, nõ ſequitur † ꝙ ſint perſonæ eccleſiaſticæ. nã lai
ci bene uiuentes iuſti & honeſti appellantur religioſi. de
conſti. eccleſia. & de re. ecc. non alie. c. ulti. & quia iſti ma
gis ſunt deputati operibus pietatis & cõtẽplationis quã
cæteri laici. ideo appellantur religioſi, nã & totus popu
5 lus Chriſtianus dicitur Chriſtiana religio † nam nomẽ re
ligioſus eſt ualde generale. ut no. Arch. poſt Iſidorum, &
Tullium de regula. c. 1. li. 6. Et quia iſti rectè, & ſui quan
dam normam uiuunt, meritò eorum ſtatus põt dici regu-
la. iij. diſt. regula. Sola ergo obediẽtia, quã præſtant ſuo
Miniſtro non facit dici eos religioſos, uel profeſſos. Ad
qđ facit qđ not. in Spe. de ſta. mo. uer. 37. ¶ Et conſidera-
to qđ leg. & not. 12. q. 1. duo. plura ſunt illa, quæ ſuadent
iſtos debere eſſe potius ſub genere laicorum quam cleri-
corũ. & idẽ pro iſta parte dẽt iudicari. ad hoc de proba. li
cet & legitur & no. 12. di. c. 1. Igitur cum nõ ſunt religio
ſi proprio ſumpto uocabulo. nec clerici, nec pſonę eccle
ſiaſticæ, ꝙ interpretatur cõſuetudo, quę hẽt eos cõueniri
poſſe coram iudici bus ſecularibus. ſequitur ꝙ relicta iſti
ſunt relicta aut tanq̃ pauperibus, aut tanq̃ amicis, aut in-
tuitu pſonarũ ipſarũ bene uiuẽtiũ, aut i opera pietatis, et
eleemoſynæ erogantium. & in nullo iſtorum caſuum cõ
petit epiſcopo quarta. ut de teſta. requiſiſti ad fin. & de
teſt. requiſiſti ad fin. & de uerbo. ſigni. ex parte. iij. & no.
de ſta. mo. c. iij. Ego Federicus de Senis minimus decreto
rum doctor nunc Peruſii actu legẽs, pro ut ſuperius conti
netur ſic cõſulo. ¶ Si pauperibus alicuius hoſpitalis ad iu
riſdõnẽ eccleſiæ ptinẽtis relinquitur aliquid, an debeat
quarta. uide per do. Ia. de conuer. coniu. dudum. additio.

¶ Prima reſponſio eſt legiſtarum.

SVMMAE.

1 *Caput & membra unum corpus conſtituunt, quod diuer ſo iure cenſeri non debet.*
2 *Præuaricatio cõſuetudinis & legis pari paſſu ambulãt.*
3 *Munera in iure diuerſimodè conſiderantur.*
4 *Acceſſoria iudicantur ſecundum rerum principalium condtionem.*
5 *Vſu an poſſit fieri quòd una eccleſia quo ad onera ſubij- ciatur alteri.*

QVAESTIO CLI.

THema tale eſt. monaſterium S. Galgani ſitum eſt
in diœce. uulterana cum aliquibus ex membris
& Grangijs ſuis alia ſua bona habet per diuer-
ſas uicinas diœceſes. à tpe uerò, de quo contra-
ria non extat memoria ſoluit collectas papales decimas
diœce. ſuo Vlteranẽ. ubi ſitũ & allibratũ eſt ꝓ ſe & oĩbus
mẽbris & redditibus ſuis nec unq̃ alibi ſoluere, cõſueuit
uerò ꝓceſſu tpis dictũ monaſterium acq̃ſiuit alia bona
ſ. poſſeſſiones, & domos in diœ. Aretina & Senẽ. Groſſæ
tenẽ. & Maſſaten. quarũ eccleſiarum ep̃i. ſ. Aretinẽ. Groſ
ſetenẽ. & Maſſatenẽ. in cuius diœ. bona hmõi ſunt ſita
cogũt dictũ Monaſteriũ ſoluere tales collectas, & hmõi
impoſitiones papales. Sed Abbas & monachi dicti Mo-
naſterii cõtradicũt dicẽtes ſe ad hoc non teneri Cõſuetu
dinẽ prædictã allegãtes lõgis retro tpibus obſeruatã, ui-
delicet ut monaſteriũ p̃dictũ ꝓ ſe mẽbriſque & redditi-
bus ſuis ubicũq; exiſtãt ſoluat impoſitiones uel collectas
ſuas in diœceſi ubi ſitũ eſt Monaſteriũ principale, unde
quęritur q̃d iuris. ¶ Et uĩ in dubio dicẽdũ ꝙ cũ nõ licet à
capite mẽbra recedere. extra de pręſcri. cũ nõ liceat. q̃a
idẽ ius ꝙ eſt in toto quoad totũ, eſt in parte quo ad par
tẽ, uel reſpectu alterius partis, cũ etiã in parte retineatur
ius totius ut extra de deci. cũ tua. ff. de ſerui. urba. prędio.
l. una eſt uia. hoc dẽt multofortius eſſe p totũ. ut p cõſue
tudinẽ in tẽpus obſeruatã, ꝙ ad oẽm ſui partẽ itelligatur
eſſe cõſuetudo & ad omnem ſui partem extendatur, ad
iſtã partem & membrũ de nouo quęſitũ ſicut ad omnes
alias extenditur. Item uideo ꝙ ſi aliqua capitula uniũtur
cõicant ſibi priuilegia. & etiã cõſuetudines quas habent
adinuicem ſicut in eis utilius & expediens eſt. ut ponunt
do. expreſsè. extra ne ſe. ua. c. ſi. & 16. q. 1. & tpis qualitas.
ergò multofortius hoc eſſe debet ubi aliq̃d alteri ſubijci
tur tanq̃ membrũ, & pars ſua ut ſuperius dixi facit adhoc
extra de deci. ex parte. & expreſſe de ſta. mo. recolentes.
1 ¶ † Præterea cum caput & membrũ ſeu membra conſti-
tuãt unũ corpus & pfectũ & totum, una & eadẽ res dica
tur eſſe aſſertiuè. quę diuerſo iure cenſeri nõ debet ut ex
tra de priuile. quia circa. & prędicto. c. cum in tua. & ex-
preſsè. 12. q. 1. cognouimus ubi diuerſa cõſuetudo & du-
plicitas in talibus reprobatur. ¶ Nec ob. c. cum in tua de
dec. ꝙ a contrario non rectè ſentienti poſſet induci quia
in præſcriptione loquitur, quę eſt odioſa & reſtringen-
da. Maximè cum in caſu illo loquitur in decimis uideli-
cet detentis a laicis ut etiã ibi no. Nec credo ab aliquo du
bitari debere quin p conſuetudinem poſſit induci ut po-
tius in uno loco quã in alio decimæ & collectæ huiuſmo
di ſoluãtur cũ hoc etiam inducat præſcriptio extra de re
ſti. ſpo. ad decimas li. 6. Ergo fortius hoc poterit conſue-
tudo: quæ eſt uelut lex ſeruanda. ut patet p eius tranſgreſ
2 ſionis pœnam. ubi † pœna incurritur quemadmodũ per
præuaricationem legis. ut patet 11. di. in his. & expreſsè
probatur præallegat. titulo. de deci. cum ſint homines. &
eod. tit. apoſtolice. & c. in aliq̃bus. & illa eſt quæ dr̃ opti
ma legum interpres. extra de conſuetudine cũ dilectus.
¶ Ex quibus concludo Monaſterium præfatum in origi-
nali ſua diœceſi debere ſoluere p̃dicta oĩa etiam pro iſto
membro de nouo quæſito, & aliis membris & non in a-
liis diœceſibus. ſ. Aretinẽ. Sen. Groſſetenen. & Maſſaten.
¶ Super p̃miſſo q̃onis themate eſt proculdubio de iure di
cẽdũ dictũ Monaſteriũ ꝓ poſſeſſionibus, quas poſſidẽt in
alijs diœceſibus q̃ in ea qua ſitum eſt, nõ poſſe ad aliquas
collectas de iure compelli. & hoc ſic ꝓbatur. Conſtat. n.
3 † ꝙ munera alia perſonalia alia realia. Et realia ſũt dupli
cia. Nam alia ſũt q̃ ipſis poſſeſſionib. inducũtur ſiue ſint
in diœceſi, ſiue non habitent ut tributũ ut C. ſine cẽſi. uel
reli. l. oẽm. & C. de epi. & cle. l. de his 11. q. 1. magnũ q̃dẽ
& c. ſi tributũ cũ ſimilibus. ¶ Alia dñr realia ſiue patrimo
nialia. i. quę imponunt perſonę ꝓ rebus. i. ſm rerũ ſubſtã-

tiam.& tamen non poſſunt imponi niſi ciuibus,uel inco
lis & nõ aliis licet ibi poſſideant agros uel fundos:ut C.
de incolis.l.eſt uerum & l.cum neque & l.ſi in patria.cũ
ſimilibus. Cum ergo Monaſterium S.Galgani ſitum ſit in
diœceſi uultera na,debet in dicta diœceſi hmõi collecta
quæ imponuntur Monaſterio pro rebus.i.ſm uires rerũ
ſoluere in dicta diœceſi,& pro bonis quæ in aliis diœc.
poſſidet.& nõ in loco uel diœceſi,in qua poſſidet.ut di.
ctis.ll.& eſt caſus.ff.de mu.& hon.l.reſcriptum.§.ult.Nõ
obſtat.l.munerum.§.primorum.ff.de mu.& hon. & l.for
ma.§.ſi uero quis &c.de cenſi.cum ſimi.quia illa habẽt l.
cũ in muneribus merè realibus ideſt quæ ipſis bonis in-
ducuntur.ut ibi patet,ſed in propoſito huiuſmodi colla-
tiones ſiue collectæ imponuntur Monaſterio pro rebus,
ideſt pro rei ualentia ſiue ualore,uel extimatione de cẽ
ſi.ſopitæ & c.cum inſtantia.& c.procuratione ergo &c.
¶ Item cõſtat ꝙ Monaſteriũ eſt principale & bona ſunt
acceſſoria , ſed acceſſoria principalium naturã ſequun-
tur.ut ff.de reg.iur.l.cum principalis.ff. de pec.l.i . & ii.
ſed conſtat quod monaſteriũ ipſum non ſubeſt aliis diœ
ceſibus,niſi Vulteranen. ergo nec bona eius. Item qa lex
dicit ipſum principium,id eſt ipſum caput,non membra
conſideranda ſunt.hinc eſt ꝙ ſi in uno loco ſunt mẽbra
hominis ſepulta , & in alio caput,locus in quo ſepultũ
eſt caput,& nõ alius in quo ſepulta ſunt membra religio
ſus eſſe cenſetur ut ff.de relig.& ſump.fu.l.cum in diuer
ſis.ergo patet ſolius Monaſterij ut principale caput cõſi
derationem habendam non membrorum eiuſdem. ¶Sed
in dubio uidetur dicendum quod Monaſterium de quo
quæritur pro poſſeſſionib.in aliis diœceſibus acquiſitis
non teneatur ad contributionem munerum uel etiã col
lectarum.niſi in loco ſolo ubi principale Monaſterium
ex antiqua conſuetudine munera ſoluit & collectas . In
hoc enim conſideramus principale Monaſterium cui mẽ
bra ſubſiſtunt eo modo,& forma,quo conſideramus pa-
trimonium cuiuſcũque hominis. quod quidem patrimo
nium licet in diuerſis ſit locis & Ciuitatib. conſtitutum,
intuemur tamen locum & Ciuitatem ipſius domini dicta
rum rerum dominium habentis.ut ibi ciuis uel incola re
periatur.ibi ad communia munera conſtringatur, & col
lectas illas & illa uidelicet quæ perſonis imponuntur ra
tione rerum.ſicut ergo ciuis Sen. pro poſſeſſionibus ſuis
ad ſe iure dominii pertinẽtibus i territorio ciuitatis Flo
ren.nõ ſubiret collectas uel munera,quæ perſonis impo
nuntur ratione rerum Floren.eodem iure & Monaſteriũ
de quo quæritur in alijs diœceſibus pro mẽbris ſuis quę
ſitis non cõpellatur ad munera uel collectas in loco ubi
poſſeſſiones ſũt ſitæ.ſed in loco ubi principale Monaſte
rium reperitur.ut ff.de mune.& ho.l. reſcriptum.§. ulti.
¶ Præterea acceſſoria iudicantur ſm rerum principaliũ
conditionem & illam naturam ad ſe transferre uidetur.
Natura autem & conditio principalis loci & Monaſterij
eſt,cui dictæ poſſeſſiones ſubſunt ꝙ uocetur ad munera
cum membris ſuis in ea diœceſi ubi principale Monaſte
rium reperitur. ergo acceſſorium nõ debet aliam ſortiri
conditionem q̃ ꝙ principale monaſteriũ uel locus repe
riatur habere.ut ff.de pen.leg.l.nam ꝙ ſi quidem in prin.
4 & ff.de pec.l.ij & l.quę religioſis.ff. de rei uen. ¶ † Præ
terea nemo grauari debet duplicis præſtationis onere.In
propoſito autem ſi diceremus pro poſſeſſionibus quæſi-
tis monaſteriũ grauari ad munera in loco ubi poſſeſſio-
nes ſitæ ſunt.habebimus inferre neceſſario quod pro eiſ-
dem poſſeſſionibus præfatum monaſterium dupliciter
aſtringãtur.Vno modo ſubibit onera & collectas in ſua
diœceſi.reliquo modo ſubibit in diœceſi ubi poſſeſſio-
nes ſitæ ſunt.Si hoc eſt uerum quod pro p̃dictis poſſeſſio
nibus ibidem ad munera aſtringatur,ſic altera erit in tri
butis qđ eſt prohibitũ ut no.C.de mu.& in quo lo.mu.l.
uni.li.x.ar.ad pręmiſſa de do.prę l.l.q. dote. & ff. de le.a.

l.ſitia.§.qui inuitæ.¶Præterea p̃ſcriptio tollit communẽ
actionẽ,& ius qđcunque.Cum ergo ꝓponatur Monaſte-
rium de quo quæritur in hoc ſemꝑ iure & p̃ſcriptione de
fenſum ꝙ in loco ſuæ diœceſis ꝓ qbuſcũque poſſeſſioni
bus & mẽbris ſuis uocẽt ad munera,certè talis p̃ſcriptio
& cõſuetudo in concuſſa ſeruabitur ille ſa.ar.de p̃ſcri.c.
ad aures.& C.de p̃ſcri.30.ann.l.oẽs nocẽdi.& ar.ff. de a-
qua quoti.& æſtiua.l.hoc iure. §. ductus aquæ & ff.de a-
qua plu.ar.l.ij.§.ul.& l.in ſumma in prin.& ff.de leg.l.de
qb.§.inueterata.cũ ſimi. & hoc breuiter dixiſſe ſufficiat.

Sequitur alia reſponſio.

Conſilia & allegatiões p̃dictorum iuris prudẽtũ ſatis uiden
tur iure fulciri.Et ad id qđ dr̃ de antiqua cõſuetudine,be
5 nefacit de iurepa.c. j. ubi dicit ꝙ uſus poteſt inducere ꝙ
unius eccleſiæ onera alia teneatur ſubire, & ſic cõtra eũ
tm̃ agetur. ergo & uſus poterit inducere ꝙ eadem onera
ſoluantur in uno loco nõ in alio.ad hoc de cõſti. cũ dile
ctus.& de uer.ſign.abbate. ¶Secundo de iure cõi idẽ dici
tur. nã de beneficio & oium ſuorũ reddituum debetur de
cima ſm determinationẽ & extraua.Io.quæ incipit ſuſce
pti nõ ſingulariũ poſſeſſionũ & iuriũ . ergo beneficiũ eſt
obligatum.facit qđ no.Inn.de immu.ecc.c.1.unde in ſua
diœceſi ſoluet.Quid.n.ſi Aretinen.eþo conceditur deci-
ma beneficiorum ſuæ diœceſis & eccleſia Senẽ.diœceſis
habet ibi poſſeſſiones:nunquid illarum poſſeſſionum ha
bebit decimas,nulli credo dubium quod non?cum eccle
ſia non ſit ſuę diœceſis. In caſu noſtro ſi mandat qđ om-
nes de diœceſi ſoluãt decimas eccleſiaſticæ perſonæ epi
ſcopus alteri,idẽ erit licet allegationes ſupra ꝓximè idu
ctæ ſint ueræ.& quia de cõſuetudine,& de iure cõi ſolue
re debet in diœceſi ubi ſit principale Monaſteriũ nõ ubi
ſunt membra . Tamẽ qõ noſtra minus hẽt dubitationis q̃
ſuuant allegationes prędictæ quæ uidentur caſum pone
re ꝙ in alia diœceſi nõ ſolum ſint poſſeſſiones,ſed ẽt ec
cleſia ſubiecta Monaſterio principali,cuius eccleſię ſub-
iectę erant poſſeſſiones prędictę . ꝙ in caſu prędicto nõ
eſt . Sed Monaſterium ſitum in una diœceſi habet poſſeſ-
ſiones in alia diœceſi ad ipſum Monaſteriũ iure proprie
tatis,& uſufructus immediatẽ ſpectãtes,& nulli alteri de
putas . nec ad ꝓprietatẽ nec adminiſtrationẽ , qa mona-
ſteriũ fructus percipit, & in ſuos uſus cõuẽrtit ſiue ipſas
poſſeſſiones locãdo iuſto pretio,ſiue faciendo eas ꝑ con
uerſos & familiares ſuos ſuis manibus uel ſuis expẽſis co
li & fructus perceptos ad ſuum Monaſterium deferri.li-
cet ibi,in domibus dictarum poſſeſſionum ſit oratorium
in quo fructus dicti Monaſterii trãſeuntes uel ibi ad col
ligendos fructus manentes aliqñ celebrent ſibi & cõuer
ſis dicti monaſterij ad p̃dictum opus rurale ibi manenti
bus: ꝙ oratorium nec eſt per epiſcopum more eccleſię
conſecratũ. ¶Additio.i. ¶Nec eſt in ipſius fũdatione per
ipſum epm̃ primæuus lapis impoſitus,imo nec de epi au-
ctoritate cõſtructũ.nec ſunt dictę poſſeſſiones ſibi in do
tem deputatę.nec ibi rector, uel prę latus, nec etiã capel
lanus ponitur.Sed q ſũt pro tẽpore fratres ad opus rura
le deputati ibi celebrant. ¶In qua qõne indubitanter eſt
dicendum Monaſterium ad collectas papales, & legato-
rum ac Nunciorum ſedis apoſtolicę dicto monaſterio
rõne ſuorũ fructuũ & obuentionum impoſitas,non tene
ri niſi in illa diœceſi ubi ſitum eſt Monaſteriũ . Ad quod
primo illud inducit ꝙ ſi,ꝓpter illud tale oratoriũ epiſco
pus illius diœceſis uelit ad collectas papales illud coge
re an eadẽ rõne oẽs nobiles plerũq; habent talia orato
ria i domibus ſuis ubi cũ altari uiatico celebratur,ad col
lectas papales & alia onera eccleſiaſtica cogent de ſuis
redditibus,q̃q̃ eſſet abſurdum.intellectus iudicantis aſpi
ciat.Ad hoc facit quod ſi oratoriũ eſt in hoſpitali ſibi ac
cedit,& naturã hoſpitalis non eccleſię ſortitur,intãtum
quòd laicus purus ratione principalis.ſcilicet hoſpitalis
ipſius oratorij dominus ſiue adminiſtrator eſſe poteſt.ca
pitulo

pitulo.xvij.q.3.quidam.cum tamen laici eccleſiis nõ pręſint extra de inſti.auctoritate.Et facit quod de leproſis dicitur quod poſſunt eccleſiam habere.quorum tamen collegium nec eſt eccleſiaſticum,nec religioſum ut legitur & not.extra de eccle.ædi.c.ij.ſm verã opinio.Hoſt.narrarã.Reſtat ergo ꝙ ratione illius oratorii non tenētur ad collectas.Sequitur ergo uidere an ratione poſſeſſionum ibi poſitarum teneantur ibi ſoluere.& quod non teneantur conſtat,quia epiſcopus nõ habet aliquam iuriſdictionem in illis poſſeſſionibus, niſi quia ad Monaſteriũ pertinent.Non enim ideo quia ſunt ſita in ſua diœceſi habet ibi iuriſdõnem ut patet in aliis poſſeſſionib locorũ niſi quia ad monaſterium pertinent.ſed cum ipſe in monaſterium non habeat iuriſdictionem ergo nec in poſſeſſionibus illius. Et ideo ſi monaſterium uellet illas poſſeſſiones alienare nõ illius epiſcopi ubi ſita ſunt prædia, ſed ubi ſitum eſt monaſteriũ auctoritatem & licentiam requiret.17.q.4.in uenditionibus.& no.Inno.& Hoſt.extra de priui.paſtoralis per quod apparet ꝙ diœceſanus in illius poſſeſſionibus iuriſdõnem non habet. Ad hoc optimè facit extrauagans Boniſacij ſuper decimis papalibus facta, ubi dicitur ꝙ ſi Monaſteriũ habet domos prædia uel Grãgias quas aliis concedit ad tenendum iuſto pretio inde ꝑcepto non conductor percipiens fructus, ſed Monaſteriũ cuius eſt proprietas,& percepit pretium cõductionis cogetur ad decimas. Per quod apparet ꝙ non fructus ipſi percepti ſed extimatio,& perceptio ipſorum fructuũ eſt in obligatione talium collectarum.Sed cum preciũ iſtorum fructuum Monaſterium percipiat in ſuo Monaſterio vbi uendidit fructus uel alias in ſuos conuertit, non põt dici quod illud pretium ſit perceptum in diœceſi poſſeſſionum ſed Monaſterij. ergo & ibi cogentur. Probantur prædicta in extraua. Boniſacii quæ incipit. Declarationes in ij.col.&princi.tertiæ.quæ directa fuit ſub bulla Epiſcopo Senen.¶Præterea caſus iſte uidetur decidi extra de cenſi.c.ul.ubi epiſcopus pro ſe non poteſt procurationes petere pro Grãgiis,in quibus ſunt oratoria ſicut in caſu noſtro.Nam qua ratione epiſcopus non petit procurationes pro ſe eadem ratione nec pro Grãgiis,cum eorum tantum locorum exactio ſit commiſſa epiſcopo iure delegationis in quibus ipſe per ſe ordinariam iuriſdõnem habeat.nam ut dicit Hoſt.ibi talia oratoria ſiunt abſque auctoritate epiſcopi & de tali oratorio poſſet cras fieri camera ſi monachis placeret. cum non auctoritate epiſcopi ibi primarium lapidem imponentis fuerit coſtructum nec habeat eccleſiæ formam uel ſi habet poſſeſſiones, illę in quibus eſt nõ ſunt ſibi deputatę ſed monaſterio.nec ſibi accednnt.ſed ipſum potius accedit eis.

¶Ad hoc etiam facit quia ad collectas quæ imponuntur perſonis ratione rerum non tenentur poſſeſſores extranei ſed incolę tantum ut l.reſcripto.§.ult.ff.de mune. & ho.cum ſimilib.Quæ omitto, quia ſunt ſupra ꝑ duos legiſtas copioſè tacta.¶Præterea.ſi hoc diceremus ſequeretur,quod ſi monaſterium habet armẽta ouium,quæ alibi paſcerētur de fructibus illarum ouium collectas ſolueret in loco ubi paſcerētur non ubi eſſet Monaſteriũ, qđ eſſet abſurdum.Hęc ſunt uera & indubitabilia de iure cõmuni.ſed licet non eſſet,ita tamen per conſuetudinē iuuatur dictum monaſterium. cum conſuetum fuerit pro omnibus membris ſuis in dicta diœceſi ſoluere collectas per quod præſumitur quod etiam pro iſto. Nam quod iuris eſt de aliis membris & de iſto.¶Cõſuetudo enim aliorum membrorum debet attendi.extra de conſue. c. cum olim,& melius de offi.archi.c.ulti.cum ſi. ¶Præterea aut tempore quo conſtiturum fuerit extimum poſſeſſiones illæ ad Monaſterium iam pertinebant.& tunc præſumitur eas extimatas in epiſcopatu Monaſterii ubi ſemper ſoluit nõ in epatu poſſeſſionũ,ubi nunquam ſoluit arg.ff.de probat.l.cum de indebito.aut poſt extimum aduenerũt. & tunc debet prodeſſe epiſcopatui Monaſterii. abundat enim,& decreſcit Fiſcus & Imperator ex diuitiis ſubiectorũ.in autenti.ut iudi.ſine quoquo ſuff.§.j.col.ij. ¶Preterea omnia credo uera & indubitabilia de iure cõmuni & de conſuetudine.ita ſemper uidi obſeruari de facto in pleriſque ordinibus ſiue Monaſteriis.nam Monaſteriũ uallis umbroſæ ſitũ in diœceſi feſulana habet ſatiſsimas poſſeſſiones,& plures cum talibus oratoriis in epiſcopatu Florenti no.pro quibus tamẽ ſemper in epiſcopatu Feſulano ubi eſt Monaſterium ſoluit.& hoc maximè quia per hanc conſuetudinẽ nil deperit ſedi apoſtolicæ uel legatis in quocunque epiſcopatu ſoluantur. & ideo eſt cõſuetudo ſeruanda arg.extra de præſ.ad audientiam.& de parochi.c.ulti.& de deci.ad apoſtolicæ.Et quia minimè ſunt mutanda quæ certam interpretationem receperint. ff.de legi.minimè.Hæc breuiter dicta ſufficiant.quę ſi fuerit expediẽs iuuabuntur & aliis argumentis. uideas quæ no.Ioan.And.in nouella de immu.eccle.c.1.li.6.¶Sequitur additio poſita ſuper uerbo conſecratum ſub ſigno. A. quaſi dicat ſi monaſterium ſancti Galgani habet in alia diœceſi eccleſia uel monaſterio ſubiectã uel unitam ſic aliud eſt cenſendũ.Ad hoc de relig. do.c.1.& io cle.&c.

¶Thema.

SVMMAE.

1 *Ius dicitur ex facto ſortiri originem,& quod propter facti mutationem ius mutatur.*

2 *Tempus celebrationis miſſarum, & aliorum diuinorum qualiter ſit conſiderandum.*

3 *Miſſæ ſolennes publicè,quo tempore celebrari debeãt.*

4 *Non quod ſit, ſed quod fieri debet attendendum eſt.*

5 *Leges legibus concordari debent.*

6 *Campanæ quare ſint in eccleſiis conſtitutæ.*

QVAESTIO CLII.

1 IN nomine domini amen.Quia † ius incipit à facto.& ex facto trahit originem.ut ff.de iure codi.l. quidam referunt.& ad l.Acquil. ſi ex plagis.§. in clino. imò propter modicam facti mutationem mutatur totum ius.ut ff.de excu.tu.l.ſi is.& de le.iij.l.hoc legatum.& e. ſi.& de contrah.emp. l.ſi emptor cum infinitis ſimilib. Et hoc eſt qđ dicit lex,ꝙ ut quis poſſit congruũ ſeu inceptũ reſpõſũ recipere,dẽt factum ſeu explãrũ narrare. Et ideo iuxta dicta legũ cõtioẽtiam facti primo narrabo.& poſt facti narrationes aliqua breues iuris qđ oritur ex codẽ facto allegationes ſubiiciã. Qđ qdẽ factũ breuiter eſt tale.In eccleſia S. Mariæ maioris,& ſancti Venantii decanatu,collegiatis,talis dr fuiſſe cõſuetudo ſerta ꝑtib. retroactis ꝙ Canonici,& Capitulũ dictæ eccleſię S. Mariæ quolibet anno una cũ dictis Canonicis dictę eccleſię S. Venãtii cõſueuerũt participare & inter ſe diuidere oẽs oblationes, quæ fieri & offerri conſueuerũt in dicta eccleſia S.Venãtii à ſero in ueſperis uigiliæ ꝑcedẽtis feſtũ; uſq;ad finẽ miſſæ q cãtari dẽt de mane in feſto S. Venẽtii & poſt ipsã miſſam cõſueuerũt eſſe & eſſe debet ſolidę & integræ Canonicorũ & Capituli dictæ eccleſiæ S.Venãtij.Inſuper dicti Canonici eccleſiæ S.Marię ꝑdictę ex cõſuetudine debẽt intereſſe dicto feſto beati Venãtij ut dr. & celebrari facere dictã miſſam in dicto feſto beati Venãtij in ipſa eccleſia.Modo quidem contingit ꝙ dicti Canonici eccleſiæ S.Marię dicto die uigilię præcedentis feſtũ multo citius ſolito quam conſueuerunt ſonare ad ueſperas aliis feſtiuitatibus ſeu diebus ſolẽnibus & feſtiuis pulſauerunt ad ueſperas & de mane in feſto tardius ſolito & quam ipſi cõſueuerunt in eorũ eccleſia diebus ſollennibus & feſtiuis miſſam facere celebrari. Immo plus quia multo poſt tertiã,& quaſi iuxta meridiem ad dictã eccleſiam ſancti Venãtii acceſſerũt cauſa celebrãdi ut celebra

ri faciēdi miſſam in dicta eccleſia S.Venā ij ut maiores
poſſent oblationes percipere. Prædicti aūt Canonici di.
ctæ eccleſiæ S.Venātij dicunt quod expectato tpe uſque
ad quod omnes miſſę in dicta eccleſia maiori ſanctæ Ma
riæ cathedrali diebus ſolennibus & feſtiuis conſueuerūt
expleri;& perfici.& expectato aliquali tpe poſt ipſa hoc
iam tertiam poſtquam tam de iure quàm de conſuetudi
ne non debet miſſa celebrari.& quamuis uſque ad horam
tertiam,& uſque ad dictum tempus miſſa nō fuerit cele
brata ſed poſt,non tamē debent ipſi Canonici ſāctę Ma
rię partem habere de oblationibus ad tempus prędictū
perceptis.Ex aduerſo Canonici ſanctæ Mariæ dicunt ſe
debere participare dictas oblationes cum dictis canoni
cis eccleſiæ ſancti Venantij uſque ad tempus perfectæ &
completę dictę miſſę, non habita aliqua conſideratio-
ne quo tpe miſſa cantetur,quia ſemper dicunt ſe habere
dictam partem oblationum per totum dictum tp̄s donec
ſit prefecta dicta miſſa.¶ Queritur mō quid iuris, utrum
debeamus inſpicere certū tp̄s uſque ad quod de iure uel
cōſuetudine miſſa debeat celebrari.& uſque ad illud ſint
dictæ oblationes cōes an uero nō.ſed debeamus expecta
re donec dicta miſſa quocunque tempore perficiatur.

¶Reſponſio domini Io.de Cametino.

2 ¶ † Et q̄ debeamus inſpicere tp̄s uſque ad qđ miſſa debet
celebrari;non quod celebratur,probatur manifeſte iuri-
bus,& rōnibus infraſcriptis.Et primò quia certum eſt,&
certo certius.qđ id dēt ſeruari in oib.eccleſijs totius Ita
liæ Galliæ,Hiſpaniæ,Africæ,Siciliæ & omniū inſularū
interiacētium,q̄ traditū eſt à principe apoſtolorū Petro
& alij ſuis ſucceſſoribus circa regulas canonicas.& alia
inſtituta eccleſiaſtica per eos tradita ſeruari debēt. ac et
omnes conſuetudines prout ſeruat ſancta Romana eccle
ſia,à qua tanquam à capite aliæ dictarum prouinciarum
regulari debēt. & eius conſuetudinem tenentur ſeruare
ut 1 2.di.c.ulti.Et accedat illud quod habetur.C.de ſum.
tri.& fi.catho.l.ulti.in prin.Sed certo certius eſt,q̄ in ec
cleſia romana poſt horā tertiæ miſſæ regulariter nō can
tantur,& talis conſuetudo habet uim legis ut ex dictis
iurib. manifeſtè colligit̄.Itē ſi de aliqua cōſuetudine ſeu
parte cōſuetudinis circa aliqua officia celebranda nō cō
ſtat quæ ſit in eccleſia romana debet ſeruari conſuetudo
metropolitanæ eccleſiæ ſeu maioris diœceſanæ.Accedat
ad hoc 1 2.di.c.de his.& c.ſeq.Talis enim antiqua cōſue
tudo cui expreſſe ius non contradicit conſenſu utētiū ap
probata uincit legē,& legē mutat ut 1 5.di. cap.diuturni
mores.& ff.de le.l.de quibus.& l.diuturna.& in l.ſed ea
quæ.cum.l.ſeq.cum infinitis ſimilibus.Sed ut eſt dictū ſu
pra in dicta cathedrali eccleſia miſſa cōſueuit celebrari
ante tertiam temporibus retroactis & ante tēpus quo uo
luerunt celebrare in dicta eccle.ſancti Venātij & in eius
feſto.Et ſic manifeſtè apparet q̄ diſtulerūt celebrare poſt
tp̄s congruū quo alias cōſecrare conſueuerunt.unde nō
debēt hēre oblationes poſt tp̄s. ſ.quo miſſa debuit cele-
brari & compleri cum celebrata fuerit poſt tp̄s & cōtra
conſuetudinē tam generalē quàm dictę romanę eccleſiæ
& totius Italiæ q̄ ēt particularē dictæ cathedralis eccle-
ſię & aliarū eccleſiarum dictæ ciuitatis Camerinē. ¶ Itē
quia per hoc probatur de iure ſcripto.nam certum eſt q̄
ſolēnes miſſæ publicè celebrari dēnt in hora tertiæ ut de
conſe.di.1.c.1.& hoc attēdēdum eſt & non poſt,ut ex eo
dem.c.colligitur.& ſic tam de iure conſuetudinario,q̄ ēt
ſcripto apparet quod miſſa ſi eſt peculiaris debet cantari
diebus ſolēnibus non in publico ſed priuatè. de hoc ni-
hil ad caſum noſtrum.Sed de publicis & ſolennibus de q
bus ſupra dictum eſt quæ i hora tertię canonicè celebrā
tur.& hoc tam de conſuetudine generali q̄ etiam ſpecia
li ut ſupra dictum eſt.& ſic cum tali tēpore celebrari de
beat & nō poſt,apparet q̄ dicti Canonici ſanctæ Mariæ
habito reſpectu ad tēpus quo debuit celebrari debent ha
bere partem dictarum oblationum & non habito reſpe-
ctu quo tardius celebrata fuerit.Sic econuerſo nō licet p̄
uenire tēpus congruum de ap.oblatę.& no.ede preben.Si
4 cui lib.6.†Et eſt ratio quia non debet attēdi.quod ſit ſeu
quod factum eſt,ſed quod fieri dēt de iure.ut C.de ſen.&
interlo.l.nemo ff.de offi.pre.l.licet.Et ſic cum de iure nō
debeamus inſpicere quod ſit,ſed quod fieri dēt ut ea prę
dictis iuribus apparet,manifeſte concluditur q̄ dicti Ca-
nonici ſanctę Marię non debent habere partē oblationū
niſi uſque ad illud tēpus,quo dēt cantari miſſa de iure uel
cōſuetudine;prout in dicta eccleſia cathedrali & alijs ec
cleſijs ciuitatis prędictę & ēt totius Italię. Non ob.ſi al-
legaret c.nocte ſanctæ.de conſe.diſt. 1. in quo dicitur q̄
miſſa & alijs temporibus ſolennibus quàm nocte Natiui
tatis domini non debet celebrari ante horam tertię &
hoc uerum q̄ ante horam tertię non debet celebrari.ſed
in hora tertię ſic ut in d.c.& non poſt.ut ea prędictis iu-
ribus apparet.Non ergo ob.d.c.nocte ſanctę.imo concor
5 dat†& ſic debemus leges legibus concordare.

¶Reſponſio Federici ad premiſſa.

Ego Federicus de Senis licet minimus decretorū do-
ctor legēs Peruſij ordinariè in iure canonico uiſo thema
te & cōſilio ſupradictu,& rōnibus ſupradictis & īfraſcri
ptis,i nullo diſcordo à cōſilio ſupradicto,ſed eidē aſſen
tio,& pręter ſubtiliter & prudēter allegata p dictū cōſul
3 torē poſſunt licet ſuperfluè tangi & allegari infraſcripta,
certum eſt,quod ſupra allegatū eſt,q̄ de iure ſcripto ſo-
lēnes miſſæ debēt hora tertia celebrari p iura tacta. quæ
iura quaſi de uerbo ad uerbum ponit Ho.de cele.miſ.c.1.
ſup uerbo ad ſtatutā horā. & in ſumma de cele. miſ. §. &
qn̄ in prin.& tex.in c.1.in cle.eo.ti.dicit horis debitis.ſci
licet ſtatutis a canonibus.& q̄ illa ſit hora debita tpe quo
ieiunant, patet tam ea pſona celebrātis q̄ audiētium. nā
ille,qui celebrat poſt communionē,dēt ſtare p magnum
interuallū anteq̄ ſumat cibū poſito q̄ in tertia hora cōica
ret ut patet de conſe.diſt. ij.tribus.ergo ſatis plus oporte
ret eū ſtare ſi cōicatur hora ſexta uel meridiei.ut ſic opor
teret nimis prandiū differre,quam dilationē cū ſit diffici
le ſuſtineri pp ingētē apetitū,& ſuſtineri oporteat ſm
canones.& ſic cū hinc & inde diuerſa emergūt,illud eli-
gēdum eſt qđ habet minus captionis & abſurditatis.ff.de
reg.iur.quoties.Eligat ergo q̄ hora tertiæ, & nō tardius
celebretur miſſa ſolennis.Itē propter audientes, certum
eſt q̄ diuinorum celebratio,licet neceſſario incumbat be
neficiatis & conſtitutis in ſacris, tamen publicè ſit ꝓpter
populum. unde hora commoda dr̄ ad celebrādum, quia
cōmode populus pōt adeſſe ad audiēdum diuina officia
ut dicit Inn.in c.1.de cele.miſ.ſuper uerbo competenti-
6 bus.& ibi concordat Hoſt. Hinc eſt†q̄ eccleſiæ habēt cā
panas groſſas, ut per earum ſonitus uocetur populus ad
diuina officia ut extra de homi.c.Io.Hinc eſt q̄ ciuitas cū
eſt interdicta,uetitum eſt populo audire diuina,& tūc di
uinorum celebratio non ſit in publico,ut patet de priui-
le.q̄ nonnullis de ſen.excom.alma.§.adijcimus lib.6.ſed
certum eſt quòd mos eſt in partibus Italiæ generalis,
quòd diebus ſolēnibus & feſtiuis homines uadunt ad prā
dium hora tertia uel parum poſt.ſed ad prandium ire nō
debēt ante miſſam,ergo ſequitur quòd celebratio miſſæ
non dēt differri poſt tertiam.& generalis conſuetudo lo
corum uicinorum ciuitati Camerinen.ad quam conſue-
tudinem recurſum eſt de cenſi.ſuper eo & de offi.arch.c.i
ſi.eum ſimilib.& maximè in celebratione diuinorū ut pa-
tet de ferijs c.ij.& de cele.miſ.c.perniciosus.hēt q̄ hora
tertiæ celebrētur miſſæ ſolēnes.& licet finiātur īterdū ſa
tis ultra poſt tertiā,tn̄ nunquā inchoantur poſt tertiā.er-
go dicti canonici minoris eccleſiæ,& cōtra ius ſcriptū &
contra conſuetudinē & contra rationē ſup qua fundatur
ius & cōſuetudo,q̄a alias.non dēt cōſuetudo uel ius ut j.
di.cōſuetudo.& ff.de legi, q̄ nō rōne petiuit ſibi e ⁊cari,
oblatio-

oblatioles perceptas ultra cõem horam & conſuetã cele
brandi. Nam ſi quis alia hora q̃ conſtitutũ ſit utitur ſerui
tute nil ſibi prodeſt imò nocet. ff. quemad. ſer. amit. ſi cõ-
munem ij. reſponſo. & prout tractatum eſt per alium nũ
quid ſit factum. ſed quid ſit faciendum eſt inſpiciendũ de
ele. cum cãm cum ſimilibus. & bene facit quod no. Io. An.
& Arch. de præben. ei cui in ſi. lib. 6. de eo qui fecit ſe ordi
nari ad ſacerdotium indebitè ut poſſet gaudere præben-
da ſacerdotali qua gaudere non poteſt. Sed prout dixi ſu
peruacuè uolui conſilium tanti uiri tanquam ſolem faci
bus adiuuare ne accedat. 6. q. 1. ſi omnia. Et forte poſſet at
tentari quod ſi talis conſuetudo qua otebantur Canonici
dictæ maioris eccleſiæ nondum erat præſcripta, ꝙ nunc
ſit interrupta cum nõ cotinuauerint poſſesſione ſeu qua
ſi celebrandi. & ſic nec ratione conſuetudinis, quam non
præſcripſerunt, nec ratione quaſi poſſes ſionis cum deſie
rũt poſſidere debẽt admitti in ſequenti anno ad celebrã
dum. Ad hoc de cau. poſ. & proprie. cum eccleſia. de ele.
Cumana ad ſi. de præben. cum de beneficio li. 6. & de ele.
querelam cum ſimilibus.

¶Reſponſio Federici ad thema, quòd ex ipſa reſponſione
poteſt colligi.

SVMMAE.

1 *Vſura ſiue certa, ſiue incerta ſit, ſemper eſt reſtituenda alias non dimittitur peccatum &c.*

2 *Amisſio rei ſi quando iuramento probetur.*

3 *Creditor amittens pignus an teneatur ad reſtõnem, & an nihilominus exiget debitum.*

4 *Epiſcopus obligatur ex dolo ſui uicarij.*

5 *Proclamationes & ædicta epiſcopi qud non præiudicet exiſtentibus extra diœceſim.*

6 *Decretum iudicis quatenus iuſtè interpoſitum excuſat & non aliàs.*

QVAESTIO CLIII.

IN quæſtione domi. Striccha nõ audeo eligere quid ue
rius eſt, conſulendo tamen dico ſic. Certum eſt,
1 † quòd ſiue uſura ſit certa, ſiuè incerta reſtitui debet;
& apud extorquentem remanere non debet, quia a-
liter non dimittitur &c. Itẽ certum eſt ꝙ ex confesſione
& recognitione Raynaldi uſurarii & patris domini Stric
chæ notorium eſt ipſum tantum extorſiſſe. Itẽ certum eſt
hæredes Raynaldi teneri ex facto defuncti uel ſaltẽ bo-
na eius ſunt obligata. Agit ergo Eṗs, & petit iſta nomine
pauperũ ut incerta. at ille dicit, ꝙ paratus eſt reſtituere il
lis perſonis à quibus extorſit. petit librum rõnũ, ubi ſcri-
ptæ ſunt illæ perſonæ, quẽ Vicarius recognouit ſe habuiſ
ſe, at Vicarius dicit illum perdidiſſe, & paratus eſt iurare.
2 † nã iurm̃ probat perditio. C. de fide inſtr. l. ul. no. de priu.
cũ olim. Quid. n. refert an apud Vicarium, an apud alium
ſit perditus. certũ eſt iſtũ teneri ad reſtõnem uſurarũ. nã
3 † & creditor q perdidit pignus, probata perditione libe-
rat à reſtõne pignoris, & nihilominus põt petere pecuniã
quam credidit ut C. de pigno. ac. l. 4. 5. & 6. ¶ Sed ibi non
ſufficit probari amisſionẽ ꝑ iurm̃ ut no. C. de fide inſtru.
l. ul. Cum ergo dñs Striccha non dẽat lucriſacere iſtã pe-
cuniã, ſiue certã, ſiue incertã tenetur eã reſtituere. ẽt ſi do
4 lo Vicarij ſit perditus † quia ex dolo uicarii obligatur E-
piſcopus. ſed cõtra dicit ei do. Striccha ſi ſoluo iſtã pecu
niam ut incertam & liber inueniatur merito cogor ſolue
re. quia qđ ſoluendũ eſt certis perſonis nõ põt ſolui pau
peribus ut de homi. ſicut dignũ cũ ſi. Ad hoc reſpõdetur
ꝙ præmiſſo generali ædicto ꝙ qcũque dedit nomine uſu
rarũ tali ueniat tali die &c. ¶ Itẽ aſsignatio termino eidẽ
domino. ſ. ut probet illas uſuras certas & non probat, de
clarato per ſniam domini Eṗi illas uſuras eſſe incertas tu
tus eſt do. Striccha ſi poſtea appareret pſonæ certæ qui-
bus faciẽda reſtõ. nam in criminalibus & popularibus
actionibus ſnĩa omnibus præiudicat. extra de ele. cũ dile
cti. de acc. nulli. ẽt ſi de crimine agatur ciuiliter. ut no. de
accu. licet in gl. 3. & ex cã poteſt quis cogi ad agẽdũ in-
fra certũ terminum: alias non auditur ex. de præben. c.
de multa. & multa ponit Ho. in ſumma de libe. obla. §. u-
trũ actor ubi ſtatus alicuius diffamatur uel periculũ eſt
in mora ut d. l. diffamari. C. de inge. ma. de clan. deſpõ.
c. 3. de conuer. coniug. ex publico. 5. q. 1. quidem. de reſti.
ſpo. frequẽs. §. ſolet. lib. 6. ¶ Non obſt. rubrum & nigrum
C. ut nemo inuitus cum ſuis ſimilibus, quia illud obtinet
regulariter & inter partes, uel ubi cauſa nõ ſubeſt, hic au
tem cã & periculum ſubeſt. ſed iſte alienum detinet, &
uult liberari à peccato. & ſi nollet nihilominus Epiſco-
pus põt hoc facere ex officio ſuo. ad hoc de iud. nouit de
uſuris per totũ de offi. ordi. ſignificauit. de diuor. porro.
5 in ſi. c. ¶ Sed poſſet dicere dominus Striccha † proclama-
tiones & ædicta domini. Eṗi non præiudicare exiſtẽtib.
extra diœceſim qui ma. accu. po. cum in tua. Fateor quod
non præiudicaret re integra. ideſt antequàm bona data
ſint pauperibus uel adhuc ſunt apud Eṗm non diſtributa
tutus eſt do. Striccha auctoritate Prætoris. & illi q nunc
appareret agant condõne indebiti contra Eṗm & paupe
res aliàs condõne ſine cã. ad hoc. ff. de condi. ſine cã. l. ſi
fullo. ſed ſi ponitur pro cõſtanti. quod illæ uſuræ erãt re-
ſtituendæ in Regno Franciæ. & hoc ſciebat Eṗs & domi
nus Striccha, tunc non uidetur tutus dominus & Stricha
6 de decreto Prætoris ideſt ſnĩa domini Eṗi † quia tunc de
cretum iudicis excuſat quando iuſtè interpoſitum eſt, iu-
ſtè dico ex ordine ut no. in l. iuſtè. C. de aequi. poſſ. ſed in
iſto caſu ſnĩa Eṗi fuiſſet iniuſta ex ordine, quia proclama
tiones debuerunt fieri in Eṗatibus illorum a quibus fuiſ-
ſent extortæ uſuræ. ſed Eṗs poterit dicere neſcio Præmiſ
ſa locum habẽt ubi uſuræ non eſſent reſtitutæ. ſed in ca-
ſu noſtro dominus Striccha dicit. Ego iam reſtitui uſuras
illis perſonis deſcriptis in libro quem Vicarius dicit ſe
amiſiſſe, & producit plurima inſtrumẽta remisſionum ſi
ue reſtõnum factarum in Regno Franciæ. Dicit Epiſco-
pus proba quod iſti nominati in huiuſmodi inſtrumen-
tis ſint illi qui deſcripti erãt in illo libro. Dicit dominus
Striccha oſtendas librum ut concordemus librum cum
inſtrumentis. Dicit epiſcopus. liber amiſſus eſt, & ſit fides
de amiſsione ſicut de iure fieri dẽt. Et ponitur pro con-
ſtanti quod ſit amiſſus. Hic ergo emergunt diuerſa, quia
ſi uerum eſt quòd dominus Striccha reſtituit, uel remiſ-
ſiones habuerit, & iterum cogatur reſtituere, hoc eſt con
tra omnem æquitatem, & legem diuinam & humanam.
Econtrà ſi uerum eſt, quòd non reſtituerit hoc redunda
bit in præiudicium pauperum, & animarum illorum, qui
bus facienda erat reſtitutio, & in periculum detinentiũ.
Cum ergo hinc diuerſis reſpectibus diuerſa emergant, in
eligẽdum eſt, quod minus habet captionis, & quòd ſecu
rius eſt. ff. de regu. iur. quoties. de offi. deleg. ſi quo. libro
6. de homi. audientiam cum ſi. ¶ Sed quæritur quod eſt
hoc minus captioſum & minus periculoſum, uidetur qđ
in dubio abſoluẽdus ſit dominus Striccha quia promptio
res &c. de probat. c. 3. cum ſi. ¶ Itẽ quia ſanctius eſt &c. ff.
de pœnis. l. abſentẽ. Itẽ pauperes tractant de lucro captã
do, & dominus Striccha de damno uitando, cui plus fauẽ
dum eſt. ad quod facit. ff. de iuris & facti ignorantia lege
error facti. Econtra uidetur quando de iure actoris con-
ſtat ut hic, ſcilicet per recognitionẽ patris domini Stric-
chæ. ſi defenſiones rei ſunt dubiæ fertur ſentẽtia pro acto
re. quia capitulo tertio de probatio. & L. Arrianus. ff.
de actio. & obligatio. locum habẽt quando iura partium
ſunt obſcura, & ſic loquitur regula de regulis iuris cum
iura libro ſexto. Item ubi uertitur periculum, tunc ſem-
per tutior uia aligẽda eſt. de cle. exc. mi. illud §. minus. cũ

ſimilibus alienum retinet. Si uero bis reſtituat eſt periculum ierum. Sed certum eſt quod alterum io infinirum alteri præpo ideratur. 12. q.1.præcipimus vj.q.1.ex merito.& illud magis placet, quia non eſt uerisimile quòd tot reſtitutiones feciſſet tam uariis & diuerſis perſonis niſi apud ſe haberet originale,& copiam illius libri. Et ſi iſte dominus Striccha iam in crimine uſurarum eſt, uel exercendo, uel non reſtituendo ſemper eſt preſumptio côtra eum in materia uſurarum ut in c.ad noſtram, de emptio. & uend.& ca.illo uos.de pigno. Et optimè facit quod nota. Ioannes Andre.de uſur.ca.1.in gl.quod ſi dicat in clemen.¶Concludo igitur ſalua ſemper ueritate cum côſtcl de iure Epiſcopi dico non pertinaciter ſed dubitando ꝙ dominus Striccha ſuam defenſionem clare probare debet ut l.ab ea.ff.de proba.

¶Reſponſio Federici ad plures quęſtiones.

SVMMAE.

1 *Papa ſecundum priuilegium alicui concedens nulla de primo mentione facta non uidetur illi uelle derogare.*

2 *Iura condere parum eſt, niſi qui eadem tueantur exiſtant.*

3 *Fratres prædicatores uel minores an de relictis & oblationibus à propinquis & conſanguineis intuitu ſuffragiorum pro animabus factis teneantur ſacerdotibus parochialibus quartam tribuere.*

4 *Decretalis ſuper cathedram de ſepul. quo caſu procedat & qualiter ſit interpretanda.*

QVAESTIO CLIIII.

1 IOannes ſeruus ſeruorum Dei. Ad certitudinem prę ſentiarum & memoriam futurorum.¶ † dudum pontificatus noſtri anno primo dilectorum filiorum Miniſtri & fratrum ordinis prędicatorum ſupplicationibus inclinati quędam per priuilegia nonnullorum predeceſſorum uoſtrorum Romanorum Pontificum eis olim indulta eiſdem Miniſtro & fratribus ac eorum ordini ad inſtar dictorum prędeceſſorum ſub certa forma duximus indulgenda. Sanè quia per conſtônem à felicis recordationis Bonifacio Papa. VIII. prędeceſſore noſtro ęditá & in Viennen. côcilio renouatá, quę incipit Super cathedram. nonnulla ex dictis priuilegiis uelin totum aut quo ad certa eorum capitula reuocata, irrita, ſeu annullata fuerant, aut caſſa, nulla, & irrita nunciata, fratresque dicti ordinis nonnullis partibus aduerſus prelatos eccleſiarum contra dictam conſtônê prędictis uti nitibantur priuilegiis quaſi per eadem priuilegia uelut per nos reuocata extitiſſent conſtôni huiuſmoni derogatum fuiſſet. ſed ipſam eis non obſtâtibus in ſuo robore permanere preſertim cum antequam conſtitônes in eodem Viênen. Côcilio per felicis recordâtionis Clemêtê Papam V. prędeceſſorem noſtrum ęditę. inter quas conſtô ꝓdicta ſuper cathedrâ eſt inſcra per nos mitterc ad ſtudia à nobis emanauerat priuilegiorû côceſſio ſupradicta. Nos côcertationi hmôi finê imponere cupientes de fratrum noſtrorû conſilio declaramus nequaquam fuiſſe per priuilegia ſupradicta conſtitutioni pręfatę ſuper cathedram, in aliquo derogatum pręſertin cû intentionis noſtrę oon fuerit eiſdem priuilegiis aliquod robur dare. Sed ipſam antedictis priuilegiis non obſtâtibus in ſui roboris efficacia permanere, præfato Miniſtro & fratribus prædictis diſtrictus inhibêtes nè deinceps in iudicio uel extra contra conuêta in conſtônem prædicta uti prçſumant eiſdem priuilegiis, uel in aliquo ſe iuuare. ac irritum & inane. ſi ſecus forſan attêptauerint & quicqd inde ſubſecutum fuerit decernentes. nulli ergo &c. Si quis autem &c. Datum Auenione. 15. Calendas Maij pôtificatus noſtri anno nono.

¶Ioannes ſeruus ſeruorû Dei. Venerabili fratri noſtro Epô Fulginati & dilectis filiis Priori eccleſię Aſiſinatis, ac Prępoſito Monaſterij montis ſanctæ Muſtiolæ prope Cluſiû per Præpoſitû ſolitæ gubernari ſaluê & apoſtolicâ benedictionê. Frequêter hactenus, imo innumeroſę quodam mô de diuerſis mûdi partibus Venerabiliû fratrû noſtrorû epôrû aliorûque Superiorû prçlatorû necnon dilectorû filiorû Rectorû, Curatorû, parochialiû ſacerdotû, querelæ contra dilectos filios fratres Prædicatorû & Minorû ordinû, noſtrû & ſedis apoſtolice excitarunt auditum & clamoroſis inſinuationibus excitare & fatigare nô ceſſant, ꝙ idem fratres decretalê dudum æditâ a fœlicis recordationis Bonifacio Papa VIII. ꝓdeceſſore noſtro, quæ incipit ſup cathedrâ. Ac iode ꝑ piæ memoriæ Clemêtem Papâ. V. prędeceſſorê noſtrû Viênen. côcilio innouatâ temere obſcruare non curât, ſed ipſam trâſgredi non uerêtur in eiuſdê ſedis côtêptum, animarû ſuarû periculû, & in eorûdê côquerêtiû, & eccleſiarû parochialiû præiudiciû & grauamê. Intelleximus quoq; ꝙ plerûque ꝓfatis dictorû Prædicatorû & Minorû necnô Heremitarû ſancti Auguſt. & Carmelitarû ordinû fratribus. In cuius ordinis dictorum hæremitarû ꝑſonis idê predeceſſor Bonifacius côſtônê prędictâ in qua tm̃ de ipſis Prędicatorum & Minorû cauet ordinibus, ꝑ omnia uoluit poſt modû integraliter & inconcuſſe ſeruari. Ad quem dictorû Carmelitarû ſrm ordinê nos ſubſequêtes côſtônê eadê quo ad omnia in ea côtêta duximus extêdêdam à prædictis Epis prælatis Rectoribus, Curatis & Sacerdotibus contra tenorê côſtônis prędictæ graues iniuriæ atq; moleſtiæ in diuerſis ꝑtibus inferûtur. Nuper êt, ꝑ pie filiorû Dilectorû Capituli eccleſiæ Peruſinæ, ordinis S. Aug. necnô ꝓlatorû, Côuêtuum, Rectorû, Curatorû, Sacerdotû, & Vicariorû parochialiû ac cleri tâ regulariû ꝙ ſeculariû eccleſiarû Ciuitatis & dięceſis Peruſinæ nobis extitit intimatû, ꝙ prædicti eodê prælatorû Minorû, Heremitarû, & Carmelitarû ordinorû fratres ꝯ. tenorê decretalis eiuſdê multa eiſdê & eorû ſingulir grauamina, iniurias inferunt & iacturas. Quia

2 ergo parum eſſet iura condere † niſi qui eadê tueâtur exiſtât, nos uolentes de fratrû noſtrorû côſilio decretalê ꝓdictâ ſup cathedrâ integraliter obſeruari, diſcretioni ueſtræ ꝑ apoſtolica ſcripta mâdamus quatenus uos uel duo aut unus ueſtrû, ꝑ uos aut ꝑ aliû ſeu alios êt ſi ſint extra loca. in qbus eſtis côſeruatores ſeu iudices deputati, tâ eidê Capitulo, prælatis, Côuêtibus, Rectoribus, Curatis Secerdotibus, Vicariis, ac clero Ciuitatis & diœceſis Peruſinę ac cuilibet eorû aduerſus fratres prædictos, qui ecôuerſo eiſdê fratribus aduerſus Capitulû Prælatos, Côuêtus, Rectores, Curatos, Sacerdotes, Vicarios, & clerû præfatos & ſingulos eorûdê efficacis defenſionis præſidio aſsiſtêtes, ac faciêtes decretalê ꝓdictâ quo ad oîa eius capitula, ꝓut iacet firmiter obſeruari. Nô ꝑmittatis côtra tenorê ipſius ꝑ memoratos fratres dictorû ordinû eiſdê Capitulo, Prælatis, Côuêtibus, Rectoribus, Curatis, Sacerdotibus, Vicarijs, & Clero uel alicui ſeu aliqbus eorûdê. nec êt ꝑdictos Capitulû Prælatos, Côuêtus, Rectores, Curatores, Sacerdotes Vicarios & clerum ſeu aliqnê uel aliquos ipſorû eiſdê fratribus grauamina uel iniurias irrogagari. Facturi ipſis hincinde de quibuſcunque iniuriis, grauaminibus, moleſtationibus & damnis illatis hactenus, & êt in poſterum inferendis eiſdem, contra tenorem & conſtitutionis eiuſdem illis uidelicet quæ non iudicialem tequirunt indaginem ſummariæ ſimpliciter, ſine ſtrepitu & figura iudicij. in aliis uero ꝓut qualitas ipſorum exegerit iuſtitię côplementum. Moleſtatores, & iniuriatores hmôi necnô côtradictores quoſlibet. & rebelles quoſcûq; quotienſcûq; expediret per cêſuram eccleſiaſticâ appellatione poſtpoſita côpeſcendo, non obſtantibus quibuſcûque exêptionibus ſpecialibus uel generalibus tâ fratribus & ordini

ordinibus prædictis nel alicui ſeu aliquibus fratrũ & ordinum eorundem quam prælatis, capitulo, connentibus, Rectoribus, curatis, Sacerdotibus, Vicariis, & clero ſeu ipſorum, alicui, uel aliquibus cõmuoirer uel diuiſim, uel ſub quacunque forma uel expreſſione uerborum ab eadem ſucceſſis ac eiuſdẽ Bonifacii: qua cauerur ne aliquis extra ſuam ciuitatem uel ſuam diœceſim niſi in certis exceptis caſibus & in illis ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſis ad iudicium euncetur: ſiue ne iudices, & conſeruatores a ſede apoſtolica deputati fuerunt contra quoſcunq; procedere ſiue alii uel aliis uices ſuas cõmittere. aut aliquos ultra unam dietam a ſiue diœceſis eorundem trahere præſumant. Dummodo ultra duas dietas aliquis extra ſuam diœceſim & ciuitatem auctoritate præſentium non trahatur. ſeu ꝙ tam de aliis, quam de manifeſtis iniuriis, & moleſtiix. & aliis quæ iudicialem indaginem exigunt pœnis in eos ſi ſecus egerint & in id procuranres adiectos conſeruatores ſe nullatenus intromittant quam de aliis quibuſcunque conſtitutionibus a prædeceſſorib. noſtris Romanis Pontificibus tam de iudicibus delegatis & conſeruatoribus quam perſonis ultra certum numerũ per literas apoſtolicas ad iudicium non reuocandis, aut aliis æditis quæ ueſtrę poſſeut iuriſdictioni aut poteſtati eiuſque libero exercitio quolibet obuiare, ſeu ſi tam eidem fratribus uel eorum ordinibus aut alicui ſeu aliquibus fratrum ordinnm prædicatorum quam capitulo ꝑlaris, conuentibus, Rectoribus, curatis, Sacerdotibus, Vicariis, & Clero prædicti uel alicui, ſeu aliquibus ipſorũ aut quibuſuis aliis communiter uel diuiſim a præfata ſit ſede indultum ꝙ excommunicari, ſuſpendi, uel interdici ſeu extra, oel ultra certa loca, uel alio quocunque modo. ad indicium euocari non poſſunt per literas apoſtolicas non facienres plenam & expreſſam ac de uerbo ad uerbum de indulto huiuſmodi. & eorum perſonis, locis, & ordinib. & nominibus propriis menrionem, & quibuslibet aliis indulgentiis, ſeu priuilegiis dictæ ſedis generalibus ſeu ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtat, quæ præſentibus non expreſſa uel totaliter non inſerta neſtræ iuriſdictionis explicatio in hac parte ualeat quolibet impediri. & de quibus quorumque totius tenoribus de uerbo ad uerbũ ſpecialiter oporteat i literis noſtris facere mentionem. Cæterum iudicibus, ſeu conſeruatoribus quibuſcunque per literas apoſtolicas ſub quacunque alia quam pręſenti uerborũ forma uel expreſſione confectas, eiſdẽ dictorũ ꝓdicatorũ uel Heremitarũ, & Carmelitarũ ordinũ fratribusſeu ipſis ordinibus cõiter & diuiſim ſuper damnis, & iniuriis, & aliis quibuſcunq; rebus ſeu negociix alias deputatis & ſubdelegatis eorũ ꝓſentibus & futurix auctoritate ꝓſentiũ diſtrictus inhibemus ne aliquẽ ſeu aliquos auctoritate literarũ ipſarũ prætextu quorũcũq; dãnorũ uel iniuriarũ ſeu grauaminũ cõtra tenorẽ ꝓdictæ cõſtitutionis ſup cathedrã, ipſis fratribus ſeu eorũ ordinib. anredictis cõmuniter uel diuiſim à quibuſcunque perſonis illatorũ hactenus, ac ẽt inferendorũ in poſterũ corã ſe alicubi deinceps adiudiciũ uel alias quomodolibet uocare ſeu in animũ aliquatenus trahere præſumant. Inhibitionẽ huiuſmodi non ſolũ ad futura ſed ẽt quouis modo adhuc pendentia & iam cœpta negocia uolentes extendi ac decernentes præfatas literas & proceſſus eorum auctoritatẽ quocunq; habitos & habẽdos ad damna grauamina & iniurias huiuſmodi contra tenorem dictæ conſtitutionis illata & inferenda ut dictum eſt, aliquatenus non extendi, ac etiam irritum & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis per quoſcunque ſcienter uel ignoranter contigerit attemptari. Vobis nihilominus iniungentes ut inhibitionem noſtram huiuſmodi ad dictorum iudicum, ſeu conſeruatorum & ſubdelegatorum & notitiam de quibus uobis expedire uidebitur deducere procureris. Inſuper uolumus & auctoritate apoſtolica decernimus, ꝙ q libet ueſtrum articulũ ẽt per aliũ inchoatũ quãuis inchoans nullo fuerit impedimẽto canonico impeditus. Qund que x data præſentiũ ſit uobis & unicuique ueſtrũ. in præmiſſis omnibus & eorũ ſingulis cæptis & nõ cæptis præſentibus & futuris perpetuaria poteſtas & iuriſdictio attributa. ut eo uigore eaque firmitate poſitis in præmiſſis omnibus cœptis pręſentibus, & futuris. & pro prędictis ꝓcedere ac ſi omnia corã uobis cœpta fuiſſent & iuriſdictio ueſtra, & cuilibet ueſtrũ in prędictis oibus & ſingul. per citationẽ uel modũ aliũ perpetua legitime extitiſſet cõſtitutione prędicta ſuper cõſeruatorib. & alia qualibet in cõtrariũ edita nõ obſtãte. Datum Auenione chalendis martiis. põtificatus noſtri anno. 14. ¶ Quęſtiones propoſitę elicitę ex themate ſupradicto tales ſunt. ¶ Prima utrũ fratres prędicatores & Minores per decretalẽ nouiter introductã, quę incipit ſuper cathedrã poſitã ſub titulo de ſepulturis teneãtur ſoluere ſacerdotibus parochialibus quartã partẽ de his, quę relinquuntur eis ab illis qui penes eccleſias ipſorũ fratrũ ſiue in eorũ cimiteriis nõ tumulãtur. uel de his quę relinquũtur fratribus ſingularibus cauſa cõſanguinitatis & affinitatis, ſeu attinẽtię, uel deuotionis, aut beneficij recepti ab ipſis ſingularibus fratribus ſiue aliis intuitu ſingulariũ perſonarũ per illos q in eccleſiis ſeu cimiteriis fratrũ prędicatorũ eligũt ſepeliri. ¶ Alia quæſtio talis eſt. Pone aliquę ciuitates & diœceſes earũdẽ ꝓp delictũ domini nel Rectoris ciuitatis & diœceſis eorũ in pœnã populi ſunt generali interdicto eccleſiaſtico ſubiectæ. Quo durãte ſæe cõtingit ꝙ parochiani dictorũ locorũ ſua cõdũt in ultimis teſtamẽta. In quibus apud fratres dictorũ ordinũ eligũt ſepeliri. & eiſdẽ frettibus in cõmuni multa pro animarum ipſorum teſtantium remedio relinquunt eiſdem defunctis a parentibus eorum aliiſque ſecularibus perſonis de facto & ẽt contra prohibitionem & uoluntatem fratrum dictorum ordinum apud eos in eccleſiis uel cimiteriis ſuis tumulãtur & deinde hæredes ſiue propinqui ipſorum defunctorum diuerſas oblationes faciunt fratribus antedictis ut orent pro animabus defunctorum. ¶ † Nunc quæritur
3 utrum præfati fratres ex huiuſmodi relictis, & oblationibus quartam partem dare ſacerdotibus pàrochialibus teneantur. & dicendum eſt abſque dubio ꝙ non tenentur. Nam certum eſt ꝙ parochiani prædicti talis interdicti tempore nõ poſſunt in parochialibus aut aliquibus alijx eccleſiis ſeu cimiteriis interdictis uel non interdictis ſepeliri aut quamlibet eligere ſepulturam niſi ubi ex priuilegio reperitur hoc eſſe conceſſum. ut hoc probatur extra de priuil. ut priuilegia. & ibi plene no. in apparatu dominorum Inno. & Hoſt. in glo. ſignata ſuper uerbo regularium & Innoc. eod. tit. c. cum & plantare. §. ꝙ ſit templarij. & extra de pœni. & remi. c. quod in re. Quodque omnes qui tempore interdicti in eccleſiis cimiteriis defunctorũ corpora ſcienter præſumunt ſepelire ipſo facto ſentẽtiã excommunicationis, incurrunt. a qua non ſunt abſoluendi niſi prius ad arbitriũ diœceſani epiſcopi eis quibus par præmiſſa fuerit iniuria irrogata ſatisfactionẽ exhibuerint competentẽ: ut habetur expreſsè extra de ſepul. eos qui. libr. 6. Et per hoc patet ꝙ fratres dictorũ ordinum non debent nec poſſunt corpora talium defunctorum in eorum eccleſiis uel cimiteriis ſepelire, nec pro ſepultura ſiue occaſione ſepulturæ eorum aliquid recipere ne forſitan uideantur ſepulturam illicitè a dictis ſecularibus attemptatam; per ſubſequẽtem receptionem huiuſmodi comprobaſſe. arg. 1. q. 1. c. conſtat in tex. & glo. 31. q. 2. ſi uerum in tex. & gl. quamuis liceat ipſis fratrib. pro talibus defunctis ſi i pœnitẽtia deceſſerint recipere mortuaria. ut. ſ. orent pro animabus eorum, cum pro eis orãdum ſit. 31. q. 3. quicunq; & etiam relicta ipſis fratribus in teſtamentis huiuſmodi defunctorum, ut hæc habentur & plenè notantur in apparatu Inno. & Hoſt. extra de

exceſ.præla.c.ſta in gl.quæ ſignatur ſuper uerbis poſt in
terdicti uiolatione. ¶Cũ ergo tũc demũ fratres prædicti
ſm decre.ſuper cathedrã. ad quartã ſiue canonicã portio
nẽ perſoluendã Rectoribus eccleſiarũ parochialiũ tene-
antur cũ per electionẽ ſepulturæ legitimè factã in eorũ
eccleſiis, ſiue locis ſepeliũtur corpora parochianorum,
quæ de iure ſi non elegiſſent ſepeliri apud eos, forent in
ipſis parochialibus eccleſiis tumulãda.& ut prædicta de-
cret.dicit & ſupradicti doc.Inno.& Roſ. & Guil. & Ioã.
Mo.notãt ꝙ hoc fiat in recompenſationẽ iniuriæ,quę pa
rochialib.eccleſiis fit.quia in eis hmõi corporanõ tumu
lant,ne Rectores eorũ debitis & neceſſariis beneficijs de
fraudẽtur.& prædicti parochiani nõ potuerũt eligere ſe-
pulturã nec ſepeliri de iure in eccleſiis dictorũ fratrũ ne
que ſacerdotũ parochialiũ nec aliquibus aliis ut dictum
eſt. & nõ patat præiudiciũ factũ ꝙ de iure nullũ ſortitur
effectũ.ut x de iure patrona.c.quod autẽ & c.illud in tex.
& gl.extra de reg.iur.c.nõ põt.& de exceſ.præla.c.ne ca
ptãde.lib.6.& not.de cle.c.auditis in glo.ult.nec relicta
& oblata pro mortuo a fratribus iuſte recepta ꝑ electio-
nẽ ſepulturæ,& ſepulturã quæ nullius ſunt momẽti quo
modo liber poſſint defalcari.ar.ff.de le.1.l.ſi ſeruus lega-
tus.§.ſi ſeruus alienus.& l.ſi ſeruo ſub condi.ff.de ſtatu.li
be.& ff.de cõdi.& dẽ.l.hæc cõditio.& 26.diſt. deinde in
fi.& in caſu prædicto ceſſat cauſa ſupraſcripta quartæ dã
dæ parochiali ſacerdoti.ſ.in recõpenſationẽ iniuriæ quę
ſibi fit,quia is qui i ſua deberet ſepeliri eccleſia in alia eli
git ſepeliri.q a ut dictũ eſt,nec in ſua nec in alia eccleſia
poteſt quomodolibet ſepeliri . & per cõſequẽs nullius
eſſet effectus ut dictum eſt.Cõcluditur ꝙ de prędictis re-
lictis & oblationibus fratres prædicti quartã aliquã da-
re ſacerdotibus parochialibus nõ tenẽtur.Et ſi dicatur ꝙ
fratres prædicti de facto ſepeliãt tales perſonas,quas ſe-
pelire nõ licẽt & pro funeralibus multa recipiũt,Reſpõ
detur ꝙ ſi non eſſet,quod abſit,ipſi pro tanto exceſſu tene-
rentur ſatis facere illis quorũ uiolant interdictum ut in
d.c.eos qui.de ſepul. lib. 6. Et ꝙ in hoc caſu non daretur
quarta aliqua ſacerdoti parochiali,quia tunc ſolũ quar-
ta ſiuę canonica portio danda eſt curato quando in caſu
conceſſo quis alienum ſepelit parochianum.Quando ue
ro in caſu prohibito,nullo modo eidem competit peti-
tio,uel exactio quartæ ſiue canonicæ portionis extra de
ſepultu.c.ex parte,1.in glo.ordi.& c.cum libera. & c. cũ
in noſtram,& §.fi.Vnde Inn.in d.c. in noſtra de ſepul. ſic
dicit.Si uero is de quo agitur apud hoſpitalarios non de
iure ſed de facto ſepultus dicitur de relictis eis nec totũ
nec partem redderent parochiali eccleſię,ſed corpus tã-
tum & oblationes omnes , quę occaſione ſepulturę fa-
ctæ ſunt ſupra eo.ex parte 1.& non ibi Innoc.In quibus
patet ꝙ etiam ſi fratres contra ius ſepeliſſent in ſuis eccle
ſiis ſiue cimiteriis parochiano nullo interdicto eccleſia
ſtico ſubiectũ,de relictis uel aliis oblatis ipſis fratrib.nõ
pro ſepultura uel occaſione ſepulturæ ipſi fratres nullam
partem ſacerdoti parochiali reddere tenentur. ſed tantũ
corpus.& omnes oblationes,quas occaſione ſepulturę re
cepiſſent.Multomagis dicendum eſt eos non teneri de il
licite receptis per ipſos occaſiones funeris de facto pręſtiti
dare aliquam portionem ſacerdoti parochiali , cui
nullo modo perſonam interdictam competit ſepelire,&
cui nulla fit iniuria ex tali ſepultura de facto pręſtita, &
receptione funeralium illicita,& ꝑ conſequens nõ com
petit actio ad quartam cum malè accepta & oblata non
ueniant diuidenda.ff.fami.erc.l.cętera. §. & ſi quid cum
ſim.Sed potius illi cui facta eſt iniuria pro tali ſepultura
& receptione illicita reſtituenda ut dictum eſt.¶Mihi Ol
drado de Ponte de Laude . l . profeſſori & Aduocato in
Romana curia ad prędictas allegationes uidetur adden
dum quod ſequitur . uidelicet quantum ad primam qõ-
nem ꝙ uerba illa ſed fratribus ipſis in dicta decre. ſu per
cathedram poſita.debent intelligi complexiuè non de le
gato alicui ſingulari fratri relicto.ut ff.de reb.dub.l.ciui
libus & l. cum ſenatus. Item quia relictum eccleſiæ in q̃
quis eligit ſepulturam uidetur in dubio ꝑꝑ ſepulturã re-
lictam.ut ff.de excu.tu. l. neſennius. & l.ſeq.& ideo cum
ad ſepulturam recipere ſit actus nulli ſingulari conueni-
ens,ſed collegio relictum ſingulari perſonæ propter at-
tinentiam ſingularem affectionem,uel receptum benefi-
cium,non ſubiicitur legi & canonicę portionis.ar.expſ-
ſum eodem titu.l.tutor petitus.§. 1.de caſtren.pe.l.ſi forte
& l.caſtrenſe.& C.de impo.lucr.deſcrip.l.1.in 1.& 2.re-
ſponſo li.x. ¶Nec ob.illa uerba de quibuſcunque relictis
diſtinctè uel diſtinctè ad quoſcunque certos & determi-
natos uſus &c. quia hæc uerba res legatas reſpiciunt, &
modos legandi non perſonas legatariorum ampliant .
ſed eos iuri communi dimittunt ut hic eſt caſus.ff.de ali.
& cib.leg.a filios.§.fi.Item non obſt.ꝙ relictum ſingulari
perſonæ quæritur conuentui. non enim perſona ratione
Conuentus qui ſingula repreſentat. ff. de fideiuſ.l.mor-
tuo.eſt cauſa canonicæ portionis,ſed cauſa eſt ſepultura.
Si enim perſona id eſt conuentus eſſet cauſa deductionis
puta quia ſtatutum eſſet quod ultra certum modum ca-
pere non poſſet.ſequeretur.ut ff.de bon.liber.l.quęritur.
& de legatis primo l.ſi mihi & tibi.§.regula.ſed ubi capa
citas eius cui quæritur non eſt in cauſa.ſed aliud ut in ꝓ-
poſito argumentum acquiſitionis ceſſat. ut ff. de leg.2. l.
debitor.§.ult.¶Ad ſolutionem autem ultimæ quæſtiones
optimè facit.ff.pro ſocio.l.cum duobus.§.ulti.in prin. &
l.ſeq.Et propter ſuperius allegata cum prędictis additio-
nibus dictis & determinationibus quæſtionum conſen-
tio,& eas ueras credo. In cuius rei teſtimonium ſigillum
meum conſuetum duxi præſentibus apponendum.

¶Mihi Petro de Ferro de Piperno legum profeſſori &
Auditori domini Hoſtien.uidetur dicendum,& dico hoc
primitus proteſtato ꝙ nec prædictam decretalem inter-
prætari intendo,ceſſante omni dolo & fraude,uera eſſe,
& iuri cõſona,& æquitati amica,quę ſuperius dicta ſunt,
& in teſtimonium ſigillum meum conſuetum præſentib.
feci appoſui.

¶Mihi Raynerio Abbati de Podio Boniti canonici Iu-
ris profeſſori ac auditori domini Hoſti. uidetur hoc pri-
mitus proteſtato ꝙ nec dictã decretalẽ interpretari inten
do,ceſſante omni dolo,& fraude uera eſſe & iuri cõſona
& æquitati amica , quę ſuperius dicta ſunt & in teſtimo-
nium ſigillum meum feci appendi.

¶Mihi Bernardo de Monteſio decretorum doctori. &
Auditori domini Vitalis tituli ſancti Martini in montib.
presyteri cardinalis idem uř eſſe dicendum,& idem dico
quod ſupradicti doctores dicunt.& prout in dictis quæ-
ſtionibus eſt concluſum.In cuius rei teſtimonium hic ma
nu mea ſcripſi & ſigillum meum pręſentibus fecerit ap-
poni.

¶Mihi Pacifico de Plano meleti iuris utriuſq; doct.in
Romana curia Aduocato, idẽ uidetur eſſe de iure dicen-
dum. Et idem dico ꝙ ſupradicti docto.& prout in dictis
quæſtionibus eſt concluſum. In cuius rei teſtimonium ſi
gillum meum feci opponi conſuetum.

¶Quod quidem conſilium ad petitionem & requiſitio
nè religioſi & honeſti uiri fratris Andrææ de Amelia or
dinis Minorum per Robertum quondam Petri dicti hy-
rane de acerbata imperiali auctoritate notarium tran-
ſcribi & publicari & per Ioannem Pauli Ioannis de Spo
leto noſtrum , necnon curię & camerę notarium infra-
ſcriptos ſub ſigillo proprio ſubſcribi mandamus uolen-
tes & decernentes ꝙ huic tranſumpto ſicut ipſi originali
conſilio ſupraſcripto tam in iudicio quam extra adhibea
tur de cętero bona fides. ¶Quibus omnibus & ſingulis
noſtram

ñrām noſtræq; curiæ cameræ pdictæ auctoritatem inter
ponimus ordinariam pariter & decretum.In quorū om-
nium teſtimonium pñs tranſcriptum per ſigillum ꝓpriū
dictę curiæ cameræ quo utimur mandauimus & fecimus
communiri. Actum Auenione in palatio apoſtolico ubi
Auditores ſacri palatii audiunt cauſas.Præſentibus magi
ſtris Nicolao magiſtri compagni de monticulo, Ioanne
Benedicti de urbe,& Vannino gentile de Offida notariis
dictæ curiæ camerę teſtibus ad prędicta.¶Anno natiuita
tis domini.M.cccxviij.Indictione.11.die.7.měſis Martij
pontificatus domini Io.Papę.22.anno.12.

Ego Robertus filius quondam Petri dicti liyrane im-
periali auctoritate notarius prædicti conſilii tenoré ꝓut
in primo originali conſilio inueni uidi, & legi.Ita hic ſi
deliter nil addens uel minuens,quod ſenſum mutet, uel
uariet intellectum,de mandato & auctoritate dicti dom.
uice Auditoris tranſcripſi & publicaui.& quia facta dili-
genti collatione cum Ioanne Paul.Ioannis notario infra
ſcripto de pñti tranſcripto ad originale conſilium ſupra
dictum concordare inueni.In præmiſſorum teſtimonium
me ſubſcripſi & ſigillum meum appoſui conſuetū.¶Ego
Ioannes Pauli Ioannis de Spoleto imperiali auctoritate
curiæ cameræ & do. uice Auditoris prędictorū notarius
uiſioni,inſpectioni,mandato,auctoritatis & decreti inter
poſitioni prædictis una cum Roberto filio quondam Pe-
tri notario, & teſtibus ſupraſcriptis præſens fui. Et quia
facta diligenti collatione cum dicto Roberto quondam
Petri notario de pñti tranſcripto ad originale conſilium
ſupradictum concordare inueni de mandato & auctori-
tate domini uicæ auditoris me ſubſcripſi. & ſignum meū
appoſui conſuetum.

S V M M AE.

1 *Laici an poſſit præſcribere contra præsbyterum quod de-*
beat in feſto purificationis eis dare candelas benedictas
de cera noua.
2 *Conſuetudo per quam infertur grauamē eccleſiis quod mi*
nus attendi debeat.
3 *Conſuetudo per quam excitantur laici ad deuotionem ec-*
cleſiarum, & diuini cultus quod ſui natura fauorabilis
ſit.
4 *Laici poſſunt præſcribere ius patronatus.*

Q V AE S T I O CLV.

1 Quæſtio†An laici poſſint præſcribere quòd in feſto
purificationis presbyter debeat eis dare cande
las bñdictas de cera noua.Reſponſio Federici ad
epiſcopum Cortonen.¶Reuerende pater:ad cō
ſuetudo de qua fit mentio in literis ueſtris ſeu ueſtri Vica
rii ſit laudabilis, necnè,poſito ꝙ de ea conſtaret merito
2 dubitare poſſet†quia per eam uidetur grauamen eccleſiis
induci ut de conſuetudi.cap.1.& uidetur eccleſia ſubmit
ti laicis quod eſt prohibitum.de re.ec.non alien.c.2.l.Cō
peſcenda quidem ſunt iura laicorum, & reſtringenda cū
ſint eccleſiis & clericis iniurioſa. de reb.ecc.non alie.c.
ult.& de immu.ec.clericos laicos.li.6.
Et qa ſoli patroni uidentur eſſe priuilegiati.ut cenſus,ſer
uitus,uel tributum,eis ab eccleſia reddatur.ut de iure pa.
3 c.præterea.¶In contrarium uidetur† ꝙ talis conſuetudo
eſt modicum præiudicialis.& per eam inuitantur & ani.
mantur feruētius laici.ad deuotionem eccleſiarum & di-
uini cultus,& iura eccleſiæ fauorabiliter proſequendum.
ergo tanquam fauorabilis amplectanda eſt & amplian-
da de conſuetu.cum olim de co iſt.e. pen. de teſtamentis
c.ultim.de priuilegiis in his. ¶Prima facie credo ꝙ talis
conſuetudo ſit præſcriptibilis ſpacio xl.annorum cum ti
tulo,uel ſpatio tanti temporis cuius initij non ſit memo-
ria ſine titulo.iuxta illud quod no. Arc.& Io.An. in no-
4 uella.de elec.c.generali.lib.6. Nā uideo † ꝙ parochiani
poſſunt præſcribere iuſpatronatus.quod plus eſt. ut not.
Io.An.de reg.iur.quod alicui.lib.6. Non obſtante eo ꝙ
nota.de electio. ſacroſancta. Et ſi maior pars eccleſiarū
hoc ſeruat.uidetur quòd pauciores ſeruare teneantur. ut
de offi.archi.c.ſi.

¶Reſponſio ad pulchrum dubium.

S V M M AE.

1 *Beneficium reſignatum ex cauſa permutationis an re ue*
ra uacare dicatur.
2 *Beneficium habens à plebano ſi ex cauſa permutationis*
faciendæ renunciat, & non poſſit ſequi permutatio ad
quem ſpectet inſtitutio.
3 *Recepti in canonicos ſub expectatione præbendarum an*
poſſint tale ius permutare.

Q V AE S T I O CLVI.

Punctus talis eſt.Petrus Rector eccleſiæ in manibus
ſui Epiſcopi reſignauit eccleſiam ex cauſa permu
tationis faciendæ cum Titio Rectore alterius ec-
cleſiæ. qua reſignatione recepta, ille Titius non
uult reſignare, uel moritur ante reſignationem, uel a-
lia de cauſa permutatio non poteſt fieri. Quæritur an d.
Petrus poſſit ſua auctoritate, ſine noua collatione ad ſu
am eccleſiam redire, & uidetur quòd ſic de præben. ſi be
neficia.li.6.C.de rerum permu.l.rebus cū ſimilibus.¶Di-
1 cendum eſt ꝙ non.Nam†beneficium reſignatum ex cau-
ſa pmutationis expreſſa uel tacita, re uera uacat.unde de
iuris uigore expectans auctoritate apoſtolica poſſet il-
lud acceptare niſi p ius nouum eſſet prouiſum de rerum
permutatione.c.uno.li.6.& quáuis ſit reſignatum ex cau
ſa permutationis,liberè.tamen dicitur reſignatum ut ibi
& ideo olim ſi epiſcopus cōferebat alii ualebat collatio
de præben.inter cęteras. & idem hic in glo.2.quę glo.in
fin ponit caſum noſtrū.Nam ibi Papa utrique ſuum bene
ficium reſtituit.ergo ſequitur quod antequam perficia-
tur permutatio uacabat beneficium ex hac cauſa renun-
ciatum. & pro tanto litera nouiſſima.ca. unici.de rerum
permu.aſſerit bñficia ipſa uacare antequam ſequatur per
mutatio.& dicit ꝙ non poſſunt conferri aliis quáuis ua
cēt.antequam ſequatur permutatio.ſed neceſſe eſt ipſis
renunciantibus ex dicta cauſa cōferri.Si ergo uterque re
nunciauit utriq; fiet collatio & compelletur ex debito,
uelit nolit ſuperior, nec eſt certum tempus datū ſuperio
ri,ad conferendum.Et hoc ibi no Paulus in ult.gl. Hinc
eſt ꝙ habēs priuilegium de percipiendis fructibus benefi
ciorum uacantium, poteſt petere fructus beneficiorum
uacantium ex cauſa permutationis.ut no.Ioan. An.de re
ſcri.ſi propter in glo.quæ incipit.morte.lib.6.& pro hoc
facit ad literam quod not.de rerum permu. cum uniuer-
ſorum in glo.pe.in fi. ¶Alia iura ciuilia non obſtant ad
quæ patet reſponſio.per id quod no.de ele.cum inter.R.
in gl.magna quæ incipit.ſed nonne.¶Non ob.e.ſi benefi-
cia. quia ibi non reſignauit. ſed de facto dimiſit, quæ di-
miſſio non hēt uim renunciationis.quia ex futuro euen-
tu apparet ibi eum non fuiſſe uerè translatum,& ſic non
habet locum de pręb.de multa.& 21.q.2. Si quis iam trā
slatus. do. Lellus de Eugubio impugnans pręmiſſa, ſic
dicit. Salua pace ſcribentis uidetur dicendum contra-
rium.quia permutatio initiū efficax non capit ex mutuo
conſenſu uolentium permutare ſed ex traditione. Addi.
prima. ¶Rei de pręb.inter cętera. de rerum permut.
cum olim & c. ſe. Nam antequam habeam tuam pręben-
dam.& tu meam non eſt completa permutatio. licet ali-
ter in emptione & uenditione, quę habent initium effi-
cax

cax ex ipſo conſenſu.ff en.l.1.§.item emptio. Si ergo ſola ademdtio rei permutationem perficit. clarum eſt quo ad ueritatem rei, ꝙ antea nil quod ſit ibi uacás reperitur, cum totum ſit in pendenti. nec etiam re adempta cum iá ſit poſſeſſa.& ſic non reperitur aliquod inſtans uel momentum. Addi.2. ¶Quo iſtę præbendæ uacauerint. Et bene. ergo ſequitur ſi non uacauerint ſui auctoritate retinebit eccleſiam, uel præbendam. quia iuris fictioné nó uidetur uacatio ſed potius continuatio prioris iuris ar. optimum de tempo.or.literas.& ff.de præca.ſed ſi manente. Et hoc maxime ponderat conſultor qui ſubtiliſſimus eſt. quia talis permutatio potius ex facto Superioris quam ex facto partium conſequitur efficaciam. ¶Add. iij. ¶Vnde non perſonalis ſed realis potius eſt cẽſenda transfa.ueniens. ubi auctoritas Superioris facit realé ꝙ alias eſſet perſonale. Circuitus etiam uitandi ſunt. de reſcrip. auditor in cle.& per allegationes factas in contrarium eſſet uerbis & non rebus legem imponere contra id &c. Et iſtę fuerunt conſiderationes nouorum iurium. de rerum permu.c.uno lib.6.& eo.ti.c.uno in clem. Nec ꝑ allagat per partem aduerſam eſt reſponſum. ad.c. ſi beneficia. quia plus eſt facto renunciare beneficio, quam ſimplici uerbo ut legi.& not.de appel.ut noſtrum. Addi.4. ¶Et ob certam cauſam poſtmodum non ſecutam Addit.5.

¶Iura ſunt ad idem uulgaria.& ita ex futuro euẽtu apparet ex renunciatione facti. ſicut in uerba li. Et econuerſo infraſcripta dubia ſimul cum præcedentibus fuerunt tranſmiſſa do.Io.An. per Fede. ante publicationem nouellæ ſuper 6. ¶Reuerende pater ex dubio præm iſſo,& ſ quentib. poteſtis nobilitare & famoſũ reddere. c.unicũ. de re.permu.li.6. Et placeat uobis tractare & ſoluere infraſcripta dubia.

¶Multa ex his dubiis tanguntur & ſoluũtur. de rerum permu.c.uno.in nouella.lib.6. ¶Primum in dubio pręcedenti. ſi prælati uel Canonici cõſenſerunt permutationi faciẽdæ, nunquid eorum conſenſus debeat requiri in noua collatione. ſi uera eſt opinio mea. quod non poſſit redire ad beneficium ſine noua inſtitutione. ¶Addi.6. ¶Et quid ſi iſte potuit præuidere cauſam propter quam non pót ſequi permutatio imputabitur ſibi. Lap. ¶ † Et quid ſi habens beneficium à Plebano, renunciat ex cauſa permutationis faciendæ.& permutatio non poteſt ſequi ut dictum eſt. an debet inſtitui per epm̃. an per Plebanum epo compellente. poſito ꝙ ſit uera illa opinio ꝙ ſine noua inſtitutione non poſſit redire ad illud.

¶ † Et nunquid recepti in canonicos ſub expectatione p̃bendarum poſſint permutare iſtud ius ad rem adinuicẽ, & an auctoritate ordinarij uel executoris. & ſi ſic fieri pót duret poteſtas executorum. ¶Lapus, non poſſunt permutare.& ſi poſſent deberent hoc facere auctoritate ordinarij. nec duret ulterius executorum poteſtas. Lapus. ¶Et nunquid habens unum beneficium. poſſit permutare cum pluribus. Et nũquid Comendatarij poſſint adinuicẽ permutare & an habentes beneficia ad placitum poſſint permutare. Lap. ¶Potuerunt cum onere beneficiorum. ut ſic habeant illo modo permutare uolẽtes facit cle.do ſupp.neg.præla. quia regulares.& quod ibi no. per Ioá. And. Lap. ¶Item quando collatio beneficiorum ſpectat ad inferiores Prælatos & nolunt illa beneficia permutare. Quæritur an renuntiatio fieri debeat in manibus epiſcopi cõſentiente collatore. an uero in manu collatoris auctorizante diœceſano. Lap. ¶In manibus diœcẽſani. q tum facit de conſenſu collatoris. Lap. ¶Sequuntur apoſtillæ ſecundum numerum. ¶Vt primo ſuper uerbum traditione. In tuo nec ex traditione rej, niſi fiat auctoritate ſuperioris. eo.tit. quanto. Sed non ſequitur permutatio non eſt completa. ergo beneficium non uacat, quod tamẽ uacare probant iura ſupra proxime inducta. alias ſi non uacaret ſequeretur quod beneficium non uacans hinc inde poſſet conferri. quod eſt falſum. de conceſſ. præben.c. 2. Fede. ¶ Sequitur uel momentum. ſi hoc eſt uerũ quid ergo operatur illa renunciatio. ¶Præterea ſi renunciatio facta in manu non ſui judicis ualet quo ad renunciantẽ. de renun. quod in dubiis, quantomagis facta in manu ſui. prælati. licet ex cauſa permutationis. Fed. ¶Sequitur. cõſequitur. fateor. ſed ego quæro an beneficium uacet ante quam iſtam efficaciam conſequatur.& ſi uerum eſt ꝙ uacet quomodo poſſet ſua auctoritate ad illud redire.& in eo adminiſtrare. Federicus. ¶Sequitur ut noſtrum. fateor quod plus uel tantum ualet renunciatio, quæ ſit ipſo facto, ſicut uerbo ut patet de his quæ ſi.a maio. parte ca. ex ore.& de ui.& hone.cleri.c.ul. ¶Sed in c.ſi beneficia non renunciauit uerbo, ꝙ patet ibi, nec facto, cũ non fuerit uerè tranſlatus.& ſi ex finali euentu apparet & declaratur quod non uacauit primum beneficiũ. Non enim habuit animum dimittẽdi beneficium primum niſi quia credebat poſſe aſſequi ſecũdum effectualiter. ſecus ſi ſciẽter recepiſſet. ut eo.titu. eum qui. lib.6. Fede. ¶Sequitur non ſecuram. fateor ꝙ cauſa non eſt ſecuta propter quá permutatio ſiebat.& ideo beneficiũ debet ſibi reddi uel reſtitui. Sed certum eſt ꝙ ille, qui rem tradidit ob cauſá licet cauſa nó ſequatur dominium perdit. & ideo condictio ſibi competit ſed condictio regulariter non competit domino. ut ff. quemadmodum uſufr.amit.l.ultim. Deſit ergo iſte eſſe dominus ꝑ renunciationem factam ob cauſam. ergo cum beneficium uacet neceſſe eſt quod ex noua collatione acquirat ſibi dominium. Fed. ¶ Sequitur in ſtitutione. Debet requiri ſicut nunquam habuiſſet ſieri Lap. ¶An debet inſtitui per epiſcopum.

Addi. Nou Lap.

¶An per Plebanum epiſcopo compellente &c.

¶Add. Sic Lap.

¶Conſultores inquiſitionis ad ſapientes ſuos Sen.

SVMMAE.

1 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis an poſſint uſurarios cõpellere ad reſtitutionem faciendam.*

2 *Verbum conſtiterit licet aliquando ad ſententiam, regulariter tamen ad ſolas probationes referri.*

3 *Sententia lata in uno foro, quod fidem faciat & in alio foro inter eaſdem perſonas notorij iuris eſt.*

4 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis an poſſint iudicialiter de materia uſurarum cognoſcere.*

5 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis an poſſint inquirere, utrum ab eo moniti pœnitentiam peregerint.*

6 *Inconfeſſum quod nullæ ſint partes Iudicis in cognoſcẽdo.*

QVAESTIO CLVII.

ALexander epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. dilectis filiis inquiſitoribus hæreticæ prauitatis. Iniungitur etiam aliquibus ad pœnam in pœnitentiam pro hæreſi ab ipſius peſtis inquiſitioribus: ut uſuras reſtituant ad ꝙ obligauerunt in iudicio ſe

1 & ſua in quo quęritur. Verum inquiſitores ipſi, uel qui ſuccedãt in locum ipſorum ad reſpondendum coram ſe conquerentib. de huiuſmodi uſuris ad reſtitutionem earum ſi de ipſis conſtiterit poſſint compellere taliter pœnitentes prout ab eis in aliis ubi iniunctis pœnitẽtiis fieri conſueuit. ¶Ad quod reſpondemus quęſtionem ſuper uſuris motam cõtra tales iudicialiter non debere audiri ab inquiſitoribus hęreſis. nec decidi uolentes ꝙ per cauſas huiuſmodi offendiculum negocio fidei pręparetur. Eos tamen ad reſtitutionem uſurarum de quibus conſtiterit compellere poterunt, quibus in ſatisfactionem pro

dicto

dicto crimīe huiuſmodi reſtitutionem in pœnitentia iniunxerunt. Bonifacius in 6. de quæſtionib. prædictis uſurarum motis etiā cōtra illos qbus reſtitutionē uſurarum in pœnitentiam pro hæreſis crimine iniunxerunt. at ſi ſo & ſua ad hoc faciendum in iudicio obligauerunt intromittere ſe non poſſunt ne per cauſas huiuſmodi offendiculum negocio fidei præparetur.

¶Supra dictis conſtitutionibus quærit inquiſitor, ſi tales quæſtiones ad ſe delatas ab his, qui uſuras ſibi reſtitui poſtulant teneatur audire, uel de iure poſſit cogere reos ad reſtituendum. maximè ſi negant uel non concordant petentibus necnè.

¶Itē quomodo intelligi debet illud ultimæ partis cōſtitutionis Alexandri. uidelicet de qbus cōſtiterit &c. ſcilicet quomodo illi iquiſitori debeat conſtare & in cuius iudicio. præſertim cum Bonifacius prædictus hanc particulam obmiſerit. Si qua autem alia iura ſciretis loquentia expreſſe de prædictis. Inquiſitor uon inuenit libenter ſciret ea.

¶Conſilium do. Neri Paliaren. legum doctoris.

¶Videtur mihi Nerio paliarēſi ꝙ domino Inquiſitori nō liceat uec poſſit ſe intromittere ſuper cauſa uſurarū in pœnitentiam iniunctarum non exigendarum uel reſtituendarum. Et in hoc puncto derogatur conſtitutioni Alexandri ꝑ Bonifacium Et in hoc uerum eſſe concipio ex uirtute illius orationis adiectę in conſtitutione Bonifacii cum conſtitutio dicit intromittere ſe nō debēt &c. cuius canonis prohibitionē reputo uſquequaq; & generaliter intelligendā. Et maximè pp rationē prohibitionis nè offendiculum in negocio fidei præbeatur. ¶Ad illud ergo quod quæritur ex uerbis conſtitutionis Alexandri in nouiſſima parte ſuæ conſtitutionis. dum dicit ſi conſtiterit &c. ¶Dico dicta uerba eſſe intelligēda. ubi conſtiterit de uſuris. ſine ullo ſtrepitu & figura iudicii per confeſſionem puta ipſius puniti, uel per liberos eius de quib. q̄ſtio non referatur coram dicto inquiſitore. Vel ubi cōſtiterit ex ſentētia lata ab ordinario loci quæ nullo poſſit remedio attemptari.

¶Conſilium do. Griffoli de monte Polliciano. Datum in ſcriptura manus ſuæ.

¶Videtur mihi ex uerbis & mente conſtitutionis Alexandri quòd ſi quæſtio uſurarū moueretur corā inquiſitore contra eum cui ꝑ Inquiſitorem quòd reſtitueret uſura in præſentia foret iniunctū, quòd negāte cōuēto Inquiſitor non pōt ulterius cognoſcere: quoniam huiuſmodi cognitio eſſet iudicialis. & in figura iudicii quod eſt ꝓhibitū. ¶Si uero peteretur coram quòd huiuſmodi damnatus compelleretur ad reſtitutionem uſurarum. In quibus conſtat per ſniam iā latā contra huiuſmodi criminoſum ſuper reſtitutione uſurarum. de quibus cōſtaret per confeſſionē damnati. Vt pote qui ſponte confitetur ſe teneri ad reſtitutionem uſurarum. Nam tunc poterit Inquiſitor talē compellere alias non. & hoc ex uerbis conſtitutionis Alexandri. Et conſtitutione tamē Bonifacij puto Alexandrum in hoc correctum. & hoc propter illa uerba intromittere &c. quæ omnem intromiſſionem excludunt & generalia ſunt.

¶Conſilium do. Conradi.

¶Domino Inquiſitori. Conradus ſalutem æternam. In propoſito caſu ueritatis eſt quæſtiones de quibus quæritur ad ueſtrum officium minime pertinere. Cū ſuper eo ſit nobis adēpta facultas per conſtitutionē Bonifacij quę caſſat quod allegat: licet non ut iudicialiter fieret concedebat. ſ uerbū aūt conſtiterit de quo quæritur licet interdum ad ſniā referatur regulariter tamē dēt ad ſolas probationes referri. ut probatur extra de accuſa. c. ſi conſtiterit. ff. de iure fiſ. l. qui eius delatorem. ibi oportet prius cōſtare de crimine & pronunciare &c. extra de cleric. peregri. c. inter &c. tuæ. §. ſi re. ibi ſi cōſtiterit. ff. de præua. l. ꝑuaricationis ibi niſi prius de ꝑuaricatione cōſtiterit & ꝓnunciatum fuerit &c. & communia utriuſq; iudi. l. maioribus. ibi quod inæqualiter factum eſſe conſtiterit reformabit & de pigno. l. in ſumma.

¶Conſilium do. Federici Petrucij inſcriptis manus ſuæ.

Super præmiſſis diligenti conſideratione præhabita, Sciendum eſt ꝙ dominus Archidiaconus Bonen. in lectura ſua ſuper 6. libro. gloſſans illum. §. de quæſtionib. ſm dominum Berēgarium unum de compilatoribus ſexti libri ſic ſcribitur. hic fuit aliquid immutatum de mandato Papæ Bonifacii. nam per antea poterant compellere tales ad reſtituendas uſuras de quibus conſtabat. tamen iudicialiter cognoſcere non ualebāt. pœnitentia. n. ſine ſatiſfactione, ſeu reſtitutione uſurarum non eſſet fructifera de pœni. & remiſ. ꝙ quidam. & ideo eis pęnitentiam talē imponunt inquiſitores. nā hoc pertinet ad iudicium animæ non iuriſdictionis. & ideo talē executionē habēt facere Ordinarij non ipſi. ut ſequitur Archidia. ¶Et prędictis uerbis uidetur elici, quando do. Bonifacius ex certa ſciētia fecit amoueri uerba poſita per dominū Alex. & ſic uidetur ſm præmiſſa quod inquiſitores de talibus quęſtionibus non ualeant cognoſcere, nec diffinire, nec illos de quibus conſtat ad reſponſionem compellere. ꝙ compulſio & executio ad ordinarium pertineat. ¶Sed contra uidetur. nam ſi inquiſitor non poſſet compellere pœnitentiarum ad faciendum pœnitentiam ſibi iniunctam, fruſtratoria & deluſoria erit talis impoſitio pœnitentię ſibi iniunctam. ſicut alias dicimus ꝙ iuriſdictio ſine coherctione eſſe deluſoria. de offic. delega. ex literis cum ſi. ¶Præterea dominus Papa Bonifacius in c. ulti. de hære. in ſi. reſeruauit ordinationes & ad conſultas reſponſiones Romanorum pontificum edictas contra hæreticam prauitatem nō contrarias conſtitutionibus. lib. 6. ſed dominus Bonifacius & dominus Alex. non ſunt ſibi contrarij. nā licet dominus Alex. prohibuerit iudicialē indaginem inquiſitoribus. Non tamen prohibuit. compulſionē & executionem contra illos, qui iudicialiter cōuicti ſūt coram ordinariis ſuis uel alias conſtat ut dicitur in fine. Et ſic ſententia lata, quæ in rem iudi. tranſiuit. & nullo iuris remedio poteſt infringi fidem faciat coram inquiſitore. & illo modo dicatur cōſtare inquiſitori & notorium eſt in iure ꝙ ſentētia lata in uno foro fidem faciat in alio foro inter eaſdem perſonas. ut de excep. c. 1. lib. 6. Si uellemus tenere primam partem poſſumus reſpondere ad obiecta hoc modo uidelicet, quod licet inquiſitor nō poſſit cognoſcere de uſuris. nec diffinire nec directè compellere illos de quibus alias conſtat. Ad conſti. tamen indirectè poteſt compellere, uidelicet quod puniat illum de pęnitentia non impleta & ea pœna ualet ſub qua tempore impoſitionis pœnitentiarum præcepit pœnitentias fieri & adimpleri. Non ergo tenendo iſtam opinionem poterit inquiſitor dicere pęnitentiario reſtitue præcisè uſuras & eum reſiſtentē compellere. Sed dicet quia per nos pœnitentiam tibi impoſitam non feciſti ut nobis conſtat, ſolue tantum. Et hoc uult Archi. dum dicit. Et ideo talē executionem habent facere Ordinarii & non ipſi. Et ſecundum hoc non ſine miniſterio Compilator. lib. 6. illud uerbum Alexandri quod dabat inquiſitoribus poteſtatem compellendi ad reſtituendum. amouit. ¶Et ſi dicas quomodo dicitur conſtare inquiſitori ꝙ uſuras non reſtituerit. Ad hoc ut poſſit imponere pœnā pro pœnitentia nō facta. ¶Solutio per inſtrumentum ſententiæ latæ per ordinarium, quæ nullo poteſt remedio attemptari. Item per confeſſionem inexcuſabilem factam coram inquiſitore per ipſum pœnitentiarium dicentem ſe non reſtituiſſe uſuras

uſuras.quas reſtituere debuerit ſecundum mandatum in
quiſitores.Ad hoc de coha.cleri.& mulie.c.ulti.de uerb.
ſigni.ſuper quibuſdam.¶ Lap. ad prædicta ultimo dicta
faciunt no.per Inno. & Io.And.de iureiur.ad noſtram.2.
ubi dicit quod licet poſſit inquiri ex officio contra uſura
rium ad finem ut pęnitentiam agat. non tamen ad finem
directè ut uſuras reſtituat ſed cogitur per indirectũ. quia
non poterat pęnitere niſi reſtituat.

¶Conſilium domini Abbatis de Podio boniti.

¶Viſis quæ ſupra ſcribuntur, & quæruntur uidetur mihi
Rayncrio abbati,poſſe reſponderi de iure quo ad primũ.
1 An † poſſint iudicialiter Inquiſitores cognoſcere,ꝙ non
poſſunt.Nam in hoc Alexander & Bonifacius cõcordãt.
& ſic amplius non inſiſto circa iſtud. ¶ Sed an eos poſſit
cogere ad reſtituendum uſuras. de quibus eis conſtiterit.
¶Videtur dicẽdum quod ſic. Nam hoc habet expreſſe cõ
ſtitutio Alexandri.& conſtitutio Bonifacij expreſsè non
prohibet.Sed ſubtiliter intellecta potius cõcordabit. Nã
ubi dicit intromittere:ſe nõ poſſunt ſcilicet ut cognſcãt
iudicialiter de quæſtionibus motis &c.Sed bene poterũt
cogere ſi eis conſtiterit quærentes ex ſuo officio.ut infra
dicam. & promptum eſt uitare iurium correctionem &
concordare ſcripturas ſecundum gl.Arch.& domini Io.
mon.Nec iſtud poſſunt inquiſitores.ſ.eos cogere &c. Nã
Archi.recitat in gl.ſua ꝙ illa particula.ſ.cogere de man-
dato domini Bonifacij ſuit remota. & allegat dominum
Beri.qui fuit unus ex Compilatoribus prædictæ Conſti-
tutionis Bonifacij.& ipſe ibidem Archi.ſic ſentire uidet
dicens ꝙ nõ ipſi inquiſitores facient executionem illius
pęnitentię iniunctæ,ſed ordinarii.Nam impoſitio pęnitẽ
tiæ eſt de foro animæ.ſed cogere eſt de foro iuriſdictio-
nis.quæ in hoc caſu non ad Inquiſitores, ſed ad ordina-
rios pertinet. ¶Et idem ſentire uidetur dominus Io.Mo.
qui dicit & hoc eſt dignum cæptum per Inquiſitorẽ &c.
non eſt per ipſum proſequendum. ſed per alium ut ſingu
lariter ſua ſeruetur iuriſdictio &c.do.Io.And. in nouella
recitat dictum Archidia.& Io. Mo. potius approbans.q̃
reprobans. Sed ſalua reuerentia tantorum patrum, quo
rum ſententiæ pro reuerentia non audeo contradicere.
Videretur tamen poſſe ꝓbabiliter dici ꝙ inquiſitores co
gere eos poſſunt ut ſupra dictum eſt. Et litera illa poteſt
intelligi ut non cognoſcant nec ſe intromittant de quæ
ſtionibus uſurarum motis &c. per alios: quia tũc eſſet or
do iuris neceſſarius & ſtrepitus & anfractus inter ipſas
partes.& tunc ratio & cauſa quæ redditur in decre. locũ
haberet.ſcilicet ut non præparetur offẽdiculum &c. Sed
bene poterit inquiſitor ſuo motu cum eidem conſtiterit
non iudicialiter.nec altero mouente quæſtionem ſed ꝑ
informationes probabiles & probationes ex officio ſuo
receptas eundem cogere.nam & executor cui nulla iuriſ
dictio competit cognoſcendi,tamen inde ſe informat &
ꝓbationes recipit ut ſuperſedeat uel exequatur. Ad hoc
de reſcrip.cum contingat,& hoc ſequitur ꝙ ille qui cœ
pit,perficiet,& utraq; conſtitutio ſaluabitur.Et hoc ſi da
retur audacia credere iuri amicum. ſed poſito ꝙ ſit uerũ
ꝙ inquiſitores nec cognoſcere nec cogere poſſint.Tamẽ
3 dico ſine aliqua hæſitatione † ꝙ inquiſitores poſſunt quæ
rere & uidere an illæ pęnitentiam ſibi iniunctam perge
rit.ut cognoſcat.an uerè uel fictè reuerſus fuit & ambu-
let in tenebris uel in luce.Nam ſi eam perfecit ex hoc eſt
ut uerè catholicus pertractandus.Si autem non perfece-
rit ut iniunctũ fuit.niſi rationabiliter excuſetur. ut hære
ticus condemnetur. & h.d. text.decre.literas.de præſũp.
ubi fugiens de carcere,qui ſibi cum rediit fuit pro ſenten
tia iniunctus niſi legitimam excuſationem habeat uel ut
hæreticus condemnabitur. Nam præſumitur ficta cõuer-
ſio,& confeſſio ſimulata, & materia ueteris erroris recõ
dita.de pęni.diſt.5.c.1.& in decre. accuſatus.de hære. li.
6.circa principium.§.ille quoque.& hoc no.Arch.prout
no.in decre.& commiſſum eo.ti.li.6.in gl.iſte carcer.Igi
tur breuiter credo de iure ꝙ ſicut inquiſitor imponit pro
pęnitentia,ut uſuras reſtituat,ſic poſſet ex ſuo officio.cũ
eidem cõſtiterit non iudicialiter,ne inter partes cogno-
ſcendo quod prohibet utraque conſtitutio. Sed ſumma-
riè ut dixi ſe informando ad reſtituendum uſuras.de quĩ
bus conſtiterit illum coget.& ſi hoc non iure procedit ſi
cut ꝑdicti doctores uidentur ſentire.tamen abſolute cre
do uerum eſſe de iure:immo quærere poterit an pergerit
pęnitentiam ſibi iniunctam. Et circa hoc probationes
recipere.& omnia poſſe & ei licere ſine quibus expedire
non poteſt.Et in hac materia de præſenti mihi aliud non
occurrit.Verbo tamen ſupplere paratus quæ deſunt cir-
ca pręmiſſa.

¶Federicus.

¶Fateor quòd nõ debet cognoſcere in partes.ſed quid
ſi pęnitentiarius conſtitutus coram inquiſitore ad peti-
tionem debentium recipere uſuras. dicat,domine inqui
ſitor impoſuiſtis talem pœnitẽtiam.Fateor ꝙ nõ reſtitui
& debeo reſtituere.ſed nõ poteſtis cogere. Credo quòd
4 partis petitionem poteſt cogere.†quia in confeſſum nul-
læ ſunt partes in cognoſcendo.Fed.Lap.¶Quod non poſ
ſit facit quod no.Ioan.An.in nouella poſt Ioannem Mo.
in d.c.accuſatus.§.de quæſtionibus ſuper uer.in pręſen-
tia.ubi dicit quòd talem executionem.ſ. cogere uſurariũ
ad reſtitutionem uſurarum non inquiſitores, ſed ordina
rij facere debent pro do.Federico facit de ap.c. ſollicitu
dinem.uer.ſi uero notorium. & quòd ibi no. Hoſt.& Io.
An.poſt eum ſuper glo.ſed nunquid.Lapus.

SVMMAE.

1 *Mens & intentio principaliter eſt in reſcriptis attenden
da:ſiue principaliter ſiue æquiualente.*

QVAESTIO CLVIII.

REuerende pater Conſtitutio Bonifacii, quæ prohi
bet commiſſionem fieri extra ciuitatem litigan-
tium.niſi quando actor ciuitatem intrare non au
det, uel potentiam aduerſarii merito perhorre-
ſcit. nõ requirit quòd in literis ponatur illa clauſula uel
forma uerborum.ſ. quod infra ipſas eum nequeunt con
uenire,ſecurè,dicit quòd tunc demum poteſt fieri impe
tratio extra ipſas,quando propter aduerſarii potentiam
1 non poteſt eum conuenire ſecurè. Et ideo † quæcunque
uerba ponantur in reſcripto æquiualentia uel idem im-
portantia ſufficit dummodo iſta ſit mens uerborum,
ꝙ aduerſarium ſuum non poteſt ſecurè ad iudicium tra-
hære.Quid.n.ſi dicat ſi ſine periculo mortis.nõ audet tra
here uel conuenire, & inſtantiam ſeu iuſtitiam habere.
certè idẽ:ut li.nõ cont.accedẽs.2. Quid ſi dico ꝙ promo
uendus ad dignitatẽ eſt omnino illuminatus uel eſt cæ-
cus? & non ponatur uerbum manifeſtum uel euidẽs. idẽ
eſt.ut no.Archi.in c.ſi forte.& Io.And.de uerbo.ſig.ca.2.
in ſi.magnæ glo.lib.6.Tales.n.ſubtilitates maximè in ſo
ro noſtro non ſunt curandæ ex quo de mente conſtat de
iudi.dilecti cum ſimilibus. ¶In propoſito impetrans di-
xit quòd potẽtiã aduerſarii merito ꝑhorreſcẽs non pote
rat inuenire iuſtitiæ complementum dato quod nõ expri
mat uerbum ſecurè. intelligitur propter pręcedẽtia.Nec
ẽ neceſſe quod exprimat.Sed ſufficit quod ex narratis ſi
uera eſſent hoc ſequatur.quod non põt liberè uel ſecurè
aduerſariũ trahere,cõuenire uel de eo habere iuſtitiam.
Et attendite quòd in decre. cũ locũ & c.teq́ſiuit.de ſpo.
ubi tractantur de rumore nõ ponitur uerbum ſecurè.ſed
alia ponuntur quæ hic indicant.¶ Quid plus Archi.qui
nouit ſtilum iſtarum literarum dicit quod ſufficiunt iſta
uerba.Cum autem ſicut aſſerit potentiam aduerſarij mẽ-

tio perhorreſcat mandamus &c. Et ſic non eſt neceſſe q̃d
2 ponantur illa uerba. Ita quod poſſit eum ſecurè &c. †Et
ſic non eſt neceſſe quod qui unum dicit omnia dicat. quæ
ſequuntur ex illo de conſtit. nam concupiſcentiam. & de
offi. deleg. cum ſuper eum ſi. & hoc habeo pro indubita-
to quantum ad me. ſaluo ſemper iudicio ueſtro. ¶Ad Im
3 dico & ſic conſtat mihi tanquam ex notorio† ꝙ Rector
Ducatus eſt ordinarius ſiue tanquam Archiepiſcopus, ſi-
ue tanquam legatus miſſus. & quod habet officialem pu-
plicè, & communiter ſedentem & cognoſcentem inter
laycos de ſpiritualibus. & inter clericos. de quibuſcúque.
Si cēſemus eum habere iuriſdictionem Archiepiſcopalē
poteſt ex negligentia Prælatorum cognoſcere de cauſis
ſubditorum. ut no. de offic. ordi. paſtoralis. primo reſpon
ſo. & c. irrefragabilis. in ſi. magnæ glo. & de ſupplen. neg.
præla. c. 1. libr. 6. Licet ibi Archidi. contra. ¶Sed pro pri-
ma parte uidetur text. de cenſi. romana. §. notoria. lib. 6.
4 †Si uerò cenſetur legatus miſſus poteſt audire per ſimpli
cem querelam de tota prouincia, quia etiam Legatus na
tus hoc poteſt de offi. deleg. cap. 1. Igitur ex quo uideo &
ſcio quod ſic ſe gerit ſic facit ſic habetur & reputatur &
forum habet magoſi in ſpiritualibus, certe talē debeo re-
putare ut de ſen. excom. ſi iudex. melius. ff. ad macedo. l.
1. & in l. barbarius. ff. de offi. præto. ¶Gl. Inno. in ca. cum
in iure non uidetur multum facere. quia loquitur quádo
ſententiá tranſiuit in rem iudicatam. quod non eſt i caſu
noſtro cum pendeat per appellationem. ¶Sed dices quo
modo tibi conſultori extraneo ſunt iſta notoria. quæ nũ
quam uidiſti. ¶Et ego reſpondeo quomodo iſta ſunt no-
toria mihi. ꝙ eſt ciuitas Hieruſalem quam nunquam uidi
uel ciuitas Caſtellana in qua nunquam fui. & ſuper hac
uidete Hoſtien. de purga. cano. ca. penul. in uerbo popu-
los. eſt quaſi ad finem. c. ¶Item Hoſti. in ca. p ſignificaſti.
de foro compe. ſuper uerbo clerici. tãtum intelligit quo
ad ſacramenta eccleſiæ. per c. quod allegat. ¶Item iſte Vi
carius Ducis non eſt totaliter extraneus. ſed ſuperior. Itē
ut dixi ex prima figura ſeu facie apparet Ordinarius in
tota Prouincia quo ad cauſas. Item dixit dominus An-
dreas de Eugubio, qui fuit. xviij. menſibus officialis, quòd
præmiſſa uera ſunt.

¶Qua ergo fronte uos maxime domine Epiſcope poſſe-
5 tis hac de cauſa contra pronunciare† cum iuriſdictio or
dinaria ſit fauorabilis. & pro ea & geſtis ab illo præſúma
tur. ut no. de offi. deleg. cum i iure. ¶Omnibus his & alijs
conſideratis uidetur mihi quòd non debeatur nec poſſi-
tis hac de cauſa ſententiá impugnare. ſaluo ſemper quod
nobis uidetur.

¶Reſponſio legiſtæ ad conſultationem Federici.

SVMMAE.

1 *Sententia debet eſſe petitioni conformis.*
2 *Argumentum à ſufficienti partium enumeratione uali-
dum eſt in iure.*
3 *Iudex an poſſit ſententiam ferre pro parte petitionis.*

QVAESTIO CLIX.

SEmpronius habet medietatem pro diuiſo in
fundo poſſeſſo à Titio. Ipſe Sempronius uendi
cat mediatem totius fundi pro indiuiſo à Ti-
tio. In proceſſu uero ipſe probat ꝙ medietas
dicti fundi pro diuiſo ad eum pertinet. nunc quæritur an
Titius ſit abſoluendus in totum. an ſit condemnandus ad
reſtitutionem medietatis pro diuiſo de qua conſtat, licet
medietas pro diuiſo petita fuerit. An uero ad reſtituen-
dum medietatem pro medietate. de qua conſtat iudici.
¶Et uidetur ꝙ Titius in totum ſit abſoluendus quinque
1 rationibus. Prima ſic; lego cauetur ꝙ† Iudex debet con-
formare ſententiam petitioni. & ſecúdũ quod per actorē
expreſſum eſt in libello; ſic iudicare debet. & nõ ultra. ut.
ff. cõmuni diui. l. ut fundus. fam. erc. l. itē labeo. §. j. de ex.
rei iudica. l. ſi ex teſtamento. Sed hic ſm libellum nil eſt
probatũ ſm terminos quæſtionis. ergo Iudex non poteſt
Titium condemnare ad reſtitutionem medietatis pro in
diuiſo. quia de ea nihil probatum eſt. abſoluet Iudex reũ
lege hoc dictãte. actore non probante, reus & ſi nihil pręſ
titerit abſoluetur. C. de edendo. l. qui accuſare. de proba.
actor. de rei uendi. l. ſi. cum multis ſimilibus.
2 ¶†Secunda ratio ſic per argumentũ à ſufficienti partium
enumeratione; quod ualidum eſt in iure noſtro. ut. ff. de
his qui ſunt ſui uel alieni iuris l. patre furioſo. in princ. &
de act. & oblig. l. obligationum ferè §. placet. inſt. de act.
§. actionum autem quædam. Modo ſic arguo. Iudex non
poteſt pronũciare de alia re; uel aliquo facto, niſi de his,
quæ petita & probata ſunt principaliter. ut. ff. de iudi. de
qua re in princip. iuncta l. ut fundus communi diui. niſi al
tero de duobus caſibus. uel ut de aliquo incidenti. uel ut
de aliquo emergenti. ut. C. de or. iudi. l. j. & ij. de ord. cog.
l. ij. & de iudic. quoties. & no. in d l. de qua re. Sed proba
tio facta de parte diuiſa non uenit ullo de prædictis trib.
modis. uidelicet nec ut principale, nec ut incidẽs, nec ut
5 emergens. ut probabo, ergò† Iudex nullo modo cõdem-
nabit Titium ad reſtitutionem diuiſæ partis; ſed abſoluet
eum. nam ut de principali non ſententiabit. quia nec fuit
in libello comprehenſa. nec ſuper ea lis cõteſtata. ut no.
in gl. dictæ l. de qua re. nec incidenti. quia incidẽs cauſa
eſt, quæ uerè nata fuit ante lit. conteſt. ¶Et etiam per mo-
dum exceptionis opponi debet ante litem conteſt. ut no.
in gl. prædictæ l. de qua re, ut eſt pacti & iuriſiurandi ex-
ceptio. Et iſta talis quæſtio incidens debet opponi p reũ.
Et eam oppoſitam ut actor probare debet. ut. ff. de pro-
ba. l. in exceptione. Sed in caſu quęſtionis noſtræ nõ fuit
propoſita ante litis conteſtationem nec poſt petitio par-
tis diuiſę, nec per reum, ſed per actorē factũ ꝓbatum, &
nõ poſitũ. ut patet ꝑ terminos quęſtionis. ergo Iudex nõ
iudicabit de ea parte probata. licet cõſtet ſibi tanquàm de
non pertinenti. ſed reum abſoluet. tanq̃ ſi nihil probatũ
eſſet ab actore eodem modo. Nec de emergenti, quia per
eum poni & probari debet. ut. ff. de lib. agno. l. ſi quis a li
beris. §. ſi uel parens. & de preuaric. l. iij. in ſi. primi reſpõ
ſi. Sequitur ergo quod Iudex abſoluet reum non obſtante
probatione partis diuiſę facta. quia eſt omnino imperti-
nens. ¶Tertia ratione; & ſic lege cauetur quod fundo di-
uiſo in partes, amplius illę partes non ſunt fundi partes
imò fundi integri, & ſeparati unus ab alio, cum ſola de-
ſtinatione, uel diuiſione patrisfa. uel dominorum fundũ,
totus ab alio ſeparatus, terminis, & regionibus, dicitur
unuſquiſque eorum totus fundus, non partes fundi diui-
ſi. ut. ff. de leg. j. l. quod in rerum. §. pen. & l. planè. §. fin. &
communia prędio. l. ſi quis duas. §. ſi quis partem. & not.
ff. de rei uendi. l. Pomponius in gl.
¶Modo ſic arguo. ille qui petit partem fundi pro indiui
ſo, non petit aliquid determinatè, cum in unoquoque ce
ſpite fundi habeat partem ille qui habebat partem fundi
pro indiuiſo. ut ff. ſi cer. pet. l. uam & ſi fur io ſio. de leg. 2.
cum pater. j. rñ. pro ſo. l. ſi Titius. in gl. ubi facit differen-
tiam inter pecunias & alias ſpecies. Ille autem qui petit
partem fundi pro diuiſo petit fundum unum totum inte-
grum, & determinatum, & ſic omnimodò diuiſe. ¶Et pri
mo petiuit iam oſtẽſum eſt. Vnde in propoſito. Ille q pe-
tiit fundi partē pro indiuiſo probauit ad ſe pertinere par
tē fundi diuiſam. omninò aliud probauit quam poſuit.
¶Modo lege cauetur. ꝙ ſi aliquis aliquid petit erando ꝙ
petere non credebat. Iudex abſoluit eum ab illa inſtan-
tia iudicij. & audiet poſtea actorem, errorē ſuum corrigē
tē & petētē quod debet. quo probato condēnabit reum:
ut Inſtituta de actionibus. §. ſi quis aliquid pro alio. Sic i
propo-

propoſita queſtione.cum iſte actor aliud omnino poſue-
rit.& aliud probauerit errore aliquo , dico iudicem debe
re ab iſta inſtantia reum abſoluere,& actorem in eo , qđ
uerè prætendit audire in alia inſtantia iudicij. Nec ob.ꝙ
poſſet dici,quod actor probando partem diuiſam;ſaltem
probat partem partis indiuiſæ . & ſic deberet iudex con-
demnare reum ſaltem ad reſtitutionem partis . Non eſt
uerum , quod in parte partis indiuiſæ reus habeat partē,
& ſic deinceps uſque ad unum palmum terræ fundi ſecū-
dum quod iam oſtenſum eſt . Vnde & in caſu quæſtionis
noſtræ poſuit in libello partem indiuiſam.poſuit conſe-
quenter reum habere partem in omni palmo terræ fun-
di . Quando poſtea probauit partem diuiſam probauit ſe
habere unum fundum totum integrum, in quo per quan-
dam conſequentiam tacitam probat reum nullam habe-
re partem & omnino aliud poſuit, & aliud probauit , &
nihil de poſito in libello probauit quare iudex abſoluet
reum &c . ¶Præterea & qua rata ratione.& ſic ſi quæra-
tur quæ eſt ratio quare iudex non poteſt ſententiare,niſi
ſecundum ea , quæ poſita ſunt in d.l.ut fundus.cum ſimi,
dicēdum eſt ꝙ reus debet certificari per petitionem acto
ris , ut ſciat utrum cedere uel cōtendere debet : ut ff. de
æden.l.j.2.reſponſo.& C.de æden. l. edita. unde ſi iudex
poſſet ſententiare præterea quæ poſita ſunt iam reus in
illis ignoraret utrum eſſet cedendum,& ideo eſt a iure ꝓ
hibitum ꝙ non poſſit pronunciare.niſi ſecundum petita,
Sed in propoſita qōne reus non fuit certificatus per libel
lum de parte diuiſa,& ſic ignorabat,an credere uel contē
dere deberet ſuper parte diuiſa . Sed tantum contenden-
dum putauit in parte indiuiſa , quarè iudex &c. cum ubi
eſt eadem ratio,idem ius ibi ſtatuendum ſit:ut l.illud. ff.
ad l. Aquil. ¶Non facit contra prædictas rationes. ff. de
rei uēdi.l.pompo.immo pro,ſm rōnes eiuſdem.l. & eius
intellectum . nam lex illa tantū facit dr̄iam in petitione,
qualiter debeat peti pars pro indiuiſo, cū duo poſſidene
fundum pro indiuiſo, quorum unus eſt dn̄s,& alter non.
& qn̄ duo poſſident pro diuiſo ſimili mō.ut in primo ca-
ſu agat,& petat tacitā ptē ꝓ indiuiſo ab eo,q non eſt dn̄s
ab eo,q eſt dn̄s nihil. & eſt rō quia ſi peteret quadrātē ab
eo qui eſt dn̄s fruſtrare i petitione ſua. quia quadrātis me
dietas eſſet reus a quo petitur.& medietas medietatis qua
drantis.& ſic deinceps . & rei uēdicatio datur nō contra
dn̄m.ut ff.de rei uē.l.in rē actio. un̄ oportet ꝙ petat ab eo
q non eſt dn̄s. & damnato eo ad reſtōnem partis fundi ꝓ
indiuiſo habebit actor partem fundi pro indiuiſo . & ſic
nō fruſtrabitur petitione ſua.¶In ſcđo caſu qn̄ poſſideret
pro diuiſo ab unoquoq; petit quadtantē &c . Rō quia in
omni parte pro diuiſo habeo partē meam & alter dn̄s ſi
militer.Vnde habeo ego medietatē medietatis quē poſſi
det dominus. & eſt rō quia ego petitor poſſem decipi eo
forte ꝙ dominus diuidēdo tenuit ſibi uel eligit meliorē
ptem.unde ſi ego peterem tātū ptem eius qui nō eſſet do
minus ſorte deciperet ꝙ lex euitat ar.l.meminerit. C.un
de ui.& ſic probat.l.pōpo.Iſtæ ꝑdictæ rōnes faciūt dr̄iam
inter petitionem faciēdam de pte diuiſa,& de pte indiui
ſa. & ſic de eis facienda eſt diuerſa indagatio per iudicē.
ut iā oſtenſum eſt.ergo cum ſit alia petitio & alia ſn̄ia de
parte diuiſa,& de parte diuiſa & diuerſa ut ꝑal.l.Pōpo.ꝓ
bat ergo qui ponit in libello partē idiuiſam. & poſtea ꝓ
bat partē diuiſam oino aliud poſuit,& aliud ꝓbauit. qua
re iudex &c.¶Itē nō ob.l.ſi qs cū.ff.de excu.rei iu.quia ibi
fuit totū petitū & a toto abſoluitur reus.& q eſt a toto ab
ſolutus & a parte abſolutus eſt.Et ſic ibi nil aliud eſt ꝓba
tū q̄ propoſitū.& iō nihil ad qōnē noſtrā.unde ſaluo me.
liori cōſilio tenerē in ꝑdicta qōne reū omnino eſſe abſol
uēdū ab iſta inſtantia iudicij,reſeruata ſibi ptāte petendi
in alia inſtantia iudicij partē fundi pro diuiſo.i.totū fun
dum diuiſum ab alio qui ante diuiſionem fuerit unitum .

¶Federicus ſcripſit Senis parum poſt doctoratum .

SVMMAE.

1 *Reus non tenetur nec cogitur ſuas defenſiones propone-
re niſi prius conſtet de iure actor .*

2 *Inſtrumentum ante li. conte. productum an in actu prin-
cipali aliquid operetur .*

3 *Probationes ſi quæ fiant ad certum & determinatum fi-
nem & effectum.quod ſuum non operentur effectum ad
alium finem conſequendum .*

QVAESTIO CLVI.

IN Chriſti nomine amen . Caſus talis eſt do . Minus de
Tholomeis corā do.Vicario Sē.epi petit a do.Frāciſ-
co Priore de ſalcea.no.cc.ex cauſa mutui.de quo de-
bito dixit patere in quodā inſtr̄o publi.Prior ſeu eius
ꝓcurator tractus ad cām petijt ſibi dari,& ad inſpiciēdū
exhiberi dictū inſtrumētū,ut poſſet melius deliberare an
uellet cedere uel cōtēdere.do.uicarius ſecutus gl.Inn . &
Hoſ.poſitā extra de ꝓba.c.j.fecit dari copiā inſtr̄i procu-
ratori Prioris.ut poſſet ſe informare ſuper reſpōſione fa
ciēda. Qua copia habita ꝓcurator Prioris ineptè ꝓpoſuit
quaſdā exceptiones ꝑemptorias,quæ ueniebat ꝓbāda li-
te conte.Vnde do . Vicarius non admiſit illas.ſed eas ro
ſeruauit poſt lit.conte.Deinde do.Vicarius fecit litem c-
teſtari.& præſtari calumniæ iur̄m.& ſtatuit die tertia nō
uēbris terminum quinq; dierum utriq; parti ad proban-
dum de iure ſuo.do.Minus ad ꝓbandum de iure ſuo itera
to produxit inſtr̄m debiti . Et meritò , qa productio facta
fuit lite non conte . & fuit facta non ad probandum ſed
ad informandum reū an uelit cedere uel cōtendere.Pro-
ducto iſtr̄o domi . Vicarius aſſignat terminū procuratori
Prioris ad opponendū ꝯtra inſtr̄m.In termino ꝓcurator
Prioris oppoſuit cōtra inſtr̄m illā exceptionem,q̄ primo
ineptè ꝓpoſuerat ante litis conte.ſ.exceptionē uſurariā,
& etiā quaſdā alias do.Vicarius nō aſſignauit aliquē ter
minū ꝓcuratori prioris ad ꝓbandū illas exceptiones,&
interim trāſiuit quaſi menſis & plus & cā huius interual-
li tp̄is fuit,quia prior petebat ſibi relaxari iur̄m,ne uulgi
opinione poſſet de reatu periurij notari.Trāſacto menſe
ut dixi,procurator prioris cōparuit & petiit ſibi dari ter
minū ad ꝓpoſitas exceptiones ꝓbādū.Cōtra quā petitio-
nem dicit ꝓcurator do.Mini ꝙ dict. Prior audiri non de
bet .quia terminus eſt lapſus q datus fuit ad ꝓbādū,ualet
terminus.v. dierū q aſſignatus fuit die tertia nouembris
utriq; parti ad ꝓbandū de iure ſuo . ¶Quærit̄ quid iuris.
¶Super quo reſpōdetur ꝙ aut fatua eſt qō, aut eam non
intelligit ſcriptor ꝑſentiū,propationes.n.quædam ſunt,
quæ fiunt primo,& principaliter ſuꝑ principali negocio
ſcđo loco fiūt reprobationes. Tertio loco fiunt reproba-
tiones reprobationū.ut colligitur extra de teſt.licet 3.&
c.ti. ꝑſentia.li.6. ¶Vel ꝑ alia uerba opponūtur exceptio-
nes cōtra inſtr̄a,& teſtes & replicationes cōtra exceptio
nes.Itē certū eſt ꝙ reus nō cogit̄ ſuas exceptiōes,& defē
ſiones ꝓponere niſi cōſtet primo de iure actoris,qūo. n.
poſſet reus ꝯ.inſtr̄a & teſtes nō ꝓductos aliqđ opponere
ad quid.n.ſe grauaret onere ꝓbandi , niſi actor primo ꝓ-
baret de iure ſuo fruſtra quidem.ad ꝙ optime facit ꝙ no.
de teſt.c.de teſtib.in ul.gl.In ꝓpoſito d.Vicarius aſſigna-
uit terminū utriq, parti ad ꝓbandū de iure ſuo.v.dierum
j. iſtū terminū ꝓbatoriū. Prior nō habebit quicquā pro-
bare nec cogitabat,nec diuinare debebat ꝙ actor ꝓduce-
ret teſtes uel inſtr̄a.Si do.Minus nihil produxiſſet uel ꝓ-
baſſet infra terminū debebat obſolui Prior,etiam ſi nihil,
probaſſet . Sed ex quo do.Minus produxit inſtr̄m,per qđ
ſua fundabatur intentio,ex tūc Prior debuit hr̄e dilatio-
nē ad opponendū exceptiones ꝯtra inſtr̄m,&terminū ad
probādū dictas exceptiones, non obſtante ꝙ lapſus eſſet
primus terminus datus ad ꝓbādū. qa ad aliud cōceditur

iſte

iſte terminus & ad aliud ille. ¶Non obſtat ſi quis ſomnian do diceret, quòd dominus Minus produxerat inſtrm ante litis cont. & per ↄſequens Prior debet probare, & opponere quicquid uolebat ↄ. primũ terminũ quinque dierum. Nam
3 † primus uſus inſtri fuit ante litem cont. & non facit fidē in negocio principali, & non fuit factus ad probandũ, ſed ad informandum. & ex tali uſu dominus Minus nõ potuiſ ſet obtinere niſi iterato produxiſſet inſtrm debiti ſicut ſe
3 cit. †probationes. n. factæ ad unum finẽ cõſequẽdũ non ſufficiũt, nec fidẽ faciunt ad aliũ finẽ cõſequẽdũ, caſus ẽ qua ſi ad literã. extra de teſti. ueniens. 2. & no. de or. cog. cũ di lectus. in gl. hic patet uer. ſed quid ſi i modũ exceptionis.
¶Concluditur quod propter primũ uſũ inſtri Prior nõ coge batur aliquam exceptionem contra inſtrumentũ proba re. Sed propter ſm uſum iſtrumẽti factũ debito tpe, Prior hab uit nouam dilationem, & merito ad opponendum cõ tra inſtrumentum. Nunc petit dilationes ad probandum ſuas exceptiones, quo iure potuit ſibi negari nõ uideo. Cõ ſultor ergo quẽ ignorat ſcriptor præſẽtium, ſi ſentiret cõ trarium qđ quaſi reputo impoſſibile, mittat pro me; aut motum ſuum mihi per cedulam ſignificet. Federicus.

S V M M AE.

1 *Frater minor cum licentia tranſiens ad ordinem non mẽ dicantium: an poſſit ad beneficium curatum promoueri.*
2 *Cõſta*nte *cã conſtitutionis, conſtat & ipſa conſtitutio.*
3 *Canones dicunt monachum non debere clauſtrum exire, nec curam animarum gerere, ſed pſalmodiæ, & operi bus manualibus inſiſtere.*
4 *Conſtitutio exorbitans à iure non eſt extendenda.*
5 *Dictio quomodocunque quod ſit continuatiua præceden tium.*

QVAESTIO CLXI.

Quidam religioſus mendicans & ibi profeſſus tran ſiuit habita licentia, & licito modo ad aliquod monaſterium ordinis beati Benedicti quod eſt
5 non mendicantium. Modo quæritur† ſi extra ad miniſtrationem proprij Monaſterij, & ordinis per epm poſſit aſſumi ad curam cuiuſdã parochialis eccleſiæ. ¶Et primo uidetur quod nõ poſſit, per c. ut profeſſores. de re gu. in cle. ubi dicitur, ꝙ nec aliquam curam, nec quodcun que animarum regimẽ tales poſſunt obtinere, nec exerce re ibi. ergo cũ ius nõ diſtinguat, nec nos diſtinguere debe mus. ¶Reſpondeo ibi loquitur ad Adminiſtrationibus pro prii ordinis, quod patet ex pluribus. Primo quia ceſſat ra tio finalis cõſtitutionis illius. Nã ibi in principio fuit duç cauſæ una impulſiua. ſ. ut religioſi remaneant libentius in ordine ſuo, alia finalis. ſ. ꝙ iu ordinib. ad quod tranſeunt
2 quietius ſtudeant permanere† iſta ceſſante ceſſat & conſti tutio. facit qcod no. in c. tranſlationem de renun. cum ſua materia in gloſſ. Archi.
¶Præterea facit uerbum mihi. ibi poſitum, quòd ſi nou ibi. a libi ſecus. & facit ad hoc prima punctuatio, quæ domino Io. placere uidetur ſuper ipſo uerbo mihi poſita. & facit ad hoc optimẽ conſtitutio domini Benedicti. 12. de mo nachis. in c. 35.
¶Sed oppouitur adhuc ſi in ſuo Monaſterio non poſſunt, in quo ſtando debent eſſe fauorabiliores, ergo nec alibi. Nã
3 †monachi non debent clauſtrum exire. nec curam anima rum gerere, ſed tẽpore pſalmodiæ. & operibus man uali bus inſiſtere. 16. q. j. monachus. c. ſi cupis. & c. alia & c. pla cuit. 2. de conſe. diſ. 5. nunquam cum ſi.
¶Reſpondeo illis capitulis derogatur per c. doctos ea. cã &
4 qõne, & p id qđ ibi no. ¶†Præterea illa conſtõ ut profeſ ſores eſt pœnitẽtialis & exorbitãs à iure eorũ antiquo er go non extendenda de pœ. diſ. j. pœnæ. de elec. ſtatutũ. l. 6. Ego Fede. de Senis minimus decretorum doctor tunc Peruſii actu legens ſuper hoc ad conſulendum aſſumptus dico dictum religioſum poſſe præfici per epiſcopũ, & aſ ſumi ut dictum eſt ſupra. Et ultra præmiſſa ſufficiẽter al legata dico ꝙ totũ illud. c. ut profeſſores loquitur unifor
5 miter, & pars ſecunda continuatur primæ † qđ deſignat dicto qũocunque quę continuatiua eſt ut dicit Io. mo. & Arch. de ele. quorundam ad ſi. li. 6. & ſic totum. c. prin. & finis intelligitur de prioratibus, Adminiſtrationibus, & cura aiarum in eoũr ordine, ut ſic totum. c. ſit uniforme. Facit de baptiſmo maiores. §. cæterum. Et quamuis ſuper hoc pluries requiſitus recuſauerim cõſulere. tamen ab ami co coactus conſulere credo, & conſulo ut ſuperius dixi.
¶La. Et recuſandũ eſt, quia præſtat occaſionẽ mali à fraudi bus. & quia cõiter creditur contrarium: & querẽdum eſt ut plures, & ſciendum eſt ut pauci. Marcus uero philoſo phus in multis contra... ſapere, & deſipere eſt La.
¶Conſultatio ad dominum Griffolum, & reſponſio facta per Federicum dum erat ſcholaris.

S V M M AE.

1 *Teſtes quãdo in eadem cauſa dicantur conteſtes.*
2 *Contrarietas in teſtibus quid operetur.*
3 *Teſtibus ſingularibus in dicto ſuo ſtandum non eſſe.*

QVAESTIO CLXII.

Domine Griffol. rogo uos ut detis aliquas allegatio nes & argumenta ſuper infraſcriptis dubiis uobis trita & quotidiana. nec in his de liberatione indi getis nid licet. Quidam inquiſitus eſt, ꝙ tali loco & tpe percuſſit quendam cum uno ſpõtone ferreo & plu ribus uicibus ſine ſanguinis effuſione i manu. Modo unus ex teſtibus productis contra eum, dixit uera eſſe contenta in inquiſitione, qui interrogatus an per talium, an per pũ ctam percuſſerit. reſpondit per punctam. Alius uero teſtis dixit per taglium, & non punctã. Interrogati teſtes ĩ qua manu, dicunt ſe non recordari. ut mihi ꝙ ſibi inuicem cõ tradicant quia unus dicit per punctam, & alius per tagliũ & non per punctam. Item non eſt uerifimile ex qualitate & genere armorum ꝙ per punctam percuſſerit ſine ſan guinis effuſione. & ſic ſibi inuicem pugnantes nõ faciunt fidem. ¶Item uidetur mihi quòd quia non certificant in qua manu fuerit facta percuſſio, non ſit ſufficiens dictum teſtis per l. prætor ait. ff. de iureiur. Inquiſitio tamen non ſpecificauit in qua manu fuerit facta percuſſio. Et licet iu ra noſtra a longe poſſint adduci. eſt tamen magis ueſtra materia. Peto per uos iuuari, & cras uellẽ facere aliquas allegationes, quas non audeo facere ſine adiutorio ue ſtro. unde rogo ut habeam cras mane.

¶Reſponſio do. Griffoli.

¶In qõne propoſita non uidetur probatum crimen õbiectũ, nam licet obijciatur de percuſſione ſpõ tonis ſine ſangui
1 ne. cum teſtes † in probatione percuſſionis nõ ſint conte ſtes. unus enim dixit quòd punctim, ſiue per punctã pcuſ ſio interuenit. Alius quod ceſim: ſiue per taglium percuſ ſio interuenit. & ſic de diuerſis, & ſuper diuerſis percuſſio nibus atteſtantur. Nam alia eſt percuſſio, quæ punctim ſi ue per punctam infertur. Alia quę per taglium. Nã aliud eſt dãnum in turba datum, aliud extra turbam. uſſ. ui bo. rap. l. prætor ait. §. hæc autem actio. Et licet teſtes quo ad percuſſionẽ probandã ſint conteſtes, tamen quo ad modũ formam ſeu qualitatem. non ſunt conteſtes. ſed contrarij. Nã unus dicit de una qualitate, ſeu mõ percuſſionis, alius de alia. Et diuerſitas qualitatũ criminũ inducit pænarũ di uerſitatẽ. ut ff. de pœ. l. aut facta. §. qualitate. Itẽ p hoc facit

qđ aliud eſt damnũ dolo datũ, aliud damnũ culpa datũ.
ut ff.ſi quis teſta.lib.eſſe ius fue.l.j.§.non autem alias.Itẽ
2 † cõtrarietas teſtẽ repellit & ſuſpectũ reddit.ut in auẽ.de
teſti.§.ſi uero quidã col.7.Sed in ꝓpoſito dicti teſtes ſunt
omnino contrarij, ſi de eadem ꝑcuſſione loquantur.Nã
unus dicit quod puncta percuſſit,alter per taglium,& nõ
per punctam. unde ſibi adinuicem ſunt repugnãtes,& ſic
repellendi & neutri credendum.ut C.de fide inſtru.l.ſcri
pturę.& d.§.ſi uero.Quidam uero ſi nõ loquãtur de diuer
ſis percuſſionibus,& iterabilibus,tunc non ſunt cõteſtes
3 † & ſic ueneri ut puta ſingulari in dicto ſuo ſtãdum eſt. ut
C.de teſti.l.iuſiurandi.

¶Conſilium an delegatus poſſit inuocare brachiũ ſeculare.

SVMMAE.

1 *Delegatus an poſſit in ſuis executionibus inuocare brachium ſeculare nulla in mandato facta mentione.*
2 *Iuriſdictio delegata quod ſit ſtricti iuris, odioſa, & extraordinaria,reſtringenda inſuper & coarctanda nec nõ ad perſonas non comprahenſas minus extendenda, & in quibus caſibus.*
3 *Clauſula, inuocato ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis, quod non debeat eſſe abſq; effectu aliquid operãdi.*
4 *Aliquo permiſſo,uel prohibito quod & omnia intelligantur permiſſa,uel prohibita,per quæ peruenire ad illud.*
5 *Poteſtas eccleſiaſtica quo caſu ſe poteſtate ſeculari iuuare poſſit & econtra.*
6 *Regula appellatione pendente nil innouandum, an ſemper procedat.*

QVAESTIO CLXIIII.

IN Chriſti nomine amen. Super inuocatione& petitione
brachij ſecularis Ducis Calabriæ,qui tunc erat Senis
petiti & poſtulati,a domino Vicario,& eius curia per
venerabilem uirum dominum Pyleum Canonicum S.
Petrienẽ.diœceſ. In quæſtione vertente inter Monaſte-
rium fratellarum ex parte vna.& filios do. Stricti ex par-
te altera.ut de dicta inuocatione patet per patentes lite-
ras ipſius dom.Prioris ab infraſcripto conſultore viſas le
ctas,& ſæpius recenſitas. ¶Tria dubia principaliter oriri
1 videntur.Primum an delegatus † qui hoc non habet ex-
preſsẽ in mandatis,poſſit inuocare brachium ſeculare.Et
dato quod poſſit an appellatio quæ dicitur interpoſita à
pronunciatione Iudicis,qua pronunciauit ſe Iudicem im
pediat peti brachij inuocationem. Et ſi non impediat,an
ordinatio proceſſus habiti.ſ.per dñm Priorem.ut pro par
te dictorũ filiorum allegatur impediatur necnẽ. ¶Ad pri
2 mum vr̃ quòd delegatus hoc non poſſit † quia iuriſdõ de-
legata eſt ſtricti iuris,odioſa,& extraordinaria,& ſic per
conſequens reſtringenda & coarctãda. & ad perſonas nõ
comprehenſas in reſcripto non extẽditur. vt extra de re-
ſcr.& edoceri.& ibi gl.e.ti.nonnulli.& c.vl.de off.deleg.
3 P.& G.¶†Itẽ ſi hæc clauſula inuocato ſi opus fuerit.intel
ligitur tacitẽ debet includi in literis delegati,apponere-
tur fruſtra. ergo ſi ponitur, aliqđ opari debet.ad hoc de
priui.ſi Papa l.6.& hoc tenet Archi.de hæret.ut officium
li.6.dicens.B.hoc dixiſſe in quadam additione,quam po
ſuit de offi.ordi.in pleriſq;.Et ſic ſm̃ iſtos delegatus aut ꝑ
ſe,aut per ordinarium exequatur ſuam ſententiam de re-
ſcript.c.cum contingat.de offi.dele.ſignificaſti.
¶In contrarium ſunt In.de offi.de leg.ſignificaſti.& Hoſt.e.
ti.c.1.& ibi ſatis per do.Io.An.in nouella.& hoc e.ti.c.j.
li.6.& Guil.in Spe.ti.j.§.ſequitur.uer.ſed nũquid ſecula-
4 re.& idẽ Arch.23.q.5.adminiſtratores†qa aliqua re pmiſ
ſa,uel ꝓhibita,oia quæ ſequũtur ex ea uel ꝑ quæ põt ꝑue
niri ad eã,uel eius effectũ intelligunẽ pmiſſa uel ꝓhibita.
Tex.ſunt de offi.dele.c.ꝑtérea.& c.prudẽtiã.§.6.uer.cæte
rũ.ff.de ꝑcu.l.ad rẽ.& l.ad legatum & de ſponſa.l.oratio
5 cum ſi.¶†Cum ergo eccleſiaſtica iuriſdõ,&cohertio,nõ
ſufficit ad comprimẽdũ contumaces,&inobediẽtes,meri
tò ꝑ ſecularẽ potẽtiã ſe iuuare dẽt eccleſiaſtica ptãs,ſicut
econuerſo ad hoc de offi.ordi.c.optimẽ de ſent.exc.deli-
cto li.6.cum ſuis concor.ſimilib. Non obſtat ꝙ iuriſdictio
delegati eſt reſtringenda.qa illud habet locũ ubi ꝑ dele-
gatã iuriſdictionẽ derogaretur iuriſdictioni ordinariæ q̃
eſt fauorabilis.Et hoc reſpecto dicimus quod literæ dele
gati non extendũtur ad futuras lites.Non prorogantur a
perſonas cõprahenſas in reſcripto.ut in c.ul.de reſcr.&
in c.p.& g.de offi.dele. Quia in illis caſibus abſorberetur
iuriſdictio ordinaria.ſed compellere teſtes vt teſtimoniũ
ferãt,contumaces punire,& mulctare iuriſdictionem im
pediẽtes,cohercere,eccleſiaſticã cẽſurã exercere.Aſſeſſo
res & Notarios ab immoderatis ſalariis cohibere,brachiũ
ſeculare inuocare,& ſimilia facere,nõ eſt derogare iuriſ
dictioni ordinariæ,ſed eſt deſeruire,& accedere rei,& ne
gocio principaliter delegato commiſſo,qa ſine illis com
mode expedire nõ põt.ſicut dicimus de officio Iudicis a-
ctioni deſeruienti. Nec obſt. qđ dr̃ de clauſula appoſita ꝙ
aliqđ operari dẽt &c.nam illud hẽt locũ qñ expreſſe uel
tacitẽ nõ cõprehendebatur.Nã ſi tacitã exprimañ,nõ red-
dit ꝯtractũ cõdõnalẽ & dat nouã formã rei,& ad hoc de
reſcri.c.j.cũ adeo.de elę.cãm.ff.de cõd.& demõ.l.condõ
nes q̃ extrinſecus.& ibi no.in gl.ul.& ideo ſm̃ ipſũ Arch.
delegatus põt excõmunicare tertiũ cõmunicantẽ excom
municato a ſe,qđ eſt mirabile. Et hoc ideo eſt qa omnia
uidentur commiſſa &c. ut ſupra dictũ eſt. & hoc ipſe no.
de ſenten.exc.ſtatuimus.& c.ſtatutũ.& quaſi eſt ibi caſus.
Nõ ob. ꝙ delegatus põt recurrere ad ordinariũ & c.nam
licet hoc poſſit, nõ ſequiẽ ergò nõ põt recurrere ad bra-
chiũ ſeculare.imo ſeqtur quòd ſi delegatus uincat ordi-
nariũ,& ordinarius uincit Iudicẽ ſecularẽ,ergo ſm̃ regu
lã ſi uinco uincentẽ te &c.delegatus põt cohercere Iudi-
cẽ ſecularẽ,q̃ regula eſt de conceſ.preb.c.autoritate.li.6.
cũ ſimilibus.Maximẽ cũ uitãdi ſint circuitus.ff.de condi.
inde.l.dominus teſtamẽto & in cle.auditor.de reſcr.& ſi
ordinarius põt inuocare, ergo & delegatus q̃ maior eo ĩ
cauſa ſibi cõmiſſa de offi.dele.ſane.& de offi.leg.ſtuduiſti.cũ ſimili.¶†Non ob. ꝙ appellatione interpoſita nil de
6 bet innouari &c.qa illud habet locũ appellatione inter-
poſita à diffinitiua cui ius defert.Et eſt ratio quia in cã ap
pellationis interpoſita à diffinitiua,poſſunt produci no-
ua iura,& ſententia iuſte & rectẽ lata per acta prioris cau
ſæ põt, & debet retractari.ſi noua iura producantur tex.
eſt in l.per hãc.C. de tempo.ap.& de fide inſtru.cũ Io. &
melius de priuile.cum olim 2.in fin.Sed appellatio inter
poſita ab interlocutoria uel grauamine nõ iuſtificatur niſi ex prius actitatis in cap.appellanti de appel.in conſti-
tutione cle. & ideo ibi ius non deferre ſed expectatur e-
uentus cauſæ appellationis. & tunc ſcimus an ſint nulla
necne quę poſt latã appellationẽ attemptãtur.Et ideo di
citur in pluribus decretalibus mandamus quatenus ſi eſt
ita,reuocatio in irritum &c.ut de reſcri.ſignificãte. & c.
ſeq.& de iudi.exhibita. & de iſta inſtitutione eſt tex. de
appe.nõ ſolũ lib.6.¶ Iudex ergo a cuius interlocutoria ap
pellatur, ſecure procedat ſi putat appellationem funda-
tam ſuper falſa cauſa.In dubio potius debet ſtari proceſ-
ſui quàm appellationi.de appel.dilectis in gloſſ.ulti.Nec
facienda eſt diſtinctio an abſorbeat iuriſdictionem &c.
Sed eſt curandum ſolum an appellatio ſit interpoſita ex
probabili & uera cauſa. & totum hoc pendet ex fine ap-
pellationis,quæcunque ſit appellatio ſi uera eſt,tuſtũ ut
ſuſpendat iuriſdictionem Iudicantis in tota illa cauſa de
appel. paſtoralis. Non obſt. eod.ti tu.ſuper eo.& quod
ibi no.nec ob.præmiſſis.l.intra utile.ff.de mino.Nam ſe-
cundũ primas duas lectutas ibi fuit diffinitiua ſententia,
uel ſecundum aliam ſi ibi fuit interlocutoria,dicas ꝙ ibi

præies

præſes ideò diſtulit ꝓcedere quia placuit ſibi expectare
euentũ cãę appellationis.ſed ad hoc nõ tenebatur.nã li-
cet quis nõ teneatur deferre appellationi fruſtratorię, ſi
tamen deferat nõ põt ſe ulterius intromittere de negotio
qa quantum in eo fuit,abdicauit a ſe iuriſdõnẽ de appel.
cum appellationibus li.6.& ſic fortè accidit in l;intra uti
le.Sed Iudex detulit appellationi nõ ꝓcedendo licet de-
ferre nõ teneretur.¶ Ad ultimum ꝙ dĩ ꝙ proceſſus eſt or
dinatus &c.Dico ꝙ ſi nullitas uel iniquitas proceſſus eẽ t
ĩ euidẽti,tũc impunẽ nõ pareretur Iudici.Facit qđ no.Io.
An.poſt Ho.in nouella de offi.del.ex literis ſup glo.pen.
¶Vbi uero iniquitas uel iniuſtitia proceſſus ẽ latens dubia,
ſicut mihi uř in caſu propoſito;tunc in dubio obediẽdum
eſt de offi.dele.paſtoralis.§. quia uerò & ibi gl.23.q.1. ꝙ
culpatur.de temp.ordi.c.ad aures.Et ad hoc facit qđ no.
Inn.de offi.ordi.c.1.& Arch.poſt eum.23.q.5.adminiſtra-
tores.¶Ex his ergo & aliis propter breuitatẽ ſilentio om
mittendis dico & cõſulo ſalua ſemper ueritate cui me ſu
bijcio & correctioni dominorum Collateralium,Ego Fe
de.Pe.de Senis decretorum doctor,ꝙ do.Vicarius & eius
curia petitum & inuocatum ſubſidium & auxiliũ ſui bra
chii ſecularis præſtare & exhibere debet.
¶Federicus alloquens domino Abbati de Podio Boniti.

SAMMAE

1 *Ius habens beneficium conferendi non debet in collatio-*
ne limitis ſui iuris excedere:alias non tenet collatio.
2 *Nihil tam contrarium conſenſui,quam error.*
3 *Permutatio connumeratur inter contractus bonæ fidei.*
4 *Dolus dans cauſam contractui,quod ſit nullus.*
5 *Permutatio beneficiorum indiſtincte, permittitr ubi nõ*
eſt certa canonicorum & drabendarum diſtinctio.

QVAESTIO CLXIIII.

LIcet ſemper pro ueritate accepturus ſim quòd deli
beratè reſpondentis,attamen uideatis,& conſide
retis primo quod legitur de reſcri.ſuſceptum lib.
6.& quod no. Hoſt.de cõceſ. præb.ex parte.ſuper
1 uerbo occaſione conſilii.Ex quibus colligit ꝙ†qui poteſt
cõferre beneficiũ aliquo iure,& ipsũ cõferat, uel colla-
tioni cõſẽtiat eo iure;quo nõ põt,uel nõ intẽdit nõ ualet
quod agitur.¶Ad idẽ quod no.Hoſt.de,of.dele.cũ ſuper i
uerbo ptãte.& i Spe.de arbi.§.ul.i 12.col.uer.quod ergo
ſi cũ ꝓpoſuiſti.ad idẽ in rubro & ĩ nigro.C.ſi fal.ex inſtru
iudi.fu.& C.de tranſ.l.ſi ex falſis.¶Itẽ quia cã non fuit ſe
cuta,ꝑ quam facta fuit reſignatio ſicut res tradita ſpe nu
ptiarum,nuptiis non ſecutis reuocatur.ff.de iur.do.l.ſt ĩ
2 pulatione†Nihil enim eſt tam contrarium conſenſui quã
3 error.ff.de iud.l.j.ij & de iur.om.iu.l.ſi per errorem†.ma
xime cum permutatio numeretur inter cõtractus bonæ ſi
4 dei.de excep.cũ uenerabilis.† In quibus cõtractibus ſi do
lus dat cãm cõtractui nullus eſt,ut no.de emp.& uend.cũ
dilectus.Facit quod no.ĩ Spe.de loca.§.nunc aliqua uer.
18.& uer.24.¶Præterea quẽadmodũ attẽditur ĩtẽtio per
mutare uolẽtiũ cõtra rigorẽ iuris cõis: ut rerũ permu.c.
uno.li.6.& in cle.e.ti.c.unico. & de præ.ſi beneficia.li.6.
Eodem mõ debet ſeruari æquitas ex parte conſerentium
uel permutationi cõſẽtiẽtiũ,ut nõ uideãtur renũciare iu
ri ſuo,niſi certificati.Ad hoc quod no.de reb.eccle.nõ a
lie.c.ſi quis presbyterorum in glo.j.& de materia no.per
Archid.7.q.1.quàm periculoſum.quod potuit non inten
debat dominus Vannes.ſ.cõferre ius canoniæ, de nouo,
qđ autem intendebat non potuit.ſ.dare illis ius ex cã per
mutationis,Intendebat.n.dominus Vannes ꝙ iſte q nunc
ſe dicit canonicũ ſuccederet i ius & locũ alterius.Vnde
cum ille nullũ habeat ius,& falsò ſe aſſereret canonicũ
&c. Et maximè in caſu noſtro vbi nõ eſt certus numerus
prębendarum,& canonicorum.& quia tam receptio pri
mi q̃ ſecundi fuit cõtra iura,qa facultates eccleſiæ non ſu
5 ſtinebant tot.¶†Lap.etiam ubi non eſt certa canonicorũ
& ꝑbendarum diſtinctio locus eſt permutationi.ſic mihi
Io.An.reſpondit qui ẽt no.in nouella de rerum permu.c
uno li.6.ꝙ ibi alter permutantium nõ habet ius in bene-
ficio cui renũciat,nõ ualebit permutatio & nemini eorũ
quæritur ius in beneficiis ex permutatione habitis. Lap.

¶Reſponſio domini Abbatis.

¶ Pręmiſſa licet mihi dubia ſint,tñ hoc meę modicę intelli-
gentię aſcribo,& licet ſuperius allegata uideantur deci-
dere quæſtionem.

ADDIT.

Fede.Et ita decidunt.& uide quod not.de rerum permut.
c.uno li.6.in nouella in uer.ſuo.Fede.

ADDIT.

Tamen aduertatis ꝙ conferens uel cõſentiens,nõ ĩtẽde-
bat cõferre uel cõſẽtire ex ptãte ſibi competenti ex cã
ꝑmutationis uel ex uigore permutantium,ſed ſuo iure
habebat uacãtẽ illam canonicã.Sed quia uacabat ex cã
permutationis nõ poterat aliis cõferri propter uitãdas
fraudes.& hoc dicit clemen.¶Sed in ꝑmiſſis allegatis ille
intendebat conferre ex ptãte ſibi competenti ex uigore
conſilii,quæ non competebat &c.
¶ Decretales allegatę ẽt tangunt directè caſum quia &c.ut
ſupra.Et breuiter loquens dico quòd omnino dubito.
¶Conſilium do.Federici Petrucii de Senis ad dominũ Ber-
tum uirum acutiſſimi ingenij.

SVMMAE.

1 *Teſtamentum factum per illum qui poſtea religionem in*
greditur an quaſi poſthumi agnatione rumpatur.
2 *Legans rem quam poſtea alienat dicitur non legaſſe.*
3 *Inſtitutio ſemel facta non dicitur niſi ſolenni uoluntate*
interueniente reuocata.

QVAESTIO CLXV.

1 GLoſæ referunt in dubium†an teſtm̃ factũ ꝑ illũ: q
poſtea ingrediatur religionem rumpatur, quaſi
poſthumi agnatione.Aliqui dicũt rũpi,aliqui cõ
firmari,quaſi per mortẽ ut no. per Inn.de prob.
in ꝑſentia 19.q.3.ſi qua.¶Miror quõ dubitetur de hoc.nã
2 lex dicit ꝙ†ſi quis rẽ legauerit,& poſtea uiuus alienet,ex
tinguitur legatũ ſaltem per exceptionẽ.ff.de adi. lega.l.
rẽ legatã.Cũ ergo ꝓfitens religionẽ donec oĩa bona ſua
monaſterio ſiue iſta donatio ſit facta in uita,ſiue in morte
hoc dico propter c.de his,& q̃ ibi no.de ſep.tamẽ dona-
tio ẽ.Ergo euaneſcit primum teſtm̃ euacuatũ ſic per iſtã
generalẽ donationẽ factam ſecundo loco monaſterio ta
citẽ uel expreſſe.nõ dico poſthumi agnatione.uel capitis
diminutione ut hẽt prima opi.ſed dico rumpi uel euacua
ri alienatione facta de eiſdẽ rebus per uiuũ.¶Sed obſtat
ei ꝙ dixi aũt.canonizata.12.q.4.§. nunc aũt ſub.§.ſi qua
mulier ibi.ſi prius teſtatus nõ ſit,innuit.n. ſi prius fecit te
ſtamẽtũ illud nõ dẽt rũpi per ĩgreſsũ.Reſpõdeo ꝙ loquit
de teſtõ,quòd i ipſo ĩgreſſu fecit quaſi eodẽ cõtextu cũ ꝓ
feſſione.uel ſi prius fecerat tẽpore ĩgreſſus de eo mẽtio-
nẽ faciẽdo ipsum approbauit expreſſe tẽpore ſuę ciuilis
mortis.Vbi ergo ipſa morte ciuili ipsũ nõ ap ꝓbaſſet uř
mutaſſe per ſm teſtm̃,cũ per ĩgreſsũ monaſterii.i.ꝓfeſſio
nẽ intelligat monaſteriũ inſtitutũ hęres.ut in c.io pñria.
peto declarari eũ pẽdea t ex ſubtilitate legali nõ caõica.

¶Reſpoſio domini Berti.

¶Rogo excuſatã hẽre uelitis tarditatẽ ſcribẽtis quem non
negligẽtia retraxit,ſed occupatio.¶De iure tenendum eſt
quòd teſtamentũ rumpitur ꝑ ingreſsũ,ſi nõ inſtituatur in
eo monaſterium hæres in parte legitima,cum habeatur
monaſteriũ loco filii naſcituri, ſimiliter rumpit.Sed quã

do qualiter,& inter quos iſtud contingat legitur in aut.
de monachis.§.illud col.1.de ſan.epiſ.§.ſed hoc de preſé
ti.& §.ſi qua coll.9.C.de ſac. ſan.eccle.aut.ſi qua mulier.
& omnes ibi legunt.
¶Sed ut ſatisfiat quærenti dico ꝙ & ſi uideatur modus laudã
3 dus ſic ſpeculantis ſubtiliter,tamẽ ueritas eſt, ꝙ † teſtm̃
non rũpitur eo reſpectu ꝙ omnia teſtator donauerit, qa
inſtõ ſemel facta,non reuocatur,niſi ea uolũtate ſolẽni
ſecuta ut l.ij.de inuſ.rup.& ir.& l.hac cõſultisſima.§.ul.
C.de teſta.& l.ex parte.ff.de adi.leg. & uo.c.ti.l.iij. in fi.
¶ Lap.Facit inſti.qui.mo.teſta.infir.§.alio uerſi.ex eo autem
ubi dicit,ex eo autem ſolo non poteſt infirmari teſtamẽ
tum,quod poſtea teſtator uoluerit id ualere.ubi dicit gl.
ſuper uer.noluerit.ſ.dicendo hæc uerba.nolo teſtamẽtũ
quod feci ualere.
¶Lap.Sed in legato ſingulari ſecus ut l.rem legatam.hæredi
tas enim eſt ius, non autem conſiſtit in corporibus. ut l.
hæreditas.ff.de peti.hære. legendo præmiſſa patebit lux
ueritatis.

¶Conſultatio Federici ſcholaris.

S V M M AE.

1 *Exceptio rei finitæ quæ dicatur. & in Quæſt.183.*
2 *Res iudicata,tranſactio & iuſiurandum tendunt ad im-
pediendam litis conteſtationem.*

QVAESTIO CLXVI.

DOmine Berte,rogat Fede.ꝙ ſcribatis ſibi & quod
ſentitis, & quod in iudicio ſeruetur de infraſcrĩ
pto puncto. Sæpe opponitur in iudicio contra
agentes exceptio rei iudicatæ,uel tranſactæ,uel
1 finitę. Quæro † quid ſub nomine finitæ ueniat an excep
tio præſcriptionis. Item ſi creditor liberaliter donando
remiſit pecuniã ſibi debitam,an ex hoc naſcatur talis ex-
ceptio,quę impediat litis conteſtõnem,& an excipiens p
hæc uerba excipiendo propono ꝙ inter me & talẽ facta
& finita eſt ois reſtõ uſurarum, uel alterius cuiuſcunque
rei illicitæ,p conſenſum mutuũ dictarum partiũ,cogatur
necne exprimere p quem modũ reſtitutio ſit finita. Nã p
cõtractũ finis & liberationis poſſet dici res finita,tamẽ
talis exceptio non cõpeteret ante litis cont.Rogo uos ut
reſpõdeatis mihi quod ſentiatis?mitto uobis Arch.qui
de hoc aliquid no.in ti.de lite conteſt.c.1.li.6.

¶Sequitur reſponſio.

¶Quia non poſſum de pſenti longa ſtudia impẽdere lectio-
ni, ſuperficialiter reſcribo gratia dandi materiam alias
exquirẽdi.Quid ueritas dẽt hẽri,legendo cũ ſua materia
l.j.§.fi.ff.ad tertul.& l.emptor.C.de pſcrip.long.tẽp.& l.
tranſacta.cum l.ſeq.ff. de uer. ſigni, Loquar uobis, latius
2 tractabitur q̃õ†Credo ꝙ ſola tria contineantur.ſ.res iu-
dicata,& tranſactione deciſa,uel iureiur.& hoc iure uti-
mur quantum ad impediendam conteſtationem.

¶Federicus Petrutius Senen.

S V M M AE.

1 *Mulier an confeſsionem de adulterio coram Iudice ſecu
lari factam poterit reuocare.*
2 *Iuris ignorantia quod excuſet mulieres in multis iuris
caſibus.*
3 *Fornicatio ſimplex coram quo Iudice ueniat accuſanda,
& per quem punienda.*
4 *Fornicatio,adulterium,inceſtus,ſtuprum,& ſimilia no-
mina quod ſint adinuenta de ſubtilitate iuris.*
5 *Fornicationis crimen inductum de iure canonico,*

QVAESTIO CLXVII.

MVlier accuſata corã Iudice ſeculari de adulterio
ad pœnam legalem,de qua pœna hr̃ extra de
conuer.coniug.c.gaudeamus,cum auctoritatib.
1 ibi poſitis ſi conceſſa eſt ſe adulteriũ cõmiſiſſe,
cõfeſſionẽ ſuã forte reuocare põt,tanq̃ factã per errorẽ
facti, dummõ pbet ꝙ tpe quo dr̃ cõmiſſum adulteriũ,cũ
opinione & fama pbabili uir eius dicebat eẽ mortuus,
hoc pbato cũ adulteriũ nõ cõmittat ſine dolo.ff.de adul.
l.pe.& 34.q.2.cũ per bellica.& c.in lectũ.Reſtat ꝙ ille il
licitus coitus remanebit ſub nõie ſimplicis fornicationis,
& nõ adulterii.& ſic potius cõſiderabimus effectũ,q̃ ip-
ſũ factũ. ut dicimus in ſimili q̃ne extra de rerũ permu.
plerũq; in gl.magna.¶Ad idẽ de biga.nup. Simplex aũt
fornicatio maxime cõmiſſa cũ pſona eccleſiaſtica,non
2 põt puniri p Iudicẽ ſecularẽ p iura ĩ.alleg. † & maxime
pcedit hoc i muliere,q̃ in multis caſibus iuris ignorãtia
excuſatur ut no.1.q.4. §.notãdũ.ff.de iur.& fac. igno.l.j.
3 ¶†Parcẽdũ eſt ergo mulieri,quę putauit fornicationem
4 ſimplicẽ eſſe adulteriũ maxime†cũ hæc nomina fornica
tio,adulteriũ,inceſtus,ſtuprũ,& ſimilia ſiãt de ſubtilitate
iuris.ut colligitur 36.q.1.§.cũ ergo. Nõ ob.ſi diceres ꝙ
mulier fuit in culpa permittendo ſe cognoſci à pſbitero
ex quo ſufficit mulierẽ puniri ut fornicariã nõ ut adulte
rã.Et hoc expreſſe pbatur.24.q.2.in tribus ultimis.c. ubi
hr̃ ꝙ ſi aliqua mulier permiſerit ſe cognoſci ab eo,q co-
gnouerat ſororẽ illius mulieris ignorãtis de ſorore ſua
ꝙ eſſet cognita ab eodẽ licet dicta mulier nõ excuſetur à
fornicatione, excuſatur tamẽ ab inceſtu.ſic in caſu no-
ſtro licet mulier nõ debebat excuſari à fornicatione ex-
cuſa tñ ab adulterio nõ obſtante ſua confeſſione,q̃ fuit
erronea.Si aũt mulier nõ fuit conceſſa adulteriũ ſe cõ-
miſiſſe,ſed ſimpliciter interrogata,an cũ tali presbytero
rẽ illicitã habuerit hæc cõfeſſa fuit,tũc probata cõi opi-
nione & fama ut ſ.dictũ eſt, patet quod tanquã fornica-
ria dẽt puniri.ſed non per Iudicem ſecularẽ ſed per ec-
cleſiaſticũ.primo quia crimẽ fornicationis vr̃ inductũ ſo
lum iure canonum,ut no.35.q.4.nemo in gl.ſic.infra.
¶Itẽ propter illicitũ coitum habitum cum ſacerdote ef-
fecta eſt de foro eccleſiæ ut probatur.81.diſ.quidã cleri.
& no.35.di.eos in gl.ij.in fi.
¶Hæc ſit uobis aliqualis inſtructio ac defenſionẽ mulieris.
¶In Chriſti nomine amen. ¶Federicus.

S V M M AE

1 *Homicidium quod dicitur diuerſimodè committi,& om-
nimodè homicida irregularitatem incurrat.
Irregularitas multis modis contrahitur.*
2 *Diſpenſationum materia ſtricte eſt interpretanda.*

QVAESTIO CLXVIII.

CAſus talis eſt.Papa conceſſit Generali fratrũ S.
Auguſtini,ꝙ poſſit abſoluere ab excõicatione
quęcũque ſuũ ſubditum cõtracta ĩ ordinẽ & x̄
& quod poſſit diſpẽſare ſuper irregularitate
cõtracta cũ quocũque ſuo ſubdito,niſi fuerit caſus gra-
uis & enormis pp quẽ merito tales ſint ad ſedẽ apoſtoli
cã deſtinãdi.Cũ ergo qdã in ſeculo exiſtẽs minor.13.an.
tamẽ doli capax fuerit domicellus ſiue famulus curię ſe
cularis, & fuit ad captẽdũ quoſdã latrones,q poſtea fue
rũt ſuſpẽſi,et nõ aſſociauit eos dũ ducerẽt ad mortẽ.Quę
rit nũqd dictus Pretor ſiue Generalis vigore dictę cõceſ-
ſiõis poſſit cũ tali pfeſſo diſpẽſare ſup irregularitate.&
ſi nõ põt an eps poſſit diſpẽſare.¶Sup quo primo q̃rẽdũ
eſt an talis ſit irregularis.& dicendũ eſt quòd ſic,ſi in ca
piẽdo,aliquid opatus eſt puta quia auxiliũ uel opẽ pſti
tit illis,qui cœpũt,uel ſuſpẽderũt.Sed ſi iſte iuuenis iuit
nõ habẽs animũ iuuandi nec opem pręſtandi captoribus
uel occiſoribus,ſi per aliorũ uiolentiã repellerentur,ſed
alias iuit ad uidẽdũ ſicut faciũt iuuenes,q uadũt interdũ
retto

retro uel cum familia Ptātis ad uidēdū capi uel decapita
ri maleſactorem. ita quòd præſentia ſua nil operata eſt ī
captura uel morte illorū.nec alias iuit ut opē præſtaret,
tunc talis non vr̄ irregularis,qa non inuenit particepsho
micidij. Nam ſm pręmiſſa iſte non commiſit homicidiū
1 †facto,pręcepto,conſilio,defenſione,uoluntate,conſen-
ſu,ſtudio,exhortatione, inſtigatione,uel ope, nec ex fa-
cto ſuo , uel ſua pſentia directe , uel indirectè ſecuta eſt
captura uel mors : ſecus ſi habuiſſet animū ut opē pſtaret
captoribus uel occiſoribus , ſi p aliorū uiolētiā uel actū
impedirentur.¶Prædicta poſſunt colligi.23.q.ult.c.ul.de
homici.ſicut dignum.§. illi de cleri.pu.in du.2.ff. ad le.
Aqui.ita uulneratus cum plures trahen.& qđ Inn.de ho-
mi.ſignificaſti.2.in uerbo modica.& Hoſt.in ſumma eod.
ti.§.qua pœna uer.& generaliter quicunque.& de torne.
uer.quid de militibus.Sed poſito q ſit irregularis, an poſ
ſit diſpenſare iſte Prior uel Generalis . Quidam dicerent
q non quaſi Papa intellexerit de irregularitate cōtracta
ab excōicato qui ſorte celebrauit diuina & contracta in
2 ordine.Dicētes q †in materia diſpenſationū ſtricta ſit in
terpretatio facienda de fil.pſby.c.1.& 2.li.6.& eo. lib.de
præb.non poteſt.& de conſan.& affi.quod dilecto. Sed
contrarium vr̄ tenendum & conſulendum, quia Papa nō
diſtinguit ſed generaliter loquitur de irregularitate ubi-
cunque contracta.ut ſi dictio extra intelligatur repetita
de ap.ſecundo requiris. Et ſi dictio extra non præceſſiſ-
ſet,nihilominus generaliter ſunt uerba intelligēda ut ſo-
nant qa indefinita æquipollet uniuerſali de cōiu.lepro.c.
2 ubi de hot.¶Et qa dicta Papalis cōceſſio ſeu priuilegiū
eſt potius fauorabile q̄ odioſum,qa nulli piudiciale exi-
ſtit.nec eſt ambitioſum ſed fauorabile.& ideo extēdēdū,
ut patet de ſymo.c.ul.& ibi gl.Ber.Et melius p Ho.In ca-
pitulis uero quæ pro cōtrariis ſunt ſignata ſit reſtrictio:
non qa in diſpenſationibus fiat ſtricta interpretatio.ſed
qa caſus ſup quo ſit diſpēſatio erat odioſus &ambitioſus
¶Non ob.c. quod dilecto ut ibi no. ¶Si autem aliqui uel-
lent dicere q iſte caſus eſt magis grauis & per ɔńs ad cu-
riā remittendus nego.ut patet per ſuperiora , maximè cū
non deliquerit , ſed potius mæruerit.ut 23.q.5.lex æter-
na cū præcedenti & ſeq.uer.item rōne ętatis caſus qui a-
lias erat grauis ſit leuis & excuſatur amiſsione ad curiam
de ſenten.excom.c.ul.& facit quod no.de deli.pue.ca.2.
Si autem iſte Prior uel Generalis nō poſſet diſpēſare qa
iſte caſus eſt Papalis ut no.de homi.ſicut dignū.niſi uel-
lemus tenere opi. Vicen. quæ habet quòd epſ poſſet di-
ſpenſare cum homicida occulto ut no.Archi.li.6.

¶Conſultatio Federici.

S V M M Æ.

1 *Pœna eſt in contractibus matrimonialibus prohibita.non arra & in Quæſt.194.*

2 *Mulier recipiens arras nomine matrimonij an illo non ſecuto cogatur reſtituere.*

QVAESTIO CLXIX.

DOmino Conrado Federicus.Scitis quod com-
1 muniter no. q † ſm per utrūque ius pœna eſt
prohibita in contractu matrimoniali,arra ue
ro eſt pmiſſa.Conatur Ho.reddere rōnem di-
uerſitatis in c. gemma. de ſpon.& eo.ti.j. in ſumma in 3.
col.& innuit Hoſt.in appatu q recipiens arrā lucretur eā
matriomonio ſecuto ſpe retentionis,& lucri arrarū,non
pp timorem reſtituendi erras duplicatas inducitur reci-
piens ad contrahendum,ſecus eſt in pæna.¶In ſumma ue
ro no.q arra nō cedit lucro recipiētis, niſi ex ſpeciali pa
cto.Si uerum eſt,q arra non cedit lucro,ergo mulier quę
recipit arrā,timore arrarum pdendarū , & tātūdē de ſuo
ſoluendarum conſentiret in illum in quē aliàs non eſſet
conſenſura,& ſic non erit matrimonium liberum.
2 ¶ † præterea hodie ex conſuetudine notarii in fraudem
pœnarū apponunt in inſtrumentis q talis fuit confeſſus
ſe habuiſſe & recepiſſe tantum nomine arrarum , & pro-
mittit eas reſtituere duplicatas, quis dubitat q mulier p
pter timorē reſtituendi arras duplicatas quas reuera nun
quam recipit cōſentiet in illū in quem alias non eſſet cō
ſenſura?¶Quare de prædictis peto de tribus declarari.
Primo quæ glo.Hoſt.melius dicat.Et mihi vr̄ quod illa,
quæ eſt in ſumma.quia iura allegata in ea probant . ¶Se-
cundo quæro ſi eſt ita quod recipiens arram non lucre-
tur eam matrimonio ſecuto;quæ eſt uera ratio differen-
tiæ,quòd arra pmittitur ſed pœna prohibetur.¶ Tertio
nūquid mulier,quæ confeſſa fuit ſe recepiſſe arras. quas
nō receperit,& reſtituere duplicatas promiſit,cōuēta in
foro ſeculari ſuper arris reddēdis duplicatis,poſſit ſe ali
quo modo iuuare, uel cum brachio iudicis eccleſiaſtici
uel alio modo,cum ipſa mulier renunciauerit excepti o-
ni nō receptarum arrarum.tamen talis cōfeſſio facta fue
rit in fraudem pœnarum.Rogo uos ut me clarum redda
tis quia pluries dubitaui.Iſta non requirunt ſalariū quia
ſunt propter me,& quia ſunt ſcholaſtica ad inquiſitionē
ueritatis.

¶Reſponſio domini Conradi.

¶Quod in ſumma ſcribitur eſt uerum, reliquum eſt truffa.
lex quæ pœnam prohibuit & arram cōcedit conſidera-
uit in arra factum,& in pœna uerbum.ſ. ſolutionis pecu
niæ uel pignorum dationis.In arra ubi de proprio poni
tur capitali,& in quo non inuenirentur qui uires excede
rent.In pœna uero ſolum uerbum ſolutionis.In quo nil
de proprio ponitur capitali.Et in ſolis uerbis ſunt com-
muniter homines largiſſimi promiſſores ſuaſque uires
ſæpius excedentes.Item in arra eſt fauor, ut quod uolue
runt matrimonium impleatur & eſt arg.ipſius.In pœna
eſt odium,quia nihil eſt ibi ſortis,niſi ſic faciat pœnam
incurrat & forte hodiè quaſi communiter nihil detur rea
liter,niſi uerba,ſicut in pœna inter principales perſonas
non dico extraneis ueritate conſtante iudicaretur idem
quod ſtatutum in pœnam per ſtrenuum iuris peritū. Va-
lete.¶An aūt mulier prædicta per eccleſiā poſſit defendi
ab arra prædicti in ſoro ſeculari petita.Dico directè non
poſſe cum fiet res ſecularis.ſed per obliquum fortè ſic,mo
uendo coram eccleſia qōnem contra hominem illum, q
ſuper matrimonio ipſam diffamat, & ſtatum eius, & pe-
tat ſilentiū eidē imponi,&declarari ipſā liberā ad eandē
talēque pmiſſionem ſeu confeſſionē ſiue obligationem
arrarū in quibus reuera nulla pecunia īteruenit uel nnq̄
data fuit non ualuiſſe & non ualere de iure.Iterato uale.

¶Reſponſio Federici ad plura dubia.

S V M M Æ.

1 *Derreto Iudicis an ſtetur,ubi non conſtat de proceſſu.*

2 *Multa fieri non debent,quæ tamen facta tenent.*

3 *Temporis lapſus in actione reali dicitur loco ſecundi decreti reputari.*

QVAESTIO CLXX.

QVæſtio talis eſt.Sindicus Monaſterij de Paſſigna-
no egit coram delegato Papæ , & expoſuit
quod Abbas ipſe , & ſui anteceſſores fuerunt
in poſſeſſione recipiendi , nomine emphyteo-
ſis pro quibuſdam rebus ipſius monaſterii longiſſimo tē-
pore, & quod ceſſatum fuit in ſolutione per ipſos em-
phyteotas per triennium & ultra.& ideo petiit ſibi reſti
tui ipſa bona. poſtea ipſe Iudex delegatus facta mentio-
ne de petitione, & de proceſſu pronunciauit Sindicum
mittendum in poſſeſſionem rerum petitarum, & immiſ-
ſio facta fuit ex primo decreto, & proceſſum fuit ad ſecū
dum decretum. Tpe procedente Abbas cum cecidiſſet à

poſſeſſione rerũ ꝑdictarũ egit contra poſſeſſorẽ,& petijt
cõpelli ad reſtõnẽ ipſorũ bonorũ dicẽs ad ſe ꝑtinere iure
dominij uel quaſi lite cõteſtata,& facto proceſſu dr̃ ꝙ de
3 bet cõdẽnari Prior & inducij primũ & ſm̃ decretũ¶†Op
ponitur ꝙ nõ tenet primũ decretũ, ex eo ꝙ nõ cõſtat de
ꝓceſſu facto,qa nõ cõſtat de libelli datione,nec de cita-
tione.unde nõ ſtatur dicto iudicis ut falſo.Alij dicunt ꝙ
debẽt ſtari,& allegatur dictũ Inno.in c.cũ in Iure de offi.
& po.iud.dele.¶Quæritur qd iuris & allegetur ſi põt de-
fendi ꝙ ualeat.¶Itẽ opponit cõtra ſm̃ decretũ ꝙ nõ tenu
it,quia i realibus nõ datur.Reſpõdetur ꝙ de iure canoni
co ualeat & allegatur.c.cõtingit x̃ de dolo & cõt.& glo.
ibi poſita &c.paſturalis i ſi.& gluſ.ibi poſita de offi.ordi.
4 ¶†Item de iure ciuili dicitur ꝙ licet non debuerit dari:da
tum tenet quia multa fieri non debent quæ tamen facta
tenent.ut quando app.ſit.l.j.§.ſi.
5 ¶†Itẽ alia rõne nã lapſus anni in reali habetur loco ſecũ
di decreti ut no.in l.ſi qs emptionis.C.de præſcr. 30. an.
in pe. §. ſed ſm̃ decretum in ꝑſonali facit quem dominũ
uel parat cãm uſucapiẽdi & cõpetit directa.l.prætoris of
ficiũ.ff.de dã.infec. Si lapſus anni cum habeatur loco ſe-
cũdi decreti præſtat cãm uſucapiẽdi,& cõpetit directa uẽ
dicatio uel publiciana & ſic potuit uẽdicari ut no.Accur.
i l.iij.i magna gl.ff.de public.maximè qa emphyteota hẽ
bat utile dominiũ ar. l. ſi finita. §. ſi de uectigalibus.ff.de
dano infec.ubi ſi nõ cauetur,ius ẽphyteotæ trãſit i eũ, q
petebat caueri &c.& ſic ſolũ utile dominiũ fuit trãslatũ
&c.& ſic poteſt uẽdicari &c.In his allegetur,& dicaſ, &
conſulatur,quid ſit faciendum & maximè in primo pun-
cto ubi uidetur maximum dubium pro parte Abbatis.

¶Federicus.

¶ In primo dubio uidetur dicendum non præſumi pro in-
terlocutoria Iudicis delegati,ex quo non apparet de cita
tione, & miſſione ex primo decreto pars negat ſe citat
de prubat.qm̃.& ibi Hoſt. & cõiter not. & idem Hoſt. de
offi.dele.c.cum in iure. Nec ob.opinio Inno. & Compo.
quæ habet, ꝙ ꝓſumatur pro ſententia Iudicis ſi partibus
preſentibus lata fuit.nec fuit appellatum. nã hic pars nõ
fuit præſens,imò negat ſe citatam.¶Præterea ſi fuiſſet ꝓ-
ſens non fuiſſet datum primum decretum,qd tantũ ratiõ
ne contumaciæ datur ſecundum decretum nihil uidetur
fuiſſe operatum quia eccleſia aut monaſterium ægit rei
uen.contra emphyteotam,aut condõne ex.l.ſi egit de rei
uen.quod poteſt, quia iam directum q̃ utile dominiũ eſt
apud eccleſiam,nam & propria auctoritate poſſet ingre-
di ut.C. de iure emphy.l.ij.tunc ſecundum decretum ex
ſuperabundantia impetratum,facit nullum uerum poſſeſ
ſorem ut in c. paſtoralis.& ut lite non conte. quoniam.
Ad quid enim ſecundum decretum operaretur hic trãſla
tionem dominij cũ dominus ſit qui rei uendi.intẽtat.¶Si
aũt Monaſteriũ ægit hic cõtra emphyteotam condõne ex
l.qd̃ puteſt uo.in Spe.de locato.§.nunc aliqua uer. 54.ſũt
iſta cognitio nõ dabitur niſi rõne poſſeſſionis quæ eſt a-
pud emphyteotam. Nam dominium ut dictum eſt. eſt a-
pud monaſterium.ſi eccleſia uel monaſteriũ cadat a poſ-
ſeſſione ſi per uiolentiam expeditum eſt remedium, qa
per iterdictum unde ui. ſi uero extraneus uacuam poſ-
ſeſſionem inuenit agat eccleſia rei uendi.utili uel directa
uel ut poſſeſſionem recuperet intentet conditionem ex.l.
creditores.C.de pig.uel ex canone reintegranda. 3. q. 1.
& ſuper hoc uideatur de reſti.ſpo.ſæpe cum ſua gl.Si ue-
ro,ille idem,qui fuit emphyteota poſſeſſionẽ occupauit
præter remedia iam dicta contra extraneum agat Mona
ſterium cõtra eum conditione ex lege:qa in ſolutione ca
nonis ceſſauit. & illa fiat probatio per Monaſterium. &
illa adhibeantur remedia contra contumaciam,quæ fuiſ
ſent adhibita quando monaſterium primo ægit contra
emphyteotam.

¶In Chriſti nõie amen. Rñſio Feder.ſuper quodã dubio.

S V M M AE.

1 *Litis conteſtatio minus legitime facta an ſententiam ſub ſequentem reddat nullam.*

2 *Contumatia quando dicatur ſufficiens ut non impediat proceſſum.*

QVAESTIO CLXXI.

CAſus talis eſt.Quidã fuit citatus ut ueniret ad reſpõ
dẽdũ libello, & ad oẽs & ſingulos actus ſucceſſi
uẽ uſque ad diffinitiuã ſniam comparuit in uno
actu. Quæritur an poſſit procedi ad ſubſequentes
actus illo nõ citato. uidetur ſine ꝑiudicio ueritatis ꝙ di-
1 cta ſnia nõ ualeat. quia†illa litis cõteſtatio nõ fuit legi-
timè facta. nec beneficio ſtatuti dẽt hẽri ꝓ legitimè fa-
cta.ex eo ꝙ pẽdẽte dilatione & reo cõtradicẽte cui data
dilatio pẽdebat,facta fuit litis cõteſtatio per actorẽ.&ſic
cã nõ erat in eo ſtatu ꝙ talis terminus dẽret ſibi aſſigna-
ri, ut eſt moris. nec uidetur quod reo parato ſe defedere
debeat terminus aſſignari ad duos diuerſos actus. Ad qd̃
facit quod no.de uer.ſigni.ſæpe. ſuper uerbo poſt datio-
nẽ articulorũ in cle.poſito ꝙ talis citatio ſit legitima, cu
ius legitimatio colligitur ex glo.Inn.de ꝓcu.auditis, de
of.dele.conſuluit.& de accuſa.ad petitionẽ,quas glo.trã
fert Arch.de cõfeſ.c.ij.li.6.ita ꝙ eo nõ cõparẽte in aliquo
loco iudex poſſit procedere reo nõ citato ad omnes actus
2 cauſę † quia in tota cã contumax eſſe uidetur ut de dolo
& contum.c.5.lib.6.Sed ſi occaſione citationis ſic gene-
raliter factæ ille citatus ad cauſam compareat,& ad ali
quos actus procedit ſatisfactum eſt illi generali citioni.
Quia uerũ eſt dicere illũ ad cãm comparuiſſe. Nec poteſt
dici de iſto quòd proteſtari uideaſ ſe nolle ad cam cõpa
rere de cætero,cũ ſemel & pluries fuerit & ꝓceſſerit.Hoc
ſi nõ fallor ꝓbat allegatũ.c.5.de dolo & cõtu.lib.6.Nã il-
le appellãdo recedẽs proteſtari uĩ quòd ad nullũ actũ cau
ſæ cõparebit corã iudice a quo appellauerit.& ſi poteſt fie
ri ſup diffinitiuã ſnĩa cõtra eũ:ut ibi in gloſſis Inn.tamen
ſi iuſte appellãs cõpareat corã Iudice à quo appellauit,&
in uno ſolo actu corã eo procedat, nõ fingitur cõtumax.
& ꝑ cõſequẽs debet citari ad ſniam audienda. ut ibi.& ſic
i caſu noſtro alias ſequeretur abſurdũ,quòd omni die ma
nu & ferro teneretur quis ꝑ ſe uel procuratorẽ eſſe in cã.
ut audiat quid Iudex dicere uelit.& ſic iudex poterit eũ te
nere ĩpeditũ per multa tꝑa ſaltẽ in foro eccleſiaſtico. ubi
tempore inſtantia iudicii non finitur.Quid faciet malitio
ſus Iudex poſt auditas allegationes, dicet quòd nolet de-
liberare ſuper ſententia ferenda. & ſic tranſibunt plures
menſes antequam uelit ferre ſententiam. ut demũ capta-
ta abſentia rei ferret diffinitiuam,ut præcludat ei benefi-
cium appellandi,& ſic occaſione iuris traheretur quis ad
iniquũ diſpendium,quod eſſe non debet.C.de uſu.ꝑ emp.
l.ulti.Et ſic uidetur mihi Federico de Senis minimo decre
torum doctori. In cuius rei teſtimonium ſigillum appo-
ſui conſuetum.

¶Conſultatio Federici ad Abbatem ſuper c.ſæpe.

S V M M AE.

1 *Contumax eſſe uidetur qui appellationem non proſequitur.*

QVAESTIO CLXXII.

IN lectione quæ hæri lecta, & quæ cras legetur occur
rit mihi iſtud dubium. Si heri tacui. cras nollem
tacere. uidelicet ſtatus eſt terminus ab homine ad
appellationem proſequendam.altera pars præuenit
terminum & literas impetrauit. Reſpondetur in c.ſæpe.
de appel. ꝙ literæ non ualent & patitur pœnam contu-
maciæ.

maciæ. ¶Nunc quæro nunquid iſte appellãs uideatur appellationem deſeruiſſe ac ſi nullo modo fuiſſe proſecutus. Et uidetur ꝙ ſic per iura q̃ allegantur in gloſſ. ul. in c. ſæpe. Nam ſi talis patitur pœnam contumaciæ ergo dat
1 intelligere qđ perdat cõmodum appellationis. quia † contumax uĩ eſſe qui appellationem non ꝓſequitur. ¶In contrariũ uidetur ſi datus eſt terminus ad ꝓſequẽdũ, ſeu præſentãdum ſe corã iudice. ĩ. mẽſem. & appellans ſe repræſentat in xx. diedus. certè in nullo peccauit. qua pręſeuta tione facta põt ſupſedere proſecutioni appellationis, & literas nõ impetrare & ſatisfecit termino ſtatuto ſibi per iudicem à quo. ſi ergo facta præſentatione. ĩ. termin ſi literas impetret, & de curia recedat, licet literæ non ualeãt. q̃a debuit expectare finẽ termini quare ꝑ hoc dẽt fruſtrari cõmodo appellationis ſuę nõ uideo. Faciendo. n. quod plus eſt nõ uitiatur quod bene factũ eſt. Patitur ergo iſte impetrans duo dãna. quia perdet literas, & condemnabitur in expẽſis appellato, quas fecie ꝓpter iſtã feſtinatã impetratiõe & in hoc patitur pœnã cõtumaciæ. & hoc fortè uult. c. ex inſinuatioue de ap. ſed non clare. & gl. ul. non declarat. ¶Forte Hoſt. in c ex inſinuatione. in glo. pe. hoc intendit quod dixi.

¶Reſponſio Abbatis de Podio Boniti.

¶Placet mihi qđ ultimo allegatur, ſed deliberatè nõ potui uidere tam propter impedimenta, q̃ propter caput cuius ab heri cura non fuit compos. & ideo parcatis.

Conſultatio Fede. ad Abbatem ſuper c. ſæpe.

S V M M AE.

1 *Appellatus an pendente termino à iudice ſtatuto, poſſit literas in cauſa appellationis impetrare: aut appellantem compellere ad proſecutionem.*

QVAESTIO CLXXIII.

IN cã hoſpitalis. c. ſæpe. & c. oblatæ. de ap. manifeſtè in
1 nuunt quod † nunq̃ appellatus faciendo mentionẽ de termino ſtatuto à iudice, poteſt literas in cã appellationis impetrare. ſeu nunq̃ poteſt appellantem compellere ad ꝓſecutionẽ, niſi iuxta finem anni, ſicut nõ poteſt, q̃n nullus terminus ſtatutus. Inn. & Hoſt. & Guil. in Spe. c. ti. §. nunc breuiter. uet. licet aũt non tangunt iſtum punctum. ſed ſolũ quando terminus eſt ſtatutus à iure. Mirum uĩ mihi quòd appellatus iſto modo præueniendo ſic poteſt appellantem cogere ad proſequendum, & ſi dicatꝰ hoc operatur terminus ſtatutus ab hoie, qui datus eſt ad abbreuiandum annum. Reſpondeo iſte terminus uidetur operatus ſuum effectum, quia appellans ſe præſentauit ſuperiori, & aliud non uidetur operari ut oot. in c. cum ſit Romana de appel.

¶ Abbas.

¶Sine miniſterio non poſuit & licet prædictus terminus ſic non debuerit ſtarui. credo idem qđ uos uidemini ſentire, ꝙ nec Iudex a quo, nec appellatus poſsit cogere appellãtẽ ad ꝓſecutionẽ niſi ſicut iure exprimitur, cũ cautela hoſpitali nõ põt nocere ex quo iudex non eſt fauorabilis, & dummodo illud inſtrumentum ſufficiat iã proſequi incœpit & in auditorio legati appellatio pendet. Sed quia erat mihi ibi aliqu od dubium ad uos eos remiſi.

¶Reſponſio do. Io. pag. ad conſultationem Fede.

S V M M AE.

1 *Nomen hæredis ſtrictè ſumptum, dicitur ſolos liberos cõprehendere.*
2 *Monaſterium quando & qualiter dicatur filius.*
3 *Exceſſus appellatione in materia delicti quid comprehendatur.*

QVAESTIO CLXXIIII.

EGo putarẽ ſoluo meliori iudicio, quòd pœna quæ ex forma ſtatuti de quo quæritur venit applicanda hęredi debeat applicari filio, & nõ Monaſterio q̃z licet appellatio heredis cõtineat nõ ſolum filios, ſed etiã extraneos ſucceſſores: uel l. in conuentionibus
5 de uer. ſigni. tamen † ſtrictè ſumendo oomẽ hæredis ſoli liberi uidentur appellatione hęredis comprehendi debere ut l. ex facto. §. ul. & qđ ibi no. ff. ad tre. & de ſuc. feu. c. 1. & de. l. Cor. §. profecto. col. 10. ¶Ad. §. ſed hoc præſenti in aut. de ſan. epi. ubi legitur Monaſterium appellatione filii contineri. Reſpondeo quòd ille. §. loquitur tantum in
2 duobus caſibus ut ibi patet. ¶ † Præterea Monaſterium dicitur filius ciuilis, & pro tanto impropriè ut l. ſi ita quis. §. is cui. in tempus liberorum. ff. de lega. 2. & ideo non poſſumus dicere quod uerba legis municipalis quæ ſunt ſtricti iuris, quæ loquuntur de pœna applicãda hæredi poſſint iuſtificari in Monaſterio quod Monaſterium appellatione filii & conſequenter hæredis contineatur. quia iſta ſunt uera largo modo ſumendo nomen Monaſterium & hære. ar. pręal. l. ſi ita quis. §. is cui. & l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de lega. 2. & de uer. obli. l. ex ea parte. §. in inſulam. & de iur. ſi. l. ſtatius florius. §. Cornelio. cum ſi. Quare putarem ſicut ſupra dicebam, quòd pœna de qua quęritur ueniat filio naturali & legitimo applicanda ar. præ
3 al. §. profecto. de. l. cor. colla. 10. ¶ † Præterea illud, quòd quęritur ex delicto commiſſo, non continetur appellatione exceſſus. unde dicit. l. quod ſi filius non habet neceſſe conferre cum fratribus quod ex iniuria illata ſibi conſecutus fuerit, & tamen omnia quęſita habet conferre. & ratio eſt. Dicit. n. l. pecunia illa, quam quis conſequitur ex iniuria ſibi illata non cenſetur pœna. ſed pretium uindictę ſatis hr̃. ff. de iniur. l. itẽ apud labeonem. §. cum ſeruo. & no. C. de iniur. l. dominũ. & eſt caſus. ff. de colla. bo. l. cũ emancipati. §. emancipatus. & ibi no. quare &c.

¶Conſilium Federici ad nouum dubium.

S V M M AE.

1 *Vſu & habitatione prohibitis prohibetur omne id, per quod peruenitur ad illud.*

QVAESTIO CLXXV.

VIſo inſtrumento donationis factę olim per do. Tibaldum publicato per Rainaldum notarium ſub anno do. Mccxij. die menſis Maij. de quibuſdam ſuis rebus palatio & caſamentis Monaſterio ſanctæ Mariæ montis lucidi. in qua donatione fuit onus iniunctum de conſtruendo locũ & eccleſia ibidem, in quo deberent morari. 12. fratres minores &c. Hoc appoſito ꝙ habeatꝰ pro non adiecto quicquid in ea continetur quod nõ poſſet fieri de iure, uel facto uel qđ eſſet cõtra canonicas ſanctiones, ſuper donatione in dubium reuocatur, an tale onus de conſtruendo dictũ locum habeatur pro non adiecto. ita quòd donatio remaneat pura & libera ipſi monaſterio. ¶ Videtur mihi Federico de Senis minimo decretorum doctori ſaluo conſilio ſaniori, quod tale onus habeatur pro non adiecto, quia contra iura eſt, quòd aliquis locus fiat pro habitatione fratrum minorum, & pœna imponitur ipſum recipientibus ut patet de exce. ꝑla. c. uno lib. 6. & de pœnis. c. ult. in cle. Si dicatur quod cõſtructio loci nõ eſt cõtra iura ergo conſtruere debent.
1 Reſpondetur ꝙ † prohibito uſu & habitatione fratrum, prohibetur omne id, per qđ peruenitur ad illud, ff. ſpon. oratio. Non ob. ſi dicatur ꝙ fratres poſsũt illũ locũ accipere de lnia Papæ, q̃a impetratio talis lnię eſt ut plurimũ difficilis, & ꝑ hoc hr̃ ꝓ impoſſibile. ff. de le. 3. l. apud Iulia

L 4 num.

nū. in fi.& tp̄s præſeus ī talibus uidetur attēdēdū.ff.de ſti pu.ſer.l.ſi uſufructuario.& de uer.obli.l.inter ſtipulantē. uer.itē eū locū. ¶Et non ob.ſi dicatur ꝙ pium & laudabile eſt p̄ſtolari tp̄s in quo habeatur licētia a Papa.ar.de re iudi.abbate in prin.lib.6.ut ſic adiectio oneris ſit in pēdēti ut alibi.ff.ad mace.l.j.§.ſi pēdeat cum ſi.Nā licet ſit laudabilis ioterpretatio,quia tñ nimium difficilis eſt,hr̄ pro non adiecto ut l.apud Celſum.§.ſi in arbitrum.ff.de doli excep. ¶Non obſtat ſi dicatur ꝙ ſi ille locus ad uſum deputatum conſtrui non poteſt,ſaltem extimatio ad alium pium uſum coouertatur ar.ff.de lcg.iij.l. fideicommiſſo. §.ſi ſeruo.& de admi.re.ad ci.pert.l. legatum & de uſufr. le.legatum.& de teſta.c.iij.Nam ibi á principio legatum non fuit inutile. ſed hic ab ipſo principio onus habitum fuit pro nō adiecto,& hoc tam diſpoſitione ioris quam uerbis & mente donatoris, & ideo poſito quod inde ad aliquod tempus obtineatur licentia ꝙ fratres poſſint ibi habitare & ſtare,oous illud iam remiſſum non rediret.ut ff.de ſolu.l. qui res.§.aream.& C.de remiſ. pig. l. cum ex cauſa . maximè cum reſuſcitatio oueris eſſet in præiudicium iuris iam acquiſiti monaſterio. Ad hoc de reſcrip. cap.quamuis.libr.6. Sed prædicta.l. legatum uidetur obſtare. nam ibi à priocipio non tenuit ſiue non potuit ille redditus in uſum reputatum à teſtōre conuerti & tamen cōuertitur in aliū uſum licitū, ut q̄tum fieri poteſt ſeruetur uolūtas teſtatoris. Sic in caſu propoſito uideret debere fieri uidelicet ex quo fratres minores oō poſſuot ibi locum accipere.& acceptatum habitare,quòd illa expenſa uel redditus deputetur uel aſſignetur ad aliquem uſum ſimilē & propioquum uſui deſignato à donatore. puta qd̄ in monaſterio ipſo, uel in loco fratrum minorū fieret aliqua capella & deputarētur aliqui fratres, q pro anima dicti donatoris diuioa officia & miſſarum ſolēnia celebrarēt.¶Ad hoc reſpōdeo ꝙ cōmēdādi eſſēt Abbatiſſa & Cōuētus illius Monaſterij ſi hoc facerēt,ſed ad hoc non teoētur.ut dictum eſt.Nec ob.d.l.legatum.quia ibi teſtator noo adiecit clauſulam in teſtō ;quā adiecit iſte io donatione.ſ.quod habetur pro non adiecto.

¶Conſultatio Federici.

S V M M AE.

1 *Crimen adulterij non notorij non priuat ipſo iure mulierem iuribus quæ habet cum marito,niſi demum lata ſententia ſuper crimine.*

Q V AE S T I O CLXXVI.

DOmino Coorado Fede.de Senis. Rogo uos aliq̄d reſcribere ſuper infraſcripro dubio. Martinus propter adulterium uxoris noo tamen ootorium expulit eam de domo. Sic expulſa ſtetit per anoum. & quia aliunde non poterat ali, mutuo pecuniam quęſiuit ut ſe aleret.mulier prouocans maritū ad iudiciū petit alimēta præterita & futura ſibi decerni.ma

1 ritus excipit de adulterio. Replicatur†quod crimē adulterij non notorij oō priuat ipſo iure mulierē alimētis & alijs iuribus quæ habet cum marito oiſi demum ſoīa lata ſup crimine.Ad hoc ff.de do.l.poſt cōtractum cū ſua materia.¶Ad illud aūt ꝙ cōiter dicitur ꝙ mulieri ageoti obſtat exceptio adulterij,eſt uerū ut exceptione ꝓbata repellatur à fururis alimētis,ſed á petitione alimētorum,quæ fiūt pēdēte lite, & q̄ facta ſuot a ute litē inchoatā oō dēt repelli.Iura & cōcordantiæ de hoc ſunt.ff.de ioo ffi.teſt. ſi inſtituta.& ꝑ illa iura idē dicit Hoſt.dum matrimooiū accuſatur.de alimentis, quæ fiunt pēdēte lite extra de ac cu.c.ex parte.& ſi uerū eſt ꝙ pendente lite debeat alimeotari non uideo quare alimenta præterita non poſſit petere, ex quo adulterium non eſt declaratum ꝑ ſenteotiam, nec aliàs erat ootorium.

¶Reſponſio domini Conradi.

¶Reſpōdeo per c.ſignificaſti. cum ibi no. extra de diuor. & per l.libertis.§.j.ff.de ali.& ciba.lega.

S V M M AE.

1 *Clauſula generalis, & omnia ſimilia adiecta in mandato poſt uerbum tranſigendi,& componendi cuius ſit effectus.*

2 *Gratuita remiſſio an comprehendatur ſub nomine compoſitionis.*

3 *In ſpiritualibus quod non poſſit admitti modus, pactio, uel conditio.*

4 *Tranſactio quæ titulū exigit ceſſionem includere cēſetur.*

Q V AE S T I O CLXXVII.

QVidam habet p̄tātem tranſigendi;& componendi cū debitore in mille libris,trancgendo nō pōt 1 de cōſequi niſi quingētas libras.cedendo & uēdendo nomē alteri , pōt conſequi.dc.uel dcc .libras.Quæritur oūqoid poſſit alteri cedere,cū in procura

1 torio poſt uerbū trāſigēdi,& cōponēdi, non ſit clauſula generalis & omnia ſimilia:q̄a tunc poſſet ꝑ expreſſionē

2 caſuū ſpecialiū.¶Item quæritur nunq̄d ꝑ uerba componendi poſſit comprehendi gratuita remiſſio, & uidetur ꝙ ſic.nā ī ſpūalibus poteſt interuenire compoſitio ut extra de tranſac.ſuper eo.ſed hoc non pōt eſſe niſi ſit gratui

3 ta†quia in ſpūalibus non poteſt admitti modus pactio, uel conditio.¶In contrarium uidetur quia remiſſio & donatio æquipolleot.ff.de calum.l.quinetiam.Sed ut ſcitis habens etiam generalem & liberam non poteſt donare. quæritur qoid iuris.

¶Reſponſio domini Griffoli.

¶Super primo puncto non puto ꝓcuratorem de quo quæritur p̄tātem huiōi mandati alteri iura cedere poſſe. q̄a licet poſſit ex ui mandati tranſigere non tamen cedere poſ

4 ſet†cum ceſſio includatur in tranſactione,quæ titulū exigit ut l.ulti.& pe.C.man.

¶Super ſecundo puncto puto non poſſe gratuitum pactum facere cum huiuſmodi pactum ſit donatio ut ff.de pac. l. cootra iuris.§.ſi filiusfa.& de tranſa.l.j.reſponſ.ij.q.Non ob. uerbū componēdi quia intelligeretur pro eodem poni uerbum tranſigendi, & componendi.ualet compooēde, trāſigēdo tranſactionem pacto roborando. &c. non autem quòd gratis remittere poſſit , quia tunc non eſſet cōpoſitio ſed liberatio, quæ a tali procuratore fieri oon poteſt.ut ff.de pact.l.oam & ſi neceſſe.

¶Conſultatio Federici.

S V M M AE.

1 *Verbum translatio quid importet,& hæc oratio.*

2 *Translatores qui dicantur.*

3 *Iſte tranſiuit per ciuitatem,qualiter intelligatur.*

4 *Dictio trans,diuerſimodè conſiderari poteſt.*

Q V AE S T I O CLXXVIII.

1 SCribatis mihi†quid plus importat translato quam eo,& transfero , quam fero , & tranſmigro , quam migro . Hoc iam quæro quia uertitur in dubio qūo intelligatur hæc oratio . Iſte trāſiuit per Ciuitatem uel comitatum Senen.¶Dicebam quod ille dicitur tranſire Ciuitatem uel comitatum qui de uno extremo Ciuitatis,uel comitatus ad aliud extremum traoſiuit.Vode dicitur uulgariter , quòd ſi Senen . uadit Floreotiam quo tranſiſti.reſpondeo per Podium bonsi.Alii dicunt quòd noo uidetur uerum , quia ille qui eſt in comitatu exire dicatur .

¶Ego credo propriè, quòd iſte dicatur exire & non trāſire.

¶Hugutio dicit qoòd omnia compoſita à trans reſoloontur in ultra.ut transfero ideſt ultra fero.de quo dicit trāſ

ferre

2 ferre de uno loco ad aliũ ferret Vnde translatores dicun-
tur, qui de una lingua uerba transferunt in aliam. unde
uidetur uelle. quod omnia compoſita a trans reſoluun-
3 tur in ultra. ¶Habemus tamen † quod trans ualet quan-
tum iuxta, poſt, & trans montem id eſt poſt montem, quã
doq; notat ultra. ut trans hoinem. i. ultra hoinem, & tunc
reſoluitur in ſupra, unde uerſus. trãs iuxta ſupra poſt atq;
uicabit, & ultra.

¶Conſultatio do. Meneati decr. doc. ad Fede.

S V M M AE.

1 *Emphiteoſis an poſsit ſine prælati conſenſu concedi, cum talis conceſſio ſit ſpecies alienationis.*

QVAESTIO CLXXIX.

Q Vidam prælatus cum ſuo Capitulo conceſsit ali-
qua in emphyteoſim conſueta tamen alias dari
in certum hæredem ſine conſenſu epi. & tamẽ de
conſuetudine loci eſt, quòd in huiuſmodi con-
tractibus non requiratur conſenſus epi. & poſsit emphy-
teoticarius eccleſia primitus requiſita, & nolente, omne
ius ſuum uendere alteri, cui tamen uenditioni conſenſit
platus ſine capitulo qa nullus de capitulo erat in ſacris.
¶Quæritur de primo contractu ſi ualeat. & ſi aliquid ope
ratur nouus conſenſus capituli.

Reſponſio Federici.

1 ¶†Si de nouo deberet fieri cõceſsio in emphytoeſim cum
ſit ſpecies alienationis nõ eſt dubium; ꝙ ſuperioris aucto
ritas debet interuenire. & ideo in c. ad noſtram. de reb. ec.
non alie. non ualuit cõtractus, quia non interuenit auctõ
ritas epi. Ad huc facit ꝙ no. Io. eo. tit. c. 1. in glo. innuit in
cle. & in Spe. de locato. §. nunc aliqua in ult. col. ubi poni
tur forma conceſsionis in emphyteoſim. Sed dubium eſt
ſi res cõſueta emphyteoticari poſsit aliis locari ſub eiſdẽ
pactis uel melioribus ſine licentia ſuperioris, cum hic in
nullo fiat eccleſiæ conditio deterior. Videtur ꝙ ſic. Nam
ſi rem reuerſam ad eccleſiam propter canonem non ſo-
lutum prælatus ſine auctoritate epi poteſt concedere em
phyteotæ iterum uel eum non expellere. ut no. de locat.
potuit in gl. pe. Eodem modo ſi rediit ad eccleſiam. quia
finitus eſt contractus. quia eadem eſt ratio pro iſta parte
de feu. c. 2. & ꝙ not. Inno. de re. ec. non alie. ut ſup. Quod
dictũ Inn. Pau. generaliter intelligendo ſe ad feudum ut
ipſe no. de re. ec. non alie. c. 1. in uerbo ultra medium. Sed
poſitò ꝙ talis reconceſsio non ualeat quæritur an ualeat
conſenſus epi & eius ratificatio ſufficiat plato in eadẽ uo
luntate manente uel cõſentiente. ¶Hoc credo ſine dubio
ꝙ ſic, ar. eius quod legi. & no. de procu. c. antepe. & de præ
ben. ſi tibi li. 6. per Inno. de re. ecc. non alie. dudum ultra
medium gl. magnæ & idem uer. ibi. Et quamuis Archi. di-
cat ꝙ poſsit retractari nõ innuit nullam eſſe. Et facit qđ
no. Io. An. in c. dudum. in gl. magna poſt prin. & idem de
reg. iu. non firmatur. li. 6. & ꝙ no. Pau. de rerum permu. c.
uno in uerbo ex cauſa uer. talis in cle. Federicus.

S V M M AE.

1 *Procuratoribus pluribus conſtitutis ad recipiendum debita præſentia, & futura an unus poterit ſub alio comprocuratore exigere debita poſt cõſtitutionem cõtracta.*

QVAESTO CLXXX.

Q Vidam conſtituit procuratores plures inſolidum
ad petendum, & exigendum & recipiendum de-
bita præſentia & futura &c. Quæritur utrũ unus
poſita ſub alio comprocuratore exigere debita
poſt conſtitutionem contracta. uel utrum unus poſsit alte
ri ſponte ſoluere, & ſoluens liberationem conſequatur.
& dubium quæſtionis contingit ex l. qui proprio. §. fi. cũ
l. ſeq. ff. de procu. maximè ex opinione gl. ibi poſitarum,
maximè ſecundum opi. Io. ibi poſitam qui uidetur dicere,
quòd non poſsit. quod dictus §. fi. intelligitur ſm i. ſi ita.
quæ uidetur dicere. niſi habeat ſpeciale mandatum. In cõ
trarium quia quilibet uidetur inſolidum conſtitutus. &
ita intelligitur ſm Odof. §. cum l. ſeq. quando ſimpliciter
ſunt conſtituti. Pro hoc etiam facit quia ſic in tutore &
curatore. & c. l. 2. C. de admi. tu. Pro hoc etiã facit ratio. d.
§. in fi. & d. l. qui duos in fi. Pro hoc etiam facit. l. 1. §. uſus.
de procu.

¶Federicus de Petrucijs de Senis.

S V M M AE.

1 *Portio canonica an debeatur de bonis defuncti religioni datis prætextu reſtitutionis debitæ per defunctum*

QVAESTIO CLXXXI.

V Erba codicilli ſunt iſta. Item reliquit, & adiudica-
uit fra. Ia. & do. Pernæ de tali terra, ordini mino-
rum, uel alteri perſonæ. quam ipſa uoluerit nomi
nare. c. libras paruorum, quas confeſſus fuit ſibi
recommendatas fuiſſe a do. Perna matre fratris Ia. ſupra-
dicti. ¶Quæritur utrum de prædicto relicto ſit clericis ca
nonica portio perſoluenda.

¶Reſponſio.

¶Chriſti noie inuocato. Si poſſet probari ꝙ dicta do. Perna
depoſuerit dictas centum libras apud dictum codicillã
5 tẽ. non eſt dubium † ꝙ de ipſis denariis nec eps, nec eccle-
ſia parochialis põt petere canonicam portionem, cũ non
ſit legatum, ſed reſtitutio rei alienæ. ſi nõ põt probari ha-
bet uim legati. ut ff. de leg. 2. l. lucius. §. quiſque. & tunc ſi
ipſa domina quæ codicillum fecit ſepulta eſt apud locũ
fratrum minorum ubi erat conuentualis ipſe frater Iac.
eccleſia paroc. debet habere canonicam, quia uř relictũ
Conuentui. ut patet in eo ꝙ legi. & no. de ſepul. c. 2. ad fi.
in glo. per hoc dicit commiſsio. in cle. Sed epiſcopus nil
debet habere cũ ipſi fratres minores ſint exempti ut not.
Inno. de teſta. officij. & Pe. & Alb. eo. ti. requiſiſti. quorum
dicta approbat ibi Io. And. Si uero dicta domina non eſt
ſepulta apud locum fratrum minorum dicti fratris Iaco.
tunc nec eps debet habere ut dictum eſt, nec eccleſia pa-
rochialis debet hře canonicam portionem de his quæ te
ſtator reliquit eccleſiæ apud quam ſepultus non eſt not.
de ſepul. c. 1. & eo. ti. c. 2. ad fi. in gl. quæro an in cle. Et ita
uidetur mihi Fed. de Senis. decretorum doc. In cuius rei
teſtimonium ſigillum meum &c.

Federicus Thema.

S V M M AE.

1 *Stante ſtatuto quod non reſidens in beneficio ſuo per duos menſes ſit eo priuatus. abſentans ſe priuetur.*
2 *Statuto epiſcopi ligari dicitur qui ſub ipſo domicilium habet ratione beneficij.*
3 *Beneficium an ſubditum ſuum extra diœceſim exiſtentem excommunicare poſſit.*
4 *Epiſcopus quod poſſit procedere contra non reſidentem ubicunque ſit.*

QVAESTIO CLXXXII.

S Tatuto epiſcopi peruſini cauetur, quod non re-
ſidens in beneficio ſuo per duos menſes conti-
1 nuos ſit eo priuatus ipſo iure † Aliquis abſen-
tauit ſe a beneficio, quod habet in diœceſi pe-
ruſina

ruſina nec infra duos mēſes cōtinuos unquā rediuit ad ip
ſum. Quæritur an uigore dicti ſtatuti dicto ſuo beneficio
ſit priuatus. ¶Reſponſio nepotis do. epiſcopi Tudertini
ſcholaris Peruſini. In hoc pūcto dubitabili forte ignorā-
tiæ obūbratione fuſcatus neſcio intellectū in contrariū
dirigere, ſed credo ꝙ ſit priuatus & tali ſtatuto ligetur,
quia quamuis iſte degat.i.habitet extra diœceſim nō pōt
negare quin ratione rei ſuæ beneficiū ſubſit iuriſdictionī
epiſcopi & ſic ſtatuto cōtingēte dictū beneficiū ligat̄ de
fo.com.c.ul.ēt ſi ipſe perſonaliter ſit x̄.diœceſim ut pro-
batur.e.ti.c.1.c.contrahentes.li.6. Cū † & alias habēs do
miciliū rōne beneficij ſubſit Ep̄o Bon.& per conſequens
ſuo ſtatuto legitur de tēpo.ordi.cum nullus e.li. Ad quod
optimè facit quod habetur in reportatis do.Io.An.de im
mu. eccl.c.1 .eo.li.ubi conſueuit dicere ſuper uer.uel res
de eccleſia, uel perſona exiſtente in una diœceſi,quȩ res
uel prædia habet in alia diœceſi.tenens ꝙ onera quæ im
ponuntur pro rebus uel prædiis tenētur ſubire in diœce
ſi in qua conſiſtit res uel prædia. Cum ergo hic ſtatutum
iſtud afficiat ratione beneficij.idem dicam in propoſito.
Bene facit quod no.idem Io.An.in reportatis de ſepult.
cum quis ſuper in ſi.antep.glo.lib.6. Item Abb.exemptus
habens membra non exempta ratione illorum membro
rum tenetur ire ad ſinodum Epi, & ſtatuta ibi ædita quā
tum dicta membra contingunt obſeruare. ut ſatis proba-
tur in tex & glo.de priui.c.1 .lib.6. Comparando ergo
iſtum exemptum ſatis per hoc uidetur decidi hæc quæ-
ſtio. Item no.Ioan.an extraordinarie in d.c.1.quod mo-
nachus ſtans in loco exempto proiiciens uel alias uulne
rans aliquem in loco non exempto effectus eſt utriuſque
iuriſdictionis & Abbatis & Epiſcopi loci. Et idem tenet
dominus meus in quæſtione quam diſputauit de ingre-
diente monaſterium monialium exemptarum in diœceſi
in qua eſt ſtatutum epiſcopi ꝙ ingrediens monaſterium
monialium ſit excommunicatus. dicens ꝙ talis ſit excom
municatus quamuis. n. ſm̄ eum delictum, ſiue ingreſſus
fuerit in loco exempto, non poteſt negari quin ſaltem in
cipiat in loco non exempto. Siue igitur illa non reſiden-
tia incipiat à beneficio & terminetur ad beneficium ſi-
ue econuerſo. patet ex prædictis ꝙ iſte ligatur ſtatuto.
Maxime quia iſta non reſidentia trahitur ad locum bene
ficij. Nam ubi quis teneatur ad aliquid exequendum, ſi
non contradicit executioni ibi uidetur facere ubi non fa
cit. ff. de reg.iu.qui non facit no de. uſu.c.1. lib.6. Ad qđ
etiam optimè facit quod no.in cle ut lit.pe.c.2 .in gl.ma
gna. nec curat an ille in diœceſi beneficio ſit priuatus a
ſtatuto necne, ſicut non uidetur curare decre.2.de conſt.
lib.6. alias comparando citationem cum ſtatuto ſequere
tur quod me exiſtente in ſtudio, quem ſuper reſidentia
non præuenit citatio epiſcopi, epiſcopus nō poſſet de no
uo citare uel priuare beneficio propter non reſidentiam
etiam ſi mille annis abeſſem, quod eſſet abſurdum. Non
ob. dicta decre.1.de conſt. li.6. quæ ex ſui natura uidetur
intelligenda qñ delinquens & etiam res circa quam de-
linquitur ſunt extra diœceſim ſtatuentis. & quando etiā
extra eandem diœceſim delictum perpetretur, ꝙ non eſt
in hoc caſu ut patet ex prædictis.

¶Reſponſio facta per Federicum.

3 ¶Ego non dubito † ꝙ epiſcopus ſubditum ſuum exiſtē
tem extra diœceſim ſuam excommunicare poteſt. licet
do. Paulus contra. & poteſt procedere contra eum, & eū
excommunicare & priuare. Sed licet ep̄s ſuo ore poſſit
eum excommunicare exiſtentem extra ſuam diœceſim,
non tamen ſtatutum epiſcopi ut in c.2.de conſti.lib.6. de
hoc uide Io. An.de regu.iu. cum ſint iura in merc. ¶Pona-
mus ergo ꝙ ex cauſa honeſta ſe abſentauit illa cauſa ceſ-
ſante ſtetit abſens ſine cauſa in diœceſi aliena. modo deli
ctum incæpit in diœceſi aliena & ibi conſummatum eſt.
Licet in iſto caſu epiſcopus poſſet eum citare, excommu-
nicare, & punire, & priuare, tamen lex mortua epiſcopi
quæ ligat ubi reperit delinquentem nō poſſet ligare ex
tra diœceſim exiſtentem. Vnde ratione eiuſdem facti epi
ſcopus poteſt ſuo ore in ſua diœceſi exiſtens ſuum ſubdi
tum exiſtentem extra diœceſim ſuam excommunicare,
& tamen lex mortua epiſcopi illum eundem ex eodem
facto uel delicto non poteſt excommunicare, Sic dicam
4 in propoſito † ꝙ epiſcopus poteſt procedere contra non
reſidentem ubicunque ſit. de cle.non re.ex tue.cum ſi. ſed
lex mortua epiſcopi pȩnam continens non ſtatutum a iu
re cōi nunquam ligat delinquentem extra dyoceſim.

¶Reſponſio do. ſcholaris.

¶Epiſcopi poſſunt ſuis conſtitutionibus pȩnalibus ius
commune iuuare pȩna etiam in iure non expreſſa ſecun-
dum Hoſt.de offi.archipreſ.c.ulti. Quȩ ſtatuta licet non
afficiant perſonam delinquētis in ſe & abſolute ſumptā
& ſic loquitur decre. ſecunda. de conſt.li.6. & quȩ ſupra
per uos allegantur, afficiunt tamen eam ratione rei quȩ
eſt in diœce. delinquentis quatenus illam ſtatutō contin
git maximè ratione delicti ꝙ terminando conſumatur,
refertur, & trahitur ad rē conſtitutam in diȩc. ſtatuentis.
ut ſupra probaui. & ſic etiam procedunt quȩ ſupradixi.

¶Prima conſultatio Federici.

SVMMAE.

1 *Iuramentum de non agendo & non petendo an impe-
diat litis conteſtationem.*

2 *Exceptio rei iudicatæ, tranſactæ, uel finitæ quod impe-
diat litis conteſtationem.*

QVAESTIO CLXXXIII.

Domine Griffole rogo uos inſtanter ego Fede.
ꝙ placeat uobis mihi reſcribere qd ſentitis de
in iudicio obſeruatis de infraſcripto dubio, &
placeat uobis dare reſponſionem in campanel-
lis. & mittam tunc famulum. Dicitur in c.1.de li. conſt.li.
5 6.† ꝙ exceptio rei iudicatȩ, tranſactȩ, uel finitȩ. impedi
te litis conteſ. quȩro quid intelligatis nomine finitȩ. an
2 ſit uera opi.Inn. ꝙ † iuramentum de non agendo & non
petendo impediat lit.conteſt. mihi plus placet dictum In
no.in eodem loco poſitum. ubi dicit ꝙ uerbū finitum nil
addit ad uerbum tranſactum uel iudicatum. ſed multipli
catis idem repetit.

¶Reſponſio do. Griffoli.

Verba poſita in c.1.de lit.conteſt.lib.6. ſumpta ſunt ex
l.1.§.ulti.ff.ad Tertul. ibi quod ait ſenatus quȩ iudicata,
tranſacta, finita ue ſunt &c. deinde Vlpianus uerba ſena
tus exponit dum dicit iudicata ſcilicet bona fide, ut ua-
leat tranſactio, finita uel conſenſu ſilentio longo ſopi
ta. Ego illa uerba finita, intelligo finita iureiurando dela
to a parte parti quando capit ſpeciem tranſactionis. &
eſt maximum remedium litium dirimendarum ut l.1.&
2.& ff.de iureiur. non autem intelligo finita ſilentio id-
eſt prȩſcriptione, qm̄ illam non puto impedire lit.con-
te. idem ualet quod impediat pactum de non petēdo iura
mēto uallatum, quia ſolum iurm̄ hoc facit multomagis
iuramentum & peccatum ar.C.de tranſ.l.ſi quis maior.
& ita in iſtis caſibus ſic in iurādo & paciſcēdo lōge facit
a petēdo. Et ita intelligi pn̄t illa uerba. uel lōgo ſilētio ſo
pita &c. & ita tenerem opi.Inn.in prin. licet glo. quȩ eſt.
ff.de uer.ſig. tranſacta uideatur tenere ultimam opi.Inn.
nam ibi exponit tranſacta finita ue.i. tranſactione finita
ut d.l.tranſacta.no.in gl. pone exemplum in fi.& poſſunt
intelligi illa uerba finita conſenſu quando renūciatur li
ti. ut C.de pac.l.poſtquam.

Secunda Conſultatio. Fed.

SVM-

SVMMAE.

1 *Vſuras liberaliter donans, an liberat uſurarium à reſti-
tutione.*
2 *Pactum uel iuramentum faciens de non repetendo uſu-
ras, an hoc non obſtante poſſit repetere.*
3 *Remiſſionem uſurarum facere, & pactum de non peten-
dis uſuris differunt.*

QVAESTIO CLXXXIIII.

SEcundum eſt tale communiter tenetur per doct. de
1 reg. iuris. non dimittitur peccatum. lib. 6. quod † ſi
is qui ſoluit uſuras liberaliter donet & remittat
uſuras ſecurus eſt uſurarius. ut nec iure poli nec iu
re fori teneatur rem reſtituere, quia bene poteſt purga-
ri uitium furti. re furtiua de uoluntate domini remanēte
apud furem. & ſatisfactum intelligitur creditori &c. Sed
cum ille qui pactum fecit de non petendo in effectu ui-
deatur donaſſe & remiſiſſe quia ſemper obſtat ſibi excep
2 tio. ¶† Quæro & dubito quare ille, qui pactum fecit uel
iurauit de non repetendis uſuris poſſit hoc nō obſtante
repetere, cum donatio & liberalis remiſſio ex parte una
& pactum de nō petendo ex alia, ſint paria in effectu. &
quòd talis poſſit repetère, qui fecit pactum de non pe-
tendo uidetur probrae de iureiur. ad noſtram. 2. de uſu-
ris tua.

¶Reſponſio do. Griffolt.

3 ¶† Super ſecundo puncto non ſunt paria remiſſionem
uſurarum facere, & pactum de non petendis uſuris. Nā
qui remittit ius crediti tranfert aliquid in debitorem, &
quodammodo à ſe abdicat actionem ſibi competentem,
& pro tanto ſatisfacere & ſoluere id eſt diſſoluere obli-
gationem dicitur: ut ar. ff. de ſolu. l. ſolutionis uerbum. &
ff. de uerb. ſign. ſolutionis. Qui uero paſcitur, de non pe-
tendo non agit in obligationis ſubſtantia, & non diſſol-
uit obligationem, ſed obligat ſe ad non petendum. uerū
quia huiuſmodi pactum eſt nudum, non datur ex tali nu-
do pacto actio, ſed exceptio ut l. iuriſgentium. §. ſed cum
nulla. ff. de pact. unde qui paſcitur non petere uſuras. ſi
remouetur exceptione replicabit de improbo pacto.
quaſi non potuerit obligari. unde ope replicationis con
ſequitur uſuras ſaltem per medium, ſecundum. c. ad no-
ſtram ſupra allegatum. ſed qui remittit, non poterit etiā
per mediū illas cōſeqni quaſi pinguius ſi remittere quā
paciſci licet utroque modo tollatur obligatio naturalis
ut l. ſtichum. §. naturalis. ff. de ſoluti.

¶Reſponſio alterius doctoris iuris ciuilis.

¶Ergo credo ꝙ pactum de non petendo uſuras poſt-
duam deberi incipiunt liberaliter factum à ſoluente ita
liberet ſicut remiſſio uel donatio quantum ad ſecurita-
tem excipiendi ſi petantur & repetendi ſi reſtituantur ꝑ
facti uel iuris errorem, ratio eſt quia incipiunt eſſe poſt
pactum indebite naturaliter, & ſola ciuilis obligatio re
manet ut l. ſtichum. §. naturalis. ff. de ſolu. & l. ſi non ſor
tem. §. indebitum. ff. de condi. indebi. & not. in l. cū quis.
C. de iur. & fact. igno. ſecus ſi tale pactum interponatur
antequam incipiant deberi. quia tunc non ualet ut l. cū
unas. §. pacta quæ turpem. ff. de pac. ne homines inniten-
tur ad delinquendū. ut l. promittendo. ff. de iur. dot. non
ob. c. ad noſtram. Quia ibi teſtór retulit ſe ad factum non
ad ius. ſic. n. uſuras reſtitui iuſſit his, qui eas probarēt ſol
uiſſe, ꝙ perpetuo durat etiam poſt remiſſionem. non an-
tem iuſſit eas reſtitui his, quibus eas debebat. quia tunc
nil redderetur hæredibus.

Federicus Petrucius de Senis.

SVMMAE

1 *Caſus audiri & decidi iura uoluat.*
2 *Honor patris eſt gloria filij.*
3 *Vicinitas inducit commodum, & incommodum ali-
quando.*
4 *Epiſcopi & legati quod non poſſint tam per ſe quam per
alios in quolibet loco prouinciæ pro tribunali ſedere.*
5 *Non decet neque expedit omne, quod licet.*
6 *Vno conceſſio & omnia connexa, & dependentia, per
quæ peruenitur ad illud & ſine quo, commode fieri
non poteſt.*

QVAESTIO CLXXXV.

SVper eo quod quæritur quid reuerendus pater & do
minus frater Thebaldus Rector ducatus facere ha
beat ſuper proceſſu habito & publicato ſuper arti-
culis formatis & electis, de cōmiſſione & reſcripto
papali, in quo committitur eidē domino Rectori ꝙ in-
quirat an cōſtitutio olim ædita ꝑ uenerabilē patrē domi
nū B. tunc Eubrugdiū epiſcopū &c. ꝗ reuocata fuit per
dom. Ioan. de homelio ſit utilior &c. ut in literis apoſto-
licis per me uiſis cōtinetur dicto reſcripto articulis &
atteſtationib. teſtiū. & aliis tā in facto ꝗ in iure diligēter
attētis. Videt mihi Fede. de Senis minimo decretorū do
ctori ꝙ dominus Rector habeat decernere auctoritate
apoſtolica præfatam conſtitutionem domini Ebredimē-
ſis, fore perpetuis futuris tēporibus inuiolabiliter obſer
uandam. & quod ipſe eam eadem auctoritate factam
de cętero ꝑpetuo obſeruari prout in ſiue dicti reſcripti
continetur. Ratio mouens eſt iſta quia teſtes deponēts
pro conſtitutione domini Ebre. ſunt numero plures, &
deponunt apertiora & uériſimiliora rei de qua quæritur
& id quod deponunt. ueriſimilis eſt, & ſic frequenter, &
ut plurimum fieri conſueuit. ergo & illa pars erit potior
altera. de proba. licet de teſti. in noſtra & de iure patro.
ſuggeſtum. Quod autem ſit magis commune, & ueriſimi-
le, quod deponūt iſti & magis conformare iuri patet. qa
5 † iura uoluerunt caſus audiri, & decidi, ubi poteſt copia
petitorum haberi de reſcrip. ſtatutum. § j. lib. 6. Sed cer-
tum eſt ꝙ hoc melius poteſt haberi in curia ducali quam
in curia illius Capitanei deputati in illa Prouinciola.
¶Item ex perſona domini Rectoris & ſuorum officialiū
non eſt dubiū quòd proceſſus iuſtitię meliós fiet per eos,
quam per illum Capitaneum & ſuum paruum officialē
ex quo ſubditi & habitantes in illa Prouincia reputāt ſe
grauatos. & de hoc ſcandalizantur. ſi capitaneus ibi pone
retur hæc ſola cauſa. ſ. ſcandali uitādi debet eſſe ſufficiēs
pro coſtitutione domin Ebred. ut nor. de no. ope. nun.
c. 2. de præſcri. c. 2. de præben. cum teneamur. dicit enim
Inno. Papa officii noſtri debitum remediis inuigilat ſub
ditorum, quia dum eorum excutimus onera, dum ſcan-
dala remouemus ab ipſis nos in eorum quiete quieſci-
mus & fouemur in pace de offi. lega. c. 1. lib. 6. & de reſt.
ſpo. frequens. ¶ Et hoc ſequitur quod ex bono ſtatu il-
2 lius prouinciæ Romana eccleſia requieſcit in pace. † & ho
nor patris gloria ex filii. Item qui eſt tranquillitate & bo
no ſtatu illius Prouinciæ loca uicina ſentiūt commodū
ſicut econuerſo ſentiret incommodum, quia cortinā cor
3 tinam trahit de ſacra un. c. uno. in 2. col. 2. † & quia ex ui-
cinitate ſentit quis commodum, debet ſentire & incom-
modum de priui. ſuper ſpolia. & de exceſ. præla. clerici.
4 & ibi concordantie. † & quamuis epiſcopi & legati poſ-
ſint per ſe & alios in quolibet loco prouincię pro tribu
nali ſedere. ut de offi. ordi. cū epiſcopus. lib. 6. & de offic.
5 leg. nouit † non tamen expedit uel decet omne ꝙ licet. ut

de

de noto magno.Ceſſatur enim ſæpe a iure pp ſcandalum
faciendum ut dictum eſt ſupra.Et ſi . iceret maleficia cō-
miſſa ibidem non ſic de facili peruenient ad notitiā du-
calis curiæ. Reſpondeo poterunt peruenire quemad.de
alijs partibus ducatus magis remotis perueniunt, ad hoc
de præſumptionibus quoddā.&c.ſcribam. de poſtu. præ-
la.c.1.Item poterit Rector aliquos de illa prouincia face
re denūciatores maleficiorum & facere eos iurare, quod
ſuum officium bene & fideliter exercebunt. ut de teſt.eo.
præterea.& de accu. ſicut olim C. de accu.l.eo quidem
& de hære. excommunicamus.el 1.& hoc optimè proba
tur.per c.1.de of.or.li.6.ubi reprobantur quidam officia-
les quos archiepiſcopus per prouinciam conſtituebat. &
quid tales officiales faciant audiat lector gl.Hoſt.ibi poſi
tam & reſumptam per Io.An.In nouella,uidelicet & hoc
eſt capitulum contra principes & Præſides prouinciarū
qui in quolibet Caſtro ponunt tales Officiales qui ſunt
quæſtuoſi,& oneroſi ſubditis ſuis,& per quandam allu-
uionem trahunt ad ſe totum, & fruſtratim ſicut lupi co-
medunt agnum.allegat in auth.de defen.ciuita.§.unde ēt
datur nulla exigente licentia. Experiētia autem docet ꝙ
legati,Archiepiſcopi, Epī, & Marchiones ducatus , &
Rectores & patroni ſatis haberent reſiſtere extorſionib.
quas fecerūt officiales ſibi & familiares conſeruantes in
domo.quid ergo facient officiales quorum dominus lo o
ge eſt ab eis?& ſi forſan aliquis benefecerit & iuſtè ſe ha
buerit,quis eſt ille,& laudabimus eum,pauci quidem re-
periētur.Et poſito ꝙ reuocatio domini Io.ſit utilior quo
ad burſam cameræ prout aliqui teſtes dicere uidētur pp
compoſitiones.quæ fiebant &c.hoc non eſt conſideran-
dum.nec papa talem utilitatem cōſiderat.utilitatem qui
dam conſiderat conſiſtentem in honorem ut patet euidē
ter ex fine apoſtolici reſcripti.abſit autem a Romana ec-
cleſia illa utilitas.ut fiat compoſitio de criminibus publi
cis.& ꝙ puniantur burſæ ubi deberent puniri homines,
ut de ui.& hone.cleri.quia crimina non debent ſic trāſi-
re impunita.de ſen.excommu.ut fame.de collu.crimina.
& nn.eo.tit.c.ij.91.diſt.ſtudendum huiuſmodi compoſi-
tiones per quas infamabatur Romana eccleſia tranſlule
runt regimina Marchiæ Ducatus ad manus italicorum
per quorum regimina Deo propitio præfatarum pro-
uinciarum incolæ, protecti ſedent ad incurſibus oppri-
mentium.& ſedēdo quieſcunt in pulchritudine pacis.de
ele.cum fundamenta.lib.6.¶ Ego Federicus prædictus ꝙ
ſupra ſcriptum eſt aliis ſcribendum commiſi.& prout ſu
pra continetur ſic conſulo. in cuius rei teſtimoniū ſigil-
lum meum appoſui conſuetum.

¶Federicus.

CAſus talis eſt.Quidam exiſtens Vicarius Præſidentis
in quodam Conuentu fratrum prædicatorum per.
miſit tempore interdicti poſiti per officialem eccleſię ſe
pelire in eorum cimiterio,dici faciēdo miſſam ſuper cor
pus cuiuſdam beghinæ ueſtitæ habitu dictę religionis
fratrum prædicatorum,& ipſemet uicarius interfuit par
ti ipſius miſſę.clauſis tamen oſtiis, & ſecularibus exclu-
ſis.& uoce ſubmiſſa.cum tamen dicta beghina, & alię ſi-
miles habeant priuilegium a ſede apoſtolica quòd inter
dicti tempore,poſſint intereſſe diuinis,& recipere eccle
ſiaſtica ſacramenta. Modo quæritur nūquid inciderit in
interdictum.qui diuina ſic fecit celebrari, ſupra corpus
defunctę,uel non.& ſi incidit per quem debet uel poſſit
abſolui.¶Super primis dubitationum articulis habita de
liberatione ſufficienti,primo quęramus de Officialibus
miſſarū,an ob hoc ſolum officiantes,& celebrantes notā
alicuius ſententiæ uel tranſgreſſionis incurrant. Secun-
do uidebimus de ſepultura.Ad primum arguitur ꝙ non
licuerit miſſam.uel officium mortuorum dici ſuper fune
re defuncti.Nā regula eſt tpe generalis interdicti ꝙ nulla
debeāt diuina officia celebrari,ut de ſponſa. non eſt. de
ſen.excommunica.c.ult.in prin.lib.6.Non ob.priuilegiū
quo licitum eſt intereſſe diuinis.Nam extincta perſona,
extinctum eſt priuilegium,de regu.iur.lib.6.c.priuilegiū
perſonale.¶In contrarium arguitur per regulam,quæ ha
bet cui communicamus uiuo & mortuo communicare
debemus.de ſepul.c.ſacris.24.q.2.c.1.& ij. Item cui diui
na & ſpiritualia conceduntur,& mortuo pſalmi & pſal-
lerium uoces denegare non debent, ſubmiſſe tamen. 13.
q.2.¶Item cum talis poſſit in cimiterio ſepeliri. ut dice
tur in ſequenti articulo.ergo omnia debent ſibi concedi,
quæ ad ſepulturam conueniunt,uidelicet officiū mortuo
6 rum & miſſa ſecundum conſuetudinem loci. †quia uno
conceſſo omnia ſunt conceſſa connexa & dependentia.
& per quæ peruenitur ad illud ſine qbus illud fieri com
mode non poſſit.de of.dele.præterea.& c. prudētiam.§.
ſexta nobis.& de conſti.tranſlato. Item cum uigore pri-
uilegij habilis ſit ad maiora,ſcilicet ad ſacramenta quo-
rum aliqua cum diuinorum celebratione conferuntur.
quomodo non erit habilis ſolum ad diuina, cum magis
poſt exitum præſentis uitæ quis indigeat orationibus &
ſacrificiis ſacerdotum ut 13. q.2.non extimemus & c.ani
mæ. Et iſtam partem credo ueram. ut nulla nota uel ſen-
tentia ex tali miſſa uel officio ſit intruſa.¶Sequitur de ſe
pultura & uidetur quod nō potuerit ſepeliri.quia ſepul-
tura per ſe & nominatim eſt prohibita.ut de pœni.& re-
miſ.quod in te.& de priuile.c.epiſcoporum.lib.6.in quo
c. ſepultura uidetur poni: ut quid diuerſum a ſacramen-
tis,& diuinis officiis.ergo licet diuina officia & ſacramē
ta ſunt conceſſa per priuilegium, non tamen per hoc ui-
deretur conceſſa ſepultura. Sed contrarium magis pla-
cet.ut intentio Papæ priuilegiantis ſit, ut ad iſtas beghi-
nas non ſe extendat interdictum.Nam.nomine ſanctorū
ſacramentorum,non ſolum intelliguntur ſeptem ſacra-
menta eccleſiæ ut c.ueniens de tranſa.ſed omnis res ſa-
cra, & eccleſiaſtica;ut ibi.unde uendens ſepulturam,uel
locum cimiteriatum ſymoniam committit. quia rem be
nedictam & ſacram uendit.ut ibi & de ſepult.c. penulti.
Item cui conceditur ingreſſus eccleſiæ & ſepultura.ut de
ſenten.excommu.is cui lib.7.fallit in caſu ſpeciali.ut de
tot.c.2.¶Concludēdo ego credo,& ita conſulo ſaluo cō
ſilio ſaluis ſententiis,omnia ſupradicta licite fieri potuiſ
ſe ſine aliqua iuris trāſgreſſione quæ ille uicarius permi
ſerit.In quorum teſtimonium ego Federicus de Senis de
cretorum doctor ſuper hoc cōſultus prędicta propria ma
nu ſcripſi,& ſigillum appoſui conſuetum.

¶Ad idem.

SVMMÆ.

1 *Priuilegium datum quibuſdam tempore interdicti de ce-
lebrando diuina ceteris excluſis,an comprehendat eccle
ſiaſticam ſepulturam.*
2 *Communicari mortuo regulariter permittitur cui uiuo cō
municatur.*
3 *Eccleſiaſtica ſepultura an ueniat nomine diuinorum of-
ficiorum.*

QVAESTIO CLIX.

FActum eſt tale. Felicis recordationis Grego-
rius Papa conceſſit benghinabus aliiſque per-
ſonis ſpiritualibus Ciuitatis & ſuburbij Ciuita-
tis Londineo. priuilegium infraſcripti tenoris.
Gregorius epiſcopus &c. Beghinis & Beghinabus ciuita
tis & ſuburbij Londinen.&c.ut cum interdictum genera
le terræ fuerit poſitum in parochiis eccleſiarum ciuitatis
& ſuburbij Londinen. ubi degetis per ipſarum Rectores
ſeu Vicarios & presbyteros,non interdictos uel excom-
municatos ſeu ſuſpenſos clauſis ianuis excluſis omnibus
aliis,& præſertim excōmunicatis,& interdictis,nō pul-
ſatis campanis uoce ſubmiſſa diuina officia facere cele-
brari

brari & eccleſiaſtica recipére ſacramenta deuotioni ue-
ſtræ auctoritate præſentium indulgemus nulli ergo om
1 nino hominum &c.Nunc inter alia quæritur † utrum be-
ghinæ & beghini prædicti tempore interdicti decedétes
posſint eccelcſiiaſticam ſepulturá habere.Et uidetur dicé
dum ſecundum Huiguitionem de Vercellis.& Iac.de Ca-
ſuli,quod priuilegiati præfati eccleſiaſticá ſepulturá ha-
bere posſint.ſicut alij qui poſſunt priuilegij iure ſepeliri
in cimiterin tempore interdicti.hoc ideo quia cum om-
nis uoluntariorum ſacramentorum percipio ſimul cum
ſepultura tépore interdicti denegetur:ut eatra de pę.&
re.quod i te.pari róne reſtitutis diuinis ſacramétis ſepul
tura quoque reſtituta eſſe uidetur:ut C.de nup.l. ſi libera
tam.ff.de admi.tuto.l.quæritur.eatra de conſt.translato.
& facit optimé.C. de ſenten.paſ.& teſti.l.fin. in ſi . Item
quia par cauſa eſt ligandi & ſoluendi.ut ff.de re iudi.qui
2 pnteſt.de pę.diſt.2.uerbum dei.& 95.diſt.illud. ¶ † Præ-
terea regula generalis eſt, cui communicamus uiuo &
mortuo communicare debemus.¶Sed iſtis beghinis uiué
tibus diuina officia licet participare tempore interdicti.
iat ex priuilegiis apparet,ergo ipſis quoque morieutibus
diuinum officium,quod in ſepultura celebratnr pſtantib:
eſt,diuinum enim officium in ſepultura canitur ſeu legiť
iat 23.q.5.placuit.& cui communicamus uiuo & mor-
tuo communicandum eſt & econuerſo.ut 24.q.2.ſaue.&
extra de ſenten.eacommu.a uobis.¶Probatur etiam hoc
ſumpto ar.a contrario ſenſu extra de fo.c.1.& de rapto.
c.2.quæ ſunt ſpecialia ar.etiam ad prædicta . ut eatra de
deci.ca parte.de priui.c.quia circa.Nec ob.eatra de pœ.
& re.quod in te.in fin.ubi dicitur quod ſpecialiter cleri-
cis indulgetur,ut tépore i uterdicti posſint ſepeliri.ergo
alij ſepeliri non poſſent, quia illud hodie nó eſt priuile-
gium cum ſit redactum ad ius commune in corpore iu-
ris clauſum.uel poteſt dici quod ipſum ius etiam quádo
que dici poteſt.quia omnes uiæ domini miſericordia &
ueritas,ſicut dicimus in poſtulatiune:ut extra de poſtu.c.
poſtulationem.

¶Ad idem reſponſio alierius .

¶Caſus talis eſt.conceſſum fuir cuidam ut tempore in
rerdicti audire poſſet diuina & percipore eccleſiaſtica ſa
cramenta.modo mortuus eſt. ¶ Quæritur utrum posſit
ſepeliri cum officio,ſubmiſſa tame uoce & campanis nó
pulſatis.¶Ad quod dico quòd talis admitti non debet ad
ſepulturam.nam interdictum nedum prohibet ali qué ad
mitti ad diuina uel eccleſiaſtica ſacramenta,ſed etiam ad
ſepulturam . & etiam ſine aliquo officio.etiam ſubmiſſa
uoce.extra de pę.& remiſ.quod in te.ubi dicit qnod illud
eſt priuilegium clericorum ſeruantium interdictú. ergo
ius commune erit in contrarium.ſcilicet quod nullus ad
mittatur.ſed cum aliquid generaliter prohibetur quód
ſpecialiter non conceditur intelligitur denegatú . ut de
uer.ſig.eaiui de paradiſo.in 7.colum.in fin.§.porro . ner.
ubi in clemen.Sed hic nó conceſſa ſepultura.ut probabo.
ergo intelligitur prohibita.Quod ſibi non ſit conceſſa ſe
3 pultura probatur,quia † ſub nomine diuinorum officio-
rum,nó uenit eccleſiaſtica ſepultura,ut probatur de ſen.
excom.alma.libr.6. populus tn quatuor ſeſtiuitatibus ad
mittitur ad diuina & eccleſiaſtica ſacramenta inter quæ
non eſt eccleſiaſtica ſepultura ſcilicet baptiſmus, confir-
matio,corpus Chriſti,pęnitétia, matrimonium,ordo,ex
trema úctio.&c. ¶Præterea huic fuit conceſſum ꝙ poſ
ſet audire diuina & percipere eccleſiaſtica ſacramenta.
ſed homo mortuus nó poteſt audire nec precipere eccle-
ſiaſtica ſacramenta.ergo &c.

¶Allegatioues Fed.& quoddam abbate.

QVAESTIO CLXXXVII.

CAſus talis eſt dominus Pe . plebanus de pon-
gna executor: ut dicit deputatus Gualterio con
tem . per literas Legati , quas nunquam habere
potuimus . fecit quoddam præceptum Abbati
de Roſſeno comitatus Senen.die ultima menſis Iunij p
xime præteriti.ut in dictis literis præceptorijs continet-
tur.a quibus literis & contentis in eis appellauit Abbas
præfatus die ſecúda Iunij.& apoſtolos petijt ſolemniter,
ſed nihil fuit reſponſum per executorem ipſi appellanti.
die uero.27.Iulij citauit executor Abbatem.ut ueniret ad
accipiendum apoſtolos,die 29.eiuſdem menſis in termi-
no procurator Abbatis compatuit ad recipiendum apo
ſtolos,ſed eos habere non potuit.ut conſtat publico in-
ſtrumento.¶Nunc queritur , executor uiſis iuribus par-
tium quid habeat reſpondere.& nunqnid posſit ſe alte-
rius de negotio intromittere.¶Ad quod reſpondeo Ego
Federicus Petrucius de Senis , ꝙ iſte executor nullo mo-
do poteſt ſe intromittere niſi appellationi renunciatum
ſit.Caſus eſt eatra de appe.ut ſupra ſecundo reſponſo &
c.ab eo.ſecundo reſponſo lib.6.& eo.tit.in clemen.ca.2.
1 In quibus cauetur ꝙ † ſi iudex non dedit apoſtolos peten
ti,infra.xxx.dies a die Præceptorum & ſententiarum la-
tarum contra Abbatem a quibus ſententiis poſtea appel
lauit.Sed poſito ſine præiudicio ueritatis ꝙ ſimus infra
xxx.dies,dico ꝙ iudex debet deſerre,quia aut appellatio
eſt manifeſte fruſtratoria,tunc non debet recipi.nec eidé
deſerri.Aut eſt manifeſtè uera,& ex ueris & legitimis cau
ſis interpoſita,& tunc indubitanter debet recipi.aut dubi
tatur de illius iuribus.& tunc in dubio propter reueren-
tiam Superioris deferendum eſt,ut legi.& nota.extra de
app.dilec.in ſi.& ibi gloſſ.& c.debitus in gloſſ.colligitur
euidenter.2.q.6.ad roman.1.& per Archi.extra de appe.
ſi a iudice.lib.6.& in hoc iudex a quo appellatum eſt,de-
bet ſeipſum eatraiudicialiter ſe iformare . Sed uideamus
cauſas inſertas in appellatione prima,quia iudex manda
tum dedit non facta fide de ſuo mandato.& ſic Abb. cre
dere non tenetur de offi.dele.c.2.nec uſque hodie poteſt
haberi.Item non citatus non conuictus præcipitur &c.
¶Item ſine cauſæ cognitione iſte executor quantum in
eo fuit priuauit Abbatem & monaſterium ſua poſſeſſio-
ne.Item & huic non eſt posſibile reſponderi , beneficia
quæ ſunt de menſa non dicuntur uacare & tanquam ua-
cantia non poſſunt acceptari uel conferri,caſus eſt extra
de conceſ.prębe.frequens.uer.quidá in eccleſiis.ac iſtud
oratorium uel eccleſia ſancti Andreæ.ſi qua eſt cum ſuis
iuribus ſi qua habet uniretur menſæ Abbatiæ , & per do
minum Legatum.per quam unionem factum eſt de men-
ſa.ut no.in d.c.frequens.Item conſtat de fundatione ora
torij,ꝙ fuit ſine dote & ſine regimine Rectoris conſtru-
ctum & quaſi priuatum . Item conſtat quòd auctoritate
Superioris fuit deſtructum.& ſic perdidit unionem & pri
uilegium oratorij . extra de noui oper.nun.ca.2.& ibi de
hoc per Inno.illæ cauſę,et quælibet earum apud iudicem
appellationis ſunt ſufficientes ad iuſtificandum appella-
tionem multofortius ſunt iuſtæ ad inducendum iudicem
a quo ad deferendum,quia per dilationem non uulnera
tur ius impetrantis nec iuſtificatur appellatio ſi alias nó
eſſet iuſta . Pręterea Abb. in ſua appellatione iurauit
&c.Quod iuramento eaclufis calumniam & malitiam
& pręſumptionem inducet pro Abbate . ut ſapiens con-
ſultor in plurimis iuris articulis inuenit.¶Pręterea con-
tenta in proceſſibus domini Plebani habent uim diffini-
tiue,quia quantum in eo fuit finem negocio impoſuit.
Sed nulli dubium eſt ꝙ appellatione pendente a diffiniti
ua uel quaſi interpoſita nil acceptari debet,ſed omnia pé
dere ea futuro euentu. Ea quibus concluditur ꝙ defendé
dú eſt quòd debet officium executoris ſilere conſultor.
quem ignoro.diligéter reſpice,quia caſus quos uobis al
legati

SVMMAE.

1 *Iudex debet dare apoſtolos petenti infra certum tem-
pus:& quid ſi non dederit.*

legaui,& quod ſupra ſcriptum eſt ueritas canonica. Et
patior ego Federicus magnam iniuriam quia contra mo
rem ſolitum non poſſum ueritatem oretenus pādere. Et
tales executores appellantur in Tuſcia Iudices baliſtarū,
quia ſententias fulminant ſicut ſagittas. Item nō poſſum
ſcire, quæ iura habeat alia pars,& tamen obtuli ſibi mea.
Item nunquam fuit plus auditum quod nec precibus, nec
amore potui habere copiam iuriſdictionis iſtius execu-
toris. Et placeat uobis domine conſultor in noſtro cōſi-
lio referre. quæ iura pro illa parte uidiſtis. cōpatior ami
citiæ & honeſtati iſtius executoris. qui ſic ducitur & ti-
meo, ne in eo uendicet ſibi locum. cap. cum æterni. de re
iudi. lib. 6.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Populus, Vniuerſitas, Cōmune, uel Communitas an ſint paria in materia pœnali.*
2 *Banniti quod non ſint de populo Ciuitatis.*
3 *Locus ſi quando dicatur interdictus.*
4 *Epiſcopus, an poſſit ordinare ſus familiares ſine literis ſuorum ſuperiorum.*

QVAESTIO CLXXXVIII.

PVto quòd quādo dicitur, ſuppono Commune Terræ
interdicto. ꝙ ipſi ciues & habitātes in Terra ſint in
1 terdicti. unde credo† quod iſta ſunt paria. Populus,
Vniuerſitas, Commune ſeu Communitas, unde ui-
dentur quod urbe ueterani & Populus ſint interdicti. &
hoc denotant illa uerba poſita in litera domini Rectoris
In ipſam Ciuitatem & ipſum Commune, ut ponat illa tā
quam diuerſa. uide quòd no. Io. An. de ſen. exco. Roma-
na ad finem. In nouella. lib. 6. Et ſi ſic eſt ſequitur ꝙ urbe
ueterani, præſentes & futuri abſentes noxij exceptis ban
nitis expulſis & rebellibus, non poſſunt alicubi audire di
uina officia, uel percipere eccleſiaſtica ſacramenta. ut de
2 ſen. excommu. ſi ſententia. li. 6. in fi. † Ideo dixi bannitis.
quia tales non uidentur eſſe de populo illius ciuitatis. 81.
di. clericos. Si ita eſt, credo quòd ſequitur quod dominus
epiſcopus nō poſſit admittere ad diuina aliquos de illa
terra, uel ciuitate. Et ſi dicatur quod de nominatim inter
dictis debet intelligi. ut de ſepul. c. 1. in e. li. & de priu. cū
ut plantare. §. excōmunicatos. reſpondeo illos intelligi
nominatim interdictos ex quo certū eſt eſſe interdictos.
ut no. Inno. de præb. in literis in princ. Et ex hoc ſequi-
tur quod epiſcopus familiares ſuos ciues illius Terræ
non expulſos non poteſt admittere ad diuina. Additio.
¶Sed non quid locus eſt interdictus, quando dicitur ſup-
pono Commune talis Terræ interdicto. Colligitur quod
ſic, per c. quod nōnullis. de priui. nam a tūc locus non eſ-
ſet interdictus, poſſet ſibi communiter celebrari excom-
municatis,& interdictis excluſis. ut no. per Archi. & Ioa.
An. de ſen. excommu. ſententia. li. 6. Non ob. de priuileg.
c. pen. 2. reſponſo. lib. 6. quia illud intelligitur de familia
ribus non interdictis. Nam quando aliqui erant priui-
legiati, ut poſſent celebrare interdictis, excludebantur in
terdicti excomunicati. ut ibi. j. reſponſo. & eod. titu. quod
4 nōnullis. ¶ † Ad idem quod quæritur, an epiſcopus poſ-
ſit ordinare ſuos familiares ſine literis ſuorum epiſcopo
rum, reſpondeo quod nō credo, niſi totaliter domiciliū
tranſtuliſſet, ut de tempor. ordinan. c. ulti. libro 6. & no
ta. 71. diſtinct. primates. Sed Ioan. And. quæſiuit & dixi.
quod ſi ſine fraude ſunt familiares aſſumpti quod poſ-
ſunt ordinari. ſed illam gloſſ. intelligo ſecundum præ-
miſſa &c.

¶In Chriſti nomine amen.

S V M M AE.

1 *Donatione facta eccleſiæ ſub forma, quod non poſſit uendi nec alienari, an ſi contrafiat oriatur donatori actio reuocatoria.*

QVAESTIO CLXXXIX.

DOnatio Vineæ de ſancto Ber. facta fuit ſub hac
cōditione his uerbis expſſa, uidelicet quod
dictū hoſpitale per ſe uel aliam perſonā non
poſſit uel debeat in totū uel in partem uende
re uel alienare. Sed eſſe & ſtare debeat in perpetuū apud
dictum hoſpitale ad uſum pauperum ipſius hoſpitalis.
1 ¶ †Quæritur an hoſpitale poſſit uendere uel alienare. &
ſi non poteſt,& tamen alienauit, an donāti quæratur ali-
qua actio uel ius ad reſcindendum uenditionem, & an
poſſit locare uel uſumfructum concedere. & licet hæc
materia magis pendeat ex ſubtilitate iuris ciuilis quàm
canonici: tamen uiſo ꝙ leg. & no. de condi. app. c. uerum.
& x. q. 2. hoc ius per Inno. in princ. & Archi. poſt Hugu-
tionem. ibidem. & ff. de leg. 3. l. pe. §. inſtituta. & C. de re-
bus alie. l. ult. uidetur dicendum ut ſatisfiat uoto quæren
tis, qui ueniam habere deſiderat, ꝙ ſiue hoſpitale poſſit
alienare, ſiue non, ex quo non alienauit, non competit
actio donanti ad reuocandum, cum ſibi hoc non proſpe
xerit. & maximè ſi caſu neceſſitatis alienauit lanam. tunc
poſſet ſecundum ea quæ no. Inno. & Hoſti. & Ioan. Andr.
poſt eos in nouella. de foro compe. c. uerum. Lap. Et ſi
non uis concedere alienationem per quam dominium
transferatur, ſaltem concede longiſsimam locationem.
ut no. in §. inſtituta, tamen contradicere uidetur. de rebus
ecc. non alie. nulli. Et ꝙ ſingulis annis ſoluatur certa pen
ſio,& ſic ſēper res erit ad uſum pauperum, quia qui pre-
cio fruitur. re quoque frui uidetur, uel poterit concedi
ad uitā tenentis, uel per uiam uſusfructus uel per tractū
precarij. & in quolibet ſupradictorum caſuum dato qđ
hoſpitale non poſſit quicquam facere,& ꝙ dom. Ioann.
fuit Rector hoſpitalis Senen. eius ſucceſſori competat
ius reuocandi. non tamen hoc uidetur licere donatori.
Forte poteſt implorare officium iudicis ut compellat re
ctorem hoſpitalis ad ſeruandum uoluntatem donantis
uel teſtātis: ut reuocet. ff. de manu. teſt. l. meuia in fi. & de
peti. hære. l. hæreditas. §. ult. Fed. Petrucius.

¶Quæſtio non eſt ſine diſputatione maxima.

S V M M AE.

1 *Iudex an poſſit contra legem ſtatuere.*

QVAESTIO CXC.

GVilielmo de Turno & dominus Cyn. uidentur
æquiparare epm Præſidibus, & iudicibus haben
tibus merum & mixtum imperium. ut l. 1. quòd
quiſque iur. aliás quòd cuiuſque. uni. no. Nunquid
1 † poſſit iudex facere ſtatutum contra legem. in d. l. 1. for
matur quæſtio in gl. & dicit ꝙ ſic pro hac gl. eſt alia in l.
neque pignus. & in l. neque ex prætorio. ff. de regu. iur. &
illas tenet. Dy. in l. 1. ff. de publi. iudi. Contrarium nota
gloſſ. de decre. ab ordi. fac. l. ambitioſa. & pro illa. ff. eo. l.
2. & l. fi. & pro illa facit. l. non impoſſibile. ff. de pac. l. ſi fi
ne. §. lucius. ff. de admi. tu. gl. quæ eſt in l. 2. C. de conſti.
pce. multum uidetur facere, ꝙ no. per Dy. in c. indultum.
de reg. iur. li. 6. In quæſtione ibi formata. an per ſtatutum
poſſit priuari filius legitima,& rationes ibi poſitę uidea
tis. l. 2. C. de adop.

¶ In Chriſti nomine amen. 1326.

S V M-

SVMMAE.

1 *Iuramento non poteſt ligare filium quominus obediat pa tri, nec pro reuerentiam patri tribuendo iuramento con traueniens dicitur periurus.*
2 *Conditio quòd ſaluum ſit ius alterius ſemper in iuramento ſubintelligenda.*
3 *Filius per factum ſuum non poteſt alterare obligationem qua patri tot legibus aſtringitur.*
4 *Præceptum iuris excuſare dicitur quem a iuramento.*
5 *Epiſcopus an poſſit ſe exonerare ab imperio quod habet in ſuum ſubditum.*
6 *Iurans diuerſis rationibus excuſatur a ſuſceptione iuramenti etiam liciti.*

QVAESTIO CXCI.

QVæſtio talis eſt. Scholaris clericus in minorib. filiusfa. exiſtens in ſtudio de uoluntate patris obligatus eſt per iuramentum non exire diſtrictum Bono. niſi prius ſolueret debitum, ad q tenebatur, reuocatus a patre, uel ab epiſcopo ſuo ſub pœna excommunicationis ad certam diem, petita licentia a creditore, ſed non obtenta rediuit ad patrem uel epiſco-
1 pum. ¶ †Quæritur utrum ſit periurus. & uidetur q non. Et primo uideamus an excuſetur propter præceptum patris. certum eſt q obedientia & reuerentia, quæ debetur patri a filio maximè filiofami. prouenit ex iure diuino, naturali, & poſitiuo. unde & in l. ueteri dicitur honora patrem & matrem. & in d. l. dicitur: ut parenti & patriæ pareamus. ff. de iuſt. & iur. l. ij. Quanta autem ſit ptãs quã pater habet in filiumfa. colligitur inſti. & C. de pa. po. & qui uel alie. iur. ſunt inſti. & ff. C. de bo. quæ libe. per totum & de emen. propin. l. una. & 23. q. 10. duo ſita. 45. diſtinct. § ſolummodo. cum ſuis ſi. & de iureiu. cum quidã. ij. reſpon. Hoc ergo præſuppoſito quod filiusfa. multiplici. l. obligatus eſt patri ad petendum, dicendum uidetur q omnis obligatio cum iuramento, uel ſine. facta per filiumfa. intelligitur q ſaluo iure patris, ut non præiudice
2 tur primæ obligationi. Nam † inter alias cõditiones, quas in ſe tacite habet iuramentum, eſt iſta potior quod in ea intelligitur ſaluum ius alterius ut extra de iureiurã. cum contingat. eod. titu. quanto. & ca. ueniẽs. nec nocet q prima obligatio ſit ſine iuramento, ſecunda cum iuramẽto. Nam obligatio quæ hic præcedit non ualet frangi ſine peccato mortali, non ergo ualet iuramentum per id qđ inducitur quis ad peccandum. ut in d. ca. quanto. & hoc no. Hoſt. eod. titu. ueniens. ad idem q ipſe & Inno. not. de ſpon. ſicut literis. in fin. hinc eſt quod filiusfa. nõ poteſt uouere ſine conſenſu patris, excepto uoto religionis, per qđ ſoluitur patria poteſtas. ff. de pollici. l. ij. et cum iuramento. ut 22. q. 5. pueri. & c. paruuli. & q. 3. tribus. & licet iſti canones uideantur loqui de impuberibus idem eſt in puberibus. nam in puberibus obligat ætas: in impuberib. patria poteſtas, ut oo. Inno. & Hoſt. de uot. ſcripturæ. uide quod no. xxij. q. ij. mulier in glo. pe. & ultim. & hoc ſo
3 lum procedit, quia † filius per factum ſuum non poteſt alterare uel uulnerare obligationem, qua patri tot legibus tenetur. nam, & licet filiusfa. iniuriam ſibi factam poſſit remittere, tamen actioni competenti patri præiudicare non poteſt. ff. de iniur. l. j. §. uſque adeo. ff. de pact. l. in perſona. immo plus ſecundum ueram opinionem Hoſtien. filiusfa. qui incurrit canonem ſi quis ſuadente. non tenetur itinerare ad curiam, ut ipſe oo. de ſeo. excom. mulieres. & idem eſt i ſeruis, mulieribus, & aliis alieno iuri ſubiectis. ut eod. ti. relatum ad idem. xxxij. q. vij. mulier. & 33. q. 5. manifeſtum. cum ſim. & ad hoc facit quod nota. Hoſt. de æta. & qua. indecorũ. ubi tractatur an ſecũdo liberet a patria poteſtate, & totũ hoc procedit ratione ſoli quia per ſecũdam obligationem non poteſt, præiudicare priori. licet inquantum in ſe eſt teneatur ſeruare. ex quo ob ſeruari poteſt ſine periculo de iureiur. ſi uero. Et per hoc reſpõſum eſt ad multa contraria. eſt enim ueriſimile q filius mẽte geſſerit in aliquo præiudicare debito patrono. quia nec præiudicare poteſt. ergo nec i generali obligatione uidetur hoc cogitaſſe. ut de iureiur. ueniens cũ ſuis ſimili. Et hoc bene declarat Hoſt. eo. ti. quẽadm. uer. 6. & uer. 15. & in c. ueniens, & in c. cũ cõtingat. ad hoc quod eo, tit. c. ij. & de pact. ca. ij. lib. 6. Et ſi opponatur q pater dando ſibi licentiã eundi ad ſtudiũ uidetur omnia cõceſſiſſe, ſine quibus alius nõ põt eſſe cõmode i ſtudio, qui filius forte ſine tali iuramẽto nõ iueniebat pecuniã mutuo. ad qđ facit in ſimili caſu. de accuſ. ex parte. ff. de iudi. ſi lõgius So. duplex, prima quia nõ eſt ueriſimile, quòd pater hoc mẽte cogitauerit, quòd nõ liceret ſibi filiũ reuocare cũ uult. uidetur. n. cõceſſiſſe i genere ea quæ uerisimilia ſunt & nõ nimis ardua. & ſibi præiudicãtia. & ad hoc faciãt iura ſupra inducta. Et ad idẽ de procu. c. ij. i cle. & dico quod pater peccat reuocando, nõ tñ peccat filius. ar. eius quod dicimus de uxore & monacho, qui habuerit licẽtiã aliquid faciẽdi. 23. q. 5. manifeſtũ. & q no. per dõ. Io. An. de teſt. c. j. in clem. & pro iſta parte faciũt iura, quæ allegãtur in ſequẽti mẽbro. & iura quæ hic allegata ſũt faciũt ad partẽ ſequẽtẽ. Itẽ quòd iſte ſcholaris excuſetur a periurio propter iuſſum domini ẽpi ſic probatur, nã iuſſus paternus eũ excuſat. ut patet per ſuperiora, multoſortius debet enim excuſare iuſſus ſui iudicis, quia plus põt epiſcopus exercere in ſuum ſubditũ dũ manet ſubditus, quã pater in filiũ, quia iudiciũ redditur inuitũ. de iudi. cap. 1. cũ ſimili. & quia in obediendo maior poteſtas præponitur. 8. diſt. quæ cõtra, & quia obligatio filij ad patrem extraiudicialis. ff. de iuriſdi. omn. iudiic. l. qui iuriſdictioni, unde & filius in iudicialibus maior eſt patre, & filio & iudici pater obtemperare debet. nec tunc ſubeſt ſibi filius. ut ff. ad Tre. l. ille a quo in fi. & l. nã quòd cum ſimi. licet quo ad debitum naturale pater teneatur. Ad quod facit quod no. xxx. diſt. c. ad hoc quia in iuramẽto intelligitur exceptũ ius ſuperioris nedũ Papæ ſed alterius ſuperioris de iure iureiuran. uenientes. & ibi de hoc per Hoſtiẽ. unde in ſtatuto iurato per canonicos intelli-
4 gitur ſaluũ ius ẽpi de cle. nõ reſidẽ. c. antepe. Itẽ quia præceptũ iuris excuſat a iuramẽto, ut patet in his quæ leguntur & no. de hære c. ultim. 15. q. 5. c. ultim. & per Inno. & Hoſt. de dolo ueritatis ſic præceptũ iudicis & legis reuocãtis ſunt paria. ut no. de ap. cũ ſpeciali. immo maior eſt quam tex. ff. de arbi. l. celſus. & maxime procedit hoc ſi clericus tenet beneficium ab ipſo Epiſcopo. & ſine licentia ſui iuit ad ſtudium. ad hoc de cle. non reſiden. relatum
5 & c. pe. & ult. cum ſuis gloſſ. Nam † & ipſe epiſcopus ſi uellet non poſſet ſe exonerare ab imperio quod habet in ſuum ſubditum. ut ff. de offic. præſid. l. legatus. multo fortius nec ſubditus hoc facere põt, nec tacitè nec expſſè maximè epiſcopo ſuo non conſentiente. ad hoc de fo. compe. c. ſi diligenti cum ſua gloſ. Et pro iſta parte & ſuperiori facit quod no. Hoſt. de poſthu. c. ultimo. & de clerico qui intitulatus eſt in duabus eccleſiis quam iuuare debeat ſi adinuicem litigant. Ad idem quod no. Hoſtien. de iureiurã. ex reſcriptio. ¶ Item uides q iuſſus iudicis excuſat ab infamia & pœna. ff. de his qui not. infam. l. furti. §. qui iuſſum. & de hoc uide multa iura bene facientia, immo optimè de reg. iur. quòd qs lib. 6. per dominum Io.
6 An. & per dominũ Dy. ¶ Item † quòd præcipit imperator neceſſe eſt fieri. ciiij. q. j. quod præcipitur. ſi ergo neceſſe eſt fieri excuſatur a iuramento de iureiuran. querelam, immo difficultas excuſat eod. tit. breui & utrobique glo. de hoc. Et ut breuiter concludam omnia in prima parte

alle-

allegata faciunt pro iſta parte, & ꝙ præceptum iudicis poſſit alteri prǽiudicare,probatur.ff.ex qui.cau.ma.l. rei dubii. in uerbo coacti. & hęc dicta intelligunt uera ubi filius nó procurauit ſe reuocari,alias ſecus,ad hoc de offi.deleg.paſtoralis in fi.de uer.ſig.c.ulti.lib.6. ff. ex quib. cau.ma.l.qui data cum ſimi.ff.qui ſatiſda.cogan.l.ultim. quamuis gloſſ.ſentiat innuendo illum eſſe periurum. ad idem extra de app.ad hoc ij. Iſta iura allegata faciunt a contrario.Non ob.quod no.Hoſt.de cenſi.c.ſignificauit. ubi uidetur ꝙ iuſſus iudicis nó excuſet illum, qui tenebatur alicui ſub iuramento ſoluere aliquid cui debitori iudex præcepit ne ſolueret creditori accuſato,immo facit pro eo,nam ibi iuſſus iudicis fuit iniuſtus.ex quo accuſato poteſt ſolui.ff.de ſolu.l.res cum ſimi.& ſic iniuſtitia ꝓceſſit ex parte iudicis & eſt imputandum illi qui non appellauit.ut dixit Hoſtien.ſed hic nulla iuſtitia eſt ex parte epiſcopi præcipientis ſiue reuocantis ex quo præſupponimus illum eſſe ſubditum ſuum.Do. Lap. de Floren.

SVMMAE.

1 *Delegatus ad cauſam appellationis & qui pronunciauit iuſtam appellationem an poterit de principali cognoſcere.*

2 *In appellatione tria ſunt,quæ inter ſe conueniunt & ēt differunt.*

QVAESTIO CLXXXIII.

1 RVbrica de app. c. ut debitus glo. hic patet. s. q. 6. in fin. & ibi de hoc ſcilicet † an delegatus ad cauſam appellationis qui pronunciauit iuſtam appellationem poſſit de principali cognoſcere.& dixit ibi ꝙ ſic.& idem hic Inno.& Hoſtienſ.inducūt de teſtam.Raynutius de reſcrip.ſuper literis.eod.titu.Romana.§.ꝙ ſi obiicam.lib.6. Vinc. dicit formam reſcripti ſeruandam propter quod non uidetur ſibi, ꝙ poſſit ſine nouo reſcripto de principali cognoſcere,nec etiā de alia appellationis cauſa,quæ non fuerit expreſſa.credo conſideranda uerba reſcripti.Io.An.dicit ad ampliandum materiam eſt ſciendum an iudex appellationis interpoſitę ante diffinitiuam ſententiam, uel delegatus ipſius poſſit uel nó poſſit de principali cognoſcere. diſtingue ſic,q̄a aut eſt legitima uel in legitima. aut iudex ad quem cognoſcit de cauſa appellationis & ipſam delegat.Et ſi deleget aut cauſa principalis includitur ſub reſcripto commiſſionis cauſę appellationis, aut non includitur.Si appellatio eſt legitima,& non delegatur.& cauſa principalis includitur ſub reſcripto delegationis cauſæ appellationis,planum eſt quòd pōt cognoſcere de principali tā ipſe iudex ad quem, quam delegatus ipſius. Si uero non includitur,nūc ipſe Iudex ad quem poſſit cognoſcere de principali. In delegato tamen ipſius ſubdiſtingue, quia aut partes ipſæ conſentiunt prorogando.ſ. iuriſdictionē ipſius delegati de cauſa appellationis ad cauſam principalem,aut nó conſentiunt.Si non conſentiunt nó poteſt delegatus cognoſcere de cauſa principali.Si autem conſentiunt, iterum ſubdiſtingue: quia aut iudex ad quē delegatus inhibuit delegato ne de principali cognoſceret, aut non inhibuit delegato. Primo caſu. ſ. cum inhibuit nó poteſt delegatus cognoſcere de principali contra inhibitionem delegantis.ff.de iudi.l.2.uer. ſed & ſi iudex. Secundo caſu. ſ. cum non inhibuit. iterum ſubdiſtingue. quia aut illud de quo agitur eſt de illis cauſis in quibus partes poſſunt liberè recedere a iudice quem adiuerit & ad alium ire.ut quia de minoribus cauſis ut pote de temporalibus agitur. aut non eſt de illis in quibus non poſſunt,quia non eſt de maiorib.uel quia de ſpiritualib.primo caſu.ſ. cum de minoribus cauſis poteſt de principali cauſa cognoſcere delegatus.Caue ne contradicat de for. cōpe.Romana.1.reſpō.li.6.ſed nō cōtradicit.quia ſupra præſupponitur appellationē legitimā ultimo caſu, quia eſt de maioribus uel ſpiritualib. Iterū ſubdiſtingue.quia aut iudex ad quē delegato cōſentit aut nó cōſentit. ¶Primo caſu.ſ.cū cōſentit poteſt.ſecūdo caſu.ſ.cū nō cōſentit,non poteſt de principali cā cognoſcere delegatus. Ad hoc ſupra de offi.delegat.cū olim.j.c.ultim.in glo. & de fo.cōpe.c.ſignificaſti.& ꝙ utrobique no.maxime per Hoſtiē.& Ioā.And.ad hoc ēt de reſcrip.cū dilecta de offi.de leg.uenerabili.de reſt.ſpo.piſanis.& infra eo.tit. Romana.§.quod ſi obiiciatur.lib.6.eo.titu.nō ſolū.§. illa uero eod.lib.& qđ no.Hoſtiē.in ſumma de crimi.fal.§. ultim. ¶Secūdo mēbro principali.ſ.ſi eſt illegitima.& iudex ad quē nó delegat uel delegat.& principalis cā īcludit ſub reſcripto delegationis cauſæ appellationis ſubdiſtīgue, quia aut iudex a quo detulit appellationi,aut nó detulit, aut neutrum fecit,utpote,quia dare apoſtolos dilatorios uel refutatorios recuſauit, ſi detulit iterū ſubdiſtīgue,q̄a aut cōſtat iudicē a quo q̄ appellationi friuolæ detulit iurōnē hēre,aut cōſtat nō hēre aut dubitat.Primo caſu poterit cognoſcere de principali, tā iudex ad quē ſi nō delegat,quā ipſius delegatus ſi delegat,&hoc poterūt & ſi nó iure appellationis quia illegitima eſt, tamē iure appellationis delegationis.ut ĵ eo.titu.cū appellationibus friuolis.lib.6.& idem in ſecundo caſu & ultimo.ſ.quando dare apoſtolos recuſauit dummodo fuerit legitimè requiſitus. & in dando apoſtolos nō fuerit impeditus.alias erit ſecus.ut infra.eo. tit.ut ſuper,& c.ab eo.lib.6.& eo. titu. quamuis rigor in clemen.Et idem erit ſi appellans, cauſam appellationis ſe obtulit probaturum corā iudice a quo nec fuit admiſſus.ut infra eo.ti.interpoſita in princ. hoc uerum niſi cauſa,quam obtulit ſe probaturum notorie fuiſſet falſa,quia tunc ſecus ut no.Inno.& Hoſt.i d.c. interpoſita.& infra eo.tit.Romana.li.6.Secundo caſu. ſ. cum conſtat iudicem a quo appellatione friuolæ deferētem non habere iuriſdictionem non poterit cognoſcere de principali.& iſtud membrum poteſt intelligi ex uerbis Pe.de Ram.de excep.olim.in tertio & ultimo caſu. ſ. cum de iuriſdictione iudicis a quo appellationi friuolæ deferentis dubitatur. Iterum diſtingue. quia aut ipſe deferens erat tempore delationis in quaſi poſſeſſione habēdi iuriſdictionem in cauſa in qua fuit appellatum,aut nó erat in dicta poſſeſſione. primo caſu de accuſ.principali cognoſcere poterit iudex ad quem & delegatus ipſius ad hoc 3.q.7.l.uerum infra de iure patro.conſultationibus & ꝙ ibi no ſecundo caſu non poterit.ratio huius eſt, q̄a cum ipſe iudex a quo, qui non erat in dicta poſſeſſione non deferēdo appellationi poſſet de cauſa principali cognoſcere.& tali appellationi deferendo non poſſet,ergo deferendo non ſolum defert ad iudicem ad quem, & ipſius delegatum cauſam appellationis, uerum etiam principalem ſicut defert iudex de cuius iuriſdictione conſtaret. poterit ergo in hoc caſu ipſe iudex ad quem & delegatus ipſius de cauſa principali cognoſcere.alias non,nt ſi fortè partes cōſentirent,& eſſet talis ipſe iudex ad quē qui per ſimplicem querelam poſſet a partibus ipſis adiri.ut pote Papa & ipſius delegatus,ſupra. de offi.delega. c.1.ad hoc eo.ti.cordi.lib.6.de fo.competen.Romana. ī prin.eo.lib.& quod infra dicetur.ratio huius eſt,quia iudex a quo,quem conſtat iuriſdictionem non habere, uel de quo dubitatur an habeat, & q̄ non erat in poſſeſſione non habēdi iuriſdictionem in ea cā,apellationi friuolæ deferens per ſuam dilationem non defert ad iudicem ad quem principalem cauſam.licet deferat ad cauſam appellationis. cum nec ipſe iudex a quo de principali non apparet cognoſcere poſſit,unde ꝙ nō habet alteri demādari non pōt.1.q.7.diabertū debet infra de iure pa.ꝙ autē facit quòd no.Guil.in Spe.de app. §. qualiter app. in ul.col. uer. quòd autem dixi. & prædictum. c. cum ap-

pella-

pellationibus friuolis.&qđ no.Ioã.An.ibidẽ ĩ apoſtillis. & idẽ dicẽdũ cũ nõ dedit apoſtolos,aut probatioẽ oblatã nõ admittit.ſ.de quo conſtat ꝙ iuriſdictio nõ habebat uel de quo dubitatur an haberet,& non erat in poſſeſſione habẽdi iuriſdõnẽ ut pręfertur.ſi aũt nõ detulit iterũ ſubdiſtingue. quia aut Iudex ad quẽ qñ nõ delegat ſeu delegatus ipſius qñ delegat pronunciat iuriſdõnẽ ad ſe ꝑ legitimã appellationẽ eſſe deuolutã aut nõ pronũciat,primo caſu.ſ.cũ pronũciat aut appellatur ab ipſius pronũciatione aut nõ appellatur.Et ſi appellatur,aut appellatur legitime aut illegitime à tali ꝓnũciatione.Si appellatur legitime nõ poterit coguoſcere de cauſa principali.Si vero nõ appellatur uel appellatur illegitimè tali pronũciatione iterũ ſubdiſtingue. quia aut appellatio ꝑ quã pronũciat ad ſe iuriſdõnẽ eẽ deuolutã,eſt manifeſtè friuola,aut nõ eſt manifeſtè,uel aliàs friuola.ſi eſt manifeſtè friuola. nõ poterit cognoſcere de cã principali.rõ huius eſt,quia appellatio manifeſtè friuola in tm̃ reprobatur à iure ut taliter appellãtẽ priuet poteſtate iterũ appellãdi in eadẽ cã ut in cle.de dolo & contu.ſi ante diffinitiuã,pari rõne impediet iudicẽ ad quẽ ut ꝑ ſuã pronũciationẽ notoriè cõtrariã ueritati & manifeſte licet ab ea nõ appellet non põt iuriſdõnẽ ſuper principali cã exercere. Addit.¶Caue ne ꝯtra dicat qđ no.de ſen. excõ.per tuas in gl. error intollerabilis ultra mediũ ad hoc. ſ. de reſcrip. ſuper litteris.ĩ ſi.& quod ibi no.per Inn.& Hoſt.& Cõpo.& Io.An. ſ̃.de dila.c.ij.in magna gl.& x̃ de purga.uul.c.ſignificatibus.& qđ ibi no.& de regu.iur.c.ea quæ fiunt a iudice.li.6.& quod no.Inn.& Hoſt.& Io. An.extra de uer.ſig. c. ex parte.j.facit ẽt quod no.Bernar.ſ̃.de reſcri.c.Rodulphus ad finem gl.Si nõ eſt manifeſtè friuola poterit cognoſcere de cã principali.argu.j̃.eod.romana.§. cum aũt & §. ſi uero.li.6.& de ſenten.excom.uenerabilibus.§.ſed & ſi iudex eodem li. Et hoc uerum eſt ſi Iudex à quo cui ſubſint appellans & appellatus,talem pronunciationem ſciuerit nec ẽt appellauit ab ea,aliàs non.arg.ſ̃.de ſo.comp.ſignificaſti.& prædicto c.Romana.in j.gl.& j̃.eo.tit. c. cordi. li.6.in gl.ſuper uerbo appellans.& ar.ibidem in glo.hoc ideo dicit.uer.cum Inn.ſcripſit.Si aũt non pronunciat.iterum ſubdiſtingue ꝙ aut partes ipſe conſentiunt:ut ipſæ.ſ. Iudex ad quem uel ipſius delegatus de principali cognoſcat. aut non conſentiunt.¶Vltimo caſu non poterit de pricipali cognoſcere.primo uerò caſu poterit cognoſcere de principali tã ipſe Iudex ad quẽ,qñ nõ delegat. quã ipſius delegatus cũ delegat, quaſi per quãdã ꝓrogatioẽ factam de cã appellationis ad cãm principale.ut in d.ca. cordi,ut ſuperius dictum eſt.prout not.Arc.in d.c.cordi. in gl.hoc intellige.& Inn.in d.c.romana.Ad hoc etiã prædictum.c.cum olim.c.P.& G. & c. ſignificaſti. de offi.dele.de foro compe.Si uero eſt appellatio illegitima & Iudex ad quẽ delegat non includitur ſub reſcripto delegationis cã principalis,& tunc non poterit de ca principali cognoſcere delegatus ipſius Iudicis.ad quem,non pronũciatione ꝑ præmiſſa nec ab ea appellat.& niſi partes poſt pronunciationem aqua non appellatur iuriſdictionem de cauſa appellationis ad cauſam principalem prorogãdo conſentiant. & ſic de cauſis minoribus. uel Iudex ad quem conſentiat, & poſſet Iudex ad quem per ſimplicem querelam adiri. & Iudex a quo detulit uel apoſtolos dederit. ſeu probationem oblatam non receperit & iuriſdictionem habuerit & ſciuerit pronunciationem & non appellauerit.& prout in alijs membris huius diſtinctionis ſuperius dictum eſt. Ex his autem conſecutiuè
2 poteſt colligi quòd tria ſint in appellatione quæ inter ſe conueniunt,& etiam differunt primũ appellationis delegato,ſm eſt dationis apoſtolorum recuſatio.tertiũ eſt oblatæ ꝓbationis cãæ appellationis repulſio. Cõueniũt qa utrũque ipſorũ releuat appellantẽ ab onere probationis appellationis ſeu propoſitæ exceptionis.& hoc quo ad iuſtificationem appellationis non quo ad effectũ exceptionis conſequendum.Item quod libet ipſorum facit poſſe procedere in cã Iudicem à quo.& facit Iudicem ad quẽ ꝓcedere poſſe in principali.Itẽ qa ad hoc.ut hic uerificentur requiritur in qualibet ipſorũ,ut is qui appellationi detulit uel apoſtolos dare recuſauit,ſeu probationẽ oblatam admittere noluit iuriſdictionem haberet in cã. ¶Differũt aũt.nã appellatiõis delatio,& dationis apoſtolorũ recuſatio,quãtũcũque appellatio ſit friuola deferũt cãm appellationis & principalem ad Iudicẽ ad quẽ oblationis non manifeſtæ ꝓbationis falſæ repulſio nõ defert ſm ea quæ no.Inn.& Hoſt.in d.c.interpoſita in prin.& j̃. eo.tit.Romana li.6.Item ſi alias eſt appellatio friuola ex ſui forma non releuat appellantẽ probationis oblatio.& cũ iuuat ſeu releuat eo caſu appellationis delatio, & dationis apoſtolorum recuſatio.Itẽ:quia illa ẽt inter ſe differunt.quia appellationis delatio hẽt effectum ſuum per oĩa ẽt ſi iudex a quo appellationi deferens non fuerit ut daret apoſtolos requiſitus, recuſatio uerò dationis apoſtolorum non hẽt ſuum effectum niſi ipſe Iudex a quo,ut apoſtolos daret,fuerit legitimè requiſitus,& in dãdo eos non fuerit impeditus, ut ſuperius dictũ eſt. Et faciũt hoc ad id quod dicitur ꝙ tũc.ſ.Iudex.ad quẽ ſeu delegatus ipſius qui pronunciauit bñ appellatũ,põt de principali cognoſcere qñ.ſ.Iudex à quo erat Iudex & poterit de principali cognoſcere.ſi uero fuiſſet exceptũ,alias ſi nõ habebat iudex à quo iuriſdõnem nõ põt iudex ipſe ad quẽ uel ipſius delegatus licet pronũciauerit bene appellatum ſuꝑ principali ꝓcedere ꝓut no.Io.An.ſ̃.de reſcr.ſignificante.ſm Boatinum & ſm Pet.de Rampo.& Abb.ſ̃.de exce. olim.c.olim.in ſi.facit ꝓ prædicto Boatino.& Pet.& Abba.facit ad hoc.quia ſicut Iudex qui non eſt Iudex ſi deferat appellationi friuolę ꝑ ſuam delationẽ non defert ad Iudicẽ ad quem,uel ipſius delegatum cãm principalẽ.ita non dẽt deferre grauamini talis Iudicis à quo ꝑꝑ qđ fuit ab eo appellatũ & ꝓnunciatum,qa uerũ eſt bene appellatum rõue.Sed in contrarium ſ.qđ poſsit procedere ſuper principali.ẽt ſi Iudex à quo iuriſdictionẽ nõ habebat ex quo ꝓnunciauit bene appellatum.facit iſtud.c.ut debitus & ſ̃.eo.ti.ſignificauit.in ſi.& ꝙ ibi no.Ber.& Hoſt. ¶Poteſt dici ꝙ ſi iudex ad quẽ põt adiri ab ipſis partibus in eadem cã per ſimplicem querelã,& ſub reſcripto omiſsionis appellationis cã principalis includitur.cognoſcere poteſt de cã principali Iudex delegatus in cã appellationis,ex quo pronũciauit eſſe bene appellatum.& ſi Iudex a quo non habuerit iuriſdictionem,aliàs nõ poteſt ſic adiri, cognoſcere nõ põt delegatus,& hẽt tũc locũ dictũ Boatini.ratio huius,qa cũ reſcriptũ ſit cõe actori & re.ut ſ̃.de reſcri. ex parte. ij.de reſti.ſpo.ex conqueſtione.ubi de hoc ꝑ Inn.& Hoſt.Io.An.de mu.pet.c.ſi.& ſ̃.eo.tit.oblatæ in cle. de cau.poſ. cã beneficiali.& ex quo appellãs nõ uſus eſt, poterit appellatus,ut eodẽ reſcripto ipſo appellãte inuito ſuꝑ cã principali, ut dictis iurib. & Iudex ipſe delegatus a Iudice ad quẽ ad ipſius inſtantiã poterit in cã procedere principali.Poſtquã prĩcipalis cã includitur ſub reſcripto delegationis cãæ appellationis ꝓnũtiauit bene appellatum. & talis eſt ipſe Iudex delegatus.ad quem,q ẽt ꝑ ſimplicẽ querelã poteſt adiri.Lapus.Abb. Monaſterij S. Miniatis ad montem Floren. decre.doc.

¶Conſilium domini Nicolæ de Vrbeueteri.

S V M M AE.

1 *Exceptio excommunicationis oppoſita an præſtet impedimentum imperrationibus,uel conceſſionibus ſeu admiſſionibus,uel ſaltem differat.*

2 *Iuramentum an ſufficienter probet inopiam miſeriam ſeu neceſſitatem.*

QVAESTIO CXCIII.

IN qõne uertente inter dominum Iacobum Rectnrém eccleſiæ S.Chriſtofori ex una parte,& Menularij,ex altera,pũctus dignoſcit.eẽ talis.uidelicet quę ſint partes do.Vicarij in ſniando ſuper dicta cã, uiſis cãæ actis,& iuribus dictarum partium diſcusſis, & earũ allegationibus auditis,ante cõcluſionẽ conſilij & determinationẽ aliqua præmitto. ¶Et primo † nunquid exceptio ex cõicationis oppoſita præſtet impedimentum ceſsioni poſtulatæ ſeu ipſius ipetrationi, uel admisſioni uel ne. ¶Et ꝙ non præſtet impedimentũ nec differat oſtendo iure ciuili,& iure canonico.planius procedit.& hoc ſit.Quotieſcunque aliqd ꝑmittitur diſſoluto ligamine,& inhibeĩ cõſtante ſeu ſubſiſtente ligamine.idem cenſetur ꝑmiſſũ ſubſiſtẽte ligaminis uinculo ſi per illud tale ducatur uel perueniatur ad diſſolutionem ligamin.hic eſt caſus ff.de. li. ca.l.cum neceſsitas in fi.ſuper uerbo qõnem,& facit.ff.de ſer.urba.prædio.l.binarum.cum ſua materia.cum ergo ꝑ ceſsionem perueniatur ad diſſolutionẽ ligaminis excõicationis ſubſiſtentis ergo &c.Item ſeruus in iudicio nullo modo eſſe poteſt.ut C.de iudi.l. ſeru.& tñ pro abſolutione obtinenda & ꝓ his quæ tendunt ad abſolutionẽ in iudicio eſſe põt.ut l.iuſta.ff. de iudi. cum ſua materia ergo &c.Item ſeruus põt bonorum poſſeſsionẽ agnoſcere, quæ nõ põt agnoſci niſi in præſentia iudicis. non tamẽ i figura & forma iudicij:ut l.ſeruus.ff.de bo. poſ. & qđ ibi no.ergo idem in ceſsionẽ,quæ re uera non fit in figura & forma iudicij.¶Et ex præmisſis & alijs facientibus ad pręmiſſa.cõcludo ergo dictã exceptionem non præſtare impedimentum ẽt ſi uerisſima eſſet & per hoc fruſtra de ipſius ꝓbatione quærendum uĩ. ¶Sed quia de expenſis ubi exceptio non eſſet probata pôſſet dubium exoriri per c. pia.Sed eſto ꝙ non eſſet ꝓbata ad huc nõ credo locũ hẽre in dictis expenſis.d.c.nam dictum.c. loquitur ubi exceptio propoſita eſſet talis,quæ ſi eſſet uera hẽre retardare uel impedire. ſed hæc non eſt hmõi ut ex præmiſſis patet ergo &c.ut ibi apparet.Et facit ad hoc.ff.de flumi.l.j. §.non aũt omne.& l.ꝙ.conſtitutum.ff.de mil.teſt.cũ materia.Et ſic ex prædictis,& alijs facientibus,ad hoc dico nõ eſſe locum ex dicta cã condemnationi dictarum expenſarum.¶Nunc eſt diſcutiendũ de iure domini. Ia.ſ.an ſit locus petitis ꝑ eum,& certe uĩ ꝙ non.& hoc ꝓbai ſic, certum eſt ꝙ beneficiũ ceſsionis eſt flebile & miſerabile uerẽ.ut C.qui bo.ced.poſ.l.pe.& fi.ergo ipſa miſeria & inopia flebilis,eſt cã ipſius ceſsionis admittẽdæ.ergo nõ competit niſi miſeris & inopia tentis, ut in præmiſſis eſt caſus in tꝑe auto.de fideiuſ.§.ꝙ autem uer. ſibi agnoſcãt autem creditores. Cum ergo de huiuſmodi miſeria & inopia in nulla parte conſtiterit,ergo non eſt ceſsio ſuſpendenda poſtulata.Fede.Sed contra uidetur. nam lex ꝓſupponit ꝙ cedens bona põt hẽre immobilia.ff. de ceſ. bon. l.is qui j.& ij.& facit quod no.Hoſt.In c.Odoardus i uerbo cõſtiterit extra de ſolu. Fede. Item ceſsio eſt acerba iniurioſa,& terribilis,ut præall.§.ꝙ aũt ſuper uerbo acerbo ibi & ꝙ cũ iniuria &c. ergo ſola neceſsitatis ratio ad hanc cauſam produceret hæc uerba l. ut in parte alle.§. uerſi.ſed hoc quidem. & ſic cum de neceſsitate non con-
2 ſtet ergò &c. ¶† Nunc eſſet agitandum an talis miſeria, inopia,uel neceſsitas,ꝓbetur iuramento.uerum, qa iuramentũ dicti do.Ia.nõ fuit de hoc ſed duntaxat de ſatisfaciẽdo cũ ꝑuenerit ad pinguiorẽ fortunam;ut tenor actorũ indicat. ¶Et ſic extra punctũ & acta tranſeo. Sunt ergo partes prædictę dictum do. Iac. excludere à petitis ꝑ ipſum,cũ nõ conſtat talia interueniſſe quæ ſuadeant petita ꝑ ipſum pergere ad rigorẽ iudicij,& omitendo de expenſis quia cã uidetur de iure a partibus ipſius cãæ cognitione detẽta. ¶Et ita ego Nicola Angeli de Vrbeueteri ꝓfeſſor iuris,dico & conſulo ſaluo ſemper conſi.meliori.

¶In Chriſti nomine amen.Federicus.

S V M M AE.

1 *Infantes non poſſunt contrahere ſponſalia per ſe nec per alios.*

2 *Parentes poſſunt dare arras nuptiales pro ſuis filijs: & recipere.ſupra quæſt.169.*

QVAESTIO CXCIIII.

IN dubiis matrimonialibus per nos motis,ſic reſpon-
1 deatur.Et primo ſciendum eſt † ꝙ infantes non poſsũt contrahere nec ſponſalia nec matrimonium,nec parentes pro eis.& ſi contraxerint nulla oritur obligatio uel publica honeſtas.Vnde adueniente ætate congruè ille infans poterit contrahere matrimonium cum matre uel ſorore illius.Hęc probantur de deſpon.impud.c. literas & ca.ſe.eo.ti.c.uno ad fin.li.6.niſi cum peruenerit ad ætatem idoneam tacitè uel expreſsè ratificauerit contractum præcedentem ut in c.literas.& e.ti.c.uno in prin.l. 6.Tamen licet ipſi ſe non poſſint ad hoc obligare nec ẽt parentes pœnali ſtipulatione.ut C.de ſpõ.l.ul. & deſpõ.
2 gemma tamen † parentes poſſunt ſe obligare facturos & curaturos ita & taliter ꝙ adueniente ætate contrahãt matrimoniũ ꝑ uerba de præſenti & confiteri arras hincinde recepiſſe. & ille ꝑ quẽ ſteteri n quominus matrimonium contrahatur compellatur reſtituere arras duplicatas. ut C.de ſpon.l.ul. 1.reſpon.uerumtamen licet ille ſit contractus uſitatus, tñ quia de natura arrę eſt quod reuera tradatur & in modica quantitate uel rei modicę. ut de act. empt.& uen.l.exempto §.is quia bina.& §.ſe.& C.de ſpõ. l.3. & de epiſ. & cle. l. Deo nobis.& de cõuer.coniug. ex parte,& ꝑ hoc ꝑmittii arræ traditio, & non pœnalis ſtipulatiõ. qa facilius ꝓmitteret quis multa q̃ pauca daret. Tamẽ qa hodie in fraudẽ pœnæ ſtipulatis arras in maxima quãtitate & ꝓmittit qs reſtituere duplicatas, & tamẽ nihil recepit.crederẽ de iuris rigore & mẽte iurium talẽ ſtipulationẽ arrarũ fraudulentã fore.& ſic alias conſului, & in hac opi. erat bonæ memoriæ do. Vgelius eꝑs Peruſinus decretorũ doc.¶Sed qa ꝑ ſtatuta Ciuitatũ contra talia inſtrumẽta non recipiunt tales exceptiones.ideo uidi ſępe talia inſtrumenta executioni mãdari, niſi ꝑ curiam eꝑalẽ ipſorũ executio impediatur. Itẽ cum dictũ eſt ex tali cõtractu nulla ſit orta obligatio in ꝑſonã puerorũ ſiue infantiũ:non põt pater pueri aliquo iure petere puellam nec petitorio nec poſſeſſorio.caſus eſt de reſti.ſpo.ex parte.ſed utile eſt ꝙ traducatur.Nã adueniẽte ſeptennio conualeſcent ſponſalia. ut c. literas ſupra allegato,niſi forte tunc diſſentirent & recederent.ſicut cohabitãdo ſimul & tacendo uel ĩo ix.uel in x.uel 11.uel 12.anno forte interueniret carnalis copula,quæ inducit matrimoniũ ẽt ſine uerbis de præſenti.ut de ſpon.is q. Sed ſine carnali copula non efficeretur matrimoniũ. Secus ſi a prin.fuiſſent maiores ſeptẽnio ut no.Io. An.in c.unico de ſpon.impu. l.6.i nouella in ſpõſalibus põt interuenire pignus ut no. Inn.de ſpon.gẽma. & Hoſt.e. tit.in ſumma in 1.char.ar.à contrario de do.poſt diuor.reſt. & ſi neceſſe Sed hoc põt intelligi dupliciter. Primo ſi hoc agatur & exprimaĩ qđ cõtractu non adimpleto is q recepit pignus per quẽ non ſtetit lucretur ipſũ pignus & fructus ex illo perceptos. Si uero contractus ſequatur pignus cum fructibus perceptis reſtituatur.cum alias ſit de natura arrarũ quod cõtractu impleto reſtituaĩ arra.ut ff.de act.emp.& uen.l.exempto.§.ego.& no.in Spe.de ſpon. §. j. in fin.& ibi uideatis formam contractus hmõi.ſecundo poteſt intelligi quod pignus conſtituatur & tradatur pro arris promiſsis,puta mille. & ſi contingat quod ille per quem non ſtat petat illa mille ſibi promiſſa nomine arrarum,debebit tunc computare fructum in ſortem. quia creditor ex quacunque cã creditor tenetur computare fructus in ſortẽ.C.de pign.ac.l. 2. niſi a prin.actũ ſit ut fructus & illa mille cedant

da͞t luero illi , per quē non ſtat, ut in caſu præcedēti. Si tamen haberent amicum fidelem de quo confiderent poſſent facere ei puras obligationes ut ipſe cederet iura obſeruanti cōtra non obſeruantē. Sed periculoſū eſt q̄a ipſe eſt longum, & in ſe contractus ſimulatus licet exceptio ſimulationis non admittatur contra talia inſtrumenta.

¶Conſilium Federici. An legatus poſſit unire eccleſiam mēſe epiſcopali uel alio mō alterare uel mutare collegium. Et plebs de qua loquitur conſiliū infraſcriptū fuit plebs S.Iuſtini comitatus Floren. diœceſis Feſulane quam legatus uniuit menſe epiſcopatus Feſulani. Et illud cōſilium meum fuit de facto approbatum per do. Io. Papam quando commendauit illam plebē archiepō nunc Piſano tūc expulſo in qua commenda declarauit nullam illam unionem. Fede. ¶Ipſa unio fuit facta contra reſeruationem originalem. eiuſdem domini Papæ Io. & non ualebat prout declarauit dominus Bene. Papa. 12. in ſua conſtitōne quæ incipit. dudum fœlicis recordationis Ioan. Papa XXII.

SVMMAE.

1 *Verba diſponere et ordinare amplam in iure ſignificationem habere dicuntur.*

2 *Legatus quod ſit quaſi princeps i prouincia ſibi decreta.*

3 *Iuriſdictio ordinarij quod ſit longe fauorabilior in ſua diœceſi, quàm iuriſdictio legati, licet & ipſe ordinarius exiſtat.*

4 *Papa unionem eccleſiæ faciendo non præſumitur cæteris præiudicare uelle.*

QVAESTIO CXCV.

IN Chriſti noīe amen. Factum ita ſe habet. Reuerendus in Chriſto pater. do. Io. tit. ſancti Theoderi diaconus Cardinalis apoſtolicæ ſedis. Legatus uniuit quādam plebem collegiatam menſe cuiuſdam eccleſiæ cathedralis, forma & modo infraſcripto. Io. & c. Modo queritur an præfatus dominus legatus ſimul legationis auctoritate talē unionem facere potuerit. Et habitis deliberatione & ſtudio diligenti, necnon collatione cū iuris perito uſ mihi Federico de Senis decretorum doctori licet minimo iuribus & rōnibus infraſcriptis q̄ dictus dominus Legatus dē latere dictam unionem facere non potuerit hac ꝓteſtatione præmiſſa q̄ quicquid. j. & ſ. dr̄ & reſpōdetur ꝑ me intelligatur dictū ſub ſpe. ueniæ, & intelligatur ſubiectum correctioni & emēdationi ipſius domini Legati. & hęc reſpōſio mea ſiue conſilium intelligatur eſſe uerum quatenus uideatur uerum ipſi domino legato & nō plus.
¶Et primo moueor per c. pe. de offi. leg. li. 6. per uerbū di
1 ſponere † & per uerbum ordinare ibi poſitum. quæ uerba
longam habent ſignificationem. Nā uerbum ordinare & diſponere locū habēt in iudicio & extra iudiciū, & in actibus ubi fertur ſnīa uel quaſi, unde ordinare & diſponere accipitur ꝓ unire & pro qualibet mutatione uel rei ordinatione nec reſtringitur ſignificatio eius ſolum ad actū conferendi ut probat tex. ipſius. c. ubi conferre, ordinare, & diſponere ponuntur ut diuerſa. ad idem de prēb. cum in illis. §. j. & 2. Et q̄ uerbum ordinare cōprehēdat unionē no. d. Io. An. de præb. ſi tibi abſenti in gl. ſed nūquid poterit. Et hoc uerbū ordinare accipitur pro omni actu circa rem aliquam exercendę & hoc colligitur. 11. q. 1. c. 3. de offi. or. c. 1. de priuile. ſi Papa uer. & idē eſt lib. 6. Et per eadē iura probatur etiam q̄ uerbum diſponere aliud importat quam ſolam collationem imo uṙ caſus q̄ unio accipiatur ſub uerbo diſponere uel ordinare per c. ſicut unire de exce. pra la. nam ibi Archiepiſcopus ſubiecerat uel uniuerat quoddam monaſterium uel in eā auctoritatem præſtiterat q̄ ibi reprobatur a Papa caſſans uel caſſari mādās q̄ Archiepiſcopus fecit adduci. canones antiquos de quibus facta eſt mentio ſupra. in quibus de unione nihil dr̄. dans intelligere Papa q̄ uerba ordinet & diſponat, in illis canonibus poſita cōprehendant ēt unionē. & hoc innuit ēt ibi. uer. in c. ſicut. ex quibus canonibus ſub ſpe unię dicere attento q̄ ēt alterare nō poſſet collegium legatus forte locum religioſum ēt collegiatū conſtituēdo ut colligit̄ de ecc. edi. c. pe. nec ēt inuitis canonicis poſſet auctoritatē ꝑſtare Plebanis uolentibus ꝑmutare ipſas ſuas Plebes collegiatas q̄a q̄ non pōt cōferre non pōt auctoritatē permutationi ꝑſtare. quæ regula uṙ colligi ex notatis per d. Io. An. de re. permu. c. uno in gl. pen. in cle. Lap. forte ēt uolētibus canonicis poſſet auctoritatē præſtare plebanis Aut. n. caſus ꝑmutationis includitur ſub ꝓhibitione d. c. aut non. Primo aūt caſu uṙ ſufficere ad permutationē fiendam per Legatum conſenſus canonicorum uel aliorum quorum intereſt. In ultimo caſu poſſet ēt ipſis irrequiſitis & contradicentibus. Lap. imo & ſi eṗs hēret collationem in eccleſia collegiata nō poſſet illam cōferre Legatus ut no. do. Io. An. & Arch. de offi. leg. c. 4. & plus poteſt dici qđ eſt caſus de confir. uti. uel inuti. c. ul. & ita ibi ſētit Hoſ. ad idem ibi innuit do. Io. An. in reportationibus. Ex q̄bus uṙ quod legatus circa alterationem eccleſiæ collegiatę ꝑ ſe ſolum parum uel nihil facere pōt. Et ſi diceretur quod in capi. ulti. de confir. uti. uel inuti. non conſenſit diœceſanus loci. hic uero ſic. reſpondeo q̄ hic nihil operatur conſenſus eṗi Feſulani. ut patet in c. 2. 2. reſpō. de reb. eccl. nō alie. in cle. Et ſi obijceretur q̄ epiſcopus hoc pōt cū cōſen
2 ſu capituli ſui, ut in d. c. 2. de reb. eccl. non alie. tergo multo fortius legatus qui quaſi princeps eſt in prouincia ſibi decreta. ut de elec. ſi abbatem. li. 6. Reſpondeo hoc nō bene inferri. nam epiſcopus cum conſenſu capituli ſui pōt alienare rem ſuæ menſę. 12. q. 2. ſiue cum ſi. nunquid hoc poterit epiſcopus ſine conſenſu capituli ſui cū auctoritate legati. non uidetur. ad hoc de his quæ ſi. a ma. par. ca. c.
3 pe. † & fauorabilior eſt iuriſdō eṗi i ſua diœceſi q̄ ſic legati q̄uis & ipſe ſit ordinarius, ut patet de offi. ord. c. 2. i cle. & ſufficit dare inſtantiā. j. q. ſicut urgeri Et ꝓ iſta parte facit qđ no. Guil. in Spe. ti. de legato. §. nunc tractemus uer. pe. licet alibi dubitet. ut e. ti. §. nunc oſtendēdū. uer. unus. Et rō omnium pręmiſſorū eſt iſta, q̄a ſolius principis eſt per priuilegiū aliquem priuare iure ſuo, uel alteri præiudicare, ut dicunt iura quę allegat de relig. do. conſtitutus
4 in prin. imo plus, quia † Papa unionē faciendo non uult alijs ꝑiudicare nec ius alicuius abſorbere, ut patet de unione quā facit e. ti. c. ij. & ibi gl. per quod c. & eius gl. uṙ poſſe dici q̄ eius legatus ēt ſimplices capellas unire nō poſſe ſi per eius unionem aufertur ius conferendi ordinario loci q̄a non concedūtur legato iura aliena in perpetuū prę iudiciū turbare. licet poſſit ipſa beneficia non collegiata uacantia conferre, & in hoc quo ad eṗm præiudicare, ut de offi. dele. dilectus. & e. ti. c. 1. & 3. li. 6. Et pro iſta parte faciunt iura, quæ notantur in ſimili queſtione de iurepatro. nobis in gl. magna in additione. Tu ergo qui cōcedis legato q̄ eccleſiam collegiatā poſſit reducere ad capellā ut ſic ibi deſinat eſſe et perdat nomen dignitatis & minuat cultus diuinus. Da mihi ius expreſſū per quod liceat domino legato tantam alterationem facere tā enorme præiudicium inferre, & ius alterius abſorbere. Hęc procedāt in quantum domino legato procedere uidentur.

¶In Chriſti nomine Amen.

SVMMAE.

1 *Canonicatum habens à Papa referendus illi dicitur qui habet per literas generales.*

QVAESTIO CXCVI.

CAſus talis eſt. Quidā noīe. P. impetrauit à fœlicis memorię do. Io. Papa literas generales in ciuitate & diœceſi Fulginatenſi ad beneficiū cū cura. uel ſine cura ad collationē ꝑtinens cuiuſcūq; cū ęſſa q̄ duxerit acceptandum. j. menſem in ſtilo & forma conſuetis. Deinde ſpecialiter quidam nomine. F. impetra-

bit ab eodem Papa canonicatum eccleſiæ S. Saluatioris.
& pbēdā ſi qua uacabat, alioquin primo uacaturam nulli
ſpāli mentione facta de dictis literis generalib. & literæ
iſtius ſecūdi erunt aliàs in nulla ſui parte uitioſę habētes
clauſulas & non obſtantia conſueta. deinde tertio loco q
dam nomine. B. impetrauit in dicta eccleſia S. Saluatoris,
eodem mō ſicut fecit ſecundus. demum uacauit quædam
præbendam in eccleſia S. Saluatoris. quā præbēdā dictus
F. acceptauit. & eam facit ſibi per ſuum executorem con-
ferri, & poſſeſſionem habuit dicto. P. primo proteſtante
ꝙ ſibi debebatur dicta præbēda. Deinde cum dictus. F. di-
ctam præbendam ſpatio plurium annorum poſſederit &
nunc in pace poſſideat. & deinde uacauit ſecunda præbē
da in dicta eccleſia S. Saluatoris. quā præbendam tā ſecū
dus q̄ tertius ſibi fecit per ſuum executorē conferri & diu
tius contēderunt ſuper ea. Deinde illa tertius credens nō
habere ius in illa præbēda renuntiauit omni iuri ſuo & li
teris & proceſſibus alicui recipienti pro dicto ſecūdę im
petratę & noīe Capituli dictæ eccleſiæ. ¶Nunc quæritur
an Capitulum S. Saluatoris teneatur dictum. F. ſecūdo im
petrantem recipere cum effectu ad illos canonicatum &
pbendā ſecundo uacantes. i. dicere, an præbenda & cano
nicatus ſecundo loco uacantes ad dictum. F. de iure ꝑti-
neant necne. ¶Ad hoc reſpōdeo ꝙ dicta pbēda & canoni
catus ſecundo loco uacantes nec debētur. Addi. j. ¶Dicto
Fede. nec ad eū pertinent. rō eſt, quia præbenda & cano-
nicatus qui primo loco uacarunt fuerunt debita huic. F. et
ad eum pertinuerunt ꝑ collationem ſibi factam de his ꝑ
ſuum executorē. & ſic literæ ſuæ expirarunt quo ad alias
præbendas. nō obſtante quòd habēs literas generales cū
3 præcederet. Nam † incontinenti quod F. habuit canonica-
tum à Papa in eccleſia S. Saluatoris debuit præferri pri-
mo impetrāti per literas generales ēt de illis nō facta mē
tione. Ad hoc de prǽb. dudum li. 6 & eo. ti. de conceſ. præ
ben. c. 1. ad fin. & dicere ad hoc conſueuit do. Io. And. de
offi. dele. ex parte. Non ob. quod in cōtrariū colligi uidet
de conceſ. pręben. c. una ſuper uer. ſecus in cle. nam licet
pendente menſe. ¶Addi. 2. ¶Sint ligatæ manus ordinarij
executoris tamen in caſu noſtro non uendicat ſibi locū.
quia illę litterę generales non extendunt ſe ad hos cano
nicatum & prębendā de illo genere extractos & exem-
ptos ꝑ ſpecialem impetrationem. ut in d. c. dudum in fi. &
ibi id certum eſt. nec pōt dici quòd ꝑ renūciationē factā
per tertium conualeſcat ius illius. F. ut patet de reſc. olim
& ut li. pen. c. 1. & 2. li. 6. Nam ſi uerum eſt ut dictum eſt ſu
pra quod F. in iſta ſecunda præbenda non habet ius aliqđ
cū renunciatione iſtius tertii, dicta enim renunciatio nō
ſibi ſed tertio prodeſt. igitur cū dicta præbenda eēt iſtius
tertii per eius renūciationem à Capitulo acceptā uacat.
& is. ſ. Capitulum ad quem ſpectat, pōt eam cōferre. cum
non dicatur lis pendere ſuper ea ſm formā. c. 2. ut lite pē
in cle. ¶Pręmiſſis igitur exiſtentibus excommunicatio la
ta in iſtum. F. alias legitimè per executorē tertii impetrā-
tis lata & promulgata non eſt ſublata per renunciationē
factam per illum tertium. ſed debet tolli per eum qui tu
lit uel per ſucceſſorem uel ſuperiorem eius de offi. or. pa
ſto. ¶Prędicta ſcripſit conſulendo ſua manu. dominus Fe
de. de Senis Peruſij in iure canonico legens. & in horum
teſtimonium ſigillum appoſuit conſuetum. ¶Sequuntur
duæ additiones, quarum prima eſt ſuper uer. nec deben-
tur Addi. j. Non eſt uerum imo dicto F. debentur de iure,
ut patet infra. ¶Secundo ſuper uer. menſæ.
¶Addi. 2. Vbi menſis apponitur cum ligatę ſunt manus exe-
cutoris ne dum ordinarii. ita quod tunc generi per ſpecie
non derogatur. & primus infra menſem præfertur, ut in
dicta clemē. & no. Io. An. ī nouella de cōceſ. præbē. c. exe
cutor ſuper uer. generales lib. 6. Debetur ergo prima præ
benda. P. & quæ ſecundo uacauit debetur. F. Lapus.
¶In Chriſti nomine amen. ad idem.

SVMMAE.

1 *Conſulere cuilibet permittitur ſecundum conſcientiam a iuribus informatam.*
2 *Litteræ beneficiales odioſæ dicuntur, & reſtringendæ; priuilegia autem fauorabilia.*

QVAESTIO CXCVII.

QVamuis ſupradicti patres & domini multum pru
denter multumq́ue ſubtiliter allegauerint ꝑ do-
mino. R. Contra. F. & pro domino. F. contra. M.
tertio impetrantem: Veruntamen qa quot ſunt
1 capita tot ſunt ſententiæ. & † cuilibet eſt licitum cōſulere
ſm conſcientiam à iuribus informatam. ff. de arbitris. qua
lem. Ideo ego Fed. de Senis pluries examinata materia ſu
pradicta nō recedo ab eo qđ alias ſuper hoc conſului, ui
delicet quòd dominus F. debeat pferri domino. R. in pri-
ma pbenda &c. ¶Ad primum moueor principaliter. per
c. dudum ad fi. de præb. & de conceſ. præb. c. j. ad fi. l. 6. cū
ſi. Ad ſm per. c. ſi clericus. ij. reſpon. e. li. 6. & per iura alle
gata ſupra pro hac parte. ¶ Reſtat reſpondere ad iura in
contrarium inducta. & primo ad iura illa in primo conſi
lio. Primum nanque non ob. dum dř quòd q prior eſt tpe
&c. quia illud habet locum cum utriuſque par eſt cā, ais
ſecus, ut patet de prēb. hi qui. j. reſpō. & no. in regula qui
prior. li. 6. ſed hoc eſt in caſu noſtro. Nam prębenda ꝓxi-
mè uacatura fuit affecta pro ſecundo impetrante a die da
tæ. quæ præbenda nec affecta nec debita erat primo, cum
generalitatem ſuarum literarum non producit ad aliquā
ſeu non ſpecificauit, quia tunc. ſecus per id qđ legitur &
no. de fil presb. ex tua de reſcrip. paſto. in fi. & eo. ti. c. 1. ī
fi. gl magne nō ſic eſſet ſi litteræ primæ fuiſſent generales
hoc mō. ſ. ſi impetraſſet primum beneficium uacaturū in
ciuitate uel prouincia ſine clauſula qđ duxerit acceptan
dū. Nā tales litteræ in effectu ſunt ſpāles qa ad primū ſo-
lū referūtur ſed qñ eſt illa clauſula, tūc ſūt generales uer
bo & re. & tūc nō eſt neceſſe fieri iqnētionē de illis. & ita
legebat Io. An. de offi. leg. ex parte. ¶Itē nō obſtat qđ dř ꝙ
illa reg. generi. fateor quòd nō hēt locū ī priuilegijs. ꝑ c.
neniēs de pręſcrip. & nn. 25. q. 1. in ſumma. Sed in literis
beneficialibus bene habet locum. ut in c. dudū. & c. quia
2 cunctis pręallegatis. ¶ † Priuilegia. n. ſunt fauorabilia. ſed
litterę beneficiales odioſę, ambitioſæ, & reſtringēdę. Iu-
ra ſunt not. de hoc. Item c. ex parte de offi. del c. nō obſtat
quia primę litterę ad primum beneficium tantum refere
bantur, non ſic in caſu noſtro. iſta eſt talis generalitas &
incertitudo quæ non poteſt pro ſpecie reputari. ¶Nō ob.
quod dicitur quòd Papa in litteris ſecundi uoluit reſer-
uare ius primi, nec ſibi pręiudicare per illa uerba qui-
bus omnibus &c. ut ſupra in fin. primi conſilij cōtinetur.
Nam iſte primus tempore datæ litterarum ſecundi non
erat receptus in iſta eccleſia nec expectabat in ipſa eccle
ſia præbendam. nec iſta eccleſia erat ſibi debita aliqua p̄-
bēda. quia in pendenti eſt quod beneficium ſit acceptatu
rus ideo cōſtanter dici pōt ꝙ in acceptatione in nullo be
neficio Ciuitatis uel dięceſis Fulginatēſis habebat aliqđ
ius in re uel ad rē. Nec ob. quòd j. menſem non pōt alicui
conferri beneficiū: ut de conce. pb. c. uno. §. ſecus qa illud
hēt locum in præbenda & beneficio alteri non affecta ut
in caſu noſtro eſt. Et ſi dices qd operātur illa uerba, reſpō
deo referūtur ad illū q per literas generales expectat tm̄
primum. & etiā ad illum q hēt literas generales cū clauſu
la, & cū ſuppoſuit ſe fortunę acceptando primū. ut in c. j.
in fi. & 3. & c. 4. de conce. præb. li. 6. ¶Præterea cū Papa di
cat ꝙ eēt ſibi nimis difficile ſp in ſuis lřis facere mētionē
de gnalibus & derogare, ut ibi. qñ ergo habeat hoc locū
ꝙ ſpāles derogēt gñalibus, ius habēti ꝑ generales fortè
reſpōdebit ꝙ illud hēbit locū quādo talis reſeruatio nō
ponitur

ponitur in literis ſpālib. At replico q̃ de ſtilo curiæ ſp
talis clauſula ponitur in literis ſpecialib. ſiç ſm hoc nnn
quam reperitur q̃ papa per ſuas literas ſpeciales deroget
in ſuis literis generalib. cum tamen in dictis iuribus con
trarium atteſtet ſibi, non eſt ueriſimile quòd p̃ tales clau
ſulas ſuam intentionem impugnare uelit. ff. de mil. te. l. 2.
¶ Ad contraria poſita in alijs conſilijs reſponſum eſt &
apoſtillando reſpondebo.

¶ In Chriſti nomine Amen.

S V M M AE.

1 *Abſolutio ad cautelam non datur a ſententia interdicti generaliter lata.*
2 *Offenſa dicitur per ſententiam manifeſta.*
3 *Confeſſio ſpontanea quod inducat notorium iuris et alias irretractabilis exiſtat.*
4 *Abſolutio ad cautelam in cauſa excommunicationis quãdo petatur.*
5 *Sententia diffinitiua ſi quando negotio de quo agitur finem imponat & ſi ſecus & interlocutoria ſi finis negotio principali impoſitus non ſit.*
6 *Sententia lata ſuper incidenti de qua plenè cognitum eſt parit exceptionem rei iudicatæ in perpetuum.*

QVAESTIO CXCVIII.

CAſus talis eſt. Lata fuit ſnīa per iudicem eccleſiaſti
cum ſuper qõne principali ad forũ eccleſiaſticũ
delata, pro ipſo recurrente, puta i caſu illius. c. de
ordi. cog. tuã. & qui fi. ſint le. lator Pars ↄtra quã
lata fuit ſnīa, appellauit ab ipſa ſententia, iudex nõ detu
lit ſed partẽ appellãtẽ excõicauit, quia expenſas nõ ſol-
uit ad quas ſoluendas fuit condemnatus, appellans infra
debitum tp̃s iudices impetrauit, & in tñ proceſſum eſt in
cã appellationis q̃ iudices pronũciauerunt ſe iudices, &
parati ſunt facere inhibitionem. & iam aſsignarũt termi-
num partib. ad probandum de iure ſuo in ipſa cã appella
tionis, reb. ſic ſe habẽtibus. pars excõicat petit ſe abſolui
ad cautelam, & reuocari attemptata poſt appellationẽ.
Modò quæritur an rectè petat. Et primo ſuper. primo ui-
deamus quid iuris. Et eſt dicendum q̃ ſi conſtat appella-
tum eſſe infra x. dies ex cauſa tali quæ probata debet legi
tima reputari, poſito q̃ adhuc nõ conſtet de ueritate cau
ſæ per quam appellatũ eſt, debet fieri abſolutio ad caute
lam, ẽt expenſis nõ ſolutis, & hic eſt caſus de ſen. excõ. p̃
tuas. & eo. ti. uenerabilibus. §. ſed ſi ex cã. & §. ult. lib. 6. &
talis abſolutio põt fieri ẽt antequã Iudex appellationis
1 incipiat de ueritate cognoſcere; ut ibi, & ibi eſt gl. †Sed
à ſnīa iterdicti lata generaliter in ciuitates uel alia loca
non põt peti abſolutio ad cautelam quæ a ſnīa excõica-
tionis põt peti. Sed opponitur & dr̃ q̃ non debet fieri ab
ſolutio niſi præcedat emenda. i. ſatiſfactio expenſarũ cũ
ſit excõicata pro manifeſta offenſa, ut e. ti. ſolet. li. 5. & of
fenſa dr̃ manifeſta, ex quo de ea per ſnīam conſtet cõdẽ
natã. ergo &c. R̃ſideo uerum eſſe q̃ debet p̃cedere ſatiſfa
ctio ubi p̃ceſsit manifeſta offenſa, ut in c. ſolẽt. & dico q̃
2 †per ſnīam offenſa dr̃ manifeſta ſed debet itelligi de ſẽtẽ
tia. quę tranſiuit in rem iudicatam & nullo remedio re-
tractari poteſt. & per talem ſnīam quomodo uocatur res
iudicata, & quæ in ueritate accipiť res uel offenſa dr̃ ma
nifeſta. Et de tali ſnīa intelligit Ber. de coha. cle. & mulie.
ueſtra in gloſ. magna in fin. quod ex eo. apparet quia ibi
allegat. §. de ſta. ho. l. ingenuum & de re iu. l. res iudicata
ad fi. ubi de hoc. & hoc ſentit In. de uer. ſi. olim ſuper uer
bo cõfeſsionẽ. Dicit. n. uel per ſnīam à quo non fuit ap-
pellatum allegat de coha. cle. & mu. ueſtra. & c. ul. & idẽ
3 ſẽtit Hoſt. in c. noſtra. qui dicit † q̃ notoriũ iuris eſt ſpon
tanea confeſsio & irretractabilis diffinitio alias. ff. de re
iu. l. res iudicata. nam q̃ appellauit fingitur nõ cõdemna

tus. ff. de pænis. l. ij. ad turpi. l. j. in fi. & de his qui no. infa.
4 l. furti. & ap. pen. l. una. §. integer cũ fi. ¶ †Si uero eſſet opi
nio ↄtraria nunquã poſſet reperiri qđ poſſet peti abſolu
tio ad cautelã de excõicatione lata poſt appellationem,
& tamẽ caſus eſt in ↄtrariũ in c. uenerabilibus in fi. uere
cundũ eſt igitur diſputare de caſu decretalis. Si enim de-
beremus expectare euentum appellationis, tunc nõ fieret
abſolutio ſeu declarabitur nulla. & ideo iura uoluerunt.
qđ ante euentũ cauſæ p̃p p̃iculũ qđ imminet excõicato.
ut de ap. qua fronte. & ad cautelã aliorum qui habẽt par
ticipare ſibi fiat talis abſolutio. qđ habet locũ ubi de iu-
rib. ſententiæ excommunicationis, dubitatur, quòd ẽ qñ
dicitur lata poſt appellationem legitimam ut in c. ſolet.
& c. p̃ tuas. & no. Ber. de teſti. ueniens ij. ¶ De ſecũdo dicẽ
dũ eſt, aut dicta ſnīa eſt diffinitiua uel pro diffinitiua ha-
betur, & tunc ante omnia fit reuocatio attemptatorũ. aut
habetur omninò pro interlocutoria, & tunc nõ debet fie-
ri reuocatio niſi pronunciatio qđ benè appellatũ eſt. &
iſta duo probantur de ap. non ſolum li. 6. ¶ Reſtat uidere
5 an ſit diffinitiua uel interlocutoria omnino. & uidet di
cẽdum † q̃ ſit diffinitiua in caſu noſtro, quia negotiũ dif
finit. i. finẽ controuerſię imponit ſicut de iuro de iureiur.
& ſi Chriſtus, & ff. de iureiur. l. ij. nam ſi dña non appellaſ
ſet negotiũ erat diffinitum quo ad eã, quia per illã ſnīam
impoſitum eſt ſibi ſilentium in effectu. & hoc ſentit iudex
in ſuia dicens ſe uelle imponere finẽ liti. Item iſta p̃iudi
6 cialis differt ab aliis peremptoriis, quia in iſta pronuncia
tur in aliis non ut de or. cog. tuam. & no. e. ti. c. 1.
† Præterea ſententia lata ſup̃ incidenti de qua plene co-
gnitũ eſt ut in caſu nr̃o parit exceptionẽ rei iudicatę i p̃
petuum ut no. de ord. cog. l. 2. Sed iſta cã quæ uertitur in
foro eccleſiaſtico non dependet ab illa, quæ remanſit in
foro ſeculari, immo illa dependet ab iſta, ut de or. cogã.
tuam. & his uerbis utitur Hoſt. qui fi. ſint le. lator. ¶ Non
ob. q̃ no. de ap. c. ul. in clem. ubi dr̃ quòd ſnīa lata ſuper
peremptorio eſt interlocotoria. Sed facit pro iſta qa gl.
innuit q̃ tũc talis ſnīa dr̃ interlocutoria, qa per ipſam
eſt diffinitũ negotiũ principale. ſed in caſu noſtro ẽ dif
finitũ ſi dña nõ appellaſſet. Itẽ gl. in fi. dicit quòd talis
ſentẽtia habet uim diffinitiuæ. quid curamus de uerbis? cũ
ui mẽte uirtute & effectu curãdũ eſt. & non de ſuperficie
uerborũ uel uocabulorum de uer. ſig. intelligentia, de re
gu. iu. c. ul. li. 6. & ff. de legib. l. ſcire. C. de codicil. l. nõ co
dicillum cum ſim. Effectus. n. diffinitiuæ ſnīæ nõ põt can
ſari niſi à diffinitiua. Et ideo qui uolũtarie ſe opponeret
electo conſequitur eum effectum, quem conſequitur ſi
ageret contra ipſum per locum ab effectu, ut uideamus
potius agentem quam opponentem effectu conſiderato.
ut no. per Arch. 23. diſt. illud.

¶ In Chriſti nomine amen. Fede. de Senis.

S V M M AE.

1 *Filia minor. 25. ann. renuncians bonis paternis & maternis cum iuramento an obligata dicatur ad obſeruantiã.*
2 *Iuramentum non extenditur ad incogitata uel minus ueriſimilia.*
3 *Iurans non præſumitur ſe aſtringere ad id, quod ignorat.*
4 *Inſtrumentum fidem facere de his, quæ geſta ſunt inter contrahentes non autem in quibus notarius dicit ſe feciſſe.*

QVAESTIO CXCIX.

QVæritur an do. Margarita, minor 25. annorum
filia olim Naldoli pelloli ſit obligata cũ effe
ctu ex promiſsione iurata quam fecit fratrib.
ſuis de nõ habẽdo regreſsũ ad bona paterna

& materna ut cōſtat publico inſtr̄o publicato manu Rai
naldi paulucij ſub anno domini.132.de menſe Septem
bris,cū nō appei de teſtō,nec de legato de quib.ſit mētio
in dicto inſtr̄o.¶Et ur̄ ꝙ ſic.primo ꝑ tex.de pac.c.2.lib.6.
ubi ur̄ eſſe.caſus.Ad idem aut.ſacramenta puberum. C.ſi
aduer.uen.& de iuretur.cum contingat.& eo.tit.c.ij.li.6.
Item quia mulier illa fuit certificata quid importarēt il-
la uerba , quibus renunciabat. & per hoc ceſſat dubium
an præſumatur certificata,de quo no.ff.ad uelle.l.ulti.§.
pe.maxime cū ſecundū Archi.nō requiratur certificatio.
ut no.per eū de pac.c.ij.li.6.& quia per tale iuramentum
ſic generaliter præſtitum uidetur excludi nedū beneficiū
minoris ætatis ſed etiam beneficium iuris communis ut
ſic accedat quod no.C.de reſcin.uen.l.pe.ad ſi.¶ Sed con
trarium uidet̄,nā mulier uidetur dolo & fraude inducta ad
ſic promittendū,& iurandum cum ſuggeſtū fuerit eidem
quòd poſtea legauerat eidē ſolūmodo. 5.li.unde ipſa no
lens parere facto & diſpoſitioni paternæ qđ mr̄ ei ſup-
pleret,ut de regu.ſicut.&de deſpon.impub.c.1.reputauit
ſe cōtenta de eo de quo alias nō reputaſſet ſe contentā ſi
hoc præſciuiſſet.Ad hoc. C.de hęr.inſt. l.ſi pater.& ti.ꝓ-
2 cedenti.l.neq; profeſſio iurī̄ autem non extēditur ad
id de quo non eſt cogitatum,nec uериſimile erat.ut de tu
3 reiu.ueniens.c.pe.& de renun.c.2.Item iurando non ui
detur renunciaſſe ei,quod ignorabat.ff.de hære.inſt.l.le-
gitima. & de inof.teſta.l.iuris.ſed iſta præſumit̄ ignoraſ-
ſe qa certificatiō eſt ſolemnitas extrinſeca , quæ nō ꝑſu-
mitur niſi ꝓbetur ut ff.de publi.l.quicunq;.§.ult.ſed iuris
ignorantia nō nocet in talibus minoribus,& mulieribus,
ſed hic concurrit ſexus qa mulier,& ætas,qa minor.ut
ff.de prob.l. cū de idebito.& de iur.& fac.igno.l.pen.ij.
reſp. de hoc not.Cy.poſt Dy.de reſcin.uendi.Io.An.poſt
eos i nouella de emp.& uē.c.pe.¶ Sed dices ꝙ illa ceſsāt
qa i inſtr̄o dr̄ certificata.Ad hoc rñdeo ꝙ dictū inſtr̄m nō
4 dat certificationē;nam inſtr̄m facit fidem de his,quæ in-
ter contrahentes geruntur non autem de his,quę ipſe no
tarius dicit feciſſe.ar.C.de teſti.l.omnibus.& facit quod
no.Hoſt.de prob.q̄m in prin.ſuper uerbo per ſniam.& fa
cit quod no.per Inn.eo.ti.& c.c.q dicunt quod licet di-
catur i iſtr̄o oblato libello,& lite conte.&c.talia uerba
nō ꝓbant litē cōte.Ad hoc de priuil.ſi papa.li.6.& i Spe.
de prob.§.ſi.ſed pone iudex.Et per iſta uerba & ꝑ rōnes
illorum doctorum &per rōnē.l.C.de eden.auth.ſi quis i
aliquo documēto,cōiter tenetur quod ſi in actis reperia
tur talis iuratus , ſic dixit & depoſuit qđ talis ſcriptura
nō ꝓbet iurī̄ ſed ſolū depoſitionē.¶Ex his poteſt cōclu
di cū ratione falſæ, & doloſæ ſuggeſtionis: tum quia nō
probatur certificatio.& quia communiter accidit mulie
rib.in tā tenera ætate.ſ.parū poſt 12.annū circumueniri à
cōſanguineis,& qa talis certificatio circa renūciationes
ꝑdictas non ſit de facili ꝙ tale inſtr̄m nō ſit obligatoriū,ꝙ
talis mulier non relinquatur diſpoſitioni iuris cōmunis.

Federicus de Petruciis de Senis.

S V M M AE.

1 *Beneficiorum permutatio præſupponit ius permutitum conſtare.*

2 *Beneficium menſæ monaſterij unitum : quare non dicatur amplius uacaturum .*

QVAESTIO CC.

QVod permutatio ſit nulla probatur his rationi-
bus , nam ſi uerum eſt ꝙ iſti monachi ꝑ promo-
tionem ad dictos prioratus non fuerint abſolu-
ti a clauſtro monaſterij , ſed remanſerit mona-
chi ipſius.& ſic poterant dici ꝙ habebantur tam in locis
& in monaſteriis quam in prioratib.prout dicitur de pri
ui.c.1.tunc dico ꝙ poſito ꝙ nullum ſit impedimētū aliud
non poterunt permutare & trāſferre,uel beneficiū de no
uo accipere ſine licentia Abbatis.&ſi dicta licentianō ha
bita ꝑmutationis uel tranſactionis conſenſerunt perdūt
ius ſi ꝙ habebāt in dictis beneficiis de el.ſi religioſis.li.6.
nec poſſunt ad ſua beneficia priora redire,cū hic non fue
rit facti,ſed iuris ignorantia.& ſic non habet locū proui
ſio decr.ſi beneficia de præb.li.6.Sed poſito ſine præiudi
cio ueritatis quòd dicti Priores eſſent ꝑpetui, & ꝙ nō cē
ſeantur monachi dicti monaſterii , adhuc nō ualuit dicta
permutatio cū per extrauagantem do.Io.beneficia illo-
rū,qui promouētur in curia abſentes uel præſentes tanq̄
uacātia in curia fuerūt reſeruata collationi ipſius & apo
ſtolicæ ſedis.& ſic ſequitur quod illū beneficiū ſeu prio-
1 ratū illius ꝓmoti nō potuit permutari;cū nō haberet ius
in eo.Si ergo unus ex permutantib. permutare non pōt
tota permutatio uitiatur.ff. de re.permu.l.j.in ſi.& c.ſi.c.
uno.li.6.& per Io.An. in nouella.& de excep.cum uene-
rabilis.¶Sed poſito ſine præiudicio ueritatis quòd ꝑdicta
non obſtent adhuc permutatio non ualet.nā ſi legatus ſci
uiſſet illā unionē feciſſe non pręſtitiſſet auctoritatēm per
mutationi.Ad hoc de of.dele.c.ex parte de deci.ex multi
plici.& faciunt exēpta poſita de reſcr.c.ſuper literis i gl.
2 magna.¶Præterea quando beneficiū eſt unitum menſæ
alicuius monaſterij amodo nōn eſt uacaturū & non pōt
cōcedi, in beneficiū,nec pt̄ alienari a mēſa,ſicut nec aliæ
poſſeſsiones & grangiæ, nec pōt impetrari ut uacans ad
hoc de conſt.cū acceſsiſſent.& de exceſ.præl.c.j.§.eccle-
ſias in cle.alias ſequeretur abſurdū quòd permutationes
poſſent fieri in infinitū.ſic unio & incorporatio non ha-
beret effectū.Pręterea ſi legatus vellet reuocare iſtā unio
nem non poſſet. quia ſolus princeps ſine cā poteſt aufer-
re iura uni eccleſię,& dare alteri ut no. de relig.do.con-
ſtitutus. Non ob.c.unicum de re.permu.li.6.nā concedo
quod ꝓpter illos q expectant nō pōt permutatio impedi
ri,uerum eſt quando expectant ut beneficia ſiue ut tituli,
ſed hic monaſterium non expectabat uel expectat iſtos
prioratus ut beneficia uel titulum,nam proprietas iſtorū
prioratuum eſt monaſterii per unionem,unde per mortē
uel ceſſionem priorum non acquirunt monaſteriū plus
iuris in illis prioratibus.ſed tunc habebit poſſeſsionē &
fructus quos habere poteſt uiuenib.prioratibus. ad hoc
de relli.ſpo.cum ueniſſent. & de dona.conſultationibus.
& ſic non eſt uerū dicere quod monaſteriū expectet uel
poſſet dici expectans.& quod monaſterio datur,nulli de
monaſterio dat̄.12.q.2.qui manumittit.& no.in c.cū ue-
niſſent pi gl. ¶Dico ergo ego Fed.de Senis nunc Peruſii
in iure canonico legēs,quòd Abbas poſſet ꝓpria auctori
tate ingredi poſſeſsionem iſtius prioratus ſic permutati.
licet honeſtius ſit ꝙ monitio præcedat,&qđ certificetur
de unione.ſed ſi ſciebat illam unionem ſine aliqua repre
henſione uel inhoneſtè poteſt abbas poſſeſsionem ingre-
di.ex quo habet licentiam per literas unionis.ad hoc de
priui.paſtora.

¶De priuilegio cauſarū & priuilegiis tāgentibus ipſum.

S V M M AE.

1 *Conceſſo uno uel probibito quod omne id cenſeatur conceſſum uel probibitum per quod deuenitur ad illud.*

2 *Præiudicium quando dicatur manifeſtum uel non.*

3 *Priuilegium ædificandi capellam an procedat non obſtante iuris Communis læſione.*

4 *Priuilegium principis latiſſime eſt interpretandum.*

5 *Eccleſia & monaſterii appellatione quid cōprebendatur*

6 *Papa an poſſit in totum tollere ius commune.*

7 *Contractus regulari ſecundum locum in quo celebrantur.*

8 *Peritis in arte ſtandum eſſe ut plurimum.*

QVAE

QVAESTIO CCL

AD primum &c. Ad ſecundum reſpondeo quod ſin
gula compreheuſa in iſto ſecundo articulo com
præhēduntur ſub noīe monaſterij. & hoc no. ex-
tra de priui. c. 1. li. 6. do. Ho. Io. An. & Arc. Et hic
adde qđ dicitur ſuper quinto articulo. ¶ Ad tertiū reſpon
deo qđ ſicut in ſecundo articulo dictum eſt, quod nomi-
ne monaſterii omnia illa cōprehēdūtur ſic in iſto tertio
articulo. nā ex pſonis quib. eſt data licētia poſſumus me-
tiri & iudicare qualem locū ædificare poſſint. Nā iſti licē
tiā petētes ſunt tales ꝙ cōſueuerunt hēre talia & ſine illis
cōmodè congregatio & cōuentus religioſorum eſſe non
pōt. ad hoc de cōſan. & affi. de infidelib. de ma. & obe. ſo-
1 lite † uno cōceſſo concedūtur oīa, quæ ſequuntur ad illud
de offi. dele. præterea. ſic uno prohibito ꝓhibetur omne
id per qđ peruenitur ad illud. ff. de ſpo. oratio. uel quæ ſe
quuntur ex illo. de conſt. nam cōcupiſcentiam. ¶ Ad quar
tum reſpondeo ꝙ cum ante tempus Clemētis eſſet dubiū
qñ diceretur ꝑiudicium manifeſtum, & quādo non. Cle-
mens uolens omnē altercationis materiam amputare li-
mitauit ſpatiū, ꝙ ubique tertarū ſuffi. ere credidit ad om
ne preiudiciū & ſcandalum tollendum. Vnde dato quòd
in aliqua Ciuitate in exitu loci ēt extra illā limitationē
uobis fiat præiudiciū nō pp hoc limitatio priuilegij mu-
tatur. Ad hoc optimè facit lex. C. de temp. in inte. reſt. po.
l. ul. Sed poſſet aliquis dicere ꝙ licet nō inueniatur priui
3 legiū iuuari iure comuni, quo cauetur quòd † nulla eccle
ſia uel oratorium conſtruendum eſt in præiudicium alte
rius eccleſiæ. ut 16. q. 1. quicunque. & c. eccleſię. de eccle.
edi. c. ad audientiam. de ope. no. nun. c. 1. & ibi caſus. Poſ-
ſet reſponderi ꝙ iſta iura loquuntur in eccleſiis parochia
libus, quæ de iure cōi habent ius oblationum, mortuario
rū, & ſimilium, ut patet in ti. de paro. & de ſepul. ac iura
nō cōſiderauerunt qđ nos debeatis ex talibus uiuere. ſed
ex mendicitate incerta, ut publico quæſtu. & ſic facit de re
lig. do. c. uno. li. & ideo de tali præiudicio non uidentur
iura ſomniaſſe. Sed ſi tu diceres licet iura antiqua hoc nō
penſauerint: tamen ſequentes Romani Pontifices uidētes
quòd ex publico q̄ſtu. & contemplatione non poteramus
uiuere conceſſunt nobis per ſpecialia priuilegia pro ſu-
ſtentatione uitæ habenda eius funerandi, publicas miſſas
cantandi, & omnia faciendi propter quæ ſuſtentamur. &
propter iſta talia priuilegia ſumus ęquiparati eccleſijs pa
rochialibus in quorum præiudicium alia eccleſia non eſt
conſtruenda, ut dictū eſt ſupra. ¶ Ad hoc reſpondeo quòd
uerum dicitis. unde adeundus eſt Superior Papa, uel lega
tus q. per ſe, uel aliū ꝓ loci qualitate & ſi tu conſiderato
graui ꝑiudicio ueſtro & ſcandalo uobis ex officio & ex
generali clauſula. ſ. ex q. cau ma. l. j. gratioſe ſubuēiat uel
ſubuenire debet. ¶ Ad quintū reſpōdeo & uī primo quòd
fiat mēſuratio nō ſolū de eccleſia ad eccleſiā ſed de offici
4 na ad officinā. quia † priuilegiū principis late debet inter
pretari. ff. de conſti. prin. l. ulti. extra de uerb. ſig. olim.
¶ Itē quia, ut dictum eſt in ſecundo & tertio articulis nomi-
ne eccleſiæ omnia illa comprehenduntur. Itē eccleſia pol
luta uel interdicta intelligitur pollutum cimiterium con
tiguum ipſi eccleſiæ & intelligitur interdicta capella ip-
ſi eccleſiæ contigua: ut extra de conſe. eccle. uel alt. c. uno
de ſen. excom. ſi ciuitas li. 6. & quæ religioſis adhærent re
ligioſa cenſentur. ff. de rei uendi. quę religioſis. ¶ Item no
mine eccleſiarum comprehenduntur monaſteria. ut ꝓba-
tur de conſue. cum dilectus. in fi. & de pręſcrip. cū ex offi
cij in prin. ad nomine monaſterii comprehenduntur om
nia illa ut dictum eſt in ſecundo & tertio articulis. ergo
&c. ¶ Sed ſi teneamus iſtam partem uidetur abſurdum ſe
qui. ¶ Pone quod facta menſuratione de eccleſia ad eccle
ſiam: inueniantur quingentę cannæ de poſteriori officina
unius eccleſiæ ad poſteriorem officinam alterius eccleſię
uel de orto ad ortum inueniantur centum cannę nūquid
deſtruetur talis eccleſia. cum hic ceſſat cauſa ęmulationis
& ſcādali: nec rōne officinarū propinquarum unus uſur-
pat ius alterius ſicut acciderēt ex uicinitate eccleſiarū. ui
deretur tñ remediū eligendum ex uerbis priuilegii ut mē
ſuratio fiat ab eccleſiis ueſtris propriè ſumpto uocabulo
ad illarū eccleſias & cæteras officinas earum, & quatenus
ædificatum eſſet infra ſpacium prohibitū eatenus deſtrue
retur. placet. n. mediam uiam eligi. de deci. ca. 1. uel adea-
tur Princeps qui ſuum priuilegium interpretetur de iudi
cū ueniſſet de offi. ordi. l. 6. Pro prima parte multum facit
ꝙ Bonifacius narrans exceſſus commiſſos contra priuile
gia fratrum minorum dicit propriè eccleſias, & loca per
qđ uī innuere ꝙ non ſolū ab eccleſiis noſtris fiat menſu-
ratio. Sed poſſet aliquis reſpondere quod illa ſunt uerba
narratoria non aſſertoria. unde fidem non faciunt de pri-
ui. c. papa. li. 6. & in conſtitutione cle. de ſen. excom. c. uſ.
¶ Item quia Bonifacius in ſuo priuilegio in literis conſer
uantiæ nihil noluit addere priuilegio Clemen. ſed ſolum
Conſeruatorem dare. Si uis oino tenere primam partē di-
cas quod licet uerba Bonifacii ſint narratoria, tō quiā ſup
illis uerbis fundatur intētio Bonifacii, fidem faciūt: ut in
conſtitutione cle. de prob. c. uno. Item quia nomine loco
rum oia habitacula ueſtra continentur, ut de exce. præla.
uimis. j. & 2. & e. ti. c. uno li. 6. ¶ Ad ſextum articulum ha- 5
bentem duo membra reſponſio colligi pōt ex his, quæ di
cta ſunt ſuper quinto articulo ut iſta ſit mens eorum quæ
dicta ſunt ibi de officina, fiat & menſuratio, & quatenus
eſt plus eatenus deſtruat, ut ſic accedat lex. ff. de aqu. quo.
& eſti. l. j. §. trebatius. & de no. oper. nun. l. nō ſolū. §. ſcien
6 dum. ¶ De ſeptimo articulo nulla eſt dubitatio quia † Bo-
nifacius potuit dare ep̄o Bo. poteſtatē cōtra iura cōia con
tra q̄ diſpenſare & ea in totū tollere pōt. de cōceſ. ꝑben. ꝓ
poſuit cū ſi. Sed poteſtas ſibi data nō prodeſt uobis q̄a iu-
riſdictio ep̄i Bonon. nō extenditur ultra prouincia Bon.
ad hoc de offi. dele. c. p. & g. de offi uic. c. pen. ff. de offi. ꝑ-
ſe. ur. l. j. §. initio. Ad octauū articulū reſpōdetur ꝙ ſi fra-
tres S. Marię qui ædificabant Verone locū nouum prope
minores defenderent ſe. ideo quia mendicantes. nō pote
ſtis agere contra eos ne talia faciant. nā licet ep̄s uel ec-
cleſia parochialis poſſet eos prohibere uel agere contra
eos. uos tñ non poteſtis quia q̄tū ad uos liberi ſunt. & ſic
adaptatur lex. ff. ſi ſerui. uen. l. loci. §. ul. ¶ Ad nonū. de hoc
pūcto ſunt uarie notāda. de te. iu. in obſcuris. & c. inſpicī
mus p. per do. Io. And. & per do. Dy. per Compo. extra de
conſue ſuper rub. & 12. di. illud de cenſi. ex parte. unde ſu
per hoc pōt ſic ꝓbabiliter dici quòd ſi ī Ciuitate Veronæ
in tali uel ſimili caſu iudicatum fuerit ſecundum quā mē
ſuram menſurari debent illi mēſurę ſtandum eſt, ſi de hoc
non apparet ſtabitur ei quod iudicatum eſt in uiciniis lo-
cis. & ſi in locis uicinis uariè iudicatū eſt. ſeruabitur iudi
cium æquius, & ſi de his nihil apparet. ſeruabitur menſu-
ra palmorum conſueta in eo loco, uel regione ubi fuit da
7 tum priuilegium † ſicut dicimus in contractibus ꝙ ſerua-
tur conſuetudo loci ibi contractus initus eſt. Hæc pro-
bantur in gl. ſupra allegata de conſue. cum dilectus. & c.
cum olim. de cenſi. ſuper eod. ff. de euic. ſi fundum. Nam
ueriſimile eſt Principem locutum fuiſſe ſm morem re-
gonis. ubi autē de conſuetudine nihil apparet recurratur
ad expertos magiſtros in arte ſua. ſ. geometras ad aucto-
res ethymologiarū Iſidorum, Paplam, Hugutionem, Io-
ſephum & ſimiles, quibus credendum eſt in arte ſua. ad
8 hoc. ff. ſi. reg. l. ſi irruptione † & multa exempla in quibus
credendum eſt cuilibet experto in arte ſua. uide in Spec.
de proba. §. ſi. uer. hoc quoque. & de homic. in uer. ex par
te. a. & ſi iſti inueniuntur diſcordes ſtetur ſententię plu-
riū. ſicut accidit in Iudicibus ordinariis, de arbitris & ar
bitratoribus iura ſunt not. Si uero non pōt inueniri pars
maior, quia pari numero diſcordent, tunc uel largè inter
pretetur priulegiū, ut ſic maior mēſura accipiat nō obſtā

te decre.ex parte de cēſi.quæ in alio caſū loquit,uel adea
tur Princeps qui ſuum priuilegium declatet. ad hoc de
offi.ordi.c.ordinarij.§.q ſi. ¶Ad ultimū reſpōdeo quod ſi
hinc ad mille annos aliqd nō diceretis nō curreret pſcri
ptio,uel ſi curreret reſtitueret dummō iuſta cā fuerit non
agendi.ēt dato q poſſetis & neglexeritis ius ueſtrū uſque
ad xl.annos. Hæc pbantur in his quæ leguntur & not. de
præſcr.audiuis.& de priuile.accedentibus.Hoc nō allegā
do ſed cōſulendo ſcripſi.Vnum tñ ſciendum eſt,q niſi ha
beatis domini.ſ.Canis de ſcala.tunc domini Veronen.cō
niuentiā uel conſenſum nūquam agitis in ipſius ſcādalū.
Sæpe.n.iura noſtra omittimus propter ſcandalū fugien-
dum maximè tanti domini,qui nobis poteſt multum pro
deſſe,pariter & obeſſe.

¶Federicus Petrutius Senen.

S V M M AE.

1 *Iudex ad quem appellatum eſt,ſi non ſit de cauſa princi-
pali inſtructus qualiter iudicabit.*

QVAESTIO CCII.

AVdiui ſæpe nos conſuluiſſe,q ſi appellatus in cau
ſa appellationis nō exhibet ſniam,& acta primę
1 cauſæ q †iudex debeat pronūciare ſniam ſi quā
apparet uires non habere per glo.Imo. poſitam
de fi.inſtr.§. perpetuus. Pro quo facit qđ no. Compo. de
ele.c.1.in uerbo pſumitur.ubi not.q appellatus teneatur
iuſtificare ſniam p ſe latam.Sed contra qūo poteſt Iudex
appellationis pnūciare in cā appellationis niſi cōſtet ap
pellatum ut no.Compo.de ele. cum dilecti in fi pro quo
facit de ap.romana.§.ſi uerò uocatos.Inſurgit ergo pple
xitas,quia appellās dicit non poſſe habere ſniam,ex alia
parte dicit Iudex poſito q reus.ſ.appellatus nolit exhibe
re ſententiam qūo poſſum pronunciare cum non conſtet
qđ j.x.dies ſit appellatū.Rogo ut ſaltē hodie aliquid re-
ſcribatis.Nō memini me cōſuluiſſe ſup dicto caſu.ſed au
diui qđ dom. Raynerius de montebiano iā conſuluit ſe-
cūdū glo.Inn.prædictā cōtrarium q allegatis.¶Sed pla-
cet quo ad præſentē caſum qđ no.Comp.de reſcri.ſuper
literis in gl.j.§.itē pone.quod dictum approbat.Arch.de
ap.romana.§.ſi uero uocatus.li.6.in 1.glo.

¶Reſponſio cuiuſdam Scholaris.

S V M M AE.

1 *Subſtituti officium incœptum an morte ſubſtituentis ex
piret.*

2 *Procuratoris officiū quādo expirat morte conſtituentis.*

QVAESTIO CCIII.

CAſus talis eſt.Papa commiſit alicui aliquod officiū
quod exceret per ſe uel alium donec aliter duxe
1 rit faciendū.Iſtē †cōmiſit alij,quod exerceret iſtud
officium noie ſuo donec ad ſe duxerit reuocādū.
Poſt incœptum officiū per ſubſtitutum,ſubſtituens mori
tur. ¶Quæritur nunquid expirauerit officiū ſubſtituti per
mortem ſubſtituentis.Vr̃ quod expiret. Addi. j. ¶Officiū
iſtius.& primo qa fines madati &c.de reſcr.cum dilecta
de reſt.ſpo.piſanis.& de præb.cui de non.li.6.cum ſi.Sed
iſte debet exercere officiū noīe ſubſtituētis,ipſe eſt mor-
tuus ergo non pōt.Facit de reſcr.ſi gratioſè.lib.6. unde i
hoc uidetur prodeſſe reſpectu primi cōmittentis cum ſit
contraria forma mandati.Item iſte non uidetur eqparari
delegato quia non delegatur in iuriſdictione cōtentioſa
tñ ſicut delegatus tunc innuit Goſ.in ſumma e.tit.i prin.
2 †Sed uidetur æquiparandum procuratori cuius officium
expirat per mortem conſtituentis in negocijs quo ad ne
gocia iam cepta in iudiciis quo ad ea in quibus non eſt li
tem conteſt.ut de procu. procuratorem in cle.uel potius
dicimus ſi habet iuriſdictionem in iſto officio q ſit æqui
parandus officiali epi. cuius officium expirat per mortē
officialis ut no.per Hoſt.& do.Io.An.in c.procuratorem
in ul.gl.in cle.& hoc per illud c.& p c.romana de offi.ui.
l.6.licet in d.c.Romana no.d. Io.An.q intelligatur de eo
qui excōicatus commiſit officiū unde per iura allegata ui
deretur intelligere ēt re non integra,& qa æquiparāt ibi
illū officialē procuratori.ſic mihi.G.p modo uī.Additio
ſuper uer.expiret.Contrarium uī tenendū ſm ea quæ no.
Io.An.de reſcri.ſi gratioſe in nouella.Lap.

Federicus Petrutius de Senis.

S V M M AE.

1 *Error in petitione uel probationibus, an reddat ſenten-
tiam nullam.*

Q T AE S T I O CCIIII.

VIcarius domini conſultorē aſſumpſit reddito cōſi-
lio in platione ſniæ elegit ſequi conſiliū cōſulto
ris: & cū conſultor cōſuluiſſet reū ſore abſoluēdū
ab inſtātia iudicij pp ineptā petitionem,uicarius
1 abſoluit ſimpliciter.¶ Quæritur an ſniā ſit nulla uel ali-
qua.Videbatur mihi per l.2.C. qū prouo.non eſt ne. & ff.
quę ſen.ſi.ap.re.l.j.q iſte error non redderet nullā ſniam
ſicut cū nulla pbatione iudex diceret cū cōſtet de iure a-
ctoris ſufficienter pbatum eſſe.ideo te condēno.& tamen
nihil fuit probatū.unde non uī talis error uitiare ſniam.
Contrarium uī no.ff.de arbi.l.qui arbiter.forte illa gl.in-
telligitur quā per uerba poſita in ſnia exprimebat q uole
bat abſoluere.& ipſe poſtea concludēdo cōdēnauit.quiā
hic manifeſtè aliud dixit q̄ mēte agitauerit.Sed in caſu p
poſito mēs concordauit uerbis.qa credebat quòd conſul
tor cōſuluiſſet illū abſoluendū ſimpliciter.Sed ſi iudex di
xiſſet ſic cū talis cōſuluerit talē fore abſoluendū ab inſtā
tia iudicij pp ineptā petitionē.ideo ſequens conſiliū ſuū
eū à petitis abſoluo.hic manifeſtè exprimitur error. Sed
in caſu propoſito Iudex non recitauit uerba conſilij, ſed
ſimpliciter dixit ſequens conſilium &c.

¶Litera directa Federico ab amico.

S V M M AE.

1 *Perſonam unicam eſſe loco trium in eccleſia abſurdum
& omni iuri diſſonum eſſet.*

2 *Epiſcopum poſſe diſpenſare quòd quis habeat in eadem ec
cleſia unicum perſonatum cum canonicatu & præben-
da: qualiter intelligatur.*

QVAESTIO CCV.

AD aures cuiuſdam intimi ſeruitoris & amici ueſtri
peruenit,q ſapientiæ ueſtræ conſilio commiſſum
eſt,ſiue dēt committi.utrū eps Aretinus poſſit di-
ſpēſare cū quodā canonico Plebis aretinæ in ar-
chipresbyterum eiuſdem plebis electo,quòd dictū archi-
presbyteratum cui annexa eſt duplicata præbenda poſſit
cum dicto canonicatu & eius præbēda inſimul licitè reti
nere quod non ſolum uidetur iuri contrarium,ſed com-
muniter omnibus ciuibus Aretinis tam cl'ricis quam lai
cis uidetur eſſe pernitioſum exemplo cum in dicta plebe
5.canonicorum.7.pbendarum ſit numerus,quarū præbē-
darū de antiqua conſuetudine duas recepit Archipresby
ter & de reliquis quinq; quilibet ex dictis canonicis hēt
ſuā.& ſic ſi eps talē diſpenſationē poſſet cōcedere ſeque
retur diminutio numeri canonicorum propter quod di-
cta plebs in ſpūalibus & tpalibus reciperet non m'dicū
detrimētum,ut paret rectè cōſideranti utilitatē & neceſſi
tatē dictę plebis.Et ſequeretur ultra hoc magna abſurdi-
1 tas.ſ.q † una pſona eſſet triplex in eadē eccleſiā quod eſt
ut bene noſcitis ɔtra oia iura de conceſ.pb.lr̃as.& qđ ibi
no.& clare per Inn.& Ho.de preben.c.ul.in cle.& qđ ibi
no.per Io.An.& melius per Pau.de Liaza.In prin.& in fi.

¶Nec

¶ Nec obſtat decre. 1. de co nue. lib. 6. nec ca. ſuper eo. de ꝑben. eo. li. cum ibi no. ibidem per Ioan. An. in quibus iu
s ribus. uidetur innuit ꝙ † epiſcopus poſsit diſpẽſare ꝙ qs habeat in eadem eccleſia unicum perſonatum cum canonicatu & præbenda. quoniam illud intelligo eſſe uerum in dignitate. perſonatu, ſiue officio nullam habente præbendam annexam. Et ad hoc facit odioſæ ambitionis recitatio, & iurium & opinionum cõcordatio. & in caſu in quo ſentieritis ꝙ epſcopus poſſet cum tali diſpenſare ꝙ non credo ex alio capite præcluderetur ſibi uia diſpẽſandi cum diſpenſato, maximè cũ in iſto caſu concedi nõ debeat nec poſsit niſi ex magna & euidẽti utilitate eccleſię ſiue ex urgentum neceſsitate. de præben. expoſuiſti. & de elect. noſtra deinceps. lib. 6. Ad quod facit quod not. Archid. xl. diſtinctio. ſanctorum. & de conſue. c. 1. lib. 6. at in caſu noſtro nulla utilitas ſiue neceſsitas dictæ eccleſiæ hoc expoſcit. nec uideo qualiter expoſcere poſſet aliqua ratione. ergo &c. nec quod plus eſt ad hoc poteſt ſuadere præfati electi prærogatiua meritorum, quæ in eo non adeſt.

S V M M AE.

1 *Epiſcopus an poſsit diſpenſare ut quis ſit canonicus & prælatus in eadem eccleſia.*

2 *Conſuetudinem antiquam eccleſiæ non tolli iure conſonum eſt.*

3 *Diſpenſatio contra iuris diſpoſitionem quod aliter non ſubſiſtat, quodq́ue alias etiam ſtrictam interpretationem recipiat.*

QV AESTIO CCVI.

REuerende pater de iure communi ſatis notum eſt, quod per adeptionem pacificam archipre-
s sbyteratus uacat canonicatus & prebenda † quos promotus in eadem eccleſia obtinebat. de conceſ. pręben. literas ſupra de præb. c. ultim. in clemen. Sed eſt uidendum an diſpenſare poſsit ut licitè pòſsit præfatos canonicatum, & prębendam cum archipresbyteratu retinere, ſuper hoc diuerſitas doctorum. & ex glo. Inno. ſuper c. literas colligitur ꝙ nõ poteſtis. ſed Bert. ibi in ſi. gl. innuit ꝙ ſic. dom. Ioan. An. uidetur ſequi Ber. de conſue. c. 1. lib. 6. ad hoc facit de præben. cum in eccleſia lib. 6. Nam conſuetudo poteſt operari ꝙ quis ſit epiſcopus & præbendarius in eadem eccleſia, a ſimili diſpenſatio epſ poteſt hoc operari cum conſuetudo pendeat a tacito cõſenſu eius qui poteſt condere legem in loco. ff. de legi. l. de quibus. Iſta pars mihi placet. ſed non uidetur placere dom. Io. An. in c. ultim. de præbẽ. in cle. gloſſ. ulti. Sed ſecundum eius opi. eſtat reſpondere ad c. cum in eccleſia [illegible] lib. 6. Vobis uerumtamen licet diſpenſatio ſit præmiſſa, non tamen poteſtis nec debetis diſpenſare, niſi cauſa ſubſit, puta neceſsitas uel utilitas eccleſię uel maxima prerogatiua perſonę, puta ſublimitas literaturæ magnę. ut probatur. 1. quęſt. 7. quaſi per totum. & de pręben. de multa. & per Archi. ſatis patet. Innoc. & Hoſti. de elec.
2 licet canon. in uer. carere. Igitur † cum ſit iuri amicum, antiquam conſuetudinem eccleſię non tolli. de conſuet. c. antepen. & de conſti. cum omnes. & de conceſſ. prębend. ex parte. & tot ſint inſtituẽdi in eccleſiis ſeruientes quot commode poſſunt ſuſtentari ut eſt notorium iuris. & potius debet cultus diuinus augeri quàm minui. de conſtit. ex parte. & gerere uices plurium perſonarum ſit a iure prohibitum ut no. de prob. ex literis. & in reformationibus beneficiorum ſit proximis ſcandalum euitandum ut de præben. cum teneamur. ¶ Omnibus his diligenter penſatis habetis penſare & conſiderare & diligenter deliberare an tante ſit utilitas eccleſiæ uel neceſsitas, uel prerogatiua perſonæ, ꝙ merito uos inducere poſsint ad diſpẽſandum contra iura præmiſſa. ſi ita eſt diſpenſare pote-
3 ſtis, alias diſpenſare non poteſtis nec debetis † & diſpenſatio nulla eſt. quia contra iura erit. & in diſpenſationib. ſtricta uia agendum eſt de cle. dudum. 2. ad ſi. presby. c. 1. & 2. & de pręb. nõ poteſt. l. 6. Valeat ſemper paternitas ueſtra. remitto uobis punctum

¶ Conſilium do. Griffoli & Federici.

S V M M AE.

1 *Pedagia vel gabellæ quibus caſibus poſſint a perſonis eccleſiaſticis exigi.*

2 *Negociari ſeu mercari eſt rem emptam non mutatam uendere.*

3 *Negotiatio ſit eccleſiaſticis interdicta.*

QVAESTIO CCVII.

IN Chriſti nomine amen. Nos Griſiolus Iacobi de monte polliano. H. & Federicus de Senis, decretorum docto. & conſiliarijs uel conſultores aſſumpti a partibus infraſcriptis ſuper infraſcripto puncto uidelicet an monaſterium ſancti Galgani ordinis Ciſtercien. uulteran. dioc. debeat ſoluere gabellam ſeu paſſagium de uena ferrea, quam faciunt deferri de inſula Elbæ Piſaurum. & de ferro, quod faciunt deferri Senas & extra comitatum Seo. cuius puncti tenor, & cõtinens talis eſt. Nouerunt uniuerſi &c. uſque ad ſi. ¶ Viſo & maturè diſcuſſo puncto præfato, & auditis ſæpæ & ſæpius allegationibus utriuſq; partis, & ꝙ dicere & allegare uoluerunt: & habito ſuper eiſdem communiter, & diuiſim ſtudio diligenti & ad inuicem collatione ſæpius repetita, nec non cum dom. Conrado iuris utriuſque perito, quem extra numerum ſuſceptorum nobis in collegam & tertium aſſumpſimus, ipſo Conrado infraſcripto conſilio aſſentiente, dicimus & conſulimus quod pręfatũ Monaſterium & dominus Petrus ipſius Siudicus Sindicario nomine nõ poſſunt, nec debent compelli ad ſoluendum præfatum pedagium ſeu gabellam de uena prædicta, nec gabellarij poſſunt uel debent de dicta uena ferrea ut ſupra narratur pedagium ſeu gabellã exigere, & quòd domini & generales executores gabellæ debent ſua ſententia pronunciare diffinire & declarare dictum monaſterium ad dictam gabellam ſoluendam pro dicta uena nõ teneri, nec poſſe uel debere ad illam ſoluendam compelli cauſis & rationibus infraſcriptis ſub compendio narrãdis, & aliis propter breuitatem ſilentio committendis.
s Generaliter enim prohibitum eſt † ne pedagia ſeu gabella ab aliquo exigatur & præcipuè a clericis, & eccleſiaſticis perſonis. ut extra de uer. ſig. ſuper quibuſdam & de cenſi. quamquam. li. 6. ¶ Ab iſta ergo regula ſic generaliter promulgata recedendum non eſt, niſi caueatur iure aliquo ſpeciali. Sed videtur ꝙ ab iſta regula recedatur per prædictum. c. quamquam a contrario ipſius quod ar. eſt in iure fortiſsimum. de his quæ ſi. a præla. c. cum apoſtolica. in ſi. qui contrarius ſenſus innuit, ꝙ de rebus quas cã negociandi deferunt uel deferri faciunt clerici teneãtur ſoluere pedagium ſeu gabellam, at uena præfata defertur cauſa negociandi, ut gabellarij dicunt, ergo debent fratres ſancti Galgani ſoluere gabellam ſeu pedagium de uena prædicta. Ad hoc reſpondetur multipliciter quòd illud. c. quaquam, a cõtrario ſenſu habet locũ in reb. propriis ipſorum clericorum, & non in rebus eccleſiæ. & ẽt innuit de ui. & hon. cleri. c. ult. de rebus autem eccleſiæ. & ſi in eis præfati clerici negocientur non eſt gabella ſoluenda ſeu pedagium quia delictum clericorum &c. de re iu. delictum. lib. 6. cum ſim. immo potius debeat applicari eccleſię in cuius ignominiam exercitata eſt negociatio ut accedat quod le. & no. de ſimo. de hoc cum ſimilibus

bus & ſi clerici in rebus proprijs sũt negociati,uel ex turpi lucro acquiſierũt.dummodo non comperat repetitio debet lucrum in uſus pauperum per epiſcopum diſtribui ut no.Hoſt.de teſta.relatum.ij.ſuper uerbo arbit.io.Secũdo modo reſpondetur quòd deductio & tranſlatio ilius uenæ ut inde fiat ferrum ſeu coletur.ut ſupra præmiſſum

2 eſt,non fit cauſa negociandi.Nam † negociari ſeu mercari eſt,rem emptam non mutatam uendere.Emere uero rudem materiam,& illam per artificium.& ſecundum regulam alicuius profeſſionis ſeu artis ad aliquam formã deducere,non eſt negociari ſeu mercari.nec nogociatorem ſeu mercatorem faciunt,ſed artificem.& ſecundum diuerſas ſpecies artificij denominãtur artifices.ut lanifices,textores,& aurifices,fabri,& ſimiles,ut ꝓbatur 88.di.eiciẽs, unde negociatio dicitur in commercijs.de uerbo.ſign.fo

3 rus.Negotiatio † eſt clericis interdicta.artificium non ut colligitur.88.di.per totũ.91.diſt.clericis.de conſe.di.6. nũquam.& ita ſentit etiam Arch.in prædicto.c.quáquá. In propoſito quidem fratres non uendũt uenam emptã. ſed ſubtiliſſimo artificio & ingenio faciũt & fieri faciũt collari,diſtingui,& faciũt ſeparari ferrum putum.ut omnibus eſt notũ.Et ſi aliquis diceret ꝙ clericis & religioſis non eſt licitũ tale artificium.niſi quando propriæ facultates non ſuppetunt.ut no.14.q.3.in fin.ſummæ ac ut gabellarii dicunt,iſti fratres plurimum abũdant etiã ſine iſto artificio ergo &c.Reſpon.primo ꝙ cõſiderata hoſpitalitate forẽſium eleemoſinis pauperum expenſis cõuẽtus,quæ omnino euitari nõ poſſunt.nec debẽt & aliis oneribus incumbentibus per anni circulũ neceſſario ſupportandis ſine illo artificio dicti fratres tranſire nõ poſſunt.¶Præterea ſiue abundent ſiue non ſufficit ad eorum defenſionem ꝙ hoc exercere nõ ſit negociari per regulã ſuperius poſitam.¶Et tertio & ultimo reſpõdetur ad c.q̃ quã.ꝙ licet deferre, & deferri facere uenam &c.ſit negòciatio cuius contrarium ſuperius eſt probatum,nõ tamẽ hoc ipſo ſubiacent ſtatutis & cõſuetudinibus patriæ ꝓbatur in eo quòd le.& not.de ui. & ho.cle.c.ſi.Caueant ergò ſibi gabellarij à pæna decre.quamquam de cenſi.li. 6.¶Plus placent ſolutiones præmiſſæ. nam in rebus in quibus fit negociatio ipſo facto perditur priuilegiũ.c.ul. de ui.& hone.cle.quia loquitur de alijs rebus in quibus fit negociatio. ¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Interdictum perſonarum,& interdictum locorũ in quo differant.*

QVAESTIO CCVIII.

Caſus talis eſt.laici Ciuitatis interdictæ ad præſentationẽ epi illius ciuitatis an poſſint accipere primam tõſuram ab epo alterius Ciuitatis nõ interdictæ.Super quo dicendum eſt;ꝙ ſic ẽt ab epo ciuitatis interdictæ dumtamẽ extra Ciuitatem & ſuburbia & continentia ædificia,uã interdicta,ciuitate non debẽt ibi audiri diuina officia,nec percipi eccleſiaſtica ſacramẽta ẽt per illos,qui non ſunt interdicti.ſed aliũde uenerũt & de priui.c.pe.j.reſpon.& de ſen.excõ.c.j.in prin.& ibi no.in §.adiicimus.ſed extra ciuitatem & ſuburbia & cõtinentia ædificia laici de ciuitate interdicta.poſſunt audire diuina & percipere eccleſiaſtica ſacramẽta. ut de ſen.ex.

2 ſi ſententia.ij.reſpon.li.6.Nam † interdicto populo,perſonæ quæ interdictæ intelligũtur in nullo loco poſſunt audire diuina nec percipere eccleſiaſtica ſacramẽta.& ſi perſonę non ſũt interdictæ ſed ciuitas ciues nõ culpabiles.extra ipſam ſunt liberi & capaces diuinorum & ſacramentorum.¶Non obſtat quod no.Inno.de ſpon.non eſt nobis.ubi dicitur laici non poſſunt ordinari. Duobus.n. modis põt intelligi;ꝙ laici nõ poſſunt ordinari uerũ eſt ciuitate interdicta.ſed extra ſic.ut dixi.Secũdo modo poteſt intelligi de laicis interdictis.Nam laici interdicti nec ubi ſunt capaces diuinorum,& ſacramẽtorum, uel ſepulturæ ut patet in c.ſi ſentẽtia.& c.is cui.& de priu. epiſcoporum li.6.Ad hoc de ele.cum inter A. & de cle.excommi.c.ultimo.& quod no.Inn.de ſepu.ſacri. & iſto ſecũdo modo intellexit Inn.quod probo.nã ipſe ibi dicit. quod iõ clerici poſſunt ordinari.Iõ qa nõ ſunt interdicti.ergo laici oĩno nõ poſſent ordinari.Ideo quia ſunt interdicti. ¶Nam Inn.& alij glo.crediderunt quod eo ipſo quod locus interdicitur intelligãtur interdicti homines illius loci.ut ipſe.& Bernardus.& alij notauerũt expræſsè de exce.prę l.c.ul.& tamen nõ eſt uerum. ¶Repilogando dico quod laycus ciuitatis interdictę nõ interdictus poteſt ab epiſcopo illius ciuitatis intedrictæ , & multo fortius ab alio epiſcopo ordinari extra Ciuitatem ſuburbia & continentia ędificia.

¶Reſponſio cuiuſdam cui dominus Federicus oſtendit ſupra dictam reſpõſionem · ut eam impugnaret ſi poſſet hęc ſic ſeriosè & deliberate ſcripta nõ poſſem ita ſubito impugnare nec audire maximè ſcribentis qualitate attenta. Tamen uidi ꝙ conſueuit dicere dominus meus in dicta dec. non eſt nobis,ſimpliciter recitat dictum Inn.ualet ꝙ laycide loco interdicto non poſſunt interdicto promoueri durante nec ibi nec alibi.Clerici autem ſic . & allegat decre.ſi ſentẽtia quę iudicio meo non probat hoc,quia loquitur de laycis interdictis.& ideo inducendo illam decre.a cõtrario,credo quod ſatis probet propoſitum noſtrum,& mihi placuit hoc dictum quãdo audiui a uobis dictum decre.ſi ſententia.& adhuc placet niſi conſultius deliberarem.ſed ad pręſens neceſſarium nihil mouet & decre. de priuile.licet.j.reſponſio.bene attenta,non cõtradicit ſuppoſito ſemper, quòd populus Ciuitatis interdictæ non ſit interdictus . ut uos ſupponitis . unde rogo ꝙ quatenus hoc exemplatum ad exemplandum dignemini compreſtare.¶Item iura quę ratione interdicti probibẽt diuina eccleſiaſtica & ſacramẽta hoc faciunt uel ratione perſonę interdictę.uel ratione loci interdicti. ut patet ꝑ iura quę loquuntur de hac materia . Sed in caſu in quo hoc agitur perſona non eſt interdicta recipiẽs nec locus in quo dicitur recipi nec etiam conferens ſacramentũ de quo quæritur ut ſupponitis,& ideo non uidetur dubitatio.& ideo de iure & æquitate uidetur amplectẽda hæc opin.ut talis non puniatur ſiue culpa.de re.iur.ſiue culpa li.6.præſertim cum interdictum perſonam itius non afficiat,& ipſe ſit extra locum interdictum, & caſus iſte non ſit in iure expreſſus.facit de ſen.excom.is qui li.vi. ſtandum ergo uidetur regulę. nam quòd nõ prohibetur &c. de elec.conſti.eo.li.in fine.

¶Conſilium Fede.ſupra infraſcripto themate.

S V M M AE.

1 *Capitulum uacante ſede adminiſtratione fungitur tã in temporalibus quam ſpiritualibus.*

2 *Creditor propter moram petendi non debet à iure ſuo cadere.*

QVAESTIO CCIX.

ARchipresbyter cuiuſdam cathedralis eccleſiæ impetrauit quoddam beneficium curatum pro augmento ſuæ prebẽdę,& in dicto beneficio poſuit Vicarium perpetuum,cui promiſit dare annuatim certam quantitatem grani & uini. Interim dictus Archipresbyter aſſumitur in epiſcopum & fructus dicti beneficij reſeruãtur Archipresbytero futuro per Capitulũ dictæ eccleſiæ.Vicario prædicto non fuit ſatisfactum de

his

his, quæ hēre debebat annuatim à prædicto Archipreſ-
bytero aſſumpto in epm̄ pro tpe dictus Archipresbyter,
tenuit dictum beneficium, & reſtabat aliqua pars anni ꝑ
qua dēbat dicto Vicario ſatisfieri. Quæritur quis tenea-
tur ſibi ſatisfacere, an Epiſcopus q̄ fuit Archipresbyter an
Capitulū, qđ reſeruauit fructus ſuturo Archipresbytero.
¶ In Chriſti nomine amen. Reſponſio ad præmiſſa.
1 ¶ Capitulū uacante ſede hēt adminiſtrationē in tēpora-
libus & ſpūalibus, ut de ſup. ne. præla. ca. pe. li. 6. & habet
cuſtodire, & referre fructus, redditus, & obuētiones ſutu
ro ſucceſſori. ut eo. li. de electi. q̄a ſæpe. & hēt ſubire one-
2 ra expenſarū ut. e. ti. c. pē. i cle. † Et ad quē ꝑtinet emolu-
mētū, ad illū ꝑtinet onus. C. de cadu. tol. l. una. & de re.
3 iur. qui ſentit. cū ſua gl. † & uſufructuarius tenetur ad one
4 ra & tributa. ff. de uſufru. l. hactenus. & l. ſi pēdēte † & ſuc-
ceſſor tenet̄ ſoluere debita ſui prædeceſſoris ꝑ utilitate
eccleſiæ cōtracta. de ſolu. c. 1. Ab eo igitur tpe quo cepit
ad Capitulū uel aliū adminiſtratio ꝑtinere tenetur Capi
tulū ad expēſas capellani. Quid ſi capitulū uoluiſſet aliū
Vicariū, ubi iſte nō fuiſſet ꝑpetuus nonne nouo. Vicario
miniſtraſſet expenſas? utiq;. Si dicatur ꝙ iſte Capellanus
debeat hēre ſalariū ſuū uel ſtipediū in principio anni.
5 † Reſpōdeo illud pactū qđ fuit appoſitū in ſui fauorē nō
dēt in eius læſionē retorqueri. C. de legi. quod fauore, &
6 de re. iu. quod ob gratiā. li. 6. uel dic† quod licet creditor
fuerit in mora petēdi debitū nō ꝑpterea cadit a iure ſuo.
¶ Itē dn̄s Archipresbyter fuit ſibi obligatus ut Archipreſ
byter nō proprio nomine. Actiones igitur ꝑ & cōtra, nō.
cōtra eū, ſed cōtra ſucceſſorē vel adminiſtratorē cōpetūt.
Et ſi diceretur quod Archipresbyter iā perceperat fructus
totius anni, ergo ipſe tenet̄ ſubire expēſas. Reſpōdeo po
ſito ſine præiudicio ueritatis. quod ſucceſſor uel admini-
ſtrator poſſit agere cōtra illū Archipresbyterum uel eius
hæredes: tamē ille Capellanus nō pōt petere ab illo ex-
pēſas, ſed a ſucceſſore, uel adminiſtratore. & ſi Capitulū
non ſolueret iſti Capellano ipſe poſſet agere cōtra ſuc-
ceſſorem ſubſtitutum. ad ꝓmiſſa facit qđ diſputata per Io.
An. de re. iur. non eſt in mora li. 6. ubi quæritur ſi Papa im
poſuit in chalendis Iunij decimā triennalē ſoluendā in
chalēdis martij, & tunc erat epiſcopus eccleſię Padua-
næ. do. Io. q̄ fructus collegit. & demū de menſe Ianuarij
trāſlatus eſt aliam eccleſiam. Quæritur an ipſe do. Ioan.
uel eius ſucceſſor teneatur ſoluere decimam in chalēdis
martij, & determinat ꝙ ſucceſſor poterit agere cōtra d.
Io. ut reſtituat fructus quos ꝑcepit pro rata temporis. Et
ſic uidetur mihi Fed. de Senis. decretorum doctori.
¶ Conſi. Fede.

SVMMAE.

1 *Epiſcopus iurans non alienare ſine licentia, an non ob*
ſtante iuramento poterit alienare cōſanguineo cum me
lioratione & c.
2 *Alienationis appellatione an comprabendatur contra-*
ctus emphyteoticus.

QVAESTIO CCX.

IN Chriſti nomine amē. caſus talis eſt. Quidā epiſcopus iu
rauit nō alienare ſine licētia ſuperioris, poſt hoc uoluit
cōcedere cōiūcto ſuo, quādā terrā in emphyteoſim per
petuā, cuius terræ extimatio, aſcēdit ad unū flore. cū di
mid. & ipſius redditus aſcendit ad 5. ſolidos uſq; ad. x. in
1 anno. Modo quæritur † nūquid hoc poſſit per uinculū iu
ramenti, & ſi poteſt non obſtante iurō, & conſanguini-
tate an poſſit hoc facere licitè cum ipſe epiſcopus de pe-
cunia ipſius epiſcopatus poſſit melioramenta facere, quę
uult facere ille conſanguineus uidelicet reędificare unū
molendinū ſub dicta terrula. de quo molendino ſi fiat ꝑ
cōſanguineū epiſcopatus ille habebit forte ſingulis ānis
cētū florenos uel circa. Si uero fieret ꝑ epm̄ tm̄ haberet ī
duplo. Sup̄ q̄bus habito cōuenienti ſtudio dicēdū vr̄, ꝙ ſi
epſ cōmodè pōt facere ſolus, a ſe, & de bonis epatus, non
dēt hoc alij cōcedere q̄a prælatus ſicut tutor nō ſolū dēt
dāna uitare ſed lucra quærere. ut 12. q. 4. c. ult. C. de arbi.
tu. l. quicquid. Sed an epſ poſſit hoc cōmode facere a ſe,
nō pōt dari doctrina ſed reliquitur arbitrio boni uiri. cō
ſiderādo an eccleſia ſit grauata ære alieno, quo abūdet ī
redditibus, an ipſe epſ habeat unde ſufficiēter uiuere poſ
ſit, & honeſtè ſm̄ ſtatum, & dignitatē ſuā cōſiderata con-
ſuetudine regionis, & mō uiuendi aliorū epōrū, quæ oīa
ſunt cōſideranda. ut no. de cle. nō reſi. cōquerēte cū c. cō-
cor. ſuis. ſed poſito ꝙ epſ poſſit a ſe cōmodè facere. Quæ
ritur an obſtet iurm̄ poſito pro cōſtāti ꝙ ex tali cōceſſio-
ne epiſcopus ſit acceptaturus in cētuplo plus q̄ primo hē-
ret, uī dicendū ꝙ ſic. quia nō eſt ueriſimile ꝙ iurās hoc co
gitauerit, uel uellet ſe obligare per iurm̄ ſuū ad hmōi mi
nima, uel quòd iurm̄ ſuum ſit impeditiuū tāti boni, nun-
quā. n. iuramentū eſt uinculū ad iniquitatē, nec ſeruandū
eſt in damnū eccleſię. ut hoc probatur de iureiu. quintā-
uallis. & c. ueniēs. & c. ſicut. ¶ Ad quid optimè facit de ec-
cle. edi. c. ul. cū ſua gl. ¶ Itē hmōi minima ſunt excluſa a
ſolennitate & rigore iuris ut patet 12. q. 2. terrulas. & op
timè facit quod no. de reb. eccle. nō alie. ut ſuper. ubi gl.
innuit ꝙ iuramentū extendit ſe ad poſſeſſiones ſimplici-
2 ter inutiles, & allegat. c. terrulas. ¶ † Præterea licet uerbū
alienationis de impropria ſignificatione comprehendat
contractū emphyteoſis. ut de rebus eccle. non alie. nulli,
non tamen de propria ſignificatione. ut ibi no. ergo cū iu
ramentū ſit ſtricti iuris, & ſtricta facienda ſit interpreta-
tio propter periculū periurij, ut colligitur de iurei. c. pe.
& de uerb. ſign. cū clerici. Sequitur quòd in caſu noſtro
uerbū alienationis dēt accipi propriè & ſtrictè. quia pro
prietates nō ſunt trahēdæ ad ſequentia ut no. de uer. ſi-
gni. ꝑpterea. ¶ Ex his concludo quòd generale uerbū non
alienabo. intelligā ciuiliter, & in ſignificatione propriè
ſm̄ oēm modū intelligēdi. & ſm̄ ueriſimilē intentionē iu
rātis, & ut nulla ſequatur abſurditas. & ſic debēt intelli-
gi uerba generaliter, & indefinitè prolata. ut no. de con-
ſug. ſeruo. c. ij. Reſtat uidere an ꝑpter conſanguinitatē im
pediatur talis conceſſio. vī quòd ſic ut. 12. q. 2. hæc uſus
præſtatio quæ ſumitur. C. de ſacroſ. eccle. aut. q̄buſcūque
modis. & 89. di. q̄m in quibuſdā cū duobus capitulis ſeq.
Sed his non obſtantibus dico quod ex quo fraus ceſſat
potius debet uelle cum coniunctis contrahere, & eis be
ne facere quàm ex traneis ex quo ab extraneis non plus
utilitatis conſequitur quàm conſanguineis. ut 56. diſtin.
non ſatis. circa principium. & quod not. 21. diſt. omnino
in gloſſ. ar. quòd. ¶ Nō obſt. aut. hæc uſus præſtatio. q̄a nō
loquitur in caſu noſtro. Itē ibi iconomus eſt ſuſpectus rō
ne officij. Itē ſolennitas illorū aut. nō ſeruabitur ad un-
guē in foro canonico, ſed ſufficit in talibus ſeruari. quod
no. 12. q. 2. in ſumma. & facit quod no. de rebus eccle. non
ali. c. 1. in gl. magna circa mediū li. 6. quod ex eo apparet
quia cōceſſionē de qua loquit̄. d. aut. & alias cōceſſiones
perpetuas nō facit iconomus ſed prælatus cū ſuo capitu
lo. ¶ Itē nō obſtāt cano nes ſuperius allegati. ut patet ex
rubro & nigro q̄a loquitur ꝙ officia eccleſiaſtici icono-
matus, & alia non debēt cōmitti laicis ſed clericis & nō
cōſanguineis. ¶ Itē in caſu noſtro præſupponimus omnē
fraudē ceſſare, & cōſanguineos eſſe bonæ uitæ. & ꝑ hoc
tolluntur ſuſpitiones illorum canonum. ut ibi no. c. de-
cedentes. Et ita conſulo ſaluo ſemper conſilio ſaniori.
¶ Federici Petrucij de Senis.

SVMMAE.

1 *Ordinamentū non publicatum, uel ſententia non lecta an*
ſint efficatia.
2 *Præcepta an præſupponant ea eſſe ſcripta ut ualeant.*
3 *Arbiter & arbitrator ſi in una parte iudicij proceſſit ut*
arbiter, an in alia parte poterit procedere ut arbitrator.

Publi-

4 *Publicatio ſeu denunciatio an ſint de ſubſtantia legis cō-*
denda uel conditæ.
5 *Subditi ut noua lege ligentur ſufficit ſcientia uera uel præ*
ſumta.

QVAESTIO CCXI.

FActum tale eſt. Iudex formauit inquiſitionē cōtra Ti
tiū molēdinariū. In eo & de eo quod accepit a Mar
tino eunti ad macinandū ad molendinū dicti Titij
portanti bladum ſuis expenſis. de xx. cuppis, unam
cuppam. quæ. xx. cuppæ faciūt unā minā. Titius prædictus
in iudicio cōſtitutus reſpōdēdo dictæ inquiſitioni fuit cō
feſſus q accepit à dicto Martino deportāti ſuis expenſis
granū ad macinādū ad eius molēdinū. de xx. cuppis unā
cuppā. quæ xx. cuppæ faciūt unam minam. deinde dictus
Iudex condemnauit dictum Titium in x. uigore cuiuſdā
ordinamenti conditi per Priores artium, ſub anno. 1339.
die ultima mēſis Aprilis: quæ dies ultima Aprilis fuit dies
ultima officij dictorum Priorum, in quo continetur in-
ter alia, quod nullus molendinarius accipiat pro multu-
ra & ſuo labore deportanti bladum ad macinandum ſuis
expenſis, niſi duas cupppas pro qualibet corbe. Cōtra quā
ſententiam & executionem ipſius fuerunt propoſitę quæ
dam exceptiones uidelicet q dictus Titius non deliquit,
quia accepit de xx. cuppis unam cuppam, ſecundum for-
mam ordinamenti communis Peruſij tunc uigentis, in
quo continetur q molendinarij accipiunt pro multura a
Kalēdis menſis Maij uſque ad Kalendas Nouembris por-
tantibus bladum ad macinandum ad eorum molendina
ſiue ſuis expenſis ſiue alterius unam cuppam, de qualibet
mina, quarum cupparum. 15. faciunt minam, a Kalen. ue-
rò Nouembris uſque ad Kalē. Maij, accipiat pro qualibet
mina unam cuppam, quarum. xx. faciunt minam q ordi-
namentum fuit conditum In M.cccxxxv. Et dicitur in ex
ceptione quod nō obſtat illud ordinamentū reuocatum
1 per Priores ex eo quòd †nō fuit publicatum. & etiam fuit
oppoſitū quòd dicta ſententia nō fuit lecta. Qui iudex ui
ſis dictis exceptionibus pronunciauit dictā cōdemnatio-
nem non ualere, & nullam fore, & exequi non debere
contra dictum Titium, & eius bona per ipſum iudicem,
nec per aliquem alium officialem communis Peruſij, &
grauamina illata pro executione dictæ condemnationis
reuocauit obſtantibus exceptionibus, modo ſucceſſor di
cti iudicis uult facere executionem dictę pœnæ contra
dictum Titium. Opponitur contra ipſam executionem,
& contra ipſam condemnationem, & contra confeſſio-
nem factam in iudicio per ipſum Titiū. uidelicet quòd di
cta ſententia non fuit lecta. Item quia in confeſſione, nō
cōtinetur quòd dictus Titius cōmiſerit aliquod delictū
cum ipſe acceperit ſecundum formam dicti ordinamēti
conditi a. M.cccxxxv. quòd tūc temporis uigebat. Item
quòd iudex elegit uiā certā in procedendo. l. uiā iuris cō
munis non poteſt ammodo addi. ¶In contrarium faciunt
no. in c. Iacobus de ſimo. per me. in q. 15. Lap. eligere uiā
iuris municipalis. & de iure cōmuni hoc eſt quòd poſt cō
feſſionem requiratur ſententia, alias ex ſola confeſſione
nō poteſt fieri executio. ¶Item quia per iudicem fuit pro
nunciatum & declaratum dictam ſententiam nullam fuiſ
ſe, & eſſe, & executionem fieri non debere, quę pronun-
ciatio tranſiuit in rem iudicatam, dicitur modo per iudi
cē quòd illud ordinamentū reuocatum per Priores fuit
bannitum. die v. Maij de mandato domini Bernardi tunc
Iudicis iuſtitiæ & appellationis curiæ Peruſij, reſponde
tur q dictum bannimentum non ualet ex eo, quia nō ap-
paret de commiſſione facta preconi per dictum domi-
num Bernardum, quamuis nuper de nouo ſit additum in
ſubſcriptione notarij rogatus a dicto domino Bernardo
ſcripſi & publicaui, quia quamuis appareat q notarius
fuerit rogatus, non tamen apparet, q fuerit mandatu pre
cō. nec habuerit licētiā bāniēdi ab aliquo, quod a iure re
quiritur, nec cōtinetur ī dicto bānimēto qđ preco bānie
rit ex parte domini Ber. nec alterius officialis communis
Peruſij ex eo quod cōmiſſio & publicatio dicti ordina-
mēti debuit fieri p Priores & non p iudicē iuſtitiæ ex eo
quia dictū bānimētū dicti ordinamēti nūquā fuit in archi
uo publico nec penes cōe Peruſij uel officiales ipſius añ
tpſ, quo dr̃ dictū Titiū deliquiſſe, nec poſt per plures mē-
ſes. & ex eo q̃a Stephanus, qui legit & uulgarizauit dictū
ordinamētū preconi bānienti. tūc tēporis nō erat officia-
lis cōmunis Peruſij, & ēt quia dictū bannimentum fuit fa
ctū poſt depoſitionem officij dictorum Priorum, qui ha-
buerunt arbitrium ab adunantia generali condendi di-
ctum ordinamentum. Dicitur etiam per iudicem quod in
dicta pronunciatione non fuit citatus ſyndicus Peruſij,
reſpondetur quod tunc temporis nō erat ſyndicus in ciui
tate Peruſij cum tunc uocaretur officium Capitanei. &
etiam quia ipſe iudex, qui pronunciauit eſt officialis
Peruſii, & non requiritur quod alius citetur etiam per
iudicem. & non requiritur quòd ſententia legatur per
iudicē, nec nocet ſiue præiudicat quod fuit electa uia iu-
ris cōmunis, quia cōtinetur in ordinamēto Cōmunis Pe
ruſii quod pōt facere executionem ex ſola cōfeſſione. &
quod poteſt ut debet executionē facere de facto, & ſic nō
potuit intelligere uiā iuris cōmunis. reſpōdetur q illud
ordinamētū habet locū, quādo non fuit electa alia, quia
debemus uitare legum correctionem.

Reſponſio Ferde. ad thema præcedens. 1

¶Super themate præmiſſo habita deliberatione ſuffi-
cienti uidetur mihi Fede. de Senis, decretorum doctori,
quòd ſucceſſor dicti iudicis poſſit & debeat facere execu
tionem pœnæ quæ debetur ex nouo ordinamento facto
in Milleſimo trigenteſimotrigeſimoquinto, die ultima
menſis Aprilis, & publicatio die quinta Maij proximè ſe
quenti contra illum Titium molendinarium tam uigore
confeſſionis quam condemnationis ſecutæ. quia in con-
feſſione ſua implicat tranſgreſſionem noui ordinamēti
quod extat. Reſtat ergo reſpondere ad ea, quæ opponun-
tur contra prædicta. Et primo non obſtat, quod opponi-
tur quòd ſententia non fuit lecta, nam ex ſuper abundan-
ti iudex condemnauit illum, quia poterat iudex procede
re ad exactionem pœnę ſine aliqua ſententia uel condē
natione ut præſupponit inquiſitor conſilij lecta dicto
iudici ex ordimento communis. Igitur ſi ſine ſententia
poteſt procedi ad exactionem, quanto magis ex aliquali
ſententia pręcedente. ¶Preterea per confeſſionem fit
crimen notorium de coha. cleri. & mulie. ueſtra. & c. ult.
ſed in notorio ſufficit pręceptum ut de transla. c. pen. de
2 cle. excom. mi. ¶†Sed pręcepta poſſunt fieri ſine ſcriptu-
ra, quia ſpeciale in diffinitiua ſentētia ut no. de re iudi. c.
ultim. li. 6. i gl. j. ad hoc facit quod no. Archi. de pac c. ul
tim. in gl. pe. ad finem. uer. unde dic. li. 6. ubi dicit q nō eſt
neceſſe quod in notorio feratur ſententia in ſcriptis. Itē
non ob. quod una uia electa &c. Primo quia talem uiam
non potuit eligere in pręiudicium Communis, quia de
facto debebat procedere, unde innuit eo cuius intereſt
non poterat ſic procedere. ut patet de uerb. ſigni. ſæpe. in
3 ſi. in clem. ¶†Item qui eſt arbiter & arbitrator, ſi cœpit
procedere ut arbiter in aliqua parte iudicij poſtea poteſt
procedere ut arbitrator pro hoc de iureiuran. quintaual-
lis. unde ſi arbiter proceſſit uſque ad concluſionem inclu
ſiue, poteſt poſtea ut arbitrator terminare dādo ſniam ſi
ne ſcriptis, ut no. Inno. de præſcript. cū ex officij. ubi idē
dicit de illo qui habet ordinariam & delegatam poteſta
tem, neque enim eo quod uoluerit iure cōmuni proce-
dere ſtatim renunciauit beneficio ordinamenti quod poſ
ſet per ordinem procedere. ff. de mili. teſtam. l. 3. ad idem
C. ne tu. uel cu. l. 3. & ultem. ¶Item non ob. quod ſenten-
tia fuit reuocata &c. Primo quia debuit requiri ad defen

ſionem

ſionem ſententię Is cuius inter erat puta ſindicus uel exactor condemnationum.& colligitur ex glo.Inno.de procura.in noſtra.& facit quod ipſe no.& Hoſt.de re iudi.c.pe.in glo.ult.in prin.ubi dicit ꝙ ſi iudex ex officio ſuo aliquem priuauit prębenda,& illam contulit alteri ad illũ pertinet defendere dictam ſententiam,& proceſſus habitus contra ſententiam,illo non citato ei non pręiudicat, ſic eſt in caſu noſtro.

¶Item licet reuocaſſet ſniam ex defectu ſolemnitatia obmiſſę ex eadem cõfeſſione põt iterum ferri ſententia ut de re iudi.c.ad probandum.& de ele.Si cõfirmatione li.6.¶Item non reuocauit confeſſionem quę ſola ſufficit ad exactionem faciendam.ut dictum eſt,ſupra circa qđ aduertendum,quod hoc non opponitur quod ordinamẽtum ualuerit,ꝙ non fuerit publicatum ut debuit. Item eſt aduertendum ꝙ in publicatione dicũtur ſolemnitates quædam non apparentes obmiſſę.ut quia ille notarius non habuit commiſſionem.¶Item ꝙ erat extra officium &c.¶Item aduertendum quod non eſt certũ tẽpus determinatũ a iure ita quod cõſtitutio inferioris a principe debeat ligare ſubditos ſed eſt tempus arbitrarium. ut no.Io.And.in nouella in ſi.lib.6.ſuper data poſt Hoſt. & Hoſt.no.hoc in ſimili in ſumma de conſtitu.§.quando
4 conſtitutus in prin.¶† Item publicationes,& denũciationes fiunt ſolum ꝑꝑ ignorantes,ita ꝙ ipſa denunciatio & publicatio non eſt de ſubſtantia legis cõdendę,ſed actus ſeparatus per ſe a lege,ad hoc facit ꝙ no.de reg.iu. cum qui.de ſen.excom.cum ab homine. ¶Ex pręmiſſis ſic dico, quod cum poſt bãnimentum factum publice in locis conſuetis per pręconem talia facere conſuetum inde ad plures menſes & plures ut pręſupponit inquiſitor conſilij ille Titius fecerit contra ordinamentum.pręſumitur ſciens, quia quantum ad ſententiam & ignorantiam,nõ refert obmiſſio ſecretę ſolemnitatis. Nam poſito ꝙ omnis ſolẽnitas fuerit obſeruata in publicatione quę ſupra dicitur prætermiſſa,nec plus nec minus ſciuiſſent dictũ ordinamentum.Hoc ergo ſolum quærendum eſt, & an molendinarius ille poſſit prætendere ignorantiam.Et eſt dicendum ꝙ non,ex quo ſic publice fuit bannitum illud ordinamentum.12.q.2.qui & humanis,de poſtu. præla.
5 c.1.& quia ma.accuſa.poſ.c.ul.Sufficit ergo † ſola ſciẽtia uera. uel præſumpta ut ligentur noua lege ſubditi, ut in dictis iuribus de conſt.c.2.li.6.Nõ enim refert qs renũciauerit.ff.de peti.hære.l.Item.§.a quo optime facit de elec. c.cauſam.ibi niſi ad appellatum &c.de for.comp.c.ult.§. ſi uero in clemẽ.Facit qõ diſputata de dona.inter uirũ & uxo.c.4.ubi terminatur,ꝙ mulier quæ communiter putabatur uxor & propter latens impedimentum non erat ſi adulterator non poteſt ſe defendere eo quod re uera nõ erat matrimonium.Sic in caſu conuerſo excuſatur, qui uxorem publice repudiatam duxit licet de iure repudiũ non tenuerit.ff.de adulte.l.pe.¶Eſt enim differentia inter obmiſſionẽ ſolemnitatis apparentis,& ſecretæ. ad hoc de reg.c.ul.in clem.& ideo illud peremptorium non artauit, quia in propoſitione eius defecit apparens ſolẽnitas.& ſic poteſt intelligi.ff.quæ ſen.ſine app. re.l.1.ad ſi. optimẽ facit ad præmiſſa.ff.ad l.Corne.de fal.ſi quis legatum,ubi tenetur quis crimine falſi ſi ſibi aſcribat in teſtamento quod non habet eſſe a principio.puta quia falſum,uel quia filius erat præteritus,tamen habebat figuram teſtamenti,& erat perfectum exteriori & ueriſimili forma.ſed ſi teſtamentum non habebat eſſe,nec erat perfectum exteriori & uerſimili forma, non tenetur pœna falſi id ſcribẽs, hic adde quod no.de reg.iu.nõ eſt ſine in ſolutione qõnis in mercuri.per Io.And.ac ſi propoſito illud bannimentum habuit exteriorem & uiſibilem formam & perfectionem.ſ.bannimentum conſuetum, ita ꝙ ueriſimiliter potuit peruenire in notitiam ſubditorũ ut ſub compendio cõcludam ſubditi nõ poſſunt referre qõnem ꝙ ſolemnitates non apparent, & fuerunt obmiſſæ quia & ſi interueniſſent.& quia publicatio eſt actus per ſe ſeparatus,& ex interuallo & ſit propter ignorantes ut dictum eſt ſupra.

¶ Verba do. Griffoli de Monte Pulciano reſpodentis domi.Federico de Senis.

SVMMAE.

1 *Incompetentia actionis duobus modis conſideranda eſt.*

QVAESTIO CCXII.

2 QVando proponitur actio incompetens & inepta † aut de ineptitudine conſtat a principio,& tũc debet libellus lacerari.ut l.1.ff.de offi.aſſeſſ.& l.2.in ſi.C.ut nemo priua.prædi.ſu. Et exemplum huius eſt ſi peto a te decem quæ tibi mutuaui, quæ prædicta peto per actionem ex locato, ſi autem a principio non conſtat de inepta petitione & actione,ſed ex poſtfacto factis probationibus tunc,abſoluitur conuentus ab obſeruantia iudicij uel pronuntiatur intentione non tenere,ꝙ idem eſt.exemplum huius patet in c.examinatæ. de iudi.nam ibi actor propoſuit rei uen.at ius patronatus.rei uen.non datur poſſeſſori.quia poſſidenti ultro in rem actio non defertur.ut ff.uti poſſidetis.l.1.§.interdũ aũt.¶Itẽ datur ꝯtra poſſeſſorẽ.uel eum qui hẽt facultatẽ rei reſtituẽdæ.ut l.officiũ.ff.de rei uẽ.unde in c.examinata agens poſſidebat.& cõuẽtus nõ poſſidebat,unde eum ex ꝓbationibus,nõ apparet cõuentũ poſſe teneri rei uen. neque actor; competere etiam quantum ad formã agendi in rem ſi poſſeſſor apparet ex probat.actionem ineptẽ propoſitam,& ſic pronunciandum intentionem non tenere.ſimile eſt in ca.cũ ad ſedem, ibi enim actor petit reſtitutionem rerum quas aſſerunt ad ſe pertinere.& ſic petitorium & poſſeſſoriũ intentauit & propoſuit interdictum unde ui.unde a principio poterat interdictum cõpetere ſi probaretur ſpoliatio.cum ergo in proceſſu non fuerit probata ſpoliatio ineptẽ fuit petita reſtitutio per interdictum.Idẽ eſt ſi ago inſtitoria contra dominum ex contractu ſerui præpoſiti in merce dominica, & in proceſſu non probo me crediſſe in merce dominica, ſed peculiari apparet ex probatis me inepte petiiſſe. & conſequenter pronunciandum intentionem nõ tenere. Idem ſi ago inſtitoria,quaſi in merce dominica mutuaſſe & ꝓbo mutuaſſe non in merce olearia,ſed ſeruo præpoſito mutuis pecuniis recipiẽdis male.i. ſi ineptẽ egi ergo &c.ut ff.de inſ.ſed & ſi pupillus.§.ſi inſtitoria.& l.habeat.& ita ſentiunt doc.& gl.noſtri.

¶Reſponſio Fede.ad Miniſtrum Minorum de prouincia Tuſciæ an in numero Monialium, qui debet eſſe in monaſterio ſanctæ Petronillæ prope Senas computẽtur ſeruitiales monialium queſtuarię, & quę extra monaſterium pro eleemoſinis & aliis negociis monaſterij exire conſueuerunt.

SVMMAE.

1 *Seruiales an & in quo a monialibus differunt.*

QVAESTIO CCXIII.

AD ultimum quod dico ſeruiales non debent haberi in numero monalium. primo quia ſi ſeruitiales & moniales pari paſſu cenſerentur
2 † non debuerunt diuerſis uocabulis nuncupari. C.de codi.l.ſi idem.Item de profeſſione & uita ipſarum regula uel conſtitutiones regulę non feciſſent capitulũ ſeparatim ꝑ ſe.Itẽ ſi cõprehẽderẽtur ſub numero monialium nõ fuiſſet eis licitum exire clauſulam ante tempus Benedicti xij.de ſta.mo.c.uno.lib.6.& tamẽ erat eis licitũ exire cũ licentia tãtum ut patet in themate. ¶ Item natura correlatiuorum eſt,ut unum non ſit alterum. ut de

baptiſ.

baptiſ.debitum ſed ſeruientes & dominæ.ſ.moniales qui
bus ſeruitur,ſunt correlatiua,& ad oſtendendum ꝙ non
debeant baberi io numero,patet quia non tenetur ad di-
uina officia.Item nõ habent uocem in capitulo,ſicut nec
conuerſi minorum & prædicatorum qui reſpectu fra-
trum eccleſiarum qui ſunt aſtricti ad diuina officia laici
reputantur,ut de elec.ex eo.lib.6.& ibi per Archi.ad ꝓdi
cta facit de cenſi.quanto.& de priu.c.pe.ij.reſponſo.lib.
6.Itẽ in libris fornimentis & prouiſionibus monaſteriũ
non grauatur de eis ſicut de monialibus. Item nunquam
familiares cõueniunt ſub nomine conuentus uel canoni
corum ut de priui.per exemptionem.& c.pe.li.6.Capel-
lani quidem & perpetui ſeruientes nõ ueniunt ſub no-
mine capituli uel canonicorum,de cle.non reſi.c.pen.&
no.de elec.c.1.Et ſi diceres profeſſiones faciunt ſpeciali-
ter,ut aliæ. ergo pariter cenſeri debent,non ſequitur,nã
tacitè & expreſsè profeſſus quo ad ſubſtãtiam obligatio
nis ſunt pares, & tamen in aliis differunt de elec.nullus.
li.6.Item conuerſi prædicatorum & minorum ſunt ue-
re profeſſi & ueri religioſi.& tamen non faciunt capi-
tulum ſed ſunt ſeruientes non videtur de hoc dubitandũ.
Conſultatio domi.Federici ad do.Paulum de Leaza. de
Bon.dum ſtudium erat Senis.

S V M M AE.

1 *Sindicus a maiori parte capituli conſtitutus an poßit a
minori parte reuocari.*

QVAESTIO CCXIIII.

IN anno.M.cccxij.Abbas cũ vii. monachis qui facie-
bant totum capitulum conſtituit ſindicum ad nego-
cia & cum libera.In an. M.cccxiiij.Idem Abbas cum
duobus uel tribus monachis,cum quibus dixit ſe fa-
cere totum capitulum reuocauit dictum ſindicum,& re-
uocatio peruenit ad ſindicum.& aſſignatus fuit ſibi ter-
minus ad contradicendum reuocationi,& infra terminũ
nil oppoſuit,poſt hoc inde ad aliquod tempus dictus ſin
dicus ſic reuocatus forte credens ſe non reuocatum de iu
re,aliquid fecit nomine monaſterij,uel uendidit,uel ali
quam aliud fecit,modo coram iudice petitur reuocari,ꝙ
factum eſt per talem ſindicum reuocatum, & producta
eſt reuocatio in iudicium & nihil eſt & oppoſitum cõtra
1 eam infra terminum. Modo quæritur † nunquid dictus
ſindicus dicatur reuocatus,& allegatur una ratio ſola, ꝙ
reuocatio non teneat,uidelicet quia totum capitulum nõ
fuit præſens in reuocatione,cum enim appareat quod in
inſtrumento ſindicatus fuerunt ſeptem monachi.& in re
uocatione fuerunt duo uel tres,ergo a minori parte ca-
pituli.Et dicit iſte arguens ꝙ præſumitur ſeptem mona-
chos fuiſſe præſentes in monaſterio ex quo non proban-
tur mortui uel abſentes, reſpondetur ꝙ ex quo Abbas cũ
duobus uel tribus monachis dicunt ſe facere totum capi-
tulum,præſumitur totum capitulum,niſi ab aduerſa par-
te probetur plures fuiſſe monachos,& in loco unde ad ta
lia uocari debuiſſent.& facit ad hoc de his quæ fi.a præ-
la.ea noſcitur.& ibi de hoc per Inno.immo uidetur ꝙ ſo
lus Abbas poſſit reuocare,ſuper quo uide no.per Inn. &
Compo.de elect.in cauſis,& per Inno.de teſti. præſentiũ
in prin.Item dico ꝙ ſindicus iſte non poteſt allegare con
temptum aliorum monachorum dato ꝙ fuiſſent præſen
tes in monaſterio & non uocati. Sed ipſi contempti poſ-
ſunt hoc dicere,ad hoc de dona.inter dilectos. §. procu.
& ibi de hoc per Inno.hæc non ſunt pro allegationibus.
ſed pro modo rogo uos ut de litera ueſtra ſiue ſigillo
ponatis quod ſentitis,ſi ſine labore haberetis iura & ratio
nes,eſſem contentus ꝙ poneretis alias non curetis.

Conſultatio Fede.ad Abbatem de Podio Boniti.

S V M M AE.

1 *Duobus in eodem iudicio contendentibus quorum unus
allegat filium nil poſſe agere ſine patris conſenſu, &
ſic eum eſſe in patria poteſtate, alter replicat filium
non eſſe legitimum.nec eſſe ſub patris poteſtate: cui
incumbat prima probatio.*

QVAESTIO CCXV.

AGit quidam quem conſtat habere patrem coram
iudice opponitur,quod cum ſit in patria poteſta
te non poteſt agere ſine patris conſenſu replica
tur quod non eſt talis natiuitatis ꝙ ſit in patria
1 poteſtate. Quæritur † quis habeat probare ad excipiens
qui dicit actorem in poteſtate,an replicãs qui dicit ſe nõ
legitimum. Et credo quod hoc quærere ſit idem ac ſi quæ
reremus nunquid in dubio præſumatur quis legitimus
uel illegitimus,natus de matrimonio uel non,& text. de
ere. lator qui fil.ſint leg.probat quòd præſumatur legiti
mus, uide quod ibi ſcripſi. per Io.And.de regu.iur.in-
famibus lib.6.& hoc clare dicit Inn.in c.lator.in 1.opp.
tamen ipſe & Ber. & Hoſt.innuunt quod quia conſtabat
de matrimonio.iccirco habuit ille probare quòd matri-
monium non fuerit legitimum.& hoc uidetur corrobo-
rari per decre.peruenit eo.titu.& per gloſſ.ibi poſitam.&
per c. illud de præſump. & per glo.eiuſdem.c.ſed quare
& hoc uidetur prima facie uerum & ſic legenda uidetur
decre.lator tamen.uide per Hoſtien.in dicto.c.illud.qui
plene de hoc recitat,& per Goff.de clande. de ſpon. in
ſumma.Ego enim eos non uidi,quia adhuc non feci re-
portari ad domum libros quos foras niſi eum ad Cõmi-
ſcatum aſſeſſi.

¶Conradus de Stradella ad do.Fede.de Senis.

S V M M AE.

1 *Conceßio ſimpliciter facta omne id dicitur includere
quòd illam perficit,& plenam probationem.*

2 *Papa uel legatus conſtituens Iudicem ſuper violentijs
& iniurijs monaſterio illatis intelligitur per omnẽ mo
dum conceſſiſſe,per quem veritas melius habeatur.*

3 *Teſtes ſuper crimine recipere indiſtincte etiam ſine lit.
conteſt.iura permittunt.*

QVAESTIO CCXVI.

DOmino Fede.ſalutem cum aliquid cõceditur
& omnia quæ commiſſum plenum faciũt in-
telligũtur conceſſa,ut in auth.ut liber.de cæ
tero.§.j.in gl.ut ingenui nati &c.colla.6.ibi
1 not.habetur quod † cui aliquid cõceditur.& ea quę illud
ad plenum faciunt intelliguntur conceſſa &c.multoma-
gis ea ſine quibus ceſſum non poteſt habere effectum.ut
c.Præterea de offic.delega.nec ualet quod dicit ea, quæ
ſunt imperij in delegatum tranſire non poſſunt, quoniã
hodie iure nouiſſimo non eſt uerum ut in auth.de col.§.
ad hoc prohibemus.uer.ante ꝙ &c.ibi uices eius agen-
tes inſtituere, qui præter ultimũ ſupplicium &c.& hoc
eſt uerum præcipuè iure canonum ut in c.uenerabili de
offi.delega.ibi ad inquirendum delegatus proceſſit &c.
& no.de offi.ordi.c.quo ad ſedem in glo.1.in fi.Papa igi
2 tur uel legatus † conſtituens iudicẽ ſuper uiolentiis, &
iniuriis illatis monaſterio intelligitur cõceſſiſſe ꝑ om-
nẽ modũ,per quem ueritas melius illati criminis habea
tur.& ad excludendam uiolentiam & iniuriã proceda-
tur tamen in odium delinquentis & fauorem paſſi iniu
riam concedatur.uide quod no.per Inn. & Hoſt.de off.
delega.cum olim dummodo non ad pœnam criminali-
ter.

ter. Sed ad emendationem damni & iniuriæ ciuiliter pro
cedatur. ut c.conqueſtus in fi.de fo.compe.& quod ſuper
eo crimine ciuiliter queritur an poſſit inquiri de officio
ꝑ talem iudicem conſtitutũ. maxime pro uiolentis,pro-
batur in aut.de col.§.Si iubemus iudices tã militates quã
ciuiles per ſe requirere eos qui latrocinia uel uiolentias
committunt &c. ¶Et notare quia dicit per ſe &c. & ut nul
li iudi. §. & hoc ibi damnum læſis in duplum reſtitui. &
hoc etiam ſentit Inno.de accu.cum oporteat in gl.dic ꝙ
ubi in literis inquiſitionis &c.in fin.ibi & quod eſt no.di
gnum probato crimine in modum inquiſitionis nedum
pœnam imponeret ſed & læſis damna reſtitui.& non ſo
lum quando principaliter quæritur de crimine ſed ciuili
ter intentatur ut in propoſito caſu.ſed alias ad ueritatem
inuenandam parte deficiente,per inquiſitionem ciuiliter ꝓ
cedere.ut l.inquiſitio ueritatis.C. de ſol. & l. præſenti.§.
ſanc.de his qui ad eccle.confu.& §.præcedenti.ibi execu
toris ſolicitudine perquiſite &c. & ibi tanquam inquirẽ
di uolumus eſſe cautelam &c. quinimo & arbiter cuius
eſt arctiſſima poteſtas nedum de neceſſariis uel utilibus
ad perfectionem commiſſorum,ſed & ſuper acceſſoriis
ex officio ſolo ſententiam ferre poteſt.ut l.nõ diſtingue-
mus.§.de officio.ff.de arbi.in glo.no.arbitrium in fi.Cum
igitur hic delegatus maior ſit ordinario,quinimo & ge-
nerali Legato in cauſa commiſſa multo fortius prædicta
poteſt uidelicet.per modum inquiſitionis ſuper inuaſio-
ne & ſpoliatione factis contra monaſterium exigente cõ
tumacia manifeſta criminoſorum prædictorum nedum
uera uel ficta ueritatem perquirere.Et maximè ubi de de
licto quæritur ſpoliantis.ꝙ ut eſt caſus in.c.conſultatio-
nibus in fine de offi.deleg.nec uerum eſt quod illi c. con
tradicat c.accedens.ȷ.ut lite non conteſt.quia nõ loqui
tur i crimine ſpoliationis. ſed ſola ciuili reſtitutione in
integrum minori uel eccleſiæ concedenda.Sed in d.c.cõ
ſultationibus in fi.uo.Inn.quod etiam in dicta reſtitutio
ne in integrum teſtes lite non conte.recipiuntur in cõtu
maciam partis aduerſę ibi.in fin.per tres menſes.Sed per
quatuor fuerunt in eorum contumacia expectati priuſ-
3 quam inquirerent ut acta probant. ¶ Præterea nedum
in crimine ſpoliationis,ſed omnium criminum eſt iure ꝑ
miſſum teſtis lite non conte.recipi,nec diſtinguitur ciui
liter uel criminaliter intẽtetur.ut in c.quoniam frequen
ter.§.ſunt & alij.ibi exceſſiuã inquiſitio &c. ut lit.nõ cõ
teſt.¶In propoſito etiam nulla eſt ambiguitas.quia & cõ
tra ipſos tanquam notorios rebelles & contumaces pro
ceſſum exiſtit ubi nullus iuris ordo ſeruandus eſt.ut.cap.
quia ſacris de filiis presb.& c.ſuper eo.de teſt.cogen.& l.
ea quæ.C.de acc. ¶ Præterea.ca.exhibita nihil ob. quia
ibi de nullo crimine quærebatur,ſed de uiolentia & iniu
ria in propoſito caſu. Sed tamen in nſura dicatur per in-
quiſitionem procedi.ſed & in eo caſu omnis eſt iuris or-
do remiſſus ex noua cõſtitutione Clementis de iudi.c.2.
multo fortius in hoc caſu uiolentiæ & rapinæ ubi reti-
nent interitum bona monaſterij.& illis fruuntur in dam
num,& in periculum animarum ipſorum. & ſi non poſ-
ſet per contumaciam procedi per modũ officij ea illato
crimine neque iure actionis.ita illi ex ſua contumacia &
rebellione lucrarentur & meliores condicionis eſſent q̃
iuri parentes,ꝙ eſt negandum.ut c.contingit.de dolo &
contu. Quod autem dicitur eos in prolatione ſententiæ
fuiſſe non contumaces,non eſt uerum,imo ter,& perem-
ptorie fuerunt & perſonaliter iuenti & citati.ut patet ex
actis.ualere.¶Sequitur additio ſuper uerbo talem. Con-
tra uidetur facere quod not.per Io.An.& Hoſti.de iure-
iur.c.ad noſtram.2.per Io.An.in nouella de fo.compe.c.
laycus in glo.licet tamen. ¶Conſilium Feder.de Senis.

S V M M AE.

1 *Verba iſta relinquo.c.fratribus prædicato. & fratribus Mino.c. & omnia alia bona mea relinquo tali diſtribuenda pro anima mea prout ſibi placebit cuius ſint naturæ.*
2 *Approbatio plurium doctorum quid in opinionum diuerſitate conferat.*

QVAESTIO CCXVII.

FActum eſt tale.Quidam nomine .P. ueniẽs ad mor-
tẽ dixit in pſentia unius fratris de ordine pdicato-
rũ duorum ſecularium .ſ. unius maſculi & alterius
1 feminæ.iſta uerba uidelicet.¶Ego relinquo fratrib.
pdicatoribus de Meuauia c.libras, & Fratribus Minorib.
in eodem loco c.libras.& omnia alia bona mea relin-
quo fratri Petro de dicto ordine prædicatorum per ip-
ſum diſtribuenda pro deo & anima mea prout ſibi place
bit.& deceſſit.modo quæritur quem effectum & efficaciã
habent prædicta quid iuris. Nam ueniunt uenientes ab
inteſtato .& dicunt ꝙ prædicta uerba de iure nullum ſor
tiuntur effectum.reſcribatis ergo quid iuris cum allega-
tionibus iuris. ¶ Præmiſſa dubitatio non habet argu-
menta pro & contra, ſed ſolum eſt uidendum quomodo
intelliguntur duę decre.poſitæ in ti.de teſta.quę incipiũt
cum eſſes.& c. relatum ſuper quorum intellectu triplex
2 eſt opi.¶ In diuerſitatibus.namque opinionum illa eligẽ
da eſt,quę a pluribus doctoribus approbatur.& in quam
omnes opi.recidunt,& ſegur obtinent qui potiora iura
habent.ad primum.xx.di.de quibus &c.de libellis ad fin
de arbi.c.1.lib.6.& ff.eo.ti.l.diem.§.ſi plures.Ad tertium
C.de edic.diui adri.tol.l.ult.& de proba.licet & de iure-
pa.c.ſuggeſtum.de conuer. infide. c.2.cum ſim. ¶Ad pro
poſitum tota ſuperior uoluntas uerſatur circa pias cau-
ſas. Nam in legato facto fratribus non eſt dubium de hæ
redis inſtitutione nõ uñ adhuc dubium, nam per illa uer
ba pro deo & anima mea uidetur ſenſiſſe moriens ꝙ bo
na ſua diſtribuantur inter pauperes , & alios pios uſus.
Ad ꝙ facit ut dicit Inn.de teſta.cum tibi in prin.gl.ul.Cũ
ergo tam legata quã hæredis inſtitutio fuerit ad pias cau
ſas,ſequitur ꝙ talis uolũtas de qua conſtat per duos ido
neos teſtes ualida ſit.& in hanc ſententiam quaſi omnes
opinio.in illis decretalib.recitatæ conſentiunt.Nam una
eſt opi.ibi no.2.q.4.in ſumma in fi.ꝙ illę duæ decretales
derogent omnib. iurib.ciuilibus ampliorem numerũ te-
ſtiũ requirentib. ¶Alia eſt ꝙ reſtringatur ſolum,quo ad
pias cauſas per c.relatum . Alia eſt ꝙ ad non pias cauſas
requiritur pręſentia presbyteri in aliis non,ut no.in Spe
cu. de inſtru.ædi.§. compẽdioſè uer.per ius canonicum.
Poſt iſtas opiniones recitatas,dixit Io.Añd.ſi de his opi-
nionib.tenemus quòd cõſuetudo ſeruat,uidelicet ꝙ in re
lictis ad pias cauſas, & in terris ſubiectis eccleſiæ ſtabi-
mus his decretalibus, ut duo teſtes ſufficiant.Sed in caſu
noſtro concurrunt illa duo.quia in terris eccleſię , & quia
ad pias cauſas,teſtimonium fœminæ parum curo, ſi adiu
uat.quia quo ad talia non eſt idoneus teſtis,ut inſt.de te-
ſta.§.teſtes.& no.de uer.ſig.forus in fi.Et ita uidetur mihi
Fed.de Senis decretorum doc.
¶Dominus Nicol.contra aduocatos Sen. ad Fe.Et qñ fuit
an familiaris qui de ſalario cum domino , non conuenit
poſſit petere ſalarium.

S V M M AE.

1 *Argumentum a ſufficienti partium enumeratione validum eſt in iure.*
2 *Conceſſum in uno quod in alio intelligitur eſſe prohibitũ.*
3 *Operas alicuius conducere conſuetus non præſumitur gratis poſtea conduxiſſe.*

QVAESTIO CCXVIII.

DOmine Fede. ſi non fallor quod contingere leue fo-
ret.exceptio oppoſita contra libellum Cyaili,q ex
peritur

peritur contra dominum fratrem Angelum ualidisſima
eſt,quia nemo ſine actione experitur ut l.quoties.§. qui
temporali.ff.de admi.tut.l.ſi pupill.§.uideamus.ff.de ne
go.geſt.Sed ex propoſitis in libello actio non reſultat.qa
nec obligatio. Sed hic nec obligatio ex contractu.nec ex
quaſi contractu,nec ex delicto,nec ex quaſi delicto.ergo
1 nulla†arguendo à ſufficienti partium enumeratione. ſed
non oblatio nec actio,quia filia ſine matre eſſe non pôt,
ſed obligatio eſt mater actionis,ut l.licèt §.ea obligatio.
ff.de procur.¶Nec obſt. quod de aduocato dicitur, ꝙ ibi
puto ſpeciale,nam & alia ſunt ſpecialia,quia ex nudo pa
cto datur actio.ut.l.j.C.de ſuffragio,regulariter cōtra ut
l.iuriſgentium in uerſi.igitur nudo pacto,de pact.¶Vnde
uenia à Speculatore obtenta,& a quocunque alio contra
rium ſentiente uidetur mihi dicendum,libellum nō pro
cedere forma ſua.Item ſi aliquis ſciens ſe non teneri ali-
quid de ſuo alicui impedit uidetur donare,ut regula iu-
ris cuius per errorem.ff.de reg.iu.nec diſtinguuntur ope-
2 ræ.¶†Item quod in uno conceditur in alio prohibetur ut
l.marius.C.de procu.unde ſi in aduocato hoc inductum
eſt,ergo in cæteris contrarium. Nam ſi hoc priuilegium
habent aduocati,ergo in contrarium eſt ius commune.
ut l.j.in fi. ff ad municipa. & iſta puto uerisſima. ¶ Item
dico quod ſi Senis nulla eſt cōſuetudo ꝙ famulis ſatisfiat
ſi de mercede cum domino non conuenerunt,nec quali-
ter ſatisfiat,de hoc tamen non curo argumenta æquitatis
prudenter inducta non ſuſtinentur, vbi æquitas non eſt
ſcripta ut no.in l.inter æquitatem ſupplere ſupplenda &
corrigenda corrigere uidetur contra ſcripta.14.q.5.non
ſane poteſt reſponderi quòd ibi præceſſit conuentio.

¶Dominus Griffolus.ad idem.

3 ¶Videtur ſalua latiori deliberatione, ꝙ † ſi præfatus do-
micellius conſueuerat operas ſuas locare,& dominus cō
ducere operas miniſtrorum quòd ſalarium ſiue merces
debeatur eidem ſaltem uſque ad ſummam quam alterius
opera & miniſterio dominus fuiſſet conducturus.argu.ff.
de condi.inde.l.ſi non ſortem.§.libertus uer. Sed hoc nū
quid.& per hoc.C.de fundo patri.l.fin.lib.11.ff.de dona.
l.in ædibus.in prin.uide 1.q.1.ſunt nonnulli per Archi.

¶Defloratio literarum domini Papæ Feder.

S V M M AE.

1 *Abbas uel monaſterium ſcientes monachum literas Pa-
pæ uel bullam Papæ falſificaſſe,non poſſunt ipſum recō
ciliare; quia per ſolum papam poteſt abſolui.*

QVAESTIO CCXIX.

SI notorium vel Abbati vel alias indubitanter cōſtat
1 † quod ille monachus commiſerit falſitatē circa li-
teras domi.Papæ ſiue in bulla,ſiue in carta,ſiue alio
modo,non poteſt dictum monachum reconciliare,
ut tractet eum ut alios monachos,cum ipſe ſit excommu
nicatus per c.ad falſariorum.de crimi.fal. & non poteſt
abſolui niſi per Papam ut eo.tit.dura. & in iſto caſu Ab-
bas debet uicinos Epiſcopos inuocare ad degradationē
eius,& ſic degradatum tradere ſeculari curiæ.ut in ca.ad
falſariorum.& facit quod no.de priui.cum & plantare in
6.glo.Si uerò non conſtat Abbati. ſed habet eum uehe-
mentisſime ſuſpectum.tum quia ille monachus publica
laborat infamia, tum quia literas non oſtendit ſibi, tum
quia illas oſtendit Pluribus qui dicunt dictas literas de-
uiare a ſtilo curiæ Romanæ propter alia ſuperius narra
ta,dico ꝙ ſi dictus monachus uenerit in fortiam dicti Ab
batis dñs Abbas debet alterum facere de duobus uideli-
cet,uel mittere eum ſub fida cuſtodia ad Romanum Pon
tificem.uel eū carcerare,& in bona cuſtodia detinere do
nec Romanus Pontifex per literas uel nuncios domini
Abbatis certificatus uoluntatem ſuam reſponderet.ut ꝓ
batur de reſcrip.c.2.de cri.fal.c.2.& 19.diſt.in memoria.
ubi de hoc in fine.Si uerò Abbas illa negligeret cū facere
poſſet non immerito fautor ipſius dici poſſet de ſen.exc.
quanto.2.q.7.negligere.23.di.error.& 1.q.7.nec regimi
nis cum ſimilibus.

¶In Chriſti nomine amen.Allegationes Fede.

S V M M AE.

1 *ſimplicitas dicitur ueritatis amica nec uerborum.mul-
tiplicatione utitur.*
2 *Iudicis incompetentis officium etiam ſine exceptionis
ope quando nullum habeatur.*
3 *ſoluens iuſſu iudicis an ſibi appellandi beneficium præ-
cludat.*
4 *Teſtes multimodè redduntur ad probandum inepti.*
5 *Crimen irregularitatis,quod ex contemptu clauium gra
uisſimum eſt.*

QVAESTIO CCXX.

1 VEritatis amica ſimplicitas†non quærit coniuncta
ſiue uerborum adminicula.Iccirco ſcribentis de
fectum ſuppleat ueritas,& conſultoris circūſpe
cta prudentia.Factum ita ſe habet dominus Vica
rius Generalis Senen.Epiſcopi dicens ſe ad hoc habere
ſpeciale mandatum,per uiam inquiſitionis,proceſsit cō
tra & aduerſus dominum Cy.& Vannutium,quos in ſua
inquiſitione præfatus Vicarius infamatos eſſe præſuppo
nebat,teſtes ex ſuo officio recepit Vicarius, proteſtatio-
nibus primo præmisſis contra perſonas,& dicta teſtium
dicti do.Cy.& Vannutius ad ſui defenſionem teſtes pro-
duxerunt,de inde publicatis utriſque teſtibus,quia teſtes
per officiū inducti aliquid dicere uidebantur licet falſo
dicti Inquiſiti cōtra perſonas dictorum teſtium,& dictas
exceptiones propoſuerunt ſuper quibus teſtibus produ-
ctis & publicatis uertitur in dubiū,an dicti inquiſiti ſint
in condēnationis uel abſolutionis caſu uiſis actis & acti
tatis in cauſa.¶Quòd autem ſint abſoluendi,ſic probatur
2 uel multipliciter.Primo†quia proceſſus ē nullus ipſo iu
re,tanquam a iudice non competenti factus,quia Vica-
rius in criminibus puniendis iuriſdictionem non habet,
unde ſine exceptionis ope, redditur officium nullum.de
offi.uica.c.2.lib.6 ¶ Non obſtat ſi dicatur ꝙ pars ſub eo-
dem iudice litigando & reſpondendo uidetur prorogaſ-
ſe eius iuriſdictionē in ſe.nam dato ꝙ in criminalib.poſ
ſit fieri prorogatio,debet tamē fieri in iudicio,quia alias
habebat merū imperium.ut no. ff.de iudi.l.j.in glo.ul.
Et dato ſine preiudicio,qđ inquirere potuerit,tamē con
tra ius inſtituta fuit ut puta nulla infamia precedente.ex
tra de accu.qualiter ij.& c.cum oporteat.¶Non obſtat ſi
dicatur,ꝙ inquiſitus debuit de hoc excipere,& ſibi impu
tet quia tacuit.ut extra de accu.c.2.lib.6.Nam hic inquiſi
ti iusſi a iudice reſponerūt,unde ſaluum remanet eis ius
3 excipiendi.nam†& qui iuſſu iudicis ſoluit nō precludit
ſibi beneficium appellandi.ff.de app. cum ex cauſa.ſecus
ſi ſponte ſoluit.c.de re iudi.ad ſolutionem.& in concor.
poſitis de iureiur.ꝙ quis mandato facit iud.&c.lib.6.Et
icciteo cum hoc ius excipiendi remanſerit eis ſaluum,&
ipſi inquiſiti per ſuam negationem probauerint de ſua
bona ſama.cum tamen per teſtes inductos ex officio iu-
dicis nulla infamia ſit ꝓbata. patet ergo ꝙ proceſſus nō
ſumpſerit initium.& ideo quicquid ſequitur ex ipſo nul
lum eſt,iura ſunt not.¶Item cum hic agatur de crimine
iniuriarum,& ex titulo inquiſitionis appareat terminū
& plus eſſe lapſum.Item cum probatum ſit per teſtes In
quiſitorū qđ à quatuor annis circa,& plus,& per ipſū
tempus & ante inquiſitionem formatam.Iſti duo inqui-
ſiti fuerunt amici adinuicē,relinqtur qđ ammodo de ta
li crimine iniuriarum querendum non eſt, ad hoc.ff.de
in iur.

iniur.non ſolum.§.j.C.eo.ti.l.& ſi nõ conuicij.& no.gn.di.c.1.& c.ſtudendum.& plenius in Spe.de abo.& pur.§.j.uer.quid ſi accuſatus.& maxime cum ſit probatum cõmunem uocem & opinionẽ eſſe,& quaſi notorium ꝙ ab emulis & inimicis inſtituta fuit inquiſitio,&promota ad hoc de accu.qualiter ij.¶Sed dico ſine præiudicio ꝙ præmiſsis non obſtantibus rectè fuit inſtituta inquiſitio,uidẽdum reſtat quid ſit probatum.Et primo faciẽdæ ſunt duæ partes de inquiſitione.Prima pars tractat de crimine iniuriarum.Secunda pars de contemptu clauium ſiue crimine irregularitatis.Et ſi prima pars non eſt probata,per cõſequens nec ſecunda.Si vero prima probata eſt,non tñ ſequitur ꝙ ſit probata ſecunda,vt infra patebit.¶Et primo videndũ eſt,an contra ſm venientem ſit probatũ. & dicẽdũ eſt ꝙ non.nã cum unus dicat ꝙ percuſsiones factæ fuerunt punctim.i.per punctam, & alius dicat ceſim.i.per taglium,patet ꝙ teſtes intellexerunt de diuerſis uulneribus unus intellexerit de uulnere punctim facto,alius de uulnere ceſim facto.ſi ergo de uno tantũ uulnere intellexerunt ſunt ſibi contrarii.Si uerò de diuerſis ſunt ſibi ſingulares.teſt ibus aũt ſingularibus & contrariis credendũ nõ eſt.iura non deſunt. Ad hoc accidit†ꝙ dicit lex quod ex qualitate diuerſa criminum,inducitur diuerſitas eorundẽ.ff.de pœnis.l.aut facta.§.qualitate.&ibi dr̃ ꝙ aliud eſt damnum datum in turba,aliud extra turbam.ff.ui bono.rap l prætor ait.§.hæc aũt actio ꝯtra do.Cy.nihil certũ ꝓbatum,qa non apparet in qua manu percuſſerit,& in crimine maximè iniuriarum debet certum qd probari. Ad hoc.ff.de iniur.l.ait prætor.in prin.cum ſi.Et dato ꝙ ꝓbatũ eſſet de eo ꝙ percuſſerit,tñ ut ex dictis teſtium colligitur,& maximè ex teſte penultimo hoc fecit ad ſui defenſionẽ & ſic immunis debet eſſe à pœna.de homi.ſignificaſti.& c.ti.c.uno in cle.& manifeſtè præſumitur eorum teſtiũ ſubornatio & falſitas ex uno eodẽque meditato ſermone 4.q.3.in teſtibus conſiderandũ eſt,& ꝙ iſti ſint falſi manifeſtè probatum eſt tpe & loco in Inquiſitione cõtentis,dictum Vanutium alibi affuiſſe,& ſic ſequitur ꝙ cũ eodem Cy.eodem tpe in Inqſitione contento ad rixã deuenire nõ potuit de teſt.ex tenore cũ ſi.¶Item probatum eſt ꝙ Baldutius tpe lati teſtimonii per eũ erat in enormi & grandi peccato mortali conſtitutus,& homo luſor,& uitę ſuſpectæ.& ſic ad teſtimonium admitti non debet,& maximè ubi de crimine agitur puniendo.3.q.7.teſtes.& c.ipſi de excep.denique de teſti.teſtimoniũ.& c.ul.¶Itẽ Bartolumeus repellitur ex toto quia homo leuis cõditionis,& uitæ & laycaliter uiuens,& uilia exercens.

¶Preterea & ad hoc non poteſt reſponderi ſi Balducius Vãnes & Bartolomeus probate ſunt fuiſſe & eſſe familiares, & commenſales,& cohabitantes.& domeſtci filiorũ do. Bernardi & do.Manfredi de Squarcialupis,qui ſunt ꝓbati manifeſti inimici Vannutii.unde cõtra d.Van. eis credi nõ dẽt extra de accu.repellãtur.nec ẽt cõtra do.Cy.cum ſint cõſortes,& cũ ſit coniunctus & cõnexus ei,nec poſſũt deponere cõtra Cy.quin deponãt contra Vãnutiũ un de uictoria unius debet prodeſſe alteri.Ad hoc.ff.de adul.l.denunciaſſe.& dato ꝙ iniuria ſit probata.& ꝙ de iniuria ſiue percuſsionibus ſint condemnati.quod tamen falſum eſt pp tranſcurſum anni,diſsimulationem,et remiſsionẽ ut dictum eſt ſupra.¶Reſtat uidẽdũ de crimine irregularitatis,circa quod ſciẽdum eſt,ꝙ irregularitatis,quę ſurgit ex contemptu clauium eſt maximè & grauis, quę non tollitur pœna quantũcunque irregularitas ſit occulta ſed neceſſaria eſt diſpenſatio Papę ut de reg.iur.c.1.& de ſen.excom.li.6.Et iccirco de graui crimine non eſt qs ex pręſumptionibus condemnãdus.ſed luce clarioreſ debent eſſe probationes ut l.ſciant.C.de proba.& extra de pręſum.literas.¶Videndum eſt,an aliquid ſit probatum cõtra iſtos Inquiſitos,qđ inducat irregularitatem.Et eſt dicẽdum aperta fronte ꝙ nihil ꝓbatũ eſt.Nã hoc nõ eſt probatum quòd dicti Vannutius & Cy. ſint excommunicati,ratione cuius excõmunicationis incurratur irregularitas.& ꝙ hoc non ſit probatũ patet,quia in nulla parte actorũ conſtat ꝙ illi Inquiſiti ſint clerici uel eccleſiaſticę ꝑſonæ.Et ſi dicatur ꝙ probatur quod celebrauerunt miſſas.reſpondeo potuerunt de facto celebrare.Hinc eſt qđ habemus rubricam de clerico non ordinato miniſtrãte. Vnde cum tractemus hic de grauiſsimo crimine nõ debemus de coniecturis iudicare.ut no.de ſen.ex.in audiẽtia qđ ſi percuſsi quendã deferẽtem habitum & tonſuram, quem clericum credebam ſi in rei ueritate non erat clericus non ſum excõmunicatus,quia reuera requiritur ꝙ ſit clericus nec ſufficit poſſeſsio clericatus quę ẽt hic probata non eſt.Sed in alio caſu ſufficiat poſſeſsio quo ad forũ ſortiendũ ut extra de ſen.ex.ſi iudex.lib.6.Non ob.quod titulus inquiſitionis innuat iſtos eſſe pſbyteros,quia illa ſunt uerba notarii,uel uicarii,& non præiudicant ueritati.ut legitur & no.de priui.ſi Papa.li.6.& eo.li.de reſcri.ſi gratioſè.& in conſtitutione cle.c.ul.de ſen.excom.nã & ſi Iudex dicat cõdẽno talem tutorem filiorum quondam talis,Iudex cognitor talis qõnis libello oblato lite conteſtata &c.Nun probatur ex hoc lĩtem eſſe conteſtatam ut no.per Inn.& Hoſt.de prob.c.qm̃ unde irrefragabiliter dicendum eſt,ꝙ non eſt probatum qđ iſti Inquiſiti ſint cleri.& per cñs dato quòd ſe percuſſe.ũt nõ ſunt excõicati & per conſequẽs nõ ſunt irregulares.merito ergo abſolutionem conſequi debent.Prodeat ergo de uultu Dei iudicium,& oculi iudicantis uideãt æquitatẽ.nec famelica Squarcialuporũ uoracitas inſatiabilis inebrietur de ſanguine innocentium.

¶Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Vſuras ſoluenti an & qualis contra vſurarium actio competat.*

QVAESTIO CCXXI.

QVęſtionis per uos ꝓpoſitę declaratio magis pertinet ad legiſtam , quam ad canoniſtam. debetis ſcire quòd† opinio eſt , an ille qui ſoluit uſuras hẽat hypothecariã in bonis uſurarii,an uerò ſolum perſonalem.ſ.conditionem ex canon.debitores extra de iureiu.cũ ſi.uel cõditionẽ indebiti.do.Io.An.no.ex de uſur.c.ij.in gl.pauptas.in 6.qđ bona uſurarij ſũt tacitẽ hypothecata ſoluẽtibus uſuras.ut ſic pluribus creditoribus , cõcurrẽtib.locus ſit prioritati in tpe,quẽadmodũ obſeruatur in aliis hypothecis alias ipſe decre.cũ tu in ſi.extra de uſu.quod nõ ꝓbat.& quod no.in. decr.tua e.ti.Guil.uero durã.& Arc.no.cõtrariũ in d.decr. innuentes illud ſeruari debere in his,qui ſoluerẽt uſuras,quòd ſeruaret in pluribus creditoribus habẽtibus perſonales. & tũc ur̃ recurrẽdum ad l.ſcimus §.licentia.cũ pręceden. & ſeq.de iur.deli.Ergo in propoſita quęſtione ſiue uſurarius defunctus ẽt hẽat hęredẽ ſiue non dato curatore bonis certũ eſt quòd creditor idẽque debitor debet ſibi cõpẽſare id in quo tenebat uſurario.& ſi plus tenebat uſurario pro uſuris receptis ab eo q̃ uſurarius teneret ſibi,creditores agent cõtra uſurariũ uel etiã cõtra debitorẽ debitoris per eum modum qui no.C.quando ſi.uel priuat.

¶ Federicus de Senis.

SVMMAE.

1 *Exceptio rei iudicata poteſt in uim dilatoriæ contra reſcriptum opponi.*

QVAESTIO CCXXII.

DOmino Conrado Feder.ſalutẽ . Rogo ut ſcribatis opinionem ueſtrã de infraſcripto dubio.Scitis ꝙ †exceptio rei iudicatæ pt̃ opponi i uim dilatoriæ cõtra reſcriptum de lit.cõt.ca.1.lib.6.& ſũptũ fuit C.ſen.

rel.nō poſ.l.ſi.Oppoſui dictam exceptionem cōtra reſcriptum,& petij ut iudex pronūciaret ſe non Iudicē. Iudex uero credens exceptionem non obſtare,uel non eſſe probatā pronunciauit ſe Iudicem eſſe.& procedendū eſſe ad ulteriora poſtquā actor obtulit libellū, reus uero eādem exceptionē repetit contra libellū dicens, ꝙ ſuper eo nō dēr cogi litē conce.& petit ſuper petitione procedendū nō eſſe & ſe abſolui ab inſtātia iudicii uel obſeruatione. ¶Quæritur nūquid poſſit fieri.vr̄ ꝙ nō.quia ſemel calumniatus eſt &c.Et ad hoc qđ no.Inn.de pur.c.cū dilectus.in gl.magna uer.item ſi quis exceptionis dilatorias.¶Sed cōtra cū uariatur modus agēdi.Item poteſt pluries opponi.ut probatur de teſti.ueniens.& illud placet ibi Hoſt, Adidē qđ no.de ordi.cogni.c.ii.in gl.habet ad fin.uā in themate ꝓpoſito ad unū effectum opponitur primo,& ad aliud opponitur ſecundò exceptio rei iudic.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Appellatione pendente an alius modus procedendi ſuper primo agitatis intentari poſſit.*

QVAESTIO CCXXIII.

DOmino Nicolao Fede.ſalutem. Datus eſtis mihi in ſocium in quadam cauſa ad conſulendū, & punctus reſidet in hoc meo iudicio. Lata eſt ſentētia contra Franciſcum pro Angelo. à qua ſententia
1 appellatum eſt. † & appellatio pendet. & eſt qō ſuper uinea. Interim Angelus fecit fieri inceſſiuā de fructibus uineæ.Frāciſcus petit reuocari inceſſiuam,Augelus uero ꝙ non debet reuocari.ad probandum hoc inducit acta illa ex quibus lata fuit ſnia,à qua appellatum eſt,uidebatur mihi,ꝙ illa acta non faciant fidem in hoc iudicio.primo quia aliter,& ad alium finem agitur mō q̄ primò.unde nō faciūt fidem cū uariatur modus agēdi.Itē quia uirtus & effectus illorū actorū eſt in pendenti donec cā ꝑ appellationem pendet.unde non dēt interim operari ac ſi ſnia trāſiret in rē iudicatam.Mitto uobis allegationes hincinde,& ēt meas.& quid mihi ur̄,& reſponſionē,quā accepi à diuerſis.Qō eſt parua.& debet eſſe expedita hodie & cras.ſignificetis mihi quando uultis quod ego ueniam ad domum ueſtram quia nolo uos exire de domo.

¶In Chriſti nomine amen.Federicus.

S V M M AE.

1 *Epiſcopus an poſſit res unius eccleſiæ dare alteri.*
2 *Eccleſiæ omnes epiſcopatus quod teneantur ad caritatiuum ſubſidium.*
3 *Libertus ſubueniri tenetur patrono ſi quādo eidem ſuperſit & patrono deſit.*
4 *Epiſcopus quod intelligatur eſſe adminiſtrator in cūctis.*
5 *Bona eccleſiarum quod ſint pauperum & deſtinata ad pauperes alendum,captiuos redimendum,et templum Dei ædificandum, & quod ad eundem effectum uendi poſſint & alienari.*

QVAESTIO CCXXIIII.

CAſus talis eſt.Quædam Plebs hēt capellā nūc uacantē ad eius reformationē ſpectantē,eccleſia dictæ plebis īdiget reformatione.plebs nō ſufficit cōſideratis facultatibus ſuis expēſis & oneribus.Mō quæritur cum dicta capella ſit ſufficiēs an eps poſſit deputare redditus dictæ capellæ pro dicta reparatione,reſeruata ex redditibus dictæ capellæ congrua ſuſtentatione futuro capellano,& oneribus inc ūbentibus ꝑ circulum anni.¶Et uidetur mihi Fe.de Se.quod ſic. nam
1 †Eps ex iuſta cā res unius eccleſiæ poteſt dare alteri,etiā ī ꝑpetuū multofortius redditus ad tēps de reb.ec.nō alie.c.j.li.6.&ſicut de bonis Plebis pōt ſubuenire Capellæ ſic
2 econuerſo de eccle.edi.ad audientiam.j.†¶ Itē oēs eccleſiæ totius epatus tenentur ad caritatiuum ſubſidium epo indigenti ut de cenſi.cū apoſtolis & no.Hoſt.de elect.ut præterire:ſic & capellæ ſuo capiti ſi eſt iuſta cā ſubueniēdi.nam ēt ille qui non ꝑcipit quartam fabricæ deputatā ex quo portio fabricæ nō ſufficie tenetur conferre ad tā piū opus ut de his quæ ſi.à maio.par.ca.c.ul.de ecc.ædi.c.1.& 3.ubi de hoc.Et in talibus ualet conſuetudo ut redditus beneficiorum uacantiū alteri eccleſiæ ex cā debeātur ad tēpus.ut de offi.ord.in præſēti.& in extraua.Io.ſuſcepiſti.& facit quod no.ut ec.benefi.ut noſtrum in ſi.&
3 de reſcrip.ſi ꝑꝑ rua in glo.an legatus † Nam & libertus ſubuenire debet patrono cum ſibi ſupereſt & patrono deeſt.ff.de lib.agno.l.ſi quis à liberis,§.de alimentis.& tantam habet cōionem plebs cū capella,quod ꝑꝑ epalia iura per plebē nō ſoluta poſſint grauari poſt capellam ue: no.Arch.poſt Vic.de preben.cum ſingula.li.6.& q̄uis ſecurius ſit,ꝙ eps hoc faciat cum conſenſu Capituli ut no.ue ec.bene.ut noſtrū in gl.ſ allegata an legatus.tamen vr̄ quod in re tā modica ſufficiat ſolus Eps.12.q.2.terrulas.uā cum Eps ſit adminiſtrator in cunctis.ut 10.q.1.per to-
4 tum.& bona eccleſiarum ſint bona pauperum.16.q.1.ca.
5 ul.& pro pauperibus alendis,captiuis redimendis,& tēplo Dei ædificando poſsint bona eccleſiæ uendi.& ſacra conflari.12.q.2.aurum.& eps neceſſitatem habētibus debeat bona eccleſiarum diſpenſare.ut 12.q.2.eps.& 12.q.1.ex his omnibus.& c.ſeq.& cum alias de iure una portio eccleſiaſticorū bonorū ſit deputata pro fabrica alia pro pauperibus.12.q.2. quatuor uobis. & c.conceſſo. & ideo præmiſſorum omniū conſideratione habita credo Epiſcopū hoc facere poſſe ut dr̄ in cle.1.de iurepa.

¶Federicus in materia iuriſpatronatus.

S V M M AE.

1 *Filij vel filiæ ad hoc vt ſuccedant in iure patronatus an ſit neceſſe quod hæredes inſtituantur.*
2 *Ius patronatus multis modis poteſt ad alium tranſire.*

QVAESTIO CCXXV.

SI opinio Ioan.no.16 quæſt.1.conſtitutū ad quod cōcordat quod ipſe idē no.ea q.7.conſiderandū eſt ue
1 ra.ſ.quod†ad filios tranſit iuſpatronatus,etiā ſi inſtituantur hæredes tunc non eſt dubium quod filiæ Toreli ſuccedunt in dicto iure.Si aūt neceſſe eſt quod inſtituantur hæredes ad hoc ut tranſeat iuſpatronatus adhuc dico quod ſiuht patronæ.Nam ut paret in teſtamento iure inſtitutionis relictum eſt eis quicquid relictū eſt.& ſi dicatur quod inſtituti in rebus certis habentur loco legatariorum.ut C.de here.inſti.l.quotiens.fateor ut nō teneantur ad credita.ſed non poteſt negari quin ut hæredes capiant ut no.de here.inſti.l.ex officio.§.dicebā.imò ſm quoſdam poſsit rumpi teſtm̄ ſi nō relinqueretur iure inſtitutionis ſm no.de teſt.c.1.li.6.in nouella ſuper glo.quæ incipit nunquid quo.Sed dato quod nullo mō ceſeātur hæredes ſed ſolum modo legatarij,adhuc uidetur qđ
2 ſint patronæ.†Nam iuſpatronatus trāſfertur in alium donatione inter uiuos.& tunc requiritur auctoritas Epiſcopi ſi fiat donatio priuatæ perſonæ. Item uenditione uniuerſitatis realis nō uerbalis hoc dico propter no.per Inn.& Hoſt.in c.ex literis de iurepat. Item permutatione.Item ſucceſsione.nec iura diſtingunt an ſuccedat uniuerſaliter an ꝑticulariter.nec cauet text.uel gl.qđ ī hoc requiratur auctoritas epi.Et nō ē dubiū,ꝙ ille, qui ſolum iuſpatronatus hēt a teſtōre dr̄ hēre iuſpatronatus ex ſucceſsione.& ſi aliter diceretur ſequeret magna abſurditas.

pone

pone qđ aliquis eſt qui nihil habet in rerum natura niſi unicū ius patronatus in quadam capella ſi dicat inſtituo te hſdem tranſibit ſm ſe iuſpatronatus & nō ualebit legatum & ſic erit dr̄ia in uerbis. Sed abſit qđ tales ſubtilitates ſm canones conſiderentur. ¶Præterea pone aliquem nō facere teſtm̄ ſed ſolum codicillari nunquid in codicillis pōt relinquere iuſpatronatus nedū filio ſed extraneo & quis dubitat ꝙ ēt iure codicillorum dr̄ quis alteri ſuccedere. nec requirit hic auctoritas Epi ſicut in donatione inter uiuos, quia magis eſt ſauorabilis ultima uoluntas q̄ donatio inter uiuos. de dona. cum dilectus. Et nihil eſt ꝙ magis debeatur hominibus q̄ ut supremę uoluntatis liber ſit titulus. C. de ſacroſan. c. eccleſi. l. j. Et ſi dicis legatū eſt quædam donatio. ergo &c. Reſpondeo certe, & ille, qui extraneum hæredem inſtituit omnia ſua bona donat ei. & tamen non requiritur auctoritas Epiſcopi. uide inconueniens quod ſequitur. Pone quòd epſ non uult conſentire teſtatori legante iuſpatronatus. ſequitur hoc ꝙ teſtator moriens per ſe retinere non pōt. nec cui uult relinquere poteſt. ſecus inter uiuos. quia tunc poteſt adiri Superior. Nō ob. iura & gloſſ. quæ innuunt quod nouus hæres tranſire facit iuſpatronatus. nā non accipitur ibi hæres ꝑ hærede inſtituto in teſtō ſolenniter ſed generaliter pro omni ſucceſſore. exemplū de inſti. ad rem, & ibi accipitur ꝑ hærede ſanguinis ēt ſi non ſit hæres in bonis. 8. q. j. apoſtolica. de iure pa. conſuluit. ¶Item cum de iure antiquo quidam non poterant eſſe hæredes ſed bonorum poſſeſſores de iure prætorio, nūquid ēt tales ſucceſſiſſent in iure patronatus dato quòd nō uocētur hæredes utique i effectu, bonorum poſſeſſor habet, qđ heres ff. de bo. poſ. l. 2. cum ſeq. Ad hoc facit quod no. In. de iurepa. in rubrica ibi dū dicit, tā ad ſuos ſi inſtituātur hæredes uel alio mō ſuccedant q̄ ad extraneos, non uī curare an ut hæres aut legatarius ſuccedat. Audiui ꝙ d. Abbas ſcripſit ꝯrariū unde hanc cedulā ſuę cedulæ me ſubmitto &c. ¶Cōtrarium eius quod dicit d. F. no. Io. An. in nouel. de iurepa. c. cū ſe.

¶Reſponſio domini Abbatis ad prædicta.

¶Hæc non credo, & ut breuiter me expediā credo, ꝙ iuſpatronatus ſine uniuerſitate, per nullum titulum ſpecialem ſiue inter uiuos, ſiue in ultima uoluntate tranſeat ſine cōſenſu Epi in priuatam perſonam ēt ſuper hoc teſtō in iſto puncto per dominum. G. de Coneiano fuit conſultum. & rōnes quæ hic ſubtiliter inducūtur poſſent ēt remoueri. ſed diuerſi diuerſa &c. tempteris alios. Criſſolus.

S V M M AE.

1 *Debitor pignoratitius oblatione debiti liberati pignus & illud actione pignoratitia repetit.*

QVAESTIO CCXXVI.

1 QVæſtio uī mihi ſatis dubia ſed iudicio meo credo debitorē potiorem. quia† ex ſola oblatione, & conſignatione facta à debitore liberatū eſt pignus. & pōt illud per pignoraticiam actionē repetere. ut l. aliena res. §. ſi creditorem. ff. de pig. act. & l. ſi rem §. oīs. C. e. ti. & l. 2. C. de luitio. pig. & ſic inuitus cogitur ſeruus creditor debitori credere, nec talem debitoris obligationem pōt impedire primus creditor offerendo. ar. l. bona ſides. §. 1. & ex eo quod ibi no. ff. de po. maximè cum non uī intereſſe primi creditoris, quia ſi liberato pignore a ſecundo creditore per debitorem, remanebit primus ſolus qui habet unde gaudeat debitore offerēte. Si enim uellet excludere debitorem & eum offerentem impedire deberet iure actionis. l. hypothecariæ petere pignus, ꝙ poſſet a ſecundo creditore. & per illū modum poſſet impedire ut in d. l. bona fides. licet in caſu iſto poſſet propter conſenſum quem adhibuit in ſecunda obligatione ut ex themate qōnis patet per quem conſenſum ius pignoris amiſit quantum ad ſecundum creditorem ut l. paulus in prin. ff. qui. mo. pi. uel hypo. ſol. & ibi no. Sed eſſet conſultum primo creditori ſi debitorem hēt ſuſpectum, facere rē ſequeſtrari, uel ſatiſdari de re non baractanda, per ea quæ habentur in l. ſi fideiuſſor. §. ſi. ff. qui ſatiſ. co. nec puto ꝙ tp̄s poſſit ſtatuere Iudex infra quod luat, quia non uideo quo iure illud poſſit facere compellere creditorem infra tp̄s luere, cum ſolui nō poterat à debitore. & ſorte iſto caſu non poteſt primus creditor ius offerendi, quia uidetur pignus oblig. quantum ad ſecundum creditorem amiſiſſe propter conſenſum ut dictum eſt. & ſic nō uī primus creditor quo ad ſecūdum. & ideo non poteſt offerre ut creditor nec ut alius ex quo non poſſidet. ſi poſſideret poſſet, quilibet offerre debitum. ut d. l. paulus in fi. ff. qui. mo. pi. uel hypo. ſol. & l. mulier. ff. qui po. in pig. hab.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

S V M M AE.

1 *Prælatus ſolus conſtituit procuratorem in cauſa eccleſiæ: & ipſe ſolus reuocat.*

QVAESTIO CCXXVII.

SI potero uerbo bene quidē, ſi nō addendo his quæ æqualiter ſcripſi uobis. Noueritis qđ† ſolus prælatus reuocat nedum expreſsè ſed tacitè procuratorē cōſtitutum nomine eccleſiæ ēt in iudicio lite cōteſtata ut extra de procu. c. procuratorem in cle. multofortius in caſu noſtro ubi procurator eſt ad negocia, & res eſt integra. Et ſuper hoc uidete quod no. Hoſ. extra de oſſi. del. qm̄ abbas ubi tractat de reuocatione iuriſdōnis mandati ad iudicia & extra. ¶Item ſolus Prælatus conſtituit procuratorem in cā eccleſiæ quamuis cā ſit cōis ſibi & conuentui licet gloſſ. Ber. aliter loquatur. & ſuper hoc uide quod no. Inn. & Cōpo. de reſcri. edoceri circa prin. Si cōtra conſtituit, ergo reuocat. Sed dato quod tn̄ nego quòd ſolus Prælatus nō poſſit reuocare procuratorem conſtitutum in cā cōi ſibi & Conuentui. Dico quod ex quo Prælati cum monacis coadunati in loco ubi cōſueuerunt cōgregari, debent. ſ. notarii facere inſtrm̄ quō nos Abbas & tales monachi qui facimus totum capitulum reuocamus &c. ſic facimus &c. dico præſumendum eſſe ibi fuiſſe totū capitulū. imo plus quod ſi inſtrm̄ diceret talis Abbas de conſenſu capituli ſui fecit hoc, & illud præſumitur conſenſum capituli habuiſſe niſi doceatur contrarium ut extra de his quæ ſi. a præla. ea noſcitur. Vnde cōiter legitur in ti. de ele. quod ſi aliqui dicunt ſe fuiſſe contēptos habent probare ſe fuiſſe tunc tp̄is in loco tali unde uocari debuerint, quo probato præſumitur quis contemptus niſi probaretur uocatus extra de ele. quia propter. §. illud c. in geneſi. uer. ſecundus. ¶Vltimo & incōmutabiliter dico quòd dato quod aliqui monaci fuiſſent contēpti in reuocatione Sindici, quod tamen non præſumitur ut dictū eſt. dico ꝙ iſtum contēptū non pōt allegare tertia perſona, ſed ſolus ille qui contemptus fuit. & maxime cum hic non interfuerit procurator uel ſindicus tempore reuocationis. Et hoc probatur optimè extra de dona. inter dilectos. §. procurator. & eſt caſus extra de præb. cum in eccleſiis li. 6. Et hæc maximè locum habent in caſu noſtro, in quo non eſt neceſſe uocari abſentem ſm utrumq; ius ut in aut. hoc ius porrectum. & no. extra de teſti. præſentium li. 6. per Inn. & per domi. Io. An. ibidem reſidētium. & in hoc concordat do. Pau. de Leazar. dom. Recuperus de ſancto Miniato decretorum doctores. Quæ deficiunt ſuppleat prudentia ueſtra.

¶Conſultatio ad Federicum ſuper pluribus dubiis & eius reſponſio.

S V M M AE.

1 *Renunciatio generalis an ad ius poſtea ſuperueniens extendatur.*

2 *Emphyteota an domino inuito poſſit ſuo iuri renunciare.*

QVAESTIO CCXXVIII.

FActum tale eſt. Duo fratres habuerunt ad liuellum à
quadam eccleſia certas res. pro quibus iure liuelli
promiſerũt eidem eccleſiæ ea quæ conſueuerũt ꝑ
mitti in hmõi inſtrumentis liuellarijs. Demum iſti
fratres uenientes ad diuiſionem omnium bonorum ſuo-
rum tã patrimonialium q̃ aliorum liuellariorum iuſtrũ
diuiſionis fecerunt de dictis rebus liuellarijs & maximè
irrequiſita dicta eccleſia, & ſine ipſius conſenſu. Modo
quæritur nunquid potuerunt dicta bona liuellaria inter
ſe diuidere ſine conſenſu & licẽtia eccleſiæ prædictæ, &
nũquid diuidẽdo à ſuo iure eeciderint ex eo, ꝙ dictam
eccleſiam non requiſiuerunt. ¶ Alius punctus eſt ꝙ in in-
ſtrumento cõceſſionis ad liuellum cõtinẽtur hæc uerba
uidelicet ꝙ eccleſia locauit, dedit, ac refirmauit iura li-
uelli & in emphyteoſim duobus fratribus recipiẽtibus ꝓ
ſe, & eorum filijs & nepotibus maſculis in tertiam eorũ
& cuiuslibet eorum generationem per rectam lineã ex
eis legitimè deſcendentibus, & deſcenſis, qui ſi defecerit
ſint in una fœmina quæ iſta & alia eorũ bona poſſideat
de uno in alterũ reuertendo in quem ſuperuixerit tales
res &c. Modo vnus ex iſtis fratribus mortuus eſt ſuperui-
uente ſibi alio fratre & nepotibus ex eo, & quadam filia
fœmina ſuperſtite a dicto defuncto. quam filiam etiã ſuã
hęredem uellem in omnibus bonis ſuis inſtitui. Cũ hec
omnia fuerint poſt dictã diuiſionem, nunquid res prędi-
ctę per mortem dicti fratris ſint ad eccleſiam prędictam
pro parte ſua iam diuiſã deuolutę uel deueniãt ad hanc
ſuã filiã, & hęredem, ſeu ad hũc fratrẽ & nepotes. ¶ Alius
punctus eſt quod in dicto inſtrumento diuiſionis cõtinẽ
tur hęc uerba. ſ. dedit, ceſſit, & conceſſit & mãdauit eidẽ
qui nunc defunctus eſt recipienti pro ſe, & ſuis hęredi-
bus omne ius oẽm actionem, quod uel quam haberet &
habere poſſet & ſpectare ſeu eidem cõpeteret & compe-
tere poſſet in futurum in dictis bonis & rebus diuiſis qui
cunque titulo modo iure uel cã. Modo dicitur pro parte
dictę filię hęredis dicti defuncti quod maximè obſtantẽ
remiſſione ſeu renunciatione prędicta facta in dicto in
1 ſtrumento diuiſionis per iſtum allegatur quod †iſta re
nũciatio generalis non extenditur ad ius poſtea superue
niens, nec potuit iuri futuro & emergentibus renũciare,
& dictam partem ad eum deuolutam eſſe ex forma dicti
Inſtrumenti liuellarij & non ad dictam filiam nec etiam
ad eccleſiam. Modo quęritur quid iuris in omnibus ſu
pradictis.

¶In Chriſti nomine amen. Reſpon. Fede. ad pręmiſſa
¶Super primo dubio credo fore dicendum quòd poterunt
diuidi qa nil deperit eccleſię. & quia in extraneam pſo-
nam res non transfertur, & quilibet remanet obligatus i
ſolidum ad canonẽ ſoluendũ, & non ſufficeret pro parte
ſoluere alio nõ ſoluente ut no. de loca. c. ult. in fi. & Spę.
eo. ti. §. nunc aliqua uer. 29. Item translatio de fratre, ad
fratrem non vr̃ alienatio. C. de fidei. l. uoluntas. ff. de leg.
ij. unũ ex familia. §. ij. & l. peto. §. fratre. & facit ꝙ legit.
& no. de his quę fi. a prę la. cum apoſtolica. Simile eſt ꝙ
dicimus patronus non põt priuatę perſonę ius ſuũ dona-
re & non põt compatrono de iure pa. c. ij in cle. ¶ Itẽ diui
dendo & alter renuntiat iuri ſibi competenti in parte ob
2 ueniente. Sed uaſallus † & forte emphyteota põt ius ſuũ
renunciare dño inuit. ut in li. feu. de uaſ. qui contra cõ
ſti. lo. re. fe. c. 1. & no. in Spe. in d. §. nunc aliqua uer. 29. &
quod talis diuiſio poſſit fieri uidetur ſentire Specu. in d.
§. uer. 72. & uer. 147. ¶ Super ſecundo puncto ꝙ res nõ eſt
ad eccleſiam deuoluta. qa ad talem deuolutionem requi
ritur, & ꝙ ex utraque parte defecerint deſcendentes ut i
themate pręſupponitur ꝙ non eſt in caſu noſtro. & ſic tã
ex uigore ꝯtractꝰ dũ dicit de uno in alterũ reuertẽdo, q̃
alias de iure locus eſt iuri accreſcẽdi, & hoc tenet Spe. u.
§. uerſi. 69. & eadem rõne repellitur filia quod non extat
condõ qua exiſtẽte filia admittatur. ¶ Super tertio pũcto
adhuc dico fratrẽ defuncti præferendũ fœminæ. nõ illa
rõne ibi facta. nã licet futuro iuri nõ poſſit renũciari, uel
repudiari tamen per factum bene põt renunciari. ut C. de
pac. l. 3. & no. de cleri. ex multiplici. in gl. 2. Sed qa repu-
diatio uel renũciatio eſt nimis generalis. ut in l. ſed & ſi.
§. quæſitum ff. ſi quis can.
¶Item cedendo & mandando illi nũc defuncto ꝓ ſe recipiẽ
ti & ſuis hæredibus qui alias in tali reputãtur ſuccedere.
Sed iſta fœmina in hac re emphyteoticaria non poterat
ſuccedere exiſtente linea maſculina. Item forte pater nõ
põt præiudicare filiis ex quo à principio recepit ꝓ ſe &
filiis ut no. eo. §. uer. 164. licet alibi dubitãdo loquatur ut
eo. §. uer. 164. licet alibi dubitando loquatur. ut eo. §. 78.
facit ad præmiſſa de renun. c. 2. cum ſua glo.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Debitum Vniuerſitatis an & quando non ſit, ſingulorũ.*

QVAESTIO CCXXIX.

PVnctis qõnis eſt talis Titius uendidit, & tradidit
quẽdã fundum Sempronio. Poſt hoc per cõe Hug.
fuit impoſitum datium pro quibuſdã debitis per di
ctum Cõe contractis & commiſſis ante tp̃s uẽditio
nis & traditionis prædictæ & celebratæ. Modo quæritur
poſito ꝙ dictum Cõe habeat & habuerit dictis tp̃ibus po
ſeſſiones uidelicet ſiluas & alia bona, an debitor uel em
ptor teneatur. ſoluere datium prædictum. & ſi emptor
teneatur ſoluere nunquid debitor illud, quod ſoluerit
occaſione dicti datii poſſet repetere ab emptore, & ſi
emptor teneatur ſoluere nunquid illud ꝙ ſoluerit poſ-
ſit repetere a uenditore prædicto.
¶In Chriſti nomine amen. Reſpon. ad dubium prædictum.
¶ Ex gl. Guil. in Spe. de cenſi. §. uer. ſed quid erit, vr̃ quòd pri
mus teneatur, & ſi emptor ſoluerit poterit repetere & uẽ
dicare. Sed mihi vr̃ quod emptor teneatur ſoluere. & ꝙ
1 non poſſit repetere à uenditore. Primo quia † debitum
Vniuerſitatis non eſt ſingulorũ maximè cum Vniuerſitas
hẽt aliquid i bonis ff. ꝙ cuiuſque uni. l. ſicut. & ꝙ ibi no.
in 4. gl. Et poſito quod uniuerſitas nihil habeat, & ſit im-
ponenda collecta pro debito ſoluendo ut no. eo. ti. l. 1. in
gl. 1. emptori & per Hoſt. de ſen. excom. grauem. tamen
ex quo collecta non præceſſit translatione res ad aliũ li-
bera tranſiuit ad emptorem & nõ onerata. Onus ergo po
ſtea impoſitum ſoluat emptor, quia poſſeſſor eſt. & quia
onus fuit impoſitum rei ut dixit quæſitor conſilij.
¶ Abbas de Podio Boniti qui morabatur Senis loquitur Fe-
derico. & duo fuerunt executores gratiæ d. Andreas qui
inchoauit ſubdelegauit collegæ ſuo & alijs. Et Ang. de
quo ſequitur fuit collega.

S V M M AE.

1 *Executorum uno abſente, uel impedito, uel nolente an fieri cogatur per alterum executio.*
2 *Abſentia in multis æquiparatur impedimento.*
3 *Nihil factum cenſetur ſi quid ſuperſit ad agendum.*
4 *Par in parem ſi quando imperium habeat.*
5 *Stilus curiæ quod præferatur iuris diſpoſitioni.*
6 *Exceptiones dilatoriæ à principio proponendæ & de illis diſcutiendum cum impediant curiæ.*

QVAESTIO CCXXX.

VEnit ad me do. Ang. de Cerreto & petebat ſi propter
abſentiam longam alterius executoris, qui etiam
ſubexecutorem dederat, ipſe debat uel poterat reaſ
ſumere executionem. & ſi ẽt tanq̃ priuatus ipſe, qui erat
exe-

executor principaliter deputatus cum præoccupante
poterat per eum compelli & concipi ex uerbis ſuis quod
ipſe libenter ut ſubexecutor procederet credens poſtea
non debere uel poſſe intromittere ulterius.

¶ Reſponſio Abbatis.

1 ¶ † Ego autem ſic reſpondi eidem ꝙ prima facie occurre
bat ꝙ non poſſet cōpelli, quia licet collega præoccupaſ
ſet.& ↄſequēter ipſo nō haberet exercitiū iuriſdōnis ſiue
executionis, cum tñ tutor erat & parē ptātē habebat cum
illo. qa illo impedito, uel nolente ipſe pōt & tenet exe-
qui. ¶ Qui ad alia reſpondi ſibi; ꝙ illa ſubdelegatio non
erat perfecta. & ꝙ propter, diſtātiam ille dicebatur impe
ditus.& ꝙ ad eū poterat recurri.& ꝙ ipſe hēbat iuriſdō-
nem & debebat exceptiones legitimas admittere.& oſtē
dit gl. in c. paſtoralis. in gl. Arc. ſuper abſentia. Et ultimo
cōcluſi, ꝙ ſiue procederet tanquam ſub executor ſiue nō
ad eū recurri poterat,& dēbat audire,& ſuſpēdere, & re
uocare, quod malefactū erat,& alter negaret iuſtitiā. Di-
xit mihi alia pars non ſic intelligit. Ego dixi qđ eā inuitā
oportebit ſic intelligere & de iure eſt. Oñdi ēt ſibi decr.
licet qūo poſſeſſor non poteſt amoueri à ſua poſſeſſione
niſi cum cauſæ cognitione. Oſtendi ſibi glo. Inn. qñ Papa
confert uel mandat conferri amoto quolibet poſſeſſore
ꝙ debet fieri cum cauſæ cognitione.& qūo iuſtus titulus
poſſeſſoris uenit in hac cognitione. & ſic rñdi qa neſcio
quid do. Epſ deliberauerit. & iſta dicantur do. Epo. ut ſi
informatus ueniſſem perſonaliter. ſed hac nocte fuit ali-
qualiter alteratus. ſcriptum feſtinanter.

¶ Federicus reſpondet Abbati.

¶ Vidi litteras & proceſſum & nihil cōtinet ultra cōem for
mam. Si præſentatis ipſis proceſſibus defendamus nos ꝑ
uiā appellationis, ſiue deferatur appellationi ſiue non qō
erit in curia & hoc non expedit nobis. Si uero præſenta-
tis proceſſibus non per do. Angelum ſed per aliū ſubexe
cutorem comparemus coram do. Ange. tanq̄ executore
& collega ad quem recurri poteſt ſicut ad do. Andreā. &
ſi ita eſt quod do. Ang. eandem ptātem habeat circa iſtam
executionem quam habet do. Andreas propter abſentiā
ipſius do. Andreæ, ac ſi do. Andreas eſſet mortuus uel im
peditus uel do. Ang. poterit terminos prorogare aſſigna
tos per do. An.& ueſtras defenſiones audire nō obſtāte ꝙ
do. An. legē imponere uoluit collegis ſuis qđ forte face
re nō potuit. Quod antē abſentia executoris q inchoauit
æquiparet uoluntati uel impedimēto no. ꝑ Arch. in c. cū
plures.& patet in tex. ꝙ non allegauit de procu. ſi duo. 2.
reſponſo li. 6. Et ideo uř mihi quod de his habeatur col-
latio cū illo cuius eſſe debeo ſocius uel ī defenſione cau
ſæ cui proceſſum iſtū & hanc cedulam committetis.

¶ Dominus Abbas reſpondet Federico.

¶ Si ſupradicta poſſent ſeruari ſine periculo, multum eſſent
utilia cū hæc agerentur. Sed q̄uis ſubtiliter moueatur qđ
ſcribit, tñ pro Deo aduertat ſi ille And. pōt dici inchoaſ-
ſe uel potius perfeciſſe executionē. ¶ Quid. n. ſibi reſtat, in
cipit, inquiſiuit,& diſpenſauit cōtulit & requiſiuit. Et mā
dat ſibi pareri.& in corporalē poſſeſſionē &c. Ergo non
uidetur q̄rendū an collega illo abſente, qui locū impedi-
ti deberet habere poſſit inchoatū perficere. ſed an poſſit
de eius proceſſu & proceſſus iuſtitia cognoſcere. qđ pri-
ma facie nō uidetur cū nō habeat imperiū &c. Præterea
aduertatis ad gl. Arch. nā fundat ſe ſuper periculo qđ poſ
ſet contingere ſuper beneficio conferendo.& credit de
impedimēto debere cōſtare, omnia referūtur ad inchoa-
tā executionē nō caple. propter decr. ſi duo allegatā per
Archi. de qua ſupra fit metio. Videtur rectè cōtra id quod
ſupra dicitur declarare. Nā licet præoccupāte impedimē
to eius collega poſſit perficere, non tñ eo caſu, quo im-
peditus ſubſtitutū conceſſit. Nā ſubſtitutus ea prærogati
ua præoccupantis excludit collegam ut ibi habet tex. &
gl.& ſic eſt in caſu p̄ſenti, quia Andreas præoccupauit ꝑ-
fecit,& ꝙ reſtabat cōmiſit, qđ potuit ex forma & uirtute
literarū. Aduertatur ēt periculū, quod poſſit contingere,
quia ſi hęc uia eligeretur, & effectualiter iure non eſſet
lapſo termino i ꝓceſſu teſtatur appellationi decętero lo
cus non eſſe. Vnde forte ſecurius eſt iure cōi & ordinariè
niti q̄ ponere tm̄ negocium in aliquo dubio. Et ſi eligat
uia appellationis, quę prima facie occurrit, ſecurior mi
hi uř. Et ſic conſulo qđ principalis appellet nomine ſuo,
omnium adhærere uolentium. & quod ī. terminum oēs
Rectores Ciuitatis adhæreant, qui uoluerint adhęrere.
Tamen cōcludendo placet mihi quod præmiſſa diſcutiā
tur cum dominis Abbate & Azolio. i. cum dicto epo. qui
Abbas & Azolius erant conſortes do. epi Senen.& quod
elegerint proſequemur uerbo & opere efficaci.

¶ Verba Federici ad Abbatem prædictum.

¶ Quod autem And. non perfecerit ſed inchoauerit ꝓbatur,
quia teſtat executio facti, quod in hoc negotio eſt potiſ
ſimū,& quod fieri nō pōt cōtra poſſeſſorem niſi præcedē
te cauſæ cognitione ſaltē ſummaria, ut de pręb. licet epſ
li. 6. Reſtat ergo quod moueatur poſſeſſor, ut poſſeſſio-
nē dimittat uacuam. aut de iuſto titulo retinēdi doceat,
aut oñdat quare dimittere non teneatur. Si ergo infra ter
minū ueniat poſſeſſor ut defenſiones legitimas ꝓponat,
debet audiri quantumcunq; pręcisè ſcribatur de offi. dē
le. ex parte. Nā tales executores poſſunt audire exceptio-
nes ut not. in c. paſtoralis §. propterea. de offi. delega. Et
bene facit ad hoc quod no. Hoſt. in ſimili caſu de cler. ex
com. mi. illud in uerbo notoriū. Ad ꝓpoſitū autē ergo po
teſtas audiendi defenſiones poſſeſſoris,& cognoſcēdi, &
ſummariè terminandi remanſit apud do. And. aut transla
ta eſt in ſuū ſubexecutorē, habeo intentū quod cauſa de-
bet hic diſcuti. Et de iure poſſeſſoris ante executorē pōt
cognoſci quod uerius uř ſi uero remāſit apud do. An. tūc
dico qđ d. And. nolēte aut impedito, uel nimis diſtāte à
loco executionis collega dēt ꝑficere qđ reſtat. ¶ Reſtat
āt cognoſcere ſummariè de iure poſſeſſoris. unde ꝑꝑ im
pedimentū inchoātis collega ſuccedit,& ſubſtituitur iu-
ris poteſtate in locum impediti. & facit quod facere de-
buiſſet do. And. ſi impeditus non eſſet. Quod autē do. An.
2 poſſit dici impeditus ꝓpter nimiā abſentiā.& ꝙ † abſen
tia ęquiparetur impedimento ꝓbatur ne ſe. ua. c. uno. &
de proc. c. 2. ibi in longū peregrinari.& c. ſi duo ibi abſen
tari li. 6. cum ſi. ¶ Non ob. quod dicitur ꝙ do. And. non in
3 choauit. ſed perfecit &c. quia hoc ſolutū eſt ſupra † quia
nil eſt factū, cū aliquid ſupereſt ad agendum. ¶ Non obſt.
4 † ꝙ par in parem non habet imperiū &c. nam in proceſ-
ſibus nullis uel malefactis ipſe idē procedens, uel ſucceſ
ſor pōt corrigere ſupplere & emendare. id ſolet recitari
de accu. qualiter.& de re indi. cū Bertoldus i prin.& ple
nius per Hoſt. de offi. deleg. c. in litteris. ubi tractat de mā
datis executorū nullis uel inutiliter factis. Sed ut dictum
eſt ſupra, propter impedimentū inchoātis collega non
impeditus fungitur iuris poteſtate ipſe incohās uel eius
ſucceſſor. ¶ Non ob. ꝙ allegatur de intellectu Archi. Nam
ſiue tractetur de beneficio cōferendo, ſiue de collato adi
piſcendo, expedit ſtatū eccleſię non eſſe in pendēti, uel
uacillare. unde utrobique mora eſt periculoſa. ad hoc qđ
not. per Ber. de do.& contu. ueritatis in prin. gl. magnæ,
& per Inn.& Hoſtien. ut lit. nō conte. quoniā. §. porro. in
prin. ubi dicunt ꝙ ille. §. hēt locū ēt ubi prelatus eſt con
firmatus & longo tpe poſſedit. Ex quo eſt qō de titulo. i
¶ Itē de abſentia conſtat per litteras ipſius executoris da
tas in curia quòd ſufficit ſm Arch.& dato ꝙ non conſta-
ret modo,& conſtaret poſtfactum ſufficit ſecūdum eum
ut no. in c. cum plures ſuper uer. malitioſè. ad illud quod
dicitur quòd decre. ſi duo facit contra me. reſpondeo ad
eam propter uerbū abſentari quòd æquiparetur impedi
mēto de quo dicunt de re. iu. eum qui li. 6. in mer. ¶ Ad il
lud quod dř ꝙ ſubſtitutus inchoantis excludit collegā,

fateor ubi ſubſtitutus in totum & plenariè gerit uicem in
cohantis ꝙ nó uidetur in caſu noſtro ut poteſt colligi ex
proceſsibus.¶Præterea ſiue ſubexecutor ſiue collega re-
præſentet ipſum dominum Andream habemus intentum
quod cã dẽt eſſe hic.¶Ad ultimum uero ꝙ dí quod poſſet
contingere periculum.Reſpondeo quod ſi uerum eſt,qđ
apud collegam uel ſubſtitutum ſit poteſtas audiendi de-
fenſiones poſſeſſoris & cognoſcendi,quod eſſe uř per ſu
perius dicta,dico qđ iſte auditor & cognitor ſiue ſit col
lega ſiue ſubexecutor poterit terminos ſuſpendere.& ꝓ-
rogare donec ſũmarie cognoſcatur de iure poſſeſſoris.
Dico ergo ꝙ notificatis proceſsibus poſſeſſori poſſeſſor
infra terminum contentum in proceſsibus docebit de ti
tu.per litteras legati.& de ſua poſſeſsione.quo facto in-
cumbit probatio impetranti.ergo neceſſe habebit iſte Au
ditor,& cognitor qnicunque ſit dilationem prorogare.
¶Superius conferendo dicta ſubiiciantur correctioni do.
Epiſcopi & do.Abbas de Podio Boniti.
¶Verba Abbatis ratificãtis dictum dñi Fede. ſupra poſitum.
¶Attendatis,quia licet do.Andr.collega dediſſet litteras ĩ
curia poſſet nó eſſe in hoſtio.& licet ſufficeret poſtea cõ
ſtare poſſet contingere non conſtare.& ſic periculum nó
eſt Arch.ſic forte intellexit.ſed quoniã per literas ſuper
eo directas &c. & hoc innuunt iura quæ allegat.Et ſi peri
culum uidetur ꝙ ſcribatur ſi aliter de impedimento non
conſtat. Nam non ſequitur heri erat Piſis ergo hodie, ſi-
cut de poſſeſſore dicitur. Nam ſicut res poſſeſſa nó cohæ
ret perſonę ſic nec locus.& quia poſſunt mutari nó ſeq-
tur talis cõcluſio.imo nec pręſumptio ſufficiat. no.in c.
conſultationibus de off.dele.& c.cum eccleſia de cã poſ.
& proprieta.¶Pręterea ſi opi. Goff. haberet ueritatẽ nun
quàm diceretur conſtare niſi ſe excuſet q̃uis Hoſ.aliter
intelligat & recitat Arch.in c.ſic contra de offi.delega,
lrẽ iſte executor præoccapat, & ea q̃ fecerit iure feciſſe
uř.potuit.n.ſe informare parte nó citata,& exequi, quia
ei nullus ordo præfigitur. nec partem tenetur uocare.ſic
no.Inn.de app. ex tunc. & Archi.de reſcrip.ſtatutum hẽt
n.merũ miniſterium ſicut & no.Compo.in c.ſanctæ &c.
Nunquid ergo uel collega,uel ſubexecutor quilibet præ
ciſè iuſſus,tamẽ dẽt iura ſeruare poſito ꝙ audiat poſſeſſo
rẽ & ulterius nó procedat,nunquid tollet proceſſum &
ſententias iam latas non uř, cum ut prędicitur iure facta
uideantur. qa illud eſt retractare ꝙ legitimè factũ eſt,ꝙ
non licet,& aliud ex cã ſuperuenienti eius impedire eſſe
ctum ſufficit regula iuris factum legitimè cũ ſua gl.¶Præ
terea collega præoccupans inhibet Collegis &c.& licet
forte non iure,cum pari poteſtate funguntur Illo impedi
5 mento † tamen adhuc admiſit & approbauit ſtylus curię
6 qui iuri præfertur.de fal. quàm graui † Vnde eſt de iure
quod exceptiones dilatorię niſi primo expediãtur impe
diant proceſſum cauſæ & ſuper eis pronũcietur ſufficiat
decre.exhibita cum gl.poſita in c.de or.co.& tamẽ in cu
ria nunquam ſuper his pronunciatur.ſed in cã procedi-
tur cum ęſtimant uel non obſtare,uel falſas eſſe.¶Præte
rea primo debet cognoſci de appellatione,q̃ de negocio
principali.ut in c.ſicut debitus cum ſua glo.de app.& ta
men ibi mixtim cognoſcitur.hoc uide.Et tamen Comp.
recitat i decre. ſtatuimus de ele.Scitis enim quod cõſue
tudo eſt optima legum interpres de conſue.cum dilectus
quid enim ſi cõſuetudo curię ex prærogatiua præoccu-
pationis ſic interpretatur poſſe inhibere ei ſtabitur.¶Cõ
cludẽdo ergo breuiter ſic dico,ꝙ licet iura ſuperius indu
cta probent in remotis agentẽ impeditum haberi tamẽ,
quia de impedimento non uř conſtare,& ꝑꝑ alia quę ſ̃.
ſcribo & propter periculum ꝙ poſſet contingere ꝙ prę-
cauendum eſt reddor dubius ad illam uiam tenendam Si
aũt eligatur, credo ꝙ potius cõpareret in iure corã ſub-
executore q̃ coram collega.qnia ei uices cõmittit pręoc
cupans.ꝙ licet ex forma litterarum.ſed qa ei inhibet ne
proceſſu uel alio modo aliquid immutet ſeruãs formam
nec ẽt terminũ ꝓrogare poſſet ideo ad Collegã recurren
dũ eſt,cũ præoccupans habeatur tanq̃ impeditus,nec ſub
delegatio extendatur ad caſum neceſſarium immiuentẽ.
¶Quæſtiones circa obſeruationes interdictorum.

S V M M AE.

1 *Interdicto in aliqua ciuitate poſito ut uicinis promulge-*
tur an prælati hoc ſcire teneantur ſine certa relatione.
2 *Scire non dicitur qui ſine certa uel probabili rõne ſcit.*
3 *Prælato excommunicato non notorio,an confirmati ſint*
uere confirmati.
4 *Prælatus ſciens ſuos ſubbditos interdicto contrauenire*
nec prohibens an excommunicationem incurrat.

QVAESTIO CCXXXI.

IN aliqua ciuitate ponitur interdictum & mãdatur pro
mulgari ꝓceſſus in locis uicinis Ciuitati.ita quod ad
1 eos perueniat. ¶†Quæritur utrũ prælatus remotus,q
dẽt compellere ad obſeruationem interdictorũ ſub
ditos ſuos teneatur ſcire ſine certa relatione.

¶Federicus.

2 ¶Non dř ſcire ſi ſine certa uel probabili rõne ſciant,nec
præſumitur ſcire niſi modo prædicto.Magis.n.preſumun
tur ſcire uicini q̃ remoti. Ad hoc de poſtu.præl.c.j.& q
ma.accu. poſ.cũ in tua. & de fo.comp.c.uno.uer. ſi uero
in cle. Et utrũ audiẽs interdictum poſitũ,ſed non audiens
ꝙ ſubditi ſui non ſeruent aliquid mandare teneatur.

¶Federicus.

¶Dẽt credere Prælatus ꝙ uicarius & ſubditi,quos dimiſit in
Conuentu ſuo ſeruent interdictum.& quod non ſint im-
memores ſuę ſalutis,& pęnarũ ſtatutarũ cõtra uiolatores
interdicti. unde niſi audiat ꝯtrariũ põt ſecurè dormire.
Vel dico ꝙ ſi ꝑlatus audiat ſubditos ſuos nó ſeruare.ſed
ꝑꝑ infirmitate grauem & lõgam non hẽt opportunitatẽ
ſcribendi & totaliter obliuiſcitur utrum excuſetur.

¶Federicus.

¶Verè excuſatur,quia nihil poteſt ſibi imputari.ad hoc facit
optimè qui ma.ac.po c.ult.Sed de omnibus iſtis parũ eſt
curandum.Nam de excõicatione timeri non dẽt,Nam da
to ꝙ iſte Pręlatus fuiſſet pręſens apud Spoletũ & inter-
dictum non ſeruaſſet,non tamen eſt excõicatus ſi matrix
eccleſia non ſeruat interdictum,&ita colligitur ex tex.&
glo.in conſti.cle.quæ incipit ex frequentibus.nec eſt iſte
prælatus remotus irregularis.nam pœna irregularitatis
tanq̃ odioſa reſtringẽda eſt ut patet de ſen.ex.li.6.is qui.
Sed ille ſolum irregularis eſt,qui celebrat ſcienter in lo
co interdicto non autem eſt negligens,uel non prohibẽs
qui actum in loco interdicto ſolemniter celebrat ut in ꝑ
al.c.is qui.& infra de cle.ex.mi. illud.cum ſi.Item de nó
habita opportunitate uel habita utrum incumbat proba
tio reo uel actori uel iudici inquirenti.

¶Federicus.

¶Si ex uiciniitate loci pręſumetur contra eũ & ipſe ꝯtra ip-
ſam pręſumptionẽ uellet allegare,quod non habuit op-
portunitatẽ ſibi incũbit ꝓbatio.Sed in caſu noſtro ex re-
motione loci pręſumitur ꝓ eo,& ideo q dicit eũ ſciuiſſe
hoc habet ꝓbare ſed ut dixi ſ̃. iſta ceſſant in caſu noſtro.

¶Federicus.

3 ¶†Item utrum prælato excommunicato non notoria cõ-
firmati ſint uere confirmati.

¶Federicus.

¶Dicendum eſt quòd ſic, ut habetur ex tex.& glo.extra de
re iudi.ad probandum.& 3.q.7.circa prin.& no.24.q.1.
in ſumma.Item utrum ſnia excommunicationis exiſten-
te notoria qui incidit dicatur notorie excommunicatus.
Reſpõdetur ꝙ non,uerbi gratia.Quidam noctis tempore
percuſſit uel occidit clericum.& aufugit.& neſciturquis
fecit communiter.ſed ego ſolus cognoſco,& ſcio percuſ
ſorem

ſorem. Modo in caſu noſtro cã excommunicationis. ſ. ꝑcuſſio eſt notoria, & tamen percutiens eſt occultus. nũquid ergo Epũs uel Prior qui nouit percuſſorẽ. dẽt ſecere eum uitari excõicatum. Reſpondetur ꝙ non in publico: ſed in ſecreto ſic, ad hoc de offi. ord. ſi ſacredos & 6. q. 7. ſi tñ. & de ſen. excom. cum non ab homine. Item Prælato nõ compellente ſubditos ſuos ſeruare interdictũ ſuppoſito ꝙ incurrat excõicationem. utrum cauſa excõmunicationis ſit notoria promulgatio iterdicti uel notoria tranſgreſſio ſubditorum uel obmiſſio compulſionis qua non exiſtente notoria utrum omittens cẽſendus ſit notoriẽ excommunicatus. licet cauſa excommunicationis ſit notoria. tamẽ delinquens poſſum eſſe occultus ut dixi ſ in caſu præcedenti. ſed ſi cã excommunicationis eſt occulta nunꝗ delinquẽs poteſt eſſe notorius. uerbi gratia. Secreto ſtatuto epi cauetur ꝙ quicunque luſerit ad azardum ſit excommunicatus. Quidam ueriſimiliter neſciẽs hoc ſtatutum luſit dato ꝙ ille eſſet excommunicatus qđ non eſt uerum, tamen nõ eſt publicus excõicatus. Oportet enim in caſu noſtro quod ſentẽtia interdicti ſit notoria, & eius tranſgreſſio. & ꝙ omiſſio ẽt ſit notoria. Item

4 dato ꝙ †Prælatus monuerit ſubditos ſuos non ſeruare interdictum ſed uoluerit ꝙ recipiant ad ſepulturam ꝓpter quam incurrant excommunicationem. Quæritur utrum non inhibens incurrat excommunicationem. Admittẽtes ad ſepulturam non ſunt excommunicati nec intereſſentes ſepulturæ. Nam licet prohibitum ſit ne quis interſit uel officiet uel ſepeliat corpora mortuorum tempore interdicti ꝑ antiqua iura: tamẽ pœna excommunicationis nõ imponitur niſi ſepelientibus. i. corpus tumulo inferentibus. Et hoc placet magis do. Io. An. ut appatet ex no. per eum in conſtõne cle. ex ſepul. eos. & ſi ita eſt nulla remanet dubitatio, ꝙ nõ inhibens non eſt excõicatus. & repete hoc quod dictum eſt ſuper primo dubio.

¶In Chriſti nomine amen.

SVMMAE.

1 *Epiſcopus ſine capitulo aut capitulum ſine epiſcopo an poſſint procedere ad prouiſionem uel collationem beneficiorum.*

2 *Tempus moræ, uel negligentiæ an currat dubitandi de ſuo iure.*

QVAESTIO CCXXXII.

CAſus talis eſt. Vacãtibus canonicatu & ꝑbenda cuiuſdã eccleſiæ cathedralis, capitulũ eiuſdẽ eccleſiæ credẽs ad ſe ſolũ ſine epo ꝑtinere Canonicorũ acceptionem & collationẽ præbendarum quẽdam recepit in canonicum & præbendã ſibi cõtulit. Epũs uerò reputans ſe grauatum ex hoc, ad ſedẽ apoſtolicam appellauit, & cauſam appellationis proſequitur. Lite pendente decurſi ſunt. 6. menſes & forte annus. Epũs uero nulli cõtulit. qa dubitabat de iure ſuo. quia dictum. C. aliqua inſtrumẽta oſtendebat per quæ capiebatẽ coniectura & præſumptio non leuis quod ad Capitulũ ſolum pertinebat. & quia Capitulũ noluit conuenire cũ epiſcopo ad conferendum præbendã iam per Capitulũ alteri collatã, epiſcopus credens ꝙ ſine capitulo nõ poſſet conferre inherens opi. plurium, quę habet ꝙ ad epm & Capitulum communiter pertineat canonicorũ receptio, & collatio præbẽdarum iuxta not. de ele. cũ eccleſia. & per do. Io. An. per do. Arch. de ap. c. pe. li. 6. nõ proceſſit ad collationem. nũc uero uellet procedere. Quæritur nũquid epũs lite pen. certificatus quaſi de iure ſuo uel lata ſnia ꝓ eo, quę habet quòd ad ipſũ ut prælatũ & caput capituli & ad capitulum ut ad membra pertinet canonicorum receptio & collatio præbendarum ſimul & communiter, poſſit conferre dictos canonicatum & præbẽdã, & ſi põt an ſolus, & ſine Capitulo. Et quòd epũs non poſſit. uĩ qa ob. ſibi lapſus tpis. & in caſu iſto nõ põt purgari mora de ſup. neg. prælã. c. 3. 4. & ul. nec poteſt hoc ignorãtia facti ſed iuris. Nã ex quo Epũs, qui caput eſt, & ad quẽ ꝑtinet uocatio Capituli. Capitulo nolẽte cõuenire, nec eligere cũ eo, nõ eligit ſaltẽ in fine tpis, ſibi uĩ imputãdũ qa aut noluit aut nõ credidit ſe poſſe facere. ſed iuris ignorantia ſaltẽ Epiſcopus excuſare nõ dẽt. de ele. cũ i cũctis. 38. di. omnes. & 23. di. epũs. & 1. q. j. uiliſſimus.

1 Cum ergò in caſu noſtro †Capitulũ nõ poſſet eligere ſine Epiſcopo & noluit cõuenire. Ergo ſtatim uel ſaltẽ in fi. tpis ſolus epiſcopus põt eligere maiorẽ dicẽte ſe nolle eligere uel nolente ad electionem procedere infra tẽpus iuris iuxta no. per Compo. de ele. cũ nobis olim. cũ epiſcopus non elegerit. hoc accidit qa noluit negligẽdo uel non credidit poſſe eligere iuris ignorãtia ductus in utroque caſu eſt ſibi imputãdũ. In ꝯtratiũ uĩ quia pręſcriptiones & ſaltem iſta non currit. ſ. ſemeſtris, niſi negligẽti. Sufficit allegare quantum ad caſum noſtrum de cõceſ. præb. c. lj. & c. quia & de elec. c. pro defectu. & de ſup. ne. prę l. c. ul. ibi neglexerat. Sed in caſu noſtro epũs q ex cauſis pędictis non contulit non dĩ neglexiſſe, ſed potius ꝓuidẽ ſuperſediſſe. Ad quod optimẽ facit. C. de inoſ. teſt. l. cõtra maiores. & quod no. Compo. de ele. cum uictoriẽ. in ij. col. uer ſi. ſed q̃ritur aliquo tpe, ubi no. quod canonicus ad quos eſt deuolutũ ius eligẽdi ꝑꝑ delictũ aliorũ non currit tẽpus eligẽdi donec ſit declarata ueritas. Et iſtã dubitationẽ & litis pendentiã habet pro iuſto impedimento dicens quòd tales dubitationes ſũt eccleſiis fauorabiles ut nõ grauẽtur eccleſiæ laboribus & expẽſis ſi incõſideratẽ plures electiones fiãt. ad idẽ facit quod no. Io. An. & Arch. de ele. cupientes. §. quòd ſi pro. in uer. uidebitur li. 6. ꝑꝑ probabile ergo dubiũ facti qđ erat ꝑꝑ q̃dam ex quibus prima facie licet non ſufficiẽter uidebatũ Capitulo ſoli hoc ius competere dẽt eſſe epũs excuſatus ſi uoluit ſuperſedere. Ad hoc de frig. fraternitatis ad fi. ibi quãdiu articulus eſt dubitabilis &c. & iſtam partẽ credo ueram. ¶Non obſtant iura primo inducta quia licet poſſet epũs conferre, non tamen tenetur quod fingitur iuſtũ impedimẽtum hẽre propter probabilem dubitationem. Nunc q̃ritur quid ſi epũs lite pen. uel finita per ſe uult eligere uel conferre, & dĩ quod epũs non habeat uocare Capitulũ ex quo a prin. uocationis uocauit ipſum, & noluit cum epo conuenire ad eligendum, Capitulũ debet dici negligens ſaltem in fine vj. mẽſium. Nam in iſta collatione habet epũs tantam uocem quãtam habet totum Capitulum. & uox eius pinguior eſt quam uox Capituli. qa ipſe caput, & Capitulum mẽbra. de his quæ fi. a præ. nouit & ff. de rel. & ſump. fu. l. cũ in diuerſis. & habet uocare Capitulum non uocatũ ut dicit Inn. & Hoſt. poſt eũ de cõceſ. præb. poſtulaſti. no. de ap. a collatione li. 6. in nouella. Si ergo in fine temporis ius eligendi deuoluitur ad minorẽ ut no. in c. cum nobis olim per Compo. quanto magis deuoluitur ad parem uel maiorem. Sicut. n. per excommunicationem, ſuſpenſionem, & habilitatem, uel uolũtates aliquorum canonicorum uel per mortem alij ſocij poſſunt eligere ut notorium eſt. & facit ad hoc quod not. de eta. & qua. c. j. in gl. & habes in cle. Ita hic Capitulo ſuſpẽſo uel nolẽte uel canonicis excõicatis uel inhabilibus ad epm deuoluitur ius conferendi ut in d. c. poſtulaſti. Sed in caſu noſtro Epiſcopus non neglexit. nam a principio uocauit Capitulum. & Capitulum noluit cum eo cõuenire & deinde orta lite epiſcopus ſuperſedit quod potuit. ut dictum eſt ſupra. nunc non uult ſuper ſedere, quare tenetur uocare Capitulum cum tempus ſit decurſum. Nam ſi epiſcopus exiſtẽs infra ſameſtre ſolus potuit cõferre Capitulo nolente cum eo conuenire quando magis nõ tenetur uocare capitulum iam tempore decurſo. ¶ Ex his ergo dico ꝙ epiſcopus lite pen. poteſt exigere nõ obſtãte lapſu ſemeſtri. & non hẽt neceſſe uocare Capitulũ. & ualet collatio facta ſi demũ ꝑ ſñiam declarabit ad eũ & Ca

pitulum ptinere collationē,& ſic lite pen.erit in pedēti an collatio facta per ſolum Epm lite pen.erit in penden. nec hoc eſt nouū aliquos actus pendere ex finali euentu. ut ꝓbatur in c.fraternitatis.in fi.de reſti.in inte.c.ij.in fi. cum ſuis gl.& facit qđ no.de ſen.excom.ſolet 10 ul.gl.li. 6.tamen ſi error facti probabilis poſſet excuſare Capitulum,cui Capitulum innitebatur credēs ex illo errore ad ſe ſolum ptinere ius eligēdi ſeu conferēdi.qui error poſtea detectus eſt per ſnīā.In hoc caſu poſſet dici Capitulum dēre uocari ꝑ Epm ad conferendum.Ad hoc de ſen.
2 exc.ſacro.& de elec.c.1.li.6.ſicut dictū eſt ſupra ꝙ † epo probabiliter dubitanti, tempus nō currit,ut ſic ꝑꝑ eādē rōnem idem ſit ius in utroque.¶ Sed ſubſequenter reſtat uidere de hoc.Pone ꝙ eps &Capitulum ad quos cōiter pertinet collatio præbendarum & receptio canonicorū conueniunt ſimul infra tempus iuris & in conferēdo nō ſunt concordes.ſed Epiſcopus conſertvui & Capitulum cōfert alij.Quæritur nūquid vna uel alia collatio ualeat. Diſputaui in ſtudio Paduano,& terminaui neutram collationē ualere ēt ſi Epiſcopus hēret unū ſecū uel plures canonicos ex quo nō hēt maiorē partē.Et hoc no.hodie Io.Andr.de ap.c.pe.li.6.cū ibi in fi.ſuæ gl.dicat epi uocē eſſe pinguiorē præponderandum.ſed Hoſt.innuit in iſto caſu epm præferēdū ut colligitur ex dictis ſuis.& de exceſ.præla.c.ad hæc in fi.& de uer.ſig.c.cum eccl.Deinde Hoſtiē.poteſt intelligi & ſaluari ut dicamus Epm præferēdū ꝑ eū,qui poteſt gratificare ut magis gratificet Epiſcopo cuius uox eſt pinguior. ideo quia caput & in dignitate cōſtitutus.ad quod facit de elec.eccleſia ueſtra. ij.in gl.ex hac cum ſy.quòd.

¶In Chriſti nomine amen.Fede.

SVMMAE.

1 *Clauſula derogatoria in literis apoſtolicis inſerta, quid operetur.*

2 *Priuilegium dicitur lex priuata, & quando priuilegiū tollatur per dictum.*

3 *Quæ ſpeciali nota digna ſunt quod ſpecialiter & expreſsè de illis ſit facienda mentio aliàs neglecta intelligantur.*

4 *Expreſsio tacita uel præſumpta quod minus conſiderabilis ſit,ſi expreſsa fieri debeat.*

5 *Locorum appellatione quod ueniant omnia hic eccleſiaſtica & Monaſteria,& qualiter procedat aſſumptum poſt nu.6.*

7 *Clauſula generalis dicitur poſſe tollere ſingulares conſuetudines.*

QVAESTIO CCXXXIII.

CAſus talis eſt.Monaſterijs cuiuſdā ordinis monialium.ſ.S.Claræ à ſede apoſtolica & maxime,a fęlicis recordationis domino Benedicto Papa XI. ꝑ ſpāle priuilegium eſt Indultum ꝙ ad ꝓcurationem,ſubuētionem,contributionem,uel decima, uel aliā portionem exhibendam minime teneantur, nec ad id cogi poſſunt per literas dictę ſedis,ēt ſi in eiuſdem ſedis literis contineatur expreſſe ꝙ ad quæuis exempta & non exempta loca Monaſteria ſe extendant & aliqua eis cuiuſcunque tenoris exiſtant,ipſius ſedis indulgētia nō obſiſtat,niſi forſan dictæ literæ ſedis eiuſdē de Indulto huiuſmodi Monaſterijs ipſis plenam & expreſſam fecerint mentionem.¶ Poſt hoc Benedictus Papa XII. executioni mandans quod ordinauerat prædeceſſor ſuus dominus Papa Io.per ſuas certi tenoris litteras,qui occaſione paſſagij faciendi impoſuit & mandauit ſeruari decimam de fructibus & redditibus omnium eccleſiarum perſonis & locis hoſpitalis S.Ioānis & aliorum militātium ordinū,& ꝗbuſdā alijs perſonis & exēptis & dirigantē dictę lrę do.Io. Theodori diacono Cardinali tūc apoſtolicæ Sedis Legato & vniuerſis Epis,& exēptis.ſ.terminos ſuæ legationis conſtitutis. & circa mediū litterarū dr̄ à uobis fratribus Eps,& omnibus Archieps cęteriſque perſonis eccleſiaſticis quibuſcunq;,exēptis,& nō exēptis,quacūque præfulgeant dignitate,ſeu cuiuſcūque præeminētiæ conditionis,ſtatus,ordinis,religionis exiſtant,ꝗbus uel aliq eorū nulla priuilegia uel indulgētias ſub quacūque uerborū forma uel expreſſione cōceſſa quo ad hoc nolumus ſuffragari preterꝗ perſonis & locis hoſpitalis & militantium ordinum prędictorum. Et in fine iſtarū
1 litterarū ſunt iſtę clauſulę derogatorię.† Si uobis aut ueſtrum aliquibus & prædictis perſonis eccleſiaſticis,& alijs quibuſcūque cōiter uel diuiſim à dicta ſit Sede indultum,ꝙ ad ſolutionem alicuius decimæ minimè teneamini,& ad id cōpelli,aut ꝙ interdici,ſuſpendi,uel excommunicari nō poſſitis litteras apſticas,quæ de Indulto huiuſmodi,& toto tenore de uerbo ad uerbum ac ꝓprijs et aliorum ſeu ꝑſonarum uoſtrarum nominibus plenam et expreſſā non fecerit mentionem. & quibuſlibet priuilegijs,indulgentijs,exēptionibus & litteris apoſtolicis,& ꝗbuſcūque dignitatibus ſeu ordinibus eorundem,& ſpāliter Ciſtercien. Premonſtraten.Cartuſien. Granducen. uel eorū uniuerſitatibus,ut perſonis ſingularibus generaliter uel ſpāliter ſub quacūque forma uel cōceptione uerborum à memorata Sede conce.de quibus quorūque totius tenoribus noſtris litteris ſpālis plena & expreſſa mentio ſit habenda.Cæterum &c.Datum &c. Nunc quæritur an ꝑ dictas literas apoſtolicas,& clauſulas derogatorias in eis contentas,ſit derogatum priuilegio dicti ordinis S.Claræ,& clauſulis derogatoriis contentis in dicto priuilegio,ita ꝙ dictam decimam ſoluere teneatur, & quis cū de literis uel priuilegijs apoſtolicis, uel apoſtolicæ Sedis uel earum intellectu dubitatur ſit ꝑ interpretatione ipſorū ad ſedē apoſtolicā recurrēdū ut de ſē. ex.inter alia.& melius de offi.or.c.ordinarij.§.ſi uero.li. 6.& quod legitur & no.de iudi.cū ueniſſet.Verumtā ſcriptor præſentiū ſcholaſtice,ſeu magiſtraliter ſup dicto iā dubio conſultor aſſumptus dicet,& conſulet ac illā partem eliget quam crediderit ueriorem,ſupponēs infraſcripta iudicio & interpretationi dictæ ſedis& cōſilio ſaniori.¶Et licet dñs Dy.in ſimili qōne argueret pro & ꝯtra de reg.iur.ꝙ ſemel li.6.& pro eius reuerentiā eius determinationi ſtari deberet : tñ gratia collationis et pro et contra aliqua uideamus.Et primo quod non ſit derogatum.
2 Certum eſt ꝙ † priuilegium,cum ſit.l.priuata, & in facto cōſiſtat, ſiue generale ſiue ſpeciale ſit,non tollitur per ſm priuilegium niſi faciat mētionem de illo.De hoc legitur & not.de reſcrip.c.j.de præſcrip.ueniens 25.qō. 2.in ſumma.¶ Item certum eſt,quod ad hoc ut tollatur priuilegium uel reſcriptum,non ſufficit generalis mentio,ſed requiritur ſpecialis expreſſio,ut de do.& contu. c.ij.& de conſti.uti.uel inuti.c.bonæ. Ad idem de præben.c.ij.in fi.et ꝙ generali clauſula non ſufficiat ad tollendum actum certum & determinatum noc. Archi. de præben.ei cui in prin.& de reſcrip.ſi propter tuam in ſi. in prin.magnæ gloſ.lib.6.immo nec ſpecialis niſi de ſpecialia faciat mentionem de reſcri.ceterum.& de offi.de le.ex parte.ij.quo ad tex. & generaliter traditur ꝙ clauſula generalis parum uel nihil operatur per ſe ubi alias requiritur ſpecialis,ſufficat allegare ad hoc de proc.qui ad agendum cum ſua gloſſ.lib.6.Ac in propoſitum priuilegium domini Benedicti 11.quod concedit immunitatem circa decimam monaſterij dicti ordinis,ſtatuit & declarat per quas clauſulas in priuilegijs & & literis apoſtolicis in poſterum concedendis poni conſuetis uelit derogari ſuo priuilegio & ꝑ quas nō.Dicit.n.qđ quāuis in priuilegijs uel literis apoſtolicis in poſterū concedendis dicatur quod dictæ literę extendant ſe ad exē-

pta

pta uel non exempta Monaſteria & loca, & quod aliqua
eis cuiuſcunque tenoris exiſtat ipſius Sedis indulgẽtianõ
obſiſtit, nõ uult tamen per tales clauſulas ſuo priuilegio
derogari. Sed tunc demum uoluit dicto ſuo priuilegio
derogari cum de ipſo priuilegio uel indulto & Monaſte
riis & dicti ordinis literę apoſtolicæ plenam, & expreſ-
ſam fecerint mentionẽ. q.d. & uelit ipſe do. B. quod nõ ꝑ
generales, ſed per ſpeciales clauſulas derogaretur dicto
3 priui. ut ſic ea quæ digna ſunt ſpeciali nota, niſi ſpeciali-
ter notentur neglecta uiderentur ad hoc. de ſent. excom.
quia li. 6. & de iniu. l. item apud. Modo reſtat uidere ſi in
literis do. Bene. 12. ſunt aliquæ clauſulæ, quæ tollũt clau
ſulas domini Bene. 12. Et uidetur ꝙ non. Illæ quæ ſunt
generales non tollunt ut dictum eſt ſupra. Speciales uero
non ſunt ibi aliquæ quæ faciant mentionem plenam &
expreſſam de monaſteriis ordinis ſanctæ Claræ. de qui-
bus neceſſe eſt fieri mentionem. Item ad hoc ut deroge-
tur priuilegio dominarum debet fieri expreſſa & plena
mentio de indulto & Monaſteriis ordinis, ſed certum eſt
ꝙ per clauſulas generales ſuperius poſitas non fit mentio
4 expreſſa de Monaſteriis, ſed tacita uel præſumpta. † Sed
ubi requiritur expreſſio non ſufficit tacitum uel præſum
ptum. ut de præben. c. 2. & de procu. c. ulti. lib. 6. & quod
ibi no. in glo. ſed nunquid. & eo. ti. c. non poteſt. in clem.
Et ſi diceres. immo fit expreſſa mentio, quia ibi eſt clauſu
la derogatoria dũ dicit ꝓpriis locorũ ſeu perſonarũ ue-
5 ſtrarũ nominibus. Et per iſtud uocabulũ locorũ omnia lo
6 ca eccleſiaſtica & monaſteria intelliguntur. † Ad hoc re-
ſpondeo ꝙ de ſtilo curię qui diligẽter eſt attendendus, ut
patet de ſi. nuſtrum. quod ſuper his de cri. fal. quam diu eſt
ꝙ quãdo uult derogare priuilegiis conceſſis monaſterio
continentibus quod nõ noceãt literę apoſtolicæ niſi fa-
ciant mentionem de Monaſterio & non de contentis po
nere dictionem ſeu uerborum locorum, ut patet de ſen.
ex. alma. lib. 6. & in extraua. Boniſa. rem non nouam in ſi.
uel ſaltem ponere uerbum quod generaliter prædicetur,
de omnibus locis eccleſiis & Monaſteriis, ſicut fecit Be-
nedictus 12. in ſua extrauag. inter coniunctos. in ſi. ubi di
xit uel aliquorum nominibus. & ꝙ differentia ſit inter lo
ca & monaſteria patet per eundem Benedictum 12. in pri
uilegio alio ꝙ conceſſit eiſdem ſororibus dum dicit exẽ
pta, & non exempta, loca & monaſteria ſe extendant. Et
ſi q̃reres quę ergo ſunt illa loca eccleſiaſtica, q̃ cõprehen
dũtur ſub iſta dictione locorũ. Reſpõdeo ſunt hoſpitalia
& alia loca pia, ut patet de relig. dom. c. 3. & 4. & eo. tit.
c. 2. in cle. & de cẽſi. Romana. circa prin. li. 6. Si enim loca
& monaſteria ꝓ eo ſe acciperentur, cur diuerſis uocabulis
nũcuparentur? C. de codici. l. ſi ide. Pręterea ſi diceremus
priuilegia dominarũ derogari ꝑ tales literas Papales, &
ꝑ literas Legatorũ & ſimiles clauſulas derogatorias ha-
bentes, q̃ utilitatem & q̃n cõſequeretur Dominę ex tali prĩ
ui. certẽ nulli. Nã de ſtilo curię eſt q̃ñ imponitur iſta deci
ma Papalis, uel q̃ñ legati de Latere tranſmittuntur ſuper
eo in literas Papæ & Legatorũ ponuntur tales clauſulæ.
& ſic põt dici ꝙ Sedes Apoſto. iſtas dominas grauauerit
ſumptibus & laboribus, & eas deceperit & quod nunquã
ſuo uterentur priuilegio ꝙ nephas eſt ſentire. de dona. ꝑ
tuas, & de priui. i his hac ratione certũ eſt qđ Benedictus
12. iudicare potuit ſuo ſucceſſori non legem imponere,
ut de reſcrip. c. ultim. lib. 6. de elect. innotuit. Modo Bene
dictus 12. ſiue dom. Ioan. Pa. 22. uolens decimam leuari
ab uniuerſis mundi eccle. dum dicit in ſuis literis multis
tractatibus & deliberationibus cum eiuſdem noſtris fra
tribus habitis ſuper collatione omnium eccleſiarum red
dituum & prouentuum &c. Et ſciens ꝙ omnia monaſte-
ria orbis erant priuilegiata in decima non ſoluenda. de
quibus priuilegiis & eorum clauſulis derogatoriis me-
moriam non habẽt. & ꝙ erat difficile ſeu impoſſibile ſin
gulorum ordinum religionum & monaſteriorum facere

mentionem in ſuis literis, ideo uſus fuit illis clauſulis ge
neralibus, ut omnia & ſingula priuilegia comprehende-
ret ſicut i ſimili legitur de elect. in Geneſi. Sicut enim ha
bet curare prętor, ut ſalua ſit rerum probatio ne proba-
tionũ facultas anguſtetur. ut li. non cõte. quoniam ſic nec
Papalis poteſtas impediretur oportuit habere aliquas
clauſulas generales, per quas uoluntas Principis nullum
locum excludere uolentis optatum ſortiretur effectum,
oportuit enim ipſum habere aliqua uerba, per quæ cogi
tationes, & cõceptus ſuos in alterius notitiam proferret
xxij. q. j. humanę. & xxij. q. 2. Is autem. ubi de hoc, alias ſi
diceremus contrarium, impediretur & fruſtraretur Papa
lis poteſtas qđ eſt abſurdũ. ad ꝙ facit de ꝓb. dudũ. & de
conceſ. præb. c. 1. ad finẽ. li. 6. Et quod tales generales clau
ſulæ ſufficiant uidetur innuere Io. An. de ſepul. c. 1. in ſi. in
clẽ. & ꝓ cuius dicto facit eo. tit. c. 2. de ſen. excommu. al-
ma in ſi. li. 6. & iura poſita per dominũ Dy. pro hac parte
7 in regula qđ ſemel. de reg. iu. li. 6. ¶ Itẽ uideo ꝙ † clauſula
generalis tollit ſingulares cõſuetudines & ſtatuta loco-
rũ ut conſt. c. 1. & de elect. q̃a ſępe. & de cle. nõ reſi. c. uno
lib. 6. Itẽ uidetur eſſe tex. de offi. dele. c. ex parte, ubi dici
tur ꝙ ſi Papa dicat qđ nullæ exceptiones admittantur ꝙ nõ
admittẽtur licet raro hoc dicat. Et ꝙ Papa ſenſerit nullũ
ſibi priuilegiũ obſtare debere, patet q̃a aliquos ordines
& religiones, excipit, ꝑ q̃ exceptionẽ in omnibus aliis rẽ
gulã firmaſſe vr̃, & qđ de uno, negatur &c. de pręſump. non
nẽ cum ſimilibus. Itẽ quia illa decima ſit impoſita ob fa-
uorem terræ ſanctę recuperandæ largam eius impoſi-
tio debet interpręrationem recipere. Nam & hoc eſſet
ubi tantus fauor nõ uerteretur. de uer. ſig. olim cũ ſimili.
¶ Et pro iſta parte faciunt omnia illa iura, quæ dicunt ꝙ
uerba uniuerſalia, generalia, & indefinita uniuerſaliter
intelligi debent. & ubi papa nõ excipit nec nos excipere
debemus iura ſunt uulgaria. Si uellemus tenere primam
partem poſſumus reſpondere ad contraria hoc modo. fa
teor enim ꝙ ꝑ generales clauſulas cõceptũ & intẽtionẽ
principis exprimẽtes, derogatur quibuſcũque priuilegiis
quãtũcunque derogatoriis ſequentiũ literarũ, & priuile
giorũ apoſtolicorũ. dũ tamẽ ipſæ clauſulæ generales ſint
apte cõmodæ, & cõſuetæ, & derogatoriæ præcedentium
clauſularũ derogatoriarũ, quod nõ eſt in caſu noſtro ut
ſuperius mõſtratũ eſt, & prout cõtinetur in decre. rẽ non.
¶ Nõ obſt. qđ excipit aliquas religiones. ergo &c. quia for
te illæ religiones, & hoſpitalia alias nõ erãt priuilegia-
ta. & ideo cũ includerẽtur ſub ſigno uniuerſali oportuit
eos per exceptionẽ abſtrahi de ſuo genere de ſigno uni-
uerſali. ¶ Præterea ſi per talẽ exceptionẽ fuit firmata regu
la in omnibus aliis quare Papa in ſi. literarũ poſuit uer-
ba non obſtantia cum tanta multiplicatione uerborum
fruſtra, ꝙ nephas eſt ſentire ut no. de maio. & obe. ſolite
cum ſimilibus. ¶ Item non ob. decre. ex parte. ij. de offi. de
le. ut ibi notatur. Nam fateor quod per uerba generalia
exprimitur intentio Principis dumtamen ſint apta nego
cio. Et quod non ſit dubiũ Principem ita intellexiſſe qđ
non uidetur in caſu noſtro. ¶ Item non obſtat ꝙ recupe-
ratio terræ ſanctæ ſit plurimum fauorabilis ut patet in ti.
de uoto capi. ex multa cum ſequenti. Nam & religio eſt
plurimi fauoris, ut iura clamant. nam & monachatio ꝓ-
iudicat uoto ultramarino. & ſic intelligitur c. ſcripturæ
de uoto. & notatur de ſtatu mona. c. cum ad monaſteriũ
in ſi. ¶ Item non poteſt negari, quia inter doctores ſit du-
bium. ſed in dubio cum primum & ſecundum priuilegiũ
ſit ab eodem auctore. decet primum priuilegium eſſe
manſurum. de regu. iur. decet, cum ſuis concord. libro 6.
idem de fide inſtrum. c. 4. uer. interim. Item cum priuile-
gium dominarum ſit clarum & certum, & dubium ſit an
ei per ſecundas literas ſit derogatum, debet primum pri-
uilegium ſuum habere effectum maximẽ ſi ſint in poſſeſ-
ſione non ſoluendi in ſimili caſu, donec de intentione
prin-

principis conſtet,ad hoc de fid.inſtrum.paſtoralis.& de
offi.or.c.ordinarii.uer.ſi uero.lib.6.& de iudi.cum uenif
ſent cum ſim. Item in dubio præſumitur priuilegium nõ
reuocatum ut no.aav.q.ij.in ſumma in fin.Quoties enim
de iure rei ſeu poſſeſſoris conſtat ſuccumbit actor niſi cla
re probet de iure ſuo,bene facit de condit.app. per tuas.
& regula actore non probante &c.Curia Romana,in ſi-
milibus caſibus quandoque unum quandoque aliud tene
re conſueuit,no.Archi.de præben.cum in iſtis ſuper uer
bo prouidere,li.6.In iſto dubio ſæpius uidi dubitari ma-
ximè in curia do.Io.Cardinalis legati nunquid tale priui
legium dominarum excuſaret à pronunciatione legati q
infinitas clauſulas derogatorias in ſuis literis habebat.&
aliqua cõſilia uidi quod tale priuilegium defendit domi
nas à decima impoſita per dominum Clementem quin-
tum,& ſæpe dubitaui, & quandoque unum quandoque
aliud reſpondi.Nunc uerò præhabita declaratione con-
uentu & collatione cum religioſo uiro domino Priore
ſancti Syrij Bon. decretorum doctore,uidetur mihi per
ea quæ primo uel ultimo ſunt ſcripta in hoc dubio,domi
nas non debere compelli donec per ſedem apoſtolicam
à qua tam priuilegium quam decimæ impoſitio emana-
uit hæc dubietas auferatur. La.ad materiam iſtam uide
no.per Io.An.de exceſ.præla.c.uno.li.6.La.

¶Reſponſio do.Fede.de Senis ad quędam dubia.

SVMMAE.

1 *Laicus an poſſit ſibi quærere ius patronatus ex præſcri-
ptione.*

2 *Ius eligendi an poſſit præſcribi per clericum,qui non eſt
de collegio illius eccleſiæ de cuius electione agitur.*

3 *Iura omnia ſiuè ſpiritualia,ſiue temporalia præſcripti
bilia ſunt.*

4 *Præſcriptio præſentandi an poſſit compleri in perſona
unius rectoris,uel capellani qui uixit.xl.an.*

QVAESTIO CCXXIIII.

SVper primo puncto mihi uidetur quod tenuerit per-
mutatio,ſiue remiſsio,ex quo præſupponitur quod
iura q̃ remiſit plebs capellæ fuerunt ſpiritualia, q̃a
iſte eſt unus caſus in quo trãſit iuſpatronatus.ſ.per-
mutatione x̃.de iur.pa.cũ ſim no.de hoc dummodo fiat cũ
re ſpirituali,ad hoc de rer.permu.ad q̃ões. & ibi de hoc
eo.ti.c.ul.& de hoc le.& not.16.q.ulti.ca.nemini.& hoc
dico etiam ſi epiſcopi auctoritas non interuenit ad hoc
1 optimè extra eo.ti.c.1.in prin.lib.6.Ad ſecundum †. quo
quæritur nunquid laicus poſsit ſibi quærere ius patrona-
tus ex pręſcriptione.Dato ꝙ non oſtendat ſe habere titu
lum modis & caſibus a iure conceſsis de quibus habetur
extra de iurep.nobis cum concordantijs. & de iſto ſecun
do quæſito dic.ut no.de reg.iur.c.ꝙ alicui.in mercuriali
bus.lib.6.Et uidetur poſſe dici allegãdo ꝙ ſic licet cõtra
rium no.Archi.extra eo.ti.c.1.lib.6.in glo.1.in fi.& Rof.
in libellis.e.ti.Et primo tali ratione ius eligendi,quo ad
clericos in eccleſia collegiata,& ius pręſentandi quo ad
patronum in capella ſunt paria,ut ſicut unus habet eli-
gere,& alter præſentare,ut probatur de elec.c.1.ut 16.
q.ultim.congregatio cum ſuis concordantiis,&extra eo
2 dem titu.nobis.Sed uideo quod† ius eligendi poteſt præ
ſcribi per clericum qui nõ eſt de collegio iſtius eccleſię
de cuius electione agitur etiam ſine titulo , ut probatur
de cauſa poſ.& proprie.cum eccleſia cum ſimi.ergo eo-
dem modo ius pręſentandi poterit præſcribi per laicum
etiam ſine titulo,dummodo adſit bona fides.& hoc uide
tur optimè probari per decre. querelam extra de elect.
ibi de antiqua conſuetudine.Vnde gl.ibi poſita dicit,quę
dat ius eligendi.& c.quaſi innuat glo.quod ſicut conſue-
tudo dat ius eligendi.Ita & ius Præſentandi.Preterea ui-
deo quod ius conferendi præbendas uel eccleſias poteſt
q̃s pręſcribere ut no.de elect.cum eccleſia uulterana.&
de ſupplen.neg.præla.c.ſi.ergo,& ius præſentandi. Nam
plus eſt conferre,quam pæſentare,uel eligere,quia colla
3 tio hẽt in ſe uicem electionis & confirmationis. ¶ † Prę-
terea iſtud eſt regulare quod omnia iura,ſiue ſpiritualia
ſiue temporalia poſſunt præſcribi , ut ea præſcriptione
ius aquiratur.ut C.de pręſcrip.xxx.uel xl. ano.l. ſicut
actio uel exceptio,niſi in caſibus ubi iura uolunt pręſcri
ptionem non habere locum qui no.extra de pręſcrip. cũ
non liceat. Eſt uidendum nunquid ſit iſte talis caſus in
quo prohibeatur pręſcriptio uel ſi non prohibetur nun
quid requiratur titulus in tali pręſcriptione , prout dicit
c.1.de præſcrip.lib.6.& dato quod iſtud ius ſit præſcri-
ptibile,ut probatum eſt ſupra per c. querelam. de elect.
& per alia argumenta . Item dico quod non requiritur
hic titulus,quia tunc requiritur titulus,cum ius commu
ne uel præſumptio eſt contra præſcribentem.Quod autẽ
talis poſſeſſor uel præſcribens non habeat contra ſe ius
commune,patet ex hoc,nam ego uideo q̃d ſi aliquis uult
uti commodo alicuius iuris,in cuius poſſeſsione dicit ſe
eſſe,& talis poſſeſsio ſit contra ius commune nõ ſufficit
ibi allegare poſſeſsionem,niſi oſtendat titulum ſuę poſ-
ſeſsionis.Exemplum poteſt poni in eo qui inquiratur ſu-
per duobus beneficiis,cum ſit contra ius commune,nam
contra nõ ſufficit ſolam poſſeſsionem allegare niſi oſtẽ-
dat titulum,ut legi.& nota.de procu.c.3.Ad idem de of.
ordi.c.3.li.6.Item poteſt poni exemplum in laico,quia
dicit ſe poſſediſſe,& ſpoliatum eſſe decimis,q̃a quem nõ
reuelaret probare poſſeſsionem & ſpoliationẽ cũ poſſeſ
ſio decimarũ de iure cõi non cadat in laicum,niſi cum le
gitimis titulis.& hoc no. Ioan.13.q.1.§.1.per decre.cau
ſamque de præſcrip.Item poteſt poni exemplum in mo
nacho unius monaſterij,qui ex cõmodo poſſeſsionis di
cit ſe debere intereſſe electioni alterius monaſterij,nõ au
ditur niſi oſtendat quo iure legi.ex de elect.conſtituit.&
ibi de hoc in glo.magna.Item poteſt poni exemplũ per
decre.2.de reſtitu.ſpolia.libro 6.ubi ſi aliquis petit ſe re
ſtitui ad poſſeſsionem decimarum,quas poſsidebat in al
terius parochia non auditur niſi oſtendat titulum , quia
contra eum eſt ius commune.Sed in caſu propoſito.ſ. in
iure præſentandi,dato quod non oſtendat titulum ſuæ
poſſeſsionis nihilominus poteſt uti ſua poſſeſsione do-
nec feratur ſententia contra eum ſuper proprietate,& te
net præſentatio facta per eum,qui eſt in quieta poſſeſsio
ne præſentandi probatur de elect.querelam.& de iure-
pa conſultationibus,& utrobique de hoc. Non ob.quod
not.de elect.ſacroſan.in glo.ſic patet.ubi dicit Ber.con-
ſuetudinem non ualere per quam parochiani non patro
ni eligunt in capella,quia intelligo illud dictum uerum
eſſe,de parochianis,qui non ſunt patroni ex modis a iu-
re conceſsis uel legitima præſciptione.Nõ ob.quod no.
Archi.de iurepa.c.3.in fi.1.gloſſ.qui illud non probatur
iure niſi quod dicit,qui probat ſe poſsidere non probat
dominium ut hic, dum allegat iura,ſed ipſe non probat
iure ꝙ poſſeſsio quæ deuenit ad legitimum tempus non
faciat quem dominum,immo potius no.contrarium.16.
q.3.quicunque.& patet circa prin.& eadem quæſtione
in ſumma.Non ob.16.q.5.ſi quis epiſcoporum. & ſupra
eo.quoniam in quibuſdam,quæ iura dicunt ꝙ contra ri
gorem antiquorum canonum de gratia fuit conceſſum
iſtud ius præſentandi laicis.ſi de gratia,ergo contra ius
commune.Si contra ius commune,ergo requiritur in ta
li præſcriptione titulus.ut in c.1.de præſcrip.li.6.Nam li
cet habendo reſpectum ad iura antiquiſsima.ſ.2.q.j.de-
cretũ.& c.nouerit,talis conceſsio fuerit gratioſa,hodiè
tamen cum per iura noua talis gratia ſit redacta in cor-
pore iuris dicemus quod laicus præſcribendo ius pręſen
tandi in capella bona fide non dicitur præſcribere con
tra ius commune. ¶Præterea quicquid facit Papa, dici-
tur

tur de gratia facere, ad hæc dé reſcrip. ſedes, & ibi no. ma
xime auté hoc procedit, cũ allegatur præſcriptio tãti té-
poris, cuius cõtrarij memoria nõ exiſtit, ut de pſcrip. c. 1.
lib. 6. Nã talis cõſuetudo inducit ius, nec eſt neceſſe alle
gari titu. ff. de aqua quoti. & æſti. l. hoc iure. §. ductus. &
no. de uerbo. ſigni. c. ſuper quibuſdã. Et eſt ſimile huic ꝙ
not. Hoſtiẽ. x̃ de ſymo. licet hely in uerb. officij debitum
ubi no. quod ſi Epiſcopus ex officio ſuo petat a clerico
ut oſtẽdat titulũ beneficij ſui, tenetur oſtẽdere dato ꝙ ſit
in poſſesſione. ita ẽt no. de regu. iur. c. 1. in fi. lib. 6. Poſtea
addit hæc intelligo uera in facto recẽti, nã in facto ueta
ſto ſecus, in quo dicit ſufficere clericũ iurare ſe habuiſſe
titulũ ab eo, qui dare potuit. Sic ad propoſitũ ſi uolumus
cõcedere, ꝙ præſcriptio recẽs. ſ. xl. annorũ nõ currat ſine
titulo i iure præſentãdi. tamẽ præſcriptio uetuſta. i. de cu
ius initio memoria nõ exiſtat currat ẽt ſine titulo, quis.
n. diceret illũ nõ patronũ, quẽ ipſum, & eius ãteceſſores,
cõſtat iã ſunt centũ anni præſentaſſe Rectores in capel-
la. dato ꝙ nõ oſtẽdat inſtrumentũ patronatus. unũ tamẽ
notetis, ꝙ eſt minus cõtra nos, ꝙ ex quo talis remisſio ſi-
ne præſentatio interuenit inter patronos & plebẽ, uide-
tur quòd ipſi patroni ſiue præſumitur quòd ipſi nõ habue
rit bonã fidẽ in præſcribẽdo ius pſentãdi per id quod le
gitur & no. x̃ de præſ. ueniẽs in fi. & no. e. ti. cũ olim i ul-
ti. gl. in fi. tñ poſſet quis defendere ſe ab iſto tex. & ab iſta
glo. ſ. quòd iſte nõ præſumatur habere bonã fidẽ, qui etiã
uiuebat tẽpore remisſionis uel permutationis, ſed hære-
des ipſorũ remittentiũ, uel permutantium cum reperie-
rint prædeceſſores in poſſesſione præſentandi potuerunt
habere bonam fidem. Sæpẽ. n. eſt uidere, quòd defunctus
malam fidem habuit, ubi hæredes habent bonam, quia
cum quis in ius ſuccedit alterius &c. de reg. iu. cum quis
lib. 6. & facit, quod ibi no. & de iurep. 1. cura. uide qđ no.
16. q. 1. in fi. ſummæ, per quem reſponderi poteſt ad c. no
uerint. x. q. j. uide quod no. de elect. ex eo, quod in fine in
4 6. Ad id quod quæritur tertio loco tan in perſona unius
Rectoris ſiue cappellani qui uixit xl. annis posſit comple
ri præſcriptio Breuiter eſt dicẽdũ quod ſic, de hoc olim
habuimus de cau. poſ. & proprie. cum eccleſia in gl. ante
pe. in prin. Hodie uidetur eſſe tex. de præb. cum de bene-
ficio li. 6 ibi uno uel pluribus, & hoc etiã innuit ibi pri-
ma glo. ¶ Ad ſecundum cum quæritur ſi patroni præſen-
tauerint pluribus uicibus in capella capellanum. Vltimò
uero Rectorem, qui præfuit capellę pręſentauit Plebs.
Quis nunc dicatur potior in pręſentatione quę modo i-
minet facienda. Eſt dicendum ſaluo eo quod no. 16. q. 1.
in glo. ult. quod ille, qui fuit ultimo i poſſesſione, ad hoc
ſupra de cauſa poſſeſ. & proprie. cum eccleſia ibi ultimo
& immediate. & ibi de hoc. & hoc uerum quo ad poſſeſ-
ſorium, ad hoc de elec. querelam, de cauſa poſſ. & pro-
prie. cum olim. de iurepa. conſultationibus. & in om lib.
his, de hoc, ſecus quo ad petitorium. Nam ultima poſſeſ-
ſio non preſcripto legitimo tempore non tollit pręcedẽ
tem pręſcriptionem, & de hoc no. in prędicto c. cum de
beneficio de pręben. lib. 6. Ad ultimum quod queritur
quis pręſumitur eſſe in poſſesſione ſiue fuiſſe iſtius Re-
ctoris, ſiue Capellani, qui proximo deceſſit, an patroni q
præſentauerunt prędeceſſores iſtius defuncti, an Plebs in
cuius plebanatu ſita eſt capella. Videtur dicendum prima
facie, quod non præſumatur pro illo, ſcilicet pro illo pa
trono, quod nunc in poſſeſsione, dato quòd quandoque
fuerit, qa iſta eſt differẽtia inter poſſeſſorem & dominũ
ſufficiat remittere ad id quòd no. C. de pba. l. ſiue poſſide
tis. & per dominum Dy. in reg. iur. ſemel malus lib. 6. &
per Ber. de cau. poſſeſ. & proprie. cum eccleſia. in 3. gloſ.
& de reſtitu. ſpolia. cum ad ſedem in 3. glo. Tamen poſ-
ſet defendi contrarium. Nam ex quo non apparet quis
fuerit in poſſesſione pręſentãdi iſtum cappellanũ nunc
defunctum potius eſt pſumptio illũ eſſe in poſſesſione,
uel fuiſſe quẽ aliàs cõſtat fuiſſe, quã eũ quẽ nũquã cõſta
fuiſſe, maximè quo ad caſum noſtrũ, qa hic nõ dubitatur
iſtos nobiles eſſe patronos. ſaltẽ quoad alia iura patrona
tus. ¶ Vnde cũ appareat eos eẽ in poſſeſsione aliorũ actuũ
. ſ. quia honorãtur, & tractantur ut patroni, præſumitur
eos eſſe in poſſesſione iſtius actus, ſcilicet præſentandi.
Nam iſte ſunt actus, ut cui debetur unus & reliquus. quia
ex eodem fonte procedunt, de iure patronatus nobis, be-
ne facit de reg. iu. ꝙ alicui in fine. ad hoc de conſt. transla
to. cum ſimilibus. Contraria forte non obſtant, quia lo-
quuntur cum de incommodo alicuius tractamus, & quã
do alius occupauit poſſeſsionem, ſed in caſu præſenti nõ
apparet quis fuerit in poſſeſsione. ¶ Item hic tractamus
de modo iſtorum patronorum nec iſte capellanus ſeip-
ſum inſtituere potuit. de inſt. c. ult. ¶ Præterea ſi eſſet quę
ſtio inter patronos. & cum cuius intentio eſſet fundata
de iure communi poſſet dici ꝙ in tali dubio potius eſſet
præſumendum pro eo cuius intentio eſſet fundata de iu
re communi, quam pro eo, qui quandoque fuit in poſſeſ
ſione, ut colligitur de cau. poſ. & proprieta. cum eccleſia
in fine. de exceptio. cum uenerabilis cum ſimilibus. Sed
caſu præſenti intentio Plebis non eſt fundata de iure cõ
muni. Nam de iure communi collatio omnium benefi-
ciorum totius diœceſis ſpectat ad epiſcopum extra de
hære. cum ex iniuncto in fine. 16. q. 7. nullus omnino nec
etiam præſentatio de iure ibi ſpectat ad Plebanũ. & hoc
probo per decre. ad audientiam. 1. extra de eccle. ędifi.
Nã ibi ideo matrix eccleſia habet ius patronatus in ca-
pella, pro eo quod illa capella fuit dotata de prouentib.
& oblationibus matricis eccleſiæ; & ſic intelligatur de-
cre. ad audientiam ſupra alleg. & ita intelligit glo. Inno.
de excep. cum uenerabilis, quam repetiit Arch. de capel.
monacho. c. 1. li. 6. in fi. j. gl. & de pręben. cum ſingula. in
gl. iſte eſt. Sed hic in caſu propoſito non apparet ꝙ iſta ca
pella fuerit conſtructa uel dotata de bonis Plebis. ¶ Et ſi
dices, nõne oblationes, quę deberent uenire ad Plebanũ
uadunt ad cappellam, ergo & ille oblationes habeantur
loco dotis. Reſpõdeo ꝙ non ſufficit, ꝙ aliquis de ſuo of
fert eccleſię, ut per hoc habeat ius patronatus in ecce-
ſia, niſi hoc faciat tempore fundationis, & de auctoritate
epi. Nam illud eſſet imponere ſeruitutem rei cõſecratę.
ff. de ſerui. l. ſeruitutes. §. pe. ff. communia prædi. l. caueri.
¶ Ad idem quod no. 16. q. 7. pię mentis in glo. 1. circa me
dium. ¶ Sic ad propoſitum ex quo non apparet, ꝙ hic ca
pellę ſitę in plebanatu Plebis fuerint aſſignatę illæ
oblationes nomine dotis, licet enim poſt cõſecrationẽ
fuerint aſsignatę uel ex conſuetudine Plebi ſubtractæ di
ctam plebem non pręſumi habere iuspatronatus in ca-
pella, maxime cum minimè conſtet plebem aliquem p-
ſentaſſe, immo præſumã illos eſſe in poſſesſione. q alias
fuerũt, & quos ad alia conſtat eſſe patronos. Iuxta illud
qui aurem tetigit, totum tetigiſſe uidetur in l. uulgaris
ff. de fur. canonizata de pœ. di. 1. uulgaris.

Federicus Petrucius de Senis.

SVMMAE.

1 *Confeſſio uel quæcunque probatio facta coram iudice ſe-
culari per eccleſiaſticam perſonam an ſibi præiudicet.*
2 *Clericus an posſit priuilegio clericali renunciare, & ſpre
to iudice eccleſiaſtico ſecularem eligere.*
3 *Iuſſus iudicis cuius ſit naturæ in materia obedientiæ.*

QVAESTIO CCXXXV.

Factum tale eſt. Quidam exbannitus & condem-
natus & falſi teſtimonij poſt annos obtulit ſe
& ſua cuidam eccleſiæ poſtque occaſione di-
ctæ condemnationis captus fuit, qui præſen-
tatus

tatus corã iudice recognouit ſe eſſe exbannitũ & cõdemnatũ, put dictũ expoſito ſibi uulgari ſermone tenore dict. cõdemnationis, ſed dixit ſe eſſe oblatũ ut ſupra interrogatus per iudicẽ ſi tẽpore capturæ incedebat in habitu, quẽ deferũt oblati, ſuo iuramẽto dixit quod nõ incedebat in habitu laicali. tandẽ Prior præfatæ eccleſiæ cõparuit corã iudice repetẽs dictũ ſuum oblatũ, & ad probãdũ de oblatione articulos produxit, quos iudex admiſit inquantũ de iure debeat & aliter nõ, & nunquã deberent admitti, remiſit eos probãdos corã iudice cõpetenti, cuius Prioris procurator adiuit curiã domini, & probauit articulos, & uidetur probaſſe ꝙ tẽpore capturæ incedebat in habitu, quẽ deferũt oblati. uicarius epiſcopi pronũciauit articulos fore probatos, quæ actitata in dicta curia epiſcopali dictus procurator produxit corã iudice. iudex uiſis actitatis pronũciauit ipſum fore relaxãdũ, uerũ idẽ captus ut ſ fuit traditus cuſtodibus ad cuſtodiẽdũ carceres, quoniã carceres cuſtodiũtur per cuſtodes poſitos per Cõmune, & nõ per officialẽ quẽ ut præmittit raptũ & oblatũ iudex repetit a dictis cuſtodibus cũ intẽdebat ipſum relaxare occaſione præfata, & hæc requiſitio eſt iã facta bis, cuſtodes uero denegant hoc facere dicẽtes neminẽ cõdẽnatũ & exbannitũ relaxari poſſe niſi appareat eis de ſolutione. Modo quæritur de duobus utrũ iudex ſecularis ſit excuſatus cũ fecerit quod potuit. ¶Secũdo ſi dictus oblatus ut præmittitur occaſione dictæ oblationis pp ſupradicta probata in curia epiſcopi debeat relaxari, & ſi relaxetur iudex ſit excuſatus, adeò ꝙ commune tempore ſui examinis non habeat de eodem iudice cauſam querelæ. Et aduertendum eſt, quod iudex eccleſiaſticus nunquam repetit eum, nec repetit per ſuas literas eleuare. Tertio quæritur ſi literæ requiſitoriæ ſint neceſſariæ præmiſſæ queſtionum ordine non ſeruato.

¶Quæritur an confeſſio facta per iſtum coram iudice ſeculari præiudicet confitenti, adeo ꝙ nec ipſe nec alius pro eo poſſit coram iudice competenti petere ſe relaxari. Et dicendum eſt quod non, quia †confeſſio uel quæcunque probatio facta coram iudice ſeculari per eccleſiaſticam perſonam non præiudicat ſibi extra de iudi. at ſi clerici. Ad quod facit quod no. Hoſt. & Compo. de elect. per inquiſitionem, non enim eſt competens iudex in talibus iudex ſecularis, ad hoc de ſen. excom. ſi iudex lib. 6. ubi no. Archi. quod etiam ad ſui informationem non poteſt iudex ſecularis de hoc cognoſcere, nam †ſi expreſſe uellet renunciare priuilegio clericali, & per Iudicem ſecularẽ iudicari non poſſet, facit quod legitur & no. de foro cõpe. ſi diligenti. in glo. pen. ¶Vnde eo inuito prelatus ſuus poterit eum repetere, & defendere, ut in d. c. ſi iudex, ad quod facit. ff. de iniur. l. 1. §. uſque adeo. ff. de li. ca. l. 1. 2. & 3. & l. non tantum de appella. cum ſimilibus. & maximè procedat hoc in oblato, per ea quę notantur de ſen. excom. parochianis. ¶Præterea poſito ꝙ nedum per cõfeſſionem, ſed per legitimam probationem probaretur, ꝙ tempore capturæ incedebat in habitu ſeculari, hoc nõ nocet qui gaudeat priuilegio eccleſiaſtico, ſed operatur hoc, ꝙ poteſt interim detineri per iudicem ſecularẽ, donec fidẽ fecerit coram iudice eccleſiaſtico, ꝙ gaudet priuilegio clericali, ut in §. ſi iudex ĩ fine. ¶Ex præmiſſis patet quod quicquid fit cõtra hunc coram iudice ſeculari, nõ tenet, & ꝙ ipſe uel alius cuius intereſt poſſunt ſuper hoc recurſum habere ad iudicem eccleſiaſticum. ¶Secundo quæritur an propter probata in curia epiſcopi. & bata coram iudice ſeculari ſit relaxandus. Et reſpondetur quod ſic, ſi duo concurrunt. ſ. ſi debitus ordo ſit ſeruatus. quia uocatus fuit cuius interfuit uocari. & ſi probata fuerit oblatio & hic nulla eſt dubitatio. Sed certè aliqua eſt dubitatio, nè oblatio præſumatur facta in fraudẽ propter condemnationem præcedentem per id quod notatur per Archi. 11. q. 1. c. 1. de priuil. ex parte 3. Tertio quæritur an illa acta, & pronũciatio ſufficiãt ſine literis requiſitoriis, & monitoriis, ut dictus oblatus dẽat relaxari. Reſpõdetur quod dicta & geſta corã iudice cõpetenti fidẽ faciunt coram quocũque iudice C. de re iudi. l. geſta. & optimè facit quod legitur & notatur extra de foro cõpe. poſtulaſti. ſufficit enim iudici ſeculari, quod ſciat litẽ pẽdentẽ coram iudice eccleſiaſtico ut ſuperſedeat, ut de ordin. cog. tuam, & ſufficit quod ſciat cognitum per iudicẽ eccleſiaſticum ut iudex ſecularis habeat reſtituere clericum ut in c. ſi iudex in fi. de foro cõp. lib. 6. Monitiones enim, quæ fiũt iudici ſeculari per iudicem eccleſiaſticũ non ſunt neceſſariæ, niſi qñ iudex ſecularis eſſet negligẽs uel rebellis ut patet extra lib. 6. de iureiu. c. 1. de ſente. excom. decernimus. ¶Ex præmiſſis ſequitur quod ſi iudex ſecularis reſtituit non irrepẽdus eſt, ſed meritò commendandus exiſtit. Non enim peccat q legis auctoritate facit 23. q. 4. q peccat immo ſi nõ faceret poſſet excõmunicari. probant iura præmiſſa. Tamẽ utile eſt pro Rectore ꝙ recipiat literas monitorias, & præcepto-
3 rias a uicariis, quia in infinitis iuris articulis †iuſſus iudicis excuſat obedientem. ubi præcepit id quod ad ſuũ officiũ pertinet ẽt ſi dubiũ ſit. 23. q. 1. quid culpatur. & facit quod not. de tẽp. ordi. ad aures. & de reg. iur. quod quis lib. 6. & ibi ſatis de hoc. ¶Vltimo quæritur ſi Rector facit quicquid poteſt ut relaxetur & facere relaxari nõ poteſt an ſit excuſatus. Reſpondetur ꝙ eſt quæſtio iuris, & non habet dubiũ qa ad impoſſibile de iure uel de facto nemo obligatur. Sed an facto fecerit quicquid potuit in hoc potuit eſſe dubitatio. Dicit iſte captus domine Rector uos feciſtis me detineri in carcere ex mãdato ueſtro, & tamẽ ex finali euẽtu apparet quod captura fuit nulla, cõtra. io imperio mãdetis me relaxari. ¶Cũ ergo iſte Rector habet imperiũ, & iuriſdictionẽ ſuper illos cuſtodes, põt in eos animaduertere ſi ſint inobedientes, quia apparẽt ꝙ captura fuit nulla, quia dato ꝙ a principio ſentẽtia fuit lata ſuper falſo. quia ſtatus perſonæ eſt mutuatus executio pertinet ad iudicẽ eccleſiaſticũ. Sicut enim de facto Rector fecit illũ incarcerari ut ex finali euẽtu apparet, ut de frigi. fraternitatis, ſic de facto facere eum debet relaxari, nec ipſe nec cuſtodes debẽt timere pœnam ſtatuti quod non habet locum in hominibus non ſuæ iuriſdictionis. & quod ſtatutum habet locum ubi quis condemnatus potuit detineri, ſed iſte non potuit detineri propter mutationem ſui ſtatus, ut dictum eſt, ergo &c.

¶Preterea talis interpretatio, & extenſio uidetur contra libertatem eccleſię. Quid enim ſi clericus notorius pro maleficio captus, cõdemnatus, & detentus eſt in carcere, per Rectorem, nunquid hoc reperto poterit relaxari ſine pœna. Vtique & contrarius intellectus eſt reprob. ad hoc de iureiuran. c. 1. de iniuriis. & dam. da. c. uno. li. 6. omnia ſtatuta erant nulla, de ſen. excom. nouerint. Igitur Rector iſte ad ſeipſum redeat & diſcernat an omnibus remediis uſus ſit contra cuſtodes, & ſi fecit quicquid potuit nõ requiritur ab eo plus, ad hoc bene facit de ſen. excom. alma. §. illius lib. 6. & ſi fecerit eum relaxari, non debet timere, quia nemo poteſt accuſari ſi templum Dei ædificauit. & ſi captiuos de carcere accepit. xij. q. ij. aurũ. ¶Præmiſſis non obſtat quoddam ſtatutum, quo cauetur ne Poteſtas, uel Capitaneus debeat audire aliquem, qui diceret aliquem proceſſum uel ſententiam nullam. Nam in caſu noſtro ille Rector non cognoſcit de nullitate ſententiæ latæ contra illum, nec hoc proponitur, quia ſententia tenuit, ꝙ iſte condemnatus eſſet tunc de iuriſdictione damnantis, nec faciendo eum relaxari pronunciat ſententiam non eſſe mandandam, nec de ſententia lata contra illum ſit mẽtio in pronunciatione Rectoris. ſed hoc ſolum continet pronunciatio in effectu ꝙ captura facta de iſto non tenuit.

¶In Chriſti nomine, amen.

S V M M AE.

1 *Vxor propter adulterium debet omnia iura, quæ aduerſus maritum habet amittere.*

2 *Notorium per ſententiam, confeſſionem, & per rei euidentiam; æquipollet.*

3 *Quæſtio adulterij qualiter & corã quo ſit agitanda Iudice.*

QVAESTIO CCXXXVI.

IN quæſtione uertente coram domino Vicario Epiſcopi inter Baglionem ex parte una, & uxorem ſuam ſeu habentem ius ab ea, ex parte altera. Sciendum eſt ꝙ
1 † uxor ꝑ ꝑ adulterium debet perdere dotem. & priuari ſeruitute obligatione & iure quæ ſibi cõpetunt aduerſus maritum, & tanquam male maritata debet publica egeſtate laborare. l. conſenſu. de repudi. ut lite non conteſta. c. 1. & de dona. inter uirum & uxo. plerunque ita ꝙ uxori expulſæ & ſpoliatæ petente reſtitutionem uiri obſtat exceptio notorii adulterii, ut extra de diuor. ſignifica
2 ſti. † Aequipollet enim notorium per ſententiam, per confeſſionem, & per rei euidentiam, de adul. c. pe. & de cohabi. cler. & mulie. ueſtra. & c. ult. cum ſimilibus. Itẽ ſciẽ
3 dum qđ † quęſtio adulterii, inquantũ agitur ad ſeparationem thori pertinet ad forũ eccleſiæ. ut colligitur ut lite conteſt. c. 1. de procur. c. tuæ. & hoc ſentit Inno. qui ma. accuſa. poſ. ſuper rubrica. & quemadmodum quæſtio dotis iure acceſſorii pertinet ad forũ eccleſiæ nõ uerò principaliter, ut extra de dona. inter uirum & uxo. c. iij. Sed quæſtio alimentorum, quę dependet à quæſtione adulterii iure acceſſorii pertinet ad forum eccleſiæ. ¶ Præmiſſorum ergo conſideratione habita aduocatus Baglionis in ſua petitione propoſuit adulterium uxoris fore & fuiſſe notorium, & principaliter petiit illam à ſua cohabitatione & thoro ſeparari, & per conſequens ſe ad alimenta non teneri nec obligatum fuiſſe à tempore commiſſi adulterii notorii. circa iſta igitur quęſtio tanquam præiudiciali ad forũ eccleſię delata debet interim cõquieſcere, & ſupraſedere proceſſus iudicis ſecularis ſuper alimẽtis ex illa dependens ut extra de ord. cognitionum. & optime de ſen. excommu. ſi iudex in ſi. lib. 6. Dicitur autem deferri quęſtio ad forum alicuius per ſolam citationem ſiue delegati ſiue ordinarij, extra de appella. c. ut debitus & de foro compe. propoſuiſti, cum ſuis glo. Et regulariter obtinet, ꝙ cauſa ad maius tribunal delata minor iudex debet ſuperſedere & appel. ut noſtram. ff. de re iudi. contra pupillum. & pendere debet quęſtio &c. ut extra. ut lite pen. c. 2. in cle. & de materia ſimili uel quaſi eadẽ conſueuit tractari de conſtitutionibus cum M. in ſin. Rectè ergo Vicarius domini Epiſcopi inhibuit uxori Baglionis genere & pe. eius prætendenti ius ab ea ne facerent aliquam nouitatem contra Baglionem donec per iudicium eccleſię quæſtio adulterii eſſet terminata. tũ q. ipſe maiori tribunali præeſt quam iudex ſecularis, tum quia quæſtio adulterii eſt præiudicialis. Ob quam cauſam dico quod ſola notificatio & intimatio quæſtionis prę iudicialis delatæ ad curiam eccleſiaſticã ſine inhibitione aliqua domini uicarii afficit & impedit proceſſum iudicis ſecularis. Niſi enim natura cauſæ præiudicialis hoc haberet, inhibitio domini Vicarij, non eſſet tãtæ efficaciæ quod poſſet priuare iudicem ſecularem ſua poteſtate & iuriſdictione, & hoc aperte colligitur in c. tuam & de ordi. cogni. & c. lator. qui fi. ſint legi. ad idem de appel. ſi duobus. de reſti. in integ. c. 2. Ex his apparet quod præceptum Petro non dicitur factum ſine cauſæ cognitione. præcepit enim Vicarius ꝙ iura præcipiunt, non. n. aliquid de nouo induxit ſed quod erat iudicauit, & denũciauit ſicut in caſu ſimili dicimus. extra de elect. uenerabilem. Nam ſicut dictum eſt ſupra, ſola notificatio facta Petro uel iudici ſeculari ſufficeret ſine præcepto. & hoc ex ui quæſtionis præiudialis. Igitur quandiu quæſtio iſta præiudialis pendet in foro eccleſiæ non debet reuocari præceptum factum uxori Baglionis uel ipſi Petro de non faciẽdo nouitatem ipſi Balglioni realiter uel perſonaliter. Nõ obſtat quod Baglionus, & eius uxor dixerunt quod erant in concordia, & qđ non intendebant ulterius litigare, quia non perſeuerauerunt in hoc, immo in eodem contextu & incontinenti & antequam diuerterent ad extraneos actus dixerunt quod ſuper hoc deliberare colebant, talis enim potentia nõ admittitur etiam in teſte. ut extra de teſti. cogen. præterea. ¶ Duplex erat quæſtio inter Baglionem & eius uxorem. Prima erat ut ipſe Baglionus a ſeruitute liberetur. Secunda erat de alimentis de quibus alimentis habebat ius Petrus. Igitur licet Baglionus renunciauit primo membro quęſtionis, non tamen renunciauit ſecũdo membro quęſtionis ſcilicet quæſtioni alimentorum. ¶ Præterea ſuper alimentis præteritis nihil poterit facere domina cum ius ceſſerit alij. Concludendo ergo dico ꝙ præceptum ſeu pręcepta iuſte & rationabiliter facta fuerunt tam dominæ quàm Petro, quæ non debent reuocari niſi Baglionus contrarium ſententiam diffinitiuam reportauerit, a qua non duxerit appellandum. & quamuis dominus Abbas, qui conſuluit dicta præcepta reuocanda, ſit maximę auctoritatis, tamen quãdoq; bonus dormitat Homerus & quãdoque beatus Auguſtinus errauit. ut patet 9. diſ. per totum. Sapiens ergo cõſultor potius ſtabit rationib. quã auctoritati, & conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres interpretata eſt in curia epiſcopali. iam eſt longum tempus, ꝙ tales inhibitiones fieri poſſũt tam creditoribꝰ quam in eorum iure ſuccedentibus. & uigore iuris & cõſuetudinis facta fuit inhibitio Petro iam ſunt. 8. menſes, cui acquieuit. Et ſi diceretur cõtrarium multæ fraudes fieri poſſent. Cum enim iſta inhibitio ſit realis, competit tam contra actorem quam ſucceſſorem, ut alias diximus ff. de doli excep. l. apud Celſum. §. de autoriſ. Cætera ſuppleat circumſpecti prudentia conſultoris.

¶ In Chriſti nomine amen. Fede. de Senis.

S V M M AE.

1 *Perſona uouens ſe religioni cum iuramento quod ſit maior 14. an. cum de hoc dubitetur an poſſit pænitere & qua uia ei ſubueniatur.*

2 *Minor 14. an. an poſſit ſe uouere, & obligari religioni cum ſuis bonis.*

QVAESTIO CCXXXVII.

FActum tale eſt. Quidam nominę Thomeus † de quo quaſi ignoratur utrum ſit maior uel minor 14. annis uxorem habẽs ſe & ſua obtulit Monaſterio mõtis ſancti, propè Spoletum, iurans ad ſancta Dei euangelia ſe eſſe maiorem. xiiij. qui Thomeus nunc pœnitet ſe hoc feciſſe. quæritur qua uia nunc ſit ſubueniẽdũ ipſi. ¶ In nomine domini amen. ¶ Viſo ſecundo pũcto & dicta oblatione, Videndum primo occurrit, an perſona ſit obligata monaſterio. Et dicendum eſt ꝙ non, nam iſte tẽpore oblationis erat maior xiiij. aut minor, Si minor cum eſſet uxoratus, & matrimonium tenere, non potuit ſe offerre ſiue oblatio illa habuerit uim oblationis, ſiue profeſſionis, ſiue conuerſionis, ut probatur. 27. q. 2. ſunt quidam, & c. agathoſa. & de cõuer. coniug. quidam, & c. placet & 23. q. 5. quod Deo cum ſimi. cum uir non habeat poteſtatem ſui corporis ſecundum apoſtolum. & econuerſo ut in prædicto. c. Sunt quidam. ſi uero tempore oblationis erat minor xiiij. annorum, tunc aut matrimonium tenebat, malitia ſupplente ætatẽ, aut non tenebat. Si tenebat matrimoniũ, tunc dicendum eſt ut ſupra,

ꝙ non ualuit dicta oblatio ratione prædicta, iuramentũ
uero non ualet cum ſit contra apoſtolũ,& canonicas ſan
ctiones de foro competẽ.ſi diligenti, & de iureiuran.tua
nos.ſi uero iſte erat minor. xiiij. & malitia nõ ſupplebat
ætatem, & ſic matrimonium non tenebat, ſiue eſſet pro-
feſsio,ut de regula,poſtulaſti,& eo.ti.c.j.lib.6.ſiue uotũ
ſimplex,quia regulariter impuberes uoto, uel iuramen-
to non obligantur.ut 23.q.4.tribus.& q.5.pueri. & nor.
Inno.de uoto ſcripturæ.Et quia ſimplex uotum non ſol-
uit ſponſalia præcedentia,& ſic remanet obligatus ſpon
ſe.ut no qui cle.uel uo. ueniens. in 3.glo. ¶Nunc quæri-
2 tur† quid iuris de oblatione bonorum, ſuper quo dicen-
dum eſt,quod ſi erat minor.xiiij.annis,non tenebit dona
tio bonorum etiam cum iuramento, quia regula eſt, ꝙ
donatio facta a minore non ualet. Fallit cum ſit a pube-
re cum iuramento ut in auth. ſacramenta puberum. Si
uero erat maior.xiiij. annis tempore quo obtulit perſo-
nam & bona, tunc in iſto caſu dicerent quidam ꝙ dona-
tio bonorum ualuit licet oblatio perſonæ non ualuiſſet.
ut C.ſi pen.ap.l.3.& de hoc no.in Spe.de ſta.mo.§.1.uer
ſi.4iiij.Sed iſta diſtinctio non multum placet Hoſt. ut ip-
ſæ no.de cle.coniuga.quod a te.& de procu. in preſentia
ſuper uerbo ſe & ſua.quod uidetur uerius: quia propter
perſonam donabat bona, maxime in caſu noſtro: quia
cum habeat adhærere uxori non poteſt uacare ſeruitio
propter perſonam. Facta enim fuit donatio bonorum,
& ſic ceſſante cauſa, effectus ceſſat.de appe. cũ ceſſante.
Quicquid ſit,una de infraſcriptis uiis eſt tenenda. Prima
ꝙ iſte prouocet ad iudicium coram iudice Monaſterij &
petat declarari illam oblationem quo ad perſonam &
bona nullam,ratione minoris ætatis.Et ſi habet illum iu
dicem ſuſpectum impetret unum iudicem delegatum a
ſede apoſtolica,ſi uero uult ſe conſtituere actorem, quia
difficile eſt partes actoris ſuſtinere,tũc facit recipi teſtes
ad perpetuam rei memoriam ſuper minori ætate. ſ. quia
minor erat tempore oblationis requiſitio Monaſterio ſi
in aliquo uult contradicere ut de teſt.ſignificauit.Sed co
ram quo iudice.Hic eſt dubium,uidetur dicendum ꝙ co-
ram illo iudice,fiat talis receptio.coram quo cõueniret
ſindicus Monaſterij iſtum iuuenem.Sed certum eſt ſi Mo
naſterium ageret contra iſtum iuuenem ſuper bonis ſe-
queretur forum rei,ergo cum de oblatione perſonæ non
poſsit eſſe qõ,ut dictũ eſt in prima parte,& remanet ſo-
lum quæſtio bonorum.ſequitur ꝙ coram iudice ſeculari
non poſſit fieri iſta receptio teſtium.

¶Conſultatio d. Fede.de Senis.

S V M M AE.

1 *Ratihabitio alicuius facti de quo prius pœnituit,& diſpli cuit an aliquid operetur.*

QVAESTIO CCXXXVIII.

1 SCribatis mihi quid tenere debeo de hoc † Titius ge-
ſtioni factæ nomine ſuo cum ſciuit contradixit,de-
inde ratum habuit, an iſta ratihabitio aliquid opere
tur.l.quo enim.ff.rem ra. ha.uidetur dicere ꝙ opere
tur.Sed l.diſpenſatorem ad ſi.de ſolu. innuit quod nihil.
& uideatis per Dy.de re. iu.ratihabitione uer.alia li.6.de
hoc ideo quæro pp hoc,quidam percuſsit clericum no-
mine meo cum ſciui dolui & contradixi, deinde ratã hã
bui percuſsionem factam nomine meo. An per hoc ſum
excommunicatus per c.pe.de ſen.excom.lib.6.

Ioannes Pagliar.

Si primo præcedit ratinonhabitio,& non ſequatur po
ſtea ratihabitio ſuperueniens nihil operetur quantum ad ratum habentem,quia non per hoc actionem neg.geſto. cõſequitur,nec ille agere poteſt.Nec hoc procedit ex eo quia quod ego reprobaui non poſſum amplius approbare.& ſic loquitur.l.diſpenſatorum & l.Pomponi.ſcribit ſi negocium.ff.de neg.geſt.Sed quantum ad alium non dico,quantum ad ratum habentem ſuperueniens ratihabitio poſt non ratihabitionem bene operatur,quia tollitur actio rem ratam haberi ſaltem ope.exceptionis doli. In queſtione ergo noſtra dico quod ratihabitio de qua loquimur nihil operatur, quia ſi operaretur nihil poſſet operari, niſi dumtaxat ut conueniretur ex ea ratum habens contra l.Pomponius ſcribit ſi negocium.ff. de neg. geſt.Vnde caſus noſter non tangit propriè immo nullo modo caſum noſtrum per ea quæ ſupra dixi. Et non puto illum de quo quæritur excommunicatum fore. Non ſcribo latius pp certum impedimentum,ſed ego ita tenerem,ut ſupra dixi ar.eorum quæ ſolent notari per doctores in l.j.§.quoties de ui & ui arma.

¶ Dominus Federicus reſpondet ad thema quod infra colligitur.

S V M M AE.

1 *Iuramentum habet tacitam conditionem annexam ſi res in eodem ſtatu manſerit.*

2 *Creditore damnato, & per conſequens eius bonis confiſcatis an illius debitores iurati,cogi poſſint per iudicem debita fiſco ſoluere.*

QVAESTIO CCXXXIX.

SVper quinta exceptione ſentio contra nos. Nam præ-
ſupponitur uerum eſſe.ꝙ in ea continetur, ut ex pũ-
cto habetur. Cum ergo proponatur in exceptione
quod agens non habet actionem quomodo poteſt
agere, quia nemo ſine actione experitur concor.haben-
tur de iudi.dilecti in ſi. an ſit uerum quod habeat actio-
nem uel non habeat, hic non quæritur,quia præſupponi
tur quod exceptio ſit uera in facto, & quęritur nunquid
iuri obſtet. ¶Præterea præſupponitur ꝙ bona non aſsigna-
ta ipſo iure deueniant ad fiſcum ſine ſententia,& ſic fiſcus
eſt ſucceſſor creditoris,ſicut monaſterium ſucceſſor ingre
dientis & profeſſi, debitor ergo non eſt liberatus a debi
to nec iuramento, ſed non tenetur antiquo creditori ſed
ſucceſſori,unde commune Peruſij per ſuum ſtatutum quem
non poteſt liberare à iuramento, ſed priuat actionem ha
1 bentem ex iuramento.& uos ſcitis †ꝙ iuramentum habet
tacitam conditionem annexam.ſi res in eodem ſtatu per-
manſerit, ut c.quemadmodum. & c.ne quis arbitretur.
& de ele.uenerabilem. & no.de hære.c.j.Et Hoſtien.ponit
ad literam iſtam quæſtionem.de cenſi. ſignificauit. circa
2 prin.ubi expreſſe dicit ꝙ†ſi bona alicuius ſunt confiſca-
ta per ſententia, uel ipſo iure, ꝙ iudex ſecularis non po-
teſt præcipere debitori aſtricto per iuramentum quod ſol-
uat fiſco tamquam hæredi illius creditoris damnati. & iſto
caſu poteſt quis allegare de iure tertij. & ſic tenebat do-
minus Lapus bu.ff. fa.erciſ.l.is conſequenter circa princ.
licitum eſt enim reo quomodocunque poteſt excludere
actorem & probare quod non habeat ius uel dominium in
re petita. & hoc placet Compoſte.extra de reſcri. manda-
tum in 3.colum.De his ſentiam uobiſcum. niſi aliqua quæ
nondum uidi me remoueant.

Federicus de Senis

S V M M AE.

1 *Vltimus ſtatus eccleſiæ ſi quando attendatur.*

2 *In pari cauſa quod melior ſit conditio poſsidentis*

3 *Turpitudine ex utraque parte inter duos uerſante cuius potior erit conditio.*

QVAESTIO CCXL.

SAlua reuerentia patris, non fuit impetratum beneficium uacans per mortem talis clerici ſecularis, ſed fuit acceptatum uigore generalium literarum,ex quibus & quarum uigore ſpectabatur beneficium uacaturum

1 caturum conſuetum clericis ſecularibus aſsignari† Item
tűc demű reſpicitur ultimus ſtatus eccleſię ut dicit Ar-
ch.in c.cum de beneficio.& Inn.de iurepa.poſtulaſti,qñ
de præcedēti ſtatu eccleſię non apparet,ſed in caſu no-
ſtro de præcedenti ſtatu eccleſiæ,apparet ſcilicet,per cō
ceſsionē partis q̄ āte mortē illius clerici ſecularis fuit
2 gubernata per religioſos.† Itē in pari cauſa turpitudinis
potior eſt conditio poſsidentis.de reg.iur.in pari.lib.6.
& ibi no.de conceſ.præben. cum ſuper . & c.ex teno
re.¶Non ob.c.inter dilectos. Nam ibi ſecundum Io.An.
illa exceptio excommunicationis & periurij nō fuit re-
pulſa ratione turpitudinis,ſed quia probata non releua-
3 bat.Sed melius ut dicamus q̄† quando turpitudo uerſa-
tur ex utraque parte tunc poteſt quis excipere & allega-
re turpitudinē ſuā ut in regula iu pari.& c.ex tenore &
c.cũ ſuper.¶Preterea iſte poſſeſſor non dicit quo titulo
teneat,ſed dicit ſe poſſeſſorē,& ſic cōfeſſa fuit pars alte
ra.Itē ex iure tertij ad reppellendum actorē poteſt quis
ſe iuuare,& de materia notatur plenè per conſtitutionē
cle.de reſcri.noandaium.Tamen quicquid ſit uobis non
mihi credeoduo eſt.

¶Conſultatio do.Federici.

S V M M AE.

1 *Exceptio cedēdarum an & quando obſtare debeat uxo
ri agenti pro dote uiro mortuo.*

QVAESTIO CCXLI.

DOmno Ioanni de Papia Fed.aduo. Salutē. Ro
go uos ut reſcribatis quid ſentitis de infraſcri
pto dubio cuius explicatio uobis debet eſſe fa
cilis.Quedā mulier dedit in dotem mille,ma
ritus uero & pater mariti , & quilibet inſolidũ promiſe
runt reſtituere dotem,& in caſu reſtituēdarum dotium.
Accidit q̄ maritus alienauit bona ſua, & iſta uxor cōſen
ſit & renũciauit iuri hypothecarum.mortuo marito iſta
domina petit a ſocero integram dotē , ſocer dicit q̄ nō
tenetur niſi ad medietatem,dicens q̄ iſta ſua olim nurus
non poteſt ſibi concedere iura efficacia contra hæredes
mariti & allegat.ff.de ſolu.l.ſtichum.§.ſi mandato in fi.
ibi culpa ſua.Et iſta nurus dicit q̄ poteſt cedere iura effi-
cacia ſaltem perſonalia.& licet hęredes mariti ſint pau-
peres modo,non tamen extinguitur obligatio cōtra eos
perſonalis, uel realis immo cum ueniũt ad pinguiorem
fortunam efficaciter tenentur.Placeat uobis reſpondere
quid ſentitis.

¶Reſponſio do.Iacobi de Papia.

¶Speciem huius quęſtionis iam ſępius uidi in dubiũ
reuocari & in cōtradictorio iudicio agitari.Ego uero in
1 me ſic ſentio quod † ſi perſonalis obligatio efficax re-
maneat contra maritum,quia ipſe maritus ſoluendo ſit,
quod non obſtet uxori agenti exceptio cædendarum.p
l.iubemus.C.ad uelleia.Alioquin puto quod obſtat . ita
intelligo.§.ſi mandato.l.ſi pupillus.ff.de admi.tut. & ea
quæ.no.in l.2. C.de fideico.& hanc credo ueram ſenten
tiam.& eam ſequerer in iudicando , ſaluo conſilio ſa-
niori.

¶In Chriſti nomine amen.Conſilium Federi.de Petruciis
de Senis.

S V M M AE.

1 *Admittitur in iuditio per alium inchoato is cuius inter
eſt etiam inuito eo qui inchoauit.*

QVAESTIO CCXLII.

IN quæſtione uertenti coram religioſo uiro domino
Philippo generali Vicario Domini,dei gratia Senē.
epiſcopi inter Colam Muctengi tractũ ex una par-
te , & Simonem & Duocium Ardini procuratorem
Dominici Ioannelli procuratorio nomine pro eo trahē
tem,& ipſum Simonem & Duocium & quomodolibet
pro ſuo intereſſe in dicta cauſa interuenientē ex parte
altera.Viſa petitione porrecta per dominum Simonem
nomine quo ſupra,contra dictum Colam lite conteſ. &
renũciatione tā iudiciali, quàm extraiudiciali facta per
hoc ſaluũ Raynerij procuratorem & procuratorio no
mine domini Dominici.Et uiſis contradictionibus & pe
titionibus factis per dictum Simo.& Duociũ proprium
intereſſe proſequentes. & uiſa etiā licentia data per di-
ctum do.Vicariũ eidem Colę de proſequendo ius ſuum
in curia ſeculari contra ipſum Duocium ex pronũciatio
ne dicti domini Vicarij,quā inhibitionem reuocauit,&
licentiam dedit dicto Colę de proſequēdo iũs ſuum cō
tra.d.Duocium in curia ſeculari. Et puncto quo quæri-
tur,an dictus Duocius ſit grauatus necne a dicta pronun
ciatione.Et auditis partium allegationibus,& quæ dice-
re uoluerunt habita collatione ſuper præmiſsis cum ſa-
pienti uiro domino Io.de Regio collaterali domi.Capi
tanei guerræ infraſcripto cōſilio aſſentiēte.Videtur pri
mo dictum Duoci.grauatum fuiſſe,quia† notorium in iu
1 re eſt,q̄ is cuius intereſt,admitti poteſt in iudicio p aliũ
inchoato,& in cauſa principali,& appellationis etiā eo
inuito qui primo iudicium inchoauit.ff.de ap.l.ab execu
tore.§.1.& l.ſe.& quando ap.ſit l.2.extra de teſt.ueniens
2.& de re iudi.Cum ſuper. Sed certum eſt q̄ fideiuſſoris
intereſt,& dictis.ll.probatur,quinimo in pleriſque iuris
articulis habetur q̄ qui ex ſua perſona ſe iuuare nō po-
teſt,iuuatur ex perſona alterius,& commodum ſentit de
pſona ipſius. ff.quemad. ſerui. amit. l.ſi cōmunem. C. de
na.lib.auth.licet & de conceſ.præben.auctoritate.lib.6.
¶Et ex his uidetur quod Duocius qui fideiuſſor eſt, non
obſtante renunciatione facta per dominum Domi.prin-
cipalem debitorem admittatur,ad proſecutionem litis
pro ſuo intereſſe. ¶ Econtra uidetur,nam aut iſte Duo-
cius uult in ſe aſſumere proſecutionē iudicij inchoati
inter Dominicum & Colam,tāquam extraneus,ut aut fa
ctum proprium pro ſuo Intereſſe, ſi ut extraneus uult ad
mitti non debent audiri niſi quorum intereſt,ut in l.nō
ſolēt,alias l.ſi.ff.de iud.Aut uult admitti pro ſuo intereſ
ſe, quod uerius uidetur.ut l.2.ff.quando ap.ſit.& tũc nō
debet audiri,quia cum alias ſuum ius deduxerit in iudi-
ciũ,& ſuccubuerit,& non appellauerit , & ſic ſententia
uel licentiæ datio in rem iudic.tranſierunt & de iure ſuo
non debet ulterius quæri licet illa ſententia non noceat
debitori,ut in c.cum ſuper de re iudi.& ſic creditor pōt
dicere ipſi fideiuſſori,quantũ ad te liberas ædes habeo
ut l.loci.in fi.ff.ſi ſerui.uen.ſic poteſt dic. Archidiacono
ſuccumbenti in c.cum ueniſſet de inſti.& c.cũ ſuper de
re iudi.& facit quod ibi no.per Inno.& Hoſt.circa fi.ma
gnę glo.Ad idem quod me.cau.c. cum dilecti. ¶Et ex
his uidetur quod Duocius qui ex perſona ſua inte
reſſe prętendere non poteſt inuito debitore, non poſs ie
iudicium inchoatum per eum deſertum reaſſumere.& ſi
diceres quare ergo Vicarius in iſto iudicio intentato in
ter Dominicium & Colā fecit inhibitionem Colę ne fa
ceret nouitatem Duocio fideiuſſori.Reſpondeo non fe-
cit hoc in fauorem Duocij ſed in fauorē Dominici.cum
enim pendente lite non poſſit fieri nouitas ipſi Domini
co per Colam creditorē ſi ipſe creditor poſſet inquieta
re fideiuſſorem iam inquietaret debitorē per interme-
diam perſonam.ſ.fideiuſſoris.& ſic conceditur una uia
q̄ alia denegatur.& eſt caſus.C.de uſu.rei iudi.l.ultim.in
fi. Et io hanc partem declinando dico & cōſulo ego Fe-
dericus Petrucij per dictum dominum uicarium ad con
ſulendum

fulendum aſſumptus Duocium ſæpe dictum a dicta pro-
nunciatione grauatum non eſſe.

¶Conſultatio facta ad Federicum.

S V M M AE.

1 *Appellatione interpoſita an non obſtante poterit iudex a quo parte appellata inſtante coguoſcere: & pendente appellatione ſententiam ferre.*

2 *Appellatio interponitur etiam a ſententia nulla.*

3 *Iudex appellationis ad inſtantiam partis appellatæ poteſt procedere in negocio principali omiſſo appellationis articulo.*

4 *Iudex quod poſſit reuocare grauamen niſi apoſtolos iam dederit uel a ſuperiori iudice fuerit ſibi inhibitum.*

QVAESTIO CCXLIII.

SI a ſnia nulla appelletur,nunquid transfertur iudi-
cium in iudicem ad quem parte appellata inſtante
1 † quod per iudicem a quo iterum fertur ſnia non
obſtante appellatione,& ſic ſenteтia non fertur pé
dente ipſa appellatione per iudicem a quo ualeat. hoc
dico ꝑ no.in c.dilecto per Inn.extra de app.

¶Reſponſio per Federicum.

2 ¶†Certum eſt ꝙ a ſnia nulla pót appellari ut ff.de app.ſi
expreſsim. Item certum eſt ꝙ ſi iudex reuocet grauamé
non intereſt appellãtis proſequi appellationem.de ap.
3 cum ceſſante.& eo.ti.c.antepe.li.6.†hinc eſt quod inſtã
te appellato iudex appellationis pót ꝓcedere in princi
pali appellationis articulo ꝓtermiſſo,quia nó hēt unde
conqueratur appellãs, & de hoc uidete plene de ap.c.j.
in uerbo partium li.6.ꝑ Arc.¶Prima igit facie dico ꝙ ſi
appellatus renúciat commodo ſniæ ꝓ ſe latæ quæ nul-
la eſt ꝑꝑ ſolēnitatē obmiſſam,uel iuris ordinē nó ſerua-
tũ & petit ex ipſis actis ſniam bene ferri ꝑ ordinarium,ꝑ
ſulit per l.4.de accu.nó occurrit prima facie ꝙ appellãs
poſsit cõtradicere.Habet.n.ꝙ quærebat,quærebat.n.ſniá
detegi nullam,& maxime habita ſnia pro nulla reſumit
cãm in eo ſtatu in quo cãm dimiſit Hoſt.tamē dicit in c.
4 cum ceſſante de ap.†ꝙ iudex pót reuocare grauamen ni
ſi iam dederit apoſtolos,uel ſi iudex ſuperior inhibuerit.
Sed iſtud dictum Hoſt.pót intelligi uerum quando factũ
ꝑ iudicem tenebat.licet.iniuſtũ, hoc uero nullũ. & pro
iſto dicto optimè facit de ſē.ex.ſacro ad finē.uer.ſi uero.

¶Conſilium do.Griffoli de monte Puliciano.

S V M M AE.

1 *Tempus an ſit in verbali citatione conſiderandum.*

2 *Effectus rei potius quam verba inſpici deberet attendi.*

3 *Argumentum de loco ad tempus an ſit validum.*

4 *Forum ſortitur quis ratione contractus, & aliquando ratione rei deſtinatæ.*

5 *Feriati dies ad quid potiſſimum inducti intelligantur.*

6 *Executoris citatio cuius ſit effectus res de modo procedendi.*

QVAESTIO CCXLIIII.

SVo do.Federico Griffolus. Salutem pro uoto in quę
ſtione veſtra,veſtro recto conſilio iam deciſa. Pri-
mo conſidero factum iudicis citare iubentis. Et tã
commiſſio de citando quàm etiam ſtatutus ad cõ-
parendum tempore legitimo & debito pręceſſerunt. Se
cundo conſidero factum nuncij ſine executoris citan-
tis.& verbalis citatio facta tempore feriarum. & ſic pro
hibitio emanauit & effectus citationis collatus fuit i tp̃s
permiſſum,ſ.ad diem comparitionis iuridicã. Mó reſtat
5 uidendum†nunquid ꝓmiſſa citatio facta uero die feria-
ta, & cuius effectus collectus eſt in diē non feriatam ſit
attēdenda. & ſic uitioſa & nó iure facta.Et primo vr nó
attendi neque conſiderari debere tempus uerbalis cita-
2 tionis.†Nam ſꝑ effectum potius q̃ uerba cõſiderare de
bemus.ff.de imē.le.l.3.§.conditio.& C.de lib.præte.l.
ſi quis filium cũ meteria ſua. Sed effectus præmiſſæ cita
tionis fuit collatus in tp̃e nó feriato ergo &c.Secũdo q̃a
aliquid fieri in tp̃e permiſſo,& fieri in tp̃e prohibito,&
eius effectum conferri in tempus permiſſum paria ſunt
ut ff.de hær.inſti.l.ut tp̃s.de dona. inter uirum & uxor.
l.ſi cum.§.ſi.cum l.ſeq.Sed præmiſſæ citationis effectus
collatus fuit in tp̃s permiſſum,ergo iuris ſortitur effectũ,
3 ut dicta iura plene probãt.¶ Tertio†quia licet argumē
tari de loco ad tempus.ut ff.de triti.l.ulti.Sed ſi Florentī
nus nó habēs domicilium.Senen.facit cõtractũ ſenis ubi
nó cõtraxit conueniendus erit, in quo quidem loco rõ
ne cõtractus potuiſſet alias conueniri.ut ff.de iudi.l.om
4 nem.†& ſic nó attēditur locus ubi uere contractus erat
celebratus,ſed locus ubi effectus ipſius eſt deſtinatus ut
ff.de iudi.l.hæres abſens.§.ult.& de bo.au.iudi.po.l.2.&
de ac.& ob.l.cõtraxiſſe.Sic ergò in caſu noſtro dēt attē-
di tp̃s uerbalis citatis, tempus quo eſt effectus citatio-
nis deſtinatus,& accedit quia dicimus cãm non factam
debere conſiderari ut ff.de fur.l.ſi quis fur.§.ſi eo cõſilio
& l.uerum.¶ Non ob.C.de feriis.l.ult.ubi dr taceat aperi
to &c.quia debet intelligi,ſ.pro eo.dic.& ita eſt in mul
tis libris gl.interline.Et quia per hmõi citationes factas
in die feriata pro alia die non feriata nec excludũtur nec
impediuntur partes ad paciſcendum & inter ſe tranſigē-
5 dum in die feriata,ut probant uerba.d.l.ult. †nam ideo
dies feriata eſt inducta,ut partes interim a lite ceſſet &
pacta conferant,& interim non uexentur,ꝙ cõſequi nó
poſſet ſi eadem die comparere artarentur.Et in caſu ꝓ-
poſito omnia prædicta litigantes conſequi poſſũt. Eo-
dem mõ rñdetur in auth.ut cũ de ap.cog.§.meminimus.
licet ſit caſus ſin.& ſpecialis.Et ad prædicta facit quia ci
tatio executoris quantum in eo eſt, procedit ſine cauſæ
cognatione & de plano,& potius gratia implendę cõ-
miſsionis ſibi factę ꝑ iudicem quã pricipaliter perſeip-
ſum ut ff.de noua.l.cũ.n.& ea, quæ de plano & ſine cau-
ſæ cognitione, & nó in forma iudicij agũtur diebus fe-
riatis rectè agi pñt.ut ff.de adulte.l.miles.§.ſexaginta.&
quis or.in bon.poſſe.& l.2.§.dies.& ibi no.¶ Liquet igi
tur ex pręmiſsis,& ex his quæ copioſiſsime allegatis cõ
ſilium per uos datum eſſe & fuiſſe iuridicũ & iuri & ue
ritati amicum,non obſtante ſententia contradictorum
mordentium quos puto potius animoſos,quam ratione
muueri.¶ Lap.¶ Faciunt ad hoc no.ꝑ Io.An.in nouellis
de ferijs.c.conquellus de fo.compe.Romana lib.6.Sum
ſemper paratus ad omnia grata nobis.

¶ Nunquid quæſtio decimarum poſsit agitari coram iu-
dice ſeculari.

S V M M AE.

1 *Cauſa ſpiritualis an poſſit coram iudice ſeculari agitari.*

2 *Decimarum præteritarum fructus an poſſint vendi,et de eis oriatur cauſa ſpiritualis vel temporalis.*

3 *Decimæ qua actione & coram quo Iudice petantur.*

QVAESTIO CCXLV.

DOmino Andrææ Vicario Epiſcopo Vlteran.
Federicus ſeipſum. Primæ parti ueſtrarum li
terarum reſpondens potius eligo haberi con
ſilium ſapientis quàm ad ulteriora procedi.
Vellem tamen quod operam daretis ut conſilium com-
mitteretur

mitteretur Senis ut poſſem uiua uoce defendere opinio
nē meā,& ſi ita fiat remiſſatis ad meas allegationes,quas
uobis ſcripſi ſuper hoc. Verumtamē ſi caute procedi poſ-
ſet ad litis conteſtationē non conſentiendo proteſtatio
ni,quā faciet altera pars,ſed potius tacēdo. uellē in iſto
caſu potius ꝓcedi ad conſiliū committi. ¶De ſecūda par
te uidi pluries dubitari, & uaria cōſilia proferri.reſp.Se
nis ſeruatur qđ uulterris.nam cōiter hmōi querelæ corā
ſeculari Iudice exprimuntur & finiuntur.Conferendo ta
1 men quid iuris uideamus.Et certū eſt quod † ſi iuſta cā eēc
ſpūalis non poſſet agitari coram iudice ſeculari tex.ſunc
de iudi.quāto de nr.cng.tuam. de hæreticis.ut inquiſitio
nis.§.ꝓhibemus.& de ſen.ex.ſi iudex lib.6.cum ſi.Sed an
ſit ſpiritualis uideamus primo Io.innuit qđ ſic.11.q.1.in
ſumma. Ber.& Hoſt.de fo.comp. ex tenore. Io.An. & Ar
chi.idem ſentiunt ex̄ de iudi.c.ul.li.6.Iſti tamen non alle
gant niſi iſto mō de deci.per totū. ¶In cōtrariū vr̄. Nam
huiuſmodi fructus poſſunt uēdi & locari de loca.noſtra
2 ne prælā.uices ſuas c.ul.Item † poteſt interuenire permu-
tatio ſuper fructibus decimarū præteritarū,ut no.de reb.
ec.non alī.ut ſuper in gl.1.& de rerum permu.c.ult.Sed ſi
eſſent ſpiritualia nō poſſent uendi,nec locari,nec cū tpa
lia permutari,iura ſunt notoria de hoc.Cum.n.petūtur de
cimæ ſeu primitię ſubtractæ nihil aliud petitur quā exti
matio in effectu,ut no.i ſimili caſu per Inn.de iureiur.ad
noſtram.1.& per Hoſt.de deci.homines ſuper uerb.quem
admodum.ergò poteſt eccleſia petere,quæ ſibi debentur
rōne cēſus,ſiue rōne tributi,ſiue ex locato,uel alia actio
ne coram Iudice ſeculari contra laicū.eodem modo po-
teſt petere fructus uel extimationem præteritarum deci-
marum. & ſorte hac conſideratione dixerunt Hug. Lau.
& Arch.14.q.4.ꝙ dicam.& recitat Ioan.And.de iudi.ca.
2.in cle.ꝙ uſuræ poſſunt repeti in ſoro ſeculari ꝑ decre.
ad noſtram.2.de iureiu.ſed melius facit de uſuris.poſt mi
ſerabilē.¶Aliqui dicunt quod iſta qō ſopita eſt per cauſā
extra de iudi.poſtulaſti.Sed quidam reſpondent ad illam
decre.quod ibi Iudex ſecularis non audit querelā ſuo iu-
re.ſed eius brachii inuocatur,ſicut poteſt inuocari i qua-
libet cā quantumcunque merè ſpirituali.& ſic intelligit.
Io.An.in c.2.de iu.in cle.¶Si uolumus tenere iſtam ſecun
dam partem poſſumus reſpondere ad iura , quæ primi in
3 ducunt,ꝙ licet illa iura dicant quod † coram iudice eccle
ſiaſtico poſſunt peti decimæ & excommunicari nō ſoluē
tes,nō tñ ſequit qđ nō poſſunt peti corā iudice ſeculari.
Nā multæ ſunt cauſę ciuiles,& criminales q̄ in utroq; fo
ro poſſent expediri. ſicut de materia cōſueuit plene tra-
ctari de fo.cōp.cū ſi. Si autē uolumus tenere partē primā
poſſumus reſpōdere ad iura , quæ inducūt ſecūdi,ꝙ licet
fructus decimarū primitiarū & oblationū poſſunt uēdi ,
& locari,& naſcat inde actio locati,& cōducti,& empti
& uenditi.ſi tñ agatur cōtra illū, q tenetur ſoluere deci-
mā de iure diuino uel canonico agi dēt in foro diuino.i.
canonico ut ſic iſta nō iure fori ſed poli iudicētur. Facit
2.q.4.§.hinc colligitur. ¶Sine ꝓiudicio ueritatis rn̄dēdo
poteſt diſtingui ſic.Si rector petit decimā uel primitiā à
laico & laicus refert q̄ſtionē ꝙ nō tenetur ſoluere deci-
mam.puta quia priuilegiatus eſt a Papa uel quia tenetur
ſoluere matrici eccleſiæ, & nō capellæ.uel allegat com
poſitionem facta auctoritate Superioris.uel quia petitur
decima de talibus rebus de quibus laicus negat decimas
deberi , & ſic eſt queſtio de iure ſoluendi . in iſto caſu
videtur quòd talis quæſtio ſiue principaliter ſiue inci-
denter moueatur ad forū eccleſię ſit referenda,& ſic in-
telligenda eſt prima opi.Si autem nō eſt quæſtio de iure
decimādi puta Rector agit ꝯtra prædonē frumēti uel em
ptorem,ꝙ frumentum nondum erat decimatū & ſic tran
ſiuit cum onere ſuo ut in c.paſtoralis.In iſto caſu non eſt
dubium ꝙ Iudex ꝯtra laicū poſſeſſorē poterit cognoſce
re. Item ſi rector petit res ſacras ad eccleſiā pertinētes ſi
bi ſubtractas uel ab illo detentas.Item ſi Rector petat laī
cū cōpelli ad ſolutionē decimæ ſubtractæ uel ad eius ex
timationē ab eo,q tenetur ſoluere decimā. & ſic ſola cō
pulſio quæ conſiſtit in facto poſtulatur & nō referatur in
dubiū de iure ſoluēdi in his caſibus & ſimi. credo Iudicē
laicū poſſe adiri, & ſic intelligat opinio ſecūdorū. & ſic
pōt tollerari cōſuetudo hactenus ſeruata in partibus iſtis
ſimile eſt ꝙ cōſueuit recitari de or.cn.tuā cū ſimil. ¶Lap.
¶Simile quod nota Pau.de cauſis uſurarū de uſuris c.uno
in clem.& Ioan.And.de ſoro compe.c.ulti.in fin.facit ꝙ
no.Io.And.de foro cōpe.c.laicus.de iuramēto i nouella.

¶Lapus.

¶Tamē non eſt magnū peccatum indiſtincte teneri.i.quòd
eccleſia cōtra laicos ſuper decimis habeat duos Iudices
cū hoc eccleſiarū fauorē reſpiciat.Et pro hoc facit decre.
poſtulaſti de homi. maximè cum ſubtractio decimæ , &
aliarum rerum ſpiritualium poſſit dici ſacrilegium. Ad
hoc de pecu.cle.inquirendæ.12.q.2.c.3.cū ſimili.& ſi ſic
eſt.habeo intentum ut in c.cum ſit de foro compe.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Beneficiatus eccleſiæ non ſeruiens non debet ex ea com-*
modum ſeu redditum recipere : nam beneficium datur
propter ſeruitium non econtra.
2 *Canonicus exiſtens in ſtudio,an & quo pacto fructus ſui*
canonicatus percipiat.

QVAESTIO CCXLVI.

DE iure cōi,q nō facit officiū uel nō ſeruit eccleſiæ
1 non dēt uiuere de altari quia † ꝑ officiū & ſerui
tiū datur beneficiū.extra de cle.non reſi.c.cōque
rēte.& de præb. c. cū ſm apoſtolū & in l.generaliter.C.
de epi.& cle.canonizata.16.q 1. generaliter.uer. eos tñ
de reſcri. c.ult.li.6.Hinc eſt quod excōicato ſubtrahitur
beneficiū,quia non poteſt facere officiū de ap.paſtoralis
in ſi.& de ęta.& qua. cū bonæ. Iſta regula patitur pluri-
mas exceptiones prima ſi eſt conſuetudo ꝙ præbēda de-
beatur abſenti conſuetudo poteſt tollerari.ut no.de con
ſti.cū oēs in ſi.& in d.c. cōquerēte.& no.Hoſ.de pręb.ſi-
gnificatum quinimo ualet conſuetudo ꝙ fructus præbē-
dæ poſſint deberi mortuo ꝓ ſuo anniuerſario uel eius hæ
redibus.ut i extra.do. Papę Io.22.quæ incipit ſuſcepti &
ita diſputādo determinat In.An.de re.iur.nemo pōt plus
li.6.in merc. Et cū diuerſimodè ſit ſeruatā in eccleſia de
Bozane ſeruabitur conſuetudo minus præiudicās eccle-
ſiæ de couſu.c.cū olim,& per cōſequēs debetur minima
ꝓbenda.ut l.nummis.ff.de leg.3. uel forte conſanguinita
tis rōne debeī medietas uel alia,quæ datur in pari gradu.
ar.C.de le.l.cū alienā.qa in liberalibus domeſtici ꝓferū-
2 tur extraneis.86.diſt.non ſatis. Item † ſi canonicus eſt in
ſtudio de licētia Prælati ſui debet haberē de iure cōi fru
ctus prębendę ſuæ ut de cle.nō re.c. tuæ.& de magiſtris.
c.ulti.Et hoc tenet Archi.de priui.c.2.li.6.Io.An.contra
ubi tenet ꝙ nō habet de iure cōmuni.ſed ex diſpoſitione
Epiſcopi.Sed ſtandū uidetur dicto Archi.uel ſi ſcholaris
eſt in ſtudio Bonon.debet habere fructus præbēdę ſuę ex
priuilegio clementis rennuato per Papam Io. ¶Itē ſi ca-
nonicus eſt abſens pro ſeruitio eccleſiæ ſuæ,uel domini
Epi,uel Papę debent recipere præbendam. ut de cle.nō
re.c.de cætero.& c.dilect.& c. ad audientiā.& de ele.cū
nō deceat li.6. ¶Item ſi infirmitas uel alia corporalis ne
ceſſitas excuſat eū a ſeruitio.vt patet de cle.nō reſi.c.uno
li.6.& per corporalē neceſſitatē intelligit Arch. omne
iuſtū impedimentū ut ibi no. Si ergo apud dictā eccleſiā
vbi qs eſt canonicus nō pōt fieri reſidētia qa nō ſūt ibi
domus ad habitādū maximè culpa prælati merito excu-
ſatur canonicus à reſidentia. ¶Itē cum dominus Andre.
ſit canonicus i eccleſia Cathedrali.& ibi debeat reſidere

ut de præben.extirpádæ.§.quæro meritò iuris auctorita
te excuſatur.¶Item cum quis habet duo beneficia ſiue ex
diſpenſatione, ſiue de iure cõi, cum alterum per ſe non
ſufficit,reſidendo in uno,excuſatur à reſidétia alterius.
ut no.de præb.non poteſt lib.6.igitur conſultor excuſa-
ri non poteſt quin do.Andreæ.conſulat dari deberi ſal-
tem minorem præbendam pro eo tempore quo fuit in
ſtudio, & quo fuit Canonicus, & eo tempore quo per
Priorem ſtetit quominus poſſet fieri reſidentia in dicta
canonica. ¶Sequitur additio Lap.ſuper uerbo omnes.
¶Hoc intelligit uerum Huſt.ibi ſi deſeruiat per alium
alias dicit conſuetudinem non ualere. Lap.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Epiſcopus an ſine conſenſu Capituli poſſit aliqua loca in perpetuum eximere.*

2 *Ius ſibi quærendum repudiare tolerabilius eſt quam quæ ſituum remittere.*

QVAESTIO CCXLVII.

CAſus talis eſt.Quidam eṗs tṗe cõſtructionis cuiuſ-
dam hoſpitalis ad petitionem conſtructoris exe-
mit ipſum hoſpitale generaliter uel particulari-
ter à iuriſdõne ſua,uidelicet q̃ non poſſet uiſitari ab eo,
uel ſucceſſore & q̃ non tenetur ad quartam relictorum
ſiue mortuariorũ,& hãc exemptionem facit ſine conſen
1 ſu capituli ſui.Quæritur† an epiſcopus hoc facere potue
rit.Et uidetur dicendum q̃ non,quia talis exemptio & li
beratio habet ſpẽm alienationis, & præiudicaretur iuri
& iuriſdõni epiſcopi.ad hoc facit de his quæ fi.à præl.c.
antep.& pe.& ẽt ubi aliquid tṗale remittit uel donat re
quiritur conſenſus Capituli. de dona. paſtoralis in fi.ad
premiſſa facit.c.ſicut uenire de exceſ.prela. & de reb.ec.
non alie.c.2. in cle.cũ ſua materia. Et prædicta maximè
procedũt in uiſitatione, in cuius remiſſione maximè ṽr
poſſe epiſcopus,q̃ in alijs iuribus tṗalibus.ut de cenſi.c.
uenerabilis.& no.in d.c.paſtoralis in fi. ¶Item in remiſ-
ſione quartæ epiſcopalis expræſsè not. quod epiſcopus
non põt.12.q.3.c.ul.& de reb.ecc.non alie.ca. poſſeſſio
nes.in j.gl. & quod talis remiſſio facta p̃ Eṗm ſit minus
iuſtus titulus not.de præſcri.de quarta. niſi quo ad dan-
di cãm præſcribendi.ut ibi no.de his quæ fi.à præla.c.2.
¶Sed diceret aliquis præmiſſa habent locum poſt ædifi-
cationem,& conſtructionem,& conſecrationem, ſecus
ṽr ſciente conſecrationem tṗe cõſtructionis, ut præſup
ponit ad hoc de iure pa.c.præterea.de conſi. quanto.18.
2 q.2.eleuterius.Nam † facilius eſt repudiare ius ſibi quæ-
rendũ,q̃ acquiſitũ remittere,uel donari. ad hoc de his q̃
fi.à maio.par.ea.c.ex ore.& quod no.de tran.c.2.in gl.er
go & de do.inter ui.& uxo.c.ul.in gl. 2. Dico quod pri-
ma dicta uendicant ſibi locum ẽt in eccleſijs conſtruen-
dis,& tṗe conſtructionis.Nam ualde eſſet præiudiciale,
& onerosum Eṗo & eṗali menſæ q̃ eccleſia eſſet in ſua
diœceſi.& quod non habeat ius eṗale in ea, & ſi hoc cõ
ſideretur in una eccleſia eadem rõne poſſet in alia, & ſic
poſſet eneruare totã iuriſdõnem eṗalem,ſed hoc eſt ab-
ſurdũ ergo & illud.Ad hoc facit quod no. Ber.de cõſue.
cũ dilectus in gl.licet eṗs in fine.quæ fuit additio a tem
pore Inn.& idẽ tenet ibi Hoſt.qui Hoſt.glo.Inn.reponit
clarius quam ipſe idem Inn.ponat. ¶Item ſi eṗs non po-
teſt cõcedere tẽpore fundationis quod laicus habeat uo
cem in eccleſia collegiata,in qua conceſſione non pre-
iudicatur iuri Eṗi ut no.de iurepa.nobis ergò multo mi-
nus hoc põt ubi ſibi & ſuæ eccleſiæ enormiter præiudi-
catur. ¶Non ob.contrariũ quia in nullo fit preiudicatio
menſæ epiſcopali.Ad premiſſa benefaciunt.x.q.1.c.2.&
de conſecra.diſt.1.c.precepta.alias præterea.

¶In Chriſti nomine amen. ¶Federicus.

S V M M AE.

1 *Appellatio iuſta & uera negotium principale cum ſuis acceſſorijs & dependentijs transfundit ad Iudicem appellationis.*

2 *Appellatus quod non poſſit trahere appellantem nolentem & inuitum ad iudicium niſi circa finem anni.*

3 *Appellans quod poſſit renuntiare appellationi & pœnitere.*

4 *Appellatus quãdo poſſit trahere appellantẽ ad curiam.*

5 *Reſcriptum iudiciale non debet reo an citationem, & illius præſentationem nocere, cũ actor poſſit illud rumpere & pœnitere.*

6 *Appellatio quod principaliter inducta ſit ad ſolius appellantis commodum & fauentem.*

7 *Cauſa alteri commiſſa quod reuocata iuriſdictio cuiuſcunque alterius Iudicis.*

8 *Clerici & Prælati priuilegio clericali gaudentes quod non debeant trahi ad iudicium ſeculare.*

QVAESTIO CCXLVIII.

CAſus talis eſt. Bertraodus executor deputatus per
ſedem apoſtolicam ſuper gratia facta Martino in
Romana curia exiſtẽti,fecit proceſſus ſuos cõtra
quendam poſſeſſorem cuiuſdam beneficij Sen. diœceſis.
Ex quibus proceſſibus poſt eorũ notitiã.j. tempus debi-
tum appellatum extitit per illum poſſeſſorẽ ad ſedẽ apo
ſtolicã coram uicario do. Senẽ. epiſcopi tanquã corã pu
blica & honeſta perſona, quia propter breuitatẽ termi-
ni,& abſentiã executoris non potuit in eius pñtia appel
lari,nunc apparet quidã procurator illius ob cuius fauo
rẽ facti fuerunt proceſſus,& corã Iudice ſeculari cõis Se
nen.petit illum poſſeſſorem cogi ad dandũ ſibi copiam
illius appellationis.¶Modo quæritur nunquid recte pe-
tat. Et dicendum eſt quod ſiue petens foueat iuſtitiã ſiue
nõ ineptè petit clericum compelli coram Iudice layco,
quia actor forũ rei & c.ut in c. cum ſit gñale de foro cõ-
pe. Itẽ nec idoneus Iudex ṽr do. Vicarius Epiſcopi,quia
1 † per iuſtam & uerã appellationem negociũ principale
cũ oibus ſuis acceſſorijs & dependẽtijs ad Iudicẽ appel
lationis trãsfuſum eſt tanquam ad maius tribunal, & ſic
ſuſpenſa eſt iuriſdictio inferioris Iudicis,patet de appe.
c.ut noſtrum.& c.præcedenti in fi.& eo.tit.c. appellatio
nib.lib.6.Sed poſito q̃ alias ſimus coram Iudice compe-
2 tenti quid erit,idem eſt.ſ.quia non poteſt cogi † quia ap
pellatus non põt trahere ad iudicium appellantem inui
tum niſi circa finem anni ut extra de app.oblatæ. & 2.q.
3 6.ſiquis appellat † imò appellans poſſet renunciare ap-
pellationi,& pœnitere ut in l.ſi quis libellos canoniza
ta.2.q.6.ſiquis libellos,ſed Inhibitio copiæ appellatio-
nis eſt de præparatorijs proſecutionis. ergo non põt co
4 gi ad id inuitus.¶†Item per iura noua appellatus põt tra
here appellantem ad curiam ut extra de ele.c.1.lib.6.&
eo.tit.cauſam hoc uerum eſt,quando appellatio intima
ta eſt appellato,uel eius procuratori ſpeciali,ſed in po-
teſtate appellantis eſt intimare uel nõ intimare. Nam ſi
appellens uult cãm tñe in curia, & appellatũ cogere ad
proſecutionẽ neceſſe hẽt intimare ſaltem j. mẽſem &c.
ut in c.cãm de ele.in cle.Et ſic debet intelligi de ap.c.j.
in clemen.ſed ubi appellans nõ uult proſequi,nullo iu-
re cautum eſt, q̃ appellatus cogat uel cogi faciat appel-
lantem inuitum. Ratio eſt, quia cum appellatio ſit hic
interpoſita nõ coram Iudice & parte abſente extraiudi-
cialiter non põt dici uel computari iſta appellatio in-
ter acta forenſia. ¶Non ob.gl. Innocen.de proba.cap.1.
quia loquitur de actis forenſibus,& depẽdentibus ad fo
renſia ut patet per iura quæ allegat, & ſic non commu-
ne,ſed proprium eſt iſtud inſtrumentum appellationis,

ſi proprium.

ſi proprium.ergò non debet edi.ſed immediatè quod ap-
pellans proſequitur appellationem & producit & utitur
inſtr͂o appellationis tũc illud inſtr͂m factum eſt cõe & de
bet edi. Optime facit quod no.per Hoſti. de reſti. ſpo.ex
5 conq̃one poſt Inn.ubi no.quod † reſcriptum iudiciale de
quo magis vr̃, nunquàm prodeſt reo. nec aliquid hẽt fa-
cere in illo niſi poſtquam litteræ ſunt præſentatæ Iudici
bus.& citatio ſubſecuta eſt. & niſi hæc fiant põt actor pę
nitere.& ſuum reſcriptum rumpere.quia in ſui fauore cõ
6 ceſſum eſt reſcriptum.†Sic appellatio eſt inducta in fauo
rem appellantis qui põt ei renunciare.& chartã appella-
tionis dentibus lacerare, & poſtea appellatus quærat il-
lam raptam.¶Præterea qũo põt Iudex ſecularis hoc face
re,nonnè notum eſt ſibi per litteras autẽticas quomodo
cã iſta pendet in curia legati, & notificatum eſt ſibi ꝑ Au
7 ditorem dñi Legati de pendentia litis. † ¶Ex quo ergo cã
alteri commiſſa eſt, nonnè reuocata eſt iuriſdõ cuiuſcun
que Iudicis certè ſic.de ap.ut noſtrum de offi.de le.Iudui
ſti extra de accu.ad petitionem. ¶Præterea quomodo po
teſt ferre Poteſtas & eius conſiliũ quod in contẽptum iu
riſdõnis eccleſiaſticæ cogat Prælatos in ſua curia litiga-
re maximè cum imprime indiſſolubilibus nexibus cũ ſan
cta Romana eccleſia ſunt coniuncti. Aut ergo illa cõiun
ctio eſt uerbalis,ꝙ non eſt credendum, aut realis & tunc
re,& opere debent membra & priuilegia Romanæ eccle
8 ſię honorare,inter quæ illud eſt potiſsimũ, † ꝙ clerici &
Prelati priuilegio clericali gaudentes non debent ad ſe
culare iudicium trahi.extra de iu.& qualiter. & c.clerici
cũ mille cum ſimilibus. Dimittat ergo Poteſtas Deo quę
ſunt Dei. & quæ ſunt Cęſaris ſibi ſeruet.

¶Conſultatio Federici de Senis.

S V M M AE.

1 *Alienatio bonorum eccleſiæ ad hoc ut ſit ualida præſup-
ponit cauſæ cognitionem, epiſcopi autoritatem: & Ca-
pituli conſenſum.*

2 *Alienatio non debet in eccleſiæ leſionem admitti: alias
competit reſtitutio.*

QVAESTIO CCXLIX.

DOmino Michaeli de Florentia Fede.Senen. Noue-
ritis ꝙ quædam modica q̃o eſt, mihi conſulenda
commiſſa,quæ talis eſt.¶Eccleſia parochialis de
ſtructa eſt.nec ſũt aliqua mobilia unde poſſet re-
parari. Exhibet Rector eccleſiæ petitionem Epiſcopo ut
poſsit aliquod prædium eccleſiæ alienare nullo prædio
ſpecificato.Epiſcopus committit uni presbytero ut acce-
dat perſonaliter ad eccleſiam,& inquirat ſi eccleſia indi
get reparatione.ac ẽt inq̃rat de poſſeſsionibus eccleſiæ,
minus utilibus ad retinendum,& plus utilibus ad uendẽ-
dum,& quod de prædictis inuenerit referat. Iſte cõmiſ-
ſarius retulit Ep̃o eccleſiã indigere reparatione. & quod
expẽſa aſcendit & aſcendere poterit uſque ad ſummam
ducentarum librarũ. ſed de poſſeſsionibus nihil retulit.
Demum Ep̃s dedit licentiam presbytero uendendi certũ
prędium. nec apparet nec apparere põt ꝙ aliqua exami-
natio uel cauſæ cognitio ſit adhibita circa rem alienatã.
Prima facie uidebatur mihi quod alienatio non ualebat.
Conſului quendam mixtum idest in utroque iure peritũ
& ipſe reſpondit. Idem tamen inſerit quędam alia quæ
non puto uera. Mitto uobis conſultationem quam fecit
ad illam & reſponſionem ſuam.

¶In conſultatione illa ſunt quędam alia de quibus nõ cure
tis remittatis mihi iſtam literam & cedulam Abbatis de
Podio Boniti.cuius concluſionem nõ credo ueram.& cõ
ſultationem quam miſi illi perito, & ſuam reſponſionẽ,
& reſponſionem ueſtram. Iſta q̃o non aſcendit ad centũ
libras, modicum ſalarium habeo,ꝙ diuidere uobiſcũ nõ
putaui.expedit.n.ſolummodo pro me.& ut non errẽ pro
ueritate habenda uos conſului.unde reſponſio ueſtra eſt
facienda mihi, & non partibus & iccirco ſalarium non
mitto.teneatis Henricum quia ut credo dubia quæ con-
ſiſtunt in iure ſunt uobis leuia unde modica de liberatio
ne indigetis ualete.

¶Reſponſio ſiue conſilium domini Michaelis de Florentia
ſuper prædicto themate.

¶Attento themate pręſuppoſito vr̃ mihi prima facie,ꝙ alie
natio teneat moueor maximè,quia ſolẽnis cãę cognitio
de qua uidemini intelligere, non occurrit mihi ꝙ ſit de
ſubſtantia alienationis.¶Nõ obſtat gl. Inn.in c.ut noſtrũ
ut ecc.benefi.quia ſi bene aduertatur non de tali ſolenni
cauſę cognitione loquitur ſed dę cauſę cognitione, quę
interuenit in tractatu alienationis.Facit gl.Io. An.de re.
ec.non alie.c.1.lib.6.ſuper uerbo tractatus in fine. ubi di
1 cit ꝙ † neceſſaria ſunt cãę cognitio,auctoritas Ep̃i & cõ-
ſenſus Capituli.Et planum eſt,ꝙ de tractatu alienationis
loquitur dum dicit cãę cognitio,quia de illo loquitur il
la decretalis.¶Item nec uidetur neceſſaria talis cognitio
per.§.ubi decretum allegatum per uos quia decretum in
talibus non uidetur neceſſarium, ſed ſolum licentia ſiue
conſenſus ita loquuntur iura.12.q.2.ſine.& c.abbatibas.
& 17.q.4. in uenditionibus & hoc ſentit Inn. in c.prędi-
cto dudum.¶Non obſtant iura allegata in contrarium,&
quæ poſſent allegari quia non de alienatione rerum ec-
cleſię, ſed de alienatione rerum minoris loquuntur, in
qua maior ſolennitas requiritur, & quę in multis diſtat
ab illa.ut in l.magis allegata per uos & probatur & nota
tur per Inn.in prędicto. c.dudum in gl.12.q.2.poſt prin-
cipium. ¶Pręterea ſi aliqua cãę cognitio foret neceſſaria
illud deberet intelligi de illa.an ſcilicet expediat ex tali
cauſa rem alienari.non autem illa an expediat hoc prę-
dium magiſquam illud alienari ſm̃ uos expedire poſſet
magis illud quàm illud alienari. quod probatur ſic.Nam
licet Ep̃s benefaciat hoc inquirere & potius uult prędiũ
minus utile alienari,quàm magis utile,tamen non eſt ne
ceſſarium.nam illa ſolennitas.aut.hoc ius porrectum.C.
de ſac.ſan.eccl.ꝙ primo minus utiles &c. Hodiè non ſer
uatur ut notant moderni in c.dudum,de re.eccl. nõ alie.
lib.6.¶Vnde puto ꝙ etiam ſi conſtaret illud prędium ma
gis utile poſſet auctoritatem ſine conſenſu preſtare & te
2 net alienatio.Licet fatear quod † ſi ex hoc lęderetur ec-
cleſia haberet reſtõnem. ad quid ergo eſſet talis cãę co-
gnitio de ſubſtantia. ¶Item in caſu propoſito maximè nõ
vr̃ neceſſaria talis cãæ cognitio quia cã alienationis eſt
cã neceſsitatis. Vnde licet uideatur neceſſarium qñ ex cã
utilitatis ſit alienatio, inquirere quam rem magis expe-
diat alienare,quia hoc de ipſa cã principali alienationis
inquiret.non ſic uidetur qñ ex neceſsitate procedit quia
ſufficit quod cã neceſsitatis ſubſit ut procedat alienatio.
Simile huic quod no. Arch.ſecũdum Io.12.q.2. ſiue in gl.
ſed nonne. ſ. ꝙ licet quando ex cã utilitatis ſit alienatio
non ſufficit ꝙ ſit utiliter cœptum, & poſtea incipit eſſe
damnoſum tamen ſecus quãdo ex cauſa neceſsitatis pro
ceſsit alienatio. ¶Item quia & ſi dici poſsit quod epiſco
pus de hoc habeat inquirere tamen licet non præceſſerit
inquiſitio teneret licentia,& ualeret alienatio.ar.l.ſi pu-
pillorum.§.ſi prætor uer.quid ergò.ff.de reb.eo.ubi dici-
tur,ꝙ licet prætor malè faciat concedendo tutori uende
re, uel obligare, quia ipſe debuit declarare quod magis
pupillo expediat, ſcilicet uendere uel obligare. tamen
ſit in arbitrio tutoris. Sic ad propoſitum, & ſi epiſcopus
debuerit inquirere,ꝙ prædium magis expediat alienare,
tñ ſi non fecit ſed dedit licentiam nedum in ſpecie ſed
etiam in genere alienandi uſque ad talem ſummam erit
in arbitrio alienantis. & tuetur alienatio licet fatear ꝙ
ſi læderetur eccleſia competere reſtitutio.Pręterea forte
dici poteſt quàm hæc ſolẽnitas præſumetur fuiſſe neceſ-
ſe prout uidetur not. Guil.in Spe. de emp.& uen.§. nunc
dicẽdum reſtat uer.& breuiter. Licet huic multum repu-

gnet quod de ſolẽnitate intrinſeca & extrinſeca not.per gl.Dy.in l.ſciendum.ff.de uer.ob.& no.eriam inſti. de fideiuſ. in fi. ¶Quod autem dixiſtis, quod per acta conſtat illam ſolennitatem non fuiſſe ſeruatam,& ſic nõ eſſe locum coniecturis non intellexit, cum per præpoſita mihi non appareat conſtare ſolẽnitatem non fuiſſe ſeruatã,licet non poſsit dici conſtare ſeruatã fuiſſe,& ſic uidearur poſſe locum eſſe coniecturis. Iutibus illins prudentis nõ cutaui reſpondere, quare & uos non curetis. ¶Similiter quia parũ mulcent aures & uos melius noſcins quid cõcludant. ¶Reſpondeatis quid conſulueritis & rationem principalem, quæ uos mouebat ad conſulendũ propter feſlinantiam nuncij non potui cõferre cum prudentibus Florentiæ, tñ conferam hodie & ſi ſentiunt contratinm eius quod ſcribitur ſtatim reſcribã.Occurrunr mihi prædicta ex illa modica deliberatior e quam potui habere.

S V M M AE.

1 *Vocis & ſcripturæ ſignificatio non eſt tam attendenda in teſtamentis,quàm teſtantis intentio.*

2 *Legis ſalcidiæ diſpoſitio non procedit ubi teſtator legauit creditori ſuo ut liberationem conſequatur.*

3 *Legatum non dicitur, quòd ob remunerationis cauſam conceditur.*

4 *Vſurariorum priuatis ſcripturis quod utique credatur in ipſorum odium non minus quam animarum fauorem.*

QVAESTIO CCL.

EX teſtõ condito à Raynerio Bindi de Aſciano de quo conſtat per manum Ioannis Caracellæ quondã Geraldi notarij,qui Raynetins multa reliquit hoſpitali nouo miſericordię de Piſis ad hoc ut cõſequeretur indũlgentiam,& remiſsionem ſuorũ peccatorum,& maximè malè ablatorum ſecundum tenoré priuilegiorũ conceſſorũ à ſede apoſtolica eidem hoſpitali,ut in dicto teſtõ latius continetur. Orta eſt dubitatio quia fideicommiſſarij teſti,qui & inuentarium fecerunt de bonis teſtatoris, & multa alia diſpoſuerunt, dicunt ꝙ ipſe Raynerius legauit pluſquã haberet in capitali, & uoluit defalcare ſeu dedncere de legatis factis hoſpitali, & ſoluere legatarijs pro libra & ſolido pro rata unumquemque legatarium contingente.Hoſpitale contradicit quibuſdam rõnibus. De qua dubitatione & rõnibus hincinde motis conſtat in quadam priuata ſcriptura ſeu cædula quæ incipit. Dñs Alexander Papa quartus, & finit iudicium dari in ſcriptis. Quæritur quid iuris. Etiam uiſis dicto teſtò & priuilegiorum copijs vr̃ nnbis Abbati ſanctl Michaelis de Podio boniti & Federico de Senis decretorum doctoribus dicendum,ꝙ hoſpitale debeat habere integrum legatum,& nõ debet pati diminutioẽ pp equa-
1 lit tum ſernandam quo ad alios legatarios,quia † omnibus modis quantum eſt poſsibile dẽt ſeruari mens & intentio teſtòris ẽt cootra ſignificationem uocis,ut omnia iura clamant de teſt.c.3.& c.tua nos, faciunt concordantiæ poſitæ de uer. ſigni.præterea. & de re.iu.contra eum li.6. Sed in caſu noſtro ſi fieret diminutio fraudaretur uoluntas teſtatoris quĩ legauit de bonis ſuis ob cãm quam conſecutus fuit in uita ſua. ſ.remiſsinnem peccatorum. Ergo ſi fiar diminutio de legato facto hoſpirali, aut minuetur in purgatorio remiſsio peccatorũ, quod ſentire eſſer hæreticum, de pœni.diſt.3.diuina clementia. Aut fraudabitor hoſpitale, quod tantam remiſsionẽ non dediſſet, uel daram non declaraſſer ſi ſciuiſſet legatũ ſuum
2 diminueodum & utrumq; uitandum eſt.¶†Præterea certum eſt quod ſi reſtator legauit creditori ſuo aliquid ut cõſequatut liberationem rõ falcidiæ locum non hẽt ut. ff.ad.l.fal.l.cum dotem cum ſua gl. Sed cum iſte Raynerius propeccatis ſuis quibus omnes ſubiacemus, ut. 12. q.5.pro obeuntib.ſit Deo obligatus & liberatione & remiſsione à Deo indigeat, tanq̃ à ſuo creditore, & inter alios modos liberationis eſt indulgẽtia,& Papalis remiſſio,ut de pęni.& remiſ.cum ex eo cum ſimilibus, & uelit cyrographum ſuæ obligationis tollere & cãcellare,iuxta illud Ambroſij.77.di.hũc numerum,ſequitur ꝙ illud, ꝙ datum fuit hoſpitali non fuit domum,legatum,uel domum ſpeciale,ſed potius prætium indulgentię apoſtolicæ peccatorum redemptio,ut locũ habeat illud Ambroſij,pœnitentia & eleæmoſynis redime peccata tua,ut de
3 pœni.di.1.c.medicina.†¶Præterea illud,ꝙ datur uel cõceditut ob cãm remunerationis, non eſt ſimpliciter legatum,uel datum,ſed potius retinet uim cuiuſdam permutationis.Ad hoc facir.ff.de peti hære.l.ſed & ſi.§. conſuluit,& mandat.l. quia de mutua in fi.cum ſeq. ad quam quis naturaliter obligarur ut in l.prædicta, & 18.q.2.illud.¶Præterea certum eſt,quod priuatis ſcripturis uſurariorum creditur non ſolum io ipſorum odium,ſed in fauorem aiarum ipſorum,ut de uſuris c. uno in cle.multofortius publicæ ſcripturæ confectæ hora mortis in qua hora nemini credendum eſt, quod ſit immemor ſuæ ſalutis ut.1.q.7.ſcimus. Cum ergo iſte nomine incertorũ dicat & aſſerat ſe obnoxium culpæ & reſtitutioni incertorum & relinquirur hoſpitali ur accipiat ueniam peccatorum & remiſsionem, merito credendum eſt ſibi ꝙ nõ ut donum ſed ut æs alienũ relinquitur hoſpitali,ꝙ integraliter primo deber deduci de patrimonio inſti.ad.l. fal.in fi. ¶Præterea poſito ꝙ prædicta uim legati nbtineant, q̃ tñ obtinent uim remuneratinnis ſeu permutationis ut s. dictum eſt,tamen confectio. Inuentarij,& alia facta hoſpirali ignorante & quidem in maiori ſumma legatarius erat non præiudicanit ſibi.Ad hoc.C.de iure delib. l.ſcimus uer. non autem dubius, & ſic hoſpitale aſſertioni fideicommiſſariorum ſtare & credere non debet nec tenetur. ¶Præterea in multis iuris articulis ſunt priuilegiata relicta ad pias cauſas ut paret.C. de leg.fal.aut.ſi mulier. & de epiſ.& cler.ad quod.& de ſac.ſan.ecc.l. ut iuris dominium.& de cooſue.c.2. Ex quibus uidetur hoſpitale integre deber conſequi legatum ſibi deſignatum, uel datũ, & credo uerum & equum.

¶ In Chriſti nomine amen.

S V M M AE.

1 *Miſſus uel nuncius credi non debet niſi probet ſuam poteſtatem habere ab eo, qui poteſt.*

2 *Præceptum poteſt diuerſis ex cauſis dici uitioſum, & iniquum.*

3 *Decretum iudicis an excuſet ab operæ.*

4 *Iudex delegatus an poſſit brachio ſeculari ſe iuuare ſine ſpeciali mandato: & an poſſit plus quàm delegans.*

5 *Poſſeſſor alienæ hæreditatis,euicta ſibi hæreditate tenetur hæredi cedere actiones ſibi competentes contra colonos pro debitis non exactis.*

QVAESTIO CCLI.

CAſus talis eſt.Iacobus de Cremona Iudex collateralis Poteſtatis cõis Senen.citauit quoſdã laboratores mediarios & molẽdinarios Plebis de Baſano. Senẽ. Dyoc.& comitatus,qui cõſtituti ante pñtiam dicti Iudicis occaſione dictæ citationis ad ĩterrogationẽ dicti Iudicis confeſsi fuerunt,ꝙ erãt laboratores,coloni mediarij,& molẽdinatij dictæ plebis,& in poſſeſsionib.dictæ plebis,& in eius molẽdinis ſtabãt, & laborabãt ꝓ dicta plebe & pro do.Nic.dñi Volti de Malauoltis plebano dictæ plebis,quibus ruſticis ꝑdicta cõfitentibus dictus Iudex aſſerens, ſed non oſtẽdens ſeu fidem faciens ſe hẽe in mandatis à dño Bertrando, quẽ dicebat executorem datum ab apoſtolica ſede Vgoni Bindi Bẽtiuenis de Senis, ea q̃ ſequuntur mandauit ſub certa pœna. ꝙ de fructibus & redditibus terrarum & poſſeſsionum quas tenebant

reſpon-

reſpóderēt dicto do.Vgoni tāquā plebano uel eius ꝓcu-
ratori, à quo præcepto dicti ruſtici expoſuerunt querelā
grauaminis & dixerūt à dicto p ræcepto ſe grauari, nunc
quæritur an ſint audiēdi necne. Dicendū eſt, qđ ſic, pluri-
bus rōnibus. Primo quia cū ipſe do.Iacobus dictū præce-
ptū fecit tāquàm Cōmiſſarius, uel Executor, ſeu Miniſter
dicti domini Bertrādi quē aſſerebat executorem, & non
fecerit nec obtulerit tpe dictæ citationis uel præcepti
copiā iuriſdōnis , & poteſtatis ſibi traditæ non fuit ſibi
eredendum, & impunè poteſt ſibi non pareri & tanquā
à priuato uideř tale præceptū emanaſſe, licet in iuris ef-
fectu tale præceptū fuerit nullū, de facto tñ grauauit. nec
egemus argumentis, ſed tex. ſunt in prompto de offi. de-
leg. cum in iure. & uide quod ibi no. Pe. de Samp. & de di
la. c. ij. de reſcrip. cum contingat, & ibi gl. ſuper uerbo ꝑ-
5 cipimus. Non enim † debet qs credi miſſus, uel nuncius,
uel deſtinatus niſi probet ſe miſſū & deſtinatū, & habere
poteſtatē ab eo qui poteſt, extra de hære. cū ex iniuncto.
42. di. quieſcamus. C. de man. l. una. & hoc tangit ad lite
rā Hoſt. de re iu. c. qđ ad cōſultationē in gl. magna in fi.
dicit eñ loquens de huiuſmodi Miniſtris, & executorib.
talibus eñ omnino parendū eſt non contumaciter reſiſtē
dū, ꝙ intelligas qñ cōſtat ipſos eē certos nūcios, & de for
ma mandati ſibi dati ab eo qui dare poteſt, alioquin ei re
ſiſti poteſt. C. de iu. fi. l. prohibitū lib. 10. Idē ad litteram
tangit Arch. in l. canonizata. 25. q. 2. & ſi ſit fraus. uerſi. di
cit enim ſequens Ber. & Compo. quod executor dēt face
re copiā ſuę iuriſdictionis, aliàs pōt ab eo licite appella-
ri, & quare uerba fundunť, nonne ſi aliter diceremus qui
libet poſſet ſe cōfingere Iudicē, uel executore in ꝑiudiciū
alterius ſi nō teneretur oſtēdere poteſtatē ſibi datā ab ho
mine, nonne poſsēt eſſe litterę falſę, nōnē poſſet eſſe mor
tuus re integra, qui mandauit quę exceptio admittatur ēt
tpe executionis ut in c. pia de exce. li. 6. Nōne do. Iacob.
poſſet dicere ſe habuiſſe mādatū falſo, nonne nuncii cōis
Sen. portant capelinā rubeā ad oſtendendū ſuo more ꝙ
habeant poteſtatē citandi, quis diceret contrariū, Nonne
creditur per Doctores, ꝙ ſi quis tanq̄ delegatus aliquē ci
tat non creditur ſibi , niſi in citatorio ſit inſerta copia
literarū ut de dil. c. 2. & ibi ſatis de hoc per Inn. & Hoſt.
Itē nonne expreſſe cantum eſt ꝙ ſi duo ex tribus Iudici-
bus citant nō tenetur uenire citatus niſi de commiſſio-
ne uel executione tertii ſibi conſtet per litteras citato-
rias, uel alio modo de officio deleg. c. prudentiā & c. ſeq.
Quid plus ſi Iudex aduerſus me mittit nūciū ad excuſan-
dū, nō creditur nuncio, niſi quod ſit nūcius fides fiat iudi
2 ci & parti. ut no. in c. prudentiā. ¶ † Item alia rōne proba
tur iniuſtitia & iniquitas dicti pręcepti. nam ipſum prece
ptū emanauit ſine aliqua cauſę cognitione, nunqua cita
tis, monitis, cōuictis, uel confeſsis illis, quorū intererat
uidelicet dicto domino Nicolao cuius nomine tenebat
& poſſidebant ſupradicti. nec iſti ruſtici habuerūt copiā
aliquas excuſationes defenſiones afferendi. de maio. &
ob. inter quatuor. C. ſi per uim uel alio modo. l. ul. maxi-
me cū ipſi in pręſentia dicti domini Iacobi cōſtituti no-
minauerunt dominū in iudicio nec fuerunt auditi ꝯtra
iura. C. ubi in rem actio. l. ſecunda & extra ut lit. non cō
teſt. quoniam. Non ob. ſi dicatur quod iſte dominus Iaco
bus non potuiſſet audire defenſiones quia mærus execu-
tor &c. ut uř notari de offi. delega. paſtoralis. nā hoc non
eſt ſimpliciter uerum. nam aliquas poteſt audire ut ſupe
rius dixi, & maxime exceptionem excommunicationis,
& ſaltem exceptiones, quæ retro reddunt iudicium , uel
proceſſus nullos. Si non poſſet audire deberet referre, &
ſuperſedere extra de re iudi. de cętero cum ſua materia.
Quantumcunque enim Papa nedum dominus Bertran-
dus præciſe ſcribat ſemper intelligūtur ſaluæ rationabi-
les, defenſiones. de offi. dele. ex parte. ij. & quantuncun-
que quis non habeat ius in beneficio, ex quo eſt in poſſeſ
ſione. & adminiſtrat ut Rector debent ſibi ſubditi obedi
re, & ſibi de fructibus reſpondere, & debitores dignitatis
ſibi ſoluentes liberātur, nec poſſunt ſubditi & uaſalli ab
eius obedientia recedere. 16. q. 4. uolumus. 8. q. 4. nonne.
Sed ipſo Pręlato cauſa cognita amoto, ſubditi, & ſibi ob-
ligati ut prælato ipſo facto ſunt liberati ut extra de ele. ue
nerabilem in fi. Quomodo ergo potuit percipi iſtis ruſti
cis obligatis actione perſonali, ſcilicet ex locato ſiue ex
cōducto domino Nicolao poſſeſſori dictę Plebis ut Ple-
bano nunquam monito, uel citato, quòd ab alio recogno
ſcant terras & poſſeſsiones dictæ Plebis certè deſiperet
qui ſic ſaperet. ¶ Quemadmodum enim nouus dominus
non tenetur ſtare colōno, ita nec colonus nouo domino
ut no. C. loc. l. emptorem fundi. ff. eod. tit. qui fundū. Et ſi
diceretur iuſtus iudicis excuſat eū a priori obligatione.
Reſpondeo non eſt uerum quamdiu dominus Nicolaus
in adminiſtratione toleratur, quia nunquam fuit proceſ
3 ſum cum eo. ¶ † Item decretum Iudicis, uel iuſſus uel au-
ctoritas non rite interpoſita, non excuſat. ff. de acquiren.
poſſeſ. l. iuſte poſſidet & ibi not. Quod plus in miſſione ī
poſſeſsionem corporalem requiritur aliqua cauſæ cogni
tio ſaltem ſummaria ut in c. quoniam frequenter ut li. nō
cont. in fi. ubi in rem actio. l. 2. & in caſu ſimili. ff. de re iu
di. l. ſæpe. & in d. c. qm̄ §. ꝙ ſi ſuper rebus ut lit. non cōte.
ubi negocium ſummarim examinatur. Ille. §. loquitur qñ
actor mittitur in ueram poſſeſsionem ut ibi no. in gl. ſed
q̄diu. Sed an talis examinatio debeat pręcedere miſſionē
in poſſeſsionē corporalē no. in Spe. de primo decre. §. t.
uer. ſed nunquid præcedit. Quid plus in caſu noſtro ſi In-
dex ſecularis inuocatur ſententia nulla præcedēte, non
debet dare ſuū brachiū niſi iuſte inuocet ſummatim hoc
examinabit. ut no. In. de of. or. c. 1. & Arch. 22. q. 5. admi-
niſtratores, facit quod no. Arch. de ſta. mo. c. uno ī fi. li. 6.
¶ Præterea ſubdelegatus, uel ſubexecutor non pōt pluſ-
quā cōmmittens uel delegatus, de reſcrip. ſuper literis.
ſed delegatus nō poſſet iſtā nouitatē facere cōtra do. Ni
co. & eius laboratores cā nō cognita, ergo nec dominus
4 Ia. qui eius partibus fungitur. ¶ † Præterea brachiū ſecula
re nō pōt inuocare Iudex delegatus ſine ſpeciali manda
to ut no. Arch. de hære. ut inquiſitionis in fi. & hoc de ſti
lo curiæ approbatur, dum dicit inuocato ad hoc ſi opus
&c. q. ſtilus facit ius extra de cri. fal. licet & cap. ſeq. ¶ Itē
dato quod poſſit inuocari debet inuocari cū neceſſe eſt,
& iuris ordine ſeruato, uidelicet qñ remedia eccleſiaſti-
ca deficiunt non debet Iudex delegatus incipere a cauda
ſed a capite. Vnde iura loquētia de brachio ſeculari dicū t
opus eſt. uel neceſſe eſt. hoc habeř de offi. ordi. ca. 1. & c.
quoniā e. titu. extra de iudi. cū nō ab homine. li. 6. de ſta.
mo. c. uno in fi. extra de hære. inquiſitionis in fi. Verecun-
dor igitur tantū fatigari cū iniquitas. et ineptitudo et nul
litas Dci præcepto ſe exhibeant in patenti. Verba domi-
ni Berti inſerta in allegationibus. ¶ Federicus.

¶ Item certo certius eſt , quia caſus eſt legis ꝙ iſta cōmiſſio
executionis facta in curia domini Poteſtatis poſſeſſori-
bus abſentibus et nō citatis ſit ipſo iure nulla, ut patet in
l. ul. C. ſi per uim uel alio mō ar. l. nā ita diuus cum māte
ria ſua ff. de adop. Expeditum eſt ergo dicere, ꝙ ꝑceptum
à do. Iacobo factum fuerit ipſo iure nullum, ēt ita graua
uit eos. ¶ Quid plura, ecce quanta groſſities proceſſit ex
parte do. Iacobi in faciendo dictum præceptum. no. ut ex
ſerie pręcepti apparet commiſſum fuit ipſi domino Iaco
bo quod induceret dictum Vgonem in poſſeſsionem iu-
rium dictę Plebis ac ipſe dominus Iaco. præcepit media
riis quod recognoſcerent, & recōducerent poſſeſsionem
ab Vgone ꝑdicto, quo iure pro Deo emanauit dictū ꝑce-
ptum . Nam & ſi dominus Nicolaus prædictus prædo eſ-
ſet, nec nullum hēret ius in dicta eccleſia. unde hoc quod
mediarij qui cōduxerunt à domino Nicolao teneantur
recōducere, uel recognoſcere poſſeſsionē a dicto Vgone

& certè non reperio.l.uel decretalem, quæ hoc dicat,qui-
nimo benè ſunt iura prompta,quæ cōtrariū dicunt . Nā co-
lonus & qui conduxit ēt à prædone,uel malefidei poſſeſſo
re obligatus eſt perſonali actione ex locato prædoni , uel
malefidei poſſeſſori.à quo conduxit, non aūt uero domi-
5 no ut l.ſi urbana.ff.de condi.indebi . Nā † & poſſeſſor alie-
næ hæreditatis euicta ſibi hæreditate tenetur cedere hæ-
redi actiones ſibi competentes cōtra colonos pro penſioni
bus ſiue mercedibus non exactis ut l.mercedes . & l . Iulia-
nus.ff.de peti.hæred.Ergo ſequitur, quod ipſe actiones ſine
ceſſione non competunt . Alioquin ſi diceremus colonos
debere recognuſcere , obligati remanerent indubitanter
domino Nicolao, cui ab initio obligati fuerunt , ut dicta.
l.ſi urbana.& iterato ex nouo contractu & recognitione
obligarentur Hugoni prædicto quo eſt abſurdo abſur-
dius cogitare,ut accedat.l.bona fides.ff.de regu . iur . cum
ſimilib. ¶ Ex præmiſſis ergò ſatis liquidè conſtat,quòd di-
ctum præceptum nulla iuris rōne ſubſiſtit, nec uideo ſal-
ua reuerentia domini Iacobi quod poſſit quicquā oppoſi
tum cogitari uel dici per hominem ſani capitis iudicantē,
dirigat in uiam iuſtitiæ & ueritatis. ¶Federicus.

S V M M AE.

1 *Hæreticum eſt dicere,quòd anima ſimul cum corpore mo-
riatur.*
2 *Dicere quòd homines regantur conſtellationibus,& natu
ris cœleſtium corporum reprobum eſt & damnabile .*
3 *Dicere paradiſum non eſſe, nec infernum hæreticum eſt.*
4 *Hæreſis crimen quibus & quot teſtibus probetur.*

QVAESTIO CCLII.

REuerendo in Chriſto patri fratri Mino . de ſan-
cto Quinato ordinis fratrum minorum Inqui-
ſitori hæreticæ prauitatis in prouincia Tuſciæ
auctoritate ſedis apoſtolicæ conſtituta Rayne-
rius Abbas de Podio Boniti & Federicus de Senis nota-
rius ſeipſos. ¶ Iacobus inquiſitionis officij ex parte ueſtra
nos ad inſtantiam requiſiuit nihilominus præcipiendo
mādauit ut uobis & offi. ueſtro infraſcripto negocio aſſi
ſtere & cōſulere deberemus in ſcriptis uobis noſtrū cōſi-
liū redditurі nobiſque exhibuit quoſdam quaternos acto
rū actirorū ſub examine ueſtro , & prædeceſſorū ueſtrorū
cōtinētes atteſtationes habitas cōtra memoriā cuiuſdam
noie. S. & exceptiones & defenſiones datas ad defenſio-
nē ipſius , & olim bonorum eius per eos quos hoc nego-
ciū tangit uel tangere poteſt : Vnde & ſi negocium intra-
ſcriptum multiplici rōne tā ternis q̄ ipſorum quos hoc
negocium tangere uideretur ſit per quā durum nihilomi
nus tamen ex debito quo uobis & officio ueſtro ex præce
pto canonis tenemur.ut 15.q.3.nolite.& extra de hære.
ut commiſſi.li.6.ac per conſequens ut pœnam euitemus
parere neceſſe habemus 14.q.1.c.ulti. laborem aſſumpſi-
mus conſulendi . Et habita ſuper prædictis communiter,
& diuiſim deliberatione matura,&inter nos omnibus cō
municatis Chriſti nomine inuocato. ueritate ſemper ſal-
ua,cui omnia cedunt , & ipſa ſemper præuales. 80.di.con
ſuetudo. Dicimus & conſuluimus memoriam dicti S. poſ
ſe & de iure debere damnari, eiuſque bona ex commiſſis
terminis tpe fore confiſcata ēt declarādo rationibus nos
mouentibus infraſcriptis.¶Circa quod primo uidendum
occurrit,an illa de quibus atteſtātur teſtes inducti ꝑ par-
te officij,qui impingūtur memorię dicti S . ſint hęretica.
¶ Secundo an ſint probata. ¶Tertio an exceptiones & de
fenſiones & datę & exhibitę pro parte eorum , quorum
intereſt tollāt probationes pro parte officii factas.Quod
autem ſint hęretica forte ſuperfluū eſt quærere . Sed bre-
uiter perſtringendo dicendum eſt,qđ prima aſſertio quę
1 eſt † quod anima ſimul,cum corpore moriatur eſt hęre-
ſis manifeſta,damnata in canone 23.q.3.c.nl.uer.arabiti,
& eſt cōtra illos canones.25.q.7.licite.& 14.q.2.anima.
& c.tēpus & c. fatēdū.& ex toto eſt contra uerū fidei fun
2 damentum. ¶Secunda uero aſſertio quę habet † qđ ho-
mines uiuant , & gubernentur per naturam & conſtella-
tiones ſuperiores,damnatur & excludit gratiam Dei per
quam quiſque męruit . imo ſine ea mæreri nō poteſt,ha-
betur in canone Auguſtini.23.q.4.Nabuchodonoſor uer
ſi.prædeſtinata Dei. & de conſe.diſtin.3 . nemo tollit.&
c.placuit.& de pœ.diſt.prima.nō poteſt.ſunt enim con-
tra fidem expreſsè ut in ſymbolo.Quicūque ibi qui bona
egerunt ibūt in uitā æternā.qui uero mala & c. nec con-
ſiderauit talia aſſerēdo quæ ſcribit Auguſtinus de origi
ne animę ibi. aut ſicut in Iob merita examinari,aut ſicut
in Herode peccata puniri.& in Ioāne,opera enim illorū
ſequūtur illos.& de ſumma trinitate firmiter credi ad fi-
3 nem . ¶ † Tertia uero aſſertio quæ habet quod non ſit
Paradiſus nec Infernus ſapit hæreſim manifeſtè cū ſit ſu-
pra uerbū & præmiſſum Saluatoris dicentis in euāgelio
Luc.Hodie mecū eris in paradiſo. & in imò redemptor.
In paradiſum deducāt te angeli,& quia in inferno nulla
eſt redemptio &c.& alibi ſempiterno igne &c.de conſe.
diſt. 4.ca.2.& de hęreti.c.3.¶Quarta aſſertio habet quod
inceſtus non ſit peccatum quod eſt contra legem diuinā
& humanam,& de hoc plene in tex.& glo.32.q.1.per to
rum.& 32.q.7.adulterij malum,& extra de eo qui cogn.
conſan.uxo.ſuæ , quod totum.& credendum eſt eum qui
talia pluries & ptinaciter aſſeruit corde geſſiſſe,& credi
diſſe,nemo extimādus eſt quod mente nō agitauerit.22.
q.5.humanæ.ff.de ſuppel.le.l.Labeo.qui ergo talia aſſe-
ſit hæreticus eſt cenſendus,& eius bona à die commiſſi
criminis ſunt ipſoiure confiſcata.ut extra de hære.cū ſm
4 lib.6.¶ †Secundo principaliter uidere reſtat an prædicti
errores,uel aliquis eorum probati ſint. Et dicendum eſt
quod ſic:nam licet aliqui referant in dubium. An ꝑ duos
teſtes probetur crimen hęreſis de quo not.per Archi . de
hære.ut officium li.6.Et an teſtes concordātes de errori
bus,& diſcordantes.in tempore probent , ad quod facit
quod no.Inn.de accu.qualiter.ij.cuius glo.ponit Spec.in
tractu de teſte.§.iam de interrogatorijs,tamen iſta nō ha
bent locū in caſu præſenti,quia per tres teſtes,uidelicet
per primum, ſecundum & tertium,omninò conteſtes ſuf
ficienter probatum eſt,qui tres teſtes adiuuantur ꝑ alios
maximè per octauum & nonum teſtes,qui conteſtes ui-
dentur,per hoc facit forma data inquiſitoribus procedē
di hoc eſt exemplar ad ſi.¶Sequitur de ultimo an obie-
cta & defenſio porrectæ per illos quorum intereſt con-
tra teſtes inductos per officium releuent obijcientem.Et
dicendum eſt quod non,duplici ratione.Prima quia ipſe
exceptiones non probantur,& non ſufficit proponi,niſi
probetur de his quæ. ſi.à ma . par.ca.c.1. Et quemadmo-
dum actor tenetur probare intentionem ſuam.c.q.ul.a-
ctor ſic & reus ſuam exceptionem,ut l.ij.ff de excep.¶Se
cunda quia dictæ exceptiones & defenſiones etiam pro
batæ non releuant,quia in caſu hæreſis recipiūtur extra
nei,participes,periuri,infames,& ſimiles perſonæ,ut ex
tra de hær.fidei.& ca.accuſatus.§.licet.ſecunda q.7.ſi hę
reticus.& plenè no.& Arch.i libello ſuo cōtra tēplarios
edito.§.uiſo uer.item per quales perſonas . Et ſi dicatur
licet admittantur prædicti,nō tamen inimici,& deponē
res ex odij fomite.ut in c.accuſatus.§.licet fateor.ſed illa
inimicitia intelligitur grauis & capitalis & talis quę prę
ſumptionem inducat.quod teſtes per illam deuient a ue
ritate.et no.extra de accu.cum oporteat Arch.in dicto li
bello ul.char.in iij.col.uer.et licet in fauorem fidei mul
ta genera hominū &c.Sed in caſu noſtro nihil huiuſmo
di probatū eſt,nec eſt obliuioni traditum , ꝙ cōtra octa
uum et nonum teſtes nihil obiectum eſt.

¶Do.Alexander de Peruſio.

SVM-

SVMMAE.

1 *Puer ſub tutrice eccleſiæ dicatur; parochialis, an matris an tutricis.*
2 *Domicilij conſtitutio quid præſupponat.*
3 *Ius ſepulturæ & ius parochiale quandoque ſunt idem, quandoque diuerſa.*

QVAESTIO CCLIII.

QVidam puer natus, ipſe & pater in una parochia
in triennio conſtitutus, orbatus patre & matre
exiſtens ſub tutela auiæ paternæ, quæ auia dece-
dẽte; collatus fuit ſub tutela auię maternæ, quæ
auia materna erat alterius parochiæ, q̃ eſſet dictus puer,
quẽ puerũ dicta tutrix ut melius eius tutelã tam circa ꝑ-
ſonã, q̃ circa bona adminiſtraret, retraxit ad domũ ſuam
ipſe puer cũ ea, & in domo ipſius auiæ ſtetit & ibi habita
uit per tẽpus 14. annorũ, & in ipſa eccleſia ſanctæ Mariæ
diuina officia audiendo, & eccleſiaſtica ſacramenta reci
piendo, uſq; ad mortẽ, & tẽpore mortis, qui erat tunc cõ
ſtitutus in ætate 18. annorum, & ante mortem ſuam, quia
uxorem acceperat pluries dixit ꝙ intendebat eam duce-
re ad domum ipſius pueri præparauerat ligna, pro ipſa
domo aptanda, & ut ad ipſam rediret, in qua quidem do
mo ſua ſemper habuit partem maſſariarum ſuarum nihi-
lominus eccleſię parochiali in qua domum ſuam habe-
bat decimam ſoluit. ¶Addi. i. ¶De fructibus bonorum &
ibi etiam diuina officia audiuit, & etiam ibidẽ munera &
onera tanquã ipſius loci parochianus ſubiit, & ibi deſcri
ptus cũ aliis parochianis fuit, & ſe ibi & bona ſua aſſigna
uit officialis cõis Peruſii, qui puer ueniens ad mortẽ con
didit teſtm̃, & in ſuo teſtamẽto elegit ſibi ſepulturã apud
locũ fratrum prædicatorum, & ipſis fratribus aliqua reli
1 quit & deceſſit. Nunc quæritur † cui eccleſiæ debeatur ce
reus factus pro honorando corpus eius qui cereus con-
ſueuit dari eccleſiæ parochiali. An dictę eccleſiæ in qua
fuerat parochianus ipſe puer, & cui earum eccleſiarũ de
beatur quarta relictorum per eum fratribus prædicato-
rum, an utriq;, & uidetur quod ſecunda eccleſia non de-
beat habere hanc canonicam portionẽ ſed ſolum prima,
quia præfatus puer ſemper permanſit parochianus. ¶Ad
di. 2. Et de parochia primæ eccleſiæ, & hoc patet, quia eo
tpe quo acceſſit imo potius allectus & tractus fuit ad ſe
cundã parochiam erat in tali ætate, in qua nullum habe-
bat intellectũ, ut inſt. de inuti. ſti. §. pupillus, & ꝑ talẽ ac-
ceſſũ nõ põt dici habuiſſe animũ cõſtituendi ibi domici
2 liũ, quia † in conſtitutione domicilij requiritur animus &
factũ ut. ff. ad mun. l. domicilũ, & ſic cũ animũ intellectua
lẽ nõ hẽt non poteſt dici domiciliũ nouũ cõſtituiſſe, ſed
nec per moram uel habitationẽ poſt annos diſcretionis
contractã; quia ibi ex certa cauſa ex qua acceſſerat ſtetit
ſicut dr̃ de illo qui ſtudiorũ cauſa ſe transfert, ꝙ nõ uide
tur ibi conſtituiſſe ſibi domiciliũ. ¶Addi. 3. ¶Niſi per de-
cẽnium ibi ſtetiſſet. Sed hic poſt diſcretionis annos non
habitauit per decennium, ergo nõ præſumitur conſtituiſ
ſe ibi domicilium. ¶Additio. 4. ut ff. de inte. l. s. cũ ſua gl.
& l. 3. & 14. q. 1. §. quia ergo in gl. & hoc uerũ &c. ¶Præ-
terea per prædicta patet, ꝙ nec primum relinquere uo-
luerit domicilium, nec ſecundum ſibi conſtituere, & per
actus exteriores apparet, ꝙ uolebat uxorẽ ducere ad do-
mum ſuam in prima parochia. ¶Addi. 5. Et ibi morari, ꝑ
dictos actus in facto poſitos, ad quem animum in hoc cõ
ſideratio pręcipue habetur, ut d. l. domicilium, & eodem
titulo, eius qui §. Celſus, & in 3. gl. §. quia ergo. ¶Nõ ob.
quod allegatur ꝙ talis portio debeatur eccleſię in qua di
uina audiebat officia, & recipiebat eccleſiaſtica ſacramẽ
ta, ut c. 1. de ſepul. & eodem. ti. cum quis li. 6. cum ſi. quia
intelliguntur illa c. ubi audire & percipere debet ſicut eſt
in eccleſia parochiali. ¶Addit. vi. ¶Nam in ea tenetur au-
dire quis diuina officia & recipere ſacra. ec. & nec alius,
cuius parochianus non eſt, ſibi debet miniſtrare, imo pu
nitur ſi hoc facit ſine licẽtia ut 6. q. 3. c. 1. & 2. & extra de
parochi. c. nullus, & pęna nõ debet alicui tribuere immu
nitatem, nec unum, & idem factum debet eſſe cauſa pęnę
& præmij, ut. ff. de interdic. in rele. l. relegatorum. §. fi. &
ad hoc facit gl. Ioã. And. in d. c. cum quis. & hoc expreſsę
uidetur innuere litera in c. ſuper cathedram in cle. & ex
tra de ſepul. c. ſuper quæ. c. uidentur innuere ꝙ de paro-
chiali eccleſia intelligatur. ¶Additio. 6.

¶Vnde cum hic eſſet parochianus dictæ eccleſiæ Sãcti Silue
ſtri cum non eſſet parochianus eccleſiæ ſanctæ Mariæ, &
in dicta eccleſia ſancti Silueſtri audiuit diuina officia, &
ſacra pabula receperit. ¶Additio. 8. ¶Et audire & recipe-
re debuerit ibidem & cuncta tanquam ibi dem exercue-
rit, & non alibi, merito dicta portio dictæ eccleſię ſancti
Silueſtri inſolidum eſt danda.

¶In Chriſti nomine amen.

¶Viſo ſupradicto themate, & allegationibus pro & contra
licet quæſtio reſpectu rei de qua agitur parua ſit, gratia
tñ Aduocatorum repeto ſcripta in contrariũ. Et reſpon-
den parti cõtra quam tenebo qđ debeatur canonica por
tio eccleſię ſanctæ Marię uidetur per c. 1. de ſepul. ibi il-
li eccleſiæ. &c. & eo. tit. c. j. in prin. li. 6. ibi non dimiſſę ec
cleſiæ, & qđ not. Inn. de ſta. mo. c. 1. & quia ꝑ habitationẽ
tanti tpis vr̃ domiciliũ cõtraxiſſe. C. de incolis l. ciues &
no. ꝑ Arch de præ. præſenti. li. 6. ultra hoc facit eo. tit. cer
tificari, & c. in noſtra, i quibus dicitur, ꝙ eccleſiis de qua
rũ parochia mortuorũ corpore aſſumuntur, eſt danda ca
nonica, dr̃ enim quis trahi uel aſſumi de parochia nõ ori
ginis, ſed de illa ubi realiter habitat & larẽ fouet, ut no.
de reſcrip. ſtatutum. §. 2. in gl. olim dicebamus li. 6. ad idẽ
facit eo. tit. c. s. §. huiuſmodi. in cle. ibi cum operatio mer
cedis exhibitio debeatur. Sed certum eſt quod ſi ſacerdos
originis tempore mortis & ante per decem annos & ul-
tra, non ultra laborauit in iſto, & ultima tempora & ulti
ma poſſeſſio ſunt ſpectãda, de cau. poſ. c. cũ eccleſia. C. ne
de ſta. defunct. l. ſi mater. Et poſito ꝙ domicilio originis
nõ poſſit renunciari, tamen ſi alio ſe tranſtulit, ibi põt or
dinari, ut not. 71. diſtin. priuatus, & ibi debet conueniri,
nõ in domicilio originis, ut no. in l. domiciliũ. ff. ad mu-
nicip. Item ad pręmiſſa facit quod not. Inn. de pę. & re-
omnis ſuper uerbo ſacerdote, ex cuius gl. clare patet, ꝙ ſi
aliquis de una parochia ponat ſe pro mercenario famu-
lo, uel nutrice in alia parochia, etiam minus anno illi ſa
cerdoti debet confiteri, & perſonalia ſoluere, alleg. 15. q.
1. quæſtio. nam in loco in quo quis relegatur inuitus, ge-
rens in animo ad patriam redeundi, habet domicilium.
¶Additio. xj. ¶Vt. ff. ad municip. l. eius in fi. ¶Pone igitur
qđ aliquis conduxerit domum pro uno anno in una pa-
rochia, & ex nunc pro ſecundo anno in ſecũda, & ex nũc
pro tertio anno in tertia parochia, & dũ eſt in prima pa
rochia, & in primo anno inſtruit domum ſecundę paro-
chiæ nunquid erit iſte parochianus ſecundę antequam
ſit translatus ad illam, abſit 25. quæſt. 2. ſi quis iam tranſ-
3 latus. Vnde ſciendum eſt † quod ius ſepulturæ & paro-
chiale interdũ ſunt idẽ, interdum diuerſa, ut patet de ſe-
pultu. c. cũ quis, & c. is qui. & c. licet mulieres li. 6. Quod
ſunt diuerſa, uerbi gratia ſoluto matrimonio uxor redit
ad domũ matris, in alia parochiali relicta uiri moritur,
non electa ſepultura ſepelietur in ſepultura uiri, & tamẽ
eccleſia parochialis habebit canonicam. Vnde ſtante eo
dem domicilio quo ad forũ in eadem ciuitate poteſt quis
habere ſepulturam maiorum in una eccleſia & in uno an
no poteſt habere plures parochias. Pone ꝙ quidam Pe-
ruſinus relicta domo originis optimẽ iſtructa & familia
conducit domum in alia parochia contrahens ſocietatẽ
cũ aliquo ſcholari. Vñ nõ vr̃ dubitandũ, ꝙ in domo cõdu
cta hẽt domiciliũ quo ad ius parochiale ſufficit, eñ ꝙ ubi

de foro cōpe.c.ſi.de foro pœ nitētiali not.cōtra.1 6.q.i.
c.1.Tertius cū quibus uagabūdus exiſtat.Quartus cū quis
ſemper dico doli capax.ut habeat animū de relicto domi
cilio proprio uagari,& ſic nō hēt propriū ſacerdotē,uel
iter facit quærēs quo ſe cōferat, q ſine domicilio eſt. ut
ff.ad muni.l.Labeo in princ.& l. eius. §. Celſus. Quintus
quādo ut ſupra dixi alienus parochianus peccat. ¶Addi-
tio.viij.In aliena parochia quia quo ad illud peccatū eſt
de parochia illius ſacerdotalis, & cōtrahit forū illud. ut
no.6.q.4.placuit. Sed nec aliquis dictorū caſuū pōt habe
re locū in puero.de quo quæritur infante.nec de cōfeſsio
ne tractamus,ſed de iure funerario, propter parochiā. ut
ibi deberet ſepeliri, ſed alibi nō haberet debitā ſepultu-
rā.propter maiores uel propter electionē,& in parochia
ſancti Ioānē domiciliū habeat cū illud nō poſsit trāsfer
ri ſiue cōſtitui ab infante,& in fi.niſi peruenirit ad annos
diſcretionis,ut in c.noſtra,& in c.licet preall. ¶Additio
viij.Et optimè de pœ.& re.c.omnia. in prin. imò melius
niſi peruenerit ad illam ætatē in qua potuerit teſtari ſcili
cet.14.annorū,ut.ff.de teſt.l.qua ętate.& d.c.licet x de ſe
pul.lib.vj. Vnde hoc tenendū eſt pro certo qđ dictus in-
fans domiciliū retinebat ſuæ & paternæ originis, quod
mutare nequit & aliud nō cōſtituit donec ætatē habuiſ-
ſet conſtituēdi ſibi illud,ut.ff.ad muni.l.placet. & l. ſeq.
nec ſequitur quis domiciliū matris ſi eſt legitimus,ſed e-
ius qui illū patrē nō habet, propria origo a matre eſt, eo
que die quo ex ea eſt muneratur ut d. c. licet eius qui iu-
ſtū,ipſe ergo ſolus animo nō pōt ſibi cōſtituere domici-
liū,quo efficiatur incola.ut parochianus nō alius.ut d.l.
nō utique.& l.nihil ad municip.& de capti. & poſtli.re.
in fi.licet in facto opus ſit ut l. domiciliū. ff. ad municip.
alioquin eſt parochianus eccleſiæ originis prædictæ,ubi
& aliàs domiciliū habebat. ¶Sed exēplū de uxore ſuper-
uiuēte uiro facit ad ꝓpoſitū, primo quia illa maior erat,
quæ potuit trāſferre domiciliū,& conſtituere,ſed infans
nō ut dictū eſt.¶Præterea nec credo illud uerum niſi i il-
la parochia ſancti Ioannis haberet originem uel domici
lium animo non diſcedendi in perpetuum.C.de incolis.
l.ciues.¶Additio.x ¶Idē dico de tertio exemplo & quar
to de.c.reſcriptum.& ibi not.¶Additio.xj.Quinimo om-
nia illa legata faciunt pro domino Iacobo.& Pro eccle-
ſia ſancti Chriſtophori uſque ibi.Sed diceret aliquis &c.
Et abinde infra dico, quod dictus iſans habebat & ſeque
batur domicilium paternum & ſuum filiumfami. habi-
tantem & larem habentem,ut in dicta l.ciues.& ff. de le-
gationibus.l.filio & maximè in tali filio infante.ut.C.de
oneribus & muneribus non con.l.j. §. infante uero. Nec
cautum reperitur iure, quod animus matris conſtituat
domicilium filio infanti. Præterea nec pater. ¶Additio.
xij.¶Poteſt filiof. conſtituere domicilium extra originē,
nec filius ſequetur tale domicilium ſed oportet eum ſibi
ipſi.¶Additio. xiij.¶Conſtituere domicilium.ut.ff.ad mu
nici.l.utique.¶Præterea nec mater habuit annimum con
ſtituendi filio prædicto domicilium in parochia ſancti
Ioannis,& ſic quod domicilium mutaret uel trasferret,
nec habitatio quam faciebat cum matre etiam ſi habuiſ-
ſet ætatem legitimam 14. annorum inducebat conſtitu-
tionem domicilij.ut.C.de incolis.l.2.& 3.ſed ſi domici-
lium conſtituiſſet ei mater,amiſiſſet aliud domiciliū pri-
mū,ꝙ habebat in parochia ſancti Chriſtophori. ut C. de
incolis.l.j.& ff. ad munici.l.domicilium ergo ſine facto
& animo filij auelleretur ei & transferretur quod ſuum
erat,quod eſt contra.l.id quod noſtrum.ff.de re.iur. Nec
eſt uerum ꝙ mater eſſet tutrix, quia & ſi iura permittant
matrem ſubire tutelam filiorum non tamen cogitur. C.
quando mu.tu.offi.fun.po.autem, matri & auię. ¶Præte-
rea nec ſi fuiſſet tutrix ſequitur pupillus domicilium tu-
tricis,imo retinet ſuū,ut dict. l.2.& 3.C.de incolis.¶Præ
terea nec dicta mater habet domicilium in parochia ſan-
cti Ioannis uel eſt de parochia eius in qua habitat. ¶Ad-
ditio.xiiij.ad præſens per aliquod tēpus in domo ſororis
ſuæ, ut ſupra dictū eſt. Itē nec erat peregrinus dictus in-
fans:ut locū hēat i penul.parte allegata.Sed Senēſis erat
notabilis & famoſus in quo nō eſt difficultas talis ſicut i
peregrino reducēdo ad ſuā parochiā.¶Sequūtur apoſtil.
& primo ſuper uerbo.Iacobi. ¶Addi.j. ¶Cum maiori la-
bore conatur incipiēs reſpōdere allegationibus factis cō
tra dominū Iacobū,quā ille,qui cōtra dominū Iacobū al
legabit Federi.¶Pro fundamēto. ¶Addi. ij. ¶Super falſo
5 fundamēto nō rectè ædificatur,nā ſi oriūdus Senis trāſ-
ferat domicilium Florētiæ,ubi ſe collocet,ſola eccleſia
Florē.erit ſua eccleſia parochialis, & nō eccleſia origi-
naria,ita ꝙ ſola ratio domicilij realis cōſideretur, ubi ſi
quis audit diuina &c.ut patet de ſepul.c.j.ibi ſocij paſsio
num,& ca.de his ibi ſalutis pabula. & capi.certificari.&
c.in noſtra.ubi dicitur, ꝙ eccleſiis de quarum parochijs
mortuorū corpora aſſumuntur dēt dari canonica portio.
Dicitur. n. quis trahi uel aſſumi ubi realiter habitat, &
optime facit quod not. de reſcrip.ſtatutū in gl.olim dice
bamus in fine.& quod ibi not.Archi.poſt Goff.ſuper uer
bo actor & reus,ad idē de ſepu.cū quis 1.reſpōſo.li.vj.&
eo.ti.c.ij.uerſi.huiuſmodi ibi cū operario mercedis exhi
bitio &c.Sed certū eſt ꝙ ſacerdos originis nō laborauit
in iſto.Itē dicit lex ꝙ ibi habet qs domiciliū ubi realiter
inhęret.ff.ad muni.l.municipes. §. miles. Et licet quo ad
honores dicatur quis retinere domiciliū originis,tamen
ibi nō poterit cōuenirí,ſi alibi habet domiciliū reale,ut
no.co.titu.l.domiciliū,& ad hoc facit quod no.Hoſti.de
parochijs.§.quis intelligatur parochianus,in prin.Fede
ricus.¶Seu reale.¶Addi.iij.¶Nō eſt uerū ꝙ reale habuit i
parochia ſancti Chriſtophori. Sed i parochia ſancti Ioā.
& ſic poſitū fuit i themate.Federi.¶Proprius eſt.Addi.4.
¶Pluries dictū eſt ꝙ per ſe eſt ius ſepulturę,& ꝑ ſe ius ca
nonicæ portionis.& eſt caſus de ſepul.c.ij.j.reſpon.li.6.
Fed.¶Omnis vtriuſque.¶Addi.v.¶Iſta decre. dicit ꝓprio
ſacerdoti,ſed non declarat quis dicatur proprius ſacer-
dos,& de hoc uertitur altercatio Federi.¶Indiſcretus il
le.¶Addi.vj.¶In iſto caſu remanet parochianus primi ſa
cerdotis,& ſi decedit illi debetur canonicas.Fe. ¶Pubes.
¶Additio.7.¶Hic uō fallit regula cū proprius deſinat eſ-
ſe ille primus.ex quo alibi traſtulit domiciliū Federic.
¶Peccat.Addi.8.¶Licet iſte ratione delicti. quo ad forū
cōuictionis cēſeatur de illo ubi deliquit, nō tamē muta-
uit parochiā,& debet cōfiteri proprio ſacerdoti & nō il-
li,ubi deliquit.ut not.16.q.c. t.ſecūdū correctionē archi.
Federi.¶Et.c.licet.¶Additio.ix. ¶Iſta iura nō tractant de
caſu noſtro ponamus iſtū caſum, pater aliunde natus ha
bitabat in parochia ſancti Chriſtophori deceſsit relicta
uxore prægnante in uilla, & in uilla pęperit,& audiens
mortem mariti ad domum patris uel propriam cum in-
fante rediit,& tāquam tutrix uendidit ſolenniter omnia
quæ maritus habuit in parochia ſancti Chriſtofori. & in
fans cum matre ſtetit per plures annos,quæ eſt parochia
iſtius,cum iſte non habeat diſcretionem.Et cum ſecundū
te mater nil operetur ad ſepulturam.Item mater in paro
chia ſancti Chriſtophori uulgo conceptum peperit,dein
de ad paucos dies tranſtulit domicilium & puerum ſecū
duxit, quem ſecum in iſto ſecundo domicilio retinuit ꝑ
8.annos & mortuus eſt, quis ſepeliet eum cum iſte non
poteſt oſtendere patrem.Item non habet animum uel di
ſcretionem, & certum eſt quod in parochia ſancti Chri-
ſtophori non habet domiciliū. Sed non poteſt negari qn
realiter habitauerit in parochia ſancti Ioannis, & qui ſit
de familia matris.Ad hoc facit decretalis in noſtra i fin.
de ſepulturis.Illa enim decretalis nocat eccleſiam paro
chialem illam,de cuius parochia corpus aſſumitur, ſiue
adulti,ſiue infantes ſint,illi,qui aſſumuntur.Federi.L. ci
6 ues. ¶Additio. x. ¶Non eſt arguendum de iure parochiæ
ad ius

ad ius incolatus,nã exiſtẽs quis Incola,in eodẽ anno põt qs eſſe parochianus pluriũ eccleſiarum,nec requiritur ꝙ quis habeat animũ in perpetuũ ſtãdi,uerbi gratia. Quidã de parochia ſancti Ioãnis cõduxit domũ pro anno ſequẽti in parochia ſancti Petri, & pro ſecũdo anno in alia parochia,ita qđ animus eius morãdi ſolũ eſt ad annũ,nunquid ergò iſte erit parochianus illius licet nõ itẽdat eſſe ultra annũ.Quis dubitat,ex quo in cõtrariũ larẽ fouet dato ꝙ nõ habeat bona ſua.Itẽ quid ſi aliquis propter guerrã fugit de parochia ad parochiã, & ibi ſe trãſtulit cũ rebus animo reuertẽdi ad primã ceſſante guerra.Nũquid interim eſt parochianus iſtius ſecũdæ parochiæ. Vtique cũ uerò redierit ad primã deſinit eſſe parochianus ſecũdæ, & iſte eſt caſus,de parochi.c.ul.& facit:de elect.cauſam, uerſi.ſi uerò babitare ibi cõmuniter cõſueuit.& ibi gl. in cle.Fede.¶Et de ibi no.¶Addi.xj.¶An finis illius gl.quæ incipit olim dicebamus faciat pro eo , uel cõtra uos iſte cõſpicite cũ illa gl.dicat ĩ dubio debere intelligi de diœceſi in qua de facto habitat.Feder. ¶Præterea ne pater.

¶Add.xij.¶In iſtis ſpiritualib.parũ , imò nihil operatur patria poteſtas exẽplũ ĩ matrimoniis,de iudiciis.c.3.lib. 6.Pone filiusfa.fugit à patre in aliã parochiã, & ibi facit ſuã artẽ,forte duxit uxorẽ,uel poſuit ſe pro famulo alicuius d.Epiſcopus Señ. habet multos domicellos de alienis parochiis.Interim cuius parochiæ ſunt. Federi. ¶Cũ ſibi ipſi.¶Addi.xiij. ¶Satis eſt dictum ſupra ꝙ ſolũ domiciliũ originis ſine reali domicilio nõ ſufficit ad hoc ut quis ſit parochianus . Sed pone mater uel tutor obtulerũt puerũ Senen.in quodam monaſterio Floren. quod poſſunt. 20. q.2.c.1.& 2.& de regula. c. 5. & ibi moratur , & æducatur,& diuinis iſtruitur interim,erit ne de parochia Senẽ. uel illa ubi eſt monaſterium,Cum enim ad officium matris pertineat ſiuè ſit tutrix,ſiuè non,habere curam filiorum , maximè patre mortuo , & maximè infantium quis poteſt negare,quod ſit de familia matris dum eſt cum matre,& ad eccleſiam uadit cum ea,& miſſas puerorum audit & illa percipit quę percipere poteſt.Federi. ¶Quę habitet.¶Addi.xiiij.¶Quo ad eius parochiale non curamus de domicilio ubi cuius ſit ſed de habitatione ſolum.quidam Florentinus dimiſsis Florentię uxore & familia, uenit Senen.nec ꝑꝑ hoc ſit ciuis,ponit ſe cum aliquo domino,& bis uel ter in anno uiſitat Florentiam,& familiam ſuam moratur Senis , quę eſt ſua parochia , certè Senen. ratione habitationis,& tamen non perdidit domicilium Florentinum.Federi.¶Iura allegata pro parte domini Iacobi non ſunt contraria intentioni plebanis ſancti Ioannis Sed adinuicem compatiuntur. Nam quod in eccleſia ſancti Criſtophori fuerit ſepulcbrũ illius infantis , & ꝙ canonica portio detur eccleſiæ ſancti Ioannis iſta non ſunt contraria.& iura allegata per dnmi.Iaco.concludũt de ſepultura non tamen excludunt ius parochiale,uerbi gratia.Martinus babet domicilium reale in parochia ſancti Io . & ſepulcrum ſuorum maiorum , eſt , apud Prędicatores, ſi iſte decedat ſepultura nõ electa Prædicatores habebunt corpus & eccleſia ſancti Ioannis canonicã funeralium.ergò patet quod ius funerandi,& ius parochiale ſunt diuerſa licet interdum poſsint concurrere.ut puta quando in eccleſia parochiali eſt ſepulchrum maiorũ. Item exemplum uidua ibi dicitur habere domicilium ubi maritus habuit de ſepul.c.1.li. 6. Sed pone quod maritus habuit domicilium originis & habitationis in parochia ſancti Chriſtophori,& ibi ſepultus eſt,ipſa uerò ſoluta a lege uiri habitat ĩ parochia ſancti Ioãnis,decedit inteſtata,ſepelietur in ſepulchro uiri , & eccleſia ſancti Ioãnis quæ fuit ſocia poſſeſsionum tempore mortis habebit canonicam.Item dicitur in iure quod domicilium originis propriè uel paternæ non poteſt mutari , ut.ff.ad munici, l.aſſumptio. j. & ij. reſpon. Sed pone ꝙ maritus & pater eius fuerũt nati ĩ parochia sãcti Chriſtophori.ſed dictus Martinus poſtea translatus ad parochiam ſancti Ioannis decedit inteſtatus,in ſepulchro ſepelietur ſancti Chriſtofori,& eccleſia ſancti Ioannis habebit canonicam , ergo bene ſunt diuerſe ius parochiæ & ius ſepulturæ.¶Sed diceret aliquis quando diceret quis eſſe de parochia ſancti Io.Reſpondeo qñ ibi de facto habitat animo manẽdi ita ꝙ uerè ſit translatus non iuris fictione , ſed uerè ſine percipit diuina , ſiue nõ 21.q.2. ſi quis iã translatus. 13. q.1.c.uno.& ibi gl.& de ſepul.c.2.2.reſpon.lib. 6. ibi ſe æqualiter collocans,in utroque animo manendi ideo dixi ut excludatur,quod habetur de ſepul. c. antepe. 1. reſpon.lib.6.Non iuris fictione,ideo dixi ut excludatur domicilium iuris , puta paternum originis uel præſumpiũ puta beneficij . Nam ſi pater meus & ego oriundi ſumus de Florentia & ibi habebam beneficium , tamen re uera & cum effectu , & continuè habitaui Senis , in parochia ſancti Ioan.non uidetur dubium ꝙ eccleſia ſancti Ioan. eſt eccleſia parochialis mea,ſic eſt uidere,in c.ſtatutum, de reſcrip.li.6.ubi not.in gl.Olim dicebamus ꝙ propriè dicitur habitare,ubi quis reale habet domicilium licet ĩiuſtum hoc dico,ideo quia ſi.Señ.habet eccleſiam Perusij,& tamen Senis continuè babitat , eccleſia ſuę habitationis erit eccleſia parochialis,licet maléfecerit,ꝙ reſidẽtiam nõ fecit in ſua eccleſia & pro tãto dicit.c.3.de tẽp. or.ꝙ epiſcopus beneficij & domicilij &c.dans intelligere ꝙ poteſt quis habere domicilium alibi ꝙ̃ in ſuo beneficio,pro quo facit quod no.archi.poſt Goffre.de reſcrip. ſtatutum.§.cum uero,ſuper uerbo actor : & reus in ptin. lib.6.Et alibi dicit Inno.debet quis citari ubi reuera degit non ubi babet beneficiũ,hoc no.de eo qui mit.i poſſ. c.ulti.in gl.ulti.in princ.Siue audierit diuina officia ſiue non.hoc ideo dixi,quia ſi parochianus non uiſitat eccleſiam ſuam ſicut deberet uel à modico tempore citra,uenit in illam parochiam,uel forte morte pręuẽtus eſt,ita quod Rector parochialis eccleſię nullũ laborẽ uel paſſionẽ habuerit de eo,uel forte ſunt infantes,qui ſunt incapaces diuinorum,uel ſacramentorum nihilominus eccleſia parochialis debet habere canonicam portionẽ de ſepul.in noſtra,in ſi. Et ſufficit quod per Rectorem non ſteterit,quod miniſtrauerit eccleſiaſtica ſacramenta, unde ſibi imputari non debet.Sed diceret aliquis infantes non habent animum habitandi,& per conſequens oportet ꝙ ex perſona alterius habeant domicilium,& per cõſequens potior eſt perſona patris quam matris ut de cõuer.infide.c.2. Reſpondeo ex perſona patris non poteſt conſequi domicilium reale,cum pater non ſit in rerũ natura.Sed cum de iure mater ſit tutrix,& apud eam educari & commorari debeat pupillus,ut.C ubi pupil. edu. de l.1.& de facto moretur,& educetur à matre, ex perſona matris & mora,& habitatione, eſt de illa parochia , ubi eſt mater,& oẽs habitantes cũ matre,puta pediſſequa,& mercenaria,oĩa iſta ſunt de familia matris ut in l.pronũciatio .ff.de uerb.ſign.ad idem de ſen. excom.ſi non ad ſi. & infra de uerbo.ſigni.c.ulti.lib.6.Et non poteſt negare

5 quod ſi quis dicatur peregrinus,& domicilium habẽs,& decedat inteſtatus ſepelitur apud eccleſiã in cuius parochia mortuus eſt,ut no.per Archi. poſt Hug. & Rayu. de ſepul.c.1.lib.6 . Itẽ pone quod quædam mulier expoſitũ in itinere recolligat,& nutriat iſte puer cũ nõ habeat diſcretionẽ ubi hẽt domiciliũ . Quis dubitat qđ tum ex habitatione,tũ quia de familia eſt iſtius dominæ erit de parochia de qua domina eſt,item cuius Senen.puerum natum immediatè miſit longe ad nutriendum apud alium, nam moritur quæ eſt ſua eccleſia parochialis.De hoc poteſt dubitari quia mittitur,ut ſit ibi ad tps,ſed in caſu noſtro mater tenebat filiũ ſuũ alio modo, quam alumna & ſufficit ꝙ habitatio poſſit eſſe perpetua,facit quòd no.de reſcrip.c.ul.lib.6.in gl.3.

¶Federicus allegans de Peruſio.

SVMMAE

1 *Infames & periuri non merentur eccleſias regere.*
2 *Infamia,quibus actibus incurratur,et qualiter probetur.*
3 *Crimen an ſit per inſtrumentum probabile.*

QVAESTIO CCLV.

DOmine Alexander rogo ut aliquid reſcribatis ſup
infraſcriptis aliquo ſtudio præcedenti.Certũ eſt
1 ꝙ † infames & periuri non merentur eccleſias
regere de iureiuan.querelã. Ecce petitur rector
eccleſiæ remoueri,q̃a periurus & infamis,ad ꝙ probãdũ
ĩducũtur acta & sẽtẽtia uẽtilata in cauſa depoſiti,in qua
iſte cõuẽtus reſpõdẽs poſitioni dixit ſe nõ credere,quòd
actor depoſuerit ibi rẽ petitã,tandẽ ꝑ inſtrumentum fuit
conuictus, & demum condemnatus quę ſententia trãſit
in rem iudicatam.Non uidetur mihi dubium ꝙ infamia
ſit probata,nam cum ratione infamiæ petitur remotio,
quid refert an illa infamia deſcenderit ex cauſa crimina-
li uel ciuili,ſufficit q̃d ſit infamis,hanc enim infamiã uel
notam ex culpa ſua incurrit. Quid enim curandum eſt.
2 †an illa culpa acciderit in cauſa criminali uel ciuili.ad
q̃d uideatis de teſtibus c. teſtimoniũ.& per Inno.de accuſa.
qualiter ij.in ult.colum.¶Sed magnum eſt dubium an ſit
probatum periurium. Ex glo. hic poſita de iudi. atſi. in
gl.ij.uer.ſed clericum.innuitur q̃d nõ poſſit puniri,quia
ad hoc non fuit actum,& quia ſuper periurio ſe non de
fendebat,ad q̃d facit ꝙ no.Inno.de fideiuſ.peruenit in fi.
& quia res inter alios acta &c.Poteſt etiam uideri per In
nocen.de electionibus per inquiſitionẽ.& facit quæſtio
diſputata qua quæritur an per inſtrumenta probetur cri
men de qua tangitur per Archidiaconum ij.q.vij.pleri-
que in mercu.de regu iur.c.qui ſemel malus.lib.6.¶Item
ſicut dicebatur potuit hodie non credere,quia forte non
habebat in memoria.¶Sed contra de iureiuran.c.ulti.li.
6.ubi ex contraria reſponſione cõuincitur quis de periu
rio nedum in hoc beneficio obtinendo ſed in obtento ꝑ
dendo.ut ibi no.¶Item non uidetur differentia in proba-
do infamiam & probando periurium.Si uolo tenere pri
mam partem ſcilicet q̃d non probetur periurium.reddo
rationem diuerſitatis inter infamiam & periurium,quia
infamia naſcitur præter propoſitum, & ex conſequenti
& intelligitur à iure ipſo facto ſentẽtia lata ſuper crimi
ne uel actione depoſiti . Sed hæc ſententia non operatur
ad commiſsionem periurii,nec naſcitur ex cõſequentia,
immo principaliter & directè ſi naſcitur natura dici de-
bet.Item periurium facto reſpondentis naſcitur infamia
ex facto iudicis.i.ex ſententia iuris hoc ſtatuentis. Item
decre.ultima de iureiuran.non obſt.Nam ibi periurium
probatur per acta uel inſtrumenta confecta uolente &
mãdante periurio,puta ex poſitionibus & reſponſionib.
contrariis factis ab eodem in quo caſu bene probatur cri
men per inſtrumentum. Sed in caſu noſtro periurium
probatur ſi probatum dicitur ex reſponſione,& inſtru-
mento per partẽ aduerſam producto. Sed uidetur quòd
ex inſtrumento,& confeſſione probetur crimen ut ſi op-
pono periurium hoc modo iuraſti ſoluere,& non ſolui-
ſti,probando enim promiſsionem iuratam per inſtrumẽ
tum & per cõfeſsionẽ promittentis,quòd nõ ſoluit uide
tur probari periurium,ut no.Innoc.de accu.ſuper his in
ſecunda columna.uerſi.ſed quid dices. Poſſet dici quod
ibi non opponitur periurium ut quis puniatur,ſed ut nõ
ꝓmoueatur ubi ſufficit leuior probatio.Licet olim iſtud
inſtrumentum fuerit confectum de uoluntate debitoris.
Itẽ in ca.ult.de iureiuran.ex confeſsione redditur crimẽ
notorium.Sed ex reſponſione non credentis & inſtrumẽ
to non redditur crimen periurii notorium. Item sẽtẽtia
ſubſecuta non facit crimẽ notorium , quia non ſuper cri
mine,ſed ſuper depoſito reſtituendo fertur.Pro Deo ali-
quid reſcribatis hac nocte ut ipſa reſponſione ueſtra poſ
ſem cõcludere in qu ęſtione.Mitto uobis quæſtionẽ quã
diſputauit Io.An.An crimẽ probeẽ per inſtrumẽtum. Re
ſponſionem quam dabitis placeat ſcribere hic.

¶Reſponſio do. Alexandri.

¶Crederem quod reſponſio ſua fuiſſet ſuper facto utrũ
hoc fuiſſet uel non,quod periuriũ fuiſſet probatum,cum
tam inſtrumentum depoſiti , quàm inſtrumentum nega-
tionis,fuiſſet ſua uoluntate factum,iuxta ſolutionem do
mini Ioan.Andr.ſed quia non factum ſed credulitas fuit
incognita,quia de credulitate reſpondit uidetur ratio.ꝓ
bari per hoc periurium,quia ut dicitur poſſum non cre-
dere illud quod uerum eſt, & non deiero,ſic reſponden-
do,& hoc ſatis probatur in corpore.auth.de trien.& ſe-
miſ.§.illud ibi abnegauerit per hoc non fuiſſe &c.ibi po
ſita.& de leg.cot.c.ſi.colum.x.in gl. ibi poſita,quæ dicit
aliud eſſe ſi dicat ſe ignorare,uel ſcire,& tunc niſi probe
tur,quòd ſciat tamen non incurrit pęnã licet contrariũ
appareat in facto concor.ſi de ſeu.controuen.ſu.c.uaſal-
lus feudum.Nam ſi aliquis dubitat poteſt reſpondere nõ
credo hoc eſſe,quia non ſequitur ergo credo contrariũ.
ut not.gloſſ.de iura.cal.l.2.¶Adde quod no.in Specu.de
poſitione.§.6.uer.quid ſi interrogatus.& uer.ſe.Et crede
rem quòd ad c.ult.de iureiu. poſſet rñderi dupliciter, tñ
quia conſtat per acta in eadem cauſa, facta , quia ibi eſt
ſpiritualis uel reſpondetur de ueritate.

¶Conſilium Federici de Senis.

SVMMAE.

1 *Stante ſtatuto quod qui commiſerit maleficium in vigi-
lia talis feſtiuitatis &c.pro quanto tempore intelliga-
tur uigilia.*
2 *Vigilia alicuius feſti dicitur continuari uſque ad mediam
noctem ipſum feſtum præcedentem.*

QVAESTIO CCLVI.

1 FActum tale eſt.Statuto cauetur.†quod ſi aliquis cõ-
miſerit aliquod maleficium in uigilia beatæ Ma-
riæ uirginis quæ eſt de menſe Auguſti uel in ipſo
feſto puniatur duplici pœna,qua deberet puniri ſi
aliis diebus committeret maleficium ſupradictũ . Et ꝙ
habita publica uoce & fama procedatur ad tormẽta pro
inueniẽdo maleficii ueritatẽ.Modo q̃dã accuſatur quòd
de anno proximo prreterito de mẽſe Auguſti in feſto bea
tæ Mariæ uirginis , quod eſt de dicto mẽſe noctis tẽpore
ualet poſt pulſationẽ cãpanæ,quæ pulſatur de ſero,& an
te pulſationẽ cãpanę quæ pulſatur de mane,cõmiſit cer-
ta maleficia cõtra quẽ accuſatũ, eſt probata fama,quę fa
ma aliàs nõ ſufficeret, niſi feſtũ fuiſſet ſm formã dicti ſta
tuti.¶Ex quibus q̃ritur cũ proponatur quòd dicta malefi
cia fuerunt cõmiſſa noctis tẽpore.An ſufficiat probatio
dictæ famæ.Et puniri debeat duplici pœna ſecũdum for-
mam ſtatuti cum dicatur & allegatur ꝙ dicto tempore
noctis feſtum non durabat. Et utrum dicta nox quæ ſe-
quitur dictum fectum comprehẽdatur ſub dictis uerbis.
uel in ipſo feſto in dicto ſtatuto contentis uel non.

¶In Chriſti nomine.

¶Primum ad ſecundum dubium eandem difficultatem
uidentur habere ualet utrum dicta nox , & quælibet ip-
ſius hora comprehendatur ſub dictis uerbis uel in ipſo
feſto,ſecundum hoc tertium dubium includitur ſub præ
miſsis. Sed de hoc non eſt uis an duo uel tria ſunt dubia.
Et excludendo caſum non dubium dicendum eſt in dubi
2 tanter quòd †media pars noctis uerſus diẽ ſequentẽ non
attribuitur feſto pręcedenti , ſiue dici feſti pręcedentis.

ff.de

ff.de fer.l.more ſed attribuitur diei ſequenti. Poſito ergo ſine præiudicio ueritatis, ꝙ attribuitur ipſi feſto dimidia pars noctis continuatę ipſi feſto, tamen in caſu noſtro cum non conſtat de hora noctis accipimus illam partem noctis quæ minorem & benigniorem condemnationem inducit, ut interpretemur de hora partis noctis uerſus diem uenientis, & per conſequens ſequitur quod probatio famæ non ſufficit, & quod illud maleficium commiſſum illa nocte non declarata hora non ueniat puniendũ duplici pœna ad hoc facit quia in pęnis benigior interpretatio eſt facienda. ff. de ſuſpec.tu.l.hoc enim de pœnis ſi præſes & de re iudi.in pœnis lib.6. Item in obſcuris ſequitur quod eſt minimum c.in obſcuris.eo.ti.& lib. Item quando ius commune, & priuilegium concurrunt ſemper in dubio fit interpretatio pro iure communi, ad hoc de conſue.cum dilectus.& optime facit ꝙ no.Inno. de or.cog.c.2.in uerbo iuſtitiam. Hoſt.de maio.& obed. per tuas. Sed poſito pro conſtãti ꝙ maleficium ſit uel dicatur commiſſum circa mediam noctem. Adhuc dico ꝙ non eſt nec intelligitur commiſſum circa mediam noctẽ adhuc dico ꝙ non eſt intelligitur commiſſum in ipſo feſto, ut clarius dicam, dico quod dicta nox ſequens feſtũ non comprehenditur ſub dictis uerbis uel in ipſo feſto. Nam aut illud ſtatutum fuit factum ob reuerentiam & ſolemnitatem feſti, aut non. Si ob reuerentiam feſti hoc fuit ſtatutum tũc dico ꝙ cum feſtiuitas uel ſolemnitas ipſius feſti ſit finita in ueſperis, uel ſaltẽ in completorio ipſius feſti, ut patet in eo quod le.& no.de ſent excommu. c.ult.§.adiicimus.lib.6.ꝙ maleficium cõmiſſum qualibet hora ipſius noctis nõ intelligitur commiſſum in ipſo feſto, maxime per id quod dictum eſt ſupra, cum pœnale & per conſequens odioſum ſit ꝙ pœnæ duplicentur, & ideo ſtricta interpretatio facienda eſt. Si uero non habito reſpectu ad feſtum hoc fuit ſtatutum, adhuc dico ꝙ in caſu noſtro maleficium commiſſum quacunque hora illius noctis non attribuitur ipſi feſto. Nam nemini uenit in dubium quòd ex clauſula iuriſdictionis aliud eſt nox, aliud eſt dies. Vnde de fictione iuris eſt, ꝙ ea quæ facta geſta & cõmiſſa ſunt de nocte intelligantur cõmiſſa de die, ut patet in l.more Romano.ff.de fer.& de offi.dele.conſuluit ſicut de fictione eſt quod ſemper ueſpere ſabbati & mane dominicæ propter continuationem ieiunii intelligatur una dies ut de tempo.ord.literas. Cum ergo fictiones non ſint extendendæ ad caſus non expreſſos, ut not. 26.q.1 placuit dicã quòd maleficiũ tale de nocte cõmiſſum nõ attribuitur diei feſti nec ipſi feſto quacunque hora ipſius noctis dicatur commiſſum, & per hoc reſpõſum uidetur omnibus dubiis ſupradictis.

S V M M AE.

1 *Theſaurarius epiſcopi curam habens ex officio theſaurariæ an epiſcopo mortuo continuabit officium noua non habita commiſſione.*

QVAESTIO CCLVII.

VEnerabili uiro domino Fede.de Senis decretorum doctori Peruſij actu legenti, amico cariſſimo. Per domi.fratrem Ribaldum rectorem Spoletani ducatus Amice cariſſime ab initio quo acceſſi in ducatu ſpoletani rectoriam dominus epiſcopus Anconitanus bonæ memoriæ, tunc dicti ducatus theſaurarius commiſit cuidam uiro prudenti de Vien. nomine Martino Raducii curã theſaurariæ dicti ducatus donec ipſum ab ipſo reuocaret officio cuius commiſſionis copiam uobis mitto per præſentem portitorem. ¶Nunc uero idem epiſcopus ab hoc ſeculo migrauit. Quæritur modo ſi dictus Martinus poſt ipſius epiſcopi deceſſum poteſt officium ipſum exercere. Et ideo uos effectuoſe rogo quatenus ſuper his ueſtrum conſilium impendatis & nuncium celeriter expediatis ut habito ueſtro ſuper eodem inſtanti negocio inſcriptis conſilio poſſit cum expeditione celeri ad meam præſentiam remeare. Datum die 21. menſis Martij.

¶Reſponſiõ Federici.

REuerẽde pater hodie hora tarda ſupradictas recepi literas libenter uoluiſſem conferre cum alio, tum quia negocium eſt arduum, tũ quia dubium eſt difficile prout ergo temporis qualitas & breuitas & lectio reuidẽda pro craſtino die patiuntur ſic re-
1 ſpondeo. Et uidetur primo † ꝙ officium duret per c.ſi de legatum.ij.reſponſo de offi.dele.lib.6.& de procu.is qui eo. lib. Et quia iſte Martinus ſubſtitutus uidetur datus a primo conſtituente ex quo ſubſtitutus habebat mandatum ad ſubſtituendum.ut ff. ꝙ cu.uni.no. Item eorum §.ſi decuriones, & no.de procu.c.1.in glo.tunc enim in contrarium fecit mens ſubſtituentis qui noluit quod iſte ſubſtitutus omnia faceret & gereret, in perſona ipſius ſubſtituentis, ergo eius perſona ſublata uidetur ceſſare officiũ eius, quia non poteſt gerere officium eo modo & forma quibus fuit ſibi commiſſum, ad hoc de reſcrip. gratioſè lib.6.& quod no.eo.tit.literas in glo.ult.de procu.in ca. ult.io gl in cle. Sed his non obſtantibus ſub dubio forte, pro nunc credo primam partem potiorem per iura ſupra allegata. Non ob.quod dicitur ſupra de nomine & perſona ipſius ſubſtituentis. Nam ipſe ſubſtitutus poterit dicere, ergo talis ſubſtitutus a bonæ memorię domino Anconitano epiſcopo &c. ſed nõ poterit dicere nomine & uice ipſius. Ite ſubſtitutus dicitur gerere uices ſubſtituentis mortui de offi.dele.licet in fine. Poteſt igitur iſte ſubſtitutus ex poteſtate iuris, & ex mandato, & commiſſione Papæ gerere officium, forte ultra mentem ſubſtituentis, & ſicut per mortem Papæ non fuiſſet reuocatum tale mandatum uel commiſſio, ut not.Io.An.in c.ſi gratioſe, in nouella. Ita nec per mortem ſubſtituentis reuocetur ſubſtitutio ita uidetur mihi Federico prædicto ſaluo conſilio ſaniori cui me ſubijcio.

In Chriſti nomine amen. Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Beneficij manualis collatio monacho nouiter profeſſo facta per Abbatem an ſit uel eſſe debeat acceptanda.*

2 *Obedientia monachi an poſſit eſſe uituperanda.*

QVAESTIO CCLVIII.

1 FActum tale eſt. Quidam Abbas † monacho ſuo expreſſe profeſſo, quod eſſe debet de capel. mo.c.1. ad fi.in cle.j.paucos dies poſt ſuam profeſſionem commiſit & contulit quandam ipſius monaſterij eccleſiam manualem non habentem collegium, ſeu conuentum monachorum regendam & gubernandam. ¶Quęritur an ob hoc ſolum quod intra modicum tempus poſt profeſſionem, quam fecerat parum poſt ingreſſum, facta eſt dicta commiſſio & collatio, fuit ipſa collatio & cõmiſſio nulla uel etiam anullanda. Et argui ꝙ ſit nulla, extra de elec.officij. Sed contrarium eſt uerum, quod hac de cauſa nec nulla, nec annullanda, quia hoc nullo iure cauetur. Non ob. c. officij. primo quia cum ibi ille non eſſet inſtructus & ex poſt in regula monachali non potuit nec debuit ad regendum alios in regula monachali præfici in Abbatem, & hoc ſonat dum ibi dicit pro eò ꝙ antequam eſſet diſcipulus & cætera. ſed in caſu noſtro nõ præficitur eccleſiæ in qua habeat præeſſe monachis ſuis, ſed ut temporalia & ſpiritualia ipſius eccleſię regat quam etiã clericus ſecularis regere & gubernare poſſet.
2 ¶ † Item ſecundo non obſtat quia eidem monacho non eſt ad uitium uel defectum imputandum, ſi dictam eccleſiã regendam ſuſcepit, quia neceſſe habuit parere & obedire

dire mādat is Abbatis,ſed i c.officij nō cogebatut ſuſci-
pere nec ēt poterat arctari. Itē ibi ex petitione præcedē
ti præcipuè in electione erat præſumptio de præcedēti
ſymoniaca cōncione,quæ in caſu noſtro ex nullo & in
nullo præſumitur. ¶Præterea i caſu noſtro eſt alia ratio
quòd debet ceſſare præſūptio ſymoniæ qa nō eſt ueriſi-
mile quòd quis monacaretur ut haberet cællā à qua pro
libito uolūtatis ſui prælati poſsit omni die moueri & re
moueri.Sed ſi ꝓmouetur ad prælaturam eſt ibi aliqualis
præſūptio ambitionis,ut no.de æta.& qual.tuā,& quia
ad illā promoueri nō pōt ſine cauſa rationabili, uec re-
moueri,ut de ſta.mona.cap.2. ad fi. ¶Ego Federi. de Se-
nis minimus decretorū doc. cōſulēdo dico dictā colla-
tionē & cōmiſsionē ex cauſa ſupradicta,neq; nullā, ne-
que annullanda fore.In quorū teſtimoniū prędicta ma-
nu propria ſcripſi,& ſigillū meū appoſui colnetū. ¶Ego
frater Symō ſanctę Marię de Caſtro ſācti Martini dyoc.
Peruſij decretorum doctor prædictis aſſentio. In cuius
teſtimonium hanc ſubſcriptionem manu propria ſubmi
ſi,& ſigilli mei appoſitione firmaui.
¶In Chriſti nomine amen.Cōſilium Fede.directum.Hu-
gulino Pelloni,& ueritati manifeſte cædat opinio.

S V M M AE.

1 *Abbas ſolus an de iure cōi poſſit monachos ſuos renocare ad clauſtr. m,de eccleſiis & beneficiis manualibus.*

2 *Abbas cū ſuo Conuentu an poſſit aliquid ſtatuere in præiudicium ſucceſſorum.*

QVAESTIO CCLIX.

1 CAſus talis eſt poſito pro nō cōſtāti †quòd Abbas ſo
lus de iure cōmuni poſsit monachos ſuos reuoca
re ad clauſtrū de eccleſiis & beneficiis manuali-
bus ut probatur de ſta.regu.c.cū ad monaſteriū. §.
tales autē,& 12.q.1.nō dicatis,& colligit ex mēte,de ca-
pel.mo.c.pe.& ul. de cōfir.uti.porrecta,& i gl.de ſta.mo.
c.2.& ibi gl.i fi.& quod no.eo.ti.c.pe.§.ad hęc i gl.ſępius
dixi i cle.ad quod facit.18.q.2.nullā. Quęrit nūquid ſta-
tutū factū p Abbatē,& cōuentū nē ipſi Abbati ſoli liceat
reuocare dictos beneficiatos ad clauſtrū liget ſucceſſorē
cui ſtatuto nō autorizauit epiſcopus. Et eſt dicēdū quod
2 nō obligat ſucceſſorē,qa †abbas nihil i pręiudiciū ſucceſ
ſoris poteſt facere,ſine auctoritate epiſcopi,nec alienare
nec locare,nec ſtatutū monaſterij alterare,12.q.2.abbati
bus & quod no.ea.q alienationes.18.q.4. i uēditionibus
& quod nō ualeat.¶Addi.) ¶Sine auctoritate epiſcopi,te
net Inn.de cōſti.cū acceſsiſſet.& Cōpo.eo.ti. cū omnes,
& Archi.11.diſt.catholicarū,quia p ſtatutū tale deueni-
ret indirectè quod clauſtrales fierēt perpetui, quòd eſſet
cōtra iura ſ allegata.Ad hoc optime facit quod uo.de de
ci.c.3.i gl.pe.ubi no.quod Cōpo.facta per Abbatē & cō-
uētū nō trāſit ad ſucceſſorē ſi epiſcopus nō cōceſsit ego
multominus lex.Itē Abbas nō potuit ſibi legē imponere
à qua nō liceat ſibi recedere.ff.de leg.iij.l.ſi quis i pri. &
de pac.l.nemo.& de offi.preſi.l.legatus. Nec pōt epiſco-
pus à ſe adeò in periuriū abdicare,quin ſibi remaneāt ea,
quę ſunt iuriſdictionis epiſcopalis,ut le.& no.de do.pa
ſtora.& de cēſi.cū uenerabilis.Et ſi uellet abbas ſe obliga
re expreſsè quod monachus ſēper in certo loco remane-
at nō poſſet,ut no.Hoſt.qui cle.uel uo.ʿiſinuāte ſuper uer
bo ſubſtātia in fi.& Archi.poſt eū de offi.ordi.c.ulti. i gl.
ij.i fi. quia nulla pōt cadere obligatio inter ſeruū & do-
minū,ut ipſi dicūt,facit quòd no.de reg.iur.nō eſt obliga
toriū.lib.6.in mercu.de pręben.cum ſingula.eo.ti.in no-
uella.Sed poſito ſine pręiudicio ueritatis quod talis con
ſtitutio ualeat.¶Nunc quęritur cum Abbas eſſet ſyndicus
& Vicarius capituli ad reuocationes faciēdas.¶An ualeat
reuocatio facta per Abbatem qui reuocauit hoc modo.
Nos talis Abbas talis monaſterij talē ad clauſtrū reuoca
mus.Et eſt dicendū quod ualeat,quia quicquid facit Ab-
bas præſumptiuè intelligitur facere de cōſenſu cōuētus
dato quod nō apparet de cōſenſu cōuētus, donec per cō
uentū probetʳ cōtrariū,de his quę fi. à pręla. ca noſcitur,
& ibi ita uo.Inn.¶Preterea ubi Abbas diceret.Ego ſolus
uel tantūmodo Abbas,eſſet aliud. Nā aliud eſt dicere Ab
bas tantū,aliud Abbas. Nā in primo caſu excluditur capi
tulū,in ſecūdo nō caſus eſt de teſta.requiſiſti.Nā nomine
prelati intelligitur eccleſia.7.q.1.ſcire,& optimè facit de
reicri.edoceri.¶Pręterea cū pręceſſerit ſindicatus,& cō
ſenſus capituli nō pōt dicere cōuētus quod nō cōſenſit.
Itē nec ille monachus qui fuit reuocatus,q interſuit ſin-
dicatui de cle.nulli.lib.6.Itē i dubio debet pręſumi quod
Abbas uſus fuit oī iure,per quod melius res de qua ageba
tur ualere poſſet,de uerb.ſigni.Abbate ad finē,& ibi glo.
ad hoc optimè facit quod nō.Archi.de offi.dele. cū plu-
ries ī uerbo malitioſe.lib.6.ubi no.quod executor,q nō
pōt procedere ſine collega.Si proceſsit ignorās impedi-
mētū collegę ualet proceſſus, quia ueritate manifeſtata
credit optimè ueritati,de hoc dic ut no.per Ioā. And.de
reg.iur.c.eū qui lib.6.in mercurial.¶Nō ob.de offi.de le.
cū ſuper qua ibi expreſsè apparuit quod uoluit procede-
re ſine collega, cū ergō ſtatutū monaſterij reqrat duo.ſ.
Abbas facit de cōſenſu capituli,& hic pręceſſit cōſenſus
capituli,ſequitur quod nullū ſit hic uitiū,cū Abbas reuo
cādo nō expreſſerit,quod ſolus uel tātūmodo.¶Preterea
& hoc ualde eſt notandū, quando epiſcopus de cōſenſu
capituli,uel Abbas de cōſenſu cōuentus,uel pater de cō
ſenſu filij,uel maritus de cōſenſu uxoris, uel debitor de
cōſenſu creditoris,habet aliquid facere, tunc ille actus,
qui gerēdus eſt,cōcipiēdus eſt in perſona epiſcopi Abba
tis,patris mariti,& debitoris,nec eſt neceſſe,ꝙ ſi in ipſo
cōtractu dicatur,ꝙ talis de cōſenſu talis ſic fecit,ſufficit
enim quod tēpore cōtractus uel ante is cuius intererat
cōſenſit.Vnde ſi capitulū, uel cōuentus conſentiat ꝙ epi
ſcopus uel Abbas cōferat reuocet,& alia faciat,ad quę fa
cienda capituli uel conuentus conſenſus requirebat,non
eſt neceſſe ꝙ epiſcopus uel Abbas dicat noīe meo, & ca-
pituli,ſiuè cōuētus hoc facio quia hoc facere nō pertine
bat ad capitulū,uel cōuētū.Aliud enim eſt uēdere, aliud
uēditioni cōſentire.ff. de reg.iur. aliud unde ſi per annū
ante creditor cōſenſiſſet,ꝙ debitor uēdidiſſet rē obliga-
tā,poſſet uēdere,nec habet neceſſe in cōtractu uēditionis
exprimere de cōſenſu creditoris.Vnde bene notate,ꝙ ali
ud eſt dicere Abbas,& cōuētus habēt monachos reuoca-
re,& aliud eſt dicere Abbas habet reuocare de conſenſu
ſuorū monachorum,ut eſt tex.ne ſe.ua.c.uno li.6.& uide
quod ibi no.in nouella.¶Præterea nullo modo pōt nega
ri ab homine ſubiecto legibus & iuri,ꝙ poſito quod om-
ne ſtatutū ualeat,quod inſtitutio facta de domino nō ua
luit,quia inſtitutio de eo facta,fuit de beneficio nō uacā
te.i.anteq̄ reuocatio prædeceſſoris fuerit rata habita po-
ſito quod ratihabitio ualuiſſet. ¶Itē quia nō apparuit de
ſua expreſſa profeſsione nec factus ſacerdos infra ānū,&
ideo cū dominus cappellus nō haberet ius in eccleſia,eo
etiā non uocato,nec requiſito,nec citatò eccleſia per eū
poſſeſſa potuit alteri cōferri,caſus eſt dē præbē.licet epi
ſcopus lib.6.¶Tertio & ultimo quæritur Abbas cōceſsit
cuidam monacho expreſsè profeſſo quādā eccleſiam ma
nualem,non collegiatam,quæ conceſsio fuit facta infra
tres dies poſt profeſsionē.Quæritur nunquid collatio ſit
nulla,nullo alio impedimēto obſtante.Et eſt dicendum
quod nō eſt nulla,nec aliàs annullanda quia hoc non ca
uetur iure, ſufficit enim ꝙ ſit facta expreſſe ꝓfeſſo. ¶Non
ob.c.officij,qa loquitur de electo in Abbatē,qui dēt eſſe
expertus,& inſtructus in regula,ut poſsit alios in regula
erudire,& docere,& regere.Hic autē loquimur de eccle
ſia officio,uel adminiſtratione,ſub Abbate,quē monachū
recipre

recipere oportet uelit nolit,in cuius eccleſiæ uel admini
ſtrationis regimine nõ requiritur ꝙ ſit expertus ſicut il-
le,qui eligitur in Abbatẽ,nõ enim habet regere in illa ec
cleſia Conuentũ monachorũ ſicut in Abbatia. Præterea
Io.An.in c.officij,dicebat ꝙ ẽt in electo in Abbatẽ nõ ſta
bit autẽticæ ſed erit arbitriũ.¶Ego Federicus de Senis ſic
credo & cõſulo prout ſuperius cõtinetur.Sequitur addi-
tio ſuper uerbo ualeat ſine autoritate epiſcopi , quod ua-
leat ſtatutũ ſine auctoritate Epiſcopi, ut Ioan. And. poſt
Hoſtien.in nouella.de inſti.c.2.Lap.

¶Conſultatio Federici ad do.Ioannem.

S V M M AE

1 *Literæ Monitoriæ,Præceptoriæ,& executoriæ multũ dif*
ferũt & an habẽs Monitoriã poterit uti compulſione.
2 *Verbum inducas,in quo differat à uerbo moneas , & an*
includat compulſionem.

QVAESTIO CCLX.

PRimo quæritur. Do.Pa. commiſit cuidam Abbati ut
moneret & induceret.B.ut dimitteret talem eccle-
ſiam.Modo quæritur an ille Abbas poſſit compelle
re iſtum.B. ut dimittat eccleſiam de ſignificatione
1 uocabuli nõ uidetur.Item†ſtilus curiæ eſt, ꝙ quandoque
dat literas Monitorias, quandoq; Præceptorias,& quan
doque executorias.Si ergo per Monitorias committatur
compulſio ad quid daretur executoriæ. Et iſte ſtilus pro
batur extra de reſcrip.cõſtitutus c.capitulum.& c. ex in
ſinuatione. & c. ſeq. & hoc tenet Ber. & Hoſt. poſt eum
de conceſ.præben.c.cum noſtris in ſi.Archi. diſputat de
hoc , ſed non firmat pendentem . extra de præbend. ſi
pauper clericus libr . 6. & ibi ſatis de hoc in nouella.
¶Secundo quæritur,comparet coram illo Abbate & pro
ponit plures exceptiones,& defenſiones iſte B.ueras i fa
cto & legitimas in iure.Modo quæritur an dictus Abbas
ualeat ſuperſedere, nec de negligentia ualeat notari.Vi
detur mihi ꝙ ſic extra de reſcrip.ſi quando,cum ſua ma-
teria.& de offi.deleg.ex parte 2. Tertio quæritur iſte.B.
appellauit a mandato iſtius Abbatis abſente ipſo Abbate
& in remotis exiſtente,& appellauit puta coram ordina
rio,tanquam publica perſona.modo uenit quidam ad cu
ius inſtantiam ille Abbas fecit illud præceptum,& corã
ordinario petit appellãtem compelli ad exigendum co
piam illius appellationis,appellans non uult dare dicẽs
quamdiu non proſequor appellationem ipſum inſtrumẽ
tum eſt meum proprium , ſi proprium ergo non teneor
edere , ſed ſi appellationẽ proſequor & utar inſtrumẽto
appellationis tunc teneor edere,quia factum eſt commu
ne.Item appellans poteſt pœnitere & renunciari appel-
lationi,ut in l.ſi quis libellus.C.de ap.Item ſiue teneatur
dare ſiue non,hoc pertinet ad iudicem appellationis,ad
quem negocium eſt cum omnibus ſuis acceſſoriis tranſ
latum de appe.dilectus.in ſi. Et ſi qua iura ſunt , quæ in-
nuunt quod appellato faciẽda eſt fides de appellatione,
& de delatione,& termini præfictione , habent locũ qñ
appellans uigore ſuæ appellationis aliquid petit contra
appellatum , ut ergo appellans ſe non poſſit excuſare,
æquum eſt , ut appellatus habeat copiam appellationis.
¶Sed ſi appellans non uult proſequi & proſecutionem
differre infra terminum datum a iure , quomodo poteſt
appellatus appellantem cogere ad exhibendum ſibi ſuũ
proprium inſtrumentum,appellationis.Quarto quæri-
tur,teſtator reliquit unum prædiũ eccleſię.cũ hoc one-
re,ut ſingulis annis tali Conuentui exibeat unam procu
rationem.Illa eccleſia acceptauit relictum,& aliquo tẽ
pore dedit procurationẽ, modo non uult dare . Quæri-
tur qua actione , uel quo remedio poſſit ille conuentus
cõſequi illam procurationem,quia nec realis nec perſo
nalis actio uidetur ſibi quæſita. Et an hæredi teſtatoris
ſolummodo competat actio,ut illa eccleſia ſoluat onus.

¶Reſponſio do.Ioannis de Regio.

¶Super primo articulo mihi uidetur ꝙ quamuis in hoc
uarie ſcribant Doc.ꝙ in uerbo inducas includatur com-
pulſio , & ꝙ iura quæ adducit Archi.pro hac parte ſunt
2 ualidiora. †Et ſi ita non intelligeremus,uerbum inducas
non plus importaret quam moneas,ꝙ ita ſuperfluum di-
ceretur , ꝙ non eſt concedendum ut 23. q.1.ſic enim. Et
quamuis ibi non exprimatur cogas per cenſuram eccle-
ſiaſticam, intelligitur.ut no. Inno.extra de uer.ſign.abba
te io ſi.Nõ ob.ꝙ de ſtilo dicitur , quia quandoque primã
uice dantur executoriæ,& ita hodie ſit,ad hoc facit quod
no.in c.ex inſinuatione,ut patet in c. conſtitutus.& talẽ
cui hæc committerur ibidem intelligit Archi.Super 2.ar
ti.uidetur mihi,ꝙ propoſitis talibus exceptionibus,talis
executor habet ſuperſedere ut uulgariter tractant doct.
utriuſque iur.¶Super tertio articulo uidetur quod copia
appellationis non ſit danda,niſi appellans ipſius effectũ
proſequatur,ad hoc extra de elec. cauſam. in clemen.&
ꝙ no. Archi. eo.ti.ſtatuimus,li.6. ¶Sed oppoſitum uide-
tur quia appellationes ſunt acta , quia adinuicem perti-
nent,& acta etiam propria exhibenda ſunt,etiam ex cau
ſa ſaltem ad hoc quod no.Inno.extra de arbi.c.1. Vnde
cum hæc poſſit eſſe cauſa ut deliberare poſſit ergo &c.
Et credo ꝙ hæc petitio poſſit fieri coram ordinario ap-
pellãtis,ꝙ probatur.Petitio æditionis ſit officio iudicis,
ꝙ principaliter intentatur ut l.ſi quis ex argentariis.§.ex
hoc ædicto,quod officium uim habet actionis. Et actio-
nes ordinariis reorum intentatur. Cæterum ſi ipſa ædi-
tio peteretur officio principali, ſed non incidentali, &
mercenario tunc haberet fieri coram iudice appellatio-
nis, cum habeat exerceri ubi & quando principale.ut C.
de pol.l.4.& ſic debet intelligi quod ſuperius dicitur.
¶Super quarto articulo dato quod hæres nullam habet
actionem,quia non eius contemplatione relicta eſt pro
curatio,ſed cõuentus habet actionem ex teſtamento con
tra eccleſiam,quæ agnouit legatum prædii,quia non di-
recto ipſi conuentui ſiat relicta procuratio ab herede
ſed a legatario in ui modi,ut patet. C.de his quæ ſuo mo
do uel condi.re.l.2.etiam ſi plus ſit in procuratione,quã
in prædio, conſueuit tractari.ff.de leg.2.l. imperator. &
d.l.2.in fin.

¶Federicus quærens.

S V M M AE .

1 *Defenſor cauſæ alienæ an & qua caſu non repellatur a*
iudicio,uel reprobetur.

QVAESTIO CCLXI.

AGitur rei uendicatione contra Titium poſſiden-
tem fundum.Sempronius actor Titii non ſolum
1 uult adeſſe liti.†ſed uult remouere dictum Titiũ
a defenſione.Actor uero dicit, quòd licet Sem-
pronius poſſit adeſſe tamen nihilominus uult cauſam
porrigere cum Titio qui habet facultatem reſtituendæ
rei. Scribite ubi not. materia. De hoc poteſt colligi pro
& contra ex gloſſ.Inno. poſitis de re iudi. cum ſuper. Et
conſueuit eſſe una gloſſ.de hoc ff. de nego.geſt.liberto.
§.ultim.

¶Reſponſio Iacobi de ſancto miniato.

¶Hæc gl.falſa eſt. Et contrariũ no.& melius in l. Salomonẽ ẽ
de ſolu.Sed fateor quod poteſt eãe adeſſe, & probationẽ
facere , & omnia facere tanquam particeps cauſæ. Non

tamen

tñ cõls ꝯtra Titiũ cõſiſteret. Et ſic loquit. l. uẽditor. ff. de iudi. & ſic intelligitur gl. poſita. C. ubi ĩ rẽ ac. l. j. ubi hęc materia plenè tractatur ꝑ Cyn. Et hæc eſt communis, & meo iudicio uera opinio, licet alij aliter ſentiant.

¶In Chriſti nomine amẽ. Rñſio do. Federici ad thema ex reſponſione comprehenſum parum poſt doctoratum.

S V M M AE.

1 *Atteſtationib. publicatis ſuper eodem c. uel directè contrario quare non recipiantur noui & antiqui teſtes.*

QVAESTIO. CCLXII.

Viſis & diligẽter recẽſitis tex. & gl. in c. cũ clamor, extra de teſt. cũ præcipue ꝙ ibi no. Hoſt. poſt gl. Inno. & ꝙ ibi apoſtillat do. Ioan. An. ſuꝑ uerbo aliorũ, & quod ipſe notauit in cõmento decre. fraternitatis de teſti. ad fi. ꝙ no. Ber. in c. cum cauſam in fi. e. ti. Et cõſiderata rõne, quã reddit conſtitutio nouiſsima Clemẽtis in ti. de teſti. quę incipit teſtibus ſi bene re
1 colo, ꝙ †regula eſt, ꝙ publicatis atteſtationib ſuper eo. c. uel directè ꝯtrario, nõ poſsint recipi noui & antiqui teſtes ꝑꝑ timorẽ ſubornationis, & iſta eſt cã præcipua. Eſt & alia cauſa ut euitetur infinitas, ut dicit Io. An. in dicto cõmento. Iſta regula fallit in multis caſib. quos enumerat Hoſt. in d. c. cũ clamor. & Io. An. in d. cõmento, inter quos uidetur ille qñ, ſ. iudex procedit per officiũ. Circa ꝙ ſciẽdũ eſt, ꝙ interdũ iudex ꝓcedit ex puro & mero officio ſuo, nullo proſequẽte uel proueniẽte uel adiuuãte officiũ inquiſitionis. ¶Interdũ procedit aliquo proſequẽte & promouẽte inquiſitionẽ puta cuius intereſt. In primo caſu uř ꝙ publicatis atteſtationibus poſsit iudex antiquos teſtes repetere nõ ut addãt ꝗa detegerẽtur periuri. Add. j. ¶Sed ut declarẽt dictũ ſuũ, ut in c. cũ clamor, & ꝑt nouos teſtes recipere, ut i d. c. cũ clamor. Nec ob. publicatio teſtiũ ꝗa apud iudicẽ examinantẽ ſꝑ ſunt publica teſtiũ dicta, aliàs ſequeretur, ꝙ examinato uno teſte, cuius dictũ iudex nouit, nõ poſſet ulterius alios examina-
4 re, ꝙ eſt falſũ. In ſecũdo uerò caſu, quãdo. ſ. aliquis cuius intereſt proſequitur inquiſitionẽ tanꝗ pars, & in ipſo inquiſitionis ꝓceſſu, aliquid fecit tũc perinde cẽſendum eſt, ac ſi ibi eſſet actor & reus, ut, ſ. publicatis atteſtationib. ſuper eo. c. nec noui nec antiqui teſtes, uiſi ut declarãt ſunt producẽdi, & hoc ſentit Hoſt. poſt Inn. in c. clamor, & optimè facit ꝙ no. ipſi Hoſt. & Inn. de accu. cum oporteat ad finẽ. & ibi dicũt, ꝙ ſi excõicatus impetrauit reſcriptũ, inquiſitionis excõicat repulſo nihilominus iudex ex ſuo officio ꝓcedit, niſi excõiatus tãquã fuiſſet nominatus in reſcripto. Et in multis iuribus articulus diſtiguitur. An iudex ꝓcedit ex puro & mero officio. An uero aliquo proſequẽte exẽplum c. qualiter & qñ infra de ac. in j. glo. circa mediũ. Vnũ tamẽ nõ eſt prætermittẽdũ, ꝙ dicit Hoſt. in c. clamor, ſ. quod quãdo iudex procedit ẽt ex ſuo puro officio, & aliquos teſtes recepit & eos publicat, & demũ dicẽs ad plenũ ſibi nõ cõſtare. Iterũ examinat alios, & reddit ſe ſuſpectũ, & põt ab eo merito appellari. Nõ curaui allegare ſi multis mittã uobis apparatũ Hoſt. reduco tñ uobis ad memoriã quòd no. Inn. i c. cũ clamor, ad fi. & tũc demũ antiqui teſtes ſunt repetendi, quoniã eorũ dictũ adeo eſt obſcurũ, quòd nullũ habet intellectũ, tũc benignior intellectus recipiẽdus eſt, uel cõtra ꝓducẽtẽ faciẽda eſt interpretatio, ut in c. in præſentia de ꝓbationib. põt teſtis declarare dictũ ſuũ poſt publicationẽ. ut ff. de teſt. hæredes. § ſi quis poſt. & §. quod uero quis obſcuræ. Sequitur additio ſuper uerbo periuri. Nõ uideť quod addẽda ſint periuri, quia poſſunt nũc recordari, de quo tũc nõ recordabãtur, ut not. eo. c. cum cauſam. i. in gl. ult. & c. cum cauſam ij. in glõ. ij.

¶De monacho tranſlato ad aliud monaſterium auctoritate apoſtolica nunquid poſsit ſine licentia Papæ ad primum redire.

S V M M AE.

1 *Monachus auctoritate Papæ ad ſecundum Monaſterium tranſiens, an abſque eadem auctoritate poſsit poſtea ad primum recipi.*

2 *Eccleſiaſticorum facultatibus amotis poteſt eorum numerus augeri.*

QVAESTIO CCLXIII.

Præſuppoſito quod in redditu iſtius monachi de ſecundo monaſterio ad primum, non ſint ſeruatæ omnes ſolemnitates, quæ alias ſeruari debent in
1 tali receptione, de hoc ſolum quęritur, an† quia nõn rediit auctoritate apoſtolica ad primum, de quo primo ad ſm auctoritate eadem fuit translatus, teneat redditus necnè, & ꝙ non teneat, faciũt iura & rationes prudẽter pro hac parte allegata, ſed ꝙ teneat receptio uidetur poſſe probari. Circa ꝙ ſciendum eſt, ꝙ quando Papa concedit, uel confirmat uel confert alicui aliquod priuilegiũ, beneficiũ, uel rẽ aliquã nõ eſt intentionis ſuæ tollere ius cõc, quod cõpetit ordinario loci in perſonã illam, uel illud beneficium. Hinc eſt ſi Papa contulit mihi beneficium, potero illud renunciare in manibus ſui ordinarii, nec non permutare, & etiam illo beneficio ex cã priuari, ad hoc de ma. & obe. per tuas de relig. do. c. 2. de priui. paſtora. cum ſim. ſed ſi nolo impugnare collationẽ uel confirmationem Papæ eo prætextu quod non ualeat ita quòd ſit ſubreptitia, ita quod qõ ſit de iuribus ipſius collationis uel confirmationis, de hoc non põt cognoſcere inferior à Papa, & ſic intelligitur de iudi. cũ ueniſſet, de confir. uti. uel inut. c. 1. & 2. Quid ergo ſi præsbyter de ſimplici fornicatione accuſatus, & conuictus Papam fuerit a ſuo beneficio remotus nunquid eꝑs poſt peractam pniam poterit cum illo ad illud uel aliud beneficium diſpẽſare, certè ſic, ꝗa Papa illum remouendo uſus fuit iure cõi, & eius poteſtatem ſolitam ordinario loci reliquit. Vnde minor contra ſniam maioris non dat reſtitutionẽ nec diſpenſat, & ſic intelligitur. ff. de mino. l. minor autem, & in conſtitutione cle. de ele. c. 2. in prin. Sed quando eꝑs diſpenſat cum ſornicario poſt pactã pniam, & confert ſibi antiquũ & nouũ beneficiũ, hoc nõ uenit directe cõtra ſnĩa Papæ, ſed iſte presbyter ex nouo iure inhabilitate ſub lata ad bñficium promouetur, unde & ꝗ iurauit beneficium non repetere, ex nouo tamen iure põt illum recipere de renun. c. 2. cum ſi. Et ſi Papa certum numerũ in eccleſia confirmauit intelligitur ſolũ ius cõe.
2 Vnde† auctis facultatib. põt augeri numerus de conſt. cũ M. & ibi per gloſſ. Per Compo. Ex his rationib. uideretur dicẽdũ in caſu noſtro, ꝙ quãuis auctoritate apoſtolica eſt monachus de primo monaſterio ad ſm tranſlatus, & ſic omne ius amiſerit, quòd ſibi competebat in primo. ex nouo tamen iure & noua receptione primum monaſterium poſſet repetere, ad hoc de renun. c. poſt tranſlationem ante medium. Veruntamen poſſet hic ſubtiliter diſtingui an tranſlatio fuerit facta intuitu perſonę an intuitu Monaſterii. Si intuitu perſonæ iterum ſine auctoritate apoſtolica poſsit redire, & ſic intelligantur iura pro hac parte allegata. Si uero intuitu Monaſterii ut in caſu noſtro factum uidetur fuiſſe, ſubdiſtingue. Quia aut certum eſt quòd ceſſat illa cauſa propter quã facta fuit tranſlatio, & tunc poſsit redire, aut dubitatur, & tunc ſine Papę licentia contra tranſlationem factam auctoritate apoſtolica non ueniatur ad hoc prædictum. c. poſt, ad idem de off. ordi. c. ordinarii. lib. 6. & de iudi. c. cum ueniſſet ſaluo ſemper conſilio meliori.

SMV-

S V M M AE.

1 *Iuramentum prædeceſſoris an ligare poſſit ſucceſſorẽ : & an iuramentũ quo quis renũciauit nihilominus obliget.*

2 *Statuens cum iuramento, an ſtatuto annihilato, uel reuocato non obſit iuramentum.*

QVAESTIO. CCLXIIII.

SI canonici qui ſunt hodie non iurauerunt ſeruare ſta
1 tuta eccleſiæ, certũ eſt q̃ † iuĩm ꝑdeceſſorum nõ ob
ligat pñres canonicos, nã qui non iurauit non põt
periurare, ut in q̃one Ber. Brix. quæ incipit Floren-
tini fecerunt pacẽ cũ Bonon. Item ille qui iurauit in ſua
prima inſtõne, & renunciauit, & iterum receptus eſt non
eſt ligatus ſuo iuĩo antiquo, ut patet in his quæ le. & no.
de ele. uenerabilem de not. ope. nun. c. 2. de ſymo. ex Inſi-
nuatione, & de renun. cum inter cum ſi. Item auctoritas
Vicarij non ui ſufficere ad ualidandum ſtatutum canoni
corum, & collatio præbendarum ẽt ſi ad epm ſpectarent
non tenderent in uicarium de off. ui. c. ul. li. 6. & ſic legẽ,
dicere uel auctoritatem impartiri non põt in his, quæ ad
ſuam iuriſdictionem non pertinent. Sed poſito pro con-
2 ſtanti q̃ † ſtatutum tenuiſſet, & canonici, qui nũc ſunt iu-
raſſent, ſi tamen cauſa ſubeſt, puta quia redditus eccleſiæ
poſſunt plurib. ſufficere competenter poſſunt tollere ſta
tuium cum auctoritate epi. Et ſublato ſtatuto tanquam
principali ſublatum eſt iuĩm tanquam acceſſorium, nec
poſſet tale iuĩm licite obſeruari in præiudicium diuini
cultus, ad hoc de cõſt. c. pe. & de inſti. cum ueniſſet, & de
iureiu. ſicut noſtris facit q̃ not. 11. di. in his. Immo poſſet
attentari q̃ ſi facultates eccleſiæ excreuerunt poſt dictũ
ſtatutum, q̃ ipſo facto receſſum eſt a numero ut no. clare
Compo. de conſtit. cum M. debet intelligi. c. dilecte de
præb. quòd uidetur contradicere. ut not. Hoſt. utrobique
Supradicta ſunt uera ubi canonicorum receptio & colla
tio præbendarum ſeu aſsignatio portionum pertinet ad
canonicos tantum uel capitulum, & prælatum, quia tunc
poteſtas prælati tranſit eo mortuo in capitulum, ſecus ſi
ad ipſum Priorem tãtum pertinet, ut ne ſe. ua. c. ul. eo. tit.
c. uno. lib. 6. eo. lib. de iudi. c. 1. Nam tunc oportet ſucceſ-
ſorem expectari, & ſic in effectu concordat cõcluſio præ
cedenti conſultoris. Ego Federicus de Senis nunc actu
Peruſij legens in iure canonico prædicta proxima ſcri-
pta propria manu ſubſcripſi. & ſic conſulo. in quorum
teſtimonium &c.

¶ Federicus de Senis loquitur do. Io. de Paglia.

S V M M AE.

1 *Fratres Prædicatores an poſſint habere proprium in communi.*

2 *Verbum habere in conſtitutionibus Papalibus per ſepè ſumitur pro tenere.*

QVAESTIO CCLXV.

QVando remittetis hoc ſero librum declaretis iſtũ
1 paſſum † licet prædicatores poſsint hẽre propriũ
in communi ex regula tamen ex cõſtitutionib.
non uidetur poſſe habere. Et iſta uidentur parta.
in c. unico. §. confirmatos de reli. do. lib. 6. Item conſtitu-
tiones ordinis approbata a Papa papales uidentur, quia
omnia noſtra facimus quib. auctoritatem noſtram im-
partimur de præb. ſi apoſtolicæ. lib. 6.

¶ Reſponſio do. Io. de Paglia.

¶ Præallegatis. §. confirmatos, non æquiparat conſtitu-
tiones regula qa de cõſtitutionib. non facit mentionem
immo dicit profeſsio, ſiuè regulæ quælibet quorum una
exponit aliam ſm Io. Conſtitutiones autem fratres præ-
dicatores non profitentur. Nec ob. q̃ ſubdit gl. ſicut eſt re
perire in fratrib. prædicatoribus, & minorib. quia. ca. oi-
mis q̃ allegat non dicit illud, uel põt dici q̃ cõſtitutiones
nõ prohibeãt eis niſi ſolam poſſeſsionem rerum immo-
bilium, non aũt dominiũ rerũ in cõmuni, ſicut apparet
de facto, quia faciunt ſindicos, & procuratores ſuo noie
ad petendum hæreditates omnes relictas, quas oõ tenẽt
ſed proprio nomine conuentus eorum uendunt, & ꝓtiũ
ſuis applicant uſibus quæ non competunt niſi dominis.
uide q̃ no. in Specu. de ſta. mo. uer. 4. Præterea quantũ ad
ius non uĩ cõſtitutiones papales quia poſſunt ab eis mu-
tari & mutantur quotidiè, uel ſi cõceduntur papales, nõ
inhibent niſi retentionẽ talium rerum non acquiſitionẽ
dominii ſicut uĩ notare Arch. in prædicta gl. ſuper uerbo
acquirãt, ubi dicit q̃ talibus ꝓhibetur acquirere ut reti-
neant, ſed non ut uendant & in eorum eleemoſynas con
uertant, ad hoc facit tex. prædicti. §. qui dicit redditus
2 uel poſſeſsiones habere. † q̃ habere intelligẽdum eſt pro
tenere ſecundum unum modum exponendi, habetur. ff.
de uerb. ſignifi. habere maximè cum conſuetudo eorum
hoc exponat, cum tales res ſicut hæredes Conuentuum eo
rum nomine uetant.

¶ Conſultatio Federici ad do. Io. de Paglia.

S V M M AE.

1 *Subſtitutio pupillaris an moriente pupillo ante patrem euaneſcat.*

2 *Inſtitutus in re certa habetur pro legatario.*

3 *Pupillæ hæredi inſtitutæ in re certa poteſt pupillariter ſubſtitui.*

QVAESTIO CCLXVI.

REſcribatis mihi ſi regula eſt, q̃ † ſubſtitutio pupilla
1 ris euaneſcat moriente pupillo ante patrem Gl.
innuit q̃ ſic C. de cadu. tollẽ. l. una. §. pro ſecun-
do in gl. immo quandoque.

¶ Io. Paglia.

¶ Dico q̃ regula eſt quæ nunquã fallit, uidelicet q̃ euane-
ſcat, & eſt caſus. l. quod ſi filius. ff. de cap. & poſt li. re. ſm
do. Dy. & ita eſt uerum, dum dicit ibi litera, nihil eſt q̃
de ſecundis tabulis quæri poſsit.

¶ Federicus de Senis.

¶ Videatis ſi uultis mutare ſnĩam ueſtrã quia iſta pupilla
non fuit hæres uniuerſalis, ſed inſtituta in re certa, & ali
2 us fuit uniuerſalis, hoc dico qa † inſtitutus in re certa ha-
betur ꝓ legatario ut. C. de her. inſti. l. quoties, & dictũ ſ. q.
215. poſt nu. 1. Tamẽ caſus uĩ eſſe quod pupillæ i re certa
inſtitutæ põt pupillariter ſubſtitui ut x. de teſta. c. j. li. 6.

¶ Io. Paglia.

3 ¶ Dico q̃ † pupillæ quãticũq; hæredi inſtitutæ in re certa
põt pupillariter ſubſtitui, cum qa ſm doc. eſt hæres, licet
alius ſit inſtitutus in uniuerſo. & l. quoties intelligitur in
extraneo. & fuit intellectus Mar. ſyll. ar. l. filium. §. legata
de legata. ꝓllã. & ꝑ iura aut. ut cũ de ap. cog. §. aliud quo
que capitulũ inutiliter ꝓuiderãt. ¶ Præterea iſta uerba nõ
ſunt neceſſaria qa pupillaris ſubſtitutio fit ẽt in exhære-
dato ut l. j. §. ſubſtituere de nulg. ſubſti. §. non ſolum inſti.
de pupi. l. ſubſti. Quare non muto ſententiam.

¶ Io. de Bohemia ſcholaris Peruſij loquitur do. Fede.

S V M M AE.

1 *Sacerdos quo caſu celebrans incidit in pœnam canonis.*

2 *Excommunicatum ſciens ſed occultum an eum uitare teneatur.*

3 *Sacerdos celebrans coram non nominatim interdictis an ſit irregularis.*

QVAESTIO CCLXVII.

AD ea quæ nuper legendo decr. is qui de ſentent.
excõmn. li. 6. altitudinem conſiderationis ſubti-
liter ueſtra recitauit paternitas mea imbecil-
litas intellectus nondum potuit eleuari. Dixi

ſis

1 ſis.n.recitando gl. 3.q † ad hoc vt celebrans incidat in pœnā iuris requiri, ꝙ hi corā quib.celebrat,vel ſint publicè excōicati,vel nominatim interdicti,cui à ludice vr quod ibi no.Arch.de eo qui ſcit locū interdictum &c.& fortius no.in clem.grauis in gloſſ.occultum de ſent.excōi.ſed mihi vr ꝙ fortitet obſtat dicta decr.is qui.& decre.epōrum.de priu.li.6.i ver.ſcienter,ꝙ vtrobiq; ponitur,p qđ vr.ꝙ requiratur tm̄ ſciētia in celebrāte. ꝙ opti mè probāt alia iura in quib.nulla fit mentio excōicati de poſt.pl.c.1.de cle.exc.mi.illud quæ iura ſe referūt ad ſciētiam celebrantis tm̄,vel quod ſcire potuit. & maximè in decre.illud.in ver.licet.vbi non iudicatur oīno inculpabilis ex quo plenè nō ſciuit.Vnde à contrario ſi omnino ignoraſſet oīno inculpabilis iudicatus fuiſſet.¶Addi.1.

¶Sed iſta iura loquuntur de excōicatione ipſius celebrātis.nos loquimur de excōcatione illorū in quorū præſentia celebratur.¶Item ſi excuſatur is, qui ſe ſcit non ligatum,& celebrat,qui tū diſpoſitione iuris tanquā ligatus ɔcipitur euitari,vt in caſu decr.licet de ſen.exc. libr.6.& ibi not.Arch.ſuper verb.vitari.à ſimili excuſatur ille qui celebrat coram eo quē ſcit ligatū quāuis ab alio non vitetur inducendo caſum mutatum a contrario. Addi.2.

2 ¶ † Sed non eſt ſimile quia dum aliquis ſit ligatus quantūcunque occultus debet abſtinere,ſed aliū excōicatū occultū in publico vitare non dēt,vt de ſent.exc.cū non ab homine.¶Itē publicatio & denunciatio nō fiunt niſi vt certificentur ignorantes.cum ergo tales ſciant ut præſupponitur quo ad eum talia nō ſunt neceſſaria.de reg.iu.eū qui li.6.¶Item comparādo excommunicatum,& locum interdictum qualiter uidetur hoc terminatū per ea quæ no.in prædicta decre.grauis glo.iij.ad fi.ubi uidetur recedere gl.ab opinione Archi.Item quia iſte ſciens nalet ue re contēnere,ideo uerè ligetur ſacit de ſen.exc. per tuas. itē beuefacit de coha.cle.& mulie.ueſtra.nā & tales ſunc uitādi quis penè occulti ut uerecūde rubore pſuſi ad uiā iuſtitiæ attrahātur ut de ſen.excom.cum nō ab homine.

¶Federicus impugnans reſponſionem ſcholaris.

¶ De poſtu.præla.c.1.ubi fuit publice interdicti ſniam promulgata.& ibi de cle.ex.mi.c.illud.ibi non loqtur de ſciētia illius de quo uitando tractamus, ſed ſcientia ipſiuſmet qui celebrauit.Vnde q̄tum ad eum ſatis publica eſt, poſito ꝙ alij ignorent.Non reſpondiſtis ad c.t.de ſepul. ſuper uerbo nominatim in cle.,p quo dicto facit c.conſti. de ſen.ex.c.2.ibi nōnulli quoque. Dico ergo ꝙ ſi aliquis in loco nō interdicto celebrat præſentib.interdictis cuius interdicti ſnia apud concelebrantes uel cōiter nō eſt publicata rei euidētia uel alio mō,non vr incidere in pœnā iuris quia talis uiſitatio eſt proditio criminis occulti.

¶Sequuntur uerba ſcholaris.

3 ¶† Non ſic caute dixiſtis in cathedra.ſed dixiſtis qđ celebrans coram centū bononien.nō eſſet irregularis ea quo nō eſſent nominatim interdicti.Circa interdictū ui detur ſimiliter ſufficere dato qđ nō ſint nominatim interdicti: nam ſi in talibus expreſſis in decre.alma.excuſatur ab irregularitate is qui celebrat in eccleſia non interdicta coram interdictis non nominatim ut ubi uidetur,à côtrario qđ extra illos dies in eccleſia non interdicta nec ſita in loco interdicto coram eis celebrari non poſſit.Nam cum decre. alma habilitare tm̄ interdictos quo ad dies ibi expreſſos nec aliquid immutat circa eccleſias.tum ēt ſi illis dieb. ſi eccleſiæ eſſent interdictæ in eis celebrari nō poſſit ut ibi per Arch.Non curo diſtinguere an in eccleſia in qua admittuntur ſit in loco interdicto necnè.Permiſſum igitur in illis caſibus extra eos non attemptetur.facit eo. decre.in fi.Vnde ſicut non interdicti non admittuntur in loco interdicto per clericos ibidem licite celebrantes de priui.licet ſic interdicti non admittuntur in loco non interdicto per ibidem celebrantes.nec etiam ibi aliquid dicitur de nominatim interdictis.& decre.alma uidetur intelligenda de non nominatim interdictis.ut ibi probatur in §.in feſtiuitatibus in uerſi.ſi tñ decre.j.de priuile.c.1.in cle.in ſuo caſu procedat.¶Ad ultimum arg.non curo reſpondere.ex quo gl.ab eo uidetur recedere ut ſupra dixi quæ ēt ſatis de diuerſo caſu loquitur.¶Ad gl.occultū poſſet dici,ꝙ ibi excuſatur pp ſcandalum ut probatur in gl.ſinali ſed hic non ut ſatis facit decre.cum non ab homine de ſen.exc.ibi allegata.quę tamen approbare uidetur cōtrariū.Nam & ſi ſibi ſoli eſſe eum conſtat excōicatum ipſum tenetur uitare priuatim quantum poteſt ſine ſcandalo aliorum.Cum ergo celebrare ſit uoluntarium igitur abſtineat.alias locus ſit pœnæ hoc optimè probat quod no.per Arhi.in dicta decre.grauis in gl.iij.Et multū ponderat uerbum ſoli quod ibi habetur.Nā per hoc uidetur quod ſi conſtaret ēt tribus vel quatuor uel ēt pluribus ꝙ tunc ēt in priuato eum teneretur uitare licet tamen non poſſet dici ex quo cōſtat quatuor uel quinque ꝙ pp hoc ſit publicus.Item illa decre.duo uidetur iſti interdicere. Primo quia quādo ſibi ſoli cōſtat de excōicatione,ꝙ tūc in priuato & priuatim eum debet uitare. Item ſecūdo qđ cum hoc ēt alijs coſtat,quod ex tūc iuberet eum in publico uitari . Vtroque ergo caſu locū habeat pœna. optimè facit quod no.de pæ.c.1.in cle. in glo.antepe.in fi.Et reſero me ſemper ad actum celebrandi. quia in alijs actibus publicis ī quibus ſibi haberet cōicare cū alijs qui nō dependerent a ſua uoluntate ſimpliciter fateor quod habet locum Dy.gl.& decre.cum non ab homine.

¶Federicus de Senis.

S V M M Æ.

1 *Debitore abſente non quæritur pacti exceptio:& quòd confeſſio facta abſente parte non præiudicat.*

QVAESTIO CCLXVIII.

IN I.poſtq̄. C.de pac.no.ſpāle in odiū litiū in l. tale. ff. e.ti.fuit debitor præſens.in l.non ſolum.ij.ff.de.li.le. 1 in gl.ut ſi dixiſſet dicitur quod † ſi debitor eſt abſens non quæritur pacti excepio . ſecus in teſtō. Et generaliter traditur,ꝙ confeſſio facta abſente parte non præiudicat.ut in l.ul.ff.de interro.acti. Vnde ſi Martiuus dicat.erga Ioannem.Ego mutuam Petro cētum ,& habeo cartam de.cc.durum uidetur quod ipſi Petro quæratur exceptio.reſcribatis.

¶Reſponſio domini Franciſci de Monte Alcino.

¶Non eſt dubium ꝙ ut quæritur ius agendi uel excipiendi ex pacto directè neceſſarium eſt,ꝙ ipſe uel alia mediā pſona ſit in præſentia mediante qua,tale ius transfear.ut l. j.cum l.ſe.ff.de pœnis.Sed hoc obtinet in pacto expreſſo,ſed in pacto tacito dicunt q̄dam quòd non requiritur præſentia perſonæ ut d.l.poſtq̄.& l.ſi creditores.C.de pœnis.Alij quòd doli excepio naſcitur.Et ita uidetur intelligere.gl.in l.non ſolum de li.le.Sed in caſu noſtro ſi ſic cōfiteatur creditor in abſentia debitoris ubi nō eſt rō tacita nec expreſſa conuentio licet non naſcatur pacti exceptio naſcitur doli.Et ita dicitur in gl. per uos allegata ibi. & abſit debitori non pacti ſed doli quæritur exceptio. Et illa uidetur communis opinio.

¶Franciſcus de Monte Alcino.

S V M M Æ.

1 *Sententia poteſt eſſe pro parte condemnatoria & pro parte abſolutoria.*

QVAESTIO CCLXIX.

1 CIrca primū punctū ſine dubio † in partem debuit abſolui,& in parte cōdenari.nec ſi facta fuit cōdenatio in parte & tacuit in aliā pte,ualet ſnia in alt quo ipſo iure ſm uerū intellectū. & ita no.in l.qđ apud.§.itē quæſ ff.de doli exc.& l.j.ſi aduerſ.rē iu.i gl.& no.

Dy.inſti.de act.§.ſi minus.Item q̃tum ad ſm punctum ſi
error calculi eſt expreſſus in ſnia nunquid annullatur to
ta ſnia an ſolum in quod arratum eſt.Gl.C.de reind.l.ij.
tenet in eo qđ erratum eſt.Contrariũ eſt ipſa ueritas quę
optimè confirmatur per glo.i. in fi.ff.de iuriſdi.omni.iu-
di.& ita cõiter tenetur.ar.l.in hoc iudicio.C.fam.erci.&
caſus uř in l.j.§.j.quæ ſen.ſine app.re.Et ſi ſnia contineat
idem capitulũ . ſecus ſi plura capitula,quia reſpectu eius
ubi eſt error nocet.non reſpectu aliorum arg. l. etiam.§.
j.ff.de mino.& l.ſi ex falſis.C.de tranſa. Et hoc uerum de
errore expreſſo in ſententia.

¶Reſponſio Federici cuidam conſultationi.

S V M M AE.

1 *Clericus an poſſit eſſe procurator laici in curia ſeculari.*
2 *Exceptio de non procuratore cum ſit dilatoria proponen-*
da eſt ante litem conteſtatam.
3 *Clericus in ſacris exiſtens malè facit in conficiendo in-*
ſtrumentum licet illud ualeat & tenent.

QVAESTIO CCLXX.

1 QVòd clericus† poſſit eſſe procurator laici in cu-
ria eccleſiaſtica. ꝓbatur extra qui fil. ſint legi. ꝑ
uenerabilē. ubi apparet quod Archieps fuit ꝓ-
curator Regis & not. de hoc Inn. de obliga. ad
rati c. uno in glo.obligari iurata ſi. & idem tenet Abbas
poteſt etiam eſſe procurator laici, licet non generaliter
in omnibus cauſis,& in qualibet curia. ut no.etiam Inn.
2 in d.c.extra ne cle.uel mo.c.ſacerdotibus. †Itē talis ex-
ceptio eſt dilatoria,& debet opponi ante litē conteſta-
tam ut no.de procu.c.in noſtra. Valet ergo, ꝙ ſit donec
opponatur ar.de excep.pia.Simile quod no.Inno.in cle.
3 c.antepe.† Nam licet,clericus in ſacris conficiat inſtr͞m,
& malefaciat,ualet tamen. Item caſus noſter pietatem
continet.& ſic debuit admitti.facit quod no.de poſtu.c.
3.in glo.iſta uerba in fin.facit.2.q.6.non ſolent.ubi ma-
ter ex pietate auditur alias non audienda.

¶Reſponſio Fede.ad thema comprehenſum in reſpõſione.

S V M M AE.

1 *Committens in unam legem debet illius legis diſpoſitio-*
ne puniri non alterius.

QVAESTIO CCLXXI.

REcordare pro una parte.ff.de pœnis l.j.& melius.
4.q.6.omnibus quæ ponit regulā. & in tractatu
de accuſatore.& de actore.Na ꝯdemnatus de cri
mine uolens pro equi iniuriā &c. Sed ꝯtra quia
iſte exbannitus ꝑꝑ contumaciam & inobedientiā. quia
prætori non obtemperauit. Et fruſtra. l. auxilium inuo-
cat.& ad hoc.C.de iud.l.ſancimus.ibi oēm iudiciorũ co
piā.Et facit ꝙ nř.ff.ex quib.cau.ma.l.ſed & ſi.§.actio.ubi
gl.dicit quod ĩn nulla eā dēt audire per l.ꝯtumacia.ff.de
re iud.Sed contra facit quod not.in c. quia fruſtra. extra
1 de uſu. Sed poteſt reſponderi ꝙ † qui delinquit contra
una.l.non punitur in alia. ſed quia contēpſit iuriſdictio
nem prætoris eiuſdem,uel ſucceſſoris ſibi iuriſdictio de
negatur. ut in d.§.actio. Et quia perſona prædeceſſoris,
& ſucceſſoris eſt idē poteſt diſtingui. Ao iudex denegat
iuriſdictionem,an petitionem alterius,an ex officio. ut
in c.ea uenerabilibus de ſen. exc. lib.6. uel poſito ꝙ ſibi
debeat denegari dico ad petitionem eius cuius intereſt
puta fiſci cui, ille eſt ꝯdemnatus rōne ꝯtumaciæ, & de-
licti. item hæc uerba impunè põt offendi uidentur non
ſolum parare peremptoriā ſed dilatoriā per l. j. & ff. de
aleat.& C. de his qui ad ec.confu.l. 3. ꝙ ſi ad hoc de iti.
actuq; pri.l.ueteres.& l.ſeq. ubi colligiř ꝙ illa uerba im
punè & c.præſtãt dilatoriā uide.ff.de capi.di.l.ij.in uer-
bo conueniri & de pęnis,l.moris.de eo cui interdictum
eũ forũ. per Hoſt.de offi.ordi.c.1.ubi æquiparantur ex-
cõicati,& proſcripti,ſeu bāniti.in c.Michael.& c.qa fru
ſtra de uſuris poteſt quis ex perſona tertij excipere.

¶Thema & reſponſio Federici ad ipſum.

S V M M AE.

1 *Stante ſtatuto quod compromiſſum per filium factum ſi-*
ne patris conſenſu non ualeat, etiam iuratum, an filij
promiſſio iurata uirtute iuramenti teneat: & an poſſit
ſtatui ſuper iuramento quòd non obliget.
2 *Iuramentum differt a uoto.*
3 *Pœna conſtitutionis, ſi quis in tantum. C. unde ui quod*
non incurratur ipſo iure, ſed per declaratoriam ſen-
tentiam.

QVAESTIO CCLXXII.

1 IN noie dñi amen.Factum tale eſt.Statuto ciuitatis Pe
ruſij cauetur † qđ certa cõfeſsio ſeu ꝓmiſsio facta a
filiofa.ſine conſenſu patris nõ ualeat ipſo iure et ſi
iuratũ fuerit.¶Filiusfa.compromiſit ex una parte in
Titiũ arbitrũ & arbitratorē,& ꝓmiſit ſoluere qcqd lau-
datũ & arbitratũ fuerit per Titiũ præfatũ ſub certa pęna
& nõ uenire ꝯtra Et inſuper iurauit ad ſancta Dei euan-
gelia non uenire ꝯtra.Demũ arbiter uigore dicti cõpro-
miſſi laudauit qđ iſte filius dēret ſoluere.Sēpronio cum
quo cõpromiſit cērũ.quod laudũ petiř executioni mãda
ri ꝯtra dictũ filiũ uigore ſtatuti loquētis de executioni-
bus inſtrorũ & laudorũ.Cõtra cuiſis executionē opponi
tur pro parte filij,ꝙ cõpromiſsũ nõ ualuit ipſo iure, &
per cõſequens nec laudũ ab eo, ſtante dicto ſtatuto quia
filius &c. Cõtra quā oppoſitionē replicatur quod dictũ
cõpromiſsũ ualet uirtute iuři pſtiti in dicto cõpromiſ-
ſo. Cui replicationi ȓńdetur ꝙ ſtatutum annullat iuřm.
¶Ad hoc ȓńdetur ꝙ ſtatutũ non potuit diſponere ſuper
iuřo quia eſt res ſpũalis.Mõ quæritur quid iuris. Et uiſis
ꝓmiſsis nunquid dictũ cõpromiſſum ualeat uel nõ uigo-
re iuři. Et eſto quod iuřm præſtitum habet obſtare: & eo
obſtante non poſſet proponi dicta exceptio, ſit dare re-
mediũ ꝯtra dictum iuřm exactum ꝯtra formā ſtatuti per
modum petitionis uel alia uia.Et ſi per uiā petitionis nũ
qd corā iudice ſeculari an corā eccleſiaſtico.ſuper qbus
ueſtrũ ſalubre conſiliũ imploratur.¶Chriſti nomine in-
uocato ſuper primo dico iuřm eſſe obligatoriũ de iure
cõi ex parte iurantis. Nam eſt obligatorium ubi minus
uidebatur obligatorium ut patet in aut.ſacramenta pu-
berum.C.ſi aduer.uen.& de iureiu.cum cõtingat de pig.
ſignificante.de pac.c.ij.li.6.ubi loquitur de filia patrem
habēte.& de iurein. & ſi Chriſtus.Sed cõtra uidetur quia
filius nõ uidetur poſſe obligari uoto ſine licentia patris
2 ut ff.de polli.l.ij.& no.Inn.de uoto ſcripturæ.So. † non
loquitur de iuramento quod plus operatur quā ſimplex
promiſsio & quia illi.l.derogatum eſt ut uot.32.q6.2.ſi
mulier in gl.pe. & ulti.Tñ quia iuřm recipiens fecit con
tra prohibitionem ſtatuti ciuitatis ex cā facti cui obtē-
perare debuit & non ꝯtrauenire.8. di. quē ꝯtra & 11.q.
3.qui reſiſtit cum ex dicta tranſgreſsione puniri deberet
nõ dēt inde cõmodũ reportare.16.q.1. legi.& de præb.
eũ qui li.6. Dico ꝙ poteſt compelli ad relaxandũ iuřm.
nec in hoc uenit iurans contra iuřm.imò petens relaxa-
tionem iuři fatetur ſe eſſe obligatum iuramento,ſicut ac
cidit in eo qui iurauit ſoluere uſuras qui.obligatur iuřo
& tamen põt petere relaxationem ut de iureiu. debito-
res & c. 1. Sicut ergo ibi accipiens iuřm ſuper re illicita
quo ad ſe cogitur relaxare iuřm. Ita hoc iuřm erat illici
tum ex parte recipientis propter prohibitionem legis
municipalis cui debuit obtemperare. Et credo quòd ra-
tione pacti iudex eccleſiaſticus poterat facere dictam
compulſionem.& iudex ſecularis,quia recipiens eſt lai-
cus.

cus. Ita vr̄ ꝙ iurant, conuentus poſſet dicere excipiẽdo, non debes audiri petens obleruãtiam iuri. quia iurium relaxare debes, & ipſum relaxari peto, ad hoc. ff. de inof. teſta. l. papi. §. ſed ſi filius
3 † ad hoc facit quia pœua. l. ſi qui in tantam. C. unde ui. nõ incurritur ipſo iure, ſed per ſentẽtiam, & tñ ex illa conſtõne ante ſniam latã excipitur, ſi ſpoliarus agat ut no. de cau. po. & propri. paſtoralis. in gl. pe. in ſi. Et iſtud ſatis uidetur mihi poſſe dici de iure. tamen eſt arg. contra de iurciu. debitores.

¶ Conſultatio Fratrum hæremitar nm ad do. Fed.

S V M M AE.

1 *Monaſtaria non debent eſſe publica ut fœminæ cũ uiris cohabitent: & quid de fœminis ſe religioni hominũ offerentibus, an inobedientiam ſint recipiendæ pro ſubditis in adminiſtrationibus eccleſiaſticis habendæ.*

QVAESTIO CCLXXII.

NIcolaus eṕs ſeruus ſeruorum Dei dilectis filijs Generali & alijs fratribus ordinis hæremitarũ S. Aug. ſalutem & apoſtolicam benedictionem, religioſam uitã ſulci piẽtibus apoſtolicum congruit eſſe ſubſidium. ne forte cuiuſq̃ temeritatis curſus, ſeu metus alicuius illicitus, aut eos à ꝓpoſito retrahat. aut robur qđ Deus auerrat religionis ſacræ diſrũpat. ꝓpterea in dño dilecti filij ueſtris iuſtis poſtulationib. ad nos, benigne inducimur, & uos, & domus ueſtras tam in quib. diuino uacatis officio. & obſequio, q̃ iure donationis, emptionis, & oblationis, uobis quæſitas cum eorũ iuribus, & pertinẽtijs ac perſonis ueſtris, familiarib. ſeruitoribus, uel oblatis habitantibus in eiſdẽ, ſub beatorũ Petri & Pauli noſtraque protectione aſſumimus illa à cuiuſcunq; diœceſani & cuiuslibet alterius ptãte iuriſdõne dominio ſæculari oĩno in perpetuum eximimus de gratia ſpãli. ¶ Inſuper autem qm̃ imitatores Dei eſſe monemur. qui quacunque hora impium conuerſum proſpiciens iniquitatum ſuarum minimè recordatur. Ideo perſonas qñcunque nobis oblata ſiue pro ſuis reatibus qbuſcunque ſub ſola ſedis apoſtolicę ptãte exẽptas, tanq̃ noſ ipſos ſuſcipimus, & p̃ſentis ſcripti priuilegio munimus decretalibus ſeu lege alia de confratribus non obſtante. Nos quoque oblatos habitum non ſumentes regularibus obſeruantijs ſic aſtringi diſponimus ut Deo perẽniter ac ſacrę ueſtrę religioni ſeruiant inceſſanter, eorumque uitam continuè ſub morum grauitate dirigant. & cũ ad extremum uitę peruenerint extra ueſtrum ordinem ſepulturam eligere nequeant ſed a uobis tanq̃ à ſuis confratribus in cõe ueſtrorum fratrum ſepulchrũ pœnitus tumulentur. Quieti ergo & trãquilitati ueſtrę patrona ſollicitudine prouidere uolẽtes, auctoritate apoſtolica inhibemus. ut ĩ. clauſurum locorum. ac dictarum domorum ueſtrarum, & oblatorum nullus furtum facere. igne apponere hoĩem tenere, capere ſeu uiolentiam aliquam audeat exercere. Nulli ergo oĩno hoĩum liceat hanc paginã noſtrę conſtitutionis, & immunitatis infringere, uel ei auſu temerario contrario. Si quis autem hoc attẽtare prę́ſumpſerit ptãtis honoriſque ſui careat dignitate, & indignationem Omnipotentis Dei & beatorũ Petri & pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Beati. x. Kalendis Septembris põtificatus noſtri anno ſecundo. cuius priuilegij ſcripti tenore ſuppoſito talis inſcriptis caſus ꝓponitur. ¶ Fratres ordinis Hęremitarum S. Auguſtini de uero ſupradictum priuilegium habẽtes in quibuſdam ciuitatibus ſeu terris uoluerunt & uolũt recipere quaſdam dominas uirgines, ſeu uiduas, uel ſolutas à lege uiri, & oblatas, & conſorores ipſorum fratrum in quorũ receptione dictę dominę ad meliorem uitam inſpirantes in manibus Prioris localis, ſeu Prouincialis, uel alterius fratris dicti ordinis ſe Deo beatæ Mariæ atq; patri ſanctiſsimo beato Auguſtino. & dicto ordini, atque conuentui, uel loco alicui in ſingulari noĩe dicti ordinis dedicãt, & donãt uel offerunt. in domibus tamen ꝓpriis ſingula remanẽt et cõmorant ꝓmittentes expreſſã obedientiã & reuerẽtiam priori locali, uel ꝓuinciali, ſeu alteri fratri dicti ordinis p̃cipienti nomine & uice prioris Generalis dicti ordinis uouentes, & promittẽtes expreſſe & ex certa ſcientia in manibus prædictorũ priorũ localiũ, uel prouincialiũ, uel alterius fratris recipiẽtis ut ſupra, uſque ad mortẽ uiuere ſm̃ regulã Beati Augu. & regulares obſeruantias dictorũ fratrũ dicti ordinis prout & ſicut prælatis dicti ordinis uidebitur, & placuerit ipſarũ dominarũ ſtatui & cõplexionibus cõuenire & expedire. ¶ Poſtq̃ promisſionẽ, oblationẽ, uel obligationẽ factã ut præmittit per dictas dominas, prædicti fratres eiſdem dominabus ſic oblatis ut pręmittitur dant & tribuunt quãdã habitũ ſpũalem, ſeu proprium, & honeſtũ; atque honeſti & religioſi coloris iuxta ordinationes eiſdẽ traditas, ꝑ fratres dicti ordinis certis & ſignatis diebus ſingulorum menſium ad locum uel eccleſiam prædictorũ fratrum cõueniunt. & congregant. Quibus dominabus ſic adunatis, & congregatis fratrũ unus p̃fati ordinis, ad hoc ꝑ ordinẽ prædictũ deputatus capitulũ tenet. & facit, eas uiſitãdo, & reprehẽdẽdo & corrigẽdo cũ caſus emerſerit corrigendi & eaſdẽ ordinationes ſeu conſtõnes modũ uiuendi continentes legit, declarat, & exponit eiſdẽ. Inſuper prædictis dominabus & mulieribus, ſic oblatis deo & ordini præfato, & obligatis ut p̃mittitur fratres prædicti portant, dant, & tribuunt euchariſtiã, & extremã unctionẽ tã in eccleſiis & locis ipſorũ fratrũ q̃ extra locũ in domibus in quibus eas ſic obligatas infirmari iacere, uel ſtare, ſeu habitare contingit, ſine ſpãli licẽtia ſacerdotis parochialis. imò qñque ꝯtradicẽte dicto ſacerdote, ĩ cuius parochia ſunt ſita domicilia, in quibus morantur, habitant, ſeu iacent, & ſtant infirmæ, ac ẽt tp̄e interdicti uniuerſalis p̃dictas dominas ſic obligatas uel oblatas ut p̃mittitur ad diuina, & officiũ diuinũ tã in miſſis q̃ in aliis horis canonicis admittunt, tenẽt, & recipiunt, ſcienter in ipſorũ fratrũ eccleſiis eccleſias uel loca. Et cũ ipſarũ aliqua diẽ claudit extremũ, nõ ꝑmittũt ſepeliri alibi quã ĩ ipſorũ eccleſia uel cimiterio ac ẽt de cera uel aliis funeralibus, ſeu aliis bonis ipſarũ dominarũ ad dictos fratres ꝓueniẽtibus quartã portionẽ presbytero parochiali dicti fratres dare cõtendũt, & renuũt dicẽtis ſe de iure nõ teneri. Mõ circa p̃miſſũ caſũ & ſeriẽ facti narrati iuxtã tenorẽ priuilegii prædictũ à uobis domine doctor q̃runtur plura. ¶ Primo utrũ dicti fratres talẽ receptionẽ dictarũ dñarũ ſub mõ & forma q̃bus dr̄ & narratur poſſint de iure facere. Secũdo dato qđ ſic, utrum talem habitum dicti fratres poſſint dare dictis dominabus cũ nõ uideãtur hr̄e auctoritatẽ aliquã faciendi cõgregationẽ uel collegiũ ꝑſonarũ. ¶ Tertio utrũ talibus ꝑſonis ſic oblatis poſſit dicti fratres dare ſeu adminiſtrare dicta eccleſiaſtica ſacramẽta, ſeu extremã unctionẽ ut p̃mittitur ſ. ita qđ nõ incurrãt pęnã cõſtitutionis ĩ clemen. de priui. ſi religioſi. ſine ſpãli licentia dicti ſacerdotis, uel ipſo ſacerdote cõtradicẽte. Quarto utrũ tp̄e interdicti ut ſupra poſſint tales ꝑſonas ſic oblatas admittere, & tenere ſeu recipere ad diuina ſine periculo conſtõnis cle. &c. Quinto utrũ dictæ perſonæ ſic oblatæ poſſint hodie de iure alibi q̃ apud cimiteria uel eccleſias dictorũ fratrũ eligere ſepulturã. ita qđ tenor prę́fati priuilegii ſit hodie per iura noua nõ euacuatus. ¶ Sexto utrũ đ cera uel funerabilibus ſeu alijs reb. q̃buſcunq; dictarũ dñarũ peruenientibus ad loca & fratres prædictos, teneãtur dicti fratres uel ipſorũ loca dare quartam portionẽ ſacerdoti parochiali. Septimo utrũ talis cõgregatio uel coadunatio dictarũ dominarũ poſſit in mõ uel forma de iure ab epõ loci, uel inquiſitore impugnari, uel interdici, ſeu prohi-

poteſt ut 20.q.2.c.1. ¶Itē de oblatione ad adoptionē ar-
a guendū nō eſt.nā†fœmina adoptare nō pōt ut c.ii.§. fœ
minæ.Itē ſi patre uiuēte,& uolēte filiū offerre religioni.
mater præfert. quia in re cōmuni potior eſt cōditio pro
hibētis.ut ff.cōmuni diui.l.Sabinus & dicit Inn.in c.2.de
regu. multo fortius debet præferri mater quibuſcunque
uolētibus offerre filiū ꝓpriū mortuo patre eodēq; mari
to.Ex his credo matrā poſſe filiū de religione reuocare
inuita auia.Et ſic uidetur mihi Federico de Senis decreto
rū doctori.In quorū teſtimoniū ſigillū appoſui cōſuetū.

¶In Chriſti nomine amē. Cōſilium Federici de Senis quod
poſtea fuit tranſmiſſum ad infraſcriptos.qui poſtea uiſo
conſilio conſuluerunt.ut ſequitur in eorum conſilijs.

SVMME.

1 *Statutum quòd filius ſpurius poſſit hæres inſtitui, alijs proximis exiſtentibus, an ualeat.*
2 *Qui cauſam damni dat quod damnum dediſſe uideatur.*
3 *Epiſcopi multis caſibus cum illegitimis diſpenſant, licet legem de hoc, uel ſtatutum condere nequeant.*
4 *Legis & conſtitutionis natura eſt ut reſpiciat futura.*
5 *Diſpenſationis natura eſt ut reſpiciat præterita.*
6 *Iudex eccleſiaſticus quo caſu ſit īter laicos iudex cōpetēs*
7 *Cauſa matrimonialis quod ſpectet ad forum eccleſiaſticum prout & omne acceſſorium, dependens & conſequens ab eo.*

QVAESTIO. CCLXXV.

CAſus talis eſt. Statuto cauetur quod filij ſpurij &
naturales ex teſtō, & alia ultima uoluntare poſ-
ſint ſuccedere patri ſuo. & quod pater tales filio
poſſit hæredes inſtituere in quacunque portione
uoluerit, ac ſi capaces & habiles exiſterēt.Accidit ꝙ pa-
ter hæredē inſtituit filiū ſuū illegitimum,quem uiuente
uxore ſua legitima ex ſoluta muliere recepit.Nunc frate
carnalis teſtōris in curia epāli dicit teſtm̄ nullū,& ſtatu-
tū cuius occaſione dicta hęredis iſtō facta fuit nullū eſſe
petitque ꝑ iudicē eccleſiaſticū,inhiberi iudici ſeculari,ut
lite pendente in curia eccleſiaſtica nō audiat dictum inſti
tutū uigore dicti ſtatuti ex teſtō agentē cōtra fratrē,qui di
cit ſe hæredē ab inteſtato,& poſſeſſorem bonorū dicti de
functi.& facta eſt dicta inhibitio.¶Item proponitur ꝙ di-
ctus teſtator erat excōicatus uigore cuiuſdam conſtitōnis
epālis.Sed ad iſtud nō reſpōdetur quia plenè no. de ſen.
excom. decernimus li. 6. Nunc quæritur primo an dictū
ſtatutum ualeat.Secundò an dicta inhibitio poſſit fieri.Et
1 qđ dictum ſtatutū non ualeat probatur ſic. †Nulla lex ge
neralis,uel particularis,ſiue cōſuetudo ualet,quæ ſit cau
ſa uel occaſio peccati,uel quæ det alicui materiā peccā-
di,uel per quam poſſit quis induci ad peccādum.ad hoc.
8.diſt.mala cum ſi.ff.de pac.l.ſi unus.§.pacta.& de iureiu.
quemadmodum.& de conſue.c.pe.& in aliquibus exem-
plis poſitis de conſue. c.ul.in prin.in nouella.& aliquo ꝓ
hibito puta peccato,prohibetur omne id,per quod poteſt
perueniri ad illud.ff.de ſponſ.oratio. Et hac de cauſa dici
mus leges permittentes præſcriptionem cū mala fide nō
ualere quia per eas quis inducitur ad detinendū alienū.
de præſcr .c.ul.Et ob hoc dicit Io.An.de præb.extirpādæ
ſuper uer bo conſuetudine qualibet,quod ois cōſuetudo
conſtō,appellatio,iuſm,uel priuilegium ꝑ quæ peccata
nutriri poſſunt non ualent.& quod ad Papam ꝓ talibus.
non ad Imperatorem recurrendū eſt. Sed per iſtud ſtatu
tū datur occaſio maritis habētibus ſteriles uxores ad mu
lieris extraneas accedēdi tales uero occaſiones ſunt præ
cidendæ, ut de diuor. q̄to in ſi. Et iccirco iure diſpoſitū
eſt,ut filij ſuſcepti uiuente legitima uxore legitimētur ꝑ
ſubſequēs cōiugiū q. ſi.ſint legi.tāta. & ꝙ de facili cū eis
nō diſpenſetur.ut eo.ti.per uenerabilē,ſolum ad hoc ut
tollatur occaſio adulteria cōmittēdi.Et eadē rōne ſtatu-
tū eſt,nè q̄s cōtrahat cū adultera,cui fidē dedit uiuēte le
gitima ut in titu.de eo qui du.in ma.Et ſi maritus nō dēt
dare occaſionē uxori malè uiuēdi,puta adulteriū cōmit
tēdi.27.q.2.ſi tu abſtines quāto magis lex.iiij.di. erit. Et
cōſtitutio nō dēt eſſe occaſio iniqui diſpendij. de priui-
le.quod nonnullus.in ſi.& C. de uſuc. pro emp. l. ij. Fa-
ciūt etiā ad hoc iura quæ allegātur,de iureiu.& ſi Chri-
a ſtus.in glo.no.quòd aliquid† & iura quæ dicūt qui occa
ſionē damni dat damnū dediſſe uī,de teſti.ſicut.& de iu-
reiur.c.ulti.ad idē.C.ſi mā.ita fu.al.l.ul. Et ꝙ talis lex ēt
ſi fuerit imperialis non ualet not. Hoſt. in ſumma qui ſi.
ſint legi.§.ult. uer. quid ſi imperator. & facit quod ipſe
no.in rubrica de do.promi.§. ul. uer. q̄d ſi pactū collatū
ſit.Nō ob.ad præmiſſa quod dī,ꝙ Imperator aliquē legi
timare pōt ꝑ ſuum epm̄,q̄a ſequitur ergo ſuper hoc legē
3 cōdere pōt.Nā†epiſcopi diſpēſare poſſunt cū illegitimis
in multis caſibus ꝯtra iura; tn̄ nō poſſent ſuper hoc face-
4 re legē uel ſtatutū, ꝙ illegitimi poſſent promoueri†Nā
lex & cōſtitutio reſpicit futura,& per eā inducerētur ho
5 mines ad peccandū ut dictū eſt ſupra†Sed diſpēſatio re-
ſpicit præterita. i. ſuper eo quod iā factū eſt diſpēſatur.
ut in c.quemadmodū.& in l.ſi unus.§.pacta præalle. Hic
eſt quod diſpēſationes & ueniæ facilitas reprobātur, &
repræhēdūtur quia per eas præſtatur incentiuū delinquē
6 di.l.di.c.1.& de ui.& hon.clericorū cū ſi.¶†Ad ſecundū
quo quæritur an epiſcopus poſſit decernere nullū & ini
quū dictū ſtatutū ſaltē quantū extenderetur ad filios ſu
ſceptos ex adulterio.Et an poſſit dictā inhibitionē face-
re.Reſpōdeo in utroque & dico ꝙ ſic.Nā iudex eccleſia
ſticus inter laicos rōne pacti eſt cōpetens iudex.ut in c.
nouit de iudi.Hinc eſt ꝙ periura uitētur cogit.n.iudices
ſeculares ne cōtra iuſm aliquos audiāt. & cogūt ad ob-
ſeruātiā iuramēti ut de iureiu.c.ij.& de fo.cōpe.c.ul. li.
6.leges uel ſtatuta iniqua uel contra libertatē eccleſiæ,
uel aliàs pactū permittētia uel proceſſum iudicis eccle-
ſiaſtici impediētia, reuocat & annullat iudex eccleſia-
ſticus ut patet de ſeu.excō.nouerint & c.grauē de re.ec.
nō alie.c.ult.de hære.c.ſtatutū.li.6.de uſu.c.uno.in cle.
¶Pręterea cū iura ꝑ ius poli nō ius fori regulentur.ut j.
q.3.§.hinc.& ad epiſcopū pertineat malè cōiūctos ſepa
rare, & malè diſiūctos recōciliare ne detr̄ occaſio adul-
terijs.ut de iureiu.tua nos.& de ſpō.ad id quod.& de di
uor.porrò.in ſi.& ibi glo.Hoſt. Et tale ſtatutū ſit uel eſſe
poſſit cōtra unū de tribus ſubſtantialibus matrimonij.ſ.
7 fides,ut de cōdi.appo.c.ul.27.q. 2. omne itaque†nō ui-
detur eſſe dubiū ꝙ ſicut matrimoniū & cā matrimonij
ꝑtinet ad forum eccleſiæ,ita omne acceſſorium,depen-
dens,conſequēs & quod conſequitur, & per quod per-
uenitur ad iſtud, & id per quod ibi impediretur contra-
hendum & uiolaretur iam contractum,debet pertinere
ad forū eccleſiæ.ut de ſecund. nup.c.ult.& de ſpon.gem
ma,& optime & ſummè facie ad id quod præcedit & ſe
quitur quod not.per do.Io.An.in nouella de hære.ſtatu
tum.j.¶Nec obſt.ꝙ de hæreditate agatur īter laicos.quia
licet ex cōſequētia & iure acceſſorij quod aliàs non li-
cet.qui filii ſint legi.ca.1.& de dolo.c.iij.& ff.de auc.tu.
l.j.& no.ēt de iudi.nouit in 7.gl. Hoc præſuppoſito tan
quā uero,q̄a uerū eſt ſequitur ꝙ dū pēdet de hoc q̄ō corā
epō inhibēdū eſt iudici ſecul.ne interi ꝓcedat ad petitio
nē inſtituti ut de ordi.cogni.tuā.& qui ſi.ſint legi.lator.
¶Thema proponitur tale.& eſt de materia præcedētis con
ſilij.

SVMMAE.

1 *Ius legitimum, & patria poteſtatis unde dicatur ortum habuiſſe.*

2 *Filij naturales & ſpurij qui & quare dicantur.*

3 *Legitimatio quare fuerit inducta & cuius ſit natura.*

QVAESTIO CCLXXIV.

Titius habēs uxorē legitimā cōſtāte matrimonio.ex Berta ſoluta habuit quendā filiū,quē cū nullū haberet legitimū neque deſcendētē,ſibi hæredē uniuerſalē inſtituit,& fratri ex utroque parēte cōiūcto legauit decē,mortuo teſtatore, frater præfatus in curia epali dicit teſtamentū nullū,& ſtatutū cōis Peruſij,uigore cuius dictus Titius ad inſtōnē proceſſit, petitque per iudicē eccleſiaſticū inhiberi iudici ſeculari ut lite pdē. in curia eccleſiaſtica nō audiat inſtitutū uigore dictē ſtatuti ex teſtamēto agentē cōtra fratrē,qui ſe dicit hæredē ab inteſtato & poſſeſſorē bonorū dicti defūcti.¶Nūc quæritur.Viſo dicto ſtatuto præſentibus intercluſo.Primo an dictū ſtatutū ualeat.Secūdo an dicta inhibitio poſſit fieri. cuius ſtatuti tenor talis eſt. Cū plures homines ciuitatis & comitatus Peruſij ſint,qui habeāt filios, q iure ſpurij & naturales appellāt. Statuimus & decernimus ꝙ non obſtante aliqua lege ſeu iure canonico ciuili uel municipali quod in cōtrarium loqueretur ſiue reperitur ꝙ prædicti homines Ciuitatis & comitatus Peruſij,q habent pdictos filios quos ſpurios uel naturales iura uocāt poſſint patres eorū eiſdē ſpurijs & naturalibus lege aliqua nō obſtante de bonis ſuis dare & relinquere in teſtamētis & donationibus & codicillis ſeu alia ultima uolūtate & quolibet alio cōtractu & eorum heredes inſtituere,& i ea parte qua uoluerint & oia & ſingula quę dicti homines patres reliquerint,& dare uoluerint eiſdē ī teſtamētis,donationibus,& codicillis ſeu alia ultima uolūtate iure inſtitutionis uel alio modo,& quolibet contractu ſupradictis perſonis huius conſtitutionis decreti ſeu ordinamenti auctoritate pro legitimis relictis, & cōtractibus & perīde habeātur ac ſi eſſent capacibus relicta & data, ita ꝙ ab eiſdē ut ab indignis auferri nō poſſint ab aliquo legitimo ſucceſſore uel a fiſco ſuæ Ciuitatis,uel ab alia perſona uel perſonis, quæ excogitari uel dici poſſent ex quacūque cauſa.Et hoc locū habeat tā in maſculis quàm fœminis natis & naſcituris, & Poteſtas & Capitaneus & Officiales Cōmunis Peruſii teneant & debeāt hoc ordinamentū decretum,ſeu conſtitutionem obſeruare & obſeruari facere. Itē teneantur Poteſtas & Capitaneus, & quilibet eorū contrauenientes ſeu temptātes de iure uel de facto punire & condemnare in qngentis libris denariorū, & ipſam condemnationem exigere pro Cōmuni,& eorum iure priuari, & ab eo cadere debeant ipſo iure,& dicti ſpurij uel naturales in eorū iura ſuccedere contra prædicta,uel aliquod prædictorū uenientes uel temptantes uel monētes eiſdē ſpurijs uel naturalibus aliquam litem ſeu controuerſiam, & ſi Poteſtas & Capitaneus & eorū officiales fuerint in prædictis & circa prædicta negligētes,puniātur ſimili pœna quingentarum librarum denariorum per Sindicū ſeu iudices q examinationi eorū uel alterius eorum pro tpe fuerit. Ad cuius deciſionem & euidētiam ſciendum eſt tria fuiſſe tempora.Primum fuit in principio naturæ,quæ produxit liberos ex indiuidua maris & fœminæ cōiūctione,ꝙ patet quia cōmune eſt omnibus naturalibus.ut l.j. §. ius naturale.ff.de iuſti.& iur.inſti.de iur.na.in princi.& hoc

1 iure nō erat inter liberos diſcretio, hinc†poſt nuptiarū inuētionem applicatum fuit ius legitimum & patriæ poteſtatis ut ff.de his,qui ſunt ſui uel alie.iur.nā caſus eſt ī ſtituræ.de pa.po.in pri.& in corpore quib.mo.na.effi.legi.§.ſi quis ergò.& §.fin.& qui.mo.na.effici.ſui. §. illud.

¶Secundū fuit tēpus quo homines cœperūt ſe cōuertere ad cōcubinas,& illicitas cōiunctiones improbatas p

2 ſuperuenientia iura. &†iſtæ cōiunctiones nō admiſſæ à iure, uel ſaltē à iure nō receptæ. produxerūt naturales & ſpurios,& illos iura ciuila nō reſpexerūt ut filios,nec ad eos humanitatē naturæ porrexerūt uſque ad tēpora Cōſtātini,ſed tūc & poſt tēpora eius p ſucceſſores ut l. diui Cōſtantini.& l.legē.C.de natu.lib. & in corpore qui.mo.na.effi.ſui.in prin.colū.7.Videamus itaque quomodo legitimatio fiat, & quis ſit eius effectus, & non putet quis quod ſpuriū uel naturalē poſſit Princeps uel Comes facere legitimū uel exequare legitimo.qūo enim natus ſine nuptijs facere pōt de nuptijs natus eſſet,ſed eius loco haberi bene poteſt. quod probatur in filijs ſororis quos lex ponit.& æquiparat noſtro agnato, & tñ nō ſūt agnati,quia nō p uirilis ſexus perſonas cōiuncti ut in l. j.§.fin.C.de legi.hære.ſic in l.ij.ff. de uſufru. ea. quæ uſu

3 cōſu. Fit aūt legitimatio ſic†ūt reſtituat ſpuriū uel naturale iuri naturæ ꝙ eſt tollere iuris ciuilis hæſitationes & impedimēta,quæ remouerūt eo a ſucceſsione ponendo in literis differentias.tollēdo indiſcretā & generalē naturæ circa liberos diſpoſitionē & hoc ponit tex.aperte in aut.qui.mo.na.effi.leg.§.ſiquis ergò.& §. ſe. colla. 6.& qui.mo.na.effi.ſui.§.illud col.7.¶Secūdo præmittēdū eſt ꝙ cū populus Romanus omne ſuū imperiū trāſtuliſſet in Principē idē Princeps quædā inferioribus cōcauit,quædā maioribus tñ, quædam tñ ſibi reſeruauit,& quædā ſibi adiecit.licet de abſoluta potentia neceſſariò fuerit ſibi reſeruatū & hoc pbatur in l.j.in prin.§.q uero.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſdi.& de offi. procōſul. l.ſi in aliquē.§.cū pleniſſimā.& de offi.præſi.l.oia.& C. de legi.l.digna uox.& ff.de le.ij.l.ſi quis in prin.teſtamēti & inſti.qui.mo.te.in fir.§.ſi.Ex his aūt arguitur ſic.Certū eſt qđ reſtituere natalibus & reſtituere ſpurios uel naturales iuri naturę cōtra ciuilia ſunt adinuicē per ſimilitudinē inducta ut in præall.aut.qui mo.na.effi.legit. §.ſi qs ergo.& qui.mo.na.effi.ſui.§.illud.ſed certū eſt,quod nataliū reſtō eſt denegata ordini decurionum,qui ordo præſidet in Ciuitate loco populi ut C.de nata.re.l.j. ergo ſpurios natalibus ex iure naturæ reſtituere nō poſſet & impedimēta iuris tollere. & ſic benè poteſt dici eſſe caſus pbibitus.& in caſu prohibito populus ēt diſponat ut aut.Caſſa.C.de ſacroſ.eccl.& in aut.nauigia.C.de fur. & leg.de pręcatio ad l.rhodi.de iac.probatur p caſum legis ad litterā i corpore qui.mo.na.effi.legit.col.6.§.quoniā autē ī ſi.uer.eos.ubi dū dicit neque participāda eſt erga eos ulla clementia ſed ſuppliciū ēi hoc patrū ut agnoſcāt qa neq; quicquā cōcupiſcētiæ peccatricis habebūt filij.¦Ex quo ēt cōcluditur beneficiū ex forma ſtatuti datū ſpuriis eſſe reprobatū à iure, & p hæc prçallegata iura ſtatutū,& ſtatuti diſpoſitio eſt nulla.cū.n.populus legē cōdat auctoritate Pricipis ceſſante eius permiſſione & aſsiſtēte eius phibitione populus legē ꝯdere nō pōt,iuxta oēs leges ut formā.C.de offi. pfe. pto.& l.oēs peregrini.C.cōia de ſuc.& noua uecti. īſti.nō poſ. per totū pbatur ſic ſm iā allegata iura nō cōpetere inferioribus ſuperioribus & maximè principi nō ꝯpetit,ſed ius legitimādi ſpuriū & ius reſtituendi natalibus,& impediendi iura remouēdi,quę prohibēt ſpurijs ꝯferri nō cōpetit ēt principi ſimpliciter diſponēdi & nō caſſandi legem derogatoriam,quā ſi Princeps ceſſaret tollere potuit Populus nequaquam quę lex derogatoria eſt in corpore qbus modis natura.efficiun.ſui.§.ul.coll.7. Probat in ſuper ſic. Certum eſt, ꝙ omnis qui condit legem q̄ ſit uel eē dēt ualida ꝯdit auctoritate principis. ut l.s.§.omnia.ff.de uete.iure enucle.ſed manēte lege derogatoria, quæ neque adempta fuit neq; adimi potuit per populū aut.prin.nō potuit lex de qua loquimur cōdi. & à popu

lo

lo diſponi,cũ hoc etiã ſit ademptum à Principis auctori
tate,ergo ceſſat diſpoſitio cæterorũ & ſic populi. præte
rea eſt argumentum commune,& generale ꝙ ea,quæ cõ
ueniunt in effectu dicũtur ſimpliciter cõuenire,ut.l.Deo
nobis.C.de epiſ. & cle. & l.3.C.de inſti.& ſubſti.c.ex ea.
§.inſulam.ff.de uer.ob.ſed legitimare quod eſt amouere
iura q̃ faciunt ſpurium legandi inſtituendi & capiẽdi nõ
capacem,& dare poteſtatem quod eſt facere capacem,cõ
ueniũt in effectu imo ſunt idem ergo ſi prohibetur popu
lus legitimare & capacem efficere & prohibitus debet in
relligi a diſpoſitione,& l.ſua edita in beneficium ſpurio
rũ.Ita manifeſte cõcluditur ex cauſis & rationib. expreſ-
ſis legem populi Peruſini nõ ualere & in hac parte obſer
uantiã non mereri.¶Preterea non eſt dubium ꝙ hi ſpurij
redduntur indigni ab omni cõmodo bonorum paterno-
rum ut in aut.ex complexu.C.de inceſt. nupt. ſed ea quæ
auferuntur indignis applicantur fiſco,& maximè hoc ca
ſu ut.l.hæredẽ.C.de his qui.ur indig.& ibi not.& l.ſiquis
inceſti.C.de inceſt.nup. Quomodo igitur iura fiſci q̃ nõ
ſunt ſubiecta commun.Peruſij potuit ipſum cõmune ſua
lege primere uel tollere.¶Præterea.l.ſi quis inceſti in ſui
principio.reſeruat bona patri uſque in tempus mortis po
ſtea diſponit de eis,hoc ius paratum patri qũo poteſt ci
uitas uel cõmune Peruſij adimere quia nec princeps niſi
dicat non obſtãte l.quoties.C.de præci.impera.offe.& l.
nec damnoſa co.ti.præmiſſis attentis & receptis inuoca
tionibus ſupraſcriptis.Ego Iacobus Butrigarius legũ do
ctor cõſulo ut ſupraſcriptũ eſt & meo ſigillo ſigillaui.

¶In Chriſti nomine amen. Et de materia ꝑcedentis. cõſilij.

S V M M Æ.

1 *Spurij & ex coitu damnato orti,an uirtute ſtatuti poſſint in totum uel in partem hæredes cum legitimis inſtitui.*

2 *Filij ſpurij excluduntur ab hæreditate in pœnam patris adulterantis uel fornicantis.*

Q V Æ S T I O CCLXXVII.

FActum ex quo, iuris conſilium petitur tale propo-
nitur.In ciuitate Peruſij reperitur tale ſtatutum te-
noris infraſcripti. Cum plures homines ciuitatis
& comitatus Peruſij &c.& ponatur ſtatutum totum
ad literã prout habetur in cõſilio ſupra proximo, quidã
Titius Peruſinus ciuis habens uxorẽ legitimã,& filiũ ſuſ
ceptũ ex muliere ſolutã,conſtante matrimonio,cum uxo
re ſua prædicta,non habens aliũ filiũ uel deſcendentẽ le
gitimũ uigore dicti ſtatuti ipſum filiũ ſibi hæredẽ uniuer
ſalẽ inſtituit,fratri uero ex utroq; parente cõiuncto lega
uit.x.mortuo teſtatore frater dicens ſe hæredẽ ab inteſta
to,& bonorũ poſſeſſorẽ dicti defuncti in curia epiſcopa
li dicit teſtamentũ nullũ,ſtatutũ prędictũ uigore cuius fa
cta fuit prędicta inſtitutio, petitque per iudicẽ eccleſia-
ſticum inhiberi iudici ſeculari in curia eccleſiaſtica ꝙ li
te pendente non audiat inſtitutũ & uigore dicti ſtatuti ex
teſtõ agẽtẽ ꝯtra prędictũ fratrẽ. Nunc quęritur de duo-
1 bus.† An dictũ ſtatutũ ualeat.Secundo an dicta inhibitio
poſſit fieri.Super primo puncto uĩ ꝙ ſtatutũ ualeat,quia
poteſtas teſtandi prouenit à lege ciuili.ſ.a lege.xii.tabu-
larũ.C.de legi. l.lege. Itẽ quia ſtatutum poteſt tollere fi-
lio legitimã debitã iure naturę,ut no.& tenet Dy.extr.de
reg.iur.indultũ lib.6.Cũ ergo hęc poteſtas teſtandi & di
ſponẽdi hęreditatẽ prouenit à iure ciuili,ergo poteſt per
2 ſtatutũ,ꝙ eſt pars ciuilis tolli,quia omnis res ꝑ quaſcun
que cauſas noſcit per eas tollit extra de re iu. omnis res
& ff.eod.nil tã naturale.Cũ ergo ius ciuile detulerit hę-
reditatẽ legitimis filiis & aliis attinẽtibus & abſtulerit il
legitimis,ut de na.li.aut.licet patri,ergo poteſt eis bene
reddere,ad quod facit quod no.Ioan.An.de hęre.cum ſe
cundo lib.6.ubi dicit ꝙ lex poteſt tollere mulieri nubẽti
ĩ.tẽpus luctus partẽ bonorũ mariti obuenientẽ a marito.
¶Præterea lex facit filios naturales capaces certæ ꝑtis hæ
reditatis puta natos ex cõcubina,ut no.qui ſi.ſint le.ſator
& licet Goſ.intelligat eſſe correctum quia concubinatus
eſt hodie damnatus.tamen no.Hoſtien.dicit,ꝙ nihilomi-
nus filii tales hodie ſuccedunt in certa parte.Cũ ergo cõ-
cubinatus hodie ſit damnatus,ut.31.q.1.nemo ergo natus
de dãnato coitu admittitur ad hæreditatem. l. imperia-
li,ergo & per ſtatutum ciuitatis cũ ſit pars iuris ciuilis in
inſti.de iure na.§.2.licet per tale ſtatutũ detur materia pec-
candi. ¶Præterea ſtatutum & conſuetudo æquiparantur.
ff.de legi.l.de quibus.& 11.diſt.de his.Sed conſuetudo ua
let,ꝙ illi, qui fuerunt, hæretici admittãtur ad dignitates
eccleſiaſticas,niſi ad priuatus 12.diſti.nos conſuetudinẽ,
ergo ualet ſtatutum quamuis per illud detur materia pec
candi,quia ſi hæretici admittãtur ad dignitates homines
non curabũt in hæreſim incidere.13.diſtin.peruenit.2.in
fi.extra,de elec.cum in cunctis cum ſuis concor.¶In con
trariũ uidetur,ꝙ tale ſtatutũ nõ teneat,nec ualeat, ſuper
quo pręmittendũ eſt,ꝙ ad faciendũ legẽ duo requiruntur,
uidelicet poteſtas in faciente legẽ, & cã conſtituendi le
gem,primum probatur.91.di.bene quidem,ut extra de cõ
ſtitu.eccleſiæ ſanctæ Marię. ¶Secundũ probatur.4. diſti.
erit autẽ. & de utroque not.moderni in c.1.& cum om-
nes.extra de conſtitu. hoc autem ſtatutum uĩ utroque de
fectu laborare,ꝙ ſic probatur.filios illegitimos excludere
ab hęreditate patris.non ſolum eſt de iure ciuili.ſed etiã
iure diuino.ſ.noui & ueteris teſtamenti.nã in Geneſi.21.
c.dictũ eſt Abrahę eiice ancillam & filiũ eius: non enim
erit hęres filius ancillę cũ filio liberę. & idẽ dicit apoſto
lus in nouo teſtamẽto.ad Gal.4.& habetur hoc in cano-
ne.32.q.2.nõ omnis.& q.1.dicat ad idẽ 25.q.7.qđ eſt ubi
dicit Aug.ex lege Dei ſtatutũ eſſe ut illi q ex inceſtuoſo
coitu naſcantur nullo parentibus iure ſuccedant.Si ergo
de iure diuino tales excludũtur,nec populus.nec Impera
tor cõtra iſtud ius aliquid ſtatuere potuerunt.ff.de arb.l.
nã magiſtratus.8.di.ꝯtra mores.11.q.3.qui reſiſtit.ubi di
citur quod maior poteſtas minori ad obediendũ prępo-
nitur.ad quod facit extra de elec.ue Romani in clemen-
ti.tñ tale ius eſſet ante initiũ Romani ĩ c.nõ omnis ꝑalle
gato.Secundo ꝓbatur ſic,cõſuetudo & ſtatutũ ambulant
pari paſſu,cum inter illa non ſit differentia,niſi quę inter
tacitum & expreſſum,ut in l.de quibus præællega.& taci
tum & expreſſum,regulariter æquiparantur.19.di.ſi re-
ctor.& nota.in l.cum quid. ff.ſi cer.peta.Et certum eſt ꝙ
cõſuetudo,q̃ obuiat iuri diuino nõ ualet ut extra de cõ-
ſti.c.ulti.& 8.di.per totum.ergo nec ſtatutum cũ ſit cõtra
riũ iuri diuino.¶Præterea poſito ꝙ tale ſtatutum nõ eſſet
contrarium iuri diuino,ſed tantũ iuri poſitiuo.tamen ad
hoc ut ualeat requiritur ꝙ ſit rationabile.quia conſuetu-
do cõtraria iuri poſitiuo non ualet niſi ſit rationabilis,
ut extra de conſue.c.ulti.ergo nec ſtatutum quod ab eo-
dem fonte procedit. Itẽ quia lex debet eſſe rationabilis,
quia lex conſtat ex ratione.ut.1.diſt. cõſuetudo.Itẽ quia
debet eſſe honeſta.4.diſt.erit. Quod autẽ ſtatutũ non ſit
rationabile.nec honeſtũ apparet ipſius effectu. Nã certũ
3 eſt,quod † filii illegitimi excluduntur ab hæreditate in
pœnam patris adulterantis uel fornicantis.15.q.ulti.cũ
multæ & ff.quod me.cau. l.iſti quidẽ. ſicut ẽt ab ordini-
bus ut no.Io.An.de.ſi.presb.c.1.lib.6. Non.n.hoc fit ĩ pę
nã filiorum, qui non peccauerũt.61.di.naſci.de adulte
rio.Sed per talem ſtatutũ dabitur occaſio fornicandi &
adulterandi. quia uiri habentes uxores ſteriles accipiẽt
concubinas.ut ex eis ſuſcipiãt filios & hæredes.ſi ergo
talis lex dat materiam peccandi , ergo nec rationa-
bilis nec honeſta . Et licet multa exempla de hoc ſint
poſita in allegationibus,quę bene congruunt,quæ not.
de conſue.c.ultimo,in nouella, & ad quę bene concor-
dat id quod not. Guil. de Cun. ff. de pact.l.ſi unus.§.il-
lud de pacto ,quòd fit inter debitorem & creditorẽ , ut
creditor poſſit illũ pignorare ꝓpria auctoritate, qđ pa-

ſtũ nõ ualet, quia p illud peruenitur ad rixas. Tamẽ mihi uidetur ꝙ huius quæſtionis ſit caſus extra de cõſuetudi. ex parte, ubi nõ ualet cõſuetudo per quã quis inducitur ad peccandũ. Et ita ſummat Io. And. ¶Nã ibi erat conſuetudo ꝙ uir & uxor omnia lucra habebant cõmunia & in diuortio illa diuidebant,& talis cõſuetudo bene ualet extra de dot. poſt diuor. reſtitu. c. pſ. ſignificauit. Sed quãdo uxor adulterat talis cõſuetudo nõ ualet, ꝙ uxor petat illa bona, quia per eã inuitatur mulieres ad cõmittẽdum adulteriũ ſicut in caſu noſtro. Itẽ ex quo aliquid prohibetur,& omne id per quod peruenitur ad illud extra de cõſti. nã concubina cũ ſy. ¶Præterea in his, quæ per priuilegiũ cõceduntur nõ ualet cõſuetudo, ut patet. c. di. contra morẽ,& no. 11. diſt. in his ſed iſtud eſt tale ergo cõſuetudo nõ ualet,& per cõſequẽs nec ſtatutũ, ſi enim ea quæ ſolẽt à Principe p priuilegiũ impetrari populus poſſet reducere in ius cõmune nimiũ detraheretur poteſtati & dignitati Imperij, quæ ex magna gratia iuſpectis perſonarũ meritis cõcedi ſolet ad hoc extra de pben. c. de multa, in fi. & ſc. exinde reddere gratioſam. ¶Præterea ꝙ tale ſtatutũ non ualeat expreſsè nota. & tenet Hoſti. in ſumma ꝗ fi. ſint leg. c. ult. quid ſi Imperator. Nec dico ꝙ ſi cõtradicit Azo de naturalibus liberis quia Azo, Inquitur de legitimatione filiorũ natorũ. Hoſti. autẽ de filiis ſuſcipiendis, inter quę eſt maxima differẽtia, ꝗa ex legitimatione filiorũ ſuſceptorũ materia peccãdi cõceditur, ſed lex de filiis ſuſcipiẽdis & admittẽdis ad hæreditatẽ daret materiã peccandi ut dictũ eſt ergò nũꝗ ſeruãda ut i c. ex parte ſalleg. ¶Præterea lex municipalis ita ſanè põt intelligi, ꝙ in prædictis in nullo cõtradicet ut intelligatur de filiis natis uel ſaltẽ cõceptis. In quibus nõ datur alicui ex tali lege materia peccãdi, cũ enim lex ſit odioſa ergò ꝓpriũ & expreſſum caſũ nõ excedet de pœ. diſ. 1. §. pœnæ, nec debet lex trahi ad caſum iniquitatis ſicut, nec iuramẽtũ, x de iura. calũ. c. 1. lib. 6. Nec obſtat quod dicitur in d. l. in natis & naſciturus, quia nõ dicit in cõcipiendis, in quibus daretur alicui occaſio peccãdi, ſed in cõceptis in quibus nõ daretur, ad hoc facit ꝗa peccata cõmiſſa indulgẽretur, nõ autẽ cõmittẽda, de pœ. diſt. 3. ſanè. Et quia futurus dolus nõ remittitur. ff. de pac. l. itẽ ſi unus, nec de futuris beneficiis gratias reddimus Deo. ut no. 17. diſtin. ecclesiæ. Et hãc partẽ credo uerã ſaluo iudicio ſaniori. Nec obſt. iura primo in contrariũ alle. quia cũ hoc ſit prohibitũ iure diuino, ꝙ illegitimus ſuccedat cõtra illud ius, nec Imperator, nec populus aliquid potuit ſtatuere, nam ante initium Romani iuris dictum Abrahę nõ erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ, ut in d. c. nõ omnis. 22. q. 2. Nõ obſtat quod dicit Dy. quia illud nõ eſt cõtra ꝓhibitionẽ legis diuinæ. Itẽ nõ obſt. ꝙ dicitur in c. lator, quia ſm Gof. eſt correctũ, uel ſi Imperator nõ intẽdit hoc corrigere, tamẽ nõ potuit iure diuino præiudicare. Sicut nec legibus permittẽtibus uſuras, ad. c. non conſuetudinem, benè dicit Inn. extra de cõſue. in rubrica, ꝙ illud nõ loquitur in conſuetudine, quę tanꝗ irrationabilis dans occaſionem peccandi non ualeret, ſed loquitur de diſpẽſatione propter ſcandalũ, quaſi uelit Inno. quòd illa erat diſpoſitio, de hæreticis præſentibus ſi uelint redire, nõ autem de futuris hęreticis,& ſic multum facit ad caſum noſtrum. So Inn. ſuper ſecundo puncto, præmiſsis exiſtentibus ueris non uidetur dubitã odũ, quia ſi talis lex dat materiam peccandi Iudex eccleſiaſticus habet eã tollere,& ita expreſsè no. Ioan. And. in nouella de conſue. ex parte, ubi uidetur caſus, quòd ad iudicem eccleſiaſticũ recurratur quãdo lex dat occaſionem peccandi et inter laicos.

¶†Præterea ubi eſt dubietas de intellectu legis ſecularis recurritur ad Iudicem eccleſiaſticũ, extra qui fi. ſint legi. per uenerabilem iuxta finem. Si ergo Iudex eccleſiaſticus de hoc habet cognitionẽ, ergo põt inhibere Iudici ſeculari, quod de illa cognitione pœnę ſe nõ intromittat, ſicut facit quãdo petitio hereditatis pẽdet ex matrimonio, de quo ipſe cognoſcit, extra de ordin. cog. tuam & qui fi. ſint legi. lator. Nã ex dicto cõtrario, ſequeretur intricatio ꝓceſſuũ, ꝙ eſſe nõ debet, ut. c. tuã. Et ita conſulo ſicut ſuperius continetur. ego Recuperus de ſancto Miniato decretorum doctor. In cuius rei teſtimonium me propria manu ſubſcripſi,& ſigillum meum appoſui conſuetum.

¶In Christi nomine amen. Thema proponitur tale de eadem materia.

S V M M Æ.

1 *Iudex eccleſiaſticus cognoſcere habet ubi agitur de peccato tollendo impediendo uel puniendo.*

2 *Filij ſpurij ſeu illeg timi utroque iure repelluntur à ſucceſsione paterna.*

Q V Æ S T I O CCLXXVIII.

Titius Habẽs uxorẽ legitimã cõſtante matrimonio ex Berta ſoluta habuit quẽ dã filiũ & c. prout habetur ſupra proximis duob. cõſiliis de eadẽ materia In quibus. ¶Nũc quæritur uiſo ſtatuto preſentibus intercluſo. Primo an dictũ ſtatutũ ualeat. Secũdo an dicta inhibitio poſſet fieri cuius ſtatuti tenor talis eſt. Cũ plures hoies ciuitatis & comitatus Perusię, ſint qui habẽt filios, qui a iure ſpurij uel naturales appe llantur ſtatuimus & decreuimus &c. ut ſupra in conſilio domini Iaco. Butr. uſque ibi non ualere & obſeruantiam non mereri.

¶Modo ſequitur dictum domi, Pauli de Lezariis.

¶Et quia punctus quæſtionis ſecũdo loco formatus uidetur habere utrum iudex eccleſiaſticus poſsit inhibere Iudici ſeculari ut lit. pen. coram eo non audiat inſtitutum hæredem,& hoc uigore dicti ſtatuti. Et circa hoc primo conſi

1 derandũ, quod quandocunque agitur de peccato tollendo, impediendo, uel puniẽdo, eius cognitio ſpectat ad Iudicem eccleſiaſticum,& per cõſequẽs omne id quod peccatum inducit, uel nutrit, uel cauſam ſeu occaſionem pręſtat, uel pręſtare poteſt, ad id inducendum uel committendum corrigi debet per ipſum Iudicem eccleſiaſticum, pateor iſta. 2. q. 1. multi,& de iudi. nouit,& de iureiuran. licet, lib. 6. de excepꝗum quidã,& de pœ. quamuis. eo. li. ad id de cõſue. cum inter,& c. ec parte cum multis ſimilibus,& tali reſpectu Iudex eccleſiaſticus curat & compellit Iudicem ſecularẽ tanꝗ maior. 22. q. 5. adminiſtrat de maio. & obe. ſolitę. qui fil. ſint lc. per uenerabile facit de ſo. compe. licet,& c. ſe. cum ſimilibus pendente autem cognitione tali coram Iudice eccleſiaſtico, inhiberi põt Iudici ſeculari ut ſuperſedeat,& nõ procedat in cauſa, etiã coram eo inchoata, quia talis propoſitio facta coram iudice eccleſiaſtico eſt preiudicialis nedũ intentioni, ſed ẽt cognitioni,& hoc eſt propter intricationẽ proceſſum uitãdam, ut patet de or. cogni. tuam, qui fil. ſint leg. c. lator.

2 Secundò eſt cõſiderãdũ quòd filij illegitimi repelluntur a ſucceſsione paterna, nedũ de iure ciuili, ut ſupra eſt plenè probatum: ſed etiam de iure canonico, ꝙ expreſsè ꝓhibet eos poſſe ſuccedere, 15. q. ult. cũ olulię. & 32. q. 4. dicar aliquis, qui fil. ſint legi. cauſam. j. ij. cũ ſimilib. Motiuum autẽ iuris excludẽtis tales filios a ſucceſsione eſt ut homines euitẽt tale contuberniũ,& legitimo matrimonio copulentur, alias homines nõ curarẽt unde filius haberent ex quo ſcirent eos ſuccedere ſibi poſſe. Lex ergo quę tales admittit ad ſucceſsionem, eſt cauſa multorũ peccatorum mortalium, ut dicit Hoſtien. in ſumma qui fil. ſint leg. §. 1. uerſi. quid ſi imperator. Unde quidem per iudicem eccleſiaſticum eſt penitus abolenda de preſcrip. uigilanti. & c. quoniam omne. & de pœ. & re. cum infirmitas. Et ſuper ea pronunciare poteſt iudex eccleſiaſticus ſuper notorio, ut not. in ſimili Inno. & moderni. in d. decre. cum

cre.cum inter,& de elect.cum inter, & Archi.de reſtitut.
ſpo ad decimas lib.6.facit ad prædicta,ꝙ not.Hoſtien.de
conſue.c.ulti.recolligendo ergo prædicta,conſtat utroq;
iure ſuccedere nõ poſſe pii tales filios,ſed lege municipa
li prędicta dicitur poſſe eos ſuccedere,tamẽ quia iſta lex
municipalis nutrit peccatum & præſtat ei cauſam cõmit
tendi,ideo non ualet.Et licet populus in aliquibus poſſet
legem condere, non tamen in his quæ tangunt uel ſunt
cõtra ius canonicum de cõſtitu. quę in eccleſiarũ.Minor
etiam non tollit nec alterat uel mutat in totũ uel in par
tem legem ſuperioris,ut in clemen.ne Romani,de elect.
bene facit etiam prædicta decre.uenerabilẽ,uerſic.inſu-
per,ubi hoc permittitur domino temporali non recogno
ſcenti Superiorem,ergo inferiori uidetur prohiberi etiã
in ſpeciali diſpenſatione ſeu legitimatione,ꝙ eſt minus.
Sic dico & conſulo ego Paulus de Butrigariis decretorũ
doctor.faciens meum ſigillum apponi,& me propria ma
nu ſubſcr ipſi.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Committens ſeu ſubmittens bona ſua eccleſiæ, an donaſ-
ſe cenſeatur.*

2 *Verbum meum,tuum,& ſuum quod importent Domini-
um & proprietatem.*

3 *Res ſacra an in alicuius dominio eſſe dicatur.*

QVAESTIO CCLXXIX.

QVidam in ſuo teſtamento ſuppoſuit & ſubmiſit
baſilicæ beati Petri quoddam ſuum tenimen-
tum, ut ibi fieret hoſpitale ſancti Petri habente
priuilegium ut in fundis ſuis poſſit ædificare
1 & facere , oratoria . Quæritur † nunquid talis
ſummiſsio ſufficiat ſine alia donatione. ¶Quamuis per
uerbum protectionnis non trãsferantur res uel perſonæ
in poteſtatẽ illius,ſub cuius protectione ponũtur,ut de
priuile.c.ex parte.ij.& eo.titu.recipimus in fi.Et quãuis
uerbum tuum,ſuum,uel meum,proprietatem & dominiũ
denotent,ut.ff.de reli.& ſump.fu.l.2.in prin.& per hoc
uideatur ꝙ hoſpitale cum ſuis poſſeſsionibus non tran-
ſierit in dominiũ Prioris uel canonicorũ Sãcti Petri,& ꝑ
conſequens iudicatur,ꝙ Prior & capitulũ nõ poſsit ædi
ficare ſeu ædificandi,& primarium lapidẽ imponẽdi au
ctoritatem impartiri ſecundũ tenorem ſuorum priuile-
giorum,non tamẽ puto ꝙ Papa de illo priuilegio ſic ſtri
ctè ſenſerit ut uidelicet intellexerit in fundis noſtris.i.
in fundis ad nos pertinẽtibus iure dominij uel quaſi.Sed
puto,ꝙ etiã largius intellexerit in fundis noſtris,ideſt ad
nos pertinentibus ratione dominij,uel protectionis,uel
ſubiectionis,unde ſi Prior & canonici Sãcti Petri habe-
rent in aliquo caſtro epiſcopalem iuriſdictionẽ uel qua-
ſi,puto ꝙ in fundo alicuius priuati illo petenti poſſint cõ
ſtruere oratoriũ de priuile.abbatis,lib.6.largo enim mo
do accipitur dominium,ut patet.16.q.7.¦monaſteriũ.Itẽ
epiſcopus debet habere dominium eccleſię, ut de reſtitu.
2 ſpo.olim,tamen certum eſt ꝙ † res ſacra in nullius domi-
nio eſt,ut inſti.de re.diui.§.nulli dicitur tamẽ epiſcopus
eſſe dominus ratione iuriſdictionis & epiſcopaliũ iuriũ,
quæ habet in iſto,& quia cura & gubernatio taliũ loco-
rum ad ipſum pertinet,ut ibi no. Hoſt.& per eum,;& per
Inn.de reli.domi.c.de Xenodochiis.

S V M M AE.

1 *Nomine eccleſiarum,monaſteriorum & prioratuum an
comprehendatur hoſpitale.*

2 *Motus proprij qualis ſit effectus & quod ſubreptionem
excludat*

QVAESTIO CCLXXX.

CAſus talis eſt.Fęlicis recordationis dominus Be
nedictus Papa.xxij. reſeruauit ſibi,& apoſtoli
cę ſedi,ꝓuiſiones eccleſiarũ collegiatarũ, Ab
batiarum,Monaſteriorum,Prioratuum in ter-
ris eccleſiæ conſiſtentium.In quibus & ad ea,quæ conſue
uerunt prælati ſeu Rectores aſſumi per uiam electionis.
Nunc quæritur an dicta reſeruatio cõprehendat hoſpita
le cuius ſtatus & conditio talis eſt, ꝙ fratres cõuerſi ſeu
oblati dicto hoſpitali qui habent ſibi eligere Rectorẽ nõ
ſint clerici ſed laici & laicales ueſtes nõ portẽt,ſed habi
tum honeſtum cum aliquo ſigno crucis uel ſtolæ uel ſtel
læ.Rector uero iſtius hoſpitalis quandoque clericus quã
doque laicus fuerit.¶Super quo habito ſtudio dilegẽti vi
detur mihi Fed.de Senis decretorum doctori nunc Peru
1 ſii legenti.tale hoſpitali non comprehendi quia † nomine
eccleſiarum,Monaſteriorum, & prioratuum non cõpre-
henditur hoſpitale ſiue in materia fauorabili ſiue odioſo
Et ſemper iſta tria uidelicet eccleſię Monaſteria,& pia lo
ca ponantur diuerſa,ut diuerſis uocabulis nuncupãtur &
ſic non ſunt idem.C.de codicil.l.ſi idem,hoc probat.18.
q.1.quidem,extra de teſta.requiſiſti.ad fi.uer.ſecus,& eo.
ti.c.ſi.& de cenſi.c.1.& de elec.ſciant,& c.generali & de
ſupplen.neg.præla.c.2.lib.6.& no.e.ti.de elec.cupiẽtes,
in prin.in gl.de poſtu.ad hoc facit ius nouiſsimum de ꝓ-
ben.c.2. in clemen. ubi hoſpitalia, leproſaria,& ſimilia
loca,non comprehenduntur in literis Papæ,cõceſsis ſu-
per prouiſione aliquorum.Item facit declaratio do.Boni
facii.Papæ.8.ſuper negocio decimæ papalis,quæ incipit
declarationem ubi declarauit quòd impoſitio decimę pa
palis non ſe extendit ad hoſpitalia.

A D D I T.

2 ¶Nec ob.ꝙ proprio motu fuit facta talis reſeruatio † quia
proprius motus non ampliat gratiam uel uim uerborum,
ſed ſubreptionem excludit , ut de præb.c.ſi Romanus,&
no.eo.titu.c.2.in gl.4.in cle.ſed reformationes taliũ lo-
corum pertinent ad Papam nẽ propter diuinam uacatio-
nẽ fraudaretur hoſpitalitas contra mentem iuris de reli.
do.c.2.in cle.& poſſet attẽptari,qđ in talibus hoſpitali-
bus nõ habet locũ decre.quia pp.&c.nẽ ꝓ defectu,de el.
nec ſimiliter habet locũ decre.2.de æta.& quali.i clemẽ.

¶Sequitur apoſtilla conſilij pręcedentis.

Ad hoſpitalia forte nimis latè recipit, tex.enim litteræ quã
habeo ſub bulla ſic iacet,de redditibus & prouentibus &
leproſarum domorum Dei,& hoſpitalium pauperum, q;
in uſus leproſorum infirmorum & pauperum conuertun
tur decima nõ ſoluetur,ut in clemen.ulti.de deci.põde-
ro illud qui de reſiduo ſolui conſulo Ioan.And.

¶ Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Stante ſtatuto quod donationes non regiſtratæ nec inſi-
nuatæ ſint nullæ an donatio iurata de non contrauenien
do etiam ſit nulla.*

2 *Iurans creditori ſatisfacere tali termino , ſi creditor ipſe
condemnatus omnia per confiſcationem amittat an de
bitor liberetur.*

3 *Iuramentum quid in contractibus operetur.*

QVAESTIO CCLXXXI.

CAſus talis eſt. Statuto cauetur quod † ſi donatio-
nes non fuerunt regiſtratæ , uel inſinuatæ infra
menſem ex tunc non ualeant. & donatio ſit irri-
ta ipſo iure. Quidam donauit ſorori, & iurauit
non contrauenire contra donationẽ, donataria nõ fecit
regiſtrari ſecũdum formam ſtatuti. Quęritur an hæredes
donatis poſsint uenire contra .Super quo habita delibe-
ratione

ratione conuenienti uidetur mihi,hæredes dicti donãtis tutos & defenſos eſſe uigore prædicti ſtatuti,& eos obligatos non eſſe propter iuramentum ſui auctoris,& ratio mouẽs eſt,quia dictum iuramentum intelligitur ſi res in eadẽ ſtatu permanſerit,unde Principe,uel prælato à ſuo ſtatu uel dignitate remoto,ſubditi qui eidẽ iurauerãt nõ ſunt obligati ulterius iuramẽto illo,ut de elec.uenerabilis in fi.d ... oper.nun.c.2.Ex culpa quidem donatariæ hoc accidit,quia non ſeruauit ſtatutum ex cã iuſta æditũ. quæ cã fundatur ſup le.data.C.de dona.& ſic ex ſuperuenienti iure uel cauſa remiſſum eſt iuramentum etiã eidẽ iuranti de quo ſuperuenienti iure nõ fuit actum uel cogitatum illo iuramento,ad hoc de renun.c.2.& de iureiur. c.pe.& c.ad noſtrã.ij.maximè ſm lec.Hoſtien.ad idem de hære.c.ult.& quod ibi no.ad quod ẽt facit quod no.Hoſt. in c.ſignificauit de cenſi.ubi dicit quod ſi aliquis tenet ꝑ iuramẽtum alicui ſoluere infra certum tempus,& creditor medio tempore condemnatur,& bona eius ẽt ſint cõfiſcata ille iurans olim eidem creditori,ex iuramẽto amplius non tenetur,huic ergo iuri ſtatuti non ur̃ ille iurãs renunciaſſe,ut in prædictis iuribus & quod no.de iureiu. quemadmodum, prædicta maximè uidentur procedere in hæredibus iurantis,ad quos nõ extẽdit ſe religio iuramenti,quia iuramentum eſt perſonale ex parte Iurãtis,ut no.Inn.de iureiur.c.ueritatis in fi.& facit queſtio uenerabilis Ber.Brix.quæ incipit Bonon. iurauerũt &c. Si autẽ in inſtr̃o donationis fuiſſet ſpecialiter renunciatũ,& nominatim illi ſtatuto, quod donataria nullum præiudicium incurrerit,ſi regiſtrari non faceret inſtrumentũ, tunc dicerem ꝙ illud iuramẽtũ ualidaſſet donationẽ &c. aliàs ualidat de iurei.cum contingat,& de pac.c.2.lib.6. de pig.no.ſignificãte,&facit quod no.Hoſti.de iureiu.q.o tualiis,in gl.magna,uer.quid ſi partes promiſerunt &c. Et ſi diceretur quod iuramentum nõ extendit ſe ad hęredes,ꝑ id quod no.Inn.& Hoſti.de iureiu.ueritatis,&Ber. Brix.in quæſtione prędicta.Reſpondeo ꝙ hęredes non tenetur obſeruare pactum ſic factum à defuncto ratione iuramẽti,ideo quia iuramentũ eos obliget acſi iuraſſent. Sed quia donatio facta defuncto tenuit ratione iuramẽti, unde actio quæ competebat ꝯtra defũctũ cõpetit ꝯtra hęredes,ut.ff.de actio.& obligatio.l.ex depoſiti.& l.ex cõtractibus,& ſepul.c.ulti.¶Sciendum namque eſt,† iura-
3 mentum in aut. ſacramenta puberum .C.ſi aduer.uen. & de iureiu.cum contingat,& de pact.c.2.lib.6.cum ſi. non ſolum imponit ſilentiũ iurãti ne ꝯtraueniat,ſed ẽt firmat contractum ſuper quo iuratur,ut no.in aut.ſacramẽta puberum,in gl.ij.alias lex & canon deciperẽt contrahẽtes in caſibus ſupradictis ſi hæredes contra iuramẽtum poſſint uenire,quod non eſt ſentiendum.17.q.2.de uiduis.

¶ Federicus Petrucij de Senis.

SVMMAE.

1 *Monaſterium aliquod quando dicatur pauper,ut in erogatione pauperibus facienda comprehendatur.*

2 *Bona eccleſiarum ſunt pauperum & de eis poteſt prælatus maritare puellas.*

QVAESTIO CCLXXXII.

1 FActum tale eſt.†Quidam Stanguolus quondam palluſi de Colliazone in ſuo teſtamento & ſua ultima uoluntate uoluit & diſpoſuit, ꝙ bona ſua in quibus hęredem uniuerſalem inſtituerat ſororem ſuam poſt mortem eius, diſtribuerentur & darentur pauperibus Chriſti pro anima ſua,& ipſam ſuam ſororem ad diſtribuendum dicta bona fideicommiſſariam deputauit. Poſtea præfata domina partẽ de dictis bonis dedit & erogauit monaſterio montis Chriſti cuius monaſterij conditio & ſtatus talis eſt, ꝙ habent numero.28.moniales.Itẽ computatis fratribus,qui morantur apud dictum monaſteriũ familiaribus & ſeruitoribus ſunt numero circa.20. Redditus uero dicti monaſterii ſufficiunt competẽter ad ſuſtentationem omnium prædictorum,& ad onera incũbentia ſupportanda, quibus & hoſpitalitate debita adimpletis redditus nõ ſuperſunt,monaſterium uero prædictũ indigebat quadam clauſura ſine qua dictæ moniales cõmode ſe habere non poterant propter loci altitudinem. Item una indigebat ciſterna,ſine qua hactenus habuerunt aquę indigentiam,quam indigentiam ſubleuare nõ poterant,ſine grauamine monaſterii, ad quas clauſurã & ciſternã faciendas redditus dicti monaſterii deductis omnibus expenſis nõ ſufficiebat.Modo quæritur nunquid dictum monaſterium poſsit cõprehendi ſub appellatione pauperum,& ſic dicta diſtributio tanq̃ bene facta per dictam dominam eidem monaſterio non debeat reuocari.

¶In Chriſti nomine amen. prima facie ad primum dubium. uidetur reſpondendo ꝙ dicta diſtributio non ſit bene facta per l.ſi quis ad declinãdam.C.de epiſ.& cle.ubi dicitur ꝙ pauperes degentes in hoſpitalibus,qui ſe iuuare non poſſunt eligendi ſunt. Sed hoc non obſtante credo dictã diſtributionẽ ualere,ad quod moueor rationibus infraſcriptis.Prima namque malè ablata,& incerta ſunt pauperib. eroganda,de uſuris cum tu.Et tamen epiſcopus poteſt illa conuertere in reparationem,& augmentum eccleſię,dum eccleſia indiget, & ita fuit diſputatũ Bononiæ per dominum fratrem Pontium priore ſancti Martini de Senis & dominum Recuperum de ſancto Miniato quorum dicta ponit Io.An.de teſta.c.2.in nouella,lib.6.Item emẽdę pecuniarię quæ leuantur pro delictis,non debent imburſari per epiſcopos ſed in pauperes & pios uſus conuerti,& tamen epiſcopi & Abbates ad quos pertinent tales emendę poſſunt eas cõuertere in eccleſiis ſuis ſi indigent,ut no. Io.An.& Hoſti.de of.ordi.dilectus.Item ex eleæmoſynis fidelium debent fieri clauſuræ monaſterii monialium ſi aliundè non poſſunt,fieri de ſta.mo.c.1.lib.6.Magis q̃dẽ eſt uituperoſa & periculoſa indigentia in monialibus, q̃ ĩ cæteris religioſis.ut ę.c.§.ſanè.Nõ ſolũ cordi nobis eſſe debet monaſteria conſtruere,ſed in iam conſtructis etiã impedimenta abiicere, quæ uirtutis effectum impediunt, de priuile.cum & plantare in prin.Et ſi dicatur monaſterium habet plurimas poſſeſsiones.Reſpondetur & habet plurimas expenſas & onera. Vnde conſiderato ſtatu ſuo plus debet dici indigens,q̃ pauper mendicans conſuetus ꝑ publicum quæſtum ſibi uictum quærere. Cõſideratis quidem perſonis pauperum ſic erogãda eſt eleęmoſyna.86. di.nõ ſatis eſt modicum quidem onus diuerſis circunſtãtiis conſideratis poſſe enormiter grauare unũ epiſcopa-
2 tum,de dona.de apoſtolice.Itẽ ad præmiſſa facit † quia de bonis eccleſiarum,quę ſunt pauperem.26.q.1.c.ſi.poſſet prælatus maritare unam puella,& largam eleęmoſynam facere uni nobili uerecundo ut no.Hoſtie. de dona. cęterum.¶Ad contraria reſpõdeo, ꝙ diuerſa eſt poteſtas data ab homine fideicommiſſario , a poteſtate , q̃ defertur à iure.Vnde ſi eſt fideicommiſſarius iuris ſicut eſt epiſcopus,debet diſtribuere ĩter pauperes domicilii teſtatoris ad quod nõ tenetur executor datus ab homine, qui diſtribuere poteſt ubi uult ut no.Io.An.de teſt.c.1.ſup glo. quæ incipit in re certa,lib.6.ĩ nouella.inter alia allegat. ff.de le.2.l.cũ q̃dã,tñ prin.licet pauperes magis digni ſũt eligendi,tñ tenet electio ſi minus dignus eligatur ꝑ fideicõmiſſarium iuris ut epiſcopũ,uel hominẽ,uel nominatũ per teſtatorẽ,& ſic no.Io.An.e.c.ſuper gl.&ſimile,q̃d no.de elec.cũ inter canonicos,in gl.hic ſumitur in ſi. de ap.cõſtitutus,in gl.3.¶Dico ergo & cõſulo.Ego Fede.de Senis quod ueris exiſtentibus quę in themate ponuntur dictũ monaſteriũ potuit numerari inter pauperes,& q̃d diſtributio eidẽ facta ex hac cauſa non uenit irritanda.

SVM-

S V M M AE.

1 *Verbum reſtitui in libello expreſſum cuius ſit effectus.*
2 *Sententia ubi agitur poſſeſſorio qualiter ſit ferenda.*
3 *Mutatio quod ſcandalum pro ſe ferat.*
4 *Proprietatis probatio admittenda eſt ubicunq; ad reſtitutionem faciendam poſſeſſio dat occaſionem peccati.*

QVAESTIO CCLXXXIII.

Conſilium latum per uenerabilem uirum do. Fe
de. Abbatem de Campo Regio in cauſa uertē-
te inter capitulum eccleſiæ Spoletanæ ex par
te una, & Abbatiſſam & Conuentum ſanctæ
Mariæ de Stella, ex parte altera, ſuper repetitione Audiē
tij quem pars quælibet ſuum aſſerit eſſe conuerſum re-
prehendere non intendo, quia dicta maiorū minor diiu
dicare non debet, ſed collationis gratia aliquid dicam.
¶Intentio namque domini Abbatis in illo cōſilio eſt, ꝙ
ſuper bonis non recipiantur teſtes hoc poteſt tollerari.
Item intētio ſua eſt, ꝙ ſuper poſſeſſorio & petitorio re-
cipiantur teſtes non ideo quia agatur petitorio, ſed ad
illum finem ut iuſtificetur poſſeſsio de qua agitur, quæ
non poſsit haberi ſine titulo. Vltra per eū allegata facit
ꝙ no. Inn. de ſeruis non ord. c. 2. in clemen. 1. de tempo.
ordi. in fi. ¶Sed ſalua reuerentia tanti patris, credo quod
Abbatiſſa & Conuentus audiri debeant uolentes produ
cere teſtes directe ſuper petitorio nedum ſuper poſſeſſo
rio. Et primo ad hoc moueor quia in libello dicti capitu
li narrata ſapiunt petitorium & poſſeſſorium, concluſio
1 uero non repugnat petitorio. † Nam uerbum reſtitui in
concluſione poſitum poteſt adaptari ad petitorium, nā
qui agit rei uēdicatione, petit ſibi reſtitui, ut de iudi. exa
minata, de fide inſtru. inter dilectos, & præcipuè q̄a non
petitur reſtitui poſſeſsio ſed ipſa res, ſ. Audientius. Quā-
2 do enim agitur poſſeſſorio † tam in libello quam in ſnīa
debet ſententiari ſuper poſſeſsione rei non ſuper re. ut
no. Guil. in Spe. de reſti. ſpol. §. j. Fuit enim actum poſſeſ-
ſorio & petitorio, & poſito ꝙ actum fuiſſet tantum poſ-
ſeſſorio. Adhuc dico ꝙ Abbatiſſa debet audiri ſuper pro
prietate propter inconueniens ꝙ aliàs ſequeretur. Ponè
quod capitulum obtineat in poſſeſſorio, oportebit quòd
iſte exuatur ueſte, & habitu quem portant cōuerſi dicti
monaſterij & hoſpitalis & cōfirmet ſe habitui ſecularis
eccleſiæ, deinde facta fide de petitorio ꝓ parte Abbatiſ-
ſæ exuetur habitu iſto, & redibit ad habitum monaſterij.
Sed certe talis habitus dimiſsio non poteſt eſſe ſine ſcā-
dalo & ſorte ſine peccato, & talis caſus impedit reſtitu-
tionem. ut de reſti. ſpo. literas, ut no. io Spec. de poſſe. &
peti. §. ultimo. ubi notabilis caſus ubi negatur reſtitutio.
Et pro tāto credo quod in c. 1. ꝙ met. cau. non fuit facta
reſtitutio, ſed admittatur mulier ad docendū, ꝙ non ca-
nonice fuit ibi facta profeſsio, ſi enim fuiſſet ibi ante om
nia facta reſtitutio, oportuiſſet hanc mulierē aſſumpſiſ-
ſe habitum religionis, & poſtea facta fide de nō canoni-
ca profeſsione exiuiſſe aſſumptum habitum religionis,
3 & rediſſe ad habitum ſecularem. † & talis habitus muta
tio habet in ſe ſcandalum, ut 33. q. 5. quod Deo. de ui. &
hone. cle. deus qui. Et pro tanto in titulis de conuer. con
iug. & de regula, per totum, & qui cle. uel uo. ca. ultimo.
ubi tractatur de repetitione eorum, qui religionis habi-
tum dimiſerunt & Papa antequam uelit tales compelli
ad religionis habitum reſumendum mandat inquiri an
tales fuerint obligati religioni, & illi admitterentur ad
4 docendum contrarium. Vbicunque enim † ad reſtitutio
nem faciendam poſſeſsio dat occaſionem peccati debet
admitti pars aduerſa ad docēdum de proprietate, ut no-
ta Inn. de fi. presby. ad fi. d. c. conſtitutus. Et tenet, maxi-
mè ubi proprietas eſt notoria pro parte conuenti. ut de
cau. poſſ. & proprie. c. 3. 4 & 6. Ad idem de reſtit. ſpol. c.
2. lib. 6. & quod ibi no. Ioan. And. poſt Archi. in nouella
in c. literas ſupra alle. Et præcipuè iſte Audientius in iu-
dicio conſtitutus, confitetur ſe fuiſſe prius Cōuerſum in
dicto monaſterio, & hoſpitali ut accedat quod no. de ra
pto. c. cum cauſam. ¶Præterea eſt benè aduertendum ſi-
cut clericus ſecularis beneficiatus poteſt tranſire ad reli
gionem, & tamen non poteſt repeti poſſeſſorio uel peti
torio. 11. q. 2. qui duo, & de regul. beneficium, lib. 6. Sic
conuerſus ſecularis eccleſiæ poſſet trāſire ad conuerſio-
nem eccleſiæ regularis ſecundum opinionem Hugo. &
Laudinen. not. 27. q. 1. ait lex ad hoc facit Inno. & Hoſt.
de obligat. ad ratio. c. uno. & Spe. de ſta. mo. uer. 29. Sola
enim ueritas rei eſt in talibus inquirenda & ſine aliquo
ſtrepitu. ut not. Hoſt. de regu. c. pen. ¶Ex his concludo
quod Abbatiſſā debet admitti ad probandum oblationē
dicti Audientij & non tantum ad iuſtificādum poſſeſsio
nem quam allegat per modum petitorij prout d. Abb. in
tellexit, ſed etiam ad impediendum reſtitutionem, etiā
ſi de poſſeſsione Abbatiſſa non doceret.

¶De differentia inter ſortilegium & diuinationem.

S V M M AE.

1 *Sortilegium an & in quo differat a diuinatione.*
2 *Sors quod non ſit aliquid mali in ſui natura, nec probibeatur propter ſe, ſed propter ſequelam.*
3 *Diuinatio quæcunque illicita ex probibita.*

QVAESTIO CCLXXXIIII.

1 Domine reuerende ad quæſitū quo quæritur † quæ
differentiam eſt inter ſortilegium & diuinatio-
nem, dico ꝙ ſortilegium ſiue ſors idem eſt quòd
ars diuinandi ſecundum Hugo. & ſic iſto modo
differunt ſicut magis commune & minus commune, uel
ſicut ſpecies & genus quia ſors uel ſortilegium eſt quæ-
dam ſpecies diuinationis, & ipſa diuinatio eſt genus. &
illo modo loquitur. c. illud. j. 26. q. 3. in fi. Et illo modo
loquendo dicimus quòd omne ſortilegium eſt diuina-
tio ſicut omnis homo eſt animal, ſed non, omnis diuina
tio eſt ſortilegiū ſicut non omne animal eſt homo, quia
ſic aſinus eſſet homo. Et ſic patet quod idem eſt ſortile-
gus quod diuinus. Vnde quædam apoſtilla. 26. q. 1. c. di-
cit ſortilegi. i. diuinatores. Vel quod ſors ſiue ſortilegium eſt ars, qua promittuntur, uel pronunciantur futu-
ra 26. q. 1. c. 1. in fi. Sed iſta pronunciatio futurorum, quę
fit per ſortes uel ſortilegia non fit cum inuocatione dæ
monum, alias conſilio uel auxilio, ſed fit ex quadam cō
ſideratione eorum, quæ ueniunt ex quibuſdam, quę ſunt
ab hominibus ſeriose ad aliquid occultum inquirendū,
ſiue per proiectionem punctorum quod pertinet ad ſciē
tiam uel artem geomantiæ, ſiue per conſiderationem ſi-
gurarum, quę ſiunt ex plumbo liquefacto, & in aqua pro
iecto, ſiue ex quibuſdam cedulis ſcriptis ſiue non ſcri-
ptis in occulto poſitis dum conſideratur quam quis ac-
cipiat & ſic de multis alijs, quæ omnino ſorte ſunt &
ſortilegia uocantur, ubi & in quibus nulla eſt ius uoca-
tio nec familiaritas cum dæmone, nec conſilium nec au
xilium eius, & tunc omnia illa de quibus habetur & no.
de ſortile. c. 2. de proba. ex literis, de quibus omnib. & ſi
2 milibus dicitur. 26. q. 2. c. 1. † ꝙ ſors non eſt aliquid ma-
li in ſua natura, nec prohibetur propter ſe, ſed propter
ſequelam, ut no. ibi in gl. Et ſic patet quod ſors uel ſorti-
legium non ſonat de ſui natura uel accipitur in malum.
Diuinatio uero proprie eſt indebita pronunciatio futu-
rorum, qua pronunciantur indebito modo futura, quia
3 cum uocatione dæmonū expreſſa uel tacita † diuinatio
enim propriè loquendo ſemper in malum ſonat. 1. q. 1.
nunquam. Et omnis diuinatio propriè loquēdo de ipſa

qualiter

qual itercunque quocunque uocetur prohibita eſt & damnata.26.q.2.per totum & de ſortile.per totum.Et ſpecies iſtius diuinationis ſic ſumptæ ut præmittitur multę ſunt.26.q.2.& genus.& q.5.epiſcopi.& c.nec mirum. Et ſi benè cogito,ſunt x.ſpecies in quibus omnibus uel diabolus expreſsè inuocatur uel præter inuocationem hominis ſe occultè diabolus interponit uel ingerit ad pronunciandum futura quædam,quę hominibus ſunt ignota. Et hæc differentia quam dixi & poteſt colligi.ex.c.1.26.q.1.quia ut ibi no.ibi non dicetur ſacrilegus diuinator per aliquam inuocationem explicitam uel implicitam dæmonum, ſed ſolum per inſpectionem quarundã ſcripturarum uel per quaſdam alias res ut dixi, hoc dico cum correctione tamen melius ſentientis.

SVMMAE.

1 *Eccleſia læſa coram quo iudice reſtitutionem petere debeat, præcipuè ſi a perſona ſeculari, & in temporalibus lædatur.*

2 *Iudex dicitur grauare re ipſa, non tamen anima grauandi & ſubinde locus eſt appellationi ſi eundem quã pid grauare contigerit.*

3 *Dolus quod committatur re ipſa.*

4 *Donatio quod poſſit eſſe inofficioſa re,& conſilio, & re tantum.*

5 *Ab arbitro uel arbitratore quod aliter appellari non poſſit, prout improbatur pactum de appellando.*

6 *Petitio reductionis ad arbitrium boni uiri inſtar appellationis eſſe uidetur.*

7 *Iura in cauſa principali non producta, an in cauſa appel.uel reductionis ſint admittenda.*

QVAESTIO CCLXXXV.

PEtrus Rector eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Florentia nomine ipſius eccleſiæ cõtrouerſiam habebat cũ quodam laico Cortonenſi ſuper re ſita Tuderti. Iſti exiſtens Peruſij ut uiatores compromiſerunt in Titium Fulginatem exiſtentem Peruſij ut uiatorem tanquam arbitratorem & amicabilem compoſitorem, cuius Titij arbitramentum latum Peruſij dictus Petrus nomine eccleſiæ intendit petere reduci ad arbitriũ boni uiri. Quæritur coram quo poſſit hoc petere. Et nunquid coram iudice corã quo petitur iſta reductio poſſint proponi noua iura non propoſita coram arbitratore.

1 ¶ †Et arguitur primo, ꝙ coram epiſcopo Florentino, nam ſicut eccleſia læſa petit reſtitutionem in integrum coram iudice eccleſiaſtico propter læſionem.ut no. In. & Hoſt.de fo.comp. cum ſit ſic a ſimili uel eadẽ ratione in iſto caſu debet recurrere ad iudicem eccleſiaſticum ſuum,ut læſionem & iniquitatem tollat ſibi illatã corã per arbitratorem,ad hoc optimè facit de arbi. expoſita. Nam ad epiſcopum propriũ pertinet eccleſias ſibi ſubiectas in ſuis iuribus defendere,& conſeruare.ut x.q.3.decretum.cum 4.c.ſeq. Igitur cum per dictum arbitramentum,ꝙ nec eſt ſententia,nec actus iudicialis, ſed potius quædam tranſactio.ut no. Inn.de iureiuran. quintauallis.eccleſia ſibi ſubiecta ſit læſa. ad cũ pertinet remouere grauamẽ. Nam pro ea.ſi neceſſe fuerit agat in iudicio de ſen.& re iudi.c.ul. ¶Præterea minor petit reſtitui aduerſus actionem coram iudice proprio.ut C. ſi ut ſe abſtinere.abſti.aut. ſi omnes. ¶Secundo arguitur quod corã iudice Cortonẽ. quia actor debet ſequi forum rei,de foro compe.ſi clericus. & c.cum ſit. ¶Item ꝙ reſtitutio in integrum cum ſimilibus & recurſus ad arbitrium boni uiri debet peti coram iudice eius cõtra quem petitur reſtitutio. C. ubi apud quos l.3. Item iſta reductio petitur officio iudicis,ut de arbi.cap.2. & c.ex poſita de iureiurand.ueniens.& c.quintauallis.& no.in Specula. de arbitris.§.ul.ſed quo iure petitur contra certã perſonã, & tale officiũ cũ principaliter imploratur.& litis cõteſtationẽ expoſcit. ut de offi.iudi.c.2. Igitur cũ cõtra illum Cortonen.huiuſmodi officium imploretur debemus ſequi forum rei.ſ.iudicis Cortonẽ.ut de foro compe.c.ulti.ſupra alle.Nam licet officium iudicis non ſit actio, tamen ſuccedit & proponitur loco actionis, & ſic eius naturam debet ſequi de hoc per Inno.de offi.iudi. c.2.ff.de minо.l.in cauſæ.ij.in prin.& in Spe.de offi.iudi.§.j.uer. ſi uerò officium iudicis circa prin.§.& §.ulti. ¶Tertio arguitur ꝙ corã iudice Tudertino, quia ratione rei qs ſortitur forum.de foro compe.c.3.& ulti. C.ubi in rem ac. l.actor. Hinc eſt ꝙ olim duæ dictæ computabũtur a dięceſi ubi ſita erat res religioſa,ut de reſcrip. dilectis ij.et ſi agebatur perſonali actione in rẽ ſcripta,ut de foro cõpe.c.ex parte,& quod no.de præben. quia in tantum. & l.ſi prædium.C.de prædijs mi. ¶Quarto arguitur coram iudice Peruſino. Nam iſta reductio non poteſt peti niſi propter euidentem iniquitatẽ arbitratoris.ff. pro ſocio. l.unde ſi neruæ. Cum ergo delictum & dolus ſint perpetrata Peruſij.rõne delicti debet de hoc cognoſci Peruſij de rapt.c.1.de foro compe.poſtulaſti. C. ubi de cri.agi oportet authen.qua in prouincia cũ ſimi.per optimè facit quod no.Ioan.An.poſt Inn.de reſcrip.ſtatutum.§.cũ autem lib.6.ubi dic quod ſi Mediolanẽ. cõueniret. Bon. j.dictam.peta Mutinæ.& Bononien.uictus appellet. poteſt impetrare iudicem Mutinę,ut ſic generaliter loquẽdo ubi fuit iudicium principale ibi ſit iudicium appellationis.& dicit curiam ſic ſeruare, allegat etiam not.per Inno.in c.nonnulli.de reſcrip.& de offi.ordi.ut litigantes. libr. 6. Sed iſta reductio inſtar habet appellationis ut ff.de arbi.l.non diſtinguemus.§.cum quidam in ſi.Sequitur ꝙ ubi arbitrator tulit laudum, uel arbitramentũ Ibi debeat eſſe iudicium reductionis, ad hoc facit quod no.de epi.audi.l.epiſcopale. ¶Quinto & ultimo arguit quod iudiciũ debet eſſe Fulginei ubi eſt iudex ſuperior arbitratoris. Nam quãdo appellatur a ſententia iniqua ſemper recurrimus ad Superiorem iudicantis ut 2. q. 6. anteriorum.& C.de appella.l. præcipimus.eo.tit.ut debitus ad ſuperiorem iudicẽ appellet ſed ut proximè di-

5 xi † iſta petitio reductionis ad arbitrium boni uiri hẽt inſtar appellationis ergo &c.Solutio credo quod iudex Cortonen.ſit iudex competẽs per iura alle.pro hac parte. Reſtat reſpondere ad alle.in prima parte. Nõ obſt.ꝙ no.Inn.& Hoſt.de foro cõpe.cum ſit,quia illud non credo uerum per l.2. C.ubi & apud quos. & idẽ tenet Guilicl.in Spec.de reſti.in integ.in ij.parte.§.uidẽdum uer. tractabitur. Vel dato quod iudex eccleſiæ ſit competẽs iudex dicam hoc uerũ de iudice eccleſiaſtico Cortonẽ. uel dicas quod ibi loquitur in alio caſu. ſ.in reſtõne, q̃ reſtitutio per omnia non eſt ſimilis huic iudicio reductionis,nam ipſe idem, qui læſit per ſuam ſentẽtiam nõ põt reſtituere.ff.de mino.l.in cauſæ in ſi.cũ l. ſeq. quod non eſt in caſu noſtro. Item reſtitutio petitur j.quadriẽnium,de reſti.in integrum.c.1.& 2. lib.6. Sed iſta reductio petitur infra x.dies.uel infra. xxx.annos. ut not.in Specu.de arbi.§.ultim.uer.ſed infra quod tempus. Item non obſt.c.decretum.cum ſeq. quia licet Epiſcopus habeat defendere eccleſias ab iniurijs & oppreſſionibus, hoc intelligitur contra ſubditos ſuos uel contra extraneos in ſua diœceſi uſurpãtes uel illud remiſſos. ut de re iudi.c.paſtoralis.§.illud in cle. q̃ ceſſant in caſu noſtro. ¶Non ob.c.expoſita. tum quia ciuitas Teruiſina fuit aduerſaria epiſcopo Feltren. & dux Venetorum, qui erat arbitrator de facto non habebat aliquem ſuperiorem in temporalibus & ſic potuit recurri ad Papã, iuxta no. de foro compe.licet. Itẽ quia ibi tractabatur de reſtitutione hominum liberorum cuius rei cognitio ad eccleſiã pertinet.ut ibi no.Inn.& Hoſtien.ibi mandatur reuoca-

ri,ꝙ

ri quod Dux fecit cōtra ſententiam Cardinalis,& ſic pri
ma ſolutio eſt melior.Nō ob.aut.ſi omnes, nā ibi contra
nullū petebatur reſtitutio.ſecus in caſu noſtro ubi peti-
tur cōtra certā perſonā.Et facit quod no.de off.iudi.c.2.
in glo.magna.¶Itē nō obſt. quod tertio loco allegatur,
ꝙ ratione rei forū quis ſortiatur,quia illa iura uēdicant
ſibi locū quādo directè agitur actione in rē,uel ad ipſius
rei poſſeſsionē recuperandā, ꝙ nō eſt in caſu noſtro. Nā
hic agitur ad reſcindendū dictū arbitratoris iudicis of-
ficio pro illo iure,quod eſſet quæſitū parti aduerſæ ex il-
lo dicto puta quia forte arbitratur,ut eccleſia poſsidens
ſoluat tantū illi.& quod poſſeſsio remaneat libera eccle
ſiæ certū eſt, ꝙ hic non agitur ſuper re illa petitorio uel
poſſeſsionem.uel ſi arbitrator mandauit aduerſarium ec
cleſiæ poſſeſſorem aliquid dare uel debere eccleſiæ
nunc eccleſia, quæ. aliàs tenebatur actione ex ſtipulatu
ad obſeruantiā mādati,reputat ſe grauiter læſam ex illo
dicto & petit illud ad æquitatē reduci.Simile ſi de eccle
ſia agatur. ut de proprietate nō pōt tñ dici talis cauſa be
neficialis.ut not.ſupra de iudi.c.2. in cle.ſed iudiciū ſu-
per re ſpirituali nō eſt cauſa ſpiritualis,ut no.de iura.ca
lū.c.2. Itē nō ob.qđ 4.loco allegaī de delicto & de ini-
quitate quia hic non agitur , ut delictum uel dolus arbi-
tratoris puniatur:ſed ut corrigatur arbitramentū.Itē ar-
bitramētū poſſet cōtinere re ipſa euidentē iniquitatē ſi-
2 ne dolo arbitratoris.†Nam iudex dicitur grauare re ipſa
nō tamē animo, & tñ locus eſt appellationi. ut patet de
3 teſti.dilecto,& excepti.ſignificauerūt,†& dolus dicitur.
comitti re ipſa.ff.de uerb.obli.l.ſi quis aliter.& donatio
poteſt eſſe inofficioſa re,& conſilio,& re tantum,ut not.
4 per Hoſt.de teſta.Raynuncius ſuper uer.donauerit.¶†Nō.
ob.quod dicitur ꝙ cauſa appellationis ibi uētiletur ubi
fuit cauſa pricipalis,&c.quia hic nullum iudicium fuit.
Nec coram tali arbitratore eſt iudicium , ſed eſt quædā
tranſactio uel pactū . Hinc eſt ꝙ omni tempore poteſt
arbitrari,& dicit ꝙ ſibi placet quia ad nullum ordinē iu
diciarium obſeruandum tenetur. Tranſactiones enim &
pacta omni tempore poſſunt fieri ut patet.C.de feriis.l.
ult.& eodem ti.c.1.& ult.& no.in Spe.de arbi.§. ult.in ſi.
uer.ſed nūquid.Item poteſt compromitti in aduerſariū,
ut de iureiur.quintauallis, quod nō eſſet ſi poſſet ſumere
iudicium.ff.de arbi.l.penulti.& C. ne quis in cauſa ſua.l.
una.Sicut ergo per contractū quem ipſi celebraſſent Pe-
ruſij ut uiatores,non poteſt alter eorum ibi conueniri ut
ff.de iud.l.hęres abſens. maximè ſi non inueniatur ibi de
foro compe.c.1.§.contrahentes.li.6.Sic in actione ex ſti-
pulatu,non poſſet alter eorum conueniri ad obſeruantiā
mandati dati per arbitratorem.nec Iudicis officio ad re-
ſcindendū uel corrigendū illud.¶Non ob. quod ultimò
allegatur de iudice Fulginate,qa illud habet locū ſi age
retur cōtra arbitratorē,quia fecit litē ſuā,uel ut aliàs pu
niretur,ad hoc de ſen.excom.uenerabilibus.§.ſed ſi excō
municatus & uer.ſeq.li.6.quod nō eſt in caſu noſtro.¶Itē
nō ob.qđ dicitur ꝙ ſicut appellatur ad ſuperiorē &c. Nā
iſta reductionis petitio ad ęquitatē non habet inſtar ap-
pellationis,nec in modo interponendi, nec in tēpore ꝓ
ſequendi † imò nec ab arbitro,& multominus ab arbitra
tore appellari poteſt.ut.C.de arbi.l.j.Et ſm quoſdam nō
ualet pactū ut ab arbitro appelletur,ut no.Hoſt.in c.Ray
naldus,de teſta.in prin.& per Io.And.de arbi.cum dile-
ctus.Item hoc agitur per querelā cōtra partē aduerſam ,
ut tollatur ſibi ius quęſitū ex iniquo arbitramento.Lōga
quidē differentia eſt,an agatur per uiā appellationis,an
ꝑ uiā ſimplicis querelæ de appel.concertationi,&c.uene
rabilibus. ij.& iij.reſpon.lib.6.¶In ſecunda quæſtionem
arguitur primo † quod iura nō propoſita non poſſunt de
6 nouo proponi , nam tunc uenit corrigendum dictum ar-
bitratoris, cum euidentem continet iniquitatem,et.ff.ꝓ
ſocio.l.unde ſi nerua.Sed non poteſt dici quod arbitra-
tor fuit iniquè arbitratus,reſpectu iuriū, quę nō uidit ut
de priuile.cū olim.nō enim diſciplinā uel lēgē contem-
pſit qui militiā ignorauit ut.ff.loca.l.ſi ignorater,de ſen.
excom.c.4.Pręterea iſte recurſus poteſt dici quædā appel
latio extraiudicialis,ſed talis appellatio nō poteſt iuſti-
ficari ex nouiter proponēdis ut in cle. appellāti. de ap-
pel.¶Præterea prætextu nouorū inſtrumentorum,uel de
nouo repertoriū ſentētia,uel trāſactio retractari nō po-
teſt,ut.C.de trāſac.l.ſub pręte xtu,de re iudi.inter.¶In cō
trariū uidetur , nā in cauſa appellationis poſſunt noua
proponi iura ut.C.de tēpo.appella.l. per hāc.& de teſti.
fraternitatis,de fide inſtru.cū Ioānes.Sed iſte recurſus ha
bet uim cuiuſdā appellationis.Nā ſicut iudex appellatio
nis habet corrigere iniquitatē iudicis prioris,ut.ff.de ap-
pel.l.j.in princ.Sic & bonus uir.i.iudex.ff.de uerb.obli.l.
cōtinuus ad quē reuertitur habet corrigere dictū arbitra
toris ut.l.unde ſi neruæ.ſupra allega . & hoc uidetur pro
cedere ſi appellatio etiā fuerit extraiudicialis,ut de elec.
incerta lib.6.¶Itē reſtitutio in integrū ex nouis cauſis in
antiquis obmiſsis conceditur ubi prius fuerat denegata,
ut de reſtitutio.in integrū.c.ult. & ſic eſt in caſu noſtro.
Nā reſtitutio datur propter læſionē ut de reſtituto.in in
teg.c.1 ſic & arbitrator nō uenit corrigendus, ſi modicè
grauat,de ope.li.l. libertus . ¶Itē trāſactio & pactū pro-
pter noua iura;ideſt propter de nouo propoſita reſcindū
tur,ut.ff.de pac.l.tres fratres,& de trāſact.l.tutoribus in
ſi.cū ſuis gl.Sed iſtud arbitramentū habetur loco tranſa-
ctionis,ut.ſ̄ dictū eſt.ad præmiſſa facit de teſti.pręſenti-
um,de excepti. paſtoralis cū ſi. ¶Soluendo incipiamus à
caſibus nō tm̄ dubiis,& dico quod ſi aliqua iura antiqua
nūc de primo,& de nouo apparuerit,quæ erāt occulta,
ꝙ illa proponi poſſunt,& ſuper ignorantia poſsit recipi
iuramentū,ut in c.paſtoralis,& de elec.ut circa,&c. nul
li.li.6. & in l.tres fratres cū ſua materia . ¶Itē ſi illa iura
tūc ſciebat . ſed nō habebat probationes paratas,& ideo
tūc tacuit,ut in c.ut circa,& c.nulli.2.q.7.plerique cū ſi.
Si uerò quis ſciebat.ſe habere illa iura , & illa ſciēter &
doloſe obmiſit producere,ut aduerſariū fatigaret labori
bus & ex pēſis.In iſto caſu dicerēt quidā illū no poſſe il-
la iura producere per id quod no.ſm Io. de re iudi.inter
gl.magna & facit de excep.c.exceptionē de reſcrip. ſe-
des,& c.plerunque cū ſi.Secus ſi ex quadā negligētia,uel
ſimpliciter.inter quæ duo , ſcilicet negligentiā uel ſim-
plicitatē ex parte una,& dolū & fraudē ex parte altera,
lōga eſt dr̄ia,ut de reſcrip.ex literis.Sed quia delictū præ
lati in damnū eccleſiæ &c.ut de excep. cū uenerabili , &
de reg.iur.delictū.lib.6.Ideo dicendū uidetur,ꝙ eccleſia
in omni caſu audiatur uolēs antiqua iura obmiſſa produ
cere,maximè ꝑ id quod no.ff.de re iudi. l. imperatores.
C.de trāſa. l.ſub ꝓtextu inſtrumenti , ubi dicit ꝙ eccleſia
cōtra rē iudicatā , & trāſac.audiur prætextu inſtrumētī
de nouo repti.¶Reſtat ad contraria rńdere. Primo non
obſt.quod dicitur, quod reſpectu iuriū quæ nō uidit nō
dicitur iniqua fuiſſe arbitratus &c.quia iniquitas dicitur
duobus modis re & animo, & re tātū,& ſufficit quod re
ipſa ſit ipſe arbitrator iniquus.ut dixi ſupra proxi. q. in
reſpōſionibus ad cōtraria ſignata quarto loco.Itē ad. c.
appellāti reſpōdetur dupliciter,primo ꝙ iſte tale recur-
ſus nō eſt appellatio,ſed potius quædā querela,& mul-
tipliciter differunt iſta ad inuicē ut dixi ſupra quæſtio-
ne proxima in ſi.in reſponſione ad contraria ultimo lo-
co ſignata. ¶Et poſito quod poſſet dici appellatio, tamē
appellanti loquitur quādo appellaui ab inter locutoria,
uel grauamine ante ſententiam.¶Si dictum arbitratoris
deberet appellari ſentētia potius eſſet diffinitiua,quàm
interlocutoria , quia talis arbitratus imponit finem ne-
gocij . & controuerſiæ de iureiurand. & ſi Chriſtus uer.
quòd autem de iureiur. libro. vj. & omne quòd finitum
eſt per ſententiam, uel tranſactionem , quæ deſcēdit ex
dicto

dicto arbitratoris ſunt paria,de li.conteſta.c.1.li.6.Item non obſtat. l. ſub prætextu. & capitul. inter de re iudicat. & boc dupliciter, quia quando partes etiam nullo mediante componunt,& tranſigendo recedunt a iuribus ſuis,& uolunt ualere pacta nouiſsima ut de tranſactio.c. nulli eſt imputandum niſi cis,& ſic prætextu iuris de nouo propoſiti non debet reſcindi, ꝙ legitimè factum eſt. Sed quando aliqui ponunt cõtrouerſiam in manibus mediatoris uel arbitri ſeu arbitratoris quilibet,debet credere ſe non debere grauari ab illo ſaltem enormiter,de iureiu.ueniens.& ꝙ not. Hoſtien.de maio.& obe.c. ultim. Item quia ipſe mediator nullum iuris ordinem ſeruare tenetur,ſed ſine aliquo iudicio,& nulla termini aſsignatione facta ad iura pertinet producenda poteſt dicere ꝙ ſibi placet.Et ideo ſi grauauit modicè alterã partium,ſit hoc contra intentionem compromittentium,& ideo non mirum ſi eius dictum debet emendari & corrigi per bonum uirum.i.iudicem,facit quod no.de reg.iur.dolo facit li. 6.in ſolutione.¶Præterea quicquid ſit in aliis,in eccleſia poteſt dici ſpeciale,ut no.in l.ſub prætextu. & l.imperatores ſupra alle.ſed contra boc facit de re iudi.cũ tutor. &c.ſub orta in fine ſic ut ibi.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Debitor conuentus ſi creditorem opponat eſſe uſurarium probare debet de inſtrumento,& effectu uſuræ.*

2 *Debitor habens exceptionem uſurariam contra creditorem,poteſt eam per uiam actionis proponere.*

QVAESTIO CCLXXX[illegible]

1 CAſus talis eſt.† Debitor traxit creditorem ad curiam epi dicens inſtrumentum uſurarium & continere duplum ueræ ſortis,& creditorem tempore contractus & ante fuiſſe uſurarium,deinde lite conteſtata,& datis articulis debitor hoc ſolũ probauit ꝑ teſtes,ui delicet ꝙ creditor calculauit rationem de datis & receptis omni debitori,& fuit confeſſus eidẽ debitor ſe nil debere recipere ab ipſo debitore, niſi forte unũ florenũ. ¶Modo quæritur nũquid dicta ꝓbatio noceat creditori,ut ob hoc uicarius imponat ſilentiũ creditori, ꝙ nil petat,uel ſaltẽ unũ florenũ uigore inſtrumenti.Et dicendũ eſt ꝙ nõ duplici ratione.Prima quia nil fuit probatũ,nec inſtrumentũ in aliquã ſui parte eſſet uſurariũ,nec creditor fuerit uſurarius,ergo prima facie tota quãtitas cõtẽta in inſtrumento fuit uera ſors,ergo ſequitur ſecundũ ſtatutum ciuitatis arctans iſtos litigantes. quo cauetur ꝙ cõtra inſtrumentum confeſsionarium non admittatur probatio de ſoluto per teſtes,ꝙ per tales teſtes nõ poſsit probari ſolutio ſortis alias dictum ſtatutum eſſe ludibrium qđ eſſe non debet,ut de elec. commiſſa lib.6.Nam cum debitores contra talia inſtrumenta non poſsint probare ſolutionem per teſtes in curia ſeculari,recurrerent ad forum eccleſię & probarent per teſtes ſe ſoluiſſe contenta in inſtrumento & ſic uitio uſurarum non probato uidetur uel quod per coniecturas contingeret probare ſolutam eſſe quantitatem contentam in inſtrumẽtum per teſtes,ꝙ eſt cõtra ſtatutum Ciuitatis illos ligans.Tales uerò fraudes ſunt uitandæ,ut de procu.tuæ,& de diuor.quanta in fin. Sed pone quæſtio tale ſtatutum uõ ſit in Ciuitate,adhuc dico creditorem debere abſolui,quia debitor non probauit contenta in ſua petitione,dixit enim & propoſuit inſtrumentum fuiſſe uſurarium, ſed de boc nil probatũ eſt uerè uel præſuptiuè, dato ꝙ probet per teſtes creditori fore ſolutum.& ꝑ conſequens diſſolutã eſſe obligationẽ & per conſequens ſine cauſa remanſiſſe inſtrumentum apud creditorem. ut C. de condi.ſine cauſa. l. diſſolutæ. non tamen probauit contenta in ſuo libello.Sentẽtia ergo debet ferri ſecundum modum agendi.de or.cog.c.2. de ſimo.licet heli.Et ſic ex probationibus apparet eũ ineptam actionem intentaſſe,de iudi.examinata,de reſtitu. ſpo. cum a ſede.Dato quidem ꝙ quis petat indebitum, nõ tamen ſequitur ꝙ ſuper omni ſpecie indebiti uicarius ſit competens iudex,ſed ſuper illo indebito eſt iudex qđ ſapit forum eccleſiaſticum.Habet igitur Vicarius in pronunciando uidere quando actum eſt ex cauſa expreſſa, an illa cauſa ſit probata,ad boc optimè facit de re iud.abbate.§.quia cum certè in 4.colum.lib.6.

¶ Dominus Federicus ad Dominum Alexandrum aduocatum Peruſinum. Placeat uobis uidere quòd ſcripſi in illa cedula ſcilicet ſuperiori.an procedat,& ſi uidetur uobis quod procedat, bene quidem.Si non uidetur uobis quod procedat, ſcribatis mihi motiuum quare non procedat.

¶Reſponſio domini Alexandri.

¶Excluſa uel obmiſſa allegatione ſtatuti repellentis probationem teſtium circa ſolutionem,quia non uidetur boc caſu ſibi locum uendicare,cum loquatur quando agitur de exceptione & contra eam de ſoluto excipitur quod non eſt in caſu noſtro,quia hic agitur per debitorem nõ excipitur.Et ſic ſtatutum exorbitans an iure communi cuius nam ſtricti iuris exiſtens in tali modo agendi nõ extenditur.prout ex aliis rationibus bene conſultum.maximè quia in petitione ſit mentio ꝙ contractus fuerit uſurarius. per quam adiectionem arctetur creditor coram iudice eccleſiaſtico,qui aliàs non arctaretur.Vnde ſi talis a te adiectio non eſt probata, uidetur Vicarium non fuiſſe ex ea iudicem in tali cauſa, & ſic uidetur,fore pronunciandum reum abſoluendum ex tali cauſa,nè in alio iudicio ex alio præiudicet.per ea quæ no. per Inno.in c. cum ſit generale de foro comp.

¶Replicatio dom. Fede.ad reſponſionem Domini Alexandri.

¶Prima reſponſio ꝙ ſtatutum non babeat locum in boc caſu non placet duplici ratione.Prima licẽt reus bic nõ excipiat ſed agat ſponte prouocans,inter quæ eſt differentia.ut no.de iudi.exbibita,tamẽ effectualiter non refert.
2 Nam † reus babens exceptionẽ contra inſtrumẽtum,põt illam proponere per uiã actionis,& põt ſuper illa libellum formare ut dicit Inn.qui ſi.ſint legi.lator.& ſic in effectu tuetur ſe, ſiue excipiẽdo ſiue agẽdo.uel ut proprius loquar ſe actorẽ conſtituẽdo, & eſt ſimile quod nota.de elect.dudum.2.uerſicu.tandẽ in gloſſ. boc.bic agebatur. Item quia reus timẽs conueniri in foro ſeculari.& ſciẽs ſe non poſſe probare exceptionẽ ſolutionis per teſtes ꝓueniet creditorẽ, & dabit libellum in foro eccleſiaſtico & ſi ibi poſſit probare ſolutionẽ ſortis per teſtes certè talis fraus non debet prodeſſe.

¶Federicus de Petruciis de Senis.

S V M M AE.

1 *Religioſus contrabendo,uel ſtipulando ſibi uel monaſterio perſonaliter, uel impersonalis, an ſemper acquirat monaſterio.*

2 *Bonorum uendicatio quando contra debitorem locum habeat.*

3 *Monachos an ſine licentia ſuperioris poſſit efficaciter in iudicio ſtare contra debitores ante profeſſionem quæſitos.*

4 *Coniuncta perſona quod poſſe agere pro coniuncta.*

QVAE-

QVAESTIO CCLXXXVII.

CAſus talis eſt. Quidã uerè & efficaciter oblatus uel religioſus, q in ſua dedicatione obtulit ſe & bona ſua præſentia & futura cuidã loco religioſo, ante dedicationẽ habebat debitorẽ, uel poſtea quæſiuit ſibi debitorẽ. Deinde iſte dedicatus de dedicatione ſua nullã faciens mentionẽ, ſuo proprio nomine agit cõtra debitorẽ. propter cuius contumaciã obtinuit finaliter auctoritatẽ, & poteſtatẽ uendẽdi bona debitoris, uendidit deinde, ipſemet ab emptore emit proprio nomine. Nũc debitor dicit iſtũ proceſſum nõ fuiſſe legitimè factum, quia ipſe nõ fuit cõtumax. & per conſequens ea quæ facta ſunt tanquã cõtra contumacẽ & latitantẽ nõ ualent, ex eo ſcilicet, quia iſte qui egit nõ erat creditor, ſed Monaſteriũ. Quæritur quid iuris. Super hoc dicũt quidam ꝙ
1 ualet, quod factũ eſt, quia religioſus cõtrahendo uel ſtipulãdo ſibi uel Monaſterio perſonaliter uel imperſonaliter, ſemper acquirit Monaſterio & ex cõtractibus per eũ initis acquiritur Monaſterio, ſufficit allegare gl. Inno. de priui. olim. ij. Sed contrariũ credo uerius ratione
2 quia dedicatio bonorũ nõ habet locũ niſi ſubſiſtẽte debito, & cõtra latitantẽ, ſed iſte nõ erat debitor illius oblati uel religioſi ſed Monaſterij, ut ſi præſens fuiſſe iſte debitor nõ cogebatur eidẽ Monacho reſpõdere, tũ quia
3 actio nõ ſibi cõpetebat ſed Monaſterio, tũ quia nõ poteſt eſſe in iudicio ſine licentia Abbatis, probatur. ff. ex qui.cau.in poſ.ea.l.fulcinius in prin.§.ſi quis poſsiderit, & ibi cõcordantiæ, de priuil.cre.l.imperatores, de iudi. l.nõ uidetur, & optimè de pecu.eo.tẽpore. Et ſi dicetur hoc habet locũ quãdo notoriũ eſt, quod debitor haberet exceptionẽ in nõ reſpondendo. Reſpondeo de hoc non pòt excipere iſte quia ille replicabit de dolo ipſius agẽtis, quia ſciebat ſe nõ creditorẽ & nõ poſſet agere ſufficit remittere ad glo.Inno.de dila.c.ij.in glo.mag.ultra mediũ uerſi.ꝙ ſi nihil turpe graue &c. Et ꝙ non poſsit ſtare in iudico, probatur. 12.q.1.nõ dicatis.16.q.1.de præſentiã. C.de epi.& cleri.authẽ.cauſam quæ fit.& per.Inn.de proba. in præſentia, & de poſtula.c.1. Et licet alias cõiuncta perſona poſsit agere pro coniuncta. ut ff. de procu. licet & l.ſed & hæ perſonæ & l.pomponius, ſecus eſt in dedicatis, qui mortui ſunt, mundo & eorum cognitio ſeu conuerſatio eſt in cœlis ut no.Hoſt.de poſtu.c.1. Et hanc partem credo ueram. Iura in contrarium allegata loquuntur in contractibus uel ſtipulationibus ubi non pòt pars aduerſa conqueri, ſed in noſtro caſu loquimur de proceſſu habito contra contumacem, & latitantẽ, qui ueritate detecta apparet ꝙ non fuiſſet contumax.

SVMMAE.

1 *Syndicus quando dicatur per capitulum regulariter, & efficaciter conſtitutus.*

2 *Contemptus & ſpretus his, qui ad creationem ſindici uocã dierant, an in ſidicatu facta ſint ualida.*

QVAESTIO CCLXXXVIII.

CAſus talis eſt. In quodam publico inſtrumento continetur ſic. Conuocato & coadunato capitulo & conuentu fratrum de penitentia tertii ordinis beati Franciſci, de mandato fratris Benedicti miniſtri &c. In quo quidem capitulo interfuerunt. A. & B. &c. qui facient duas partes, & ultra dicti Capituli &c. Contra illum ſindicum opponitur per partem aduerſam quam illi qui fuerunt præſentes non fecerunt duas partes. & ex hoc infertur ꝙ ſindicatus, nõ ualet, & ꝙ inſtru-
1 mentum eſt falſum. Quæritur quid iuris. ¶ Poſito ꝑ cõſtanti ꝙ conſtituentes ſindicũ nõ fuerunt duæ partes totius capituli, de primo dubio no.de ma.& obe.c.ulti. de his quæ fi.a ma.par.ca.c.1.& in Specul.de ſindico i prin. & in uer.ſi ante litẽ uerò, cui incũbit probatio an producẽti ſindicatũ, an excipiẽti cõtra illum ꝑ do.Io.An.poſt Inn.& Hoſt.de teſti.c.ij.in glo.ibidẽ li.6. Poſt iſta præfatus Io.An.in c.1.de his quæ fi.a ma.par.ca. cõſueuit dicere ſic. Eccleſia peruſina habet in uniuerſo.xx. canonicos quorũ quatuor ſunt in curia Romana alij quatuor ſunt Spoleti, & Tuderti. alij.xij. ſunt in ciuitate, uel propè ipſam ſi cõtingat electionẽ celebrari debere nõ uocabũtur exiſtẽtes in curia de elect.cũ inter uniuerſas, alij uocabũtur. Si uero deat fieri ſindicatus, cõpoſitio: alienatio: & ſimilia, tũc uocabũt. tm̃ illi ꝑſentes. & ſi de illis.aij.erũt duę partes ualebit capitulũ & quod faciet maior pars illarũ duarũ partiũ ualebit, per regulam quę dicit, ꝙ ſit a maiori parte capituli ſemper ualet, iura ſunt no. ¶ Quod autem preſentes. & ꝙ illi, qui quotidie & cõiter faciũt capitulũ ſunt uocãdi tantũ, probatur per authẽ. hoc ius porrectũ. C.de ſacroſan.eccle.& C.de lega.l.quoties libro 11. ibi omnes curiales qui in urbe cõſiſtunt in locũ curiæ cõuenire. & no.Io.An.in d.glo.ibidẽ.& idẽ ibi Ar-
2 chi. ¶ Itẽ ſciendũ eſt, ꝙ ſi cõtẽpti ſunt aliqui nullus alius poteſt infringere quod factũ eſt, niſi illi, qui ſunt cõtẽpti, ut eſt caſus de prebẽ.cum in eccleſia lib.6. Igitur ſi cõſtituẽtes ſindicũ fuerũt duæ partes præſentiũ in ciuitate uel burgo, etiã in ſuburbiis, & cõtinentibus edificiis, & quaſi iuxta ciuitatẽ non cõputatis qui eſſent in curia, & in ciuitatibus uicinis, ſed ſolũ illis qui faciebant quotidie capitula, ſindicatus eſt ſufficiẽs. ¶ Sed poſito pro cõſtãti ꝙ nõ fuerint duę partes cõputando ut dixi. Quæritur nũquid tale inſtrumentũ ſit falſum, ut ſic ĩ nullo credatur ſibi. Et dicendũ eſt ꝙ nõ. Nã ad officiũ tabellionis, & teſtis pertinet teſtificari de his, quę in facto cõſiſtũt, & quę in eorũ præſentia acta noſcũtur eſſe.iij.queſtione 1a.teſtes, uidelicet qui fuerunt præſentes, & quod fecerunt, nec debent ſcribere nomina abſentium, de his quę ſi.a præla.quanto. Vnde ſi tabellio dicat quod præſentes faciebant duas partes, uel uocatis abſentibus, uel ꝙ abſentes erant excommunicati, in hoc non ſtatur aſſertioni ſuæ, & ſi malè aſſerunt non reddiderunt inſtrumentum falſum quia in hoc non cõſiſtit officium tabellionis, ſed ſolum in hoc. A.B. &c. ad capitulum cõgregati & capitulariter fecerũt tale qd. ¶ Itẽ dico quòd ſi tabellio diceret quòd Titius cõmiſit Sempronio.xxv.itẽ.xxx. quæ in totum faciunt libras.la. non uitiatur inſtrumentum, licet minor eſſet ſumma, licet uitiaretur ſnia ut ff. quæ ſen.ſi ap.re.l.1. Et ratio eſt, quia ad officium tabellionis non pertinuit multiplicare illas ſummas. ſed de ꝑmiſsis ſolum teſtificare, & dictus Titius non tenetur niſi ad lv. quæ in promiſsione, poſſunt colligi iuxta no. per Inno.de hereti.fraternitatis.& de probatio. quoniam & in Spec.de proba. §. fin. uer. ſed pone iudex. Et ita uidetur mihi Federi.

SVMMAE.

1 *Dilatio ad probandum ſemper tenet ſi pars aduerſa conſentiat.*

2 *Iudicium non debet claudicare.*

3 *Dilatio non debet aſsignari ad plures actus diuerſos.*

QVAESTIO CCLXXXIX.

CAſus talis eſt. Ad petitionem actoris reus fuit citatus ad conteſtandum litem & producendum teſtes in cauſa. Reus uenit, & fuit lis conteſtata, & iuratum de calumnia. Demum reo decedente

dente fuit aſſignatus terminus actori pſñti & non ɔtradi-
1 cēti uel conſentienti ad probandum. Modo queritur † an
ualeat talis dilatio. ¶ Punctus præmiſſus ſatis dubius eſt,
& requirit diſcuſſionem ſolemnis diſputationis, & tāgi
tur in Specu. de dila. §. nunc uidendū. uer. ſed pone in fi.
Specu. nō firmat pedem, ſed magis uidetur declinare di-
lationem ualere, ſi pars aduerſa ratam habeat dilationē
ante lapſum eius, pro eo facit. ff. de dolo. l. eleganter in
prin. & gl. poſita ſuper uer. nulla. Et quia ſæpe cōtractus
poſſe claudicare. ut not. de deſpō. imp. de illis. & de eo q
du. in ma. c. 1. & in regu. iur. ꝙ ſemel. lib. 6. Sed cōtra. nam
confeſſio de qua magis uidetur per id ꝙ no. Inno. de ele,
per inquiſitionem non nocet confitenti, ut. ff de interro.
2 acti. l. ult. Item † iudicium non debet claudicare, quicquid
ſit de contractibus ut de except. cum inter, & optimè. ff.
de arbi. l. ſi cum dies. §. ſi arbiter. uer. unde ſi elegantèr.
¶ Itē ſæpe cōſequitur quis ex perſona alterius quòd ex ſua
conſequi non poteſt ut. C. de tēpo. in integ. reſti. l. ulti. &
de conceſ. preben. c. pen. li. 6. ¶ Itē ſi in optione iſtius ab-
ſentis eſſet, impugnare ꝙ contra iſtam dilationē feciſſet
ille, qui eam obtinuit ꝙ eſſe ualde graue ꝓpter expenſas
quas iſte medio tēpore feciſſet ar. ad hoc de poſtu. præl.
c. bene 2 ꝓpè fi. uer. nec nocebat. ¶ Iſta pars ꝑ nunc plus
placet. Et ſi dicaſ ꝙ pars aduerſa fuit cōtumax, quia receſ
ſit, & per eā remanſit quo minus in eius præſentia data
fuiſſet dilatio ut lite non conteſta. qm̄ §. porro. & in cle-
men. 1. de iudi. Reſpondeo nō apparet ex premiſſis quod
fuerit citata. Et ſi dicaſ immo, dum dixit iudex ad produ-
cendū in cauſa. Ad hoc reſpōdeo quia illud intelligitur
de proximo, actu, qui imminet expediendus poſt actum
quem nominatim citatus eſt argu. ff. de uer. ob. eum qui,
3 & de præb. non poteſt. 2. reſpon. lib. 6. † Et maxime cum
ad plures actus diuerſos non ſit aſſignanda dilatio ut no.
in Spe. de dila. §. j. uer. deliberatoriè. Ex cōtrario ſequere
tur quod poſſet ad omnes actus ſubſequētes procedi qua
ſi ad illos intelligatur citatus, ꝙ eſt falſum, niſi in caſu de
dolo. c. 2. li. 6. qui non eſt caſus noſter. & ita dico & cōſu
lo ego Feder. de Senis. ¶ Repetitio decretalis dilectus 2.
de præben. facta ꝑ dominū Federicum ante doctoratum.

S V M M Æ.

1 *Literæ monitoriæ, uel præceptoriæ, an & quid conferent in iuris acquiſitione.*
2 *Iuris in re quando quis dicatur habere.*
3 *Literæ monitoriæ & præceptoriæ in quo differant.*
4 *Executores literarum beneficialiū quando dari dicātur.*
5 *Res quando dicatur integra.*
6 *Verbum recipere cuius ſit naturæ.*
7 *Tempus qualiter ſit ad procedendum in literis beneficialibus inſpiciendum.*
8 *Beneficij collatio alicui facta contra Papæ mandatum an teneat.*

QVAESTIO CCXC.

Quia in præſenti. capit. ſit mentio de litteris apo-
ſtolicis, ideo ut de ipſis habeamus notitiam
uideamus de diuerſitate ipſarum, & de dupli-
ci genere executorum qui ſæpe cum ipſis li-
teris conceduntur, addendo aliquos modos per quos
præbenda afficitur. Item quia in præſenti capit. poni-
tur illud uerbum in canonicum recipere, quod multipli
citer itelligi poteſt, ideo de duplici de ſignificatione hu-
ius uerbi uideamus, & quæ ſit ipſa differentia, quia per
hoc melius patebit ueritas. c. noſtri. Item quia ca. noſtri
continent tempus receptionis, ideo gratia huius uidebi-
mus quod tēpus inſpiciendū ſit in literis beneficialibus.
¶ Ad primum debetis ſcire quod interdum concedun
tur a ſede apoſtolica nullis executorib. datis, interdū da
tis executorib. Videamus primo quando conceduntur li
1 teræ nullis executoribus datis. ¶ Debetis, ſcire † quod do
ctores, qui tractant iſtam materiam an per literas moni-
torias uel præceptorias quæratur aliquod ius, omnes
concordant in hoc, quòd in nullo iſtorum caſuum quæ
ritur alicui ius in re. hoc ipſi no. hic. & de reſcriptis lite-
ris & cap. conſtitutus Inno. & Hoſtien. & Compoſtel. &
cæteri ſupra de renun. ueniēs, & omnes bene dicūt hoc.
Nā ſi ēt quis habeat canonicatū à Papa non dr̄ habere ius
in re ut patet e. ti ſi is & de conceſ. præb. c. ul. lib. 6. Tunc
2 enim † dicitur quis habere ius in re, quādo ad uacātis be-
neficij collationem deuentū eſt, ut in prædicto c. ulti. de
cōceſ. præben. li. 6. Sed eo ꝙ aliquis iſtos, & dicit ꝙ cano
nici nō ſunt obligati impetrāti, ſed impetrās hēt implo-
rare officiū executorū, in hoc forte non benè dicit, quia
ut per inferiora patebit erit reperire aliquos caſus ī qui-
bus canonici ſiue collator præbēdæ adeo ſunt obligati
impetrāti circa beneficiū uacaturū, quod ſi alii cōferāt
cū uacat ēt ignorantes & ignoranti nō tenet collatio, ut
j. dicā, & ideo uideamus caſus illos in quibus canonici
ſunt obligati impetrāti & in quibus non. ¶ Debetis ergo
3 ſcire † quod licet aliquæ decretales uideant facere diffe
rentiā inter literas monitorias, & præceptorias ut decre.
ex inſinuatione, &c. literas de reſcrip. tñ in ueritate ſm̄
illos docto. non eſt aliqua differentia niſi una. ſ. ꝙ magis
punitur, qui literis præceptoriis nō obtēperat, quam qui
nō obtēperat monitoriis allegat 14. q. 1. c. ſi. & eſt ratio
ſecundū eos ut dicit Compo. in c. capitulū. & in c. cōſti-
tutus de reſcrip. quia nunquā ſecundū ſtilū curiæ ema-
nant ſimplices literæ monitoriæ, immo ſp̄ interſeritur
ibi mandatū apoſtolicū dicēdo, monemus & apoſtolica
ſcripta uobis mandantes, nō curemus ergo an ſint puræ
præceptoriæ, an ſint monitoriæ cū mādato, ſufficit. n. ꝙ
ibi uerbū mando ſiue uerbū moneo, ſiue præcipio præceſ
ſerat, ut in c. ſi ſoli de cōceſ. præbē. lib. 6. & in c. capituli
præallegato. Mandatū agitur a Superiore emanans uim
præcepti uel cōſtitutionis uel præciſæ uoluntatis habet.
Vnde ſi fuerit mandatū eſt cōſtitutio uel ſanctio, quæ
principis præceptū cōtinet. ut no. in auth. de man. prin. in
prin. & de præben. dilectus ij. in gl. ut & colligitur ī ca. ſi
ſoli ibi punien. & ibi no. Itaq; redeamus ad primam diui
ſionē. ſ. ꝙ interdū conceduntur literæ ſine executorib. da
tis, interdum cū executoribus. ¶ Debetis ergo ſcire ꝙ qñ
Papa mandat alicui ad quem præbenda ſpectat cum ua-
cat collatio per talem præſentationē literarum non eſt
affecta præbenda. i. non eſt ligata ptās primi collatoris,
ita ꝙ ſi ille ad quē ſpectat cū uacat collatio, alii cōferat
tenet collatio, tamē ipſe, quia mandato Papæ non obtē-
perauit punitur, iſte eſt decretalis noſtræ caſus. & decre
tal. ſi ſoli de cōceſ. præb. li. 6. ¶ Si dicas quęritinè ꝑ tales
literas aliqđ ius pōt dici quod quæritur illud ius qa per
tales literas uidetur cæptum negocium ita quod ſucceſ-
ſor adimplens tales literas ſui ꝓdeceſſoris, uī ꝑfeciſſe fa
ctū prædeceſſoris, & nō ſuū, ſupra de reſcrip. literis. ¶ Itē
habēs tales literas ꝑfertur habenti tales literas executo-
rias ſi primo cōferatur ꝓbenda ſibi, quā illi. ut not. Com
po. de reſcri. conſtitutus. & c. capitulum. & uidetur ēt ca
ſus eo. ti. ibi in prin. lib. 6. ut de conce. præbē. ſi ſoli eo. li.
Item habenti præceptorias quib. obtemperatum eſt non
fuit propterea facilius admonere ad dandum ſibi execu-
torias ut hic. Item ſi talis per dictum mandatum fuit re-
ceptus in canonicum, uel in literis erat decretum affecta
eſt præbenda adeo quod collatio non tenet, ut habetur
in præallegatis iurib. de conceſ. præ. ſi ſoli. & de reſcrip.
tibi qui uult reſpon. lib. 6. ¶ Expediti ergo ſumus de pri-
mo membro. ſ. qñ conceduntur literæ nullis executorib.
datis. uideamus mō quando conceduntur literæ cū exe-
4 cutoribus. ¶ † Debetis ergo ſcire quòd interdum dantur
executo

executores ad cõpellendũ eũ ad quẽ ſpectat collatio be
neficij ut cõferant interdũ dautur ad prouidendũ cũ da
ti ſunt executores ad cõpellendũ,tũc per ſola pſentatio
nẽ illarũ litterarũ nõ eſt affecta præbẽda,imò ſi is ad quẽ
ſpectat cõſert,tenet collatio niſi in tribus caſib.ſ.qñ dice
ret in litteris uel qñ executor inſinuauit ei ad quẽ ſpecta
tur,& ſi interdixit nẽ alteri cõferat , uel quãdo per tales
litteras fuit receptus in canonicũ hoc eſt quod plenè ha
betur in præallegato.c.ſi ſoli.Ita etiã no.Inn.& Hoſt.hic
& clarius Cõpo.ſupra de reſcri.c. capitulũ in magna gl.
in prin.Quãdo uerò executores dãtur ad prouidendũ in
terdũ dãtur pure.i.ꝙ litteræ ſolũ dirig intur executorib.
ut prouideãt, interdũ dãtur in diẽ ſcilicet collatore ne-
gligẽte uel poſtq̃ impetrãs acceptauerit .Quãdo uerò dã
tur purè tũc per ſolã præſentationẽ litterarũ factã execu
toribus nõ eſt affecta præbenda, imò ad hoc ut afficiatur
prębẽda oportet ut inſinuet:nõ dico quod habeat neceſ
ſe interdicere. Iſte eſt caſus q habetur, infra de conceſ.
præbẽ.c.j.§.ex parte,li. 6. & iſto caſu an ſufficiat ꝙ exe-
cutores hoc inſinuẽt capitulo , uel uicario epiſcopi qñ
ad ipſum epiſcopũ ſpectat collatio puta quia ipſe epiſco
pus eſt abſens ſic ei nõ poteſt inſinuari not.de hoc Inno.
& Hoſti.de iure patro.cũ dilectus,& Cõpo. de reſcri. c.
capitulũ in magna glo.Archi.poſt eũ in d.l.ſi ſoli.Si uerò
executor datus eſt,collatore neglıgẽte,tũc p ſolã pręſen
tationẽ litterarũ,factã collatori affecta eſt,præbẽda. ita
ꝙ in litteris directis capitulo fiat mẽtio de litteris dire-
ctis executoribus,ut patet infra de conceſ.pręben. ſi ca-
pitulo.lib.6.& ita debemus intelligere de cre. propoſui
ſti,infra de cõceſ.prębẽ.quod. c. glo. male intelligebãt
ut patet per illud.c.Ita ꝙ ſi collator.j.terminũ ſibi ab exe
cutore prefixum præbendam uacantẽ nõ cõtulit , tũc de
uoluta eſt poteſtas eſt in executorem ita ꝙ ſi alia ua-
catione poteſt cõferre canoncatũ, & pbendã ut ibi. Et ſi
præbẽdæ collatio ſpectat ad duos an ſufficiat ſola pre-
ſentatio facta uni.Dicimus quod ſic, qa ex quo impedi-
tus eſt unus ſine altero cõferre nõ poteſt,tũc dicimus im
peditũ utrũque,ſicut dicimus de duobus delegatis datis
ſine clauſula,ſupra de offic.deleg.cautam,hoc eſt quod
no.Cõpo.de reſc.c.capitulũ in magna glo.& do.meus
poſt eũ in pręallegato. c.ſi capitulo,de cõceſ. præb.lib.
6. imò plus dato nobis ꝙ ſi decretum eſſet in litteris
ẽt ante præſẽtationẽ litterarũ affecta eſſet pbẽda,qa de
cretũ principis ligat etiã ignorãtes, qđ tamẽ nõ accidit
in inferioribus à principe hoc eſt quod habetur infra,de
cõceſ.pbẽ.quia cũctis, infra ex parte in ſi.de reſcrip.tibi.
q.lib.6.& de elec.ſi eo tẽpore eo.lib.& no.plene Archi.
ſupra eo. titu. ſi apoſtolicę eo. lib. ubi tractat opinionẽ.
Inno.& Hoſti.qui no.de iure patro. cũ dilectus , & opi.
Cõpo.Si uerò executores dati fuerint ſub hac forma,pro
uideãt de primo beneficio,quod impetrãs duxerit acce-
ptandum tunc nec per præſentationem,nec per proceſ-
ſum executorium affecta eſt præbenda niſi primo impe-
trans acceptet beneficium,& executor eius inſinuet ordi
nario qualiter impetrans acceptauerit,& quod intendit
conferre ei beneficium acceptatum, iſte eſt caſus de con
ceſ.prebeu.c.j.lib.6 .

¶Et debetis ſcire quod talis acceptatus non poteſt accepta
re certum & expreſſum beneficium anteq̃ uacet , primũ
autem uel ſecundum in genere poteſt,uel tertiũ ex cau-
ſa , ac ſi certũ & expreſſum acceptauit etiam ſi executo-
res ſui proceſſum fecerunt,& pœnam appoſuerunt talis
acceptatio uel proceſſus nullam obtinet firmitatem,imò
non obſtante tali acceptatione,& proceſſu poterit,colla
tor cõferre beneficium cum uacabit,iſte eſt caſus in c.nẽ
captãdæ,infra de conceſ.præben.lib.6.poterit autẽ talis
executor inhibitionem facere ſpecialem prælato prouin
ciæ uel ciuitatis in qua fuerit deputatus nẽ conferãt pri
mum beneficium,quod uacabit,uel ſecundum,uel tertiũ

ex cauſa ſi tibi competat ex beneficio litterarũ , ut habe-
tur eodem,t it.executor,& quod dixi.ſ.quod niſi execu-
tor inſinuet ordinario de acceptatione iam facta p im-
petrantem,quod nõ eſt affecta præbẽda. Intelligas illud
uerũ ſi decretũ nõ eſſet in literis,nã ſi eſſet tunc p ſolã ac
ceptationẽ ẽt factã in abſentia executorũ affecta eſt præ-
benda ut legitur & not.in præallegato.c.j.de conceſ.pręe
ben.lib.6.imo plus dico,quòd ſi in litteris eſt illa clauſu
la quod duxerit acceptandũ,j.mẽſem & eſt decretũ in lit
teris ẽt non acceptanti,infra illũ menſem,nõ poterit or-
dioarius conferre beneficium,hoc clare not.Archi.Infra
eod.ti.dudum lib. 6.¶Sumus ergo expediti de duplici ge
nere executorũ,quorũ poteſtas ſi dati fuerunt ſuper gra-
tia iam facta non expirat mortuo Papa,ſecus ſi ſuper gra
tia facienda ut res ſit integra,ut patet de offic.delegat.ca
pitulo.ſi ſuper,& eodem.titul.ſicut.libro.6.¶Res autem
5 dicitur integra †quãdo nõ eſt proceſſum ad aliquid quo
ſoleat aſſici præbenda, ſecus eſt in gratia facta per lega-
tum,quia tunc dicimus rem eſſe integram ex quo nõ eſt
peruentum ad collationem .Dato ꝙ facti fuerint proceſ
ſus ut patet infra de offi.leg.c. 3.lib.6 ¶Interdũ eſt repe-
rire ꝙ ſine aliqua principis datione executorum,& ſine
aliqua præſentatione eſt adeo affecta præbenda, quod ſi
conferatur altera etiam ignoranti & ab ignorante nulla
eſt collatio,ut puta quando Papa cõcedat alicui canoni-
catum.Iſte eſt caſus infra eod.titu. cum qui.& c.ſi poſtq̃,
lib.6.imo uoluerunt quidã dicere quòd tantũ ius habet,
quòd ſua propria auctoritate poteſt accipere poſſeſsio-
nẽ præbendæ uacantis,illud tamen eſt falſum ut not. Ar
chi.in dict. c.ſi poſtquàm. Et ratio eſt quia nulli licitum
eſt miniſtrare etiam in præbenda antequam ſibi cõſignet
ab eo qui poteſtatem habet conſignandi. ut not.Innocẽ.
& Hoſtien.de conceſ.præben.propoſuit & not.p Archi.
eodem.titu.tibi,& c.eum qui lib.6.¶An iſti recepti ultra
numerum qui nondum habent præbendas debeant inter
eſſe communibus tractatibus capituli, & eligere ſi uacat
eccleſia.Breuiter dicunt Innocen.& Hoſtien.& Compo.
ſupra de conſti.cum.M.quod ſi habent ſtallũ in choro &
locũ in capitulo facient ea, quæ ſpectant in chorũ & ca-
pitulũ,intererunt alienationibus & aliis tractatibus capi
tuli,& eligent ſicut alii.Et hæc dico uera niſi conſuetu-
do repugnet,ratio eſt prout not.Innoc.de elec.cumana,
& de reſti.ſpo.in litteris in princ.quia eligere eſt fructus
poſſeſsionis,ergo poſtq̃ illi tales recepti ultra numerum
habent poſſeſsionẽ iuris canonici debent poſſe eligere,
& iſtã gl.Innocen.inducit Archi. poſt ſe contra do.meũ
de regu.iur.beneficiũ lib.6.ubi dicit , quod exiſtentes in
probatione religionis cũ ipſe ſit in poſſeſsione ſuæ præ
bendæ & fructus poſſeſsionis ſit eligere,debet uocari ad
electionẽ ſi immineat facienda,adducit ẽt Archi. iſtud di
ctũ Innoc.contra opi.Compo.q dicit ſenſiſſe inuiſſe quod
ſi alicui collata eſt pbenda in abſentia qđ talis debet uo
cari ad electionẽ.Arh.tenet ↄtra,eũ ipſe nõ ſit in poſſeſ-
ſione,allegat dictã gl.Innocen.& iſtud not.Compoſt.de
conſti.cum.M.& Archidia.infra eod.titu.eũ qui.lib.6.Vi
deamus ergo diuerſitatẽ litterarum apoſtolicarũ de du-
plici genere executorum,& de modis afficiendi Præben
dam.Sequitur modo uidendum de duplici ſignificatione
6 huius uerbi recipere. Debetis ergo ſcire † quod interdũ
mandat Papa capitulo ut talem recipiat in canonicũ &
in fratrem & ut conferant ſibi ius canonicæ & fraterr-
nitatis , de iſte tali receptione loquitur decre.noſtra,
infra eod. titul. ca. cum eccleſiis, & de reſcri. cap.cum
aliquibus libro. 6. ſupra. eod. titul.pro illorum & infra
de conceſ.preben. propoſuit , & eod.titul.ſi capitulo
libr. 6.per talem receptionem efficitur quis canonicus,
ita quod ſi renunciat litteris uel eas perdat nihilominus
eſt canonicus. Iſte eſt caſus de renuncia.ſanè. Et poſt
quam iſte eſt ſic receptus dato quod nullos habuerit

executores affecta eſt pro eo præbéda ut dixi apoſtillan
do uobis tex.per c.tibi qui de reſcrip. ut de cóceſ. præb.
ſi ſoli in fi.li. 6. Alio modo dicitur recipere quãdo Papa
canonicũ a ſe factũ mãdat de facto recipi.ſ.ut aſſignetur
ſibi locus in capitulo & ſtallũ in choro,& tractetur ut ca
nonicus . De illa receptione loquitur ſupra de reſcri . c.
capitulũ.& e.tit.cũ qui li.6.per talẽ receptionẽ ſequitur
canonicus ius canoniæ.Et talis ſic receptus uidetᷣ debere
habere quotidianas diſtributiones,ut not.e.ti.pro illorũ
in fi.& no.Hoſt.de maio. & obe.ſtatuimus. Iſtã primam,
quæ cõſiſtit in iure nõ poſſunt facere excõmunicati uel
ſuſpẽſi.aliã uero ſic,prout ſolet notare domi.meus ſupra
eo.pro illorũ & de reſcri.c.capitulũ . Item illa receptio,
quæ cõſiſtit in collatione iuris canoniæ debet fieri a ca
nonicis ut a collegio.ſ.ſimul in capitulo. Aliã autẽ rece
ptionẽ poterũt facere canonici ut ſinguli ꝓut no.Inn.de
poſtu.præl.bonæ.ij.& poſt eũ no.Arch.de cóceſ.præb.c.
ſi.li.6.uide Cõpoſt.de reſcrip.eã te.quo facto executores
curiales qui cũ habebãt in mãdatis ut faciãt aliquẽ reci-
pi in canonicũ ſi inueniũt in curia aliquos canonicos il
lius eccleſiæ cõpellunt eos ut illũ recipiãt in canonicũ
cũ tamẽ illa talis receptio habeat fieri in cõi ut dictũ eſt.
& ſatis benè probatur infra e. cũ in eccleſijs de præb. li.
6. ¶Sumus ergo expediti de duobus pũctis pricipalibus.
Sequitur uidere de tertio & ult.ſ.quod tpͤs inſpicitur ad
7 procedendũ in literis bñficialibus. †Circa quod debetis
ſcire ꝙ gl. noſtra tractãs iſtã materiã ponit quædã iura
in quibus inſpiciendũ eſt tpͤs præſentationis , & quædã
in quibus tpͤs datæ,& quedã in qbus utrũque tẽpus,& in
terſerit quid iuris de iudice ex cõicato tẽpore impetrati
reſcripti,ſed abſoluto tẽpore præſentationis de his non
multũ curo . quia illa iura nõ tractãt de materia noſtra,
ſed de litteris beneficialibus , ſed in diuerſis caſibus lo-
quũtur ab iſtis . unde de illis non fiat ſermo ad præſens.
ſed ſolũ uideamus qđ tẽpus ſit inſpiciendũ in literis ad
beneficia impetratis. Et debetis ſcire ꝙ nos poſſumus lo
qui de literis beneficialibus duobus modis.ſ. an ualeant
ipſe literæ. & dato ꝙ ualeãt.an aliquæ literæ aliquibus
præferãtur.¶In primo caſu dicimus ꝙ eſt inſpiciendũ tẽ
pus datæ.ſ.an impetrãt,tũc fuerit excõmunicatus an ha-
buerit beneficiũ tũc de quo in ſua impetratione nõ fece-
rit mentionẽ.¶Itẽ an fecerit mentionẽ de numero cano
nicorũ iuramẽto firmato & ſic de ſimilibus . & tũc dici-
mus ꝙ literæ ualeãt probatur hoc de reſcri. conſtitutus
de ap.dile.de ꝑben.ſi motu proprio libro 6.de reſcrip.c.
1. eod.libr. Itẽ poteris adducere omnia illa exẽpla quæ
ponũtur ſupra de reſcrip.literis.& iſta eſt ratio quare in
decre.cõſtitutus inſpicitur tẽpus datæ.quòd ſi tẽpore da
tæ nõ erat numerus iuratus in eccleſia nõ fuit quid poſ-
ſet imputari.Si impetrãs non fecit mentionẽ de illo nu-
mero,quia nõ poterat diuinare ut ec.benefi. c.uno.Si au-
tẽ loqmur de ipſis literis ut ſciamus,qui ex impetrãtibus
aliquãdo præferatur.tũc regulariter uerũ eſt quòd inſpi
cimus tempus datæ . ut ille qui prior eſt in data prior ſit
in iure ut probatur de reſcrip.tibi.& c.duobus.& de præ
ben.eũ cui lib 6. Si autem non apparet de data,tunc ſta-
mus præſentationi.ut in c.duobus.Hoc intelligatis uerũ
ſcilicet quòd prior in data præferatur niſi ex ſuperuenié
te cauſa fiat præiudicium , ut puta quia ſecundus habet
prærogatiuam uel præfertur non ex perſona ſua , ſed ex
perſona tertij.ut ſi ſecundus expectat dignitatem,& præ
bendam , & uacat præbenda annexa dignitati.uel ſi pri-
mus fuit negligens in petendo prebendam ſibi debitam.
uel ſi uacauit præbenda ſacerdotalis & ipſe erat in æta-
te ut poſſet fieri ſacerdos.hoc probatur de conceſ. præ-
ben.c.penul.& de præben.quia ſæpe.& eod.titu.ei cui.&
c.cum clericus in fin.lib.6.Si autem eſſe queſtio inter im
petrantem,& capitulum.ut puta quia capitulum contu-
lit præbendam,expectans dicit eſſe ſuam . tunc dico uerũ
ſolũ inſpiciẽdũ ſcilicet tẽpus affectionis idest illud tem
pus in quo fuit ligata manus capituli. & ſic interdũ erit
uidere quòd inſpicimus tẽpus datæ ut in his qui habent
canonicatũ à Papa uel decretũ in literis quia tẽpore da
tæ affecta eſt prebẽda ut iã dictũ eſt per.c.ſi poſt quã . &
c.dudũ.eod.tit.lib.6.Interdũ inſpicimus tẽpus præſen-
tationis ut quãdo datus eſt executor capitulo negligẽ-
te ut dixi per c.ſi capitulo de cõceſ.præben.li.6.Interdũ
nec inſpicimus tẽpus datæ,nec tẽpus præſentationis ſed
tẽpus quo facti fuerũt proceſſus affecti idest per quos af
ficitur præbẽda,ut eſt uidere in decre.tibi qui, & in de-
cre.ſi ſoli.& c.quia cũctis. §. ex parte ſuperius allegatis.
¶Sumus ergo expediti de his,quæ extra tex. uolui uobis
præmittere,& per ea quę in cauſa ſunt decre.noſtræ erit
ualde plana .& ſolutiones contrariorũ, quæ ibi aſſignat
gloſſ.erũt ualdè faciles.¶Veniemus ergo ad nigrum . &
8 hoc dicit in ſumma . ¶†Si Papa mãdat ei ad quẽ ſpectat
beneficij collatio,ut illud cõferat alicui.collatio alte-
ri facta cõtra mãdatũ Papę tenet licet cõtrafaciẽs puniatur.h,d.¶Videatis tex.Dilectus filius.G.clericus benè di
cit quia laicus nõ eſt idoneus ad beneficiũ eccleſiaſticũ
obtinẽdũ.ſupra de reſcrip.cũ adeò.de trãſa.ex literis.de
inſtit.c. ij. nec ſibi prodeſſet ſi poſt literas impetratas ef-
ficeretᷣ clericus.quia ut dixi quãdo quęrimus utrũ literæ
ualeãt uel nõ,inſpicimus initiũ ita quòd nõ ſufficit ſi ꝑ
ueniat ad eũ caſum,à quo potuit hẽre pricipiũ.Iſtud pro
batur per id quod legitur & not.de elect.dudũ. & meli-
us de reſcrip. ſi eo tẽpore lib.6.Facit etiã quod dixit do.
meus ſecundũ Archi.de elec.quorundã lib.6.Et licet Cõ
po. uoluerit tenere ſupra de reſcript. capitulo cũ adeo.
quod ſi quis cũ deſtinatione ſit clericus & incedat cum
tõſura poſſit litteras impetrare tamẽ dixit dominus me
us quòd illud nõ bene probatur in iure.Teneamus ergò
quòd uere debet eſſe clericus.Sed ponamus quod iſte cle
ricus eſt diaconus.ꝑ prebẽda uacãs erit ſubdiaconalis:nũ-
quid ſibi debetur. de hoc nota.Arch.in ca.ſi pro clericis
pauperibus libro.6.ubi dicit quòd cũ diu iſta queſtio fue
rit agitata tẽpore Bonifacij & plures ſentẽtiæ latę pro
impetrãte tãdẽ Bonifacius ſentẽtiauit cõtra impetran-
tẽ.tamẽ cõtra illã ſententiã multũ facit cõſuetudo , quę
habet quòd qui ordinatur ad maiores ordines uideatur
recedere ab executione ſolẽni ordinis inferioris. ꝓ hoc
facit quod nota Hoſtien.quod Arch idiaco. non allegat
de ui.& honeſta.clerico.ut quis presbyter . de renun. ad
ſupplicationem . Si uerò ille clericus non eſſet illius or
dinis , quem requirit prębenda uacans dummodo ſit in
ætate qua poſſit ad ipſam promoueri non nocet.ut infra
eod. titu. lib. 6. Conquerendo iſti impetrantes quando
redeũt ad curiam infecto negocio. i. quia literis apoſto
licis non eſt paritum in ſua petitione. quam faciunt co-
ram Papa ſoleat uti illa clauſula . Supplicans. s.v.quate-
nus mihi ſuper hoc dignemini de oportuno remedio
prouidere. Hãc clauſulam habetis per Bonifaciũ m infra
eod.ti.dudum circa medium li.6.Et per iſtud uerbum cõ
querendo dicunt quidam arguendum , quod per litte-
ras monitorias acquiritur ius . Nam ſi nullum haberet
ius ad quid quæretur de inobedientia capituli . Quod
ius quærat per tales literas ſatis dixi in his quæ præmiſ
ſi.non in iſto.cum illud argu.ſumptum a uerbo conque-
rendo eſt multum ualidum . Sed ſæpe conqueruntur
qui ius non habent ut poſſunt uideri exempla per infini-
tas decre.Capitulum ad quem ſpectat receptio canonico
rum & collatio præbendarum , & per iſtud mandatũ uꝛ
Papa mandaſſe capitulo , ꝙ non ſolum aſſignet ea quæ
ſunt iuris ſed ea quæ ſunt facti . Ideo dixi capitulum ad
quẽ, qa non ad capitulũ ſed ad ej̃m ptinet collatio ꝑbẽ
darũ.Et ſi capitulo ſcriberetᷣ ſub iſta forma tales literæ eſ-
ſet ſurreptitiæ,qa tale mãdatũ potius eſt ſollicitatio offi
cii ꝙ iuriſdõnis dato.ar.j.de of.or.licet i corrigẽdis hoc
eſt

eſt quod no. Inno. & Hoſt. & clarius Compo. de reſcrip.
çam te. Et ſi dicis nonne manifeſte contradicit eo. tit. cũ
aliquibus lib. 6. ubi mandatum directum capitulo, ad qđ
non ſpectat canonicorum receptio tenet, imo eſt maio-
ris auctoritatis q̃ ſi ad ipſum ſpectaret receptio. debemus
reſpondere prout ibi do. meus reſpõdit. & ibi dixit cui-
dam collationi q̃ Arch. faciebat contra quandã ſuam gl.
quæ incipit tm̃ intelligo dixit. n. do. meus ꝙ iam ualent
literæ de quibus loquitur de prima pars. c. quia apparet
de intentione mandantis. Miſiſſemus monendo, & præci
piendo uel præcipiendo tm̃ non curo quia ut dixi nunq̃
emanant a curia. Item ſimpliciter monitoriæ immo ſem
per interſeritur ibi mandatum & tex. vr̃ ꝙ ponit manda-
tum apoſtolicum ut in decre. ſi ſoli de conce. præb. lib. 6.
quæ ponit caſum decr. noſtræ dr̃. ſi ordinario ꝓ præbenfi
ciando mandatum apoſtolicum ſit directum non diſtin-
guens an monendo uel præcipiendo tm̃. & quia huic mã
dato apoſtolico nondum paritum ideo Papa mandat ut
recipiant. de receptione loquitur quæ eſt collatio iuris
canoniæ. & non de illa receptione, q̃ cõſiſtit in mero fa-
cto. Nã ſi a principio feciſſet Papa eũ canonicum, & non
mandaret recipi eum de facto, collatio præbendæ aliq̃ñ
facta ꝑ capitulum non tenuiſſet quia ſtatim cũ fuiſſet re-
ceptus a Papa in canonicũ fuiſſet affecta præbenda. Vnde
habemus intelligere qđ illo nõ fuit receptus in canoni-
cum à Papa. ſed Papa mandat ꝙ recipiant. Quæ ſit dñia
inter hanc receptionẽ & illã ſatis dixi in his q̃ præmiſsi
præbendã ſequeretur iure &c. Interdum iſta forma con-
uertitur. ſ. ꝙ primo mandat ꝙ conferatur præbenda. &
deinde in canonicũ recipiatur. Iſtã formã habetis in c. ſi
clerici. j. reſpon. lib. 6. Et uidete quod no. Compo. ſupra
de conſtitu. cum M. in uer. ſine præiudicio. & Arch. poſt
eũ in ſallc. c. ſi clericus. Si aliquis inueſtiatur. de aliqua
præbenda uacante conſueta conferri, canonico eo ipſo
intelligatur ſibi collatum ius canoniæ propter ſequelã
quã habet ipſa ꝑbenda ad canoniam. Vnde qñ mandatur
alicui conferri ꝑbendã & demum canonicatũ ſuperfluè
ponitur ꝙ de canonicatũ dr̃ cum iam habeat canonicatũ
ex collatione præbendæ. Cautè tñ facit executor qñ con
fert præbendã ꝙ dicit conferimus tibi ꝑbendã cum ple-
nitudine iuris canoniæ ut dicunt prædicti do. G. ſcilicet
qñ literas quæ eis dirigebantur recipere &c. ut ſequitur.
Vacabant. Dicit glo. ꝙ ar. eſt hic a contrario ſenſu ꝙ ſi
nulla præbenda uacat non teneatur rõne huius mandati
eũ recipere in canonicum. quia mandatũ non dẽt ꝓ par-
te adimpleri & ꝓ parte non, ſicut dicimus in duobus de
legatis, quorũ unus non põt iudicare ſi alter iudicat ni-
hil facit. Sed gl. noſtra tenet ꝙ duo ſunt mandata; unum
ꝙ eum recipiant in canonicum aliud quod aſsignẽt ſibi
præbendam. Vnde licet non poſsit adimplere utrunque
adimpleatur alterũ ſupra de dolo & cõ. dilecti. §. præterea.
Phil. dicebat ꝙ erãt tria mandata. unum &c. ut ſupra, ter-
tium ꝙ conferant ꝑbendã qñ uacabit cui opi. Phil. uĩ fa-
uere ſtilus curiæ. Nã hodie dr̃ in literis ut pluries uidi ꝙ
conferant ſibi canonicatũ & præbendam ſi qua uacat &
ſi nulla uacat dr̃ in literis ſibi proximã uacaturam ueſtræ
collationi duximus reſeruandã. Hanc formã habetis,
j. eo. dudum uer. ſi uerò nulla talis. lib. 6. Et infra ſub iſto
infra ſubaudiatis ꝙ canonici quandam præbendam, quæ
tunc uacabat dicuntur contuliſſe in eluſionem mandati.
Et ideo mandat & ſequitur. Tibi loquit epo Vercellenſi,
qui datus eſt executor ad cõpellendũ ut faciat illum re-
cipi in canonicum ſi non habet ſufficiens beneficiũ infra
patebit. Conſtiterit, quia nec impetranti credendum eſt
niſi probet ꝙ non ſit ſufficiens ſibi de reſcrip. olim. Vaca
ret. Patet ꝙ ibi erat numerus mortuo uno canonico ut
dicitur ſupra eo. dilecto. & infra de conceſſ. præben. ex
parte. Et an poſsit prouideri illi qui impetrauit ſub iſta
forma in eccleſia ubi non eſt numerus ſatis no. per Inno.

Hoſt. infra de conceſ. præben. ex parte Compo. de reſcri.
c. capitulum in magna glo. & no. per eos do. meus infra
de conceſſ. præben. c. ult. lib. 6. Receperunt. Et ſic reſpicit
hoc tempus præſentationis allegat glo. pro concor. de
foro compet. licet de reſcri. c. capitulum. tamen illud. c.
capitulum non probat illud ad quod inducitur per glo.
quia illa dictio prius, quæ eſt ibi eſt poſita nominaliter
non aduerbialiter ut hoc hodie de reſcrip. tibi qui. & de
præben. cum cui lib. 6. & inde non inſpicimus hoc tem-
pus præſentationis ut per hoc ſciamus ꝙ præbenda affe-
cta fuerit, quia iſte non eſt caſus in quo ꝑ præſentationẽ
afficiatur præbenda ut dictum eſt imo inſpicimus tẽpus
præſentationis hæc ut per hoc ſciamus an canonici di-
cantur contuliſſe præbendam in eluſione mandati Papæ
ut per hoc puniatur imo ut canonici hoc feciſſe in elu-
ſionem Papę, eſſet idem ſi ſciui ante præſentationẽ Papæ
ſm Hoſt. alle. ſ. de app. meminimus. & c. ſuggeſtum. Sed
de hoc mandat Papa inquiri ne poſſent prætendere ali-
quam ignorantiam in eluſionem ſ. Iſtud nõ eſt dicendum
maxime contra mãdatum Papæ. de poſtu. præ. bonæ. uer.
nec nocebit de ali. iu. mu. ca. fa. c. 1. & habetis ſimile. ſ. de
re iudi. cum olim. ſi alias canonici non fecerunt hoc in
eluſione apoſtolici mandati, nõ parendo apoſtolico mã
dato non conferendo iſti præbẽdam nec alij. ut quia ꝓꝑ
diminutas facultates intendunt diminuere numerũ ca-
nonicorum tunc non punirentur. hoc eſt quod no. Com
po. ſupra de reſcr. conſtitutus. Sufficiens. Si ergo non ha
beret ſufficiens mandatum non nocet & ſic eſt argumen
tum ꝙ ſi quis habens beneficium non ſufficiens impetret
aliud non facta mentione de illo beneficio tenet impe-
tratio. Tñ gl. remittit ad materiam ubi no. ſupra de reſcr.
ſi proponente de qua materia dicẽdum eſt hodie ut j. eo.
tit. ſi motu proprio lib. 6. Vide ego non curo de iſto ar.
glo. Nã dato ꝙ iſte tẽpore quo impetrauit iſtum epm Ver
cell. in executorẽ non aliquod habuerit beneficium ſed
poſtea habuit ſufficiens, ceſſabit officium executoris ex
quo datus fuit ſub cõditione. Et eſt ſimile quod dicimus
de clerico paupere, qui impetrat in forma iuſtitiæ cõtra
ordinatorẽ ut ſibi prouideat. Nã ſi interim aliud benefi-
cium acquiſierit ordinator non tenetur ſibi prouidere.
Iſte eſt caſus qui habet. infra eo. ſi pauper. lib. 6. & C. eo.
tit. l. ſi eps. Recipi facias. Et ſi patet ꝙ receptus non remo
uebitur. Dicit glo. ꝙ iſti male fecerunt non parendo mã-
dato apoſtolico ſicut, j. de his quæ ſi. a ma. pa. cap. c. ex
ore. Et iſte eps datus fuit executor ad compellendum. Po
no ꝙ uacet præbenda. canonici conferunt eã alij non iſti
nunquid tenet collatio. ita ſi iſte tempore oblationis nõ
erat receptus in canonicum uel executor nõ fecerat ali-
quẽ proceſſum per quem afficiatur præbenda ut pluries
dixi per c. ſi. Sed nunquid eſt iſtud regulare ut c. tibi de re
ſcri. & c. ſi ſoli. de conceſſ. præben. lib. 6. De redditibus.
Sed nunquid iſtud regulare etiã quòd qui non obtẽperat
literis monitorijs teneatur ꝓuidere impetranti de reddi
tibus eccleſię, nec alia pęna poſsit imponi. Dicas ex quo
ſine cã iuſta contempſerunt adimplere mandatum Papę
debent puniri in eo in quo peccauerunt. nam ex quo no
luerunt conferre prębendam uacantem loco præbendæ
prouidet ſibi de redditibus, quæ alias conuertentur in
uſibus canonicorum, nec conuenientior, pœna imponi
poſſet ſupra de tempori. ordi. literas tamen ad alia poſſet
imponi ſecundum Inno. cum iſte impetrans nullum ius
haberet quod probatur per tex. qui non uult illi prouide
re de redditibus ſi beneficium habet ſufficiens. Sed nun-
quid ille impetrans de iure conſequitur, hoc ſcilicet ut
prouideatur ſibi de redditibus, dicit Innoc. quod ſic. quia
cum iſti canonici hoc fecerunt in pręiudicium impetran
tis poteſt dici quod commiſerunt crimen ſtellionatus
quando res debita uni alteri datur. & ſic accuſationẽ cri-
minalem, uel denunciationem ciuilem poterit intentare

ipſe impetrans, ſed tamen caueat ſibi quia non obtine-
bit niſi probet quod malitioſè præbendam alij contule-
rit. quod tamen difficile eſt probare cum multas poſ-
ſet habere excuſationes. tamen hoc præſumitur mali-
tia.ſ.ſi eā poſt poſito mādato alii cōtulerunt, uel dic ſm
id quod dictū eſt Hoſti.diſtinguens de iſta materia dicit,
ꝙ ſi tam conferens quā recipiens faciat cōtra mandatum
impetratū, de rigore iuris talis impetratio irritanda eſt,
& ille remouēdus niſi Papa in maiorē pœnā canonico-
rū nelit collationem ratā habere,& ꝙ iſti prouideant de
aedditibus, & ſic habebunt utrumq;, ꝙ moleſtius foret
quā ſi haberent unum ſolum,tñ ꝙ talis collatio debet de
rigore iuris irritari non uidetur,cū.c.ſi ſoli de cōceſ.præ
ben.dicat ꝙ ſi collator cōtra mādatū Papæ cōferat tenet
collatio licet deberet puniri & magis uidentur precaſſe
canonici cōtra Papā quā impetrantem,& impetrans nul
lum ius habeat in præbenda,nec ad præbendam ita ꝙ di-
ci poſſit præbēda affecta ꝓ eo. & ſic non uidetur ꝙ impe
trans de iure habeat talem actionem contra canonicos.
¶Cōſultatio Do. Lapi Abbatis Sancti Miniati prope Flo-
rentiam ad eximium V.I.D.Ioannem Andreæ.

SVMMAE.

1 *Capitulo an ſede uacante competat uiſitatio monialium, quæ epiſcopo ſi ſupereſſet competere potuiſſet.*

2 *Ordinariorum appellatione qui uenire intelligantur.*

QVAESTIO CCXCI.

Domine mi: uellem declarari per uos ſuper tali
1 dubio. † Capitulum uacantis eccleſiæ Cathedra-
lis uiſitare nult monaſteria exempta monialium,
quæ uiſitare poſſet auctoritate apoſtolica diœce-
ſanus epſ ſi ſupereſſet per cle. j. de ſta. mo. attendentes.
Quæritur nunquid capitulum poſſit. Et licet quibuſdam
uideatur ꝙ ſic,per dictā cle.ibi circa princ.dudum per or
dinarios,mihi tamen uidebatur & vř cōtrariū, niſi aliud
à uobis reciperem.Quare audacia ſolita filiali. quæſo mi
2 hi,quod ſuper hoc ſentitis ſignificare uelitis.Ego. n. † ad
hoc moueor, quia nomine ordinariorū in iure prolato
maximè in tali caſu debet intelligi diœceſani cum aga-
tur de uiſitatione fienda, quæ diœceſano competit de iu
re cōi de offi.ordi.c.ſi epſ,& c.cum epiſcopus lib.6. facit
bene,de ſta.regu.c.unico.§.qm̄ & §.hoc aūt qui duo.§. ſi-
mul iuncti hoc probare uidentur ubi in eadē materia de
qua loquitur,ordinarij intelligūtur epi & ſuperiores fa-
cit etiā cle.de re.ec.nō alie.c.uno de ſta.regu. ne in agro.
§.ad hoc ultra mediū,& c.ſicut unire de exceſ. præla. Nā
in d.§.mādatur unionē fieri prioratuum per locorum or-
dinarios,& in prædictis.c.ſi una,& c.ſicut unire dř ꝙ per
epm̄ debet fieri. Vnde bene vř Guil. de Monte Lauduno
dixiſſe qui gloſſauit dictā clemen.attēdentes,& illud uer
bum per ordinarios exponit.i.diœceſanos epos,per capi
tulum uiſitare poſſit ſede uacante nondum declarationē
recepit & ſcripſiſſis,in clemen.de hære.c. multorū. ¶Se-
cundò quia & ſi nomine ordinariorum ueniat epſ,intel-
ligitur tñ de prælatis nō epalibus de offi.ordi.cum ab ec-
cleſiarum,& c.irrefragabili in prin.de maio.& obe.c.ul-
ti.de indi.decernimus.Capitula uero ueniunt nomine ca
nonicorū tm̄,ut in d.c.ulti.de maio.& obe.& de hære ad
abolendā,& clem.multorū eo.ti.& c.uolentes,& in ex-
traua.Io.22.execrabilis.§.cæterū. Tertio qa ſiue epſ,ſiue
inferiores ꝓlati in caſu. c. attendentes noīe ordinariorū
intelligant, erūt tñ delegati apoſtolicæ ſedis ut patet ex
littera auctoritate apoſtolica ibi poſita, in qua iuriſdi-
ctione nō ſuccedit capitulū, ſm elegāter ſcripta per uos,
in d.c.ad abolendā,& de ma.& obe.c.unico,lib.6. Quar-
to quia & ſi quando capitulū ſede nō uacāte haberet iu-
riſdictionē uniuerſalem poſſit tamē nomine ordinario-
rū intelligi ſicut alias inferior ab epo, & utitur ſuo iure
principaliter non tñ qñ ſede uacante ſuccedit in iuriſdi-
ctione prelato,ca pitulum noīe ordinariorū debet intel-
ligi in his potiſsimè, quę ex priuilegio licet corpore iu-
ris clauſo ut in caſu pñti compe tunt ipſi uiuenti prælato.
¶Reſponſio Do.Ioan.And.ſuper tribus articulis.

SVMMAE.

1 *Officium uiſitationis præcipue monialium quibus ſit concedendum ut periculum animarum euitetur.*

2 *Præſidētes in capitulis, cuius & quātæ ſint auctoritatis.*

QVAESTIO CCXCII.

EGò Ioan.An. ſuper tribus articulis infraſcriptis cō
ſultus, ad illos rñdeo ut inferius deſcribitur. Pro-
teſtor tamen ꝙ niſi mandatū reuerendi mei patris
& dñi dñi epi Floren.me arctaſſet libēter abſtinuiſ
ſem duplici motiuo.Erat primum ꝙ nouū cogebar ſubire
ſtudium conſtōnum.ſ.quas nunqua ſtudere curaueram.Et
ſi de illis huiuſq; mihi dubiū aliquod ꝓponebatur à que
rente petebam illā partem conſtitutionis ſuper qua dubi
tabat oſtendi. Secundo extimabā ꝙ forſan reſponſioni,
quæ de iure fieri debere vř non cōcordat intentio ius no
uiſsimū ſtatuētis, & ꝑꝑ hoc ſalariū à principio oblatum
recipere recuſaui. Sed demū ut debui deliberaui parere
1 mandato. Quæritur autē primo † utrū uiſitatores ordina-
ti in prouinciali. Capitulo monachorū nigrorū ordinis
ſancti Benedicti nuper celebrato auctoritate dñi noſtri
Benedicti Papæ.12.& conſtōnum ſuarū poſſint uel debe
ant uiſitare monaſteria monialiū nigri habitus ſupradi-
cti.Ad hoc reſpondeo, ꝙ uiſitatores prædicti, moniales
de quibus quæritur uiſitare poſſunt. Mouet ad hoc quia
conſiliū generale,de ſta.mo.in ſingulis,uer. ordinetur ēt
idē dicit expreſſe,& ideo dicit,uer. omnes ibi ſequens in
fi. Cōſtat autē ꝙ nouæ conſtōnes Benedicti illa iura non
tollūt,nec illis derogāt imò approbāt & exactè obſerua-
re præcipiūt,hoc patet in fi.procēmij,ipſarū uer.per abba-
tonū & uerſi. ſe. Patet idē in rubrica prima de capitulis
prouincialibus uer.circa præſidētes,& aptetur ad propo
ſitum rubrica de uiſitatoribus in prin.Prędicta etiam co-
adiuuat clem. ne agro de ſta. mo.in fi.facit aperte decre.
attendentes de ſta.mo.in gl. per hanc vř in cle. Patet per
prædicta negari non poſſe hunc actum uiſitationis paſſi
uæ monialibus congruentem. Item quia hic non fit pro-
rogatio iuriſdictionis ſed quædā ad iuriſdictionem addū
tur,& moderantur ſtantibus antiquis conſtōnibus,ut ex-
preſsè dicit ille uer.circa præſidētes,hic quæritur de mo
nialibus aliꝭ ꝗ nigris.Etſi dicatur conſtōnem & iura pręe
cedentia potuerunt uiſitare reliquas quale peccatū eſſet
dicere ꝙ hodie poſſent.Si tamē aſsiſterem dño noſtro in
materia iſta,conſulerē ſtatui ne tantus cōcurſus marium
ad religioſas fœminas habeatur, ꝙ illi ſoli illas uiſitare
deberēt de quibus loquitur clemen.attendētes. Præſiden
tes aūt uel uiſitatores non uiſitarent ſed inquirerēt uel ſe
informarēt an ſingulis annis per illos ad quos ſpectabat
uiſitare fuiſſent quorum negligentiam Papæ nunciare te
nerentur ſicut ēt tenentur ad quædam alia nunciāda. Vel
ſi plus placeret ſtatuere ꝙ eo caſu ipſi uiſitare poſſent.Itē
poſito ꝙ poſſent,uūquid ꝑſidentes capitulo poſſint mo-
niales dicti habitus uel ipſarum, conuentum extra dictū
capitulum citare,ut coram ſe ſuper ſindicos uel per pro-
curatores ſuos compareant in caſibus à iure uel cōſtitu-
tionibus præfatis ſpecialiter nō expreſsis.Ad hoc reſpō
deo ꝙ non poſſunt. Abſit enim ꝙ tribunal teneat, uel iu-
dicialiter cognoſcat.Eſt enim ipſorum officiū abſque iu-
diciorum ſtrepitu intēdere regulari diſciplinæ & refor-
mationi ordinis,ut in c.in ſingulis,& c.ea quæ, extra de
ſta.regu.hinc eſt ꝙ ſi quas denunciationes fecerit,illas ſo
lum ut miniſtris ſuis faciant monent,quos ius antiquum,
per

per nouum xepetitum præſernet ius diœceſanorum qui-
bus per talia derogari vř.Et nullus dubitat ſi cōtra mona
ſterú illud inter alia eſſet q̄ſitú de ꝑdictis illos cognuſce
re nō poſſe.Vltra illud allegari poſſent iura uetera q̄ po-
teſtatē dabant io moniales de uiſitationibus loqui. Eſt
tamen aduertendú ꝙ cū ius nouū pooit certos actus qui
monialibus oó congruunt;ut ire ad capitula,mittere ad
ſtudia, & his ſimilia nō puto ad cōtributionē expenſarū
quæ fierent ꝓpter illa uel ſimilia ipſas cogi poſſe. & hoc
caſu ſaluarctur illorū aſſertio q̄ dicuot noua iura loqui
de monachis tantum.ut ſic addita ad ius vetus io actu &
mooialibus ooo congruente , ſicut nec principalıter nec
acceſſoriè extendantur ad illas. Primum patet in decret.
ea quæ in ſi.& in regu la acceſſorium de regu.iur.lib.6.

Item nunquid in præſato capitulo poſsit ordinari ꝙ
præſidentium uel uiſitatorum ptās per quemlibet ex præ
ſidentibus & uiſitatoribus inſolidú ualeat exerceri. uel
uoi ex prædictis prę̨ſidētibus uel uiſitatoribus certa pars
prouinciæ deputari.¶Circa primū de uiſitoribus eſt ſciē
dum,ꝙ licet de mente iurium uideaṫ eoſdē uiſitatores de
putādos ad omnes & ſingulas Abbatias prouinciæ uiſitā
das ut in c.in ſingulis.§.ordinetur ꝑallegato qđ in una ꝓ
uineia nō eſt impoſsibile,nec multum difficile,quia pro
uineiale eſt capitulum de quo loquitur & hoc dicu quia
en his ordinibus qui totam chriſtianitatem concernūt
bene eſſet impoſſibile eiſdem in biennio totum uiſitare.
ut in prædicatoribus,minoribus & ſimilibus.tamen qnia
noua conſtitutio unlt in rubri.de uiſitatoribus poſt prin.
quòd nollus pro uno capitulo poſſit eſſe uiſitator ſui
uiſitatoris reſtat quòd ſi iȷdem uiſitatores deputantur ad
totum uel ſingulos ut dicit tex.ipſos uel ipſorum mona-
ſterinm neceſſe erit pro tempore remanere non uiſitatos.
Sed ſi oon eiſdem committantur omnia ſed certis certa.
tunc benè erit dicere omoia monaſteria uiſitari quia uiſi
tans, certas uiſitabitur non per illos ſed per uiſitatores
ab alio & ecōuerſo.Et ſic propter hanc cām receptum eſt
& ſeruatum quod diſplicet ēt abuſiue.Nam propter cau-
ſam illam ſufficerent duæ ſpecies uiſitatorum,qui uiſita-
xent uiſitatorem Sed modo quandoque ſunt plura mona
ſteria quam uiſitatores,concluditur ex hoc quòd nedum
fieri pōt ſed ēt neceſſe eſt certos ad certa deputari. Hoc
ēt aperte patet in c. 1 .uer. ubi aūt.& ibi dř,quòd ſi preſi-
dentes prouident qui abbates,quæ,& quot,& quoties ec
cleſias cathedrales & monaſteria & loca uiſitare debeāt.
De præſidentibus eſt ſcieodum † ꝙ ipſorū ptās durat de
3 capitulo ad capitulum ut reſpon.2.uer.reſeruato.Iſte au
tem conſtitutiones quādoque dant ſimpliciter poteſtatē
ꝓſidentibus ut reſpō.& uer.ad illos reſpon.2.in ſi.de præ
ſcri.ſtudii.& uer.præcauere. & uer.quem quidem de mu
tuis ad ſi.uer.non autem de locis non credendis ad ſum-
mam in ſin.de priui.uer.ad hęc io ſin.ne mulieres in ſi. &
ꝙ antiquus numerus i ſi. Quādoq; datur poteſtas eis uel
maiori parti reſpon.& uer.oon uenientes.& uer. nihilo-
minus & uer.ſanè de ſtudiis in ſi.¶Quandoque datur po
teſtas ei s uel duobus ex eis de capitulis generalibus ante
ſi.uer.præſideotes & de ſubuentionibus uer.hunc q; & de
ſtudētibus uer.a quibus & uer.ad quos ēt ultra medium
& io ſi.de pecunia ſtudentiū uer.q̄ ſi forte de ſictis cōtra-
ctibus ad ſi. uerſi.& tūc. & uer.interim de forma iuit uel
ſi.de forma ueſtimentorū in fina.& de collapſis mooaſte
riis religiooe in princi.& de collapſis & facultatibus in
princip. Patet ex præmisſis quòd io his quæ unus ſolus
poteſt non eſt neceſſaria commisſio. Sed eſt aduertēdum
quòd ooua conſtitutio multū ampliat poteſtatē præſidē
tium , ut patet in prædicto. uer.ſanè ſub prima rubrica.
ubi patet ꝙ præſideutes nō creantur à capitulo ſed præſi
deotes dum ſunt iu capitulo eligunt ipſi uel ipſorum ma
ior pars qui præſidere debeant in futuro capitulo diſpo-
nunt de loco futuri capituli. Eligunt etiam uiſitare debē
tes uſque ad futurum capitulum, quibus dant certos limi
tes poteſtatis exercendæ quam habent a iure ueteri ut eſt
dictum.¶Conſtarent autē quòd ius uetus uult ordinata ꝑ
capitulum approbantibus præſidentibus quæ reſpiciunt
reformationem ordinis uel obſeruantiam regularem in-
uiolabiliter obſeruari.Si ergo ordinet de his capitulū ꝓ-
ſidentibus approbātibus.quòd unus ſolus aliqua poſſit q̄
non ſunt de his,quæ expreſſe requirant duos uel maiorē
partē puto quòd ualeat ordinatio. nec uideo quid reſtat
ſic.Sic dico & conſulo ego Ioan.Andreæ.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Frater minor an poſſit eſſe executor , ſtante conſtitutione quòd non: ſi teſtator ante ſactam dictam conſtitutionem illi commiſerit.*

2 *Executio an conſtitutione ſuperueniente prohibitiua: cenſeatur interrupta.*

QVAESTIO CCXCIII.

FActum tale eſt. Ante conſtōnem do. Clemē v. quæ
incipit. Exiui de paradiſo fratres minores inſti-
tuebāur executores iuſtiorum , & illa exequeban-
tur.& ita erat cōis opinio & reputatio quòd fratres
poterant hmōi executiones ſuſcipere & ſic cōiter ſuſci-
piebant.Accidit quod quidā in ſuo teſtō pauperes Chri-
ſti hæredes inſtituit , & hæreditatis uſumfructū reliquit
uxori& uoluit ꝙ poſt mortē uxoris dicta hereditas diſtri
bueretur iter pauperes Chriſti talis loci ꝑ guardianū fratrū
minorum.Ante uero mortē uxoris ſuperuenit conſtō ꝓ-
dicta exiui in §. cupiens.uer. cuoque ordinis &c. ubi dř
ꝙ fratres mioores ſciaot ſibi interdictū & hmōi execu-
tionibus & diſpenſationibus ſe exponant.¶Nunc quæri
tur an dictus guardianus nō obſtāte dicta cōſtōne poſſit
exequi teſtm̄ cum ipſum teſtm̄ & mors teſtatoris præceſ-
ſerint conſtitutionem.Et vř quòd poſſit,ꝑ regulam iuris
factum legitimè & ibi per gl.do.Io.An.& Dy.li.6.Et quia
conſtitutio reſpicit futura,& oon pręterita de conſti.c.ul
ti.& quia ex cōtrario uoluntas teſtatoris q̄ ſummè cōfide
bat de fratre minore fraudabatur contra id.C.de ſacroſ.
eccle.l.j.& de teſta.tua.Pone quod ille teſtabatur ꝙ talis
diſtributio fieret per epiſcopum loci habens eum ex præ
terita uita ſuſpectum circa talem executionē. Si dicemus
quòd frater minor non poſſit exequi deuoluetur iſta exe
cutio ad epiſcopum per l.nulli.& l.ſi quis. C. de epiſ. &
ele.ut ſi egrederetur executio perſonam deputatā cuius
induſtria fuit electa contra illa iura de offi.deleg.c.ulti.i
ſi.& eo.tit.is cui li 6.ff.de arbi. l. io compromisſis. ¶Ad
iſtam quæſtionem faciat nouum caſuum ſimilitudo . &
iura illam ſimilitudinem probantia, quæ ponit Io.And.
in quęſtione diſputata ſuper regula factum legitimè. de
reg.iur.lib.6.in princi.argumenti, quòd incip.circa pri-
mum uideo. Et faciuot etiam iura quę dicunt principiū
conſiderari debere.ut no.in c.dudum.de elect. & de cen-
ſi.peruenit.In contrarium faciuot primo iura , quę alle-
gaotur io regula factum legitime,ex quibus probaṫ quod
ex ſuperuenienti facto irritatur quod legitimè inchoa-
tum eſt. Iura quę finem reſpiciunt not.in cap.dudum.in
ſi.gloſſ.magnę. & utraque dicuot quod non ſolum tem-
pus teſtamenti.ſed aditionis conſideraodum eſt ut ff. de
5 hęre. Inſti. l. ſi alienum extraneis. ¶†Item eum in caſu
noſtro res eſſet integra.i.nondum iochoata executio nul
lum eſt,ioconueniens quod non iocipiāt exequi obſtan-
te noua cōſtitutiooe, quę fratres reddet inhabiles Aliqd
.o.cōceditur re itegra.qđ non cōcedi re nō itegra.ut pa
tet de his quę no.de offi.dele.licet.& ti.ſeq.c.ul.& de pre
ben.ſi cui.in ſi.li.6.optime facit qđ no.de æta.& qua.c.2
in gl.quod poteſtas in cle.ubi noua conſtitutio reſpicit ꝓ
teritas conſtitutiones quo ad futuros tractatus & actus
& capitulorū.Sic & hic reſpicit futuras executiones q̄ nō

dum erant inchoatæ,conſtõnis.Optimè ẽt facit qđ no.in cle.1.de teſta.in gl.ſuper uerbo deputatis.ubi no.quod illa noua conſtitñ,quæ de executione teſtamenti tracta reſpicit executores olim deputatos ſuper futuris geſtionibus.& de ui.& hone.cleric.c.2.in gl.de teſtib.& in cle.1. de ſta.monacho.in gl.non dicit.Item facit quia noua conſtitutio exiui in uerſicu.allegato uidetur ẽt potius declaratoria q̃ noui iuris promulgatoria.Videtur mihi ſtandũ primis iuribus. Reſtat reſpondere ad contraria. Primo quod non obſtant iura in c.factum,poſita in fine,quia illi ſunt caſus ſpeciales & ſic reſpõdetur ad c.dudum.in fi. magnæ gl. ¶Item non obſtat.l.ſi alienum.§. in extraneis quia imputandum eſt hæredi ſi non eſt capax tẽpore aditionis. ¶Item illa inhabilitas redundat in præiudiciũ tertii,& fraudaretur uoluntas teſtatoris. ¶Item inhabilitas fratrum minorum non prouenit ea defectu uitii uel non. ſed quia non decet tales uiros huiuſmodi executionibus immiſceri.Sed hæc decentia nõ eſt obſeruãda in p̃iudiciũ tam piæ uoluntatis illius.qui ſecutus communem obſeruantiam Guardianum ſuum executorem inſtituit.

¶Item non obſt.quod dicitur de re integra,quia illa iura loquuntur in odioſis puta in reſcriptis iudicialibus uel beneficialibus.Item licet res ſit integra quo ad fratres non eſt integra quo ad teſtantem,qui de nouo executore ſibi grato prouidere non poteſt. Non obſt.glo.quæ incipit quod poſteris quia illud non reſpicit præiudicium tertii ſed fauorem diuini cultus. Non ob.de teſta.c.uno in uerbo deputatis.Nam quod illa conſtitutio reſpiciat futuras geſtiones eſt in fauorem executorum & teſtamentorum. Sic hæc eadem rõne fauore executoris ne ſit caſſa uoluntas teſtatoris reſpiciat futura.Simile eſt quod no.de exce. dilecta. Non.oe.quod dicitur q conſtõ noua eſt declaratoria &c.nam ad illud tenetur ut in ſimuli not.de poſtu. præla.c.uno in uerbo decreto.li.6.

¶Ex prædictis uidetur poſſe inferri,q principalis rõ, quæ mouet tenentem hanc opinionẽ eſt,nè fraudaretur intentio teſtatoris.Sed cõtra hoc poſſet opponi ſic.Pone quòd Guardianus nollet ſuſcipere hoc officiũ, uel ſuſcepit & poſtea prohibitus eſt p ſuum ſuperiorẽ. & ſic deuoluetur executio ad epiſcopum quem ille habebat ſuſpectũ.quia nõ poteſt facere quòd leges non habeant locum in teſtõ ſuo ut de teſta.c.requiſiſti.Ergo ſola fraudatio uoluntatis nõ debet eſſe cauſa huius tranſgreſſionis illius cõſtitutionis clemen.5.

¶Hic reſpondeo q in exemplis poſitis ſupra fuit imputãdũ teſtatori ſi ſibi non prouiderit.quia illi caſus ſunt quotidiani & frequenter accidentes & omnibus ẽt laicis.Non debebat ergo cogitare hoc poſſe euenire,& in illo caſu debebat inuenire remedium. Sed quod noua conſtõ ſtatuerit uel facere fratres minores inhabiles ad tam pium opus exequẽdum,hoc uериſimiliter non debuit cogitare. & ſic ſibi ſubueniendum eſt.Ad hoc de iureiur.ueniẽs.ff. ex quib.cau.maio.l.ſed ſi.§.ſi forte.Sed nullus poteſt negare hanc partem benigniorem.

¶Item poſſet forſitan attentari quod ſicut clerico cõſtituto in ſacris,eſt interdictum officium tabellionis.& tamen ſi inſtrumenta conficiat ualent ut no.Ioan.And.poſt Hoſt. ne cleri.uel mona. fient.Sic in caſu noſtro licet Guardianus poſt conſtitutionem Clemen.qui ſe talibus immiſcet ſit reprehendendus. Si,tamẽ nec ſuperior prohibeat, nec epũs nec collega ſe opponat ut executor. quia vt ſupra dixi tale interdictum eſt pp ſtatum ſuæ perſonæ & perfectionis regulę non propter vitium,uel defectum, ſicut dicimus de epõ qui propter dignitatem ſuam non debet p ſe quem verberare etiam intuitu correctionis nec curam pupillorum gerere.29.diſ.epiſcopus gubernationem.86. diſti.non liceat.& in alijs exemplis poſitis de regu.iu.poteſt quis lib.6.In multis iuris articulis ſunt aliquæ perſonæ prohibitę ab aliquo actu ſi tamen illum actum exercuerint ſe nemine oppon.valet quod ſit, vt eſt in milite, nè ſit procurator in excommunicato nè agat.ff.de procu. l.filius.& de excep.pia.lib. 6.

¶Reſponſio domi.Fede.ad dominum Vicarium domini epiſcopi Senen.

SVMMAE.

1 *Verbum iudicare in hac regula quòd filiusfamilias cum aſſenſu patris poteſt aliquid pro anima iudicare,qualiter intelligatur.*

QVAESTIO CCXCIIII.

1 HAbuiſtis vſque modo bonum intellectum †. quod filiusfamil. cum aſſenſu patris poteſt aliquid pro anima iudicare.quia hoc dicit litera illius capi.licet de ſepult.a contrario ſenſu.Sed qũo intelligatur iſtud uerbum iudicare glo.non aperuit.Nam exponit idem in ultima uoluntate relinquere.Legiſtæ intelligunt ideſt cauſa mortis donare.p l.tam is qui. ff. de dona.cau. mor. Nam filiusfami. non poteſt teſtari nec legare ẽt de aſſenſu patris.Sed mortis cã donare cuius donationis formam uidere in Specu.de inſtr.edic.§.porro.in prin.quaſi ad fin.tit.& multiplicem differentiam inter legata & donationes cã mortis uide inſti.de do.in prin.in gl.Vnde legiſtæ dicunt quod arg. a contrario ſenſu non habet locũ ut poſsit iudicare.i.legare.Sed poteſt iudicare ideſt donare cauſa mortis.Tamen ſi uolumus inherere textui illius. c.tam is non poterit ſolum pro anima ſed etiam amicis cã mortis donare. Ego alias ſcripſi q ego credebã q ſimplicitas canonica de hac ſubtilitate non curaret cum relictum,quod ſit pro anima ſit ad pias cauſas in quo relicto ut ſcitis ſunt multa ſpecialia.& text.Sexti libri non conſueuerũt eſſe obſcuri.& Benedictus eſt uſus ibi uerbo Generali indicare.Nam ſi Benedictus intellexiſſet de donatione cauſa mortis quare dixit pro anima. Quare non dicitur ſimpliciter iudicare,cum ſecundum.l.iam is poſſit donare cauſa mortis,unde nõ ſine cauſa dixit p anima.

SVMMAE.

1 *Capitulum eccleſiæ cathedralis , an ſine epiſcopo poſſit celebrari contractum precarium*

2 *Contractus qui fiunt ad uitam ad longum tempus fieri dicuntur, & an quaſi perpetuò.*

3 *Tempus ultra decennium dicitur magnum.*

4 *Capitulũ eccleſiæ, quare dicatur nõ habere ſucceſſorem.*

QVAESTIO CCXCV.

1 AD ſecũdũ dubiũ q eſt.† An capitulũ eccleſiæ cathedralis poſſit ſine epõ celebrare cõtractũ precariũ de quo loquitur.c.2.& 3.in fi. de præc.x. q. 2. hoc ius ad fin.uer.hæc uſus præſtatio. Sic reſpondeo q illud põt facere capitulum. menſam diuiſam habens ſicut poſſet unus Rector uel unus plebanus. Quæro ergo an rector, uel prælatus inferior hoc facere poſſit ſine epiſcopo.& ſi fecit an epiſcopus uel idem plebanus , uel eius ſucceſſor poſſit reuocare uidetur q hoc facere non poſſit cum talis contractus qui ſit ad uitam ſit ad lõgum tempus. Et quaſi dicatur perpetua alienatio. 10.q. 2. c. hoc ius uer.perpetua quoque in gloſſ.& de rebus eccl.nõ alie.nulli in uerbo conditione. Sed ad lõgum tempus, & de loca.cap.2.in fin.& clemen.1.de rebus eccle.non alie.
2 in fin. Nam † magnum tempus dicitur ultra decennium, & ſufficit ut poſſit durare ultra decennium.ut not. de reſcri.c.ultimo libr.6.Optimè facit 12. q.2. alienationes in glo. ult. Hanc.eſt quod Ioan. And. in c.1. de his quæ fi.à

præ-

præ.ſic dicit ꝙ ſi ep̄s aliquid dedit precario ſine cōſenſu
canonicorum, uidetur ꝙ ualebit quia poteſt qn̄ uult re-
uocare, de preca.c.ſi. Credo contrarium quia poſſet eſſe
occaſio do.Io. And in contrarium facit quod conceſsio
ad vitā non dēt dici perpetua conceſsio uel alienatio,
quia ſi ita eſſet deberet in eo reſeruari omnis ſolennitas,
ꝙ tn̄ non eſt uerum, ut de his quæ ſiunt à præla.c.2. & no
ta.16.q.2.poſſeſsiones. Hinc eſt ꝙ hodie decimæ nō poſ-
ſunt perpetuo laico concedi. ut de deci.ad hoc: & tamen
pn̄t in uitam alicui laico concedi, ut s.ot.eod.tit.quāuis.
Item non pōt negari quin in uita cōcedentis locari, uel
concedi poſsit, ut de deci.ex multiplici in glo.pen. & de
præben.niſi & de tranſac.de cętero, & c. ueniens in glo.
ſic.ff. Item Io.And.in c. ueniens, de teſti.ſuper uer. promi
ſiſſet, ſic ait ante præſentationem, uel electionē, ſicut po-
tius non fuiſſet ſymonia tn̄ non ualeret niſi ad uitā remit
tentis, de dona.c.2.de tranſact. de cætero. Io.And.facit.
16.q.1.c.1.in gl.4.c.1.in gl.1. ibi ad hæredes deſcēdant,
& quod no. ſupra in q.129. quæ incipit quidā prælatus.
Itē facit ꝙ no.Io.And.poſt Hoſt. & Io. Mo. de reb.eccle.
non alie.c.1.ſuper gl.no. quòd in tēporalibus ibi tacitè,
ſic dicēs & ſic excludit tractatū. Vnde dicebat hoc Hoſt.
& Io.Mo.quòd ſi pietas cā aliqua poſſeſsio eccleſiæ cō-
cederetur alicui ad uitā, uel aliud tēpus non eſt locus ſo
lennitati, ut 16.q.1.poſſeſsiones.2.q.5.c.illud Io. And. In
hoc dubio dicerē quòd capitulum, uel pręlatus nō poſsit
uenire contra, ob hoc ſolum quod ep̄s non cōſenſit, ſed
alio modo ſic. Puta quod fuit deceptus ultra dimidiam,
uel dolo metu contractus, uel ꝑ reſtit. in inte. Nā iſti ca-
ſus conceduntur ēt ſi ep̄s conſenſiſſet ſed ſucceſſor Ple-
bani non tenetur ſtare cōtractui ne præla.uic.ſu. c.ult. &
4 not.17.q.2.alienationes in gl.ult. Sed capitulū † non hēt
propriè ſucceſſorem, quia ſemper idem Capitulū eſt, ut
not.7.q.1.denique in gl. 2. Non obſt.25. q.9. quiſquis de
rebus eccl.non alie. ſi quis presbyterorum ibi fuit perpe
tua alienatio. & in c.3.de arbi.poterit eſſe perpetuū præ-
iudicium, & quia pro debito perſonali non debuerunt
res eccleſiæ adiudicari. Super c. requiſiſti, de teſtamen.

SVMMAE.

1 *Legato de centum, eccleſia cathedrali facto, quàm partem*
& quo iure debeat epiſcopus de illo legato petere.
2 *Nomen eccleſia multa ſignificare poteſt.*
3 *Epiſcopo legata an debeant diuidi cum ſua eccleſia uel*
capitulo & ſi ſic quo iure.

QVAESTIO CCXCVI.

1 Quidam in ſuo teſtamēto † legauit eccleſię cathe-
drali centum. Quæritur quam partem habeat ep̄s
de illo legato, & ſi quam partem habet, qualiter
& quo iura illam partem habeat, præſuppoſito
quòd menſa epiſcopi & adminiſtratio ſit totaliter diui-
ſa à menſa capituli, & iſte qui legauit non ſit parochia-
nus eccleſiæ cathedralis. Et quid ſi eſt parochianus, &
2 quid iuris ſi eſt alterius diœceſis. † Eſt nunc ſciendum,
quòd illud nomen eccleſia habet multas ſignificationes,
inter aliàs ſignificat, uel accipitur pro capitulo eccleſiæ
cathedralis, de uerb.ſign.cleric. Interdum accipitur pro
epiſcopo, ut de uerb.ſign.nouimus, & de hæreti. excōica
mus.2. Interdum comprehendit prælatum capitulum &
illos, qui non faciunt unum corpus cum canonicis, ut de
priui.per exceptionem lib.6.& ibi no.in iſto.c. requiſiſti
in toto c.accipitur pro capitulo eccleſiæ maioris. Vnde
in principio decre.dicitur qualiter ſint inter ep̄m & ec-
cleſiam diuidenda hic non pōt eccleſię includere ep̄m,
imò ut quid diuerſum ponitur ab epiſcopo. Vnde ibi Gof
fredus exponit eccleſiam.i.collegium clericorum, alle-
gat eod. titu. relatum.s. Inn. exponit eccleſiam.i.cathe-
dralem, quaſi eccleſiam cathedralem intelligat capitu-
lum. Et uī ꝙ in toto cap.illo, eccleſia accipiatur, ut quid
diuerſum ab epiſcopo, aliàs eſſet intricatio, & repetitio
unius & eiuſdem. Contra id de elect.in Geneſi. & eſt ſi-
mile quod dicit Ioan. An.de notario & inſtro de fide in-
ſtru.cum Io. poſt Inn.ubi tractat an per duos teſtes repro
betur inſtr̄m eius in uno caſu in c.requiſiſti circa princi-
pium uer. quemadmodum uideatur epiſcopus compre-
hendi ſub uocabulo eccleſię niſi teſtator relinquat eccle
ſiæ, ita quòd ep̄s nil habeat, tunc ex mente teſtatoris epi-
ſcopus non includitur. Et ſi dicatur ſi epiſcopus compre
hendatur quare ergo habet partem in illo legato. Reſpō
deo non habet partem ut legatarius, ut ſic petat actione
ex teſtō, ſed habet canonicam, quam petit cōditione ex
canone hoc eſt quod dr̄ ibi, non pōt generalem conſtitu
tionem canonis immutare. Ad propoſitum ergo uenien-
do ſi dicā ꝙ noīe eccleſię intelligat ep̄s, & capitulū ac ſi
expreſſe dixiſſet, relinquo hoc ep̄o & capitulo, tunc epi-
ſcopus habebit dimidiā, & capitulū aliā dimidiam.ff.de
uſufr.accreſ.l.ſi quis Titio. Et facit quod no.Inn. & Hoſt.
de exceſ.præla.in c.1.de ap.a collatione lib.6. in nouel-
la. Vnde tantā partem habeat epiſcopus in conferendo,
quantā totū capitulū, & iſto caſu habebit ep̄s canonicam
portionē de dimidia capituli, ac ſi à principio dixiſſet re
linquo capitulo, nā ex quo capitulū hēt menſam diſtin-
ctā ab ep̄o cenſetur quaſi una eccleſiaſtica perſona. Hinc
eſt ꝙ pro pertinentibus ad menſam ſuam agit ſine ep̄o &
uacante ſede currit ſibi præſcriptio, ut ſolet recitari de
reſcrip.edoceri de reſtit.in inte.c.1.in ſi.& ꝓcurabit ep̄m
uiſitantē de cenſi.c.1.lib.6.& interponet auctoritatē alie
nationibus quas facit capitulum, ut no. de reb.eccl. non
alie.c.1.in gl.econtra lib.6.in nouella. Vnde ſicut ep̄s hēt
dimidiam cōicandam cum ſuo capitulo, qn̄ relinquitur
ſibi & capitulo, de dimidia capituli hēt canonicam, quā
non cōicat capitulo ſuo, ut legitur in c. requiſiſti, & no.
Hoſt.& recitat Io.An.in nouella. Sic qn̄ relinquitur ca-
pitulo, uel capitulo & ep̄o de parte capituli habebit ca-
nonicā portione, non ut legatarius ſed conditione ex ca
none. Si uerò dicimus ꝙ noīe eccleſiæ intelligatur capi-
tulum, tunc ep̄s habebit canonicā tm̄ conditione ex ca-
none, & ſi pręſcriptum eſt contra eum nil habet de præ-
ſcrip.de quarta. Quid dicemus, Reſpondeo attendendā
eſſe mentem legantis, ſi non appareat, attendendum eſt
quid uulgaris locutio intelligat, quid habet cōis intelli
gentia, quid conſuetudo fuerit in his caſibus interpreta-
ta, & illud ſequendum eſt de uerb.ſign. intelligētia cum
duobus.c.ſe.de conſue. cum dilectus deſponſa. ex literis
cū ſi. His oībus ceſſantibus uī ꝙ ep̄s hēat dimidiā ut le-
gatarius, & canonicam in dimidia capituli, ut dixi s̄. Sed
nunquid capitulū habebit partē aliquā de illa dimidia
epiſcopi. Ita uī ut in hoc capitulo in pluribus locis. Ergo
ſi capitulū canonicā hēt de dimidia epiſcopi; & epiſco-
pus habet canonicam in dimidia capituli, ergo una ſola
fiat diuiſio de relicto facto eccleſiæ cathedrali, ut epiſco
pus hēat dimidiā, & aliā dimidiam hēat capitulum, ergo
fruſtra s̄ dictum eſt, ſ.ꝙ epiſcopus habet dimidiam capi-
tuli & conditione ex ea nonne habeat canonicam. Ad
tollendum hoc, quæro quo iure de relicto facta epiſco-
po habeat capitulum partem cum menſa ſit diſtincta, qa
de ſignificatione uocabuli, nomine epiſcopi non uenit
capitulum immò ſunt diuerſa. Vnde dicit rubrica de his
quæ ſi.a præla. ſine con.c.& alibi dicitur epiſcopus fa-
ciat hoc de cōi ſenſu capituli, ad hoc facit quod no. de
æta.& quali.c.2. in glo.cathedralis in fin. in clem. Item
minor non recipit canonicam de relicto facto maiori,
quia canonica petitur a maiori de relicto facto ſubditis,
ut in hoc cap. requiſiſti, in fin. Ad hoc reſpondet Hoſt.
quod iſtud c.debet intelligi in ſi.quod omnia bona aliàs
ſunt communia inter epiſcopum & capitulum, ut de reli-

cto facto a parochiano eccleſiæ cathedrali. Nã dicit ipſe ꝙ delegato facto epõ ab extraneo capitulum non habet. Vnde Ioan. And. in princ. huius c. poſt eum ſic dicit ſuper uer. teſtator parochianus. ſ. eccleſię cathedralis quo ad canonicam Epiſcopi Io. And. & Hoſt. quaſi dicat Hoſt. capitulum habet partem in legato epõ, non ut legatarius ſed recipit hoc ut alia eccleſia parochialis recipit canonicã de relicto facto per ſuum parochianum. Sed examinemus iſta exempla poſita per Hoſt. † Nam dicit ꝙ põt hoc
3 intelligi qñ omnia bona ſunt cõia. Certè nõ uĩ hoc procedere. nam ſi omnia ſunt cõia, quid ad nos quo relinquatur. & cui, & ad quid fieret diuiſio. ſi omnia remanerent cõia. Si uolumus ſuſtinere exemplum Hoſt. ſic poſſumus reſpondere obiectioni, uidelicet ꝙ poſito ꝙ omnia ſint cõia. nihilominus fiet diuiſio ad uſum. Exemplum in Abbatia Sancti Petri ubi conuentus non habet menſam diſtinctam, & tamen quo ad uſum aliqua pro ſuſtentatione conuentus & ueſtiarijs monachorum. Item ubi bona capituli non ſunt diſtincta per præbendas, tñ quo ad uſum, & pro ueſtimentis plus deberet percipere de communi ſacerdos acolitus, ut ſolet dici poſt Inn. de conſt. cum omnes. & de maio. & obed. ſtatuimus. Item ſm Hoſt. ut dixi ſupra poteſt intelligi hoc capitulum de relicto ꝑ parochianum eccleſiæ cathedrali. Examinemus hoc dictum, capitulum eccleſiæ cathedralis habet parochiam. Parochianus iſtius parochiæ eligit ſepulturam apud fratres, & reliquit epiſcopo, quo iure capitulum tanquã eccleſiæ parochialis debet habere canonicam. de relicto facto epiſcopo. Nam ſecundum ueram opinionem eccleſia parochialis debet habere canonicam de relicto. illi eccleſię. ubi quis ſepultus eſt. Sed Hoſt. forte dixit hoc habens reſpectum ad opinionem ſuam quam notat de ſepultũ. ca. j. quæ opinio non eſt communis nec ſeruatur. Concludendo ergo ſecundum hanc lecturam Hoſt. dicẽdum eſt ꝙ ſi menſa eſt diuerſa, & relictum fiet non ut a parochiano ipſi epiſcopo, ꝙ capitulum nil debet habere de relicto facto epiſcopo. Vnde ſi conſanguineus relinquat epiſcopo. tunc erit proprium ipſius epiſcopi. ita ꝙ de illo poterit teſtari ſicut de re propria. Si uero relinquat extraneus tunc erit illud epiſcopi tantum. i. menſæ epiſcopi, & non erit communicandum cũ capitulo. quia Capitulum appellatione epiſcopi non comprehẽditur. nec ut Capitulum petat, quia minor non leuat canonicã a ſuo maiori. Si uellemus tenere quod appellatione epiſcopi comprehendatur eccleſia. i. capitulum. tunc de legato facto epiſcopo, capitulum uel legatarius habebit dimidiam. Sed inſtemus relinquatur epiſcopo centum. Capitulum ſecundum hãc opinionem habebit quinquaginta ut legatarius. Sed certè epiſcopus uellet de iſto legato canonicum puta 12. cum dimidia. Nam epiſcopus debet habere de omni relicto canonicam, ut in hoc c. requiſiſti in fine. Certè iſtud non poteſt negari, ꝙ quandocunque fiat relictum ſiue epiſcopo, ſiue eccleſię, ſiue capitulo. Ex quo præſupponis capitulum capere hoc uoluntate defuncti ex ſignificatione uocaboli epiſcopus debet habere canonicam. Sed capitulum de relictis factis epiſcopo nũquam poſsit petere canonicam. Si ergo de relicto facto epiſcopo capitulum aliquid conſequatur, ut legatarius de iſto legato epiſcopus habebit quartam.

¶Federicus de Senis Peruſij.

S V M M Æ.

1 *Executor literæ gratioſæ an mortis concedentis deſiſtat à proceſſu capto, uel ſi perſeuerabit.*

2 *Monachatus an dicatur beneficium.*

3 *Mandatum ſuper beneficio uacaturo quare ſit odioſum non ſuper uacante.*

QVAESTIO CCXCVII.

Legatus conceſsit alicui literas ut reciperetur in monachum cuiuſdam Monaſterij dato executore ad compellẽdum, qui executor fecit proceſſus ſed antequam reciperetur mortuus eſt legatus, nunquid executor poterit procedere non obſtante c. præſenti. de offi. lega. lib. 6.

¶Dominus Petrus de Tuderto.

1 ¶†Credo ꝙ dictæ literæ, & proceſſus facti per dictũ executorem. uirtute dictarum literarum expirauerunt per mortem legati. Et eſt ratio quia per tales literas, & proceſſus non põt dici fuiſſe proceſſum ad collationẽ uacantis beneficij ſicut uĩ requiri per dictam decre. nam talia faciliter expirant. facit de conceſ. præb. c. ſi. lib. 6. Iſta circa præſens dubium credo, ſemper uera deciſione ſalua.

¶Federicus de Senis.

¶In caſu nřo non põt uacare beneficiũ, quia in Monaſterio non eſt numerus monachorum. ut de præb. dilecto. Item conſideratis an in monachatu recipiendo ſit ambitio.

¶Predictus do. Petrus.

¶Ego bene cogitaui ſi poterã uidere differentiã inter hmői conceſsione literarũ, & de reſeruatione. De qua in dicto decre. uĩ quam uidere non potui nec poſſum. Nã ut mihi uĩ licet decretalis illa exprimat, ꝙ dẽt eſſe proceſſum ad collationem beneficij uacantis idem credo quod debet eſſe proceſſum ad collationem beneficij de nouo creati. Nã illud uĩ dicta decr. principaliter & neceſſariò ponderare. uidelicet ꝙ ſit ad collationem proceſſum. Sed ideo illud de uacante exprimit. q. ut. plurimum ſuper talibus beneficijs conſueuerunt tales reſeruationes & mandata fieri. Nam ubi non eſt proceſſum ad collationẽ, quia non contulit, ſed mandat conferri. non poteſt dici per talem grãm ius quæſitũ in re, ſed ad rẽ. quod qdẽ ius expirare uĩ. Nec credo monachũ aliquid noui iuris in iſto caſu inducere, quia licet in monacho poſſet dici, ꝙ ceſſat ambitio. tñ dictũ monachatum dictarum literarum, quæ iam expirauerunt non poteſt petere tanquam ſibi debitum.

¶Dominus Hermanutius ad idem.

¶Credo ꝙ executor poſt mortem legati non poſsit ꝑ pall. c. pręſenti ibi quoruncunq; beneficiorum &c. Quod hoc ſit uerum oſtenditur ſic. Ratio illius decre. præſenti, fuit ut præiudicaretur ordinariæ poteſtati. ut ibi no. in glo. hoc patet circa fin. quæ ratio eſt communis in monachatibus. & in alijs quibuſcunq; beneficijs, ſicut ergo eſt in eis eadem ratio, ſic in eis eadem iuris diſpoſitio.

2 ¶†Præterea monachatus dĩ beneficiũ large ſm Arch. de ele. quia ſæpe li. 6. & per Inn. de ſimo. dilect. 2. ſi eſt beneficiũ nedũ mens prout dictũ eſt ſupra. Sed & uerbũ decr. uĩ in monachatibus locũ hẽre. ex quo non eſt proceſſum ad collationẽ ante mortẽ legati, nec eſt curãdũ de uerbo reſeruationis, ſed ordinariæ intendit. & de hoc indicat uerbũ declaramus ibi poſitũ. Dñs meus Io. And. in c. præſenti. in gl. hoc põt eſſe in ſi. dicit poſtquam grã non erit facta ſed facienda ẽt re nõ integra expirat expirãte legatione, & in hoc mandatũ legati differt a mandato Papę. Itẽ in eo quod dicit ꝙ per tales reſeruationes præiudicatur ordinariæ ptãti, ſed per mandatũ Superioris de quo quæritur facta inhibitionẽ per executorem datũ ad compellendum præiudicatur ordinario. ut de conceſſ. præb. ſi ſoli lib. 6. Quod legatus poſsit interponere decretũ. & ꝑ conſequẽs executor datus ab eo probatur de pręben. ſi apoſtolicæ. An uero liget ignorantes. no. in nouella poſt Inn. & Compo. & Archid. Item ſi expirent literæ legatorum qñ reſeruauit, quæ ſunt fortiores. & per eas ligatur manus ordinarij, & multofortius debent expirare literę minoris efficaciæ. ad hoc ẽt facit quod no. Io. And. in nouella in prædicto c. poſt Archi. & Io. Mo. in fiu. ubi dicitur quod ex quo per tales literas ius non eſt creatum, ſed

creandum

creandũ ſublato principali,ſ.legato & officiũ executoris ab eo dependens expirare debet. Sed cõtrafacit qđ not. Io.And.in eo.c.in glo.ubi decre.ꝙ ſi ordinarius dedit executoré ad conſerendũ beneficiũ uacãs. q executor literis receptis ante factã collationẽ primo ſciẽter cõtulit ſecũdo ipſe ordinarius dicit primum potiorẽ ſm Steph. ac in propoſito ubi in eccleſia uel monaſterio nõ eſt certus numerus canonicorũ uel monachorũ ibi nõ põt beneficium uacare, ſed eſt in poteſtate Capituli & per cõſequens legati,creare de nouo & ſic uidẽtur paria beneficiũ uacans & beneficiũ poſſe creari de nouo.Hinc eſt ꝙ promiſſio de bñficio uacaturo eſt illicita & tñ promiſſio de beneficio uacãte nõ eſt illicita.licet.n.afficiat.no.Io.And. de conc.
3 pb.c.1.ĩ nouella. ¶ †Ex his igitur arguiĩ ꝙ fauorabilius eſt mandatũ legati factũ ſub beneficio uacãte ibi.uel ad quod creari poteſt,quã ſuper beneficio uacaturo.Sed contra de præbẽdis.ſi cui.quæ decre.loquitur quãdo Papa mãdat beneficiũ uacãs cõſerre alicui.& tamẽ talis gratia expirat re integra . & res non dr̃ eſſe integra in legato per ſolos proceſſus & ibi no.per c.præſenti.itẽ decreta.præſenti põderat collationẽ beneficij.Si uolumus tenere ſecundã partẽ.dicas ꝙ quãdo Papa uel legatus mãdat beneficiũ cõferri uacãs uel quod creari poteſt de nouo, ut in caſu noſtro re nõ integra eſſe per proceſſus cõſuetos , ſiue in mãdato Papæ ſiue legati.& illud quod in gloſſ. dicitur in c.ſi cui ꝙ talis proceſſus nõ facit dici rẽ nõ integrã in legato, habet locũ quãdo legatus facit reſeruationem de beneficio uacaturo.hoc eſt quod dicit ibi Ioan. And. in nouella dũ dicit ꝙ reſeruationes legatorũ ſunt odioſæ.Itẽ nota.cap. præſenti. dum dicit ſi non eſt deuentum ad collationem. quia intelligitur quando à principio facta fuit reſeruatio de uacaturo ita ꝙ initium talium litterarũ fuit odioſum. ſed certè mirabile uidetur hoc,nam ſi legatus reſeruauit, & poſtea durante legatione uacauit beneficium , & petitum fuit per impetrantem ab executore ut conferret ſed anteq̃ fieret collatio expirauit legatio expirat mãdatum legati . Quare non debet exprimere ſi mandauit conferri beneficium uacans & ante collationem expirauit legatio certè ratio diuerſitatis non uidetur efficax poſſe reddi.

Dicamus igitur ꝙ literæ groſſæ non de ſimplici iuſticia legatorum,quorum iuriſdõ non eſt naturalis, & fauorabilis ut aliorum ordinariorum.ut no.cle.ij.de off.ord. expirent expirante legatione,ex quo non fuit proceſſum ad collationem.uel receptionem,licet proceſſus fuerit factus ut in c.præſenti .

Allegatiões domini Iacobi de Appi.

S V M M AE.

1 *Inhabilis ad teſtandum , conſequenter inhabilis eſt , ad codicillandum .*
2 *Inhabilitas teſtandi quibus perimatur caſibus .*
3 *Vltima uoluntas filij , an uoluntate & conſenſu patris ſit exequenda uel iudicanda .*

QVAESTIO CCXCVIII.

QVoniam uarietas non in ſermonibus ſed in radice rõnis conſiſtit ut ff.de legi. l . ſcire. C. de præci. impe. offe.l.fin. de uerb . ſignifi . intelligentia cum materia ſua . Iccirco cum paucis legibus agamus accedat ff . ad legem Aqui . l. ita uulneratus in fi.factum ex quo ius oritur. l. ſeruus. C. de condi. & demon . ſub compendio inferendũ duxi,qđ eſt,tale.¶Comitius olim Ioannis exiſtẽs in ptãte ſui patris relinquit de conſenſu & uoluntate dicti Ioannis patris ſui certas pecunias ſeu quãtitates pecuniæ diſtribuendas pro anima dicti Comitij . Nunc quæro an talia relicta mereantur executioni mandari poſt mortẽ dicti Comitij. Et breuiter allegaſ . & aſſertiue deſcribitur,quod talia relicta executioni mandari non merẽtur . Certum eſt
1 quod †inhabilis ad teſtandũ,eſt per conſequẽs ad codicillãdũ.ut l.2.§. furioſus ff.de iur.codicil.& l.cõficiuntur.§.codicilli,cũ ſimilib.Sed certũ eſt quod filiusfami.in ptãte exiſtens non poteſt teſtari. ergò nec p codicillos relinquere. ut inſti.quibus non eſt per.c. fa.te.in prin.& C qui teſta.face.poſ.l.nemo.& eo.ti.l. ſenium cum ſua materia.
2 ¶†Nũc eſt uidendũ an dicta inhabilitas perimatur.quia relinquitur pio loco uel piæ cãæ.& eſt certũ qđ nõ , ut C.de ſacroſ.eccl.l.j.& no.ibi. Nũc eſt uidendũ nunquid cõſenſus & uolũtas patris perimat dictã inhabilitatẽ,& eſt,certũ quod nõ ut ff.de teſta.l. qui in ptãte l princi. & l. tam is de mor.ca.do.cũ materia ſua.Nũc reſtat ad quædam,quæ poſſunt in contrariũ elici reſpõdere.Et primo nõ obſtat quod dr̃ de donatione,quæ prohibita eſt inter uirũ & uxorem.& tamẽ ſi maritus donat uxori.ut det Deo ualet, & tenet donatio.ut l.ſi ſponſus.§.cõceſſa.ff.de dona. inter uir. & uxo. nã non eſt illa rõ. quia Deo detur. ſed ratio illa eſt.quia ad inefficaciã donationis inter uirũ & uxorẽ.duo requirũtur integraliter ſ.quod donãs efficiatur pauperior, & donatarius locupletior.quorũ ſi alterũ deficiet donatio nõ impeditur,ut in præalle. §. conceſſa. & §.ſi quis rogatus. & per Arch.in ſumma de dona.inter ui.& uxo.§.prohibemus. hic eſt,qđ ſi uir emerat unguẽta. & per eius mortẽ donet uxori.donatio impeditur.ut l.ꝙ autem. §. j. ff. de do. inter ui. & uxo.cum materia ratione præmiſſa.

¶Item non obſtant iura,quæ dicunt ꝙ in talibus relictis ceſſat falcidia auc.ſed cũ teſtator.C. de falci. & in aut.de eccle.ti .§.ſi aũt hæres , nec canoniæ portio deducitur. ut de teſta.c.ſi. tum quia non tangunt caſum noſtrum. tum qa in non exceptis regula firmatur . Cum ergo nil dicat de filio fami . quod talia poſſint relinquere igitur in caſibus nõ exceptuatis regula firma manet ut ff.de ſuu . inſtru.l. quæſitũ. §.idem & in aut.de non alienan.§. ut autem columna ſecũda cum materia .

¶Præterea uideo , ꝙ in teſtõ militis ceſſat falcidia & tamẽ remouetur inhabilitas teſtandi per militia . ut C . qui teſtamen.face.poſ.l.nemo.& ad legem Falci.l.in teſtamẽto .

Item non ob. quod dr̃ ꝙ in talibus remittatur numerus teſtiũ.quia ſufficiunt duo uel tres teſtes. ut de teſta. cum oẽs & c.relatã cum ſimi. qa multi ſunt caſus , in quibus remittitur numerus teſtium,non tamen perſonæ inhabilitas ut l. diuus C.de mi.teſt. & e.ti.milites.& tamen perſonæ inhabilitas non remittitur extra caſus ſpãliter conceſſos. ut C. qui teſta. face. poſ. l. licet cum ſimilib. ¶Priuilegiatiuè & ſingulariter inducta uelut exorbitantia iure non ſunt extra ſuos caſus & terminos ,progãda , ut de regu.iur.quę a iure communi & c.ꝙ ob gratiam lib. 6.& ff.de legi.ꝙ uero cum materia.

¶ tem nõ obſtat.de ſepul.licet.§.q̃uis li. 6. qđ c.fuit mihi allegatũ pro caſu in.tali qõne.Sed reuera nec ꝑ rex . nec ꝑ argumento ualidè poteſt adduci.qđ ſic oſtendo.Certũ eſt, ꝙ iuriũ eſt uitanda correctio ut in aut.qui. modis natu. efficiun.ſui.§.tribus.de elec.cum expediat li.6.

¶Ita ubi ar. a ꝯtrario ſenſu eſt tale , ex quo reſultat iuriũ contrarietas , tale argumentum non procedit. ut l. conuenticulam. C. de epiſc. & cle. & l. nemo. C. de iuriſ.om. indi.

¶Item uerba abnegatiua non conſerunt ut l. Titio §. ſi ſemper propter uitanda. & l. cum tale. §. fallam. ff. de condi. & demon.

¶Ex his concludo ꝙ in dicto.c.uerbum iudicare prout refertur ad donationem cã mortis reſultat conſonum iuri cõi. & ꝓcedit argumentum a contrario ſenſu qđ eſt ualidum. ut ff.de do.cau.mor.l. tam is.& l.j.§.huius rei.ff. de of.eius cui man.eſt iuriſd.& l.in poſſeſſione.§. qđ dr̃. ff. ex q.cau. in poſ.ea.& tũc non tangit caſum noſtrum , prout uerò refertur uerbum iudicare ad relictũ per modũ ultimæ uoluntatis.

tatis,& tūc uacat ibi argumentū à cōtrario ſenſu tāquā iuri
contrariū,ut præalleg.iuribus & ſubauditur tūc uerbū ma-
8 ximè, quaſi ſinc ſine uoluntate patris poteſt filius iudicare
per modū ultimæ uoluntatis Sed electio ſepulturæ de uolū
tate patris procedit,nec eſt mirū ſi ius canonicū determine
tur per ius ciuile ut accedat de teſta.ſi hæredes,quod.c. de-
terminatur per §.ſi quis in aut.de hære.& fal.unde ſumitur
aut.hoc amplius cum materia.C.de his quæ pe.no.

¶3 Patet igitur à principio accedēte patris cōſenſu relicta per
filiū nō fore executioni mādanda,& longè minus in noſtro
themate cū dicatur exactis,nō a principio ſed ex poſt facto,
patris acceſsiſſe conſenſum,ut accedat.C.de bo.quæ libe.l.
ſi.in prin.& qđ di de re.iu.nō firmatur lib.6.ff.eo.tit qđ ab
initio cū ſua materia. Hinc eſt ꝙ pactū nedū licet ab initio
appoſitū iuxta uelitiū cōſeruetur ſiniū, tñ ex interuallo &
poſt factū ſecus,ſicut cōditionalis inſtitutio de filio ex poſt
facto exhæredato nō ſuſtinetur de iure,ſed ſimul ſubſiſtne-
tur,& de iure procedit,ut.C.de inſti.& ſubſti.ſub cōditio.ſi
pater,& ibi not. Meo iudicio ſolum eſt inſiſtendum cir-
ca intellectum iſtius capi.licet de ſepulturis,libr.6. In quo
quidem c.ſm allegationes præcedentes nō hēt locum ar-
gumentū à cōtrario ſenſu,uel ſi hēt locū intelligatur iudi-
care pro donatione cauſa mortis, ut ſic corrigatur qđ no.
in l.tā is ubi, no. ꝙ nec codicillari nec legare pōt filiusfa.
Sed uī mihi ꝙ bene latius ſenſerit in fauore aiarū, ut uerbū
iudicare accipiatur pro relicto in ultima uolūtate ſi enim
ſenſiſſet,ut de deci.ad audientiā. Itē cum exceptio firmetur
per regulā,ut in d §.ſi aūt,de nō alic. & no.ſatis per Dy. de
re.iu.ſuper rub.ad fi.li.6.& in d.c.licet accipiēdo à ɔtrario
intellectu, qui ibi ſumitur in uerbo ſine patris aſſenſu: ut
patet de his quæ ſi. à pla. cum apoſtolica in fine. Dicat qđ
filiusfa.pro aīa iudicare pōt de caſtrenſi peculio. & in illo
uerbū iudicare accipiatur in quocūque iudicio legato uel
cā mortis donatione. Sequitur ut uera ſit exceptio,quòd.ſ.
intellexerit ꝙ ponitur pro relicto, & forte hoc uoluit. Ar-
chi.& no.Io.An.qui exponūt iudicare.i. in ultima uolun-
tate relinquere, ut ſic uerbū iudicare ſimpliciter, & indefi
nitè poſitum generaliter intelligatur & pro hoc faciunt
iura,quæ fauent talibus iudiciis.ſ.allegata.¶Itē in aſsignā
do drias inter legata & donationes cā mortis, fortior uī
donatio,q̄ legatū,nam ſm quoſdam in donatione requiri-
tur traditio. Item donatio pt fieri ſubſtituto,ergo,ſi filiusf.
poteſt ꝙ plus eſt ergo & ꝙ minus, & quia in effectu modi-
ca differentia eſt,ut.C.de do.cau. mor.l.ſi. in ſi. ideo Hoſt.
in ſumma eo.tit. §. 1. in ſi.cū aſſignaſſet drias inter iſta duo
quæ aſſignant legiſtæ. Dixit ego non curo inter hæc ma-
gnam driam aſſignare. Et credo quod canoniſta qui uitio-
ſas ſubtilitates aſpernatur, ut de iudi.dilectus, & de do.&
contu.c.1.cū ſuis glo.hanc partem tanq̄ benigniorem, &
Deo magis acceptam ſequi debeat & hoc idē magis placet
mihi præcipue,ſi in fine inſtrumēti illius iudicii dicitur ut
ualeat iure cuiuſcunque ultimæ uoluntatis cum donatio
cā mortis ſub ultima uoluntate comprehendatur, ut pro-
batur in l.tam his, & probatur.C.de condi.inſti. l.ultima
in ſi.præcipue ſi in dicto inſtrumento fit mentio de mor-
te, per id qđ habetur.ff.eo.l.1.& 2. & præcipuè ſi ille filius
non hēt deſcendentes uel collaterales. Nam ſi ſolum patrē
qui alias ſibi ab inteſtato debeat ſuccedere cōſentiendo
ſibi potuit præiudicare,de dona.paſtoralis,tñ licet ſic uidea
tur non auderem conſulere cum eo.quod dñs Ioan.And.in
nouella ſuper.vi.in ca.de teſt.in prin.ſuper uerbo patet di-
cit ſic factum.Nam ſi in alterius poteſtate fuiſſet,etiam non
teſtari potuiſſet.ff.eod.tit.l.qui in poteſtate,inſti.quibus nō
eſt per.fa.te.in princ. etiam patre permittente, ut ubilibet
eo permittēte donare poſſet cā mortis,ut.j.ti. 1.c. pe. non
ponā caſum nouū ſed qđ loquit in caſu illius.l. ff.de dona.
cau.mor.l.tā is,ſic poſsit donare cā mortis,ut.j.tit. 1.c. pe.
hētis ergo uidere an uerba illi'.l.donationē.cā mortis indu
cāt,q̄ ſub uocabulo ultima uolūtate cōprehendi pt ut ſ dixi.

S V M M AE.

1 *Stāte ſtatuto quod pro rebus & creditis ſoluatur gabel-
la, an creditores teneātur denūciare ſingula nomina ſuo
rum creditorum.*

2 *Producēs inſtrumēta debitorum an dicatur dare nomina
debitorum.*

QVAESTIO CCXCIX.

DOminus Peruſij uolēs, ꝙ pro reb. & creditis; quę
qs hēt.ſolueret collecta s ordinauit, ꝙ qliber bo-
na ſua,& credita & debita, & noīa debitorū aſsiga
ret officialib.cōis Peruſij ad hoc deputatis. ſ. ad li-
1 bratū, & cataſtrū faciendū† mō Brutus Federici hñs duos
debitores ſibi inſol.obligatos tpe debiti aſsignauit ſe de-
bere recipere ab uno de dictis debitorib.quātitatē ſibi pro
miſſam, & dictus talis debitor in ſuo cataſtro & libra idē
poſuit, ſcilicet ſe eſſe debitorē d. Bruti in cētū.dicto Bru.
fuit facta aſsignatio pro dicto debito qđ recipere debebat,
hoc facto dictus Brutus creditor petiit debitū ab alio cor
reo cōtra quē nō aſsignauit, & d. debitor nihil ēt dixit in
aſsignatione ſua de dicto debito, excipit dictus debitor ꝙ
in dicta aſsignatione nō eſt nominatus,& ꝙ nō dixit in ſua
aſsignatione facta in cataſtro,ſe debitorē dicti Bruti,& di-
ctus Brutus creditor in ſua aſsignatione non dixit ſe credi-
torem dicti obligati.

¶Quod nō ualet quia nō fuit aſsignata. Replicatur quod poſt
quā unus de debitoribus fuit aſsignatus,& in aſsignatione
fuit dictū qđ ipſe Brutus eſt creditor Brugati,qui erat unus
de dictis duobus debitoribus inſolidū obligatis, ꝙ ſufficit
quia cōſiderato effectu uoluit ſtatutū ſeu ordinamētū pro
tali debito creditor haberet librā, & ſolueret collectam &
hoc factū eſt. Itē quia interruptio facta contra unū de debi
toribus ualet contra omnes. Iura nō allego uobis quia uo-
2 bis nō ſunt.Itē† ſi dono uobis inſtrm uideor donare nomina
debitorū.Itē quia allegatur dolus nō aſsignātis.qui proba
tus nō eſt per teſtes,quia teſtimoniū omniū fuit per uerba
negatiua per inſtrumēta nō eſt facta probatio quo iure ful-
ciatur ſcripta,per tres tabelliones,neſcio legē uel glo. quæ
hoc dicit.Modo quæritur quid iuris in dicto puncto,& quæ
ſunt partes iudicis in executione dicti inſtrumenti.

¶In Chriſti nomine amen.

¶ Habito ſuper præmiſsis ſtudio diligēti.Videtur mihi ꝙ cre-
ditor non debeat incurrere pœnam ſtatuti ſi aſsignauit de-
bitum, & nominauit unū ex debitoribus inſolidū obliga-
tis. Primo quia mens ſtatuti ſeruata eſt, qđ uoluit proui-
dere Reipublicę cōtra occultātes facultates ſuas,nā in caſu
noſtro non intereſt Reipublicæ, an creditor habeat plu-
res debitores ſuper eodē debito, necnè, cū illud debitū ei-
dem creditori ſit cataſtratum. Scdō manet ratio, leg. ulti.
C.de duo.reis,& de cōſti.trāslato, cū ſuis gl. Tertiò qa qui
unū dicit & exprimit oia exprimit, & dicit quæ conclu-
duntur in illo uel dependent ad illud.ff. qđ met. cau. l. 1. &
de offi.delega.c.cū ſuper. Itē ſi ius creditoris eſſet amiſsum
quo ad debitorē non aſsignatū fieret ꝑiudicium creditori
ēt in eo in quo non peccauit ſcilicet quo ad debitorem aſſi
gnatū,nā liberato uno ex debitoribus fit ꝑiudiciū credito
ri intotū uel in ptes quo ad alios debitores,ſed creditor nō
poſſet credere iure ſoluenti ɔtra debitorē, iuxta id quod
no.de duo.reis.l.1.Melius eſt ergo quod pp ius conſerua-
tum creditori, qui unum ex debitoribus correis inſolidum
aſsignauit,conſeruetur ſibi ius quo ad alios correos, quam
propter ius commiſſum ex perſona debitoris non aſſigna-
ti pereat ius creditoris quo ad perſonam debitoris, quem
aſsignauit ar.ad hoc.ff. de libe. & poſthu.leg.ſi ita,& opti-
mè facit de præben.c.antepe.lib.6.Qn enim diuerſa ad di-
uerſa diuerſis reſpectibus emergunt id eligendum eſt,quod
minus in ſe captionis habet. ff. de regu. iur. quatenus, de
offic.

offic.delega.c.3.lib. 6. Dico ergo rationibus ſupradictis quod iſte ſatisfecit ſtatuto & menti eius. Preterea ſtatutum mandans nomina debitorũ exprimi in numero plurali loquens, retulit ſe ad pluralitatem debitorũ ut ſicut ſint diuerſa debita, ſic diuerſi & plures debitores, ad litteram facit de priuileg. ut priuilegia ad fin. Et ita credo & conſulo ego.

¶Federicus de Senis.

S V M M AE.

1 *Inhibitio canonicè facta non poteſt extendi ad futura.*
2 *Debitor qui iurauit non contrauenire inſtrumento, non debet audiri contrauenicns, niſi prius abſoluatur à iuramento.*

QVAESTIO CCC.

FActum tale eſt. Debitor promiſit ſoluere centum creditori ad ſuam petitionem & terminum, qui confeſſus fuit ſemper habuiſſe mutuo à dicto creditore, & recepiſſe, & iurauit ad ſancta Dei euangelia prędicta uera eſſe, & perpetuo tenere, attendere, & obſeruare, inde confecto publico inſtrumento poſt tẽpora creditor petiit executionem dictę chartę in curia ſeculari contra debitorem prædictum, & ab ipſo debitore petiit dicta centum quo debitore contumacæ exiſtente dictus creditor impetrauit à iudice ſeculari licentiam pignorandi & grauandi debitorem prædictum.

¶Poſtquam dictus debitor creditore non citato à diœceſano epo, uel eius uicario impetrauit literas inhibitorias ad iudices ſeculares quatenus procedant ad executionẽ dicti debiti petendo ſe abſolui à iuramento prædicto ex eo, ꝙ dicit promiſsionem & inſtrumẽtum prædictũ eſſe & fuiſſe uſurarium, & ſatisfactum eſſe eidẽ creditori de uera ſorte, per dictum uero creditorem opponitur cõtra dictum debitorem, & eius petitionem & literas, quod ipſe debitor ſuper prædictis audiendus non eſt, & dictæ literæ ſunt reuocandæ, obſtante dicto iuramento & petita per eum non procedunt niſi primo & ante omnia facta ſolutione & ſatisfactione de dictis centum creditori, prędicto, quæritur quid iuris.

¶In Chriſti nomine Amen. Dico ſalua ſemper ueritate, cui
1 me ſubiicio, quod † inhibitio quæcunque canonicè facta, nunquã aſpicit præterita ſed futura, ut de app. non ſolũ. ʒ. reſponſn. li. 6. de no. ope. nuncia. c. 1. circa princ. Vnde ſi ante inhibitionẽ debitor erant pignoratus uel captus per talem inhibitionem non reuocatur captura, ſed tunc demum reuocatur cum per ſniam fuerit pronunciatum inſtrumentum fore uſurarium & extenuatum per ſolutionem ſortis. Item dico qđ iudex ſecularis dẽt ceſſare facta ſibi inhibitione, dum tamen fiat canonicè, ſed dicitur eſſe canonica, cum lis pendeat coram iudice eccleſiaſtico, ſed non dicitur pendere niſi citatione ſecuta ut cle. 2. ut lite pen. & ſic dẽt intelligi, de ordi. cog. tuam. Nam & iudex appellationis non poteſt inhibere niſi partibus citatis, de ap. Romana. §. ſi uero lib. 6. hoc quod dicitur inhibitione uidetur ex audiendum cum iudex procedat ad partis inſtantiam, ſecus ſi ex officio, quia tunc poteſt inhibere, & mandare & ualet inhibitio & mandatum abſque citatione, ſeu cauſę cognitione pront no. per Inn. & Hoſti. & ꝑ Io. An. in nouella, de temp. ordi. ad aures, de reſtit. in integrum. c. 2. de no. oper. nuncia. c. cum ex iniuncto ſuper 4. gl de teſta. c. Raynaldus ſuper gl. hoc bene, ad hoc bene facit quod no. ipſe Io. An. poſt Hoſt. in nouella de ſymo. licet hely. ſuper uer. ſui officii, de priuile. cum & Plantare ſuper uer. & ptatem ſuam. Vnde uidetur quod ſi iudex eccleſiaſticus et ſine citatione ex officio ſuo fortè ad denunciationem ſibi ſuper hoc factam uel aliàs in tali caſu, uel ſimili inhibeat iudici ſeculari ne procedat i tali cã, & parti nè aliquid faciat nouitatis, & pœnã adiiciat ualebit inhibitio, & pœnæ appoſitio, & ſi ꝯtrafiat legabit ea faciẽs ꝯtrariũ ad hoc de iurei. c. 1. & c. debitores, & c. ad noſtrã. 2. & c. tua. de uſuris, & quod ibi no. per Inno. & Hoſti. & Io. An. ¶His nõ obſtant in ꝯtrariũ allegata, quia loquuntur qñ ad ſubſtãtiã partis præceditur, & in cauſis priuatis non publicis. & ibi animarum periculũ uertitur, propter quod impeditur ꝓceſſus iudicis ſecularis, & nouitas partialis & ſi non propter pendentiam litis, tamen propter inhibitionem ex officio factã, ut qui ſi. ſint le. c. 1. de don. inter uir. & uxo. prudentiam & quod ibi no. per Inn. & Hoſti. & per Io. And. Et quod poſſit iudex plura ex officio, ꝙ̃ ad inſtantiam partis bene facit quod no. Io. An. de teſt. Ioannes in ſi. ulti. qõnis in nouella. I.a. Abbas. Itẽ di-
2 co ꝙ † debitor qui iurauit ſeruare inſtrumentum, & non ꝯtrauenire nõ dẽt audiri uolens uenire, ꝯtra, niſi primo fuerit abſolutus a iuramẽto nã ſi expreſſe iuraſſet ſoluere uſuras tenet ſeruare iuramentũ donec fuerit abſolutus à iuramento. Item dico ꝙ pendente q̃ne appellationis, an ſit abſoluendus à iuramẽto, nõ dẽt fieri inhibitio iudici ſeculari nè ꝓcedat in cã mota corã eo. nã ut dictum eſt iuramẽtũ debet ſeruari donec debitor fuerit abſolutus. Qũo enim poteſt fieri inhibitio iudici ſeculari, uè procedat ad exequendũ inſtrumentũ, cum ſuper inſtrumento nõ pendeat lis in ꝯpatu, ſed an debeat fieri abſolutio pẽdente lite. Itẽ dico ꝙ ad hoc ut obtineaſ abſolutio à iuramẽto neceſſe eſt, ꝙ fiat fides ꝙ inſtrumentũ ſit uſurariũ, ſaltim ſemiplenè, eo abſoluto admittetur ꝯtra inſtrumẽtũ, & iterato habebit plenè probare, ꝙ inſtrumentum ſit uſurariũ, & probationes primo factę ſuper incidẽti nõ faciunt ſidem ſuper cã uſuraria. Optime facit ad hoc de teſti. uenient. 2. de reſti. ſpolia. ſolitẽ, & qđ no. de ordi. cog. c. 2. in gl. hic patet. Itẽ dico ꝙ abſolutio a iuramento dẽt peti ante terminum ſolutionis faciendæ, & ſic intelligitur c. 1. de iureiu. ut no. Io, An. c. ti. debitores ſuper gl. pe. in ſi. Si enim eſt lapſus terminus ſolutionis faciendæ, & ſic in periuriũ incidit debitor, non debet audiri, quia fruſtra legis auxilium &c. de uſuris quia fruſtra, & facit de iureiur. §. ulti. ita & mihi uidetur Fede. de Senis.

S V M M AE.

1 *Affinitas ſiue cognatio uel parentela, qualiter ex carnali copula licita uel illicita contrahatur.*

QVAESTIO CCCI.

MAgiſter noueritis quod olim prohibitio copulæ coniugalis extendebatur uſque ad ſeptimum gradum conſanguinitatis, & affinitatis, quia nullam de conſanguinitate mea uſque ad ſeptimũ gradũ poteram accipere in uxorẽ. Item ſi cognoui aliquã mulierẽ coitu fornicario uxorio, non poterã habere aliqua de conſanguinitate illius cognitæ in uxorẽ, quia omnes conſanguinei illius cognitæ ſunt meæ affines, & ita uulgaliter dicũtur. Sed quia nimis erat difficile cõputare gradus uſque ad ſeptimũ propter breuitatẽ uitæ hominũ. Ideo Inno. in Cõcilio generali reſtrixit gradus cõſanguinitatis, & affinitatis uſque ad quartũ gradũ incluſiuè, reputãs quaternariũ numerũ congruentẽ, quia uſque ad illũ gradũ hoies cõiter uiuere poſſunt, & certificari de illo & per ſimilitudinem quatuor humorũ, & quatuor elementorũ, de quibus homo cõponitur ſed ut ſuperius dixi affinitas uel cognatio, contrahaſ per copulã licitã uel illicitam non curo, & de iſta copula iura loquuntur iſto modo ſi cognoui illam, ſi carnalis copula interuenit ſi commixtio carnalis interuenit, ſi ſunt una caro ꝑ cõnubiũ, ſi iacuit cũ illa, ſi dormiuit cũ illa, ſi
1 corrupit eandẽ. Modo quærunt doct. † quando ex copula exurgit iſta affinitas ſiue cognatio uel parentela. Et dicũt Inn. 4. Hug. & Lauren. quod licet uir agitauerit ſeu immiſerit membrũ in membrum mulieris, ſi tamen ſemen non emiſit, licet mulier palpata & agitate ſemen emiſerit,

non

non dicatur contracta affinitas. Et datur exemplū de frigido qui pōt agitando & palpitādo inducere mulierē ad ſeminis effuſionē, & de hoc dicto nullus dubitat,quia ex quo uir ſemē nō emiſit, ibi nō pt dici ſeminis uel ſanguis cōmixtio.Vnde uulgariter dr̄ qñ aliqs nō ſeminauit.Ego ſteti ſuper eā per longā horā,& feci eā corrūpere, ſed nō potui ego ſuppone re,appellat enim nō ſupponere qñ nō expleuit aſtū ueneris.Sed caſus dubitabilis eſt qñ uir emittit,& non mulier,& dicunt ſupradicti doc.idem.ſ.ꝙ non contrahitur affinitas qa non fuit ſanguinis commixtio q̄ connexione in ſanguinis dicunt neceſſe interuenire debere, & ſic iſti accipiunt pro eadē ſeminis cōmixtione. Sed cōtra iſtam opinionem uř Io.Teutonicus qui gloſauit decretum,nam ipſe in c.extraordinaria. 36.q.4.in glo.ulti. dicit ꝙ ſi uir emittit ſemen in agrum mulieris ꝙ dicatur ibi commixtio ſanguinis.Item Hoſt.dicit ꝙ illa opin.eſt periculoſa,quia de copula utriuſque nunquā poſſis fieri fides eccleſiæ.Item iſta opinio eſt omnino falſa ſi uera eſt ſnia medicorum,qui habent ꝙ ex ſolo ſemine hominis & ne ſemine mulieris mulier concipiat,quia truffa eſſet dicere ꝙ ſi mulier cuncipit ex uiro,& peperit ꝙ non dicatur cognita,poſito ꝙ non ſeminauerit pone ꝙ mulier an no ſemen non emittat & ſupponatur a uiro centum uicibus qūo nō dicatur iſta cognita abſit, fugiēdæ enim ſunt opiniones quæ illaqueant , quæ difficultates inducūt, & quæ ſunt ꝯtra omnē ſignificationem uocabuli & omnem modum loquendi. Reſtat ergo reſpondere ad canonem qui incipit lex diuinæ conſtitutionis poſitum.17.q.2.qui innuit ꝙ talis propinquitas ſeu affinitas tunc demū exurgit cum ſit ſanguinis commixtio. & habebit probare ꝙ ſolo uiro ſeminante dicatur ſanguinis commixtio fieri,ꝙ ualde facile dēt eſſe nobis. Placeat uobis reſpondere in ſcriptis.Si uera eſt opi.iſta,quæ mihi placet qđ ſolo uiro ſemināte ſit ꝯtracta affinitas. uideſ ſeq̄ hoc,qđ ſi ſemina uit uir in clauſtro mulieris,& mulier timens impregnari ſubbito eiiciat ſemen uiri uel alia de cauſa ſemē immiſſū ſubito emittat , ꝙ hic nō eſt ꝯtracta affinitas,qa ſic ſemē uiri non fuit aliquantum,tunc mixtum alicui matriculæ, quæ ſit intra clauſtrū mulieris. Certe poſſet concedi hoc ſi præſupponis quod ſemen ſolum in orificio mēbri mulieris ſit receptū ſic emiſſum.Sed ſi alterius receptum eſt, dato ꝙ emittatur difficile eſt,quod in totum uel in partē ibi non fuit commixtio aliqua ſeminis uiri cum aliqua materia mulieris ſiue ſit menſtruoſa ſiue ſanguinea ,quā illi coitus appellauit ſanguinis commixtionem.

S V M M AE.

1 *Viſitator deputatus a Papa poteſt uacante ſede in adminiſtratione ſpiritualium perſiſtere.Item Capitulum adminiſtratione etiam in temporalibus.*

2 *Adminiſtratio ſpiritualis in quibus conſiſtere dicatur.*

3 *Cognoſcere de ciuilibus & realibus an dici poſſit opus ſpirituale.*

4 *Officialis & uicarius in quo differant.*

QVAESTIO CCCII.

1 Reuerende pater dicitur in iure quod uiſitator ſeu miniſtrator reputatus a Papa eccleſia uacante pōt adminiſtrare in ſpūalib.ut de elec.is cui.li.6.Item capitulum ſede uacante uel quaſi, poteſt in ſpūalib.& temporibus miniſtrare. de ſup.mag.præla.c.pe.eo. li.Item in electo cōcorditer in.c.nihil. eſt de ele.Item interdum quis ſuſpēditur ab adminiſtratione ſpūali,interdū temporali,ut de of.dele.c.uenerabili.& no.3.q.2.c.ulti.in fi.magnæ gl. Itē interdum uicarium ſuum facit eps in ſpūlib.& temporalib. Quæritur in his caſib.quid con prehendatur ſub hoc noie ſpūalib. & quid ſub hoc noie tēpalib.Item inuenio qđ epi habent officiales,ut de of.ui. c.1.2.& 3.& de ap.romana pa of.or.romana.in fin. & de of.dele.c.4.i ſi.li.6.& eo.ti.c.ex inſinuatione. Quādoque habent uicarium in ſpūalib. ut de tempo.or.c.3.quandoque habent ſimpliciter uicariū ut patet de hær.ſtatutū. 1. & eo.ti.c.officium in fi.& c.ul.li.6.Item in decretalib.ſex to & cle.hi rubrica ſimpliciter de off.uic.quandoq; tales nocātur locum tenētes,& uice gerentes.93 .di.c.nl.Quæriř an inter ſe iſta differant & in quo. Rñſio ad prædicta.

2 ¶Ad primum dico qđ adminiſtratio in ſpūalib.conſiſtit in hoc,uidelicet excōicare,ſuſpēdere, interdicere,uiſitare & corrigere,& punire,collatio ſacrorum,& pœnitentiarū,ſoris ſpūalis diſpenſationes, & notorū commutationes,& cognitio cauſarū ſpiritualium,& ēt aliarū quæ ꝑtinent ad forum Epi.& ad epm de iure cōi.Quod autem

3 ¶cognoſcere & diffinire de ciuilib.& realib.poſſet dici ſpituale ꝓbatur,nā connexa,appendentia,acceſſoria,uel conſequentia.& adhe rentia,debent ſequi naturam eorū a quib.dependent & adhæreat.ut ff.de rei uen.l.quæ religioſis de conſt.tranſlato.de of.dele.præterea. Cum ergo iuriſdictio,quam hēt eps inter clericos adinuicem & laicos agentes,& clericos conuentos eſt ſuper realib.& ciuilibus dependeat a dignitate epali,ſicut illud ſpūale ita & iſtud.Vnde uendere uices eſt quodammodo ſimoniacū, ne præla.ui.ſu.in rubro & nigro,nō.n.ſpūalia ita recipiūtur ſtrictè ut uerbum ſonat ut patet in his quæ no.1. q. 1. in ſumma,de ſimo.conſuluit in nouella p Io.An.Item cognitiones cauſarū q̄ monētur cōtra laicos in cauſis alias non ſpūalib.quarū cognitio de iure cōi pertinet ad epm, ut in c.cū ſit generale de fo.comp.& c.ex pte in fi.reputo ſpūales quia dignitate ſpirituali deſcēdunt uel ſaltem dicuntur eccleſiaſticę.Adminiſtratio uero in tpalibus cōſiſtit in iudicio & extra iudiciū. In iudicio puta eps habet unū Caſtrū,in quo pter epalē iuriſdictionē habet ēt tēporalem,ut de fo.cōp.cōqueſtus.cle.uel mo.c.ul.li.6.& eo. li.de appe.Romana.§.ſed & iſta iuriſdictio quandoq; cōpetit epo iure predicto quoad omnē ſpeciē iuriſdictionis, de fo. cōpe.cōqueſtus.Sed ibi prima gl. male exponit tex.& ibi no.Io.An.ī nouella ſicut interdū cōpetit nō pleno iure ut prius.quoniam quādoque competit non pleno iure puta eps hēt cognitionem cauſarū ciuiliū inter laicos ſuæ diœceſis q̄nque ut quādā crimina ſecularia directè punire poſſit,& de cōſuetudine uel priuilegio quaſi ad penā imponendā de crimine, pōt de quolibet peccato ſe intromittere ut i c.nonit.& illud ſpirituale ut in primo mēbro dixi.Extra iudiciū uero eſt omnis ſpecies alienationis.Itē locare,arendere , uel ad firmā dare,cēſus & redditur a poſſeſſionib.recolligere & recipere,& debitores liberare.& feuda concedere.ſed hoc pertinet ad ſpeciē alienationis,uerū eſt.ſi fiat perpetuo, uel ad longum tps.Interdum prelatus ſuſpenditur ab uno ſed nō ab alio quandoque ab utroq;.Interdum implicitè.ut de of.dele. ueuerabili.& de accuſ.c.ul.de ſim o.licet hely.de dolo & cont.ueritatis no.3.q.2.c.ul.in gl.magna in fi. Sed ſciendum qđ licet ea,quę dicta ſunt ſupra cōtineātur ſub clauſula ſpiritualib. ſeu perpetualib.uel temporalib. cum ſm diuerſitatem perſonarum reſtringitur ſignificatio,qnādoque plurimum,quandoque ſatis, quandoque modicè qñdoque modiciſſimè. Modiciſſimè namque reſtringitur in perſona uiſitatoris & Adminiſtratoris dati a Papa.Nā ille per ſe uel alium oia pōt, quæ pōt eps excepto uno caſu,ut de ele.is cui li.6.Sed in perſona epi ſede uacāte plus reſtringitur quam uiſitatoris.nam non pōt conferre,eligere,uel præſentare. Et multi caſus ſunt de quib. dubitatur an trāſeant in epm. de quib.uide quod no.Ioan.An.de ma.& obe.c.1.in nouella . ubi ponit caſus in quib.certum eſt qđ Capitulum ſuccedit & plurimos ponit de quibus plurimum dubitatur,an illud ſuccedat.primum autem reſtringitur in perſona uicarii, dequo infra dicam. Officiales uero epoium proprie uel aliorum prælatorum iuriſdictionem habētium eſt ille, cui p commiſſionem officii cōpetit cognitio cauſarū ſubaudi,& diffinitio & deciſo , & iſte

& iſte officialis facit idem conſiſtorũ, ſiue adiutoriũ, ſeu tribunal cum cõmittente. de of. ui. c. 2. de ap. c. 4. in prin. de conſue. c. 2. lib. 6. Et excõmunicatus communiter officialis cognoſcere non poteſt, ut de offi. uica. c. 1. libr. 6. Et quia de ſignificatione uocabuli eſt, quod cauſæ criminales uidebãtur includi. C. de tranſ. l. cauſas. Ideo ab iſta regula fit exceptio, ut nec inqrere, nec cognoſcere, nec corrigere, uel punire poſsit. ut in d. c. j. de of. uic. li. 6. Cõtra de of. or. c. j. li. 6. ubi ſuſpẽdit & excõi. So. illud hẽt locum pp contumaciam, & inobedientiam commiſſam in cauſis quæ coram officiali tractabũtur. Vnde credo ſi clericus uel laicus aures officialis offendat iuxta. l. nullũ. C. de teſti. & de pęnis ſuper his, q talis officialis põt ꝑ motu ſuo, arbitrarie punire, qa aliqua licet incidenter, quæ nõ licent principaliter, ut de or. cog. tuã. Non tñ q iudex laicus ullo caſu poſsit punire clericũ ſm Hoſ. ut ipſe no. de fo. comp. c. uerũ poſt gl. Inn. Nec credat aliquis q poſſit audire accuſationes criminales, quaſi punitio ꝓhibeat ſolum qñ ꝑ uiam inquiſitionis proceditur. Nam ſi prohibetur punitio deſcendẽs ex inquiſitione, multofortius deſcẽdens ab accuſatione, ut de accu. dilectus ij. Et ſi dicatur q qõ nõ procedit, qa cãs criminales audit ſolus eps adiuncto ſibi numero cporum. xv. q. vij. per totum. Dic q intelligitur qñ aliquis accuſatur a promotione beneficij, non ad depoſitionẽ. Et forte hodie per moderna iura cãs criminales audit eps ſolus, de hoc i Spe. de acc. 1. §. 4. & de pę. c. 2. in nouella. li. 6. Et licet officialis pp crimen nõ poſsit quẽ remouere ab eccleſia ſua, põt tñ quæri coram eo, ut declaret quem non hẽt titulum in eccleſia, ut quia fuit inſtitutus per eum qui non potuit, ut de offi. ui. c. 2. li. 6. in nouella. põt inſtituere & confirmare, quæ ad iuſtitiã pertinẽt. & quæ expediuntur cã cognita, & uocatis uocandis. Ad primum q no. Io. An. de of. ui. c. 2. lib. 6. in nouella, de reſcri. auditor. in clẽ. Ad ſm facit de cle. c. ul. li. 6. Vnum tamen non eſt prætermittendũ. quia Arch. & Io. An. dicunt, q in officiali tranſit id, q hr de bær. c. ut officio lib. 5. & c. ut commiſsis. & c. ſi. eo. li. & titu. Et ta-
4 men † illa iura non loquũtur de officiali, ſed uicario ſed iſti duo doc. non uidẽtur facere differentiam inter uicarium & officialẽ. & permixtim loquuntur, quaſi ſit unum officiũ habens diuerſa nomina. Et in partib. Italiæ cõiter dicimus, illum uicarium quem iſti officialẽ appellãt. Sed Io. An. eo. li. c. ſi. dicit q uicarius & officialis ſunt diuerſi allegat gl. de tẽpo. or. c. 3. §. 1. 3. reſponſo. li. 6. Et iſti ultra Rodanum cõiter dicũt, q uicarius hẽt maiorem auctoritatẽ & officium quam officialis habeat. Et Io. An. & Pau. dicunt q uicarius in ſpũalib. non eſt delegabilis ſicut officialis no. in cle. 2. de reſcri. Alibi inuenio uicarium gñalem, ut de of. uic. c. ſi. & de præb. ſtatutum. do. Guil. de of. ui. in cle. j. conatur aſsignare dñam inter uicarium, & officialem, ut cũ dicit uicariũ in ſpũalib. ſed ſimpliciter uicarium, & quandoq; uicarium generalẽ, ut ex uerbis ſuis colligitur, & quicquid põt officialis põt & uicarius ſed nõ cõuertit. Nam uicarius ſm eum põt corrigere & punire, q nõ põt officialis. Item dici q põt dare literas ad ordines, q non poteſt officialis de tempo. or. c. 3. nam officialis nõ hẽt ptãtem circa actus ſpũales extraiudiciales, quia illud pertinet ad uicarium in ſpũalib. ut dicit Hoſt. in ſumma de pœnis. §. cui conferẽdum uer. quicquid officialis non tamen nego. ſed aſſero q officialis põt audire cãs ſicut in laico diſtinguitur de actis ſpiritualib. de procu. c. 1. lib. 6. Ex his uerbis comprehenditur q ſi epiſcopus faciat uicariũ generalem talis poteſt q põt officialis. & q põt uicarius in ſpiritualib. Et etiã dicit cle. 2. de reſcri. q a delegato epi non põt appellari ad uicarium generalẽ epo abſente. ar. cõtra de of. dele. ſtuduiſti. Ad hoc ſciendũ q qñque iura loquuntur, & innuunt q uicarius nõ habet executionẽ ſui officij pñte epo ſed in remotis agẽte, ut patet de tempo. or. c. 3. de bær. ut commiſ. & c. ut officium in ſi. Credo tñ eſſe regulare, q epo præſente uicarius põt exequi officium niſi in caſib. exceptis & in reuerentialib. iuxta no. de of. dele. c. antepe. & Hoſt. Incipiamus ergo, & quæramus, quid iuris ſi epiſcopus unũ ſolũ uicarium conſtituit quid in eum tranſeat. Credo quod tranſit in eum quicquid trãſit in officialem, & quicquid tranſire potuit in uicarium in ſpũalib. & tranſeunt etiam ſi quæ ſunt alia, quę non competant officiali, uel uicario in ſpiritualib. & ſm hoc uicarius gñalis eſt delegabilis ſicut officialis, ſed non uicarius in ſpũalib. tantum, tamen non credo quod per iſtam generalem commiſsionẽ tranſeat in eum aliquid arduum, uel uniuerſale, uel quod requirat ſpeciale mandatum, ut of. dele. quod translationem.

SVMMAE.

1 *Vſura quid ſit, & quando committi dicatur.*
2 *Vſura in genere dupliciter committitur.*
3 *Vſura ſolummodo in contractu mutui committi dicitur.*
4 *Vſura quo iure prohibeatur, uel permittatur.*
5 *Vſuram eſſe ubi quicquid ultra ſortem ſperatur uel ſpectatur qualiter ſit intelligendum.*
6 *Intereſſe peti non debet, ubi pecuniam dari eſt in obligatione.*

QVAESTIO CCCIII.

Qværtio uertitur inter ciues ſuper tali caſu cõitas indiget pecunia, requirit ciues ſuos ut ſibi mutuẽt, & ipſa pro intereſſe ſine propter damnũ q ciues incurrũt, prouidebit eis annuatim, pro quolibet centenario, quinq; quouſque reſtituat ipſa totum ſortem. Ciues nolunt mutuare. Deum coacti mutuant cõmunitati & recipiunt annuatim v. pro quolibet centenario, poſt hoc uadit. P. & emit a quodam iſtorum ciuium creditore cõitatis quodã pretio pecuniã q̃ ille præſtitit cõitati, ut v. recipiat annuatim ſicut creditor q primo ꝓſtitit recipiebat. Quęritur ergo an P. qui emit committat uſuram. Pro iſtius caſus declaratione. Primo uidendum eſt, quid ſit uſura. Secundo unde dicatur. Tertio qualiter committatur. Quarto an ciues qui coacti mutuant recipiendo. v. in anno pro quolibet centenario, committant uſuram. Quinto an. P. qui emit. cõmittat vſuram de quo
1 eſt dubium. † Vſura eſt quicquid ultra ſortem mutuatam ſolum gratia uſus pacto uel intentione uel exactione habita ex poſtfacto recipiatur. Dico quicquid ultra ſortem pro eo, quod hr. 14. q. 3. uſura. & c. plerique, ubi dr quicquid exigo ultra ſortẽ eſt, de ſimo. in tantum & c. ea. q. Dico mutuatam quia uſura ſolum in contractu mutui locũ habet, quod intellige regulariter, ſiue directẽ & per ſe. Nam in multis alijs contractibus indirecte & per accidens uſura cõmittitur ut infra patebit. Sed regulariter & per ſe, ſiue directẽ ſolum in contractu mutui iuxta illud Luc. 6. mutuũ dantes nihil inde ſperantes. Dico ſolũ grã uſus pp pęnã, quæ aliquando in contractib. apponitur, q̃ niſi in fraudẽ uſurarum apponatur licite recipitur. 12. q. 2. fraternitas. Dico pacta uel exactione habitã ex poſtfacto, quia ſi debitor gratis offert recipi poteſt ſine aliquo pacto, cum mala intentione ab initio caruerit, nullam. n. maculam oblatio ſuſcipienti ingerit, quę non ambientis poſtulatione proceſsit. 1. q. 2. ſicut, epiſcopũ. Dico intentione, qa q hac intẽtione principaliter ductus eſt, ut aliqd ultra ſortẽ recipiat & nõ alias mutuaturus mutuares tibi pecuniã. licet in foro iudiciali nõ poſſet cenſeri uſurarius de uſu. in ciuitate, cum in foro pœnitentiali tenetur reſtituere ſic acceptum de vſur. conſuluit. 14. q. 3. ſi fœneraberis. & per conſequẽs in foro pœnitentiali eſt uſurarius ut infra clarius deducetur ſi non eſſet mutuaturus tibi, ſed ſecundario ſpe, quod mihi ſubuenias uel mihi remuneres non pecco. 66. diſt. qui proderit. 69. diſt. ſi offi-

cia,& 87.diſt.in ſingulis.1.q.2.quam pio.de teſti.cum in
officiis,ſic no.Hoſti. de vſur. in ſumma.§. quid ſit vſura,
ver.pecuniæ,& vt ſimiliter dicatur ſola ſpe,vel intẽtione
recipiẽdi vltra ſortem,efficitur homo vſurarius, de vſur.
conſuluit in tea.& gl.14.q.3.ſi fœneraberis. Dicitur autẽ
uſura ab uſu. Pretiũ enim vſus vſura dicitur vt dicit ſan-
ctus Thomas ſecunda ſecundæ.q.78.art.1. Eſt enim pecu
nia uſuraria recepta ab uſu rei,cui uſus noo eſt diſtinctus
ab eo,nec eſt aliquid præter ipſam,noĩe autem pecuniæ
intelligitur quicqnid pretio, ſeu pecunia extimari põt,
imò quicquid & totum quod hoĩes habent.1.q.3.totum,
& non committitur uſura niſi in mutuo,intellige quo ad
contractũ,ut no.Hoſt.in ſum.de uſur.§.j.uer.rei mutuatę
ꝙ ego hoc uoco directè, & per ſe habet locum mutuum
in his quæ pondere,numero,& menſura conſiſtunt,ut in
maſſa auri,pecunia frumento.ff. ſi cer.pet.l.2. inſti.quib.
mo.re contrahi,oblig.§.re contrahitur.14.q.3.c.j. in gl.
ſuper uer.quolibet.Vſu enim rei mutuatæ dñium trãsfer-
tur.Eſt.n.mutuum,quod de meo fit tuum.ff.de reb.cre. &
ſi cer.pe.l.mutuum.§.appellata,& no.Hoſti.in ſumma de
uſur.§.j.ner.rei mutuatæ, & ſanctus Thomas ſecunda ſe-
cundæ.q.78.art.j.Ad quintum dicit, qui mutuat pecuniã
transfert dñium pecuniæ in eũ cui mutuat,qđ ẽt debet in
telligi de qualibet re cuius uſus nullus eſt ſine conſum-
ptione ut in d.c. ſi fœneraberis in gl. ſuper uerbo quoli-
bet, & ita eſt uerum, ꝙ in mutuo transfertur dominiũ ut
inſti.qui.mo.re.contra,oblig.§.inde mutuum,de uſufr.§.
3 namque. † Cõmittitur aũt uſura in gñe dupliciter,ſ.dire-
ctè,ſiue per ſe.& indirectè ſiue per accidens. Directè qui
dem qñ mutuas mihi.x.& ea pacto uel iotentione habita
ex poſt facto exigis aliquid à me ultra ſortem,ſiue ſit pe-
cunia, uel aliud qđ pecunia eatimari põt.14.q.3.uſura,
& c.pleriq;,de uſur.conſuluit, & c.ſi fœneraberis.14.q.
3.Indirectè aũt ſiue per accidens uſura cõmittitur qñ ſub
uelamine emptionis, ſiue qñ mediante contractu de ſe li
cito ſicut emptio & uenditio uſura cõmittitur,de emp.&
uendi.ad noſtrã,& de pig.illo uos.Habemus igiť,quid ſit
uſura,& vñ dicať,& quot modis committať in genere, &
quod nõ ſolum pacto uel exactiooe habita ex poſt facto
ſed ſola ſpe ſeu intentione cõmittiť,de uſu.conſuluit, &
d.c.ſi fœneraberis. Ex præmiſsis ergo ſatis patet. qui coa
ctè mutuat recipiendo. v. à cõitate annuatim pro quoli-
bet cẽtenario nõ eſt uſurarius, qm̃ nullã maculã oblatio
ſuſcipienti ingerit, quæ nõ ambientis poſtulatione pro-
ceſsit.1.q.2. ſicut eñim ſuffragatur hoc de re iudi.quod nõ
eſt licitum in l.neceſsitas licitum facit. Verũ ſi poſt coa-
ctionẽ quouis caſu conatur quis eſſe creditor ut recipiat
ultra ſortem gr̃a mutui uſurarius eſt:qm̃ ſola ſpe ſeu intẽ
tione recipiendi aliquid ultra ſortẽ gr̃a mutui, quis effi-
citur uſurarius ut ſupra dictũ eſt. Nota ergo dubiũ Hoſti.
qđ illi,qui coacti mutuant,& non quia uelint aut ſint cõ
tenti recipere aliquid ultra ſortẽ gr̃a mutui. ſed recipiũt,
v.uelut gratuitũ donũ ſperãtes illa recipere non pp mu-
tuũ ſit in cã ex parte cõitatis, ſed ſpectant quaſi a perſo-
na grata pro ſeruitio ſibi facto donũ recipere, ẽt ſibi pro
miſſum & ſic recipiunt.nullum dubiũ eſt quod tales non
ſunt uſurarij,qm̃ carent mala iotentione.& ſpe recipien
di aliquid ultra ſortẽ.Facit quod no.ſanctus Tho. ſecũda
ſecundæ.q.78.arti.2.dicens ſi aliquid recipiat ſupple cre
ditor non quaſi exigens, neque quaſi ea aliqua obligatio
ne tacita, uel expreſſa.ſed ſicut gratuitũ donũ nõ peccat,
quia ẽt antequã mutuaſſet pecuniã licitè poterat aliquod
donũ requirere gratis. nec peioris conditionis efficitur
per hoc quod mutuauit.Ad hoc argu.73.diſt. in ſingulis.
59.diſt.ſi officia.61.diſt. quid proderit. Cum quis mutuũ
dat liberaliter ſcire debet debitorẽ ad antidora teneri.
de pet.hæ.l.ſed ſi lege.§.conſuluit.& de teſta. cum in offi
ciis.& ideo retributionẽ ſpectare põt. ſic no.Gof. in ſum
ma de uſur.§. uſura eſt. & multo magis qui coactè cæte-
ris paribus ſuffragatur. & hmõl Ciuibus ſi Cõitas gratis
largiatur.& ſi ad largiendũ mutuum ſint extorti, ſic lici-
te recipiant, quia coacte mutuauerunt. De quinto ergo
principali, an Pet.qui emit cõmittat uſurã dicendũ ẽt vr
ꝙ non.Et primo quia forma cõtractus inſpicitur, ad hoc
ut quis uſurarius cenſeatur de uſur.ca. in ciuitate in glo.
ij.quia forma cõtractus emptionis, & venditionis eſt de
ſe licita. ergo ex tali emptione non debet emptor uſura-
rius cenſeri.Item ſic dr̃ia inter emptorẽ, & uenditorẽ eſt
ꝙ ſicut periculũ ad emptorẽ ſpectat ſic & emolumentũ.
ff.de emp.& uend.ſm naturã.& ideo fructus & partus rei
emptæ ad ipſum emptorem ſpectant.ut C.de act.emp. &
uẽd.fructus.& l.pe. ergo ad emptorẽ ſpectant ex ui cõtra
ctus liciti illa. v. quæ Cõitas promittit & dat annuatim.
ſ.qui ſunt fructus rei emptę.ergo illa põt licite recipere.
Item primus licitè, & ſine uitio recipit quinq; ut pbatũ
eſt.ergo & emptor ẽt ſine uitio recipit v.annuatim.qm̃ ui
tiũ non eſt,in primo ergo,nec in ſecundo.Itẽ ſolũ in mu
tuo locum hẽt uſura cum in nullo alio contractu uſura
contrahať, ſiue cõmittatur.ut no. Hoſt. in ſum.de uſur.§.
j.in uer. rei uenditæ. unde & diuina ſcriptura in mutuis
tm̃ uſuram prohibet. iuxta illud Lucæ.6.c. mutuum dan-
tes &c. Sed io caſu noſtro eſt contractus empt. & uendi.
& nõ mutui. ergo in ipſo uſura cõmittitur. Item propter
dubia & pericula quibus ſe exponunt mercatores in ſuis
mercantiis poſſunt licitè lucrari de eis. ergo apparet, ꝙ
in caſu noſtro licebat emptori annuatim recipere.v. cũ
ſe ueriſimiliter multis periculis exponat in emendo.pu-
ta propter tyrannũ, uel pp aduerſitates Cõitatis quibus
coacta eſt Cõitas ſtare,non ſolum mãdaret.v. annuatim,
ſed & ſorte non reſtitueret cum in hoc ſit libera Cõitas.
Pro reſpõſione ad quæſitum breuiſsimè quædã dubia de-
clarabo.Et primo quis poſsit uendere.Secundo quid poſ
ſit uendere.Tertio quid in hoc contractu uendatur. Quar
to quæ ſit intentio actoris in hoc contractu.Quinto ſecũ
dum ſuam intentionem concludendo.) cũ quicquid agãt
hoies intentio iudicat oẽs. Sexto ad argumenta facta in
oppoſitum reſpondebo. Pro primo igitur ſciendum eſt,
ꝙ omnis actus per quem transfertur dñium eſt alienatio.
nunc autem transfertur dominium rei uenditæ pro illa
ſoluto pretio,ut not.Hoſti.in ſumma de rerum permuta.
§.ex ſupradictis. Ergo uenditio eſt alienatio qua transfer
tur dominium rei uenditæ pro ipſa ſoluto pretio.Domi-
nium autem alicuius rei nullus de iure in alium transfer
re poteſt niſi dominus eius. Dico de iure,quia rem alter-
nam quis uendere poteſt.ſed ſine domini ſui præiudicio.
ff.de contrahend. emp.l.j. Solus ergo dominus rei poteſt
dominium rei in alium transferre, ſiue rei uendere. Pro
ſecundo no.quod tam corporalia,quàm incorporalia uẽ
di poſſunt.ff.de contrahen.empti.l.conuenit.& l.ſi debi-
tor.§.j.& C.de hær.uel act.uen.ſeruitutes.Sic not. Hoſti.
in ſumma de empt. & uend.§.de quibus.ergo iura & obli
gationes rerum corporalium,quæ incorporalia ſunt.in-
ſtitu.de reb.cor. & incor.§. corporales uendi poſſunt.
Pro tertio conſidero ꝙ quamuis dicatur vulgariter, ego
uendo centum florenos, quos mutuaui communitati,ta-
men io rei ueritate non ſic eſt,qm̃ eo ipſo ꝙ mutuaui cen
tum tranſtuli dominium ipſorum, qm̃ in mutuo transfer
tur dominium ut dictum eſt.ſ. non poteſt ergo creditor
uendere illa centum cum non ſit dñs illorum.Nam ſolus
dominus rei de iure uendere poteſt ut dictum eſt ſupra.
Quid ergo uenditur in hoc contractu,non niſi iura credi
toris quę inſurgũt ex mutuo & obligatione cõitatis.Pro
quarto.ſ.quid emptor intendat,ſiue quid ſit eius intẽtio.
Dico ꝙ principalis intentio eſt ut ſubintret & teneat lo
cũ primi creditoris quo ad hoc ut ipſe ſit creditor cõmu
nitatis in ſorte a qua uenditor ẽt recipiat quinq; p quo-
libet centenario annuatim donec recipiat totam ſortẽ.
Propter quod manifeſte colligitur ꝙ ſub uelamine em-
ptionis

ptionis empto ſit liber & uolũtarius creditor cõmunita-
tis ut ultra ſortẽ recipiat. v. annuatim gratia mutui. Pro
quinto uidelicet quid de ipſo ſentiã iudicabo. Et quia nõ
omnes caſus in lege reperiunt, non ſemper debet requiri
ius expreſſum quoniam plura ſunt negocia q̃ uocabula. ff.
de præſcrip. uer. l. rei. & ideo cũ caſus iſte non reperiatur
expreſſus aliquibus rationibus & auctoritate ut potero cõ
firmabo. Et dico ſic, tota ratio quare primi creditores nõ
ſunt uſurarij eſt, quia ipſi ſunt coacti, & ꝙ nõ eſt licitum
in lege, neceſſitas licitũ facit de reg. iur. qđ non eſt licitũ
& ſine aliqua ſpe, ſiue mala intẽtione praua recipiendi
aliquid ultra ſortem gratia mutui mutuauit cõmunitati,
nullã. n. maculã oblatio ſuſcipiẽti ingerit, quæ nõ ambiẽ-
tis poſtulatione proceſſit. n. q. 2. ſicut epm. Ergo ex oppoſi
to ille q̃ liberẽ & uolũtarie cũ ſpe & intẽtione praua reci-
piẽdi ultra ſortẽ, gr̃a mutui mutuauit cõitati ẽ uſurarius.
14. q. 4. uſura. & c. plerique de ſimo. in tantũ. & c. ea quæ
de uſur. conſuluit. 14. q. 3. ſi feneraberis. Præterea ille in
iudicio animæ eſt iudicãdus uſurarius, qui eo propoſito
mutuat pecuniam. & credit licet cõuentione ceſſante ut
plus tamẽ ſorte recipiat, de uſu. cõſuluit. 14. q. 3. ſi fenera
beris. Sed talis emptor efficitur creditor eo propoſito pe-
cuniã mutuãs ut licet omni cõuentione ceſſante plus ta-
mẽ ſorte recipiat, nec alias mutuaturus eſſet ut ex eius in
tentione iam patet, ergo in iudicio animæ eſt uſurarius.

¶ Præterea quicũque credit alteri quouis mediãte cõtractu
ut plus ſorte recipiat uſurarius eſt. 14. q. 3. uſura. & c. pleri
que. Sed talis emptor eſt hmõi, ut manifeſtẽ patet ex intẽ
tione & effectu ergõ eſt uſurarius. Confirmatur ſic, ſi talis
emptor ſimpliciter & abſque uelamine aliquo fieret cre-
ditor, uel crederet cõitati ut recipiat ultra ſortẽ uſurari-
us eſt. Sed poſt emptionis uelamẽ eq̃ue fit creditor ac ſim
pliciter crediddiſſet Cõitati. ergo eſt uſurarius. Ad argu-
mẽta ergo reſpõdeo uerũtamen collige ex dictis quaſdã
cõcluſiones quarũ prima eſt hæc. Primus creditor nũquã
poteſt hmõi emptorẽ ponere in loco ſuo cũ omnib. illis
circũſtantijs cũ quib. ipſe eſt, cũ ipſe uolũtarius eſt credi
tor. Secũda eſt quod ſi talis emptor cogeretur emere a cõ
munitate ſicut primus fuit eſſet excuſatur ab uſura, ubi pri
mo modo nõ eſſet cõtentus recipere ultra ſortem gr̃a mu
tui ſicut ſupra dictũ eſt. Tertia eſt, ſi talis emptor daret cẽ-
tũ pro illis centũ. immo ſi daret ẽt ultra, nõ minus uſura-
rius eſſet ex quo ſola intẽtio recipiẽdi ultra ſortẽ gratia
mutui facit hominem uſurarium. Quarta eſt ꝙ primũ non
ſolum coactio ſed intentio excuſat. Quinta eſt, non ideo
quia liberẽ emit, & ſit uoluntarius creditor emptor ubi
eſt uſurarius, ſed quia intendit recipere ultra ſortem.

¶ Ad primum ergo ar. dico ꝙ forma contractus inſpicitur ad
hoc ut quis uſurarius cenſeatur in iudicio eccleſiæ. Sed
quo ad Deũ, & in iudicio animæ nõ forma contractus ſed
intentio contrahentis inſpicitur de uſufruc. c. cõſuluit in
tex. & glo. & ſic talis emptor non eſt uſurarius ex forma
contractus, quæ de ſe eſt licita, ſed ex intentione quã hẽt.

¶ Ad ſm dico ꝙ uerum concluderetur ſi illud intereſſe fru-
ctus rei eſſet emptus ut ſupponit argumẽtum, ſed hoc eſt
falſum, non. n. eſt fructus ipſorum centum florenorum,
quia nullus ex pecunia eſt fructus. 88. diſtin. eiiciens. &
multo magis non ſunt ipſorum iuſtum, & ita procedit ar
gu. ex falſa imaginatione. ¶ Ad tertium concedo antece-
dens, & nego conſequentiam. Et quia illa eſt quaſi maxi-
ma in iure, ſed non eſt uitiũ in primo nec ſcđo. Dico ulte
rius ꝙ aut ſecundus ſubintrat locum primi cum omnib.
condictionib. & circũſtantiis, quas hẽt primus ſicut dicit
prima qõ. & ſic eſt neganda ſicut negata eſt maxima illa.
Ad quartũ dico ꝙ uerũ eſt, ꝙ in ſolo contractu mutui com
mittitur uſura directe & per ſe, ſed indirecte & per acci-
dens in cõtractu emptionis & uenditionis e uſura cõmitti
cũ ſit in fraudẽ uſurarũ, ut de emp. & uẽ. c. ad noſtram. &
de pig. illo uos. & ſic eſt iſte ut clarius patebit. Ad quin-
tum. dico ꝙ dubia & pericula uſurarium non excuſant de
uſu. nauigãti. Ad ar. reſpõdeo ꝙ non ſolũ ꝑꝑ pericula &
dubia licet mercatorib. de ſuis mercãtiis lucrari ſed quia
mercãtiæ exercetur reb. mediãtib. de quib. põt fructus ali-
quis peruenire, ꝙ nõ cõtingit de hmõi emptore, qui me-
diãte pecunia cuius nullus poteſt eſſe fructus intẽdit ſibi
emptionis uelamine fieri creditor & recipere ultra ſor-
tẽ. Venerũt ad manus meas argumẽta cuiuſdã Reuerẽdi
Magiſtri ueritati cõtraria, quæ per ſuperius dicta hoc or-
dinẽ ſoluã. Nã primo ponã eius rõnem ad literã, ſecundo
immediatẽ ſubinſerã rõnis ſolutionẽ. Dicit ergo doctor
ille quod in caſu propoſito ſunt duo pũcta. Et primũ eſt ſi
Pet. poſſet licitẽ recipere illa quinque annuatim pro eo
ꝙ coactus fuit præſtare, & quantũ ad hoc inquit ipſe, ſup-
ponatur pro certo, qđ ſi hoc ſuppoſitũ uerũ eſt, nõ aliter
poſt modũ cõtemnit recipere ultra ſortẽ quod ſi cõtem-
nit ſecus eſt ut ſupradictũ eſt. Dicit ultra quãtum ad ſm
utrũ Ioãnes poſſit emere illud ius percipiẽdi capitale &
intereſſe ſequẽs. Reſpondeo ſic, quia cõtractus nullo iure
prohibetur nec diuino nec humano, ergo licite poteſt fie
ri, patet conſequẽtia quia nullũ peccatũ eſt niſi cõtra pre
ceptũ. Cõſequens ꝓbatur, q̃a nõ prohibetur iure cano-
nico nec ciuili, patet per probos uiros expertos in dictis
ſciẽtiis decoratos. quia cuilibet experto in ſciẽtia ſua cre
4 dendũ eſt. †Sed ꝙ nõ prohibetur iure diuino, hoc ego hu-
ius iuris profeſſor uolo oſtẽdere, quia ſi aliquo modo pro
hibetur iure diuino uĩ prohiberi ꝑ illud uerbum Chriſti.
Mutuum dãtes, nihil inde ſperãtes, quia ut dicũt tenẽtes
oppoſitum in hoc contractu eſt uſura, & contractus uſu-
rarius. Sed probo quòd eſt falſum quia cõtractus uſura-
rius eſt ſecundum theologos, quia ex uſu rei cuius uſus
non diſtinguitur perpetuo a dominio ut eſt pecunia uult
habere lucrum rem illam aliis mutuando, quia ſicut mu-
tuãdo pecuniã nõ durauit dominus pecuniæ mutuatæ. &
per cõſequens ſi pro illa uel uſu eius uelit aliquid recipe
ultra ſortẽ recipiet pro nõ ſuo, & ſic uẽdit non ſuũ, eſt &
ſic uſura. In omni etiã cõtractu uſurario uidetur tẽpus uẽ
di quod non eſt plus ſuum quã alterius. Ad iſtum intelle-
ctum loquuntur doc. ut Ang. cũ dicit quicquid ultra ſor-
tem ſperatur uſura eſt. & Greg. quicquid accidit ſorti uſu
5 ra eſt. Et Hiero. †quicquid ultra ſortem exigitur uſura eſt.
Et iſta ſunt ſanẽ intelligenda, quia aliqui caſus excipiun-
tur in quib. mutuando rem talẽ cuius uſus non põt ſepa-
rari a perpetuo dominio ut eſt pecunia põt recipere ali-
quid ultra ſortẽ, & licite puta rõne pœnæ cõuentionalis
dummodo non fiat in fraudem uſurarum rõne intereſſe.
& quando utrunque. ſ. capitale, & illud ſuperfluum po-
nitur ſub certo. Item declarat doctor ſubtilis. 54. diſt. &
15. q. 2. Solutio quando iſte contractus nullo iure pro-
hibetur nec diuino nec humano, ergo licite poteſt fieri.
q̃a eius &c. concedo contrarium. & eius probationem,
& nego antecedens. & ad probationem antecedẽtis dico
quod iure canonico prohibentur contractus emptionis
& uenditionis, qui fiunt in fraudem uſurarum de empt.
& uen. ad noſtram. & de pig. illos uos. & iſte contractus
eſt huiuſmodi ut patet cum per huiuſmodi contractum
emptor uoluntarie fit creditor communitatis cum inten
tione recipiendi ultra ſortem, quæ intentio uſura eſt, hoc
etiam clarius patebit inferius. Vlterius cum dicit pro-
bo quod huiuſmodi contractus eſt uſurarius ſm theolo-
gos, cum ex uſu rei cuius uſus non diſtinguitur perpetuò
a domino rei, ut eſt pecunia, quis uult habere lucrum il
lam alteri mutuando ſupponit, quod ſic non eſt hic, quia
hic eſt ſolum contractus emptionis & uenditionis & nõ
mutui, quod qualiter falſum ſit, patebit in ſequenti ſolu-
tione. Dicit ultra modo argoo ſic quod dictus contra-
ctus non eſt uſurarius quia uel eſſet iſte contractus uſu-
rarius inter primum. ſ. Petrum & ſm. ſ. Ioannem uel in-
ter ſm. ſ. Ioannem & communitatem quia uſura non eſt

niſi i nter ꝯhentes uſurariæ,ſed inter ſm & cõitatem nullus eſt contractus uel ſaltem nullus eſt contractus mutui ergo nullus cõtractus uſurarius patet cõſequentia ex dictis anteccdens probo,quia mutuũ nõ cooficiẽ niſi ubi de meo fit tuũ.Hoc actn ꝙ tantundẽ mihi reddaẽ in eodẽ genere.Confirmaẽ quia contractus q̃ fit inter primũ & ſm poſſet fieri de iure ẽt ignoraẽe cõmunitate.Solutio qñ dicit ꝙ iſte contractus eſt uſurarius quia uel eſſet &c.Dico quod iſte cõtractus eſt uſurarius tã inter primũ & ſm q̃ inter ſm & Cõmunitatem ſed diuerſimode. Pro quo aduertendũ ꝙ ſicut inferius difuſius dicetur iſte cõtractus poteſt dupliciter conſiderari,uel ex forma contractus uel ex intentione contrahentis hæc diſtinctio habeẽ de uſur. cõſuluit in tex.& gl.ſi conſidereẽ.primo modo iſte cõtractus ſi cõtrahitur inter primum & ſm ſolum nõ eſt uſurarius.Si ſecundo modo conſideretur contractus ſi contrahitur contractus tam inter ſm & cõmunitatẽ q̃ inter primũ & ſm eſt uſurarius utrobique diuerſimodẽ tñ.Nã primo cum mente contrahiẽ inter ſm & primum,ſed ſecundario cum mente contrahitur inter ſm & communitatẽ. Nam ſecundus ut ſ̃ dictũ eſt,primo & immediate intẽdit, & ſic facit ꝙ intrat locum primi,ut fiat creditor Communitatis ad hoc ut recipiat ultra ſortem, & hæc intẽtio eſt uſuraria ut ſ̃. dictum eſt,quã habet ſecundus cum primo ſed mediante forma contractus ſi is intendit quod Communitas remaneat ſibi obligata ad dandum ſibi ſortem quam debebat primo, & ultra ſortem ſicut dabat primo. & ſic contrahit ſecundus cũ primo uſurariæ, non ꝑ formam,ſed ꝑ intentionem hoc clarius patebit inferius in ſolutione ſeptima ſecundæ partis. Secundario autem & mediante contractu facto cũ primo contrahit ſecundus licet non explicitẽ ſed implicitẽ cũ cõmunitate uſurariẽ ex inteotione & affectu.Cũ ergo dicit ꝙ inter ſm & cõitatem nullus eſt contractus,dico quòd falſum. Eſt enim contractus mutui iter eos ſub emptionis uelamine tectus imo mediante contractu emptionis contrahitur, quod probatur ſic, mediante hoc contractu emptor hẽt actionem ex empto ſuper communitate, inſti. de emp. & uen. §.pretium ergo communitas obligatur ſibi emptori. & eſt debitrix ipſi ſicut obligabatur primo & erat debitrix primi,ergo ipſe eſt creditor emptor cõitatis ſicut & primus,& non niſi mediante hmõi ꝯtu emptionis & uenditionis contrahitur mutuum inter cõitatem & emptorem aliter emptor non eſſet creditor,& cõitas non eſſet debitrix,ergo eſt ꝯctus mutui,quod erat probandum Nã inter quos eſt mutuum & contractus mutui.Sed tamen dato quod falſum quòd nullus eſſet contractus mutui inter ſm & cõitatem adhuc non ualet conſequentia ſua,quia etiã contractus emptionis & uẽditionis,ſunt uſurarii de emp. & uend. ad noſtram.& de pig.illos uos. Per hoc patet ad confirmationem ſuam quia quamuis poſſit fieri &c. non tamen ꝑ hoc tollitur quin ſecundus contrahat cum Cõitate modo quo dictum eſt. ¶ Dicit ultra principaliter iu contractu emptionis iuris & inter iſtos duos effectus eius quòd agitur eſt ut commoditas & utilitas crediti &. actionis, quæ eſt ex parte creditoris in me tranſeat . Et ex hoc non attingitur uinculum cooſiſteos ex parte debitoris,nec etiam uinculum obligationis ex parte creditoris tranſit de eo io emptorem. Sed exercitiũ ſuæ actionis accommdatur emptori ut ad ſuam utilitatẽ exigat, ꝙ debetur uenditori.Solutio qñ dicit principaliter in cõtractu emptionis &c.non attingitur uinculum &c.necẽt uinculũ obligationis &c.uult dicere quo ad primũ quòd ex hoc emptor non fit creditor cõitatis & quo ad ſecundũ quòd obligatio cõitatis nõdũ tranſit de uen ditore ad emptorem. Primum punctum ſolutum eſt in præcedenti ſolutione.Sed punctus nõ põt ſtare, nam ꝑ ipſum iura uẽdunẽ quòd patet eum dicit in ꝯtu emptionis iuris ſi ergo uenduntur. ergo tranſeunt de uenditore ad emptorem ut patet ex ſupradictis,tunc ſic,iura tranſeunt de uenditore in emptorem,obligatio communitatis eſt ipſum ius uel iura ipſa inſt.de obl.ſuper gl.iuris de re.cor.& incor.§.iu corporales,ergo obligatio cõitatis per huoc cõtractũ tranſit de uẽditore ab emptorẽ. Quãdo dixit ulterius quòd exercitium actionis accõmodaẽ actori ꝙ nullo modo ſtare põt.Nã cũ per hunc contractũ tranſeaẽ dominiũ iuriũ ut ſupra dictũ eſt qñ exercitiũ actionis remanet apud uẽditorẽ cũ ſit neceſſario cõmutatum dñium iuriũ. Eſt.o.obligatio ſiue ius materiæ ſeu cauſa actionis inſti.de actĩ tex. & glo.Certũ eſt aũt ꝙ dominiũ remaneat apud uenditorem ſi ipſe accõmodat tale exercitiũ ipſe dicit,quoniam accommodans retinet dominiũ accommodati,ut de commoda.ꝑ totũ.& inſt.q. mo.e contrahi.obli.§.item in cui ergo nõ põt ſtare ꝙ dicit. ¶ Dicit ultra ꝑterea facto contractu uenditionis ſors nõ eſt debita emptori a comunitate uirtute emptioois.& maximẽ ꝓprie ſed uenditori.Sed qui nõ eſt creditor in ſorte ſiue cui ſors non eſt debita nõ põt dici uſurarius. Emptor aũt non cõceſſit ſortẽ communitati nec ſibi debeẽ a cõmmunitate.ſed ubi nõ eſt principale nec acceſſoriũ,ergo reſpectu emptoris a cõmunitate nõ eſt uſura qa ſuo reſpectu nõ eſt ſors in debito. Et illa dictio,ultra ſortem,cum ſit cõparatiua preſuppooit illũ ſuum poſitiuum.Et ſi diceres quod immo emptori eſt cõe debitor qa decreuit quòd emptori hmõi ꝑſteẽ ſors & augmentũ eius.Reſponde quod cõe fecit hoc ꝑ legẽ & in ſua ꝑtãte eſt reuocare legẽ.Quãdo ergo obligat ꝑ illã, nam uidemus quod de facto auferũ qñ uolunt & de iure eſt,quod nullus põt legẽ facere quã nõ poſſit tollere,ergo legiſlator nõ eſt aſtrictus ex ea.Et poſito ꝙ ſe aſtrinxiſſet ꝑ contractũ ad nõ reuocandũ dictã legẽ ut inferius declarabitur,oam poſito quòd primus deſineret eſſe creditor & communitas diceretur obligata hãc uice emptori uirtute cuiuſdam quaſi obligationis ſeu nouationis ex qua diceret noua obligatio inſurgere licet obligatio uarietur non uariatur res,ſuper qua cõtrahitur.Et iõ ſicut in prima cõtinebatur uera ſors & intereſſe ita & ſecunda.¶Præterea ſi ex hoc eſſet contractus uſurarius ꝑꝑ legem communitatis , qua uult reſpondere ſic ementi.Ergo ſi nulla eſſet lex facta a cõitate tunc talis contractus uenditionis iuris inter primũ & ſm eſſet licitus,quia remota cã,remoueẽ effectus cuius tñ oppoſitum ipſi dicunt.¶Præterea qcquid communitas ordinat ſtatuit ad finem ut contractus inter primum & ſm habeat firmitatem. & illud confirmat, & non mutat,ergo ſi ſine lege contractus eſſet licitus eum lege eſt licitus. Solutio quando dicit facto contractu uenditionis ſors non eſt debita emptori a communitate uirtute emptionis.& maximẽ propriẽ ſed uẽditori.hoc eſt manifeſte falſum.Nã facto contractu iura debentur emptori a cõitate tranſtulit.nulla uenditor io emptorẽ alienando & uendendo ut ex ſupradictis patet,ergo & ſibi debetur illud quod debebatur emptori per illa iura de reg.iu.is q̃ in ius quòd ꝑ lerunque corporale eſt ut in ſti.de reb.cor.& incor.§.incorporales.Sed illud quod debebaẽ uenditori a Cõmunitate ꝑ illa iura eſt ſors , ergo ſors uirtute huius cõtractus ẽ debita emptori a Cõmunitate.tamẽ ſciendum eſt quòd ſortem eſſe debitã emptori põt intelligi dupliciter,ſ.uel quod ſors ſit debita emptori.P.imo caſu immediate uel ſecundariò & mediãte aliquo.Quando ergo dicit quòd ſors nõ eſt debita emptori &c.Dico quòd uerũ eſt,primo caſu immediatẽ,ſed tamẽ eſt ſibi debita ſecundariò & mediante aliquo quemadmodũ ipſe eſt ſecundarius,cũ medio creditor Cõmunitatis ut ſupra dictũ eſt.Et ad maiorem cum dicit,ſed qui nõ eſt creditor in ſorte,ẽt non põt dici uſurarius uerum dicit, ſed hoc non eſt hic qa ut dictum eſt emptor eſt creditor in ſorte ſed ſecundario & mediante aliquo,quia mediãte cõtractu emptioois & uenditio ois,& ideo põt dici quòd eſt uſurarius. Et ultra eum dicit,emptor autem nõ cõceſſit

ſit ſortem cõitati, uerum eſt primo & immediatè ſed eam conceſsit ei ſecundario & mediatè, & ideo ſibi debetur ſors a cõitate mediante tñ hoc cõtractu. Vnde manifeſtè patet qđ non cludit ergo reſpectu emptoris & cõitatis non eſt uſura, quia ſuo reſpectu non eſt ſors in debito, ut dictũ eſt. de ſuis obiectionib. quas contra ſe facit nõ curo nec curare debeo. Non.n. difficultatẽ includunt. ſolutiones ipſarũ. Dicit aũt ultra ad intellectũ declarandum eſt ſciendũ q inter primum & cõitatẽ ſunt tria cõſiderãda. Primum eſt ꝯtractus mutui quo iſte mutuant cõitati 100 florenos ex qua obligatio commune eſt debitor iſtius, & creditor cõitatis quo ad debitum principale, & quo ad intereſſe, & ſic ius exigendi & percipiendi a cõitate 100 florenos & ſuum intereſſe, & põt hæc petere & agere, ut accipiat capitale, uel dum non capitale accipiat intereſſe. His dictis eſt ſciendum quòd inter ſm & primum. ſ. emptorẽ & uenditorẽ eſt ꝯtractus uenditionis, ex quo inſurgunt tres effectus. Vnus eſt quod emptor habeat exercitiũ actionis quã habebat uẽditor noĩe ipſius uenditoris, utilitatẽ ipſius creditoris. Secundus eſt effectus, quia a iure daƚ ſibi una actio ſimilis illi, q̃ habebat uenditor, q̃ actio appellabaƚ utilis, & nõ oriƚ ex ꝯtractu quẽ habet emptor cum cõitate, ſed pp ꝯtractum quẽ hẽt cum uenditore hẽt eã ex illo primo contractu uenditoris & cõitatis, uel a iure tñ abſq; materia alicuius contractus ex quo procedit ꝓpriè. Tertius effectus eſt quod creditor tenetur oẽm utilitatẽ mutui, & oẽ id quod percipiƚ de mutuo facto cõitati & iura, & actiones inde ſibi cõpetentes & intereſſe dare emptori. Et ex hoc apparet quod ius cõpetẽs emptori nõ procedit ex aliquo contractu qui ſit inter eum & cõitatem, & quod nullus contractus cõmittiƚ ꝑ iſtum actum cum cõitate. Nec cõitas efficiƚ ꝓpriè debitrix iſtius emptoris: quia utilis actio quam hẽt noĩe ſuo, & directa quã hẽt noĩe uẽditoris exurgunt ex primo mutuo & emptione, ſiue pp emptionẽ abſq; eo quod illud primum mutuũ iteretur, uel alteretur, uel transferatur in aliam perſonam, & ſic patet prima pars, q inter emptorem & cõitatem non eſt contractus uſurarius, quia nec aliquis contractus. Vlterius dicit ad intellectum declarandum cum dicit ſm q eſt conſiderandum, q obligatio ex illo contractu conſurgens &c. uerum dicit inſti. qui. mo. re contra, ob. §. re cõtrahiƚ. Tertium eſt actio ex his conſurgens, uerum dicit inſti. eo. tit. §. unde ẽt mutuum, & uocaƚ ibi hæc actio certi condictio, & ſic ex obligatione cõitatis habet actionẽ illam. i. ius ꝓſequendi in iudicio q ſibi debetur. Eſt enim actio ius ꝓſequendi in iudicio quod ſibi debetur inſti. de actio. §. ſupereſt. Vlterius cum dicit, quòd unus effectus eſt, quòd emptor hẽt exercitium actionis &c. dico quòd actor hẽt non ſolum exercitium actionis, ſed etiã dñium actionis, & exercitium, ut probatũ fuit in tertia ſolutione. Vlterius cum dicit ſecundus effectus eſt, quia a iure ſibi daƚ una actio &c. Dico quòd illud eadẽ facilitate qua ꝓbatur põt contemni. Eſt tñ uerum quòd emptor non ſolum hẽt actionem utilem ſed & dñium ſimpliciter quẽad modum & primus, ut ſupra dictũ eſt, & in tertia ſolutione manifeſtè colligiƚ, non.n. eſt cõmodatum, ſeu conductio, ſiue locatio, ſed ſimpliciter emptio cuiuſdã mutui. Vltra cum dicit tertius effectus eſt emptor tenetur omnẽ utilitatẽ mutui &c. uerum dicit ſed uerius dixiſſet ſi dixiſſet quòd emptor teneretur recipere oẽm utilitatem &c. quia de natura contractus emptionis & uenditionis eſt, quod ſicut periculum ad emptorẽ pertinet, ita & emolumentum. ff. de reg. iur. ſm naturã ſic no. Hoſt. in ſumma de empt. & uen. §. quid ſit eius natura, uer. ſed ẽt, de empt. & uen. cum aũt. §. ſed & ſi. cum qui ſentit onus ſentire debet & cõmodum de reg. in. qui ſentit. Cum dicit ulterius ex hoc apparet quod ius cõpetens actori non procedit &c. Dico quod dupliciter conſideratur, ſiue quod dupliciter eſt ius cõpetens emptori unum inquantum eſt emptor, & ſic habet actionem ex empto, de empt. & uend. cum autẽ. §. pretium. Secundum eſt inquãtum eſt creditor cõitatis. Et ſic habet actionem, quæ eſt certi condictio. Inſti. qui. mo. re contra, ob. §. re contrahitur. Primum ius competit primo ex contractu emptionis, & uẽditionis cuius iuria actio ſe extendit ſuper ſm ius, nõ inquantum ius, ſed inquantum emptio, ſicut uerum eſt, quod dicit ius cõpetẽs emptori quis inquantum emptor non conſideratur in eo niſi unum ius reliquum. n. ius tunc habet iure emptionis & non iuris. Sed conſiderato quod emptor ſit creditor ſtatim conſurgit actio, quæ eſt certi condictio, non quidẽ ex contractu emptionis & uenditionis per ſe, ſed potius per accidens, inquantum contrahiƚ inter emptorem & cõitatem, & ſic patet quod non concludit intentũ, qñ inter ſm & cõitatẽ contrahitur ſecundario, mediatè ſiue implicitè, ut ſupra dictũ eſt. Modo dicit doctor reuerendus, probatur iſta ſecunda pars, uidelicet q inter primũ & ſm ſcilicet inter Petrum & Ioannẽ nullus eſt contractus uſurarius, quod probatur, ſic inter iſtos nullũ eſt mutuũ, ergo inter eos nulla eſt uſura, q patet. Nã ideo noĩe mutui ꝓhibetur uſura per Chriſtũ dicentẽ. Mutuũ dantes nil inde ſperantes. Vſura. u. dƚ uſus eris qui cõceditur ſibi mutuo per quem uolo mutuum, & antecedens probatur, quia eſt contractus uenditionis. Nam quod ſecundus dat primo nunquam rehabebit, ſcilicet illos 25. nec aliquid æquiualens niſi aliquid det ſibi ergo non ei mutuat. Solutio qñ dicit inter iſtos nullum eſt mutuũ, ergo &c. negatur conſequentia, licet. n. ſolum in mutuo quo ad contractũ primo, & per ſe, ſiue regulariter cõmittatur uſura, ut not. Hoſt. in ſumma de uſuris. §. quid ſit uſura, uerſi. rei mutuatæ cum ſecundario, & per accidens ſiue indirectè, uſura cõmittitur in contractu emptionis, & uenditionis, ut dicitur de emp. & uend. c. ad noſtram, & de pigno. illo uos. Et ideo licet ex forma contractus pp quẽ cõtrahitur ſiue committitur mutuum inter ſm & cõitatem, ut ex ſupradictis manifeſtè colligitur. Dicit ultra. Præterea probatur quòd in tali contractu inter primum & ſm ſimpliciter loquendo nõ eſt aliquid illicitũ & per conſequẽs tales contractus ſimpliciter ſunt liciti, quia communitas tenetur primo ad centum florenos, & dat ſibi pro intereſſe annuatim quinque, quouſque rehabeat centum florenos, & illud intereſſe emit pro 25. Apparet enim dubiũ quia ſcio quod de facto multi dimiſerunt emere propter dubium tantum modo, ergo primus propter dubiũ quod habet, nõ eſt certus quid habebit computato capitali ac etiã intereſſe propter pericula quę poſſunt interuenire, & iccirco conuenit cum ſecundo, per iſtum modum dicens neſcio quid habeo à communitate propter dubium quicquid habeo dabo tibi ſi dederis cẽtum flore. uel. 25. modo & ſi nihil habeo nihil tibi dabo. Secundus eſt contentus intrare dubium illud lucri uel damni & emere ab eo tales redditus modo dabo ſibi. 25. flore. Iſte contractus eſt licitus quia in nullo ſe intromittit cum cõmunitate ſed ſolum emit ab illo redditus aliquos ſibi dubios, quos iuſte debet habere, ſed ita eſt in caſu propoſito qđ eſt eadem ratio dubij, quæ maxime inſurgit contento eo quod in mere uoluntate debitoris eſt omnino non ſoluere uel differre & leges creditorum factas reſoluere. Solutio quando dicit. Præterea probatur quem in tali contractu & c. ſicut patet totum illud argumẽtum ſtat in duobus punctis & primum eſt, quod quia emptor exponit ſe ueriſimilibus dubiis & periculis ſub quibus ſtat primus contractus non eſt uſurarius. Secundum eſt quod ẽe ſuperius tetigit, quod quia emptor in nullo ſe intromittit cũ communitate contractus eſt illicitus. Quantum ad primum dico quod non obſtantibus periculis omnibus, contractus uſurarius eſt, quia q̃uis ſint periculoſa, uſurarium non excuſant de uſuris. c. nauiganti. Nunc autem ex quo ꝑ hũc cõtractũ emptor intẽdit eſſe & ſic ſiat creditor

tor communitatis, ut recipiat ultra ſortem ſtatim uſura-
rius eſt. de uſuris conſuluit. 14. q. 3. uſura. & c. plerique.
Secundum autem punctum eſt pluries ſolutum. Dicit
ultra. Præterea ad propoſitum pro ſimili deduco q̃a poſ-
ſum licitè aſſecurare mercantias tuã uſurarias recipiẽdo
ſuper me dubium & uolendo 16. uel 20. pro centenario
ſm̃ quod mihi uel plus uĩ grauare illud periculũ recipe-
re ſuper me, ergo & in eo quod habes & à cõitate recipe-
re poſſum aſſecurare de dubio q̃ ibi habes, uolendo reci
pere tm̃ quantum mihi eſt graue ſuper hoc aſſecurare. Sic
in propoſito totum quod tu habes ſuper me recipio, dan
do tibi 25. quia eſt tunc ſi nil, habebo damnum erit meũ.
Eodem modo à ſimili tu habes ab initio recipere cẽtum
ab eo qui eſt malus ſolutor, & eſt maior te, cum quo non
potes, litigare ita quod dubitas, dicam tibi nolo recipere
ſuper me illud periculum & dubium, ſed uolo q̃ des mi-
hi tm̃, patet q̃ eſt licitum. Et ſi proponebatur, quod ip-
ſe debitor ad contentandum te pro tuo intereſſe promit-
tat tibi dare annuatim quinq; quouſq; reddiderit principa-
le, tu nõ dubitas de toto, quia poterit dimittere q̃ñcunq;
uellet nõ poſſum te de toto promiſſo aſſecurare pro cer
to promiſſo non eſt dubium quod ſic. & ſic poteſt dici ad
propoſitum. Secundo q̃ñ dicit. Præterea ad propoſitũ
pro ſimili deduco. Reſpondeo & dico, q̃ licitè poſſum
mercantias aſſecurare & pro receptione periculi pretiũ
recipere, quia tunc nihil ultra ſortem exigitur, uel expe-
ctatur nec aliquid ſorti accedit, q̃m̃ qui ſic aſſecurat &
periculum tale ſuper ſe recipit in caſu in quo mercantiæ
perirẽt tenetur reſarcire ualorem ſecurato retento p̃tio
periculi. Et in caſu in quo mercantiæ uadant ad ſaluamẽ
tũ ſunt ſimpliciter ipſius aſſecurati. & nõ aſſecurãtis. Sed
tñ non licet pro receptione periculi ſortis mutuatæ ul-
tra ſortẽ recipere, de uſuris nauiganti, ſicut eſt in caſu no
ſtro. Et ideo non eſt ſimile q̃m̃ q̃ emit. nõ aſſecurat poſſet
tñ aſſecurare & retinere p̃tium periculi ſuper ſe. Vltra
cũ dicit eodem mõ à ſimili eũ habes recipere &c. Dico q̃
quantũcunq; ſit ille debitor hõ periculoſus potẽs & re-
ctor. & cũ magno periculo ſtat ſua pecunia apud eum, ſi
emo ultra ſortem recipiã q̃ emo uſurarius ſum, q̃a tunc
recipiat ultra mutuum, cuius nõ creditor poſt emptionẽ
q̃ uſurarius eſt fundo me quo ad hunc punctũ ſuper glo.
contrahetur, de uſuris nauiganti, ſuper uer. ſuſcepit, ubi
dicit cũ ſit hinc inde mutuum, nihil inde ſperare debet.
Iuxta illud mutuũ dantes &c. Ergo ſiue recipiat in ſe pe-
riculũ, ſiue non, nihil ultra ſortẽ ſperare dẽt. Concludit,
ergo ualet, quod poſſum emere talẽ ſortẽ cũ mihi non li-
cet tñ hoc recipere aut ſperare uel exigere ultra illã, ſi-
cut eſt manifeſtè in caſu nr̃o ex quo patet q̃ à ſimili ſuũ
propoſitum non probat. Dicit præterea arguit q̃ in tali
cõtractu inter primũ & ſecundũ nulla eſt uſura, q̃a uſura
non eſt niſi cũ aliquis ultra ſortẽ aliquid recipiat, ſeu re-
cipere intendit, ſed reſpectu iſtius ſecundi nõ eſt cõſide-
rare ſortẽ & aliquid ultra ſortem quia totũ ius primi &
quo ad capitale, & quo ad intereſſe eſt ſors, & cedit in
ſortẽ iſti ſecundo, q̃a totũ illud emit, ergo nihil ſibi acci
dit ultra ſortẽ. & p̃ conſequens non eſt uſura, q̃a non lu-
cratur ex aliquo uſu. nam 25. q̃ dat p̃ tali iure habendo
nũquã debet rehabere ab eo, ſed cũ dicit præterea arguit
cũ in tali cõtractu inter primũ & ſecundũ nullã eſt uſu-
ra, concedo licet contractus ſit uſura eius ex intentione,
& cũ dicit uſura non eſt niſi &c. concedo ſimpliciter &
ultra cũ dr̃ ſed reſpectu ſecundi non eſt cõſiderare ultra
ſortem &c. Hoc falſum eſt propter quod ſciendum eſt q̃
emptor habet duplicem reſpectu, tam a uenditore quam
a cõitate cuius rem emit creditor poſt contractum cum
dicit &c. dicit reſpectu iſtius ſecundi nõ eſt conſiderare
ſortẽ, & aliquid ultra ſortẽ q̃a &c. Verũ eſt cõſiderando
ſm̃ ſolũ in reſpectu quẽ hẽt ad primũ inter quos eſt con-
tractus emptionis & uenditionis, ubi iurat tã ſortis quã
intereſſe emuntur & uenduntur. Sed conſiderando ſm̃ in
reſpectu quem habet ad cõitatem eſt conſiderare in eo
ſortem, & ultra ſortem quia ſecundus emit iura ſortis, &
ipſius intereſſe, quæ quidam iura habebat primus à com-
munitate ſicut ſciebat primus ultra ſortem, ergo ſecun-
dus poſt contractum poſsidet ſortem & ultra ſortem à
cõitate ſicut ſciebat primus. Illa. n. poſsidet ſecũdus quæ
poſsidebat primus, ſed primus poſsidebat ſortẽ & ultra
ſortem, ergo & ſecundus tñ diuerſimode poſsidet, quo-
niam primus iuſtè poſsidet, & abſque peccato, ſecundus
iniuſtè & cũ peccato. Licet enim ſors & intereſſe cadant
in ſortem, ſecundo in reſpectu ad primum a quo emit il-
la tñ non cadunt in ſortem ſibi a communitate, quæ re-
manet eius debitrix poſt emptionem quoniam nec pri-
mo cadebat in ſortem a cõitate. & per conſequens non
aliter obligatur. ſecundo quã primo ergo &c. Ad for-
mam ergo dico q̃ procedit ſecũdum quid & ſimpliciter
nihil cadit ſupra ſortem ſecundo a primo ergo nihil ca-
dit ſibi ultra ſortem. non. n. conſiderauit reſpectu ſecun-
di a cõitate poſt contractum factum inter primum & ſm̃
uel procedit ſecundum æquiuocationem. Eſt. n. duplex,
ſors empta, ſcilicet & credita. De ſorte empta arguitur
in præmiſsis. & de ſorte credita incluſiuè concluditur.
Dicit ultra. Præterea q̃ poſsit uendere ius centum flo.
pro 25. i. ius centum flo. cum intereſſe pro 25. Patet pro-
pter dubium annexum, ut ſuperius declaratum eſt. No.
enim do pro 25. modo cum intentione rehabendi plus
in poſterum ex ſolo lapſo temporis, ſed propter dubiũ
emergens in tempore. & ideo ſi lucratus fuero lucrũ re-
ceptum eſt relictum non ratione temporis ſed ratione
periculi ſub me recepti in tempore. & ideo bene dicunt
quod tale pretium eſt pretium periculi ſuſcepti in tẽpo-
re & non pretium temporis. Secundo cum dicit ultra.
Præterea quod poſsit uendere ius cẽtum florenorũ &c.
dico q̃ utrunq; ius ſeparatim emi & uendi poteſt licitè,
non tñ poſſunt ſimul emi, nec ab emptore aliquo ſimul
poſsideri, ut ſupra ſæpe dictis colligitur manifeſtè, quia
hoc fieri non poteſt quin accedat ſorti, & tñ dicit quod
propter dubium annexum emergens in tempore hoc eſt
licitum ut expreſſe no. in c. nauigãti ſupradicto, nec re-
fert q̃ uſura non dẽt ſed lucrum quodcunq; enim nomẽ
imponat uſura eſt 14. q. 3. cã. 1. & 2. Emere ergo talem ſor
tem cum intereſſe nullo mõ licet quouis periculo emer
gente, quia non eſt aliud quam emere quandã menſem,
ſeu quoddam aliud licitum ex cauſa. Sed in illo uera cau
ſa carente. Cum autem dicit & ideo dicit &c. de pericu-
lo ſecuritatis uel ſimili, utſupra factum eſt, q̃ nullo mõ
hoc cadit. Dicit ultra. Præterea in ſpeciali probatur, q̃
primus põt uendere illum redditum annalem ſibi datum
pro merito ſeruitij de quo forte plus aliqui dubitabant:
quia illud eſt intereſſe propter extimationẽ damni, & p̃
conſequens eſt ſibi debitum. ſ. primo, ſed intereſſe poteſt
uendi ſecundo, ſ. iura q̃ ſunt debitũ uerum, & non acceſ-
ſio tanquam lucrum. Solutio dum dicit ultra præterea
in ſpeciali probatur &c. Pro iſto argumento eſt uidendũ
quid ſit intereſſe ſecundo, q̃ eſt duplex, deinde quo ad
argumentũ quo ad primum intereſſe prout poteſt trahi
a ſancto Thoma ſecunda ſecundæ. q. 78. articulo ſecũdo.
7 †Ad primum eſt recompenſatio damni: Inn. autem dicit
in apparatu do ſen. excom. ſacro, q̃ intereſſe eſt extima-
8 tio damni, quod idem tendit cum re idem eſt. †Quo ad
ſm̃ intereſſe eſt multiplex, ut nõt. Inno. ſupra. Sed quan-
tum ad præſens ſpectat intereſſe duplex ſicut clare colli
gitur a ſancto Thoma ubi ſupra. Et primum eſt recompẽ
ſatio damni, per quod ſubtrahitur alicui quod debet ha-
bere. Secundum eſt, q̃ conſideratur in eo quo quis de
ſua pecunia lucratur. Ad at. dico quod primum intereſ
ſe poteſt emi & uendi ſeparatim modo quo dictum eſt
& poſsideri. Secũdum uero intereſſe nullo modo poteſt
uendi

uendi quia non debet quis uendere illud quod nõ habet & poteſt impedire multipliciter habendo. ut no.ſupra. Tho.ubi ſupra. Ad primum uero licet ius eius quod aſſignatur pro intereſſe poſſit uendi & emi ut ſupra dictum eſt, non tamen uenditur tanquam ius inter eſſe etiam primo modo dicti, ſed tanquã ius cuiusdã gratuiti doni a communitate largiti primo creditori. Nam intereſſe primo mõ dictum eſt duplex.ſ.extra rẽ,& circa rem.ut habetur xij q.1. ſi quis de cle.extra rem ſunt fructus redditus & huiuſmodi. Circa rem quando damnum eſt in re ipſa, ut deſtructio domus, peioratio, pecuniæ,& huiuſmodi, nunc autem non eſt poſſibile quod ex mutuo pecuniæ, quis incurret tantũ incommodum uel intereſſe extra rem quod communitas perpetuò, uel etiam per tam longum tẽpus ſibi dare quinq; annuatim largitur ergò, & non eſt proprie intereſſe. Sed forte dices ego fuiſſem lucratus cũ illa pecunia annuatim.x.nedum quinque quatenus ergo & non eſt proprie intereſſe extra rem. Reſpõdeo quia nõ debes reuocare in damnũ ꝙ nondum habes nec habebas & poteſt mutiplicite rimpediri nè haberes, & maximè cum nullus ex pecunia ſit fructus. Vnde Inn. in apparatu de ſen. exc.ſacro dicit ſic ſecundum canones, cũ uſuræ ſint omnino prohibitæ, nullo modo computatur intereſſe, cum nullus ex pecunia fructus ſit. 88. diſt.eiiciens. Et ſubditi & ſic uidetur ꝙ ubicunque pecunia dari eſt in obligatione, nullum intereſſe petas, niſi ſit duobus caſibus ubi debetur extra rem, uel circa rem ꝙ hic locum non habet, ut iam patuit, patet iam dicta quo minus ſit debitum primi illi. v. flore.annuatim recepti.

¶Dicit ultra, probatur quod eſt licitus contractus ubi uenditur tale ius præcipiendi centum florenos cum ſuo intereſſe pró illo paruo pretio.xxv.Florenorum, quia cõtractus uenditionis ubi detur iuſtum pretium, etiam proportionatũ rei uenditæ licitus eſt. Sed talis eſt iſte, propria autem iuſtitia pretii attenditur a tempore contractus, & tamen ualere dicitur quantum haberi & uendi poteſt, non quãtum ualitura eſt nunc.& pro toto tempore ſequenti, quia res non debet extimari in uenditione niſi quantum ualet tempore contractus aliàs non poſſet licite emere ſecundum qualitatem aliquam. Sed nunc in iſto contractu tu ex una parte uendens ius exigendi centum florenorum, quos habes a communitate percipere cum ſuo intereſſe, ſed tale ius modo tempore contractus nõ ualet pluſquam.xxv.ergo ſi uẽdatur emitur pro iuſto pretio, ꝙ non ualet plus patet ex rationibus ſupradictis & extimatur cuius iſtud ius, quòd tu non habes iſtud ius plus carum. Si ergo in tempore ſequenti ex hoc iure empto ſit mihi aliqua utilitas, hoc eſt de ſorte mea, & non ultra ſortem ſicut de terra quam emo pro centũ de qua poſtea recolligo tentum excreſcentia eſt de ſorte mea. Solutio ultra cum probat quòd contractus iſte eſt licitus, quia hic datur iuſtum pretium. Dico ꝙ non ſufficit in foro conſcientiæ cum etiam in foro ciuili cõtractus qui ſit in fraudem nõ ualet, nec quod ſequitur ex eo. nec ob. id ut.C.de legi.l.non dubium, ſit autem fraus legi.quando ſeruatis uerbis circũuenitur mens ff.de legi.contra legem & ſe.& ſic no.Hoſti.in ſumma de emp.& uen. §.qualiter reſcindatur.uer.aliud autem, modo ſic eſt, quòd uerba & forma emptionis & uenditionis ſeruãtur, ſed uerè circũuenitur mens cum per huiuſmodi contractum emptor intendit & ſic ſiat creditor communitatis in ſortẽ & ita in fraudẽ legis canonice, quæ omnẽ ad ſortem ſuperabundatiam prohibet.xiiij.q.3.cap.1.2.& 3. Et ex hoc patet ꝙ ſecundum canones non licet, nec etiam ciuiliter contractus huiuſmodi, cum lex ciuilis ſacros non dedignet canones imitari. in auth. ut clerici apud proprios epiſcopos.§.ul.col.v.& quomodo oporiet epiſco.§. ſed etiam.ſic no.Hoſt.in ſumma de uſuris.§.qualiter petatur uer.ubi autẽ.

¶Dicit ultra. Præterea res tua alligata oneribus.non tantum ualet quantum libera, exẽplum de domo, cum circũſtantia aggrauante non ualet tm̃ quantũ libera. Si iſti centum floreni. quos habet a communitate modo dicto, quia non poteſt habere ad utilitatem ſunt aliquo modo ligati, circũſtantia agguante. Ergo non ualent ſicut centum floreni liberi, quos poteſt habere in poteſtate tua. Sed quantum ualẽt minus. Reſpondeo quãtum reputatur a probis, & ſapeintibus conſideratis circunſtantiis aggrauantibus. ut periculo perdendi labores acquirendi &c. Ergò ex quo contractus eſt licitus uenditionis. ut ſupra probatum eſt ſufficienter, pro centum florenis ſic ligatis & ſuo intereſſe datur pretium ut res a ſapiẽtibus appretiatur. Solutio. Præterea cum dicit res tua probat iuſtum pretiũ ipſorum centum florenorũ eſſe 25. floren.& ex iuſto pretio contractũ eſt licitũ poſtea ex iuſto cõtractu iuſtũ pretiũ arguit. quod patet cum dicit ex quo contractu &c. Pro quo no.quod ubi contractus nullo modo licet non poteſt in pretio iuſtitia aſſignari.

¶Quod autẽ contractus non ſit licitus ſi ſic emeretur, ut puta ex ſuperiorib.probatum eſt. Cum ergo iuſtitia pretii contractũ licitũ præſupponat patet quod nec iuſtum pretium in hoc contractu poterit aſſignari de reg.iur. cum quis.

¶Solutis ergo rationib.huius Reuerendi magiſtri. Et uiſo quod contractus iſte eſt uſurarius. Conatus ſemper immitari ueſtigia Reuerendisſimi patris mei felicis memoriæ magiſtri Petri de Seropis ordinis prædicatorum pro ueritate concludo, quod ſi quis partinaciter confirmare præſumit non eſſe peccatum contractus huiuſmodi exercere. Et uelut hæreticus puniendus, quoniã ſic affirmans affirmat uſuras exercere non eſſe peccatum. Et talis eſt uelut hæreticus puniendus ut in clem.ex graui de uſuris.

FINIS.

¶Conſilia domini Federi.de Petruciis Senenſis Iuris utriuſque doctoris clarisſimi: impreſſa felici in hoc loco finem habenti.

VENETIIS,

M. D. LXXVI.

REPERTORIVM IN QVAESTIONES CONSILIAQVE EGREGII CONSVMMATISSIMIQ. DECRETORVM DOCT. D. FEDERICI DE PETRVCIIS

Sen. nuper ampliſsime collectum fideliter incipit.

A

ABBAS an ſemper, & ꝓ quocunque delicto ſit competẽs iudex & confeſſor ſuorũ monachorũ, quæſt. 14. nu. 2. f. 11
Abbates habẽtes ſuperiores Abbates an in ordine, an in capitulũ ꝓuinciale teneãtur comparere, q. 88. nu. 1 45
Abbates non habentes ſuperiores Abbates, an non obſtante exemptione teneantur adeſſe conſilio prouinciali ibid. nu. 2.
Abbatiſſa & conuentus, an poſſint capellanum per patronum præſentatum recuſare, q. 95. nu. 3. 49
Abbatiſſa, & Moniales præſentatum capellanum non recipientes, an poſſint ab alijs ſuſcipere Eccleſiaſtica ſacramenta. ibid num. 4.
Abbas cum conuentu ſuo an poſſit obligare bona Monaſterij in præiudicium ſucceſſorum, q. 143. nu. 1 69
Abbas uel Monaſterium ſcientes monachũ literas papæ, vel Bullam falſificaſſe, non poſſunt ipſum recõciliare, quia per ſolum papam poteſt abſolui, q. 219. nu. 1. 96
Abbas ſolus an de iure cõmuni poſſit monachos ſuos reuocare ad clauſtrum, de Eccleſiis & beneficiis manualibus, q. 259 num. 2 111
Abbas cum ſuo conuentu an poſſit aliquid ſtatuere in præiudicium ſucceſſorum. ibi. num. 2
Abſens omnino & irrequiſitus poteſt excommunicari, q. 11. num. 2. fol. 8. & quomodo intelliganrur iura hoc probantia. ibid. num. 8 9
Abſentia ſubditi extra territorium iudicis excommunicãtis, an minuat prælati, uel ſui iudicis iuriſdictionem, q. 16. nu. 9. 14
Abſentia an abſque monitione ſit cauſa ſufficiens deponendi quem ab officio, q. 109. num. 1. 55
Abſentia aduocati an ſit cauſa ſufficiens, & iuſta ſuperſedendi in cauſa & nouam dilationem dandi, q. 114. nu. 1 59
Abſentia in multis æquiparatur impedimento, q. 230. nu. 2 99
Abſolutio a caſibus Epiſcopo reſeruatis religioſis, atque exemptis non permittitur q. 14. nu. 3 11
Abſolutio a ſententia canonis non permittitur inferioribus prælatis ab Epiſcopo niſi in caſibus expreſſis a iure. ibid. nume. 4 12
Abſolutio ab Eccleſia, uel ſatisfacere clerico percuſſo non ſufficit excomunicato, ſed tenetur corde pœnitere, q. 22. nume. 7 21
Abſolutio ab excommunicatione an conualidet teſtamentum inualidum propter excommunicationem, q. 118. nu. 3 60
Abſolutio ad cautelam non datur a ſententia interdicti generaliter lata, q. 198. num. 1 91
Abſolutio ad cautelam in cauſa excommunicationis quando petatur. ibid. nume. 4
Abſolutus à ſententia excommunicationis non ſatisfaciens, an in eandem reincidat ſententiam, ita quod fingatur ficte fuiſſe abſolutus, q. 7. nu. 5 7
Abſoluere non poteſt is qui non poteſt excommunicare, & quando hoc locum habeat, q. 14. nu. 6 12
Acceſſorium quò ſequatur naturam ſui principalis regulare eſt, q. 1. nu. 6 2
Acceſſoria iudicantur ſecũdum rerum principalium conditionem, q. 151. nu. 4 74
Accuſatio uſuræ an poſſit fieri poſt mortem eius qui in vita vſuras exercuit, q. 3. num. 2 8
Accuſator de calumnia, quam commiſit eo ipſo quod non probat qualiter ſit puniendus, q. 93. nu. 2 47
Accuſator calumnioſus an pendente accuſatione poſſit de falſo accuſari. ibid. num. 3 48
Acquiruntur aliqua quandoque ex contractu & ſtipulatione, quandoque ex legato: quandoque ex iure hæreditario & in huiuſmodi acquiſitionibus diuerſimode tempus conſideratur, q. 20. nu. 8. 19
Acta per yconomum, uel Vicarium an poſſint per ipſorum electores reuocari, q. 100. nu. 5 52
Actor an poſſit vniuerſaliter conſtitui ad futuras lites. ibid. nu. 4
Actio locati poteſt prælato parochiali competere pro debito laboris, q. 3. nu. 9 4
Actio remiſſa nunquam reuiuiſcit, q. 27. num. 2 24
Actio pignoratitia quo caſu & quibus competat, q. 90. nu. 4 46
Actiones Epiſcopo competens, quæ & quare dicantur quadraginta annis durare, q. 106. nu. 5 55
Actiones quę competunt pro re legata, uel ad rem competunt legato accepto cauere, uel expreſſe, q. 9. nu 4 8
Actus iudicialis cum publice excommunicato, & in eius fauorem actitatus an ſit ualidus, q. 118. nu. 2 60
Adulterium, fornicatio, ſtuprum, & ſimilia nomina quod ſint adiuncta de ſubtilitate iuris, q. 167. nu. 4 82
Admittitur in iudicio per alium inchoato is cuius intereſt etiam inuito eo qui inchoauit, q. 242. nu. 1. 104
Adminiſtratio ſpiritualis in quibus conſiſtere dicatur, q. 301. nu. 2 126
Aeris alieni nomine, an contineatur pecunia male acquiſita & creditori in ſolutionem data, q. 63. nu. 2 37
Aedicta & proclamationes Epiſcopi quod non præiudicent exiſtentibus extra diœceſim, q. 153. nu. 5 76
Affinitas ſiue cognatio vel parentela, qualiter ex carnali copula licita vel illicita contrahatur, q. 301. nu. 1 126
Afficere quem in alieno territorio. realiter non permittitur, q. 16. nu. 8 14
Agens conditione indebiti ſoluti probare debet ſe indebite realiter ſoluiſſe, q. 14. num. 2 33
Alienatio cauſa mutandi iudicii permittitur per modum legati in vltima voluntate; ſed non in donatione inter viuos, q. 84. nu. 2. 44
Alienatio rei Eccleſiæ an ſine cauſæ cognitione permittatur, q. 142. nu. 1. 68
Alienatio perpetua rei Eccleſiaſticæ, non fit niſi interueniente cauſa, & ſolennitate formæ. ibid nu. 7
Alienationis appellatione an comprehendat contractus emphyteoticus, q. 210 nu. 2. 94.
Alienatio bonorum eccleſiæ ad hoc ut ſit valida præſupponit cauſæ cognitionem, Epiſcopi autoritatem: & capituli conſenſum, q. 245. num. 1. 106
Alienatio non debet in eccleſiæ læſionem admitti: alias competit reſtitutio. ibid nu.
Alienatio Epiſcopi cum ſuo capitulo ſiue alterius auctoritate ualet, q. 34. nu. 6. 19
Amiſſio rei ſi quando iuramẽto probetur q. 153. nu. 2. 76.
Animus & intentio iudicis quibus agnoſcatur, & quod conſilium ſequi non ſit neceſſarium, q. 59. nu. 1. 35.
Annui reditus appellatione in relictis quid intelligatur, q. 82. nu. 1. 43
Appellans an cogi poſſit à iudice facere fidem de proſecutione, q. 28. nu. 2. 24.
Appellatione pendente an aliquid ſit aliquo caſu innouandum per iudicem à quo appellatur, q. 28. nu. 1. 24.
Appellari ab interlocutoria quando liceat. q. 66. nu. 1. 38.
Appellationi interpoſita à diffinitiua deferri debere, & nil interim innouari qualiter intelligatur, q. 76. nu. 1. 41.
Appellare an liceat à tributi ſolutione, q. 81. nu. 5. 43.
Appellatio ad Papam an poſſit impediri ꝑ conſtitutioné ſynodalem, q. 93. nu. 7. 48.
Appellans à ſententia Diœceſani ad Papam, cui appellãti datus eſt terminus prouidendi, an ſi elapſo termino literas impetrauerit nullam de dicto termino mentionem faciens nihilominus dicatur legitime proſecutus, q. 108. nu. 1. 55.
Appellans à ſententia diffinitiua ſi negligẽs ſit appellationem ꝓſequi corã quo iudice condemnabitur ĩ expenſis, q. 133. nu. 1. 65
Appellatus appellatore negligente põt petere ſententiam pro ſe latam confirmari per iudicem appellationis. ibid. nu. 2.
Appellatione pendente nil innouandum eſt & an ſemper procedat, q. 163. nu. 6. 81.
Appellatus an pendente termino à iudice ſtatuto, poſſit literas in cauſa appellationis impetrare: aut appellantem cõpellere ad proſecutionem, q. 173. nu. 1. 84.
Appellatio tria continet quæ inter ſe conueniunt & etiam differunt, quæſt. 192. num. 2. 89.
Appellatione pendente an alius modus procedendi ſuper primo agitatis intentari poſſit, q. 223. nu. 1. 97.
Appellatione interpoſita non obſtante an iudex poterit à quo parte appel lata inſtante cognoſcere: & pendente appellatione ſententiam ferre, q. 243. nu. 1. 104.
Appellatio interponitur etiam à ſententia nulla. ibid. nu. 2

Appellatio iuſta & uera negocium principale cum ſuis acceſſorus & dependentus transfundit ad Iudicem appellationis q. 248.nu.1 105

Appellatus quod non poſſit trahere appellantem nolentem & inuitum ad iudicium niſi circa finem anni ibid nu 2

Appellans quod poſſit renuntiare appellationi & pœnitere ibid.nu.3

Appellatus quando poſſit trahere appellantem ad curiam.ibid.nu 4

Appellatio quod principaliter inducta ſit ad ſolius appellantis commodum & fauorem ibid.nu.6 106

Approbatio plurium Doctorum quid in opinionum diuerſitate conſerat q 217. num.2 96

Appellatio ab arbitro uel arbitratore non ualet perinde ac ſi eſſet factum pactum de appellando quod pariter non ualet quæ. 285.nu.5 119

Arbiter uel alius Iudex ea eius ſententia uel arbitrio in commodum aliquod uel incommodum non conſequitur quæſt.125. nu.7 62

Arbitro uel Iudici ſi qñ opprobrioſum ſit quod eius ſententia retractetur uel corrigatur & emendetur ibid.nu.8

Arbiter & arbitrator ſi in una parte Iudicii proceſſit ut arbiter, an in alia parte poterit procedere ut arbitrator q. 211. nu.3 94

Argumentum de contractibus ad teſtamenta ualidum eſt q 3.nu 5 4

Argumentum de falcidia ad portionem canonicam eccleſiæ parochiali debitam an ſemper procedat q 4.nu.8 5

Argumentum de mandato procuratoris ad munus Iudicandi an ſit ualidum q.24 nu 2 22

Argumentum à ſimili uel ab identitate rationis non procedit in his quæ à Iure communi exorbitant.q.25.nu. 6. 23

Argumentum de uno ad aliud non ualet ſi unum habet diuerſum effectum ad altero q.54.nu.4 33

Argumentū de executoribus ad tutores an procedat q 67.nu.2 38

Argumentum à ſimili corruit data diſsimilitudine ibid nu.3

Argumentum ab Ethymologiæ uocabuli procedit in iure q.72.nu.2 40

Argumentum de pacto ad iuramentum an procedat.q.142.nu.4 69

Argumentum à ſufficienti partium enumeratione ualidum eſt in iure q.139 num. 2. fol 80 & q.218 nu.1. 96

Argumentum de loco ad tempus an ſit ualidum q.244.nu.3 104

Argumentum de iure parochiæ ad ius incorpus an procedat q.254.nu.6 109

Archipreſbyteri & plebani habentes ſub ſe capellas, & quorum eccleſiæ non ſunt collegiatæ, an dicantur eſſe in dignitate q.86.nu. 2 45

Aſsignatio termini per iudicem lite pendente lata an habeatur pro interlocutoria q.78.nu.1 39

Atteſtationibus publicatis ſuper eodem cap.uel directi contrario quare non recipiantur noui & antiqui teſtes q. 262. nume.1 112

Auctoritas Pontifices Ro.in deciſionibus cauſarum, quid præferens ſit dictis aliorum etiam ſanctorum patrum q.18. nume.7 19

Auctoritas Epiſcopi in cauſa locorum piorum eſt conſideranda q.111.nu.3. 57

Auctoritas Rumanæ Eccleſiæ in deciſionibus cauſarum & negotiorum quod præferatur expoſitoribus ſacræ ſcripturæ quæ. 131 nu.3 64

Auditor contradictarum quod habeat Iuriſdictionem ordinariam.& quo caſu faciat idem auditorium ſeu conſiſtorium cum Papa q.108.nu.2 55

Auia tutrice inſtituta, ſi cum filia pupilla religionem intrauerit an iure filiæ inuita auia filiam à religione, poſſit reuocare.q 274.nu 1 114

B

Baptiſmus & criſma non inducunt beneficium curatum q.80.nu 3 42

Banniti quod non ſint de populo ciuitatis q.181.nu.2 87

Beneficii curati appellatione ubi impetratur uel ad ipſum obtinendum diſpenſatur non uenit dignitas uel perſonatus uel plebanatus q.80.nu.1 42

Beneficium eccleſiaſticum uel rectoratus nomen prioratus obtinens, an minori 14. an.maiori tamen ſeptenoio conferri poſſit q.132.nu.1 64

Beneficium quæ non requirat ut dicatur dignitatem in ſe continere quæſt.135.nu. 1. 66

Beneficii appellatione quid in impetrationibus intelligatur,præcipue ubi mandatur monachum collocari in beneficio competenti.q.136.nu.5 66

Beneficium reſignatū ex cauſa permutationis an re uera uacare dicatur .q. 156. nume.1 78

Beneficium habens à plebano ſi ex cauſa permutationis faciendæ renunciat, & nō poſſit ſequi permutatio ad quem ſpectet inſtitutio ibid.nu.2

Beneficium an ſubditum ſuum extra diœceſim exiſtentem excommunicare poſſit q. 182 nu.3 85

Beneficiorum permutatio præſupponit ius permutatum conſtare q.200.nu.1 91

Beneficium menſæ monaſterii unitum quare non dicatur amplius uacaturum ibid. nu.2

Beneficiarius eccleſiæ non ſeruiens non debet ex ea commodum recipere, ut beneficium datur propter ſeruitium non econtra q.146.nu.1 105

Beneficii manualis collatio, monacho nouiter profeſſo facta per Abbatem an ſit uel eſſe debeat acceptanda q 258. nume. 1 110

Beneficii collatio alicui facta contra Papæ mandatum an teneat q 290.nu.8 121

Bonafides requiritur in uſucapione ꝑ emptore tempore traditionis & tempore cōtractus q.26.nu.5 23

Bona oluratis an illis à quibus extorta ſunt dicantur tacitè obligata q.63. numero 3. 37

Bona eccleſiarū ꝙ ſint pauperū & deſtinata ad pauperes alendō, captiuos redimendū, & templum Dei ædificandum, & ꝙ ad eūdem effectum uendi poſſint & alienari q. 224 nu 5 97

Bona eccleſiarum ſunt pauperum & de eis poteſt prælatus maritare puellas. q. 282. nu.2 117

Bona teſtatoris præter iuris ordinem occupans uel contra eius uoluntatem tenetur ad reſtitutionem q 131.nu.9 64

Bonorum uendicatio quando contra debitorem locum habeat q.287.nu.2 120

C

Calomnia falſo accuſatus diuerſis reſpectibus puniri poteſt q.93.nu.1. 47

Campanæ quare ſint in Eccleſiis conſtitutæ q.152.nu.6 75

Canones dicunt monachum non debere clauſtrum exire, nec curam animarum gerere, ſed Pſalmodię & operibus manualibus inſiſtere q.161.nu.3 81

Canonici regulares an ueniant appellatione monachorum q.25 nu.5 23

Canonicorum receptio, & præbendarum receptio in eccleſia ſeculari collegiata nō cathedrali ad quem de iure communi pertineat q.34.nu.1 28

Canonici receptio non fit niſi à prælato & canonicis ſuis collegialiter non ſingulariter q.61.nu.5 35

Canonici appellatione non uenit clericus beneficiatus q 73.nu.1 40

Canonica portio an de bonis pauperibus relictis debeatur.q.101.nu.2 52

Canonicus præbendatus in una eccleſia in qua cuidā eſt aſſignandū officiū loco canonicæ, an ſi ad illud officium aſſumatur amittat primam præbendam q. 120. nume.2 65

Canonicatum habens à Papa præferendus illi dicitur qui habet per literas generales q.196.nu.1 90

Canonicus exiſtens in ſtudio, an & quo pacto fructus ſui canonicatus percipiat q. 146.nu.2 105

Capitula & concilia gñralia uel Prouincialia quare neceſſario fieri dicantur q. 146. nu.2 72

Capitulum ſede uacante adminiſtratione fungitur tam in temporalibus q̃ in ſpiritualibus q.209 nu.1 94

Capitulo an ſede uacante competat arbitratu munialiū, quæ Epiſcopo ſi ſupereſſet competere potuiſſet q.291 nu.1 122

Capitulū Eccleſiæ cathedralis, an ſine Epiſcopo poſſit celebrari contractum prætorium q 295 nu.1 123

Capitulum Eccleſiæ, quare dicatur non habere ſucceſſorem ibi.nu 4 124

Capl'm & Epŝ unū corpus cōſtituūt, cui⁹ caput eſt Epŝ ut corporis uigor.q.1.nu.5. 2

Capitulū an ſede uacante fungatur in oib. Epiſcopali iuriſdictione q. 16.nu.2. 13

Capitulum conſeruat iura Epiſcopalia futuro ſucceſſori ibi nu.4

Capitulum dicitur canonico ſuccedere in bonis ab eo relictis q.20.nu 5 18

Capitu.an poſſit dare auctoritatem permutationi Eccleſiarum.& an permutatio ſit diſpenſatio.q.30.nu.1 25

Capito.non dicitur propriè ꝓcurator, uel uicarius Epi ſed ſucceſſor: nam multa pt, quæ non poteſt uicarius ibid.nume.2

Capitulum non habet iuriſdictionem ſede uacante, fallit tribus caſibus ibid.nu.3 26

Capitulum quid poſſit ſede uacante q.40 nu.1 31

Caput & membra unum corpus conſtituunt, quod diuerſo iure cenſeri non debet q. 151.nu.1 74

Cauſa alicuius actus ceſſante non ſemper uitiatur quod actum eſt.q 4 nu 9 5

Cauſa natalium quando, & quare dicatur de foro Eccleſiaſtico q.96.nu.3 50

Cauſa clericorum duorum ciuilis pōt layco com

de committi q.525.nu.7 62
Cauſa cognitionem non exigentia poſſunt in alieno territorio expediri q.144.nume.5. 69
Cauſa dum uenit diſcutienda dicitur iudicium uertere ibid.nu.3
Cauſæ conſtitutionis conſtante conſtat & ipſa conſtitutio q.161.nu.2 81
Cauſa ſpiritualis an poſſit coram Iudice ſeculari agitari q.145.nu.1 105
Cauſa alteri commiſſa quod reuocata iuriſdictio cuiuſcunque alterius Iudicis q.248.nu.7 106
Cauſa matrimonialis quod ſpectet ad forum Eccleſiaſticum, prout & omne acceſſorium, dependens, & conſequens ab eo q.275.nu.7 115
Cella unde dicta, & quid ſignificet q.72 nu.5 40
Ceſſio indebitè facta an propter ignorantiam nulla reddatur q.85.nu.5 44
Ceſſionem generalem recipiens an illius uigore poterit agere q.84.nu.1 43
Ciuitas deſtructa an amittat priuilegia ante deſtructionem competentia q.15.nu.6. 13
Citatio facta in proprio territorio, an exiſtentem in alia prouincia, & non comparentem reddat contumacem q.16.nu.10. 14
Citatio ad idem feriatam facta ualet.q.11.nume.11 9
Citatio executoria cuius ſit effectus res de modo procedendi. quæſt.144.nu.6 fol. 104
Ciuitate interdicta an exiſtentes extra Ciuitatem aſtringantur quæſtio.32.nume.5 27
Ciuitate interdicta an quilibet de ciuitate nominatim cenſeatur interdictus ibid.nu.6
Ciuitas licite poteſt inter municipales ſuos leges condere q.85.nu.1 44
Clauſula generalis non extenditur ad maiora, nec ad ea circa quæ ſpecialiter nominatim ſtatutum editum non fuerit q.84 nu 2 44
Clauſtrales quod non poſſint directè uel indirectè perpetuari in beneficiis q.134.nu.4 65
Clauſula derogatoria, etiam ſi de uerbo ad uerbum cuius ſit effectus q.138.nu.5 67
Clauſula, inuocato ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis, quod non debeat. eſſe abſque effectu aliquid operandi.q.163 nu.3 81
Clauſula generalis, & omnia ſimilia adiecta in mandato poſt uerbum tranſigendi, & componendi cuius ſit effectus q.177.nu.1 84
Clauſula derogatoria in literis apoſtolicis inſerta; quid operetur q.233.nume.5. 100
Clauſula, generalis dicitur poſſe tollere ſingulares conſuetudines.ibid.nu.7. 102
Clarus non eſt interdictus interdicto populo q.32.nu.8 27
Cleri appellatione omnes perſonæ Eccleſiaſticæ continentur ibid.nu.9
Clerici an interdicti tempore poſſint ad ordines promoueri q.70.nu.3 39
Clericus trahens alium clericum inuitū & ſcienter coram Iudice ſeculari & agens interdicto unde ui: an abſolutum poſſit eodem interdicto coram Iudice ſpirituali conuenire q.90.nu.1 46
Clericus inuitus tractus coram iudice ſeculari etiam ſi condemnetur dicitur & habetur pro abſoluto in odium trahentis ibid.num.2
Clericus delinquens coram Iudice layco, an poſſit ex officio ipſius Iudicis puniri q.93.nu.6 48
Clericus an poſſit priuilegio clericali renunciare, & ſpreto Iudice Eccleſiaſtico ſecularem eligere q.235.nu.2 102
Clerici & prælati priuilegio clericali gaudentes quod non debeant trahi ad Iudicium ſeculare.q.248.nu.8 106
Clericus an poſſit eſſe procurator layci in curia ſeculari q.270.nu.1 113
Clericus in ſacris exiſtens male facit in conficiendo Inſtrumentum licet illud ualeat & teneat ibid.nu.3
Cognatio an, & quæ intelligatur contracta ſi ſindicus uniuerſitatis nomine ipſius uniuerſitatis, & ex ſpeciali mandato leuaret puerum à baptiſmo q.15.nu.1 12
Cognatio ſiue parentela, uel affinitas, qualiter ex carnali copula licita uel illicita contrahatur q.301.nu.1 126
Cognitio cauſæ an in alienatione rei eccleſiæ ſit neceſſaria q.141.nu.1 68
Cognoſcere de Ciuilibus & realibus an dici poſſit opus ſpirituale quæſt.302.nume.3. 126
Collatio uni ab epiſcopo cum quibuſdam de capitulo facta, & alteri de eodem beneficio per totum capitulum an & à parte cuius teneat q.1.nu.1 2
Collatio beneficii an ſemper capituli conſenſum exigat.ibid.nu.7
Collatio non habet locum ubi diuerſo iure ſuccedítur q.3.nu.8 4
Collatio periuro facta an ſit ualida, & an periurium ſit infamia quæſt. 50.numero 1 32
Collatio quæ ſit ad alicuius inſtantiam ſiue per ordinariam ſiue executionem qd ſit Chriſti Iuris, ambitioſa, & reſtringenda, & à radice ambitionis, & cupiditas, peueniat q.73.nu.3 40
Collationes diſpenſationes tranſactiones & ſimilia quæ Iudicii indaginem non requirunt omni tempore poſſunt expediri q.2.nu.3.& 6 8
Collonus partiarius dr quodammodo ſocius q.110.nu.1 56
Collonus an debeat habere comodum rei locatæ ultra tempus quo ea uſus eſt.ibid.nu.2
Colloni Eccleſiarum ad medium, uel affictum an teneantur ad onera per dominum temporalem impoſita q.111.nume.10. 57
Compoſitio, tranſactio, & pactum ſine autoritate ſuperioris inita perſonalia dicuntur non perpetua quæſt.94.nume.2. 48
Committens ſeu ſubmittens bona ſua Eccleſiæ, an donas ſe cenſeatur q.279.nume.1 117
Commutare nota an ſit de eſſentia diſpenſationis q.40.nu.4 31
Communis uſus loquendi contemnendus non eſt q.73.nu.5 40
Communiter plus conſueuit accipi tentum, quam ſit debitum q.106.nu.3 54
Communis error quod faciat ius in quibus caſibus procedat q.112.nu.5 58
Communis error ſi quando excuſet quo ad permutationea beneficiorum & alias ius faciat ibid.nu.2
Communicari mortuo regulariter permittitur, cui uiuo communicatur q.186.nume.2 87
Commune uel communitas, populus & uniuerſitas an ſint paria in materia pœnali q.188.nu.1 87
Conceſſio quando dicatur temporalis uel perpetua & legitima q.52.nu.1 33
Conceſſio ad uitam quod ſit perpetua nō ſimpliciter, ſed ſecundum quid ibid.nume.3
Conceſſio generalis, uel obligatio, uel iuramentum an includant uerſimilia non cogitata q.125.nu.2 62
Conceſſio ad uitam quod dicatur perpetua q.143.nu.2 69
Conceſſio aliquo uel prohibito, omnia cēſentur Conceſſa, uel prohibita per quæ peruenire poteſt ad aliud quæſt.163.nume.4.fol.81.quæſt.175.nume.1.fol.84.quæſt.185.nume.6.fol.86.q.201.nume.1. 92
Conceſſio ſimpliciter facta omne id dicitur includere quod illam perficit q.216.nu.1 95
Conceſſum in uno quod in alio intelligitur eſſe prohibitum q.218.nu.2 99
Conditio indebiti ſoluti quo caſu competat q.54.nu.3 33
Conditio q̃ ſaluum ſit ius alterius ſemper in iuramento ſubintelligenda q.191.nume.2 88
Conditio poſſidentis in pari cauſa eſt melior q.240.nu.2 104
Conducens operas alicuius uti conſuetas non præſumitur gratis poſtea conduxiſſe q.218.nu.3 96
Confeſſio de ſoluto & ſoluere quod longe diuerſa ſint q.53.nu.2.fol.33.& q.54.nu.1
Confeſſio de ſoluto, quod contineat ueritatem rei geſtæ q.53.nu.3 33
In confeſſum quod nullæ ſint partes in cognoſcendo q.157.nu.6 79
Confeſſio per errorem facti facta reuocari poteſt etiam non dum finito negotio, & quando negotium dicatur quæ.98.nume.6 51
Confeſſio ſi quando erronea ſit, uel à facto alieno dependens, uel probabili & iuſto errore cauſata conficienti non præiudicat q.118.nu.2 63
Confeſſio emiſſa à præſente preſenti ad liberandum etiam ſine cauſa, pacti uim habere cenſetur ibi.nu.3
Confeſſio ſpontanea quod inducat notorium Iuris & alias irretractabilis exiſtat q.198.nu.3 91
Confeſſio uel quęcunque probatio facta coram iudice ſeculari per eccleſiaſticam perſonam an ſibi præiudicet q.235.nume.1 102
Confeſſio facta abſente parte non præiudicat q.268.nu.1 113
Confirmatiu actus eſt ſuperioris, & electio actus eſt inferioris quęſt.61.nume.4 34
Confiſcatio quæ non propriè dicatur, & cuius ſit effectus q.137.nu.2 67
Coniunctus agit pro coniuncto q.287.nu 4 120
Conſentire facienti, & facere an idem ſit q.1.nu.8 2
Conſanguineus pauper debet potius a conſanguineo ſubleuari quam

ab extraneo q. 33.nu.3.
Conſcientiam, uel ſcrupulum concernentia ſen per ſuae ſonium modo & conſilio regulanda q.92.nu.1. 47
Conſtitutio epiſcopi, quod per unum teſte de ueritate, tres de fama, quatuor q; ſingulares, uel per confeſſionem extraiudicialem factam coram quocunque preſbytero conuincatur quis de uſura an ualeat q.t 7.nu.1. 14
Conſtituti in dignitatibus & perſonatibus quos & in quibus dicantur habere ſucceſſores q.20 nu.4. 18
Conſtitutio quæ loquitur de aliquo ordine mendicantium an porrigatur ad alium ordinem q.25. nu.4. 23
Conſtitutio ſynodalis an poſſit impedire appellationem ad papam q. 93. num 7. fol. 48
Conſtitutiones eccleſiaſticæ ſtatum clericalem concernentes ſunt ſecundum patriæ morem, & beneficiorum qualitatem conſiderandæ q 99.nu.2. 51
Conſtitutio declaratoria quare retro aſpicere dicatur q.112.nu.3. 58
Conſtitutio excibitans a iure non eſt ex tendenda q 161.nu.4. 81
Conſtitutio domicilij quid præſupponat q.253.nu.2 108
Conſtitutionis & legis natura eſt, ut reſpiciat futura q.275.nu.4. 115
Conſuetudo non poteſt introduci ubi deficit ius q.17.nu.5. 15
Conſuetudines & ſtatuta quo ad effectum paria ſunt ibid.nu.6.
Conſuetudo rationabilis ſi quæ ſit, quod arbitrio iudicis relinquatur cum certa regula dari non poſſit ibid.num.36.
Conſuetudo an tollatur per conſtitutionem ſuperuenientem non facientem de illa mentionem quæſtio. 52. numero.2. fol. 33
Conſuetudo quid in eligendis ſepulturis operatur q.91.nu.1. 47
Conſuetudo diuerſimode diffinitur ibid. num.2.
Conſuetudo non diuiditur in bonam, & malam, quia mala non poteſt prædicari de conſuetudine: nam non dicitur conſuetudo mala ibid.nu.4. 47
Conſuetudo inter religioſos, quod quis ſine iuris ordine pro leuibus cauſis ab eorum negotiis amoueantur aut in eorum officia reprobe ntur an ſit ualida q. 105 nu.2. 54
Conſuetudine dictante, quod eccleſia religioni ſubiecta rogatur per clericum ſecularem cum epiſcopi licentia Abbatis, & capituli conſenſu intercedente, & an eccleſia uacante poſſint Abbas, & religioſi unum monachorum in illius rectorem ſine epiſcopi licentia conſtituere q.136. num.1. 66
Conſuetudo an poſſit impedire permutationem beneficiorum, quæſtio.62.nu. 3. fol. 36
Conſuetudo quid in ſubiectionibus imponendis operetur quæſtio.132.numero 7. fol. 73
Conſuetudo operatur in multis iuris articulis, ut etiam circa negatiuam inducatur conſuetudo ibid.nu.8.
Conſuetudo per quam infertur grauamen eccleſiis, quod minus attendi debeat q. 155.nu.2. 78
Conſuetudo per quam excitantur laici ad deuotionem eccleſiarum, & diuini cultus quod ſui natura fauorabilis ſit ibidem num.3.
Conſuetudinem antiquam eccleſiæ non tollit iure conſonum eſt quæſtio.206.num.2. fol. 93
Conſulere cuilibet permittitur ſecundum conſcientiam a iuribus informatam queſt. 197.nu.1. 90
Conteſtatio litis impeditur per rē iudicatam tranſactionem & iuſiurandum q.166 nu.2. 82
Conteſtatio litis minus legitime facta an ſententiam ſubſequentem reddat nullam q.171.nu.1. 83
Continuatio actus facit, ut plures actus cēſeantur unus, & idem actus quæſt.7.nu.4. fol. 7
Cōtinuatio actus legit tempore diffinitio uidetur de intrinſeca ratione conſuetudinis q.91.nu.5. 47
Contemptis & ſpretis his, qui ad creationē ſindici uocandi erant, an in ſindicatu dicta ſint ualida q.288.nu.2. 120
Contractus & delictum ſi quando pari procedatur, ut ad effectum quis forum ſortiatur in loco contractus uel delicti q.13. nu.5. 13
Contractus uenditionis iuramento firmatus factus a minore xxv.an. cui per iud. interdicta eſt bonorum adminiſtratio an ualeat q 31.nu.1. 36
Contractus initus inter uirum & uxorem de ſeruando continentiam an ualeat & ſi uir cum licentia uxoris manu notorij firmata religionem intrauerit poterit nihilominus cū uxore redire q.37.nu.1. 30
Contractus cui dolus dat cauſam, an & quo reſpectu teneat q.89.nu. 1. 46
Contractus ſuper una camera, quā emit a capitulo qualiter ſit celebrandus q.131. nu.9. 57
Contractus poſſunt diuerſis modis, & ſignis & loquelis iniri q.149.nu.1. 73
Contractus regulari ſecundum locū in quo celebrantur q 201 nu.7. 92
Contractus emphyteoticus an comprehēdatur appellatione alienationis q.210. nu.2. 94
Contractus qui fiunt ad uitam ad longum tempus breui dicuntur, & an quaſi perpetuo q.295.nu.1. 123
Contrarietas in teſtibus quid operetur q1 164.nu.2. 81
Contumacia quando dicatur ſufficiens, ut non impediat proceſſum q.171. nu.2. 83
Contumax eſſe uidetur, qui appellatione non proſequitur q.172.nu.1. 84
Contumacia uel negligentia in uno actu commiſſa, an in ſequentibus præiudicet q.147.nu 5. 73
Conuentus & Abbatiſſa an poſſint capellanū per patronum præſentatum recuſare q.95.nu.3. 49
Corrigere ſe ipſum ſecurius eſt, quam ab alio ſe corrigi expectare q. 98. nu.3. 50
Creditor amittens pignus an teneatur ad reſtitutionem, & an nihilominus exigere debitum q 153.nu.3. 76
Creditor propter moram petendi non debet a iure ſuo cadere q 209. nu. 2. 94
Creditore damnato, & per cōſequens eius bonis confiſcatis an illius debitores iurati cogi poſſint per iudicē debita fiſco ſoluere q.239.nu.2. 103
Crimen quod per ſolam conſtat confeſſionem, & de quo aliter non agebatur an nihilominus puniatur q.23.nu.7. 22
Crimen an ſit per inſtrumentum probabile. q.255.nu.3. 110
Crimen irregularitatis, quod ex contemptu clauium grauiſſimū eſt q. 220. nu.5. fol. 97
Crimen cōtinuās ſi pœnitet præſumitur ficte pœnituiſſe & ſimulate conuerſum fuiſſe, nam ſicut præſens informat præteritum ſic præteritum informat præſens q.7.nu.3. 7
Crimen adulterij non notorij non priuat ipſo iure mulier em iuribus, quæ habet cum marito, niſi demum lata ſententia ſuper crimini q.176.nu.1. 84
Criſma & baptiſmus non inducunt beneficium curatum q.80.nu.3. 42

D

DEbitor aliquid creditori relinquens non uidetur uoluiſſe compenſare q. 3.nu.10. 4
Debitor duorum ſucceſſiue an poſſit poſteriorem in ſolutione priori præferre, uel an prior creditor poſſit impedire primam ſolutionem fieri poſteriori, q.45. nu.1. 32
Debitor conuentus in iudicio pro minori ſumma, ſi confiteatur de maiori an ſibi præiudicet q.128.nu.1. 63
Debitor pignoratitius oblatione debiti liberati pignus, & illud actione pignoratitia repetit q.236.nu.1. 98
Debitore abſente nō quæritur pacti exceptio: & quod confeſſio facta parte abſente non præiudicat q.268.nu.1. 113
Debitor cōuentus ſi creditorem opponat eſſe uſurarium probare debet de inſtrumēto, & effectu uſuræ quæſtio 286. nu.1. fol. 119
Debitor habens exceptionem uſurariam contra creditorem, poteſt eam per uiam actionis proponere ibi 1. nu. 2.
Debitor qui iurauit non contrauenire inſtrumento, non debet audiri contrauenians niſi prius abſoluatur a iuramento q.300.nu.2. 126
Debitum uniuerſitatis, an & quando non ſit ſingulorum quæſtio. 229. numero 1. fol. 98
Decanus ruralis prior uel præpoſitus q. 86.nu.1. 44
Decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus nemo debet queſt. 13 num. 1. fol. 64
Decima eſt onus reale, & tributis comparatur in cauſa ſolutionis queſt.81. nu. 2. fol. 43
Decimæ petuntur conditione ex lege ſeu canone ibid.nu. 3.
Decimarum præteritarum fructus an ponantur uenire, & de eis cognoſcitur, cauſa ſpiritualis uel temporalis queſt. 145. num. 2. fol. 105
Decimæ qua actione & coram quo iudice petantur ibid. nu. 3.
Declaratio legis in pœnalibus an ſemper a iudice exquiratur q. 16.nu.3. 13
Decretum iudicis quatenus iuſte interpoſitum excuſat, & non alias q.152.num.6 fol. 76
Decretalis ſuper cathedrā de ſepul. quō caſu procedat, & qualiter ſit interpretanda q.154.nu.4. 77
Decreto iudicis an ſtetur, ubi non conſtat de proceſſu q.170.nu.1. 83

Decretum iudicis an excuſet ab opere, q. 251.nu.3 107

Deſectus euidens purgatur per contrariũ euidens, q.71.nu.2 39

Defenſor cauſa alienę an, & quo caſu non repellatur à iudicio, vel reprobetur, q. 261.nu.1. 111

Delegans in materia uiſitationis in quo differat ab ordinario, q.145.nu.5 70

Delegatus an poſſit in ſuis executionibus inuocare brachium ſeculare nulla in mandato facta mentione, q.143.nu.1 81

Delegatus ad cauſam appellationis, & qui pronunciauit iuſtam appellationem an poterit de principali cognoſcere, q. 192. num.1 88

Delictum & contractus ſi quando pari procedatur ut ad effectum ut quis ſortiatur forum in loco contractus vel delicti, q. 11.num.5 3

Delicta vniuerſitatis qualiter & in quibus puniantur, q.15.nu.3. 13

Delictum grauius dicitur offendere patrem ſpiritualem, quam carnalem, q.35. num.4. 29

Delictum patris an noceat filiis & quidẽ contra, q.121.nu.1 61

Delinquens in unam legem debet illius legis diſpoſitione puniri non alterius, q. 271.nu.1 113

Denunciatio ſeu publicatio an ſit de ſubſtantia legis condendæ vel conditæ, q 211.nu.4 94.

Deſtitutio, & inſtitutio quod ſpectat ad Epiſcopum, q.34.nu.3 28

Dicere quod homines regnantur conſtellationibus, & naturis cœleſtium corporum reprobum eſt, & damnabile, q. 252. nu.2 107

Dicere Paradiſum non eſſe, nec in ſeruum hæreticum eſt. ibid.nu.3

Dictio quomodocunque quod ſit continuatiua præcedentium, q.161.nu.5 81

Dictio trans diuerſimodè conſiderari poteſt, q.178.nu.3 85

Dies proprie dicitur cum ſol lucet ſuper terram q 44.nu.2 31

Difficultas præſtionis an excuſet quem vel liberet promittentem ſeu contrahentem, q.122.nu.1 61

Dignitas perſonatus & officium pro eodem in iure accipiuntur, q.25.nu.3 22

Dignitas non venit appellatione beneficii curati, q.80.nu.1 42

Dignitate alicuius finita vel ablata remanere is dicitur in eo ſtatu & collegio cuius erat, q 19.nu.1.& 3 16

Dilatio noua an ſit danda aduocato abſenti vti ex iuſta cauſa ſuperſedendi in cauſa q.114.nu 1 59

Dilatio ad probandum ſemper tenet ſi pars aduerſa non ſ neiat, quæſt. 289.nume.1 120

Dilatio nõ debet aſſignari ad plures actus diuerſos. ibid.nu.3

Dimittere aliud eſt, & aliud eſt reſtituere q.22.num.4 fol.20.& q.18 nu.4 16

Diœceſanus an & quando poſſit viſitare hoſpitalia infirmorum ſuæ diœceſis habentia oratoria, altaria, & campanile, q.111.nu.1 56

Diſpenſandi poteſtas Epiſcopali ſede vacante an ad capitulum tranſeat & quid poſſit capitulum ſede vacante, quæſt.40 num.1 31

Diſpenſatio initiatur gratia. ibid.nu.2

Diſpenſatio alicui facta aſcendendi ad aliquod officium an mortuo diſpenſatore ante diſpenſationis effectum nihilominus ſit efficax, q.78.nu.1 41

Diſpenſationum materia ſtrictè eſt interpretanda, q.168.nu.2 83

Diſpenſatio contra iuris diſpoſitionem quod aliter non ſubſiſtat, quodque aliàs etiam ſtrictam interpretationem recipiat q.206.nu.3 93

Diſpenſationis natura eſt ut recipiat præterita, q.275.nu.5 115

Diſpenſationes tranſactiones & ſimilia q̃ iudicii indaginem non requirunt omni tempore poſſunt expediri, quęſt.11.nume.3.& 6 8

Diſpoſitio.c.ſuper Specula.ne cle. uel mona. an procedat in plebania collegiata non habente ſub ſe capellas, quæſt.86 num.3 45

Diſpoſitio.c. vnic.de reſcrip.li.6. in materia permutationum beneficiorum quid operetur, q.118.nu.1 58

Diſpoſitio c.1.de conſuet.lib.6. quo caſu procedat, q.120.nu.1 60

Diſpoſitio c.4. de relig.domi.in clemen. de quibus locis intelligitur q.130. num. 2 63

Diſpoſitio legis falcidiæ non procedit vbi teſtatur legauit creditori ſuo ut liberationem conſequatur, quæſt. 250. num. 2 106

Diuerſitas iudiciorum quare permittatur introduci etiam ſuper eodem actu, q.98. num.5 52

Diuinatio quæcunque illicita eſt prohibita, q.284.nu.3 118

Dolus futurus ſi quando pacto remitti poſſit, q.125.nu.5 62

Dolus dans cauſam contractui quod ſit nullus, q.164.nu.4 82

Dolus quod committatur re ipſa, q.285. num.3 119

Domicilii conſtitutio quid præſupponat, q.253.nu.1 108

Domicilium ad hoc ut incola dicatur parochialis: debet eſſe reale, quæſt. 254. num.5 109

Dominium rerum prælati mortui & canonici alicuius Eccleſiæ apud quem eſſe dicatur, q 15.nu.5 13

Dominus temporalis iuriſdictionem habens in cauſis vſurarum an poſſit inter ſuos ſubditos legem ſtatuere vel conditionem inducere, q 96.nu.1 49

Dominium rerum quo iure & quibus modis quæratur, q.131.nu.7 64

Dominium rei legatæ tranſit directa uia in legatarium etiam ignorantem, q. 9. nume.2 8

Donatio inter uiuos facta ab excommunicato an ualeat, quæſt. 74. numero.1 40

Donans liberaliter uſuras, an liberat uſurarium à reſtitutione, quæſt. 184. nume.1 86

Donatione facta eccleſiæ ſub forma, quòd non poſſit vendi, nec alienari, an ſi contra fiat detur donatori actio reuocatoria, q.189.nu.1 87

Donatio poteſt eſſe inofficioſa re & conſilio, & re tantum, q.285. nu.4 119

Duplicem habens poteſtatem in procedendo unam eligens, aliam non uidetur includere uel excludere, q. 130. nume.3. 64

E

ECcipiendi ius non habens agendi ius habere non poteſt, quæſt. 23. numero 2 21

Eccleſia parochialis an ſibi debeat imputare in portionem canonicam id quod minus debita portione relictum eſt ſibi à defuncto alibi ſepulto quam in Eccleſia parochiali, quæſt. 3. numero 1

Eccleſia æquiparatur patri, matri, & filio, & quare Eccleſia æquiparatur patronus, ibid.nu 2 43

Eccleſia eſt tamquam vaor indotata & egens admittenda eſt ad quandam portionem bonorum hæreditariorum vna cum liberis & hoc in compenſationem onerum quæ ſuſtinuit. ibid.nu.3

Eccleſia parochialis cui nihil relictum fuit à ſepulto in dicta Eccleſia ſed aliis, poteſt tamen exigere aliquam portionem de bonis defuncti. ibidem numero 4

Eccleſia parochialis poteſt habere quartam de bonis alibi quam ei relictis. ibid. nume 6

Eccleſia parochialis quo ad prædicatores, & fratres minores in materia legatorum vtitur iure communi, quæſt. 6. numero 4 7

Eccleſia deſtructa an amittat priuilegia quæ competebat ante deſtructionem, q. 15.nu.6 13

Eccleſiam, curam animarum, vel prioratum habenti non permittitur pluribus talibus Eccleſię præeſſe, q. 35. nume 3 29

Eccleſia an poſſit conuenire emptorem prædii pro decimis præteritis decurſis & non ſolutis, q.81.nu.1 43

Eccleſia pauperrima, & quę ob nimiam paupertatem non poteſt habere rectorem an poterit aliis Eccleſiis vniri, q. 111.num.7 57

Eccleſia mater ſancta quod determinauerit, de neceſſitate tenendum eſt, quæ errare non poteſt, q.131.nu.5 64

Eccleſia Romana leges Imperiales approbauit. ibid.nu.6

Eccleſiæ ſtatus antiquus, ſiue regularis ſit, ſiue ſecularis non eſt per inferiorem ab Epiſcopo conuertendus, q. 136 nume.4 66

Eccleſię omnes tam exemptæ quam non exemptæ tenentur legatis, & nunciis ſedis Apoſtolicæ contribuere, quæſt. 138 num.3 67

Eccleſiaſtica ſepultura an veniat nomina Diuinorum officiorum, q.186.nu.3 87

Eccleſiæ & monaſterii appellatione quid comprehendatur, q.201.nu.5 92

Eccleſiæ oẽs Epiſcopatus quod teneantur ad caritatiuum ſubſidiũ, q 214. nu.2 97

Eccleſia parochialis, vel ꝓprius ſacerdos quomodo dicantur, q.254.nu.2 108

Eccleſiaſticorum facultatibus amotis poteſt eorum numerus augeri, q.263.nume.1 112

Eccleſiarum, Monaſteriorum, & prioratuum nomine an comprehendatur hoſpitale, q.280.nu.1 117

Eccleſia læſa coram quo iudice reſtitutionem petere debent, precipuè ſi à perſona ſeculari & in temporalibus lędatur, q.285.nu.1 118

Effectus ſet potius, quam verba inſpicide

beret attendi q.244.nu.2. 104

Electio actus eſt interioria, & confirmatio actus ſuperioris q.61.nu.4. 35

Electio vel præſentatio pupillorum per tutricem Patrono non contradicente facta an teneat quæſtio. 102. numero. 2. 52

Emolumentum cui competit ad illum et pertinet onus.q.209.nu.2. 94

Emphyteoſis conceſſa in tertium hæredé maſculum finienda, an ſecundo vel tertio hærede deficiente, ſuccedet filia, vel ſi reuertetur ad concedentem, q. 77.nume.1. 41

Emphyteoſis an poſſit ſine prælati conſenſu concedi, cum talis conceſſio ſit ſpecies alienationis q.179.nu.1. 85

Emphyteota an domino inuito poſſit ſuo iuri renunciare q.228.nu.2. 98

Epiſcopus & Capitulum unum corpus cõſtituunt, cuius caput eſt Epiſcopus tanq̃ corporis uigor.q.1.nu.5. 2

Epiſcopus extra ſuam diœceſim non ſedet pro tribunali, nec coertione utitur aut pœnali impoſitione q.2.nu.3. 3

Epiſcopus an poſſit diſpenſare ut monachus qui renunciat capellæ redeat ad primum Monaſterium q.5 no.4. 6

Epiſcopus quo iure vel reſpectu quartas de bonis Eccleſiæ relictis percipere poſſit q.6.nu.1. 7

Epiſcopus an petat quartam quartæ, quã eccleſia ſibi ſubiecta accipit ab illo a quo ipſe epiſcopus nil accipere potuiſſet ibi. nume.3.

Epiſcopus diſpenſare poteſt ubicunque, nõ prohibetur.q.17.nu.9. 15

Eps ab eccleſia ſua ſolutus, an retineat priuilegia ſua q.19 nu.5 17

Epiſcopus cum ſuo Capitulo poteſt ſine alterius auctoritate alienare q.34.numer. 6. 29

Epiſcopus dicitur eſſe in eccleſia & eccleſia in epiſcopo q 68.nu.2 38

Epiſcopus propriè non dicitur, niſi re & nomine epiſcopus ſit q.72.nu.3 40

Epiſcopus an de relictis Eccleſiæ vel hoſpitalis alterius diœceſis debeat habere quartam.q.101.nu.1 52

Epiſcopus cui commiſſa eſt administratio rerum reſtitutioni ſubiacentium an debita inquiſitione facta poterit non uocatis hæredibus vel poſſeſſionibus ad reſtitutionem procedere q.106.nu.1 54

Epiſcopus aliquam eccleſiam a ſe generaliter eximens an conſequenter uiſitationem, ſeu correctionem abdicare dicatur q.3.nu.4 57

Epiſcopus non obſtante exemptione põt uiſitare, procurationem recipere, & quartam legatorum & mortuariorum ibidé. nume.5.

Epiſcopus an poſſit unire eccleſias ibidé. num.8

Epiſcopus an de bonis pro anima relictis quartam detrahat q.150.nu.1 74

Epiſcopus obligatur ex dolo ſui Vicarii, q.153.nu.4 76

Epiſcopus quod poſſit procedere contra non reſidentem ubicunque ſit q.182.nume.4. 85

Epiſcopi & legati quod non poſſint tam per ſe, quam per alios in quolibet loco prouinciæ pro tribunali ſedere q.185.num. 4. 86

Epiſcopus, an poſſit ordinare ſuos familiares ſine literis ſuorum ſuperiorum quæſ. 188.nu.4 87

Epiſcopus an poſſit ſe exonerare ab imperio quod habet in ſuum ſubditum q. 191. nu.5. 88

Epiſcopus an poſſit diſpenſare, ut quis ſit canonicus & prælatus in eadem Eccleſia q 206.nu.1 93

Epiſcopus poſſe diſpenſare quòd quis habeat in eadem eccleſia unicum perſonatum cum canonicatu & præbenda: qualiter intelligatur q.205.no.2 93

Epiſcopus iurans non alienare ſine licentia, an non obſtante iuramento poterit alienare conſanguineo cum melioratione & c q.210.nu.1. 94

Epiſcopus an poſſit res unius Eccleſiæ dare alteri q.224.nu.1 97

Epiſcopus quod intelligatur eſſe adminiſtrator in cunctis ibid.nu.4.

Epiſcopus ſine capitulo, aut capitulum ſine Epiſcopo, an poſſint procedere ad prouiſionem uel collationem beneficiorum q.232.nu.1 110

Epiſcopus an ſine conſenſu capituli poſſit aliqua loca in perpetuum eximere q.247. nu.1 105

Epiſcopi multis caſibus cum illegitimis diſpenſant, licet legem de hoc, uel ſtatutum condere nequeãt q.275.num.3. 115

Epiſcopo legata an debeant diuidi cũ ſua Eccleſia uel capitulo. & ſi ſic quo iure q. 269 nu.3 114

Error probabilis ubique excuſatur q.74. nu.4 41

Error communis ſi quando excuſet quo ad permutationes beneficiorum & aliàs ius faciat q.112.nu.2. & in quibus caſibus procedat nu.5 58

Error & conſenſus ſunt multum contraria q.164.nu 2 82

Error in petitione uel probationibus, an reddat ſententiã nullam q. 104. nu.192

Exceptio rei iudicatæ poteſt in uim peremptoriæ, & dilatoriæ opponi q.133. nu.3 65

Exceptio rei finitæ quæ dicatur q.166.nu. 1.fo.82.& q.183.nu.2 85

Exceptio excommunicationis oppoſita an præſtet impedimentum impetrationibus uel conceſſionibus, ſeu admiſſionibus, uel ſaltem differat.q.193.nu.1 89

Exceptio rei iudicatæ poteſt in uim dilatoriæ contra reſcriptum opponi q. 222. nu.1 97

Exceptiones dilatoriæ à principio proponenda & de illis diſcutiendum cum impediat curiæ q.230.nu.6 99

Exceptio cedendarum an & quando obſtare debeat uxori agẽti pro dote uiro mortuo q.241.nu.1 104

Exceptio de non procuratore cum ſit dilatoria proponenda eſt ante litem conteſtatam q.270.nu.2 113

Exceſſus appellatione, quid comprehendatur in materia delicti q.174. nu.3 84

Excluſus ab hæreditate ex uno capite, an & quando re integra poſſit ex alio capite admitti q.26.nu.2 23

Excommunicati an ſit ad Monachatum habilis q.5.nu.5 6

Excommunicare qui non poteſt neque abſoluere poteſt & quando locum habeat q.14.nu.6 12

Excommunicatio ob clerici percuſſionem non ſufficit læſo ſatisfacere uel ab Eccleſia abſolui, ſed tenetur eiſde pænitere q. 22.nu.7 21

Excommunicatus an poſſit teſtari uel donare inter uiuos q.74.nu.1. 40

Excommunicatus Notarius an poſſit ſcribere teſtamentum ibid.nu.3 41

Excommunicatio iuſta uel iniuſta non minus ligat quo ad eccleſiam militantem ibid.nu.2

Excommunicatio lata in ſubditum, an eo deſinente eſſe ſubditum nihilominus perduret q.97.nu.5 50

Excommunicatus ſuam uel ſuorum iniuriam proſequi uolens, an admittatur ad accuſandum, agendum, uel denunciandũ q.116.nu.1 59

Excommunicatus an poſſit excommunicare q.137.nu.4 67

Excommunicatio an poſſit habere locum contra auferentem libros, quos habent frater minor inquiſitor ad uſum occaſione dicti officii auferrendus ei propter eius delictum ibid.nu.1 66

Excommunicatus & irregularis effectus cum poſt excommunicationem celebrauerit, ſi cõmuniter reputaretur integri ſtatus quòd ualeant, & ſubſiſtant quæcunq; geſſerit ibid.nu.3 67

Excommunicatio minor quod non repellat ab electione q.147.nu.4 73

Excommunicatum ſciens, ſed occultum an cum eo participare teneatur q.267.nu 2 113

Excommunicatio lata per ordinarium in citatum tempore feriato propter meſſes non comparentem, ſeu non citatũ an ualeat uel ipſo iure ſit nulla q.2.nu.1 3

Excommunicatio & abſolutio pari paſſu ambulant quia qui poteſt unum, poteſt etiam aliud ibid.nu.4

Excommunicatio debet fieri cum cauſa cognitione ibid nu.9 9

Excommunicatus iniuſte donec fuerit abſolutus an debeat uitari ut iuſti excommunicatos. ibid.nu.14

Executor teſtamenti, qñ dicatur merus & regularis q.56.nu.2 34

Executoribus pluribus ſimpliciter conſtitutis an minor pars maiore nolente, uel impedita, uel diſcordante poterit exequi q.67.nu.1 38

Executor uel ſubexecutor à papa conſtitutus, an debeat eſſe in dignitate conſtitutus q.115.nu.2 59

Executor, tutor, uel prælatus an omnia per eos acta teneantur teſtibus probare q. 119.nu.5 60

Executorum uno abſente, uel impedito, uel nolente an fieri cogatur per alterum executio q.230.nu.. 99

Executoris citatio cuius ſit effectus res de modo procedendi q.244.nu.6 104

Executores literarũ beneficialium quando dari dicantur q.290.nu.4 120

Executio an conſtitutione ſuperuenienre prohibitiua: cenſeatur interrupta q. 293.nu.2. 123

Executor literæ gratioſæ an mortis concedentis deſiſtat à proceſſu cœpto, uel ſi perſeuerauerit q.297.nu.1 124

Executor commodũ ſuæ executionis prætendens, an poſſit ut ſuſpectus repelli q. 138.nu.6 67

Exemptus an poſſit ſuo priuilegio renunciare per regulam quòd res de facili redit ad naturam ſuam q.14.no.5 12

Exemptus delinquens, uel contrahens ſubeſt ordinario loci, ubi delinquit quæſt. 19.num.6. 17

Exempti non minus, quàm non exempti

apoſtolicæ

apoſtolicæ ſedi aſtricti ſunt q. 138. nume. 1. 67
Expectatiuæ per Papam duobus ſucceſſiue & in eodem loco collata: ſi ſecundus impetrans primum præuenit in acceptatione an obtinebit q 69. nu. 1. 39
Expenſe in ſententia non expreſſe, an & quo iure petantur q. 119. nu. 1. 67
Expreſſio tacita, vel præſumpta quod minus conſiderabilis ſit, ſi expreſſa fieri debeat q. 233. nu. 4. 101
Extranei vel peregrini tranſeuntes per ciuitatem interdictam an prohibeantur à diuinis: & quid de fratribus minoribus in eorum conuentibus q. 92. nu. 2. 47
Euidentia rei, & ſententia dicuntur æquipollere q. 31. nu. 5. 26

F

FAcere, & conſentire facienti an differant, & an idem ſit dicere illi & illi cum illo: an illi & illi q. 1. nu. 8. 2
Factum à maiori parte præualet & attendi debet ut in pluribus. ibid. nume. 4
Factum quod dicatur legitimum ſi in eo ſuperioris auctoritas interueniat. q. 143 num. 3. 69
Fama an probet quem uſurarium q. 64. nume. 2. 37
Fama & communis opinio à quibus ortum habuerint attenditur. q. 137. nu. 5. 67
Fauor non debet alicui in odium retorqueri. q. 209. nu. 5 94
Feriati dies ad quid potiſſimum inducti intelligantur. q. 244. nu. 5. 104
Filia quæ de bonis uſura extortis dotata an parte mortuo auus ad bona ſi reſtitutionem non ſufficiant, teneatur de indotem ſibi datis ſatisfactionem perficere. q. 83. nu. 1. 36
Filia minor 25. annis renuntians bonis paternis & maternis cum iuramento an obligata dicatur ad obſeruantiam. q. 199. nu. 1. 91
Filii exiſtentia qui non poteſt ſuccedere an defectum fideicommiſſi eo decedente ſine filiis inducat. q. 56. nu. 4. 33
Filii fratrum an & quo reſpectu poſſint dici nepotes. q. 39. nu. 2. 31
Filii vel filiæ, ad hoc ut ſuccedant in iure patronatus an ſit neceſſe quod hæredes inſtituantur. q. 225. nu. 1 97
Filii naturales & ſpurii qui, & quare dicantur. q. 276. nu. 2. 115
Filioſa, ſtipulante in tempus quo fuit ſui iuris inſpiciendum eſt tempus in quo, non tempus ad quod. q. 20. nu. 7. 18
Filius acquirit patri. q. 4. nume. 4. fol. 5. & qualiter procedat.
Filius an poſſit priuari ſua legitima à patre ingrediente monaſterium q. 35. nume. 2. 29
Filius ſpurius ex ſubſtitutione pupillari facta à patre an admittatur ad bona hæredis cui eſt ſubſtitutus. q. 57. nu. 3. 34
Filius an debeat puniri pro patre. q. 121. num 2. 61
Filius per factum ſuum non poteſt alterare obligationem qua patri tot legibus aſtringitur, q. 191. nu. 3. 88
Fœmina non poteſt adoptare. q. 274. nu me. 2 115
Fornicatio ſimplex coram quo iudice ueniat accuſanda, & per quem punienda. q. 167. nu. 3 82
Fornicatio, Adulterium, inceſtus, ſtuprū, & ſimilia nomina. quod ſint adinuenta ſubtilitate iuris. ibid. nu. 4
Fornicationis crimen inductum de iure canonico. ibid. nu. 5
Forum ſortitur quis in loco delicti, q. 33. num. 4. 28
Forus quid ſit: & quid iudicium competens. q. 97. nu. 1. 50
Forum ſortitur quis ratione contractus, & aliquando ratione rei deſtinatæ, q. 244. nu. 4. 104
Fratrum appellatione an ſemper poſſint comprehendi ſingulares fratres. q. 4. nume. 5. 5
Termini iſti fratrum, fratres, fratribus &c. qualiter in prolatione ſunt intelligendi. ibid. num. 6
Fratres prædicatores an & qualiter dicantur mendicantes, & quæ relicta ſint eis interdicta, q. 12. nu. 1. 10
Fratres prædicatores tenentur Eccleſię parochiali dare quartam de ſibi relictis ibid nu. 2.
Fratres minorum an ſint capaces ſucceſſionum. ibid. nu. 3
Frater mendicans an ſit capax annui legati ſibi ſingulariter ad uitam facti. ibid. num. 7.
Frater prædicator conſtitutus pœnitentiarius alicuius uniuerſitatis & cui relictum eſt aliquid ſub nomine pœnitentiarii, ſi interim ad Epiſcopatum vocetur & relictum apprehendat cui dicatur acquirere, q. 20. nu. 1. 18
Frater minor ordinis ſancti Franciſci an ſi iuris ſolennitate adhibita ad profeſſionem ordinis ſancti Benedicti tranſeat, efficitur capax ſucceſſionis bonorum maternorum hæreditaria ſibi tempore quo erat ordinis ſancti Franciſci delatæ, q. 26. nu. 1. 23
Fratres prædicatores quibus relicta eſt in teſtamento domus, & alteri uſumfructum, an mortuo uſufructuario remaneant dicti fratres proprietarii, & ſi ſic an teneant ſoluere quartam Eccleſiæ parochiali, q. 43. nu. 1. 31
Fratres continentes tertii ordinis ſancti Franciſci quod non ſubſint Epiſcopo loci, licet in aliquibus ſint priuilegiati à nexationibus ſecularibus, q. 150. nume ro 2 74
Fratrum continentium tertii ordinis ſtatus, quod dicatur modus uiuendi et ſi regula uel religio. ibid. nu. 3
Fratres prædicatores uel minores an de relictis & oblationibus à propinquis & conſanguineis intoitu ſuffragiorum pro animabus factis teneantur ſacerdotibus parochialibus quartam tribuere, q. 154. num. 3 77
Frater minor cum licentia tranſiens ad ordinem non mendicantium: an poſſit ad beneficium curatum promoueri, quæſt. 191. nu. 1. 85
Fratres prædicatores an poſſint habere proprium in communi, q. 265. nu. 1. 112
Frater minor an poſſit eſſe executor, ſtante conſtitutione quod non: ſi teſtator ante factam dictam conſtitutionem illi cōmiſerit, q. 293. nu. 1. 13
Fructus decimarum præteritarum an poſſit uendi, & de eis oriatur cauſa ſpiritualis uel temporalis, q. 145. nu. 2. 105
Funeralia bona dicuntur ea quæcunque occaſione funerum ad Eccleſiam perueniunt, q. 6. nu. 2.
Futurus dolus ſi quando pacto remitti poſſit, q. 125. nu. 5. 61

G

GAbellæ uel prodiga quibus caſibus poſſint à perſonis Eccleſiaſticis exigi, q. 207. nu. 1. 93
Generi per ſpeciem, & ſpeciei per genus, in materia ultimarum uoluntatum, & priuilegiorum quando derogetur, q. 47. no. 3. fol. 32. & q. 69. nu. 2. 39
Generaliter loquens omnia particularia directè comprehendere dicitur. Nam tantum eſt genus quòad omnia, quantum ſpecies quo ad ſingula, q. 85. nume ro 3. 44
Generalis obligatio, promiſſio, conceſſio, vel iuramentum an includat uerisimilia non cogitata, q. 125. nu. 2. 62
Generalem ceſſionem recipiens an illius vigore poterit agere, q. 84. nu. 1. 43
Gratuita remiſſio an comprehendatur ſub nomine compromiſſionis, quæſt. 177. nume. 2. 84

H

HAbitus quem quis defert denotat cōditionem ſuam, q. 13. nume. 3. fol. 11. & q. 32. nu. 10. 27
Hæres extraneus qui non fecit inuentarium ſecundum iuris formam, an in foro conſcientiæ teneatur ad uſuras extortas à teſtatore ultra uires hæreditatis, q. 31. nu. 1. 19
Hæreditas debita illi qui ante illius aditionem intrauit religionem fratrum minorum incapacem, deferenda eſt ab inteſtato. & quid ſi is cui debebatur factus eſt aliquo modo capax, quæſt. 27. nume ro 1. 24
Hæres ex teſtamento debet eſſe capax tempore confectionis teſtamenti, & tempore mortis, & tempore aditionis ibi. nu. 3.
Hæredis nomen ſtricte ſumptum, dicitur ſolos liberos comprehendere, q. 174. nume. 1. 84
Hęreticum eſt dicere, quòd anima ſimul cum corpore moriatur, q. 252. nu. 1. 107
Hæreſis crimen quibus & quot teſtibus probetur. ibid. nu. 4
Homicidium quod dicitur diuerſimodè committi, & omnimodè homicidia regularitatem incurrat, q. 168. nu. 1. 83
Honor patris, eſt gloria filii, q. 185. nume. 2. 86
Hoſpitale dicitur eccleſiaſticum, ſi fuerit deputatum ad uſum infirmorum, auctoritate Pontificis, & ſi quando alias, q. 111. nu. 2. 56
Hoſpitale an comprehendatur ſub nomine Eccleſiarum, Monaſteriorum & prioratuum, q. 280. nu. 1. 117

I

IGnorantia iuſta vbique excuſatur, quæ. 74. nu. 4 41
Ignorantia an ceſſionem indebite factam nullam reddat, q. 85. nu. 5 44
Ignorantia facti quòd excuſet, iuris uerò non excuſet cum peritiores conſulere quiſque poſſit, & debeat, q. 112. nu. 4. 58
Ignorantia iuris an in damno uitando noceat, ibid nu. 7
Ignorantia iuris quòd excuſet mulieres in multis iuris caſibus, q. 167. nu. 2. 82
Immobilia minoris nō poſſunt alienari ſine prętoris decreto, q. 5. nu. 3. 8
Inceſtus, ſtuprum fornicatio, adulterium & ſimilia nomina quòd ſint adinuenta

de ſubtilitate iuris q.167.nu.4. 82
Incompetentia actionis duobus modis conſideranda eſt q.212.nu.1 95
Incola & parochianus idem quæſt.254.numero 3. 108
Infamia contracta in uno iudicio, dicitur fidem facere in alio q.23.num.5. 21
Infames & periuri non merentur eccleſias regere q.215.nu.1. 110
Infamia quibus actibus incurratur, & qualiter probetur ibid.nu.2.
Infantes non poſſunt cõtrahere ſponſalia per ſe nec per alios q.194.nu.2. 89
Inferiores prælati ab epiſcopo non abſoluunt a ſnia canonis niſi in caſibus iure expreſſis q.14.nu.4. 12
Inhabilem eſſe, & non eſſe paria ſunt q.26.nu.6. 24
Inhabilitat loci, & temporis, reddit proceſſum, & ſniam iudicis nullã q.11.nu.13. 9
Inhabilis ad teſtãdũ, cõſequenter inhabilis eſt, ad codicillandum q.198.nu.1 125
Inhabilitas teſtandi quibus perimatur caſibus ibid.nu.2.
Inhibitioni ſeu ordinationi papæ, & in dubio potius obediendũ eſt quam non q.72.nu.1. 40
Inhibitio canonicè facta non poteſt extendi ad futura q.200.nu.1. 126
Iniunctum a teſtatore, & iniunctum a lege pari paſſu dicunt ambulare q.28.nu.2. 19
Iniuria clerico illata, quare dicat ſacrilegium q.93.nu.4. 48
Innouari aliquid poſt appellationem, vel poſt ſententiam, & ante appellationẽ paria ſunt q.98.nu.1 50
Inquiſitio infamiæ fieri dr ſummaria, cauſæ cognitione pmiſſa: cum ſit pparatória ad ſolemnem actum q.79.nu.2. 42
Inquiſitores hæreticæ prauitatis ampliorẽ habet iuriſdictionem quam uiſitatores q.145.nu.1. 69
Inquiſitores hæreticæ prauitatis, an poſſint uſurarios cõpellere ad reſtitutionem faciendam q.157.nu.1. 78
Inquiſitores hæreticæ prauitatis, an poſſint iudicare de materia uſurarum cognoſcere ibi.nu.4. 79
Inquiſitores hæreticæ prauitatis an poſſint inquirere, utrum ab eo moniti pœniteant etiam peregrini ibid.nu 5.
Inſtitutio canonica quid in promotionibus ad officia eccleſiaſtica ſoleat operari q.23.nu.1. 21
Inſtitutio, & deſtitutio quõd ſpectat ad epiſcopum q.34.nu.1. 28
Inſtitutio hæredis, & medio tempore facta an ſit ualida, & an taliter inſtituti dicantur mediatè uel immediate hæredes q.56.nu.1. 34
Inſtituere qui poteſt, quod etiam deſtituere poſſit, & aſſumptum huiuſmodi qualiter procedat q.134.nu.3 65
Inſtitutio ſemel facta non dr̃ niſi ſolẽnitate interueniẽte reuocari q.165.n.3. 82
Inſtitutus in re certa habetur pro legatario q.266.nu.2. 112
Inſtrũm ante litis conteſtationem productũ an in actu principali aliquid operetur q.160.nu.2. 81
Inſtrũm fidẽ facere de his q̃ geſta ſunt inter contrahentes, non aũt in quibus notarius dicit ſe feciſſe q.199.nu.4 91
Intentio agentis in meritoriis & demeritoriis informat & qualificat actum q.113 nu.2. 30
Intentio & animus iudicis quibus agnoſcatur, & quod conſilium ſequi non ſit neceſſarium q.59.nu.1. 35
Intentio & mens principaliter eſt in reſcriptis attendenda: ſiue principaliter ſiue æquiualent q.158.nu.1. 79
Intentio teſtantis in teſtamẽtis eſt magis attẽdenda q̃ uocis & ſcripturæ ſignificatio q.250.nu.1. 106
Interdictus intrans monaſterium an eo ipſo ſit abſolutus: & an interdicto nõ relaxato poſſit officiis diuinis intereſſe, uel licite ad ordines pmoueri q.32.nu.1. 26
Interdictum ciuitatis an aſtringat exiſtentes extra ciuitatem ibid.nu.5. 27
Interdictum ciuitatis an cõprehendat quẽ liber de ciuitate nominatim ut cenſeatur interdictus ibid.nu.6.
Interdicto populo, non dicitur tamen interdictus clerus ibid.nu.8.
Interdictum, ſeu ſnia lata cõtra nõ citatũ, nõ conuictũ: non interrogatũ: nõ cõfeſſũ, inauditum, indefenſum, & pœnitus ignorantem, an teneat q.55.nu.1. 33
Interdictos ad diuina recipiens, aliis circa obſeruationem interdicti ſeruatis: an ſit irregularis q.70.nu.1. 39
Interdicti tempore quo interdicti nõ phibeantur admitti ad diuina ibi.nu.2.
Interdicti tempore, quæ ſint prohibita q.118.nu.6. 57
Interdictum quod ſit minus q̃ excommunicatio minor q.147.nu.3. 73
Interdictum perſonarũ, & interdictũ locorum in quo differant q 208.nu.1. 93
Interdicto in aliqua ciuitate poſito ut uicinis promulgetur, an prælati hoc ſcire teneantur ſine certa relatione quæſt.251. nu.1. 99
Intereſſe peti non dẽt, ubi pecunia dari eſt in obligatione q.303.nu.6. 127
Interpretatio legum & ſtatutorum in dubio ſic fienda eſt, ut conſonet iuri communi q 72.nu.6. 40
Inuentarii omiſſio, quibus caſibus dicatur prodeſſe creditoribus q.21.nu.6. 20
Inuitus quis extra territorium trahi non debet q 146.nu.6. 71
Inutile iunctum utili, non debet utile uitiare: non tamen aſſumit naturam uel priuilegium utilis q 13.nu.4. 11
Irregulares, an ad monachatum ſint habilis q.5.nu.5. 6
Et quid de aliis infamibus ibi.
Irregularitas multis modis contrahitur, q.168.nu.1 83
Irregularitatis crimen, quæ ex contẽptu, clauium grauiſſimũ eſt q.220.nu.5. 97
Iudex an ſemper in pœnalibus debeat declarare legem q.16.nu.3 13
Iudex non iudicat ſecundum conſcientiã, ſed ſecundum probata q.21.nu.3. 20
Iudex an recordari poſſit per exceptionẽ ſuſcipitionis propoſitæ ante præſentationem litterarum q.24.nu.1. 22
Iudex poteſt procedere ante præſentationem litterarum, facta ſibi fide de illarum commiſſione ibid.nu 4.
Iudex an poſſit compellere appellãtem facere ſibi fidem de proſecutione quæſt.28 nu.2. 24
Iudex a quo cognoſcit ad ſui inſtructionẽ, an appellans ſit infra terminum appellationem proſecutus q.28.nu.3. 24
Iudex non debet contra ſuam intentionem uel præter iudicare uel pronuntiare q.51.nu.1. 32
Iudex ponderoſam, deliberatam, & receſſitam ſententiam proferre dẽt ibi. nu.2.
Iudex quando dicatur accuſatum ſpoliare q.79.nu.3. 42
Iudex in cauſa infamia tenetur utriuſque partis probationes, tam negatiuas, q̃ affirmatiuas recipere ibid.nu.1.
Iudex laicus, an ex officio poſſit punire clericum coram eo delinquentem q.93.numero 6. 48
Iudex ſecularis quãdo poſſit de cauſa uſuraria cognoſcere q.96.numero.2. 49
Iudex debet probationibus faciendis fauere nec debet, nec debet eas anguſtare q.114.num.3. f.59.& q.119.nume.2. 60
Iudex inferior facta, & geſta per ſuperiorem non retractat nec iudicat, non corrigit nec emendat q.115.num.1. 59
Iudex arbiter, uel arbitrator ex eius ſententia, uel arbitrio commodum aliquod, uel incommodum non cõſequatur q.125 numero 7. 62
Iudici arbitro, uel arbitratori, ſi quando opprobrioſum ſit quod eius ſententia retractetur, uel corrigatur, & emendetur ibid.numero 8.
Iudex ſecularis quo caſu debent à iudicio coram eo cœpto ceſſare quæſt.126.nu.2 fol. 62
Iudex an poſſit ſententiam ferre, quod parte petitionis q.139.numer.3. 80
Iudex debet dare apoſtolos petenti, infra certum tempus: & quid ſi non dederit q.187.nu.1. 87
Iudex an poſſit contra legem ſtatuere q.190.nu.1. 87
Iudex ad quem appellatum eſt, ſi non ſit de cauſa principali inſtructus, qualiter iudicabit q.201.nu.1. 92
Iudex appellationis ad inſtantiam parti appellatæ poteſt procedere in negotio, principali omiſſo appellationis articulo q.243 nu.3. 104
Iudex quod poſſit reuocare grauamen niſi apoſtolos iam dederit, uel a ſuperiori iudice fuerit ſibi inhibitum ibid.nu.4.
Iudex delegatus an poſſit brachio ſeculari ſe iuuare, ſiue ſpeciali mandato, & an poſſit plus quam delegatus quæſt.251.numero 4 107
Iudex eccleſiaſticus, quo caſu ſit inter laicos iudex competens q.275.nu.6. 115
Iudex eccleſiaſticus cognoſcere habet ubi agitur de peccato tollendo, impediendo uel puniendo q.278.nu.1 116
Iudex dicitur grauare te ipſa, non tamen animo grauandi, & ſubinde locus eſt appellationi ſi eundem quæ piam grauare contigerit q 285.nu.5. 118
Iudicandi munus neceſſarium eſt, officium uero procuratoris uoluntarium q. 24.numero 3. 22
Iudicium an ſemper ubi cœptum eſt debeat finiri q 97.nu.4. 50
Iudicium duæ. litas, quare permittatur introduci: etiam ſuper eodem actu q.98. nu.5. 51
Iudicij nomine quod ueniat ne dum proceſſus, qui præcedit ſententiam, ſed & ipſa ſententia q 144.nu.2. 69
Iudicis incompetentis officium, etiam ſine exceptionis ope quando nullam habeatur q.220.nu 2. 96
Iudicium non debet claudicare quæſt.239 nu.2 120

Iura

Iura alterius, nemo auferre poteſt, niſi ſolus Princeps q.17.nu.11. 15
Iuramentum diuerſis ea cauſis redditur, in efficax q.31.nu.2. 26
Iuramentum de contractu appoſitum multos defectus ſupplere dicitur ibid.nu. 3
Iuramentum prodigi cui interdicta q alienatio bonorum, an, & quo caſu ſit efficax ibid.nu.4.
Iuramentum etiam generale, non eſt ad caſus non cogitatos, uel non uériſimiles extendendum q.62.nu.2.f.36.& q. 125.nume.2.fo.62.& q.199.nu.2. 91
Iuramenti effectus eſt, ut plus operetur q ſimplex pactum, q.125.nu.4. 62
Iuramentum in aliquo actu interpoſitum q ſit uſque adeo efficax, ut inualidum ſui natura ualidum efficiat, & in quibus caſibus ſignanter q.127.nu.2. 68
Iuramentum a parẽte contra parẽtes, an ſit ualidum, uel tenendum ibid.nu.4.
Iura loquentia ne monachi ſolit habitent in capellis, de quibus monachis loquantur. q.136.nu.3. 66
Iuramentum de non dicendo laudum, uel arbitramentum, eſſe nullum, uel iniquum an ſit obligatorium q.142.nu.2. 68
Iura ſua propter unionem locorum ubique ſeruari debent.
Iura condere parum eſt, niſi qui eadẽ tueantur exiſtant q.154.nu.2. 76
Iuramentum de non agendo, & non petendo an impediat litis conteſtationem. q. 183.nu.1. 85
Iuramentum uel pactum faciens de non repetendo uſuras, an hoc non obſtante poſſit repetere q.184.nu.2. 86
Iura uolunt, cauſas audiri & decidi q. 185. nu.1. 86
Iuramentum non poteſt ligare filium, quo minus obediat patri, nec pro exhibendo reuerentiam patri, iuramentum contrauenientes dicitur periurus q.191.nu.1. 88
Iurans diuerſis rationibus excuſatur a ſuſceptione iuramenti et iam ſciens ibid.nume.6.
Iuramentum an ſufficienter probet, inopiam miſerabilem ſeu neceſſitatem quæſt. 195.nume.5 89
Iurans non præſumitur ſe aſtringere ad id, quod ignorat q.199.nu.3. 91
Iura omnia ſiue ſpiritualia, ſiue temporalia præſcriptibilia ſunt.q.234.nu.3. 102
Iuramentum habet tacitam conditionem annexam ſi res in eodem ſtatu manſerit q.239.nu.1. 103
Iuramentum prædeceſſoris an ligare poſſit ſucceſſorem: & an iuramentum quo quis renunciauit nihilominus obliget q. 204.nu.1. 112
Iuramentum differt a uoto q.272.numero 2. 113
Iurans creditori ſatisfacere tali termino ſi creditor ipſe condemnatus omnia per cõfiſcationem amittat an debitor liberetur q 28 .nu.2. 117
Iuramentum quid in contractibus operetur ibid.nu.3.
Iura in cauſa principali non producta, an in cauſa appellationis, uel reductionis ſint admittenda q 245.nu.7. 119
Iuriſdictio Epiſcopi non extẽditur extra territorium ſuæ diocæſis q.2 nu.2. 3
Iuriſdictio Epiſcopalia an in totum mutari uel conſumi dicatur, in euentu ſucceſſionis q.16.nu.5. 14
Iuriſdictio perpetuatur per citationem, ſiue ordinariam ſiue delegatam quæſt.97. nu.3. 50
Iuriſdictio ordinaria eſt fauorabilis & pro ea & geſtis ab illo præſumitur quæſtio 158.nu.5. 80
Iuriſdictio delegata quod ſit Chriſti iuris, odioſa, & extraordinaria, reſtringenda inſuper, & coarctanda nec non ad perſonas non comprahenſas minime extendenda, & in quibus caſibus q. 163. numero 2. 81
Iuriſdictio ordinarii, quod ſit longe fauorabilior in ſua diœceſi, quam iuriſdictio legati, licet & ipſe ordinarius exiſtat q. 195.nu.3. 90
Iuriſdictio Iudicis in his quæ ſubſtantialiter cauſæ cognitionem requirunt & iudicialiter expediuntur tempore feriato eſt ſuſpenſa q.11.num.5.fo.8.& quomodo hoc intelligatur ibid.nu.10. 9
Ius dicere de rebus alienam iuriſdictionem pertinentibus nemini licet q. 99.nume.1. 51
Ius dicitur ex facto ſortiri originem, & q propter facti mutationẽm ius mutatur q. 152.num.1. 75
Ius eligendi prælatum proprietate poſſeſſ. & facto probatur q.61.nu.1. 35
Ius eligendi, an poſſit præſcribi per clericum, qui non eſt de collegio illius Eccleſiæ de cuius electione agitur .q.234 nume 2. 101
Ius habendi, eligendi, uel præſentandi, ſi permittat alium eligere, uel præſentare, an eo ipſo poſſeſſionem illius iuris amittat q.102.nu.3. 53
Ius habens beneficium conferendi, non debet in collatione limites ſui iuris excedere: alias non tenet collatione q. 165. nu.1. 82
Iuſiurandum, tranſactio, & res iudicata tendunt ad impediendum litis conteſtationem q.166.nu.2. 82
Ius ... quando quis dicatur habere q. 230.nu 2. 120
Ius legitimum, & patriæ poteſtatis unde dicatur ... habuiſſe q.208.nu.1. 115
Ius Epiſcopi contra præſentatum, uel patronum quantum tempus durare dicatur q.102 nu.2. 53
Ius patronatus multis modis poteſt ad alium transferre q.172.nu.1. 91
Ius quare potius faueat excipiendi q agenti q.90 nu.1. 46
Ius ſibi quæſitum repudiare tolerabilius eſt, quam quæſitum remittere quæſt. 257.nu.2. 105
Ius ſepulturæ, & ius parochiale quando que ſunt idem, quandoque diuerſa quæ. 253.nu.3. 108

L

LAicus an per accuſationem ſuam poſſit impedire promotum in prælaturam quominus gaudeat promotionis effectu, & in hoc an probationes admittantur, & quo pacto q.23.nu.1. 21
Laicus agens coram Iudice laico an ſi pendente iudicio efficiatur clericus poterit hoc intuitu declinare forum quæ.97. nu.2. 50
Laico poteſt committi cauſa ciuilis duorum Clericorum q.125.nu.1. 62
Laicus, & ſi interdictus, q nihilominus eligere poſſit & præſentare q.145. numero 2. 73
Laici an poſſint præſcribere contra præſbyterum, q debeat in feſto Purificationis eis dare candelas benedictas de cera noua.q.18.nu.1. 78
Laici poſſunt præſcribere ius patronatus. ibid.nu.4
Laicus an poſſit ſibi quærere ius patronatus ex præſcriptione q.234.nu. 1.101.
Legas rem quam poſtea alienat dicitur nõ legaſſe.q.165.no.2. 82
Legata uni proprietate, & alteri uſufructu, an mortuo uſufructuario, uſusfructus perueniat ad hæredes, uel ad illum cui proprietas legata fuit, q. 43. nume. 1. 31
Legatus de latere an poſſit mandare procedi ſine iudicio, ubi debet iuris ordo obſeruari, q.17.nu.3 15
Legatus de latere, an poſſit conferre beneficium in quo & ad quod habet præſentare præpoſitos ciuitatis uel uniuerſitas, uel homines eiuſdem, q.65. nume. 1. 37
Legatus qui ante finitum tempus ſuæ legationis integrum ſalarium recipit, an ſi fuerit ante tempus reuocatus, teneatur quod plus recepit reſtituere, uel quod minus petere, q.3.nu.2 57
Legatus quod ſit quaſi princeps in prouincia ſibi decreta.q.19.nu.2 90
Legatus uel Papa conſtituens Iudicem ſuper uiolentiis, & Iniuriis monaſterio illatis intelligitur per omnem modum conceſſiſſe, per quem ueritas melius habeatur q.216.nu.2 95
Legatum non dicitur, quod ob remunerationis cauſam conceditur q.250. nume. 3. 106
Legato de centum, eccleſiæ Cathedrali facto, quam partem, & quo iure debeat Epiſcopus de illo legato petere, q. 298. nu.1 124
Legatus extra ſuam prouinciam, caret iuriſdictione, nec habet tribunal q.11. nu.9. 9.
Legem pœnalẽ condere, ſine miniſterio domini quare utile ſit, & an in pœnalibus ſemper declaratio iudicis requiratur q. 16 nume.5. 13
Leges legibus concordari debent, q.152. nume.5. 75
Legitima filiorum poteſt minui, augeri, & pœnitus auferri, q.21.nu 4. 20
Legitima filiorũ an & quo caſu poſſit per legem municipalem augeri uel minui, q. 85.nu 2. 44
Legitimatio quare fuerit inducta, & cuius ſit naturæ, q.176.nu 1. 155
Legitimẽ factũ durat finita iuriſdictione ſaciente.q.16 nu.6. 14
Legis falcidiæ diſpoſitio non procedit ubi teſtator legauit creditori ſuo, ut liberationem conſequatur, q.250.nu 2. 106
Legis & conſtitutionis natura eſt, ut reſpiciat futura, q.275.nu.4. 115
Legiſlator non ſolet præteritis auctoritatẽ in minimis exigere q.127.nu.2. 61
Leproſi an in eorũ hoſpitali quod aliquo reſpectu dici non poteſt eccleſiaſticum, poſſint rectorem eligere & reſtituere qui epiſcopi loci nõ ſubiaceat, q 130 nu.1. 63
Lex concedens ius proprium condere, intelligitur concedere ſaluo aliorum iure & demptõ præiudicio, q.17.nu.7 15
Lex unica.ff.ſi de momen.poſſ. ſue. appel. multipliciter eſt intelligẽda, q.60.nu.1. 42

Lex

Lex ciuilis, ſeruanda eſt ut canon, niſi peccatū cōtineat, nam Eccleſia Romana leges imperiales approbauit, q.131.nu.6. 64
Libertus ſubuenire tenetur patrono, ſi quando eidem ſuperſit, & patrono deſit, q. 224.nu.3. 97
Libri quos habet frater minor ad uſum occaſione officij, an propter eius delictum poſſint ei auferri, & ſi contra auferentē poſſit ferri excōicatio, q.137.nu.1. 66
Ligamina & aliæ res quas fluminis impetus impellit, vel deuiat, an efficiantur occupantis, q.107.nu.1.& 3. 55
Literæ Papales, an poſſint impedire permutationes beneficiorū, q.62.nu.3. 36
Literæ beneficiales odioſæ dicuntur, & reſtringendæ, priuilegia autem fauorabilia, q.197.nu.2. 90
Literæ monitoriç præceptoriæ & executoriæ multum differunt, & an habens monitoriam poterit uti compulſione, q.260. nu.1.fol.111.& q.290.nu.3. 120
Literæ monitoriæ vel præceptoriæ an & quid conferant in iuris acquiſitione, q. 290.nu.1. 120
Litis conteſtatio dicitur impediri per rem iudicatam, tranſactionem, & iuſiurandū, q.166.nu.2. 82
Litis conteſtatio minus legitimè facta, an ſententiam ſubſequentem reddat nullā, q.171.nu.1. 83
Loca exempta per exemptionem non deſinunt eſſe alicuius territorii, q.2.nu.7 3
Locus ſi quādo dicatur interdictus, q.188 nu.3. 87
Locorum appellatione ꝙ ueniant omnia eccleſiaſtica, & monaſteria, q.238.nu.5.& qualiter ꝓcedat aſſumptū poſt nu.6. 101

M

Maior pars præualet, q.1. nu.4. fol. 2
Mādatum ſuper beneficio uacaturo, quare ſit odioſum, non ſuperuacante, q. 297.nu.3. 125
Manifeſtum diuerſimodè conſideratur, q. 8.nu.1. 7
Manifeſtum aliquid addit ultra probationem alias ſufficientem, q.17.nu.2. 14
Maritus ſi cum licentia vxoris, manu notarii firmata intrauerit religionem, an cum ipſa poterit redire, q.37.nu.1. 30
Matrimonia, & acceſſoria vel dependentia ex eo, quò iure ueniant regulanda, q.36. nu.2. 30
Membra & caput unum corpus conſtituūt quod diuerſo iure cenſeri non debet, q. 151.nu.1. 74
Mens & ratio legiſlatoris in literalibus allegationibus eſt attendenda & ubi de mēte non poteſt conſtare conſideranda eſt ratio, q.4.nu.7. 5
Mens uerbis præferri debet, q.18.nu.6. 16
Mens & intentio principaliter eſt in reſcripti attendenda: ſiue principaliter, ſiue æquiualenter, q.158.nu.1. 79
Minor legem ſuperioris tollere non poteſt nec corrigere, nec mutare, nec modificare, nec quicquam addere, q.17.nu.4. 15
Minor xxv.an. cui bonorum adminiſtratio interdicta eſt, an poſſit contrahere emptionem, vel venditionem, & quid ſi contractus eſſet iuramento firmatus, q. 31. nu.1. 26
Minor xiiij. an. an ad prioratum ruralem ſine cura poſſit aſſumi, & quando prioratus dicatur dignitas, q.49.nu. 1.fol.31.& q.132.nu.1. 64
Minor xiiij.an. an poſſit ſe uouere, & obligari religioni cum ſuis bonis, q. 237. nume.2. 103
Miſſę ſolennes publicè, quò tempore celebrari debeant, q.152.nu.3. 75
Miſſus uel nuntius, credi non debet ſuam poteſtatem habere ab eo, qui poteſt, q. 251.nu.1. 107
Mitius agitur cum lege quam cum homine, q.2.nu.2. 4
Modus uel pactio non admittitur in ſpiritualibus, q.177.num.3. 84
Monachus quicquid acquirit, acquirit monaſterio, & quō procedat, q.4.nu.4. 5
Monachus unius monaſterii ad prælaturā alterius monaſterii promouendus: an in ſecundo monaſterio debeat promoueri antequam ſibi decernatur adminiſtratio, & ſi remanens Monachus habeat uocem in cap. uel ſi remaneat Monachus primi monaſterii; & ſi habeat quotam; & quo reſpectu, q.5.nume.1. 5
Monachus in quibus caſibus poſſit de vna religione in aliam tranſire ibid.nu.2. 6
Monachus profeſſus in uno monaſterio ipſo iure cenſetur moribus alterius monaſterii eiuſdem ordinis conformis quo ad ſubſtantialia regulæ ibid.nu.3.
Monachatus an ſit dignitas uel honor aut officium neceſſarium ibid.nume.5.
Monachus exemptus cōmittens aliquid in ſuo monaſterio exēpto, propter quod incidit in canonem, per quem ſit abſoluēdus, q.14.nu.1. 12
Monachus monaſterii exempti promotus in Abbatem alterius monaſterij non exēptj, ſi renunciet regimini ubi remaneat monachus, q.19.nu.1. 16
Monachus aſſumptus ad dignitatem ſecularem, uel ad curatam Eccleſiam; dicitur habere Epiſcopum pro Abbate; nec amplius habet aliquid agere cum monaſterio ibid.nu.4.
Monachorum appellatione; an contineātur canonici regulares, q.25.nu.5. 23
Monachis omnibus mortuis, vel eligendi poteſtate priuatis, ad quem tranſeat eligendi poteſtas, q.34.nu.5. 29
Monachus à iugo, & obedientia ſui Abbatis abſolutus ratione Rectoriæ parochialis Eccleſiæ ſi renunriat, uel deponatur cui ſubiectus remanebit, q.38.nu.2. 30
Monachus à clauſtro ad beneficium auocandus debet eſſe famæ laudabilis &c. q. 129 nume.4. 63
Monachus an hoſptali non curato pręfici poſſit, q.134.numero.1. 65
Monachus ponitur in prioribus, & aliis beneficiis obedientiariis per Abbatem & conuentum, & reuocari poteſt per ſolum Abbatem ibid.nu.2.
Monachi & religioſi ꝙ poſſit promoueri ad Eccleſias ſeculares, parochiales, curatas etiam quod ut epiſcopales, q.136.nume.2. 66
Monachus miſſus de uno monaſterio exēpto ad prioratum non exemptum an etiā poſito, quòd reuocari poſſit ad monaſteriū, amittat exemptionem, q.145.nu.7. 71
Monachus auctoritate Papæ ad ſecundum monaſterium tranſiens, an abſque eadem auctoritate poſſit poſtea ad primum recipi, q.263.nu.1. 112
Monachus; an ſine licentia ſuperioris poſſit efficaciter in iudicio ſtare contra debitores ante profeſſionem quæſitos, q.287. nu.3. 120
Monachatus an dicatur beneficium, q.297 nu.2. 124
Monaſterio nouo conſtructo quod inſtrui debet a religioſis antiqui monaſterii, cuius monaſterii iuribus utantur Religioſi tranſlati: & cuius prouiſione ſuſtentandi, q 29.nu.1. 25
Monaſterium: an ſemper ſit hæres ſui monachi, q.35.nu.1. 29
Monaſterii appellatione quid cōtineatur, q.145.nu.8.fol.71.& q.201.nu.5. 92
Monaſterium quando, & qualiter dicatur filiua, q.174.nu.2. 84
Monaſterium uel Abbas ſcientes Monachū literas Papæ uel bullā Papæ falſificaſſe, non poſſunt ipſum reconciliare; quia per ſolum Papam poteſt abſolui, q. 219.nu.1. 96
Monaſteriū non debent eſſe publica ut fœminæ cū iuris eohebitent: & quid de fœminis ſe Religioni hominum offerentibus, an inobedientiam ſint recipiedæ pro ſubditis, in adminiſtrationibus Eccleſiaſticis habendæ, q.273.nu.1. 114
Monaſteriorum Eccleſiarum & Prioratuū nomine, an comprehendatur hoſpitale, q.280.nu.1. 117
Monaſterium aliquod quādo dicatur pauper, ut in erogatione pauperibus faciēda comprehendatur, q.282.nu.1. 117
Monialis receptio in aliquod cœnobium, præſupponit ſufficientiam dictus ꝙ ſi nequit ſine penuria ali non tenet receptio, q.59.nu.2. 25
Moniales, & Abbatiſſa præſentatum capellanum non recipientes, an poſſint ab aliis ſuſcipere eccleſiaſtica ſacramenta, q.95. nu.4. 49
Monitio in materia punitionis quando ſit neceſſaria, q.109.nu.3. 56
Monitio non requiritur quando ad ... nem, & defenſionem fertur excōmunicatio, q.21.nu.15. 9
Mortuus in loco interdicto, an poſſit ad locum non interdictum deferri, & ibi ſepeliri, q.121.nu.1. 61
Motus proprii qualis ſit effectus & quòd ſubreptionem excludat, q.280.nu.2. 117
Mulier cui relictus eſt uſuſfructus alicuius prædii: an ſi poſt mortem uiri nubat infra annum luctus debeat uſumfructum amittere, q.36.nu.1. 30
Mulier an confeſſionem de adulterio coram iudice ſeculari factam poterit reuocare, q.167.nu.1. 82
Mulier recipiens arras nomine matrimonii an illo non ſecuto cogatur reſtituere, q.169.nu.2. 83
Multa fieri non debent, quæ tamen facta tenent, q.170.nu.2. 83
Munera in iure diuerſimodè conſiderantur, q.151.nu.3. 74
Munus iudicandi neceſſarium eſt officium, uero procuratoris uoluntarium, q.24.nume.3. 22
Mutatio quòd ſcandalum pro ſe ferat, q. 283.nu 3. 118

N

Negligentia vel contumacia in vno actu commiſſa: an in ſequentibus pręiudicet, q.147.nu.5. 73
Nigotium principale diuerſis proceſſibus intricare, & iuris ordinem turbare tolerandum non eſt, q.126.nu.1. 62
Negociari ſeu mercari eſt rem emptam

non

non mutatam uendere q.207.nu 2. 93
Negociatio eſt clericis interdicta ibidem. nu.3.
Nepos ex filia, uel filia natus dupliciter intelligitur q.39.nu. 1. 31
Nihil tacitum cenſetur, ſi quid ſuper ſit ad agendum q.230.nu.3. 99
Nomine proprio & appellatiuo concurrentibus, propriũ appellatiuo præferri debet q.20.nu.2. 18
Nomen pauperibus in materia erogationis eleemoſinarum, uel largitionum; de quibuſcunque & cuiuſlibet prouinciæ debet accipi q.33 nu.1. 28
Nomen hæredis ſtricte ſumptum, dicitur ſolos liberos comprehendere q.174. numero 1. 84
Nomẽ eccleſia multa ſignificare poteſt q. 296.nu.2. 124
Non quod fit, ſed quod fieri debet attendendum eſt q 152.nu.4. 75
Non decet, n. quę expedit omne quod licet q. 185.nu.5. 86
Non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe q.117.nu.5. 60
Notarius excommunicatus an poſſit ſcribere teſtamentum q.74.nu 3. 41
Notarius an cogi poſſit officio iudicis ad inſtrumenta publica conficien.q.113.numero 1. 59
Notario dicenti ſe inſtrumentum confeciſſe, ſed imbreuiaturam amiſiſſe, an ſit credendum ibid.nu.2.
Notorium per ſententiam, confeſſionem, & per rei euidentiam, æquipollet q.236. nu.2. 103
Nuntiis etiam vilibus, an ſit ſemper credendum, præcipue in his, quæ ad ſuum ſpectant officium q.119.nu.6. 60
Nuntius uel miſſus credi non debet, niſi probet ſuã poteſtatem habere ab eo, qui poteſt q.251 nu.1. 107

O

OBedientia monachi, an poſſit eſſe uituperanda q.258.nu.2. 110
Obligatio ad reſtitutionem quibus caſibus non ſufficiat uerbalis remiſſio q.18. nu.3. 16
Obligatio ex delicto orta, non debet hæredem afficere ultra id, quod ex delicto peruenit q.21.nu.5. 20
Obligatio qualibet ciuilis, & naturalis, ſolutione uera tollitur, & taliter extinguitur ut amplius non reuiuiſcat q.54.nu.5. 33
Obligatio generalis, promiſſio, conceſſio uel iuramentum, an includant uerisimilia non cogitata.q.125.nu.2. 62
Occupans bona teſtatoris præter iuris ordinem, uel contra eius uoluntatem tenetur ad reſtitutionem q.131.nu.9. 64
Offenſa dicitur maieſtatis, per ſententiam, q.198.nu.2. 91
Offerri plus eſt, quam paratum eſſe q.22. nu.5. 21
Officium procuratoris uoluntarium eſt munus uero iudicandi neceſſarium q.24. nu.3. 22
Officium dignitas, & perſonatus per paria in iure iudicantur q.25.nu 3. 22
Officium ſubſtituti inceptũ, an morte ſubſtituentis expiret q.203.nu.2. 92
Officium iudicis incompetentis, etiam ſine exceptionis ope, quando nullum habeatur q.220.nu.2. 96
Officium uiſitationis præcipue monialiũ, quibus ſit concedendum, ne periculum animarũ euitetur q.292.nu.1. 122
Officialis & Vicarius in quo differant q. 302.nu.4. 127
Onera in partes diuidere bonum eſt ut leuius perferantur q.138.nu.1. 67
Onus an ſemper rem ſequatur q 81.nu.4. 43
Onus ad illum pertinere dẽt, ad quẽ emolumentum ptinet q.209.nu.1. 94
Opinio uulgi, an ſit in interpretationibus uocabulorum inſequenda q.72. nu.7. 40
Opinio communis & fama a quibus ortũ habuerit attenditur q.137.nu.5. 67
Oppoſitione propoſita contra beneficiatos, quod non ſint rite inſtituti, cui parti incumbat probatio q 148.nu.1. 73
Optio quando locum habeat in permutationibus beneficiorum q 62.nu.4. 35
Ordinatio beneficialis, qualiter ſit probabilis q.61.nu.3. 35
Ordinationi papæ in dubio potius obediẽdum eſt quam non q.72.nu.1. 40
Ordinamentũ non publicatum, uel ſententia non lecta, an ſint efficacia q.211 nu.1. 94
Ordinariorum appellatione, qui uenire intelligantur q.291.nu.2. 122

P

PActio modus, uel conditio non poſſunt admitti in ſpiritualibus q.177.nu.3. 84
Pactum quod non cedatur bonis, an ualide ture iuramento q.60.nu.1. 35
Pactum ut conuentatus habita ratione ne egeat quibus caſibus nõ teneat ibi.nu.2.
Pactum etiam iuratum, ne dictum arbitratoris reducatur ad arbitrium boni uiri, an ſit ualidum q 66.nu.2. 38
Pactum, compoſitio & tranſactio ſine authoritate ſuperioris inita perſona dñi, non perpetua q.94.num.2. 48
Pactum legis commiſſoriæ, qualiter ſit in pignoribus conſiderandũ q.140.nu.3. 68
Pactum, uel iuramentum faciens de non repetendo uſurarios, an hoc non obſtante poſſit repetere q.184.nu.2. 86
Pactum de non petendis uſuris, & remiſſionem uſurarum facere, differunt ibi.nu.3.
Pactum de appellando improbatur q.285. nu.5. 119
Papa an conſtituere poſſit ſub pœna quod una ciuitas obediat & ſubiiciatur alteri. q 146.nu.1. 71
Papa ſecundum priuilegium alicui concedens, nulla de primo mentione facta, nõ uidetur illi uelle derogare q.154.nu.1. 76
Papa unionem eccleſiæ faciendo non præſumitur cæteris præiudicare uelle q.195. nu.4. 90
Papa an poſſit in totum tollere ius cõmune q.201.nu.6. 92
Papa uel legatus conſtituens iudicem ſuper uiolentiis, & iniuriis monaſterio illatis intelligitur per omnem modum conceſſiſſe per quem ueritas melius habeatur q.216.nu.2. 95
Papæ immediate ſubiectus, an nihilominus ſubiaceat epiſcopo loci in quo reſidet, quid de eccleſia unius diœceſis nuxta eccleſiæ alterius diœceſis; cuius eccleſiæ iuribus utetur q.19.nu.7. 17
Papæ, ſi dixerit aliquem renunciaſſe in ſuis manibus, & renunciationem per eũ admiſſam, cum proprium factum narret quod plena fides adhiberi debeat q. 117. nu.2. 59
Par in parem ſi quando imperium habeat, q.230.nu.4. 99
Parens iurans contra parentes an ualeat iuramentum & teneat quæſt.140.num.4. fol. 68
Parentes poſſunt dare arras nuptiales per ſuis filiis: & recipere q. 194.nu.2.fol.89 & q.169.nu.1. 83
Parentela; affinitas, uel cognatio, qualiter ex carnali copula licita uel illicita cõtrahatur q.301.nu.1 126
Parochianus, qui diu ſtetit in una parochia, & demum translato domicilio ſe transferat in aliam, & ibi moriatur, cui eccleſiæ teneatur q.3.nu.12. 47
Parochialis an debeat habere quartam de relictis monacho intuitu parentelæ uel remunerationis q.4.nu.1. 4
Parochianus & incola idem eſt q. 254.numero 3. 108
Parochialis eccleſia an debeat habere quartam de relicto alteri eccleſię in qua teſtator ſe eligit ſepulturam & quomodo hoc intelligatur quæſt. 10.num.1.& 2. fol. 8
Patri acquiritur per filium & qualiter procedat q.4.nu.4. 5
Pater ingrediens monaſterium an poſſit filium priuare legitima quæſt.35.num.2. fol. 29
Pater exiſtentibus legitimis an poſſit legitimare filios naturales q.57. nume.1. fol. 34
Pater an puniatur pro filio, & ẽ contra q. 121.nu.2. 61
Patrona præſentans aliquam in Abbatiſſam, an ſi alia ſint utiliores monaſterio nihilominus erit admittenda quæſt. 95. num.1. 49
Patrona an poſſit Abbatiſſam remouere, uel conferre ibid nu.2
Patronus petens inſtitutum remoueri, an teneatur ſe probare patronum quæ.103. num.3. 53
Patronus in pręſentatione contemptus, an contemptum proſequi poterit q. 104. num.1. 53
Pauperes in materia erogationis eleemoſinarum, uel largitionum ſignificat pauperes cuiuslibet prouinciæ & de quibuſcunque q.33.nu.1. 28
Pauper conſanguineus debet potius a conſanguineo ſubleuari, quam pauper extraneus ibid nu.3.
Peccator in multis caſibus non liberatur ex ſatiſfactione exteriori ſpecialiter pro re male ablata q.22.nu.2.fol.20.& nu.6. cum ſeq. 21
Peccatum non dimittitur, niſi reſtituatur ablatum, & quomõ ſit intelligenda hæc regula q.22.nu.3. 20
Pecunia male acquiſita & creditori in ſolutionem data, an ueniat nomine æris alieni q.63.nu.2. 37
Pedagia, vel gabella quibus caſibus poſſint a perſonis eccleſiaſticis exigi, quæſt. 207.nu.1. 93
Percutiens laicum credens eſſe clericum, an ſit excõmunicatus; & ſi in tali credulitate ordines ſuſcipiat an habeat uſum illorum licitum, q.13.nu.1. 10
Peregrini an teneantur ad obſeruationem ſtatuti conditi in ciuitate per quam tranſeunt, q.16.nu.11. 14
Peregrini uel extranei tranſeuntes per ciuitatem interdictam, an prohibeantur [illegible] diuinis & quid de fratribus [illegible] in eorum conuentibus, q.91 [illegible] 47

Peregrini

Peregrinus decedens inteſtatus ſepelietur in parochia ubi moritur, q. 254. nu. 7. 109
Peritis in arte ſtandum eſſe ut plurimum, q. 201. nu. 8. 91
Periorium an ſit infamia, q. 50. nu. 1 32
Periuri & infames non merentur Eccleſias regere, q. 255. nu. 1 110
Permiſſo aliquo, uel prohibito, quod & omnia intelligantur permiſſa uel prohibita per quæ poteſt perueniri ad illud, q. 165. nu. 4. fol. 81. q. 175. nu. 1. fol. 84. q. 185. nu. 6. fol. 86. & q. 201 nu. 1 92
Permutatio an ſit diſpenſatio, q. 3n nu. 12 5
Permutationes beneficiorum ad hoc ut ualeant, quæ ſint obſeruanda, q. 62. nume. 1. 36
Permutationes an impediri poſſint per literas Papales, vel per conſuetudinē ibid. num. 3
Permutatio beneficiorum quod non præſumatur fieri niſi vtilitate exigente, q. 93. nu. 4 40
Permutatio beneficiorū Eccleſiaſticorū diuerſimodè cōſideratur, q. 112. nu. 6. 58
Permutatio cōnumeratur inter cōtractus bonefidei, q. 164. nu. 3 82
Permutatio beneficiorum indiſtinctè permittitur ubi non eſt certa canonicorum & præbendarum diſtinctio ibid. nu. 5.
Permutatio beneficiorum præſupponit ius permutatum conſtare, q. 200. nu. 1 90
Perpetuum quomodo in iure accipiatur, q. 12. nu. 5. 10
Perſona religioſa non ſemper dici poteſt eccleſiaſtica, q. 150. nu. 4 74
Perſonam unicam eſſe loco trium in eccleſia abſurdum & omni iuri diſſonum eſſet, q. 205. nu. 1 92
Perſona vouens ſe Religioni cum iuramento q ſit maior 14. an. cum de hoc dubitetur, an poſſit pœnitere, & qua uia ei ſubueniatur, q. 237. nu. 1 103
Perſona coniuncta, quòd poſſit agere pro coniuncta, q. 287. nu. 4. 120
Petitio reductionis ad arbitrium boni uiri inſtar appellationis eſſe uidetur, q. 285. nu. 6 119
Plebanus habens ſub ſe capellas, quare prohibeatur audire leges, q. 80. nu. 2. 42
Plebanus an intuitu ſuę electionis per cappellanos reddat, vel faciat plebem collegiatam ibid. nu. 4. 43
Plebani & Archipresbyteri habentes ſub ſe cappellas, & quorum eccleſiæ non ſunt collegiatæ, an dicantur eſſe in dignitate, q. 86. nu. 2. 45
Pœna conſtitutionis: ut profeſſores, tit. de regularibus, an procedat in monacho à ſuo monaſterio expulſo, q. 38. nume. 1. 30
Pœna priuationis, expulſionis, uel remotionis diuerſis reſpectibus & cauſis effectum habere poteſt, q. 105. nu. 1. 54
Pęna ſepilientia interdictum, quæ eſſe debeat, q. 121. nu. 3 61
Pęna eſt in contractibus matrimonialibus prohibita non arra, q. 169. nu. 1. fol. 83. & q. 194. nu. 2 89
Pęna conſtitutionis ſi quis in tantam. C. vnde ui quòd non incurratur ipſo iure, ſed per declaratoriam ſententiam, q. 272. nu. 3. 114
Pontificis Romani autoritas in deciſionibus cauſarum, quid præferens ſit dictis aliorum etiam ſanctorum patrum, q. 18 nume. 7. 16
Populi ciuitatis interdictio, an ſingulares omnes comprehendat, q. 147. nu. 1. 73
Populus uniuerſitas, commune, vel cómunitas, an ſint paria in materia pœnali, q. 188 nu. 1. 87
Portio canonica, an de bonis pauperibus relictis debeatur, q. 102. nu. 2 52
Portio canonica, an debeatur de bonis defuncti religioni datis prætextu reſtitutionis debitæ per defunctum, q. 181. num. 1. 85
Poſſeſſio dicitur, ex proprietatis prolatione per ſiſtere, q 13. nu. 5 11
Poſſeſſor alienæ hæreditatis, euicta ſibi hæreditate, tenetur hæredi cedere actiones ſibi competens contra colonos pro debitis non exactis, q. 251. nu. 5. 107
Poſſidens bona reſtitutioni ſubiecta, an & quando temporis curſu ea præſcribere poſſit, q. 106. nu. 2 54
Poſthumo inſtituto, ſi duo naſcantur an alter excluſus habeatur, q. 42. nu. 1. 30
Poteſtas Romanæ Eccleſiæ dicitur eſſe à Deo immediatè, & Chriſti fidelibus ſingulari priuilegio prælata, q. 131. nu. 2. 64
Poteſtas Eccleſiaſtica quo caſu ſe poteſtate ſeculari iuuare poſſit & è contra, q. 163. nu. 5. 81
Præcedentia poſſunt reſtringi & regulari pro ſequentia, q. 23. nu. 3. 21
Præceptum uniuerſitati factum omnibus, & ſingulis factum cenſetur, q. 15. nu. 4. 13
Præcepta an præſupponant ea eſſe ſcripta ut valeant, q. 211. nu. 2. 94
Preceptum poteſt diuerſis ex cauſis dici iniuſtum, & iniquum, q. 251. nu. 2. 107
Præceptum iuris excuſat quem à iuramento, q. 191. nu 4. 88
Præiudicium, quando dicatur manifeſtum & quando non, q. 201. nu. 2. 91
Prælati Eccleſiæ dici poſſunt noſtri ſilentiarii quibus ſecreta noſtra cōmittimus, q. 3. nu. 7. 4
Prælati parochiales, alio reſpectu dicuntur ſilentiarii alio ſecretarii, q. 3. nu. 11. 14
Prælatus exemptus, Epiſcopalem iuriſdictionem habens in monaſterium, an ſine auctoritate Papæ, vel legati poſſit ſuo conſanguineo concedere uſufructum cuiuſdam terræ ad uitam de bonis monaſterii, q. 87. nu. 1 45
Prælatus cum ſuo capitulo, an circa rem licitam poſſit facere ſtatutum ſine licentia ſui ſuperiores in præiudicium, & ſe ad ipſius obſeruantiam iuramento firmare, q. 100. nu. 2 51
Prælatus poteſt quandoque ut caput collegii quandoque, vt membrum & diſtincta perſona conſiderari ibid. nu. 6. 52
Prælatus contrahens nomine Eccleſiæ, an ipſam Eccleſiam & ſucceſſores obliget, q. 119. nu. 1 60
Prælatus tutor, vel executor an omnia per eos acta teneantur teſtibus probare ibid. nume. 5.
Prælati Eccleſiæ an non obſtante conſtitutione Papali poſſint contrahere vel libere diſponere de rebus ſuarum eccleſiarum, q. 123. nu. 2. 61
Prælati vel Rectores Eccleſiarum, an conceſſionem perpetuam de fructibus eccleſiarum ſuarum ſine ſedis Apoſtolicę conſenſu facere poſſint, q. 143. nu. 4. 69
Prælatus plurium locorum exiſtentium in diuerſis locis, & diœceſibus reſpondet pro quolibet in quolibet ſuo loco, quæ. 145. nu. 2. 70
Prælatus ſolus conſtituit procuratorem in cauſa eccleſiæ, & ipſe locus reuocat, q. 227. nu. 1. 98
Prælato excōmunicato non notorio an cōfirmati ſint uere confirmati, q. 231. nu. 3. 99
Prælatus ſciens ſuos ſubditos interdicto contrauenire, nec prohibens, an excōmunicationem incurrat ibid. nu. 4. 100
Prelati & clerici priuilegio clericali gaudentes quòd non debeant trahi ad iudicium ſeculare, q. 298. nu. 8. 106
Prælatus eccleſiæ, an poſſit repudiare legatum factum eccleſiæ ſine ſuperioris cōſenſu, q 9. nu. 1. 8
Prælatus inferior ab epiſcopo, ſine illo nihil arduum facere poteſt, q. 34. nu. 4. 28
Præpoſiti non ueniunt appellatione priorum, ut Decani, vel alij Præſidentes eccleſiis cunuentualibus, q. 55. nu. 11. 22
Præſcriptio quare odioſa ſit, priuilegium autem fauorabile, q. 61. nu. 2. 35
Præſcriptio, an ſit de ratione conſuetudinis, q. 91 nu. 1. 46
Præſcriptio laicorum contra presbyterū, quòd debeat in feſto Purificationis eis dare candelas benedictas de cera noua an ualeat, q. 155. nu. 1. 78
Præſcriptio iuriſpatronatus facta per laicos an teneat ibid. nu. 4.
Præſcriptio præſentandi an poſſit compleri in perſone unius Rectoris vel Capellani, qui uixit 40. an. q. 234 nu. 4. 102
Præſens ſicut informat prēteritum, ſic prēteritum informat præſens, q. 7. nu. 3. 7
Præſentatio fienda ab uniuerſitate, an ſufficiat eſſe factam a maiori, vel ſaniori parte uniuerſitatis, vel Rectoribus ipſius, q. P65. nu. 2. 38
Præſentatio vel electio pupillorum per iu ... pan teneat, q. 102. nu. 1. 52
Præſentatus, & electus, & receptus in Rectorem an non obſtante indebita præſentatione dicatur uirtualiter inſtitutus, q. 104. nu. 4. 53
Præſentatio literarum facta iudici, an aliud non ſecuto, faciat negotium cœptū, q. 145. nu. 4. 70
Præſident, in capitulis, cuius, & quantæ ſint auctoritatis, q. 192. nu. 2. 123
Pręſumptio, an ſit cauſa transferendi onus probationis in aduerſarium, q. 148. nu. 2. 73
Præuaricatio conſuetudinis, & legis pari paſſu ambulant, q. 151. nu. 2. 74
Princeps, vel lex concedens ius proprium condere, intelligitur concedere ſaluo aliorum iure & dempto præiudicio, q. 17. nu. 7. 15
Princeps ſolus poteſt auferre iura & priuilegia alterius ibid. no. 11.
Princeps declaratione opus eſſe in materia, q. 25. nu. 7. 23
Prioratum vel eccleſiam curam animarum habenti non permittitur pluribus talibus eccleſiis præeſſe, q. 35. nu. 3. 19
Prioritas rerum relictarum, quando tranſire dicatur in proprietarium, q 46. nu. 3. 32
Prioratus quando dicatur dignitas, & quādo non, q. 49. nu. 1. 32

Prioratus

Prioratus non collegiatus an ſit dignitas, q.133.num.2 65

Prioratus duo, an ab uno poſſint haberi ibi l.nu.3

Prioratuum, Eccleſiarum, & Monaſteriorum nomine, an comprehendatur hoſpitale, q.280.nu.1 127

Priori præpoſitus, uel decanus ruralis, quorum eccleſiæ ſunt curatæ, non tamen collegiatæ: ſi infra annum ad ſacerdotiũ non promoueantur, an ipſo iure ſint officio priuati, q.86.nu.2 45

Priuatis ſcripturis uſurariorum quod utique credatur, in ipſorum odium, non minus quam animarum fauorem, q.255 nu.4 106

Priuilegio facilius renunciatur, quàm iuri communi, q.94.nu.3 48

Priuilegia competentia ciuitati, uel eccleſiæ, quæ modo deſtructa eſt ao adhuc uigeant, q.15.nu.6 c3

Priuilegium primum, quo caſu ſecundo præualeat, q.47.nu.2 32

Priuilegium quando dicatur reale, uel perſonale. & quando tranſeat in ſucceſſorem, q.68.nu.1 38

Priuilegium exceptionis, uel defenſionis diuerſis reſpectibus, diuerſimode conſideratur, q.83.nu.2 43

Priuilegium datum quibuſdam tempore interdicti de celebrando diuina exteris excluſis, an comprehendat eccleſiaſticam ſepulturam, q.186.nu.1 89

Priuilegium ædificandi capellam an procedat non obſtante iuris communis lęſione, q.201.nu.3 92

Priuilegium principis latiſſime eſt interpretandum ibid.nu.4

Priuilegium dicitur lex priuata, & quando priuilegium tollatur per dictum, q.233.nu.2 100

Probatio uſurarũ an poſſit fieri poſt mortem ipſius uſurarii, q.8.nu.2 8

Probatio quæ in iudiciis probantem non releuat, admitti nõ debet, q.117.nu.1. 60

Probationum facultas quòd ampliari debeat non coangustari, q.119.nu.2 60

Probatio paternitatis, filiationis, copulæ carnalis & longinquæ conſanguinitatis cum difficiles ſint lex conſentatur in probationibus, quæ haberi poſſint ibi.nu.3

Probari quod commode non poſſint per extraneos, ſi quæ fiunt domi, uel in camera, & propterea domeſtici admittantur ibid.nu.4

Probationes ſi quæ fiant, ad certum & determinatum finem & effectum, quòd ſuum non operentur effectum ad alium finem conſequendum, q.160.nu.3 81

Probatio prima cui incumbat ex duobus in eodem iudicio contendentibus, quorum unus allegat filium nihil poſſe agere ſine patris conſenſu, & ſic eum eſſe in paterna poteſtate, altera replicante filium non eſſe legitimum, nec eſſe ſub patris poteſtate, q.215.nu.1 95

Probatio proprietatis admittenda eſt ubicunque ad reſtitutionem faciendam poſſeſſio dat occaſionem peccati, q.283.nu nu.4 118

Probatio, uel accuſatio uſuræ, an fieri poſſit poſt mortem, eius qui uſuras in uita exercuit, q.8.nu.2 8

Proclamationes Epiſcopi, quòd non pertinent exiſtentibus extra diœceſim, q.15 nu.5. 76

Procurator confitens nomine creditoris recepiſſe debitum, an ipſum debitorem liberet à debito abſque alia reali probatione, q.53.nu.1 33

Procurator, qualiter pro rerum Eccleſiæ alienatione ſit conſtituendus, q.100 nu me.3 52

Procuratoris officium quando expiret morte conſtituentis, q.203.nu.2 92

Procuratoribus pluribus conſtitutis ad recipiendum debita præſentia, & futura an unus potuerit ſub alio cum procuratore exigere debita poſt conſtitutionem contracta, q.180.nu.1 85

Prodigi iuramentum cui interdicta eſt alienatio an & quo caſu ſit efficax, q.31. nu.4 26

Producens inſtrumenta debitorum, an dicatur dare nomina debitorum, q.299. nu.2 126

Promiſſum ob cauſam reperta ueritate, redit ad non cauſam, q.106.nu.4 54

Promiſſio uel conceſſio uel obligatio generalis clericorũ an includat uel ſimilia non cogitata, q.125.nu.1.fol.62.q.63.nu 2.fol.36.& q.199.nu.2. 91

Promotus in prælaturam Eccleſię ſi adueniente conſtitutione quòd talis ad ſacerdotium promoueatur, an de facto promotus in pœnam priuationis incurrat, q.25. nu.1. 22

Propoſitum agentis in meritoriis, & demeritoriis qualificat actum, q.13 numero 2 10

Prouiſus in dignitate exiſtens quòd ceteris paribus præferatur, & pro eo iudicandum ſit, q.6.nu.3 2

Publicatio, ſeu denunciatio, an ſit de ſubſtantia legis condendæ, uel conditæ, q.211.nu.4. 95

Puer ſub nutrice Eccleſiæ dicatur parochialis, an matris, an nutricis, q.235.num. 1. 108

Puer tranſlatus de una parochia, ad aliam ſi eo tranſlato mortuus cui parochiæ ſepultura, uel funus competat, q.254.nu. 1. 108

Pupillæ hæredi inſtitutæ in re certa poteſt pupillariter ſubſtitui, q.266.nu 3. 112

Q.

Quæſtio mota apud Epiſcopum per parochianũ dicentem Rectorem Eccleſię ſuæ non eſſe rite inſtitutum an ſit audienda, q.103.nu.1. 53

Quæſtione orta inter Rectorem Eccleſiæ & parochianum quorum parochianus dicit Rectorem nõ eſſe inſtitutum: Rector uero quòd ſic cui eorũ incumbat probatio ibid.nu.2

Quæ ſpeciali nota digna ſunt, quòd ſpecialiter & expreſſe de illis ſit facienda mentio aliàs neglecta intelligantur, q.233. nu.3 101

Quæſtio adulterii, qualiter & coram quo iudice ſit agitanda, q.236.nu.2 103

Quarta debetur Eccleſiæ parochiali de bonis alibi, quam ei relictis, q.2.nu.6 4

Quarta debita Eccleſię parochiali, quare ſimilis dicatur falcidiæ debitæ hęredi, q.4.nu.2 4

Quartas de bonis Eccleſię relictis quo iure Epiſcopus percipere poſſit, q.6.nu.1. 7

Quarta de relictis uni Eccleſiæ uel hoſpitali an debeatur Epiſcopo alterius diœceſis, q.101.nu.1 52

Quarta de relictis pro anima an detrahi poſſit per Epiſcopum, q.150.nu.1 74

Qui cauſam damni dat damnum dediſſe uidetur, q.275.nu.2. 115

R.

Ratihabitio alicuius facti, de quo prius pœnituit, & diſplicuit an aliquid operetur, q.238.nu.1. 103

Ratio legiſlatoris conſideranda eſt ubicunque non apparet de eius mente, q.4.nu. 7. 5

Recipiſſe aliquos ad ſepulturam an faciat locum ſepulturę iuratum, q.135. num. 1. 66

Recepti in canonicos ſub expectatione præbendarum an poſſint tale ius permutare q.156.nu.9 78

Rector Eccleſiæ non poteſt in Eccleſia ſua propria auctoritate uicarium perpetuum inſtituere, q.14.nu.2 18

Rectores Eccleſiarum, an conceſſionem perpetuam de fructibus Eccleſiarum ſuarum ſine ſedis apoſtolicæ cõſenſu facere poſſint, q.148.nu.4 69

Rector Ducatus eſt ordinarius iudex ſiue tãquam Epiſcopus, ſiue tãquam legatus miſſus, & cognoſcit inter laicos de ſpiritualibus, & inter clericos de quibuſcunque caſibus, q.158.nu.3 80

Recurrendum eſt ad Eccleſiam Romanã in dubiis arduis, & maxime in articulis fidei, q.131.nu.4 64

Redditus annui inter immobilia computantur, q.11.nu.4. 10

Regula quod quoties aliquid competit aliquibus, illud obtineatur quod à maiori illorum parte ſit, quibus fallat caſibus, q.1.nu.2 2

Regula quod qui poteſt per ſe poteſt per alium an ſemper procedat, q.104. num. 2. 53

Relictum Monachorum ſemper dicatur eorum Monaſterio relictum, q.4.nu.2 4

Relictum ſi in ſub nomine hæredis operatur ut teſtamentum non frangatur, q. 12.nu 6 10

Relictum prælato ab amico uel coniuncto uidetur intuitu perſonæ relictum, q.20 nu.3 18

Relictum priori clauſtrali alicuius Monaſterii an præſumatur relictum intuitu prioratus uel Monaſterii ibid.nu.7.

Religioſi & exempti non abſoluunt à caſibus Epiſcopo reſeruatis, q 14.nu.2.12

Religionis fauore multa contra ius cõmune ſtatuta ſunt, q.26.nu.3 23

Religioſus quo pacto poſſit à clauſtro uocari, q.129.nu.3 63

Religioſi, uel Abbas Eccleſia uacante an poſſit unum Monachorum in diuis Rectorem ſine Epiſcopi licentia conſtituere, q.136 nu.1 66

Religioſi extra ſuę religionis terminum uel diœceſis delinquentes an in loco delicti puniantur, q.41 nu.6 71

Religioſi nomen quod ſic ualde generale, q.150.nu.5 74

Religioſus contrahendo, uel ſtipulando, ſibi uel Monaſterio perſonaliter uel [illegible] ſuo alteri, an ſemper acquirat monaſterio, q.287.nu 1. 120

Religioſus an poſſit abſque ſuperioris licentia præſentare [illegible], q.104.numero.3. 53

Remiſſio uſurarum facta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] redeant [illegible] nulla

cta

reali ſatisfactione facta, quæſt. 18. numero 1 16
Remiſſio an vſurario ſufficiat facta ab his qui debent vſuras recipere non obſtante reali reſtitutione, q. 22. nu. 1 20
Remiſſio gratuita, an comprehendatur ſub nomine compoſitionis, quæſt. 177. num. 2 84
Remiſſionem vſurarum facere, & pactum de non petendis vſuris differunt, q. 184. num. 3 86
Remittens actiones ſuas, an ad eas poſtea regreſſum habeat, quæſt. 27. nume. 2 24
Renunciatio generalis an ad ius poſtea ſuperueniens extendatur, quæſt. 228. nume. 1 98
Res de facili redit ad naturam ſuam, q. 14. nu. 5 12
Res vna, & eadem non debet duplici iure cenſeri, q. 138. nu. 4. fol. 67. & q. 32. nume. 7 27
Res quas flumen duxit reperiens in agro ſuo; quas non poteſt poſſidere, qualiter ſibi pro illarum expeditione prouidebit, q. 107. nu. 1. & 4 55
Res iudicata, tranſactio, & iuſiurandum tendunt ad impediendam litis conteſtationem, q. 166. nu. 2 82
Res ſacra an in alicuius dominio eſſe dicatur, q. 279. nu. 3 117
Res quando dicatur integra, q. 190. nume. 5 121
Reſcriptum in forma conqueſtus eſt nobis uel ſignificauit vel ſua petitione monſtrauit, ſi quando impugnari poſſit, q. 117. nu. 3 60
Reſcriptum iudiciale non debet reo ante citationem, & illius præſentationem nocere, cum actor poſſit illud rumpere & pœnitere, q. 248. nu. 5 106
Reſtituere & in priſtinum ſtatum reponere, q. 18. nume. 4. fol. 16. & q. 22. numero 4 20
Reſtituere differt à verbo dimittere, quæſt. 22. nu. 4. fol. 20. q. 18. nu 4 16
Reſtitutio Treb. quæ, & quando dicatur, q. 56. nu. 3 34
Reus non tenetur nec cogitur ſuas defenſiones proponere, niſi prius conſtet de iure actoris, q. 160. nu. 1 80
Romana Eccleſia approbauit leges imperiales, q. 131. nu. 6 64
Romanæ Eccleſiæ auctoritas in deciſionibus cauſarum, & negotiorum quod præferatur expoſitoribus ſacræ ſcripturæ, ibidem nu. 3

S

Sacerdotes proprius, vel Eccleſia parochialis quomodo dicantur, q. 254. nume. 2 108
Sacerdotes proprius quibus caſibus confiteri non teneatur. ibid. nu. 4
Sacerdos quo caſu celebrans, incidat in pœnam canonis, q. 267. nu. 1 113
Sacerdos celebrans coram non nominatis interdictis an ſit irregularis. ibidem num. 3
Sacramentum an poſſit quem à contumatia excuſare, q. 124. nu. 2 59
Satisfacere intelligitur quomodocunque deſiderium creditorum adimpleatur, etiam ſi pecunia non ſoluatur, q. 18. nume. 2 16
Satisfactio exterior ſpecialiter pro re male ablata, in multis caſibus, non ſufficit peccatori, q. 22. num. 2. fol. 20. & num. 6. cum ſeq. 21
Satisfacere clerico percuſſo, vel ab Eccleſia abſolui, non ſufficit excommunicato, ſed tenetur corde pœnitere, q. 22. nume. 7 21
Scire non dicitur qui ſine certa uel probabili ratione ſcit, q. 231. nu. 2 99
Scripturis priuatis vſurariorum quòd utique credatur in ipſorum odium non minus quam animarum fauorem, q. 250. nume. 4. 106
Secretarij, Prælati, Parochiales, & ſilentiarij differunt, q. 3. nu. 11. 4
Secreta alienę ciuitatis, aliam ciuitatem vel cæteros perſcrutari non conuenit, q. 146. nu. 5 72
Sententia hominis, & ſententia legis qualiter æquiparentur, q. 2. nu. 8. fol. 3. & q. 16. nu. 12 14
Sententia quare potius liget ſubditum delinquentem extra territorium quam ſtatutum, q. 16. nu. 13 14
Sententia lata contra clericum pro crimine ciuiliter intentato reddit ipſum clericum infamem in cauſa reconuentionis, q. 23. nu. 6 21
Sententia, & rei euidentia dicuntur æquipollentia, q. 31. nu. 5. 26
Sententia interdicti nedum mortuos ciuiliter ſed etiam naturaliter ſequi dicitur, q. 32. nu. 2 26
Sententia interdicti lata in populum an clerum includat, ibid. nume. 4. & numero 8 27
Sententia iudicis debet proferri ponderoſa deliberata & recenſita, quæſt. 51. nume. 2 31
Sententia ſeu interdictum lata contra non citatum, & penitus ignorantem an teneat, q. 55. nu. 1 33
Sententia nulla, improprie dicitur ſententia, q. 72. nu. 4 40
Sententia à quibus reuocari poſſit, q. 98. nu. 2 50
Sententia vt ſit diffinitiua, continere debet abſolutionem, vel condemnationem circa negotium principale. ibid nu. 4
Sententia interdicti, vel excommunicationis contra totam ciuitatem lata an liget non culpabiles, q. 118. nu. 1 60
Sententia quod poſſit eſſe iniqua ſine dolo iudicantis, q. 125. nu. 6 62
A ſententia arbitri ſi quando altera partium, de iniquitate dicere poſſit, & valeat, & reductionem petere in totum, vel in parte. ibid. nu. 3
Sententia ſecundi iudicis, ubi primus iudex à proceſſu non eſt prohibitus, an teneat, q. 126. nu. 3 63
Sententia diffinitiua, quę tranſiuit in rem iudicatam, an & quando poſſit die feriato mandari executioni, quæſt. 144. nume. 1 69
Sententia lata in uno foro, quòd fidem faciat & in alio foro inter eaſdem perſonas notorij iuris eſt, quæſt. 157. numero 3 79
Sententia debet eſſe petitioni conformis, q. 159. nu. 1 80
Sententia diffinitiua ſi quando negocio de quo agitur finem imponat, & ſi secus & interlocutoria ſi finis negocio principali impoſitus non ſit, quæſt. 198. numero 5 91
Sententia lata ſuper incidenti de qua plenè cognitum eſt parit exceptionem rei iudicatæ in perpetuum. ibid. nu. 6
Sententia non lecta an ſit alicuius efficaciæ, q. 211. nu. 1 94
Sententia poteſt eſſe pro parte condemnatoria, & pro parte abſolutoria, q. 269. nume. 1 113
Sententia vbi agitur poſſeſſorio qualiter ſit ferenda, q. 283. nu. 2 118
Sententia excommunicationis lata per ordinarium pro debito à clerico per laicum in iudicio tempore feriato in citatum non comparentem tamquam contra contumacem vt ex actis, & ſententiæ tenore apparet an valeat, quæſt. 11. numero 7 8
Sententia excommunicationis non fertur in citatum. ibid. nu. 12 9
Separatorum ſeparata debet eſſe ratio, q. 146. nu. 4 72
Sepultura Eccleſiaſtica an veniat nomine diuinorum officiorum, quæſt. 186. nume. 3 87
Sequentia declarant præcedentia, q. 23. num. 3 21
Seruitales an & in quo à monialibus differant, q. 213. nu. 1 95
Seruus quicquid acquirit, acquirit domino & quomodo procedat, quæſt. 4. nume. 4 5
Seruus eſt capax legati alimentorum & eorum quæ ſunt facti, quæſt. 41. numero 1 38
Seruus ſi ſtipuletur alternatiue, electio ſpectat ad ipſum non ad dominum, ibid. num. 2
Significatio vocis & ſcripturæ non eſt iam attendenda in teſtamentis; quam teſtantis intentio, q. 250. nu. 1 109
Simplicitas dicitur veritatis amica nec verborum multiplicatione utitur, q. 220 nu. 1 96
Sindicus vniuerſitatis nomine vniuerſitatis, & ex ſpeciali mandato leuans puerum à Baptiſmo, an & quam contrahat cognationem, q. 15. nu. 1 12
Sindicus à maiori parte capituli conſtitutus an poſſit à minori parte reuocari, q. 214. nu. 1 95
Sindicus quando dicatur per capitulum regulariter, & eſſe acter conſtitutus, q. 288. nu. 1 120
Solennitas actus ubi mora poſſit eſſe damnoſa, non conſideratur, quæſt. 123. nume. 3 62
Soluere & confeſſio de ſoluto quòd longe diuerſa ſint, q. 53. nu. 2. fol. 33. & q. 54. num. 1. eod. fol.
Soluens procuratori an ſemper à debito liberetur, et ſi pluribus procuratoribus conſtitutis unus poſſit ab alio exigere uel unus pro alio exigere, quæſt. 124. num. 1 62
Soluens iuſſu iudicis an ſibi appellandi beneficium præcludat, q. 220. nu. 3 97
Solutione vera, tollitur omnis obligatio ciuilis & naturalis, & taliter extinguitur vt amplius non reuiuiſcat, q. 54. num. 5 33
Sors quod non ſit aliqui mali in ſui natura, nec prohibeatur propter ſe, ſed propter eſequelam, q. 284. nu. 2 118
Sortilegium an & in quo differat à diuinatione. ibi. nu. 5
Speciei per genus, & generi per ſpeciem, in materia vltimarum volun tatum, & priuilegiorum

priuilegiorum quando derogetur, q. 47. nu. 3. 32
Spoliatus an prætextu excommunicationis reſtitutionem petere differat, q. 116. nu. 2. 59
Spurius filius ex ſubſtitutione pupillari facta à patre, an admittatur ad bona hæredis cui eſt ſubſtitutus, q. 57. nu. 3. 34
Spurij, & naturales filij qui, & quare dicantur, q. 276. nu. 2. 115
Spurij, & nati ex damnato coitu, an uirtute ſtatuti poſſint in totum uel in partem hæredes cum legitimis inſtitui, q. 277. nu. 1. 116
Spurij, excluduntur ab hæreditate in pœnam patris adulterantis, uel fornicantis ibid. nu. 2.
Spurij ſeu illegitimi utroque iure repelluntur à ſucceſſione paterna, q. 278. nu. 2. 116
Statum ab Epiſcopo conditum, an extendatur ad eius ſubditos illi ſtatuto contra uenientes; & in materia prohibitiua & pœnali an locum habeat in locis exemptis, q. 2. nu. 1. 3
Statutum conditum à capitulo ſede uacante an duret in tempus Epiſcopi ſubſtituti, q. 16. nu. 1. 13
Statutum, & ſententia Epiſcopi eiuſdem uirtutis eſſe dicuntur ibid. nu. 7. 14
Statuta & conſuetudines quo ad effectum paria ſunt, q. 17. nu. 6. 15
Statutum in dubio de conſuetudine debet ad ius commune reduci, q. 39. nu. 3. 31
Statutum puniens delinquentem certo die an comprehendat noctem præcedentem & ſequentem, q. 44. nu. 1. 31
Statuto dictante quòd qui banuitum percuſſerit: uel debilitauerit, uel occiderit certa pœna puniatur; an ſi in uno tantum defecerit integra pœna puniatur, q. 58. nu. 1. 34
Statutum æditum contra magnates à iure communi exorbitans an extendatur ad clericos natos de domo magnatum, q. 83. nu. 1. 43
Statutum generale prohibitiom an tollat ſpeciale priuilegium Eccleſiæ conceſſum q. 85. nu. 4. 44
Statutum an ſemper idem operari poſſit quod conſuetudo, q. 100 nu. 1. 51
Statuto ſtante quod non reſidens in beneficio ſuo per duos menſens ſit eo priuatus, abſentans ſe priuetur, q. 182. nu 1. 85
Statuto Epiſcopi ligari dicitur qui ſub ipſo domicilium habet ratione beneficij. ibid. nu. 2.
Statuto dictante quod qui commiſerit maleficium in uigilia talis feſtiuitatis &c. pro quanto tempore intelligatur uigila, q. 256. nu. 1. 110
Statuens cum iuramento, an ſtatuto annihilato, uel renocato non obſit iuramentum, q. 264. nu. 2. 112
Statuto dictante quod compromiſſum per filium factum ſine patris conſenſu non ualeat etiam iuratum, an filij promiſſio iurata uirtute iuramenti teneat: & an poſſit ſtatui ſuper iuramento quod non obliget, q. 272. nu. 1. 113
Statutum quod filius ſpurius poſſit hæres inſtitui, alijs proximis exiſtentibus, an ualeat, q. 275. nu. 1. 115
Statuto dictante quod donationes non regiſtratæ, nec inſinuatæ ſint nullæ, an donatio iurata de non contrauenendo etiam ſit nulla, q. 281. nu. 1. 117
Statuto dictante quod pro rebus & creditis ſoluatur gabella, an creditores teneantur denuntiare ſingula nomina ſuorum creditorum, q. 299. nu. 1. 125
Stilus curiæ quod præferatur iuris diſpoſitioni, q. 230. nu. 5. 99
Stuprum, fornicatio, adulterium, inceſtus, & ſimilia nomina, quod ſint adinuenta de ſubtilitate iuris. q. 167. nu. 4. 82
Subditus Epiſcopi contrauenien Epiſcopali ſtatuto, & offendens etiam in loco exempto, nihilominus pœnæ in ſtatuto inſertæ debet ſubiacere, q. 2. nu. 6. 3
Subditi ut noua lege ligentur ſufficit ſcientia uera uel præſumpta, q. 211. nu. 5. 95
Subexecutor uel executor à Papa conſtitutus an debeat eſſe in dignitate conſtitutus, q. 115. nu. 2. 59
Subſtituti officium inceptum; an morte ſubſtituentis expiret, q. 203. nu. 1. 92
Subſtitutio pupillaris an moriente pupillo ante patre euaneſcat. q. 199. nu. 1. 112
Subſtitutio pupillariter facta pupillæ hæredi inſtitutæ in re certa an ualeat ibid. nume. 3.
Succeſſor tenetur ſoluere debita ſui prædeceſſoris pro utilitate Eccleſiæ contracta, q. 209. nu. 4. 94
Superiores quod male faciant non diſpenſando in caſu debito, q. 40. nu. 3. 31

T

TAcita pupillaris contenta in expreſſa uulgari an excludat matrem, q. 42. nu. 3. 31
Territorio alieno non permittitur quem realiter afficere, q. 16. nu. 8. 14
Tempus delicti conſiderandum eſt, q. 32. nu. 3. 27
Tempus eligendi, præſentandi, ſeu conferẽdi quibus currere dicat, q. 129. nu. 2. 63
Tempus celebrationis miſſarum & aliorũ diuinorum qualiter ſit conſiderandum, q. 152. nu. 2. 75
Temporis lapſus in actione reali dicitur loco ſecũdi decreti reputari, q. 170. nu. 3. 83
Tempus moræ, uel negligentiæ an curiat dubitanti de ſuo iure, q. 232. nu 2. 100
Tempus an ſit in uerbali citatione conſiderandum, q. 244. nu. 1. 104
Tempus qualiter ſit ad procedendum in literis beneficialibus ſuſpiciendum, q. 290. nu. 7. 121
Tempus ultra decennium dicitur magnũ, q. 295. nu. 3. 123
Termino 8. dierum per iudicem ad recipiendum apoſtolos aſſignato an quilibet illorũ dierũ ſit de termino, q. 75. nu. 1. 41
Terminus appellanti ad appel. deſerendam conſtitutus, quo caſu permittatur aotici parti, q. 108. nu. 3. 55
Teſtamentum uſurarij an & quo pacto ſit ualitum, q. 7. nu. 1. 7
Teſtamentum uſurarij legitimè factum irritatur ſi is qui fecit poſtea efficiatur uſurarius manifeſtus ibid. nu. 2.
Teſtamentum ſecundum an uitiet primum, ſi nulla de eo mentionem faciat, q. 47. nu. 1. 32
Teſtamentum factum per filiumfa. de caſtrenſi peculio præteritis nepotibus ex filia fœmina an per dictos nepotes poterit expugnari, q. 57. nu. 2. 34
Teſtamentum excommunicati an ualeat, q. 74. nu. 1. 40
Teſtamentum manu notarij excommunicati ſcriptum an teneat ibid. nu. 3. 41
Teſtamentum ob excommunicationem inualidum an per abſolutionem ualidetur, q. 118. nu. 3. 60
Teſtamentum factum per illum, qui poſtea religionem ingreditur an quaſi poſthumi agnatione rumpatur, q. 165. nu. 1. 82
Teſtatoris uoluntas ſi rationi conueniat ſeruanda eſt, q. 4. nu. 3. 4
Teſtator dicẽs hæc uerba. nolo quòd uſuræ pro me extortæ reſtituantur an eo habeatur pro confeſſo, & an obligationem reſtitutionis inducant, q. 64. nu. 1. 37
Teſtatore capellam fieri iubente nullam de tempore mentionem faciente an hæredibus uel fideicom. poterit mortuo teſtatore tempus ad id agendum conſtitui, q. 129. nu. 1. 63
Teſtatoris uoluntas à iure deuians: an ſit ſeruanda, q. 131. nu. 8. 64
Teſtes quando in eadem cauſa dicantur conteſtes, q. 162. nu. 1. 81
Teſtes ſuper crimine recipere indiſtinctè etiam ſine litis conteſtatione iura permittunt, q. 216. nu. 3. 96
Teſtes multimodè redduntur ad probandum inepti, q. 220. nu. 4. 97
Teſtes noui, & antiqui, quare non recipiantur atteſtationibus publicatis ſuper eodem cap. uel directè contrario, q. 262. nu. 1. 112
Teſtibus ut falſis in accuſatione recuſatis ſuperſedebitur primæ accuſationi, q. 93. nu. 5. 48
Teſtibus ſingularibus in dicto ſuo ſtandum non eſſe, q. 162. nu. 3. 81
Theſaurarius Epiſcopi curam habens ex officio theſaurariæ an Epiſcopo mortuo continuabit officium, noua non habita cõmiſſione, q. 257. nu. 1. 110
Trahens quem ad examen uetitum, qualiter puniatur, q. 48. nu. 1. 32
Tranſactio prælati cum conſenſu capituli: autoritate tamen diœceſani non petita, an poſſit Eccleſiam & ſucceſſores obligare ad illius tranſactionem, q. 94. nu. 1. 48
Tranſactio, compoſitio, uel pactum ſine autoritate ſuperioris inita, perſonalia non perpetua ibid. nu. 2.
Tranſactio, res iudicata & iuſiurandum tendunt ad impediendam litis conteſtationem, q. 166. nu 2. 82
Tranſactio quæ titulum exigit ceſſionem includere cenſetur, q. 177. nu. 4. 84
Tranſactiones, collationes, diſpenſationes & ſimilia quæ iudicis indaginem, non requirunt omni tempore poſſunt expediri, q. 11. nu. 3. & 6. 8
Tranſitus uiri ad religionem quibus interuenientibus ſit iuridicus, q. 37. num. 2. 30
Tranſlatures, qui dicantur, q. 178. nu. 2. 85
Turpitudine ex utraque parte inter duos uerſante cuius potior erit conditio, q. 240. nu. 3. 104
Tutor, prælatus uel executor, an omnia per eos acta teneantur teſtibus probare, q. 119. nu. 5. 60

V

VEndicatio bonorum quando contra debitorẽ locum habeat q. 287. nu. 2. 120
Verba hæc de conſilio, & cum conſilio an differant q. 1. nu. 9. 2
Verba occidunt ſpiritus autem uiuificat q. 4. nu. 7. 5

Verba ſingulariter prolata in ſubſtitutionibus uel inſtitutionibus trahātur ad pluralitatem q.42.nu.3. 31

Verbū clericus generale eſt, & comprehēdit magnos & paruos q.73.nu.2. 40

Verba iſta moneo, præcipio, & ſimilia trinæ monitionis uim habere dicūtur q.109.nu.2. 56

Verbum ſignificauit, ꝙ refcratur ad præteritum tempus q.117.nu.4. 60

Verbum inſolidum quid ſignificet q.124.nu.2. 62

Verbum tranſire in ſtatutis & conſtitutionibus, qd importet q.127 nu.1.ſ.23.& q.178.nu.1. 84

Verbum conſtiterit licet aliquando ad ſententiam regulariter, tamen ad ſolas probationes referri q.57.nu.2. 79

Verba diſponere, & ordinare amplam in iure ſignificationem habere dicūtur q.195.nu.1. 90

Verba iſta relinquo fratribus prædicatoribus & fratribus min.e. & omnia alia bona mea tali diſtribuenda pro anima mea, prout ſibi placebit cuius ſint naturæ quæſ.217.nu.1. 96

Verbum indicas in quo differat a uerbu moneas, & an includat compulſionem q.260.nu.2. 111

Verbum habere in conſtitutionibus papalibus perſepe ſumitur pro tenere q.265.nu.2. 112

Verbum meum, tuum, & ſuū, quod importent dominium, & proprietatem q.279.nu.2. 117

Verbum reſtitui in libello expreſſum cuius ſit effectus q.283.nu.1. 118

Verbum recipere cuius ſit naturæ q.290.nu.6. 121

Verbum iudicare in hac regula, ꝙ filius fa. cum aſſenſu patris poteſt aliquid pro anima iudicare, qualiter intelligatur q.294.nu.1. 123

Vicarius & officiales in quo differant quæſ.302.nu.4. 127

Vicinitas operatur, ut quis ex ea commodum, & incommodum quandoq; ſentiat, q.146.nu.3.ſ.72 & q.185.nu.3. 86

Vicium in cauſa actus non nocet actui q.4.nu.9. 5

Vigilia alicuius feſti dicitur continuari uſque ad mediam noctem ipſum feſtum præcedentem q.256.nu.2. 110

Viſitatores generales religioſorum quemmodum debeant in ſuis commiſſionibus obſeruare q.55.nu.2. 34

Viſitationis actus qui ſint q.145.nu.3. 70

Viſitatio monialium quæ epiſcopo ſi ſupereſſet competere potuiſſe an ſede uacante competat uicario q.291.nu.1. 122

Viſitator deputatus a papa poteſt uacante ſede in adminiſtratione ſpiritualium perſiſtere, idem capitulum adminiſtratione etiam in temporalibus q.302.nu.1. 126

Vtiimus ſtatus eccleſiæ ſi quando attendatur q.240.nu.1. 104

Vniuerſitas populus, commune, uel communitas an ſint paria in materia pœnali q.188.nu.1. 87

Vniuerſitas quando dicatur aliquid feciſſe q.15.nu.2. 13

Voluntas teſtatoris rationabilis ſeruanda eſt q.4.nu.3. 4

Voluntas agentis in meritoriis, & demeritoriis inſu mat, & qualificat actum q.13.nu.2. 10

Voluntas teſtatoris in dubio præſumenda eſt legibus conformis q.20.nu.9. 19

Voluntas prima, quo caſu uitiet ſecundam q.47.nu.2. 32

Voluntas teſtatoris a iure deuians an ſit ſeruanda q.131.nu.8. 64

Voluntas ultima filii, an uoluntate & conſenſu patris, ſit exequenda: uel exequenda q.298.nu.3. 125

Vſucapiens pro emptore debet eſſe bonæ fidei tempore traditionis, & tempore contractus q.26.nu.5. 33

Vſu an poſſit fieri, ꝙ una eccleſia quo ad onera ſubiiciatur alteri q.151.nu.5. 74

Vſufructuarius qualiter caueat de rebus ſuo uſui commiſſis q.46.nu.1. 32

Vſufructu legato in ſpecialibus, quæ uſu cōſumuntur, an exigenda cautio de utendo ſit q.46.nu.2. 32

Vſufructuarius tenetur ad onera & tributa q.109.nu.3. 94

Vſurarius quando poſſit teſtari q.7.nu.2. 7

Vſurarius continuans in ipſo crimine poſt pœnitentiam, ex ficta pœnitentia conuerſus uidetur, nam ſicut præſens informat, præteritum ita ꝑteritū præſens. ibi.nu.3.

Vſurarius an poſſit poſt mortem accuſari. q.8.nu.2. 8

Vſurarij ꝙ ſint ſubiecti epiſcopo loci ratione uſurariæ prauitatis q.17.nu.8. 15

Vſurarius licet reſtituerit uſuras non propterea eſt liberatus a peccato quod contraxit exercens uſuras, niſi peccatum confiteatur, & pœnitentiam peregerit q.18.nu.5. 16

Vſurario, an ſufficiat remiſſio facta ab his, qui debent uſuras recipere, non obſtante reali reſtitutione.q.22.nu.1. 20

Vſurarius an indifferenter & indiſtinctè ubique terrarum poſſit reſtituere pauperibus aut alij tradere erogandum q.33.nu.1. 28

Vſurarii bona an illis a quibus extorta ſunt dicantur tacite obligata q.63 nu.1. 37

Vſura ſiue certa, ſiue incerta ſit ſemper eſt reſtituenda, alias non dimittitur peccatum &c.q.153.nu.1. 76

Vſurarij an poſſint compelli ab inquiſitoribus hereticæ prauitatis, ad reſtitutionem faciendam q.157 nu.1. 78

Vſuras liberaliter donans, an liberet uſurarium a reſtitutione q.184 nu.1. 86

Vſuras ſoluenti, an & qualis contra uſurarium actio competat q.221.nu.1. 97

Vſurariorum priuatis ſcripturis, ꝙ utique creduntur, in ipſorum odium non minus quā in aliorum fauorem q.250.nu.4. 106

Vſura quid ſit & quando committi dicatur q.303.nu.1. 127

Vſura in genere dupliciter committitur, ibid.num.2.

Vſura ſolummodò in contractu mutui committi dicitur ibid.nu.3.

Vſura quo iure prohibeatur, uel permittatur ibid.nu.4. 128

Vſuram eſſe ubi quicquid ultra ſortem ſperatur, uel ſpectatur qualiter ſit intelligendum ibid.nu.5.

Vtile per inutile non debet uitiari q.13.nu.4. 11

Vulgi opinio an ſit in interpretationibus uocabulorum inſequenda q.72.nu.7. 40

Vulgi locutio, & communis uſus loquendi contēnendus non eſt q.73.nu.5. 40

Vulneratus bis ſucceſſiue, & interuallo moriatur, an interfectus dicatur una percuſſione uel duabus q.7.nu.6. 7

Vxor an poſſit res marito in augmētum dotis datas alteri donare in præiudicium mariti.140 nu.1. 68

Vxor propter adulterium debet omnia iura, quæ aduerſus maritum habet amittere q.236.nu.1. 103

FINIS.